

Güneş doğudan yükselir,
Umut baharla yeşerir,
Dünya bilimle değişir,
Ruh bakımia iyileşir...

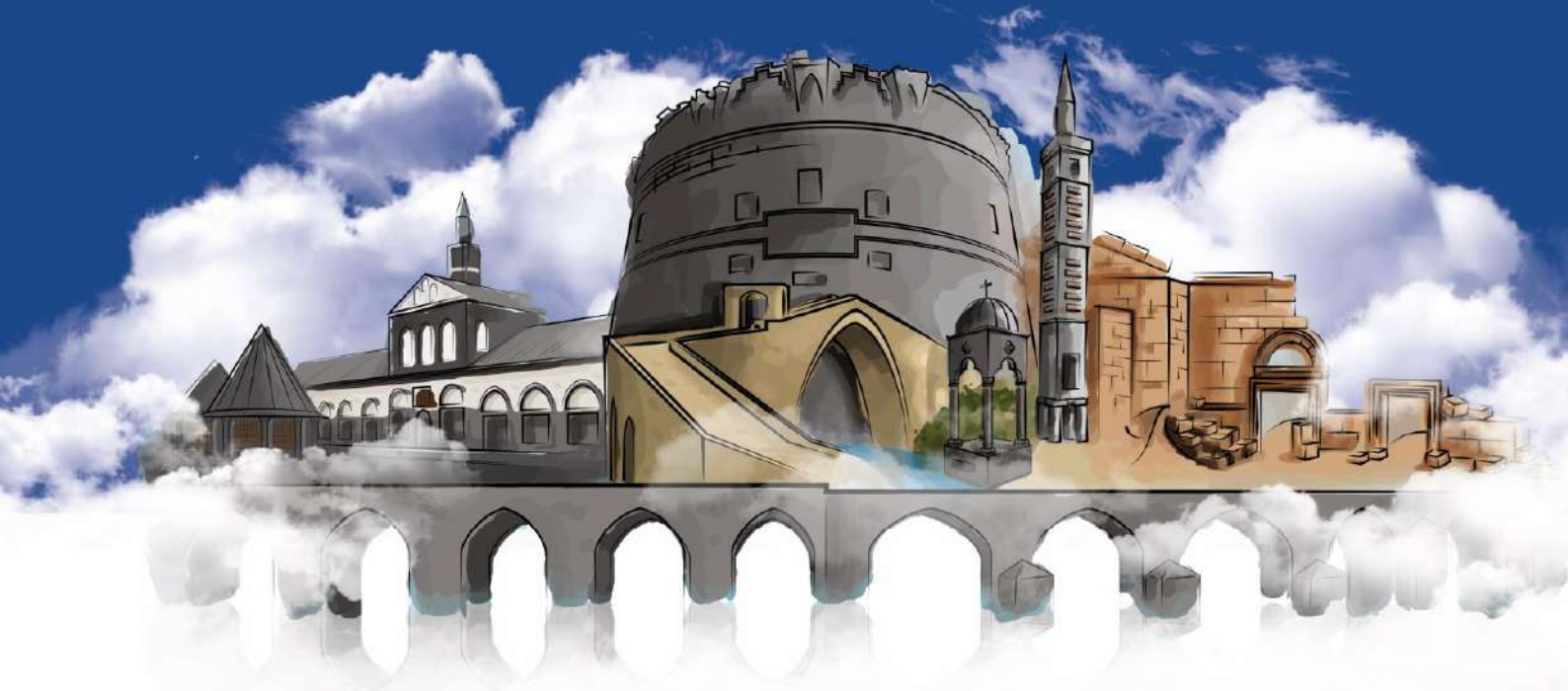

8. ULUSLARARASI 12. ULUSAL
**PSİKİYATRİ
HEMŞİRELİĞİ
KONGRESİ**

16-19 NİSAN 2025

Dişarbakır

BİLDİRİ KİTABI

VIII. ULUSLARARASI XII. ULUSAL

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

BİLDİRİ KİTABI

*VIII. International XII. National Psychiatric Nursing
Proceedings Book*

DİYARBAKIR-2025

DESTEKLEYENLER

Kongremiz Doçentlik Kriterlerini karşılamaktadır.

8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından "2223-B Yurt İçi Bilimsel Etkinlik Düzenleme Desteği" kapsamında desteklenmiştir.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ

8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (DÜBAP) tarafından ATATÜRK-SYO.25.001 nolu Bilimsel Etkinlik Projesi (BEP) olarak desteklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

DAVET YAZISI.....	XXII
KURULLAR	XXIII
BİLİMSEL KURUL	XXV
BİLİMSEL PROGRAM	XXIX
KONGRE İSTATİSTİKLERİ	XXXIV
KONUŞMA ÖZETLERİ	0
EKİP ÇALIŞMASI VE EKİP DİNAMİKLERİ	1
PROMOTING SELF-CARE AND PERSONAL GROWTH IN REFUGEE ADOLESCENTS: CHALLENGES AND THE PATH FORWARD.....	5
PSYCHO-SOCIAL- BEHAVIOURAL SYMPTOMS IN HEART FAILURE (AND PALLIATIVE CARE): A PART OF PERSON-CENTRED SYMPTOM ASSESSMENT.....	6
AKTİF YAŞLANMA	7
KANSERİN PSİKOSOSYAL YANSIMALARI VE KANITA DAYALI PSİKOONKOLOJİK YAKLAŞIMLAR	9
RUHSAL ZORLANMALARDA İYİLEŞME	13
ERKEKLİK VE DEPRESYON: ERKEK DEPRESYONU	16
GELECEKTE BİZİ BEKLEYEN TRAVMALAR KONUSUNDA ORTAK BİR DİL OLUŞTURMAK; İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE İLİŞKİN YENİ KAVRAMLAR	18
ÇOCUKLARDA SANAT TERAPİSİNİN İŞLEVİ	22
DOĞUM ÖNCESİ SAĞLIĞA TERAPÖTİK YAKLAŞIMLAR: RUSYA'DAKİ PERİNATAL UZMANLARIN DENEYİMLERİ	24
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE DUYUŞSAL BECERİLERİN KAZANDIRILMASIMASINDA SİMÜLASYONA DAYALI ÖĞRENİM	28
PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEM MÜDAHALELER.....	31
KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLAR VE UYKU	33
BAĞIMLILIKTA TEDAVİ YÖNTEMLERİ	35
İYİLEŞME TEMELLİ UYGULAMALAR VE İYİLEŞMEDE İNSAN HAKLARININ KİLİT ROLÜ	38
SOCIAL AND CULTURAL DYNAMICS IN HELP-SEEKING AND RECOVERY PROCESSES OF GENDER-BASED VIOLENCE SURVIVORS: TRAUMA-INFORMED APPROACH FINDINGS	42
GÜNEŞİN DOĞMADIĞI EVLER: MAHKUM AİLELERİNİN RUH SAĞLIĞI	43
ADLİ PSİKİYATRİK OLGULARDA ADLİ DEĞERLENDİRME	46
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARDA	49
HAYVAN DESTEKLİ TERAPİ UYGULAMALARI.....	49
DİJİTAL MEDYADA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ GÖRÜNÜRLÜĞÜ	53
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE ÇOK KÜLTÜRLÜ ÇALIŞMA VE DİJİTAL MEDYANIN GÜCÜ	55
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMALARINDA ÇOCUK PSİKODRAMASININ YERİ VE ÖNEMİ.....	57
BAKIMDA YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMI: YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLER, VERİYE DAYALI KARAR VERME VE HASTA SONUÇLARINI İYİLEŞTİRME	59
ÜLKEMİZDEKİ RUH SAĞLIĞI YASASI YOLCULUĞU	61
ŞİZOFRENİDE GEÇMİŞTEN BUGÜNE PSİKOSOSYAL TEDAVİ UYGULAMALARI *	65
PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEMDE AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN PSİKOSOSYAL MÜDAHALELER.....	69

6 ŞUBAT DENEYİM PAYLAŞIMI VE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ ETKİLERİ	73
COMPASSION IN MENTAL HEALTH NURSING	75
ÇOCUK İSTİSMARI OLGULARINDA ADLİ DEĞERLENDİRME.....	76
YÜKSEK RİSKLİ GEBELİKLERDE İLERİ DÜZEY PSİKOSOSYAL BAKIM SÜRECİ	79
ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ	81
ERKEKLERDE İNTİHARIN ÖNLENMESİ VE AZALTILMASI	84
ERKEKLERİN HASTALIKLARA KARŞI SAVUNMASIZLIK YA DA DAYANIKLILIĞININ ERKEKLİKLE BAĞLANTISI	86
FARKLI ALAN PERSPEKTİFİ İLE BAĞIMLILIK HEMŞİRELİĞİ	89
YAPAY ZEKA VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN GELECEĞİ: GELECEĞİN HEMŞİRELERİNİ HAZIRLAMAKTA FIRSATLAR VE ZORLUKLAR	93
VADİDEKİ KARANFİL: KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİSİ HEMŞİRELİĞİNDE İLERİ DÜZEY MÜDAHALELER – ÇALIŞANLARIN RUH SAĞLIĞINA YÖNELİK İLERİ DÜZEY PSİKOSOSYAL BAKIM SÜRECİ.....	97
İYİLEŞMENİN ÖNÜNDE BİR ENGEL: METABOLİK SENDROM.....	100
MERHAMETLİ BAKIM VE HASTAYA YANSIMALARI	103
KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLARDA GÖZARDI EDİLEN BAKIM: CİNSELLİK, UYKU, BİLİŞSEL İŞLEVLER -KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLAR VE BİLİŞSEL İŞLEVLER-.....	106
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞUNDA NÜKS ÖNLEME UYGULAMALARI: BÜTÜNCÜL VE KANITA DAYALI YAKLAŞIMLAR	108
HEMŞİRELİK KURAMLARI İLE ÇALIŞMA YOLCULUĞU: GÜÇLÜ YÖNLER VE GÜÇLÜKLER.....	112
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ARAŞTIRMALARINDA KURAM VE MODEL KULLANIMININ ÖZELLİKLERİ	114
İNFERTİL KADINLARIN YAŞADIĞI GÖRÜNMEZ KAYIPLAR VE GÜNCEL PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALE DENEYİMLERİ	118
PSİKİYATRİ HASTALARINDA CİNSEL YAŞAM.....	120
PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEMDE KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ	122
TAM METİNLER	125
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER OBSESİF TAKİP İLE SİBER ZORBALIK İLİŞKİSİ	126
ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ÖZNEL MUTLULUK İLE TEDAVİYE UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	138
ANNELERİN PAYLAŞAN EBEVEYNLİK İLE SOSYAL ONAY İHTİYACI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	147
COVID-19 ENFEKSİYONU OLAN YAŞLI BİREYLERDE SOSYAL DESTEK ALGISI.....	158
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİNİN ÖFKE KONTROLÜNE ETKİSİ: OLGU SUNUMU	171
BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERLE YAPILAN MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN İLAÇ UYUMUNA ETKİSİ: OLGU SUNUMU	186
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ORTOREKSİYA NERVOZA İLE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİSİ	201
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİ YAŞAYAN BİREYLERE YARDIM DAVRANIŞINDA BULUNAN GÖNÜLLÜLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLIKLARI VE İKİNCİL TRAVMATİK STRES DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	213
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİ DÜZEYİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	226

HEMŞİRELERDE PSİKOSOSYAL BAKIM VERME BECERİLERİ VE MERHAMET YORGUNLUĞU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	235
PANDEMİ SONRASI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE DÜRTÜSELLİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	244
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN DANIŞMANLIK BECERİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ.....	254
KARACİĞER NAKLİ OLAN BİREYLERDE SAĞLIK KAYGISI İLE İYİ HİSSETME ARASINDAKİ İLİŞKİ	265
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNDE TÜKENME (BURNOUT) KAVRAMINI ELE ALAN TEZLERİN İNCELENMESİ	273
YAŞLILIK ÇAĞINDA METAKOGNİSYON: ETKİLER VE YENİ PERSPEKTİFLER	286
KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE CİNSEL ŞİDDET MAĞDURU KADINLARDA PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERİN ETKİSİNİ İNCELEMEK: SİSTEMATİK DERLEME	297
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE STRESLE BAŞ ETMEDE SOSYAL DESTEĞİN ARACI ROLÜ: BİR YAPISAL EŞİTLİLİK MODELİ ÇALIŞMASI*	312
ANTİPSİKOTİK KULLANIMI SONRASI GELİŞEN CLOCCS SENDROMUNA BAĞLI KATATONİ: BİR OLGU SUNUMU	323
YAŞLI KADINLARDA BEDEN ALGISI: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA	329
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE RİSKLİ İNTERNET KULLANIMI, UYKU KALİTESİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	339
KONJENİTAL ANOMALİ İLE DOĞAN BEBEKLERİN AİLELERİNE PSİKOSOSYAL DESTEK: UMUT VE GÜÇLENDİRME YAKLAŞIM	351
ŞİZOFRENİ TANILI BİR HASTADA GÖRSEL SANAT TEMELLİ SANAT TERAPİ GRUBUNUN YAS SÜRECİNE ETKİSİ: OLGU SUNUMU	361
HEMŞİRELERDE NETLESSFOBİ, KAYGI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	377
WEB OF SCIENCE VERİ TABANINDA 2014-2024 YILLARI ARASINDA HEMŞİRELİK ALANINDA SPİRİTÜALİTE VE SPİRİTÜEL BAKIM İLE İLGİLİ YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ.....	386
SOLASTALJİNİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: HEMŞİRELER İÇİN ÇIKARIMLAR	394
PRİMAGRAVİD GEBELERİN POSTPARTUM DEPRESYON RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*	402
ÇİFT UYUMUNUN DİJİTAL EBEVEYNLİK FARKINDALIĞINA ETKİSİ	410
MULTIPLE SKLEROZ TANISI ALMIŞ KİŞİLERE YÖNELİK PSİKOSOSYAL BAKIMDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ROLÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ (2000-2024)	420
KANSER HASTALARINA YÖNELİK PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ROLÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	438
KANSER HASTALARINDA İYİLEŞME MOTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER.....	449
EKO ANKSİYETE ve TOPLUMSAL CİNSİYET	454
ÇEVİRİMİÇİ GROUP PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞININ GENÇ YETİŞKİNLERDE CİNSEL MİTLER VE TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE CONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	462
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ ÖĞRENCİLERİNİN FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİNE GÖRE BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARI	475
ERGEN RUH SAĞLIĞINDA İKİ ÖNEMLİ DEĞİŞKEN: EBEVEYN TUTUMU VE SOSYAL MEDYA	486
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ	494
ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE FOTOĞRAF TEMELLİ SANAT TERAPİSİNİN YALNIZLIK, DUYGULARINI İFADE ETME VE RUMİNATİF DÜŞÜNME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	505
POZİTİF PSİKOLOJİNİN IŞIĞINDA: ÖZ ŞEFKAT VE DUYGU DÜZENLEME	515
YATAN HASTALARDA ANKSİYETE DEPRESYON VE SIKINTI-STRES ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ	525

İNMEK İSTİYORUM AMA DUR DÜĞMESİ YOK: ONKOLOJİ HASTALARINDA KANSER HASTALIĞINA YÖNELİK METAFOR (MECAZİ DİL) KULLANIMI	537
ANTENATAL DEPRESYON RİSKİ VE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI: İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ TRİMESTER GEBELERDE İLİŞKİSEL BİR ARAŞTIRMA	542
DEPREM BÖLGESİNDE ÇALIŞAN AKADEMİSYENLERDE DEPREM SONRASI UYKU VE RUMİNASYON İLİŞKİSİ	549
KADINLARDA MADDE BAĞIMLILIĞI: BİYOLOJİK, PSİKOSOSYAL VE TOPLUMSAL CİNSİYET FAKTÖRLERİNİN ETKİLEŞİMİ	559
TÜRKİYE’DE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE BAĞIMLILIK KONUSU İLE İLİŞKİLİ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME	573
HEMŞİRELİK ALANINDA ŞİZOFRENİ KONUSU İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: BETİMSEL ANALİZ ÇALIŞMASI	586
AFETLERDEN SONRA ETKİLİ BİR MÜDAHALE: PSİKOLOJİK İLK YARDIM	594
PSİKOZ HASTALARININ KRONİK HASTALIKLARINA YÖNELİK ÖZ BAKIM GÜCÜ, ÖZ YÖNETİM VE HASTALIKLARINA UYUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ	602
PSİKOTİK ÖZELLİKLİ BİPOLAR BOZUKLUK: OLGU SUNUMU	614
TRAKEOSTOMİSİ OLAN HASTANIN İDA JEAN ORLANDO’NUN ETKİLEŞİM MODELİNE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU	621
CİNSİYET DİSFORİSİNE MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIMDA HEMŞİRELERİN ROLÜ: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ CİNSİYET DİSFORİSİ BİRİMİ DENEYİMİ	633
CİNSİYET DİSFORİSİNDE GRUP PSİKOTERAPİSİNE HEMŞİRELERİN KATKISI: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ DENEYİMİ	640
ÖFKE KONTROLÜ	649
KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN UZUN DÖNEM ETKİLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME: GENÇ YETİŞKİNLERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE PSİKOLOJİK İYİ-OLUŞ	660
TÜRKİYE’DE ŞİZOFRENİ TANISI ALMIŞ BİREYLERDE MANEVİYAT İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ	671
AFETLERDE PSİKOLOJİK İLK YARDIM VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ	683
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMI	690
KADINLARIN AFET RİSKİNE PSİKOLOJİK HAZIRLIĞI	695
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN REÇETE YAZMA YETKİSİ: KÜRESEL UYGULAMALAR VE TÜRKİYE’DE DURUM	703
ADLİ PSİKİYATRİ HAKKINDA MERAK EDİLENLER: GOOGLE TRENDS VERİLERİ	709
HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİKLERİNİN ÇALIŞTIKLARI BİRİME GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	719
KANSER VE SPİRİTÜALİTE	730
BİPOLAR BOZUKLUKTA ÖZKİYIM RİSKİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI	736
HAVA KİRLİLİĞİNİN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ	743
BAĞIMLILIK ALANINDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ MÜDAHALELERİN KULLANIMI	754
RUHSAL HASTALIKLAR VE UYKU	765
ÇOCUK HEMATOLOJİ – ONKOLOJİ HASTALARININ ANNELERİNİN İYİLEŞMEYE YÖNELİK METAFORLARI: NİTEL BİR ARAŞTIRMA	772
ADİYAMAN İLİNDEKİ SAĞLIK PERSONELLERİNİN DEPREM STRESİ VE BAŞ ETME STRATEJİLERİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN ARACI ETKİSİ	781
GERİATRİK DEPRESYON VE ÖZBAKIM EKSİLİĞİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MI?: SİSTEMATİK DERLEME	792

HIV ve KAPOSİ SARKOMU OLAN HASTANIN ORLANDO’NUN ETKİLEŞİM TEORİSİ’NE GÖRE İNCELENMESİ: OLGU SUNUMU	804
TEDAVİ VERENİN BAKIMI: KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ KAPSAMINDA SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ÖZ YARDIM GRUP DENEYİMİ (DENEYİM PAYLAŞIMI)	815
KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE BİR OLGU: CROHN HASTALIĞINDA ZORLUKLAR VE ÇÖZÜMLER (OLGU SUNUMU)	824
YAKINLARIN PERSPEKTİFİNDEN AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN FİZİKSEL SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ	833
ÖZET BİLDİRİLER.....	845
İLK ATAK PSİKOZ HASTALARININ YAKINLARINDA BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME VE KENDİNİ DAMGALAMA	846
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMININ KİŞİSEL, MESLEKİ GELİŞİMLERİ VE YAŞAM DOYUMU İLE OLAN İLİŞKİSİ	850
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE RUHSAL DAYANIKLILIĞA YÖNELİK MÜDAHALELERİN ETKİNLİĞİ: BİR ANALİZ ÇALIŞMASI.....	854
KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREM SONRASI BİREYLERDE YAŞAM BAĞLILIĞININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE TRAVMA ÜZERİNDE ARACI ROLÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ	858
KANSERLE MÜCADELEDE GÖRÜNMEYEN SAVAŞÇILAR; SOSYAL DESTEK VE MANEVİ BAKIM: HASTA DENEYİMLERİ ÜZERİNE FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA	862
DİYALİZ HASTALARINDA HASTALIĞIN GETİRDİĞİ PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE CİNSEL YAŞAMA ETKİSİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA	866
PALYATİF BAKIM BİRİMİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	870
SEREBROVASKÜLER OLAY YAŞAMIŞ HASTALARIN ÖZ YÖNETİM DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN BAKIM VERİCİLERİNİN DÜŞÜNCELERİ VE BU KONUDAKİ DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA	874
HEMŞİRELERİN KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE TCK 280. MADDESİ (SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRMEMESİ) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: PSİKİYATRİ HASTANESİ ÖRNEĞİ.....	878
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN YAŞLI BAKIMI EĞİTİMİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA.....	882
MASTEKTOMİ OLAN HASTALARIN ONTOLOJİK İYİ OLUŞ VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	884
ORGAN NAKLİ YAPILAN HASTALARIN ORGAN NAKLİNDEN ETKİLENME DURUMLARININ İNCELENMESİ.....	888
BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ STRES AZALTMA GİRİŞİMİNİN, ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UYKU KALİTESİ, STRES DÜZEYİ VE KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ	892
SOSYAL MEDYANIN ERGEN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA	896
SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ÜST BİLİŞ VE BİLİŞSEL ESNEKLİKLERİNİN STRESLİ DURUMLARLA BAŞA ÇIKMA BECERİLERİNE ETKİSİ	899
SAVAŞ TRAVMASINA MEDYA ARACILIĞI İLE MARUZ KALANLARDA İKİNCİL TRAVMATİK STRES SEMPTOMLARININ İNCELENMESİ	902
BİR HALK EĞİTİM MERKEZİNE GELEN BİREYLERE UYGULANAN RUH SAĞLIĞI İLK YARDIMI EĞİTİMİNİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARA VE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINA ETKİSİ*	905
FARKLI RUHSAL HASTALIKLARDA KULLANILAN BİLİŞSEL ÇARPITMALARIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	909
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KÖKLERİ: ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, CİNSİYET NORMLARI VE ŞİDDET ALGISININ EŞİNE ŞİDDET UYGULAYAN ERKEKLERİN PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ.....	913
ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ÖZNEL MUTLULUK İLE TEDAVİYE UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	917

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL YEME VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	919
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE MUTLULUK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	921
AYAKTAN TEDAVİ EDİLEN RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN HASTALIK YÖNETİMLERİ VE İYİLEŞME DURUMLARI: TÜRKİYE'DE KESİTSEL BİR ÇALIŞMA	925
BAKIM VERİCİLERİN GÖZÜNDEN SANAT TERAPİSİNİN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA	929
ANKSİYETE BOZUKLUĞU TANILI HASTALARIN İLİŞKİSEL İHTİYAÇLARI VE EVLİLİK DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	933
AÇIK KALP AMELİYATI PLANLANAN HASTALARDA SANAL GERÇEKLİK GÖZLÜĞÜ İLE DOĞA TEMELLİ VİDEO İZLETMENİN CERRAHİ KORKU VE ANKSİYETEYE ETKİSİ	937
PSİKİYATRİ SERVİSLERİNDE YATARAK TEDAVİ ALAN HASTALARA UYGULANAN QİGONG EGZERSİZİNİN HASTALARIN DURUMLUK ANKSİYETE DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	941
RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ DERSİ ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİ DÜZEYLERİNE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMASININ ETKİSİ*	945
M-BACK-TR-PSİKİYATRİ PROFESYONELLERİNİN METABOLİK SAĞLIĞI DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK GÜÇLÜK, TUTUM, ÖZ GÜVEN VE BİLGİ DURUMU ÖLÇEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	949
DİJİTAL AMNEZİ ÖLÇEĞİ YETİŞKİN FORMU-DAAF'IN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİN İNCELENMESİ	953
SANAL GERÇEKLİK İLE VERİLEN EĞİTİMİN HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK ve RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	955
KANSER TANISI ALAN BİREYLERDE BİLGİ YÜKÜ İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE ANKSİYETE DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	957
18-49 YAŞ ARASI İNTİHAR GİRİŞİMİ İLE PSİKİYATRİ KLİNİĞİNE YATIŞI YAPILAN KADIN HASTALARIN BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....	959
“SİHİRLİ BİR DEĞNEĞİM OLSAYDI”: TRANS BİREY OLMAK, SORUNLAR, HAYALLER VE GELECEK BEKLENTİLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA	961
DOĞUM KORKUSU YAŞAYAN GEBELERDE TRAVELBEE İNSAN İNSANA İLİŞKİLER MODELİNE GÖRE VERİLEN EĞİTİMİN PRENATAL BAĞLANMA, DOĞUM KORKUSU VE ANKSİYETEYE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA*	963
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DEPRESYON OKURYAZARLIĞI VE DEPRESYONA YÖNELİK DAMGALAMA	967
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE DUYARLI SEVGİ VE ŞEFKATLİ İLETİŞİMDE MANEVİYATIN ROLÜ	970
KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN PSİKOTROP İLAÇ POLİFARMASİSİNE İLİŞKİN DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA	974
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN BAKIMIN DESTEKLENMESİNDE YAPAY ZEKAYA UYGULAMALARINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ KEŞFEDİLMESİ: “HASTALAR YAPAY ZEKA YERİNE, BİR İNSANI GÖRMEYİ TERCİH EDER”	978
DEPREM ÜLKESİ TÜRKİYE ÖRNEKLEMİ: HEMŞİRELERDE AFETE HAZIR BULUNUŞLUK VE SEKONDER TRAVMATİZASYON	982
HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK GÜVENLİĞİ TEHDİT EDEN VE SOMATİZASYON BELİRTİLERİNE NEDEN OLAN BİR ETKEN: ZİHİNSEL İŞ YÜKÜ	986
YÜKSEK RİSKLİ GEBELERDE BİLİŞSEL-DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ STRES AZALTMA PROGRAMININ GEBELİK SÜRECİ ve RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ*	989
KRONİK BÖBREK HASTALARINDA GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLERİN HASTALIK YÖNETİMİNE VE PSİKOSOSYAL UYUMA ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME	993

GELECEK KAYGISI YAŞAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN AİLE DANIŞMANLIĞI PROGRAMININ KAYGI VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYİNE ETKİSİ*	997
KEMOTERAPİ ALAN BİREYLERDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN ÖFKE KONTROLÜ VE ÖLÜM ANKSİYETESİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA*	1001
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE POZİTİF RUH SAĞLIĞI VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME	1005
HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞSEL VE DUYGULANIMSAL EMPATİ DÜZEYLERİ İLE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA ÖZ YETERLİKLERİ	1007
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK UYGULAMADA MESLEKTAŞ ŞİDDETİNE MARUZ KALMA DURUMLARININ MESLEKİ BAĞLILIKLARI İLE İLİŞKİSİ.....	1009
HIV (+) BİREYLERDE TEDAVİYE UYUMDA DAMGALAMA	1012
İKİ UÇLU BOZUKLUK HASTALARINDA DÜRTÜSELLİK VE BAŞA ÇIKMA BECERİLERİNİN YAŞAM KALİTESİNİ YORDAYICI ETKİSİ	1016
DEPREMİ YAŞARKEN BAKIM SAĞLAMAK: DEPREME MARUZ KALAN HEMŞİRELERDE TRAVMA DÜZEYİ VE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN BAKIM DAVRANIŞINA ETKİSİ	1020
MEDYADA YER ALAN SAVAŞ HABERLERİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİ*	1024
DEPREMZEDE ENGELLİ BİREYLERDE ŞÜKRAN DÜZEYİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞA ETKİSİ	1027
ERKEK RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ	1030
HEMŞİRELERİN MERHAMET YETERLİLİĞİ, PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ.....	1032
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PHUBBING DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ.....	1034
TOPLUM RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE EV GENÇİ KAVRAMI	1036
LİSE ÖĞRETMENLERİNİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇ VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ*	1038
İLETİŞİM BECERİLERİ ODAKLI PSİKOEĞİTİMİN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN BAKIM VERENLERİNİN ÖZNEL İYİ-OLUŞ DÜZEYİNE ETKİSİ*	1040
BEDEN İMAJI-VÜCUT ŞEKLİNE ÖZEN GÖSTERME ÖLÇEĞİ TÜRKÇE GEÇERLİLİK GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI.....	1044
YURTTA VE EVDE KALAN ÖĞRENCİLERİN UYKU KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1048
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OBSESİF İNANÇLARI VE SİBERKONDRİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....	1052
AKUT PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARIN GRUP PSİKOTERAPİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA *	1056
KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE CİNSEL ŞİDDET MAĞDURU KADINLARDA PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERİN ETKİSİNİ İNCELEMEK: SİSTEMATİK DERLEME	1058
KANSER HASTALARININ BİRİNCİL BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNDE BAKIM VEREN ÖDÜLLENDİRİCİ DUYGULAR ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN PSİKOMETRİK TESTİ	1061
YEME BOZUKLUKLARINDA PSİKOSOSYAL MÜDAHALELERİN ETKİNLİĞİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI.....	1065
HEMŞİRELİK ALANINDA ŞİZOFRENİ İLE İLGİLİ RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	1069
AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI, RUH SAĞLIĞI VE TIBBİ TEDAVİ DIŞINDAKİ UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	1073
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ BİREYLERDE İNTİHAR RİSKİNİN İNCELENMESİ	1075

ROY UYUM MODELİ'NE TEMELLENDİRİLMİŞ ROL PERFORMANSINI GÜÇLENDİRME PROGRAMININ PANDEMİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN UYUM PERFORMANSI VE YETKİNLİĞİNE ETKİSİ*	1079
TOPLUMDA YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK KORUMA DAVRANIŞI, YAŞAM KALİTESİ VE SOSYAL SAĞLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ	1083
“DUYGULARIMLA ARAMA BİR DUVAR KOYDUM, AMA O DUVAR ÜZERİME GELİYORDU”: ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU DÜZENLEME DENEYİMLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK TANIMLAYICI BİR NİTEL ÇALIŞMA*	1087
SAĞLIK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ AŞKINLIK VE DEPRESYON BELİRTİ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİŞSEL ESNEKLİĞİN ARACI ROLÜ	1091
KLİNİK UYGULAMA SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROFESYONEL BENLİK ALGISI: BAKIM DAVRANIŞLARI VE KLİNİK PERFORMANS ÖZ-YETERLİLİK İLE İLİŞKİSİ	1095
YAŞLI BİREYLERİN ÖLÜM KAYGISI VE ÖLÜME İLİŞKİN ALGILARI: BİR KARMA DESEN ÇALIŞMASI	1099
GOOGLE TRENDS VERİLERİYLE TRAVELBEE'NİN BİLİNİRLİĞİNE BİR YOLCULUK	1101
SOSYAL MEDYADA ŞİZOFRENİ: NE KONUŞUYORUZ? NE YAPABİLİRİZ?	1104
TÜRKİYE'DE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI*	1107
ERGENLER İÇİN EBEVEYNLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	1111
PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARIN DÜŞME KAYITLARININ GERİYE DÖNÜK İNCELENMESİ	1113
HEMŞİRELERİN BEKLENEN YAS DANIŞMANLIĞI YETERLİKLERİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ	1115
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK ALGILAR	1117
TRAVMADA ACININ DÖNÜŞTÜRÜCÜ GÜCÜ İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ	1120
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN ZORBALIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA	1123
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA YÖNELİK ŞİDDET TUTUMLARINDA, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE ÖZYETERLİLİK DÜZEYLERİNİN ROLÜ	1127
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEĞE YÖNELİK TUTUMLARININ MADDE KULLANMA EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ	1131
TÜRK KADINLARININ MUTLULUK DÜZEYLERİ: ÖZ-ŞEFKAT VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK İLE İLİŞKİSİ	1135
SANATIN GÜCÜ: HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ ARASINDA SANATA İLGİ DUYMANIN YARATICILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	1138
ÜÇÜNCÜ EL SİGARA DUMANI KAVRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ ...	1140
KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ HASTALARINA VERİLEN KABUL KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN HASTALIK UYUMU, PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNE ETKİSİ*	1142
LİSE BİRİNCİ SINIF ERKEK ERGENLERİN ÖFKE DÜZEYLERİNE SİNEMATERAPİNİN ETKİSİ: YARI DENEYSEL BİR ÇALIŞMA*	1145
TÜRKİYE-SURİYE DEPREMİ SONRASI HAMİLE KADINLARIN DENEYİMLERİ VE İHTİYAÇLARI: YAKINSAYAN PARALEL DESEN BİR ÇALIŞMA ¹	1149
ŞİZOFRENİ HASTALARINDA AT DESTEKLİ TERAPÖTİK MÜDAHALELERİN HASTALIK BELİRTİLERİ, YAŞAM KALİTESİ, ANKSİYETE VE YALNIZLIK ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1153
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TUTUMLARI İLE HASTA MAHREMİYET ALGILARI	1157
FLÖRT ŞİDDETİNE KARŞI SEYİRCİ MÜDAHALELERİ: SESSİZLİĞİ BOZMAK	1159

PSİKOZUN ERKEN DÖNEMİNDE AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİNİN KENDİNİ DAMGALAMA, STRESLE BAŞA ÇIKMA VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNE ETKİSİ	1163
ONKOLOJİ HASTALARININ AİLE DEĞERLENDİRMELERİ İLE UMUTSUZLUK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1165
ACİL SERVİS HEMŞİRELERİNİN TRAVMA İLE BAŞA ÇIKABİLME ALGISI İLE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA ÖZ YETERLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİNÇLİ ÖZBAKIM BECERİLERİNİN ARACI ROLÜ	1169
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYİN YAKINLARININ DAMGALAYICI TUTUMLARI, BİREYİN DAMGALANMA DURUMU VE ÖZ ANLAYIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ	1173
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARA VE EBEVEYNLERİNE GÖRE OYUN OYNAMA BOZUKLUĞUNUN VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ	1175
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK GENEL TUTUM, KAYGI VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	1179
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN HASTALARIN BAKIMINDA PSİKOSOSYAL MÜDAHALELERİN YERİ VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN ROLÜ	1183
PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNE ÖZGÜ ÇEVİRİMİÇİ SANAL AİLE ZİYARETİ UYGULAMASININ ANKSİYETE, STRES, DEPRESYON, SOSYAL DESTEK ALGISI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERE ETKİSİ	1185
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN RUHSAL DURUMLARI İLE YAŞAMDA ANLAM VE AMACA SAHİP OLMA DURUMLARI: YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ	1189
HEMŞİRELERDE ALGILANAN STRES VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ: PSİKOLOJİK ESNEKLİĞİN ARACI ROLÜ	1191
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARI VE ŞİDDET EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	1193
PALYATİF BAKIM HASTALARINA DOĞA TEMELLİ MÜZİK EŞLİĞİNDE UYGULANAN MASAJIN AĞRI VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ*	1196
SOSYAL MEDYA KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK VE PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİ	1200
ŞİZOFRENİ TANISI ALAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ	1202
YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN MAYMUN ÇİÇEĞİNİN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ VE BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	1204
ÜROLOJİK CERRAHİ GEÇİRECEK ERKEK HASTALARIN BEDEN TUTUMUNUN PSİKOLOJİK İYİLİK HALLERİ VE CİNSEL DOYUMA ETKİSİ: TANIMLAYICI VE İLİŞKİSEL BİR ARAŞTIRMA	1207
ULUSLARARASI HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK VE EMPATİK EĞİLİM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	1209
YOĞUN BAKIM VE PALYATİF BAKIM HEMŞİRELERİNİN İYİ ÖLÜM ALGISI VE DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA	1213
YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE SES DÜZEYİNİN ETKİLERİ: HEMŞİRELERDE ALARM YORGUNLUĞU VE STRES	1217
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FOTOSES YÖNTEMİNE DAYALI ANTI- STİGMA PROGRAMININ İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA DÜZEYİNE ETKİSİ*	1221
2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİ YAŞAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PSİKOLOJİK DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ	1225
SİNEMA FİLMLERİ İLE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİ: RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLAR, TERAPÖTİK İLİŞKİ VE DAMGALAMANIN DÖNÜŞÜMÜ	1229
ŞİZOFRENİ TANISI OLAN BİREYLERDE OTOMATİK DÜŞÜNCE, MANEVİ İYİ OLUŞ VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİ: KORELASYONEL YAPISAL EŞİTLİK MODELLEME ÇALIŞMASI	1231

MODERN ÇAĞIN BAĞIMLILIĞI; HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI VE DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES	1235
ESKİ MEZOPOTAMYA'DA DEPRESYON	1237
İNTİHAR GİRİŞİMİNDE BULUNAN DEPRESYON TANILI BİREYLERE UYGULANAN ÇEVİRİMİÇİ BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİNİN İNTİHAR DÜŞÜNCESİ, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE UMUTSUZLUK ÜZERİNE ETKİLİLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA *	1241
POZİTİF PSİKOTERAPİ TEMELLİ DANIŞMANLIĞIN KRONİK ÜRTİKER TANILI HASTALARIN ANKSİYETE DÜZEYLERİ VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	1245
NEUMAN'IN SİSTEMLER MODELİ'NE TEMELLENDİRİLMİŞ PSİKOEĞİTİMİN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN BİREYLERİN EŞLERİNİN PSİKOLOJİK SIKINTI ve STRESLE BAŞA ÇIKMALARI ÜZERİNE ETKİSİ.....	1248
İLK ATAK/YENİ BAŞLANGIÇLI PSİKOZ TANILI BİREYLERİN BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNE PSİKOSOSYAL MÜDAHALE UYGULAMALARI: SİSTEMATİK İNCELEME	1251
GENÇ ERKEKLERDE SAVUNMACI KÖTÜMSERLİK VE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN İNCELENMESİ.....	1255
KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE TEKNOLOJİ TABANLI UYGULAMALARIN STRES VE BAŞ ETME ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN META ANALİZİ	1258
PANDEMİDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ EMPATİ BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK DÜZEYLERİ İLE MESLEKİ YAŞAM KALİTELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	1262
“RİDDİKULUS” HEMŞİRELİK GİRİŞİMİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1266
ESKİ MEZOPOTAMYA'DA ANKSİYETE	1270
DEPRESYON HASTALARINDA BİLİŞSEL ÇARPITMALARIN PSİKOLOJİK ACI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK İLE İLİŞKİSİ.....	1273
HEMŞİRELİK VE MİZAH: ETKİLEŞİMLİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ İLE VERİLEN DERSİN MİZAH TARZINA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNE ETKİSİ.....	1277
FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNİN DOĞAYA BAĞLILIK DÜZEYLERİ İLE EKO-ANKSİYETE DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ: GÖLCÜK ÖRNEĞİ.....	1280
KANSER HASTALARINDA RUMİNASYON VE ÜSTBİLİŞLERİN TRAVMA SONRASI BÜYÜME İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....	1284
HASTA KAYIPLARININ SIK OLDUĞU SERVİSLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE EMPATİ VE YAS DENEYİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE DAYANIKLILIĞIN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ.....	1287
DEPREMİN YAŞANDIĞI AFET BÖLGELERİNDE GÖREVLENDİRİLEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA TRAVMA SONRASI BÜYÜME VE PSİKOLOJİK KIRILGANLIK: YÜZYILIN FELAKETİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARI.....	1291
ÇEVİRİMİÇİ GROUP PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞININ GENÇ YETİŞKİNLERDE CİNSEL MİTLER VE TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1294
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE MİNDFULNESS TEMELLİ SANAT TERAPİSİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE ÖZGÜVEN DÜZEYİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1296
KIRSAL VE KENTSEL BÖLGEDE YAŞAYAN YAŞLI ERİŞKİNLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ VE SOSYAL KATILIMLARI İLE DEPRESYON İLİŞKİSİ	1300
KRONİK RUHSAL HASTALIK TANISINA SAHİP BİREYE BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNDE DAMGALANMA ALGISININ AİLE DAYANIKLILIĞINI YORDAYICI ROLÜ	1303
6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİ KANUNU KAPSAMINDA SAĞLIK TEDBİRİ KARARLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEKLEMİ	1305
ŞİZOFRENİ VE DİĞER PSİKOTİK BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE SANAT TERAPİ TEMELLİ PSİKOSOSYAL BECERİ EĞİTİMİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ	1309

YENİ STOMA AÇILAN BİREYLERİN VE BAKIM VERENLERİNİN HASTANEDEKİ DENEYİMİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA.....	1313
MÜZİK DESTEKLİ ANIMSAMA TERAPİSİNİN DEMANSLI YAŞLI BİREYLERİN BİLİŞSEL FONKSİYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME	1315
BİR PSİKİYATRİ GÜNDÜZ HASTANESİNE DEVAM EDEN HASTALARIN BİRİME VE HEMŞİRELİK BAKIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	1318
ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1322
KENNEDY’NİN BAKIM MODELİ PERSPEKTİFİNDEN ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI	1326
PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE YATARAK TEDAVİ GÖREN ERGENLERE UYGULANAN BENSON GEVŞEME EGZERSİZİNİN ANKSİYETE DÜZEYİ VE UYKU KALİTESİNE ETKİSİ	1329
HEMODİYALİZ HASTALARINA UYGULANAN BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN PSİKOSOSYAL UYUMA ETKİSİ	1333
KAMUDA GÖREVLİ MESLEK GRUPLARINA VERİLEN BAĞIMLILIK EĞİTİMLERİNİN KATILIMCILARIN BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE’DE İZMİR İLİNİN BİR İLÇESİNDE MÜDAHALE ÖRNEĞİ	1337
UMUT BAHARLA YEŞERİR: TÜRKİYE’DE ADLİ PSİKİYATRİ KONULARINDA YAPILAN HEMŞİRELİK TEZLERİ: HIZLI İNCELENME.....	1341
YENİ TANI ALAN MULTİPL SKLEROZLU BİREYLERİN DEPRESİF SEMPTOM, ANKSİYETE VE PSİKOLOJİK DİSTRESS DÜZEYLERİNE EFT’NİN (EMOTIONAL FREEDOM TECHNIQUE/DUYGUSAL ÖZGÜRLÜK TEKNİĞİ) ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1345
ENTELLEKTÜEL ENGELLİLİĞİ OLAN ADÖLESANLARIN CİNSEL GELİŞİMİNE İLİŞKİN EBEVEYN DENEYİMLERİ: NİTEL ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK BİR İNCELEMESİ VE SENTEZİ	1349
EVİNDEN UZAKTA YAŞAYAN 18-25 YAŞ ARASI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MOTİVASYONEL GÖRÜŞME TEKNİĞİNİN YALNIZLIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA	1351
MAJOR DEPRESİF BOZUKLUK TANILI ERGENLERDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ İLE KOGNİTİF/METAKOGNİTİF BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1355
PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON VE NÜKSTE KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN YAKINLARININ BAKIŞ AÇISI: NİTEL BİR ÇALIŞMA	1359
<i>ERKEK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN FARKINDALIK (MINDFULNESS) TEMELLİ ŞİDDET EĞİTİMİNİN FLÖRT ŞİDDETİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISINA ETKİSİ: BİR EYLEM* ARAŞTIRMASI*</i> ...	1363
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKİYATRİ HASTALARININ FİZİKSEL SAĞLIK SORUNLARINA İLİŞKİN BİLGİ VE BECERİLERİNE İKİ FARKLI KLİNİK SİMÜLASYONUN ETKİSİ.....	1367
SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KİŞİLERARASI İLİŞKİ BİÇİMLERİ VE SOSYAL-DUYGUSAL YETKİNLİK DÜZEYLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1371
İNMEK İSTİYORUM AMA DUR DÜĞMESİ YOK: ONKOLOJİ HASTALARINDA KANSER HASTALIĞINA YÖNELİK METAFOR (MECAZİ DİL) KULLANIMI.....	1373
RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ KLİNİK UYGULAMASININ ÖĞRENCİLERİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARINA ETKİSİ.....	1375
PSİKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İŞLEVSELLİK: BİBLİYOMETRİK ANALİZ	1379
WATSON İNSAN BAKIM KURAMINA DAYALI SANAT TEMELLİ ANIMSAMA TERAPİSİNİN YAŞLI BİREYLERDE HAYATIN ANLAMI VE İYİLİK HALİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI*	1381
JİNEKOLOJİK KANSER HASTALARINA UYGULANAN BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI VE DIŞAVURUMCU TEKNİKLERE TEMELLENİRİLMİŞ “KADINLIK KİMLİĞİNİ İYİLEŞTİRME PROGRAMI”NIN UZAMIŞ YAS TEPKİLERİNE ETKİSİ VE “KADINLIK ALGISI” NİN BELİRLENMESİ*	1385
DAMGALAMA İLE MÜCADELEDE AKRAN EĞİTİMİNİN DAMGALAMA VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARA ETKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ	1388

ÖLÜMLE SONUÇLANAN KADINA YÖNELİK ŞİDDET HABERLERİ ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA	1392
HEMŞİRELERİN GÖRÜŞÜ: KRONİK HASTALIKLARIN TEDAVİ VE BAKIMINDA PET TERAPİ KULLANILABİLİR Mİ?	1394
ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARDA TERAPÖTİK HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN BENLİK ALGISI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	1396
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: TELE PSİKİYATRİ VE DİJİTAL SAĞLIK UYGULAMALARININ ENTEGRASYONU	1399
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ GRUP PSİKOEĞİTİMİNİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE BEDENSEL BELİRTİLERE ETKİSİ*	1403
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ'NDEN ETKİLENEN 2-10 YAŞ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN TRAVMA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	1406
KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞA SAHİP BİREYLERE UYGULANAN AKRAN EĞİTİMİ DESTEKLİ PSİKOSOSYAL BECERİ EĞİTİMİNİN HASTALARIN DAMGALANMA ALGILARINA, İŞLEVSELLİK VE İÇGÖRÜ DÜZEYLERİNE ETKİSİ*	1409
ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARI VE BAKIM DAVRANIŞLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA.....	1413
PSİKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İYİLEŞME: BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	1417
GENÇ PSİKOTİK BİR HASTADA OLANZAPİN KULLANIMI İLE GELİŞEN OLASI OSAS: BİR OLGU SUNUMU	1421
HEMŞİRELERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINI ELE ALAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN SİSTEMATİK OLARAK İNCELENMESİ	1425
BABY BOOMER VE Z KUŞAĞININ EKO ANKSİYETE VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	1429
YAŞLI RUH SAĞLIĞINDA ŞEFKATLİ BAKIM ETKİSİ	1433
HASTALARIN PERSPEKTİFİNDEN BİPOLAR BOZUKLUK: BİR METAFOR ÇALIŞMASI	1435
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇ, SOSYAL MESAFE VE PROFESYONEL YARDIM ARAMA: ÇOK ULUSLU KÜLTÜRLERARASI KARŞILAŞTIRMA.....	1439
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN AHLAKİ HESAPLAŞMA KURAMI PENCERESİNDEN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	1443
YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ YATAN ANNELERİN BAKIMA KATILIMLARININ KAYGI VE STRES DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ.....	1446
HUZUREVİ YAŞANTISINDAKİ BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİNİ ŞEKİLLENDİREN SOSYODEMOGRAFIK ÖZELLİKLER.....	1449
ONKOLOJİ HEMŞİRELERİ İÇİN İNTİHARI ÖNLEMeye İLİŞKİN FARKINDALIK GELİŞTİRME PROGRAMI*	1453
PSİKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İYİLEŞME: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ.....	1455
BİLİNÇLİ FARKINDALIKLI ÖZ BAKIM VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ	1459
SOSYAL MEDYADA DEPREM HABERLERİNİ PAYLAŞMAK: YARDIM İÇİN BİR FIRSAT YA DA İKİNCİL TRAVMA İÇİN BİR NEDEN	1461
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE HEDONİK TÜKETİM ALIŞKANLIĞI İLE DUYGUSAL KISKANÇLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1465
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FoMO, NOMOFOBİ VE UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1469
YETİŞKİNLERDE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMLARININ KUMAR OYNAMAYA DAVRANIŞINA ETKİSİ: PSİKOLOJİK DAYANIKLIĞIN ARACI ROLÜ	1473

SMOMBİE (AKILLI TELEFON ZOMBİSİ) ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	1477
HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKİYATRİ KLİNİĞİNE YÖNELİK ALGILARININ METAFOR ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ	1480
ÜNİVERSİTEDE OKUYAN KIZ ÖĞRENCİLERİN MARUZ KALDIKLARI DUYGUSAL ŞİDDET İLE DUYGUSAL ZEKALARININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİNİ YORDAYICI ETKİSİ	1484
DÜŞME SONUCU KIRIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERİN VE SAĞLIKLI YAŞLI BİREYLERİN RUHSAL DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	1487
HEMŞİRELİK UYGULAMALARI KAPSAMINDA BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERİ GÜÇLENDİRMEYE YÖNELİK YAPILAN KANIT TEMELLİ MÜDAHALELER	1489
PSİKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İŞLEVSELLİK: BİBLİYOMETRİK ANALİZ	1491
TABULAR VE GERÇEKLER: ENGELLİ ERGENLERİN CİNSEL SAĞLIĞINA AİLELERİN BAKIŞ AÇISI	1495
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN PSİKİYATRİ HASTALARININ DAMGALANMASINA YÖNELİK TUTUMLARININ FİZİKSEL SAĞLIK BAKIMINA ETKİSİ	1497
HEMŞİRELERDE İŞ STRESİ VE İŞ STRESİNİN BİREYSEL İŞ PERFORMANSINA ETKİLERİ.....	1501
OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA İŞLEVSİZ İNANÇLARIN SEMPTOM ŞİDDETİNE ETKİSİ	1504
KKTC’ DE YAŞAYAN BİREYLERİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE SAĞLIK ANKSİYETESİNDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞIN ROLÜ	1506
ACİL SERVİS ÇALIŞANLARININ PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ DÜZEYLERİNİN VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	1510
DEPRESYON HASTALARINDA SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ VE DEPRESYON ŞİDDETİNİN, ÖLÜM DİSTRESİ ÜZERİNE ETKİSİ: TANIMLAYICI VE KORELASYONEL BİR TASARIM.....	1514
BİLİNMEYENE YOLCULUK: FETAL ANOMALİ RİSKİ OLAN GEBELERİN DENEYİMLERİ VE BEKLENTİLERİ – NİTEL BİR ÇALIŞMA	1518
HEMŞİRELERDE EMPATİK ÖFKE İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ .	1522
ENSEFALİT SONRASI PSİKOZ: PSİKOTİK BELİRTİLERİN TEDAVİSİNDE AMİSÜLPİRİDİN ROLÜNE DAİR BİR OLGU SUNUMU	1524
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER ZORBALIĞIN ÖFKE DÜZEYİ, ÖFKE İFADE TARZI VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	1527
ÖFKE KONTROLÜ.....	1531
DUYGUSAL YEME YAŞAM KALİTESİNİ NASIL ŞEKİLLENDİRİYOR? ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDEN GÖRÜŞLER	1535
KRONİK RUHSAL HASTALIKLARDA TAMAMLAYICI-ALTERNATİF TEDAVİYE BAKIŞ.....	1538
ALKOL VE MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BAĞLANMA STİLLERİ, STRESLE BAŞETME BİÇİMLERİ VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1541
TÜRKİYE’DE ADLİ PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PROFİLLERİNİN İNCELENMESİ.....	1545
ACİL PSİKİYATRİK BAKIM VE RUH SAĞLIĞI TRİYAJI EĞİTİMİNİN LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELERİN BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ	1549
GÖÇMEN KADINLAR PERİNATAL DÖNEMDE HANGİ SORUNLARLA BAŞA ÇIKMAYA ÇALIŞIR?	1553
YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ YATAN ANNELERDE AİLE MERKEZLİ BAKIM ALGISI, POSTPARTUM DEPRESYON VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK	1556
DEPRESYON TANILI HASTALARA UYGULANAN LOGOTERAPİ TEMELLİ MÜDAHALENİN DEPRESİF BELİRTİLER, PSİKOLOJİK ACI VE YAŞAMIN ANLAMINA ETKİSİ.....	1558

GÖÇMEN ÇOCUKLARIN RESİM YOLUYLA DEĞERLENDİRİLEN DUYGU İFADELERİ İLE ANNELERİN ÇOCUKLARININ DUYGU İFADE BECERİLERİNE YÖNELİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1562
YATARAK TEDAVİ OLAN ADLİ PSİKİYATRİ HASTALARININ FİZİKSEL SAĞLIK DURUMLARININ İNCELENMESİ.....	1565
KADIN SANATÇILARIN ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARI VE ŞİDDETLE MÜCADELEDEKİ ROLÜ	1569
TİP 2 DİYABET TANISI ALAN BİREYLERİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ İLE TEDAVİYE UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE YEME BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ	1573
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN REÇETE YAZMA YETKİSİ: KÜRESEL UYGULAMALAR VE TÜRKİYE’DE DURUM	1577
SES SİMÜLASYONUNUN RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ VE ÖZ-YETERLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	1581
ŞİZOFRENİ SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELER İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE YAŞAMA BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	1583
ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE ÖZ ŞEFKATLİ FARKINDALIK TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ KENDİNİ DAMGALAMA ÜZERİNE ETKİSİ.....	1586
ŞİZOFRENİ HASTALIĞINDA BAKIM YÜKÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	1588
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR: KAPSAMLI İNCELENME	1591
SUÇ DAVRANIŞI OLAN MADDE KULLANIM BOZUKLUĞUNA SAHİP BİREYLERDE UYGULANAN PSİKOTERAPİLER: SİSTEMATİK DERLEME	1595
“ŞABAN OĞLU ŞABAN SADECE BİR FİLM DEĞİL!”: YOUTUBE KULLANICI YORUMLARI ANALİZİ.....	1598
SAĞLIK İNANÇ MODELİNE DAYALI ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIMIN SİGARA BIRAKMA POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERİN SİGARA BIRAKMA SÜREÇLERİNE ETKİSİ	1600
COVID-19 PANDEMİSİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA ANKSİYETE VE SAĞLIK KAYGISI ÜZERİNE GELENEKSEL BİR DERLEME.....	1603
KRONİK HASTALIKLARI OLAN BİREYLERDE UYKU KALİTESİ VE HEMŞİRENİN ROLÜ	1606
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE SAĞLIKLI ERGENLERİN BEDEN MEMNUNİYETLERİ İLE YEME TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1609
KLİNİK VE BAKIM MERKEZİ ARASINDA GEL-GİT: AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİR BİREYİN BAKIM MERKEZİNDE YAŞAM DENEYİMİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR ÇALIŞMA	1611
ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE SPİRİTÜEL İYİ OLUŞLARININ İŞLEVSEL OLMAYAN DÜŞÜNCELERİNE ETKİSİ	1613
KAHKAHA TERAPİSİNİN HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLILARIN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ	1617
CEZAEVİNDEKİ MAHKUM ANNELERİN OLUMSUZ EBEVEYNLİK TUTUMLARI VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE ÇOCUKLARININ SOSYAL YETKİNLİKLERİNE DAİR ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1621
PSİKODRAMA TEMELLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİ VE BİLİŞSEL ESNEKLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: 12 AYLIK TAKİP ÇALIŞMASI.....	1624
“YAŞLANMAK MI? YAŞ ALMAK MI?” BİREYLERİN YAŞLILIK ALGISI: ÖN ÇALIŞMA SONUÇLARI.....	1627
RUHSAL BOZUKLUKLARDA GÜNCEL EPİDEMİYOLOJİ: YAKIN ZAMANLI ARAŞTIRMALARDA TEMEL BULGULAR	1629
PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİNİN TERAPÖTİK ORTAM ALGILARININ BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	1632
BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE HASTALIK ALGISI VE ÖZNEL İYİLEŞME DENEYİMLERİ .	1634

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BİLİŞSEL-DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE OTOMATİK DÜŞÜNCELER ÜZERİNE ETKİSİ	1637
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE DUYGU DÜZENLEME	1639
ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİNİN HASTA VE HASTA YAKINLARINDAN GÖRDÜĞÜ ŞİDDETİN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ	1641
KANSER HASTALARI İLE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARI VE YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER	1643
KOAH TANILI HASTALARDA ÖFKE KONTROLÜ VE YAŞAM KALİTESİ	1646
ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİREYSEL PSİKOTERAPİNİN KULLANIMI.....	1648
YAŞLI BİREYLERDE GÖRME VE BİLİŞSEL FONKSİYON ARASINDAKİ İLİŞKİ: KIRILGANLIĞIN ARACI ROLÜ	1652
MANEVİYAT, ÖLÜM ANKSİYETESİNİ ETKİLER Mİ? ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR TANILI BİREYLER İLE SAĞLIKLI BİREYLERİN KARŞILAŞTIRILMASI: PİLOT ÇALIŞMA.....	1655
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE ÖZ-DENETİM VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLİŞKİSİNDE AKADEMİK ERTELEMENİN ARACI ROLÜ.....	1659
HIV TEDAVİSİNE UYUMDA ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ’NİN TÜRKÇE GÜVENİRLİK VE GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI.....	1662
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ, MADDE KULLANIM EĞİLİMİ VE ONLİNE AKRAN EĞİTİMİNİN MADDE BAĞIMLILIĞINDAN KORUNMA ÖZ YETERLİLİĞİNE ETKİSİ: “ÖĞRENELİM, ÖĞRETELİM, TEMİZ KALALIM”	1666
PSİKİYATRİK SEMPTOMLARDA GÖZDEN KAÇAN SEBEP: TEKNOLOJİ.....	1670
ANNELİĞE YÖNELİK İŞLEVSEL OLMAYAN TUTUMLAR İLE DOĞUM SONRASI DEPRESİF BELİRTİLER ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ ŞEFKATİN ARACI ROLÜ	1672
KRONİK KALP YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARIN YAKINLARININ ÖLÜM KAYGISI DÜZEYLERİ İLE BAKIM YÜKÜ ALGISI VE YORGUNLUK DÜZEYLERİNİN İLİŞKİSİ	1674
BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA MANİ BELİRTİLERİNİN TESPİTİNDE GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLERİN ETKİNLİĞİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME	1678
ÇOCUK VE ERGENLERDE İNTİHAR VE ÖNLENMESİ.....	1682
PSİKİYATRİ DIŞI KLİNİKLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE RUHSAL HASTALIKLARA İLİŞKİN ÖNYARGI VE İNANÇLARIN BELİRLENMESİ	1684
İLTİHAPLI ROMATİZMA (LUPUS) VE DEPRESYON TANILI BİR HASTADA SANAT PSİKOTERAPİSİNİN İYİLEŞTİRİCİ ETKİSİ: BİR OLGU SUNUMU	1686
TÜRKİYE HEMŞİRELİK ALANINDA İNFERTİL KADINLARDA PSİKOSOSYAL DURUM İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	1690
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FİZİKSEL SAĞLIK: 45 YILLIK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	1693
RUH SAĞLIĞINDA KİŞİSEL İYİLEŞME MODELLERİ: BİR GÖZDEN GEÇİRME.....	1696
BULİMİA NERVOSA YOUTUBE™ VİDEOLARININ İÇERİK KALİTESİNİN VE GÜVENİLİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1698
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GEBELERİN MENTAL SAĞLIĞINA YANSIMASI: GEBELERİN ALGI VE DENEYİMLERİ	1700
YETİŞKİN BİREYLERİN SİBERKONDRİ DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA	1702
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAM SONU VE ÖLÜM SONRASI ÖZYETERLİLİĞİN TANATAFOBİ VE ÖLÜM ANKSİYETESİ İLE İLİŞKİSİ.....	1706

65 YAŞ VE ÜZERİ YAŞLI BİREYLERDE DANS HAREKET TERAPİSİ VE YÜRÜME GİRİŞİMLERİNİN YALNIZLIK VE KENDİNİ İHMAL ETME ÜZERİNE ETKİSİ: ÜÇ KOLLU RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	1708
GERİATRİK BİREYLERDE UYKU KALİTESİ İLE YALNIZLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1710
İŞİTSEL HALÜSİNASYON TEMELLİ SES İŞİTME SİMÜLASYONU UYGULAMASININ ŞİZOFRENİ TANILI BİREYE BAKIM VERENLERİN DUYGU DIŞAVURUMU VE ALGILANAN AİLE YÜKÜ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA*	1714
ADLİ PSİKİYATRİ HASTALARININ AİT OLMA DUYGULARININ SUÇ DAVRANIŞI VE İYİLEŞME DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ.....	1718
TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTEDE GÖREV YAPAN AKADEMİSYENLERDE ZİHİNSEL İŞ YÜKÜ İLE ALGILANAN STRES İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	1722
ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN ÜSTBİLİŞ, BİLİŞSEL İÇGÖRÜ VE İYİLEŞME AŞAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	1726
BU ACI GEÇER Mİ?: MUTLULUĞUN PEŞİNDE FİLMİNİN KÜBLER-ROSS MODELİ KAPSAMINDA NİTEL ANALİZİ.....	1728
SEVGİ Mİ? ŞİDDET Mİ?: İLK VE SON DİZİSİNİN FLÖRT KAPSAMINDA NİTEL ANALİZİ	1730
KUMAR BAĞIMLILIĞI İLE İLGİLİ ÇEVİRİM İÇİ BİLGİ: OKUNABİLİR Mİ? GÜVENİLİR Mİ?.....	1733
YAŞLI BİREYLERİN YAŞLI FENOMENLER HAKKINDAKİ ALGILARI	1735
GEBELERİN GEBELİKTE EGZERSİZ YAPMAYA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ, EGZERSİZ YAPMA DURUMLARI VE MENTAL SAĞLIK ETKİLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA	1737
BİPOLAR AFFEKTİF BOZUKLUKTA DAMGALANMA: NİTEL ARAŞTIRMA STIGMATIZATION IN BIPOLAR AFFECTIVE DISORDER: A QUALITATIVE STUDY	1741
TOPLUMUN RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK TUTUMLARI İLE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI: İLİŞKİSEL BİR ÇALIŞMA	1745
MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE ÖFKE KONTROLÜ MOTİVASYONEL PSİKOEĞİTİMİNİN AİLE SÜREÇLERİ İLE TEDAVİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ*	1749
“EROZYONUNUN SOLDURDUĞU UMUTLAR”: DİZ OSTEOARTRİTİ İLE YAŞAMA DENEYİMİ ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA.....	1755
DEPREM, YAŞAYANIN DÜNYASINI YIKAR, YAŞAMAYANIN RUHUNDA DERİN İZLER BIRAKIR: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMİN DOĞRUDAN YA DA DOLAYLI OLARAK YAŞANTILANMASININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ RUHSAL ETKİSİ	1759
ŞİDDETE MARUZ KALMA KORKUSU ÖLÇEĞİ’NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....	1763
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	1767
‘KAPALI KAPILAR ARDINDA’ BİR FOTOSES ÇALIŞMASI: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN DENEYİMLERİ	1769
HEMŞİRELERDE PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ, TERAPÖTİK İTTİFAK VE TÜKENMİŞLİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ	1771
HEMŞİRELİKTE ÖZGEÇİLİK VE TÜKENMİŞLİK: “DAILY DOSE OF SUNSHINE” DİZİSİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME	1775
KANSER SÜRECİNDE BİREYLERİN ÜSTBİLİŞLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE İLİŞKİSİ	1779
“HİPOGLİSEMİ VE ANKSİYETE KISKACINDA DİYABETLE YAŞAMAK: SANAT TEMMELİ BİR GRUP TERAPİSİ DENEYİMİ	1785
ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARI VE BAKIM DAVRANIŞLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA.....	1789
ADLİ PSİKİYATRİDE SUÇ VE ŞİDDET RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILAN ARAÇLAR	1793

EBEVEYNLERİN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİ VE ÖZ-ŞEFKATLERİ İLE ÇOCUKLARININ KAYGI DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1797
"BENİM YAŞLIM...": ÇOCUK RESİMLERİNDE YAŞLI TEMSİLLERİNİN ANALİZİ	1799
PSİKİYATRİ GÜNDÜZ HASTANESİNE DEVAM EDEN HASTALARIN ŞİZOFRENİYE İLİŞKİN ALGILARININ METAFORİK AKTARIMLARININ ÇİZDİKLERİ RESİMLER ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ	1801
WATSON İNSAN BAKIM MODELİ TEMELLİ STRESLE BAŞA ÇIKMA PROGRAMININ PALYATİF BAKIM HASTA YAKINLARININ BAKIM YÜKÜ VE STRES DÜZEYİNE ETKİSİ.....	1805
RUHSAL HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE EĞİTİM GEREKSİNİMLERİ İLE ÖZNEL İYİLEŞME ALGILARI İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ	1809
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMININ KİŞİSEL, MESLEKİ GELİŞİMLERİ VE YAŞAM DOYUMU İLE OLAN İLİŞKİSİ	1813
SELFİTİS VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ: SOSYO-DEMOGRAFİK, SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ÖZ ALGI BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA	1817
İLKOKULDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERE UYGULANAN OYUN TERAPİSİNİN BİLGİSAYAR OYUNU BAĞIMLILIĞI VE YALNIZLIĞA ETKİSİ.....	1821
DEPREMİN MERKEZİ KAHRAMANMARAŞ İLİNDE BİREYLERİN DEPREM SONRASI STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	1825
ERİKSON'UN DOKUZUNCU EVRESİNE GÖRE TÜRK YAŞLI BİREYLERDE YAŞLI AŞKINLIĞI VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA	1829
ŞİZOFRENİ TANISI ALAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	1832
KRONİK RUHSAL HASTALIKLARDA TAMAMLAYICI-ALTERNATİF TEDAVİYE BAKIŞ.....	1836
KENNEDY'NİN BAKIM MODELİ PERSPEKTİFİNDEN ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI	1840
ALKOL/MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARDA YAŞAMIN ANLAMININ SIKINTIYA DAYANMA VE TEDAVİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ.....	1843
BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE İYİLEŞMENİN ANLAMI YENİDEN YAPILANDIRMA BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	1847
PSİKİYATRİ SERVİSLERİNDE KISITLAMA UYGULAMALARININ AZALTILMASI/ÖNLENMESİNDE RUH SAĞLIĞI ÇALIŞANLARININ, HASTANIN VE YAKINLARININ BAKIŞ AÇISI: DELFİ ÇALIŞMASI	1851
NÖROGELİŞİMSEL BOZUKLUĞA SAHİP ADÖLESANLARIN EBEVEYNLERİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA İLE FONKSİYONEL OLMAYAN TUTUMLAR VE OTOMATİK DÜŞÜNCELER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ	1855
TÜRKİYE'DE DEPREMLERİN LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ AKADEMİK VE PSİKOLOJİK ETKİLERİ	1859
AĞRI YÖNETİMİNDE GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP UYGULAMALARININ KULLANILMASI	1862
YATAĞA BAĞIMLI HASTALARIN BAKIM VERİCİLERİNDE SAĞLIK ANKSİYETESİ	1864
DEPREMİN MERKEZİ KAHRAMANMARAŞ İLİNDE BİREYLERİN DEPREM SONRASI STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	1866
HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRMELERİ İLE VERİMLİLİKLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	1870
DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU TANILI ÇOCUĞUN BİRİNCİL BAKIM VERENLERİNDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI VE BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ	1874
HEMŞİRELERİN TRAVMA İLE BAŞA ÇIKMALARINDA İÇSEL DİNİ YÖNELİMİN ETKİSİ*	1878
GENÇ KADINLARDAKİ ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ PREMENSTRÜEL SENDROM VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	1882

YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN BİLİŞSEL ESNEKLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE ÖFKE YÖNETİMİ İLE İLİŞKİSİ	1885
AFETLERDE GÖREV ALMIŞ SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA TRAVMA SONRASI BÜYÜME ÜZERİNDE DAYANIKLILIĞIN ARACI ROLÜ	1889
RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA	1892
NORMATİF ERKEK ALEKSİTİMİ ÖLÇEĞİ-KISA FORMUNUN TÜRK DİLİ VE KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI: PSİKOMETRİK ÖZELLİKLER, GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK ANALİZİ	1894
ÜÇÜNCÜ EL SİGARA DUMANI KAVRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ ...	1896
ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİREYSEL PSİKOTERAPİNİN KULLANIMI.....	1898
PSİKİYATRİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN UZUN ETKİLİ ANTİPSİKOTİK TEDAVİLER HAKKINDA BİLGİ VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ	1902
KEMOTERAPİ ALAN HASTALARIN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYİNE ETKİSİ	1906
RUHSAL BOZUKLUKLARDA FOTOĞRAF SANATININ İYİLEŞTİRİCİ AMAÇLARLA KULLANIMI*	1910
ANKSİYETE BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE DERİN NEFES EGZERSİZİNİN ANKSİYETE DÜZEYİNE ETKİSİ	1914
ZİHİNSEL ENGELLİLİK CİNSEL YAŞAMA ENGEL MİDİR?.....	1917
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE DUYGU DÜZENLEME	1921
<i>HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN HASTALARIN ANKSİYETE, YORGUNLUK VE AĞRI DÜZEYLERİNE SAĞLIĞI GELİŞTİRİCİ VE KORUYUCU DAVRANIŞLARIN ETKİSİ: YEM MODELİ</i>	1925
BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTALARIN BAKIM VERENLERİNDE MANEVİ BAŞ ETME İLE DAMGALANMA ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ-ŞEFKATİN ARACI ROLÜ*	1929
İNSÜLİN KULLANAN VE KULLANMAYAN TİP 2 DİYABETLİ HASTALARDA PSİKOLOJİK İNSÜLİN DİRENCİ VE ÖZ BAKIMIN BELİRLENMESİ	1933
TİP 2 DİYABETLİ HASTALARDA İLACA UYUMUN HİPOGLİSEMİ TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ	1937
“YENİDEN DOĞMAYI BEKLEDİM, ŞİMDİ HAYATTAYIM”: KALP NAKLİ OLAN BİREYLER ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA.....	1941
TRAVELBEE’NİN İNSAN İNSANA İLİŞKİ MODELİ’NE TEMELLENDİRİLMİŞ UMUT AŞILAMA PSİKOEĞİTİM PROGRAMI’NIN BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE İYİLEŞMEYE ETKİSİ*	1944
KANSER HASTALARININ BAKIM VERİCİLERİNİN DESTEKLEYİCİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA.....	1947
TİP 2 DİABETES MELLİTUS TANILI HASTALARDA HASTALIK ALGISI VE ÖZYETERLİK DURUMLARININ İNCELENMESİ.....	1951
DEPREMDEN ETKİLENEN 10-18 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA UYKU KALİTESİ, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE KONTROL ODAĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	1953
DEMANS HASTALARININ DAVRANIŞSAL VE PSİKOLOJİK SEMPTOMLARININ YÖNETİMİ: OYUNCAK BEBEK KULLANIMI.....	1955
ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN BAKIM VERİCİLERİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA İLE BAKIM YÜKÜ: DEPRESYON, UMUT DÜZEYLERİ VE HASTALIK ŞİDDETİNİN ARACILIK ETKİSİ.....	1959
ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE YÖNELİK BİLİŞSEL ONARIM TEDAVİSİNİN BİLİŞSEL İŞLEVLER ÜZERİNE ETKİSİ.....	1963
ACT’İN PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANILMASI: SİSTEMATİK BİR İNCELEME	1966
SAĞLIK PROFESYONELLERİ VE HASTALAR İÇİN İYİ ÖLÜM KAVRAMI	1970
KANSER HASTALARINDA İYİLEŞME MOTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER.....	1972

MADDE İLE İLİŞKİLİ BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ	1975
MADDEKULLANIM BOZUKLUĞUNA YÖNELİK HEMŞİRELİK MÜDEHALELERİ: KANITA DAYALI UYGULAMALAR ÜZERİNE HIZLI BİR DERLEME	1979
SONUÇ BİLDİRGESİ.....	1983

DAVET YAZISI

Değerli Meslektaşlarımız,

Sizleri, Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ev sahipliğinde ve Psikiyatri Hemşireleri Derneği iş birliği ile 16-19 Nisan 2025 tarihleri arasında, gerçekleştirilecek olan 8. Uluslararası ve 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi için tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar birçok ilke ev sahipliği yapmış, uygarlıkların doğuşuna tanıklık etmiş, birikimi ile kültürlerle ışık tutmuş olan Diyarbakır'da ağırlayacak olmaktan dolayı gururluyuz.

Biz inanıyoruz ki, bilimin ışığında bir sevgi dokunuşuyla iyileşmeyecek ruh yoktur. Umut ve sevgi tohumlarını ekip, yeşerteceğimiz bir bahar mevsiminde sizlere hoş geldiniz diyebilecek olmanın heyecanı içindeyiz. Tarih öncesinden bugüne kadar camileri, medreseleri, su kemerleri ile nice hastalara şifa olan, tarih kokan, Torosların eteğinde endemik bitkilerin yer aldığı zengin bir ekosisteme ev sahipliği yapan Dicle Havzası'ndan,

diye haykırıyoruz. Ruhsal bakımın öncüleri siz meslektaşlarımız ile umudun temsili bir bahar mevsiminde, tarih kokan bu diyarda bir araya gelme coşkumuzu, zengin bir bilimsel içerikle taçlandırmak istiyoruz. Bu motivasyon ile çıktığımız yolda, ruh sağlığı hizmetlerinde ekip iş birliğinin ve teorik ile uygulamanın entegrasyonunun önemine olan inançla, alanında uzman klinisyen ve akademisyen meslektaşlarımızla buluşma heyecanımızın fitilini

ateşlemek adına siz değerli meslektaşlarımızı kongremize davet etmekten onur duyarız.

Saygılarımızla...

Doç. Dr. Gül DİKEÇ
Kongre Başkanı

Prof. Dr. Funda GÜMÜŞ
Kongre Başkanı

KURULLAR

KONGRE BAŞKANLARI

Prof. Dr. Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Gül DİKEÇ

Psikiyatri Hemşireleri Derneği Başkanı, Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

KONGRE ONURSAL BAŞKANLARI

Prof. Dr. Kamuran ERONAT

Dicle Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Gülten ÖZALTIN

Emekli

Prof. Dr. Ayşe ÖZCAN

Kıbrıs İlim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Çaylan PEKTEKİN

Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu

Prof. Dr. Gülşen TERAKEYE

Emekli

DERNEK ÖNCEKİ BAŞKANLARI

Prof. Dr. Çaylan PEKTEKİN

Emekli

Prof. Dr. Nesrin AŞTI

Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu

Prof. Dr. Sevim BUZLU

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Nurhan EREN

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Yasemin KUTLU

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Fahriye OFLAZ

Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

SEKRETERYA

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba PEHLİVAN SARIBUDAK

İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Gizem ŞAHİN BAYINDIR

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Tülay YILDIRIM ÜŞENMEZ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Öğr. Gör. Tuğba ŞAHİN TOKATLIOĞLU

İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Öğr. Gör. İkrâm DURĞUN BOZAN

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Arş. Gör. M. Can TAŞ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Uzm. Hem. Halime ÖZKUL

Dicle Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Hamdiye ARDA SÜRÜCÜ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Seda KARAKAYA

Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL

Yalova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Arş. Gör. Merve SARITAŞ

Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Uzm. Hem. Ayşin KAYIŞ

Acıbadem Atakent Hastanesi

Uzm. Hem. Zehra TEKİN ŞENER

Dicle Üniversitesi Hastaneleri

Uzm. Hem. Gülten GÜLEŞEN

T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy, Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Uzm. Hem. Elif Hilal TOPRAK

T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Hem. Özlem ÇAĞLAYAN

Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü

BİLİMSEL KURUL

ULUSAL BİLİMSEL KURUL

(Ünvan ve Ada Göre alfabetik sıralama yapılmıştır.)

Prof. Dr. Arzu Yıldırım

Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Aysun Babacan Gümüş

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Okanlı

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Özcan

Emekli

Prof. Dr. Ayşegül Dönmez

Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Besti Üstün

Emekli

Prof. Dr. Celale Tangül Özcan

İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi

Prof. Dr. Çaylan Pektekin

Emekli

Prof. Dr. Çiğdem Yüksel

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Prof. Dr. Derya Tanrıverdi

Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. Dilek Avcı

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Döndü Çuhadar

Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. Duygu Hiçdurmaz

Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Ebru Akgün Çıtak

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Emine Öksüz

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Prof. Dr. Esra Engin

Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Fahriye Oflaz

Koç Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma Demirkıran

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma Eker

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma Öz

Lokman Hekim Üniversitesi

Prof. Dr. Funda Gümüş

Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Funda Kavak Budak

İnönü Üniversitesi

Prof. Dr. Yasemin Kutlu

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Gönül Özgür

Emekli

Prof. Dr. Gül Ergün

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Gül Ünsal

Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Gülseren Keskin

Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Gülsüm Ançel

Emekli

Prof. Dr. Gülşen Terakye

Emekli

Prof. Dr. Gülten Özaltın

Emekli

Prof. Dr. Hatice Tambağ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. Havva Tel

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Hülya Arslantaş

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Kadriye Buldukoğlu

Akdeniz Üniversitesi

Prof. Dr. Latife Utaş Akhan

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Leyla Baysan Arabacı

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Prof. Dr. Leyla Küçük

Emekli

Prof. Dr. M. Olcay Çam

Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Meral Demiralp

Lefke Avrupa Üniversitesi

Prof. Dr. Meral Kelleci

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Mualla Yılmaz

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Nazmiye Yıldırım

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Nermin Gürhan

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan Günüşen

Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Nezihe Bulut Uğurlu

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan Lök

Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan Özcan

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa

Prof. Dr. Nesrin Aştı

Demiroğlu Bilim Üniversitesi

Prof. Dr. Nihal Bostancı Daştan

Kafkas Üniversitesi

Prof. Dr. Nurhan Eren

İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Perihan Güner

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Prof. Dr. Satı Demir

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Selma Sabancıoğulları

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Selma Doğan

Üsküdar Üniversitesi

Prof. Dr. Semra Karaca

Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel Asi Karakaş

Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel Arguvanlı Çoban

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Prof. Dr. Sevim Buzlu

İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa

Prof. Dr. Zekiye Çetinkaya Duman

Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Adeviye Aydın

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Arzu Yüksel

Aksaray Üniversitesi

Doç. Dr. Ayfer Öztürk

Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Aysel Karaca

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Aysel Akbeniz

Tarsus Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe İnel Manav

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Doç. Dr. Azize Atlı Özbaş

Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. BAHANUR MALAK AKGÜN

Ardahan Üniversitesi

Doç. Dr. Burcu Arkan

Bursa Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Burcu Demir Gökmen

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Doç. Dr. Burcu Ceylan

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Doç. Dr. Birgül Özkan

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Candan Terzioğlu

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

Doç. Dr. Ceyda Başoğlu

Adıyaman Üniversitesi

Doç. Dr. Didem Ayhan

Bandırma Onyed Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Elif Aşık

Kırıkkale Üniversitesi

Doç. Dr. Elif Ok

Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Elvan Emine Ata

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Doç. Dr. Emel Bahadır Yılmaz

Giresun Üniversitesi

Doç. Dr. Emine Yılmaz
İnönü Üniversitesi

Doç. Dr. Fadime Bayrı Bingöl
Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Fadime Kaya Soylu
Kafkas Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma Nevin Şişman
Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma Ayhan
Batman Üniversitesi

Doç. Dr. Figen Arı İnci
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Doç. Dr. Figen Şengün İnan
Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Filiz Ersöğütçü
Fırat Üniversitesi

Doç. Dr. Gamze Sarıkoç
Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Doç. Dr. Ganime Can Gür
Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Gonca Üstün
Amasya Üniversitesi

Doç. Dr. Gül Dikeç
Fenerbahçe Üniversitesi

Doç. Dr. Gülay Taşdemir Yiğitoğlu
Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Gülgün Durat
Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Gülseren Çıtak Tunç
Bursa Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Gül Sultan Özeren
Sinop Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice Durmaz
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice Öner
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Havva Kaçan
Kastamonu Üniversitesi

Doç. Dr. Hilal Seki Öz
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Doç. Dr. Işıl Işık
Yeditepe Üniversitesi

Doç. Dr. İlkay Keser
Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Kerime Bademli
Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Makbule Batmaz
Emekli

Doç. Dr. Maral Kargın
Lefke Avrupa Üniversitesi

Doç. Dr. Medine Koç
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Doç. Dr. Meltem Meriç
Lokman Hekim Üniversitesi

Doç. Dr. Meryem Fırat
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Doç. Dr. Merve Aydın
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Nalan Gördeles Beşer
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Doç. Dr. Nesibe Günay Molu
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Neşe Mercan
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin Günaydın
Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin Onan
Karabük Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan Altan Sarıkaya
Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. Nur Elçin Boyacıoğlu
İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa

Doç. Dr. Nuray Şimşek
Erciyes Üniversitesi

Doç. Dr. Nurgül Özdemir
Gaziantep Üniversitesi

Doç. Dr. Oya Sevcan Orak
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Özlem Şahin Altun
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Pınar Çiçekoğlu Öztürk
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Saliha Bozdoğan Yeşilot
Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Satı Dil
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Doç. Dr. Satı Doğan

Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Serap Yıldırım

Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Serpil Yılmaz

Hitit Üniversitesi

Doç. Dr. Sevecen Çelik İnce

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Doç. Dr. Sevil Yılmaz

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Doç. Dr. Sevinç Mersin

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Doç. Dr. Sevgi Nehir

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Doç. Dr. Sibel Coşkun Badur

Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Songül Duran

İzmir Demokrasi Üniversitesi

Doç. Dr. Songül Kamışlı

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Doç. Dr. Şeyda Dülgerler

Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Şükran Ertekin Pınar

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Veysel Kaplan

Harran Üniversitesi

Doç. Dr. Yalçın Kanbay

Artvin Çoruh Üniversitesi

Doç. Dr. Yunus Kaya

Aksaray Üniversitesi

Doç. Dr. Yüksel Can Öz

Kocaeli Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

Professor Samuel Adjorlolo

University of Ghana Nursing and Midwifery School

Professor Denise Saint Arnault

University of Michigan

Assoc. Prof. Lara Gudes de Pinho

University of Évora

Assoc. Prof. Yeter Sinem Üzar Özçetin

University College Dublin

Asisst. Prof. Burcu Özkul

La Trobe University Nursing School

Asisst. Prof. Marjan Mohammadzadeh

Charité Universitätsmedizin Berlin

Asisst. Prof. Valentina Biagioli

University of Bologna

Asisst. Prof. Zeynep Zonp

Wayne State University Michigan

PhD. Muzeyyen Seckin

University of Birmingham, Birmingham, UK

PhD. Polat Göktaş

University College Dublin

Senior Lecturer Oboshie Anim – Boamah

University of Ghana Nursing and Midwifery School

Head Nurse Tilmize Aydemir

Forensic Psychiatry Psychiatric Centre Sct. Hans Capital Region

SAAT	17 NİSAN 2025
08.30- 9.00	Kayıt
09.00- 09.30	Açılış Açılış Konuşmaları Prof. Dr. Funda GÜMÜŞ Kongre Başkanı Doç. Dr. Gül DİKEÇ Kongre Başkanı Prof. Dr. Vahap ÖZPOLAT Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı Dr. Mehmet Hakan PAMUKÇU Diyarbakır İl Sağlık Müdürü Prof. Dr. Kamuran ERONAT Dicle Üniversitesi Rektörü (Tensip buyurlarsa)
09.30-10.00	Vadideki Gül: Meslekte 40 Yıl ve Üzeri Hizmet Verenler İçin Onur Töreni
10.00-10.30	Müzik Dinletisi Dicle Üniversitesi Konservatuvar Bölümü

10.30-10.45	KAHVE ARASI

SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
10.45 - 11.30	Konferans 1: Vadideki Lale: Yas Sürecinin Çözümlemesi Moderatör: Prof. Dr. Ayşe ÖZCAN Prof. Dr. Gülşen TERAKEYE Konuşmacı: Prof. Dr. Gülten ÖZALTIN		
11.30 - 11.50	Konferans 2: Vadideki Nergis: Psychosocial issues in infertility: Examples from Ghana Moderatör: Doç. Dr. Gül DİKEÇ Konuşmacı: Prof. Dr. Florence Naab		
11.50 - 12.50	Panel: Vadideki Lotus: Hemşirelik Bakımının Değeri: "Merhametli Bakım" Moderatör: Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ Prof. Dr. Hülya BİLGİN Konuşmacılar: Compassion in Mental Health Nursing Dr. Mike RAMSAY Merhametli Bakım ve Hastaya Yansımaları Dr. Öğr. Üyesi Tuğba PEHLİVAN SARIBUDAK Workshops to Support Nurses Mental Health to Promote Compassionate Care Lect. Marie Carey	Panel: Vadideki Frezya: Doğal Afetlerde Ruh Sağlığı Moderatör: Prof. Dr. Celale Tangül ÖZCAN Prof. Dr. Fahriye OFLAZ Konuşmacılar: Doğal Afetlerde Kadın Ruh Sağlığı Prof. Dr. Emine ÖKSÜZ Doğal Afetlerde Sağlık Çalışanlarının Ruh Sağlığı Prof. Dr. Çiğdem YÜKSEL Doğal Afetlerde Ruhsal Bozukluk Tanılı Bireylerin Ruh Sağlığı Doç. Dr. Gamze SARIKOÇ Doğal Afetlerde Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dr. Öğr. Üyesi Belgin VAROL	Panel: Vadideki Lisianthus Psikiyatri Hemşireliğinde Yapay Zekâ Paneli Moderatör: Prof. Dr. Selma DOĞAN Doç. Dr. Sevil YILMAZ Konuşmacılar: Yapay Zekâ ve Psikiyatri Hemşireliğinin Geleceği: Geleceğin Hemşirelerini Hazırlamakta Fırsatlar ve Zorluklar Uzm. Hem. İbrahim ALDEMİR Bakımda Yapay Zekanın Kullanımı: Yenilikçi Teknolojiler, Veriye Dayalı Karar Verme ve Hasta Sonuçlarını İyileştirme Uzm. Hem. Halil İbrahim BİLKAY Kronik Ruhsal Bozukluklarda Mobil Teknoloji Uygulamalarının Kullanımı Uzm. Hem. Sümeyra DEMİRELİ Psikiyatri Hemşireliğine Dijital Dokunuş Teknoloji mi Şekillendirir, Hemşirelik mi Yönlendirir? PhD. Polat GÖKTAŞ
12.50 - 13.45	ÖĞLE YEMEĞİ		

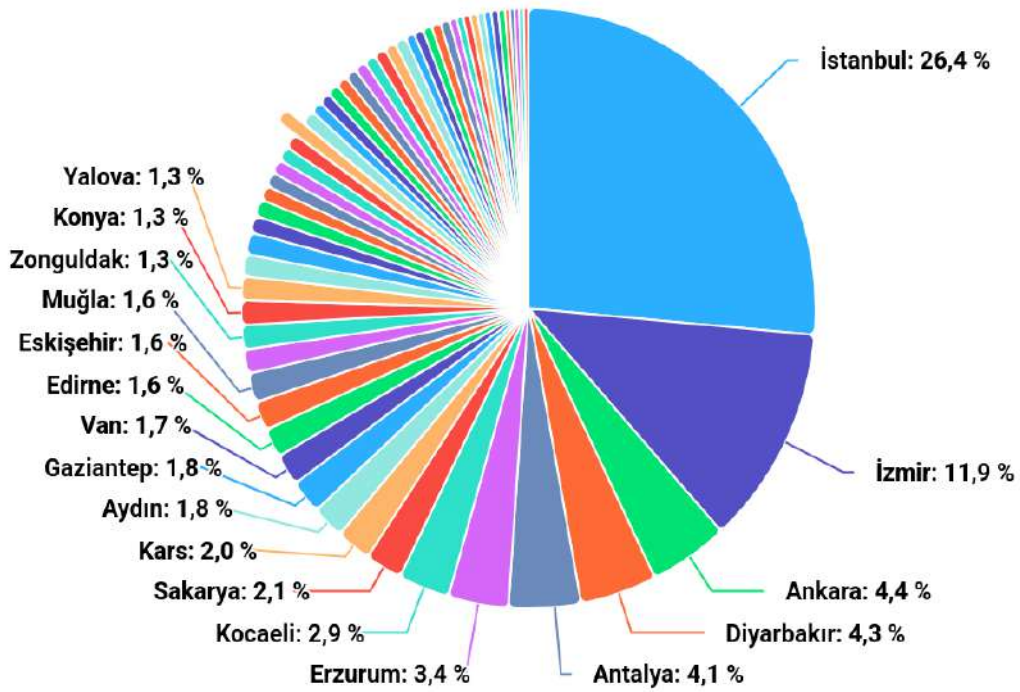
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
13.45-14.45	Panel: Vadideki Krizantem: Kronik Fiziksel Hastalıklarda Gözardı Edilen Bakım: Cinsellik, Uyku, Bilişsel İşlevler Moderatör: Prof. Dr. Neslihan GÜNÜŞEN Prof. Dr. Emine ÖKSÜZ Konuşmacılar: Kronik Fiziksel Hastalıklar ve Cinsellik Doç. Dr. Üyesi Esra USLU Kronik Fiziksel Hastalıklar ve Uyku Doç. Dr. Elif OK Kronik Fiziksel Hastalıklar ve Bilişsel İşlevler Öğr. Gör. Tülay DEMİRAY Psycho-Social-Behavioural Symptoms in Heart Failure and Palliative Care: A Part of Person-Centred Symptom Assessment PhD. Muzeyyen SEÇKİN	Panel: Vadideki Gardenya: Çocuklarda Psikoterapötik Yaklaşımlar Moderatör: Prof. Dr. Semra KARACA Prof. Dr. Nurhan EREN Konuşmacılar: Çocuklarda Sanat Terapisinin İşlevi Öğr. Gör. Nil BRUK OY Özel Gereksinimli Çocuklarda Hayvan Destekli Terapi Uygulamaları Doç. Dr. İlkey KESER Çocuklarda Bilişsel Davranışçı Terapinin Kullanımı ve Etkilliliği Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÖZEL Çocuklarda Psikodrama Uygulamaları Doç. Dr. Candan TERZİOĞLU	Panel: Vadideki Kokina: Kumar Bağımlılığı Moderatör: Prof. Dr. Fatma ÖZ Doç. Dr. Saliha BOZDOĞAN YEŞİLOT Konuşmacılar: Sokakta Kumar: Hiç Bilmediklerimiz Şoreş HAKI Sanalda Kumar: Hiç Görmediklerimiz Rojhat YAŞLI Kumar Tedavisi: Başaramadıklarımız Uzm. Psk. Kinyas TEKİN
14.45-15.00	KAHVE ARASI		
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
15.00-16.00	Panel: Vadideki Hercai: Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Travma Bilgili Yaklaşım Moderatör: Prof. Dr. Fatma EKER Doç. Dr. Azize ATLI ÖZBAŞ Konuşmacılar: The Value of the Clinical Ethnographic Narrative Interview (CENI) for Trauma Informed Cross-Cultural Mental Health Research Prof. Denise SAINT ARNAULT Social and Cultural Dynamics in Help-See- king and Recovery Processes of Gender-Based Violence Survivors: Trauma-In- formed Approach Findings Asst. Prof. Zeynep ZONP	Panel: Vadideki Lavinia: Toplumsal Bir Sorun: İntihar Doç. Dr. Havva KAÇAN Doç. Dr. Yadiğar ÇEVİK DURMAZ Konuşmacılar: Deprem Sonrası İntihar Girişiminde Rol Oynayan Faktörler Nelerdir? Doç. Dr. Nurgül ÖZDEMİR İntiharın Önlenmesine Yönelik Çözüm Önerileri Nelerdir? Prof. Dr. Mualla YILMAZ Panel: Vadideki Kardelen: Psikiyatrik Zorluklarda İyileşme ve İyileşme Yaklaşımları Moderatör: Prof. Dr. Funda KAVAK BUDAK Doç. Dr. Nihan ALTAN SARIKAYA Ruhsal Zorluklarda İyileşme Kavramı ve Yaklaşımları Arş. Gör. Ayşe EMİNOĞLU İyileşme Temelli Uygulamalar: Dünya'dan Örnekler ve İnsan Haklarının İyileşmedeki Kilit Rolü Uzm. Psk. Dan. Fatma ZENGİN	Panel: Vadideki İris: Cinsiyet Disforisine Tıbbi Perspektifle Yaklaşım Moderatör: Prof. Dr. Aslıhan POLAT Prof. Dr. Figen İNCİ Konuşmacılar: Hekim Perspektifiyle Yaklaşım Dr. Ezgi ŞİŞMAN Hemşire Perspektifiyle Yaklaşım Uzm. Hem. Mehtap GÜNGÖR ÇAĞLAR Psikoterapiler Perspektifiyle Yaklaşım Dr. Hanife YILMAZ
16.00-16.15	KAHVE ARASI		
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
16.15-17.15	FORUM: Vadideki Sardunya: Hemşirelik Kuramları ile Çalışma Yolculuğu: Güçlü Yönler ve Güçlükler Moderatör Prof. Dr. M. Olcay ÇAM Konuşmacılar: Prof. Dr. M. Olcay ÇAM Prof. Dr. Neslihan GÜNÜŞEN Dr. Elif Deniz KAÇMAZ	Bildiri Sunumları	Bildiri Sunumları
17.15-18.15	Panel: Vadideki Nilüfer: İyi Uygulama Örneği: Akdeniz Üniversitesi Gündüz Hastanesi Modeli Moderatör Prof. Dr. Kadriye BULDUKOĞLU Doç. Dr. Işıl IŞIK Konuşmacılar: Toplum Temelli Psikiyatri Hizmetlerinde Birey Odaklı Yaklaşım: Vaka Yönetimi Modeli Dr. Öğr. Üyesi Saliha HALLAÇ Şizofrenide Geçmişten Bugüne Psikososyal Tedavi Uygulamaları Uzm. Hem. Merve ATALAY Akdeniz Üniversitesi Psikiyatri Gündüz Hastanesi Uygulamaları Hem. Şeyma KAPLAN EKİNCİ	Bildiri Sunumları	Bildiri Sunumları
18.15- 19.15	Bildiri Sunumları 7 salonda devam edecektir		
20.00-23.00	GALA YEMEĞİ		

SAAT	18 NİSAN 2025		
06.30-07.30	Doç. Dr. Gül DİKEÇ ile Kampüste Sabah Yürüyüşü		
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
08.30-09.30	Panel: Vadideki Karahindiba: Understanding Recovery-Oriented Practice in Mental Health Nursing Moderatör: Prof. Dr. Çiğdem YÜKSEL Doç. Dr. Nur Elçin BOYACIOĞLU Konuşmacılar: Exploring the Perspectives of People with Mental Health Disorders on Recovery Dr. Burcu OZKUL Embedding Recovery-Oriented Practice to Undergraduate Mental Health Nursing Education Lect. Hosu RYU Evidence Based Practice Asisst. Prof. Valentina BIAGIOLI İyileşmenin Önünde Bir Engel: Kronik Ruhsal Bozukluklarda Metabolik Sendrom Doç. Dr. Sevecen ÇELİK İNCE	Panel: Vadideki Glayör: Psikiyatri Servislerinde Agresyon ve Şiddet: Çok Yönlü Bakış ve Yönetim Moderatör: Prof. Dr. Birgül ÖZKAN Dr. Öğr. Üyesi Saliha HALLAÇ Konuşmacılar: Agresyon ve Şiddete Biyopsikososyal Bakış Doç. Dr. Sevil YILMAZ Hasta ve Çalışan Gözüyle Agresyon ve Şiddet Dr. Öğr. Üyesi Özge SÜKUT Agresyon ve Şiddetin Yönetiminde Kullanıcı ve Uygulayıcı Dostu Uygulamalar Prof. Dr. Hülya BİLGİN	Bildiri Sunumları (Salon 3, Salon 4, Salon 5'de devam edecektir.)
09.30-10.30	Panel: Vadideki Anemon: Adolescence Mental Health Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Gizem ŞAHİN BAYINDIR Uzm. Hem. Tuğba ŞAHİN TOKATLIOĞLU Konuşmacılar: Self-Care and Self-Development for immigrant Adolescents: Importance, Attitudes, and Changes. PhD. Marjan MOHAMMADZADEH Mental Health of University Students or Metacognitive Training in Mental Disorders Assoc. Prof. Lara GÜDES de PINHO Suçla Sürüklenen Ergenlerde Psikiyatri Hemşiresinin Rolü Uzm. Hem. Gülçin UZUNOĞLU Application of Simulation in Teaching Communication Senior Lect. Oboshie ANIM	Panel: Vadideki Yasemin: Dünyamızın Geleceği ve Geleceğin Travmaları Moderatör: Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ Doç. Dr. Nalan GÖRDELES BEŞER Konuşmacılar: Geleceğin Travmaları (İklim ve Doğa Olaylarına Bağlı), Ne Kadar Hazırlıkınız, Psikiyatri Hemşireleri Olarak Ne Yapmalıyız Prof. Dr. Figen İNCİ Gelecekte Bizi Bekleyen Travmalar Üzeri- ne Dil Birliği Oluşturmak Öğr. Gör. Çiğdem ALACA İklim Değişikliğinin Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri Doç. Dr. Pınar ÇİÇEKOĞLU ÖZTÜRK	Panel: Vadideki Lavanta: Ah Şu Ebeveynlik... Moderatör: Prof. Dr. Döndü ÇUHADAR Dr. Öğr. Üyesi Belgin VAROL Konuşmacılar: Çocuk ve Ergenleri Güçlendirmede Ebeveyn Temelli Bir Program: Triple P (Olumlu Annebabalık Eğitimi) Örneği Doç. Dr. Burcu ARKAN Konuşmacılar: Ebeveynlere Uzanan Bir El "Pozitif Disiplin" Dr. Hatice DAYILAR CANDAN Özel Gereksinimli Bireylerin Ebeveynlerini Güçlendirme Doç. Dr. Havva KAÇAN
10.30-10.45	KAHVE ARASI		

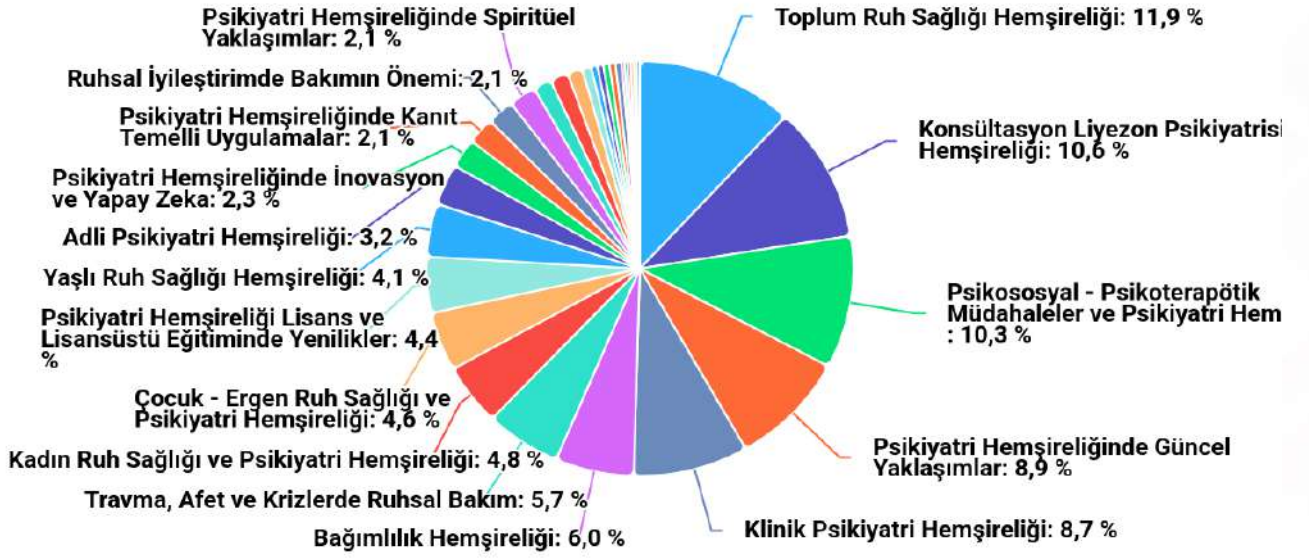
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
10.45-11.45	Panel: Vadideki Şakayık: Perinatal Dönem Kadın Ruh Sağlığında Kültürel ve Güncel Yaklaşımlar Moderatör: Prof. Dr. Funda GÜMÜŞ Dr. Öğr. Üyesi Tuğba PEHLİVAN SARIBUDAK Konuşmacılar: Perinatal Mental Health and Climate Change in a Changing World: Agenda to Improve Mental Health and Well-Being Prof. Samuel ADJORLOLO İnfertil Kadınların Yaşadığı Görünmez Kayıplar ve Güncel Psikoterapötik Müdahale Deneyimleri Doç. Dr. Aysel KARACA Doğum Öncesi Sağlığa Terapötik Yaklaşımlar: Rusya'daki Perinatal Uzmanların Deneyimleri Psk. Gülara RUSTAMOVA	Bildiri Sunumları	Panel: Vadideki Karanfil: Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliğinde İleri Düzey Müdahaleler Moderatör: Prof. Dr. Sibel ARGUVANLI ÇOBAN Doç. Dr. Songül KAMIŞLI Konuşmacılar: Yüksek Riskli Gebeliklerde İleri Düzey Psikososyal Bakım Süreci Dr. Nesiba KALYONCU Onkoloji Kliniklerinde İleri Düzey Psikososyal Bakım Süreci Uzm. Hem. Aycan KAYALAR Çalışanların Ruh Sağlığına Yönelik İleri Düzey Psikososyal Bakım Süreci Uzm. Hem. Cansin KARA Kronik Hastalıklarda Mindfulness'ın Etkisi Dr. Öğr. Üyesi Behice Belkis ÇALIŞKAN
11.45-12.45	Panel: Vadideki Zambak: Adli Psikiyatri Hemşireliği Moderatör: Prof. Dr. Yasemin KUTLU Prof. Dr. Sibel ASİ KARAKAŞ Konuşmacılar: Cinsel Saldırı Olgularında Adli Değerlendirme Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI Çocuk İstismarı Olgularında (ÇİM) Adli Değerlendirme: Dr. Öğr. Üyesi Nurten Gülsüm BAYRAK Adli Psikiyatrik Olgularda Adli Değerlendirme: Dr. Öğr. Üyesi Gülsenay TAŞ SOYLU Adli Psikiyatride Hemşirelik Bakımı: Bir Danimarka Örneği: Head Nurse Tilmize AYDEMİR	Panel: Vadideki Kamelya: Ruhsal Hastalıklar ve Cinsellik Moderatör: Prof. Dr. Mualla YILMAZ Doç. Dr. İlkey KESER Konuşmacılar: Şizofreni Hastalarında Gözden Kaçanlarda Cinsellik Prof. Dr. Gül ÜNSAL Şizofreni Hastalarının Evlilik ve Cinselliğe İlişkin Tutumları Uzm. Hem. Işıl CAN Psikiyatri Hastalarında Cinsel Yaşam Dr. Öğr. Üyesi Aysel İNCEDERE Psikiyatri Hemşirelerinin Psikiyatri Hastalarının Cinselliklerine Yönelik Algıları Uzm. Hem. Duçem EKTİ	Panel: Vadideki Manolya: Yaşlılığın Aydınlanık Yüzü: Yaşamın Altın Çağı Moderatör: Prof. Dr. Papatya KARAKURT Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL Konuşmacılar: Yaşlanma Algısı ve Yaşlanmaktan Neden Korkuyoruz? Prof. Dr. Sibel ARGUVANLI ÇOBAN Yaşlılığın Aydınlanık Yüzü Prof. Dr. Fatma ÖZ Aktif Yaşlanma Doç. Dr. Hilal SEKİ ÖZ Aktif ve Sağlıklı Yaş Alan Başarılı Örnekler Doç. Dr. Nur Elçin BOYACIOĞLU
12.45 - 13.45	ÖĞLE YEMEĞİ		
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
13.45-14.45	Panel: Vadideki Menekşe: Ruh Sağlığı Alanında Ekip Çalışması Moderatör: Doç. Dr. Aysel KARACA Doç. Dr. Songül DURAN Konuşmacılar: Ekip Çalışması ve Ekip Dinamikleri Prof. Dr. Nurhan EREN Türkiye'de Ruh Sağlığı Meslekleri Ekip Çalışmasında Nerede? Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül SAVAŞAN Bir Uygulama Örneği Olarak Ajite Hastada Ekip Çalışması Prof. Dr. Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN Hasta Ailelerinin Ekipteki Yeri Dr. Öğr. Üyesi Ayşe SARI	Panel: Vadideki Leylak: Yeni Dünya Gö-rüşünde Kültürlerarası Farklar Psikiyatriyi Nereye Götürüyor? Moderatör: Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ Doç. Dr. Meltem MERİÇ Konuşmacılar: Koruyucu Ruh Sağlığı Perspektifinde Kültürlerarası Farklar: Normallik mi? Anormallik mi? Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ Ruhsal Hastalıkların Kültürlerarası Farklar Yolculuğu Doç. Dr. Şeyda DÜLGERLER Psikiyatrik Bakım ve Tedavide Kültürlerarası Farkların Eklem Etkisi: İletişim ve KIPT-SRT Dr. Yeliz AKTAŞ Ruh Sağlığı Hemşirelerinin Kültürlerarası Yetkinliği Doç. Dr. Yeter Sinem UZAR ÖZÇETİN	Panel: Vadideki Fulya: Psikiyatri Hemşireliğinde Simülasyona Dayalı Öğrenim Moderatör: Prof. Dr. Sevim BUZLU Doç. Dr. Elvan Emine ATA Konuşmacılar: Psikiyatri Hemşireliğinde Simülasyon Uygulamaları: Geçmişte Nasıldık, Şimdi Neredeyiz? Uzm. Hem. Hilal Merve BELEN Psikiyatri Hemşireliğinde Bilişsel Yeterliğin Kazandırılmasında Simülasyona Dayalı Öğrenim: Uzm. Hem. Seda ER Psikiyatri Hemşireliğinde Duyuşsal Becerilerin Kazandırılmasında Simülasyona Dayalı Öğrenim Dr. Öğr. Üyesi Arzu DİKİCİ Psikiyatri Hemşireliğinde Psikomotor Becerilerin Kazandırılmasında Simülasyona Dayalı Öğrenim: Dr. Öğr. Üyesi Gizem ŞAHİN BAYINDIR

SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
14.45-15.45	Panel: Vadideki Orkide: Değişen Dünyalarda Aile Ruh Sağlığı: "İçeride, Dışarıda, Hastanede" Moderatör: Prof. Dr. Esra ENGİN Prof. Dr. Nihal BOSTANCI DAŞTAN Konuşmacılar: Güneşin Doğmadığı Evler: Mahkûm Ailelerinin Ruh Sağlığı Doç. Dr. Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK Bakımla İyileşen Ruhlar: TRSM'de Hep Birlikte Aile Olmak Uzm. Hem. Dilek CILASUN Baharı Karşılayan Aileler: Bipolar Bozukluk Tanılı Bireylerin Aileleri İçin Umut Aşılama Dr. Tuğba DURMUŞ	Panel: Vadideki Sümbül: Bağımlılık Önleme, Tedavi ve Rehabilitasyon Programlarında Psikiyatri Hemşiresi Moderatör: Doç. Dr. Gülgün DURAT Doç. Dr. Oya Sevcan ORAK Konuşmacılar: Bağımlılıkta Duygu Düzenleme Becerileri: Doç. Dr. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ Bağımlılıkta Tedavi Yöntemleri: Dr. Esra ALBAL Farklı Alan Perspektifi ile Bağımlılık Hemşireliği: Uzm. Hem. Gülden GÜLEŞEN Bağımlılıkta Nüks Önleme Uygulamaları: Uzm. Hem. Merve ÖZTÜRK	Panel: Vadideki Artemis: Ruh Sağlığı Yasasında Geçmiş, Bugün ve Beklentiler Moderatör: Doç. Dr. Şeyda DÜLGERLER Doç. Dr. Medine KOÇ Konuşmacılar: Ülkemizdeki Ruh Sağlığı Yasası Yolculuğu- Prof. Dr. Gülşen TERAKYE Ruh Sağlığı Yasası Örnekleri Ne Gösteriyor? Dr. Gizem Beycan EKİTLİ Psikiyatri Hemşireleri Olarak Nasıl Bir Yasa İstiyoruz? Dr. Emel ÖZTÜRK TURGUT
15.45-16.00	KAHVE ARASI		
SAAT	Salon: Ziya GÖKALP	Salon: Celal GÜZELSES	Salon: Orhan ASENA
16.00-17.00	Panel: Vadideki Starlıçe: Erkek, Erkekler, Erkeklikler ve Ruh Sağlığı Moderatör: Doç. Dr. Sevgi NEHİR Doç. Dr. Gül Sultan ÖZEREN Konuşmacılar: Erkeklik ve Depresyon: Erkek Depresyonu Uzm. Hem. Bedia TARSUSLU Erkeklerde İntiharın Önlenmesi ve Azaltılması Uzm. Hem. Çiğdem ŞEN TEPE Erkekliklerin Erkek Hastalıklarına Karşı Savunmasızlıkları ve Dayanıklılıklarıyla Bağlantısı Doç. Dr. Gülgün DURAT Promoting Mental Health in Men: Recommendations for Nurse Practitioners Prof. Dr. John OLIFFE	Panel: Vadideki Lilyum: İlk Psikotik Atak Sonrası Erken Dönemde Müdahaleler Moderatör: Prof. Dr. Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN, Prof. Dr. Gül ÜNSAL Konuşmacılar: Psikotik Bozukluklarda Erken Dönem Müdahaleleri Dr. Öğr. Üyesi Duygu ÖZER Psikotik Bozukluklarda Erken Dönemde Kabul ve Kararlılık Terapisi Uzm. Hem. Merve SARITAŞ Psikotik Bozukluklarda Erken Dönemde Sanat Terapisi Dr. Öğr. Üyesi Seda KARAKAYA Psikotik Bozukluklarda Erken Dönemde Aile Üyelerine Uygulanan Psikososyal Müdahaleler Doç. Dr. Elvan Emine ATA	Panel: Vadideki Papatya: Dijital Medyanın Doğru Kullanımı ve Psikiyatri Hemşireliğinde Medyanın Kullanım Alanları Moderatör: Prof. Dr. Selma SABANCIOĞULLARI Prof. Dr. Satı DİL Konuşmacılar: 6 Şubat Deneyim Paylaşımı ve Sosyal Medya Kullanımının Etkileri Hem. Kübra TIMARCIOĞLU HADİÇ Psikiyatri Hemşireliğinde Çok Kültürlü Çalışma ve Dijital Medyanın Gücü Uzm. Hem. Ecem YILDIZ AKTAŞ Dijital Medyada Psikiyatri Hemşireliği Görünürlüğü Uzm. Hem. Saniye ÖZTÜRK
17.00-17.30	Konferans: Vadideki Gerbera: Şaban Neden Kahraman? Moderatör: Prof. Dr. Fatma DEMİRKIRAN Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI Konuşmacılar: Şaban Neden Kahraman? Dr. Öğr. Üyesi Dilek AYAKDAŞ DAĞLI	Bildiri Sunumları	Bildiri Sunumları
17.30-18.00	ÖDÜL TÖRENİ VE KAPANIŞ		
19 NİSAN	SOSYAL PROGRAM		

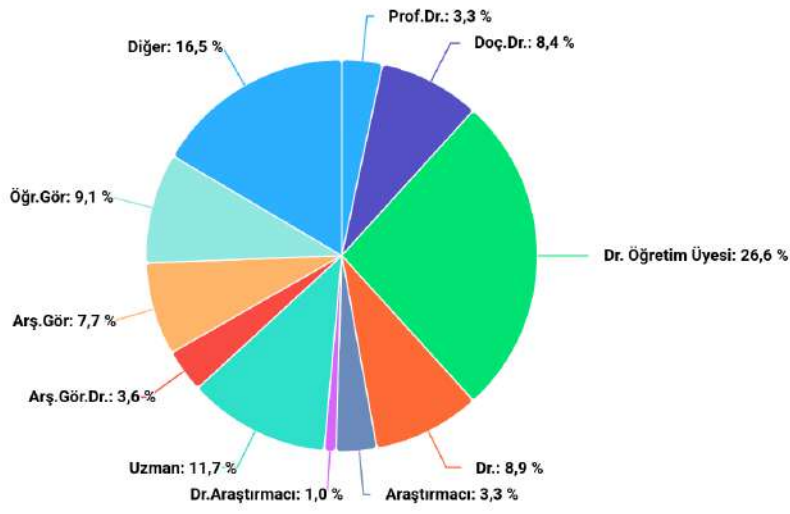
Şehirlere Göre İstatistik

Başvuru Kategorilerine Göre İstatistikleri

Ünvanlara Göre İstatistik 2 (TÜM Yazarlar)

Prof.Dr.	14
Doç.Dr.	35
Dr. Öğretim Üyesi	111
Dr.	37
Araştırmacı	14
Dr.Araştırmacı	4
Uzman	49
Arş.Gör.Dr.	15
Arş.Gör	32
Öğr.Gör	38
Diğer	69

KONUŞMACI ÖZETLERİ

EKİP ÇALIŞMASI VE EKİP DİNAMİKLERİ

Nurhan Eren

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi,
Çapa/İstanbul, Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, **Orcid:** 0000-0002-7791-7170

ÖZET

Ekip etkin şekilde eşgüdömlenmiş faaliyetleri yerine getiren, aktiviteleri birbirini etkileyen birden çok kişinin ortak bir amaca ulaşmak için bir araya geldiğı bir topluluktur. Ekip dinamikleri ve ekibi oluşturan üyelerin emosyonel durumları ekip işleyişini etkiler. Bu konuda öne sürölen bazı teoriler bir grup halinde işlev gören ekiplerin dinamiklerini anlamamızı kolaylaştırır.

Psikodinamik teorilerin grup halinde olma ile ilgili temel bazı varsayımları vardır.

- 1- Bütün insan grupları içinde emosyonel ve bilinçdışı süreçler vardır. Bilinçdışı emosyonel süreçler ekip içinde kişilerarası davranışları şekillendirir.
- 2- Bu süreçler üyelerin bilinçli olarak farkında olmamasına rağmen görevlerin etkinliğini etkiler. Ekipte bu süreçlerin farkına varılmaması etkili çalışmayı engeller. Bunlar başlangıçta kaotik görünür
- 3- Grup etkinliğinin artması için farkındalığın artması gereklidir. Üyelerin bu süreçler ile ilgili farkındalığı, engelleri kaldırmaya yardım eder.

Bion (1961), bir grup içinde yer alan bireylerin; 1- Grubun (ekibin) amaçlarına uygun olarak belirlenmiş işlevlerden oluşan “Çalışma Grubu” aktiviteleri (task-oriented behaviors) olduğunu, 2- Duygusal etkileşimlerden oluşan çalışma dışı (emotional behaviors) aktiviteleri bulunduğunu fark etmiş ve buna “Temel Varsayım Grubu” demiştir. Çalışma grubu aktivitesini grubun birincil görevi ile ilgili görevlerin, emosyonel aktiviteyi de birincil görevin yerine getirilmesinde yardımcı olan ancak aynı zamanda birincil görev ile yer değiştiren ve hatta zaman zaman onunla rekabete giren aktiviteler olarak nitelendirmiştir.

Didier Anzieu (1923-1999) ise; topluluğı imgelerin köröklendiğı (istila ettiğı) bir yer olarak tarif etmektedir. Bir dizi amaç için bir araya gelen insanlar (eğlenmek ortaya bir iş çıkarmak, siyasi bir hedef, eğitim vermek ya da almak) bazı duygulara kapılırlar. Hatta daha da ötesi bu söz konusu duygular tarafından harekete geçirilirler.

Isabel Menzies, 1970, sosyal savunma kavramını ilk olarak, hastanelerde hemşirelerin rolleri ile ilgili çatışmalarda kullanmış ve stresli durumlar altında, liderliğin ve amaçların daha zayıf olduğı belli gruplarda stresle baş etmek amacıyla ikincil görevin birincil görevin yerini alabildiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekip, Ekip Dinamikleri, Sağlık Ekibi

Kaynaklar

1. Anzieu D.The Group and the Unconscious (RLE: Group Therapy). Routledge, 2014
2. Bion WR. Experiences in Groups. Tavistock Publications Limited. London, 1961.
3. Menzies IEP. A Case-study in the functioning of social systems as a defence against anxiety: A report on a study of the nursing service of a general hospital. Human Relations 1960; 13(2):95-121.

TEAMWORK AND TEAM DYNAMICS

Nurhan Eren

Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Mental Health and Diseases, Social Psychiatry Service, Çapa/Istanbul, Turkey, nurhaneren@yahoo.com, **Orcid:** 0000-0002-7791-7170

ABSTRACT

A team is a group of people who perform effectively coordinated activities and whose activities affect each other, coming together to achieve a common goal. Team dynamics and the emotional states of the members of the team affect team functioning. Some theories put forward on this subject make it easier for us to understand the dynamics of teams that function as a group.

Psychodynamic theories have some basic assumptions about being in a group.

- 1- There are emotional and unconscious processes in all groups of people. Unconscious emotional processes shape interpersonal behaviors within the team.
- 2- These processes affect the effectiveness of tasks even though the members are not consciously aware of them. The lack of awareness of these processes in the team prevents effective work. These initially appear chaotic.
- 3- Increased awareness is necessary for group effectiveness. Members' awareness of these processes helps to remove obstacles.

Bion (1961) states that individuals in a group; He noticed that there were 1- “Work Group” activities (task-oriented behaviors) consisting of functions determined in accordance with the goals of the group (team), 2- There were non-work (emotional behaviors) activities consisting of emotional interactions and called them “Basic Assumption Group”. He defined work group activity as tasks related to the primary task of the group and emotional activity as activities that help in fulfilling the primary task but also replace the primary task and sometimes even compete with it.

Didier Anzieu (1923-1999) describes the community as a place fueled (invaded) by images. People who come together for a series of purposes (having fun, doing a job, a political goal, giving or receiving education) are affected by certain emotions. Moreover, they are activated by these emotions.

Isabel Menzies, 1970, first used the concept of social defense in conflicts over the roles of nurses in hospitals and stated that under stressful situations, in certain groups where leadership and goals are weaker, a secondary task can replace the primary task in order to cope with stress.

Keywords: Team, Team Dynamics, Healthcare Team

References

1. Anzieu D. The Group and the Unconscious (RLE: Group Therapy). Routledge, 2014
2. Bion WR. Experiences in Groups. Tavistock Publications Limited. London, 1961.
3. Menzies IEP. A Case-study in the functioning of social systems as a defence against anxiety: A report on a study of the nursing service of a general hospital. Human Relations 1960; 13(2):95-121.

PROMOTING SELF-CARE AND PERSONAL GROWTH IN REFUGEE ADOLESCENTS: CHALLENGES AND THE PATH FORWARD

Marjan Mohammadzadeh

Independent Researcher, Children and Adolescents Health Change Specialist
mohammadzadehmaraj@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4228-4035

ABSTRACT

Refugee adolescents face numerous challenges as they adjust to new environments, often dealing with trauma, disrupted education, and uncertainty about their future. Self-care (SC) and self-improvement (SI) are essential components of their overall well-being, fostering resilience, emotional stability, and long-term personal development. While significant efforts have been made to provide basic necessities, a need remains to enhance strategies that support their mental, emotional, and social growth. Social nursing plays a vital role in this process, offering holistic, community-based interventions that address both immediate and long-term needs.

The importance of SC and SI for refugee adolescents will be discussed in this presentation, along with a review of key studies highlighting effective approaches and existing gaps in support systems. The impact of psychosocial interventions and mentorship programs initiatives on resilience and empowerment will be examined.

Moving forward, the adoption of a more integrated and sustainable approach to SC and SI for refugee adolescents is essential. Collaboration among social nursing professionals, educators, and policymakers is required to create inclusive, accessible, and culturally sensitive support structures. This includes embedding mental health resources within educational settings, providing safe spaces for expression and healing, and fostering leadership and skill-building opportunities. By refining strategies, a shift from short-term relief efforts to long-term empowerment can be achieved, ensuring that refugee adolescents receive the tools and support needed to build fulfilling and independent lives. This presentation seeks to encourage discussion on enhancing SC and SI strategies for refugee adolescents. Through collective efforts, a more effective and compassionate framework can be developed, prioritizing holistic well-being and personal development.

Key Words: Refugee adolescents, self-care, self-improvement, resilience.

References:

- Exploring self-care and self-development practices among refugee adolescents through photos: An art-based participatory qualitative study. M Mohammadzadeh, A Taras, C Stock - Open Research Europe, 2024
- Participant recruitment among vulnerable populations: An experience from a qualitative study among refugee adolescents in Germany. M Mohammadzadeh, A Taras, C Stock - Open Research Europe, 2023
- Study protocol for the SC-SD4ASA project: a self-care/self-development guidebook for asylum-seeking adolescents. M Mohammadzadeh, K Heinrichs, L Pilz González - Frontiers in Public Health, 2022

PSYCHO-SOCIAL- BEHAVIOURAL SYMPTOMS IN HEART FAILURE (AND PALLIATIVE CARE): A PART OF PERSON-CENTRED SYMPTOM ASSESSMENT

Muzeyyen Seckin¹, Bridget Johnston², Cara Bailey³, Mark Petrie⁴, Simon Stewart⁵

¹University of Birmingham, College of Medical and Dental Sciences, Birmingham, UK, Email: m.seckin@bham.ac.uk,
Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-5401-7372>.

²University of Glasgow, School of Medicine, Dentistry and Nursing, Glasgow, UK, Email:
Bridget.Johnston@glasgow.ac.uk, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-4051-3436>.

³University of Birmingham, College of Medical and Dental Sciences, Birmingham, UK, Email:
c.bailey.2@bham.ac.uk, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0865-9240>.

⁴ University of Glasgow, School of Cardiovascular & Metabolic Health, Glasgow, UK. Email:
Mark.Petrie@glasgow.ac.uk, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-6333-9496>.

⁵Notre Dame University of Australia, Institute of Health Research, Fremantle, Australia, Email:
simon.stewart@nd.edu.au, Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-9032-8998>.

ABSTRACT

Heart failure is a complex and progressive condition that affects patients beyond physical symptoms. Psycho-social-behavioural symptoms—such as anxiety, depression, cognitive impairment (whether age-related or illness-induced), and social withdrawal—significantly impact patients' quality of life. However, these symptoms are often overlooked and undertreated by healthcare providers. Understanding the full symptom profile of individuals, including these non-physical aspects, is essential for improving symptom management and overall care in heart failure.

The unpredictable nature of heart failure progression, combined with the burden of treatment, can further intensify psycho-social-behavioural symptoms, leading to poor self-care behaviours. While more recently developed symptom assessment tools have started incorporating some of psycho-social-behavioural symptoms, they often fail to fully capture the diverse experiences of individuals. Symptom perception varies widely due to socio-cultural and behavioural differences across heart failure populations, highlighting the need for a more personalised, person-centred approach.

A systematic and person-centred symptom assessment strategy is crucial, particularly in advanced stages of heart failure, including palliative and end-of-life care. Such an approach would not only identify the full spectrum of symptoms but also prioritise those most distressing to patients. Integrating psycho-social-behavioural symptoms into routine heart failure care requires collaboration across disciplines—including cardiology, palliative care, and mental health specialists—to ensure comprehensive support. By acknowledging and addressing the often-neglected symptoms, healthcare providers can improve patient outcomes, enhance quality of care, and offer better support to patients and their families as they navigate the challenges of heart failure.

Key Words: Heart failure, Person-centred care, Symptoms.

AKTİF YAŞLANMA

Hilal Seki Öz

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırşehir, Türkiye,
hilal.seki@ahievran.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2228-9805

ÖZET

Türkiye Yaşlılık Profil Çalışması (2023) ile ülkemizde yaşlı bireylerin toplam nüfusa oranının 10.2'ye yükseldiği ve yaşlı nüfusta diğer yaş gruplarına göre daha hızlı bir artış olduğu görülmekte, bu durum ülkemizde hızlı bir demografik dönüşüm yaşandığını göstermektedir. Demografik dönüşümün en sağlıklı şekilde gerçekleşmesi için önemli stratejilerden biri “aktif yaşlanma” yaklaşımıdır. Aktif yaşlanma süreci sağlık, katılım ve güvenlik boyutlarının sürekli iyileştirilmesi ile yaşlı bireylerin yaşam kalitesinin artırmayı hedefleyen bir yaklaşımdır [1]. Yaşlılığa atfedilen olumsuz algıların yıkılması ve yaşlı ayrımcılığının/ sosyal dışlanmanın önüne geçerek pozitif, üretken, başarılı ve yeterli yaşlanmayı destekleyerek yaşlılığın olumlu yönünü ön plana çıkarmayı hedeflemektedir [2]. Aktif yaşlanma sürecini benimseyen bir yaklaşımla yaşlanmanın bireysel değil, toplumsal bir sorumluluk olduğu, yaşlı bireylerin istek, ihtiyaç ve kapasitelerine saygı duyan, yaşlı bireylerin istihdam oranlarını artırarak üretken olmalarını destekleyen, her yaşlının ulaştığı, fırsat eşitliğinin sağlandığı, yaşam boyu gerçekleşen, yaşam boyu öğrenme fırsatları sunan ve yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artıran bir süreç oluşturulmalıdır [3]. Yaşlı bireylere hizmet sunan geropsikiyatri hemşireleri bu doğrultuda politikaların yapılmasında, hizmetlerin sunulmasında yön verici olmalı, yaşlanan bireylere bireysel sorumluluk almaları için gerekli eğitim ve bilgilendirmeleri yapmaları, verdikleri bakımı aktif yaşlanma perspektifiyle ele almaları ve aktif yaşlanmaya yönelik bilimsel araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aktif yaşlanma, yaşlılık, hemşire

ACTIVE AGEING

Hilal Seki Öz

Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kırşehir, Türkiye,
hilal.seki@ahievran.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2228-9805

ABSTRACT

According to the Turkey Aging Profile Study (2023), the ratio of elderly individuals to the total population in our country has increased to 10.2 and there is a faster increase in the elderly population compared to other age groups, indicating that our country is experiencing a rapid demographic transformation. One of the important strategies for the healthiest demographic transformation is the “active aging” approach. The active aging process is an approach that aims to increase the quality of life of elderly individuals by continuously improving the dimensions of health, participation and security [1]. It aims to highlight the positive aspects of old age by destroying the negative perceptions attributed to old age and preventing ageism/social exclusion and supporting positive, productive, successful and adequate aging [2]. With an approach that adopts the active aging process, a process should be created where aging is not an individual but a social responsibility, respects the wishes, needs and capacities of elderly individuals, supports elderly individuals to be productive by increasing their employment rates, reaches every elderly person, provides equal opportunities, takes place throughout life, offers lifelong learning opportunities and increases the quality of life of elderly individuals [3]. Geropsychiatric nurses who provide services to elderly individuals should be guiding in making policies and providing services accordingly, providing the necessary training and information to aging individuals to help them take individual responsibility, considering the care they provide with an active aging perspective, and conducting scientific research on active aging.

Key Words: Active aging, old age, nurse

References:

1. Eckstrom E, Neukam S, Kalin L, Wright J. Physical Activity and Healthy Aging. *Clin Geriatr Med*. 2020;36(4):671-683. doi:10.1016/j.cger.2020.06.009
2. Friedman SM. Lifestyle (Medicine) and Healthy Aging. *Clin Geriatr Med*. 2020;36(4):645-653. doi:10.1016/j.cger.2020.06.007
3. Cheung C. Older Adults, Falls, and Skin Integrity. *Adv Skin Wound Care*. 2017;30(1):40-46. doi:10.1097/01.ASW.0000508713.25077.d6

KANSERİN PSİKOSOSYAL YANSIMALARI VE KANITA DAYALI PSİKOONKOLOJİK YAKLAŞIMLAR

Aycan Kayalar

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Gazi Hastanesi, Ankara, Türkiye,
E-mail: aycankayalar@gmail.com Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0139-0365>

ÖZET

Kanser, yalnızca fiziksel bir hastalık değil; aynı zamanda bireyin kimliğini, yaşam anlamını ve sosyal rollerini tehdit eden çok boyutlu bir yaşam krizidir. Bu süreçte ortaya çıkan psikolojik sıkıntılar; bireysel değerlendirme biçimi, kişilik özellikleri ve sosyal destek sistemleriyle yakından ilişkilidir. Erken dönemde psikososyal müdahalelerle bu sıkıntıların kronikleşmesi ve psikiyatrik bozukluklara dönüşmesi önlenabilir [1].

Temel ve İleri Düzey Psikoönkolojik Uygulamalar

Psikoönkoloji, bireylerin tanıdan sağkalıma uzanan süreçte yaşadığı psikososyal etkileri anlamayı ve yönetmeyi amaçlayan kanıta dayalı bir disiplindir. Bu alanda temel ve ileri düzey olmak üzere yapılandırılmış uygulamalar yer almaktadır. Temel düzey uygulamalar stres yönetimi, bilgilendirme ve farkındalık sağlamaya odaklanırken; ileri düzey müdahaleler depresyon, travma sonrası stres, komplike yas gibi durumlara yönelik yapılandırılmış terapötik yaklaşımlar sunar [2].

Kanıta dayalı terapiler arasında Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT), Kabul ve Kararlılık Terapisi (ACT), Anlam Terapisi, Mindfulness, Müzik Terapisi ve internet tabanlı müdahaleler öne çıkmaktadır. Bu yöntemler, kanser hastalarında anksiyete, depresyon, umutsuzluk ve yaşam kalitesinde düşüş gibi durumları azaltmada etkili bulunmuştur.

Kullanılan başlıca müdahale yöntemleri şunlardır:

- BDT: Anksiyete, depresyon ve uyum sorunlarını azaltmada etkilidir.
- Mindfulness: Kabul, öz-farkındalık ve psikolojik esneklik geliştirir.
- ACT: Değerlere dayalı yaşamı teşvik ederek psikolojik sıkıntıları azaltır.
- Anlam terapisi: Varoluşsal sorgulamalara yanıt verir, yaşamın son dönemine manevi destek sunar.
- Müzik terapisi: Nörobiyolojik mekanizmalar üzerinden stres, ağrı ve anksiyeteyi azaltır.
- Web tabanlı terapiler: iCBT, online mindfulness gibi dijital çözümler, özellikle ulaşım ve erişim zorluğu yaşayan bireyler için alternatif oluşturur [3].

İleri evre kanser hastalarında ötanazi talepleri çoğunlukla fiziksel acıdan çok özerklik kaybı, anlam eksikliği ve sosyal yüke bağlı olarak gelişmektedir. Psikiyatrik değerlendirme ve psikososyal destek, bu tür kararların şekillenmesinde belirleyici rol oynamaktadır. Palyatif bakım ile birlikte sunulan

psikoonkolojik müdahaleler, yaşamın son dönemini anlamlı, onurlu ve desteklenmiş kılmada etkili olabilir.

Sonuç olarak, psikoonkolojik yaklaşımın bütüncül, kademeli ve kişiye özgü olarak yapılandırılması; hem bireyin ruhsal iyilik halini desteklemek hem de sağlık sisteminde kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanıta Dayalı Uygulama, Kanser, Psikoonkoloji, Psikososyal Bakım

PSYCHOSOCIAL IMPACTS OF CANCER AND EVIDENCE-BASED PSYCHO-ONCOLOGICAL APPROACHES

Aycan Kayalar

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Gazi Hastanesi, Ankara, Türkiye,
E-mail: aycankayalar@gmail.com Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0139-0365>

ABSTRACT

Cancer is not merely a physical illness; it represents a multidimensional life crisis that threatens an individual's identity, sense of meaning, and social roles. The psychological distress that emerges throughout this process is closely associated with personal appraisal styles, personality traits, and social support systems. Early psychosocial interventions can prevent this distress from becoming chronic or developing into psychiatric disorders [1].

Basic and Advanced Psycho-Oncological Interventions

Psycho-oncology is an evidence-based discipline that aims to understand and manage the psychosocial impact of cancer from diagnosis through survivorship. Within this scope, structured interventions are categorized into basic and advanced levels. While basic-level interventions focus on stress management, information provision, and awareness, advanced interventions address more complex psychological conditions such as depression, post-traumatic stress, and complicated grief through structured therapeutic approaches [2].

Evidence-based therapies include Cognitive Behavioral Therapy (CBT), Acceptance and Commitment Therapy (ACT), Meaning-Centered Therapy, Mindfulness-Based Interventions, Music Therapy, and internet-based approaches. These methods have been found effective in reducing anxiety, depression, hopelessness, and declines in quality of life among cancer patients.

Key intervention methods include:

CBT: Effective in reducing anxiety, depression, and adjustment difficulties.

Mindfulness: Enhances acceptance, self-awareness, and psychological flexibility.

ACT: Reduces psychological distress by promoting a value-driven life.

Meaning-Centered Therapy: Addresses existential concerns and provides spiritual support during terminal illness.

Music Therapy: Alleviates stress, pain, and anxiety via neurobiological mechanisms.

Web-Based Therapies: iCBT and online mindfulness offer accessible alternatives, particularly for individuals with barriers to in-person care [3].

In patients with advanced-stage cancer, requests for euthanasia are often more closely related to loss of autonomy, existential distress, and perceived social burden rather than uncontrolled physical pain. Psychiatric assessment and psychosocial support play a crucial role in shaping these end-of-life decisions. When integrated with palliative care, psycho-oncological interventions contribute to a more meaningful, dignified, and supported end-of-life experience.

In conclusion, a comprehensive, stepped, and individualized psycho-oncological approach is essential for supporting mental well-being and optimizing the efficient use of healthcare resources.

Keywords: Evidence-Based Practice, Cancer, Psycho-Oncology, Psychosocial Care

References:

1. Recklitis CJ, Syrjala KL. Provision of integrated psychosocial services for cancer survivors post-treatment. *Lancet Oncol.* 2017;18(1):e39-e50. doi:10.1016/S1470-2045(16)30659-3
2. Kazak AE, Scialla M, Deatrck JA, Barakat LP. Pediatric psychosocial preventative health model: Achieving equitable psychosocial care for children and families. *Fam Syst Health.* 2024;42(1):76-89. doi:10.1037/fsh0000856
3. Schweighoffer R, Schumacher AM, Blaese R, Walter S, Eckstein S. A Systematic Review and Bayesian Network Meta-Analysis Investigating the Effectiveness of Psychological Short-Term Interventions in Inpatient Palliative Care Settings. *Int J Environ Res Public Health.* 2022;19(13):7711. Published 2022 Jun 23. doi:10.3390/ijerph19137711

RUHSAL ZORLANMALARDA İYİLEŞME

Ayşe Eminoglu

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul Türkiye,
ayse.eminoglu@marmara.edu.tr, Orcid: 0009-0005-5654-5215

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre iyileşme “kimliğinin ve yaşamının kontrolünü tekrar eline almak, yaşamıyla ilgili umutlu olmak ve iş hayatı, ilişkiler, toplumsal katılım gibi unsurların bir kısmı ya da hepsi sayesinde anlamlı bir yaşam sürmektir.” 1980'lerden itibaren zihinsel zorlanmalarda iyileşme kavramı, bireyin kendi yaşamını ve iyileşme pratiklerini yönlendirmesi, toplumla bütünleşmesi ve doyum veren, kendisi için anlamlı bulduğu bir hayatı, kendi yönetiminde sürdürmesine ilişkin kişisel bir gelişimi ifade etmektedir. Sadece semptom yönetimine odaklanan bir bakımın yetersiz kaldığına ilişkin iyileşme yaklaşımı, Amerika Birleşik Devletleri'nden hareketle ortaya çıkmış ve İngiltere, Avustralya, Kanada, İskoçya, Yeni Zelanda, İtalya gibi ülkelere yayılmıştır [1].

Zihinsel zorlanmaları olan bireylerin kendi süreçlerini yönetme konusunda aktif rol alması ve sadece semptomların değil, bütünsel bir iyilik halinin hedeflendiği iyileşme yaklaşımı iki boyutta incelenmektedir; klinik iyileşme ve kişisel iyileşme. Klinik iyileşme; semptomların azalması veya olmayışına ve işlevselliğin yeniden kazanılmasına odaklanan hastalık semptomlarının profesyonel olarak değerlendirildiği klinik sonuçlar ve bireyin önceki sağlık durumuna geri dönmesi anlamına gelen tıbbi modelin bir terimi olarak ifade edilmektedir. Kişisel iyileşme; umut, kimlik, anlam ve sorumluluk üzerine temellenmiş, değişken, zaman alan ve bireyin gelişim ve değişim sürecini ifade eden kişiye özgü bir deneyim ve hastalıkların neden olduğu zorlanmalara rağmen anlamlı, tatmin edici ve ümit verici bir yaşam sürme şeklidir [1,2].

İyileşme yaklaşımına göre hastalığı olan vaka değil; güçlü yönleri, yetenekleri, ilgi alanları olan birey vardır. Bu yaklaşıma göre iyileşme, kişinin kendisi tarafından tanımlanması nedeniyle bireyselliğe ve biricikliğe vurgu yapan kişisel bir kavramdır. Bu doğrultuda iyileşme herkes için farklı bir tanımlı ifade edebilir. Ancak yapılan tanımlarda; umut, otonomi, hayatla bağlantıda olma, kimlik, sağlığa kavuşma, kişisel gelişim, yaşamı anlamlandırma, güçlendirme, kişisel sorumluluk, akran desteği, özsaygı, seçim yapma, anlamlı sosyal uğraşlar, yaşam memnuniyeti, geleceğe ilişkin iyimserlik, kişinin eşsiz güçlü yönleri, bireyselleştirilmiş bakım, kendini yönetme, sosyal/toplumsal katılım, kişisel hedef oluşturma gibi ortak kavramlardan bahsedilmekte, umut dolu bir gelecek için duyulan gerçekçi iyimserlikten bahsedildiğinde iyileşmenin olduğunu düşünülmektedir [1,2,3].

Anahtar Kelimeler: İyileşme, Umut, Zihinsel iyileşme

Kaynaklar:

1. Şenocak SÜ, Arslantaş H, Yüksel R. Psikiyatrik iyileşmede yeni bir yönelim: iyileşme odaklı yaklaşım. *Arch Med Rev J*.2019;28(2):83-97. doi:10.17827/aktd.415053
2. Liberman RP. *Yetiyitiminden İyileşmeye: Psikiyatrik İyileştirim Elkitabı*. Yıldız M, ed. Ankara, Türkiye: Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği; 2011. Originally published 2008 by American Psychiatric Publishing, Inc., Washington, DC.

3. Doğan R, Mercan N, Yüksel Ç. Ruhsal hastalıklarda iyileşme: kavram analizi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar - Curr Approaches Psychiatry*. 2020;12(1):91-99. doi:10.18863/pgy.478241

RECOVERY FROM MENTAL HEALTH CHALLENGES

Ayşe Eminoglu

Marmara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Turkey,
ayse.eminoglu@marmara.edu.tr, Orcid: 0009-0005-5654-5215

ABSTRACT

According to the World Health Organisation's definition, recovery is 'taking back control of one's identity and life, being hopeful about one's life, and living a meaningful life through some or all of the following: work, relationships, social participation.' Since the 1980s, the concept of recovery from mental challenges has come to refer to the personal development of the individual to direct his/her own life and recovery practices, to integrate with society and to lead a fulfilling and meaningful life under his/her own direction. The recovery approach that a care focusing only on symptom management is inadequate emerged from the United States of America and spread to countries such as England, Australia, Canada, Scotland, New Zealand and Italy [1].

The recovery approach, in which individuals with mental challenges take an active role in managing their own processes and a holistic well-being is targeted, not just symptoms, is examined in two dimensions; clinical and personal recovery. Clinical recovery is expressed as a term of the medical model, which means the clinical results of the professional evaluation of the symptoms of the disease, which focuses on the reduction or absence of symptoms and the regain of functionality, and the return of the individual to his/her previous state of health. Personal recovery is a personal experience based on hope, identity, meaning and responsibility, which is a variable, time-consuming and individual-specific process of development and change, and a way of living a meaningful, satisfying and hopeful life despite the challenges caused by illness [1,2].

According to the recovery approach, there is not a case with a disease, but an individual with strengths, abilities and interests. According to this approach, recovery is a personal concept that emphasises individuality and uniqueness because it is defined by the person himself/herself. In this direction, recovery can express a different definition for everyone. However, in the definitions; common concepts such as hope, autonomy, being connected with life, identity, regaining health, personal development, making sense of life, empowerment, personal responsibility, peer support, self-esteem, making choices, meaningful social pursuits, life satisfaction, optimism about the future, unique strengths of the person, individualised care, self-management, social/social participation, personal goal setting are mentioned, and it is thought that recovery occurs when realistic optimism for a hopeful future is mentioned [1,2,3].

Key Words: Hope, Mental healing, Recovery

References:

1. Liberman RP. From Disability to Recovery: A Handbook of Psychiatric Recovery. Yıldız M, ed. Ankara, Türkiye: Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği; 2011. Originally published 2008 by American Psychiatric Publishing, Inc., Washington, DC.
2. Şenocak SÜ, Arslantaş H, Yüksel R. A new approach to psychiatric recovery: the recovery-oriented approach. *Arch Med Rev J*.2019;28(2):83-97. doi:10.17827/aktd.415053
3. Doğan R, Mercan N, Yüksel Ç. Recovery in mental illness: concept analysis. *Curr Approaches Psychiatry*. 2020;12(1):91-99. doi:10.18863/pgy.478241

ERKEKLİK VE DEPRESYON: ERKEK DEPRESYONU

Bedia Tarsuslu

Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Cumhuriyet Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4606-2843>

ÖZET

Erkeklik ve depresyon arasındaki ilişki, toplumsal cinsiyet normlarının erkeklerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini anlamak açısından önemlidir. Geleneksel erkeklik normları, erkeklerin depresyonu nasıl deneyimlediğini, ifade ettiğini ve destek arama süreçlerini şekillendirerek ruh sağlığı hizmetlerine erişimi doğrudan etkilemektedir [1,2]. Geleneksel erkeklik anlayışı, duygusal dayanıklılığı, bağımsızlığı ve güçlü olmayı vurguladığından, erkekler depresyon belirtilerini bastırma ve duygusal zorluklarla kendi başlarına başa çıkma eğiliminde olabilmektedirler. Bu durum öfke, şiddet ve madde bağımlılığı gibi belirtilerin depresyonu maskeleymesine yol açabilmektedir [3]. Erkeklik normlarına sıkı sıkıya bağlılık, depresyonun tanınmasını ve tedavi edilmesini zorlaştırırken, bu normları sorgulayan veya reddeden erkekler depresyonlarını toplumsal cinsiyet yapılarıyla ilişkilendirerek anlamlandırabilmektedir [2]. Erkeklerin ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanma süreci de erkeklik normları tarafından şekillendirilmektedir. Birçok erkek, yardım aramayı zayıflık olarak gördüğü için profesyonel destek almaktan kaçınmaktadır [1]. Ancak tedavi sürecine giren erkekler, zamanla ruh sağlığına dair daha olumlu tutumlar geliştirebilmekte ve geleneksel erkeklik anlayışlarını yeniden değerlendirmektedir [1,3]. Bu bağlamda, ruh sağlığı hizmetlerinde toplumsal cinsiyet duyarlı yaklaşımlar geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Alternatif erkeklik modellerini teşvik eden müdahaleler hem erkeklerin ruh sağlığını destekleyebilir hem de depresyonla başa çıkma sürecinde daha olumlu baş etme mekanizmaları geliştirmelerine katkıda bulunabilir [2,3]. Erkeklik ve depresyon ilişkisini anlamak, erkeklerin ruh sağlığı hizmetlerine erişimini artırmak ve daha etkili klinik uygulamalar geliştirmek açısından kritik bir gerekliliktir [1,3].

Anahtar Kelimeler: Erkeklik, Erkek depresyonu, Depresyon, Toplumsal cinsiyet normları, Erkek ruh sağlığı

MASCULINITY AND DEPRESSION: MALE DEPRESSION

Bedia Tarsuslu

Ordu University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Cumhuriyet
Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, Orcid:
<https://orcid.org/0000-0002-4606-2843>

ABSTRACT

The relationship between masculinity and depression is important for understanding the impact of gender norms on men's mental health. Traditional norms of masculinity directly affect access to mental health services by shaping how men experience and express depression and how they seek support [1,2]. As traditional masculinity emphasizes emotional resilience, independence and strength, men may tend to suppress symptoms of depression and cope with emotional difficulties on their own. This can lead to symptoms such as anger, violence and substance abuse, masking depression [3]. While strict adherence to masculinity norms makes it difficult to recognize and treat depression, men who question or reject these norms may make sense of their depression by associating it with gender structures [2]. Masculinity norms also shape men's utilization of mental health services. Many men avoid seeking professional support because they perceive seeking help as a weakness [1]. However, men who enter the treatment process may develop more positive attitudes towards mental health over time and reevaluate their traditional understanding of masculinity [1,3]. In this context, developing gender-sensitive approaches in mental health services is important. Interventions that promote alternative models of masculinity can both support men's mental health and help them develop more positive coping mechanisms to cope with depression [2,3]. Understanding the relationship between masculinity and depression is a critical requirement for increasing men's access to mental health services and developing more effective clinical practices [1,3].

Key Words: Masculinity, Male depression, Depression, Gender norms, Men's mental health

References:

1. Seidler Z, Dawes A, Rice S, Oliffe J, Dhillon H. The role of masculinity in men's help-seeking for depression: A systematic review. Clin Psychol Rev. 2016;49:106-118. doi:10.1016/j.cpr.2016.09.002
2. Emslie C, Ridge D, Ziebland S, Hunt K. Men's accounts of depression: reconstructing or resisting hegemonic masculinity? Soc Sci Med. 2006;62(9):2246-2257. doi:10.1016/J.SOCSCIMED.2005.10.017
3. Oliffe J, Phillips M. Men, depression and masculinities: A review and recommendations. J Mens Health. 2008;5:194-202. doi:10.1016/J.JOMH.2008.03.016

GELECEKTE BİZİ BEKLEYEN TRAVMALAR KONUSUNDA ORTAK BİR DİL OLUŞTURMAK; İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE İLİŞKİN YENİ KAVRAMLAR

Çiğdem Alaca

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fethiye /Muğla. E-mail: ciğdemalaca@gmail.com. ORCID: 0000-0003-0531-0078.

ÖZET

İklim değişikliği kaçınılmaz olarak yaşam tarzlarımızda değişiklikler, insan kayıpları ve sosyal yeniden düzenlemeler açısından yeni sonuçlar doğuracaktır. Bununla birlikte, gezegende kaç kişinin iklim değişikliğinin neden olduğu aşırı olaylardan etkileneceği ve bu olayların yaşam kalitelerini ne ölçüde ve ne zaman tehlikeye atacağı belli değildir. İnsanlar ya doğrudan (örneğin aşırı bir olay sırasında) ya da dolaylı olarak (gıdanın azalması, kıtlık, su kıtlığı, tarım veya avlanma yerlerinin azalması, yerinden edilme) hayata devam edebilme açısından risk altındadırlar [1]. İklim değişikliği olaylarına maruz kalanların ruh sağlığı üzerine yapılan çalışmalarda; minimal stres, kaygı ve sıkıntı semptomlarından, anksiyete, uyku bozukluklarına, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu ve intihar düşüncelerine kadar değişen klinik bozukluklara kadar uzanan geniş bir yelpaze görülmektedir. Bireylerin ve toplulukların günlük yaşamlarında, algılarında ve deneyimlerinde, iklim değişikliği ve etkileriyle başa çıkmak, anlamak ve uygun şekilde yanıt vermek zorunda kalmaları ruh sağlığı üzerindeki diğer etkiler olarak tanımlanmaktadır [1,2,3]. İklim değişikliği ile ilgili olayların akut etkileri, savunmasız ve çaresiz insanların zihinsel yaralanmalara maruz kalmasına neden olmaktadır. Akut dönem geçtikten sonraysa, iklim değişikliğinin etkilerine doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan insanların yaşadığı yoğun duyguları, insanların ve diğer türlerin hayatta kalmasıyla ilgili belirsizlikle ilgili endişeleri, engellenmişlik hissi, yönelim bozukluğu ve çaresizliği içeren durumlarla karşılaşmaktadır. Uzun vadeli sonuçlar ise; şiddet, sınırlı kaynaklar üzerinde mücadele, yerinden edilme, zorunlu göç, afet sonrası uyum ve kronik çevresel stres biçimlerine dönüşen büyük ölçekli sosyal ve toplumsal etkiler şeklinde olmaktadır [2,3]. Son zamanlarda iklim değişikliğine yanıt olarak yaşanan bazı duygular ifade edilmektedir. Bu duygular literatürde tanımlanmaya başlanmıştır. Ortak bir dil birliğinin sağlanması ve bu yeni tanımlamalar ile ilgili farkındalığın artması gerekmektedir. Böylece günümüzde sık yaşanan “belirsizliğin” ve “bilgi kirliliğinin” önüne bir ışık tutulması sağlanacağı düşünülmektedir. Dünyanın iklim ve çevre sisteminin bozulmasına ile ilgili "Psikoterratik sendromlar" veya "dünyayla ilgili zihinsel sağlık sendromları" olarak yeni kavramlar tanımlanmıştır [2]. Bu yeni tanımlamalardan; “eko-anksiyete”, “solastalji”, “eko-suçluluk” ve “eko-yas” kavramlarına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Ruh sağlığı, Solastalji, Eko-anksiyete, Eko-suçluluk, Eko-yas

Kaynaklar:

1. Watts N, Amann M, Arnell N, ve ark. The 2020 report of The Lancet Countdown on health and climate change: responding to converging crises. Lancet. 2021; Jan 9;397(10269):129-170. doi: 10.1016/S0140-6736(20)32290-X.
2. Albrecht G. Chronic Environmental Change: Emerging 'Psychoterratic' Syndromes. In Climate Change and Human Well-Being. 2011; 43-56. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-9742-5_3
3. Williams M. The relationship between climate change and mental health information-seeking: a preliminary investigation. Journal of Public Mental Health. 2021; 20 (1): 69-78. <https://doi.org/10.1108/JPMH-04-2020-0025>

CREATING A COMMON LANGUAGE ON THE TRAUMAS THAT AWAIT US IN THE FUTURE; NEW CONCEPTS IN THE MENTAL HEALTH EFFECTS OF CLIMATE CHANGE

Çiğdem Alaca

Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Health Services Vocational School, Fethiye /Muğla. E-mail:
cigdemalaca@gmail.com. ORCID: 0000-0003-0531-0078.

ABSTRACT

Climate change will inevitably bring about new consequences in terms of changes in our lifestyles, human losses and social reorganizations. However, it is not clear how many people on the planet will be affected by extreme events caused by climate change, and to what extent and when these events will jeopardize their quality of life. People are at risk of survival either directly (for example, during an extreme event) or indirectly (food shortages, famine, water shortages, reduction of agricultural or hunting areas, displacement) [1]. Studies on the mental health of those exposed to climate change events show a wide spectrum ranging from minimal stress, anxiety and distress symptoms to clinical disorders ranging from anxiety, sleep disorders, depression, post-traumatic stress disorder and suicidal thoughts. Other effects on mental health are defined as the need for individuals and communities to cope with, understand and respond appropriately to climate change and its effects in their daily lives, perceptions and experiences [1,2,3]. The acute effects of climate change-related events cause vulnerable and helpless people to suffer mental injuries. After the acute period, intense emotions experienced by people directly or indirectly exposed to the effects of climate change, concerns about the uncertainty regarding the survival of humans and other species, feelings of frustration, disorientation and helplessness are encountered. Long-term consequences are in the form of violence, struggle over limited resources, displacement, forced migration, post-disaster adaptation and large-scale social and community impacts that turn into chronic environmental stress [2,3]. Recently, some emotions experienced in response to climate change have been expressed. These emotions have begun to be defined in the literature. It is necessary to provide a common language and increase awareness about these new definitions. It is thought that this will shed light on the “uncertainty” and “information pollution” frequently experienced today. New concepts have been defined as “psychotheratrical syndromes” or “mental health syndromes related to the world” regarding the deterioration of the world’s climate and environmental system [2]. From these new definitions; The concepts of “eco-anxiety”, “solastalgia”, “eco-guilt” and “eco-mourning” will be included.

Key Words: Climate change, Mental health, Solastalgia, Eco-anxiety, Eco-guilt, Eco-grief

References:

1. Watts N, Amann M, Arnell N, ve ark. The 2020 report of The Lancet Countdown on health and climate change: responding to converging crises. Lancet. 2021; Jan 9;397(10269):129-170. doi: 10.1016/S0140-6736(20)32290-X.
2. Albrecht G. Chronic Environmental Change: Emerging 'Psychoterratic' Syndromes. In Climate Change and Human Well-Being. 2011; 43-56. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-9742-5_3
3. Williams M. The relationship between climate change and mental health information-seeking: a preliminary investigation. Journal of Public Mental Health. 2021; 20 (1): 69-78. <https://doi.org/10.1108/JPMH-04-2020-0025>

ÇOCUKLARDA SANAT TERAPİSİNİN İŞLEVİ

Nil Bruk Oy

İzmir Ekonomi Üniversitesi, SHMYO, Yaşlı Bakımı Programı, İzmir, Türkiye, E-mail: nil.bruk@ieu.edu.tr, Orcid:0000-0002-3549-9177

ÖZET

Sanat terapisi, yaratıcı sanatsal ifadeyi geleneksel psikoterapi yöntemleriyle birleştiren sağaltıcı bir müdahale yöntemidir. Bu terapi yaklaşımı, özellikle çocuklarda duygusal ifadelerin geliştirilmesine yönelik önemli bir rol oynar. Çocuklar, dil becerileri henüz yeterince gelişmemişken duygusal deneyimlerini resim, müzik, heykel, dans ve drama gibi yaratıcı sanatlarla dışa vurabilirler. Böylece, sanat terapisi, çocukluk döneminde karşılaşılan zorluklar, stres, anksiyete, yas, kayıp ve travma gibi duygusal problemlerin ele alınması ve çözülmesi için etkili bir yöntem sunar [1]. Sanat terapisi, çocukların bilişsel, psikolojik ve duygusal gelişimlerini destekler ve onlara kendilerini tanıma, duygusal dengeyi sağlama, sosyalleşme becerilerini geliştirme ve problem çözme yeteneklerini güçlendirme fırsatı tanır. Sanat terapisi müdahalesinde, sanatsal yaratıcılığın psikoterapötik süreçle birleşerek kişisel dönüşümü teşvik ettiği ve kişilik entegrasyonunu güçlendirdiği vurgulanmaktadır. Sanat aracılığıyla sağlanan destek, çocukların potansiyel gelişimini artırırken, içsel dünyalarını sağlıklı bir şekilde dışa vurabilmelerine olanak tanır. Sanat terapisi, tüm bu etkilerin ötesinde, çocukların psikolojik iyileşme süreçlerini hızlandırarak onların genel sağlıklarını olumlu yönde etkileyen kanıtlanmış terapi yöntemi olarak öne çıkmaktadır [2].

Son yıllarda yapılan birçok araştırma, sanat terapisinin etkililiğini bilimsel olarak kanıtlamıştır. Sanat terapisi, çocuklarda travma ve zorlu yaşam olayları sonrası stresin işlenmesi, duygusal düzenlemenin sağlanması, baş etme becerilerinin geliştirilmesi ve özgüvenin artırılması gibi alanlarda olumlu etkiler yaratmaktadır. Sanat terapisi, aynı zamanda çocukların enerjilerini boşaltmalarına, gerilimlerini azaltmalarına ve duygusal çatışmalarını ifade etmelerine yardımcı olmaktadır [1]. Özellikle, özel eğitime ihtiyaç duyan ve engeli olan çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, sanat terapisi uygulamalarının semptomları hafifletmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, sanat terapisi, kronik hastalıkları olan çocukların iyileşme süreçlerine katkı sağlamakta ve suçla ilişkilendirilen çocuklar üzerinde de olumlu etkiler yaratmaktadır [3].

Anahtar Kelimeler: Sanat terapisi, Çocuk, Psikoterapi

THE FUNCTION OF ART THERAPY IN CHILDREN

Nil Bruk Oy

İzmir University of Economics, School of Health Services, Elderly Care Program, İzmir, Turkey, E-mail:

nil.bruk@ieu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3549-9177

ABSTRACT

Art therapy is a therapeutic intervention that combines creative artistic expression with traditional psychotherapy methods. This therapy approach plays an important role in the development of emotional expression, especially in children. Children can express their emotional experiences through creative arts such as painting, music, sculpture, dance and drama when their language skills are not yet sufficiently developed. Thus, art therapy offers an effective method for addressing and resolving emotional problems such as childhood difficulties, stress, anxiety, grief, loss and trauma [1]. Art therapy supports children's cognitive, psychological and emotional development and gives them the opportunity to get to know themselves, achieve emotional balance, develop socialization skills and strengthen their problem-solving abilities. The art therapy intervention emphasizes that artistic creativity combined with the psychotherapeutic process promotes personal transformation and strengthens personality integration. The support provided through art enhances children's potential development and allows them to express their inner world in a healthy way. Beyond all these effects, art therapy stands out as a proven therapy method that positively affects children's general health by accelerating their psychological healing processes [2].

Many recent studies have scientifically proven the effectiveness of art therapy. Art therapy has positive effects on children in areas such as processing stress after trauma and difficult life events, providing emotional regulation, developing coping skills and increasing self-confidence. Art therapy also helps children to release energy, reduce tension and express emotional conflicts [1]. In particular, research on children with special needs and disabilities has shown that art therapy practices are effective in alleviating symptoms. In addition, art therapy contributes to the healing processes of children with chronic diseases and has positive effects on children associated with crime [3].

Key Words: Art Therapy, Children, Psychotherapy

References:

1. Wu JF, Chung CY. Art Therapy As An Intervention For Children: A Bibliometric Analysis Of Publications From 1990 To 2020. 2023;13(4) doi:21582440231219143.
2. Rubin JA. Child Art Therapy. John Wiley & Sons, Inc. 25th Anniversary ed.; 2005. ISBN:0-471-67991-7
3. Cohen-Yatziv L, Regev D. The Effectiveness And Contribution Of Art Therapy Work With Children In 2018- What Progress Has Been Made So Far? A Systematic Review. Int J Art Ther. 2019; 24(3):100-112. doi:10.1080/17454832.2019.1574845.

DOĞUM ÖNCESİ SAĞLIĞA TERAPÖTİK YAKLAŞIMLAR: RUSYA'DAKİ PERİNATAL UZMANLARIN DENEYİMLERİ

Gulara Rustamova

Perinatal Uzmanlar Derneği, Sankt-Peterburg, Rusya, rustamovagulara@gmail.com

ÖZET

Son yıllarda prenatal ve postnatal dönemde kadınlara yönelik psikolojik destek alanı büyük bir gelişim göstermektedir. Hamilelik süreci, artık sadece tıbbi değil, aynı zamanda psikolojik olarak da takip edilmesi gereken bir dönem olarak ele alınmaktadır. Özellikle önceki yıllarda ultrason ve diğer teknolojik imkânların sınırlı olması nedeniyle gözden kaçabilen sorunlar, bugün bilgi fazlalığına ve anksiyete, doğum korkusu, depresyon gibi duygusal yüklerin artmasına neden olmaktadır.

Modern dünyada kadınlar doğum öncesi ve sonrası dönemde travma sonrası stres, depresyon, kaygı bozuklukları gibi ruhsal sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Geleneksel danışmanlık yöntemleri çoğu zaman bu sorunları çözmekte yetersiz kalmakta, bu sebeple daha yaratıcı, duyarlı ve içgörü kazandıran terapötik yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda, Novikova [3], sanat terapisi yöntemlerinin gebelik döneminde kadınların duygusal durumunu dengelemeye yardımcı olduğunu ve bu sayede kadınların içsel kaynaklarını keşfederek annelik sürecine daha sağlıklı uyum sağladıklarını vurgulamaktadır. Blokh ve Dobryakov [1] ise üreme sağlığı sorunları yaşayan kadınlara yönelik psikolojik desteğin, doğurganlık sürecinde önemli bir rol oynadığını ve bütüncül bir yaklaşımın ruhsal yükleri hafiflettiğini göstermektedir. Filippova'nın çalışması [2], modern gebelik takibi ve infertilite tedavilerinin kadınlarda prenatal stresi artırabildiğini, bu nedenle psikoeğitimsel ve stres azaltıcı yöntemlerin entegrasyonunun gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Sanat terapisi, masal terapisi, mandaloterapi ve müzik terapisi gibi yöntemler, özellikle doğum korkusu, perinatal kayıplar, travmatik doğum deneyimleri ya da engelli bebek doğurma gibi zorlu süreçlerde, kadınların duygusal dünyalarını anlamalarına ve yeniden yapılandırmalarına yardımcı olmaktadır. Bu yaklaşımlar hem nazik hem de etkili bir psikolojik destek sunar.

Rusya'daki Perinatal Uzmanlar Derneği (AİIC), doğum sürecinin insani yönünü güçlendirmeyi amaçlayan bir topluluktur. Dernek, farklı şehirlerden uzman psikologları, ebeleri, doula'ları ve doğum uzmanlarını bir araya getirerek; kadınlara gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde bireysel ve çift olarak psikolojik destek sağlamaktadır. Özellikle tüp bebek tedavisi (ART) sürecinde, kayıplar yaşayan ailelerde ve doğum hazırlığında aktif psikolojik rehberlik sunulmaktadır.

Bu bildiride, Rusya'daki perinatal uzmanların terapötik yaklaşımları, saha deneyimleri ve gönüllülük çalışmaları paylaşılacak; sunum sonunda ise bir danışan annenin kendi iç dünyasını anlattığı masal çalışmasıyla duygusal bir kapanış yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğum travması, Gönüllü psikologlar, Perinatal psikolojik destek, Sanat terapisi, Terapötik yaklaşımlar

Kaynaklar:

1. Blokh ME, Dobryakov IV. Psychological assistance within an integrated approach to solving reproductive health problems. In: Disputable Issues of Modern Obstetrics: Proceedings of the International Congress; 2015; Saint Petersburg, Russia. Saint Petersburg: D. O. Ott Research Institute of Obstetrics and Gynecology; 2015. p. 16-19.
2. Filippova GG. Prenatal stress: increased risks associated with modern pregnancy management and infertility treatment technologies. In: Psychological Problems of the Modern Family: Proceedings of the 6th International Scientific Conference; 2015; Yekaterinburg, Russia. Yekaterinburg; 2015. p. 501-510.
3. Novikova KV. The potential of using art therapy methods in psychological correction of the emotional state of women during pregnancy. Psychologist. 2021;(1). doi:10.25136/2409-8701.2021.1.35237. Available from: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=35237

THERAPEUTIC APPROACHES TO PRENATAL HEALTH: EXPERIENCES OF PERINATAL SPECIALISTS IN RUSSIA

Gulara Rustamova

Association of Perinatal Specialists, Sankt-Peterburg, Russia, rustamovagulara@gmail.com

ABSTRACT

In recent years, the field of psychological support for women in the prenatal and postnatal period has been developing greatly. Pregnancy is now considered as a period that needs to be followed not only medically but also psychologically. Problems that could be overlooked due to the limited availability of ultrasound and other technological possibilities in the previous years, today cause an excess of information and an increase in emotional burdens such as anxiety, fear of childbirth and depression. In the modern world, women may face mental problems such as post-traumatic stress, depression and anxiety disorders in the prenatal and postnatal period. Traditional counselling methods often do not solve these problems, so more creative, sensitive, and insightful therapeutic approaches are needed. In this context, Novikova [3] emphasizes that art therapy methods help to stabilize the emotional state of women during pregnancy and thus, women discover their inner resources and adapt to the motherhood process in a healthier way. Blokh and Dobryakov [1] show that psychological support for women with reproductive health problems plays an important role in the fertility process and that a holistic approach alleviates psychological burdens. Filippova's study [2] reveals that modern pregnancy follow-up and infertility treatments can increase prenatal stress in women, so the integration of psychoeducational and stress-reducing methods is necessary. Methods such as art therapy, fairy tale therapy, mandalotherapy and music therapy help women to understand and reconstruct their emotional world, especially during difficult processes such as fear of childbirth, perinatal losses, traumatic birth experiences or giving birth to a disabled baby. These approaches offer psychological support that is both gentle and effective. The Association of Perinatal Specialists in Russia (AIPC) is a community that aims to strengthen the human side of the birth process. The association brings together specialized psychologists, midwives, doulas, and obstetricians from different cities to provide individual and couple psychological support to women during pregnancy, childbirth, and the postnatal period. Active psychological counselling is offered, especially during the in vitro fertilization treatment (ART) process, in families experiencing losses and in preparation for birth. In this paper, the therapeutic approaches, field experiences, and volunteer work of perinatal specialists in Russia will be shared, and an emotional closure will be made at the end of the presentation with a fairy tale work in which a client mother tells her inner world.

Key Words: Birth Trauma, Volunteer Psychologists, Perinatal psychological support, Art Therapy, Therapeutic approaches

References:

1. Blokh ME, Dobryakov IV. Psychological assistance within an integrated approach to solving reproductive health problems. In: Disputable Issues of Modern Obstetrics: Proceedings of the International Congress; 2015; Saint Petersburg, Russia. Saint Petersburg: D. O. Ott Research Institute of Obstetrics and Gynecology; 2015. p. 16-19.
2. Filippova GG. Prenatal stress: increased risks associated with modern pregnancy management and infertility treatment technologies. In: Psychological Problems of the Modern Family: Proceedings of the 6th International Scientific Conference; 2015; Yekaterinburg, Russia. Yekaterinburg; 2015. p. 501-510.
3. Novikova KV. The potential of using art therapy methods in psychological correction of the emotional state of women during pregnancy. Psychologist. 2021;(1). doi:10.25136/2409-8701.2021.1.35237. Available from: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=35237

PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE DUYUŞSAL BECERİLERİN KAZANDIRILMASIMASINDA SİMÜLASYONA DAYALI ÖĞRENİM

Arzu Dikici

İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra
Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzudikici@arel.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0003-0077-9264>

ÖZET

Psikiyatri hemşireliği, yalnızca bilişsel ve psikomotor becerilerin değil, aynı zamanda empati, duygusal farkındalık, güvene dayalı ilişki kurma ve etik duyarlılık gibi duyuşsal becerilerin gelişimini içeren çok boyutlu bir öğrenme alanıdır [1]. Ancak klinik öğrenme ortamlarında karşılaşılan vaka sınırlılıkları, hasta güvenliği unsurları, öğrenci kaygısı ve zaman sınırlılıkları gibi faktörler, bu becerilerin etkili biçimde kazandırılmasını zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, yapılandırılmış, güvenli ve kontrollü öğrenme ortamları sunan simülasyon temelli öğretim yöntemleri, önemli bir alternatif olarak ön plana çıkmaktadır [2]. Simülasyon uygulamaları, öğrencilerin hasta rolünü üstlenerek ya da hasta ile etkileşime girerek gerçek yaşantıları deneyimlemelerine olanak tanımakta; bu sayede duygusal farkındalık ve empati becerilerinin gelişimine anlamlı katkı sağlamaktadır. Psikiyatri hemşireliği müfredatına entegre edilen simülasyon uygulamaları, öğrencilerin klinik uygulamalara daha hazırlıklı, özgüvenli ve bütüncül bir yaklaşımla katılımını desteklemektedir. Psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılan sanal gerçeklik destekli simülasyon uygulamalarının öğrenme çıktıları üzerindeki etkileri literatür geniş yer bulmaktadır [2,3]. Özellikle, sanal gerçeklik tabanlı ve standardize hasta kullanılarak gerçekleştirilen ruh sağlığı hemşireliği simülasyon programlarında, öğrencilerin bilgi düzeyi, iletişim öz yeterliliği, eleştirel düşünme becerisi, problem çözme süreci, ruhsal hastalıklara yönelik tutum ve uygulamaya yönelik özgüven gibi duyuşsal alan becerilerinin geliştiği bildirilmektedir. Ayrıca, psikiyatri hemşireliğinde simülasyona dayalı uygulamaların öğrencilerin özellikle empati becerilerini geliştirmede etkili olduğu vurgulanmaktadır [3]. Simülasyon sonrasında gerçekleştirilen yansıtıcı debriefing oturumlarının, empati gelişimini destekleyici nitelikte olduğu da literatürde ifade edilmektedir. Empati başta olmak üzere diğer pek çok duyuşsal alan becerisinin geliştirilmesinde, yapılandırılmış senaryo bazlı simülasyonların yeterli süreyle ve yüksek nitelikte uygulanması büyük önem taşımaktadır. Öğrenme sürecinde, prebriefing ve özellikle yansıtıcı debriefing oturumlarına yer verilmesi; bilişsel kazanımların yanı sıra duygusal gelişimi de destekleyen öğretim stratejileriyle sürecin bütüncül biçimde planlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duyuşsal alan, Empati, Hemşirelik

SIMULATION BASED LEARNING FOR THE DEVELOPMENT OF AFFECTIVE SKILLS IN PSYCHIATRIC NURSING

Arzu Dikici

İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra
Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzdikici@arel.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0003-0077-9264>

ABSTRACT

Psychiatric nursing is a multidimensional field of learning that involves not only cognitive and psychomotor skills but also affective competencies such as empathy, emotional awareness, the ability to build trust-based relationships, and ethical sensitivity [1]. However, various factors such as limited case variety in clinical learning environments, patient safety concerns, student anxiety, and time constraints make it challenging to effectively develop these skills. In this context, simulation-based teaching methods, which provide structured, safe, and controlled learning environments, emerge as a significant alternative [2]. Simulation practices allow students to either take on the role of the patient or interact with standardized patients, enabling them to experience realistic scenarios. This, in turn, contributes meaningfully to the development of emotional awareness and empathy. Simulation activities integrated into the psychiatric nursing curriculum facilitate students' participation in clinical practice with greater preparedness, self-confidence, and a holistic approach. The effects of virtual reality (VR)-supported simulation applications used in psychiatric nursing education on learning outcomes are widely addressed in the literature [2,3]. In particular, simulation programs developed using virtual reality and standardized patients have been shown to improve students' affective learning outcomes, including knowledge level, communication self-efficacy, critical thinking skills, problem-solving processes, attitudes toward mental illness, and self-confidence in clinical application. Moreover, simulation-based practices in psychiatric nursing have been highlighted as effective in enhancing students' empathy skills [3]. Reflective debriefing sessions conducted after simulation activities are also reported to support the development of empathy. For the enhancement of empathy and other affective domain skills, it is crucial that scenario-based simulations be implemented with adequate duration and high quality. Throughout the learning process, the inclusion of pre-briefing and especially reflective debriefing sessions is essential. These components should be supported by instructional strategies that target not only cognitive gains but also emotional and professional development.

Key Words: Affective domain, Empathy, Nursing

References:

1. Madsgaard A, Røykenes K, Smith-Strøm H, Kvernenes M. The affective component of learning in simulation-based education – facilitators’ strategies to establish psychological safety and accommodate nursing students’ emotions. *Adv Simul.* 2023;8(1):10. <https://doi.org/10.1186/s41077-023-00240-w>
2. Abdalrahim A. Enhancing empathy and self-awareness in psychiatric nursing students through high-fidelity simulation: a quasi-experimental study. *Nurs Forum.* 2025;2025:7553382. <https://doi.org/10.1155/nuf/7553382>
3. Huang, HP., Tien, Y., Lin, YC. et al. Effects of empathy mapping and mini-simulation on second-year nursing students’ empathy and communication self-confidence: a quasi-experimental study. *BMC Med Educ* 25, 109 (2025). <https://doi.org/10.1186/s12909-025-06686-x>

PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEM MÜDAHALELER

Duygu Özer

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bartın, Türkiye

E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr

ORCID: 000-0001-5800-5099

ÖZET

Psikotik bozukluklar, bireylerin düşünce, algı ve duygusal süreçlerini etkileyerek işlevselliği ciddi şekilde bozabilen ağır ruhsal bozuklukların genel adıdır [1]. Psikoz genellikle genç yetişkinlik döneminde başladığı ve bireyin hayatının en üretken yıllarını etkilediği düşünülürse psikoza erken dönemde müdahale etmenin son derece önemli olacağı söylenebilir. Hatta literatürde psikoz için riskli bireylerin (prodromal dönemde/çok yüksek riskli (ultra-high risk (UHR)) olan bireyler) düzenli aralıklarla takip edilmeleri ve hastalık tam olarak ortaya çıkmadan psikososyal müdahalelerin yapılması önerilmektedir [1,2]. Uluslararası alanda bu konuya yoğun bir ilgi görülürken; psikotik bozukluklara erken dönemde uygulanabilecek psikososyal müdahalelere yönelik çeşitli merkezler ve programlar geliştirilmiştir. Bunlara örnek olarak Avusturalya’da EPPIC (Early Psychosis Prevention and Intervention Centre), Birleşik Krallık’ta OASIS (Outreach and Support in South London) ve EDIE (Early Detection and Intervention Evaluation), Amerika’da RAISE (Recovery After an Initial Schizophrenia Episode) ve Norveç’te uygulanan TIPS (Early Detection and Intervention Psychosis) programları verilebilir [1,2]. Bu programların ortak amacı psikotik belirtileri gösteren bireyleri erken dönemde belirleyerek, bu belirtilerin şiddetlenmeden önleyici tedavi sürecinin başlatılması ve bireyin işlevselliğinin korunmasıdır. Multidisipliner ekip anlayışı olan bu grupların içerisinde psikiyatri hemşirelerinin de önemli rol ve sorumlulukları bulunmaktadır [2]. Bu programların sonuçlarında bireylerin semptom kontrolünün sağlandığı, işlevselliklerinin arttırıldığı, madde kullanım düzeylerinin azaldığı ve bakım maliyetlerinin diğer psikoz tanılı bireylere göre daha düşük olduğu bildirilmektedir [3]. Türkiye’de ise erken müdahale merkezleri veya psikotik bozukluklarda erken dönem müdahale programları bulunmamaktadır. Ülkemizde psikoz tanılı bireylere çoğunlukla hastaneler ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri (TRSM) tarafından tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunulmaktadır. Ancak bu merkezlerde psikozun erken döneminde olan hastalara yönelik erken müdahale ve koruma hizmetleri sınırlıdır. Psikotik bozukluklarda erken müdahale konusunda uluslararası modellerin incelenerek Türkiye’ye özgü programların oluşturulması ile bu alanda büyük bir gelişme sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Erken müdahale, Psikiyatri hemşireliği, Psikotik bozukluklar.

EARLY INTERVENTIONS IN PSYCHOTIC DISORDERS

Duygu Özer

Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Bartın, Türkiye

E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr

ORCID: 000-0001-5800-5099

ABSTRACT

Psychotic disorders are the general name of mental disorders that can seriously impair functionality by affecting individuals' thinking, perception and emotional processes [1]. Considering that psychosis usually starts in young adulthood, it can be said that early intervention in psychosis is critical. It is recommended in literature that individuals at risk for psychosis (individuals in the prodromal period / 'ultra-high risk (UHR)') should be followed at regular intervals and interventions should be made before the disease fully emerges [1,2]. Internationally, various programs have been developed for interventions that can be applied to psychotic disorders in the early period. Examples include EPPIC (Early Psychosis Prevention and Intervention Centre) in Australia, OASIS (Outreach and Support in South London) and EDIE (Early Detection and Intervention Evaluation) in the United Kingdom, RAISE (Recovery After an Initial Schizophrenia Episode) in the USA and TIPS (Early Detection and Intervention Psychosis) in Norway [1,2]. The aim of these programs is to identify individuals with psychotic symptoms at an early stage, to initiate preventive treatment before these symptoms become severe. Psychiatric nurses play an important role in these groups with a multidisciplinary team approach [2]. In the results of these programs, it is reported that symptom control is achieved, functionality is increased, substance use levels are reduced and care costs are lower compared to individuals with other psychosis diagnoses [3]. In Türkiye, there are no early intervention centers or early intervention programs for psychotic disorders. In Türkiye, individuals diagnosed with psychosis are mostly provided treatment and rehabilitation services by hospitals and Community Mental Health Centers (CMHCs). However, early intervention and prevention services for patients in the early stages of psychosis are limited in these centers. A great improvement can be achieved in this field by examining international models of early intervention in psychotic disorders and creating programs specific to Türkiye.

Key Words: Early intervention, Psychiatric nursing, Psychotic disorders.

References:

1. Tiller J, Maguire T, Newman-Taylor K. Early intervention in psychosis services: A systematic review and narrative synthesis of barriers and facilitators to seeking access. *Eur Psychiatry*. 2023;66(1):e92.
2. Weiss A, Chaudhry S, Marhefka A, Khunkhun V. Early Intervention in the Treatment of Psychosis. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*. 2024;33(4):645-658.
3. Albert N, Weibel MA. The outcome of early intervention in first episode psychosis. *Int Rev Psychiatry*. 2019;31(5-6):413-424.

KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLAR VE UYKU

Elif Ok

Başkent Üniversite, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Bağlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Üniversite Caddesi No:42/1, Etimesgut Ankara/Türkiye
elifok7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4342-4965

ÖZET

Uyku hücrel büyüme, yenilenme, iyileşmeyi içeren ve insan yaşamının üçte birini oluşturan aktif bir süreçtir. Uyku bilişsel performans, fizyolojik süreçler, duyu düzenlemesi, fiziksel gelişim ve yaşam kalitesi dahil olmak üzere sağlık ve esenlik için temel bir unsuru temsil eder. Yetersiz veya kalitesiz uyku süreci endokrin, metabolik, yüksek kortikal fonksiyon ve nörolojik bozukluklar dahil olmak üzere çeşitli işlev bozukluklarıyla ilişkilendirilmiştir. Uyku sorunları depresyon ve ölüm oranları da dahil olmak üzere çeşitli kronik hastalıkların artması ile ilişkilidir. Uyku, sağlık ve yaşam kalitesi için çok önemli olmasına rağmen genel olarak toplumdaki yetişkin bireylerin ortalama 3'te birinin uyku sorunlarından muzdarip olduğu bilinmektedir [1]. Bu çalışmada uyku ve kronik hastalıklar arasındaki karmaşık etkileşimin gözden geçirilmesi ve kronik fiziksel hastalığı olanlarda uykunun sağlık sonuçları üzerindeki genel etkilerinin vurgulanması amaçlanmıştır.

Kronik bir hastalıkla yaşamak sıklıkla fiziksel ve psikolojik zorluklara, sosyoekonomik sorunlara, sosyal izolasyona ve yaşam kalitesinin düşmesine yol açabilir. Kronik hastalığı olanlarda yetersiz uyku oldukça yaygın olup bireylerin sağlığı ve refahı için ciddi etkileri vardır. [2]. Yapılan çalışmalar uykuya ilgili sorunlar ve kronik hastalıklar arasında iki yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir: kronik durumları kötüleştirebilir, tedaviyi bozabilir ve sosyal engelliliği artırabilir ve bunun tersi de geçerlidir. Uyku sorunları enflamasyon, stres, kan basıncı, bozulmuş kan glikoz kontrolü ve solunum problemlerini artırarak mortalite ve morbidite gelişimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, uykuya ilgili sorunlar üretkenliği azaltır ve kronik olarak hasta olan hastaların başa çıkma kapasitesini azaltır, bu da hastalığın progresyonunu hızlandırmaktadır [3]. Nüfus yaşlandıkça ve kronik hastalıkların yaygınlığı arttıkça, bu hasta grubu üzerindeki etkilerini azaltmak için uyku bozukluklarına yönelik etkili ve verimli müdahalelerin mevcut olması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, Uyku, Uyku bozuklukları

CHRONIC PHYSICAL DISEASES AND SLEEP

Elif Ok

¹Başkent University, Health Science Faculty, Nursing Department
Bağlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Üniversite Caddesi No:42/1, Etimesgut Ankara/Türkiye
elifok7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4342-4965

ABSTRACT

Sleep is an active process involving cellular growth, regeneration, healing and constitutes one third of human life. Sleep represents a fundamental element for health and well-being, including cognitive performance, physiological processes, emotion regulation, physical development and quality of life. Inadequate sleep has been associated with various dysfunctions, including endocrine, metabolic, higher cortical function and neurological disorders. Sleep problems are associated with increased rates of chronic diseases, including depression and mortality. Although sleep is crucial for health and quality of life, it is generally recognized that an average of one third of adults in the general population suffer from sleep problems [1]. The aim of this study is to review the complex interaction between sleep and chronic diseases and to highlight the effects of sleep on health outcomes in people with chronic physical illness.

Living with a chronic illness can often lead to physical and psychological challenges, socioeconomic problems, social isolation and reduced quality of life. Inadequate sleep is highly prevalent in people with chronic illness and has serious implications for individuals' health and well-being [2]. In people with chronic disease, sleep problems can worsen the chronic condition, impair treatment and increase social disability, and vice versa. Sleep problems contribute to the development of mortality and morbidity by increasing inflammation, stress, blood pressure, impaired blood glucose control and respiratory problems. Furthermore, sleep-related problems reduce productivity and the coping capacity of chronically ill patients, which accelerates disease progression [3]. As the population ages and the prevalence of chronic diseases increases, it is important that effective and efficient interventions for sleep disorders are available to reduce their impact on this patient group.

Key Words: Chronic Disease, Sleep, Sleep Disturbance

References:

1. Ramos AR, Wheaton AG, Johnson DA. Sleep deprivation, sleep disorders, and chronic disease. *Prev Chronic Dis.* 2023;20:E77.
2. Kemple M, O'Toole S, O'Toole C. Sleep quality in patients with chronic illness. *J Clin Nurs.* 2016;25(21-22):3363-3372.
3. Basnet S, Merikanto I, Lahti T, et al. Associations of common chronic non-communicable diseases and medical conditions with sleep-related problems in a population-based health examination study. *Sleep Sci.* 2016;9(3):249-254.

BAĞIMLILIKTA TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Esra Albal

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları E.A.H., Zuhuratbaba mah. Dr. Tevfik sağlam cad. no:25/2, İstanbul, Türkiye, esraalbal@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7012-3899

ÖZET

Bağımlılık; psikolojik, nörobiyolojik ve sosyolojik faktörlerin rol oynadığı çok faktörlü biyopsikososyal bir hastalıktır [1,2]. Etkili bir bağımlılık tedavisi; biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçları kapsayan bütüncül bir müdahalenin yanı sıra davranışsal, bilişsel ve farmakolojik müdahaleleri de bir araya getiren kapsamlı ve çok boyutlu bir yaklaşım gerektirir [2,3]. Bu nedenle; detoksla başlayan bu süreci psikoterapi, sosyal destek ve sosyal uyum çalışmaları takip etmelidir [3].

Son yıllarda, nörobilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve bağımlılık sürecinin daha iyi anlaşılması bağımlılık tedavisinde yeni tedavi seçeneklerinin oluşturulması için fırsatlar sunmaktadır [1,2]. Endofenotiplere odaklanarak tedavinin bireyselleştirilmesi, bilişsel davranışçı terapi ve motivasyonel görüşme gibi kanıta dayalı psikolojik müdahaleler, farklı endikasyonu olan ilaçların tedavide kullanılması, yeni farmakolojik tedavilerin geliştirilmesi ve uzun etkili ilaç formülasyonları gibi farklı nöral hedefleri olan farmakolojik tedavilerin bir arada kullanılması, madde kullanım bozukluklarında aşı ve nöromodülasyon uygulamaları bağımlılık tedavisinin etkinliğini artırabilen tedavi yöntemleridir [1,2]. Bunun yanı sıra; madde kullanım bozukluğu olan bireylerin değerlendirme ve tedavi sürecinde dijital müdahale, tele psikiyatri ve mobil sağlık uygulamaları gibi dijital yaklaşımların kullanılması kişiselleştirilmiş müdahalelere de fırsat vermesi açısından umut verici gelişmeler arasındadır [2]. Madde kullanım bozukluğu tedavisinde tam ayıklık dışında da zarar azaltma stratejisi kapsamında yeni tedavi hedeflerinin belirlenmesi, bu alanda daha fazla tedavi seçeneğine ulaşılmasını sağlayabilmektedir [1]. Dolayısıyla, her bireyin benzersiz ihtiyaçlarına göre uyarlanmış kişiselleştirilmiş yaklaşımlar tedavilerin başarısını artırırken; sanal gerçeklik (virtual reality) gibi gelişmekte olan teknolojiler hasta katılımını artırarak terapötik sonuçları iyileştirmek için yenilikçi yollar sunmaktadır [2]. Buna ek olarak; tedavide süreklilik, uzun vadeli bağımlılıktan uzak kalmayı güçlendirmekte ve nüks riskini azaltmaktadır [2].

Sonuç olarak, duygusal, bilişsel ve nörolojik yaklaşımları birleştiren bütüncül bir iyileşme stratejisi, bağımlılıkla mücadele eden bireyler için kalıcı bir iyileşme sağlamak ve yaşam kalitesini artırmak açısından hayati bir öneme sahiptir [2].

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Dijital teknoloji, Madde kullanım bozukluğu, Psikososyal müdahale, Tedavi

ADDICTION TREATMENT METHODS

Esra Albal

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları E.A.H., Zuhuratbaba mah. Dr. Tevfik sağlam cad. no:25/2, İstanbul, Türkiye, esraalbal@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7012-3899

ABSTRACT

Addiction is a multifactorial biopsychosocial disease involving psychological, neurobiological and sociological factors [1,2]. Effective addiction treatment requires a comprehensive and multidimensional approach that combines behavioural, cognitive and pharmacological interventions, as well as a holistic intervention that addresses biological, psychological and social needs [2,3]. Therefore, this process, which begins with detoxification, should be followed by psychotherapy, social support and social adjustment studies [3].

In recent years, advances in neuroscience and technology and a better understanding of the addiction process have provided opportunities for the development of new treatment options in addiction treatment [1,2]. Individualisation of treatment by focusing on endophenotypes, evidence-based psychological interventions such as cognitive behavioural therapy and motivational interviewing, the use of medications with different indications in treatment, the development of new pharmacological treatments and the combination of pharmacological treatments with different neural targets, such as long-acting drug formulations, vaccination and neuromodulation applications in substance use disorders are treatment methods that can increase the effectiveness of addiction treatment [1,2]. In addition, the use of digital approaches such as digital intervention, telepsychiatry and mobile health applications in the assessment and treatment process of people with substance use disorders are among the promising developments in terms of providing opportunities for personalised interventions [2]. In the treatment of substance use disorders, the identification of new treatment goals other than complete abstinence within a harm reduction strategy may provide more treatment options in this area [1]. Therefore, personalised approaches tailored to the unique needs of each individual increase the success of treatment, while new technologies, such as virtual reality, offer innovative ways to improve treatment [2]. In addition, continuity in treatment promotes long-term abstinence and reduces the risk of relapse [2].

In conclusion, a holistic recovery strategy that combines emotional, cognitive and neurological approaches is essential for people struggling with addiction to achieve lasting recovery and improve quality of life [2].

Key Words: Addiction, Digital technology Psychosocial intervention, Substance-related disorders, Treatment

References:

1. Bozkurt M. Neuroscientific basis of treatment for substance use disorders. *Arch Neuropsychiatry*. 2022;59:(Ek 1):75-80. doi:10.29399/npa.28172
2. Noyan CO. Bağımlılıkta dijital yaklaşımlar. *Bağımlılıkta Güncel Konular*. 2025;15(1):76-85.
3. Şimşek M, Ögel K. Uzmanlar İçin Bağımlılığa Pratik Yaklaşım. 1. Basım. Akademisyen Yayınevi; 2024

Not: 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı 2025 yılı 1. döneminde desteklenmiştir.

İYİLEŞME TEMELLİ UYGULAMALAR VE İYİLEŞMEDE İNSAN HAKLARININ KİLİT ROLÜ

Fatma Zengin

İnsanca Yaşam İçin Sosyal Kooperatif, Kadıköy, İstanbul, Türkiye,
fatzengin@gmail.com, Orcid:0009-0009-2682-9574

ÖZET

Batı dünyasındaki kapalı akıl hastalıkları kurumları, 1970lere kadar, kısıtlama odaklı uygulamalara sahipti. Ancak 2. Dünya savaşı sonrası gelişen insan hakları temelli hareketler, farklı insancıl uygulama arayışları ile tıbbi modelden sosyal modele geçilen paradigma değişimi olmuştur. Sosyal model, “engel” veya “hastalık” olarak kabul edilen durumların sadece kişideki bir rahatsızlığa değil; çevrenin ve toplumun bu duruma karşı nasıl düzenlendiğine bağlı olduğunu söyler. 1980lerle birlikte ruh sağlığı hizmetleri sosyal hizmetlerle entegre olmuş, Avrupa ve ABD’de başlayıp tüm dünyada topluluk temelli hizmetler uygulanmaya başlamıştır.

Ruh ve zihin sağlığı alanında engelli kapsamına giren bireylerin haklarını savunan temel insan hakları sözleşmesi, 2007’de Birleşmiş Milletler tarafından imzaya sunulan ve ülkemizde de iç yasa hükmünde olan Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS)’dir. Bu sözleşme topluma eşit katılım temel bir insan hakkıdır der. Topluluk temelli hizmetlerde kişinin ihtiyaç duyduğu hizmetler, yaşadıkları, çalıştıkları, okudukları yerde, ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenir. Bu şekilde psikososyal engeli bulunan kişilerin, topluma dahil olması ve bağımsız yaşam düzeylerinin artması hedeflenmektedir. Bilgi uzmanlarının (psikiyatr, psikolog, sosyal çalışmacı, hemşire vs.) desteğinin yanısıra kişinin kendi tecrübeleriyle başkalarının iyileşmesine katkı sunan uzmanlık kazanması anlamına gelen tecrübe uzmanlığı (expert by experience) kavramı merkezi önemdedir. Ayrıca, kişi merkezli planlama, akran desteği, destekli istihdam, destekli karar verme, psikiyatrik ön rıza gibi uygulamalar, güçlük yaşayan bireyin ve söz hakkının merkeze alındığı yasal ve toplumsal düzenlemeleri gerektirmiştir.

Bu gelişmelerin sonucu 2000li yılların başında iyileşme (recovery) yönelimli hizmetler ortaya çıkmıştır. İyileşme terimi genel olarak, ciddi ruh sağlığı zorluğu yaşayan kişilerin yaşamlarını kendi seçimleriyle anlamlı bir şekilde sürdürebilmesi olarak kullanılmaktadır. Ruhsal zorlanma deneyimi yaşayan kişi, tedavi ve hizmet ekibinin üyesi kabul edilmektedir. Bu uygulamalar birçok ülkenin ruh sağlığı yasalarında ve ruh sağlığı uygulamalarında köklü değişimlere yol açmıştır. Herhangi bir özelliğinden dolayı topluma dahil olmakta zorlanan bireylerin, eşit yurttaş olması ile, tek taraflı tedavi bakışı değişmiş, yaşamı üzerinde kontrol sahibi, güçlü yönleri olan ve topluma etkin katkı sunan kişiler olmaları için iyileşmeyi destekleyen modeller gelişmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engelli hakları, İnsan hakları, İyileşme, İyileşme yönelimli hizmetler Topluluk temelli hizmetler

Kaynaklar:

Layıkkel, Ş. Zengin Dağıdır, F. (ed). *Akıl ve Ruh Sağlığı Alanında İnsan Hakları Türkiye Raporu*. Ruh Sağlığında İnsan Hakları Derneği, 2008.

Guidance on Mental Health, Human Rights and Legislation, World Health Organization and United Nations, 2023.

Wilken, JP ve Hollander, D. *Supporting Recovery and Inclusion: Working with CARE model*, Published by DUO Publishing, 2024.

RECOVERY-BASED PRACTICES AND THE KEY ROLE OF HUMAN RIGHTS IN RECOVERY

Fatma Zengin

Social Cooperative for a Humane Life, Kadıköy, İstanbul, Türkiye,
fatzengin@gmail.com, Orcid:0009-0009-2682-9574

ABSTRACT

Until the 1970s, closed mental health institutions in the Western world employed restrictive practices. However, after World War II, universal movements for human rights and the search for diverse humanitarian practices led to a paradigm shift from the medical model to the social model. The social model posits that what is considered a "disability" or "disease" depends not only on an individual's condition but also on how the environment and society are organized to address it. In the 1980s, mental health services were integrated with social services, and, starting in Europe and the US, community based services were implemented globally.

The fundamental human rights treaty that protects the rights of people with disabilities in the field of mental health care is the Convention on the Rights of People with Disabilities (CRPD), which was submitted to the United Nations for signature in 2007 and ratified by Turkey so became a legal instrument. This convention states that equal care is a fundamental human right. Individual services within the community provide appropriate solutions to the services needed by individuals, where they live, work, or study. This aims to ensure the inclusion of individuals with psychosocial disabilities in society and increase their independent living. In addition to the support of knowledge specialists (psychiatrists, psychologists, social workers, nurses etc.), the expertise of experience, which stems from the accumulation of knowledge emerging from individual's recovery through their own experiences, is of central importance today. Furthermore, practices such as person planning, peer support, supported employment, supported decision-making, and psychiatric advanced directives have necessitated legal and social regulations that prioritize the individual and the voice of those living with difficulties.

As a result of these developments, recovery-oriented services emerged in the early 2000s. The term "recovery" is generally used to describe individuals experiencing serious mental health difficulties who are able to live meaningful lives through their own choices. Individuals experiencing mental distress are considered members of the treatment team and service team. These practices have led to fundamental changes in mental health laws and practices in many countries. Equal citizenship of individuals who struggle for participating into society due to any characteristic of them, has shifted the one-sided perspective on treatment. Models supporting recovery have emerged to be able to

empower individuals to have control over their lives, possess strengths, and contribute effectively to society.

Keywords: Disability rights, Human rights, Recovery, Recovery-oriented services Community-based services

References:

Layık, Ş. Zengin Dağdır, F. (ed.). Turkey Report on Human Rights in Mental Health. Association for Human Rights in Mental Health, 2008.

Guidance on Mental Health, Human Rights and Legislation, World Health Organization and United Nations, 2023.

Wilken, JP and Hollander, D. Supporting Recovery and Inclusion: Working with the CARE model, Published by DUO Publishing, 2024.

SOCIAL AND CULTURAL DYNAMICS IN HELP-SEEKING AND RECOVERY PROCESSES OF GENDER-BASED VIOLENCE SURVIVORS: TRAUMA-INFORMED APPROACH FINDINGS

Zeynep Zonp

Wayne State University, College of Nursing, Detroit, Michigan, USA, zeynepzonp@wayne.edu orcid: 0000-0001-9400-7825

ABSTRACT

Gender-based violence (GBV) continues to be a widespread global public health issue with intricate effects on survivors' psychological, emotional, and relational well-being. This study examines the social and cultural factors that influence the help-seeking and recovery experiences of women survivors of GBV in Turkey. As part of an international, multi-country research initiative, this study utilizes data from interviews with 17 Turkish women, analyzed through a trauma-informed, phenomenological approach employing the Clinical Ethnographic Narrative Interview (CENI) method.

CENI guided participants through the social world, body mapping, lifeline, and card-sorting activities that facilitated the reauthoring of trauma experiences and articulated the sociocultural meanings of healing. Thematic analysis yielded four core domains: (1) Invisible Labor and Layered Roles, where survivors assumed multiple caregiving and emotional responsibilities within their families and communities; (2) Ambivalent Social Networks, highlighting the dual role of family and community as both sources of support and surveillance; (3) Cultural Scripts of Strength and Endurance, through which women internalized expectations to remain resilient, self-sacrificing, and silent; and (4) Barriers and Gateways to Help-Seeking, underscoring distrust in formal services and the critical role of feminist networks, therapeutic relationships, and creative expression.

Findings illustrate how healing is experienced as a relational, embodied, and culturally negotiated process. Recovery is not linear; intersecting identities, systemic inequities, and local gender norms shape it. Survivors actively navigate these dynamics to reclaim agency, construct meaning, and build resilience. These insights emphasize the necessity for culturally grounded, narrative-based, and community-informed interventions that center on survivors' voices and sociocultural contexts.

This research contributes to the global discourse on trauma recovery, highlighting the nuanced ways that culture, gender, and social networks shape women's journeys toward healing after GBV.

Key Words: Gender-based violence, Help-seeking, Healing, Trauma, Trauma recovery, Trauma-informed Care

GÜNEŞİN DOĞMADIĞI EVLER: MAHKUM AİLELERİNİN RUH SAĞLIĞI

Gülhan Küçük Öztürk

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Nevşehir Türkiye, glhnck@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9220-6051

ÖZET

Cezaevi nüfusu son yirmi yılda arttı ve Dünya cezaevi nüfusunun 11.5 milyondan fazla olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca cezaevi sisteminde hapsedilen bireylerin büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır ve birçoğunun ise eşi ve çocuğunun olduğu bildirilmektedir. Nitekim tarih boyunca suç ve cezaya ilişkin hapsedilmenin yalnızca mahkumlar üzerindeki değil, aynı zamanda aileler ve toplumlar üzerinde daha geniş etkilerinin olduğu belirtilmiştir [1].

Cezaevi sürecinin dünyanın birçok yerindeki mahkumların ailelerinin yaşamlarını ve kimliklerini şekillendirdiği belirtilmiştir [2]. Hapis cezasının mahkumların aileleri üzerinde yıkıcı etkilerinin (*üzüntü, ilişkiyi sürdürme, ekonomik zorluklar, sosyal refah*) olduğu, bu ailelerin toplumun içerisinde yüksek riskli bir grubu oluşturduğu ve genellikle marjinalize edildiği belirtilmektedir [3]. Hapsedilmenin sancıları karmaşıktır ve cinsiyet, yaş, cezaevi ziyaret koşulları gibi birçok etkene göre şekillenir. Ayrıca hapsedilme nedeniyle aileyle etkileşimden mahrum kalmanın aile yakınlığını daha da aşındıran dinamik bir süreç olduğu vurgulanmıştır [4].

Cezaevi sistemi; toplumsal cinsiyet, ataerkil yapı ya da istihdam gibi çeşitli kavramlarla toplumsal yapı ve aile modeli içinde cezaevinde olan bireyin ailesini dezavantajlı bir konuma düşürmektedir. Mahkum ailelerinin toplumun baskı biçimlerine karşı savunmasız oldukları, ikincil cezaevi deneyimi yaşadıkları, ailelerini desteklemek ve geçindirmek için kahramanca çabalar gösterebileceği [5] ve bu tür bir çabanın kronik hastalıklar gibi fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına karşı savunmasızlığı arttırdığı bildirilmiştir [6]. Hapsedilmenin etkilerinin hapisane duvarlarının çok ötesine uzandığını ve aile üyelerinin çeşitli acılar yaşadığı bildirilmiştir [4]. Toplum ruh sağlığının bütüncül olarak sürdürülmesi, tüm risk gruplarının iyilik halinin sağlanması ile gerçekleşir. Bu konuşmada mahkum ailelerinin psikososyal sağlıkları, içinde bulunduğu koşullar ve aile üyelerinin yaşam deneyimleri ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Dezavantajlı aileler, Mahkum, Ruh sağlığı

HOUSES WHERE THE SUN DOES NOT RISE: THE MENTAL HEALTH OF PRISONER FAMILIES

Gülhan Küçük Öztürk

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Nevşehir Türkiye,
glhnck@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9220-6051

ABSTRACT

The prison population has increased over the past twenty years, and it is estimated that the global number of incarcerated individuals exceeds 11.5 million. Furthermore, the vast majority of individuals within the prison system are men, many of whom are reported to have spouses and children. Throughout history, it has been noted that incarceration has broad consequences not only for prisoners themselves but also for their families and societies at large [1].

It has been stated that the prison process shapes the lives and identities of prisoners' families across many parts of the world [2]. Incarceration has devastating effects on the families of prisoners—*such as grief, difficulties in maintaining relationships, economic hardship, and reduced social well-being*. These families are considered a high-risk group within society and are often marginalized [3]. The suffering caused by imprisonment is complex and shaped by various factors, including gender, age, and the conditions of prison visitation. Moreover, it has been emphasized that the deprivation of interaction with family members due to imprisonment is a dynamic process that further erodes familial closeness [4].

The prison system, through concepts such as gender roles, patriarchal structures, or employment, places the families of incarcerated individuals at a disadvantage within social structures and the family model. It has been reported that families of prisoners are vulnerable to societal pressures, experience secondary imprisonment, and often make heroic efforts to support and sustain their families [5]. Such efforts are also associated with increased vulnerability to both physical and mental health issues, including chronic diseases [6]. The effects of incarceration extend far beyond the prison walls, with family members experiencing various forms of suffering [4]. Maintaining holistic community mental health requires ensuring the well-being of all at-risk groups. This presentation will focus on the psychosocial health of families of incarcerated individuals, their living conditions, and the life experiences of family members.

Key Words: Disadvantaged families, Family, Mental health, Prisoners

References:

1. McDonnell D, Lambert S, Farrell A. The experience of having a partner in prison—A systematic review and meta-ethnography. *Journal of Community & Applied Social Psychology*. 2023.
2. Condry R, Smith PS. (Eds.). *Prisons, punishment, and the family: Towards a new sociology of punishment?*. Oxford University Press. 2018.
3. Wakefield S. Incarceration, families, and communities: recent developments and enduring challenges. *Crime and Justice*. 2022;51(1).
4. Kotova A. Impact and engagement work in the context of families of people in prison. In *Critical Reflections on Women, Family, Crime and Justice* Policy Press. 2021;153-172.
5. Arditti JA, Johnson EI. A family resilience agenda for understanding and responding to parental incarceration. *American Psychologist* 2022;77(1):56.
6. Gupta S, Arditti JA. Women at the margins: Experiences with spousal incarceration in India. *Journal of Family Theory & Review*. 2023.

ADLI PSİKİYATRİK OLGULARDA ADLI DEĞERLENDİRME

Gölsenay Taş Soylu

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakölteşİ, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğı Anabilim Dalı İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8153-4316

ÖZET

Adli psikiyatri, hukuk ve psikiyatri biliminin ortak bir çalışma alanıdır. Ruhsal hastalık tanısı olan ve suçta sürüklenen bireylerin değerlendirme, tedavi ve bakım süreçleri ile ilgilenir. Bireyin; doğru değerlendirme yapma ve karar verme süreçleri ile ilgili muhakeme yeteneğinin değerlendirilmesi, adli psikiyatrik değerlendirme olarak adlandırılır ve bu süreç hekim tarafından yapılır. Adli psikiyatri hemşireleri ise, tedavi ya da gözlem amacıyla kliniğı yatışı gerçekleşen bireylerin bakımı ile ilgilenir, hemşirelik bakımı kapsamında gerekli değerlendirmeleri yapar ve bakımı uygular, ekip ile iş birliğı içinde çalışır. Her ne kadar ölkemizde henüz hemşirelik yönetmeliğinde adli psikiyatri hemşireliğı tanımlanmamış olsa da yüksek güvenliklı şehir hastanelerinin açılması gibi gelişmeler, adli psikiyatri hemşirelerine olan ihtiyacın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Adli psikiyatri hemşireleri, gözlem yapma, terapötik iletişim kurma gibi psikiyatri hemşireliğı becerilerine ek olarak suç ile ilişkili davranışları değerlendirme, hastalık ve suç arasındaki ilişkiyi değerlendirme ve bu doğrultuda hemşirelik bakımını yönetme becerilerine de sahip olmalıdır. Ayrıca tehlikeli davranışların yönetilmesi, riskli durumların değerlendirilmesi, adli rapor yazımı, yasalar ile ilişkili konuların bilinmesi de bakım ve değerlendirme sürecinde önemli beceriler arasında yerini alır. Tüm bu uygulamaları gerçekleştirirken etik değerlere uygun davranmak, eşit davranmak ve etkili iletişim kurmak da adli psikiyatri hemşireleri için önemli konular arasındadır. Kötölük göreceğini düşünerek annesinin ölümüne neden olmuş bir şizofreni hastasına etik değerlere bağılı kalarak uzun süreli bir bakım sağlamak, bakım yükü ve tükenmişliğı de beraberinde getirebilmektedir. Tüm bu süreçler, kaliteli ve doğru bir değerlendirme yapmayı ve bakım sağlamayı etkiler. Bu neden adli psikiyatrik bakım sağlayan hemşirelerin mesleki sınırları içinde bakım ve değerlendirme yapmaları pek çok faktörden etkilenmekle birlikte, belki de en öncelikli konu, yasal olarak adli psikiyatri hemşireliğinin tanımlanmasıdır. Adli psikiyatri hemşireleri, bireyin sağlığını geliştirmek için etkili uygulamalarda bulunabilir. Her geçen gün hızla değişen dünyada suçta sürüklenen hastalara yönelik bakım ve tedavi süreçlerini kaliteli ve kanıta dayalı şekilde yürütecek adli psikiyatri hemşireleri yetiştirilmelidir [1–4].

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri hemşireliğı, Hemşirelik, Psikiyatri

FORENSIC EVALUATION IN FORENSIC PSYCHIATRIC CASES

Gülşenay Taş Soylu

İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8153-4316

ABSTRACT

Forensic psychiatry is a field of study of law and psychiatry, provides a comprehensive overview of the assessment, treatment and care processes of individuals diagnosed with mental illness and engaged in crime. The assessment of the individual's capacity for judgement in relation to assessment and decision-making processes is called forensic psychiatric assessment and is carried out by the physician. Forensic psychiatric nurses, on the other hand, are involved in the care of people who are hospitalised for treatment or observation, making the necessary assessments as part of their nursing and care responsibilities and working with the team. Although forensic psychiatric nursing has not yet been defined in the nursing regulations in Türkiye, developments such as the opening of high-security city hospitals have led to the need for forensic psychiatric nurses. In addition to psychiatric nursing skills such as observation and therapeutic communication, forensic psychiatric nurses should be able to assess crime-related behaviours, evaluate the relationship between mental illness and crime, and manage care in this direction. In addition, management of dangerous behaviour, assessment of risk situations, forensic report writing and knowledge of legal issues are also important skills in the care and assessment process. While carrying out all these practices, ethical behaviour, equity and effective communication are important issues for forensic psychiatric nurses. Providing long-term care to a schizophrenic patient with persecutory delusions who caused the death of his mother, while adhering to ethical values, may result in care burden and burnout. All these processes affect the quality and accuracy of assessment and care. All these processes affect the delivery of quality and accurate assessment and care. Therefore, although the care and assessment of nurses providing forensic psychiatric care within their professional boundaries is influenced by many factors, perhaps the most important issue is the legal definition of forensic psychiatric nursing. Forensic psychiatric nurses can implement effective practices to improve the health of individuals. Forensic psychiatric nurses should be trained to provide high quality, evidence-based care and treatment for patients involved in crime in a rapidly changing world [1–4].

Key Words: Forensic psychiatric nursing, Nursing, Psychiatry

References:

1. Baysan-Arabacı L, Çam O. Adli psikiyatri hastaları ile ilgili yasal düzenlemeler ve hemşirelerin yasal sorumlulukları. *Adli Bilim Derg.* 2010;9(1):55-64.
2. Dikeç G, Baysan-Arabacı L, Taş G. Role and responsibility of forensic psychiatric nurses: systematic review. *J Psychiatr Nurs.* 2017;8(3):157-164. doi:10.14744/phd.2017.86094

3. Bowring-Lossock E. The forensic mental health nurse - A literature review. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2006;13(6):780-785. doi:10.1111/j.1365-2850.2006.00993.x
4. Ewers P, Bradshaw T, McGovern J, Ewers B. Does training in psychosocial interventions reduce burnout rates in forensic nurses? *J Adv Nurs.* 2002;37(5):470-476. doi:10.1046/j.1365-2648.2002.02115.x

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARDA HAYVAN DESTEKLİ TERAPİ UYGULAMALARI

İlkay Keser

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
ikeser@akdeniz.edu.tr , Orcid: 0000-0001-6595-41883

ÖZET

Özel gereksinimli bireyler, özellikle de çocuklar yaşadıkları yetersizliklere bağlı birçok güçlüğü karşılayabilmektedir. Kişisel özellikleri, bakım ve eğitsel gereksinimleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren çocuklar özel gereksinimli bireyler olarak tanımlanmaktadır. Özel gereksinimli bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığının geliştirilmesi, korunması ve sürdürülmesinde ve toplum ile etkileşiminin desteklenmesinde psikiyatri hemşirelerin önemli rol ve sorumlulukları vardır. Bu durum psikiyatri hemşirelerinin güncel ve etkili psikoterapötik müdahalelerde bulunmasını ve bu müdahale programlarının etkinliğinin değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bakım ve izlemde kullanılabilecek bu psikoterapötik yöntemlerden biri de insan-hayvan etkileşiminin artırılarak yapılan hayvan destekli terapi programlarıdır. Hedeflenen terapötik sonuçları elde etmek için özel eğitilmiş hayvanların kullanıldığı terapötik müdahaleler hayvan destekli terapi olarak tanımlanırken, bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla yapılan etkileşimler hayvan destekli aktivite olarak tanımlanmaktadır. Hayvan destekli terapi, bireylerin fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel işleyişini geliştirmek için ayrı ayrı tasarlanmış yapılandırılmış bir programdan oluşur.

Hayvan destekli terapiler her yaştan bireye, farklı gruplarla uygulanabilir. En yaygın kullanılan gruplardan biri özel gereksinimli çocuklardır. Özel gereksinimli çocuklara uygulanan insan-hayvan etkileşimini artırmaya yönelik müdahalelerden oluşan hayvan destekli terapilerin ağrı, stres, korku, sosyal anksiyete düzeylerini azaltmada, tedaviye uyum ve iyi oluş düzeylerini arttırmada etkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur [1,2]. Özellikle otizm spectrum bozukluğu tanısı olan çocuklarla yapılan çalışma sonuçlarında, bu müdahalenin çocukların davranış becerileri ve sosyal iletişim becerilerinde olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir [3,4,5].

Günümüzde birçok ülkede hemşirelerinde uyguladığı bir psikoterapötik müdahale haline gelen hayvan destekli terapiler, bireyin hayvan ile etkileşime geçmesini destekleme, duygularını ifade etmesini sağlama, etkileşim için güvenli çevre oluşturma gibi girişimlerle 2004 yılından bu yana da Hemşirelik Girişimleri Sınıflandırması'nda (NIC) "Hayvan Yardımlı Terapi" başlığıyla yer almaktadır [6]. Bakım verici, savunucu, eğitici, araştırmacı, yönetici ve lider rolleri kapsamında özel gereksinimli çocuk ve ailesiyle hastanede, toplum sağlığı hizmetlerinde ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan psikiyatri hemşirelerinin, aileye ve çocuğa bakım verirken psikoterapötik bir

müdahale olarak hayvan destekli terapiyi kullanmaları, bu müdahalenin kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayvan destekli terapi, Özel gereksinimli çocuk, Psikoterapötik müdahale

ANIMAL-ASSISTED THERAPY APPLICATIONS IN CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

İlkay Keser

Akdeniz University Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing Antalya, Türkiye,
ikeser@akdeniz.edu.tr , Orcid: 0000-0001-6595-41883

ABSTRACT

Individuals with special needs, especially children, may encounter many difficulties due to their disabilities. Children who differ significantly from their peers in terms of personal characteristics, care, and educational needs are defined as individuals with special needs. Psychiatric nurses have important roles and responsibilities in developing, protecting, and maintaining the physical and mental health of individuals with special needs and in supporting their interaction with society. This situation requires psychiatric nurses to provide up-to-date and effective psychotherapeutic interventions and to evaluate the effectiveness of these intervention programs.

One of the psychotherapeutic methods that can be used in care and monitoring is animal-assisted therapy programs, which are based on increased human-animal interaction. Therapeutic interventions that use specially trained animals to achieve targeted therapeutic outcomes are defined as animal-assisted therapy, while interactions aimed at contributing to individuals' social and emotional development are defined as animal-assisted activities. Animal-assisted therapy consists of a structured program designed to improve individuals' physical, social, emotional, and cognitive functioning.

Animal-assisted therapies can be applied to individuals of all ages and different groups. One of the most commonly used groups is children with special needs. Studies have shown that animal-assisted therapies, which consist of interventions aimed at increasing human-animal interaction in children with special needs, are effective in reducing pain, stress, fear, and social anxiety levels, as well as increasing treatment compliance and well-being levels [1,2]. In particular, the results of studies conducted with children diagnosed with autism spectrum disorder indicate that this intervention has a positive effect on children's behavioral skills and social communication skills [3,4,5].

Animal-assisted therapies, which have become a psychotherapeutic intervention practiced by nurses in many countries today, have been included in the Nursing Interventions Classification (NIC) under the heading “Animal-Assisted Therapy” since 2004, with initiatives such as supporting the individual's interaction with animals, enabling them to express their feelings, and creating a safe environment for interaction [6]. It is recommended that psychiatric nurses working with children with special needs and their families in hospitals, community health services, and rehabilitation centers, in their roles as caregivers, advocates, educators, researchers, managers, and leaders, use animal-assisted

therapy as a psychotherapeutic intervention when providing care to families and children, and that the use of this intervention be promoted.

Key Words: Animal-assisted therapy, Children with special needs, Psychotherapeutic intervention

References

- 1-Cole KM, Gawlinski A, Steers N, Kotlerman N. Animal assisted therapy in patients hospitalized with heart failure. *AJCC American Journal Of Critical Care*. 2007;16(6):575-586.
- 2-Demiralay Ş, Keser İ. The effect of pet therapies on the stress and social anxiety levels of disabled children: a randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice*. 2022;48:101574. doi:10.1016/j.ctcp.2022.101574
- 3-Bharatharaj J, Huang L, Mohan ER, Al-Jumaily A, Krägeloh C. Robot-assisted therapy for learning and social interaction of children with autism spectrum disorder. *Robotics*. 2017;6(4):4-11. doi:10.3390/robotics6010004.
- 4-Dimolareva M, Dunn TJ. Animal Assisted Interventions for school aged children with Autism Spectrum Disorder: A meta analysis. *J Autism Dev Disord*. 2020. doi: 10.1007/s10803-020-04715-w.
- 5-Davis TN, Scalzo R, Butler E, Stauffer M, Farah YN, Perez S et al. Animal assisted interventions for children with autism spectrum disorder: A systematic review. *Educ Train Autism Dev Disabil*. 2015;50:316-329.
- 6-Bulechek GM, Butcher HK, Dochterman JM, Wagner C. Nursing Interventions Classification (NIC) Çeviren: Erdemir F, Kav S, Akman Yılmaz A. Hemşirelik Girişimleri Sınıflaması (NIC), 6. Basım, Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., İstanbul. 2017; s: 202.

DİJİTAL MEDYADA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ GÖRÜNÜRLÜĞÜ

Saniye Öztürk

Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, sozturk.soz@gmail.com

ÖZET

Dijital medya bilgiye erişimi kolaylaştıran, sağlık okuryazarlığını artıran ve toplumda farkındalık oluşturan önemli bir araçtır. Günümüzde psikiyatri hemşireleri, sosyal medya platformlarından bloglara, youtube'dan podcastlere kadar pek çok alanda aktif rol alıyor. Ancak bu yeni iletişim ortamı, sadece fırsatlar değil, aynı zamanda bazı sorumlulukları da beraberinde getiriyor.

Psikiyatri hemşireleri dijital medyada rolü ile ruh sağlığı hakkında doğru ve bilimsel bilginin yayılmasına katkıda bulunabilir, yanlış inanışları ve damgalamayı azaltacak içerikler üretebilir [3], hemşirelik öğrencilerine ve meslektaşlarına rehberlik edebilir [4,5].

İnsanlar yaşadıkları en küçük sorunlarda dahi internete başvuruyorlar. Ancak sosyal medya bilginin güvenilirliği konusunda her zaman tartışmalı bir yer olmuştur. Tam olarak bu anlamda meslek profesyonelleri olan bizlere sorumluluklar düşmektedir. Doğru bilgiyi sade, anlaşılır ve erişilebilir bir şekilde sunmak durumundayız.

Dijital medyanın getirdiği zorluklar da mevcuttur. Etik ihlaller dijital medyanın en büyük risklerinden biridir [1,7]. Hasta mahremiyetini korumak, mesleki sınırları aşmamak ve bilimsel bilgiyi çarpıtılmış hale getirmemek bizim en temel ilkelerimizden olmalıdır [6,7]. Ayrıca psikiyatri hemşireliği mesleğinin yanlış anlaşılmasını önlemek adına içeriklerimizi dikkatle oluşturmalıyız.

Psikiyatri hemşireleri olarak bizler daha güçlü bir varlık gösterebilmek için; eğitimler ve bilinçlendirme çalışmaları [1,2], bilimsel dayanaklı içerikleri, kendi deneyimlerimizden yola çıkarak kanıta dayalı ve eğitici içerikler üretmeliyiz, profesyonel platformlar; sosyal medyada psikiyatri hemşirelerini bir araya getiren güvenilir topluluklar oluşturmalıyız.

Psikiyatri hemşirelerinin dijital medyada daha aktif rol alması hem mesleğin görünürliğini artırabilir hem de toplumu ruh sağlığı konusunda daha bilinçli hale getirebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital medya, Hemşire, Psikiyatri hemşireliği

Kaynaklar:

1. Ventola CL. Social media and health care professionals: benefits, risks, and best practices. *Pharmacy and Therapeutics*. 2014;39(7):491-520.
2. Chan WSY, Goh PS. Social media in health care. *Journal of Medical Internet Research*. 2021;23(4):e23205.
3. Naslund JA, Aschbrenner KA, Marsch LA, Bartels SJ. The future of mental health care: peer-to-peer support and social media. 2016.
4. Akçay D, Çetinkaya F. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve etik farkındalıkları. 2020.
5. Bibi H, Samar V, Shah SAH, Qureshi I, Sarwar S, Parveen F. Relationship between social media use and professional identity development among undergraduate nursing students. *Medical Journal of South Punjab*. 2023;4(2).
6. Lawson SM. How we say what we do and why it is important: An idiosyncratic analysis of mental health nursing identity on social media. *International Journal of Mental Health Nursing*. 2022;31(3):708-721.
- 7-Tekdemir R, Bayırlı Ö, Çınar F, Demirel RH. Psikiyatri hastalarında dijital teknoloji kullanımı. 2024.

PSYCHIATRY NURSING VISIBILITY IN DIGITAL MEDIA

Saniye Öztürk

Erenköy Mental and Nervous Diseases Hospital, sozturk.soz@gmail.com

ABSTRACT

Digital media is an important tool that facilitates access to information, increases health literacy, and raises public awareness. Today, psychiatric nurses play an active role in many areas, from social media platforms to blogs, YouTube, and podcasts. However, this new communication environment brings not only opportunities but also responsibilities.

Through their role in digital media, psychiatric nurses can contribute to the dissemination of accurate and scientific information about mental health, produce content that reduces misconceptions and stigma [3], and provide guidance to nursing students and colleagues [4,5].

People turn to the internet for even the smallest problems. However, the reliability of information on social media has always been a controversial topic. In this sense, we, as professionals, have a responsibility. We must present accurate information in a simple, understandable, and accessible manner.

Digital media presents its own challenges. Ethical violations are one of its greatest risks [1,7]. Protecting patient confidentiality, not crossing professional boundaries, and not distorting scientific information should be among our most fundamental principles [6,7]. Furthermore, we must carefully craft our content to prevent misunderstandings of the psychiatric nursing profession.

As psychiatric nurses, to establish a stronger presence, we must conduct training and awareness-raising activities [1,2], produce scientifically sound content, evidence-based, and educational content based on our own experiences, and create professional platforms and trustworthy communities that bring psychiatric nurses together on social media.

A more active role for psychiatric nurses in digital media can both increase the profession's visibility and raise public awareness of mental health.

Keywords: Digital media, Nurse, Psychiatric nursing

PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE ÇOK KÜLTÜRLÜ ÇALIŞMA VE DİJİTAL MEDYANIN GÜCÜ

Ecem Yıldız Aktaş

Türkiye Kızılay Derneği, İstanbul Anadolu Yakası Toplum Merkezi, İstanbul, Türkiye, ecemyildizaktas@gmail.com,
Orcid:0009-0008-4701-4158

ÖZET

Küresel göç hareketleri, psikiyatri hemşireliğinde kültürel çeşitliliği önemli bir boyuta taşımıştır. Türkiye'de artan göçmen nüfus ile birlikte, ruh sağlığı hizmetlerinde çok kültürlü ortamlarda bakım sunma ihtiyacı da giderek artmaktadır. Bu bağlamda, hemşirelerin kültürel duyarlılık ve yeterlilik temelli yaklaşımlar geliştirmesi büyük önem taşımaktadır [1].

Göçmenlerle çalışan biri olarak, Suriyeli, İranlı, Iraklı, Faslı ve Özbek bireylerle sürdürülen ruh sağlığı hizmeti deneyimleri paylaşılacaktır. Göçmenlerin farklı kültürel değer ve tutumları; iletişim biçimlerinden bakım alma eğilimlerine kadar çeşitli yönleriyle ruh sağlığı hizmetlerini etkilemektedir [2]. Ayrıca, ekip içinde yer alan farklı kültürel arka plana sahip sağlık profesyonelleriyle birlikte çalışmanın etkileri ele alınacaktır.

Dijital medya kullanımı ise, göçmenlerin sağlık hizmetlerine erişiminde önemli bir araç haline gelmiştir. Sosyal medya platformları, mobil uygulamalar ve dijital eğitim içerikleri, hem bilgilendirme hem de ruh sağlığına erişimi kolaylaştırma açısından önemlidir. Dijital medya; dil engellerini aşmak, farkındalık yaratmak ve kültürel olarak uygun içerikler sunmak açısından değerli olanaklar sunmaktadır [3].

Bu sunumda çok kültürlü ortamlarda psikiyatri hemşireliğinin avantaj ve güçlükleri ile dijital medyanın bu süreçteki rolü tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital medya, Göçmen sağlığı, Kültürel yeterlilik, Psikiyatri hemşireliği, Ruh sağlığı

MULTICULTURAL PRACTICE IN PSYCHIATRIC NURSING AND THE POWER OF DIGITAL MEDIA

Ecem Yıldız Aktaş

¹Turkish Red Crescent, Istanbul Anatolian Side Community Center, Istanbul, Türkiye
ecemyildizaktas@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4701-4158

ABSTRACT

Global migration movements have brought cultural diversity to a significant level in psychiatric nursing. With the increasing migrant population in Türkiye, the need to provide care in multicultural mental health environments is also growing. In this context, it is of great importance for nurses to develop culturally sensitive and competence-based approaches [1].

As someone working with migrants, experiences of providing mental health services to Syrian, Iranian, Iraqi, Moroccan, and Uzbek individuals will be shared. The different cultural values and attitudes of migrants affect mental health services in various ways, from communication styles to their tendencies to receive care [2]. In addition, the impact of working with healthcare professionals from different cultural backgrounds within the team will be addressed.

The use of digital media has become an important tool in migrants' access to healthcare services. Social media platforms, mobile applications, and digital educational content are important both for providing information and for facilitating access to mental health services. Digital media offers valuable opportunities to overcome language barriers, raise awareness, and provide culturally appropriate content [3].

This presentation will discuss the advantages and challenges of psychiatric nursing in multicultural settings, along with the role of digital media in this process.

Key Words: Cultural competency, Digital media, Mental health, Migrant health, Psychiatric nursing

References:

1. Öz F, Terzioğlu F. Göç ve hemşirelik: Kültürel yeterlilik kavramı üzerine bir gözden geçirme. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*. 2011;19(3):179–185.
2. Kirmayer LJ, Narasiah L, Munoz M, et al. Common mental health problems in immigrants and refugees: general approach in primary care. *CMAJ*. 2011;183(12):E959-E967.
3. World Health Organization. Mental health promotion and mental health care in refugees and migrants. WHO; 2018.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMALARINDA ÇOCUK PSİKODRAMASININ YERİ VE ÖNEMİ

Candan Terzioğlu

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya/Alanya, Türkiye, E-mail: candan.terzioğlu@alanya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0693-4096

ÖZET

Psikodrama, bireyin içsel yaşantılarını eyleme dökerek keşfetmesine olanak tanıyan, spontane ve yaratıcı bir grup psikoterapisi yöntemidir [5][2]. Çocuk psikodraması ise bu yöntemin çocukların gelişimsel düzeyleri, psikososyal ihtiyaçları ve oyun temelli öğrenme yaklaşımları dikkate alınarak yapılandırılmış özel bir formudur [3]. Bu çalışma, çocuk psikodramasının temel kuramsal dayanaklarını, uygulama ilkelerini ve psikiyatri hemşireliği pratiğindeki yerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Çocuk psikodramasında kullanılan oyun, rol değiştirme, yansıtma, eşleme ve sahneleme gibi teknikler, çocuğun duygu ve düşüncelerini dışa vurmasını, sosyal etkileşim becerilerini geliştirmesini ve travmatik yaşantıları işlemlemesini kolaylaştırır [1][4]. Psikiyatri hemşireleri, bu sürecin hem terapötik bir ajanı hem de gözlemleyici bir uzmanı olarak önemli bir rol üstlenir ve klinik değerlendirmeleri derinleştirebilir ve iyileşme sürecine önemli katkılarda bulunabilir [6]. Hemşirelerin psikodrama oturumlarına aktif katılımı, hemşirelik bakım süreçlerinin daha bütüncül ve bireyselleştirilmiş biçimde yürütülmesine olanak sağlar.

Çocuk psikodramasının özellikle kaygı bozuklukları, davranışsal problemler, travma sonrası stres tepkileri ve duygusal düzenleme güçlüklerinde etkili bir müdahale yöntemi olduğu literatürde geniş biçimde desteklenmektedir [2][3]. Bu bağlamda, psikiyatri hemşirelerinin çocuk psikodraması konusunda teorik bilgiye ve uygulama becerilerine sahip olması hem klinik etkinliği artırmakta hem de çocuk ruh sağlığı hizmetlerinin kalitesine önemli katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak, çocuk psikodraması, hemşirelik disiplininin terapötik araç repertuarını zenginleştiren, çocuklarla kurulan ilişkiyi derinleştiren ve iyileşme süreçlerine anlamlı katkılar sunan özgün bir psikososyal müdahale modelidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk psikodraması, Grup terapisi, Psikiyatri hemşireliği, Psikososyal müdahale

THE ROLE AND IMPORTANCE OF CHILD PSYCHODRAMA IN PSYCHIATRIC NURSING PRACTICES

Candan Terzioğlu

Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Alanya/Antalya, Türkiye, E-mail: candan.terzioğlu@alanya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0693-4096

ABSTRACT

Psychodrama is a spontaneous and creative group psychotherapy method that enables individuals to explore their inner experiences through action [5][2]. Child psychodrama is a specialized form of this method, structured by considering children's developmental levels, psychosocial needs, and play-based learning approaches [3]. This study aims to examine the theoretical foundations, application principles, and the role of child psychodrama in psychiatric nursing practice. Techniques such as play, role reversal, mirroring, doubling, and enactment used in child psychodrama facilitate the expression of emotions and thoughts, the development of social interaction skills, and the processing of traumatic experiences [1][4]. Psychiatric nurses play a crucial role in this process as both therapeutic agents and observant professionals; they can deepen clinical assessments and contribute meaningfully to the recovery process [6]. Active participation of nurses in psychodrama sessions allows nursing care processes to be carried out in a more holistic and individualized manner. Child psychodrama is widely supported in the literature as an effective intervention method, particularly for anxiety disorders, behavioral problems, post-traumatic stress responses, and emotional regulation difficulties [2][3]. In this context, psychiatric nurses having theoretical knowledge and practical skills in child psychodrama not only enhance clinical effectiveness but also significantly contribute to the quality of child mental health services. In conclusion, child psychodrama is a unique psychosocial intervention model that enriches the therapeutic toolkit of the nursing discipline, deepens the relationship with children, and offers meaningful contributions to the healing process.

Key Words: Group Therapy, Psychiatric Nursing, Psychodrama, Psychosocial Intervention

References:

- [1] Aichinger, A., & Holl, W. (2017). **Group therapy with children: Psychodrama with children**. Springer.
 - [2] Blatner, A. (2000). **Foundations of psychodrama: History, theory, and practice** (4th ed.). Springer Publishing Company.
 - [3] Kararımak, Ö. (2004). Psikodrama: Kuramsal temelleri ve terapötik süreç. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 3(22), 71–80.
 - [4] Kipper, D. A. (2006). **Psychotherapy through clinical role playing**. Brunner-Routledge.
 - [5] Moreno, J. L. (1946). **Psychodrama: Volume 1**. Beacon House.
 - [6] Öz, F. (2019). **Psikiyatri hemşireliği** (2. baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık
- *Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından desteklenen 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı (2025 yılı 1. dönem) kapsamında desteklenmiştir. (Başvuru No: [1919B022500662])

BAKIMDA YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMI: YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLER, VERİYE DAYALI KARAR VERME VE HASTA SONUÇLARINI İYİLEŞTİRME

Halil İbrahim Bilkay

¹KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya, Türkiye,
halil.bilkay@karatay.edu.tr Orcid: 0000-0002-8231-960X

ÖZET

Son yıllarda sağlık hizmetlerinde yapay zekâ tabanlı teknolojilere yönelik araştırmalar artmakta, bu teknolojiler bakımın desteklenmesi ve iyileştirilmesinde önemli bir potansiyel sunmaktadır [1]. Klinik uygulamalarda yapay zeka; risk tanımlama, sağlık değerlendirmesi, hasta sınıflandırması, hemşirelik bakım planlarının oluşturulması ve tıbbi kayıt yönetimi gibi birçok alanda kullanılmaktadır [2]. Bu sistemler, hasta bakımını bireyselleştirerek erişilebilirliği artırmakta, hemşirelerin iş yükünü azaltmakta ve karar alma süreçlerine destek olmaktadır [3]. Sohbet sistemleri gibi chatbot destekli yapay zeka uygulamaları, psikoeğitim, öz bakım stratejileri ve terapi süreçlerinin yönetiminde kullanılmış ve yüksek hasta memnuniyeti sağlamıştır [4]. Ancak, yapay zekânın sağlık hizmetlerine entegrasyonu çeşitli etik ve hukuki sorunları da beraberinde getirmektedir. Verilerin güvenliği, algoritmaların tarafsızlığı, etik rehberlerin eksikliği ve yapay zekâ uygulamalarına yönelik önyargılar, bu teknolojilerin güvenilir ve adil kullanımına ilişkin önemli tartışma alanlarıdır [5] Yapay zeka tabanlı teknolojilerin hemşirelik ve bakım süreçlerindeki rolü, hasta merkezli ve etik ilkeler doğrultusunda ele alınmalıdır. Sağlık hizmetlerinde bu teknolojilerin entegrasyonu, fırsatlar ve olası riskler dikkate alınarak bilinçli bir şekilde planlanmalı, etik çerçeveler geliştirilerek güvenilir bir kullanım sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Psikiyatri hemşireliği, Yapay zeka

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN CARE: INNOVATIVE TECHNOLOGIES, DATA-DRIVEN DECISION MAKING, AND IMPROVING PATIENT OUTCOMES

Halil İbrahim Bilkay

¹KTO Karatay University, Health Science Faculty, Department of Nursing, Konya, Türkiye, halil.bilkay@karatay.edu.tr
Orcid: 0000-0002-8231-960X

ABSTRACT

In recent years, research on artificial intelligence (AI)-based technologies in healthcare has increased, demonstrating significant potential for supporting and improving patient care [1]. In clinical practice, AI is utilized in various areas such as risk identification, health assessment, patient classification, nursing care plan development, and medical record management [2]. These systems enhance patient-centered care by increasing accessibility, reducing nurses' workload, and supporting decision-making processes [3].

AI-powered applications, including conversational systems, have been employed in managing psychoeducation, self-care strategies, and therapy processes, yielding high patient satisfaction [4]. However, the integration of AI into healthcare services also brings various ethical and legal challenges. Data security, algorithmic bias, the absence of ethical guidelines, and biases toward AI are critical concerns regarding its reliable and fair use [5].

The role of AI-based technologies in nursing and care processes should be addressed within a patient-centered and ethical framework. The integration of these technologies into healthcare services must be planned with consideration of both opportunities and potential risks, ensuring the development of ethical guidelines for safe and reliable use.

Key Words: Artificial intelligence , Caring, Psychiatric nursing.

References:

1. von Gerich H, Moen H, Block LJ, et al. Artificial Intelligence -based technologies in nursing: A scoping literature review of the evidence. *Int J Nurs Stud.* 2022;127:104153. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2021.104153>
2. Ruksakulpiwat S, Thorngthip S, Niyomyart A, et al. A Systematic Review of the Application of Artificial Intelligence in Nursing Care: Where are We, and What's Next?. *J Multidiscip Healthc.* 2024;17:1603-1616. Published 2024 Apr 12. <https://doi.org/10.2147/JMDH.S459946>
3. Nashwan, A., Gharib, S., Alhadidi, M., El-Ashry, A., Alamgir, A., Al-Hassan, M., Khedr, M., Dawood, S., & Abufarsakh, B. Harnessing Artificial Intelligence: Strategies for Mental Health Nurses in Optimizing Psychiatric Patient Care. *Issues in Mental Health Nursing.* 2023; 44. <https://doi.org/10.1080/01612840.2023.2263579>.
4. Daley K, Hungerbuehler I, Cavanagh K, Claro HG, Swinton PA, Kapps M. Preliminary Evaluation of the Engagement and Effectiveness of a Mental Health Chatbot. *Front Digit Health.* 2020;2:576361. Published 2020 Nov 30. <https://doi.org/10.3389/fdgh.2020.576361>
5. Gültekin, M. Yapay Zekânın Ruh Sağlığı Hizmetlerinde Kullanımına İlişkin Fırsatlar ve Sorunlar. *İnsan Ve Toplum,* 2022; 12(3): 121-158. <https://doi.org/10.12658/M0664>

ÜLKEMİZDEKİ RUH SAĞLIĞI YASASI YOLCULUĞU

Gülşen Terakye

Emekli (Dokuz Eylül Üniversitesi), Psikiyatri Hemşireliği Derneği- Etik, Mevzuat , Özlük Komisyonu

Ankara,Türkiye, gterakye@gmail.com, Orcid.104.852.376

ÖZET

Ülkemizde Ruh Sağlığı Yasasının kanunlaşması konusunda yapılan çalışmalar uzun bir zaman dilimini kapsamaktadır. Yasa tasarısının hazırlığı sürecinde arka planda yol gösterici bilgi ve belge vardır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’nün, ülkelerin ruh sağlığı yasalarını oluşturulurken dikkate alınmasını önerdiği “Ruh Sağlığı Yasaları için 10 Temel İlke” ve uluslararası sözleşmeler ruh sağlığı yasa çalışmasının arka planında yer almaktadır.

Sağlık Bakanlığı, Ulusal Ruh Sağlığı Politika Metni geliştirmek amacıyla 2006 yılında bir proje yürütmüş ve bu proje sonunda DSÖ Hizmet Kılavuzu Paketinde tanımlanan 13 modül, ülke gereksinimleri de dikkate alınarak Türkiye Cumhuriyeti Ruh Sağlığı Politika metnine yansımış metin 8 başlıkta oluşturulmuştur. Ayrıca Sağlık Bakanlığının 2015’e kadar yasalaşma sürecinin başlatılmasında sorumlu olduğu ifade edilmiştir

2006 yılında Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD), Türk Nöropsikiyatri Derneği ile birlikte Ruh Sağlığı Platformunun oluşmasına öncülük etmiştir. Ruh Sağlığı Politikası oluşturma çalışmasından itibaren Psikiyatri Hemşireliği Derneği çalışmalarda yer almakla birlikte, Ruh Sağlığı Platformunun katılımcısı 14 kurum ile multidisipliner çalışmanın içinde ruh sağlığı yasa hazırlığı çalışmalarında varlığı sürekli hale gelmiştir.

2011 yılında DSÖ ve AB işbirliği ile Ruh Sağlığı Eylem Planı 2011- 2023, geniş katılımı kapsamlı bir şekilde hazırlanmıştır. Eylem Planı yayımlandıktan sonra, 2014 yılında TPD yeniden Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı oluşturmuş, Ruh Sağlığı Platformu aracılığıyla bu tasarıyı 2016 yılında da tartışma ortamına taşımıştır.

2018 yılında TBMM Başkanlığına Kanun teklifi sunulmuş, ilgili komisyonların görüşüne iletilmiştir. TBMM’de Kanun Teklifi hüviyeti kazanarak işleme alınmış ancak Genel Kurulda görüşülmesi gerçekleşmemiştir. 2023 yılında yasa tasarısı teklif olarak yeniden meclise taşınmış ancak kanunlaşma mümkün olmamıştır.

Uluslararası Hemşireler Konseyi 2024 yılında Ruh Sağlığı Hemşireliği Kılavuzu yayınlayarak hemşireliğin konu ile ilgili sorumluluklarını ortaya koymuştur. Kılavuzda, hemşirelerin damgalamayı

azaltmak ve insan haklarını savunmak, onların hak ettikleri saygıyı, itibarı ve yüksek kalitede bakımı almalarını sağlamak için çalışmak gibi etik yükümlölükleri bulunduğu belirtilmektedir.

Ruh Sağlığı Yasa Taslağının eleştiriler dikkate alınarak revize edilmesi ve bu süreçte Ruh Sağlığı Platformunun aktif tutulması gereklidir ve platformda Psikiyatri Hemşireliği Derneğinin katkısı değerlidir.

Anahtar kelimeler; Ruh Sağlığı Yasası Tasarısı, Ruh Sağlığı Politikası, Türkiye Ruh Sağlığı Eylem Planı

Kaynaklar:

Ruh Sağlığı Kanunu Teklifi. 06.04.2023esas no: 2 / 5039 <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/ecffa6d-8012-45f8-b74a-018756fbd725>

T.C. Sağlık Bakanlığı., Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı (2011- 2023), Sağlık Bakanlığı Yayını, Ankara, 2011.
<https://phdernegi.org/wp.content/uploads/2024/09/TUR ICN MentalHealthNursingGuidlines.pdf> 2025

THE LEGISLATIVE PROCESS OF THE MENTAL HEALTH LAW IN TURKEY: AN OVERVIEW

Gülşen Terakye

Emekli (Dokuz Eylül Üniversitesi), Psikiyatri Hemşireliği Derneği- Etik, Mevzuat , Özlük Komisyonu
Ankara,Türkiye, gterakye@gmail.com, Orcid.104.852.376

ABSTRACT

The efforts toward enacting a Mental Health Law in Turkey have spanned a considerable period of time. Throughout the drafting process of the law, a substantial body of guiding information and documentation has been instrumental. The “Ten Basic Principles for Mental Health Law” recommended by the World Health Organization (WHO), along with various international conventions, have constituted the foundational framework for the development of this legislation. In 2006, the Ministry of Health launched a project aimed at developing a National Mental Health Policy Document. As a result of this initiative, the 13 modules defined in the WHO’s Service Guidance Package were adapted to national needs and incorporated into the Turkish National Mental Health Policy Document, which was structured under eight key headings. Moreover, it was stated that the Ministry of Health held the responsibility for initiating the legislative process by 2015. The Psychiatric Association of Türkiye (PAT), together with the Turkish Neuropsychiatric Society, led the establishment of the Mental Health Platform in 2006. Since the initial work on mental health policy development, the Psychiatric Nursing Association has also participated in these efforts. Over time, with the inclusion of 14 institutions as members, the Platform has become a consistent and multidisciplinary body actively involved in the drafting of the mental health legislation. In 2011, in collaboration with the WHO and the European Union, a comprehensive Mental Health Action Plan for 2011–2023 was developed through broad stakeholder participation. Following its publication, the PAT drafted a new Mental Health Bill in 2014, which was subsequently brought into public discussion in 2016 through the Mental Health Platform. In 2018, a draft bill was submitted to the Presidency of the Grand National Assembly of Turkey (TBMM) and referred to the relevant parliamentary commissions. Although the draft gained official status and was formally processed in Parliament, it was not debated in the General Assembly. In 2023, the draft bill was reintroduced, yet it again failed to pass into law. In 2024, the International Council of Nurses (ICN) published the Mental Health Nursing Guidelines, highlighting the ethical responsibilities of nurses concerning mental health. The guidelines emphasize that nurses are ethically obliged to reduce stigma, advocate for human rights, and ensure that individuals receive the respect, dignity, and high-quality care they deserve. Given the evolving context, it is essential to revise the Mental Health Law draft in consideration of critiques and to ensure the continued active engagement of the Mental Health Platform in this process.

Within the platform, the contribution of the Psychiatric Nursing Association remains particularly valuable.

Key Words: Bill of mental health Law, Mental health policy, mental health action plan of Turkey

ŞİZOFRENİDE GEÇMİŞTEN BUGÜNE PSİKOSOSYAL TEDAVİ UYGULAMALARI *

Merve Atalay

Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Antalya, Türkiye,
mrvecetinata@gmail.com, Orcid:0000-0001-9614-5439

ÖZET Tarih boyunca farklı olanın tanımı yapılmaya çalışılmıştır. Eski Mısırdaki tıp ile ilgili bilgileri içeren önemli yazmalardan olan Ebers papirüsü ve Hint veda metinlerinde farklı davranışları ve tedavi yöntemlerini tanımlayan belgelerdir. Anadolu coğrafyasında Asklepion'da hastalar için toplumsal sorumluluk gözetilerek tedavi etme ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bergama'daki ve Ayas'da asklepionda ruhsal hastalıklarda müziğin iyileştirici yönünden faydalandığına dair çalışmalar bulunmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı döneminde şifahaneler yapılmış, ruhsal hastalıkların iyileştirilmesinde müzik ve su sesi kullanmıştır. Cumhuriyet döneminin başlarından itibaren kurumsal bakım ağırlıklı olmakla birlikte daha hümanistik düzenlemelerle tedavilerin yürütülmeye çalışıldığı hastaneler ve bakım evleri gelişmiştir. 1960'lardan itibaren toplum temelli psikiyatrik bakım ve tedavi anlayışıyla psikososyal müdahale biçimlerinde de gelişmeler olmuştur. Özellikle kronik hastalık olarak şizofreni tedavisinde bu gelişmelerin bilişsel davranışçı tedaviler, bilişsel iyileştirme, sosyal beceri, destekli istihdam sağlama gibi yöntemler ön plana çıkmaktadır. Yanısıra meta bilişsel eğitim, fiziksel egzersiz ve yaşam tarzı değişimi müdahalelerinin genel olarak işlevsellik artışı ve sağlıklı yaşam davranışı sürdürmede kanıt temelli olumlu etkileri saptanmıştır. Dijital teknolojilerin bakımda kullanımı ile birlikte toplum içinde bakımın sürekliliği ve güçlendirilmesinde telefon, bilgisayar destekli programlarla müdahale yöntemlerine doğru gelişmeler mevcuttur. Telefonla problem çözme müdahaleleriyle aile ve bireysel işlevsellikte artış ve nökslerde azalma saptanmıştır. Ülkemizde şizofreni tanılı bireyler ve yakınları ile yürütülen hemşirelik doktora tezleri incelendiğinde; % 57,5'inin psikoeğitim, % 27,5'inin bilişsel davranışçı tekniklere temelli, % 25'inin aile, % 15'inin, sağlıklı yaşam tarzı geliştirme, % 5'inin teknoloji kullanımı temelli ve % 5'inin sosyal beceri eğitimi müdahaleleriyle yürütüldüğü ve olumlu sonuçları olduğu görülmektedir. Ayrıca tezlerin % 25'inin hemşirelik kuramlarına temellendirilmiş psikososyal bakım müdahaleleriyle yürütüldüğü ve son 10 yılda giderek artan bir ivme kazandığı görülmektedir. Sonuç olarak şizofreninin biyopsikososyal tanımının yapılması ve tedavisine yönelik farklı tarihsel dönemlere göre değişimlerin ve gelişmelerin olumlu yönde ilerlediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Psikososyal Müdahaleler, Tarihsel Bakış

Kaynaklar:

Bighelli I, Rodolico A, García-Mieres H, et al. Psychosocial and psychological interventions for relapse prevention in schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. *Lancet Psychiatry*. 2021;8(11):969-980. doi:10.1016/S2215-0366(21)00243-1

Taylor TL, Killaspy H, Wright C, et al. A systematic review of the international published literature relating to quality of institutional care for people with longer term mental health problems. *BMC Psychiatry*. 2009;9:55. Published 2009 Sep 7. doi:10.1186/1471-244X-9-55
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Erişim Tarihi: 04.04.2025 "şizofreni", "etkinliği", "etkisi", "hemşirelik", "doktora" sözcükleri ile tarama yapılmıştır.

PAST AND PRESENT PSYCHOSOCIAL TREATMENT PRACTICES IN SCHIZOPHRENIA

Merve Atalay

Akdeniz University Hospital, Psychiatry Clinic, Antalya, Türkiye, mrvecetinata@gmail.com, Orcid:0000-0001-9614-5439

ABSTRACT

Throughout history, attempts have been made to define what is different. The Ebers papyrus, one of the important manuscripts containing information on medicine in ancient Egypt, and the Indian farewell texts are documents that define different behaviors and treatment methods. In Anatolia, it is understood that the Asclepion emphasized the treatment of patients with an eye to social responsibility. There are studies indicating that the healing aspect of music was utilized in mental illnesses in the asclepion in Bergama and Ayas. During the Seljuk and Ottoman periods, healing centers were built and music and water sound were used to cure mental illnesses. Since the beginning of the Republican period, hospitals and nursing homes have developed where treatments are tried to be carried out with more humanistic arrangements, although institutional care is predominant. Since the 1960s, with the understanding of community-based psychiatric care and treatment, there have been developments in forms of psychosocial intervention. Especially in the treatment of schizophrenia methods such as cognitive behavioral therapies, cognitive remediation, social skills, supported employment come to the fore. In addition, meta-cognitive training, physical exercise and lifestyle change interventions have been found to have evidence-based positive effects on increasing functionality and maintaining healthy life behaviors. With the use of digital technologies in care, there are developments towards intervention methods with telephone and computer-assisted programs in the continuity and strengthening of care in the community. Increased family and individual functioning and decreased relapses were found with telephone problem solving interventions. A review of the extant nursing dissertations conducted in our country with individuals diagnosed with schizophrenia and their relatives reveals that 57.5% of these studies employed psychoeducation, 27.5% utilized cognitive-behavioral techniques, 25% focused on the family, 15% examined the development of a healthy lifestyle, 5% involved the use of technology, and 5% involved social skills training interventions, yielding positive outcomes. Moreover, 25% of the dissertations employed psychosocial nursing interventions rooted in nursing theories, a field that has gained significant traction over the past decade. The biopsychosocial definition and treatment of schizophrenia has evolved positively over time. As a result, it can be said that the changes and developments regarding the biopsychosocial definition and treatment of schizophrenia have progressed positively according to different historical periods.

Key Words: Schizophrenia, Psychosocial Interventions, Historical Overview.

References:

- Bighelli I, Rodolico A, García-Mieres H, et al. Psychosocial and psychological interventions for relapse prevention in schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. *Lancet Psychiatry*. 2021;8(11):969-980. doi:10.1016/S2215-0366(21)00243-1
- Taylor TL, Killaspy H, Wright C, et al. A systematic review of the international published literature relating to quality of institutional care for people with longer term mental health problems. *BMC Psychiatry*. 2009;9:55. Published 2009 Sep 7. doi:10.1186/1471-244X-9-55
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Access Date: 04.04.2025 was searched with the words “schizophrenia”, “effectiveness”, “effect”, “nursing”, “doctorate”

PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEMDE AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN PSİKOSOSYAL MÜDAHALELER

Elvan Emine Ata

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ÖZET

İlk psikoz atağının ortaya çıkışından sonraki süreç hastanın prognozu için oldukça büyük öneme sahiptir. İlk psikotik atak sonrasındaki kritik sürecin yönetilmesinde aileye önemli roller düşmektedir [1]. Bu dönem çoğunlukla ergenlik ve genç yetişkinlik arasındaki bir süreyi kapsamakta ve hasta birey bu dönemde hala ailesi ile yaşamaya devam etmektedir. Hastalığın ilk belirtilerini, hastada meydana gelen değişiklikleri ve nöksleri önce aileler fark etmektedir. Aile üyelerinin hastalığa tepkileri, hastalığın seyri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Duygu dışı vurumu yüksek olan ve eleştirel yorumlarda bulunan aile üyelerinin varlığının hastalığın daha sık nüksetmesi ve prognozun kötüye gitmesi ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Ailenin hastalık sürecini yönetebilmesi ve hastaya destek sağlayabilmesi için tanının konulmasından sonra bu yeni sürece hazırlık konusunda desteklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle psikotik bozukluklarda aile müdahaleleri (psiko-eğitim, sorun çözme, duygu düzenleme, stres yönetimi ve iletişim becerilerini geliştirme vb.) yaygın şekilde uygulanmaktadır. Psikotik bozukluklarda aile müdahalelerinin yapılmasının aile üyelerinin duygu dışı durumunu ve bakım yükünü azalttığı, hastalarda nöks oranlarını düşürdüğü ve tedaviye uyumu geliştirdiği belirtilmektedir. Erken psikozlarda ise aile müdahalelerin önemli olduğu belirtilmesine rağmen bu konuda sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Erken psikozda aile müdahale çalışmalarının incelendiği bir sistematik derlemede aile müdahalesi yapılan hastaların, standart bakım alanlara kıyasla tedavi sonunda nüksetme veya hastaneye yatırılma oranlarının daha düşük olduğunu saptanmıştır [2]. Bu kapsamda yapılan başka bir meta analiz çalışmasında aile müdahalesi yapılan aile üyelerinin duygu dışı durumlarının, hastaya karşı eleştirel tutumlarının ve çatışmalarının azaldığı, bakım yüklerinin düştüğü ancak bunun izlemlerde devam etmediğini belirtilmektedir. Ayrıca yapılan aile müdahaleleri sonrasında hastaların psikotik semptomlarında da bir gerileme görüldüğü bildirilmektedir [3]. Aile üyelerinin ruh sağlığının, yaşam kalitesinin korunması ve hastalığı yönetme becerilerinin geliştirilmesi için erken evre psikozlarda aile müdahalelerin uygulanması önemlidir. Bu kapsamda yapılan uygulamalar aile üyeleri kadar hastalar için de olumlu etkilere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Aile Müdahalesi, Erken Dönem Psikoz, Psikiyatri Hemşireliği

Kaynaklar:

1. Lieberman JA, Perkins D, Belger A, et al. The early stages of schizophrenia: speculations on pathogenesis, pathophysiology, and therapeutic approaches. Biol Psychiatry. 2001;50(11):884-897. doi:10.1016/S0006-3223(01)01303-8.

2. Bird V, Premkumar P, Kendall T, Whittington C, Mitchell J, Kuipers E. Early intervention services, cognitive behavioural therapy, and family intervention in early psychosis: systematic review. Br J Psychiatry. 2010;197(5):350-356. doi:10.1192/bjp.bp.109.074526.
3. Claxton M, Onwumere J, Fornells-Ambrojo M. Do family interventions improve outcomes in early psychosis? A systematic review and meta-analysis. Front Psychol. 2017;8:371. doi:10.3389/fpsyg.2017.00371.

PSYCHOSOCIAL INTERVENTIONS FOR FAMILY MEMBERS IN THE EARLY PSYCHOTIC DISORDERS

Elvan Emine Ata

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ABSTRACT

The process after the first psychotic episode is of great importance for the patient's prognosis. The family plays an important role in managing the critical period following the first psychotic episode [1]. This period is usually between adolescence and young adulthood, and the patient continues to live with his or her family during this time. Families are the first to notice the first symptoms of the illness, changes in the patient, and relapses. The reactions of family members to the disease have a significant impact on the course of the disease. It is reported that the presence of family members with high emotional expression and critical comments is associated with more frequent relapses and worse prognosis. In order for the family to cope with the disease process and support the patient, they need to be helped to prepare for this new process after diagnosis. For this reason, family interventions (psychoeducation, problem solving, emotion regulation, stress management, and communication skills development, etc.) are widely used in psychotic disorders. It is reported that family interventions in psychotic disorders reduce emotional expression and caregiving burden of family members, reduce relapse rates in patients, and improve adherence to treatment. Although family interventions have been reported to be important in early psychosis, the number of studies is limited. A systematic review of family intervention studies in early psychosis found that patients who received family intervention had lower rates of relapse or hospitalization at the end of treatment than those who received standard care [2]. In another meta-analysis study conducted in this context, it was reported that emotional expression, critical attitudes toward the patient, and conflict decreased in family members who received family interventions, and their caregiving burden decreased, but this did not continue in the follow-up. It has also been reported that regression of psychotic symptoms in patients was observed after family interventions [3]. It is important to implement family interventions in the early stages of psychosis to protect the mental health and quality of life of family members and to improve their ability to cope with the illness. Practices carried out in this context have positive effects on both patients and family members.

Key Words: Family Intervention, Early Psychosis, Psychiatric Nursing

References:

1. Lieberman JA, Perkins D, Belger A, et al. The early stages of schizophrenia: speculations on pathogenesis, pathophysiology, and therapeutic approaches. *Biol Psychiatry*. 2001;50(11):884-897. doi:10.1016/S0006-3223(01)01303-8.

2. Bird V, Premkumar P, Kendall T, Whittington C, Mitchell J, Kuipers E. Early intervention services, cognitive behavioural therapy, and family intervention in early psychosis: systematic review. Br J Psychiatry. 2010;197(5):350-356. doi:10.1192/bjp.bp.109.074526.
3. Claxton M, Onwumere J, Fornells-Ambrojo M. Do family interventions improve outcomes in early psychosis? A systematic review and meta-analysis. Front Psychol. 2017;8:371. doi:10.3389/fpsyg.2017.00371.

6 ŞUBAT DENEYİM PAYLAŞIMI VE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ ETKİLERİ

Kübra Timarcioğlu Hadiç

Türk Kızılay Derneği, Kahramanmaraş Toplumsal Hizmet Merkezi, Kahramanmaraş, Türkiye,
kubratimarcioğlu@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5919-0994

ÖZET

6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, yalnızca büyük bir fiziksel yıkıma değil, aynı zamanda derin psikolojik travmalara yol açmıştır. Bu felakette annemi, babamı ve kız kardeşimi kaybettim. Bir psikiyatri hemşiresi olarak, hem birinci derece kayıplar yaşayan bir evlat, hem de sağlık profesyoneli kimliğiyle sahada bulunan bir birey olarak çoklu bir kimlik taşıdım. Ailemin enkazının bulunduğu bölgede aktif olarak yer alırken, çevremdeki su, çorba, vinç gibi acil ihtiyaçları sosyal medya üzerinden adres belirterek paylaştım. Bu çağrılar farklı illerdeki arkadaşlarım tarafından yaygınlaştırıldı; gönüllü gruplar aracılığıyla yardım koordinasyonu sağlandı. Sosyal medya bu süreçte yardımın yönlendirilmesinde etkin bir köprüye dönüştü.

Afetlerin özellikle akut döneminde sosyal medya, geleneksel iletişim kanallarının aksine, sahadaki bireylerin sesini doğrudan duyurmasına olanak tanımaktadır [1]. Aynı zamanda çoklu kimlik taşıyan bireylerin örneğin hem kayıp yaşayan hem de sağlık çalışanı olanların dayanıklılık geliştirerek toplumsal sorumluluk üstlenebildiği görülmektedir [2]. Bu süreçte sosyal medya, yalnızca fiziksel ihtiyaçların değil, aynı zamanda duygusal desteğin de organize edilmesini sağlayan bir “kriz ağı” işlevi gördü [3]. Tüm bu deneyim boyunca sosyal medyayı hem yardım ulaştırmak hem de ruhsal dayanıklılığı sürdürebilmek adına aktif ve bilinçli bir araç olarak kullandım.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, 6 Şubat depremi, Sosyal medya kullanımı, Toplumsal dayanışma, Travma

THE IMPACT OF SHARING THE FEBRUARY 6TH EXPERIENCE AND SOCIAL MEDIA USAGE

Kübra Timarcioğlu Hadic

Turkish Red Crescent, Kahramanmaraş Social Services Center, Kahramanmaraş, Turkey, kubratimarcioğlu@gmail.com,
Orcid: 0000-0001-5919-0994

ABSTRACT

The earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6, 2023, not only caused massive physical destruction but also led to profound psychological trauma. In this disaster, I lost my mother, father, and sister. As a psychiatric nurse, I carried a dual identity—both as a grieving child who experienced primary losses and as a healthcare professional actively engaged in the field. While at the site of my family's rubble, I shared urgent needs such as water, soup, and cranes via social media, specifying locations. These calls for help were disseminated by my friends from other cities and circulated through volunteer groups. Social media became an effective bridge in directing aid to the affected area.

In the acute phase of disasters, social media, unlike traditional communication channels, enables individuals on the ground to directly amplify their voices [1]. It is also observed that individuals with multiple identities, such as those who have experienced loss and are healthcare workers, can develop resilience and take on social responsibilities [2]. During this process, social media served not only to coordinate physical needs but also to organize emotional support, functioning as a "crisis network" [3]. Throughout this experience, I used social media as an active and conscious tool to both direct aid and maintain psychological resilience.

Key Words: Nursing, February 6th earthquake, Social media usage, Social solidarity, Trauma

References:

- [1] Houston, J. B., Hawthorne, J., & Perreault, M. F. (2015). Social media and the crisis communication response in the early days of the 2011 Joplin, Missouri, tornado. In H. Rodríguez, W. Donner, & J. E. Trainor (Eds.), *Handbook of disaster research* (pp. 307–322). Springer.
- [2] Lachlan, K. A., Spence, P. R., & Purcell, M. (2016). Social media and crisis communication: Theory and practice. In P. R. Spence & K. A. Lachlan (Eds.), *Crisis Communication in a Digital World* (pp. 13–33). Routledge.
- [3] Walsh, F. (2007). Traumatic loss and major disasters: Strengthening family and community resilience. *Family Process*, 46(2), 207–227.

COMPASSION IN MENTAL HEALTH NURSING

Mike Ramsay

University of Dundee, Scotland/Unite-Mental Health Nurses' Association
E-mail m.z.ramsay@dundee.ac.uk Orcid:<https://orcid.org/0000-0002-3972-0908>

ABSTRACT

This paper is derived from a 2020 doctoral thesis which utilized a critical discourse analysis methodology. Specifically, an application of Fairclough's (1995) Adapted dimensions of discourse and discourse analysis framework (text, social practice, discourse practice). From this work, subsequent publications and personal inquiry, I present a focus on compassion and mental health nursing. A conceptual model of prosocial behaviors is offered to illuminate the relationship between compassion and empathy (in particular) and their role in mental healthcare. Differences and aspects of conceptual overlap will be discussed and how these impact upon mental health nursing knowledge, values and skills development, in pre-registration nursing education and the post-qualified practitioner, and I propose some of the potential impacts these can have on the patient care experience.

Key Words: Mental health nursing, compassion, empathy, discourse

References:

Fairclough, N., 1995. *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman.

Ramsay, M, 2020. *Studies in gradueness and compassion: analysing their relationship, influence and development in nursing and social work*. Available at: [Studies in gradueness and compassion - Discovery - the University of Dundee Research Portal](#)

ÇOCUK İSTİSMARI OLGULARINDA ADLİ DEĞERLENDİRME

Nurten Gülsüm Bayrak

Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye, nurtenbayrak28@gmail.com,
Orcid: 0000-0002-7658-9961

ÖZET

Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM), çocuğa yönelik cinsel istismar şüphesi ya da varlığı söz konusu olduğunda adli ve aile görüşmesi, adli muayene ve adli rapor gibi işlemlerin yürütülmesi amacıyla gerekli tüm personel ve ekipmanın bulunduğu, tüm uygulamalarda çocuğun üstün yararının gözetildiği kurumlardır. Koruma altına alınması gereken olgularda çocukların, geçici barınma, giyim, sağlık, güvenlik gereksinimleri sağlanmakta, çocuğun ve ailenin ilk danışmanlık gereksinimleri karşılanmaktadır [1].

Savcı talimatı doğrultusunda polis ya da jandarma eşliğinde ÇİM'e yönlendirilen vakalarda çocuğun adli değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu bağlamda çocuk ile adli görüşme öncesi ön görüşme yapılmaktadır. Burada amaç çocuğu tanımak, güven ilişkisi geliştirmek, çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini, sözel beceri düzeyini değerlendirmek ve çocuğu adli görüşmeye hazırlamaktır. Adli değerlendirme süreci olayın akut olup olmaması, istismarın niteliği, istismarcının yakınlık düzeyi, aile özellikleri gibi çocuğun ve ailenin dinamiklerine göre değişiklik gösterebilmektedir [2].

Adli değerlendirme sürecinde, çocuğun gelişim özellikleri, mimikleri dikkate alınmalı, gerçek yalan ayrımı yapıp yapamadığı, tutarlı bilgi verip vermediği, anksiyete düzeyi, iç beden muayenesinden elde edilen bulgular ile ifadesinin tutarlılığı, aile bireylerinin baskısı, aile görüşmesinden elde edilen bilgiler vb. birçok parametre bütüncül olarak değerlendirilmektedir. Tüm görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda adli rapor düzenlenmektedir. Adli rapor, çocuk ve aileye yönelik kapsamlı değerlendirme, kanaatler ve önerilerden oluşmaktadır [3].

Sonuç olarak multidisipliner bir ekip anlayışı ile işlemlerin yürütüldüğü ÇİM'lerde tüm adli süreç boyunca çocukların travmatize edilmemesi, örselenmemesi, sağlıklı ruhsal gelişimlerinin sekteye uğramaması amacıyla adli değerlendirme süreci ve sağlıklı etkileşim oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Adli görüşme, Çocuk istismarı, Çocuk izlem merkezi

FORENSIC EVALUATION IN CASES OF CHILD ABUSE

Nurten Gülsüm Bayrak

Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Giresun, Turkey, nurtenbayrak28@gmail.com,
Orcid: 0000-0002-7658-9961

ABSTRACT

Child Advocacy Centers (CMCs) are institutions where all necessary personnel and equipment are available to carry out procedures such as forensic and family interviews, forensic examination and forensic report in case of suspicion or presence of sexual abuse against children, and where the best interest of the child is considered in all practices. In cases where children need to be taken under protection, temporary shelter, clothing, health and safety needs of children are provided and the initial counseling needs of the child and family are met [1].

In cases referred to the ÇİM in the presence of police or gendarmerie in line with the prosecutor's order, a forensic evaluation of the child is carried out. In this context, a preliminary interview is conducted with the child before the forensic interview. The aim here is to get to know the child, develop a relationship of trust, evaluate the child's physical and mental development, verbal skill level and prepare the child for the forensic interview. The forensic evaluation process may vary according to the dynamics of the child and the family, such as whether the event is acute or not, the nature of the abuse, the level of closeness of the abuser, and family characteristics [2].

In the forensic evaluation process, the child's developmental characteristics, facial expressions, whether the child can distinguish between truth and lies, whether the child gives consistent information, the level of anxiety, the consistency of the child's testimony with the findings obtained from the internal body examination, the pressure of family members, information obtained from the family interview, etc. Many parameters are evaluated holistically. A forensic report is prepared in line with the findings obtained from all interviews. The forensic report consists of comprehensive evaluations, opinions and recommendations for the child and family [3].

As a result, the forensic evaluation process and healthy interaction are very important in order to prevent traumatization, abuse and interruption of healthy psychological development of children throughout the entire forensic process in ÇİMs where procedures are carried out with a multidisciplinary team approach.

Key Words: Forensic interview, Child abuse, Child monitoring center

References:

1. 29. Çocukla Adli Görüşmeçi Sertifikalı Eğitim Programı. (Child Forensic Interviewer Certified Training Program) 4-8 Kasım 2024, Diyarbakır.

2. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve Uluslararası Kurtarma Komitesi (IRC), “Cinsel İstismara Maruz Bırakılan Çocuklara Bakım Klavuzu”, 2. Baskı, UNICEF, Newyork, 2023.
3. Ziyalar, N. (2020). Çocuk İstismarı ve Çocukla Adli Görüşme. Seçkin Yayıncılık, ISBN: 978-975-02-6022-3

YÜKSEK RİSKLİ GEBELİKLERDE İLERİ DÜZEY PSİKOSOSYAL BAKIM SÜRECİ

Nesiba Kalyoncu

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi BD, Fatih, İstanbul, Türkiye, nesibekacmaz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0643-3283

ÖZET

Hamilelik ve bebek sahibi olmak, kadının hayatında, fizyolojik bir süreç olmasına rağmen, anne kimliğinin gelişiminin ve annelik rolüne uyumun sağlandığı önemli bir yaşam geçişidir (1-3). Gebenin ve/veya fetüsün sağlığını ve yaşamını tehlikeye sokan, hastalık ve ölüm riskini artıran, fizyolojik, emosyonel ve psikososyal durumun varlığı ise “yüksek riskli gebelik” olarak tanımlanmaktadır (4). Literatürde yüksek riskli gebeliklerde sağlıklı gebeliklere göre kaygı, depresyon ve stres gibi ruhsal sorunların daha sık görüldüğü bildirilmektedir (5,6). Yüksek riskli popülasyonlarda doğum öncesi depresyon tedavisinin erken doğum insidansı üzerindeki etkisini değerlendiren müdahale çalışmalarında yeni psikososyal yaklaşımlara ihtiyaç olduğu belirtilmiştir (7). Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinin bir üst uzmanlığı olan Konsültasyon Liyezon Psikiyatri (KLP) hemşireliğinde ise psikiyatri dışı ortamlarda (genel hastane servislerinde, onkoloji, yoğun bakım, acil servislerde, palyatif bakım ünitelerinde, perinatoloji servisleri vb.) psikososyal bakım hizmeti sunulmaktadır. KLP hemşireliği uygulamasında temel düzey psikoterapötik beceriler ile beraber danışanın ihtiyacına göre danışmanlık, motivasyonel görüşme tekniği, krize müdahale, relaksasyon, psikoeğitim gibi özelleşmiş psikolojik müdahaleler kullanılır. Yüksek riskli gebeliklerde de psikoterapötik müdahaleler, peripartum depresyon, anksiyete ve stres için oldukça etkili müdahaleler olarak kabul edilmektedir. Psikoterapötik müdahaleler, bilişsel davranışçı terapi (BDT), farkındalık terapisi, problem çözme terapisi, stres azaltma terapisi, psikoeğitim müdahalesi veya bunların kombinasyonu dahil olmak üzere çeşitli ilkelere dayanmaktadır (8). KLP hemşireliği hizmeti sağlık sisteminde önemsinmesi gereken bir ihtiyaç iken Türkiye genelinde psikososyal bakım hizmeti verilen birimlerin sayısı genel popülasyona oranla çok azdır. Bu birimler de hemşire sayısı yetersiz olduğu için KLP hemşireliği faaliyetleri yerine getirilememektedir. Bu panel ile KLP hemşireliğindeki ileri düzey terapötik uygulamalara ilişkin gelişmelerin klinikte çalışan meslektaşlar tarafından anlatılması ve yaygınlaştırılması yönünde alınabilecek kararların tartışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel davranışçı terapi, Yüksek riskli gebelik, Ruh sağlığı

Kaynaklar:

1. Ölçer, Z., & Oskay, Ü. (2015). Stress in high-risk pregnancies and coping methods. *Journal of Education and Research in Nursing*, 12(2),85-92. Available from: <https://jer-nursing.org/jvi.aspx?pdire=jern&plng=eng&un=JERN-96268&look4=>
2. McLeish, J., & Redshaw, M. (2019). "Being the best person that they can be and the best mum": A qualitative study of community volunteer doula support for disadvantaged mothers before and after birth in England. *BMC Pregnancy Childbirth*, 19(1),21. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12884-018-2170-x>
3. Kalyoncu, N., & Yıldırım, N. (2021). Liaison Practice in High Risk Pregnancy Service. In. N.K. Özcan (Ed.), *Mental Health During Pregnancy and Postpartum*, (ss.15-24), 1. Baskı, Türkiye Klinikleri, Ankara.
4. Isaacs, N. Z., & Andipatin, M. G., 2020, A systematic review regarding women's emotional and psychological experiences of high-risk pregnancies, *BMC psychology*, 8, 1-11.
5. Abedian, Z., Soltani, N., Mokhber, N., & Esmaily, H., 2015, Depression and anxiety in pregnancy and postpartum in women with mild and severe preeclampsia, *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 20, 454-459.
6. Ertekin Pinar, S Daglar, G., & Duran Aksoy, O., 2022, The effect of stress management training on perceived stress, anxiety and hopelessness levels of women with high-risk pregnancy, *Journal of obstetrics and gynaecology*, 42(1),17-22, DOI: 10.1080/01443615.2020.1867970
7. Premji, S. S., Lalani, S., Shaikh, K., et al. (2020). Comorbid anxiety and depression among pregnant pakistani women: Higher rates, different vulnerability characteristics, and the role of perceived stress. *Int J Environ Res Public Health*, 17(19), 7295.
8. Lau, Y., Cheng, J.Y., Wong, S.H., Yen, K.Y. & Cheng, L.J. (2021). Effectiveness of digital psychotherapeutic intervention among perinatal women: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *World J Psychiatr*, 11(4), 133-152. Available from: <https://doi.org/10.5498/wjp.v11.i4.133>

ADLİ PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Tilmize Aydemir

Head of Nursing Department Forensic Psychiatry Psychiatric Centre Sct. Hans Capital Region
Danimarka, Tilmize.Aydemir@regionh.dk

Danimarka'da Adli Psikiyatri, Genel psikiyatri uzmanlık alanı içinde bir uzmanlık alanı

Danimarka ilkeleri şunlardır: Akli dengesi olmayan veya ağır zeka geriliği olan kişiler cezalandırılmaz, Psikiyatristler, bir kişinin iddia edilen suç anında akli dengesinin yerinde olup olmadığını belirler, Hastanın suçlu olup olmadığına ve suçluysa hastanın akıl sağlığının yerinde olup olmadığına karar verir.

Yargının bakış açısı

Eğer bir kişi hastaysa ve cezalandırılmıyorsa, hastanın psikiyatri veya (sosyal hizmetler) tarafından tedavi edilmesini ve gerekirse sınırsız bir süre için psikiyatrik hastane bakımına yerleştirilmesini emrederek toplumu korur. A-priority, (öncelik) tedavi edilmeyen bir hasta kişinin yeniden suç işleme riskinin yüksek olduğu ve psikiyatrik tedavi yeterli değilse, kalıcı olarak psikiyatrik bakıma yerleştirilmesi gerektiği konusunda yargı temelli bir varsayım vardır.

Tıbbi tedavi akıl hastalığını iyileştirir. İki tür suçlu akıl hastası

Akıl hastası suçlu yanlıları, suça yatkınlıkları nedeniyle tedavi edilemez! Sokak soygunları, etki altında akran grup şiddeti ve polise, sosyal hizmet uzmanlarına ve sağlık personeline yönelik şiddet.

İstismar ve davranışsal zorluklara yönelik terapiler, tekrar suç işlemeyi bir dereceye kadar azaltabilir. Suçlulaşmış akıl hastaları, bunların birçoğu, sanrı nedeniyle işlenen cinayet, kundaklama, sözde "aile trajedileri" gibi dikkat çekici vakaları barındırmaktadır. Tedavi edilebilirler ve çok nadir tekrarlama ile serbest bırakılabilirler.

Departman

Hastaların %95'i şizofreni hastasıdır, %50'sinde de sorunlu bir madde bağımlılığı vardır, %30'u (PCL-SV'de) yüksek psikopatik puana sahiptir, hastaların %90'ı Adalet Bakanlığı Adli Kliniği tarafından değerlendirilir

Hastanenin kısıtlı olması durumunda, adalet bakanlığı tarafından eğitim veya çalışma amaçlı veya başka amaçlarla 3 saatten daha uzun süreler için hastane dışına çıkmasına izin verilebilir. 3 saatin altında danışman kendi başına ayrılma izni verebilir. Sözleşmeler yapabilir.

Sct. Hans - Udsigten de adli psikiyatri -Anahtar unsurlar:

farmakolojik tedavi, psikolojik muayene ve tedavileri, ortam terapisi şeklinde terapötik tedavi, sosyal beceri eğitimi ve recovery.

Koğuşlarda tedavi

Medikal tedaviye ek olarak, iyileşme odaklı bir yaklaşımımız var ve motivasyonel görüşme ve bilişsel çevre terapisi kullanıyoruz. Bu nedenle, hastanın değişim motivasyonundan yola çıkıyor ve hastaların yasalar çerçevesinde tatmin edici bir yaşam sürmeleri için destek oluyoruz. Hastaların, problem çözmenin yeni yollarını öğrenmeleri için, güvenli bir ortamda ve uygun bir zorluk derecesiyle zorluklarla başa çıkma pratiği yapmaları gerekir.

Bunlara daha fazla odaklanıyoruz

Hastaların bağımlılığa bakış açısını değiştirmeye teşvik etmek için motivasyonel görüşme. Hastaları anlam dolu aktivitelere dahil etme. Fiziksel egzersiz ve spor, Ergoterapi ile bilişsel davranışçı terapi. BDT (Cognitive behavioural therapy) ve ergoterapiye dayalı çevre terapisi. Psikoterapi

Hasta aktiviteleri şu amaçlarla kullanır:

Zorlandıkları şeylerde eğitmek. Terapiye ara vermek. Yeni beceriler geliştirme. Becerileri koruma. Kaybedilen becerileri geri kazanma.

Bunu günlük yaşamda nasıl görebilirsin?

Sabit rutinler, çeşitli aktivite teklifleri ve çeşitli zorluk dereceleri ile sabit bir haftalık programımız var. "Büyük" bir -aylık etkinlik planlıyoruz (örneğin sinema gezisi, panayır gezisi, bölümde ev yapımı açık büfe, şenlikli bir kutlama gibi).

İŞ YERİNDE SİZİN İÇİN İYİ BİR GÜN NEDİR?

- "Bir hastayla yapılan işbirliği filizlenmeye ve meyve vermeye başladığında kendimi iyi hissetmeme neden olabilir. O zaman, kişi ve iş arkadaşlarımla birlikte yeni ve özel hedefler belirlemek için daha fazla arzu ve yenilenmiş motivasyon elde ederim. Hedefler değişir ve bir hedef kolayca yaya caddesinde yürümek olabilir. Kırılcım ateşlemeye yardımcı olabilir ve bir hastanın, örneğin bir bahçevan olmanın veya ehliyet almanın anlamını görmesini sağlayabilirsiniz, o zaman işimin gerçekten anlamlı olduğunu hissediyorum. Çünkü mümkün olan çok şey var – yasal bir önleminiz olduğu için burada olsanız bile."

“Kærleif” adli psikiyatride sosyal ve sağlık asistanı ve aktivite çalışanıdır

Anahtar Kelimeler: Cesur eylemler, Güçlü topluluklar, Her gün iş tatmini, Önce insan

Kaynaklar:

Judith S. BECK -KOGNITIV TERAPI Akademisk forlag

William R. MILLER & Stephen ROLLNICK – MOTIVATIONS SAMTALEN

Barker, P. & Buchanan-Barker, P. (2015). THE TIDAL MODEL.

ERKEKLERDE İNTİHARIN ÖNLENMESİ VE AZALTILMASI

Çiğdem Şen Tepet

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye,
cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

ÖZET

İntihar, önlenebilen evrensel bir sağlık problemidir. Dünyada her 40 saniyede bir kişi intihar etmektedir. DSÖ verilerine göre erkeklerde intihar oranları kadınlara göre yaklaşık iki kat daha fazladır, hatta bu oran bazı ülke ve bölgelerde dört katına da çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ise 2023 yılında ölümle sonuçlanan intihar sayısı ülkemizde 4061 olmakla birlikte 3062'sinin cinsiyeti erkektir.^[1] Cinsiyet açısından intihar davranışları değerlendirildiğinde intihar girişimleri kadınlarda yüksek iken erkeklerin daha ölümcül intihar yöntemlerini kullanmaları nedeniyle erkeklerde intihar oranı daha yüksektir. Bu durum cinsiyete özgü sosyal, kültürel ve psikolojik faktörlerle ilişkilendirilmektedir. Erkeklerin kadınlara göre daha fazla dürtüsel olmaları, daha az psikolojik yardım arama davranışı göstermeleri, sosyal ilişkilerinin daha zayıf olması, alkol ve madde kötüye kullanımının erkeklerde daha fazla olması ve intihar girişimlerinde daha ölümcül yöntemler (ası ve ateşli silah) seçmeleri intihar oranını arttıran nedenler arasındadır.^[2]

TÜİK'in cinsiyet ve nedene göre intiharlar 2000-2023 yılı verilerine göre intihar nedenleri incelendiğinde erkek intiharların çoğunlukla diğer ve bilinmeyen nedenlerle gerçekleştiği, hastalık ve geçim zorluğunun da önde gelen sebepler arasında yer aldığı belirlenmiştir.^[1] DSÖ intihar davranışında bireysel, ilişkisel, çevresel, toplumsal ve sağlık sistemi ile ilgili olmak üzere risk faktörleri belirlemiştir. Risk faktörlerinin anlaşılması ve erken müdahale, intihar riskini azaltma konusunda kritik bir rol oynamaktadır. DSÖ ülkelerin ulusal intiharı önleme stratejilerine önem vermelerinin gerekliliğini vurgulamaktadır.^[2]

Sonuç olarak erkeklere yönelik bireyselleştirilmiş ve toplumsal intihar önleme stratejilerinin geliştirilmesi gereklidir. Bu bağlamda intihar düşüncesi olan erkeklerin, bireysel danışmanlık hizmeti almalarını destekleyecek sağlık sisteminin ve 24 saat hizmet veren web destekli kriz hatlarının oluşturularak hızlı bir şekilde profesyonel yardım almaları sağlanmalıdır. İntihar araçlarına (örneğin pestisitler, ateşli silahlar, bazı ilaçlar) erişimleri ise kısıtlanmalıdır. Ayrıca toplumun intihar konusundaki damgalamasını azaltmak için farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Erkek, İntihar, Önleme

PREVENTION AND REDUCTION OF SUICIDE IN MEN

Çiğdem Şen Tepet

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye,
cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

ABSTRACT

Suicide is a preventable universal health problem. Every 40 seconds, someone commits suicide in the world. According to WHO data, suicide rates are approximately twice as high in men as in women, and this rate can even quadruple in some countries and regions. According to Turkish Statistical Institute (TUIK) data, the number of suicides resulting in death in 2023 was 4061 in our country, 3062 of whom were male. ^[1] When suicidal behaviors are evaluated in terms of gender, while suicide attempts are higher in women, the suicide rate is higher in men because men use more lethal suicide methods. This situation is associated with gender-specific social, cultural and psychological factors. The fact that men are more impulsive than women, show less psychological help-seeking behavior, have weaker social relationships, alcohol and substance abuse are more common in men, and choose more lethal methods (hanging and firearms) in suicide attempts are among the reasons that increase the suicide rate. ^[2] When the reasons for suicide are examined according to the TÜİK's data on suicides by gender and cause for the years 2000-2023, it is determined that male suicides mostly occur due to other and unknown reasons, and that illness and financial difficulties are also among the leading reasons. ^[1] WHO has determined individual, relational, environmental, social and health system-related risk factors for suicidal behavior. Understanding risk factors and early intervention play a critical role in reducing the risk of suicide. WHO emphasizes the need for countries to attach importance to national suicide prevention strategies. ^[2]

As a result, it is necessary to develop individualized and social suicide prevention strategies for men. In this context, a health system that will support men with suicidal thoughts to receive individual counseling services and 24-hour web-supported crisis lines should be established and they should be provided with rapid professional help. Their access to means of suicide (e.g. pesticides, firearms, some drugs) should be restricted. In addition, awareness campaigns should be organized to reduce the stigma of suicide in society.

Key Words: Men, Suicide, Prevention

References:

- 1.Türkiye İstatistik Kurumu. Hayati İstatistikler. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>. Erişim Tarihi:01.04.2025
- 2.Öncü B. İntihar davranışı:Epidemiyoloji ve risk etmenleri. *Psikiyatride Güncel-Update in Psychiatry. Türkiye Psikiyatri Derneği Sürekli Eğitim / Sürekli Mesleki Gelişim Dergisi*.2017;7(1):1-14.

ERKEKLERİN HASTALIKLARA KARŞI SAVUNMASIZLIK YA DA DAYANIKLILIĞININ ERKEKLİKLE BAĞLANTISI

Gölgün Durat

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye,
gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ÖZET

Erkek sağlığını fiziksel ruhsal ve sosyal boyutlar bağlamında ele aldığımızda cinsiyet temelli farklılıkların önemli olduğu görölmektedir. Kronik hastalıklar bakımından değerlendirildiğinde, cinsiyete özgü koşulların yaygınlığı ve etkisi nedeniyle kritik bir araştırma alanıdır. Kardiyovasküler hastalıklar, diyabet ve solunum sistemine özgü kronik hastalıklar, erkeklerin sağlık sonuçlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Özellikle erektil disfonksiyon ve hipogonadizm gibi sorunlar erkek nüfusun önemli bir bölümünü etkileyen ancak yetersiz teşhis edilen hastalıklardır. Fiziksel hareketsizlik, sigara ve aşırı alkol tüketimi gibi yaşam tarzı davranışları, erkeklerde kronik hastalıkların gelişimi ile güçlü bir şekilde ilişkilidir. Bu davranışlar erkekler arasında kadınlardan daha yaygındır ve kronik hastalık riskinin daha yüksek olmasına katkıda bulunur.^[1]

Gelişimsel bakımdan çocukluk döneminde ortaya çıkan bazı ruhsal bozuklukların erkek nüfusunda daha sık görülmesi, depresyon gibi ruhsal hastalıkların erkeklerde tipik olmayan belirtilerle seyretmesi, bunlarla ilgili yardım arama davranışlarının etkilenmesine, süreç yönetiminde yetersizliklere yol açabilmektedir. Erkeklerin hastalıklara karşı savunmasızlığı ve dayanıklılığı, geleneksel erkeklik normları ve sosyal rollerle de yakından ilişkilidir.^[2]

Hastalık sürecinin yönetiminde genellikle yaşam tarzı ve sosyal belirleyicilerin olumsuz etkilerinin öne çıktığı, kültürel faktörlerin erkeklerin sağlık davranışlarını ve kronik hastalıkların yönetimini önemli ölçüde etkilediği gözlenmektedir. Örneğin, geleneksel erkeklik algıları erkeklerin sağlık hizmetlerine katılımına ve hastalıklarını yönetme şekline yansımaktadır. Erkekler genellikle rutin sağlık ziyaretlerinden kaçınmakta ve bakım arayışını ertelemektedir. Bu da teşhis edilmemiş rahatsızlıklara, daha kötü sağlık sonuçlarına yol açabilmektedir. Erkekleri sağlığın geliştirilmesi ve kronik hastalık yönetimi programlarına dahil etmek, kısmen bu programların kadınsı veya ilgisiz olarak algılanması nedeniyle bir zorluk olmaya devam etmektedir.^[3]

Sonuç olarak, erkeklerde kronik hastalıkların ele alınması, sağlık okuryazarlığının geliştirilmesini, yaşam tarzı ile ilgili risk faktörlerinin, sosyal ve kültürel etkilerin dikkate alınmasını içeren toplumsal cinsiyete duyarlı çok yönlü bir yaklaşım gerektirmektedir. Gelişmiş farkındalık ve hedefe yönelik müdahaleler, erkekler arasında daha iyi sağlık sonuçlarının elde edilmesini ve hastalık yükünün azaltılmasını sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Dayanıklılık, Erkeklik, Hastalık, Savunmasızlık

THE CONNECTION OF MEN'S VULNERABILITY OR RESISTANCE TO DISEASES WITH MASCULINITY

Gülgün Durat

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye,
gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ABSTRACT

When we consider men's health in the context of physical, mental and social dimensions, it is seen that gender-based differences are important. When evaluated in terms of chronic diseases, it is a critical area of research due to the prevalence and impact of gender-specific conditions. Cardiovascular diseases, diabetes and chronic diseases specific to the respiratory system significantly affect men's health outcomes. Problems such as erectile dysfunction and hypogonadism in particular are diseases that affect a significant portion of the male population but are underdiagnosed. Lifestyle behaviors such as physical inactivity, smoking and excessive alcohol consumption are strongly associated with the development of chronic diseases in men. These behaviors are more common among men than women and contribute to a higher risk of chronic diseases.^[1]

In terms of development, the fact that some mental disorders that occur during childhood are more common in the male population, and that mental diseases such as depression have atypical symptoms in men, can affect help-seeking behaviors related to these and lead to inadequacies in process management. Men's vulnerability and resilience to diseases are also closely related to traditional masculine norms and social roles.^[2]

It is observed that the management of the disease process is often dominated by the adverse effects of lifestyle and social determinants, and cultural factors significantly affect men's health behaviors and chronic disease management. For example, traditional perceptions of masculinity are reflected in men's participation in health services and the way they manage their illnesses. Men often avoid routine health visits and delay seeking care. This can lead to undiagnosed conditions and poorer health outcomes. Including men in health promotion and chronic disease management programs remains a challenge, in part because these programs are perceived as feminine or irrelevant.^[3]

In conclusion, addressing chronic diseases in men requires a gender-sensitive multifaceted approach that includes improving health literacy, addressing lifestyle risk factors, and social and cultural influences. Improved awareness and targeted interventions can lead to better health outcomes among men and reduce the burden of disease.

Key Words: Resilience, Masculinity, Illness, Vulnerability

References:

- 1.Frost M, Wraae K, Gudex C, et al. Chronic diseases in elderly men: underreporting and underdiagnosis. *Age Ageing*. 2012;41(2):177-183. doi:10.1093/ageing/afr153
- 2.Creighton G, Oliffe JL. Theorising masculinities and men's health: A brief history with a view to practice. *Health Sociology Review*. 2010;19(4):409–418. doi:10.5172/hesr.2010.19.4.409
- 3.Zanchetta MS, Maheu C, Kolisnyk O, et al. Canadian Men's Self-Management of Chronic Diseases: A Literature Analysis of Strategies for Dealing With Risks and Promoting Wellness. *Am J Mens Health*. 2017;11(4):1077-1095. doi:10.1177/1557988315577674

FARKLI ALAN PERSPEKTİFİ İLE BAĞIMLILIK HEMŞİRELİĞİ

Gülten Güleşen

Bakırköy Prof.Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye,
gultengulesen@gmail.com, 0000-0001-7534-4738

ÖZET

Madde Kullanım Bozuklukları (MKB), bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamını derinden etkileyen kronik bir hastalık olup tedavisi için multidisipliner bir ekip yaklaşımı gereklidir. Bu süreçte hemşireler, bireyin detoksifikasyonundan rehabilitasyonuna, psikiyatrik destekten topluma yeniden kazandırılmasına kadar geniş bir yelpazede görev almaktadır. **Erişkin Arındırma Merkezleri (AMATEM), Erişkin Arındırma Merkezi Rehabilitasyon Üniteleri, Akut Psikiyatri Klinikleri ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri** gibi farklı alanlarda çalışan hemşirelerin bağımlılık tedavisindeki rollerinin bilinmesi, sunulan hizmet kalitesi için oldukça önemlidir.

Erişkin Arındırma Merkezlerinde, hemşireler yoksunluk sürecinde hastanın fiziksel sağlığını destekler, ilaç tedavilerini uygular, ortam tedavisini takip eder, kriz müdahalesi sunar ve bağımlılıkla başa çıkma konusunda bilgilendirici eğitimler verir. **Erişkin Arındırma Merkezi Rehabilitasyon Ünitesi** ise bağımlılıkla mücadelede uzun vadeli desteğin sağlandığı bir merkez olup burada hemşireler bireylerin psikososyal rehabilitasyonuna odaklanır, grup terapilerine destek verir, aileyi bakıma dahil eder ve hastaların sosyal uyum süreçlerini kolaylaştırır [1].

Akut Psikiyatri Klinikleri, bağımlılıkla birlikte görülen psikiyatrik hastalıkların yönetildiği birimlerdir. Bu kliniklerde çalışan hemşireler, bireylerin kriz yönetimini sağlar, psikiyatrik değerlendirmelere destek olur ve güvenli bir bakım ortamı oluşturur. Taburculukta hastanın bağımlılıkla ilgili destek alacağı kurum ve kuruluşlara yönlendirme yapar. **Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri** ise bağımlılıkla ilgili koruyucu müdahalelere yer verir. Hasta ve yakınlarına eğitim faaliyeti sunar [2].

Sonuç olarak; bağımlılığın tedavisi zorlu bir süreçtir ve bu amaca yönelik düzenlenen tedavi merkezleri ise genel psikiyatri kliniklerine göre farklı özellikler içerir. Bu alanda çalışan hemşirelerin bilgi ve becerilerini deneyimler ile pekiştirerek kendilerini sürekli geliştirmeleri, kliniklerde aktif roller üstlenmeleri, hasta merkezli çalışmaları ve ekip iş birliğini önemsemeleri gereklidir [3].

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Psikiyatri hemşireliği, Bağımlılık hemşireliği

Kaynaklar:

1. Bilici R, Ünübol ÖÜB, Yılmaz ÖÜFK. Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları. Öğrenci 2022;16.

2. Karakaş SA, Ersöğütçü F. Madde Bağımlılığı ve Hemşirelik. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Derg 2016;3(2):133-139.
3. Evli M, Albayrak E. Madde Bağımlılığında Hemşirelik. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Derg 2020;7(2):10-14.

ADDICTION NURSING WITH DIFFERENT DEPARTMENT PERSPECTIVE

Gülten Güleşen

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, İstanbul,
Türkiye, gultengulesen@gmail.com, 0000-0001-7534-4738

ABSTRACT

Substance Use Disorders (SUD) is a chronic disease that deeply affects the physical, psychological and social life of the individual and a multidisciplinary team approach is required for its treatment. In this process, nurses are involved in a wide range of activities from detoxification to rehabilitation, from psychiatric support to reintegration into society. Knowing the roles of nurses working in different areas such as Adult Detoxification Centres, Adult Detoxification Centre Rehabilitation Units, Acute Psychiatry Clinics and Community Mental Health Centres in addiction treatment is very important for the quality of service provided.

In Adult Detoxification Centres, nurses support the patient's physical health during the withdrawal process, administer medication, monitor ambient treatment, provide crisis intervention and provide informative trainings on coping with addiction. The Rehabilitation Unit of the Adult Detoxification Centre is a centre where long-term support is provided in the fight against addiction, where nurses focus on the psychosocial rehabilitation of individuals, support group therapies, involve the family in care and facilitate the social adaptation processes of patients.

Acute Psychiatric Clinics are units where psychiatric disorders associated with addiction are managed. Nurses working in these clinics provide crisis management, support psychiatric evaluations and create a safe care environment. At discharge, they direct the patient to the institutions and organisations where the patient will receive addiction-related support. Community Mental Health Centres, on the other hand, provide preventive interventions related to addiction. They provide training activities for patients and their relatives.

In conclusion, treatment of addiction is a challenging process and treatment centres organised for this purpose have different characteristics compared to general psychiatry clinics. Nurses working in this field should continuously improve themselves by reinforcing their knowledge and skills with experiences, take active roles in clinics, work patient-centred and care about team cooperation.

Key Words: addiction, psychiatric nursing, addiction nursing

References:

1. Bilici R, Ünübol ÖÜB, Yılmaz ÖÜFK. Alcohol and Substance Use Disorders. Student 2022;16.

2. Karakaş SA, Ersöğütçü F. Substance Addiction and Nursing. Journal of Health Sciences and Professions 2016;3(2):133-139.
3. Evli M, Albayrak E. Nursing in Substance Addiction. ERU Journal of Faculty of Health Sciences 2020;7(2):10-14.

YAPAY ZEKA VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN GELECEĞİ: GELECEĞİN HEMŞİRELERİNİ HAZIRLAMAKTA FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

İbrahim Aldemir

Balıkesir İl Sağlık Müdürlüğü, Bahçelievler Mah. 5124 Sk No:3/3, 10050 Altıeylül/Balıkesir (Diş Hastanesi yanı),
Balıkesir, Türkiye, ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-6313-8424

ÖZET

İnsan ruhuna dokunan psikiyatri hemşireliği, yapay zekâ (YZ) ile önemli bir dönüşümün eşiğinde. YZ, mesleğimize devrim niteliğinde potansiyeller sunmaktadır.^(1,2)

Depresyon ve anksiyete gibi rahatsızlıkların erken tanısında şimdiden YZ destekli sistemler etkin rol oynamaktadır. Pfizer ve Google gibi kuruluşların kişiselleştirilmiş tedavi çalışmaları ve YZ'nin 3D modelleme yetenekleri yakın gelecekte bireye özel, daha az yan etkili ilaçların geliştirilmesini mümkün kılabilir. Oracle'ın klinik dijital asistanı veya Forward CarePod gibi bütüncül hasta değerlendirme sistemleri ise düzenli hasta takibi ve değerlendirmesini kolaylaştırarak sağlık profesyonellerine zaman kazandırıp hastalarına daha fazla zaman ayırma imkânı sağlayacaktır. Gelecekte YZ; dijital sağlık alanında ruh sağlığı hizmetlerinde hastaya erişim imkanını kolaylaştırarak coğrafi engelleri ortadan kaldırabilir. Ayrıca hemşirelik eğitiminde YZ destekli gerçekçi hasta simülasyonları öğrenme sürecini hızlandırabilir. YZ bilimsel çalışmalarda büyük veri analiziyle daha hızlı ve doğru sonuçlar elde etme gibi önemli fırsatları şimdiden vaat etmektedir. Siemens'in vb. şirketlerin Dijital İkiz projesi gibi yenilikleri, hastaların sağlık verilerinin çok daha detaylı takibini sağlayabilmektedir buda gelecekte yeni sağlıklı araştırmalarının kapsını aralayabilir.

Ancak bu teknolojik ilerlemeler, ciddi etik kaygıları da beraberinde getirmektedir. Özellikle psikiyatri hastalarının verilerinin kötüye kullanım ihtimali ve damgalanma riski göz ardı edilemez. Gelecekte dijitalleşmenin artmasıyla psikiyatri hastasına insan dokunuşunun azalması riski de önemli bir endişe kaynağı olacaktır. Bu durum terapötik iletişimi olumsuz da etkileyebilir. Çağın gerisinde kalmamak adına YZ'nin bilgi üretim hızını dikkate alarak ve YZ alanında gelecekteki potansiyel yenilikleri göz önüne alarak, hemşirelik eğitimini ve araştırma metodolojilerimizi yeniden değerlendirmek gerekmektedir.

Sonuç olarak, YZ'yi besleyen en önemli kaynak veridir ve biz hastalarımızla olan yoğun temasımız sayesinde aslında bu veriye sahibiz. Ancak bu veriyi katma değere dönüştürmek için YZ alanında daha fazla bilgiye ve eğitime ihtiyacımız var. Geleceğin psikiyatri hemşiresi, teknolojiyi ve insanî dokunuşu ustaca harmanlayarak hem bilime hem de insan ruhuna hizmet eden, daha güçlü ve anlamlı

bir bakım sunmalıdır. Yapay zekayı doğru bir çerçevede benimseyerek bu vizyonu inşa etmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Dijital Sağlık, Ruh Sağlığı Hemşireliği.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE FUTURE OF PSYCHIATRIC NURSING: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN PREPARING THE NURSES OF TOMORROW

İbrahim Aldemir

Balıkesir Provincial Directorate of Health Address: Bahçelievler Mah. (Neighborhood), 5124 Sk. (Street) No:3/3, 10050 Altıeylül/Balıkesir (Next to the Dental Hospital), Balıkesir, Turkey Email: ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr Orcid: 0000-0001-6313-8424

ABSTRACT

Psychiatric nursing, a profession rooted in deep human connection, is entering a transformative era through artificial intelligence (AI). AI offers remarkable potential in improving mental health care. ^(1,2) It is already being used in the early diagnosis of disorders like depression and anxiety. Companies like Pfizer and Google are working on AI-driven personalized treatments, and 3D modeling technologies may soon allow for more tailored medications with fewer side effects.

AI-based systems, such as Oracle's clinical digital assistant and Forward CarePod, can assist in comprehensive patient evaluations, enabling healthcare professionals to spend more meaningful time with patients. In the future, AI may also remove geographical barriers, making mental health services more accessible. Additionally, AI-enhanced simulation tools can improve nursing education by offering more realistic and efficient training experiences. In research, AI allows faster and more accurate analysis of large datasets, supporting evidence-based psychiatric practice. Projects like Siemens' Digital Twin illustrate how AI can offer detailed patient data tracking, opening new pathways for health research.

Despite these advancements, serious ethical concerns must be addressed. The misuse of sensitive psychiatric data and increased risk of stigmatization are real dangers. As AI systems become more integrated, the risk of losing the human touch in psychiatric care may grow, potentially weakening therapeutic relationships.

To stay relevant, psychiatric nursing must evolve. Nursing education and research approaches should integrate AI literacy and focus on ethical, human-centered practices. Nurses, with their close patient contact, are already rich sources of data. However, transforming this data into value requires knowledge and training in AI.

The future psychiatric nurse must blend technological competence with compassionate care ensuring that science and empathy advance hand in hand.

Key Words: Artificial Intelligence, Digital Health, Psychiatric Nursing

References:

1. Topol E. *Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again*. Basic Books; 2019.
2. Rajpurkar P, Chen E, Banerjee O, Topol EJ. AI in health and medicine. *Nat Med*. 2022;28(1):31-38. doi:10.1038/s41591-021-01614-0

VADİDEKİ KARANFİL: KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİSİ HEMŞİRELİĞİNDE İLERİ DÜZEY MÜDAHALELER – ÇALIŞANLARIN RUH SAĞLIĞINA YÖNELİK İLERİ DÜZEY PSİKOSOSYAL BAKIM SÜRECİ

Cansın Kara

Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği, Kocaeli, Türkiye,
cansinkara80@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2328-7548

ÖZET

Günümüzde hızla değişen toplumsal yapı ve artan stres faktörleri, bireylerin ruhsal sağlığını olumsuz etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO, 2021) göre ruhsal sağlık; yaşam kalitesi, iş gücü verimliliği ve sosyal ilişkilerde belirleyici bir unsurdur. Sağlık çalışanları, yoğun ve stresli çalışma koşulları nedeniyle tükenmişlik, depresyon ve kaygı bozukluklarına daha yatkındır (3). Bu nedenle sağlık çalışanlarına yönelik psikososyal bakım hizmetleri, hem bireysel hem de toplumsal sağlık açısından kritik önemdedir. Konsültasyon-Liyezon Psikiyatrisi (KLP), yalnızca fiziksel hastalıklarla birlikte görülen psikiyatrik bozuklukların tedavisinde değil, sağlık çalışanlarının ruhsal sağlığının korunmasında da önemli bir modeldir (1). KLP, multidisipliner bir yaklaşımla, sağlık çalışanlarının tükenmişlik düzeylerini azaltmayı ve iş verimliliklerini artırmayı hedefler. İleri düzey psikososyal bakım süreçleri; grup terapileri, bireysel görüşmeler, eğitim programları ve psikolojik destek hizmetlerinden oluşur. Kocaeli Üniversitesi Konsültasyon-Liyezon Psikiyatri ve Hemşirelik Hizmetleri Birimi, psikiyatrist, hemşire, psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarından oluşan bir ekip ile bu süreci yürütmektedir. Grup terapileri, çalışanların sosyal destek ağlarını güçlendirmekte, stresle başa çıkma becerilerini geliştirmekte ve mesleki/personal benlik saygılarını artırmaktadır (4). Ancak uygulamada bazı zorluklar mevcuttur. Özellikle yoğun çalışma temposu, çalışanların terapilere katılımını kısıtlamaktadır. Bu nedenle esnek zamanlı seanslar ve çevrim içi destek hizmetleri önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak, ileri düzey psikososyal bakım süreçleri, sağlık çalışanlarının ruhsal iyilik halini güçlendirmekte, mesleki performanslarını artırmakta ve sağlık sisteminin genel verimliliğine katkı sağlamaktadır. Bu hizmetlerin sürdürülebilirliği, hem çalışanların hem de toplumun sağlığı açısından vazgeçilmezdir.

Anahtar Kelimeler: Grup Terapisi, Konsültasyon-Liyezon Psikiyatrisi, Psikososyal Bakım, Ruh Sağlığı, Sağlık Çalışanları,

Kaynaklar

1. Robert G. Model of mental health liaison. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2002;9(2):145-153. doi:10.1046/j.1365-2850.2002.00464.x

2. World Health Organization. Mental health: strengthening our response. Published 2021. Accessed August 13, 2025. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>
3. Türk Tabipleri Birliğı (TTB). Sağlık çalışanları intihar istatistikleri. Published 2023. Accessed August 13, 2025. <https://www.ttb.org.tr>
4. Yalom ID. The Theory and Practice of Group Psychotherapy. 5th ed. New York, NY: Basic Books; 2005.

THE CARNATION IN THE VALLEY: ADVANCED INTERVENTIONS IN CONSULTATION-LIAISON PSYCHIATRIC NURSING – ADVANCED PSYCHOSOCIAL CARE PROCESS FOR THE MENTAL HEALTH OF EMPLOYEES

Cansın Kara

Kocaeli University Hospital, Consultation-Liaison Psychiatric Nursing, Kocaeli, Türkiye, cansinkara80@gmail.com,
Orcid: 0000-0002-2328-7548

ABSTRACT

In today's rapidly changing social structures, increasing stress factors negatively affect individuals' mental health. According to the World Health Organization (WHO, 2021), mental health is a key determinant of quality of life, workforce productivity, and social relationships. Healthcare workers are more prone to burnout, depression, and anxiety disorders due to intense and stressful working conditions (3). Therefore, psychosocial care services for healthcare workers are of critical importance for both individual and public health. Consultation-Liaison Psychiatry (CLP) is an important model not only in treating psychiatric disorders accompanying physical illnesses but also in protecting the mental health of healthcare workers (1). Through a multidisciplinary approach, CLP aims to reduce burnout levels and improve productivity. Advanced psychosocial care processes include group therapies, individual counseling, training programs, and psychological support services. The Consultation-Liaison Psychiatry and Nursing Services Unit of Kocaeli University operates this process with a team of psychiatrists, nurses, psychologists, and social workers. Group therapies strengthen social support networks, improve stress management skills, and enhance both professional and personal self-esteem (4). However, certain challenges exist in practice. Heavy workloads often limit participation in therapy sessions. Therefore, flexible session schedules and online support services are crucial.

In conclusion, advanced psychosocial care processes strengthen the mental well-being of healthcare workers, improve their professional performance, and contribute to the overall efficiency of the healthcare system. The sustainability of such services is essential for the health of both employees and society.

Key Words: Group Therapy, Consultation-Liaison Psychiatry, Psychosocial Care, Mental Health, Healthcare Workers

References

1. Robert G. Model of mental health liaison. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2002;9(2):145-153. doi:10.1046/j.1365-2850.2002.00464.x
2. World Health Organization. Mental health: strengthening our response. Published 2021. Accessed August 13, 2025. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>
3. Turkish Medical Association (TTB). Healthcare workers' suicide statistics. Published 2023. Accessed August 13, 2025. <https://www.ttb.org.tr>
4. Yalom ID. The Theory and Practice of Group Psychotherapy. 5th ed. New York, NY: Basic Books; 2005.

İYİLEŞMENİN ÖNÜNDE BİR ENGEL: METABOLİK SENDROM

Sevecen Çelik İnce

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversite, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Esenköy, Kozlu, Zonguldak, Türkiye. sevecencelik@beun.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3113-4565>

ÖZET

Şizofreni, bipolar bozukluk ve majör depresyon gibi kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde genel nüfusa oranla yaşam kalitesi daha düşük, yaşam beklentisi 20 yıla kadar daha az, mortalite oranları iki, üç kat daha fazla olduğu belirtilmektedir [1,2]. Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin psikiyatrik semptomları ve kullandıkları psikotrop ilaçlar bu bireylerin fiziksel aktivite yapma motivasyonunu olumsuz etkileyebilmekte, kilo artışına neden olmakta var olan sağlıksız yaşam tarzı alışkanlıkları ile birlikte fiziksel sağlık sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde obezite, diyabet, kardiyovasküler hastalıklar ve bunların sonucunda metabolik sendrom (MetS) görülme oranı artmaktadır [1]. Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde yüksek oranda görülen MetS bu bireylerin iyileşme süreçlerini olumsuz etkileyebilmekte ve hastane kullanım riski oranlarını arttırabilmektedir [2].

Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin mortalite ve morbiditeleri büyük ölçüde değiştirilebilir yaşam tarzı risk faktörlerine bağlıdır. Bu nedenle bu bireylerde fiziksel aktivite, sağlıklı beslenme gibi sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının ele alınması önemlidir [1]. Psikiyatri hemşirelerinin, kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde MetS'un önlenmesi, erken teşhisi ve yönetiminde önemli rolleri bulunmaktadır. Bu roller çerçevesinde kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin kilosunu, kan basıncını, kan glikoz ve lipid düzeylerini düzenli olarak değerlendirip izleyebilirler [3]. Hastalarda var olan MetS risk faktörlerini değerlendirerek, endokrinologlar, diyetisyenler ve diğer sağlık profesyonelleriyle işbirliği içinde çalışarak bütüncül bir bakım çerçevesinde bireyselleştirilmiş bakım planları oluşturabilirler. Bireylere ve ailelerine sağlıklı beslenme, düzenli fiziksel aktivite ve ilaçların yan etkileri hakkında eğitim vererek sağlıklı yaşam tarzına teşvik edebilirler [3]. Ayrıca kronik ruhsal hastalığı olan bireylere yaşam tarzı değişiklikleri konusunda danışmanlık yaparak motivasyonlarını arttırabilirler. Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde MetS gelişmesi durumunda tedavisinde kullanılan ilaçların doğru kullanımını ve komplikasyonları önleyici girişimler sağlayabilirler.

Anahtar Kelimeler: Metabolik Sendrom, Psikiyatri Hemşireliği, Ruhsal Hastalık

AN OBSTACLE TO RECOVERY: METABOLIC SYNDROME

Sevecen Çelik İnce

Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Zonguldak Bülent Ecevit University Faculty of Health Sciences, Esenköy, Kozlu, Zonguldak, Turkey. sevecencelik@beun.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3113-4565>

ABSTRACT

In individuals with chronic mental illnesses such as schizophrenia, bipolar disorder and major depression, quality of life is lower, life expectancy is up to 20 years less, and mortality rates are two to three times higher compared to the general population [1,2]. Psychiatric symptoms and psychotropic drugs used by individuals with chronic mental illness may negatively affect the motivation of these individuals to do physical activity, cause weight gain, and physical health problems may occur with existing unhealthy lifestyle habits. Therefore, the incidence of obesity, diabetes, cardiovascular diseases and consequently metabolic syndrome (MetS) increases in individuals with chronic mental illness [1]. MetS, which is highly prevalent in individuals with chronic mental illness, may negatively affect the recovery process of these individuals and increase the risk of hospital utilisation [2].

The mortality and morbidity of individuals with chronic mental illness largely depend on modifiable lifestyle risk factors. Therefore, it is important to address healthy lifestyle behaviours such as physical activity and healthy nutrition in these individuals [1]. Psychiatric nurses have important roles in the prevention, early diagnosis and management of MetS in individuals with chronic mental illness. Within the framework of these roles, they can regularly evaluate and monitor the weight, blood pressure, blood glucose and lipid levels of individuals with chronic mental illness [3]. They can evaluate the risk factors of MetS in patients and work in collaboration with endocrinologists, dietitians and other health professionals to create individualised care plans within the framework of holistic care. They can encourage healthy lifestyle by educating individuals and their families about healthy nutrition, regular physical activity and side effects of medications [3]. They can also increase the motivation of individuals with chronic mental illness by counselling them about lifestyle changes. In case MetS develops in individuals with chronic mental illness, they can provide correct use of drugs used in the treatment of MetS and preventive interventions to prevent complications.

Key Words: Metabolic Syndrome, Psychiatric Nursing, Mental Illness

References:

1. Shah A. Metabolic syndrome in psychiatric disorders. Arch Biol Psychiatry. 2024;2:4-13. doi: 10.25259/ABP_24_2023
2. Launders N, Dotsikas K, Marston L, Price G, Osborn DPJ, Hayes JF. The impact of comorbid severe mental illness and common chronic physical health conditions on hospitalisation: A systematic review and meta-analysis. PLoS One. 2022;17(8):e0272498. doi:10.1371/journal.pone.0272498
3. NHS England. Improving the physical health of people living with severe mental illness. <https://www.england.nhs.uk/long-read/improving-the-physical-health-of-people-living-with-severe-mental-illness/>

MERHAMETLİ BAKIM VE HASTAYA YANSIMALARI

Tuğba Pehlivan Sarıbudak

İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cevizlibağ Sağlık Yerleşkesi, Merkez Efendi mah, Eski Londra Asfaltı Cad., Number: 3, 34010, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye,
tugba.pehlivansaribudak@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1406-5123

ÖZET

Karşıdaki kişinin acısına bir yanıt olarak merhamet (compassion); doğası gereği başkalarının adına davranma arzusu yaratarak insanları harekete geçirmektedir. Merhametin, hemşirelik bakım kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve hasta merkezli bakımın vazgeçilmez bir unsuru olduğu belirtilmektedir [1]. Merhametli bakım davranışları, profesyonel ilgiyle, hastayı bakımın merkezine yerleştirerek empati kurma ve gereksinimlerine yanıt verme olarak tanımlanabilir [2].

Psikiyatri hizmeti sunulan ortamlarda merhamet, terapötik ilişkinin gelişiminin özü olarak kabul edilir. Hastalara merhametle davranmak ve güven geliştirmek, psikiyatri hizmetlerinin güvenli bir şekilde sunulması için çok önemli kabul edilmektedir. Merhametli bakım deneyimi olmadan ruh sağlığı olumsuz etkilenebilir, ruh sağlığı sorunları şiddetlenebilir ve sağlık hizmetlerinden uzaklaşmaya yol açabilir. Bununla birlikte, psiyatrik bakım deneyimi olan kişilerin bakış açılarından merhametli bakım deneyimini ele alan araştırmaların eksik olduğu belirtilmektedir [3,4]. Pehlivan Sarıbudak ve ark.ları tarafından Ekim 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında yürütülen, akut psikiyatri kliniklerinde tedavi gören psikiyatri hastalarının (n:14) gözünden merhametli bakım algılarını ve deneyimlerini fenomenolojik nitel yaklaşımla derinlemesine inceleyen çalışmada; ‘merhametli bakım’; ‘merhametsiz bakım’; ‘merhametin iyileştirici gücü’; ‘merhametli bakımın engelleri ile ilgili algılar’; ve ‘iyileştirme önerileri’ olmak üzere 5 ana tema elde edilmiştir. Merhametli bakım, çoğunlukla terapötik iletişim becerilerini ve ihtiyaçlara kayıtsız kalmamayı içerirken, merhametli olmayan bakım davranışları etkisiz iletişim becerilerinin yanı sıra hemşirelerin zorla tedavi ve kısıtlama gibi uygulamalarını içerir [5].

Merhametli bakım psikiyatri hizmetlerinde hemşirelik uygulamalarının özünü oluşturmaktadır ve psikiyatri hemşirelerinin klinik bağlamda merhametli bakımı hayata geçirme sorumluluğu artmaktadır [3,5]. Psikiyatri hemşireleri, merhametli bakım ve merhametli bakımı sağlamaya yönelik uygulamalar konusunda farkındalık kazanmaları için eğitilmeli ve düzenli olarak tekrarlanmalıdır. Ayrıca, hemşirelikte merhametli bakımın artırılması için eğitim ve kurumsal düzeyde atılacak adımlara ilişkin girişimsel çalışmalara da ihtiyaç vardır [5].

Anahtar Kelimeler: Akut psikiyatrik hastalar, Fenomenoloji, Hemşirelik, Merhametli bakım, Nitel Çalışma

COMPASSIONATE CARE AND REFLECTIONS ON THE PATIENTS

Tuğba Pehlivan Sarıbudak

Istanbul Arel University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Cevizlibağ Health Campus, Merkez
Efendi mah, Eski Londra Asfaltı Cad., No: 3, 34010, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye,
tugba.pehlivansaribudak@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1406-5123

ABSTRACT

Compassion is a response to another person's pain; by its nature, it mobilizes people by creating a desire to act on behalf of others. Compassion significantly impacts the quality of nursing care and is an indispensable element of patient-centered care [1]. Compassionate care behaviors can include empathizing and responding to the patient's needs by placing the patient at the center of care with professional attention [2].

In psychiatric settings, compassion is considered to be the essence of the development of the therapeutic relationship. Treating patients with compassion and developing trust is crucial for safely delivering psychiatric services. Without the experience of compassionate care, mental health can be negatively affected; mental health problems can be exacerbated and lead to disengagement from health services. However, it is stated that there is a lack of research addressing the compassionate care experience from the perspectives of people with psychiatric care experience [3,4]. In the study conducted by Pehlivan Sarıbudak et al. between October 2024 and February 2025, which examined in depth the experiences of compassionate care through the perspective of psychiatric patients (n: 14) treated in acute psychiatric clinics with a phenomenological qualitative approach; found five key themes: (1) Compassionate Care, (2) Non-Compassionate Care, (3) The Healing Power of Compassion, (4) Perceptions of Compassionate Care Barriers, and (5) Suggestions for Improvement. Compassionate care mainly involves therapeutic communication skills and indifference to needs. In contrast, non-compassionate care behaviors include ineffective communication skills and nurses' practices such as coercive treatment and restraint [5].

Compassionate care constitutes the essence of nursing practices in psychiatric services, and the responsibility of psychiatric nurses to implement compassionate care in the clinical context is increasing [3,5]. Psychiatric nurses should be trained and regularly repeated to raise awareness about compassionate care and practices to provide compassionate care. In addition, interventional studies are needed on the steps to be taken at the educational and institutional levels to increase compassionate care in nursing [5].

Key Words: Acute psychiatric patients, Compassionate care, Nursing, Phenomenology, Qualitative study

References:

1. Dewar B. Valuing compassion through definition and measurement. *Nursing Management*, 2011; 17 (9): 32-37.
2. Pehlivan T, Güner P. Merhametli bakım: Tanımlanabilir mi, verilebilir mi, ölçülebilir mi? *J Psy Nurs*. 2020; 11(1): 64-69. Doi: 10.14744/phd.2019.20082
3. Ghafourifard M, Zamanzadeh V, Valizadeh L, Rahmani A. Compassionate Nursing Care Model: Results from a grounded theory study. *Nurs Ethics*. 2022; 29(3): 621-635. Doi:10.1177/09697330211051005.
4. Bond C, Hui A, Timmons S, & Charles, A. (2022). Mental health nurses' constructions of compassion: A discourse analysis. *International Journal of Mental Health Nursing*, 31, 1186–1197. Doi:10.1111/inm.13026
5. Pehlivan Sarıbudak T, Üstün B, Kalyoncu N, Bozkurt M, Polat I. Understanding compassionate care in acute psychiatric settings: A phenomenological study from the perspectives of patients with psychiatric diagnoses. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 2025. (Under-review)

KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLARDA GÖZARDI EDİLEN BAKIM: CİNSELLİK, UYKU, BİLİŞSEL İŞLEVLER -KRONİK FİZİKSEL HASTALIKLAR VE BİLİŞSEL İŞLEVLER-

Tülay Demiray

Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
tulayasan@gmail.com, 0000-0001-6547-3704¹

ÖZET

Kronik hastalıklara bağılı gelişen bilişsel işlev ile ilgili sorunlar, erken teşhis edilmesi ve yönetilmesi gereken, yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyen süreçlerdir. Biliş; altı boyuttan oluşan kompleks bir sistem olarak tanımlanmıştır. Bunlar; bellek, dil, dikkat, algılama, psikomotor beceriler, yürütücü işlevlerden oluşmaktadır [1]. Kronik hastalıklarda, farklı bilişsel işlevlerde sorunlar yaşanabilmektedir.

Kalp hastalıkları, hipertansiyon, diyabet gibi damar sistemini etkileyen hastalıklar bilişsel işlevleri bozabileceğı ile ilgili bilgiler mevcuttur. Kanseri, İnme, Hipotroidi, Multipl Skleroz (MS), KOAH, KBY gibi hastalıklar dikkat, hafıza, problem çözme, öğrenme sorunlarına sebep olmaktadır. Ek olarak, kronik fiziksel hastalıklara eşlik eden, depresyon, anksiyete gibi ruhsal bozukluklar, sosyal geri çekilme, zihinsel aktivitelerde azalma ve bilişsel bozukluklara zemin hazırlamaktadır. Kronik fiziksel hastalıklarda, bilişsel işlev bozukluklarına, hastalığın doğası, tedavi sürecindeki uygulamaların neden olduğu ileri sürülmektedir [2,3,4].

Bu nedenle kronik fiziksel hastalıklara yönelik, metabolik bozuklukların düzeltilmesi, tedavi etkilerinin bilişsel düzeye ne şekilde yansıdığıının bilinmesi, önlemeye yönelik, bilişsel tarama ve yönetim stratejilerinin, hastaların bakımına entegre edilmesi gerekmektedir [2,3].

Anahtar Kelimeler: Kronik Fiziksel Hastalıklar, Bilişsel İşlevler, Göz Ardı Edilen Bakım.

Kaynaklar

- 1.Schmitt AJ, Benton D, Kallus KW. General methodological considerations for the assessment of nutritional influences on human cognitive functions. *Eur J Nutr*. 2005;44(8):459–464.
- 2.Saykın AJ, Ahles TA, McDonald BC. Mechanisms of chemotherapy-induced cognitive disorders: Neuropsychological, pathophysiological, and neuroimaging perspectives. *Semin Clin Neuropsychiatry*. 2003;8(4):201–216.
- 3.Park MS, Kim EJ. A correlative relationship between heart failure and cognitive impairment: A narrative review. *J Korean Med Sci*. 2023;38(39):e334. doi:10.3346/jkms.2023.38.e334.
- 4.Pépin M, Klimkiewicz-Mrowiec A, Godefroy O, et al. Cognitive disorders in patients with chronic kidney disease: Approaches to prevention and treatment. *Eur J Neurol*. 2023;30(9):2899–2911. doi:10.1111/ene.15928.

IGNORED CARE IN CHRONIC PHYSICAL DISEASES: SEXUALITY, SLEEP, COGNITIVE FUNCTIONS -CHRONIC PHYSICAL DISEASES AND COGNITIVE FUNCTIONS-

Tülay Demiray

Acıbadem University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Turkey, tulayasan@gmail.com,
0000-0001-6547-37041

ABSTRACT

Problems related to cognitive function that develop due to chronic diseases are processes that need to be diagnosed and managed early and significantly affect quality of life. Cognition is defined as a complex system consisting of six dimensions. These are memory, language, attention, perception, psychomotor skills and executive functions [1]. In chronic diseases, problems may occur in different cognitive functions.

There is information that diseases affecting the vascular system such as heart diseases, hypertension, diabetes may impair cognitive functions. Diseases such as cancer, stroke, hypothyroidism, multiple sclerosis (MS), COPD, CRF cause attention, memory, problem solving and learning problems. In addition, mental disorders such as depression and anxiety accompanying chronic physical diseases predispose to social withdrawal, decrease in mental activities and cognitive disorders. It is suggested that cognitive dysfunctions in chronic physical diseases are caused by the nature of the disease and the practices in the treatment process [2,3,4].

Therefore, it is necessary to correct metabolic disorders, to know how the effects of treatment are reflected on cognitive level, and to integrate cognitive screening and management strategies for prevention into the care of patients with chronic physical diseases [2,3].

Keywords: Chronic Physical Illnesses, Cognitive Functions, Care of the Ignored.

References

- 1.Schmitt AJ, Benton D, Kallus KW. General methodological considerations for the assessment of nutritional influences on human cognitive functions. *Eur J Nutr.* 2005;44(8):459-464.
- 2.Saykın AJ, Ahles TA, McDonald BC. Mechanisms of chemotherapy-induced cognitive disorders: Neuropsychological, pathophysiological, and neuroimaging perspectives. *Semin Clin Neuropsychiatry.* 2003;8(4):201-216.
- 3.Park MS, Kim EJ. A correlative relationship between heart failure and cognitive impairment: A narrative review. *J Korean Med Sci.* 2023;38(39):e334. doi:10.3346/jkms.2023.38.e334.
- 4.Pépin M, Klimkiewicz-Mrowiec A, Godefroy O, et al. Cognitive disorders in patients with chronic kidney disease: Approaches to prevention and treatment. *Eur J Neurol.* 2023;30(9):2899–2911. doi:10.1111/ene.15928.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞUNDA NÜKS ÖNLEME UYGULAMALARI: BÜTÜNCÜL VE KANITA DAYALI YAKLAŞIMLAR

Merve Öztürk

King's College London, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care, London, United Kingdom, merve.ozturk@kcl.ac.uk, Orcid:0009-0003-7399-2311

ÖZET

Madde kullanımı, insanlık tarihi kadar eski olduğu bilinmekle birlikte, tıbbi bir tanı olarak Madde Kullanım Bozukluğu bireyi ve toplumları etkileyen önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Madde kullanım bozukluğu tedavisi kısa süreli kayma (lapse), nüks (relapse), düzelme (remisyon) dönemleri ile seyreden bir süreç olarak kabul edilmektedir. Nüks önleme yaklaşımları, bireyin yeniden madde kullanımına yönelmesini engellemeyi amaçlayan müdahaleleri kapsamaktadır. Bu sunumda, madde kullanım bozukluğu tedavisinde nüks önlemede etkili olan bütüncül ve kanıta dayalı psikososyal yaklaşımlar ele alınmaktadır.

Güncel literatür taraması ve saha gözlemlerinden yararlanılarak, nüksün temel tetikleyicileri ile önlenmesine yönelik çok boyutlu müdahale stratejileri sistematik biçimde değerlendirilmiştir. Psikoeğitim, bilişsel davranışçı terapi (BDT), motivasyonel görüşme (MI), nüks önleme modeli ve sosyal destek modelleri öne çıkan uygulamalar olarak sınıflandırılmıştır.

Nüks önleme yaklaşımı, 1984 yılında Marlatt ve William tarafından, sosyal öğrenme teorisinin temel ilkeleri doğrultusunda; bireyin davranışlarını değiştirme sürecinde karşılaşılabileceği nüks riskini öngörebilmesi ve bu riskle başa çıkabilmesi için geliştirilmiş öz-denetim destek programları olarak tanımlanmıştır [1]. Nüks önlemede bireyin kişisel tetikleyicilerini tanıması, alternatif baş etme becerileri geliştirmesi, mevcut olanları güçlendirmesi ve psikososyal destek alması kritik önem taşımaktadır [2]. Psikoeğitim, bireyin farkındalığını artırırken, BDT, düşünce-duygu-davranış döngüsüne müdahale ederek kalıcı değişimi desteklemektedir. MI ise bireyin içsel ve dışsal motivasyonunu güçlendirmeyi, ayrıca değişim sürecinde kararsızlıkla çalışmayı hedeflemektedir. Buna ek olarak, bireye özel geliştirilen kriz planlarının ve destek gruplarına katılımın, nüks riskini azaltmada etkili olduğu bilinmektedir.

Hastalık modeline göre, madde kullanım bozukluğu tedavi sürecinde nüks, bireyin hedef davranışı değiştirme veya düzelme çabalarındaki bir çöküş ya da başarısızlığı ifade ederken; günümüz nüks önleme yaklaşımlarında, nüks, iyileşme sürecinin doğal bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir [3].

Bu bulgular, nüksün yalnızca önlenmesi değil, aynı zamanda sürdürülebilir iyileşmenin desteklenmesi açısından sistem temelli, bütüncül müdahalelere duyulan ihtiyacın altını çizmektedir. Birey merkezli, sürdürülebilir nüks önleme yaklaşımlarının sağlık sistemlerine entegre edilmesi,

yalnızca tedavi sürecinin başarısını artırmakla kalmayıp, uzun vadeli sağlık hizmeti çıktılarının iyileştirilmesi açısından da stratejik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Davranışçı Terapi, Madde Kullanım Bozukluğu, Motivasyonel Görüşme, Nüks Önleme, Psikoeğitim

PREVENTING RELAPSE IN SUBSTANCE USE DISORDER: COMPREHENSIVE AND EVIDENCE-BASED APPROACHES

Merve Öztürk

King's College London, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care, London, United Kingdom, merve.ozturk@kcl.ac.uk, Orcid:0009-0003-7399-2311

ABSTRACT

Substance use has been a part of human history for thousands of years. In recent decades, issues related to substance use, including substance use disorders (SUD), have emerged as significant public health concerns, impacting both individuals and communities. The treatment of SUD is often conceptualized as a dynamic process characterized by phases of lapse, relapse, and remission. Consequently, relapse prevention strategies have become essential components of the recovery journey, aimed at reducing the risk of relapse and promoting sustained recovery. This presentation critically examines holistic and evidence-based approaches that have demonstrated effectiveness in preventing relapse during SUD treatment and recovery journey

Preventing relapse during the SUD recovery process requires the integration of comprehensive, evidence-based strategies. Based on current literature as well as clinical experience and observations, multidimensional approaches to relapse prevention are systematically evaluated. Key interventions include psychoeducation, cognitive behavioral therapy (CBT), motivational interviewing (MI), relapse prevention models, and social support frameworks.

Relapse prevention, as defined by Marlatt and Gordon in 1984 within the framework of social learning theory, refers to structured interventions aimed to helping individuals anticipate and develop self-control strategies [1]. These strategies focus on identifying and managing high-risk situations that may lead to relapse. Such interventions are essential for individuals attempting to change unhealthy behaviors, as they help them to recognize potential triggers, cope effectively with high-risk situations, develop alternative coping strategies, strengthen existing skills, and seek psychosocial support- all critical components in preventing relapse [2].

Psychoeducation aims to enhance an individual's awareness of the relapse process, while CBT emphasizes the thought-emotion-behavior cycle to promote sustained behavior change. Additionally, MI addresses both intrinsic and extrinsic motivation by resolving ambivalence and fostering engagement throughout the behavior change process. Furthermore, evidence indicates that personalized crisis plans and involvement in support groups can significantly reduce the likelihood of subsequent relapses.

In conclusion, traditional treatment-oriented healthcare systems often interpret relapse as a failure of an individual's efforts to modify target behaviors. In contrast, modern relapse prevention approaches consider relapse as a natural part of the recovery process, emphasising the importance of integrated,

person-centered interventions that not only prevent relapse but also support sustainable recovery, ultimately enhancing long-term healthcare outcomes [3].

Key Words: Cognitive Behavioral Therapy, Motivational Interviewing, Psychoeducation, Relapse Prevention, Substance Use Disorder

References:

1. Marlatt GA, George WH. Relapse prevention: introduction and overview of the model. Br J Addict. 1984;79(4):261-273.
2. Arıkan Z. Madde bağımlılığı, düzelme (remisyon), nüks (relaps) ve önlenmesi. In: Sağlık Bakanlığı TC, ed. Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi Kılavuzu El Kitabı. Ankara: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü; 2012:1-8.
3. Moe FD, Moltu C, McKay JR, Nesvåg S, Bjornestad J. Is the relapse concept in studies of substance use disorders a 'one size fits all' concept? A systematic review of relapse operationalisations. Drug Alcohol Rev. 2022;41(4):743-58.

HEMŞİRELİK KURAMLARI İLE ÇALIŞMA YOLCULUĞU: GÜÇLÜ YÖNLER VE GÜÇLÜKLER

Neslihan Günüşen

Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
İzmir, Türkiye, neslihan.gunusen@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1666-291X

ÖZET

Hemşirelik kuramları, bilimsel araştırmalarda sistematik bir çerçeve sağlayarak çalışmalara tutarlılık ve güvenilirlik kazandırır. Araştırmacılar, kuramsal temelleri kullanarak araştırma konularını daha geniş bir bağlamda değerlendirebilir ve değişkenler arasındaki ilişkileri açıklayabilir. Hemşirelikte kullanılan kuramlar, araştırma sorularının oluşturulması, uygun metodolojinin seçilmesi ve veri analiz süreçlerinde yol gösterici bir rol oynar. Ayrıca, araştırma bulgularının anlamlandırılmasını kolaylaştırarak hemşirelik biliminin gelişimine katkı sağlar [1].

Kuramların araştırmalarda kullanımı bilimsel derinlik kazandırırken bazı zorlukları da beraberinde getirebilir. Öncelikle, araştırmaya uygun kuramın seçilmesi ve uygulanması zaman alıcı bir süreçtir. Bazı kuramlar belirli araştırma konularına doğrudan uyarlanamayabilir ve yeni bağlamlara adapte edilmesi gerekebilir [2]. Ayrıca, hemşirelik kuramlarının soyut yapısı, araştırmacıların ölçülebilir ve somut değişkenler oluşturmasını zorlaştırabilir. Kuramsal modellerin etkin kullanılabilmesi için hemşirelik araştırmacılarının metodolojik bilgiye sahip olması ve araştırmalarına uygun kuramsal çerçeveyi belirleyebilecek donanıma ulaşmaları önemlidir [3].

Hemşirelik araştırmalarında kuramsal çerçevenin etkili şekilde kullanılması için metodoloji eğitimlerinin güçlendirilmesi, disiplinler arası iş birliklerinin artırılması ve kuramsal bilgiyi pratiğe entegre edecek yaklaşımların teşvik edilmesi gerekmektedir. Böylece, hemşirelik biliminin kuramsal temelleri daha da güçlenecek ve yapılan araştırmaların sağlık hizmetlerine katkısı artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Araştırmaları, Hemşirelik Kuramları, Hemşirelik Uygulamaları

THE JOURNEY OF WORKING WITH NURSING THEORIES: STRENGTHS AND CHALLENGES

Neslihan Günüşen

Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing Izmir, Turkey,
neslihan.gunusen@gmail.com , ORCID: 0000-0002-1666-291X

ABSTRACT

Nursing theories provide a systematic framework in scientific research and give consistency and reliability to studies. Theoretical underpinnings allow researchers to evaluate research topics in a broader context and explain the relationships between variables. Nursing theories play a guiding role in the formulation of research questions, the selection of appropriate methodology and data analysis processes. They also contribute to the development of nursing science by facilitating the interpretation of research findings [1].

Although the use of theory in research adds scientific depth, it can also present some difficulties. Firstly, selecting and applying the appropriate theory for research is a time-consuming process. Some theories may not be directly applicable to specific research topics and may need to be adapted to new contexts [2]. In addition, the abstract nature of nursing theories can make it difficult for researchers to create measurable and concrete variables. In order to use theoretical models effectively, it is important for nursing researchers to have methodological knowledge and to be able to determine the appropriate theoretical framework for their research [3].

In order to use theoretical frameworks effectively in nursing research, methodological training should be strengthened, interdisciplinary collaboration should be increased, and approaches to integrating theoretical knowledge into practice should be promoted. This will further strengthen the theoretical foundations of nursing science and increase the contribution of research to health care.

Keywords: Nursing Research, Nursing Practice, Nursing Theories

References:

- 1.Meleis AI. Theoretical Nursing: Development and Progress. 6th ed. Wolters Kluwer; 2018.
- 2.Fawcett J, DeSanto-Madeya S. Contemporary Nursing Knowledge: Analysis and Evaluation of Nursing Models and Theories. 3rd ed. F.A. Davis; 2017.
- 3.Smith MC, Parker ME. Nursing Theories and Nursing Practice. 5th ed. F.A. Davis; 2020

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ARAŞTIRMALARINDA KURAM VE MODEL KULLANIMININ ÖZELLİKLERİ

M.Olcay Çam

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Bornova, İZMİR, Türkiye, E-mail:olcaycam@gmail.com, Orcid:0000-0002-6115-7306

ÖZET

Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde, hemşirelik kuram ve modelleriyle çalışma yolcuğu yakından incelemeyi amaçlayan bu yazımda öncelikle genel olarak hemşirelik çalışmalarındaki durum hakkında bir bilgi verildikten sonra, ruh sağlığı ve hatalıkları alanına yönelik bilgiler üzerinde durulacaktır. Özalp ve Avşar (2024) tarafından yapılan sistematik derlemede, 2018-2023 yılları arasındaki hemşirelik lisansüstü tezlerden 67 tanesinde kuram ve model kullanıldığı saptanmıştır. Bu tezlerin %87 si doktora tezidir. Bu tezlerin%57 si randomize kontrollü araştırmalardır. Kullanılan kuram ve modellerin dağılımında ise, dağılım sıralamasıyla, %10.4'ü Watson İnsan Bakım Kuramı, %10.4'ü Kolcaba Konfor Kuramı, %9'u da Dorothea Orem Özbakım Eksikliği Kuramının yer aldığı belirlenmiştir. Bu tezlerden sadece birinde Roy Adaptasyon Modeli (RAM) kullanılmıştır[1].

Öztürk-Turgut (2024) tarafından yapılan araştırmaya göre, 2008-2022 yılları arasında ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında yapılan doktora tezlerinde kuram ve model kullanılan 14 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden dördünde RAM, üçünde Neuman Sistemler Modeli'nin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu tezlerden dördü randomize kontrollü araştırmalardır. Bu tezlerin altısı toplum ruh sağlığı, beşi KLP hemşireliği, üçü de Psikiyatri hemşireliği alanında yürütülmüştür[2]. Bu tarihlerde yapılan bu doktora tezlerinin altısı benim danışmanlığında yürütülmüş olan tezler olup, bunlardan üçü RAM, ikisi Tidal Modeli ve biri de Watson İnsan Bakım Kuramını içermektedir. Bu 14 tezin içeriği incelendiğinde, çoğunda kuram veya modele dayandırılarak oluşturulan girişim programlarının tek grup ön-test, son-test uygulamaları ile yürütüldüğü görülmüştür. Hemşirelik alanında deneysel araştırmalar artarken ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında da deneysel araştırmalar tarihsel süreç içinde artarak devam etmiştir. Doktora tezlerinin yapıldığı alanlara bakıldığında kuram ve model kullanılan tez grubunda da Toplum ruh sağlığı ve KLP hemşireliğinden sonra ruh sağlığı bozulmuş bireylerle yapılan çalışmalar gelmektedir. Bu bilgiyi, Seki-Öz ve Ayhan (2020)de yaptıkları araştırmada şizofreni hastalarıyla yapılan deneysel araştırma oranını, % 30 olarak belirlemişlerdir[3].

Doktora tezlerinin yenilikçi, kanıta dayalı, kuram ve model kullanılarak yapılması satandardize edilmiş bir bakım sisteminin oluşturulup sürdürülmesinin sağlanması açısından önemi büyüktür. Ancak bu süreci yürütmek epeyce zordur. Bu nedenle araştırmacılar pek tercih

etmemektedir. Bu durumda da alanımızda temel bilgi birikimine olan katkıları da azalmaktadır. Oysaki kuram ve model kullanılarak olabildiğince, randomize kontrollü çalışmaların yapılması alanımızdaki bilgi birikimi açısından tarihsel değerde öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Araştırması, Kuram, Model, Ruh Sağlığı, Psikiyatri

CHARACTERISTICS OF THEORY AND MODEL USE IN MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING RESEARCH

M.Olcay Çam

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Bornova, İZMİR, Türkiye, E-mail:olcaycam@gmail.com, Orcid:0000-0002-6115-7306

ABSTRACT

This article aims to closely examine the journey of working with nursing theories and models in mental health and psychiatric nursing, Firstly, the state of art in nursing studies will be reviewed. Secondly, we will focus on the developments in the the field of mental health and psychiatry nursing.

In the systematic review conducted by Özalp and Avşar (2024), it was determined that 67 of the nursing postgraduate theses between the years 2018-2023 used theories and models. 87% of these theses were dissertations and 57% of them were randomized controlled trials. In the distribution of theories and models used, it was determined that 10.4% included Watson Human Caring Theory, 10.4% included Kolcaba Comfort Theory, and 9% included Dorothea Orem Self-Care Deficit Theory. Only one of these theses used the Roy Adaptation Model (RAM) [1].

According to the study conducted by Öztürk-Turgut (2024), 14 theses were found in which theories and models were used in doctoral theses in the field of mental health and diseases nursing between 2008 and 2022. It was determined that four of these theses used RAM and three of them used Neuman Systems Model. Four of these theses were randomized controlled trials. Six of these theses were conducted in community mental health, five in CLP nursing and three in psychiatric nursing[2]. Six of these dissertations were conducted under my supervision and three of them included RAM, two of them included Tidal Model and one of them included Watson Human Care Theory. When the content of these 14 theses was examined, it was seen that in most of them, intervention programs based on the theory or model were carried out with single group pre-test and post-test applications. Parallel to the increase in the experimental research in nursing in general, experimental research in the field of mental health and psychiatric nursing has continued to increase, as well.. When the doctoral dissertations using theories and models are examined, studies conducted with individuals with impaired mental health come after community mental health domain followed by CLP nursing In their study, Seki-Öz and Ayhan (2020) determined the rate of experimental research with schizophrenia patients as 30% [3].

Doctoral dissertations that are innovative, evidence-based, that use theories and models are of great importance to ensure the creation and maintenance of a standardized health care system. However, this process is quite challenging. Therefore, researchers do not prefer it. As a result, the

contribution to our field stays limited. Hence, randomized controlled trials using theories and models should be conducted as much as possible. This is of historical importance for the accumulation of knowledge in our field.

Key Words: Nursing Research, Theory, Models, Mental Health, Psychiatry

References:

- 1.Özalp C, Avşar G.(2024) Examination of Postgraduate Theses Using Theory or Models in Nursing: Systematic Review. Journal of Midwifery and Health Sciences, 7(3),532-540.
- 2.Öztürk-Turgut E. The Use of Nursing Theory and Model in Mental Health and Psychiatric Nursing Doctoral Theses: Türkiye Sample. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2024;11(2):169-177. DOI:10.31125/hunhemsire.138389.
3. Seki Öz H, Ayhan D. Şizofreni ile ilgili hemşirelik lisansüstü tezlerinin özellikleri. SABAD 2020; 2(1): 1225

İNFERTİL KADINLARIN YAŞADIĞI GÖRÜNMEZ KAYIPLAR VE GÜNCEL PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALE DENEYİMLERİ

Aysel Karaca

Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Düzce, Türkiye, ayselkaraca0905@gmail.com
Orcid: 0000-0003-4507-0726

ÖZET

İnfertilite; çiftlerin en az bir yıl süreyle çocuk sahibi olmak istemelerine, kontraseptif önlem almadan düzenli cinsel ilişkide bulunmalarına karşın gebeliğin oluşmaması olarak tanımlanmaktadır. İnfertilite, yaşamı tehdit eden bir hastalık olmamasına rağmen, çiftlerin tüm yaşam alanlarına dokunan ve alışık oldukları başa çıkma mekanizmalarını bozan beklenmedik bir yaşam krizidir. Dünyada 186 milyon kişiyi etkileyen bir sağlık sorunu olan infertilite kanser ve kardiyovasküler hastalıklardan sonra görülme sıklığı olarak üçüncü sırada yer almaktadır [1]. İnfertilite sorunu çiftlerin her ikisini etkilese de kadınların bu süreçte daha çok psikososyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. İnfertil kadınların %50'sinin bu süreci yaşamları boyunca karşılaştıkları en stres verici durum olarak tanımlamaktadır [2].

İnfertiliteye bağlı yaşanan ruhsal sorunlarda bilişsel davranışçı terapi başta olmak üzere çok çeşitli psikoterapi türlerinin kullanılmaktadır. Ancak son 10 yıldır bütünleştirici beden- zihin-ruh müdahalelerinin, infertil kadınların psikososyal ve ruhsal esenliğini iyileştirmede başarılı sonuçlar oluşturduğu görülmektedir Bu müdahalelerden mindfulness temelli infertilite programının temel çalışma prensibi "kadının bebek arzusunun ve bu arzusun yerine getirilmemesiyle ilgili ıstırabının" anlaşılmasıdır. Programda, beden tarama egzersizi, üç dakikalık nefes aralığı, sesler ve düşünceler meditasyonu, nefes meditasyonu, dağ meditasyonu ve şefkat meditasyonu gibi mindfulness uygulamaları bulunmaktadır. Mindfulness temelli müdahalelerin kadınların anksiyete, depresyon düzeylerinde azalma, yaşam kalitelerinde artma sağladığı her geçen gün yapılan çalışmalarda kanıtlanmaktadır [3].

Bu panel sunumunda, infertilite ile ilgili bazı bilimsel gerçekler, infertil kadınların yaşadıkları psikososyal sorunlar, bu sorunlara yönelik kullanılan güncel psikoterapötik yaklaşımlardan mindfulness temelli müdahaleler hakkında kapsamlı bilgi ve deneyim paylaşımı yapılması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite, Psikososyal Sorunlar, Psikoterapötik Yaklaşımlar, Psikiyatri Hemşiresi

INVISIBLE LOSSES EXPERIENCED BY INFERTILITY WOMEN AND CURRENT PSYCHOTHERAPEUTIC INTERVENTION EXPERIENCES

Aysel Karaca

Duzce University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Duzce, Türkiye,

ayselkaraca0905@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4507-0726

ABSTRACT

Infertility is defined as the failure of couples to conceive despite wanting to have a child for at least one year and having regular sexual intercourse without taking contraceptive measures. Although infertility is not a life-threatening disease, it is an unexpected life crisis that affects all areas of couples' lives and disrupts their accustomed coping mechanisms. Infertility, which is a health problem affecting 186 million people in the world, ranks third in frequency after cancer and cardiovascular diseases [1]. Although infertility affects both couples, it is known that women face more psychosocial problems during this process. 50% of infertile women describe this process as the most stressful situation they have encountered in their lives [2].

Various types of psychotherapy, primarily cognitive behavioral therapy, are used for mental health problems related to infertility. However, in the last 10 years, it has been observed that integrative body-mind-spirit interventions have produced successful results in improving the psychosocial and spiritual well-being of infertile women. The basic working principle of the mindfulness-based infertility program is to understand "the woman's desire for a baby and her suffering related to this desire not being fulfilled." The program includes mindfulness practices such as body scan exercise, three-minute breathing interval, sound and thought meditation, breathing meditation, mountain meditation and compassion meditation. Studies have proven that mindfulness-based interventions reduce women's anxiety and depression levels and increase their quality of life [3].

In this panel presentation, it is planned to share comprehensive information and experience about some scientific facts about infertility, psychosocial problems experienced by infertile women, and mindfulness-based interventions among the current psychotherapeutic approaches used for these problems.

Keywords: Infertility, Psychosocial Problems, Psychotherapeutic Approaches, Psychiatric Nurse

References:

1. Wang, G., Liu, X., & Lei, J. (2023). Effects of mindfulness-based intervention for women with infertility: a systematic review and meta-analysis. *Archives of Women's Mental Health*, 26(2), 245-258.
2. Herrmann, D., Scherg, H., Verres, R., Von Hagens, C., Strowitzki, T., & Wischmann, T. (2011). Resilience in infertile couples acts as a protective factor against infertility-specific distress and impaired quality of life. *Journal of assisted reproduction and genetics*, 28, 1111-1117.
3. Fard, T. R., Kalantarkousheh, M., & Faramarzi, M. (2018). Effect of mindfulness-based cognitive infertility stress therapy on psychological well-being of women with infertility. *Middle East Fertility Society Journal*, 23(4), 476-481. <https://doi.org/10.1016/j.mefs.2018.06.001>

PSİKIYATRİ HASTALARINDA CİNSEL YAŞAM

Aysel İncedere

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Kocaeli, Türkiye, aysel.inedere@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8181-1371

ÖZET

Toplum temelli hizmetlere geçiş ile ciddi ruhsal hastalığı olan bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik bütüncül hizmetlerin verilmesine rağmen cinselliğin, cinsel ilişkilerin ve cinsel sağlığın önemine yeteri kadar değinilmemiştir. Ciddi ruhsal hastalığı olan bireylerin genel topluma göre riskli cinsel eylemlerde bulunma, taciz ve tecavüze maruz kalma, istenmeyen gebelikler, evlilik oranlarının ve kontraseptif yöntemlerin kullanım oranlarının düşük olması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma gibi ciddi sorunlar ile karşılaşma riskleri yüksektir. Hastaların yaşadıkları cinsel sorunları kendiliğinden ifade etme yetersizlikleri ve sağlık çalışanlarının ruhsal hastalığı olan bireylerin cinsel yaşamının olmadığına inanması ve bu konuların hastalar ile konuşulmaktan kaçınılması, hastaların sorunlarını daha da artırmaktadır. Hemşireler sağlığın korunması ve geliştirilmesinde önemli sorumlulukları olan sağlık çalışanlarıdır. Herhangi bir nedenle sağlık hizmeti almakta olan hastaların cinsel sağlık konularını da kapsayacak biçimde bütüncül ve destekleyici hizmet vermelidirler. Bu nedenle panelimizde ciddi ruhsal hastalığı olan bireylerin cinsel sağlık sorunlarına dikkat çekmek ve bu konuda farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal Hastalıklar, Cinsel Sağlık, Cinsel Yaşam Kalitesi

SEXUAL LIFE IN PSYCHIATRIC PATIENTS

Aysel İncedere

Kocaeli University of Health and Technology, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kocaeli, Turkey,
aysel.inedere@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8181-1371

ABSTRACT

Despite the transition to community-based services and the provision of holistic services aimed at improving the quality of life of individuals with severe mental illness, the importance of sexuality, sexual relationships, and sexual health has not been sufficiently addressed. Individuals with severe mental illness are at a higher risk of engaging in risky sexual behaviors, experiencing harassment and sexual assault, facing unwanted pregnancies, having low marriage rates and contraceptive use, and contracting sexually transmitted infections compared to the general population. The patients' inability to express their sexual problems spontaneously, along with the belief of healthcare professionals that individuals with mental illness do not have a sexual life, and the avoidance of discussing these issues with patients, further exacerbates their problems. Nurses, as healthcare professionals, play an important role in health protection and improvement. They should provide holistic and supportive services that also encompass sexual health issues for patients receiving healthcare for any reason. Therefore, our panel aims to highlight the sexual health issues of individuals with severe mental illness and raise awareness on this topic.

Key Words: Mental Illness, Sexual Health, Sexual Life Quality

References:

1. Pandor A, Kaltenthaler E, Higgins A, Lorimer K, Smith S, Wylie K, et al. Sexual health risk reduction interventions for people with severe mental illness: a systematic review. BMC Public Health. 2015;15:138.
2. Gascoyne S, Hughes E, McCann E, Quinn RN. The sexual health and relationship needs of people with severe mental illness. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2016;23(5):338-343.
3. İncedere A, Küçük L. Sexual life and associated factors in psychiatric patients. Sex Disabil. 2017;35(1):89-106.

PSİKOTİK BOZUKLUKLARDA ERKEN DÖNEMDE KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ

Merve Sarıtaş

Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye,
saritas.merve@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9489-3553

ÖZET

Üçüncü nesil davranışçı terapiler arasında yer alan ve son dönemde umut vadeden bir yöntem olarak karşımıza çıkan Kabul ve Kararlılık Terapisi, spesifik bir psikopatolojiyi ele almak yerine psikolojik esnekliği artırmayı hedeflemektedir. Psikotik bozukluklar özelinde incelendiğinde ise psikotik semptomlar ile savaşmak yerine onları kabul ederek bireylerin işlevsel davranışlar sergilemeleri teşvik edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda Kabul ve Kararlılık Terapisi; kabul, bilişsel ayrışma, an ile esnek temas, bağlamsal benlik, değerlerle temas ve değer odaklı davranışlarda kararlılık olmak üzere altı psikolojik sürece yönelik müdahaleler üzerine yoğunlaşmaktadır. Erken dönem psikozda genellikle öncelikle bireylerin değerlerini netleştirilmesi ve farkındalık becerileri kazanması hedeflenmekte, ardından kabul ve ayrışma becerilerine odaklanılması önerilmektedir. Özellikle halüsinasyonlar ve hezeyanlar gibi pozitif belirtiler ile baş etme konusunda kabul, bilişsel ayrışma ve an ile esnek temas müdahaleleri olumlu etkiler sağladığı belirtilmektedir. Erken dönemde gözlenen toplumsal ve içselleştirilmiş damgalanma hastaların tedavi süreçlerini ve prognozlarını olumsuz etkileyebilmektedir. İçselleştirilmiş damgalamaya yönelik uygulamalarda özellikle bilişsel ayrışma müdahalelerinden yararlanılmaktadır. Kabul ve Kararlılık Terapisi, son yıllarda psikotik bozuklukların tedavisinde ele alınan psikososyal müdahalelerden biri olarak öne çıkmasına rağmen, erken dönem psikotik bozukluklarda yapılan çalışma sayısı hala oldukça sınırlıdır. Mevcut bulgular, psikotik bozuklukların erken döneminde uygulanan Kabul ve Kararlılık Terapisi müdahalelerinin hastaların; işlevsellik, fiziksel aktivite ve psikolojik sağlamlık düzeylerini artırırken, anksiyete, depresyon düzeylerinde ve psikotik semptom şiddetinde azalma sağladığını göstermektedir [1,2,3]. Psikiyatri hemşireleri, Kabul ve Kararlılık terapisinin temel prensiplerini bakım süreçlerine entegre ederek bireylerin psikolojik esnekliklerini artırabilir, tedaviye uyumlarını destekleyebilir. Bu panel oturumunda, psikotik bozuklukların erken döneminde uygulanabilecek Kabul ve Kararlılık Terapisinin temel ilkeleri ele alınacak, güncel araştırma sonuçlarının hemşirelik uygulamalarına entegrasyonu ve elde edilebilecek klinik sonuçlara etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve kararlılık terapisi, psikiyatri hemşireliği, psikotik bozukluk

ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY IN THE EARLY LIFE OF PSYCHOTIC DISORDERS

Merve Sarıtaş

Bülent Ecevit University, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Zonguldak,
Türkiye, saritas.merve@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9489-3553

ABSTRACT

Acceptance and Commitment Therapy, which is among the third-generation behavioral therapies and has recently emerged as a promising approach, aims to enhance psychological flexibility rather than targeting a specific psychopathology. In the context of psychotic disorders, instead of fighting psychotic symptoms, Acceptance and Commitment Therapy encourages individuals to accept them and engage in functional behaviors. To achieve this goal, Acceptance and Commitment Therapy focuses on six core psychological processes: acceptance, cognitive defusion, present-moment awareness, self-as-context, values clarification, and committed action. In early psychosis, it is generally recommended to first clarify individuals' values and develop mindfulness skills, followed by a focus on acceptance and cognitive defusion skills. Particularly in managing positive symptoms such as hallucinations and delusions, interventions targeting acceptance, cognitive defusion, and present-moment awareness have been reported to yield positive effects. Social and internalized stigma observed in the early stages of psychosis can negatively impact patients' treatment processes and prognosis. In interventions addressing internalized stigma, cognitive defusion techniques are particularly utilized. Although Acceptance and Commitment Therapy has recently gained recognition as a psychosocial intervention for psychotic disorders, the number of studies on its application in early psychosis remains limited. Existing findings suggest that ACT interventions implemented in the early stages of psychotic disorders enhance patients' functionality, physical activity, and psychological resilience while reducing anxiety, depression levels, and the severity of psychotic symptoms [1,2,3]. Psychiatric nurses can integrate the core principles of Acceptance and Commitment Therapy into their care processes to enhance individuals' psychological flexibility and support their adherence to treatment. In this panel session, the fundamental principles of Acceptance and Commitment Therapy applicable in early psychosis will be discussed, along with the integration of recent research findings into nursing practices and their potential impact on clinical outcomes.

Key Words: Acceptance And Commitment Therapy, Psychiatric Nursing Psychotic Disorders

References:

1. Chong YY, Chien WT, Mou H, Ip CK, Bressington D. Acceptance and Commitment Therapy-based lifestyle counselling program for people with early psychosis on physical activity: A pilot randomized controlled trial. *Schizophr Res.* 2025;275:1-13.

2. Jansen JE, Moris MJE. Acceptance and commitment therapy for posttraumatic stress disorder in early psychosis: A case series. Cogn Behav Pract. 2017;24:187-199.
3. Özer D, Dişsiz M. The effect of online group-based acceptance and commitment therapy on psychotic symptoms and functioning levels of individuals with early psychosis. Schizophr Res. 2024;267:55-64.

TAM METİNLER

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER OBSESİF TAKİP İLE SİBER ZORBALIK İLİŞKİSİ

Merve Bat Tonkus¹, Nazlıcan Eryetim²

¹İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Maltepe, Caddesi, Yılanlı Ayazma Yolu No:26, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, batmerve@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1046-6862

²Medicana Ataköy Hastanesi, Karma Cerrahi Servisi, Ataköy 2-5-6., Rauf Orbay Cd. 2/1Z, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, neryetim@gmail.com, Orcid: 0009-0006-1826-0347

ÖZET

Giriş-Amaç: Dijital iletişimin artmasıyla birlikte öğrenciler arasında siber obsesif takip ve siber zorbalık olguları görülebilmekte ve bu durum bireylerin psikososyal sağlığı üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin siber obsesif takip ile siber zorbalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırma, Aralık 2023- Haziran 2024 tarihleri arasında yapılmış olup, araştırmaya bir vakıf üniversitesinde eğitim alan 369 üniversite öğrencisi katılmıştır. Veri toplama, Bilgi Formu, Siber Obsesif Takip Ölçeği (SOTÖ) ve Siber Zorbalık Ölçeği (SZÖ) ile yüz yüze yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin %71.8'i kadındır ve cinsiyetin siber zorbalık ile siber obsesif takipte belirleyici bir faktör olduğu tespit edilmiştir. SOTÖ ve SZÖ arasındaki korelasyon analizi, siber obsesif takip ile siber zorbalık arasında istatistiksel olarak orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir ($r = 0.447$; $p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçları, siber obsesif takip ile siber zorbalık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile siber obsesif takip ve siber zorbalık düzeyleri arasında da anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca, Siber Obsesif Takip Ölçeğinin (aşırı yakınlık, tehdit etme, aktarım) ve Siber Zorbalık Ölçeğinin (duygusal zarar görme, aşağılanma, dışlanma ve şiddet) alt faktörleri arasında istatistiksel olarak orta düzeyde pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Üniversite ortamında siber zorbalıkla mücadele etmek için siber obsesif davranışların önlenmesine yönelik eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Obsesif takip, Siber zorbalık, Sosyal medya

THE RELATIONSHIP BETWEEN CYBER OBSESSIVE STALKING AND CYBERBULLYING AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Merve Bat Tonkuş¹, Nazlıcan Eryetim²

¹İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Maltepe, Caddesi, Yılanlı Ayazma Yolu No:26, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, batmerve@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1046-6862

²Medicana Ataköy Hastanesi, Karma Cerrahi Servisi, Ataköy 2-5-6., Rauf Orbay Cd. 2/1Z, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, neryetim@gmail.com, Orcid: 0009-0006-1826-0347

ABSTRACT

Introduction and Aim: With the increase in digital communication, incidents of cyber obsessive stalking and cyberbullying have been observed among students, significantly affecting individuals' psychosocial health. The aim of this study is to examine the relationship between university students' levels of cyber obsessive stalking and cyberbullying.

Methods: The study was conducted between December 2023 and June 2024, involving 369 university students enrolled at a foundation university. Data collection was carried out face-to-face using the Information Form, the scales of Cyber-Obsessional Pursuit (COPS) and the Cyberbullying Scale (CBS). Data collection was conducted using the Information Form, Cyber-Obsessional Pursuit (COPS), and Cyberbullying Scale (CBS). The data obtained were analyzed using SPSS 25.

Results: Of the university students participating in the study, 71.8% were female, indicating that gender is a distinguishing factor in both cyberbullying and cyber obsessive stalking. Correlation analysis between the COPS and CBS indicated a statistically significant moderate positive relationship between cyber obsessive stalking and cyberbullying ($r = 0.447$; $p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: The results of the study show a statistically significant relationship between cyber obsessive stalking and cyberbullying. Additionally, significant differences were identified between students' sociodemographic characteristics and their levels of cyber obsessive stalking and cyberbullying. Furthermore, statistically significant moderate positive relationships were observed among the sub-factors of the COPS (excessive closeness, threatening, transmission) and the CBS (emotional harm, humiliation, exclusion, and violence). It is recommended that educational programs be developed to prevent cyber obsessive behaviors as a means of combating cyberbullying in the university environment.

Key Words: Obsessive stalking, Cyberbullying, Social media

GİRİŞ

Dijital teknolojinin hızla yayılmasıyla birlikte internet ve sosyal medya platformları, bireylerin günlük yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Özellikle üniversite öğrencileri, çevrimiçi platformları yalnızca sosyal ilişkilerini sürdürmek, kendilerini ifade etmek ve günlük yaşamlarını paylaşmak için değil, aynı zamanda akademik araştırmalarını yürütmek amacıyla da yoğun şekilde kullanmaktadır. Ancak bu platformların sunduğu çeşitli avantajlara rağmen, dijital ortamda siber zorbalık ve siber obsesif takip gibi olumsuz davranışlar da yaygınlaşmıştır [1].

Siber obsesif takip, bir kişinin dijital ayak izinin ve çevrimiçi etkinliklerinin rızası olmadan sürekli izlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Genellikle sosyal medya platformları aracılığıyla gerçekleşen bu durum, takip edilen bireyde rahatsızlık ve kaygıya neden olmakta ve çoğu zaman kıskançlık, güvensizlik veya kontrol ihtiyacı gibi psikolojik faktörlerden kaynaklanmaktadır [2]. Öte yandan, siber zorbalık ise bireylerin dijital ortamda maruz kaldıkları saldırgan davranışları içermekte ve geleneksel zorbalık kavramının çevrimiçi platformlara taşınmış bir biçimi olarak kabul edilmektedir. Genellikle anonimlik avantajı ile gerçekleşen siber zorbalık; tehdit, hakaret, alay etme ve itibar zedeleme gibi çeşitli biçimlerde ortaya çıkmakta ve mağdurlar üzerinde ciddi psikolojik etkilere yol açabilmektedir [3].

Siber zorbalık farklı türlerde kendini göstermektedir. "Kişisel saldırılar" mağdurun fiziksel görünümüne, kişisel özelliklerine veya yaşam tarzına yönelik olumsuz içerikleri içerirken, "itibar zorbalığı" bireyin toplum içerisindeki saygınlığını zedelemeyi amaçlamaktadır. "İzole zorbalık" ise mağduru sosyal çevresinden koparmaya yönelik davranışları içermektedir. Son olarak, "şantaj ve tehdit" siber zorbalığın en yaygın görülen türlerinden biri olarak, bireyin özel bilgilerini yayma tehdidiyle psikolojik baskı oluşturmaya içermektedir [4].

Siber zorbalık ve siber obsesif takip, sosyal medya platformları, mesajlaşma uygulamaları, forumlar, bloglar ve çevrimiçi oyunlar gibi birçok dijital ortamda meydana gelmektedir. Facebook, Twitter, Instagram gibi platformlar, zararlı içeriklerin yayılması açısından önemli bir risk taşıırken, WhatsApp ve Snapchat gibi mesajlaşma uygulamaları bireylerin özel alanlarına yönelik tehditleri artırmaktadır. Benzer şekilde, forumlar ve çevrimiçi oyunlar, anonimlik ve geniş kitlelere ulaşma imkanı sağlayarak siber zorbalığın daha yaygın hale gelmesine zemin hazırlamaktadır [5]. Bu tür dijital zorbalık biçimleri, mağdurlar üzerinde psikolojik ve sosyal açıdan ciddi etkiler yaratmaktadır. Psikolojik olarak mağdurlar, sürekli saldırıya uğrama hissiyle stres, kaygı ve depresyon yaşayabilmekte; bu durum günlük yaşamlarını, akademik başarılarını ve sosyal ilişkilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca siber zorbalık ve siber obsesif takibin mağdurlar üzerinde oluşturduğu duygusal yıkım, intihar riskini artırabilmektedir [6]. Bu tür olumsuz etkiler karşısında hukuki düzenlemeler, bireylerin korunmasında önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'de, siber zorbalık Türk Ceza Kanunu kapsamında "hakaret", "tehdit" ve "kişisel verilerin yasadışı toplanması veya yayılması" gibi suç

kategorileri içerisinde değerdendirilmektedir. Ancak mağdurların haklarını koruyabilmesi için dijital kanıtların saklanması ve yasal süreçlere dair bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir [7].

Siber obsesif takip ve siber zorbalığın önlenmesine yönelik olarak bireylerin bilinçlendirilmesi, eğitim programlarının oluşturulması ve psikolojik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, güçlü şifreleme yöntemleri, gizlilik ayarlarının etkin kullanımı ve farkındalık kampanyaları gibi önleyici tedbirler siber zorbalık mağduriyetlerini azaltmada etkili olabilmektedir [8]. Ayrıca, hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri, erken müdahale stratejileri geliştirerek bu tür olumsuzlukların önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır [9].

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin siber obsesif takip ile siber zorbalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın türü

Araştırma nicel türde tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırmanın yeri ve zamanı

Araştırma, Aralık 2023- Haziran 2024 tarihleri arasında İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde yüz yüze yapılmıştır.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın evrenini, belirlenen tarih aralığında, ilgili üniversitede 1., 2., 3. ve 4. sınıf lisans eğitim alan yaklaşık 3000 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemini ise, evreni temsil eden 369 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırma örneklemi, evrenin %12.3’ünü oluşturmuştur.

Veri toplama araçları

Veri toplama, Bilgi Formu, Siber Obsesif Takip Ölçeği (SOTÖ) ve Siber Zorbalık Ölçeği (SZÖ) ile yüz yüze yapılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu, araştırmacı tarafından oluşturulan ve katılımcıya ait demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, aile yapısı, sosyal medya kullanımı) içeren bir formdur. Formda ayrıca sosyal medya kullanım alışkanlıkları, en çok kullanılan araçlar ve stalk yapma durumu gibi 11 madde bulunmaktadır.

Siber Obsesif Takip Ölçeği (SOTÖ), bireylerin siber obsesif takip davranışlarına maruz kalma düzeyini ölçmek için geliştirilmiş bir araçtır. Türkçeye uyarlaması Uğur vd. [10] tarafından yapılmıştır. 15 maddeden oluşan ölçek, 5’li Likert tipi (1= asla, 5= 5’ten fazla) kullanır ve üç alt boyuttan oluşur: Aşırı yakınlık (Madde 1-4), Tehdit Etme (Madde 5-10) ve Aktarım (Madde 11-15).

Siber Zorbalık Ölçeği, üniversite öğrencilerinin siber zorbalık düzeylerini ölçmek amacıyla Stewart vd. (2014) tarafından geliştirilmiş ve Küçük vd. [11] tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek, ikisi

çoktan seçmeli, 14'ü Likert tipi sorudan oluşur ve iki alt boyut içerir: Duygusal Zarar Görme ve Aşağılama (3.-7., 12. maddeler) ve Dışlanma ve Şiddet (8.-16. maddeler). Öğrenciler, Likert tipi sorulara "Hiç=1, Neredeyse hiç=2, Bazen=3, Hemen hemen her zaman=4, Her zaman=5" skalası ile yanıt verir. Sorular, kişinin siber zorbalık (rahatsız edilme, dışlanma, tehdit edilme vb.) yaşayıp yaşamadığını sorgular. Ölçeğin alt boyutları, duygusal sağlık, statü ve benlik saygısı üzerindeki etkileri, toplumdan dışlanma veya fiziksel şiddet gibi durumları ölçer. Toplam puan arttıkça siber zorbalık düzeyi de artar.

Siber Obsesif Takip Ölçeği (SOTÖ) ve Siber Zorbalık Ölçeği (SZÖ) yüksek güvenilirliğe sahip ölçüm araçlarıdır. SOTÖ'nün Cronbach's Alpha değeri 0.865, alt boyutları ise 0.80'in üzerinde güvenilirlik değerlerine sahiptir. SZÖ'nün Cronbach's Alpha değeri ise 0.909, alt boyutları ise 0.798 ile 0.891 arasında değişen güvenilirlik düzeylerine sahiptir (Tablo 1). Bu sonuçlar, her iki ölçeğin de tutarlı ve güvenilir ölçüm araçları olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Ölçeklerin güvenilirlik sonuçları

	Cronbach's Alpha
Siber Obsesif Takip Ölçeği (SOTÖ)	0.865
Aşırı Yakınlık	0.804
Tehdit Etme	0.814
Aktarım	0.805
Siber Zorbalık Ölçeği (SZÖ)	0.909
Duygusal Zarar Görme ve Aşağılanma	0.798
Dışlanma ve Şiddet	0.891

Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 25 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için Bağımsız Örneklem t-Testi (Independent Samples T-Test) ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Ayrıca, tüm ifadelerin ve değişkenlerin frekans değerleri analiz edilmiştir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma sonuçları, sadece İstanbul'daki bir vakıf üniversitesinin lisans 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle sınırlıdır ve genellenemez.

Araştırmanın etik boyutu

Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına ve gizlilik ilkesine dayanmaktadır. Etik kurul izni, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 08.01.2024 tarihinde, 2024/01-1171 sayılı karar numarasıyla alınmıştır. Siber Obsesif

Takip Ölçeği izni 05.11.2023, Siber Zorbalık Ölçeği izni ise 20.12.2023 tarihinde e-posta yoluyla alınmıştır. Katılımcılardan onam formu ile izin alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların %71.8'i kadın, %59,3'ünün geliri giderine eşit, %82.7'si çekirdek aile yapısına sahip, %80.8'i ailesi ile birlikte yaşıyor, %65.6'sı en uzun süre ilde yaşamış, %40.9'u 4-7 yıl arasında sosyal medyayı kullanıyor, %69.9'u sosyal medyada en çok instagramı kullanıyor, %49.1'i sosyal medyayı en çok zaman geçirmek için kullanıyor, %83.2'si sosyal medyada stalk yapıyor ve %39'u sosyal medyada en çok arkadaş çevresini stalklıyor. Ayrıca katılımcıların yaş ortalaması 21.39±2.64'dur.

Katılımcıların siber obsesif takip düzeyi oldukça düşük bulunmuştur ($\bar{X}=1.76\pm S.S.64$). Ölçeğin alt boyutları ise sırasıyla aşırı yakınlık ($\bar{X}=2.39\pm S.S.=1.09$), tehdit etme ($\bar{X}=1.50\pm S.S.=.67$) ve aktarım ($\bar{X}=1.56\pm S.S.=.74$) olarak sıralanmıştır. Benzer şekilde, siber zorbalık düzeyi de düşük bulunmuş ($\bar{X}=1.67\pm S.S.=.64$) ve alt boyutlar duygusal zarar görme ve aşağılanma ($\bar{X}=1.78\pm S.S.=.71$) ile dışlanma ve şiddet ($\bar{X}=1.59\pm S.S.=.67$) olarak belirlenmiştir.

Tablo 2'de, katılımcıların siber obsesif takip düzeyinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Sonuçlara göre, siber obsesif takip ile en uzun yaşadığınız yerleşim birimi, sosyal medya kullanım süresi ve kullanılan araçlarla anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak cinsiyet, sosyoekonomik gelir düzeyi, aile yapısı, aileyle yaşama durumu, sosyal medya kullanım amacı, stalk yapma durumu ve stalk yapılan kişilerle anlamlı farklar saptanmıştır ($p<0.05$). Erkek katılımcıların, kadınlardan daha yüksek düzeyde siber obsesif takip sergilediği, çekirdek ailede yaşayanların geniş ailede yaşayanlardan daha fazla siber obsesif takip yaptığı, ailesiyle yaşamayanların ise yaşayanlardan daha fazla siber obsesif takip düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca, sosyal medyada stalk yapan katılımcıların yapmayanlara göre daha yüksek düzeyde siber obsesif takip sergilediği tespit edilmiştir.

Post Hoc analizleri (Tukey testi) ile yapılan incelemelerde, gelir düzeyi yüksek olanların eşit gelirli olanlardan daha fazla siber obsesif takip yaptığı, sosyal medyada yeni arkadaşlar bulmak amacıyla kullananların, gündemi takip edenlere göre daha yüksek düzeyde siber obsesif takip yaptığı ve yabancılara stalk yapanların, hiç stalk yapmayanlardan daha fazla siber obsesif takip sergilediği bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların siber obsesif takip düzeyinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılması

Değişkenler		$\bar{X}$	S.S.	T/F	p
Cinsiyet	Kadın	1.67	.57	-	.000
	Erkek	1.97	.74	4.029	
Gelir düzeyi	Gelir giderden yüksek	1.91	.67	4.095	.017
	Gelir gidere eşit	1.69	.59		
	Gelir giderden düşük	1.79	.72		
Aile yapısı	Çekirdek	1.79	.64	2.2	.026
	Geniş	1.60	.58	34	
Aile ile Yaşama Durumu	Evet	1.71	.60	-	.003
	Hayır	1.96	.75	2.942	
En uzun yaşadığınız yerleşim birimi	İl	1.73	.63	1.162	.314
	İlçe	1.79	.61		
	Köy / kasaba	1.95	.83		
Sosyal medya kullanım süresi	1-3	1.70	.65	2.797	.062
	4-7	1.69	.60		
	7 ve Üzeri	1.85	.66		
Sosyal medyada en sık kullanılan araçlar	Diğer	1.89	.76	1.757	.155
	Instagram	1.71	.58		
	Twitter	1.92	.71		
	Youtube	1.80	.75		
Sosyal medya kullanım amacı	Yeni arkadaşlar bulmak	2.25	.75	5.724	.001
	Zaman geçirmek	1.78	.65		
	Arkadaşlarımı / gündemi takip etmek	1.62	.57		
	Paylaşımlarda bulunmak (fotoğraf, video vs yüklemek)	1.79	.59		
Sosya medyada stalk yapma durumu	Evet	1.79	.64	2.014	.045
	Hayır	1.61	.60		
Sosyal medyada en sık stalk yapılan kişiler	Arkadaş çevremi	1.80	.65	3.242	.022
	Ünlü insanları	1.67	.58		
	Yabancılar	1.91	.67		
	Stalk yapmıyorum	1.61	.60		

$\bar{X}$ (Ortalama), S.S. (Standart Sapma), T/F (Test İstatistiği - T testi için T değeri, ANOVA için F değeri, ve p (Anlamlılık Değeri)

Tablo 3'de, katılımcıların siber zorbalık düzeyinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediği, analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, siber zorbalık ile aile yapısı, aileyle yaşama durumu, en uzun yaşadığınız yerleşim birimi ve sosyal medya kullanım süresi gibi değişkenlerde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak cinsiyet, sosyoekonomik gelir düzeyi, sosyal medya araçları, kullanım amacı, stalk yapma durumu ve stalk yapılan kişilerle anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0.05$).

Erkek katılımcılar, kadınlardan daha yüksek düzeyde siber zorbalık sergilerken, sosyal medyada stalk yapanlar, yapmayanlardan daha yüksek zorbalık düzeyine sahiptir. Ayrıca, gelir düzeyi düşük olanlar, gelir düzeyi eşit olanlara göre daha fazla siber zorbalık yaşarken, Twitter kullananlar, diğer sosyal medya araçlarını kullananlardan daha yüksek zorbalık düzeyi göstermiştir. Yeni arkadaşlar bulma amacıyla sosyal medya kullananlar, gündemi takip etmeyi tercih edenlere göre daha yüksek zorbalık

düzeyine sahipken, arkadaş çevresine stalk yapanlar, yapmayanlardan daha yüksek düzeyde siber zorbalık yaşamaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların siber zorbalık ölçek puanlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırılması

Değişkenler		$\bar{X}$	S.S.	T/F	p
Cinsiyet	Kadın	1.60	.57	-	.001
	Erkek	1.85	.75	3.412	
Gelir düzeyi	Gelir giderden yüksek	1.64	.62	3.706	.026
	Gelir gidere eşit	1.63	.59		
	Gelir giderden düşük	1.87	.78		
Aile yapısı	Çekirdek	1.69	.65	1.380	.169
	Geniş	1.57	.53		
Aile ile Yaşama Durumu	Evet	1.64	.60	-	.056
	Hayır	1.80	.75	1.918	
En uzun yaşadığınız yerleşim birimi	İl	1.67	.65	.759	.469
	İlçe	1.64	.56		
	Köy / kasaba	1.84	.85		
Sosyal medya kullanım süresi	1-3	1.64	.66	.814	.444
	4-7	1.63	.59		
	7 ve üzeri	1.72	.67		
Sosyal medyada en sık kullanılan araçlar	Diğer	1.58	.57	3.107	.027
	Instagram	1.71	.65		
	Twitter	1.82	.58		
	Youtube	1.44	.58		
Sosyal medya kullanım amacı	Yeni arkadaşlar bulmak	1.93	.68	3.678	.012
	Zaman geçirmek	1.72	.67		
	Arkadaşlarını / gündemi takip etmek	1.52	.55		
	Paylaşımlarda bulunmak (fotoğraf, video vs yüklemek)	1.72	.63		
Sosya medyada stalk yapma durumu	Evet	1.70	.64	2.215	.027
	Hayır	1.51	.61		
Sosyal medyada en sık stalk yapılan kişiler	Arkadaş çevremi	1.77	.63	2.932	.033
	Ünlü insanları	1.60	.61		
	Yabancılar	1.71	.67		
	Stalk yapmıyorum	1.51	.61		

$\bar{X}$ (Ortalama), S.S. (Standart Sapma), T/F (Test İstatistiği - T testi için T değeri, ANOVA için F değeri, ve p (Anlamlılık Değeri)

Araştırmada, siber obsesif takip ve siber zorbalık ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi yapılmıştır. Analizlere göre, siber obsesif takip ile siber zorbalık arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur ($r = 0.447$; $p < 0.05$). Ayrıca, her iki ölçek ve alt boyutlarıyla da orta düzeyde pozitif ilişkiler tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin siber obsesif takip ile siber zorbalık arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya 369 kişi katılmış olup, katılımcıların %71.8'ini kadınlar, oluşturmuştur. Katılımcıların %59.3'ünün geliri giderine eşitken, %82.7'si çekirdek aile yapısına sahiptir. Ayrıca, %80.8'i ailesi ile birlikte yaşamakta, %65.6'sı en uzun süre ilde yaşamış, %40.9'u 4-7 yıldır sosyal

medya kullanmakta ve %69.9'u sosyal medya platformları arasında en çok Instagram'ı tercih etmektedir. Katılımcıların %49.1'i sosyal medyayı en çok zaman geçirmek amacıyla kullanırken, %83.2'si sosyal medyada "stalk" yapmaktadır ve bu davranışı en sık arkadaş çevresine yönelik gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir (%39). Katılımcıların yaş ortalaması ise 21.39 ± 2.64 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada, Siber Obsesif Takip Ölçeği'nin genel ortalaması 1.76 olarak bulunmuş, bu da öğrencilerin genel olarak düşük seviyede siber obsesif takip davranışı sergilediklerini göstermektedir. Ölçek alt boyutları incelendiğinde, aşırı yakınlık boyutu en yüksek ortalamaya sahipken (2.39), tehdit etme (1.50) ve aktarım (1.56) boyutlarının ortalamalarının daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu, öğrenciler arasında siber obsesif takip davranışının özellikle aşırı yakınlık boyutunda daha belirgin olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, Chan ve arkadaşları [12] tarafından yapılan çalışma ile tutarlılık göstermektedir. İlgili çalışmada da üniversite öğrencilerinin siber obsesif takip düzeylerinin orta derecenin altında olduğu belirlenmiştir. Araştırmada siber obsesif takip seviyesinin düşük çıkması, katılımcıların bu tür deneyimleri hatırlama veya tanımlama konusundaki güçlüklerinden, siber obsesif takip davranışını fark edememelerinden ya da bunu normal bir sosyal medya davranışı olarak algılamalarından kaynaklanabilir. Ayrıca, katılımcıların siber obsesif takip deneyimlerini paylaşmaktan çekinmeleri veya bu tür davranışları ifade etmekten utanmaları da düşük puanların sebepleri arasında değerlendirilebilir.

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin siber zorbalığa maruz kalma düzeyleri incelenmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin genel olarak düşük seviyede siber zorbalığa maruz kaldığı belirlenmiştir. Siber Zorbalık Ölçeği'nin genel ortalaması 1.67 olarak hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutları incelendiğinde, duygusal zarar görme ve aşağılanma boyutunun en yüksek ortalamaya sahip olduğu (1.78), bunu dışlanma ve şiddet boyutunun takip ettiği (1.59) görülmüştür. Bu sonuçlar, üniversite öğrencileri arasında siber zorbalığa maruz kalma durumunun özellikle duygusal zarar görme ve aşağılanma boyutunda daha belirgin olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, Dalmaz [13] tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. İlgili çalışmada da üniversite öğrencilerinin siber zorbalık ölçeği toplam puan ortalamalarının düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin siber zorbalık yaşantılarını hatırlama veya tanımlama konusunda güçlük çekmeleri, maruz kaldıkları siber zorbalık türlerini fark etmemeleri ya da bu deneyimleri sosyal medya ortamında olağan bir durum olarak değerlendirmeleri ile açıklanabilir. Ayrıca, bazı katılımcıların siber zorbalığa maruz kaldıklarını kabul etmekten çekinmeleri veya bu tür deneyimleri dile getirmekten kaçınmaları da olası sebepler arasında yer almaktadır.

Çalışmada, erkek katılımcıların kadın katılımcılara kıyasla daha yüksek düzeyde siber obsesif takibe maruz kaldığı belirlenmiştir. Ancak, literatürde farklı bulgulara rastlanmaktadır. Örneğin, Dreßing ve arkadaşları [14] tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, siber takip yaygınlığının %6.3 olduğu ve

bu duruma sıklıkla kadınların maruz kaldığı saptanmıştır. Bu farklılık, kadınların interneti daha çok sosyal bağlantı kurma, iletişim sağlama ve destek alma amacıyla kullanmalarına veya toplumsal normlar çerçevesinde erkeklerin üstünlüğünü bastırma eğilimine bağlı olarak açıklanabilir. Çalışmada ayrıca, erkek öğrencilerin siber zorbalığa maruz kalma puan ortalamasının ($\bar{x}=1.85$), kadın öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{x}=1.60$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erdur-Baker ve Kavşut [15] tarafından yürütülen araştırmalarda, erkek öğrencilerin hem daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıkları hem de daha fazla siber zorbalık yaptıkları belirlenmiştir. Ancak, bazı araştırmalar kadınların erkeklere oranla daha fazla siber zorbalık yaptığını göstermektedir. Türkiye’de kadın ve erkeklerin farklı etkileşimlerle sosyalleşmeleri, bu farklılığın bir nedeni olabilir. Özellikle kız çocuklarının daha sıkı denetim altında olmaları ve saldırgan davranışlarının baskılanması, bu bireylerin sanal ortamda siber zorbalık yaparak kendilerini ifade etmelerine yol açabilir.

Gelir düzeyi açısından, katılımcıların siber zorbalığa maruz kalma düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Geliri giderinden düşük olan katılımcıların, geliri gidere eşit olanlara kıyasla daha yüksek düzeyde siber zorbalığa maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Ybarra ve Mitchell [16] tarafından yapılan araştırmalarda, sosyoekonomik düzeyi düşük öğrencilerin, yüksek sosyoekonomik düzeydeki öğrencilere oranla %45 daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıkları belirtilmiştir. Ancak, Stys [17] tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada, ekonomik düzey yükseldikçe siber zorba davranışlarda artış görüldüğü ifade edilmiştir. Bu çelişkili bulgular, sosyoekonomik düzeyi düşük bireylerin dijital okuryazarlık eksikliği, çevresel stres ve çatışmaların yoğun olduğu bölgelerde yaşama, teknolojik erişim kısıtlılığı, psikososyal zorluklar ve sınırlı sosyal destek nedeniyle siber zorbalığa karşı daha savunmasız olmalarıyla açıklanabilir.

Sosyal medyanın kullanım amacı açısından değerlendirildiğinde, "yeni arkadaşlar bulmak" amacıyla sosyal medyayı kullanan katılımcıların, "arkadaşlarını/gündemi takip etmek" amacıyla kullananlara kıyasla daha yüksek düzeyde siber zorbalığa maruz kaldıkları görülmüştür. Literatürde, sosyal medya kullanım amacı ile siber zorbalığa maruz kalma arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Ancak, Semerci [18] tarafından yapılan bir çalışmada, internet kullanım amacı ile siber zorbalığa maruz kalma arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çalışmamızın bulguları bu sonuçlarla örtüşmemektedir. Yeni arkadaşlar edinmek amacıyla sosyal medya kullanan bireylerin daha fazla siber zorbalığa maruz kalmaları, genişleyen sosyal çevreleri nedeniyle daha fazla insanla etkileşimde bulunmalarıyla açıklanabilir. Ayrıca, yeni tanışılan kişilerle kurulan ilişkilerin başlangıç aşamasında yeterince sağlam temellere dayanmaması, karşılıklı anlayış eksikliği gibi faktörler de bireyleri siber zorbalığa karşı daha savunmasız hale getirebilir.

Bu çalışmada yapılan korelasyon analizi sonuçları, siber obsesif takip (SOTÖ) ile siber zorbalık (SZÖ) arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r = 0.447$; $p < 0.05$). Bu bulgu, bireylerin siber obsesif takip düzeyleri arttıkça siber zorbalığa maruz kalma veya siber zorba olma

olasılıklarının da arttığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, ölçeklerin alt boyutları arasında da anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Özellikle siber obsesif takibin aşırı yakınlık, tehdit etme ve aktarım boyutları ile siber zorbalık arasında yüksek düzeyde pozitif ilişkiler gözlemlenmiştir. Bu durum, siber obsesif takip davranışlarının siber zorbalıkla doğrudan bağlantılı olabileceğini göstermektedir. Siber zorbalık ölçeğinin alt boyutları olan duygusal zarar görme, aşağılanma, dışlanma ve şiddet unsurlarının da siber obsesif takip ile pozitif yönde ilişkili bulunması, siber zorbalığın bireyler üzerindeki psikolojik etkileriyle bağlantılı olabileceğini düşündürmektedir. Bu sonuç, siber obsesif takip mağdurlarının duygusal zarar, dışlanma ve psikolojik şiddet gibi olumsuz deneyimlere daha açık olabileceğine işaret etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, üniversite öğrencileri arasında siber obsesif takip ile siber zorbalık arasındaki ilişkiyi inceleyerek bu iki parametre arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, siber obsesif takip davranışları sergileyen bireylerin aynı zamanda siber zorbalık eğilimlerinin de daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, dijital ortamda bireylerin psikolojik ve sosyal sağlıkları üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğine işaret etmektedir. Araştırma sonuçları, üniversite ortamında siber obsesif takip ve siber zorbalıkla mücadele edebilmek için yeni politikaların ve eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu tür programlar, öğrencilerin dijital dünyada daha bilinçli ve sağlıklı etkileşimlerde bulunmalarını sağlayarak hem psikolojik hem de sosyal refahlarını artırabilir. Özellikle, farkındalık kampanyaları ve önleyici müdahaleler, bireylerin dijital ortamda sınırlarını daha iyi belirlemelerine ve sağlıklı çevrimiçi ilişkiler geliştirmelerine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Schoeler T, Duncan L, Cecil CM, Ploubidis GB, Pingault J-B. Quasi-experimental evidence on short- and long-term consequences of bullying victimization: A meta-analysis. *Psychol Bull.* 2018;144:1229-46.
2. Cho H, Cannon J, Lopez R, Li W. Social media literacy: A conceptual framework. *New Media Soc.* 2022;1-20.
3. Watts LK, Wagner J, Velasquez B, Behrens PI. Cyberbullying in higher education: A literature review. *Comput Human Behav.* 2017;69:269-74.
4. Savage MW, Tokunaga RS. Moving toward a theory: Testing an integrated model of cyberbullying perpetration, aggression, social skills, and Internet self-efficacy. *Comput Human Behav.* 2017;71:353-61.
5. Davison C, Stein C. The dangers of cyberbullying. *N Am J Psychol.* 2014;16:595-606.
6. Carvalho M, Branquinho C, Matos MG. Cyberbullying and Bullying: Impact on Psychological Symptoms and Well-Being. *Child Indic Res.* 2021;14:435-52.
7. Tezcan A, Durmuş B, Erdem S, Murat R. Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınları; 2020. s.629.
8. Choi KS, Earl K, Lee JR, Cho S. Diagnosis of cyber and non-physical bullying victimization: A lifestyles and routine activities theory approach to constructing effective preventative measures. *Comput Human Behav.* 2019;92:11-9.
9. Carpenter LM, Hubbard GB. Cyberbullying: implications for the psychiatric nurse practitioner. *J Am Psychiatr Nurses Assoc.* 2014;27(3):142-8.
10. Uğur E, Akat M, Savcı M, Ercengiz M. Siber şiddet ile ilgili iki ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği: siber obsesif takip ölçeği (SOTÖ) ve siber flört şiddeti ölçeğinin (SFŞÖ) Türkçeye uyarlanması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi.* 2022;13(3):46-58. doi: 10.19160/e-ijer.1041545.

11. Küçük S, İnancıcı MA, Ziyalar N. Turkish adaptation of Cyberbullying Scale. Adli Tıp Bülteni. 2017;22(3):172-6. doi: 10.17986/blm.2017331584.
12. Chan E, Viñas-Racionero MR, Scalora MJ. Bridging the gap: the predictive roles of emotion dysregulation and stalking-related attitudes on offline and online stalking and intrusive harassment. J Interpers Violence. 2022;37(21-22):NP19331-NP19357.
13. Dalmaz E. Üniversite öğrencilerinde siber zorbalık/mağduriyet, depresyon ve anksiyete arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2014.
14. Dreßing H, Bailer J, Anders A, Wagner H, Gallas C. Cyberstalking in a large sample of social network users: Prevalence, characteristics, and impact upon victims. Cyberpsychol Behav Soc Netw. 2014;17(2):61-7.
15. Erdur-Baker Ö, Kavşut F. Akran zorbalığının yeni yüzü: Siber zorbalık [Cyber Bullying: A New Face of Peer Bullying]. Eurasian J Educ Res. 2007;27:31-42.
16. Ybarra ML, Mitchell KJ. Online aggressor/targets, aggressors, and targets: A comparison of associated youth characteristics. J Child Psychol Psychiatry. 2004;45(7):1308-16.
17. Stys Y. Beyond the schoolyard: examining electronic bullying among Canadian youth [Master's Thesis]. Ottawa: Carleton University; 2004.
18. Semerci A. Lise öğrencilerinin siber zorbalık ve mağduriyet durumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2017;25(4):1285-300.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ÖZNEL MUTLULUK İLE TEDAVİYE UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fatih Şahin¹

¹Muş Alparslan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muş Alparslan Üniversitesi Külliyesi, Muş, Türkiye, fatih.sahin@alparslan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2642-1263>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma şizofreni hastalarında öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada sonucunda elde edilen bulguların, bireyselleştirilmiş müdahalelerin geliştirilmesine ve tedavi süreçlerinin daha etkili yönetilmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca, psikososyal faktörlerin tedaviye uyum üzerindeki rolünü vurgulayarak, bütüncül tedavi yaklaşımlarına ışık tutması beklenmektedir.

Yöntem: Araştırma verileri, Bir Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine bağlı Toplum Ruh Sağlığı (TRSM) merkezinde arasında toplandı. Araştırmanın evrenini TRSM'ye kayıtlı, DSM-V tanı kriterlerine göre şizofreni tanısı almış ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan 124 hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında “Sosyo Demografik Bilgi Formu”, Tedaviye Uyum Ölçeği “TUÖ” ve Öznel Mutluluk Ölçeği “ÖMÖ” kullanıldı.

Bulgular: Hastaların ortalama TUÖ puanı 2.60 ± 0.52 olarak ÖMÖ toplam puanı ise 18.62 ± 4.22 olarak bulundu. Hastaların ortalama TUÖ ve ÖMÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edildi ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Hastaların ortalama Tedaviye Uyumu orta düzeyde, Öznel Mutluluk orta düzeyde bulunmuştur. Bu bulgu; tedaviye uyumun, bireylerin öznel mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Psikiyatri hemşireleri, hastalarla birebir iletişim kurarak tedavi süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etmelidir. Hastaların öznel mutluluk düzeylerini artırmak için psikososyal müdahaleler planlanmalı ve duygusal destek verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri, Şizofreni, Tedaviye Uyum, Öznel Mutluluk

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SUBJECTIVE HAPPINESS AND COMPLIANCE WITH TREATMENT IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Fatih Şahin¹

¹Muş Alparslan University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Muş Alparslan University Campus, Muş, Turkey, fatih.sahin@alparslan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2642-1263>

Abstract

Introduction and Aim: This study was conducted to examine the relationship between subjective happiness and treatment adherence in patients with schizophrenia.

Methods: The research data were collected at a Community Mental Health Center (CMHC) affiliated with a Mental Health and Diseases Hospital. The study sample consisted of 124 patients diagnosed with schizophrenia according to DSM-V diagnostic criteria and meeting the inclusion criteria for the study. Data collection tools included the "Socio-Demographic Information Form," the "Treatment Adherence Scale" (TAS), and the "Subjective Happiness Scale" (SHS).

Results: The average TAS score of the patients was found to be 2.60 ± 0.52 , and the average SHS score was 18.62 ± 4.22 . A statistically significant positive correlation was identified between the patients' TAS and SHS scores ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Patients' treatment adherence levels were found to be moderate, as were their levels of subjective happiness. This finding indicates that treatment adherence positively affects individuals' subjective happiness levels. It is recommended that psychiatric nurses engage in direct communication with patients to encourage active participation in treatment processes. Furthermore, psychosocial interventions and emotional support should be planned to improve patients' subjective happiness.

Keywords: Nursing, Psychiatry, Schizophrenia, Treatment Adherence, Subjective Happiness

GİRİŞ

Şizofreni, dünya genelinde yaklaşık %1 oranında görülen, düşünce, algı, duygu ve davranışlarda ciddi bozulmalara yol açan, kronik ve kompleks bir zihinsel bozukluktur [1]. Bu bozukluk, bireylerin sosyal işlevselliğini ve yaşam kalitesini önemli ölçüde azaltmakta ve genellikle sürekli ilaç kullanımı ve terapötik müdahaleler gerektirmektedir. Şizofreninin tedavi sürecinde kullanılan farmakolojik ve psikososyal müdahaleler, semptomları yönetmek ve hastalığın seyrini iyileştirmek amacı taşır; ancak, tedavi sürecinin başarıya ulaşmasında en kritik faktörlerden biri, hastaların tedaviye ne derece uyum gösterdiğidir [2].

Tedaviye uyum, bireyin ilaçlarını düzenli kullanması, terapilere katılması ve doktor talimatlarını yerine getirmesi anlamına gelir [3]. Tedaviye uyumsuzluk, şizofreni hastalarında yaygın bir problemdir ve semptomların kötüleşmesine, hastane yatışlarının artmasına ve yaşam kalitesinin daha da düşmesine yol açabilir [4]. Bu nedenle, tedaviye uyumun artırılması, şizofreni hastalarında tedavi sürecinin etkinliği açısından hayati önem taşır. Yapılan çalışmalar, tedaviye uyumsuzluk oranlarının %60'a kadar çıkabileceğini ve bunun tedavi sonuçlarını olumsuz etkilediğini göstermektedir [5].

Son yıllarda yapılan araştırmalar, şizofreni hastalarında öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Öznel mutluluk, bireyin yaşamından aldığı genel tatmin ve mutluluk duygusunu ifade eder ve bireyin duygusal refahının temel bir göstergesi olarak kabul edilir [6]. Yüksek öznel mutluluk düzeyine sahip bireylerin tedaviye daha iyi uyum sağladıkları ve tedavi süreçlerine daha aktif katıldıkları görülmektedir [1]. Literatürde şizofreni hastalarının öznel mutluluk düzeyleri ile tedaviye uyum düzeyleri arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Mutluluğu yüksek olan bireyler, tedavi planlarını daha istekli bir şekilde takip etmekte ve ilaçlarını düzenli kullanma konusunda daha disiplinli davranmaktadır [7].

Bu bağlamda öznel mutluluk düzeyleri düşük olan bireylerde ise, tedaviye uyum sorunu sıkça gözlemlenmektedir. Öznel mutluluğu düşük olan bireyler, tedaviye daha isteksiz katılmakta ve sosyal izolasyon riskleri artmaktadır [1]. Sosyal destek sistemlerinin eksikliği ve bireyin çevresinden aldığı geri bildirimin düşük olması, mutluluk düzeylerinin azalmasına ve tedaviye uyum süreçlerinin

bozulmasına neden olabilir [8]. Özellikle sosyal ilişkilerde azalma, bireyin yalnızlaşmasına ve tedavi süreçlerine olan ilgisinin azalmasına yol açmaktadır. Tedaviye uyum sürecini iyileştirmek için, bireylerin psikososyal durumlarına ve mutluluk düzeylerine odaklanması gerektiği belirtilmektedir. Tedaviye uyum ve öznel mutluluk arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalar, şizofreni tedavisinde bireylerin yaşam kalitelerini artıracak stratejilerin geliştirilmesine yönelik ipuçları sunmaktadır [4]. Antipsikotik ilaç tedavilerinin yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkileri ve uzun etkili enjeksiyonların tedaviye uyumu artırdığı göz önünde bulundurulduğunda, bireylerin öznel mutluluk düzeylerine odaklanması, tedavi sonuçlarını daha da iyileştirebilir [2].

Bu çalışma, şizofreni tanısı almış bireylerde öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Öznel mutluluk, bireyin yaşamından aldığı genel doyum ve duygusal iyi oluşunu ifade eden bir kavramdır. Pozitif duyguların ve yaşamdan memnuniyetin, tedaviye yönelik motivasyonu artırabileceği ve bireyin tedaviye uyumunu güçlendirebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, öznel mutluluğun tedaviye uyum üzerindeki etkilerinin anlaşılması, hastalara yönelik psikososyal müdahalelerin geliştirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, şizofreni tanısı almış bireylerde öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkinin belirlenmesi yoluyla, klinik uygulamalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, bireyin yaşam kalitesini artırmaya yönelik bütüncül tedavi yaklaşımlarının önemini vurgulayarak, hastaların uzun vadeli iyilik hallerine katkıda bulunabilecek yeni stratejilerin geliştirilmesine olanak tanıyabilir.

YÖNTEM

Bu çalışma, şizofreni tanısı almış bireylerde öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma soruları;

1. Şizofreni hastalarında öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasında ilişki var mıdır?

ARAŞTIRMA TASARIMI

Araştırma, şizofreni tanısı almış bireylerin öznel mutluluk düzeyleri ile tedaviye uyumları arasındaki ilişkiyi inceleyen kesitsel ve ilişki arayıcı bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmaya, DSM-5 kriterlerine göre şizofreni tanısı almış, evrenden örneklem seçimine gidilmeyerek ulaşılabilen en az bir yıldır tedavi gören, yazılı bilgilendirilmiş onam formunu imzalayan 124 hasta dahil edilmiştir. Katılımcılar, gönüllülük esasına göre seçilmiş olup, ciddi bilişsel yetersizliği olanlar, başka ağır psikiyatrik bozukluk tanısı alanlar ve tedaviye tamamen uyumsuz olan hastalar çalışmaya dahil edilmemiştir. Katılımcıların demografik özellikleri veri toplama sürecinde kaydedilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik onayı, Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 19.11.2024 tarih 168396 sayılı kurul kararı ile alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Öznel Mutluluk Ölçeği (ÖMÖ): Öznel mutluluk düzeyini ölçmek için Lyubomirsky ve Lepper (1999) [9] tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanmış olan Öznel Mutluluk Ölçeği (Subjective Happiness Scale) kullanılmıştır [9]. Bu ölçek, bireylerin mutluluk düzeylerini kendi algılarına göre değerlendirmelerine imkan tanır ve 4 maddeden oluşur. Her madde, 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında puanlanır. Ölçeğin yüksek puanları, daha yüksek mutluluk düzeyini ifade eder. Ölçekten en düşük 4 en yüksek 28 puan alınabilmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Doğan ve Çötök (2011) [10] tarafından yapılmıştır olup iç tutarlılık katsayısı 0.86 olarak bulunmuştur [10]. Bu çalışmada ise iç tutarlılık katsayısı .72 olarak bulundu.

Tedaviye Uyum Ölçeği (TUÖ): Tedaviye uyum ölçeği Morisky, Gren ve Levine (1986) [11] tarafından geliştirilmiş olup Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bahar ve arkadaşları (2014) [12] tarafından yapılmıştır. Ölçek 4 maddeden oluşmakla birlikte sorular Evet/Hayır şeklinde iki

cevap seçeneği bulunmaktadır. Ölçeğin puanlaması Evet/Hayır sayısına göre yapılmaktadır. Bütün sorulara hayır denmiş ise ilaç uyumu yüksek, 1 veya 2 soruya evet denmiş ise ilaç uyumu orta, 3 veya 4 soruya evet denmiş ise ilaç uyumu düşük olarak değerdendirmek yapılmaktadır. Çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .62 olarak bulunmuştur [12]. Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .60 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Veriler, hastaların psikiyatri polikliniğine rutin kontrolleri sırasında toplanmıştır. Katılımcılara, çalışmanın amacı detaylı bir şekilde açıklanmış ve bilgilendirilmiş onam formları imzalatılmıştır. Ölçekler, yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmış ve görüşmeler ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Verilerin toplanması sırasında, her katılımcının mahremiyetine dikkat edilmiştir ve etik kurallara tam uyum sağlanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Toplanan veriler, SPSS 25.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri, tedaviye uyum ve öznel mutluluk puanları ortalama $\pm$ standart sapma olarak sunulmuştur. Öznel Mutluluk Ölçeği literatür doğrultusunda evet/hayır sayısına göre 1, 2, 3 olarak kodlanmış ve ortalamalar belirlenmiştir. Öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Ayrıca, gruplar arasındaki farkları incelemek için bağımsız örneklem t-testi ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Tüm analizlerde $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Şizofreni Hastalarında Öznel Mutluluk ile Tedaviye Uyum Arasındaki İlişkiyi belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bulguları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Hastaların Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı ve Ölçeklerden Aldıkları Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki (n:124)

Özellikler	OMÖ		TUÖ	
	Min.-Max	Ort.-SS	Test ve p değeri	Test ve p değeri
Yaş	19-62	38.47±11.03	r:-0.262** P:0.003	r:-0.275** P:0.002
Tedavi Yılı	1-35	11.64± 8.16	r:-0.124 P:0.171	r:-0.158 P:0.080
	Sayı	Yüzde	Ort.±SS	Test ve p değeri
Eğitim Düzeyi				
İlköğretim	37	29.8	18.35±3.83	T:0.462
Lise ve Üzeri	87	70.2	18.74±4.40	P:0.736
Cinsiyet				
Kadın	16	12.9	15.81±4.29	T:2.93
Erkek	108	87.1	19.04±4.07	P:0.99
Medeni durum				
Evli	33	26.6	19.15±3.51	T:0.841
Bekar	91	73.4	18.43±4.46	P:0.102
Gelir durumu				
algısı				
Kötü	37	27.4	16.26±4.10	KW:15.556
Orta	77	62.1	19.69±4.04	P:0.00**
İyi	13	10.5	18.46±3.15	2.26±0.61 KW:16.88

**p<0.01.

*p<0.05.

Araştırma kapsamına alınan hastaların tanıtıcı özelliklerinin dağılımı (Tablo 1.)’de görülmektedir. Hastaların yaş ortalamaları 38.47±11.03, tedavi yılı ortalamaları 11.64± 8.16 olarak bulundu. Hastaların %70.2’sini lise mezunu, %87.1’ini erkek, %73.4’ünü bekar ve %62.1’inin gelir durumunun orta düzeyde olduğu belirlendi (Tablo 1.).

Hastaların tanıtıcı özellikleri ile OMÖ ve TUÖ ölçek puan ortalamaları karşılaştırıldığında (Tablo 1.), gelir durumu orta düzeyde olan hastaların OMÖ (19.69±4.04) ve TUÖ (2.74±0.47) ölçek puan ortalamalarının diğer gruplardan istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturacak şekilde daha yüksek olduğu tespit edildi (p<0.01).

Tablo 2. Hastaların TUÖ ve ÖMÖ’den aldıkları Min-Max ve Puan Ortalamalarının Dağılımı (n:124)

Ölçekler	Min	Max	Ortalama±SS
ÖMÖ	4	28	18.62±4.22
TUÖ Skoru	1	3	2.60±0.52

Hastaların OMÖ ve TUÖ'den aldıkları min-max puanlar ve puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde (**Tablo 2.**), hastaların TUÖ'den minimum 1 maximum 3 puan aldıkları ve puan ortalamalarının 2.60 ± 0.52 , OMÖ'den minimum 4 maximum 28 puan aldıkları ve puan ortalamalarının 18.62 ± 4.22 olduğu tespit edildi (**Tablo 2.**).

Tablo 3. Hastaların OMÖ ve TUÖ ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasındaki ilişki

Ölçekler	ÖMÖ
TUÖ	$r=0.294$ $p=0.001^{**}$

$^{**}p<0.01$.

$^{*}p<0.05$.

Hastaların TUÖ ve ÖMÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki (**Tablo 3.**)'te görülmektedir. Hastaların TUÖ ve ÖMÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi ($p<0.01$) (**Tablo 3.**).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, şizofreni hastalarının öznel mutluluk (ÖMÖ) ve tedaviye uyum (TUÖ) arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada şizofreni hastalarının mutluluk ve tedaviye uyum düzeylerinin orta düzeylerde olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, literatürde yer alan birçok çalışmayla uyumlu olmakla birlikte [7, 13] bazı araştırmalar daha yüksek ya da daha düşük düzeyler rapor etmiştir [14]. Leucht ve arkadaşları (2012), şizofreni hastalarında ilaç tedavisine uyumun düşük olduğunu ve bu durumun semptom yönetimini zorlaştırdığını vurgulamıştır [14]. Ancak, çalışmamızda gözlemlenen orta düzeydeki uyum, hastalarımızın bireysel özellikleri ve tedaviye yönelik algılarıyla ilişkili olabilir.

Çalışmamızda, hastaların gelir durumu algısı, hem öznel mutluluk hem de tedaviye uyum üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Gelir durumu düşük olarak algılanan hastaların, hem ÖMÖ hem de TUÖ puanlarının düşük olduğu saptanmıştır. Masand ve arkadaşları (2009), düşük gelir düzeyine sahip hastaların tedaviye uyumda zorluk yaşadıklarını ve bu durumun tedavi başarısızlığına yol açabileceğini belirtmişlerdir [15]. Düşük gelir algısına sahip hastalar, tedavi süreçlerine dair motivasyonlarının azalması nedeniyle tedaviye uyum konusunda sorunlar yaşamaktadır ve bu da genel mutluluklarını düşürmektedir.

Hastaların Ölçeklerden Aldıkları Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki Çalışmamızda, öznel mutluluk ve tedaviye uyum arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Öznel mutluluk düzeyi yüksek olan hastaların, tedavi süreçlerine daha iyi uyum sağladığı gözlemlenmiştir. Agid ve arkadaşları (2012), şizofreni hastalarında mutluluk düzeyinin tedaviye uyum üzerinde kritik bir rol oynadığını ve mutluluk düzeyi yüksek olan hastaların tedavi süreçlerine daha bağlı olduklarını rapor etmiştir [16]. Palmer ve arkadaşları (2014) da benzer şekilde, öznel mutluluğun tedaviye uyumu

olumlu etkilediğini ve mutluluk düzeyi yüksek olan hastaların tedavi süreçlerine daha iyi katılım sağladıklarını belirtmiştir [17].

SONUÇ

Bu çalışma, şizofreni hastalarında öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki güçlü ilişkiyi ortaya koymuştur. Bulgularımız, genel olarak hastaların orta düzeyde mutluluk ve tedaviye uyum gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. Gelir durumu ve öznel mutluluk gibi faktörlerin, hastaların tedaviye uyumunu ve mutluluk düzeylerini önemli ölçüde etkilediği gözlemlenmiştir. Literatürde de bu bulgular desteklenmekte olup psikiyatri hemşireleri; hastalarla birebir iletişim kurarak tedavi süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etmelidir. Hastaların öznel mutluluk düzeylerini artırmak için psikososyal müdahaleler planlanmalı ve duygusal destek verilmelidir.

Şizofreni tedavisinde bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması gerektiğini göstermektedir.

KAYNAKLAR

1. Gutiérrez-Rojas L, Peralta V, Tabarés-Seisdedos R, et al. Functioning and happiness in people with schizophrenia: analyzing the role of cognitive impairment. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(14):7706. doi:10.3390/ijerph18147706.
2. Sampogna G, Luciano M, Del Vecchio V, et al. A systematic review on the effectiveness of antipsychotic drugs on the quality of life of patients with schizophrenia. *Brain Sci*. 2023;13(11):1577. doi:10.3390/brainsci13111577.
3. Meriç M, Ergün G. Şizofreni hastalarının ilaç uyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi: nitel bir çalışma. *Göbeklitepe Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2022;5(8):98-104.
4. Fiorillo A, Del Vecchio V, Luciano M, Sampogna G, et al. The role of shared decision-making in improving adherence to pharmacological treatments in patients with schizophrenia: a clinical review. *Ann Gen Psychiatry*. 2020;19:1-12. doi:10.1186/s12991-020-00300-5.
5. İzci F, Kanat A, Koç F, et al. Effect of care burden and personality traits of caregivers on treatment compliance and functionality of patients with schizophrenia. *Prim Care Companion CNS Disord*. 2023;25(6):50327. doi:10.4088/PCC.22m03309.
6. Petkari E, Giacco D, Ochoa S, et al. Which psychological interventions improve quality of life in patients with schizophrenia-spectrum disorders? A meta-analysis of randomized controlled trials. *Psychol Med*. 2024;54(2):221-244. doi:10.1017/S0033291722002688.
7. Goff DC, Hill M, Freudenreich O. Strategies for improving treatment adherence in schizophrenia and schizoaffective disorder. *J Clin Psychiatry*. 2010;71(suppl 2):20033. doi:10.4088/JCP.9108sulcc.04.
8. Jansen JE, Morris E, Gumley A, et al. Acceptance-and mindfulness-based interventions for persons with psychosis: a systematic review and meta-analysis. *Schizophr Res*. 2020;215:25-37. doi:10.1016/j.schres.2019.10.040.
9. Lyubomirsky S, Lepper HS. A measure of subjective happiness: preliminary reliability and construct validation. *Soc Indic Res*. 1999;46:137-155. doi:10.1023/A:1006824100041.
10. Doğan T, Çötök NA. Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2011;4(36):165-172.
11. Morisky DE, Green LW, Levine DM. Concurrent and predictive validity of a self-reported measure of medication adherence. *Med Care*. 1986;24(1):67-74. doi:10.1097/00005650-198601000-00007.
12. Bahar G. İki uçlu bozukluk tanısı almış hastalarda Morisky Uyum Ölçeğinin Türkçe geçerlilik güvenirlik çalışması ve duygudurum düzenleyici kullanan hastaların kan düzeyi ölçümleri ile tedaviye uyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi [master's thesis]. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi; 2013.
13. Şahin F, Altun ÖŞ. Orjinal makale şizofreni hastalarında algılanan aile desteği ile mutluluk düzeyi arasındaki ilişki. *J Psychiatr Nurs*. 2020;11(3):181-187. doi:10.14744/phd.2020.36429.
14. Leucht S, Tardy M, Komossa K, et al. Antipsychotic drugs versus placebo for relapse prevention in schizophrenia: a systematic review and meta-analysis. *Lancet*. 2012;379(9831):2063-2071. doi:10.1016/S0140-6736(12)60239-6.
15. Masand PS, Roca M, Turner MS, et al. Partial adherence to antipsychotic medication impacts the course of illness in patients with schizophrenia: a review. *Prim Care Companion J Clin Psychiatry*. 2009;11(4):147. doi:10.4088/PCC.08r00612.
16. Agid O, Shapira B, Zislin J, et al. Happiness in first-episode schizophrenia. *Schizophr Res*. 2012;141(1):98-103. doi:10.1016/j.schres.2012.07.026.
17. Palmer BW, Mausbach B, McClure F, et al. Wellness within illness: happiness in schizophrenia. *Schizophr Res*. 2014;159(1):151-156. doi:10.1016/j.schres.2014.07.029.

ANNELERİN PAYLAŞAN EBEVEYNLIK İLE SOSYAL ONAY İHTİYACI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Esra Ünal¹, Özlem Erdem², Arzu Koçak Uyaroğlu³

¹KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Karatay, Konya, Türkiye,
uesra70@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-7588-9444>

²Selçuk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Selçuklu, Konya,
Türkiye, ozlemerdem4042@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3220-166X>

³Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Selçuklu, Konya, Türkiye,
asukocak51@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-6581-4617>

ÖZET

Giriş-Amaç: Annelerin sosyal medyada ebeveynlik davranışlarını paylaşma eğilimi, son yıllarda dikkat çeken bir olgudur. Bu durum, paylaşan ebeveynlik davranışı ile annelerin sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkiyi gündeme getirmektedir. Anneler, sosyal medya paylaşımları aracılığıyla ebeveynlik pratiklerini görünür kılarak, bir yandan duygusal destek ve kendini gerçekleştirme arayışında bulunurken, diğer yandan toplumsal normlar doğrultusunda onaylanma ihtiyacını karşılamayı hedefleyebilir. Bu bağlamda bu çalışmada annelerin paylaşan ebeveynlik ile sosyal onay ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türdeki bu çalışma Ağustos-Ekim 2023 tarihleri arasında Kişisel Bilgi Formu, Sosyal Medya Kullanım Formu, Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği ve Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği aracılığıyla 393 annenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler çevrimiçi anket üzerinden toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (version.25) paket programı kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce bir üniversitenin etik kurulundan etik kurul izni (Tarih: 14.07.2023, Karar no: 2023/022) alınmıştır.

Bulgular: Annelerin sosyal medya kullanım zamanı ve günlük kullanım süresi ile paylaşan ebeveynlik toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Annelerin Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği ile Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,01$). Ancak Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puan ortalaması ile Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0,226$; $r=-0,470$; $r=0,337$; $r=-0,401$; $p<0,01$).

Sonuç ve Öneriler: 10 yıl ve üzeri zamandır sosyal medya kullanan ve günlük kullanım süresi 3-4-saat ve daha fazla olan annelerin paylaşan ebeveynlik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Annelerin sosyal onay ihtiyaç düzeyleri artarken; paylaşım davranışı ve olumlu geribildirim etki düzeyleri artmakta; sosyal karşılaştırma ve olumsuz geribildirim etkisi düzeyleri ise azalmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda dijital dünyada önemli bir sorun olarak değerlendirilen paylaşan ebeveynlik kavramının sosyal medya bağımlılığı gibi farklı psikososyal değişkenler ile ele alınması, örneklem grubunda babaların da yer aldığı nicel ve nitel çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anneler, Sosyal medya, Psikiyatri hemşireliği

THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHERS' SHARENTING AND THEIR NEEDS FOR SOCIAL APPROVAL

Esra Ünal¹, Özlem Erdem², Arzu Koçak Uyaroğlu³

¹KTO Karatay University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Karatay, Konya, Turkey, uesra70@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-7588-9444>

²Selçuk University, School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Selçuklu, Konya, Turkey, ozlemerdem4042@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3220-166X>

³Selçuk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Selçuklu, Konya, Turkey, asukocak51@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-6581-4617>

ABSTRACT

Introduction and Aim: By making their parenting practices visible through social media posts, mothers can seek emotional support and self-actualization on the one hand, while on the other hand, aiming to meet their need for approval in line with social norms. This study aimed to examine the relationship between mothers' sharing parenting and their need for social approval.

Methods: This descriptive and relationship-seeking study was conducted between August-October 2023 with the participation 393 mothers through the Personal Information Form, Social Media Usage Form, Sharenting Scale, Social Approval Need Scale. Data were collected via online survey. SPSS program was used evaluate the data. Before starting the research, ethics committee approval (Date: 14.07.2023, Decision no: 2023/022) was obtained from the ethics committee of university.

Results: It was found that there was a statistically significant difference between the mothers' social media usage time and daily usage time and the total mean score of the SS ($p<0.05$). No significant relationship was found between the mothers' SS and the NSAS total mean scores ($p>0.01$). However, significant relationship was found between the total mean score of the NSAS and SS sub-dimension mean scores ($r=0.226$; $r=-0.470$; $r=0.337$; $r=-0.401$; $p<0.01$).

Conclusion and Recommendations: It has been determined that mothers who have been using social media for 10 years, more and use it for 3-4 hours or more per day have higher levels of sharing parenting. While mothers' social approval needs increase, sharing behavior and positive feedback effect levels increase; social comparison and negative feedback effect levels decrease. In line with these results, it is recommended that the concept of sharenting, which is considered an important problem in the digital world, be addressed with different psychosocial variables such as social media addiction and that quantitative and qualitative studies including fathers in the sample group be planned.

Key Words: Mothers, Social media, Psychiatric nursing

GİRİŞ

Küresel anlamda teknolojinin ilerlemesi ve internet kullanım oranının artmasıyla birlikte günümüzde sosyal medya, bireylerin kendilerini ifade ettiği, toplumsal ilişkilerini sürdürdüğü önemli bir platform haline gelmiştir. Özellikle ebeveynler, çocuklarıyla ilgili deneyimlerini, başarılarını, günlük yaşamlarını paylaşarak topluluk hissi oluşturmakta ve çevrelerinden sosyal destek almaktadır. Bu durum "paylaşan ebeveynlik (sharenting)" kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır [1]. Türkçe'ye Güneş tarafından paylaşılan ebeveynlik olarak çevrilen sharenting; ebeveynlerin çocuklarına ait görsel ve yazılı içerikleri sosyal medya platformlarında paylaşımlarını ifade eden bir terimdir [2].

Çevrim içi platformlarda sergilenen paylaşılan ebeveynlik davranışlarının temelinde iletişim kurma, bilgi alışverişinde bulunma, sosyal destek sağlama, albüm veya günlük olarak kullanma, kendini gerçekleştirme, ticari kaygı, toplum tarafından beğenilme, onay alma gibi psikososyal amaçların olduğu belirtilmektedir [3,4]. Örneğin Cino ve ark. tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili yaptığı paylaşımdan sonra sosyal medya takipçilerinden aldıkları beğenilerin; onaylanma olarak tanımlandığı, kendilerini ve çocuklarını iyi hissettirdiği sonucuna ulaşılmıştır [5]. Annelerin paylaşılan ebeveynlik eylemleri ile olumlu geri bildirim almak, toplumsal normlara uyum sağlamak ve değer görme duygusunu pekiştirmek için annelik rollerini topluma kanıtlama gereksiniminde oldukları, böylece sosyal onay ihtiyaçlarını sosyal medya platformlarından karşıladıkları düşünülmektedir [3]. Ayrıca paylaşılan ebeveynliğin genel sosyal ağ kullanımı ile paralellik gösterdiği, kadınların erkeklere göre sosyal medya kullanım düzeyinin daha fazla olduğu, bu doğrultuda annelerin babalara kıyasla daha fazla paylaşılan ebeveynlik davranışında bulundukları düşünülmektedir [6]. Bu nedenle çalışma kapsamında annelerin paylaşılan ebeveynlik düzeylerinin incelenmesinin önem kazandığı düşünülmektedir.

İlgili alan yazında paylaşılan ebeveynlik davranışının kontrolünün kaybedilerek ebeveynler üzerinde bağımlılığa dönüşebileceği, çocuğun gelişimsel dönem özelliklerine, ebeveyn çocuk ilişkisine zararlı olabileceği, çocuk ihmal ve istismarına neden olabileceği hatta dijital çocuk kaçırma gibi uzun vadede ortaya çıkan birçok olumsuz psikososyal sonucu olabilmektedir [2,7,8,9]. Paylaşılan ebeveynlik eylemleri hukuki boyut açısından değerlendirildiğinde özellikle reşit olmayan çocukların özel hayatının ihlal edilebileceği ifade edilmektedir [10].

Ayrıca ilgili literatürde paylaşılan ebeveynlik ile farklı sosyodemografik özelliklerin ele alındığı çalışmalar bulunmasına rağmen [1,4,9,10] sosyal onay ihtiyacı ile arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar sınırlıdır [3]. Bu nedenle çalışma konusunun özgün olduğu, alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışma sonuçlarının; anne babaların paylaşılan ebeveynlik davranışları hakkında farkındalıklarının artırılması, olumsuz durumlar karşısında

danışmanlık ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesi açısından psikiyatri hemşirelerine bir yol haritası sunacağı öngörülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada annelerin paylaştan ebeveynlik ile sosyal onay ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

1. Annelerin sosyodemografik ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre paylaştan ebeveynlik düzeyi nedir?
2. Annelerin paylaştan ebeveynlik ve sosyal onay ihtiyaçları düzeyleri nedir?
3. Annelerin paylaştan ebeveynlik ile sosyal onay ihtiyaçları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde bir çalışmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki 18 yaşından küçük çocuğa sahip 18-65 yaş arasındaki anneler oluşturmuştur. Çalışmanın örneklem hesaplamasında G*Power 3.1 paket programı kullanılmıştır. Gökçaya ve ark.’nın “Sosyal Medya Bağımlılığının Sosyal Onay İhtiyacı ve Beden Memnuniyeti ile İlişkisi” başlıklı çalışmasındaki kadınların “Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği” puan ortalaması ve standart sapma değeri ($70,75 \pm 22,67$) dikkate alınarak 0,18 etki büyüklüğü, %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile örneklem büyüklüğü 310 kişi olarak belirlenmiştir [11]. Çalışmanın örneklem seçiminde olasılıksız örnek seçim yöntemlerinden gelişigüzel örnek seçim yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırma; Türkçe okuma yazma bilen, 18-65 yaş arasında olan, 18 yaşından küçük ve zihinsel bir engeli olmayan çocuğa sahip, sosyal ağları kullanma becerisi olan ve sosyal medya uygulama hesabı kullanan 393 anne ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Literatür taraması sonucunda [1,3,4,9,10] katılımcıların bazı sosyodemografik ve kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla hazırlanan form; yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma durumu, ekonomik durum algılarını belirlemeyi amaçlayan 5 sorudan oluşmaktadır.

Sosyal Medya Kullanım Formu: Literatür taraması sonucunda [1,3,4,9,10] katılımcıların sosyal medya kullanım bilgilerini belirlemek amacıyla hazırlanan form; sosyal medyaya erişim için kullanılan uygulama, sosyal medya hesabı kullanım süresi, sosyal medya platformları için ayrılan süre, sosyal medya uygulamalarını kullanım amaçlarını belirlemeyi amaçlayan 4 sorudan oluşmaktadır.

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği, paylaşan ebeveynlik (sharenting) eylemlerini ve bireyler üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla Alemdar ve Kahraman tarafından geliştirilmiştir [6]. 17 maddeden oluşan 5’li likert tipi (1-hiçbir zaman, 5-her zaman) ölçektir. Ölçek; “Paylaşım Davranışı”, “Sosyal Karşılaştırma Davranışı”, “Olumlu Geri Bildirim Etkisi” ve “Olumsuz Geri Bildirim Etkisi” olmak üzere dört alt faktörden oluşmaktadır. “Paylaşım Davranışı” faktöründe 6 madde (1, 2, 3, 4, 5, 6), “Sosyal Karşılaştırma Davranışı” alt faktöründe 4 madde (14, 15, 16, 17), “Olumlu Geri Bildirim Etkisi” alt faktöründe 4 madde (7, 8, 9, 10) ve “Olumsuz Geri Bildirim Etkisi” alt faktöründe 3 madde (11, 12, 13) yer almaktadır. Ölçekte 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 17. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan 17 ile 85 arasında değışmekte olup bireyin ölçekten yüksek puan alması paylaşan ebeveynlik davranışlarının yoğunlaştığı anlamına gelmektedir.

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği: Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği, bireylerin sosyal onay ihtiyaçlarını ölçmek amacıyla Karaşar ve Öğülmüş tarafından geliştirilmiştir [12]. 25 maddeden oluşan 5’li likert tipi (1-kesinlikle katılmıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum) ölçektir. Ölçek; “Başkalarının Yargılarına Duyarlılık”, “Sosyal Geri Çekilme” ve “Olumlu İzlenim Bırakma” olmak üzere üç alt faktörden oluşmaktadır. “Başkalarının Yargılarına Duyarlılık” faktöründe 9 madde (3, 7, 9, 12, 16, 19, 22, 23, 24), “Sosyal Geri Çekilme” faktöründe 8 madde (10, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 25) ve “Olumlu İzlenim Bırakma” faktöründe 8 madde (1, 2, 4, 5, 6, 8, 11, 13) yer almaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde yoktur. Ölçekten alınabilecek puan 25 ile 125 arasında değışmekte olup bireyin ölçekten yüksek puan alması sosyal onay ihtiyacının yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Veri Toplama Tekniği

Veri toplama araçları çevrimiçi anket tasarımına göre düzenlenmiş, veriler çevrimiçi anket aracılığıyla toplanmıştır. Çevrimiçi anket, Google Formlar kullanılarak Ağustos 2023-Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler; annelerin aktif olarak kullandığı Facebook, Instagram, Whatsapp gibi sosyal medya platformlarında yer alan gruplarda anket linki paylaşarak toplanmıştır. Anket formlarında yalnızca 18 yaşından küçük çocuğu olan annelerin toplanması gerektiği açıkça belirtilmiş ve çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Veriler toplanmaya başlanmadan önce 10 katılımcı ile pilot uygulama yapılmış olup, pilot uygulamadaki katılımcılar çalışma örneklemine dahil edilmemiştir. Pilot uygulama sonrasında anlaşılmayan bir soru olmadığı için anket formlarında herhangi bir değışiklik yapılmamıştır.

Verilerin Analizi

Veriler IBM SPSS Statistics 25 (IBM Corp., Armonk, New York, USA) paket programında değerlendirilmiştir. Veriler sayı, yüzde ve ortalama±standart sapma şeklinde özetlenmiştir. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov testi, Skewness ve Kurtosis değerleri ile incelenmiştir. Normal dağılım göstermeyen nicel verilerin iki grup karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Değışkenler

arası ilişki ise normallik durumuna göre Spearman korelasyon analizi ile incelenmiştir. Korelasyon kat sayılarının ifade ettiğı gücün değerlendirilmesinde Gürbüz ve Şahin'in aktardıkları referans alınmıştır [13]. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0,01$ ve $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmannın Etik ve Yasal Boyutu

Çalışmaya başlamadan önce araştırmada kullanılacak veri toplama araçları olan ölçekler için kullanım izinleri ve KTO Karatay Üniversitesi İlaç ve Tıbbi Cihaz Dışı Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul izni (Tarih: 14.07.2023, Karar no: 2023/022) alınmıştır. Araştırmaya katılan annelerden çalışmanın başında Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu aracılığıyla onamları alınmıştır. Çalışma Helsinki Bildirgesi'ne uygun şekilde yürütülmüştür.

BULGULAR

Tablo 1. Annelerin sosyodemografik ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre paylaşan ebeveynlik ölçeğı puan ortalamalarının dağılımı (n=393)

Değişken	Ort±SS		Min-Max		Test değeri	
Yaş	36.79±8.51		15-59		r: -0.066 p: 0.189	
	n	%	PE Ort±SS	Median	Mean Ranks	Test değeri p
Medeni Durum						
Evli	360	91.6	50.73±9.25	49	198.01	Z: -0.583
Bekar	33	8.4	49.88±8.99	45	186.02	p: 0.560
Eğitim Durumu						
İlkokul / ortaokul	86	21.9	49.15±9.59	46	176.65	KW: 3.805
Lise	84	21.4	50.51±8.39	49	197.63	p: 0.149
Üniversite ve üzeri	223	56.7	51.29±9.34	50	204.61	
Çalışma Durumu						
Evet	177	45.0	50.97±9.45	49	201.80	Z: -0.763
Hayır	216	55.0	50.40±9.04	49	193.06	p: 0.446
Ekonomik Durum Algısı						
Kötü	89	22.6	50.09±8.95	48	192.04	KW: 3.151
Orta	209	53,2	50,10±8,42	49	190,97	p: 0.207
İyi	95	24.2	52.42±10.89	50	214.91	
En Sık Kullanım						
Whatsapp	71	18.1	48.61±8.77	46	169.46	KW: 5.747
Instagram	158	40.2	51.05±9.31	50	201.68	p: 0.219
Facebook	100	25.4	51.46±9.35	50.50	209.18	
Youtube	53	13.5	50.72±8.44	49	194.93	
Tiktok	11	2.8	50.64±12.62	53	206.73	
Kullanım Süresi						
0-3 yıl	42	10.7	47.70±7.26	45	151.21	KW: 11.259
4-7 yıl	118	30.0	49.75±8.34	48.5	187.19	p: 0.010*
8-10 yıl	120	30.5	51.52±9.14	51	206.40	
10 yıl ve üzeri	113	28.8	51.90±10.47	50	214.29	
Günlük Kullanım						
1 saatten az	252	64.1	49.97±8.94	47	186.30	KW: 7.619
1-2 saat	104	26.5	51.00±11.53	52.50	222.65	p: 0.022*
3-4 saat ve üzeri	37	9.4	52.19±8.87	49	197.74	
Kullanım Amacı						
İletişim/bilgi	227	57.8	49.80±8.75	48	185.61	KW: 7.660
Sosyal destek	73	18.6	50.38±10.22	49	198.45	p: 0.054
Albüm/günlük	77	19.6	53.39±9.51	52	225.86	

Ticari kaygı 16 4.1 50.94±7.62 51 213.03

r: Spearman korelasyon, Z: Mann-Whitney U testi, KW: Kruskal-Wallis testi, *: p<0.05.

Tablo 2. Annelerin paylaşılan ebeveynlik ve sosyal onay ihtiyacı ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları (n=393)

Değişken	Madde Sayısı (Min-Max)	Ort±SS	Median
Paylaşılan Ebeveynlik Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	17 (25-78)	50.66±9.22	49
Paylaşım Davranışı Alt Boyutu	6 (6-30)	12.17±6.01	11
Sosyal Karşılaştırma Davranışı Alt Boyutu	4 (4-20)	16.99±3.88	19
Olumlu Geribildirim Etkisi Alt Boyutu	4 (4-20)	8.97±5.11	8
Olumsuz Geribildirim Etkisi Alt Boyutu	3 (3-15)	12.53±3.39	15
Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	25 (25-122)	51.70±20.34	49
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık Alt Boyutu	9 (9-45)	20.77±8.25	21
Sosyal Geri Çekilme Alt Boyutu	8 (8-39)	14.93±6.76	14
Olumlu İzlenim Bırakma Alt Boyutu	8 (8-40)	16.00±7.08	14

Annelerin sosyodemografik ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre paylaşılan ebeveynlik toplam puanının dağılımı incelendiğinde sosyal medya kullanım zamanı ve günlük kullanım süresi ile paylaşılan ebeveynlik toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (p<0,05). 10 yıl ve üzeri zamandır sosyal medya kullanan ve günlük kullanım süresi 3-4 saat ve daha fazla olan annelerin paylaşılan ebeveynlik toplam puan ortalamalarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Annelerin Paylaşılan Ebeveynlik Ölçeği toplam puan ortalaması 50,66±9,22 olarak saptanmıştır. Annelerin Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puan ortalaması ise 51,70±20,34'tür (Tablo 2).

Tablo 3. Annelerin paylaşılan ebeveynlik ölçeği ve sosyal onay ihtiyacı ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasındaki ilişki (n=393)

r: Correlation Coefficient, *: p<0.01.

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Paylaşılan ebeveynlik toplam puanı	1.000								
2. Paylaşım davranışı alt boyut puanı	r=0.795*	1.000							
3. Sosyal karşılaştırma alt boyut puanı	r=0.042	r=-0.414*	1.000						
4. Olumlu geribildirim etkisi alt boyut puanı	r=0.704*	r=0.765*	r=-0.423*	1.000					
5. Olumsuz geribildirim etkisi alt boyut puanı	r=-0.059	r=-0.426*	r=0.528*	r=-0.570*	1.000				

6. Sosyal onay ihtiyacı toplam puanı	r=0.015	r=0.226*	r=-0.470*	r=0.337*	r=-0.401	1.000		
7. Başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyut puanı	r=0.060	r=0.232*	r=-0.403*	r=0.333*	r=-0.358*	r=0.940*	1.000	
8. Sosyal geri çekilme alt boyut puanı	r=-0.037	r=0.159*	r=-0.432*	r=0.267*	r=-0.369*	r=0.910*	r=0.791*	1.000
9. Olumlu izlenim bırakma alt boyut puanı	r=0.010	r=0.236*	r=-0.490*	r=0.336*	r=-0.397*	r=0.919*	r=0.791*	r=0.783* 1.000

Annelerin sırasıyla Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği paylaşım davranışı ve olumlu geribildirim etkisi alt boyutu puan ortalamaları ile Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puanı ($r=0,226$; $r=0,337$), başkalarının yargılarına duyarlılık ($r=0,232$; $r=0,333$), sosyal geri çekilme ($r=0,159$; $r=0,267$) ve olumlu izlenim bırakma ($r=0,236$; $r=0,336$) alt boyutu puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,01$). Annelerin Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği sosyal karşılaştırma alt boyutu puan ortalaması ile Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puanı ($r=-0,470$), başkalarının yargılarına duyarlılık ($r=-0,403$), sosyal geri çekilme ($r=-0,432$) ve olumlu izlenim bırakma ($r=-0,490$) alt boyutu puan ortalamaları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Annelerin Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği olumsuz geribildirim etkisi alt boyutu puan ortalaması ile başkalarının yargılarına duyarlılık ($r=-0,358$), sosyal geri çekilme ($r=-0,369$) ve olumlu izlenim bırakma ($r=-0,397$) alt boyutu puan ortalamaları arasında negatif yönde zayıf düzeyde; Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puan ortalaması ($r=-0,401$) arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0,01$) (Tablo 3).

TARTIŞMA

Bu çalışmada annelerin paylaşan ebeveynlik ile sosyal onay ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Teknolojik gelişmelerle birlikte sosyal medya platformlarının kullanım düzeyi de artmıştır. Özellikle anne ve babaların çocukları ile ilgili bilgileri, fotoğrafları sosyal medyada paylaşımları hızlanmış ve ebeveynler kendi yaşamlarının dijital bir kayıtlarını oluşturmuşlardır [9]. Bu çalışmada on yıl ve daha üzeri zamandır sosyal medya kullanan ve günlük kullanım süresi 3-4 saat ve daha üzerinde olan annelerin paylaşan ebeveynlik düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. We Are Social verilerine göre dünya genelinde dünya nüfusunun %62'si sosyal medya kullanmakta ve bu oran önceki yıllara göre her yıl artarak devam etmektedir [14]. Aynı rapora göre ülkemizde ise sosyal medya kullanıcıları dünya ortalamasından daha fazla

vakit geçirmektedir [14]. Sosyal medya çağımızda iletişim ortamından daha çok günlük hayatın kendisi olmuş, neredeyse fizyolojik bir ihtiyaç haline gelmiştir. Sosyal medya platformları son yıllarda daha da güçlenmiş, kendini yenilemiş, içeriğini zenginleştirerek etkileşim oranlarının yükselmesini sağlamıştır. Bu süreçte sosyal medya platformlarına ebeveynlerin daha çok dahil olduğu özellikle beş yaş altı çocuğa sahip ebeveynlerin ve genç annelerin aktif kullanıcılar olduğu bildirilmiştir [7]. İlerleyen teknoloji ile birlikte akıllı telefonlar ve özelliklerinin artması, her an fotoğraf, video kayıt edebilme, sosyal medya kullanabilme gibi pratik kullanımların ebeveynlerde sharenting davranışlarını kaçınılmaz hale getirdiği bildirilmektedir [1]. Annelerin sosyal medya platformlarını kullanmaları yalnızca kendi amaçları için değil, çocukları ile ilgili yaşamış oldukları deneyimleri paylaşmak, sosyal onay almak veya başka insanlara rehberlik etmek için kullanmak, kullanım sebeplerinden sadece bazılarıdır. Bir çalışmada daha yüksek dijital becerileri olan annelerin sharenting davranışlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir [8]. Başka bir çalışmada ise ebeveynlerin %30'unun neredeyse her gün çocuğunun bir resmini internet ortamında paylaştığı sonucuna ulaşılmıştır [15]. Ülkemizde yapılan nitel bir çalışmada annelerin neredeyse hepsinin sosyal medya hesaplarında çocuklarına ait fotoğrafları paylaştıkları tespit edilmiştir [10]. Zamanla sosyal medyada daha fazla vakit geçiren anneler başkalarının paylaşımlarına da maruz kaldıkça kendi paylaşımlarının daha geniş kitlelere ulaşması düşüncesiyle daha sık paylaşma eğiliminde olabilirler. Öte yandan annelerin sosyal medya kullanım süresi paylaştıkları ebeveynlik düzeylerini artırmaya zemin hazırlayabilir. Günlük 3-4 ve daha üzeri saat sosyal medya kullanan bir annenin sürekli olarak çevresindekilerin paylaşımlarını görmesi, yorumlar alması başka ebeveynler ile etkileşimde bulunmasını sağlayabilir.

Çalışmada annelerin sosyal onay ihtiyaç düzeyleri artarken, sosyal karşılaştırma ve olumsuz geribildirim etki düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu ise annelerin sosyal onay ihtiyaç düzeyleri artarken, paylaşım davranışı ve olumlu geribildirim etki düzeylerinin de artmasıdır. Sosyal onay, başkalarının onayını aramanın yanında onaylanmamaktan kaçınma ile karakterize bir durum olarak tanımlanmaktadır. Onay ihtiyacı yüksek kişilerin başkaları tarafından beğenilerek kendilerini değerli hissetme arzusunun çok daha güçlü olduğu, ayrıca çevrimiçi platformlarda da bilgi paylaşımlarına daha sık katılma eğiliminde olabildikleri belirtilmektedir [3]. Sosyal varlık olan bir insanın yakın ilişkiler geliştirebilme ve aidiyet arzusundan dolayı sosyal onay aynı zamanda bir ihtiyaç olarak görülmektedir [12]. Anneler; çocuk yetiştirme dönemlerinde ebeveynlik rollerini ne denli yerine getirdiklerini doğrulayabilmeleri açısından sosyal onay ihtiyacını yüksek bir şekilde hissedebilirler. Bu alanda yapılan nitel bir çalışmada ebeveynlerin çocuklarına ait bilgileri paylaşımlarının sebeplerinden bir tanesinin ebeveynlerin sosyal medya takipçilerinden sosyal onay alma isteklerinin olduğu tespit edilmiştir [4]. Özellikle günümüzde sosyal

medya platformlarının yaygınlaştırılması ile sosyal onay ihtiyacının daha belirgin hale geldiğı söylenebilir. Ebeveynler çocuklarına ait başarıları, özel anları, fotoğraf ve videolarını paylaşarak onay alma arzusunda olabilirler. Yapılan paylaşımlar sonucundaki olumlu geribildirimler daha fazla paylaşma eğilimini destekleyebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın olasılıklı örneklem yöntemi kullanılmadan gelişigüzel örneklem yöntemi ile yapılması; genellenebilirlik açısından bir engel olabilir. Aynı zamanda bu çalışma; kullanılan veri toplama araçlarının ölçtüğü boyutlar ve katılımcıların öz bildirimleri ile sınırlıdır. Dolayısıyla bu çalışma, örneklem grubunu oluşturan annelere genellenebilir. Ayrıca çalışmanın tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte kurgulanması ve bu çalışma ile ilgili neden sonuç ilişkisinin kurulamaması araştırmanın kısıtlılıkları arasında yer almaktadır. Aynı şekilde çalışma verilerinin çevrimiçi anketler aracılığıyla toplanması; sosyal medyayı sık kullanan anneler ile karşılaşılmasına neden olmuş olabilir. Bu nedenle çalışmanın ana değişkenlerinden birinin sosyal medya bağımlılığına benzer bir kavram olmaması; çalışmanın sınırlılığı olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda gelecek çalışmalarda paylaşan ebeveynlik ile sosyal medya bağımlılığını karşılayan daha güçlü kavramların ele alınması önerilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada on yıl ve daha üzeri zamandır sosyal medya kullanan ve günlük kullanım süresi 3-4 saat ve daha üzerinde olan annelerin paylaşan ebeveynlik düzeylerinin daha yüksek olduğu; annelerin sosyal onay ihtiyaç düzeyleri artarken, sosyal karşılaştırma ve olumsuz geribildirim etki düzeylerinin azaldığı, paylaşım davranışı ve olumlu geribildirim etki düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. İnternet ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşması sosyal medya araçlarının kullanımı, ses, görüntü, video gibi paylaşımların artmasına neden olmuştur. Bu paylaşımlar ebeveynler arasında hızla artmaktadır. Ebeveynler henüz dünyaya gelmeyen bebekleri ile ilgili paylaşımlara başlayabilmektedir. Ebeveynler tarafından oluşturulan paylaşan ebeveynlik davranışının çocukların üzerinde yaratacağı olumsuz etkiler sıklıkla göz ardı edilebilmektedir. Bu nedenle ebeveynlerin bu paylaşım davranışlarının nedenlerinin incelenmesi, ebeveynlerin çocukları ile ilgili paylaşımları konusunda hassas ve duyarlı olmalarını sağlamak amacıyla eğitimlerin düzenlenmesi, çalışmanın daha geniş örneklem ile tekrarlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Wagner A, Gasche LA. Sharenting: Making decisions about other's privacy on social networking sites. Darmstadt Technical University, Department of Business Administration, Economics and Law, Institute for Business Studies (BWL). Published 2018. Accessed January 12, 2025. http://mkwi2018.leuphana.de/wpcontent/uploads/MKWI_81.pdf

2. Güneş S. Sharenting eyleminin psikolojik açıdan değerlendirilmesi: Türk ve İngiliz annelerinin karşılaştırılması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2020;12(1):281-297. doi:10.18863/pgy.795651
3. Nie T, Gui Y, Huang Y. Online sharing behaviors driven by need for approval: the choice of individuals with low social intelligence and high gratitude? *Humanit Soc Sci Commun*. 2024;11(1):1-10. doi:10.1057/s41599-023-02535-8
4. Wardhani P, Sekarasih L. Parental decisions on sharing their children's private information on social media among families in Jakarta area. *Makara Hum Behav Stud Asia*. 2021;25(2):127-136. doi:10.7454/hubs.asia.1161121
5. Cino D, Demozzi S, Subrahmanyam K. "Why post more pictures if no one is looking at them?" Parents' perception of the Facebook Like in sharenting. *Commun Rev*. 2020;23(2):122-144. doi:10.1080/10714421.2020.1797434
6. Alemdar E, Kahraman S. Annelerin paylaşılan ebeveynlik (sharenting) eylemlerini inceleyen ölçek geliştirme çalışması. *Int J Soc Sci Educ Res*. 2023;9(1):70-82. doi:10.24289/ijsser.1220169
7. Cohen D. Parents on social media: Mothers are more engaged. Published 2015. Accessed January 12, 2025.
8. Bhroin NN, Dinh T, Thiel K, Lampert C, Staksrud E, Ólafsson K. The privacy paradox by proxy: Considering predictors of sharenting. *Media Commun*. 2022;10(1):371-383. doi:10.17645/mac.v10i1.4858
9. Brosch A. When the child is born into the Internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook. *New Educ Rev*. 2016;43:225-235. doi:10.15804/ner.2016.43.1.19
10. Üstündağ A. Annelerin çocuklarıyla ilgili sosyal medya paylaşımlarının ve çocuklarının dijital mahremiyetlerine ilişkin davranışlarının değerlendirilmesi. *Gümüşhane Univ J Soc Sci*. 2023;14(1):56-67.
11. Gökkaya F, Deniz İ, Gedik Z. Sosyal medya bağımlılığının sosyal onay ihtiyacı ve beden memnuniyeti ile ilişkisi. *Klinik Psikol Derg*. 2020;4(2):94-105. doi:10.5455/kpd.26024438m000023
12. Karaşar B, Öğülmüş S. Sosyal onay ihtiyacı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik analizi. *Ege Eğitim Derg*. 2016;17(1):84-104. doi:10.12984/eed.38607
13. Gürbüz S, Şahin F. Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-yöntem-analiz. 5th ed. Seçkin Yayıncılık; 2018.
14. We Are Social. Digital 2024. Published 2024. Accessed January 12, 2025. <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/>
15. Davis G. Should you post pics of your kids? Insights from our age of consent survey. McAfee. Published 2018. Accessed January 12, 2025. <https://bit.ly/2U0Jemi>

COVID-19 ENFEKSİYONU OLAN YAŞLI BİREYLERDE SOSYAL DESTEK ALGISI

Selver Bezgin¹, Özlem Kaçkin²

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye, renginselver@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2828-4271

²Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şanlıurfa, TÜRKİYE, ozlemkackin.711@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1720-0343 1

ÖZET

Giriş-Amaç: COVID-19 enfeksiyonu vakalarında, sosyal desteğin yaşlı bireylerin enfeksiyondan daha kolay kurtulmalarına yardımcı olmada ve ruhsal ve fiziksel sorunları önlemede etkili olabileceği bildirilmektedir. Bu çalışma, COVID-19 enfeksiyonu olan yaşlı bireylerin hastalık seyri boyunca sosyal destek algılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma, COVID-19 enfeksiyonu olan 65 yaş ve üzeri 102 bireyle yürütülmüştür. Veriler Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve bir anket formu kullanılarak toplanmıştır. Kartopu yöntemi kullanılarak 18.07.2021 ile 20.10.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu çalışmada katılımcılara cep telefonları aracılığıyla ulaşılmıştır. Çalışma verilerini değerlendirmek için tanımlayıcı istatistikler ve tek yönlü MANOVA kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların COVID-19 enfeksiyonu sırasında algıladıkları sosyal destek puan ortalaması $59,569 \pm 14,687$ 'dir ve en fazla sosyal desteği ailelerinden almışlardır.

Sonuç ve Öneriler: Kadın olmanın, hayatta olan bir eşe sahip olmanın, enfeksiyon sırasında aşılanmış olmanın ve tedavi görmemenin sosyal destek algısını anlamlı şekilde artırdığı tespit edilmiştir. COVID-19 enfeksiyonu geçirmiş yaşlı bireylerin sosyal destek algılarına ilişkin çalışmalar oldukça sınırlıdır. Konuyla ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Sosyal Destek, Aile Desteği, COVID-19, pandemi

SOCIAL SUPPORT PERCEPTIONS IN ELDERLY INDIVIDUALS WITH COVID-19 INFECTION

Selver Bezgin¹, Özlem Kaçkin²

¹Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Van, Turkey, renginselver@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2828-4271

²Harran University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Şanlıurfa, TÜRKİYE, ozlemkackin.711@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1720-0343

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is reported that, in cases of COVID-19 infection, social support can be effective in helping elderly individuals recover from the infection more easily and preventing mental and physical problems. This study was carried out to determine the social support perceptions of elderly individuals with COVID-19 infection over the course of the disease.

Methods: This cross-sectional study was conducted with 102 individuals aged 65 and over who had COVID-19 infection. Data were collected using the Multidimensional Scale of Perceived Social Support and a questionnaire form. In the present study, which was carried out between 18.07.2021 and 20.10.2021, the participants were reached via their mobile phones using the snowball method. Descriptive statistics and a one-way MANOVA were used to evaluate the study data

Results: The mean score for the social support perceived by the participants during COVID-19 infection was 59.569 ± 14.687 , and they received the most social support from their families.

Conclusion and Recommendations: It was determined that being a female, having a spouse who was alive, being vaccinated at the time of infection, and not receiving treatment significantly increased social-support perceptions. Studies on the social-support perceptions of elderly individuals who had COVID-19 infection are very limited. More studies on the subject are needed.

Key Words: Elderly, Social Support, Family Support, COVID-19, pandemic

INTRODUCTION

COVID-19 infection has caused the death of millions of people worldwide [1]. A total of 5.94 million people were reported to die from the COVID-19 infection worldwide between 01.01.2020 and 31.12.2021. However, this number is estimated to be 18.2 million [2]. The WHO reported that the incidence and mortality rates of COVID-19 infection are mostly observed in individuals aged 65 and over [3]. While it is reported that the growth rate of the elderly population (2.1%) is higher than that of the general population (1.2%) in the world, it is estimated that one out of every five people will be an elderly individual in 2050. The United Nations reported that countries would face economic, social, and health problems of elderly individuals if necessary regulations were not made for this growing elderly population [4,5].

Although the COVID-19 pandemic seems to be over, the WHO stated that the COVID-19 pandemic was not the last pandemic, there would be larger pandemics, and countries should be prepared for pandemics [6].

Considering these data, the currently growing elderly population, pandemics that are expected to continue, and chronic diseases of elderly individuals show us how serious the situation is. One of the most important problems of elderly individuals during the COVID-19 pandemic was the limited connection with their social environment, such as family and friends [7]. It is stated that elderly individuals experienced numerous mental problems such as loneliness, long-term depression, and anxiety disorders due to this limitation [8,9].

In the literature, it is reported that in cases such as COVID-19 infection, social support can be effective in helping elderly individuals recover from the infection more easily and preventing mental and physical problems [8,10,11].

it was observed that studies on the social support perceptions of elderly individuals who had COVID-19 infection were very limited. Evidence-based studies on the subject are needed in different countries and regions.

This study was carried out to determine the social support perceptions of elderly individuals with COVID-19 infection in the course of the disease. It is thought that the study will fill the gap in the literature and draw attention to the importance of the subject.

The Study Questions

1. What is the distribution of the levels of the following supports perceived by the participants during the period of COVID-19 infection?
 - a. Family support,
 - b. Friend support and
 - c. Special person support.

2. Do the perceived social support levels of the participants during the period of COVID-19 infection differ significantly according to the following factors?
 - a. Gender,
 - b. Age,
 - c. Educational status,
 - d. Number of children,
 - e. Status of having a spouse alive,
 - f. With whom the individual lives,
 - g. Income status,
 - h. Chronic disease status,
 - i. Vaccination status during COVID-19 infection and
 - j. Status of receiving treatment.

Methods

Participants

The population of this cross-sectional study consisted of individuals aged 65 and over who had COVID-19 infection in Turkey, and the sample comprised 102 individuals aged 65 and over who had COVID-19 infection and were reached by the snowball method. The following criteria were taken into account when selecting the participants:

- Being 65 years or older at the time of COVID-19 infection
- Not having a diagnosed dementia or any psychiatric disease
- Being open to communication
- Volunteering to participate in the study.

Data Collection Tools

The questionnaire form and the “Multidimensional Scale of Perceived Social Support” (MSPSS) were used as data collection tools. Although social support can be measured in many ways, the MSPSS was employed considering the ease of measurement and the evidence that perceived social support is a better predictor of mental health than other measures [12-14].

Questionnaire Form

In the questionnaire form prepared by the researchers, identifying information of individuals, such as gender, age, and information about the COVID-19 infection, were included.

Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)

This scale was developed by Zimet et al. (1988). In Turkey, the validity and reliability study was conducted by Eker and Arkar in 1995, and the factorial structure, validity and reliability study of the revised scale form was carried out again in 2001. The scale consists of 12 items in total. The scale

has three subgroups reflecting the sources of support, including family, friend, and special person support (e.g., flirt, fiancé/fiancée, betrothed, relative, neighbor, doctor), and each group consists of 4 items. The lowest score that can be obtained from the subscales is 4, and the highest score is 28. The lowest score that can be acquired from the total scale score, which is obtained by summing up the scores from the subscales, is 12, and the highest score is 84. Cronbach's alpha coefficient of the scale was found to be 0.80-0.95 [4].

Reliability of the Data Collection Tool

The internal consistency coefficients calculated for the MSPSS in this study were 0.912 for the overall scale, 0.853 for the family support subscale, 0.914 for the friend support subscale, and 0.941 for the special person support subscale. According to Kline (2011), the reliability of the data collection tool is at an excellent level if the reliability coefficient is around 0.90, at a very good level if it is around 0.80, and at a sufficient level if it is around 0.70 [15]. Accordingly, it can be said that the levels of the reliability coefficients calculated for the MSPSS are good and above.

Data Collection Method

In the present study, carried out in Turkey between 18.07.2021 and 20.10.2021, the participants were reached via their mobile phones using the snowball method. The researchers gave the participants information about the study, and the questions in the questionnaire form and the scale were asked one by one. The forms were filled out by the researchers in line with the answers given by the participants to the questions. It took approximately 10-15 minutes to fill out the form for each participant.

Data Analysis

Descriptive statistics were used to answer the first research question in which the distribution of the participants' family support, friend support, and special person support levels was examined, while one-way MANOVA was used to answer the second research question in which the measurements of these dependent variables were compared according to gender, age, educational status, number of children, the status of having a spouse alive, with whom the individual lives, income status, chronic disease status, vaccination status during COVID-19 infection, and the status of receiving treatment.

Ethical Considerations

Ethical approval (Date: 09.07.2021, No: E-14010876-604.01.02-118777) was obtained from Van Yüzüncü Yıl University. Prior to the application, the study's objective was explained to the participants in detail, and necessary information was provided. Then, verbal consent was acquired from the participants who volunteered to participate in the study.

Results

Descriptive Characteristics of the Participants

Considering the participants' socio-demographic characteristics, it was determined that their mean age was 72.922 ± 6.293 years, 51 (50%) were female, 36 (35.3%) had high school or higher education level, 46 (45.1%) had chronic diseases (cardiovascular diseases, hypertension, diabetes, COPD, asthma, lumbar and neck hernia, rheumatism, kidney disease, and Hashimoto's disease), and 76 (74.5%) had a spouse alive (Table 1). Considering the findings of the participants regarding the COVID-19 infection, it was revealed that the mean duration of the infection was 23.225 ± 38.920 days, 96 (94.1%) were vaccinated, 59 (57.8%) had the infection after being vaccinated, 71 (69.6%) underwent the infection at home, and 61 (59.8%) received medication treatment at home or during hospitalization.

Findings Regarding the First Research Question

The mean and standard deviation values were examined to determine the levels of social support the participants received from their families, friends, and special persons and the levels of general social support (Table 2).

In Table 2, it is seen that the participants received the highest social support from their families ($\bar{x}=23.75$), followed by friend support ($\bar{x}=19.17$) and special person support ($\bar{x}=16.66$), respectively.

Findings Regarding the Second Research Question

In the one-way MANOVA, which was conducted to determine how the level of social support the participants received from family, friends, and special persons differed according to the independent variables, the prerequisites were examined first. To control the homogeneity condition of variance-covariance matrices, the results of Box's covariance matrix equality test were examined. Tabachnick and Fidell (2012) state that Pillai's trace method is more suitable for MANOVA analysis when variance-covariance homogeneity is violated [16]. Therefore, when interpreting the values obtained from MANOVA, Pillai's trace method was preferred when the homogeneity condition of the variance-covariance matrices was not met, and Wilks' lambda value was preferred when it was met. All other prerequisites required by MANOVA were provided. Table 3 contains the results of the MANOVA performed.

According to Table 3, the perceived social support levels of the participants differ significantly according to gender (Pillai's Trace=.181, $F(3.98)=7.241$, $\eta^2=.181$, $p<.05$), age (Pillai's Trace=.173, $F(6.196)=3.087$, $\eta^2=.086$, $p<.05$), educational status (Wilks' Lambda=.746, $F(9.233789)=3.328$, $\eta^2=.093$, $p<.05$), number of children (Wilks' Lambda=.739, $F(9.233789)=3.432$, $\eta^2=.096$, $p<.05$), status of having a spouse alive (Pillai's Trace=.203, $F(3.98)=8.332$, $\eta^2=.203$, $p<.05$), with whom the individual lives (Pillai's Trace=.217, $F(6.196)=3.970$, $\eta^2=.108$, $p<.05$), vaccination status during

COVID-19 infection (Wilks' Lambda=.804, $F(3.94)=7.619$, $\eta^2=.196$, $p<.05$), and status of receiving treatment (Wilks' Lambda=.816, $F(3.98)=7.352$, $\eta^2=.184$, $p<.05$). When the power values for each independent variable are examined, it is seen that sufficient sample size was reached in order to make the relevant comparisons (Power>.80). Furthermore, the effect size of age, educational status, number of children, and with whom the individual lives on the dependent variables is medium ($.06<\eta^2<.14$), while the effect size of gender, status of having a spouse alive, vaccination status during COVID-19 infection, and status of receiving treatment on the dependent variables is large ($\eta^2>.14$) [17]. Dependent variables do not differ significantly according to whether the individual has his/her own income (Wilks' Lambda=.943, $F(3.98)=1.976$, $\eta^2=.057$, $p>.05$) and whether he has a chronic disease (Wilks' Lambda=.967, $F(3.98)=1.132$, $\eta^2=.033$, $p>.05$). The ANOVA results should be examined to determine which dependent variable caused the significant difference according to the MANOVA results (Table 4).

According to Table 4, if we consider the social support perceived by the participants separately in terms of family, friend, and special person dimensions:

- Variables that make a significant difference in family support are gender ($F_{\text{gender}*\text{family}}(1.100)=13.570$, $\eta^2=.119$, $p<.05$), the status of having a spouse alive ($F_{\text{spouse}*\text{family}}(1.100)=13.910$, $\eta^2=.122$, $p<.05$), with whom the individual lives ($F_{\text{household}*\text{family}}(2.99)=5.319$, $\eta^2=.097$, $p<.05$), and the status of receiving treatment ($F_{\text{treatment}*\text{family}}(1.100)=7.436$, $\eta^2=.069$, $p<.05$).
- Variables affecting the level of friend support are age ($F_{\text{age}*\text{friend}}(2.99)=8.482$, $\eta^2=.146$, $p<.05$), educational status ($F_{\text{education}*\text{friend}}(3.98)=9.115$, $\eta^2=.218$, $p<.05$), the number of children ($F_{\text{children}*\text{friend}}(3.98)=10.251$, $\eta^2=.239$, $p<.05$), the status of having a spouse alive ($F_{\text{spouse}*\text{friend}}(1.100)=19.497$, $\eta^2=.163$, $p<.05$), with whom the individual lives ($F_{\text{household}*\text{friend}}(2.99)=8.241$, $\eta^2=.143$, $p<.05$), income status ($F_{\text{income}*\text{friend}}(1.100)=5.072$, $\eta^2=.048$, $p<.05$), vaccination status during COVID-19 infection ($F_{\text{period}*\text{friend}}(1.96)=22.608$, $\eta^2=.191$, $p<.05$), and the status of receiving treatment ($F_{\text{treatment}*\text{friend}}(1.100)=7.642$, $\eta^2=.071$, $p<.05$).
- Variables affecting the level of special person support are age ($F_{\text{age}*\text{special}}(2.99)=4.031$, $\eta^2=.075$, $p<.05$), educational status ($F_{\text{education}*\text{special}}(3.98)=4.208$, $\eta^2=.114$, $p<.05$), the number of children ($F_{\text{children}*\text{special}}(3.98)=5.233$, $\eta^2=.138$, $p<.05$), the status of having a spouse alive ($F_{\text{spouse}*\text{special}}(1.100)=7.336$, $\eta^2=.068$, $p<.05$), vaccination status during COVID-19 infection ($F_{\text{period}*\text{special}}(1.96)=9.149$, $\eta^2=.087$, $p<.05$), and the status of receiving treatment ($F_{\text{treatment}*\text{special}}(1.100)=20.027$, $\eta^2=.167$, $p<.05$).

Age, educational status, the number of children, the status of having a spouse alive, with whom the individual lives, and vaccination status during the COVID-19 infection have a significant impact on friend support, while the status of receiving treatment has a significant impact on special person support ($\eta^2 > .14$).

Furthermore, the variables with a medium effect size on family support are gender, the status of having a spouse alive, with whom the individual lives, and the status of receiving treatment, the variable with a medium effect size on friend support is the status of receiving treatment, and the variables with a medium effect size on special person support are age, educational status, the number of children, the status of having a spouse alive, and vaccination status during COVID-19 infection ($.06 < \eta^2 < .14$).

Paired comparison tests were used to determine between which groups of independent variables there was a significant difference, and the results are presented in Table 5.

As seen in Table 5, females received more social support than males, individuals between the ages of 65-74 received more social support than those over the age of 85, individuals with a high school or higher education level received more social support than literate individuals or those with a primary school education level, those with 1-2 children received more social support than those with more children, those whose spouse was alive received more social support than those whose spouse was not alive, those living with their spouse and children received more social support than those living with other people, those who had COVID-19 infection after vaccination received more social support than those who had COVID-19 infection before vaccination, and those who did not receive treatment for COVID-19 infection received more social support than those who received treatment.

Furthermore, according to Table 5, if we consider the social support perceived by the participants separately in terms of family, friend, and special person dimensions:

- The level of family support was higher for females compared to males, for those whose spouse was alive compared to those whose spouse was not alive, for those living with their spouse and children or only with their spouse compared to those living with other people, and for those who did not take medication for treatment compared to those who took medication.
- The level of friend support was higher for individuals aged 65-74 compared to those over 85 years of age, for individuals with a high school or higher education level compared to literate individuals or those with a primary school education level, for those with 1-2 children compared to those with more children, for those whose spouse was alive compared to those whose spouse was not alive, for those living with their spouse and children compared to those

living with other people, for those with their own income compared to those without, for those who had COVID-19 infection after vaccination compared to those who had COVID-19 infection before vaccination, and for those who did not receive medication for treatment compared to those who received medication.

- The level of social support received from special persons was higher for individuals between the ages of 65 and 74 compared to those over the age of 85, for individuals with a high school or higher education level compared to literate individuals, for those with 1-2 children compared to those with more children, for those whose spouse was alive compared to those whose spouse was not alive, for those who had COVID-19 infection after vaccination compared to those who had COVID-19 infection before vaccination, and for those who did not receive medication for treatment compared to those who received medication.

Discussion

This study was conducted to determine the social support perceptions of elderly individuals with COVID-19 infection in the course of the disease.

The available studies show that social support can positively affect coping with stress and resilience. However, the literature on social support draws attention to the distinction between perceived social support and the social support provided. According to the literature, in terms of stress and coping, it is stated that perceived social support may be more effective than the social support provided [12-14,18,19].

In this study, it was revealed that the mean score of social support perceived by the participants during the COVID-19 infection was 59.569 ± 14.687 . Considering that the highest score obtained from the Social Support Perception Scale is 84 points, it is seen that the perceived social support of the participants is above average. Along with these data, the fact that the participants, who constitute the sample of our study, are 65 years or older and almost half of them survived the infection despite having a chronic disease makes us think that perceived social support is an important factor in overcoming the COVID-19 infection. In the literature, it is reported that individuals who receive social support have a higher quality of life, their power to cope with diseases increases, and they recover more easily [20].

In general, perceived social support can come from various sources, such as family, friend, or special person support (e.g., flirt, fiancé/fiancée, betrothed, relative, neighbor, doctor), and pets [14]. Numerous studies demonstrated that family support has the most positive effects on mental health and resilience, especially in elderly individuals [21-25]. However, some studies show that peer or friend support is more effective on mental health or resilience than family support [14,26]. For example, a study conducted with lesbian, gay, and bisexual (LGB) individuals between the ages of

16 and 24 determined that friend support had a more protective effect against psychological distress than family support [26]. Although each of the social support received from family, friends, or special persons is important, the order of importance in itself can be expected to change according to age periods [14]. A meta-analysis study revealed that the most effective source of social support among children and adolescents in terms of protection from depression was parents, whereas the most effective source of social support among elderly individuals was spouse and family first and then friends [27]. This study found findings in line with the studies on the subject. Accordingly, it was determined that elderly individuals felt family support the most, followed by friend and special person support, respectively.

Many studies show that perceived social support is related to the demographic characteristics of individuals. However, a study carried out on the social support perception in elderly individuals who have COVID-19 infection was reached. The related study was conducted by Yang et al. (2020) on 37 individuals with positive COVID-19 infection and an average age of 57. In their study, Yang et al. (2020) found a significant relationship between positive social support perception and higher educational status [10]. Likewise, this study found that individuals with higher educational status had higher social support perception. Considering other studies, Çelik and Avşar (2022) determined in their study that the level of perceived social support of participants with undergraduate and graduate educational levels was higher, whereas Özmete and Pak (2020) revealed that primary school graduates had a higher level of perceived social support than middle school and high school graduates [28,29].

Considering whether the social support perception is related to gender and age, Guo et al. (2021) stated in their study that during the COVID-19 pandemic, females received more social support than males according to gender, while perceived social support decreased in older ages according to age [30]. Özmete and Pak (2020), on the other hand, found that no difference was observed in perceived social support in terms of gender and age and that the perceived social support of married individuals was higher than that of single individuals in terms of marital status [28]. Another study determined that the perceived social support of females was higher than that of males [31]. In this study, whereas friend and special person support were not found to be significant according to gender, perceived social support and family support were found to be significant according to gender. Accordingly, it was revealed that the perceived social and family support of females was higher than that of males. This study shows that the reason for the higher perceived social support observed in females is family support, the subscale of the MSPSS. In countries with a traditional social structure, child care is provided by the mother. Therefore, the child spends more time with the mother rather than the father and establishes a stronger bond with the mother, which may explain why females receive more social support from their families. Likewise, Gallardo-Peralta

et al. (2022) explained this situation by the fact that females have more intense relationships with their children and grandchildren than males, especially in extended families [25].

Although some common findings were reached in numerous studies on the socio-demographic characteristics of individuals and social support perception, some differences were observed. There may be many reasons for reaching different findings in studies, such as cultural differences, different age groups, sample size, etc.

Among the remarkable findings of this study, it can be stated that participants who were not vaccinated during the period of COVID-19 infection received less support from friends and special persons, while the fact that the participants were vaccinated during the period of infection did not affect family support. Accordingly, it is thought that the fear of transmission of the infection may be the reason why the unvaccinated participants received less support from their friends and special persons during the period of COVID-19 infection.

Finally, the present study found no significant difference between the presence of chronic disease and the MSPSS and its subscales, family support, friend support, and special person support. A significant difference was detected between whether the individual has his/her own income and only the friend support among the MSPSS subscales. Accordingly, participants with their own income during the period of COVID-19 infection received more support from their friends than participants without their own income.

Limitations of the Study

The study has some limitations. Its main limitation is that it is a cross-sectional questionnaire study. Data may vary depending on time, the region's culture, and the dynamics of the virus. Therefore, another limitation of the study is that the data relate only to the period in which they were collected and to a single region.

Conclusion

It was found that the participants' mean score of social support perception during the period of COVID-19 infection was 59.569 ± 14.687 , and they received the most social support from their families. Finally, it was determined that being a female, the status of having a spouse alive, being vaccinated at the time of infection, and not receiving treatment had a significant impact on high social support perception.

The COVID-19 pandemic has shown that countries must reorganize their social and healthcare systems and be prepared. In this regard, not only the relevant institutions but also healthcare professionals have responsibilities.

REFERENCES

1. Kaleli I. Gerontological intervention recommendations for the COVID-19 pandemic. Geriatrik Bilimler Derg. 2020;3(3):147-154. doi:10.47141/geriatrik.769741

2. Wang H. Estimating excess mortality due to the COVID-19 pandemic: A systematic analysis of COVID-19-related mortality, 2020–21. *Lancet*. 2022;399:1513-1536. doi:10.1016/S0140-6736(21)02796-3
3. Hastaoğlu F. Biopsychosocial effects of older adults during the pandemic period. *Elderly Issues Res J*. 2021;14(1):45-49. doi:10.46414/yasad.863017
4. Kaçan Softa H, Bayraktar T, Uğuz C. Factors affecting perceived social support systems and healthy lifestyle behaviors of elderly individuals. *Elderly Issues Res J*. 2016;9:1-12.
5. United Nations Department of Economic and Social Affairs Population Division. World Population Ageing 1950-2050. <http://www.un.org/esa/population/oublications/worldageing19502050/> Access Date: 26.05.2021.
6. World Health Organization. Press conferences on COVID-19. https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1. Access Date: 13.09.2021.
7. Ergöner AT, Biçen E, Ersoy G. Domestic violence during the COVID-19 pandemic. *Adli Tıp Bülteni*. 2020;25(Special Issue):48-57.
8. Galea S, Merchant RM, Lurie N. The mental health consequences of COVID-19 and physical distancing: The need for prevention and early intervention. *JAMA Intern Med*. 2020;180(6):817-818. doi:10.1001/jamainternmed.2020.1562
9. Steinman MA, Perry L, Perissinotto CM. Meeting the care needs of older adults isolated at home during the COVID-19 pandemic. *JAMA Intern Med*. 2020;180:819-820.
10. Yang X, Yang X, Kumar P, et al. Social support and clinical improvement in COVID-19 positive patients in China. *Nurs Outlook*. 2020;68(6):830-837. doi:10.1016/j.outlook.2020.08.008
11. Perez-Rojo G, López J, Noriega C, et al. A multidimensional approach to the resilience in older adults despite COVID-19. *BMC Geriatr*. 2022;22(793):1-7. doi:10.1186/s12877-022-03472-y
12. Khan A, Husain A. Social support as a moderator of positive psychological strengths and subjective well-being. *Psychol Rep*. 2010;106:534-538. doi:10.2466/PRO.106.2.534-538
13. Eisman AB, Stoddard SA, Heinze J, Caldwell CH, Zimmerman MA. Depressive symptoms, social support, and violence exposure among urban youth: A longitudinal study of resilience. *Dev Psychol*. 2015;51:1307-1316. doi:10.1037/a0039501
14. Li F, Luo S, Mu W, et al. Effects of sources of social support and resilience on the mental health of different age groups during the COVID-19 pandemic. *BMC Psychiatry*. 2021;21(16):1-14. doi:10.1186/s12888-020-03012-1
15. Kline RB. Principles and Practice of Structural Equation Modeling. 3rd ed. Guilford Press; 2011.
16. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics. 6th ed. Pearson; 2012. <http://www.un.org/esa/population/oublications/worldageing19502050/> Access Date: 13.09.2021.
17. Cohen J. Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. 2nd ed. Erlbaum; 1988.
18. van Kessel G. The ability of older people to overcome adversity: A review of the resilience concept. *Geriatr Nurs*. 2013;34:122-127. doi:10.1016/j.gerinurse.2012.12.011
19. Grossman ES, Hoffman YSG, Palgi Y, Shira A. COVID-19 related loneliness and sleep problems in older adults: Worries and resilience as potential moderators. *Pers Individ Dif*. 2021;168:110371. doi:10.1016/j.paid.2020.110371
20. Ardahan M. Social support and the nursing. *Atatürk Üniv Hemşirelik Yüksekokulu Derg* 2006;9(2):68-75.
21. Raffaelli M, Andrade FC, Wiley AR, et al. Stress, social support, and depression: A test of the stress-buffering hypothesis in a Mexican sample. *J Res Adolesc*. 2013;23:283-289. doi:10.1111/jora.12006
22. Burholt V, Dobbs C, Victor C. Social support networks of older migrants in England and Wales: The role of collectivist culture. *Ageing Soc*. 2018;38:1453-1477. doi:10.1017/s0144686x17000034
23. Wise AE, Smith BC, Armelie AP, et al. Age moderates the relationship between source of social support and mental health in racial minority lesbian, gay, and bisexual youth. *J Health Psychol*. 2019;24:888-897. doi:10.1177/1359105316686667
24. Levkovich I, Shinan-Altman S, Schvartz EN, Alperin M. Depression and health-related quality of life among elderly patients during the COVID-19 pandemic in Israel: A cross-sectional study. *J Prim Care Community Health*. 2021;12:1-8. doi:10.1177/2150132721995448
25. Gallardo-Peralta LP, Sanchez-Moreno E, Herrera S. Aging and family relationships among Aymara, Mapuche and Non-Indigenous people: Exploring how social support, family functioning, and self-perceived health are related to quality of life. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19:9247. doi:10.3390/ijerph19159247
26. Mustanski B, Newcomb ME, Garofalo R. Mental health of lesbian, gay, and bisexual youths: A developmental resiliency perspective. *J Gay Lesbian Soc Serv*. 2011;23:204-225. doi:10.1080/10538720.2011.561474
27. Garipey G, Honkaniemi H, Quesnel-Vallee A. Social support and protection from depression: Systematic review of current findings in Western countries. *Br J Psychiatry*. 2016;209:284-293. doi:10.1192/bjp.bp.115.169094
28. Özmete E, Pak M. The relationship between anxiety levels and perceived social support during the pandemic of COVID-19 in Turkey. *Soc Work Public Health*. 2020;35(7):603-616. doi:10.1080/19371918.2020.1808144
29. Çelik Ş, Avşar G. How much does social support perceived by individuals affect the anxiety level during the COVID-19 pandemic. *MAS J Appl Sci*. 2022;7(3):617-629. doi:10.5281/zenodo.6791762
30. Guo K, Zhang X, Bai S, et al. Assessing social support impact on depression, anxiety, and stress among undergraduate students in Shaanxi province during the COVID-19 pandemic of China. *PLoS One*. 2021;16(7):e0253891. doi:10.1371/journal.pone.0253891

31. Karal E, Biçer BG. Examining the effect of perceived social support on the psychological well-being of individuals during the epidemic period. Birey Topl Sosyal Bilimler Derg. 2020;10(1):129-156. doi:10.20493/birtop.726411

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİNİN ÖFKE KONTROLÜNE ETKİSİ: OLGU SUNUMU

Seyma Erkuş¹, Elçin Babaoğlu²

¹Mudanya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çağrısan Mah. 2029 Sk. No:2 16940, Bursa, Türkiye, seyma.erkus@mudanya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9775-3890

²Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Altunizade Mah. Üniversite Sk. No:14 34662, İstanbul, Türkiye, elcinbabaoğlu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0952-2652

ÖZET

Giriş-Amaç: Madde kullanım bozukluğu olan bireylerin öfkeyle baş etme ve öfkeyi kontrol etme becerileri düşüktür.^[1] Bu durum hastalık belirtilerinin, psikiyatrik ve psikososyal sorunların artış göstermesine yol açar.^[2] Psikiyatri hemşirelerinin madde kullanım bozukluğu olan bireylerin öfkeyle baş etme becerisi kazanmasında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Çözüm odaklı terapi madde kullanımı ile ilişkili psikososyal sorunların azaltılmasında kanıta dayalı bir müdahale yöntemidir.^[3] Bu olgu sunumunda öfkesini ifade etme biçiminde problem yaşayan madde kullanım bozukluğu tanılı bir bireyde çözüm odaklı terapi tekniğinin kullanımı ele alındı.

Yöntem: Bireyin öfkeyle ilgili sorunları tanımlandı, bu sorunları çözmeye yönelik amaçlar belirlendi ve bu amaçları gerçekleştirmesinde çözüm odaklı sorular ve teknikler kullanıldı. Mucize soru, baş etme soruları, istisna soruları ve derecelendirme sorularıyla çözüm inşa edilmesini sağlayan beş seanstan oluşan çözüm odaklı terapi gerçekleştirildi. Hastanın öfke değerlendirmesinde görüşmelere başlamadan önce ve son değerlendirmede “Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçeği” uygulandı.

Bulgular: Çözüm odaklı terapi sonrasında “sürekli öfke” puanında 4, “öfke içte” puanında 15 puanlık azalma olduğu ve “öfke kontrolü” puanının ise 8 puan yükseldiği bulundu. Öfkesini etkili bir şekilde ifade etme becerisi kazanması, madde kullanımına son vermesi, ailesiyle ilişkilerini düzeltmesi, sosyal yaşamına geri dönmesi ve yeniden bir işe girmeyi planlaması olumlu değişimler olarak kaydedildi.

Sonuç ve Öneriler: Çözüm odaklı terapinin, madde kullanım bozukluğu olan bireyin öfke duygusunu tanımasında, öfke yönetimine ilişkin farkındalığının ve öfke kontrolünün artmasında etkili olduğu bulundu. Psikiyatri hemşirelerinin madde kullanım bozukluğu tanısı olan bireylerin öfke düzeyini azaltması, etkisiz öfke ifade tarzlarını değiştirmesi ve öfke kontrol becerisi kazanmasında çözüm odaklı terapi tekniklerini uygulaması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Çözüm odaklı terapi, Hemşirelik, Madde kullanım bozukluğu, Öfke Kontrolü

THE IMPACT OF SOLUTION FOCUSED THERAPY ON ANGER MANAGEMENT IN INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDER: CASE REPORT

Seyma Erkuş¹, Elçin Babaoğlu²

¹Mudanya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Çağrısan Mah. 2029 Sk. No:2 16940, Bursa, Turkey, seyma.erkus@mudanya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9775-3890

²Uskudar University, Health Sciences Faculty, Department of Nursing, Altunizade Mah. Üniversite Sk. No:14 34662, Istanbul, Turkey, elcinbabaoğlu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0952-2652

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals with substance use disorder have low coping and anger control skills.^[1] This leads to an increase in disease symptoms, psychiatric and psychosocial problems.^[2] Psychiatric nurses have important responsibilities in helping individuals with substance use disorder to acquire skills to cope with anger. Solution focused therapy is an evidence based intervention method for reducing psychosocial problems associated with substance use.^[3] In this case report, the use of solution focused therapy technique in an individual diagnosed with substance use disorder who had problems in expressing anger was discussed.

Methods: The individual's anger related problems were identified, goals to solve these problems were determined, and solution focused questions and techniques were used to realise these goals. Solution focused therapy consisting of five sessions was carried out to build solutions with miracle questions, coping questions, exception questions and rating questions. In the anger assessment of the patient, the “Trait Anger and Anger Expression Style Scale” was applied before starting the interviews and at the last assessment.

Results: After solution focused therapy, it was found that there was a 4-point decrease in the “trait anger” score, a 15-point decrease in the “internal anger” score and an 8-point increase in the “anger control” score. Gaining the ability to express his anger effectively, stopping substance use, improving his relations with his family, returning to his social life and planning to re-enter a job were recorded as positive changes.

Conclusion and Recommendations: Solution focused therapy was found to be effective in recognising the feeling of anger, increasing awareness of anger management and anger control in individuals with substance use disorder. It is recommended that psychiatric nurses apply solution focused therapy techniques to reduce the anger level of individuals with substance use disorder, change ineffective anger expression styles and gain anger control skills.

Key Words: Anger management, Nursing, Solution focused therapy, Substance use disorder

References:

1. Laitano, H. V., Ely, A., Sordi, A. O., Schuch, F. B., Pechansky, F., Hartmann, T., ... & Kessler, F. H. (2022). Anger and substance abuse: a systematic review and meta-analysis. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 44(1), 103-110.

2. Cüceler, S., Yılmaz, M., & Türkleş, S. (2022). Madde bağımlısı bireylerin yaşadığı psikososyal sorunlar, uygulanan kanıt temelli müdahaleler ve hemşireliğin rolü. Bağımlılık Dergisi, 23(1), 105-110.
3. Franklin, C., & Hai, A. H. (2021). Solution-focused brief therapy for substance use: A review of the literature. Health & Social Work, 46(2), 103-114.

INTRODUCTION

Substance use disorder (SUD) is defined as the emergence of cognitive, behavioral, and psychological symptoms attributed to the individual continuing to use substances despite having concerns about that specific substance.^[1] SUD is an important problem threatening public healthcare with biological, social, psychological, and economic dimensions on a global scale.^[2] Although substance use among individuals aged 15-64, which corresponds to 5.8% of the world population, was 240 million in 2011, it was reported that it increased by 23%, reaching 296 million in 2021.^[3] One of the addictive substances, opioids are important because they develop addiction rapidly and are the substance with the highest probability of causing serious harm and death because of abuse. It was reported that opioids were used by 60 million people for non-medical purposes in 2021 and were responsible for approximately 70% of the 128.000 deaths caused by SUD in 2019.^[3]

One of the most common psychosocial concerns in individuals who have SUD is anger management. In a systematic review and meta-analysis study that was conducted by Laitano et al. (2022),^[4] it was reported that individuals who use substances have higher anger levels compared to those who do not use them. The failure to express anger healthily, suppress it, or express it might cause the development of comorbid psychiatric concerns as well as SUD. In a study conducted by Ekinci, Kural, and Yalçınay (2016),^[5] it was reported that there was a relationship between anger levels and anxiety and depression levels in people with substance addiction.

There are various psychosocial treatment modalities to increase anger control in individuals who have SUD. To this end, a guidebook containing cognitive behavioral Therapy in anger management was published by the Substance Abuse and Mental Health Services Administration.^[6] Brief treatment modalities, substance counseling, motivational interviewing, mindfulness-based psychotreatment modalities, and family and group psychotreatment modalities may be used to reduce psychosocial concerns and increase anger control in individuals who have substance use.^[7] Solution-Focused Brief Therapy (SFBT) is also one of the short-term treatment modalities that increase anger control in individuals who have substance abuse.

SFBT focuses on strengthening the individual's social relationships and improving their living conditions as a way to reduce substance use, rather than directly eliminating the substance use problem. A non-directive and collaborative approach is taken in therapy to assist individuals realize that their concerns are related to substance use.^[8] The target of SFBT is to assist individuals who have SUD to improve their lives, from work to family life and interpersonal relationships. The focus of therapy is to strengthen positive behaviors, increase coping skills, produce solutions for the future, and develop positive emotions e.g., hope.^[9] In SFBT, individuals who have SUD are identified with

anger-related concerns, targets are set to solve these concerns, and solution-focused questions and techniques are used to increase individuals' motivation for change and anger-coping skills in achieving these targets.

Mental health and psychiatric nurses must assess substance use and the concerns caused by substance use holistically and apply evidence-based interventions to solve psychosocial concerns in the care of the patient.^[2] Anger management concerns are a common problem in individuals who have substance addiction and cause various psychiatric and psychosocial concerns. Mental health and psychiatric nurses can assist individuals who have SUD to gain anger coping skills and thus reduce substance use and psychosocial concerns with SFBT principles and techniques, which is an evidence-based psychotherapeutic intervention method.^[9]

The purpose of this case report is to examine the effect of SFBT on anger management in a patient with opioid use disorder.

METHODS

This case study investigated the process of increasing anger control using SFBT in a patient diagnosed with SUD and having concerns about expressing anger. The patient was followed up in a private psychiatric hospital inpatient unit.

The patient was selected for SFBT because she could not express her anger effectively and wanted to solve the concerns arising from this. The Trait Anger and Anger Expression Style Scale was used to assess the patient's anger level and anger expression style. The scale was developed by Spielberger et al. in the 1980s, and its Turkish validity and reliability study was conducted by Özer in 1994. The scale has a total of 34 questions, 10 of which measure trait anger and 24 of which measure anger expression style. The anger expression style has "anger in", "anger out" and "anger control" sub-dimensions each of which consists of 8 questions. The scale has a 4-point Likert style and the items are assessed as "not at all", "a little", "quite" and "completely".^[10] Before initiating the SFBT interviews for anger management, the patient was given explanations about the interview process, and her verbal and written consent was obtained.

The researcher has a SFBT Practitioner Certificate and conducted the interviews one-on-one and face-to-face between April 29 and May 22 at the institution where the patient was receiving inpatient treatment. The interviews were conducted twice a week for 2 weeks and 1 follow-up interview after 15 days (a total of 5 interviews). Each interview lasted no longer than 45-60 minutes. The content of

each interview was structured following the principles and techniques of Solution-Focused Therapy. After the interviews, the researcher received supervision from an expert on the subject.

Case Report

The female patient E.B. is 25 years old, a university graduate, worked as a healthcare staff in a private hospital, and was using opioids at home and work for the last 8 months and had 3 seizures because of this. She had a seizure and stopped breathing after using the substance one day while at work. The patient was brought to the emergency department unconscious by ambulance. After emergency intervention was performed at the hospital and her life was no longer in danger, she was brought for treatment by her family. The patient was diagnosed with SUD at the institution where she received treatment and her treatment was initiated in the clinic. The patient's history showed that she had been hospitalized twice before for substance use to quit the substance. For this reason, the patient was dismissed from her job. Since the patient's prominent symptom during hospitalizations was crying spells, the patient received antidepressant treatment.

The interviews with the patient began on the 7th day of her admission to the clinic. The most prominent finding was that the patient appeared angry in the ward and exhibited passively angry behaviors such as not participating in activities and staying by herself. It was found that the patient mostly concealed her anger by sulk, pouting and not communicating, and sometimes directed her anger outward and exhibited aggressive behaviors. It was found in the interviews with the patient that she suppressed her anger and did not express it. The patient also said that she loved her family very much at every opportunity, but she had a great grudge against them, did not know what to do to show her anger, and rather than trying to go out and socialize with her friends and making long explanations to her family, she tried to be happy by using substances at home, but after a while, the substance was not enough and she gradually increased the dose. She also said that she had been using substances almost every hour in recent days, that she continued to use substances by waking up from sleep and now had difficulty recognizing her feelings because of the substance. She said that the reason for her anger was the overly controlling attitude of her family. The patient attributed the reason for her substance use to her family's overly controlling attitude and said that she could not share her anger with them and tried to relax by using substances. The patient also said that she wanted to solve the concerns she had with her family and that she needed to express her anger to get rid of the substance she resorted to because of her anger.

The patient was given antidepressant (Quetia, Velorin), mood stabilizer (Tegretol), and anxiolytic (Diazepam, Atarax) treatments in the clinic. SFBT interviews were initiated on the 9th day of the patient's admission. When the interviews began, the patient's withdrawal symptoms disappeared and

her functionality increased. The patient's affection was found to be mildly depressed. The patient's anger towards her family continues because she was forcibly admitted to the clinic by her family. The patient also said that she would make the world miserable for her family after she was discharged and that she would continue to use substances to punish them.

INTERVIEWS

1st Interview (Opening and Structuring)

In the first interview, rather than going directly to the problem, the patient had a 20-minute interview and was encouraged to talk about the good things in her life. The patient said that she had been fired from her job, her family had forced her into hospital, she was away from her dog while she was here, and her phone had been taken away from her, so nothing was going well in her life. At this step, the interviewer found that the patient was doing a puzzle and said, "It looks like a very difficult puzzle, it must take a lot of attention to put these small pieces together. It is great that you are doing it despite all these troubles... You are taking on new hobbies and discovering your talents..." and focused on her strengths. Then, information was provided about the purpose, process, and content of the interview, and the patient was prepared for the questions that would be asked.

2nd Interview (Defining the Problem)

The purpose of the second interview was to uncover the patient's problem. To this end, the patient was asked, "What is the problem that brought you here?" The patient answered, "Substance addiction... I have been using substances for 7-8 months. First, I used half a drug per week, then once a week, twice a week, and three times a week. Then my substance use increased to once a day, and the last time I remember using 7 drugs per day, it got out of control."

The question "You must have a good reason to spend so much time using a substance. I am very curious, can you tell me what kind of substance it is?" was asked and here the "externalization" technique was used and the patient was asked to describe the feelings the substance created in her, to give a name to this feeling, to describe its color, shape and what came to mind. The patient named the substance she used "palpitations". "Palpitations are a bright red thing that suddenly covers the entire whole body for 30 seconds, then the redness and calmness start to fade... It looks like a pigeon... It is like pigeons are holding my whole body, my hands and arms, and taking me where I am going... A slightly intoxicating palpitation..." she said. With the externalization technique, the patient moved away from the idea that she was a problematic person and realized that the problem was a separate part of her.

After discussing the problem, possible reasons underlying this problem were highlighted. For this purpose, the interviewer asked, “As far as I understand, *palpitation* is very important to you, you feel more comfortable and happy thanks to it, but when you give it control, things do not seem to go well. Why do you think you need *palpitation*, how do you explain it?” The patient said, “Maybe I compensate for some of the deficiencies with *palpitation*. I cannot even go out for coffee with my closest friend, my social life is over. My father’s overprotectiveness and treating me like a child makes me angry.” When she was asked, “What is the importance of having a good relationship with your father for you?” the patient said that her greatest wish in life was to be able to sit down with her father like other people and talk about everything comfortably and without anger.

When the patient was asked, “It seems like you care a lot about your father. You want your relationship with your father to improve and for her to treat you like an adult. Have you told your father clearly that this approach makes you angry?”, the patient said, “No, she always asks where I go and what I do. I get very angry but I cannot say anything. I sulk, retreat to my room, and sulk. Sometimes, on the contrary, I laugh because when I sulk, we have concerns. Then this anger grows inside me and I explode in anger at the slightest thing.” Right at this stage, “reframing” was done and the “friendly side” of the problem was exhibited. When the patient was asked, “Your angry side is your caring side...”, the patient replied, “Yes, I love my father very much. Like everyone else, I get angry and irritated, but I experience my anger inside me, and this upsets me a lot.”

At the end of the interview, the problem was defined as “ineffectiveness in anger expression” and she was asked to fill out the “Trait Anger and Anger Expression Style Scale”. She 20 points on the Trait Anger Scale. When the scores she received from the Anger Expression Style Scale were investigated, it was seen that she received 29 points from the “anger in” sub-dimension, 13 points from the “anger out” sub-dimension, and 17 points from the “anger control” sub-dimension.

3rd Interview (Developing Goals)

The purpose of the third interview was to determine the basic targets that would enable the patient to solve her problem. To do this, the patient was asked, “Rather than using substances to relieve your anger, what would you like to do?” The patient replied, “I would like to be able to tell my father that I am grown up now and that she must not treat me like a little child, and I would like to be able to express my anger.”

At this step, the only and most important technique specific to SFBT, the “Miracle Question” technique, was used to make the targets clearer. Here, the patient was asked what would be different if a miracle happened in her life and her problem was solved, and the miracles she wanted to happen

in her family, work, and social life were detailed. When the patient was asked, “If a miracle happened when she woke up in the morning, what would be the first sign of this miracle?” she answered, “I would have never had palpitations. I would have a job and I would be getting ready for work when I woke up in the morning.” When the question was asked, “What else would happen, what would you notice second?” she said, “When my father asked me where I was going when I left the house, I would get less angry. Rather than acting like nothing happened, I would show my reaction. And while doing these, I would make it feel like I was an adult.”

She was also asked if a miracle happened, and what type of a day would she spend at work, she said, “I would have peace of mind, I would not regret telling my father not to interfere with me. I would focus on my work.” Then, she was asked, “What would you do when your shift was over?” The patient said, “I would go for coffee with my friends. I would have a pleasant time with them, knowing that I would not be disturbed.” When she was asked, “Would you tell your father?” she replied, “Yes, I would call and tell her so that she would not worry.” When she was asked, “What would your father do in that situation?” she replied, “You could go with your friends, I know them anyway, it would be nice if we texted each other once in a while. she would trust me. She would still follow up, but she would do it without making it obvious.” When she was asked, “How would you feel about that? Would that be beneficial to you?” she replied, “I would feel more comfortable. They are with me, they take care of me, I can talk to my father freely but they do not interfere with me... This would make me very happy.”

When she was asked how her family would react when she returned home as a miracle, she said, “They would have welcomed me, and asked me how my day was.” When she was asked, “What would you do in return?” she replied, “I would have gotten excited, told me how my day was. I would have asked them how their day was.” When she was asked, “What else would you do?” she said, “I would have talked to them, and I would not have reacted with excessive anger to something that I would not normally get angry at. I would have controlled my anger.” When she was asked, “Is this important to you, would it be beneficial to you?” she replied, “Yes, being able to do these things would have made me a happier person. I would have enjoyed my life. I would have been less prone to prohibitions. I would have been someone who knew my limits.”

After the miracles were detailed, the “Exception Questions” were asked. This questions aimed to make the patient realize that concerns are not always experienced with the same intensity and that there are also times when there are no concerns, although rare. For this reason, the patient was asked the question “Have there been times in the last few weeks when this miracle occurred, even if it was tiny?” Two exceptions were revealed right at this stage. The first mentioned a time when she

expressed her anger towards her father, which was different from her usual, and the argument she had before she was hospitalized. She said, “Maybe I told my father everything I had accumulated inside me until this age, and that relieved me a lot.” Secondly, she mentioned that the times when her father did not ask her where she was going, which was different from her usual, were the times when she was walking with her dog.

After the exceptions were discovered, “Coping Questions” were asked in which the patient was asked how she coped with this problem rather than using substances to control her anger. When the question “Remember the times when you were able to solve this problem... What were you doing when you were not using substances that were successful in doing this, can you tell me?” was asked, the patient mentioned three different coping methods. These were walking her dog, driving a car, and doing breathing exercises when she felt excessive anger. This technique allowed the patient to realize that she had the power to cope with her anger problem.

The patient was also asked to rate her current condition between 1 and 10 with the “Scaling Question”. The patient gave herself 6 points right at this stage. When she was asked what needed to happen for her to go up one point, she said that she wanted to go to the clinic where voluntary hospitalizations were held, get her phone, and meet her family face-to-face.

At the end of the interview, the target was determined as “to express anger effectively and to make changes in thought, behavior, and lifestyle for situations that cause anger.” The patient was praised for her desire to progress and was advised to think about what she could do to express her anger effectively until the next interview.

4th Interview (Solution Building)

The purpose of the 4th interview is to determine the solutions to the patient’s problem. First, “What is going better in her life?” was asked. The purpose here is to make the patient realize any positive changes she has experienced since the previous session. The patient said that she had achieved the changes she wanted to progress in the previous interview; that she had entered the clinic where voluntary hospitalizations were made, that the telephone ban had been lifted, and that she had been allowed to meet her family face to face. When the “Scaling Question” was asked, she gave her current situation a score of 7 and said that she wanted to learn how to express her anger correctly to increase her score to 8. Right at this stage, the interviewer provided training to the patient on the feeling of anger and anger management techniques.

To determine the solutions, the question “What steps would you like to take to solve your anger problem? What are the small but effective solution strategies that would be suitable for you?” was

asked. The patient determined 4 solution strategies right at this stage. Based on this, the other 6 solution strategies were shaped by the interviewer with the data obtained from the coping questions (2 of them), the discovery of exceptions questions (1 of them), and the miracle questions (3 of them) and were included in the newly determined solution paths together with the patient. When the patient was asked to value her self-belief to realize this change between 1 and 10, the patient said that she saw herself/herself at 10 points.

At the end of the interview, the patient was praised for her determination and self-belief, and it was suggested that she apply these solutions for the fifteen days after discharge and observe what happens. The solutions determined by the patient for anger management are given in Table I.

Table I. Solutions determined for anger management

1. First, I will speak openly with my father about how her controlling behavior angers me and that she must stop interfering with me.
2. I will organize my room, remove everything that resembles a child's room, and turn it into an adult room. To do this, I will buy a new duvet cover and a new carpet for my room. I will remove the childish figures from the curtains.
3. I will meet at least 3 close friends and do social activities with them such as having coffee outside, going to the movies, walking on the beach, and shopping.
4. Before my father asks me about the places I will go, I will give her brief and clear information.
5. I will noticeably change my tone of voice, speaking like an adult rather than like a child.
6. I will stay away from substance use.
7. In the future, if I face the same approach and become angry, I will express my reaction openly and healthily, rather than keeping it bottled up or getting angry.
8. When I feel like my anger is rising and I am about to explode, I will do three breathing exercises, use the taking a break technique, and walk away from the situation.
9. When I am angry, I will go for a 1-hour walk with my dog.
10. When I get angry, I will take a 45-minute drive.

5th Interview (Detailing Change and Final Evaluation)

Here, the purpose of this interview is to ensure that the patient sees her contribution to the current progress, realizes how she has made this contribution and thus repeats these in her life. In the "Detailing Change" stage, the change that occurred as a result of the application of the solutions determined in the previous interview was discussed in detail, and additional changes were discovered.

The patient talked to her father about the situations that made her angry during the first week after discharge. As a result of effective communication, she developed an empathic understanding towards her father, decided to make an effort to gain her family's trust, and said that she stayed away from substance use during this period. She said that she could not organize her room because she went on vacation with her family, but she tried to talk like an adult by changing her tone of voice to show that

she was growing up, and her family noticed this. She could not meet with her friends because she was on vacation, but she mostly spent the second week of her discharge with her friends. She said that she made phone calls to them and made appointments for face-to-face meetings the following week. She said that she felt less anger during these fifteen days and that she went outside and walked with her dog when she was angry. When she was asked, “What did you learn about yourself when you did all these?”, she replied, “With the solutions identified, I learned what I needed to do to express my anger effectively.”

At the end of the interview, the patient was asked to rate her current status by asking a “Scaling Question”. The patient said that she was at 9 points, indicating that she had achieved more than the targeted score. To bring the end of the therapy to the agenda, the patient was asked which score indicated that she could now progress on her own from that point on, and the patient answered 10 points. Additional steps were determined by asking what changes she wanted to see in her life to progress to this score. Right at this stage, the patient decided to continue her career at a different workplace after approximately one month of rest.

As a final evaluation, the patient was asked to fill out the “Trait Anger and Anger Expression Style Scale” again. When the results were evaluated, it was determined that after SFBT, there was a 4-point decrease in the "trait anger" score, a 15-point decrease in the "anger in" score, and an 8-point increase in the "anger control" score. Gaining the ability to express anger effectively, stopping substance use, improving relations with her family, returning to her social life, and planning to start a new job were recorded as positive changes.

DISCUSSION

The purpose of this case study was to increase the anger control of a patient diagnosed with SUD who has anger management concerns using SFBT. The patient could not express her anger effectively, suppressed her anger, and sometimes had sudden angry outbursts. She defined her intense anger towards her family and her inability to express this anger as the reason for her substance use. For this reason, the patient increased her substance use in the last 8 months and had three seizures because of a substance overdose. Although the patient’s substance use concerns and withdrawal symptoms decreased during clinical treatment, she exhibited negative behaviors regarding anger management and said that her anger towards her family continued and that she would continue to use substances after discharge to punish them. For this reason, a SFBT approach was used in this case study.

In SFBT, the problem that the patient brought to therapy, namely 'substance use', was addressed first. It is also seen in the literature that solution-focused treatment modalities are frequently used in

SUD.^[11-13] In the interview, the patient realized that she could not express her anger effectively and the problem was defined as “ineffectiveness in anger expression”. The miracle question technique played an important role in determining the targets. Using this technique, the changes that would occur in the patient’s family life, work life, and social life after the problem was solved were described step by step and in detail. Other techniques used right at this stage were the discovery of exceptions and coping questions. At the end of the interview, the target was determined as “to express anger effectively, to make changes in thought, behavior, and lifestyle for situations that cause anger”.

In the interview conducted to construct a solution, the patient was first given psychoeducation on anger and anger management. Then, a total of 10 solution strategies were determined for anger management. According to the assumption of SFBT, “If it works, do more of it.” If the patient has already done something on the way to a solution, she must be encouraged to continue doing it.^[14] Accordingly, some of the solution strategies were obtained from coping questions, exception discovery questions, and miracle questions. It was suggested that the patient apply these solutions for fifteen days after discharge. In the final evaluation interview, the changes that occurred as a result of the application of the solutions determined in the previous interview were discussed in detail. The patient said that she communicated effectively with her family, developed an empathic understanding towards them, stayed away from substance use during this process, tried to act like an adult, spent time with her friends, and made plans to meet them. She learned to control her anger and became less angry during this process. she said that she did not suppress her anger or shout when she got angry, but instead went for a walk with her dog when she was angry.

At the beginning of SFBT firstly, the patient’s Scaling Question gave 6 points for her current situation, which increased to 9 points in the final evaluation interview. A decrease was detected in trait anger and anger-in scores, and an increase in anger control scores. At the end of therapy, the patient decided to continue her profession as an additional step. In this case, SFBT was effective in increasing the anger control of the patient with SUD. Although there are studies in the literature that reveal the positive results of SFBT in individuals who have substance use, it was seen that there is no study that addresses its effect on anger management. In the study conducted, it was reported that solution-focused group therapy was more effective on interpersonal relationships, symptom distress, social role, and depression levels compared to the traditional problem-focused psychoeducational approach in individuals who have substance addiction.^[13] In the study conducted by Gonzalez et al. (2019),^[15] it was determined that SFBT reduced alcohol use and related consequences, decreased depression levels, and increased well-being in individuals who have alcohol use disorder. Another study found that SFBT was effective in reducing the consequences of alcohol use and increasing psychological well-being.^[12]

In this case report, using SFBT showing that this technique is effective in increasing the anger control of a patient with a SUD, and receiving supervision from an experienced expert in this process was a productive and positive experience for the researcher. The SFBT used in this case study has provided significant results in reducing the patient's anger level, changing ineffective anger expression styles, and gaining anger management skills.

One of the limitations of the present study is that the results cannot be generalized to a larger population due to the methodology employed. Another limitation is that the miracle question and the discovery of exceptions questions used in SFBT are complex and difficult for patients to understand.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The researcher had received training on SFBT from an experienced expert working in the field of SFBT. With the completion of theoretical preparation, the SFBT application process was planned and the supervisor's suggestions and opinions were taken. Then, the final version of the plan was structured and supervisions continued throughout the case study. This preparation and structuring process was effective in continuing the therapy efficiently.

Although there are numerous studies conducted previously on SFBT, limited studies are showing how the techniques are used on a patient. This study is the first case study to address anger management in individuals who have SUD. The SFBT used in this case report has provided significant results in terms of increasing anger management in a patient with SUD. Increasing anger management resulted in a decrease in substance use and significant improvements in family, social, and occupational functioning.

It was crucial to complete a course on SFBT before initiating the case study and to receive supervision support throughout the study. This allowed for the SFBT process to be carried out in an efficient manner. It is therefore recommended that mental health and psychiatric nurses and researchers intending to utilise this technique receive SFBT training and supervision. The solution-focused questions utilized in therapeutic contexts are often abstract in nature, which may present a challenge for patients to fully comprehend. It is therefore essential that the patient possesses the requisite cognitive abilities, including understanding, comprehension, imagination, and self-expression, and that they actively and fully participate in the interview.

It is recommended that mental health and psychiatric nurses, utilize SFBT with patients diagnosed with SUD to enhance anger management in clinical settings. Individuals with SUD tend to exhibit deficiencies in anger coping and anger control abilities. This situation results in an exacerbation of disease symptoms and psychiatric and psychosocial concerns. Mental health and psychiatric nurses

will administer therapeutic interventions to patients diagnosed with SUD. These interventions are designed to facilitate recognition of anger and enhance patients' awareness of anger management and self-efficacy. SFBT modalities are employed to this end, with the objective of improving the patient's overall well-being.

REFERENCES

1. American Psychiatric Association (APA). (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fifth Edition DSM-5. American Psychiatric Publishing: Washington.
2. Cüceler, S., Yılmaz, M., & Türkleş, S. (2022). Madde bağımlısı bireylerin yaşadığı psikososyal sorunlar, uygulanan kanıt temelli müdahaleler ve hemşireliğin rolü. *Bağımlılık Dergisi*, 23(1), 105-110. <https://doi.org/10.51982/bagimli.958710>
3. United Nations Office On Drugs And Crime (UNODC), World Drug Report 2023, United Nations Publication: New York.
4. Laitano, H. V., Ely, A., Sordi, A. O., Schuch, F. B., Pechansky, F., Hartmann, T., ... & Kessler, F. H. (2022). Anger and substance abuse: a systematic review and meta-analysis. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 44(1), 103-110. <https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-1133>
5. Ekinci, S., Kural, H. U., & Yalçınay, M. (2016). Madde bağımlılığı olan hastalarda öfke düzeyi; bağımlılık profili, depresyon ve anksiyete düzeyi ile ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 17(1), 12-17.
6. Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA). (2019). Erişim Adresi: <https://store.samhsa.gov/product/anger-management-substance-use-disorder-and-mental-health-clients-cognitive-behavioral-therapy-manual/pep19-02-01-001>
7. Richard, Y., Tazi, N., Frydecka, D., Hamid, M. S., & Moustafa, A. A. (2022). A systematic review of neural, cognitive, and clinical studies of anger and aggression. *Current psychology*, 42(20), 17174-17186. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03143-6>
8. De Shazer, S. & Isebaert, L. (2003). The Bruges Model, *Journal of Family Psychotherapy*, 14:4, 43-52. https://doi.org/10.1300/J085v14n04_04
9. Franklin, C., & Hai, A. H. (2021). Solution-focused brief therapy for substance use: A review of the literature. *Health & Social Work*, 46(2), 103-114. <https://doi.org/10.1093/hsw/hlab002>
10. Özer, A. K. (1994). Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri ön çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(31), 26-35.
11. De Paula Araujo CN, Mendonça Corradi-Webster C, Gonçalves Correia-Zanini MR, Yurasek AM. (2024). Quasi-randomized trial of solution-focused brief therapy intervention for readiness to change and alcohol and other drug use in a Brazilian community-based treatment center. *Psychotherapy Research*, 20, 1-13. <https://doi.org/10.1080/10503307.2024.2336192>
12. Sabri, F., Sumari, M., Jencius, M., & McGlothlin, J. (2017). The effects of solution-focused group therapy in treatment outcomes and psychological well-being of substance abuse clients. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7, 119-129. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v7-i13/3188>
13. Smock, S. A., Trepper, T. S., Wetchler, J. L., McCollum, E. E., Ray, R., & Pierce, K. (2008). Solution-focused group therapy for level 1 substance abusers. *Journal of marital and family therapy*, 34(1), 107-120. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2008.00056.x>
14. Şahin, S., & Siyez, D. (2023). Çözüm odaklı kısa süreli terapi: Temeller, kavramlar ve teknikler. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 1-18. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1052711>
15. Gonzalez Suitt, K., Geraldo, P., Estay, M., & Franklin, C. (2019). Solution-focused brief therapy for individuals with alcohol use disorders in Chile. *Research on Social Work Practice*, 29(1), 19-35. <https://doi.org/10.1177/1049731517740958>

BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERLE YAPILAN MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN İLAÇ UYUMUNA ETKİSİ: OLGU SUNUMU

Seyma Erkuş¹, Elçin Babaoğlu²

¹Mudanya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çağrıışan Mah. 2029 Sk. No:2 16940, Bursa, Türkiye, seyma.erkus@mudanya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9775-3890

²Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Altunizade Mah. Üniversite Sk. No:14 34662, İstanbul, Türkiye, elcinbabaoğlu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0952-2652

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk tanılı bireylerde yaygın bir sorun olarak görülen ilaç uyumsuzluğu, hastalık belirtilerinin nüksetmesine ve hastaneye yatış sıklığının artmasına neden olmaktadır.^[1,2] Psikiyatri hemşirelerinin bipolar bozukluk tanılı bireylerde ilaç uyumsuzluğunu tanımlama ve ilaç yönetimi ile tedaviye uyumlarının artırılmasında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Motivasyonel görüşmeler bipolar bozukluk tanılı bireylerde tedaviye uyumu arttıran psikososyal müdahalelerden biridir.^[3] Bu olgu sunumunda yatarak tedavi gören ve ilaç uyumsuzluğu olan bipolar bozukluk tanılı bir bireyde motivasyonel görüşme tekniğinin ilaç uyumuna etkisinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu çalışmada, empatik bir yaklaşımla, yansıtmalı dinleme, açık uçlu sorular ve destekleme tekniklerinin kullanıldığı ve çelişkiler geliştirilerek ambivalan duyguların keşfedildiği altı seanstan oluşan motivasyonel görüşme gerçekleştirildi. Motivasyonel görüşme tekniklerinden önem ve güven testi, karar dengesi ve uç durumlar teknikleri kullanıldı. Hastanın ilaç uyumunun değerlendirilmesinde görüşmelere başlamadan önce ve son değerlendirme görüşmesinde “Morisky Tedaviye Uyum Ölçeği” uygulandı.

Bulgular: Motivasyonel görüşme sonrasında hasta Morisky Tedaviye Uyum Ölçeği’ndeki dört ifadenin tamamını “hayır” olarak işaretledi ve bu da “yüksek” derecede uyum ile sonuçlandı. İlaçlarını düzenli bir şekilde kullanmaya başlamasının yanı sıra hastanın sosyal ortamlara yeniden girmesi, değişim planını hayata geçirmesi, hastaneden taburcu olması ve okuluna yeniden dönmeye karar vermesi olumlu değişimler olarak kaydedildi.

Sonuç ve Öneriler: Bu olgu sunumunda uygulanan motivasyonel görüşme tekniklerinin, bipolar bozukluk tanılı bireyin ilaç uyumunun artmasında etkili olduğu bulundu. Psikiyatri hemşirelerinin, bipolar bozukluk tanılı bireylerin ilaç almaya ilişkin farkındalıklarını ve öz yeterliliklerini artırma ve değişim için motivasyon geliştirme yoluyla ilaç uyumunun artırılmasında motivasyonel görüşme ilke ve becerilerini kullanmaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, Hemşirelik, İlaç uyumu, Motivasyonel görüşme

THE IMPACT OF MOTIVATIONAL INTERVIEWING ON MEDICATION ADHERENCE IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER: CASE REPORT

Seyma Erkuş¹, Elçin Babaoğlu²

¹Mudanya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Çağrıışan Mah. 2029 Sk. No:2 16940 Bursa, Turkey, seyma.erkus@mudanya.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9775-3890

²Uskudar University, Health Sciences Faculty, Department of Nursing, Altunizade Mah. Üniversite Sk. No:14 34662, Istanbul, Turkey, elcinbabaoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0952-2652

ABSTRACT

Introduction and Aim: Medication nonadherence, which is seen as a common problem in individuals diagnosed with bipolar disorder, leads to recurrence of disease symptoms and increased frequency of hospitalisation.^[1,2] Psychiatric nurses have important responsibilities in identifying medication nonadherence in individuals diagnosed with bipolar disorder and increasing their compliance with medication management and treatment. Motivational interviewing is one of the psychosocial interventions that increase treatment adherence in individuals with bipolar disorder.^[3] In this case report, it was aimed to examine the effect of motivational interviewing technique on medication adherence in an individual with bipolar disorder who was hospitalised and had medication nonadherence.

Methods: In this study, motivational interviewing consisting of six sessions in which ambivalent feelings were explored by developing contradictions, using an empathic approach, reflective listening, open-ended questions and support techniques was carried out. Motivational interviewing techniques such as importance and confidence test, decision balance and extreme situations were used. In the evaluation of the patient's medication adherence, the “Morisky Treatment Adherence Scale” was administered before the start of the interviews and at the last evaluation interview.

Results: After the motivational interview, the patient marked “no” to all four statements on the “Morisky Treatment Adherence Scale” which resulted in a “high” degree of adherence. In addition to starting to take her medication regularly, the patient's re-entry into social environments, implementing her change plan, being discharged from hospital and deciding to return to school were noted as positive changes.

Conclusion and Recommendations: In this case report, motivational interviewing techniques were found to be effective in increasing medication compliance of an individual diagnosed with bipolar disorder. Psychiatric nurses are recommended to use motivational interviewing principles and skills to increase medication adherence of individuals diagnosed with bipolar disorder by increasing their awareness and self-efficacy about taking medication and developing motivation for change.

Key Words: Bipolar disorder, Medication adherence, Motivational interviewing, Nursing

References:

1. Hett, D., Morales-Muñoz, I., Durdurak, B. B., Carlsh, M., & Marwaha, S. (2023). Rates and associations of relapse over 5 years of 2649 people with bipolar disorder: a retrospective UK cohort study. *International journal of bipolar disorders*, 11(1), 23.
2. Karaytuğ, M. O., Tamam, L., Demirkol, M. E., & Namlı, Z. (2022). Bipolar bozukluk tanılı hastalarda tedaviye uyum ve ilişkili faktörler. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 31(1), 21-27.
3. Tahghighi, H., Mortazavi, H., Manteghi, A. A., & Armat, M. R. (2023). The effect of comprehensive individual motivational-educational program on medication adherence in elderly patients with bipolar disorders: An experimental study. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(1), 70.

INTRODUCTION

Bipolar disorder is a mood disorder progressing with attacks between depressive periods and manic periods in which intense bursts of anger and rage are seen, and shows chronic characteristics because of the recurrence of attacks despite complete or partial well-being.^[1] Globally, the prevalence of bipolar disorder among adolescents and young adults has been found to have increased from 79.21 per 100,000 people in 1990 to 84.97 in 2019, with an increase in incidence, prevalence, and years lived with disability in both males and females over the past three decades.^[2] For bipolar disorder treatment to be continued successfully, patients must comply with their medications. Despite this, non-adherence to medication is an important concern in patients with bipolar disorder. In a cohort study conducted with patients with bipolar disorder, it was found that 59.1% of patients did not adhere to at least one mood stabilizer or antipsychotic medication prescription, and that young age, recent diagnosis of bipolar disorder, multiple hospitalizations for bipolar disorder, and use of benzodiazepines or antidepressants increased the risk of non-adherence.^[3]

In individuals with bipolar disorder, non-adherence to medication causes decreased quality of life, increased hospitalization rates and care costs, high mortality, increased frequency of attacks, and suicide.^[4] Non-adherence with medication causes relapses and some increased symptoms, increasing the frequency of hospitalizations. It was reported that 25.5% of people with bipolar disorder face at least one relapse within 5 years, there are reasons e.g., self-harm, suicide attempts, psychotic symptoms, and comorbidities related to relapses, and the use of prescribed drugs in each relapse is 31.0% for antidepressants, 69.6% for antipsychotics and 46.3% for mood stabilizers/anticonvulsants.^[5]

The therapeutic alliance and effective communication established between patients diagnosed with bipolar disorder and clinicians contribute to patients taking a more active role in the treatment process, increasing medication adherence, and more successful disease management.^[6] Various psychosocial intervention modalities are available to increase medication adherence in patients with bipolar disorder. Motivational interviewing (MI) is also one of the psychosocial interventions that increase medication adherence in patients. In a systematic review study, it was determined that the motivational interviewing method was effective in increasing medication adherence in patients with bipolar disorder.^[7] Psychiatric nurses can enhance medication adherence by cultivating motivation for change in patients with bipolar disorder exhibiting low medication adherence through the application of MI method principles and skills.

The aim of this case report is to examine the effect of motivational interviewing on medication adherence in a patient with bipolar disorder.

METHODS

The present case study investigated the process of increasing medication adherence using MI method in a patient who was diagnosed with bipolar disorder and with medication non-adherence. Before starting the study, ethics committee approval was obtained from the Non-Interventional Research Ethics Committee and institutional permission was obtained from the hospital where the study was conducted. The patient was followed up in a private psychiatric hospital inpatient service in Turkey. The psychiatric service where the patient receives inpatient treatment is a service where patients with psychiatric disorders are admitted and no one except healthcare personnel is admitted. Relatives of the patient are not admitted to this service and the security of the service is under the supervision of the responsible nurse. Inside the service there is a dining area, a multi-purpose hall, a library, different group games and sports equipment.

The patient was chosen as a case study for MI method because she did not believe in the importance of medication use and did not want to take the recommended medications. The Morisky Medication Adherence Scale was used to assess the patient's medication adherence score. The scale was developed by Morisky et al. (1986), and the validity and reliability study of the scale was conducted by Bahar (2013) for our country.^[8,9] In the Turkish adaptation study, the reliability coefficient of the scale was found to be 0.625 and was found to be at a good level of reliability. The scale, which consists of a total of 4 questions, is assessed as high as the score decreases, as it increases if one or two questions were answered "yes", medication adherence is considered medium, and if 3-4 questions are answered "yes", it is considered low.^[8] Before the motivational interviews regarding medication adherence were conducted with the patient, information on the interview process was given, and verbal and written consent was obtained.

The researcher who conducted the motivational interviews is continuing her doctoral education in psychiatric nursing and has a motivational interviewing techniques practitioner certificate. The interviews were conducted one-on-one and face-to-face between March 4-22, 2024, at the institution where the patient was receiving inpatient treatment. The interviews were conducted twice a week for 3 weeks, a total of 6 interviews, and each interview did not exceed 45 minutes. A follow-up interview was held one month after the last interview. The content of each interview was structured following MI techniques. After the interviews, the researcher received supervision from an expert on the subject.

Case Report

I.S. is a 19-year-old female patient and a university student brought to the hospital by her family because she was experiencing a manic episode in which she talked to herself, and exhibited extreme

irritability and self-harming behaviors. The patient was brought to the emergency room in a wheelchair. It was found that the patient who was admitted to the hospital sometimes completely withdrew into herself and cut off communication with the outside world, and sometimes communicated very well, and had a very happy and labile mood. The patient said that she had been sleeping for 2-3 hours in recent days in the interviews, frequently ran away from home, and increased self-harming behaviors (cutting her wrists, putting out cigarettes on her arm, and hitting her head on the walls), used alcohol until she passed out, was irritable and angry and initiated to make friends that initiated and ended quickly. The patient also stopped attending university classes after her admission to the hospital.

When the medical history of the patient was investigated, the patient received outpatient treatment 5 years ago because of labile mood and insomnia symptoms. The patient, who said that she did not comply with the treatment, had uncontrolled and risky behaviors e.g., running away from home and harming herself, and her first hospitalization occurred. The patient said that she did not want to use medication because she did not believe in the treatments applied to her, both in outpatient and inpatient treatments. During her current hospitalization, the patient stated that she only took her medications under the supervision of her parents and did not take them when they were not present. In the interview with the family, it was learned that the patient had stopped using medication on her own for the last 2 years. It was observed that the patient showed the same reluctance to medication and treatments during this hospitalization. The patient associated this reluctance with the belief that medications were not beneficial and that she could recover on her own. It was also observed that the patient did not want to participate in individual and group activities in the inpatient service.

It was observed that the patient did not leave her room all day long in the inpatient service and did not participate in activities e.g., occupational therapy and sports hours. During the interview with the patient, the patient said that she heard voices telling her to harm herself. The patient, who does not lie in her bed because of persecutory delusions and auditory hallucinations that someone will harm her, prefers to be on the floor in her room or the common toilet. The patient was diagnosed with bipolar disorder with psychotic characteristics in the institution where she received treatment and her treatment was initiated. Mood stabilizer, antipsychotic, antidepressant, and anxiolytic medications were prescribed for the patient. As well as drug treatment, the patient received 5 sessions of Deep TMU (Deep Transcranial Magnetic Stimulation) treatment, but since her symptoms did not disappear, she started receiving ECT (Electroconvulsive Therapy) treatment on the eighth day of his hospitalization.

Motivational interviewing was started on the eleventh day of the patient's hospitalization. When motivational interviews were initiated, the patient had no hallucinations, delusions, association disorders, or speech disorders. Her affection was mildly depressed and had disbelief about using medication and said that she would stop taking her medication when she was discharged from the hospital. Because of her fatigue and lack of memory concerns, motivational interviews were conducted on days when the patient did not receive ECT.

INTERVIEWS

A. First Stage: Creating Motivation (Interviews 1, 2, 3 and 4)

1st Interview (Opening and Structuring)

In the first interview, the patient was informed of the purpose of the interviews, the process, and the content of the interviews. Right at this step, she was asked to fill out the Morisky Medication Adherence Scale. The patient marked “yes” for three of the four statements on the Morisky Medication Adherence Scale (I forget to take my medications on time, I stop taking my medications when I feel good, and sometimes I stop taking my medications if I feel bad while taking them), and for this reason, her medication adherence was assessed as “low.”

2nd Interview (Ensuring Engagement)

The purpose of the second interview is to ensure engagement by presenting the problem in an empathic atmosphere. Right at this step, the “SOAR Technique” (open-ended questions, reflective listening, affirmations and summarization), one of the basic techniques of the MI technique, was used.

At the beginning of the interview, the patient said that the medications she was using were not helping her, that she could heal herself, and that she did not need the medications for this. She also saw the symptoms of the disease as an effect of the medications. She believed that the medications affected her thoughts and feelings and caused her to behave in ways that she would not normally do. She confessed, “The medications destroyed all my feelings and thoughts, and after taking the medications I dared to run away from home.”

At the end of the interview, the patient’s negative beliefs and concerns about medication use were summarized and it was determined that she thought the medications were not good for her, believed they were useless and for this reason was unsure and indecisive about continuing medication treatment. The patient confirmed that she was indecisive about medication use.

3rd Interview (Exploring Goals and Values)

The purpose of this interview is to uncover the patient's goals and values and to develop a discrepancy. Developing discrepancy is to make the patient aware of the inconsistency between their current behavior and their goals and values. When the discrepancy is uncovered and increased, the patient sees the difference between where they are and where they want to be and feels they must change their behavior motivation is strengthened.^[10] The patient's goals and ambivalence are the focus of the interview. At this point, the patient's indecision about whether to use medication was dealt with and questions were asked to reveal goals and values (What is important to you in life? What are the things you value most? What are your goals?) The discrepancy between the behavior of not taking medication and her goals was highlighted.

The patient said that the things she valued most were her family and her cat. When asked about her goals, she stated that she wanted to continue her studies and do what she loved in the future. When asked, "Do you hope to be healthy?", she said, "Yes... Because I left everything behind and came here. I came to get better..." Although the patient found using medication unnecessary, she began to realize that she wanted to get better and that she was receiving treatment in the hospital for this reason. The patient said that the path to healing was in her own hands, that if she tried, she could get better, and that if she didn't try, using medication would be useless anyway.

To develop the discrepancy between the her goals and values with her behavior of not using the medication, the question, "How compatible do you think not using your medication is with your goals and values in life? You want to be healthy and you do not want to take medication. How do you plan to achieve this?" was asked. "I am the same person whether I use my medication or not. How much can medication change me? Will it change the things I love? Maybe it can alleviate my concerns..." she said, giving the first sign that she was starting to develop ambivalent feelings about medication use. To strengthen the patient's ambivalence, the researcher asked, "I could not understand exactly what you wanted to say. How did you think your medication could alleviate your concerns? Can you give an example?" she said, "I do not want to harm myself anymore. These thoughts have disappeared, I think more broadly and more maturely. I do not hear the voices I hear all the time anymore."

To encourage her to think more about the benefits of the medications she was taking, she was briefed. "You have said in the past that you did not want to take your medications because you thought they were not working for you. However, at the same time, taking your medications seems to have helped you manage your symptoms. How do you feel about all of this?" The patient admitted, "I do not think

I could have done it without them (the medications)”, indicating that she was very close to expressing her views on change by the end of the interview.

4th Interview (Change Talk)

The purpose of this interview was to elicit the change talk and the patient was encouraged to talk about her/her belief in initiating change regarding medication adherence and her/her desire for change. She was also made to realize the reason for change and the need for change. To elicit the change talk, she was asked, “What would you like to change in your life?” The patient said, “I want to never hear voices again. I do not want to think about the past. I do not want to get depressed or sad.” When she was asked, “What do these mean to you, how do you feel when you face these?” she said, “Thinking about the past pains me. When I hear voices, I can’t tell if they are real or not, I am afraid of harming myself.” and immediately added, “I want change, I want a big change...” Right at this step, the patient realized that she needed to change and why she needed to change and verbally expressed her/her desire to change and gave the change talk. When she was asked, “How do you think you can make this change?” she said, “I think taking medications is good for me. Because since I came here, the voices I have been hearing for 5 years have disappeared. I do not think those voices will come again. If I continue to use the medication, I will never hear a voice again.” The patient was now confident that the medication was beneficial and decided to use her medication for change.

After the decision to change was made, the “Importance-Confidence Ruler”, which is one of the motivational interview techniques, was applied to support self-efficacy. The researcher asked, “How important is it for you to use your medications? If we were to make a scale from 0 to 10 for importance, with 0 being “not at all important” and 10 being “very important”, what number would you find appropriate for yourself?” The patient responded with “9” and assessed the medications as very important. She assessed her self-confidence in managing to use her medications regularly as “10”.

To support the decision and motivation to change, the techniques of “Extreme Situations, Looking at the Past and the Future” and “Decisional Balance” were used. In the extreme situations, looking at the past and the future technique, what changed between the times when she did not use the medication and the present, what concerns she might face if she continued not using her medication, and what would be different when she made the desired change were discussed. With the decisional balance technique, attention was drawn to the advantages and disadvantages of the current situation and the advantages and disadvantages of the situation after the change. The patient’s answers to the decisional balance questions are given in Table 1.

Table 1: Patient's Statements in the "Decisional Balance" Technique

	Not Taking Medication Regularly	Change/Taking Medication Regularly	
Advantages	"I guess not..."	"To be an ordinary person, to continue my education, to study, to spend time with my friends, to be more confident, to feel valuable, to not be sad so much, to not have fears, to be able to think clearly, to have my emotions settled, to have no hallucinations, to not harm myself."	Advantages
Disadvantages	"Being depressed, thoughts of being worthless, hallucinations, anger issues, nightmares, thoughts of harming myself"	"I could not find it; it does not exist."	Disadvantages

B. Second Stage: Strengthening Commitment to Change (Interviews 5 and 6)

5th Interview (Change Plan)

The focus of the interview was to help the patient accept that drugs play important roles in decreasing the symptoms of the disease, rather than thinking that drugs would not benefit her and that she could recover with her effort and will. For this reason, permission was asked from the patient and she was informed that scientific research results emphasized the importance of drug use. Another focus of the interview was to help her accept the symptoms of the disease as they are, rather than defining them as side effects of treatment. For this purpose, information was provided about the side effects of the drugs and the symptoms of the disease. The patient said that after learning about the scientific results, she became more motivated and determined to change and felt ready to make a change plan regarding medication adherence.

Right at this step, a change plan was prepared with the patient to increase medication adherence. When asked, "If a change plan is needed, what are your suggestions for taking your medications?", the patient said that she would set a reminder alarm on her phone and ask her family for help so that she would not skip taking her medications, and she asked the researcher for suggestions on what else she could do. The researcher presented the patient with options that she could add to her change plan (writing reminder notes in her room, making a weekly medication box, getting a pill box that can be attached to a keychain, and carrying her medications with her) and asked her to choose the ones that were appropriate for her. The patient found the idea of the pill box that could be attached to her

keychain suitable for her and included it in her change plan. When the possible obstacles regarding the plan were discussed, the patient said that she did not see any obstacles to her plans. When asked when she would start implementing the change plan and what her first step for change would be, the patient said that she would implement the change plan when she was discharged from the hospital and that she would first set a reminder alarm on her phone for this purpose.

6th Interview (Final Evaluation)

The purpose of this interview is to support the patient's change in medication use, her success in continuing treatment, and to assess the effectiveness of the MI method on adherence with medication treatment.

The patient left the hospital on leave for 3 days and went to her family before the final evaluation interview. When the patient was asked what she did for her change plan during this period, she said that she set a reminder alarm on her phone, asked her mother to help her remind her of her medications and that she would get the medicine box after she was discharged. The patient said that her days were going well during her leave, that she attended her friend's birthday party, that she did not encounter any difficulties in using her medications, and that the change plan was working. The patient's nurse was interviewed to assess her change in the inpatient service, and the nurse said that the patient was willing to take her medications. The patient was assessed by her doctor during the visit and it was decided that she would be discharged.

As a final assessment, the patient was asked to complete The Morisky Medication Adherence Scale again and marked all 4 statements on The Morisky Medication Adherence Scale as "No", resulting in a "high" degree of adherence. As well as starting to use her medications regularly, the patient's re-entry into social environments while on leave, her success in implementing her change plan, her discharge from the hospital, and her decision to return to school were recorded as positive changes indicating her adherence with the medications and treatment she was using.

After the interviews conducted with the patient were completed, a meeting was held with her family to help them use the medications regularly and it was said that the patient was motivated to take her medications and that she needed support from her family to continue using her medications regularly, and her family also said that they would support the patient in using her medications.

A follow-up interview was held with the patient and her family one month after the motivational interviews ended. In this interview, which was conducted to evaluate the patient's implementation of the change plan and the continuity of medication adherence, the patient stated that she took her medications regularly by obtaining a medication box and using reminder alarms, and that she resumed

school. Her family also stated that the patient did not skip her medications, their guidance to take her medications decreased, and that the patient now started to take responsibility for her medication use.

DISCUSSION

The purpose of this case study was to increase the adherence of a patient with bipolar disorder resistant to medication using the MI method. The patient believed that the medications were not beneficial and did not want to use them and described the symptoms of the disease as side effects of the medications. For this reason, the patient had stopped using her prescribed medications for the last two years. Although medical treatment plays important roles in the treatment of bipolar disorder, non-adherence to medications is a common concern. It is stated that the prevalence of medication non-adherence in patients with bipolar disorder varies between 20-60% and the average rate is 40%.^[3] Although the patient was informed about the importance of medications during clinical treatment, she was hesitant about her medications and said would not continue using them after being discharged, and exhibited incompatible behaviors while taking her medications in the inpatient service. For this reason, a MI technique approach was applied to this case.

The factors that cause patients' non-adherence to medication are determined in the MI method, the resistance to medication use is resolved, and as a result, behavioral changes are uncovered, and non-adherence with medication is eliminated in patients.^[11] In interviews, individuals' feelings and thoughts are uncovered, they are enabled to discover ambivalence about medication use, and their intrinsic motivation is developed. Examining and resolving ambivalence is the main purpose of the MI technique, and the therapist must act consciously and directly to achieve the goal.^[12] The patient expressed her thoughts and feelings about medication use at the beginning of the motivational interview. The patient's goals and values were uncovered, and an inconsistency was developed between these goals and values in her life and her behavior of not using medication.

Rather than persuading for change, consultants create an atmosphere that allows change.^[10] The change conversation was elicited by asking questions that would reveal change and make her realize her need for change. After the change conversation, the patient herself decided that she needed to continue using her medications to achieve the desired change. An importance-confidence ruler was performed to increase her self-confidence and competence regarding medication use. Although the extreme situations, past and future looking technique, which is one of the MI techniques, discusses the effects of medication use and not using medication on the patient's life, the decisional balance technique draws attention to the positive and negative aspects of the current situation and the situation after the desired change was achieved. In the decisional balance, the patient accepted that there was no negative side to continuing to use medication, but not using medication was an important obstacle

to achieving the desired change, and that the behavior of not using medication would cause her symptoms to worsen and would seriously negatively affect her life. However, she accepted that change would bring her great advantages and her internal motivation for medication use was strengthened to achieve these advantages.

A change plan was made with the patient, who gave herself suggestions to use her medications regularly. In the final evaluation of the motivational interview, it was reported that the patient was “highly” adherent with her medications, the patient implements the change plan, completed the medical treatment process, was discharged from the hospital, and decided to return to school within a week. In the follow-up interview, it was observed that the patient maintained medication adherence, continued to implement the change plan, gained responsibility for taking her medications on her own, and continued her education. In this case, the MI technique was effective in increasing the medication adherence of the patient with bipolar disorder. In an experimental study that was conducted by Tahghighi et al. (2023)^[13], it was determined that the patient’s medication adherence rates increased by applying the MI technique to elderly patients with bipolar disorder. Studies reveal that individuals' medication adherence increases after motivational interviews with individuals diagnosed with bipolar disorder.^[14,15]

Using MI techniques, showing that these techniques were effective in increasing the adherence of a patient with bipolar disorder to medication and receiving supervision from an experienced expert in the process was a positive and productive face for the researcher in this case report. The motivational interviews used in this case study provided significant outcomes in the patient’s continuation of medication treatment.

One of the limitations of the present study is that the results cannot be generalized to a larger population due to the methodology employed. A second limitation was the patient's receipt of ECT treatment. On the day of ECT administration, the patient reported fatigue and memory issues, necessitating the scheduling of motivational interviews on days when ECT was not administered. An important limitation of this study is that co-occurring ECT played a larger role in changing patients' thoughts and feelings about medications, whereas motivational interviewing played a smaller role.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Although there are numerous studies conducted on MI techniques, studies showing how the techniques are used on a patient are limited. Demonstrating the effectiveness and basic principles of motivational interviewing on a patient with bipolar disorder was a positive experience for the researcher. The MI techniques used in this case study produced significant outcomes in terms of increasing medication adherence in the patient with bipolar disorder. Increasing medication adherence

and maintenance of treatment resulted in a decrease in symptoms and significant improvement in functioning.

Prior to the study, it was essential to complete a course on the MI technique and to receive supervision throughout the study. This ensured the efficient implementation of the MI process. It is therefore recommended that researchers and nurses intending to utilise this technique receive training and supervision in MI.

It is recommended that mental health and psychiatric nurses employ MI techniques to enhance medication adherence among patients with bipolar disorder. Patients with bipolar disorder often demonstrate low adherence with prescribed medication regimens, which can result in recurrent episodes of symptoms throughout the course of the patient's life. Psychiatric nurses can facilitate the process of reducing patients' resistance to the use of medication through the implementation of MI techniques. Psychiatric nurses can facilitate a change in perspective regarding medication use among patients with bipolar disorder by employing MI techniques, thereby enhancing their awareness and self-efficacy.

REFERENCES

1. American Psychiatric Association (APA). (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fifth Edition DSM-5*. American Psychiatric Publishing: Washington.
2. Zhong, Y., Chen, Y., Su, X., Wang, M., Li, Q., Shao, Z., & Sun, L. (2024). Global, regional and national burdens of bipolar disorders in adolescents and young adults: a trend analysis from 1990 to 2019. *General Psychiatry*, 37(1), e101255. [10.1136/gpsych-2023-101255](https://doi.org/10.1136/gpsych-2023-101255)
3. Lintunen, J., Lähteenvuo, M., Tanskanen, A., Tiuhonen, J., & Taipale, H. (2023). Non-adherence to mood stabilizers and antipsychotics among persons with bipolar disorder—a nationwide cohort study. *Journal of Affective Disorders*, 333, 403-408. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.04.030>
4. Karaytuğ, M. O., Tamam, L., Demirkol, M. E., & Namli, Z. (2022). Bipolar bozukluk tanılı hastalarda tedaviye uyum ve ilişkili faktörler. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 31(1), 21-27. <https://doi.org/10.17827/aktd.1055451>
5. Hett, D., Morales-Muñoz, I., Durdurak, B. B., Carlsh, M., & Marwaha, S. (2023). Rates and associations of relapse over 5 years of 2649 people with bipolar disorder: a retrospective UK cohort study. *International journal of bipolar disorders*, 11(1), 23. [10.1186/s40345-023-00302-x](https://doi.org/10.1186/s40345-023-00302-x)
6. Samalin, L., & Belzeaux, R. (2023). Why does non-adherence to treatment remain a leading cause of relapse in patients with bipolar disorder? *European Neuropsychopharmacology*, 73, 16-18. <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2023.04.012>
7. Erkuş, Ş., & Babaoğlu, E. Effect of Motivational Interviewing on Medication Adherence in Patients with Bipolar Disorder: Systematic Review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 17(3), 481-492. <https://doi.org/10.18863/pgy.1507249>
8. Bahar, G. (2013). *İki uçlu bozukluk tanısı almış hastalarda Morisky Uyum Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışması ve duygudurum düzenleyici kullanan hastaların kan düzeyi ölçümleri ile tedaviye uyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
9. Morisky, D. E., Green, L. W., & Levine, D. M. (1986). Concurrent and predictive validity of a self-reported measure of medication adherence. *Medical care*, 24(1), 67-74. [10.1097/00005650-198601000-00007](https://doi.org/10.1097/00005650-198601000-00007)
10. Dicle, A. N. (2017). Motivasyonel görüşme: öğeler, ilke ve yöntemler. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 4(15), 2043-2053. <https://doi.org/10.26450/jshsr.299>
11. Miller, W.R., & Rollnick, S. (2002). *Motivational interviewing, preparing people to change addictive behavior. What Is Motivational Interviewing?* The Guildford Press: New York.
12. Ögel, K. (2009). Motivasyonel görüşme tekniği. *Türkiye Klinikleri Journal of Psychiatry-Special Topics*, 2(2), 41-44.
13. Tahghighi, H., Mortazavi, H., Manteghi, A. A., & Armat, M. R. (2023). The effect of comprehensive individual motivational-educational program on medication adherence in elderly patients with bipolar disorders: An experimental study. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(1), 70. [10.4103/jehp.jehp_1109_22](https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_1109_22)

14. Gülcü, Z. G., & Kelleci, M. (2022). The effect of motivational interviewing and telepsychiatric follow-up on medication adherence of patients with bipolar disorder: A randomized controlled trial. *Journal of Psychiatric Nursing*, 13(2), 101. [10.14744/phd.2022.24582](https://doi.org/10.14744/phd.2022.24582)
15. Yılmaz, H. (2024). *Bipolar bozukluk tanılı hastalarda motivasyonel görüşmenin baş etme, işlevsellik, tedaviye uyum ve yaşam kalitesine etkisi* [Doktora tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ORTOREKSİYA NERVOZA İLE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİSİ

Ömer Tanrıverdi¹, Behiye Dilmen Bayar²

¹Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/ Türkiye

E-mail: omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0001-7103-867X

²Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/ Türkiye

E-mail: behiyedilmenbayar@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0003-3525-0045

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, bir kamu üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinde ortoreksiya nervoza eğilimlerini ve bu eğilimler ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem:Tanımlayıcı ve korelasyonel desendeki araştırmanın örneklemini, bir kamu üniversitesinin Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 218 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmıştır. Veri toplama sürecinde, katılımcılara bir tanıtıcı bilgi formu ile birlikte Teruel Ortoreksiya Ölçeği (TOÖ) ve Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) uygulanmıştır. Veriler SPSS 27.0 paketi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Mann whitney-u testi, Kruskall Wallis, ortalama, t testi ve anova testleri, Spearman korelasyon analizi, yüzde dağılımı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katkı sağlayan öğrencilerin boy ortalaması 167.30±14.43, kilo ortalaması ise 60.24±12.42'dir.Öğrencilerin beden kitle indeksleri (BKİ) %18.3'ü zayıf, %70.4'ü sağlıklı, %11.0'ı fazla kilolu sınıflandırmasında yer almaktadır. BKİ ortalamaları ise 21.31'dir. Araştırmada ölçek toplam puan ortalamalarına bakıldığında Ortoreksiya nervoza toplam puan ortalaması 7.50±3.90, sağlıklı ortoreksiya toplam puan ortalaması ise 9,96±4,70 düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Sosyal görünüş kaygısı toplam puan ortalaması 37.61±12,96 olarak orta düzey olarak bulunmuştur. Sosyal görünüş kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile Teruel Ortoreksiya alt boyutları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. (p<0.05) Sosyal görünüş kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması arttıkça sağlıklı ve nervoza ortoreksiya ölçeği toplam puanı da artmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızın bulguları, hemşirelik öğrencilerinde sosyal görünüş kaygısı ile ortoreksiya nervoza eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Yani, sosyal görünüş kaygısı düzeyi artan bireylerde ortoreksiya nervoza eğiliminin de yükseldiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, sosyo-demografik özellikler, beslenme alışkanlıkları ve yaşam tarzı gibi değişkenlerin de ortoreksiya nervoza eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı üzerinde belirgin etkileri olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, hemşirelik öğrencileri arasında ortoreksiya nervozaya yatkınlığı olan bireylerin daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi ve bu doğrultuda etkili müdahale programlarının geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, ortoreksiya nervoza ile diğer

psikiyatrik rahatsızlıklar arasındaki nedensel ilişkileri daha iyi anlamak için uzun vadeli ve kapsamlı klinik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Ortoreksiya nervoza, Sosyal görünüş kaygısı,

THE RELATIONSHIP BETWEEN ORTHOREXIA NERVOSA AND SOCIAL APPEARANCE ANXIETY AMONG NURSING STUDENTS

Ömer Tanrıverdi¹, Behiye Dilmen Bayar²

¹Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/ Türkiye
E-mail: omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0001-7103-867X

²Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/ Türkiye
E-mail: behiedilmenbayar@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0003-3525-0045

ABSTRACT

Introduction: Objective: This study aimed to examine orthorexia nervosa tendencies and the relationship between these tendencies and social appearance anxiety in nursing students studying at a public university.

Method: The sample of the descriptive and correlational study consisted of 218 students studying in the nursing department of a public university. Participation in the study was voluntary. During the data collection process, the participants were administered the Teruel Orthorexia Scale (TOS) and the Social Appearance Anxiety Scale (SAAS) along with an introductory information form. The data were analysed using SPSS 27.0 package. Mann whitney-u test, Kruskal Wallis, mean, t test and anova tests, Spearman correlation analysis, percentage distribution were used in the analysis of the data.

Results: The mean height of the students who contributed to the study was 167.30 ± 14.43 and the mean weight was 60.24 ± 12.42 . The students' body mass index (BMI) is 18.3% underweight, 70.4% healthy, and 11.0% overweight. The average BMI is 21.31. The mean total score of orthorexia neurosis was 7.50 ± 3.90 and the mean total score of healthy orthorexia was 9.96 ± 4.70 . The mean total score of social appearance anxiety was 37.61 ± 12.96 , which was found to be at a moderate level. There is a statistically significant positive relationship between the mean total score of the social appearance anxiety scale and the sub-dimensions of Teruel Orthorexia. ($p < 0.05$) As the total score of the social appearance anxiety scale increases, the total score of the healthy and nervosa orthorexia scale increases.

Conclusion and Suggestions: The findings of our study revealed a positive relationship between social appearance anxiety and orthorexia nervosa tendency in nursing students. In other words, it was observed that the tendency to orthorexia nervosa increased in individuals with increased level of social appearance anxiety. In addition, variables such as socio-demographic characteristics, eating habits and lifestyle were found to have significant effects on orthorexia nervosa tendency and social appearance anxiety. These results emphasise the importance of a more detailed assessment of individuals with a predisposition to orthorexia nervosa among nursing students and the development of effective intervention programmes in this direction. In addition, long-term and comprehensive

clinical studies should be conducted to better understand the causal relationships between orthorexia nervosa and other psychiatric disorders.

Keywords: Orthorexia nervosa, Social appearance anxiety, Nursing students

GİRİŞ

Ortoreksiya Nervoz (ON), bireyin sağlıklı beslenme takıntısı nedeniyle belirli yiyeceklerden saplantılı bir şekilde kaçınması ile karakterize edilen, sağlıklı olma arzusunun patolojik bir boyut kazandığı bir yeme bozukluğudur. Literatürde bu durum; saplantı, aşırı endişe, kompulsif davranışlar ve katı diyet alışkanlıkları gibi unsurlarla tanımlanmıştır¹. ON'un prevalansı ülkeler ve popülasyonlar arasında farklılık göstermektedir. Örneğin, İtalyan ve İspanyol üniversite öğrencileri arasında yapılan bir çalışmada, İspanyol örnekleminde daha yüksek ON yaygınlığı tespit edilmiştir. Çalışmada, İtalyan kadınların %76,3'ü ve erkeklerin %70,7'si ON belirtileri gösterirken, İspanyol kadınlarda bu oran %97,0, erkeklerde ise %96,3 olarak bulunmuştur². Türkiye'de yapılan bir araştırmada ise üniversite öğrencilerinde ON sıklığı %18,9 olarak belirlenmiştir³.

Sosyal görünüş kaygısı, bireyin fiziksel görünümünü nedeniyle olumsuz değerlendirileceği korkusunu ifade eder ve bu durum bireyin sosyal kaygısını artırabilir. 2012 yılında yapılan bir çalışmada, sosyal görünüş kaygısının sosyal kaygı ve olumsuz beden imajı ile yakından ilişkili olduğu belirtilmiştir⁴. Sosyal görünüş kaygısı yaşayan bireyler, genellikle kendilerini olumsuz değerlendirme eğilimindedir ve bu durum beden imajı algılarında düşüşe neden olmaktadır. Yapılan çalışmalarda bireyin sosyal değerlendirme kaygısının, özellikle fiziksel görünüme önem veren bireylerde yeme bozukluğu belirtilerine yol açabileceğini ortaya koymuştur. Levinson ve Rodebaugh'un 2012'de gerçekleştirdiği bir başka çalışma da sosyal görünüş kaygısının düzensiz yeme alışkanlıklarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir⁵.

Ortoreksiya nervoz, her ne kadar bireyin optimal sağlığa ulaşma arzusundan kaynaklanıyor gibi görünse de, uzun vadede tıbbi komplikasyonlara, beslenme yetersizliklerine ve yaşam kalitesinde ciddi düşüslere yol açabilmektedir. Ayrıca bireyler, dışarıda yemek yemekten kaçınma eğilimi gösterdikleri için sosyal izolasyon riskiyle karşı karşıya kalmakta ve bu durum sosyal ilişkilerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır.

Cinsiyetin sağlıklı beslenme kaygısı üzerindeki etkisi literatürde belirsizliğini korurken, sağlıkla ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin diğer bölümlerdeki akranlarına kıyasla daha yüksek ON semptomları gösterdiği bildirilmektedir. Bu bağlamda, hemşirelik öğrencilerinin ortoreksiya nervoz ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkisinin incelenmesi, bu çalışma kapsamında önemli bir araştırma konusu olarak ele alınmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma bir kamu üniversitesinde eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin ortoreksiya nervoz eğilimlerini ve bu durumun sosyal görünüş kaygısı ile ilişkisini tespit etmek amacıyla tanımlayıcı ve korelasyonel desende yürütülmüştür.

Araştırmannın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri oluşturmuştur (N:350). Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup 350 öğrenciden araştırmaya katılmayı istekli olan 218 kişi örneklemi oluşturmuştur.

Veri toplama araçları: Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ)” ve “Teruel Ortoreksiya Ölçeği (TOÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Tanıtıcı bilgi formu: Araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak oluşturulan bu formda katılımcıların yaş, cinsiyet, okuduğu sınıf, gelir durumu, kronik hastalık varlığı, sigara kullanma durumu, bedensel görünüşünden memnuniyet durumu, yaşadığı yer, psikiyatrik tanı alma durumu, beslenme ile ilgili bilgilere nereden ulaştığı ve ilaç kullanma durumuna ilişkin sorular yer almaktadır.

Sosyal görünüş kaygısı ölçeği (SGKÖ): Hart ve arkadaşları tarafından 2008 yılında geliştirilen Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), bireylerin fiziksel görünüşleriyle ilgili deneyimledikleri kaygı düzeyini ölçmeyi hedefleyen, öz bildirim formatında bir ölçme aracıdır. 16 adet maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert tipi bir yapıya sahip olup, bireylerin her bir maddeye ilişkin görüşlerini "Hiç Uygun Değil" ile "Tamamen Uygun" arasında yer alan beş seçenekten biriyle değerlendirmeleri şeklinde tasarlanmıştır. Ölçeğin toplam puan aralığı 16 ile 80 arasında olup, yüksek puanlar bireyin görünüş kaygısının daha yüksek olduğunu göstermektedir. SGKÖ'nün Türkçe uyarlama çalışması Doğan (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun psikometrik özellikleri oldukça tatmin edicidir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .93, test-tekrar test güvenilirlik katsayısının .85 ve test yarılama yöntemi ile hesaplanan güvenilirlik katsayısının .88 olarak bulunmuştur ⁶.

Teruel ortoreksiya ölçeği (TOÖ): Barrada ve Roncero tarafından 2018(Barrada & Roncero, 2018) yılında geliştirilen ölçek, sağlıklı ortoreksiya ve ortoreksiya nervoza olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. TOÖ, bireylerin sağlıklı beslenme örüntüsüne yönelik düşünce ve davranışlarını değerlendiren öz bildirim dayalı bir ölçektir. Ölçek, sağlıklı beslenme örüntüleri doğrultusunda bireylerin sosyal ilişkileri ve duygu durumlarının olumsuz yönde etkilene düzeyini ortoreksiya nervoza boyutu ile ele alırken, sağlıklı gıdaları tüketme isteğinin işlevselliği düşürmeyen olumlu boyutunu da sağlıklı ortoreksiya üzerinden değerlendirmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Asarkaya ve Arcan (2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Özgün formunda 17 maddeden oluşan TOÖ'nün Türkçe uyarlaması 16 maddeden oluşmaktadır. Her alt boyut kendi içerisinde birbirinden bağımsız bir şekilde değerlendirilmektedir ve ölçekten sağlıklı beslenme ilgisini bildiren bir toplam puan alınamamaktadır. Ölçeğin maddeleri 0 (hiç

katılmıyorum) ve 3 (tamamen katılıyorum) arasında değişen 4'lü likert tipi üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayıları orijinal formda sağlıklı ortoreksiya için .85 ve ortoreksiya nervoza için .81 olarak tespit edilirken, Türkçe uyarlamasında sağlıklı ortoreksiya için .86 ve ortoreksiya nervoza için .81 olarak bulunmuştur⁷.

Araştırmanın etik ilkeleri, ilgili kamu üniversitesinin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu tarafından verilen 2024/10-23 sayılı karar ile onaylanmıştır. Çalışmanın tüm süreçlerinde, Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen etik standartlara titizlikle uyulmuştur. Araştırmaya katılım, tamamen gönüllülük esasına dayanmış olup, çalışmaya dahil olan öğrencilere araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiş ve yazılı bilgilendirilmiş onamları alınmıştır.

Araştırmanın etik ilkeleri

Araştırmanın yürütülebilmesi için bir kamu üniversitesinin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır (Sayı: 2024/10-23). Araştırmanın tüm aşamalarında Helsinki bildirgesinde yer alan kurallara uygun olarak hareket edilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilip bilgilendirilmiş onamları alınmıştır

Verilerin değerlendirilmesi

Veriler SPSS 27.0 paketi kullanılarak analiz edildi. Skewness ve Kurtosise göre normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde Mann whitney-u testi, Kruskall Wallis, ortalama, t testi ve anova testleri, Spearman korelasyon analizi, yüzde dağılımı kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.86 ± 2.62 , boy ortalaması 167.30 ± 14.43 , kilo ortalaması ise 60.24 ± 12.42 'dir. Araştırmaya katılan bireylerin %66.1'i kadın, %31.7'si 4. Sınıf, %66.5'i devlet yurdunda kalmakta, %60.1'i bedensel görünüşünden memnun, %97.2'sinin herhangi bir psikiyatrik tanısı yok, %89.0'u herhangi bir ilaç kullanmıyor, %86.7'si sigara kullanmıyor, %44.0'ı beslenme ile ilgili bilgilere internetten ulaştığını belirtmiştir. Okuduğu sınıf ile teruel ortoreksiya alt boyut ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$) 3.sınıf öğrencilerinin sağlıklı ve nevroza ortoreksiya puanları daha yüksek hesaplanmıştır. Bedensel görünüşünden memnun olup olmama durumu ile sağlıklı ortoreksiya alt boyutu ile sosyal görünüş kaygı ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark hesaplanmıştır. ($p < 0.05$) Bedensel görünüşünden memnun olanların puan ortalamaları daha yüksek hesaplanmıştır.

Tablo 1 Sosyodemografik bulgular

Sosyodemografik veriler		n (218)	%	Sağlıklı ortoreksiya Ort.±Std	Ortoreksiya Nervoza Ort.±Std	Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği Ort±Std
Cinsiyet	Kadın	144	66.1	9.54±4.28	7.29±3.43	37.47±12.37
	Erkek	74	33.9	10.78±5.36	7.90±4.69	37.89±14.12
	Test Değeri			Z= -1.568	Z= -0.433	Z= -0.012
	Önemlilik			P= 0.11	P= 0.66	P= 0.99
Kaçınıcı Sınıf	1.	63	28.9	8.68±4.20	6.22±3.67	35.42±13.00
	2.	38	17.4	10.92±4.54	8.10±3.97	37.86±12.26
	3.	48	22.0	11.12±4.76	8.58±3.84	40.64±13.69
	4.	69	31.7	9.81±4.96	7.57±3.86	37.36±12.62
	Test Değeri			KW:8.791	KW:11.277	KW:4.642
	Önemlilik			P:0.03	P:0.01	P:0.20
Nerede yaşıyor?	Devlet yurdu	145	66.5	9.71±4.77	7.35±4.03	36.97±12.56
	Ailemle birlikte	48	22.0	9.79±4.69	7.41±3.87	40.22±14.86
	Tek başıma apartta	8	3.7	10.87±3.22	7.00±1.30	40.62±11.87
	Özel yurttta	15	6.9	12.06±4.43	9.00±3.58	32.60±8.66
	Arkadaşımlla ev/apart	2	0.9	13.50±4.94	10.50±2.12	47.00±16.97
	Test Değeri			KW:8.480	KW:6.878	KW:4.963
	Önemlilik			P:0.07	P:0.14	P:0.29
	Bedensel görünüşünden memnun musun?	Evet	131		10.67±4.78	7.97±3.98
Hayır		60.1		7.70±4.92	5.66±4.45	45.70±15.51
Kısmen		24	11.0	9.34±4.11	7.20±3.28	42.20±12.53
Test Değeri		63	28.9	KW:9.140	KW:5.615	KW:26.302
Önemlilik				P:0.01	P:0.06	P:0.00
Psikiyatrik tanı aldın mı?	Evet	6	2.8	9.16±3.60	6.66±3.50	41.33±17.62
	Hayır	212	97.2	9.99± 4.73	7.52±3.92	37.50±12.84
	Test Değeri			Z= -0.227	Z= -0.451	Z= -0.460
	Önemlilik			P= 0.82	P= 0.65	P= 0.64
Kullandığın ilaç var mı?	Evet	24	11.0	10.12±3.59	8.04±2.83	36.66±14.17
	Hayır	194	89.0	9.94±4.83	7.43±4.01	37.73±12.84
	Test Değeri			Z= -0.320	Z= -1.061	Z= -0.592

	Önemlilik			P= 0.74	P= 0.28	P= 0.55
Sigara kullanıyor musun?	Evet	29	13.3	9.62±4.25	7.24±3.97	36.93±12.51
	Hayır	189	86.7	10.02±4.77	7.53±3.90	37.71±13.06
	Test Değeri			Z= -0.379	Z= -0.440	Z= -0.207
	Önemlilik			P= 0.70	P= 0.66	P= 0.83
Beslenme ile ilgili bilgilere nereden ulaşıyorsun?	İnternet	96	44.0	10.07±4.49	7.77±3.69	37.03±11.45
	Sosyal Medya	19	8.7	9.84±4.96	7.10±4.37	41.63±13.54
	Çevre/Arkadaş	52	23.9	10.46±4.72	8.05±3.69	37.69±14.45
	Diyetisyen	8	3.7	9.75±4.43	7.12±3.48	38.50±12.15
	İlgilenmiyorum	43	19.7	9.23±5.18	6.46±4.39	36.88±14.34
	Test Değeri			KW:1.685	KW:3.801	KW:2.240
	Önemlilik			P:0.79	P:0.43	P:0.69

Tablo 2 Beden Kitle İndeksi

BKİ	N (218)	Yüzde
18,5 ve altı (Zayıf)	40	18,3
18,8-24,9 arası (Sağlıklı)	154	70,6
25-29,9 arası (Fazla Kilolu)	24	11,0

Öğrencilerin BKİ değer aralıklarına bakıldığında %18,3'ü zayıf, %70,6'sı sağlıklı, %11,0'ı ise fazla kilolu kategorisinde yer almaktadır.

Tablo 3 Ölçek toplam puan ortalamaları

Ölçek	Min-Max	Ort.±SD
Ortoreksiya Nervoza	0-21	7.50±3.90
Sağlıklı Ortoreksiya	0-27	9.96±4.70
Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği	16-80	37.61±12.96

Araştırmada ölçek toplam puan ortalamalarına bakıldığında Ortoreksiya nervroza toplam puan ortalaması 7.50±3.90, sağlıklı ortoreksiya toplam puan ortalaması ise 9.96±4.70 düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Sosyal görünüş kaygısı toplam puan ortalaması 37.61±12.96 olarak orta düzey olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4 Ölçekler Arası Korelasyon

		Sağlıklı Ortoreksiya Toplam	Nervoza Ortoreksiya Toplam
Sosyal Görünüş Kaygısı Toplam	r	.161*	,234*
	p	.018	<,001

*Spearman Korelasyon

Sosyal görünüş kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile Teruel Ortoreksiya alt boyutları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($p<0.05$) Sosyal görünüş kaygısı ölçeği toplam puanı arttıkça sağlıklı ve nervoza ortoreksiya ölçek toplam puanı artmaktadır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada hemşirelik öğrencilerinde, sağlıklı beslenmeye ilişkin takıntı ile karakterize edilen düzensiz yeme davranışı modeli olan ortoreksiya nervoza (ON) ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin Ortoreksiya Ölçeği toplam puanı 7.50 ± 3.90 , Sağlıklı Ortoreksiya toplam puanı 9.96 ± 4.70 ve Sosyal Görünüş Kaygısı toplam puanı ise 37.61 ± 12.96 olarak tespit edilmiş, bu değerler genel olarak orta düzeyde belirlenmiştir. Öğrencilerin ortoreksiya düzeyleri düşük bulunmuştur.

Çalışmada, kadın ve erkek hemşire öğrenciler arasında ortoreksiyaya eğilim açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde, çalışmamızın sonuçlarını destekleyen bulgular yer almakla birlikte⁹, araştırmamızın aksine, bazı çalışmalarda kadınların erkeklere oranla daha yüksek ortoreksiya eğilimine sahip olduğu ya da erkeklerin kadınlardan daha yüksek ortoreksiya düzeyleri sergilediği bildirilmiştir^{8,9}. Bu durum, farklı örneklem gruplarındaki bireysel ve kültürel farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmamızda, hemşirelik öğrencilerinin sınıf düzeyleri arttıkça ortoreksiya toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Literatürde, yaş ile ON arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların bazıları yaşın ON düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ifade ederken, başka çalışmada ise herhangi bir ilişki bulunmadığını göstermektedir¹⁰. Üniversite eğitimi için aile yanından ayrılma, bireylerin beslenme alışkanlıklarını kendi tercihleri doğrultusunda yeniden şekillendirmesine olanak tanıyabilir. Özellikle sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin sağlık okuryazarlığı seviyesinin yüksek olması ve yaş ilerledikçe eğitimle birlikte sağlık okuryazarlığının daha da artması, bu bireylerin sağlıklı beslenme davranışına yönelme eğilimlerini güçlendirebilir.

Sosyal görünüş kaygısı düzeyleri incelendiğinde, hemşire adaylarının bu kaygılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Açık göz ve arkadaşlarının öğrencilerle yürüttükleri bir çalışmada, sosyal

görünüş kaygısı ortalama düzeyin altında bulunmuş ve sosyal görünüş kaygısı ile mutluluk arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir¹¹. Erkek hemşire öğrencilerle yapılan bir çalışmada sosyal görünüş kaygısı düzeyinin düşük olduğu hemşire kadınlarla yapılan bir başka çalışmada ise sosyal görünüş kaygısı ile estetik kaygı arasında anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmiştir¹². Araştırmamızın örneklem grubunun %66.1'ini kadın hemşire adaylarının oluşturması, sosyal görünüş kaygısı düzeylerinin orta düzeyde tespit edilmesinde etkili olabilir. Kadınların beden görünümüne erkeklere oranla daha fazla önem vermeleri, bu bulguyu açıklayabilecek bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Çalışmamızda, katılımcıların %44'ünün beslenme bilgisi ihtiyacını sosyal medyadan karşıladığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, literatürdeki önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir. Örneğin, 2019 yılında Kınır ve Kardeş (2019) tarafından lisans öğrencileri ile yapılan araştırmada, sosyal medyanın beslenme alışkanlıkları üzerindeki anlamlı etkisi vurgulanmıştır¹³. Benzer şekilde, Coşkun ve Demir (2021) ile Yıldırım ve arkadaşları (2017) tarafından yürütülen çalışmalarda da sosyal medyanın üniversite öğrencilerinin beslenme tutumları üzerindeki etkisi belirtilmiştir^{14,15}.

Elde edilen bulgular ışığında, üniversite öğrencileri arasında medya okuryazarlığının geliştirilmesi ve sağlıklı beslenme tutumlarının desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, sosyal medya platformlarında kanıta dayalı ve güvenilir beslenme bilgilerine erişimin kolaylaştırılması, öğrencilerin doğru bilgiye ulaşma becerilerinin artırılması ve sağlıklı beslenme konusunda bilinçlenmelerinin sağlanması için çalışmaların yoğunlaştırılması gerekmektedir. Böylelikle, sosyal medya kullanımının beslenme tutumları üzerindeki olumlu etkileşimin güçlendirilmesi hedeflenebilir. Elde edilen bulgular, hemşirelik öğrencilerinde hem sosyal görünüş kaygısı hem de ortoreksiya nervoza ile ilgili ileri çalışmalarda cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi faktörlerin daha kapsamlı şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir.

SONUÇ

Son yıllarda ortoreksiya nervozanın artış göstermesinde fiziksel görünüş kaygısının önemli bir rol oynadığı bilimsel çalışmalarla desteklenmektedir. Hemşirelik öğrencilerini kapsayan araştırmalar, sosyo-demografik özellikler, beslenme alışkanlıkları ve yaşam tarzı gibi faktörlerin ortoreksiya nervoza eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur. Özellikle sosyal medyanın organik beslenme, kalori takibi ve fit bir görünüm elde etme gibi davranışları teşvik etmesi, bu durumların gelişiminde belirleyici bir rol oynamaktadır. Elde edilen bu bulgular, hemşirelik öğrencilerinde ortoreksiya nervozaya yatkınlığı olan bireylerin daha detaylı değerlendirilmesi ve bu doğrultuda etkili eğitim ve müdahale programlarının geliştirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Ayrıca, ortoreksiya nervoza ile psikiyatrik komorbiditeler arasındaki nedensel ilişkilerin daha net bir şekilde anlaşılması için ileri düzeyde klinik ve boylamsal çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal

medyanın genç yetişkinlerin günlük yaşamlarında önemli bir yer tutması göz önüne alındığında, kontrolsüz sosyal medya kullanımının fiziksel ve mental sağlık üzerindeki olumsuz etkileri göz ardı edilemez. Özellikle beslenme ve sağlık konularında sosyal medyada yaygın olarak vurgulanan mükemmeliyetçi beden imajı algısı, gençlerde kaygı ve yeme davranış bozukluklarına yol açabilmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] Cena H, Barthels F, Cuzzolaro M, et al. Definition and diagnostic criteria for orthorexia nervosa: A narrative review of the literature. *Eating Weight Disord.* 2019;24(2):209-246. doi:10.1007/s40519-018-0606-y
- [2] Aiello P, Toti E, Villaño D, Raguzzini A, Peluso I. Overlap of orthorexia, eating attitude and psychological distress in some Italian and Spanish university students. *World J Psychiatry.* 2022;12(10):1298-1312. doi:10.5498/wjp.v12.i10.1298
- [3] Özel Erdal E. *Üniversite öğrencilerinde ortoreksiya nervosa eğilimi ve sağlık okuryazarlığı ilişkisi: Sivas örneği.* [Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. 2021.
- [4] Claes L, Hart TA, Smits D, Van den Eynde F, Mueller A, Mitchell JE. Validation of the social appearance anxiety scale in female eating disorder patients. *Eur Eating Disord Rev.* 2012;20(5):406-409. doi:10.1002/erv.1147
- [5] Levinson CA, Rodebaugh TL. Social anxiety and eating disorder comorbidity: The role of negative social evaluation fears. *Eating Behav.* 2012;13(1):27-35. doi:10.1016/j.eatbeh.2011.11.006
- [6] Doğan T. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin (SGKÖ) Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 2010;39(39):151-159. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7799/102171>. Accessed August 11, 2025.
- [7] Asarkaya B, Arcan K. Teruel Ortoreksiya Ölçeği'nin (TOÖ) uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Klinik Psikiyatri Araştırmaları Dergisi.* 2021;5(2):e2. doi:10.5455/kpd.26024438m000039
- [8] Atsizata M, Söğüt SC. The relationship between orthorexia nervosa and cyberchondria levels in nurses: A cross-sectional study. *Arch Psychiatr Nurs.* 2024;38:30-35. doi:10.1016/j.apnu.2024.01.008
- [9] Serin EK, Işık K, Karadeniz E. Hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve yeme tutumlarının ortoreksiya nevroza etkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2022;5(3):490-497.
- [10] Yazkan G, Uğurlu N. The relationship between orthorexia nervosa tendencies and OCD symptoms in healthcare professionals. *Psychiatr Nurs J.* 2022;13(1):49-56. doi:10.14744/phd.2021.87369
- [11] Açıkgöz A, Yılmaz A, Yıldırım B, Yıldız C, Yıldız L, Yıldırım U. Sağlık alanında öğrenim gören üniversite birinci sınıf öğrencilerinde sosyal görünüş kaygısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Gözlemsel araştırma. *Pamukkale Tıp Derg.* 2022;15(2):98-105. doi:10.31362/patd.963395
- [12] Demir Y, Dağ E, Karakuş P, Kılınç ZA. The effect of desire to be liked and social appearance anxiety on aesthetic surgery acceptance in female nurses. *BMC Nurs.* 2024;23(1):460. doi:10.1186/s12912-024-02147-d
- [13] Kınır S, Kardeş N. Medyanın sağlıklı beslenme davranışı üzerindeki etkisi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi.* 2019;2(2):163-176. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/797018>. Accessed December 16, 2024.
- [14] Coşkun GG, Demir BA. Lisans Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi – İstanbul'da Bir Üniversite Örneği. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2021;1(3):195-205.
- [15] Yıldırım H, Çelik E, Karadağ MG. Üniversite öğrencilerinde medyanın besin seçimi ve beslenme alışkanlıkları üzerine etkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal.* 2017;96:96. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289354>.

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİ YAŞAYAN BİREYLERE YARDIM DAVRANIŞINDA BULUNAN GÖNÜLLÜLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLIKLARI VE İKİNCİL TRAVMATİK STRES DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Ebru Başkaya¹, Halime Durkut², Sevcan Sevimli³

¹Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Bölümü, Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye,
ebru.kurdal@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3485-2039>

²Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye,
halime.durkut@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0009-0008-1927-2846>

³ Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye,
sevcan.sevimli@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4335-6811>

ÖZET

Giriş-Amaç: Afetler çoğu zaman can ve mal kayıpları, sosyal, psikolojik kayıplar gibi çoklu kayıplara sebep olmaktadır. Afetin travmasından mağdurlar kadar afet bölgesinde çalışan gönüllülerde etkilenmektedir. Çalışmamızın amacı, Kahramanmaraş depremini yaşayan bireylere yardım davranışında bulunan gönüllülerin psikolojik dayanıklılıkları ve ikincil travmatik stres düzeylerini incelemektir.

Yöntem: Mart-Nisan 2023 tarihleri arasında Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan bireylere yardım davranışında bulunan gönüllü 95 kişiyle tanımlayıcı ve ilişkisel bir çalışma yürütülmüştür. Veri toplamak için Katılımcı Bilgi Formu, Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ) ve İkincil Travmatik Stres Ölçeği (İTSÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %93,7'si yardım ilişkisinde bulunduğu kişilerden travmatik bir yaşam olayını dinlemiş, %71,6'sı travmatik bir yaşam olayı yaşamış, %55,8'i afet çalışmalarında bir hafta içerisindeki iş yükünü 5 olarak puanlamıştır. YPDÖ toplam puan ortalaması 130,11±22,28 ve İTSÖ toplam puan ortalaması 39,74±12,40 olarak bulunmuştur. Ayrıca YPDÖ ve İTSÖ arasında negatif ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu bulgular, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun travmatik yaşam olaylarına maruz kaldığını ve afet çalışmalarında yoğun bir iş yükü ile karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Ayrıca bu bulgular, katılımcıların genel olarak iyi bir psikolojik dayanıklılık düzeyine sahip olduğu, orta düzeyde ikincil travma stresine maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Yardım ilişkisi sırasında travmatik olaylarla karşılaşan bireylerin, ikincil travma riskine karşı farkındalık kazanmaları ve bu durumlarla başa çıkma becerilerini geliştirmeleri için eğitim programları düzenlenmelidir. Psikolojik dayanıklılığın, ikincil travma stresini azaltmadaki koruyucu etkisi göz önünde bulundurularak, bireylerin dayanıklılık seviyelerini artırmayı hedefleyen destek ve eğitim programları tasarlanmalıdır. Bu tür programlar, özellikle travma ile çalışan bireyler için önleyici bir yaklaşım sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Gönüllü yardım davranışı, İkincil travmatik stres, Psikolojik dayanıklılık

Kaynaklar:

1. Bride BE. Prevalence of secondary traumatic stress among social workers. Social Work. 2007;52(1):63-70.
2. Choi GY.). Secondary traumatic stress of service providers who practice with survivors of family or sexual violence: A national survey of social workers. Smith Coll. Stud. Soc. Work. 2011;81(1):101-119.
3. Yılmaz B, Sahin NH. Arama-kurtarma çalışanlarında travma sonrası stres belirtileri ve travma sonrası büyüme. TPD. 2007;22(59): 119.

INVESTIGATION OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND SECONDARY TRAUMATIC STRESS LEVELS OF VOLUNTEERS HELPING INDIVIDUALS EXPERIENCING KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE

Ebru Başkaya¹, Halime Durkut², Sevcan Sevimli³

¹Uşak University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Uşak University, Uşak, Turkey, ebru.kurdal@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3485-2039>

²Uşak University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Uşak University, Uşak, Turkey, halime.durkut@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0009-0008-1927-2846>

³Uşak University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Uşak University, Uşak, Turkey, sevcan.sevimli@usak.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4335-6811>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Disasters often cause multiple losses such as loss of life and property, social and psychological losses. Volunteers working in the disaster area are affected by the trauma of the disaster as much as the victims. The aim of our study is to examine the psychological resilience and secondary traumatic stress levels of volunteers who provided assistance to individuals who experienced the Kahramanmaraş earthquake.

Methods: A descriptive and correlational study was conducted with 95 volunteers who provided assistance to individuals who experienced the Kahramanmaraş-based earthquakes between March and April 2023. Participant Information Form, Psychological Resilience Scale for Adults (PRAS) and Secondary Traumatic Stress Scale (STSS) were used to collect data.

Results: 93.7% of the participants had listened to a traumatic life event from the people with whom they were in a helping relationship, 71.6% had experienced a traumatic life event, and 55.8% rated their workload in a week as 5 in disaster work. The mean total score of the PRAS was 130.11 ± 22.28 and the mean total score of the STSS was 39.74 ± 12.40 . In addition, a negative and moderately significant relationship was found between PRAS and STSS ($p < .05$).

Conclusion and Recommendations: These findings show that the majority of the participants were exposed to traumatic life events and faced with an intense workload in disaster work. In addition, these findings reveal that the participants generally have a good level of psychological resilience and are exposed to moderate levels of secondary trauma stress. Training programmes should be organised for individuals who encounter traumatic events during the aid relationship to gain awareness of the risk of secondary trauma and to improve their coping skills. Considering the protective effect of psychological resilience in reducing secondary trauma stress, support and training programmes should be designed to increase the resilience levels of individuals. Such programmes can offer a preventive approach especially for individuals working with trauma.

Key Words: Earthquake, Psychological resilience, Secondary traumatic stress, Voluntary helping behaviour

References:

1. Bride BE. Prevalence of secondary traumatic stress among social workers. Social Work. 2007;52(1):63-70.
2. Choi GY.). Secondary traumatic stress of service providers who practice with survivors of family or sexual violence: A national survey of social workers. Smith Coll. Stud. Soc. Work. 2011;81(1):101-119.
3. Yılmaz B, Sahin NH. Arama-kurtarma çalışanlarında travma sonrası stres belirtileri ve travma sonrası büyüme. TPD. 2007;22(59): 119.

INTRODUCTION

Throughout human history, disasters have been among the events that profoundly impact the social, economic, and physical structure of societies. Disasters are characterized as unforeseen natural, man-made, or technical catastrophes that inflict physical and psychological devastation by interrupting the routine operations of society [1]. In extensive disasters, the incapacity of impacted communities to manage their own resources renders national and international assistance imperative [2]. In this context, the efforts of volunteers and professional teams during the initial response to a tragedy are essential for meeting the physical and psychological requirements of victims.

Earthquakes are among the most challenging natural disasters to control and can leave long-lasting effects in the regions where they occur. In disasters such as earthquakes, not only individuals directly affected by the event but also volunteers and professional workers providing assistance may experience traumatic effects. The psychological resilience and stress-coping abilities of volunteers greatly affect the quality of help provided to disaster victims. Psychological resilience is the capacity of individuals to manage stressful circumstances and maintain strength during adversity, which is crucial for both volunteers and professionals engaged in disaster response [3]. The significant stress, mental strain, and empathy-requiring circumstances that volunteers face during aid operations expose them to the danger of secondary traumatic stress. Secondary traumatic stress is characterized as a form of stress encountered by those who observe or interact with the horrific experiences of others, frequently exhibiting symptoms akin to post-traumatic stress disorder (PTSD) [4]. This syndrome, marked by symptoms including intrusive thoughts, hyperarousal, and avoidance behaviors, can adversely affect the personal quality of life and work performance of volunteers [5]. Research indicates that the psychological resilience of volunteers has a protective function in mitigating the likelihood of secondary traumatic stress. A study conducted by Vagni et al. revealed that individuals with high resilience possess enhanced coping abilities and report fewer symptoms of secondary traumatic stress [6]. Maiorano et al. indicated that persons exhibiting high resilience are more adept at managing stress and are less inclined to employ maladaptive coping techniques than those with lower resilience [7].

Türkiye, as a country located on active fault lines, frequently experiences earthquakes. The recent earthquake in and around Kahramanmaraş has resulted in thousands of casualties, migration, housing problems, and significant changes in the social structure [8]. Volunteers operating in the impacted area endure significant physical and psychological strain, and their resilience is vital in managing these difficulties.

Purpose of the study

This study seeks to analyze the psychological resilience and secondary traumatic stress levels of volunteers who aided those impacted by the Kahramanmaraş earthquake.

Research questions

- 1- What is the psychological resilience level of volunteers who assisted those affected by the Kahramanmaraş earthquake?
- 2- What is the extent of secondary traumatic stress among volunteers who assisted those affected by the Kahramanmaraş earthquake?
- 3- Is there a notable disparity in the socio-demographic features and the levels of psychological resilience and secondary traumatic stress among volunteers who assisted those affected by the Kahramanmaraş earthquake?
- 4- Is there a correlation between psychological resilience and the levels of secondary traumatic stress among volunteers who assisted those affected by the Kahramanmaraş earthquake?

METHODS

Research design and participants

This research is a descriptive-relational investigation employing quantitative research methodologies. The study population consists of individuals from Uşak Province who voluntarily traveled to the provinces affected by the Kahramanmaraş earthquakes. The study sample included 95 individuals who met the inclusion criteria. The sample size was calculated utilizing the G*Power 3.1.9.7 software. The expected confidence intervals of the "Secondary Traumatic Stress Scale" were established based on previous studies [9], and the confidence interval was calculated as $\alpha=0.05$, test power $(1-\beta) = 0.95$, effect size $d = 0.2618868$, resulting in a required sample size of 92 participants.

The study's inclusion criteria mandated volunteer participation and being a member of the Volunteer Search and Rescue teams affiliated with the Governorship of Uşak or local support teams that traveled from Uşak Province to the earthquake-affected areas. The study data were collected face-to-face by the researchers between March 15 and April 30, 2023. The average time required to complete the data collection was 10–15 minutes.

Data collection tools

The data were collected using the 'Participant Information Form,' the 'Psychological Resilience Scale for Adults,' and the 'Secondary Traumatic Stress Scale.'

Participant Information Form

The researchers developed a questionnaire form based on the literature, comprising a total of 10 questions, including age, gender, marital status, educational status, socio-economic status, listening to a traumatic life event from the people with whom they are in a helping relationship, receiving psychosocial support before, experiencing a traumatic life event, and workload within a week in disaster studies.

Psychological Resilience Scale for Adults

The scale was designed by Friberg et al. (2005) and then modified into Turkish by Basım and Çetin (2011) [10,11]. The instrument consists of a 5-point Likert-type scale with 33 items distributed among six sub-dimensions: structural style, future perception, family cohesiveness, self-perception, social competency, and social resources. Items 1, 3, 4, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 23, 24, 25, 27, 31, and 33 are scored in reverse. The overall score varies from 33 to 165, without a designated cut-off threshold. The Turkish adaption demonstrated a reliability coefficient of 0.86 [11], whereas this investigation revealed a Cronbach's alpha of 0.91.

Secondary Traumatic Stress Scale

The instrument, designed by Bride et al. (2004) and subsequently modified into Turkish by Kahil (2016) [9,12], consists of 17 items and employs a 5-point Likert scale for self-assessment, aimed at evaluating secondary traumatic stress symptoms in professionals who engage with trauma survivors. This evaluation examines experiences from the preceding seven days and comprises three sub-dimensions: involuntary affect (items 2, 3, 6, 10, 13), avoidance (items 1, 5, 7, 9, 12, 14, 17), and arousal (items 4, 8, 11, 15, 16). values vary from 17 to 85, with elevated values signifying more symptom intensity. The Turkish adaption exhibited a reliability coefficient of 0.94 [9], whereas Cronbach's alpha in this analysis was 0.90.

Data analysis

The research data were analyzed using the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) version 23 software. Pearson Correlation and descriptive statistical techniques (mean, standard deviation, percentage distribution) were employed to examine the relationship between the scales and sub-dimensions. The results were assessed at a 95% confidence interval and a significance threshold of $p < 0.05$.

Ethical approval

The study was executed in compliance with the Principles of the Declaration of Helsinki. The study received approval from the Uşak University Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee (Decision Date and Number: 16.03.2023-51). The participants in the data collection were apprised of the research's goal and scope, and their verbal agreement was secured.

RESULTS

Among the participants, 82.1% were male, 76.8% were university graduates, 50.5% were single, and 62.1% had a medium socio-economic status. 93.7% of the participants had heard about a traumatic life event from the people with whom they had a helping relationship, and 86.3% had not received psychosocial support before. 71.6% of the individuals had undergone a traumatic life event and 55.8%

of them rated their workload in a week as 5 in disaster operations. The average age of the participants was 32.06 ± 9.80 .

The PRSA score was 130.11 ± 22.28 , with mean values for the sub-dimensions as follows: 'Structural style' 14.90 ± 3.37 , 'Future perception' 15.66 ± 3.60 , 'Family harmony' 23.45 ± 4.72 , 'Self perception' 24.21 ± 5.00 , 'Social competence' 23.82 ± 5.62 , and 'Social resources' 28.07 ± 5.61 . The average STSS score of the participants was 39.74 ± 12.40 , with the mean scores for the sub-dimensions being 'Involuntary affect' 12.84 ± 3.88 , 'Avoidance' 15.25 ± 5.34 , and 'Arousal' 11.65 ± 4.60 .

(Table 1).

Table 1. Total and SubDimension Mean Scores of the YPDÖ and the İTSÖ of the Participants

Scale and sub-scales	N	Mean $\pm$ SD	Values that can be taken from the scales	
			Min.	Max.
PRSA	95	130.11 ± 22.28	66	165
Structural style	95	14.90 ± 3.37	6	20
Future perception	95	15.66 ± 3.60	6	20
Family harmony	95	23.45 ± 4.72	10	30
Self-perception	95	24.21 ± 5.00	9	30
Social competence	95	23.82 ± 5.62	8	30
Social resources	95	28.07 ± 5.61	10	35
STSS	95	39.74 ± 12.40	18	75
Involuntary influences	95	12.84 ± 3.88	5	21
Avoidance	95	15.25 ± 5.34	7	30
Arousal	95	11.65 ± 4.60	5	25

Analysis of STSS scores by gender revealed that women exhibited considerably higher scores than males (46.05 ± 13.75 vs. 38.37 ± 11.74). Unmarried participants had elevated STSS scores compared to their married counterparts ($p < 0.05$). The STSS scores of persons who had a traumatic life event were significantly higher than those who did not ($p < 0.05$). The STSS score was lowest among individuals with a workload level of 1 per week in disaster studies, whereas it was highest among those with a workload level of 5 ($p < 0.05$). No significant difference was seen between PTSA scores and sociodemographic characteristics ($p > 0.05$) (Table 2).

Variables	n	PRSA	STSS
Gender		Mean± SD	Mean± SD
Woman	17	125.94±19.51	46.05±13.75
Male	78	131.03±22.85	38.37±11.74
Test value		t=-.851 p=.397	t=2.371 p=.020
Education status			
Primary education	4	129.25±29.33	27.25±3.09
High School	11	137.81±21.10	38.55±10.93
University	73	128.57±22.60	41.17±12.97
Postgraduate	7	134.57±17.69	33.85±4.14
Test value		H=1.942 p=.584	H=7.590 p=.055
Marital status			
Married	47	132.63±19.34	36.98±10.32
Single	48	127.65±24.78	42.45±13.72
Test value		t=1.096 p=.276	t=-2.195 p=.031
Listening to a traumatic life event			
Yes	89	129.42±22.46	39.67±12.47
No.	6	140.33±17.86	40.83±12.41
Test value		t=-1.163 p=.248	t=-.220 p=.826
Experiencing a traumatic life event			
Yes	68	129.22±21.15	42.02±12.32
No	27	132.37±25.18	34.00±10.82
Test value		t=-.619 p=.537	t=2.960 p=.004
Workload in a week in disaster operations			
1	3	105.67±42.19	30.00±17.43
2	3	134.00±25.94	32.00±5.29
3	17	124.11±26.52	35.76±8.32
4	19	126.57±20.46	39.39±13.11
5	53	134.47±19.25	47.05±10.54
Test value		F=1.933 p=0.112	F=3.106 p=.019
Receiving psychosocial support			
Yes	13	122.92±25.36	38.53±12.39
No.	82	131.25±21.70	39.93±12.47

Test value	t=-1.257 p=.212	t=-.376 p=.707	Table 2:

Comparison of Individuals' Demographic Features and Mean Scores for PRSA and STSS (n = 95).

p<0,05; SD: Standart deviation, t: Independent Samples t Test F: One Way ANOVA

A negative and moderately significant correlation exists between the participants' PTSA scale score and the STSS scale (r = -.291; p = 0.004), as well as the Avoidance (r = -.286; p = 0.005) and Arousal (r = -.352; p = 0.000) sub-dimensions. A negative and moderately significant correlation was identified between the participants' STSS scale score and the sub-dimensions of Structural style (r = -0.265; p = 0.009), Future perception (r = -0.340; p = 0.001), Family harmony (r = -0.325; p = 0.001), and Self-perception (r = -0.286; p = 0.005) (Table 3).

Table 3. The correlation between participants' PRSA and its component dimensions with STSS and its components

	PRSA	Future perception	Future perception	Family harmony	Self-perception	Social competence	Social resources	STSS	Involuntary influences	Avoidance	Arousal
PRSA	r 1										
Structural style	p										
	r .769**	1									
Future perception	p .000										
	r .817**	.738**	1								
Family harmony	p .000	.000									
	r .784**	.544**	.558**	1							
Self-perception	p .000	.000	.000								
	r .892**	.679**	.792**	.599**	1						
Social competence	p .000	.000	.000	.000							
	r .804**	.507**	.561**	.474**	.670**	1					
Social resources	p .000	.000	.000	.000	.000						
	r .833**	.479**	.500**	.644**	.651**	.667**	1				
STSS	p .000	.000	.000	.000	.000	.000					
	r -.291**	-.265**	-.340**	-.325**	-.286**	-.166	-.106	1			
Involuntary influences	p .004	.009	.001	.001	.005	.109	.305				
	r -.120	-.142	-.165	-.116	-.117	-.100	.002	.807**	1		
Avoidance	p .247	.170	.111	.262	.259	.336	.981	.000			
	r -.286**	-.247*	-.306**	-.326**	-.282**	-.160	-.126	.942**	.633**	1	
Arousal	p .005	.016	.003	.001	.006	.120	.226	.000	.000		
	r -.352**	-.309**	-.424**	-.401**	-.345**	-.176	-.143	.922**	.597**	.847**	1
	p .000	.002	.000	.000	.001	.088	.167	.000	.000	.000	

r = Korelasyon; Pearson korelasyonu, p < 0.05.

DISCUSSION

Earthquakes can significantly influence not only the immediately impacted individuals but also search and rescue teams, volunteers, public authorities, and employees of civil society organizations personnel that deploy to the afflicted region to offer aid [13]. Volunteers who go to disaster zones to offer aid are exposed to the trauma experienced by victims and must cope with challenging conditions.

From this perspective, mental health issues such as secondary traumatic stress are likely to arise in volunteers who either directly experience the earthquake or travel to the region to help [14].

Participants scored an average of 130.11 ± 22.28 on the PRSA, indicating moderate to high levels of resilience, which aligns with the findings of Sevim and Poplata [15] and Selvi and Aslan [16]. This resilience may be influenced by environmental, individual, or social factors. The average score on the STSS was 39.74 ± 12.40 , reflecting low to moderate levels of stress. Similar patterns were observed by Gürdil [17] in trauma professionals and Birinci and Erden [18] in aid workers. The participants' status as volunteers might have played a role in this result.

Our study revealed significant differences in STSS scores based on demographic and environmental factors. Female participants scored significantly higher than males, which is consistent with previous research. Erdener [19] highlighted that women are generally more sensitive to traumatic events, resulting in higher stress levels. Likewise, Haksal [20] found that women in emergency services are more vulnerable to trauma and psychopathological symptoms. These results underscore the necessity for professional support systems that cater to gender-specific needs.

Regarding marital status, it was determined that the STSS scores of single individuals were markedly higher than those of married individuals ($p < 0.05$). In the study by Sevim and Poplata [15], single participants were shown to have higher levels of secondary traumatic stress exposure. The limited social support systems of single individuals or their tendency to cope with trauma alone may be key factors contributing to this difference. Family support is considered a protective factor for married individuals.

Experiencing stressful life situations significantly influenced STSS results. Individuals with a history of traumatic life events exhibited elevated scores relative to those without such experiences ($p < 0.05$). In the study by Selvi and Aslan [16], individuals who experienced traumatic events were found to have high levels of posttraumatic stress. This result indicates that a history of trauma may increase posttraumatic stress levels, and previous traumatic experiences may serve as a trigger for secondary traumatic stress. This suggests that individuals with a trauma history should receive additional support while working in disaster areas.

Regarding workload level, it was found that participants with a weekly workload level of 1 in disaster response had the lowest Secondary Traumatic Stress Scale scores, while those with a workload level of 5 had the highest scores ($p < 0.05$). In contrast to our findings, Erdener [19] observed no significant difference between weekly workload and secondary traumatic stress scores. The increase in stress levels with higher workload clearly reflects the effect of continuous exposure to trauma and physical-psychological burnout on secondary traumatic stress. This finding highlights the importance of regulating workloads for individuals working in disaster areas and ensuring a proper work-life balance.

Our study identified a moderate negative connection between STSS and PRSA scores, indicating that increased resilience is associated with reduced levels of secondary traumatic stress. Similar findings have been documented in the literature. Pak et al. [21] identified a significant negative connection between resilience and secondary traumatic stress among emergency service personnel. These findings highlight resilience as a mitigating factor against secondary traumatic stress, reinforcing the notion that resilient persons possess superior coping mechanisms for stressful situations. Consequently, boosting resilience may mitigate secondary traumatic stress.

CONCLUSION and RECOMMENDATIONS

Our research indicates an inverse correlation between psychological resilience and secondary traumatic stress in volunteers operating in earthquake-affected areas. Participants exhibited moderate to high psychological resilience and low to moderate secondary traumatic stress levels. These results suggest that psychological resilience may act as a protective factor for volunteers exposed to trauma. To enhance resilience, it is important to implement training and support programs for volunteers in disaster areas, focusing on improving coping skills and preserving mental health. Accessible psychological counseling and continuous support services during and after the disaster are essential.

REFERENCES

1. Bekircan E, Usta G, Torpuş K. The effect of psychological first aid intervention on stress and psychological resilience in volunteers participating in 2023 earthquakes centered in Kahramanmaraş, Turkey. *Curr Psychol*. 2024;43(12):11383-11393.
2. Su Y, Wu XV, Ogawa N, et al. Nursing skills required across natural and man-made disasters: A scoping review. *J Adv Nurs*. 2022;78(10):3141-3158.
3. Shi X, Wang S, Wang Z, Fan F. The resilience scale: factorial structure, reliability, validity, and parenting-related factors among disaster-exposed adolescents. *BMC Psychiatry*. 2021;21:1-9.
4. Tominaga Y, Goto T, Shelby J, et al. Secondary trauma and posttraumatic growth among mental health clinicians involved in disaster relief activities following the 2011 Tohoku earthquake and tsunami in Japan. *Couns Psychol Q*. 2019;33(4):427-447. doi:10.1080/09515070.2019.1639493
5. Greinacher A, Nikendei A, Kottke R, et al. İkincil travma, psikolojik stres ve psikososyal acil bakım personelinde dayanıklılık. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16:3213.
6. Vagni M, Maiorano T, Giostra V, Pajardi D. Hardiness and coping strategies as mediators of stress and secondary trauma in emergency workers during the COVID-19 pandemic. *Sustainability*. 2020;12(18):7561. doi:10.3390/su12187561
7. Maiorano T, Vagni M, Giostra V, Pajardi D. COVID-19: Risk factors and protective role of resilience and coping strategies for emergency stress and secondary trauma in medical staff and emergency workers—An online-based inquiry. *Sustainability*. 2020;12(21):9004. doi:10.3390/su12219004
8. Çobanoğlu A, Oğuzhan H. The relationship between the psychological resilience levels and ruminative thought styles of nurses providing care for earthquake victims: 2023 earthquake in Kahramanmaraş, Türkiye. *Curr Psychol*. 2024. doi:10.1007/s12144-024-06803-x
9. Kahil A. Travmatik yaşantıları olan bireylere yardım davranışında bulunan profesyonel ve gönüllülerin ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi [master's thesis]. *Ufuk Üniversitesi*; 2016.
10. Friborg O. Validation of a scale to measure resilience in adults [dissertation]. Tromsø, Norway: University of Tromsø, Faculty of Social Sciences, Department of Psychology; 2005.
11. Basim HN, Çetin F. Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Derg*. 2011;22(2):104-114.
12. Bride BE, Robinson MM, Yegidis B, Figley CR. Development and validation of the secondary traumatic stress scale. *Res Soc Work Pract*. 2004;14(1):27-35.
13. Rucklidge JJ, Afzali MU, Kaplan BJ, et al. Massacre, earthquake, flood: Translational science evidence that the use of micronutrients postdisaster reduces the risk of posttraumatic stress in survivors of disasters. *Int Perspect Psychol Res Pract Consult*. 2021;10:39-54.

14. Sehlikoğlu Ş, Yılmaz Karaman IG, Yastıbaş Kaçar C, Canakci ME. Deprem ve sağlık çalışanlarının ruh sağlığı: Bir sistematik derleme. Klinik Psikiyatri Derg. 2023;26(4):309-318.
15. Sevim K, Öksüz Poplata S. Kahramanmaraş depremi sonrası gönüllü çalışmalara katılan kişilerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeyleri arasındaki ilişki. TYB Akademi. 2024;Special Issue:62-77.
16. Selvi Ö, Aslan A. 6 Şubat 2023 Maraş depreminde görev yapan sağlık çalışanlarının travma sonrası stres ve psikolojik dayanıklılık ilişkilerinin değerlendirilmesi. Middle Black Sea J Commun Stud. 2024;9(1):1-18.
17. Gürdil G. Üstlenilmiş travma ve ikincil travmatik stresin travmatik yaşantılara müdahale eden bir grup üzerinde gestalt temas biçimleri çerçevesinde değerlendirilmesi [doctoral dissertation]. Ankara Üniversitesi; 2014.
18. Birinci GG, Erden G. Yardım çalışanlarında üstlenilmiş travma, ikincil travmatik stres ve tükenmişliğin değerlendirilmesi. Turk Psikol Derg. 2016;31(77).
19. Erdener M. Afet alanında çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık ve ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi [master's thesis]. Hacettepe Üniversitesi; 2019.
20. Haksal P. Acil servis personelinde görülen ikincil travmatik stres düzeyinin disosiyasyon düzeyi, sosyal destek algısı ve başa çıkma stratejileri açısından incelenmesi [doctoral dissertation]. Hacettepe Üniversitesi; 2007.
21. Pak Güre MD, Çoban A. Acil servis çalışanlarının ikincil travmatik stres düzeyi ve psikolojik dayanıklılığı. J Int Soc Res. 2017;10(52):628-644. doi:10.17719/jisr.2017.1923.

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİ DÜZEYİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Semra Seyhan Şahin¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Nevşehir, Türkiye, semraseyhan06@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-1849-788X

ÖZET

Giriş-Amaç: Geleceğin hemşireleri olan hemşirelik öğrencileri, eğitimleri boyunca terapötik iletişim becerilerini öğrenmeye ve kullanmaya başlar. Hemşirelerin hasta ve sağlıklı bireylerle terapötik bir iletişim kurması, etkili ilişkiler kurmanın temelini oluşturmaktadır. Ruhsal hastalıklara sahip olan bireyle iletişim diğer hastalarla olan iletişimden farklıdır. Bu nedenle ruh sağlığı ve hastalıkları dersi alan hemşirelik öğrencilerinde iletişim becerilerinin düzeyini değerlendirilmesi ve ilişkili faktörleri belirlenmesi eğitimin kalitesini artırmak ve sonuçlara göre klinik ve teorik müfredatı geliştirmek için önemlidir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin terapötik iletişim becerileri düzeyini ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Araştırma, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan hemşirelik bölümü öğrencilerinde yapılmıştır. Veriler “Katılımcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelik Öğrencileri İçin Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizi için yüzde, sayı ve ortalamalardan yararlanılmıştır. Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, normal dağılım göstermeyen üç ve daha fazla grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların HÖTİBÖ toplam ve tüm alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu ve hemşirelik bölümünü seçme isteği, cinsiyet, sosyal ilişki düzeyi algısı gibi değişkenlerle istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin bazı tanımlayıcı özelliklerinin terapötik iletişim becerileri üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik eğitim programlarında, öğrencilerin terapötik iletişim becerilerini geliştirecek eğitim ve uygulamaların hemşirelik müfredatının her kademesinde yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öğrenci, Terapötik iletişim

THE LEVEL OF THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILLS OF STUDENTS TAKING MENTAL HEALTH AND DISEASES NURSING COURSE AND THE AFFECTING FACTORS

Semra Seyhan Şahin¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra and Vefa Küçük Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Nevşehir, Türkiye, semraseyhan06@gmail.com,

ORCID: 0000-0003-1849-788X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nursing students, the nurses of the future, begin to learn and use therapeutic communication skills throughout their education. Nurses' therapeutic communication with patients and healthy individuals forms the basis of establishing effective relationships. Communication with an individual with mental illnesses is different from communication with other patients. Therefore, evaluating the level of communication skills of nursing students taking mental health and diseases courses and determining the related factors is important to improve the quality of education and develop the clinical and theoretical curriculum according to the results. In this regard, the aim of this research is to determine the level of therapeutic communication skills of students taking the Mental Health and Disease Nursing course and the affecting factors.

Methods: Research data was collected between 01-30.12.2024. The research consisted of nursing students taking the Mental Health and Diseases course. Data were collected with the "Participant Information Form" and "Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students". Percentages, numbers and averages were used for the statistical analysis of the research. Mann Whitney U test was used for comparisons between two groups of variables that did not show normal distribution, and the Kruskal Wallis-H test was used for comparisons of three or more groups that did not show normal distribution.

Results: It was determined that the average score of the participants in the total and all subscales of TCSSNS was found to be at a medium level and was statistically significantly related to variables such as the desire to choose the nursing department, gender, and perception of the level of social relations ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, it was determined that some descriptive characteristics of the students taking the Mental Health Nursing course had a significant impact on their therapeutic communication skills.

Key Words: Nursing, Student, Therapeutic communication

INTRODUCTION

The social nature of humanity underscores the importance of self-expression, making it one of the most basic human needs [1]. The process of self-expression, facilitated by communication, holds significant importance for individuals who are suffering from health issues [2]. Consequently, caregivers who provide healthcare services to patients must develop effective communication abilities. Furthermore, these abilities should encompass therapeutic communication, incorporating techniques that facilitate the clear and comfortable transmission of intentions, thoughts, and emotions. [1,2,3]. It has been documented in the literature that an interpersonal process that employs effective communication skills results in positive effects on care quality, patient satisfaction, and treatment success. [1]. In this regard, nurses bear the crucial responsibility of acquiring therapeutic communication skills and employing them in their relationships with patients to ensure an effective interpersonal process.

Nursing students, who represent the future of the nursing profession, start to acquire and apply therapeutic communication skills during their educational journey [4,5]. The capability of nurses to initiate and sustain therapeutic communication with both patients and healthy individuals is crucial for the creation of successful relationships. This will also facilitate their growth into nurses who are adept at managing a wide range of communication-based circumstances. Therefore, nursing education should provide students with the chance to learn and practice methods for acquiring these essential skills [6]. Accordingly, the nursing curriculum should include principles related to therapeutic communication [4,6].

Furthermore, assessing the communication skills of nursing students is essential for improving the quality of nursing education and for adjusting the curriculum in line with the results obtained. Within the context of mental health and diseases, the role of communication strategies is especially vital as they are integral to the healing process [7,8]. The manner of communicating with individuals who have mental health conditions differs significantly from that used with other patients. In order to provide quality and safe nursing care, it is imperative for healthcare professionals to create and sustain an effective communication model with psychiatric patients, incorporating therapeutic techniques during the treatment and care practices [8]. The philosophy underlying psychiatric nursing underscores the importance of recognizing each patient as a unique individual, necessitating communication that is customized to their specific situation. [8,9]. While a small number of studies have been conducted on the communication skills of nursing students [8,10], research focusing on those enrolled in mental health and disease nursing courses is currently lacking. Skills in communication, rooted in therapeutic principles, will provide clarity in navigating the complex and challenging situations that students may encounter in their clinical practice [8,9]. The objective of

this research was to assess the therapeutic communication abilities of nursing students participating in the Mental Health and Disease Nursing course, along with identifying the factors that impact these abilities. The study aimed to address the following inquiries:

1. What is the competency level of nursing students regarding therapeutic communication?
2. What determinants affect the therapeutic communication proficiency of nursing students?

METHOD

Purpose of the study: It was planned to investigate the therapeutic communication skills level of nursing students taking the nursing course and the affecting factors.

Study design: The research was done in cross-sectional and descriptive type.

Sample of the research: The universe of the study consisted of 183 fourth-year students of the nursing department of a university's faculty of health sciences. To ascertain the sample size for the research, an analysis of a known population was conducted, culminating in the decision to include 125 individuals in the sample.

The criteria for participation in the research: The primary criteria for participation in the research included, but was not limited to, undertaking the Mental Health and Disease Nursing course and expressing a willingness to participate in the research. The criterion for exclusion was defined by the existence of any mental health disorder. The criterion for removal from the research, after having been included, was the incomplete submission of the survey questions.

Data collection: The data for this research was gathered during the period from December 1 to December 30, 2024. Those who were informed about the study and decided to volunteer for the research were asked to fill out an "Informed Volunteer Consent Form." Subsequently, participants were requested to complete the "Participant Information Form" along with the "Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students." The study was conducted with the participation of 125 students who willingly volunteered to take part in the research.

Data collection tools

Introductory information form This form, developed by the researcher in accordance with the existing literature [2,11], was comprised of six inquiries that addressed the student's age, gender, grade level, participation in communication courses, voluntary selection of the nursing profession, and self-assessed capability to form social connections.

Therapeutic communication skills scale for nursing students (TCSSNS):

This form, developed by Karaca, Açıkgöz, and Demirezen in 2019 for nursing students, was designed to assess the proficiency of therapeutic communication skills. The scale consisted of 16 items and is of the 7-point Likert type. There were a total of three sub-dimensions present.; “Non-therapeutic Communication Skills.” (advice/counsel, warn, minimize feelings, vague assurance change cliché, defend, auto-respond, judge the subject), “Therapeutic Communication Skills I” (reflect, summarize, condense, communicate observations, verbalize implications, reiterate) and “Therapeutic Communication Skills II” (active listening, asking questions, presenting one's presence). A rise in the score of a sub-dimension of the scale signified that the participant exhibited a greater preference for communication skills within that particular dimension. The total score on the scale can reach a maximum of 112 points, with the minimum score being 16 points. The scale's Cronbach Alpha score has been found to be 0.775. In this study, the Cronbach's Alpha value of the scale was determined to be 0.786.

Statistical analysis

The data were analyzed using the SPSS 25.0 statistical software. Descriptive statistics were utilized, including percentages, counts, and averages. The Mann-Whitney U test was employed for comparisons between two groups of variables that did not exhibit a normal distribution, while the Kruskal-Wallis H test was employed for comparisons involving three or more groups of variables. The significance level was accepted at $p < 0.05$.

Ethical considerations

The study incorporated the essential requirements of both the Declaration of Helsinki and the Good Clinical Practice Guidelines. The study was approved by the scientific research ethics committee of a University (Date:2024 Decision no: 2024.10.279). The necessary authorization was granted by the relevant university departments involved in the research. The students who took part in the study provided their consent by completing the "Informed Consent Form."

FINDINGS

When the descriptive characteristics of the students participating in the study are examined (Table 1), it is seen that 67.2% of the participants are female, 76% of them chose the nursing profession willingly, 57.6% of them perceive their social relationship level as good, and 56.8% of them perceive their academic success as high.

Table 1. Descriptive characteristics of students (n=125)

Variables	n	%
Gender		
Female	84	67.2
Male	41	32.8
The status of choosing the nursing profession willingly		
Yes	95	76
No	30	24
Perception of level of social relationships		
Good	72	57.6
Medium	40	32
Bad	13	10.4
Perception of academic success		
Those who perceive themselves as highly successful	71	56.8
Those who perceive themselves as moderately successful	54	43.2

When the students' total and sub-dimension score averages obtained from the TCSSNS scale are examined, it is seen that it is 16.59 ± 6.21 for non-therapeutic communication skills, 31.79 ± 5.94 for therapeutic communication skills I, 16.41 ± 3.06 for therapeutic communication skills II and 64.55 ± 6.19 for the total TCSSNS score, and that the students mostly use therapeutic communication skills (Table 2).

Table 2. TCSSNS Total and Sub-Dimension Score Averages (n=125)

TCSSNS *	Min-Max	X ($\pm$ SS)
Nontherapeutic communication skills	8-33	16.59 ± 6.21
Therapeutic communication skills I	12-42	31.79 ± 5.94
Therapeutic communication skills II	8-21	16.41 ± 3.06
Total	43-83	64.55 ± 6.19

* TCSSNS = Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students

When the mean scores of the TCSSNS sub-dimension were examined according to the students' introductory characteristics, it was determined that the mean scores of therapeutic communication skills I and II of the students who perceived their social relationship level as good and stated that they chose the nursing profession willingly were statistically significantly higher ($p \leq 0.05$) (Table 3).

Table 3: TCSSNS Sub-Dimension Scores Averages According to the Descriptive Characteristics of the Students (n=125)

Variables	Nontherapeutic communication skills	Therapeutic communication skills -I	Therapeutic communication skills -II
Gender			
Female	59.78	67.09	67.01
Male	71.98	49.83	51.82
U; p	1083.500; .260	1221.500; .973	1149.000; .915
The status of choosing the nursing profession willingly			
Yes	58.87	65.89	67.08
No	89.24	41.18	37.06
U; p	472.000; .001*	547.000; .008*	477.000; .001*
Perception of level of social relationships			
Good	60.10	64.61	65.69
Medium	76.08	57.63	53.04
Bad	116.83	5.50	4.17
χ^2 ; p	8.942; .011*	8.223; .016*	9.665; .008*
Perception of academic success			
Those who perceive themselves as highly successful	62.68	62.12	65.99
Those who perceive themselves as moderately successful	64.05	63.74	53.09
U; p	1361.500; .831	1341.500; .831	1104.500; .089

U: Mann Whitney-U test value; X 2:Kruskal Wallis test value; * $p \leq 0.05$

DISCUSSION

Given the characteristics of nursing practice, nurses are the healthcare team members who engage with patients the most frequently and maintain continuous interaction with them throughout their professional duties [2]. Consequently, it is essential for them to employ therapeutic communication skills in order to deliver the highest standard of care [1,2]. Therapeutic communication skills strategies are essential, particularly in the approach to psychiatric patients, as communication alone can significantly influence the healing process and the quality of care [7].

The research outcomes suggest that students who take the Mental Health and Diseases Nursing course exhibit a higher frequency of using the therapeutic communication style. This outcome is supported by findings from several studies reported in the literature [11,12,13]. Moreover, it was concluded that the students' average total score derived from the TCSSNS was at a moderate level. Several other studies have indicated that the average score of nursing students in the TCSSNS was found to be at a moderate level. [14,15]. Improving the communication skills of students plays a crucial role in increasing the effectiveness of their practices within clinical environments [2,12]. Therefore, it is essential for the nursing curriculum to be designed and formulated to encompass therapeutic communication skills in order to equip students with effective communication abilities. The literature [10] stresses the critical role of employing innovative and learner-centered approaches for teaching therapeutic communication skills, rather than relying on traditional methods in nursing education programs. In this context, it is essential to integrate individual-centered and interactive teaching methods into a standard curriculum to support nursing education at all levels.

The study revealed that there are no significant differences in the average scores of students in the TCSSNS sub-dimensions based on gender. The findings indicate that female students scored higher on average in therapeutic communication skills I and II than male students, whereas male students had a higher average score in non-therapeutic communication skills compared to female students. This outcome is consistent with the results of some research studies that were conducted in the literature [12,14]. It has been posited that these findings arise from the superior communication skills of women compared to men. Additionally, research findings indicate that students who willingly chose the nursing profession have significantly higher scores in therapeutic communication skills I and II than those who did not choose the nursing profession of their own volition. This result is also supported by the literature [13]. This situation suggests that students who choose the nursing profession willingly are more aware of the significance of communication skills in nursing.

The analysis reveals a statistically significant difference in the average scores of the TCSSNS sub-dimensions concerning nursing students' perceptions of their social relationship levels. It has been found that nursing students who perceive their social relationship level positively exhibit high therapeutic communication skills. The findings of certain studies [12,14] exhibit similarities with these results. Accordingly, it is believed that enhancing the perception of social relationship levels plays a crucial role in the development of students' therapeutic communication abilities.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The study evaluates the proficiency of therapeutic communication skills in nursing students who are taking the Mental Health and Psychiatric Nursing course. The research demonstrated that the total

average score of TCSSNS was moderate, highlighting that students tended to utilize therapeutic communication skills more frequently. The analysis reveals that students who have a positive perception of their social relationship levels and express a voluntary choice in selecting the nursing profession have significantly higher average scores in therapeutic communication skills I and II. In this context, it is essential to enhance students' communication skills by promoting social relationships and raising awareness about the significance of communication within the nursing profession. The development of therapeutic communication skills is deemed crucial for nursing students, as they are the future practitioners responsible for delivering quality and safe healthcare. Consequently, it is advisable to design the nursing education curriculum in a manner that enhances students' therapeutic communication abilities by incorporating individual-centered, innovative, and interactive educational approaches.

REFERENCES

1. Donovan LM, Mullen LK. Expanding nursing simulation programs with a standardized patient protocol on therapeutic communication. *Nurse Education İn Practice*. 2019;38:126-131. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.05.015>.
2. Kudubes AA, Ayar D, Zengin H. Therapeutic communication skills level among students undertaking the pediatric nursing course and the associated influencing factors. *Journal of Pediatric Nursing*. 2023;73:34-43. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.08.015>
3. Bussard ME, Lawrence N. Role modeling to teach communication and professionalism in prelicensure nursing students. *Teaching and Learning in Nursing*. 2019;14(3):219-223. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2019.04.005>.
4. Sanchis-Giménez L, Lacomba-Trejo L, Prado-Gascó V, Giménez-Espert MdC. Attitudes towards communication in nursing students and nurses: Are social skills and emotional intelligence important? *Healthcare*. 2023;11(8):1119. <https://doi.org/10.3390/healthcare11081119>
5. Bullington J, Söderlund M, Sparén EB, Kneck Å, Omérov P, Cronqvist A. Communication skills in nursing: A phenomenologically-based communication training approach. *Nurse Education İn Practice*. 2019;39:136-141. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.08.011>.
6. Burgener AM. Enhancing communication to improve patient safety and to increase patient satisfaction. *The Health Care Manager*. 2020;39(3):128-132. <https://doi.org/10.1097/HCM.0000000000000298>.
7. Siregar I, Rahmadiyah F, Siregar AFQ. Therapeutic communication strategies in nursing process of angry, anxious, and fearful schizophrenic patients. *British Journal of Nursing Studies*. 2021;1(1):13-19. <https://orcid.org/0000-0002-4529-6525>
8. Yüksel A, Yılmaz EB. İletişim becerisi ve psikiyatri hemşireliği. *Türkiye Klinikleri Psychiatric Nursing-Special Topics*. 2024;10(1):16-21.
9. Varcarolis EM, Fosbre CD. *Essentials of psychiatric mental health nursing: A communication approach to evidence-based care*. Elsevier Health Sciences. 2020.
10. Demircan Ü, Demir S. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesinde simülasyon yöntemlerinin kullanımı. *EJONS*. 2023;7(4):491-498.
11. Karaca A, Açıkgöz F, Demirezen D. Hemşirelik öğrencileri için terapötik iletişim becerileri ölçeğinin geliştirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;10(2):72-79.
12. Duru HA, Denizhan NC, Güneşli G, Yağtu L, Yılmaz M. Hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerileri nasıldır?. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2022;5(1):67-74. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.973733>
13. Özpınar EP, Özyürek P. Cerrahi birimlerde klinik uygulamaya çıkan hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2024;14(3):394-402. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1351936>
14. Dığın F, Ataşen Gİ, Demirok N. Hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin belirlenmesi. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*. 2022;5(3):262-272. <https://doi.org/10.54803/sauhsd.1127037>
15. Sayılan AA, Koyun ZC. The relationship between nursing students' therapeutic communication skills and their perceptions concerning care behaviors. *Journal of Education & Research in Nursing/Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2024;21(2):174-182. <https://doi.org/10.14744/jern.2024.56254>

HEMŞİRELERDE PSİKOSOSYAL BAKIM VERME BECERİLERİ VE MERHAMET YORGUNLUĞU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Semra Seyhan Şahin¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Nevşehir, Türkiye, semraseyhan06@gmail.com, 0000-0003-1849-788X

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşamı boyunca çeşitli çatışmalar ve engellerle karşılaşan insanın, hastalık gibi önemli bir kriz durumuna karşı verebileceği subjektif tepkiler vardır. Hemşirelik bakım uygulamalarının tanınal çerçeveye odaklanmadan bakım alan bireylerin biyopsikososyal yönlerine odaklanan ve demokratik ilişkiler kurmayı hedefleyen hümanistik bakım geliştirme misyonu vardır. Hemşireler bu tür şefkatli yaklaşımlar yoluyla bütünsel ve yüksek kalitede bakım sağlarken bazen bazen tükenmişlik ve merhamet yorgunluğu yaşamaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, hemşirelerin psikososyal bakım verme becerileri ve merhamet yorgunluğu düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırma, 1-30.12.2024 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini bir üniversite hastanesinin yoğun bakım kliniklerinde çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan hemşireler oluşturmuştur. Veriler “Katılımcı Bilgi Formu”, “Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği” ve “Merhamet Yorgunluğu Kısa Testi” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizi için yüzde, sayı ve ortalamalardan yararlanılmıştır. Hemşirelerin psikososyal bakım yeterliliği becerileri ile merhamet yorgunluğu arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Bulgular hemşirelerin psikososyal bakım yeterliliği öz değerlendirme puan ortalamalarının orta düzeyin üzerinde olduğu, merhamet yorgunluğu puan ortalamalarının ise orta düzeyin altında olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerinin psikososyal bakım yetkinlikleri ile merhamet yorgunluğu düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada hemşirelerinin psikososyal bakım verme becerileri ile merhamet yorgunluğu düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hemşirelerin psikososyal bakım verme becerilerini geliştirmek ve merhamet yorgunluğunu azaltmak için eğitim programları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Merhamet yorgunluğu, Psikososyal bakım,

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOSOCIAL CARE PROVIDING SKILLS AND COMPASSION FATIGUE LEVELS IN NURSES

Semra Seyhan Şahin¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra and Vefa Küçük Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Nevşehir, Türkiye, semraseyhan06@gmail.com,

ORCID: 0000-0003-1849-788X

ABSTRACT

Introduction and Aim: A person who encounters various conflicts and obstacles throughout his life has subjective reactions to an important crisis situation such as an illness. Nursing care practices have the mission of developing humanistic care, which focuses on the biopsychosocial aspects of individuals receiving care without focusing on the diagnostic framework and aims to establish democratic relationships. While nurses provide holistic and high-quality care through such compassionate approaches, they sometimes experience burnout and compassion fatigue. The aim of this study is to examine the relationship between nurses' psychosocial care skills and compassion fatigue levels.

Methods: The research was conducted between 1-30.12.2024. The sample of the study consisted of nurses working in intensive care clinics of a university hospital and volunteering to participate in the research. Data were collected using the "Participant Information Form", "Psychosocial Care Competency Self-Assessment Scale" and "Compassion Fatigue Short Test". Percentages, numbers and averages were used for the statistical analysis of the research. Pearson correlation analysis was used to examine the relationship between nurses' psychosocial care competency skills and compassion fatigue.

Results: The findings showed that the nurses' psychosocial care competence self-evaluation score averages were above the medium level, and their compassion fatigue score averages were below the moderate level. A significant negative relationship was found between nurses' psychosocial care competencies and compassion fatigue levels.

Conclusion and Recommendations: In this study, a negative significant relationship was found between nurses' psychosocial care skills and compassion fatigue levels. Training programs are recommended to improve nurses' psychosocial care skills and reduce compassion fatigue.

Key Words: Nurse, Compassion fatigue, Psychosocial care,

INTRODUCTION

Throughout their lives, individuals encounter various conflicts and obstacles, and they may exhibit subjective reactions to significant crisis situations such as illness. Emotional and behavioral responses such as grief, fear, sadness, refusal of treatment, anger, and isolation can create various challenges for patients. Reactions to illness can complicate the process and adherence to treatment, while also reducing individuals' emotional and physical resilience, potentially altering the course and severity of the disease [1].

Moreover, in clinical settings such as intensive care units, factors like isolation, difficulties in communication, physical restraints, and environmental characteristics can influence patients' psychosocial responses. Therefore, it is crucial for intensive care nurses to be able to identify patients' psychosocial needs and provide psychosocial care [2].

Nursing care practices can be defined as behaviors that encompass the assurance of human existence, have a significant impact on patients, and involve professional scientific knowledge and skills. Nurses' autonomous professional performance and active participation in care encompass a comprehensive role. While fulfilling this role, nurses focus on the biopsychosocial aspects of care recipients without concentrating on diagnostic frameworks and aim to develop humanistic care by establishing democratic relationships [1,2]. Psychosocial care, which includes comforting, reassuring, and supportive practices for the care recipient, is an integral component of nursing care practices. Effectively implemented psychosocial care can reduce stress and anxiety, improve health conditions, and decrease hospital stay duration and costs [1,3].

The primary goals of nursing care practices include alleviating the individual's suffering, minimizing the likelihood of encountering sudden and adverse situations, and supporting the return to normal life activities as soon as possible. Nurses who provide care to individuals suffering physically or mentally report experiencing professional satisfaction while empathizing with care recipients and feeling intense compassion. Although nurses provide holistic and high-quality care through such compassionate approaches, they may sometimes experience burnout and compassion fatigue [4,5]. Particularly, intensive care nurses may experience ethical dilemmas, for instance when witnessing the suffering and death of patients they care for, which can lead to compassion fatigue [6].

Compassion fatigue is a concept used to describe the state of caregivers who feel exhausted and in pain while helping care recipients. Compassion fatigue can have negative consequences on cognitive, physical, spiritual, emotional, behavioral, and social aspects. Therefore, nurses may experience a decline in job quality, loss of interest, desensitization, depression, irritability, and indecisiveness [4,5]. Additionally, the decrease in care quality can lead to reduced patient satisfaction, impaired nurse-

patient communication and interaction, and decreased empathy, negatively affecting healthcare services [4,7].

The findings of this study will help examine the relationship between psychosocial caregiving skills and compassion fatigue, which are significant factors in the treatment and care practices of care recipients. Determining nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels is expected to raise awareness on the subject and improve care quality. Furthermore, this study is anticipated to contribute significantly to nursing literature and shed light on future advanced studies.

Research questions:

1. What is the level of nurses' psychosocial caregiving skills?
2. What is the level of nurses' compassion fatigue?
3. Is there a relationship between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels?

METHOD

Purpose of the study: The purpose of this study is a descriptive cross-sectional study planned to examine the relationship between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels.

Study design: The research was conducted as a cross-sectional and descriptive study.

Sample of the research: Data were collected between December 1-30, 2024. The sample consisted of 170 nurses working in the intensive care units of a university hospital located in the center of Turkey and who volunteered to participate in the study.

The sample size was determined by referencing a similar study using the same scale [4]. The sample size was calculated using GPower 3.1, with a 5% margin of error, 34% effect size, and 90-95% confidence interval, indicating that 170 participants were sufficient.

The criteria for participation in the research: Inclusion criteria were working in intensive care units and volunteering to participate in the study. The exclusion criterion was having any psychiatric illness. The criterion for removal after inclusion was incompleteness of the survey questions.

Data collection: The data collection process was conducted face-to-face with 170 nurses who volunteered to participate in the study between December 1-30, 2024. Data collection tools included the "Introductory Information Form," "Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale," and "Compassion Fatigue Scale."

Introductory information form

This form, created by the researcher based on the literature [1,4], consisted of 8 questions including age, gender, education level, economic status, marital status, professional experience, current unit experience, and whether the nursing profession was chosen willingly.

Psychosocial care competence self-assessment scale (PCCSS)

The scale evaluates nurses' psychosocial care competence. The validity and reliability of the scale were established by Karataş & Kelleci (2019). The scale consists of 4 factors (sub-dimensions) and 18 items. The first 5 items represent the first factor, "Symptom Identification," items 6-10 represent the second factor, "Knowledge Utilization," items 11-14 represent the third factor, "Intervention," and items 15-18 represent the fourth factor, "Diagnosis." The first two factors can score between 5 and 25, while the third and fourth factors can score between 4 and 20. The total score ranges from 18 to 90. A lower score indicates that the nurse evaluates themselves as inadequate in providing psychosocial care, while a higher score indicates self-evaluation as competent. The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale is .932. In this study, the Cronbach's Alpha coefficient was found to be .982.

Compassion fatigue-short scale (CFSS)

The scale, developed by Adams et al., was adapted into Turkish by Dinç and Ekinçi in 2019. The Compassion Fatigue Short Scale is a self-report tool that allows participants to evaluate their own experiences for each item. It is a 10-point Likert-type scale ranging from rarely/never (1) to very often (10). It has two sub-dimensions: job burnout and secondary trauma. Items "c, e, h, j, l" assess secondary trauma, while items "a, b, d, f, g, i, k, m" assess job burnout. The scale scores range from 13 to 130. Higher scores indicate higher levels of compassion fatigue experienced by the participant. In the validity and reliability study [8], the Cronbach's Alpha value was determined to be 0.876. In this study, the Cronbach's Alpha coefficient was found to be 0.995.

Statistical analysis

The data obtained in the study were analyzed using the IBM SPSS 25.0 program. Descriptive features such as number, mean, percentage, and standard deviation were used in the analysis. Pearson correlation analysis was used to examine the relationship between compassion fatigue and psychosocial caregiving skills for nurses.

Ethical considerations

The study was approved by the Scientific Research and Publication Ethics Board of a university in Turkey. (Date: 2024, Number: 2400115276). Nurses were informed about the study before participation, and their verbal and written consent was obtained. The principles of the Declaration of Helsinki were adhered to throughout the study.

FINDINGS

When the descriptive characteristics of the nurses participating in the study are examined (Table 1), it is seen that 40.0% of the participants are between the ages of 26-32, 67.6% are female, 68.8% have a bachelor's degree, 62.9% are married, 40.0% have a higher income than expense, 38.2% have 6-10 years of experience in the profession, 45.3% have 6-10 years of experience working in intensive care, and 78.8% have chosen the nursing profession willingly.

Table 1. Descriptive characteristics of nurses (n = 170)

Variables		Number	%
Age	19–25	45	26.5
	26–32	68	40.0
	33–39	47	27.6
	40–46	10	5.9
Gender	Female	115	67.6
	Male	55	32.4
Education level	High school	17	10.0
	Associate degree	8	4.7
	Bachelor's degree	117	68.8
	Postgraduate degree	28	16.5
MaritalsStatus	Married	107	62.9
	Single	63	37.1
Economic situation	Income is more than expenses	68	40.0
	Income is equal to expenses	60	35.3
	Income is less than expenses	42	24.7
Experience in profession	1-5 years	51	30.0
	6-10 years	65	38.2
	11-15 years	43	25.3
	16-20 years	11	6.5
Experience in current unit	1-5 years	65	38.2

	6-10 years	77	45.3
	11-15 years	28	16.5
The situation of choosing the nursing profession willingly	Yes	134	78.8
	No	36	21.2

When the nurses' psychosocial care competence self-assessment and compassion fatigue scale scores were examined, it was seen that the PCCSS sub-dimension scores were 17.97 ± 4.94 in symptom identification, 18.42 ± 5.09 in information use, 14.74 ± 4.12 in intervention, 14.84 ± 4.02 in diagnosis and 66.00 ± 17.17 in total psychosocial care competence (Table 2). In addition, it was determined that the CFSS sub-dimension scores were 38.25 ± 20.79 on average in occupational burnout, 23.45 ± 13.44 in secondary trauma and 61.70 ± 34.01 in total. It was determined that the nurses' psychosocial care competence self-assessment levels were above the moderate level, and their compassion fatigue levels were below the moderate level.

Tablo 2. Hemşirelerin merhamet yorgunluğu ve psikososyal bakım yeterliliği öz puan ortalamalarının dağılımı (n = 170)

Scale		Min	Max	Average score
PCCSS	Symptom Identification	8.00	25.00	17.97 ± 4.94
	Use of Knowledge	8.00	25.00	18.42 ± 5.09
	Intervention	5.00	20.00	14.74 ± 4.12
	Diagnosis	8.00	20.00	14.84 ± 4.02
	Total	29.00	90.00	66.00 ± 17.17
CFSS	Occupational Burnout	13.00	72.00	38.25 ± 20.79
	Secondary Trauma	8.00	45.00	23.45 ± 13.44
	Total	21.00	117.00	61.70 ± 34.01

PCCSS: Psychosocial care competence self-assessment scale; CFSS: Compassion fatigue-short scale

When the relationship between nurses' compassion fatigue and psychosocial care competence self-assessment mean scores (Table 3) was examined, a negative significant relationship was found between PCCSS and CFSS ($r = -.871$, $P < .05$).

Table 3. Distribution of nurses' average scores from compassion fatigue and psychosocial care competence self assessment scale(n = 170)

		Compassion Fatigue (CFSS)
		Total
(PCCSS)	Total	$r = -.871^*$
		$p = .015$

* $P < .05$ significant. PCCSS: Psychosocial care competence self-assessment scale; CFSS: Compassion fatigue-short scale

DISCUSSION

This study was conducted to examine the relationship between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels.

Compassion fatigue can significantly negatively affect nurses' professional, emotional, social, and physical functioning. The emergence of compassion fatigue in nurses can lead to a decline in the quality of care, which is a common need for patients [6]. According to the findings of this study, nurses' compassion fatigue levels were found to be moderate. Similar results have been observed in other studies [4,9]. The literature suggests that this finding may be due to nurses' lack of sufficient experience in working in intensive care units and their young age [5,10]. In this study, 38% of the participating nurses had less than five years of intensive care experience, and 40% were 32 years old or younger. Therefore, it is thought that nurses' compassion fatigue levels were lower than expected.

There is substantial evidence that psychosocial care has positive effects not only on patients but also on nurses [3,11]. In this study, nurses' scores on the Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale were above the moderate level. Similar scores have been observed in other studies using the same scale [1,4,11,12,13,14]. These results suggest that nurses are aware of the importance of psychosocial care in their professional practices and consider the psychosocial dimension of care.

This study found a significant negative correlation between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels. This result is supported by the literature [4]. It is thought that nurses who effectively use their knowledge and skills in providing psychosocial care experience lower levels of burnout. Additionally, nurses who believe that psychosocial care is necessary for quality care are likely to experience lower levels of burnout, resulting in fewer negative effects in professional and social areas. Therefore, it is expected that nurses' psychosocial caregiving skills should be strengthened through training programs, and intervention studies should be conducted to prevent or reduce compassion fatigue.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

According to the findings of this study, nurses' compassion fatigue levels were moderate, while their psychosocial care competence levels were above moderate. A significant negative correlation was found between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue levels.

The study's findings highlight the importance of the relationship between nurses' psychosocial caregiving skills and compassion fatigue. In this context, it is thought that as nurses' psychosocial caregiving skills increase, their compassion fatigue levels may decrease. Therefore, it is recommended to provide regular training to raise awareness and support nurses in integrating the psychosocial dimension into their care practices. Furthermore, the effectiveness of periodic training for both patients and nurses should be evaluated. Additionally, intervention studies should be conducted on larger sample groups to reduce or prevent nurses' compassion fatigue levels.

REFERENCES

1. Karataş H, Kelleci M. Psikososyal bakım yetkinliği öz değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2021;12:263-271.
2. Arslan Y. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Hastaların Psikososyal Bakım Konusunda Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliğine Olan Gereksinimlerinin Belirlenmesi. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2021;4(2):92-105.
3. Pascoe MC, Thompson DR, Castle DJ, McEvedy SM, Ski CF. Psychosocial interventions for depressive and anxiety symptoms in individuals with chronic kidney disease: Systematic review and meta-analysis. *Front Psychol*. 2017;8:992. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00992>
4. Gerçek A, Okanlı A, Durmuş M. Psychosocial care competencies and compassion fatigue in intensive care nurses: A cross-sectional study. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*. 2024;28(2):93-101.
5. Cao X, Chen L. Relationships between resilience, empathy, compassion fatigue, work engagement and turnover intention in haemodialysis nurses: A cross-sectional study. *J Nurs Manag*. 2021;29:1054-1063.
6. Katran HB, Gür S, Arpag N, Çavuşlu M. Covid-19 pandemisinde yoğun bakım hemşirelerinde merhamet yorgunluğu. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*. 2021;25(2):42-50.
7. Yılmaz G, Üstün B. Hemşirelerde profesyonel yaşam kalitesi: Merhamet memnuniyeti ve merhamet yorgunluğu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2018;9:205-211.
8. Dinç S, Ekinçi M. Merhamet yorgunluğu kısa ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlilik ve güvenirliği. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2019;11:192-202.
9. Müdüt T, Kulakaç Ö. Covid-19 Pandemisi Öncesi ve Sırasında Hemşirelerin Bakım Algısı Ve Merhamet Yorgunluğu. *Tez. Ondokuz Mayıs Üniversitesi*; 2022.
10. Sung K, Seo Y, Kim JH. Relationships between compassion fatigue, burnout, and turnover intention in Korean hospital nurses. *JKANA*. 2012;42:1087-1094.
11. Demir H, Dinç S. Evaluation of the relationship between communication skills and psychosocial care skills of nurses. *Journal of Nursology*. 2024;27(3):195-201.
12. Saygın B. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Psikososyal Bakım Verme Durumu Ve Yetkinliğinin Belirlenmesi. *Tez. İstanbul Üniversitesi*; 2022.
13. Ortakaş M. Hemşirelerde psikososyal bakım yeterliliği ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi*; 2022.
14. Davut E, Doğan S. Hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliklerinin ve ilişkili faktörlerin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi*; 2022.
15. Adams RE, Boscarino JA, Figley CR. Compassion fatigue and psychological distress among social workers: A validation study. *Am J Orthopsychiatry*. 2006;76:103-108.

PANDEMİ SONRASI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE DÜRTÜSELLİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kübra Tan¹, Gamze Akay²

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Yerleşke A Blok, Artvin, Türkiye, kubratan@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7591-8436

² Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Yerleşke A Blok, Artvin, Türkiye, gamzeakay_25@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1706-2489

ÖZET

Giriş-Amaç: Pandemi sürecinin bireyler üzerinde büyük bir psikolojik etkiye sahip olduğu ve salgınının ilk aşamasından itibaren kaygı, depresyon ve travma sonrası semptomlar açısından önemli psikolojik sıkıntılar görüldüğü bilinmektedir. ^[1] Çalışma pandemi sonrasında üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ile dürtüsellik eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla hazırlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmaya 578 birey gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Bilinçli Farkındalık ölçeği ve Barratt Dürtüsellik ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmış olup, veriler sayı ve yüzde şeklinde belirtilmiştir.

Bulgular: Kadın öğrencilerin dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Pandemi sonrası akademik başarı ile dürtüsellik eğilimi puanı arasında anlamlılık görüldü. Anlamlılığın tüm parametreler arasında olduğu saptandı ($p<0.001$). COVID-19 teşhisi alan öğrencilerin dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının almayan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Bilinçli farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin dürtüsellik eğiliminin düşük olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Covid-19 pandemisinin bireyler üzerinde ruh sağlığını olumsuz etkileyecek izler bıraktığı düşünülmektedir. Geleceğimiz olan gençlerimizin ruhsal sorunlardan korunması, ruh sağlıklarının geliştirilmesi adına yapılacak olan çalışmaların önemi büyüktür. Öğrencilerin refahını iyileştirmeyi amaçlayan stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, Dürtüsellik, Öğrenci, Pandemi

Kaynaklar:

1. Johnson, S. L., Porter, P. A., Modavi, K., Dev, A. S., Pearlstein, J. G., & Timpano, K. R. (2022). Emotion-related impulsivity predicts increased anxiety and depression during the COVID-19 pandemic. Journal of affective disorders, 301, 289-299. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.01.037>

UNIVERSITY STUDENTS WITH MINDFULNESS INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN IMPULSIVITY TENDENCIES: POST-PANDEMIC

Kübra TaN¹, Gamze Akay²

¹Artvin Çoruh University, Faculty of Health Sciences, Central Campus A Blok, Artvin, Turkey, kubratan@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7591-8436

² Artvin Çoruh University, Faculty of Health Sciences, Central Campus A Blok, Artvin, Turkey, gamzeakay_25@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1706-2489

ABSTRACT

Introduction and Aim: The COVID-19 pandemic has had a significant psychological impact on individuals, with substantial psychological distress observed in terms of anxiety, depression, and post-traumatic symptoms since the early stages of the outbreak.^[1] The study was prepared to examine the relationship between mindfulness and impulsivity tendencies in university students after the pandemic.

Methods: In this descriptive study, 578 individuals participated voluntarily. Personal information form, Mindfulness scale and Barratt Impulsivity scale were used as data collection tools. SPSS 25.0 package programme was used in the evaluation of the data and the data were expressed as numbers and percentages.

Results: It was determined that the mean impulsivity tendency score of female students was higher than male students ($p<0.05$). Significance was observed between academic achievement and impulsivity tendency score after the pandemic. Significance was found to be between all parameters ($p<0.001$). It was determined that the mean impulsivity tendency score of the students who were diagnosed with COVID-19 was higher than the students who were not diagnosed with COVID-19 ($p<0.05$). It was determined that the impulsivity tendency of students with high mindfulness level was low.

Conclusion and Recommendations: It is thought that the Covid-19 pandemic has left traces on individuals that will negatively affect mental health. It is of great importance to protect our young people, who are our future, from mental problems and to improve their mental health. Strategies aimed at improving the well-being of students are needed.

Key Words: Mindfulness, Impulsivity, Student, Pandemic

References:

Johnson, S. L., Porter, P. A., Modavi, K., Dev, A. S., Pearlstein, J. G., & Timpano, K. R. (2022). Emotion-related impulsivity predicts increased anxiety and depression during the COVID-19 pandemic. *Journal of affective disorders*, 301, 289-299. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.01.037>

GİRİŞ

Dürtüsellik, kişilik bozuklukları, bağımlılık bozuklukları, yeme bozuklukları, çocuk ve ergen davranış bozuklukları ve dürtü kontrol bozuklukları gibi çok çeşitli psikiyatrik koşullarda merkezi bir rol oynamaktadır. Bireye ya da başkalarına zarar verecek bir eylemde bulunma dürtüsüne, güdüsüne ya da cazibesine karşı koyamama durumu olarak tanımlanmaktadır.^[2] Bireyin duygu düzensizliği, hatalı planlama ve eylem yürütme konusunda zorluk yaşamasına neden olmaktadır.^[3] Dürtüsel bireyler sıklıkla öfke, pişmanlık ve utanç gibi duygular yaşayabilmektedirler. Dürtüsellüğün bir süre duraklamayı ve ana dikkat etmeyi gerektiren farkındalığın tam tersi özelliklere sahip olduğu söylenebilmektedir. Birçok çalışma dürtüsellik ve bilinçli farkındalık arasında negatif bir ilişki olduğunu^[4], psikolojik rahatsızlıkların bilinçli farkındalıkla negatif, dürtüsellikle ise pozitif ilişkili olduğunu^[5] ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bilinçli farkındalık psikolojik sıkıntılarla ilgili semptomları etkili bir şekilde azaltabilirken, dürtüsellik bu semptomları artırmaktadır.

Pandemi sürecinin bireyler üzerinde büyük bir psikolojik etkiye sahip olduğu ve salgınının ilk aşamasından itibaren bireylerde kaygı, depresyon ve travma sonrası semptomlar açısından önemli psikolojik sıkıntılar görüldüğü bilinmektedir. Johnson ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada pandemi öncesi dürtüsellüğün pandemi esnasındaki dürtüsellik puanlarına göre daha düşük olduğunu bildirilmiştir.^[1] Dürtüsellik ile pandemiye takiben yaşanan psikolojik sıkıntı arasında ilişki bulunmuştur.^[6] Benzer olarak pandemi esnasında yapılan bir çalışmada öğrencilerde sorunlu internet kullanımı, anksiyete ve depresyon semptomlarının yaygın olduğu görülmüştür. Bu semptomlar arasındaki ilişkilerde dürtüsellüğün aracılık rolü olduğu tespit edilmiştir.^[7]

Bilinçli farkındalık, kendimiz ve çevremiz hakkında anlık farkındalık geliştirmemize yardımcı olmayı amaçlayan bir öğretilerdir. Dikkati bilinçli bir şekilde, şimdiki ana, yargısız bir şekilde an be an yaşanan deneyime vererek ortaya çıkan farkındalık olarak tanımlanmaktadır.^[8]

Dürtüsellüğün özellikle kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, dürtü kontrol bozuklukları, madde bağımlılığı ve internet bağımlılığı gibi psikiyatrik bozukluklarda daha belirgin olduğu belirtilen çalışmalarda görülmektedir. Bu çalışmanın pandemi sürecinin üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ile dürtüsellik eğilimleri üzerinde etkisinin belirlenip ilerleyen çalışmalarda öğrencilerin ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesi için girişimsel yöntemlerin belirlenmesinde ışık olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Çalışma pandemi sonrasında üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ile dürtüsellik eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Araştırma, tanımlayıcı türdedir.

Araştırmannın Yapıldığı Yer ve Zaman: Araştırma, Haziran–Temmuz 2021 tarihleri arasında Türkiye’nin Karadeniz Bölgesinde yer alan bir üniversitede öğrenim gören öğrenciler ile yapıldı.

Araştırmaya dahil edilme kriterleri, mevcut üniversitede öğrenim görüyor olmak, >18 yaşında olmak, iletişim güçlüğü çekmemek ve çalışmaya katılmaya istekli olmaktı. Dahil edilme kriterlerini karşılayan 578 öğrenci ile araştırma tamamlandı.

Veri Toplama Araçları: Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Barratt Dürtüsellik Ölçeği kullanıldı.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine ve COVID-19 sonrası sürecine ait 11 soru yer aldı.

Bilinçli Farkındalık Ölçeği: Brown ve Ryan (2003), bu ölçeği bir grup üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Bilinçli Farkındalık Ölçeği’nin (BFÖ); Türkçe geçerlilik güvenirliğini 2011 yılında Özyeşil ve ark. (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,80’dir.^[9] Bu sonuçlar, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir

Barratt Dürtüsellik Ölçeği: Dürtüsellikğin süreklilik gösteren yönünün değerlendirilmesi için oluşturulmuş bir öz bildirim ölçeğidir. “Dikkatte Dürtüsellik”, “Motor Dürtüsellik” ve “Plan Yapmama” olmak üzere üç alt ölçeği vardır. Toplam 30 sorudan oluşan ölçekte her bir maddenin puanlaması 1-4 arasında Likert tipi yapılmaktadır ve elde edilebilecek toplam puan 30 ile 120 arasında değişmektedir. Ölçekten elde edilen daha yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde dürtüsellığe işaret etmektedir. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasında hastalar için ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,81 olarak bulunmuştur.^[10]

Verilerin Toplanması: Sosyal medya platformları (WhatsApp) aracılığıyla öğrencilere çevrimiçi olarak ulaşıldı. Verilerin herhangi bir yerde kullanılmayacağı konusunda bilgilendirme yapıldı. Tekrarlı girişimleri önlemek amacıyla anket şifrelendi. Veri toplama linkine erişim izni 30 gün süre olarak belirlendi ve sonrasında erişim engellendi. Formun doldurulması yaklaşık 15-20 dakika sürdü.

Verilerin Değerlendirilmesi: Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmış olup, veriler sayı ve yüzde şeklinde belirtilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterme durumuna göre; bağımsız gruplarda t testi ve ANOVA testi yapıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi. Ölçekler arası korelasyonu incelemek için Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı.

Araştırmannın Etik Yönü: Araştırma için araştırmanın yapıldığı üniversitenin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan yazılı izin alındı (Tarih: 07.06.2021, Sayı No: E.11978). Araştırmaya katılan öğrencilerden çevrimiçi ortamda bilgilendirilmiş gönüllü onam alındı. Araştırmada HELSİNKİ Bildirgesi’ne sadık kalındı.

BULGULAR

Araştırmada yer alan katılımcıların yaş ortalaması $20,20 \pm 1,75$, %73,9’u kadın, %63,8’i birinci sınıf öğrencisi ve %43,9’u il merkezinde yaşamakta, %61,9’unun annesi ve %62,5’inin babası ilköğretim

mezunudur. Katılımcıların %60,9'u pandemi sonrası akademik başarısının orta düzeyde olduğunu, %66,6'sı COVID-19 teşhisi aldığını, %92,9'u COVID-19 nedeniyle bir yakınına kaybetmediğini ve %59,5'i ise şu an kendinde veya yakın çevresinde koronavirüs hastalığı olmadığını belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların özellikleri (N=578)

		n	%		
Cinsiyet	Kadın	427	73,9		
	Erkek	151	26,1		
Okuduğunuz Okul	Meslek Yüksek Okulu	105	18,2		
	Fakülte	473	81,8		
Sınıfınız	1. Sınıf	209	36,2		
	2. Sınıf	369	63,8		
Anne Eğitim	Okur-yazar değil	129	22,3		
	İlköğretim	358	61,9		
	Lise	66	11,4		
	Üniversite ve üzeri	25	4,3		
Baba Eğitim	Okur-yazar değil	25	4,3		
	İlköğretim	361	62,5		
	Lise	151	26,1		
	Üniversite ve üzeri	41	58,2		
Yaşanılan Yer	Köy- Kasaba	125	21,6		
	İlçe	199	34,4		
	İl merkezi	254	43,9		
Pandemi Sonrası Akademik Başarı	İyi	79	13,7		
	Orta	352	60,9		
	Kötü	147	25,4		
COVID-19 Teşhisi Alma	Evet	385	66,6		
	Hayır	193	33,4		
COVID-19 Nedeniyle Bir Yakınına Kaybetme	Evet	41	7,1		
	Hayır	537	92,9		
Şu an COVID-19 Varlığı	Kendimde veya yakın çevremde koronavirüs hastalığı yok	344	59,5		
	Kendimde koronavirüs hastalığı yok ancak yakın çevremde var	117	20,2		
	Kendim koronavirüs hastalığı geçiriyorum/geçirdim, yakın çevremde yok	28	4,8		
	Kendim koronavirüs hastalığı geçiriyorum/geçirdim, yakın çevremde de var	89	15,4		
	N	Min.	Max.	Ort.	SS.
Yaş	578	17	39	20.20	1.75
n= Örneklem sayısı Min: Minimum, Max: Maximum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma					

n= Örneklem sayısı Min: Minimum, Max: Maximum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Tablo 2: Üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık ve dürtüsellik eğilimlerini etkileyen faktörler (N=578)

			Bilinçli Farkındalık Puanı	Dürtüsellik Eğilimi Puanı		
Tanıtıcı Özellikler		n	Ort.	SS.	Ort.	SS.
Cinsiyet	Kadın	427	3.90±0.88		2.03±0.50	
	Erkek	151	3.96±0.95		2.02±0.55	
Test Değeri*			t=-.755		t=.163	
p			p=.132		p=0.046	
Sınıfınız	1. Sınıf	209	60.29±13.85		28.88±7.56	
	2. Sınıf	369	57.92±13.27		31.31±7.71	
Test Değeri*			t=2.03		t=-3.671	
p			p=.045		p=.000	
Anne Eğitim	Okur-yazar değil	129	57.92±14.10		30.37±7.76	
	İlköğretim	358	59.97±13.39		30.17±7.98	
	Lise	66	53.50±12.15		31.25±6.34	
	Üniversite ve üzeri	25	60.08±12.77		32.44±7.46	
Test Değeri**			F=4.620		F=.946	
p			p=.003		p=.418	
Baba Eğitim	Okur-yazar değil	25	58.20±14.18		29.80±7.39	
	İlköğretim	361	58.73±13.61		30.42±8.16	
	Lise	151	59.14±13,95		30.03±7.07	
	Üniversite ve üzeri	41	58.17±10.80		32.48±6.30	
Test Değeri**			F=.081		F=1.153	
p			p=.971		p=.327	
Yaşanılan Yer	Köy-Kasaba	125	58.59±13.12		30.60±8.03	
	İlçe	199	58.52±13.61		30.63±7.20	
	İl Merkezi	254	59.07±13.69		30.20±8.02	
Test Değeri			F=.110		F=.209	
p			p=.896		p=.812	
Pandemi Sonrası Akademik Başarı	İyi	79	63.75±13.61		27.39±7.74	
	Orta	352	59.07±13.54		29.82±7.22	
	Kötü	147	55.41±12.54		33.55±7.98	
Test Değeri**			F=10.310		F=20.449	
p			p=.000		p=.000	

COVID-19 Teşhisi Alma	Evet	385	58.93±13.31	31.01±7.79
	Hayır	193	58.47±13.96	29.28±7.52
Test Değeri**			t=.384	t=2.550
p			p=.706	p=.010
COVID-19 Nedeniyle Yakınına Kaybetme	Evet	41	58.86±14.73	31.56±8.53
	Hayır	537	58.79±13.44	30.35±7.68
Test Değeri**			t=-.108	t=.962
p			p=.921	p=.384
n= Örneklem sayısı Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma *t= bağımsız t-testi p=Anlamlılık **F=Anova				

Birinci sınıf öğrencilerinin ikinci sınıf öğrencilerine kıyasla bilinçli farkındalık puan ortalamasının daha yüksek olduğu bulundu ($p<0.05$). Öğrencilerin anne eğitim düzeyi ile bilinçli farkındalık puanı arasında anlamlılık saptandı. Anlamlılığın annesi üniversite mezunu olan öğrenciler arasında olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Pandemi sonrası akademik başarı ile bilinçli farkındalık puanı arasında anlamlılık görüldü. Anlamlılığın tüm parametreler arasında olduğu saptandı ($p<0.001$) (Tablo 2).

Cinsiyeti kadın olan öğrencilerin dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<0.05$). İkinci sınıf öğrencilerinin ise dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının birinci sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu bulundu ($p<0.001$). Pandemi sonrası akademik başarı ile dürtüsellik eğilimi puanı arasında anlamlılık görüldü. Anlamlılığın tüm parametreler arasında olduğu saptandı ($p<0.001$). COVID-19 teşhisi alan öğrencilerin dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının almayan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edildi ($p<0.05$) (Tablo 2).

Tablo 3. Üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık puanı ve dürtüsellik eğilimi puanı arasındaki ilişki

	Dürtüsellik Eğilimi Puanı
Bilinçli Farkındalık Puanı	$r=-0.398$ $p=0.000^{**}$
r = pearson korelasyon analizi $p<0.001$	

Katılımcıların Bilinçli Farkındalık puanları ve Dürtüsellik Eğilimi puanları arasında negatif yönlü korelasyon olduğu belirlendi ($r= -0,398$, $p<0,001$) (Tablo 3). Bilinçli Farkındalık puanı ile Dürtüsellik Eğilimi puanı arasında kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu saptandı ve Bilinçli Farkındalık puanı ile Dürtüsellik Eğilimi puanı arasında orta düzeyde önemli bir ilişki olduğu tespit edildi. Bilinçli farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin dürtüsellik eğiliminin düşük olduğu belirlendi.

TARTIŞMA

Çalışmada kadınların daha dürtüsel olduğı saptanmıştır. Topbaş ve Karakay üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin dürtüsellik puanlarının daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir (Topbaş). Geniş ölçekli yapılan başka bir araştırmada ise kadınların dürtüsellik puanları erkeklere kıyasla daha yüksek bulunmuştur.^[1] Pandemi sonrasında yapılan pek çok çalışmada bireylerin dürtüsellik düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.^[1,3,6] Kadınların daha dürtüsel olduğı bazı çalışmalarla desteklenmiş olsa da, bireysel farklılıklar oldukça büyüktür. Her birey farklıdır ve dürtüsellik, yalnızca cinsiyetten değil, birçok farklı biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörden etkilenebilir.

Araştırmamızda birinci sınıfta olan öğrencilerin bilinçli farkındalık puan ortalamasının daha yüksek olduğu ve ikinci sınıfta olan öğrencilerin ise dürtüsellik eğilimi puan ortalamasının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ergenlerle yapılan bir çalışmada sınıf düzeyi arttıkça bilinçli farkındalığın azaldığı saptanmıştır.^[11] Literatürde sınıf düzeyi ile dürtüsellik eğilimini karşılaştırıldığı sadece bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre sınıf düzeyi ile dürtüsellik eğilimi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.^[12] Bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Araştırmamızda anne eğitim düzeyi ile öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi. Yapılan bir çalışmada, anne eğitiminin yüksek olmasının üniversite öğrencilerinin bilinç düzeyleriyle pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır.^[13] Eğitimli ebeveynler, çocuklarına daha fazla destek, uygun kaynaklar ve olumlu rol modeller sunarak çocuklarının farkındalık ve öz farkındalık becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunurlar. Bu süreçte, çocuklar daha bilinçli, dikkatli ve kendilerini daha iyi anlayan bireyler haline gelebilirler.

Araştırmamızda akademik başarısı kötü olan bireylerin dürtüsellik puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Akdamar ve Kızılkaya'nın öğrencilerle yaptığı çalışmalarında akademik erteleme ve dürtüsellik arasında ilişki olduğu gösterilmektedir.^[14] Dürtüsellik, bireylerin uzun vadeli hedeflerine ulaşmalarını ve akademik başarılarını engelleyen bir dizi psikolojik ve davranışsal zorluğa yol açabilir. Akademik başarı, öz disiplin ve dikkat gerektirdiğinden, dürtüsellik düzeyleri yüksek bireyler için bu becerilerin gelişmesinde sorunların oluştuğı düşünülmektedir.

Araştırmamızda pandemi sonrası akademik başarısı iyi olan bireylerin bilinçli farkındalık puan ortalamasının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının daha iyi olduğu saptanmıştır.^[15] Öğrenciler, bilinçli farkındalık sayesinde daha odaklanmış, duygu-durum düzenlemesi daha iyi, daha kararlı ve daha motive hale gelirler. Tüm bu faktörler, öğrencilerin akademik performansını doğrudan etkileyerek başarıyı artırabilir.

Mevcut çalışmada COVID-19 tanısı almış bireylerin dürtüsellik eğilimleri anlamlı olarak tanı almayanlara nazaran daha yüksek bulunmuştur. İsmail ve arkadaşlarının yaptıkları bir çalışmada

COVID-19'lu bireylerin dürtüsellik sıklığının pandemi sonrasında da artış gösterdiğini vurgulamaktadırlar.^[6] Bulgularımızı destekler nitelikteki bir diğçer çalışmada da pandemide duygulara bağılı dürtüsellüğün artış gösterdiğİ sonucuna ulaşılmıştır.^[1] COVID-19 tanısı almış bireylerin dürtüsellik eğilimlerinin daha yüksek olmasının nedeni, pandemi sürecinde yaşanan psikolojik ve biyolojik stresler, sosyal izolasyon, duygusal düzenleme zorlukları, sağıık kaygıları, ve biyolojik değışikliklerin birleşiminden kaynaklanıyor olabilir.

Dikkatlilik, tam yargısız dikkat ve şimdiki anın farkındalığı ve şimdiki deneyimlere (duyusal algı, düşünceler ve hisler) açık olma olarak tanımlanan bir kavramdır. Üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık seviyelerinin dürtüsellikle ters orantılı olduğı bildirilmektedir.^[8] Üniversite öğrencileri, yetişkinlere kıyasla daha yüksek düzeyde dürtüsellik ve daha zayıf psikolojik iyilik hali sergileyebilmektedir. Covid-19 pandemi sonrası üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bilinçli farkındalık temelli uygulamalarının yüksek dürtüsellik seviyelerine sahip öğrencilerin refahını iyileştirmeyi amaçlayan umut verici bir yaklaşım olduğı bildirilmektedir. Yaptığımız çalışmamızın sonucunda da literatüre uyumlu olarak bilinçli farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin dürtüsellik eğiliminin düşük olduğı tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Covid-19 pandemisinin bireyler üzerinde ruh sağılığını olumsuz etkileyecek izler bıraktığı düşünülmektedir. Geleceğimiz olan gençlerimizin ruhsal sorunlardan korunması, ruh sağııklarının geliştirilmesi adına yapılacak olan çalışmaların önemi büyüktür. Öğrencilerin refahını iyileştirmeyi amaçlayan stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Johnson, S. L., Porter, P. A., Modavi, K., Dev, A. S., Pearlstein, J. G., & Timpano, K. R. (2022). Emotion-related impulsivity predicts increased anxiety and depression during the COVID-19 pandemic. *Journal of affective disorders*, 301, 289-299. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.01.037>
2. American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. Fourth edition. DSM-IV-TR. American Psychiatric Association.
3. Crisp, Z. C., & Grant, J. E. (2024). Impulsivity across psychiatric disorders in young adults. *Comprehensive Psychiatry*, 130, 152449. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2023.152449>
4. Gallo, G. G., Curado, D. F., Opaleye, E. S., Donate, A. P. G., Scattone, V. V., & Noto, A. R. (2021). Impulsivity and mindfulness among inpatients with alcohol Use disorder. *Substance Use & Misuse*, 56(1), 25–32. <https://doi.org/10.1080/10826084.2020.1833924>
5. Reid, R. C., Bramen, J. E., Anderson, A., & Cohen, M. S. (2014). Mindfulness, emotional dysregulation, impulsivity, and stress proneness among hypersexual patients. *Journal of Clinical Psychology*, 70(4), 313–321. <https://doi.org/10.1002/jclp.22027>
6. Ismael, M. S., Elgendy, M. O., Binsaleh, A. Y., Saleh, A., Abdelrahim, M. E., & Osama, H. (2024). Impulsivity and Its Association with Depression and Anxiety in the Normal Egyptian Population Post COVID-19 Pandemic. *Medicina*, 60(8), 1367. <https://doi.org/10.3390/medicina60081367>
7. Gecaite-Stonciene, J., Saudargiene, A., Pranckeviciene, A., Liaugaudaite, V., Griskova-Bulanova, I., Simkute, D., ... & Burkauskas, J. (2021). Impulsivity mediates associations between problematic internet use, anxiety, and depressive symptoms in students: a cross-sectional COVID-19 study. *Frontiers in psychiatry*, 12, 634464. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.634464>
8. Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 144–156. <https://doi.org/10.1093/clipsy.bpg016>

9. Özyeşil, Z., Arslan, C., Kesici, Ş., & Deniz, M. E. (2011). Bilinçli farkındalık ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 224-235.
10. Güleç H, Tamam L, Yazıcı Güleç M ve ark. (2008) Psychometric Properties of the Turkish Version of the Barratt Impulsiveness Scale-11. *Klinik Psikofarmakol Bülteni* 18: 251-8.
11. Fomina, T., Filippova, E., & Morosanova, V. (2021). Longitudinal Study of the Relationship Between Conscious Self-Regulation, School Engagement and Student Academic Achievement. *Психологическая наука и образование*. <https://doi.org/10.17759/pse.2021260503>.
12. Hadi, S., Gharaibeh, M., & Alghazo, E. (2023). Impulsiveness among Undergraduates from the United Arab Emirates and Jordan: Role of Socio-demographic Variables.. *Health psychology research*, 11, 81045 . <https://doi.org/10.52965/001c.81045>.
13. Haider, K., & Jamshed, A. (2019). Relationship between Mother's Education and Student's Academic Achievement at University Level. *International Research Journal of Multidisciplinary Studies*, 5.
14. Akdamar, E., & Kızılkaya, Y. M. (2022). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimleri ile umutsuzluk seviyeleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 212-221. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.844605>
15. Alomari, H. (2023). Mindfulness and its relationship to academic achievement among university students. , 8. <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1179584>

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN DANIŞMANLIK BECERİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Ceren Aycanoğlu¹, Büşra Taşkiner², Cansu Tarhan Arslantürk³, Emre Arslantürk⁴, Hanife Kavan⁵

¹İstanbul Okan üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul,Turkey, ceren.sonakin@okan.edu.tr, Orcid:0000-0001-7518-9707

² Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları E.A.H, İstanbul,Turkey, busrataskiner2@gmail.com, Orcid: 0009-0005-7346-4320

³ Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Tukey, cansutarhan82@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6947-6376

⁴Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Tukey, emre2327@gmail.com Orcid 0009-0003-0871-0023

⁵ Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Turkey hanifekavan1@gmail.com, Orcid: 0009-0004-9357-9285

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan psikiyatri hemşirelerinin danışmanlık becerilerinin düzeyini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, 185 hemşire ile gerçekleştirilmiş olup, veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 33,23±9,90 olup, %72,5’i kadın, %55,7’si bekar, %72,5’i lisans mezunu ve %86,8’i hemşire olarak görev yapmaktadır. Çoğu katılımcı psikiyatri alanında eğitim almış ve seminerler gibi etkinliklere katılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulguları, hemşirelerin danışmanlık becerileri konusunda yüksek puanlar aldığını göstermektedir. Hemşireler, en yüksek puanı “Hastaların ifade ettikleri sorunları dinlerim” ifadesinden alırken, en düşük puanı “Hastalar, her yönüyle onları kabul ettiğimi anlar” ifadesinden almıştır. Ayrıca, hemşirelerin mesleki tatmin düzeyinin, iletişim becerilerinin iyi olduğunu düşünmelerinin ve aldıkları eğitimlerin danışmanlık becerilerine olumlu etkisi olduğu bulunmuştur. Yaş ile danışmanlık becerileri arasında zayıf düzeyde pozitif bir ilişki gözlemlenirken, cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki deneyim süresi gibi faktörlerin danışmanlık becerileri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, hemşirelerin danışmanlık becerilerinin artırılması için daha fazla eğitim ve profesyonel gelişim fırsatları sunulmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri hemşireliği, Danışmanlık becerileri, Mesleki eğitim ve gelişim

DETERMINATION OF COUNSELING SKILL LEVELS OF PSYCHIATRIC NURSES

Ceren Aycanoğlu¹, Büşra Taşkiner², Cansu Tarhan Arslantürk³, Emre Arslantürk⁴, Hanife Kavan⁵

¹İstanbul Okan üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul,Turkey, ceren.sonakin@okan.edu.tr, Orcid:0000-0001-7518-9707

² Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları E.A.H, İstanbul,Turkey, busrataskiner2@gmail.com, Orcid: 0009-0005-7346-4320

³ Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Tukey, cansutarhan82@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6947-6376

⁴Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Tukey, emre2327@gmail.com, Orcid; 0009-0003-0871-0023

⁵ Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hatalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul,Turkey, hanifekavan1@gmail.com, Orcid: 0009-0004-9357-9285

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to examine the level of counseling skills of psychiatric nurses working at Istanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Education and Research Hospital.

Methods: The research was conducted with 185 nurses, and data were collected using the "Introductory Information Form" and the "Counseling Skills Scale for Nurses." The participants had a mean age of 33.23±9.90, with 72.5% being female, 55.7% single, 72.5% holding a bachelor's degree, and 86.8% working as nurses. A majority of the participants had received training related to psychiatry and had attended events such as seminars and conferences.

Results: The findings of the study reveal that the nurses scored high in terms of their counseling skills. The highest score was obtained from the statement "I listen to the problems expressed by patients," while the lowest score came from "Patients understand that I accept them in every way." Additionally, it was found that the nurses' job satisfaction, their perception of good communication skills, and the training they received positively influenced their counseling skills. A weak positive relationship was observed between age and counseling skills, while factors such as gender, education level, and years of professional experience did not have a significant impact on counseling skills.

Conclusion and Recommendations: The study suggests that more education and professional development opportunities should be provided to enhance nurses' counseling skills.

Key Words: Psychiatric Nursing, Counseling Skills, Professional Education and Development

GİRİŞ

Amerikan Hemşireler Birliği (ANA) (2007), psikiyatri hemşireliğini “ruh sağlığı ve psikiyatri hemşiresi; sanat olarak kendiliğin amaçlı kullanımı, bilim olarak ise psikososyal ve nörobiyolojik kuramların, araştırma bulgularının ve hemşireliğin çeşitli rollerinin kullanımı ile hizmet veren ruh sağlığı profesyonelidir” şeklinde tanımlamıştır.³ Hemşirelik, aile ve toplum sağlığını koruma, geliştirme, hastalık durumunda tedavi etme ve uyumluluğu destekleme gibi önemli sorumluluklara sahip bir meslek olup, sağlık alanındaki iş gücünün büyük bir kısmını oluşturmakta ve büyüme hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.¹⁹ Bu bağlamda, psikiyatri hemşireliği, ruh sağlığı sorunlarına ve psikiyatrik bozukluklara bireylerin yanıtlarını değerlendirerek tanı koymayı, tedavi sürecini yönlendirmeyi ve ruh sağlığını artırmayı hedeflemektedir.³ Psikiyatri hemşireleri, meslek hayatları boyunca çocuklar, ergenler, yetişkinler ve yaşlılarla çalışarak, bireylerin, çiftlerin, ailelerin ve grupların bakımına destek olmaktadır.¹¹ Ancak bakım hizmeti sunarken, toplumun, meslektaşlarının, hastaların ve hasta yakınlarının sahip olduğu çeşitli özellikler nedeniyle birçok zorluk ve riskle karşılaşmaktadır.¹⁰ Psikiyatri hemşirelerinin çalışma alanları geniştir; hastaneler, bireylerin evleri, bakım evleri, sokaklar vb. yerlerde, günlük yaşamlarını sürdüremeyen ve uzun süreli ruhsal hastalığı olan bireylere yardımcı olmaktadır.⁵ Psikiyatri hemşireleri, karşılaştıkları bu zorluklar ve koşullar altında önemli roller üstlenmektedir. Hemşireler, hastalara destek olmak, fikir vermek, bilgi paylaşımında bulunmak ve eğitim vermek için danışmanlık rolünü etkin bir şekilde kullanmaktadır. Bu rol, hemşirenin iletişim ve koordinatörlük yetenekleriyle birleşerek bireylerin, ailelerin ve toplumun sağlığının korunmasına, geliştirilmesine, yaşam kalitesinin artırılmasına, hastalığa bağlı oluşan problemlerle başa çıkma becerilerinin kazandırılmasına ve bu yöntemlerin kullanılması konusunda farkındalık yaratılmasına yardımcı olmaktadır.²⁵ Bu nedenle, psikiyatri hemşireliği, hemşirenin yetkin olduğu bağımsız bir roldür.³ Psikiyatri hemşireleri, danışmanlık rolleri gereği bireylere baş etme becerileri kazandırma, ruh sağlığını koruma ve geliştirme, ayrıca yeti kayıplarını en aza indirme gibi önemli görevler üstlenmektedir.⁸ Bu bağlamda, psikiyatri hemşiresi, bütüncül bakım yaklaşımıyla hastaların hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını iyileştirme ve korumada kilit bir rol oynamaktadır. Hemşireler, danışmanlık rolü aracılığıyla hastalara destek olabilir, onlara fikir verebilir, davranışlarda değişiklikler meydana getirebilir ve eğitim sağlayarak çeşitli hizmetler sunabilirler.¹

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, hemşirelerin danışmanlık becerileri, hastaların tedaviye uyumunu artırmak, psikolojik iyilik hallerini sağlamak ve genel sağlık durumlarını desteklemek için kritik bir öneme sahiptir. Psikiyatri hemşirelerinin danışmanlık becerilerinin düzeylerini belirlemektir.

GEREÇ - YÖNTEM

Araştırmanın evrenini İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan 350 psikiyatri hemşiresinden oluşturmaktadır. Popülasyondaki her bir örnekleme, eşit seçilme olasılığı verilerek uygulanan örnekleme yöntemi ile örnekleme dahil edilecek hemşireler bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Evreni bilinen örneklem hesabına göre evren 350 olarak %95 güvenirlilik ve %5 hata payı ve RAOSOFT programı ile azami örneklem büyüklüğü hesaplandığında 184 bireyin dahil edilmesi gerekmektedir. Araştırma 185 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde Fakülte dekanlığı ve hastaneden gerekli etik kurul izinleri alınmış, araştırmaya katılan hemşirelerden google form aracılığı ile gerekli gönüllülük onamları alınmıştır. Çalışmanın etik kurul onayı alındıktan sonra, Nisan 2024-Haziran 2024 tarihleri arasında, veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelerde Danışmanlık Beceri Düzeyi Ölçeği” aracılığı ile çalışmaya katılmayı kabul eden hemşirelerden toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Tanımlayıcı bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, kaç yıldır hemşirelik yaptığı, görevi, hemşire olarak çalışmaktan memnun olması, hastalarla olan iletişiminin iyi olup olmaması, psikiyatri ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumu, psikiyatri ile ilgili seminer, konferans, kongre vb. etkinliklere katılma durumu ve almış olduğunuz eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğunu düşünme durumunu kapsayan 11 sorudan oluşmuştur.[22]

Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği (HDBÖ): Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği, Avcı ve Kumcağız (2019) ⁴ tarafından geliştirilmiştir. Ölçek tek faktörden ve 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert (1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman) tiptedir. Ölçekten alınan puan 10 ile 50 arasında değişmektedir. Alınan puan yükseldikçe hemşirelerin danışmanlık becerileri artmaktadır. Orijinal ölçeğin Cronbach alfadeğeri 0.880 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise Cronbach alfa değeri 0.906 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğinin hesaplanmasında ise Cronbach Alpha değerlerine bakılmıştır. Anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere normal dağılım testi uygulanmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım göstermediğinden ($p < 0,05$); parametrik olmayan analiz yöntemlerinden Mann Whitney U (iki grup karşılaştırmalarında) ve Kruskal Wallis (üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında) kullanılmıştır. Ayrıca ilişkiyi ölçmek için Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1'de, çalışmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ait bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların %72,5'inin kadın, %55,7'sinin bekar, %72,5'inin lisans mezunu olduğu, %40,1'inin 3-10 yıl süreyle hemşirelik yaptığı, %86,8'inin görevlerinin hemşirelik olduğu, %71,3'ünün hemşire olarak çalışmaktan memnun olduğu ve %95,8'inin hastalarla iletişiminin iyi olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir. Katılımcıların %82,6'sı psikiyatri ile ilgili hizmet içi eğitim almış, %75,4'ü psikiyatri ile ilgili seminer, konferans, kongre gibi etkinliklere katılmış ve %74,9'u aldıkları eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı ise $33,23 \pm 9,90$ olarak bulunmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri (n=167)

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	121	72,5
	Erkek	46	27,5
Medeni Durumunuz?	Evli	74	44,3
	Bekâr	93	55,7
Eğitim Durumunuz?	Ön Lisans	11	6,6
	Lisans	121	72,5
	Yüksek Lisans	35	21,0
Kaç Yıldır Hemşirelik Yapıyorsunuz?	1 yıldan az	10	6,0
	1-3 yıl	36	21,6
	3-10 yıl	67	40,1
	10-15 yıl	13	7,8
	15 yıl ve üzeri	41	24,6
Göreviniz nedir?	Hemşire	145	86,8
	Sorumlu Hemşire	22	13,2

Hemşire olarak çalışmaktan memnun musunuz?	Evet	119	71,3
	Hayır	48	28,7
Hastalar ile iletişiminizin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	160	95,8
	Hayır	7	4,2
Psikiyatri ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	Evet	138	82,6
	Hayır	29	17,4
Psikiyatri ile ilgili seminer, konferans, kongre vb. etkinliklere katıldınız mı?	Evet	126	75,4
	Hayır	41	24,6
Almış olduğunuz eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	125	74,9
	Hayır	42	25,1

Tablo 2'de, Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği ifadelerinin, katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ortalama puanları boyutlara göre gösterilmektedir. Katılımcıların ölçeğin genel ortalamasına bakıldığında ($\bar{X}=44,44\pm S.S.=5,21$), oldukça yüksek bir puan ortalaması olduğu görülmektedir. Ölçeğin ifadelerine bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip ifade “Hastaların ifade ettikleri sorunları dinlerim” ($\bar{X}=4,64\pm S.S.=0,59$) ve en düşük ortalamaya sahip ifade ise “Hastalar, her yönüyle onları kabul ettiğimi anlar” ($\bar{X}=4,20\pm S.S.=0,81$) olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeğinin ve İfadelerinin Ortalamaları

	İfadeler	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.S.
1.	Hastaları ayırt etmeden onlara saygılı davranırım.	1	5	4,56	,71
2.	Hastaların ifade ettikleri sorunları dinlerim.	1	5	4,63	,58
3.	Hastaların bakım süreçlerine ilişkin gelişmeleri takip ederim.	1	5	4,50	,62
4.	Hastalara ait kişisel bilgileri özenle saklarım.	1	5	4,64	,59
5.	Hastalarla ilişkilerimde özgüvenli olduğumu hissettirim.	1	5	4,51	,67
6.	Hastalara yardım ederken tecrübeli olan bireylerden faydalanırım.	1	5	4,50	,65

7.	Hastaları sorunlarının çözümü konusunda inançlı olmaları için motive ederim.	1	5	4,32	,82
8.	Hastalarla ilişkilerimde sakinimdir.	1	5	4,24	,77
9.	Hastalar, her yönüyle onları kabul ettiğimi anlar.	1	5	4,20	,81
10.	Hastalar ile güler yüzlü ve sıcak bir ilişki kurarım.	1	5	4,33	,78
Ölçeğin Ortalaması		10	50	44,44	5,21

Tablo 3'te katılımcılarının sosyo-demografik verileri ile hemşirelerde danışmanlık becerileri ölçeği ile ilgili fark analizi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu, kaç yıldır hemşirelik yaptıkları, görevleri, psikiyatri ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumları ve psikiyatri ile ilgili seminer, konferans, kongre vb. etkinliklere katılma durumları ile anlamlı bir fark tespit bulunamamıştır. ($p>0,05$).

Katılımcıların hemşire olarak çalışmaktan memnuniyet, hastalar ile iletişiminin iyi olduğunu düşünme ve almış oldukları eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğu ile anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 3. Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeğine İlişkin Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H Sonuçları

Değişkenler		M	U/H	p
Cinsiyet?	Kadın	83,69	2745,000	,891
	Erkek	84,83		
Medeni Durumunuz?	Evli	87,97	3147,500	,342
	Bekâr	80,84		
Eğitim Durumunuz?	Ön Lisans	79,27	,392	,822
	Lisans	83,24		
	Yüksek Lisans	88,11		
Kaç Yıldır Hemşirelik Yapıyorsunuz?	1 yıldan az	79,70	5,162	,271
	1-3 yıl	70,60		

	3-10 yıl	85,69		
	10-15 yıl	80,96		
	15 yıl ve üzeri	95,02		
Göreviniz nedir?	Hemşire	83,01	1451,500	,495
	Sorumlu Hemşire	90,52		
Hemşire olarak çalışmaktan memnun musunuz?	Evet	91,83	1924,000	,001
	Hayır	64,58		
Hastalar ile iletişiminizin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	86,32	189,000	,003
	Hayır	31,00		
Psikiyatri ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	Evet	86,70	1629,000	,114
	Hayır	71,17		
Psikiyatri ile ilgili seminer, konferans, kongre vb. etkinliklere katıldınız mı?	Evet	84,22	2555,500	,918
	Hayır	83,33		
Almış olduğunuz eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	92,33	1583,500	,000
	Hayır	59,20		

Tablo 4'te hemşirelerde danışmanlık becerileri ölçeği ile yaş arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için korelasyon analizi sonuçları görülmektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre hemşirelerde danışmanlık becerileri ile yaş arasında istatistiksel olarak çok zayıf düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = ,159$; $p < 0,05$).

Tablo 4. Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği ile Yaş Korelasyon Sonucu

Değişkenler	Yaş	HDBÖ
Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği (HDBÖ)	,159*	1
Yaş	1	,159*

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, bir psikiyatri hastanesinde çalışan hemşirelerin danışmanlık beceri düzeyleri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, hemşirelerin katıldıkları eğitimlerin danışmanlık rolünde etkili olduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır; katılımcıların %74,9'u bu görüştedir. Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği (HDBÖ) genel ortalaması ($\bar{X}=44,44\pm5,21$) oldukça yüksek olup, diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Serpil ve arkadaşlarının (2023)⁹ çalışması HDBÖ toplam puan ortalamasını 43.95 ± 4.23 , Merve ve arkadaşlarının (2022)¹² çalışması ise $40.60\pm7,43$ olarak rapor etmiştir. Akcan ve arkadaşlarının (2006)² çalışmasında ise ebe ve hemşirelerin danışmanlık becerilerini gerçekleştirme sıklığı $55.0\pm0,72$ olarak bulunmuştur. Bu bulgular, mevcut çalışmamızın danışmanlık becerileri ortalamasının yüksek olduğunu destekler niteliktedir. Bir diğer önemli bulgu, katılımcıların hemşire olarak çalışma memnuniyetinin, hastalarla iletişimlerinin iyi olduğunu düşünmeleri ve aldıkları eğitimlerin danışmanlık becerilerini desteklediği yönündeki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmesidir ($p<0,05$). Bu durum, mesleki tatminin danışmanlık becerilerine olumlu yansıyabileceğini göstermektedir. Ayrıca, hemşirelerin iletişim becerilerini değerlendirmeleri ile danışmanlık becerileri arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur; iletişim becerilerinin iyi olduğu belirtilen hemşirelerin danışmanlık becerilerinin de yüksek olduğu saptanmıştır. Serpil ve arkadaşlarının (2023)⁹ çalışmasında, iletişim becerisini iyi olarak değerlendiren iletişim becerisini kullandığını belirten, hastalarla iletişim kurmada zorluk yaşamayan hemşirelerin, danışmanlık becerisini iyi olarak değerlendiren hemşirelerin, danışmanlık rolünü yerine getirdiğini ifade eden hemşirelerin danışmanlık becerileri ölçeği ve iletişim becerileri alt ölçeği toplam puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Ancak, eğitim düzeyleri ile HDBÖ genel ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$). Bu bulgu, Kumcağız ve arkadaşlarının (2011)¹³ çalışmasına zıtlık göstermektedir; bu çalışmada lisans ve üzeri eğitim düzeyindeki hemşirelerin iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öz (1998) ve Pek ve arkadaşlarının (2001)¹⁵ çalışmaları da eğitim düzeyinin empati becerisi üzerinde anlamlı farklılıklar yarattığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, eğitim düzeyi ile danışmanlık becerileri arasında belirli bir ilişki olup olmadığını değerlendirmek için daha geniş bir örneklem ve kapsamlı veri analizi gerekmektedir. Hemşirelerin meslekte geçirdikleri yıl açısından, çalışma sonuçlarımızda anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p>0,05$) Demir ve Yılmaz (2017)⁷ çalışmasında mesleki deneyimin danışmanlık becerilerini artırmada tek başına belirleyici olmadığı, daha çok sürekli eğitim, bireysel iletişim yetkinlikleri ve kişisel farkındalık gibi faktörlerin etkili olduğu vurgulanmıştır. Benzer şekilde, Öztürk (2016)¹⁶'nın araştırmasında da hemşirelerin danışmanlık becerilerinin geliştirilmesinde deneyim süresinin etkisinin sınırlı olduğu, danışmanlık becerilerinin daha çok yapılandırılmış eğitim programları ve mesleki gelişim aktiviteleriyle desteklendiği belirtilmiştir. Bu

sonuçlar, çalışmamızı destekler niteliktedir. Yaşın ilerlemesi ile kişilik gelişiminin olgunluğa ulaşacağı belirtilmektedir [6]. Analiz sonuçlarına göre yaş ile danışmanlık becerileri arasında istatistiksel olarak çok zayıf düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır ($r = ,159$; $p < 0,05$), bu da yaş arttıkça hemşirelerin danışmanlık becerilerinin geliştiği sonucunu desteklemektedir. Ebe ve hemşirelerin danışmanlık becerilerinin incelendiği çalışmada, istatistiksel olarak yaş grupları arasında bir fark saptanmamış olmasına karşın ($F=0.91$, $p > 0.05$), 41 yaş ve üzeri grubun en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu (58.10) belirlenmiştir. ² Bu sonuç, yaşla beraber mesleki bilinç ve deneyimin artmasına paralel olarak danışmanlık becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaştırmaktadır. Diğer yandan, Uygun ve arkadaşlarının (2006) alışmasında empati puanları ile yaş arasında bir ilişki bulunmamış olması, yaşın psikolojik danışmanlık becerilerine etkisinin karmaşık olduğunu düşündürmektedir. Cinsiyet değişkeni açısından çalışmamızda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Uslu ve arkadaşlarının (2005)²⁰ çalışması da cinsiyete göre danışma becerilerinin anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Bu noktada, cinsiyetin danışmanlık becerileri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını söylemek mümkündür. Benzer şekilde, Kurt ve arkadaşlarının (2016)¹⁴ çalışması, cinsiyet ile iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuş, bu da cinsiyetin etkisinin minimal olabileceğini göstermektedir. Öte yandan, Duygu ve arkadaşlarının (2022)¹⁴ çalışmasında, kadın öğrencilerin danışmanlık becerileri puan ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınların empati kurma, duygularını kolay ifade etme ve insanlarla daha kolay ilişki kurabilme özellikleri onların danışmanlık becerilerinin daha yüksek olmasını sağlamış olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelerin genel olarak yüksek düzeyde danışmanlık becerilerine sahip olduğu belirlenmiştir. Yaş faktörünün danışmanlık becerileri üzerinde olumlu bir etkisi olduğu, ancak cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki deneyim süresi gibi değişkenlerin belirgin bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Bu bulgular, hemşirelerin danışmanlık becerilerinin güçlendirilmesi için eğitim ve mesleki gelişim fırsatlarının artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin danışmanlık becerilerini geliştirmek için uygulamalı eğitimler ve seminerler düzenlenmeli, iletişim becerileri üzerine özel eğitimler verilmelidir. Genç hemşireler için mentörlük programları oluşturulmalı ve daha fazla uzmanlık eğitimi sağlanmalıdır. Ayrıca, hemşirelerin iş tatminlerini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmeli, bu da onların mesleki motivasyonlarını artırarak bakım kalitesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Açıkgöz G, Baykan . Hemşirelerin mesleki rolleri ve özerkliğini destekleyen yasal düzenlemeler. İstanbul Kent University J Health Sciences. 2023;2(1):29-34.

2. Akcan F, Özsoy S, Ergül Ş. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan ebe ve hemşirelerin danışmanlık becerilerinin incelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2006;9(4):10-21.
3. Aşkan T, Çayköylü A, Özkan B. Psikiyatri Hemşireliği Bakış Açısıyla Salgın Hastalık Psikolojisi. Ulusal Uluslararası Çalışmalar Dergisi. 2021;5(1):69-82.
4. Avcı İA, Kumcağız H. Hemşirelerde Danışmanlık Becerileri Ölçeği'ni (HDBÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2019;20:873-884.
5. Çam MO, Durmuş HA. Ruhsal hastalığı olan bireyler ve psikiyatri hemşireleri açısından iyileşme. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2016;32(2):97-106.
6. Çınar N, Cevahir R, Şahin S, Sözeri C, Kuşoğlu S. Evaluation of the empathic skills of nursing students with respect to the classes they are attending. Revista Eletrônica de Enfermagem. 2007;9(3).
7. Demir M, Yılmaz D. Mesleki deneyim ve danışmanlık becerileri: Hemşirelerin görüşleri. Hemşirelik Araştırmaları Dergisi. 2017;19(1):45-52.
8. Duru HA, Yılmaz M. Depresyon tedavisi alan tedavi yöntemleri uygulanan tedavi terapisinde psikiyatri kliniğinin rolü: Literatür incelemesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2023;16(1):131-146.
9. Durmuş SÇ, Gülnar E, Özveren H. Hemşirelerin iletişim becerileri ve danışmanlık becerilerinin durumu. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2023;12(4):1836-1845.
10. Göktaş A, Buldukoğlu K. Ruhsal hastalığı olan bireylerin yardım arama davranışları. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi. 2022;4(3):159-164.
11. Halter JM. Foundations of psychiatric mental health nursing: A clinical approach. 8th ed. New York, USA; 2014:12-18.
12. Koyun M, Büyük ET, Baydın NÜ, Odabaşoğlu E. The relationship between counseling and communication skills of pediatric nurses and their self-efficacy. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;7(2):351-362.
13. Kumcağız H, Yılmaz M, Çelik SB, Avcı İA. Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. Dicle Tıp Dergisi. 2011;38(1).
14. Kurt D, Gürdoğan EP. Hemşirelik öğrencilerinin danışmanlık ve iletişim becerileri. Sağlık Akademisi Kastamonu. 2016;7(3):455-468.
15. Öz F. Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri, empatik becerileri ve akademik başarıları arasındaki ilişki. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 1998;2(2):10-16.
16. Öztürk A. Hemşirelerin danışmanlık becerileri ve etkileyen faktörler. Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2016;9(2):123-130.
17. Pek H, Kuşoğlu S, Yıldırım Z, Çınar N. Çocuklara bakım veren hemşirelerin empati becerileri. Hemşirelik Forumu Dergisi. 2001;4(4-5):37-41.
18. Süt HK, Demir NG, Buse ÖZER. Klinik uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerin iletişim becerileri ve etkileyen faktörler. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi. 2015;2(2):167-177.
19. Taşkıran N, Kalı N, Kıvrak EN, Türkseven N, Yıldırım GÖ. Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine, rollerine ve mesleğin geleceğine ilişkin görüşleri. Hastane Öncesi Dergisi. 2020;5(1):43-56.
20. Uslu M, Arı R. Psikolojik danışmanların danışma becerisi düzeylerinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2005;14:509-519.
21. Uysal Yalçın S. Psikiyatri hastalarında fiziksel sağlığın geliştirilmesinde hemşirenin danışmanlık rolünün etkisi. The Effect of Counseling Role of Nurses in Improving Physical Health in Patients with Psychiatric Disorders. 2021.
22. Uygun E. Psikiyatri servisinde çalışan hemşirelerin empati beceri düzeylerinin belirlenmesi [Unpublished master's thesis]. İstanbul Üniversitesi; 2006.
23. Ünsal G, Karaca S, Arnik M, Öz YC, Elif AŞIK, Kızılkaya M, Şıpkın S. Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin psikiyatri hemşiresinin rollerine ilişkin görüşleri. Clinical and Experimental Health Sciences. 2014;4(2):90-95.
24. Yılmaz M, Özcan A. Psikiyatri hemşireliğinin geleceği. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2016;9(1):53-59.
25. Yaşar Ö, Akdeniz Ş. Kozmetikler ve kişisel bakım ürünlerinin sağlığa olumsuz etkileri ve hemşirenin rolleri: Literatür derleme. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020;1(3):118-125.

KARACİĞER NAKLİ OLAN BİREYLERDE SAĞLIK KAYGISI İLE İYİ HİSSETME ARASINDAKİ İLİŞKİ

Abdurrezzak Gültekin¹, Fatma Melike Erkan², Funda Kavak Budak³

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dr. Öğr. Üyesi, agultekin@ksu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-9575-2317>

² İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Araş Gör., fatma.erkana@inonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-7994-3658>

³ İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Prof. Dr., funda.kavak@inonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-2159-0180>

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacı karaciğer nakli olan bireylerde sağlık kaygısı ile psikolojik iyi hissetme arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ilişkisel olarak yapıldı. Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 25.0 paket veri programı kullanılarak değerlendirildi. Araştırma Ocak 2024-Haziran 2024 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin karaciğer nakil ünitesinde gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklem büyüklüğü, yapılan power analizi ile (bağımsız gruplarda t testine göre) %95 güven aralığında, 0.05 hata payı, %95 etki büyüklüğü ve 0.95 evreni temsil etme gücü ile 92 hasta olarak belirlendi. Hasta Tanıtıcı Özellikler Formu, Sağlık Kaygısı Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖ) kısa formu kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların sağlık kaygısı ölçek alt boyutlarından gövde boyut toplam puan ortalaması 20.03 ± 5.76 , ek boyut toplam puan ortalaması 4.72 ± 2.22 ve ölçek toplam puan ortalaması ise 24.75 ± 7.38 'dir. Katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçek toplam puan ortalaması 42.80 ± 8.11 'dir. Sağlık kaygısı ölçek toplam puan ortalamaları ile psikolojik iyi oluş ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki vardır ($p < .05$). Psikolojik İyi oluşu etkileyen gerçek faktörleri belirlemek için doğrusal bir aşamalı regresyon modeli kullanıldı. Regresyon analizi sonuçlarına göre, toplam sağlık kaygısının psikolojik iyi oluşu %13 yordadığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada sağlık kaygısı arttıkça psikolojik iyi oluşun düştüğü belirlendi. Nakil süreci önemli olduğu gibi nakil sonrası süreçte sağlık kaygısının azalabilmesi için hem nakil olmuş bireye hem de hasta ailesine kaygıyı azaltıcı eğitimler verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer nakli, Sağlık kaygısı, Psikolojik iyi hissetme, Hasta, Hemşire

THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH ANXIETY AND WELL-BEING IN INDIVIDUALS WITH LIVER TRANSPLANTATION

Abdurrezzak Gültekin¹, Fatma Melike Erkan², Funda Kavak Budak³

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Health Sciences, Phd, agultekin@ksu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-9575-2317>

² İnönü University Faculty of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Msc, fatma.erkana@inonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-7994-3658>

³ İnönü University Faculty of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Phd, funda.kavak@inonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-2159-0180>

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of the study is to determine the relationship between health anxiety and psychological well-being in individuals who have liver transplantation.

Methods: The study was conducted as a descriptive relational study. The data obtained from the study were evaluated in a computer environment using the SPSS 25.0 data package program. The study was conducted in a liver transplantation unit of a university hospital between January 2024 and June 2024. The sample size of the study was determined as 92 patients with a 95% confidence interval, 0.05 margin of error, 95% effect size and 0.95 universe representativeness power by power analysis (according to the t test in independent groups). Patient Identifier Characteristics Form, Health Anxiety Scale and Psychological Well-being Scale (PIS) short form were used.

Results: The participants' total body dimension score average of the health anxiety scale sub-dimensions is 20.03 ± 5.76 , the additional dimension total score average is 4.72 ± 2.22 and the scale total score average is 24.75 ± 7.38 . The participants' total psychological well-being scale score average is 42.80 ± 8.11 . There is a statistically significant negative correlation between the health anxiety scale total score averages and the psychological well-being scale total score average ($p < .05$). A linear stepwise regression model was used to determine the real factors affecting psychological well-being. According to the regression analysis results, it was determined that total health anxiety predicted psychological well-being by 13%.

Conclusion and Recommendations: The study determined that psychological well-being decreased as health anxiety increased. While the transplantation process is important, anxiety-reducing training can be given to both the transplanted individual and the patient's family in order to reduce health anxiety in the post-transplantation period.

Key Words: Liver Transplantation, Health anxiety, Psychological Well-Being, Patient, Nurse

GİRİŞ

Karaciğer nakli olan bireyler başta kaygı olmak üzere çeşitli psikiyatrik sorunlarla karşı karşıya kalabilir [1]. Son dönem karaciğer hastalığı olan bireylerin nakil öncesi ve sonrası psikolojik profillerinin değerlendirildiği bir çalışmada, nakil sonrası dönemde bireylerde yüksek düzeyde kaygı tespit edilmiştir.² Karaciğer nakil sonrası kaygı ve depresyon belirtilerine dönük yapılan 2 yıllık bir takip çalışmasında kalıcı kaygı belirtileri nakil alıcılarının %23'ünde görülmüştür [2]. Sağlık kaygısı, kişinin sağlığına dönük olarak yaşadığı kaygıdır. Sağlık kaygısını neredeyse herkes hayatının bir bölümünde belli bir seviyeye kadar deneyimlemiştir. Sağlık kaygısı sıklıkla yaşamı tehdit eden bir hastalığa yakalanma korkusu olarak kendini gösterir. Bununla birlikte tıbbi bir hastalığı bulunan bireylerde de genellikle komplikasyonlarla ve hastalığın nüks etmesi ile ilgili endişelerle ortaya çıkar. Ciddi tıbbi bir hastalığı bulunan bireylerin belirli bir seviyeye kadar sağlık kaygısı yaşamaları normaldir. Ancak sağlık kaygısı yoğun olduğunda bireylerin psikolojik iyilik halini bozar ve bireyler kaçınma tepkisi verebilir. Yoğun sağlık kaygısı, artan psikolojik sıkıntı ve bozulmuş refahla ilişkilidir [3]. Psikolojik iyi hissetme, öz-kabul, pozitif ilişkiler, özerklik, çevresel kontrol, yaşam amacı ve kişisel gelişim alt basamaklarından oluşan bir duygudur [4]. Literatürde psikolojik açıdan iyi hisseden hastaların nakil sonrası tıbbi durumunun ve uyumunun daha iyi olduğu vurgulanır [5]. Psikolojik iyi hissetmeyi olumsuz etkileyen bir kavram olan sağlık kaygısının nakil sonrası hastalarda psikolojik iyi hissetmeyi incelerken dikkate alınması gereken önemli bir konudur. Ruh sağlığının yaşamsal önem taşıdığı bu popülasyonda sağlık kaygısı ve psikolojik iyi hissetme kavramlarının incelenmesinin ileride yapılacak olan girişimsel çalışmalara yol gösterici olacağı ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı karaciğer nakli olan bireylerde sağlık kaygısı ile psikolojik iyi hissetme arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Araştırmada aşağıdaki soruya cevap aranmaktadır:

1. Karaciğer nakli olan bireylerin sağlık kaygısı düzeyleri nedir?
2. Karaciğer nakli olan bireylerin psikolojik iyi hissetme düzeyleri nedir?
3. Karaciğer nakli olan bireylerde sağlık kaygısı ile psikolojik iyi hissetme arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ - YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırma tanımlayıcı ilişkisel olarak yapıldı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma Ocak 2024-Ocak 2025 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Karaciğer Nakil ünitesinde gerçekleştirildi.

Araştırmannın Evren Ve Örneklemi

Araştırmannın evrenini; X Üniversitesi Y Tıp Merkezi Karaciğer Nakil Enstitüsü'nde karaciğer nakli olmuş hastalar oluşturdu. Araştırmannın örneklem büyüklüğü, yapılan power analizi ile (bağımsız gruplarda t testine göre) %95 güven aralığında, 0.05 hata payı, %95 etki büyüklüğü ve 0.95 evreni temsil etme gücü ile 92 hasta olarak belirlendi. Hastalar olasılıksız örnekleme yöntemi ile araştırmaya dahil edildi.

Araştırmaya Alınma Kriterleri;

- Yetişkin (18 yaş üstü) karaciğer nakil hastası olma
- Araştırmacı ile iş birliği yapma ve iyi iletişim kurabilme

Araştırmadan Dışlanma Kriterleri;

- Pediyatrik (18 yaş altı) karaciğer nakil hastası olma
- Bilişsel durumunu etkileyecek herhangi bir tanısının olması (demans, deliryum, alzheimer vb...)
- Araştırmaya katılmaya engel herhangi bir fiziksel ya da psikiyatrik sorunu olma

Veri Toplama Araçları

Hasta Tanıtıcı Özellikler Formu: Bu formda çalışmaya katılan bireylerin tanıtıcı özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, gelir düzeyi, çalışma durumu) sorgulanacaktır.

Sağlık Kaygısı Ölçeği: Salkovskis ve ark. (2002) tarafından "The Health Anxiety Inventory" adı ile kısa versiyonu olarak geliştirilmiştir [6]. Türkçe'ye Aydemir ve ark. (2013) tarafından "Sağlık Anksiyetesi Ölçeği" olarak çevrilmiştir. 18 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk 14 maddesi hastaların ruhsal durumunu sorgulamakta (gövde boyut), son 4 maddesi ise hastalıkların olumsuz sonuçlarını (ek boyut) belirtmektedir. Her bir madde için 0-3 puan aralığı vardır. Yüksek puan yüksek düzeyde sağlık kaygısını göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliği, Türkçe çevirisinde 0,91'dir. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.89 olarak belirlenmiştir [7].

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖ)- Kısa Form: Diener ve ark. tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir [8]. Telef tarafından 2013 yılında Türkçe geçerlilik güvenilirliği yapılan ölçeğin Cronbach alpha katsayısı 0,80 olarak bulunmuştur. 8 maddeden oluşan 7'li likert tipinde tek boyutlu bir ölçektir. Ölçekten alınan puan 8-56 arasında değişmektedir. Yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu göstermektedir [4]. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,95 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler Ocak 2024-Kasım 2024 tarihleri arasında hastalarla yapılan kısa bilgilendirme görüşmesinin ardından araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile hasta odalarında toplandı. Karaciğer nakil hastalarına; Hasta Tanıtıcı Özellikler Formu, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Sağlık Kaygısı Ölçeği ile oluşturulan ve kâğıt kalem yöntemi ile yapılacak olan yazılı anket formları hastalara verildi.

Hastalar doldurduktan sonra formlar araştırmacı tarafından toplandı. Okuma-yazması olmayan hastalara anket formlarındaki sorular okunarak alınan cevaplar işaretlendi. Veri toplama araçlarının doldurma süresi yaklaşık 15-20 dk sürdü.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Science) paket veri programı kullanılarak değerlendirildi. Araştırmada $p < 0.05$ anlamlı olarak kabul edildi. Araştırmada normallik dağılım testi yapıldı. Normal dağılıma uygun olduğu belirlenen verilere korelasyon analizi ve regresyon analizi uygulandı. Ayrıca hastaların tanıtıcı özellikleri için yüzdelik dağılım; ölçeklerin puan ortalaması için ortalama, standart sapma ve min-max değerleri bakıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce X Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan onay ve araştırmanın yapılacağı X Üniversitesi Y Tıp Merkezi'nden yasal izin alındı. Araştırmanın uygulanması aşamasında karaciğer nakli olan bireylere verilen formda araştırmanın amacı açıklanarak hastalara yazılı onam belgesi imzalatıldı.

BULGULAR

Tablo 1. Bireylerin Tanıtıcı Özellikleri (n=90)

	Tanıtıcı Özellikler	n	%
Yaş	18-28 yaş	11	12.2
	29-39 yaş	15	16.7
	40-50 yaş	23	25.6
	51 yaş ve üzeri	41	45.6
Cinsiyet	Kadın	43	47.8
	Erkek	47	52.2
Medeni Durum	Evli	65	72.2
	Bekâr	25	27.8
Gelir Düzeyi	İyi	13	14.4
	Orta	72	80.0
	Kötü	5	5.6
Eğitim Düzeyi	Okur- yazar değil	6	6.6
	Okur-yazar	24	26.7
	İlköğretim	31	34.4
	Lise	13	14.4
	Üniversite ve üzeri	16	17.8
Çalışma Durumu	Çalışıyor	19	21.1
	Çalışmıyor	71	78.9

Araştırmaya katılan bireylerin % 45.6'sının 51 yaş ve üzerinde, % 52.2'sinin erkek, % 72.2'sinin evli, %80'inin geliri orta düzeyde, %34.4'ünün ilköğretim mezunu, %78.9'unun çalışmadığı saptandı (Tablo 1).

Tablo 2. Bireylerin Sağlık Kaygısı Ölçeği ve Psikolojik İyi-Oluş Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları (n=90)

	Min-Max Puan	Ort.±SS
Sağlık Kaygısı Ölçeği	Gövde Boyut (Bedensel Belirtilere Aşırı Duyarlılık ve Kaygı)	5-36 20.03±5.76
	Ek Boyut (Hastalığın Olumsuz Sonuçları)	0-10 4.72±2.22
	Toplam Puan	5-42 24.75±7.38
	Psikolojik İyi Oluş Ölçek Toplam Puan	16-56 42.80±8.11

Katılımcıların sağlık kaygısı ölçek toplam puanından aldıkları en düşük puan 5, en yüksek puan 42'dir. Ölçek alt boyutlarından gövde boyut toplam puan ortalaması 20.03±5.76, ek boyut toplam puan ortalaması 4.72±2.22 ve ölçek toplam puan ortalaması ise 24.75±7.38'dir. Ölçek toplam puan ortalaması dikkate alındığında katılımcıların sağlık kaygısı düzeyinin orta olduğu düşünülebilir (Tablo 2). Katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçek toplam puanından aldıkları en düşük puan 16, en yüksek puan 56'dır. Ölçek toplam puan ortalaması 42.80±8.11'dir. Ölçek toplam puan ortalaması dikkate alındığında katılımcıların psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğu düşünülebilir (Tablo 2).

Tablo 3. Sağlık Kaygısı Ölçek Toplam Puan Ortalaması İle Psikolojik İyi Oluş Ölçek Toplam Puan Ortalaması Arasındaki İlişki

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği		
Sağlık Kaygısı	r	-0.370
Ölçeği	p	0.001

Pearson korelasyon testi, $p < 0.05$

Tablo 4. Sağlık Kaygısının Psikolojik İyi Oluşa Etkisinin Regresyon Analizi Aracılığıyla Açıklanması

	Psikolojik İyi Oluş Ölçek				
	Toplam Puan				
	Regresyon				
	R	R ²	F	T	p
Sağlık Kaygısı Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan	0.370	0.137	13.982	-3.739	0.001

Bağımlı değişken: Psikolojik iyi oluş

Sağlık Kaygısı Ölçek toplam puan ortalamaları ile Psikolojik İyi Oluş Ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki vardır ($p<.05$). Araştırmada katılımcıların sağlık kaygısı düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyleri azalmaktadır (Tablo 3).

Psikolojik iyi oluşu etkileyen gerçek faktörleri belirlemek için doğrusal bir aşamalı regresyon modeli kullanıldı. Toplam sağlık kaygısı bağımsız değişkenler olarak alınmıştır. Toplam psikolojik iyi oluş puanı bağımlı değişken olarak alınmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre, aşağıdaki faktörlerin psikolojik iyi oluşu üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur: toplam sağlık kaygısının psikolojik iyi oluşu %13 yordadığı tespit edilmiştir (Tablo 4).

TARTIŞMA

Karaciğer nakli olan bireylerde sağlık kaygısı ile psikolojik iyi hissetme arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan araştırma literatüre paralel olarak tartışılmaya çalışılmıştır. Araştırmada bireylerin çoğunun 51 yaş ve üzerinde, erkek, evli, geliri orta düzeyde, ilköğretim mezunu ve çalışmadığı saptandı. Gültekin ve ark. karaciğer nakli olan hastalarda spiritual well-being ve psikolojik dayanıklılıkla ilgili yaptığı çalışmada çoğunluğun 51 yaş ve üzeri, erkek, evli, orta düzeyde gelire sahip, ilköğretim mezunu ve herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir [9]. Bu veriler doğrultusunda araştırmaya literatüre paralellik gösterdiği söylenebilir. Araştırmada sağlık kaygısı ölçek toplam puan ortalamasının orta düzeyde olduğu belirlendi. Yıldız ve Kılınç karaciğer nakli olan hastalarda yaptığı çalışmaya göre hastaların sağlık kaygısı açısından risk altında olduğunu saptamıştır [10]. Şeker, karaciğer ve böbrek nakli olan hastalarda yaptığı çalışmada sağlık kaygısının önemli risk altında olduğu belirlenmiştir [11]. Karaciğer nakli süreci zor olduğu kadar, nakil sonrası da eski sağlığına kavuşmasının yanı sıra sağlığını koruyup, geliştirmesi de önemlidir. Nakil sonrası bireylerin sağlık kaygısı yaşaması, eski sağlığına kavuşup kavuşamayacağı endişeleri ile açıklanabilir. Dolayısıyla nakil sonrası süreç bireylerde kaygıya neden olabileceği düşünülebilir. Araştırmada psikolojik iyi oluş ölçek toplam puan ortalamasının yüksek olduğu saptandı. Dünya sağlık örgütü sağlığı sadece hastalığın olmayışı değil, fiziksel, psikolojik olarak da iyi oluştan bahsetmektedir. Araştırmadan psikolojik iyi oluşun yüksek olması başta naklin başarılı olması, iyileşmeye olan inancın yüksek olması, sosyal desteğin iyi olması ile de açıklanabilir. Çünkü nakil sonrası bireylerin moralinin yüksek tutulması iyileşme sürecine olumlu yönde etki edilebileceği düşünülebilir. Sağlık Kaygısı Ölçek toplam puan ortalamaları ile Psikolojik İyi Oluş Ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi ($p<.05$). Araştırmada katılımcıların sağlık kaygısı düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyleri azalmaktadır. Psikolojik İyi oluşu etkileyen gerçek faktörleri belirlemek için doğrusal bir aşamalı regresyon modeli kullanıldı. Toplam sağlık kaygısı bağımsız değişkenler olarak alınmıştır. Toplam psikolojik iyi oluş puanı bağımlı değişken

olarak alınmıştır. Regresyon analizi sonucuna göre, toplam sağlık kaygısının psikolojik iyi oluşu %13 yordadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada sağlık kaygısı arttıkça psikolojik iyi oluşun düştüğü belirlendi. Karaciğer nakli olmuş bireylerin yaşam kalitesini majör olarak etkileyen birçok stres kaynağı ile karşılaşma ihtimali vardır[12]. Bu durumlar bireyde sağlık kaygısına yol açarak iyi oluşunu olumsuz olarak etkileyebilir. Nakil sonrası süreçte sağlık kaygısının olabildiğince düşük düzeyde olması bireylerin iyi oluşu için önemlidir. Bunun için hem nakil olmuş bireye hem de hasta ailesine kaygıyı azaltıcı eğitimler verilebilir. Örneğin hasta ve yakınlarına nakil sonrası sağlığını nasıl yönetebileceğine ilişkin (immünsüpresif ilaç yan etkilerini yönetebilme, kontrol sıklığı, ne zaman sağlık kuruluşuna başvurmalı vb. gibi) verilecek olan bilgilendirmeler hastanın kontrol duygusunu artırarak sağlığına ilişkin kaygısının azalmasını sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Annema C, Drent G, Roodbol PF, et al. Trajectories of anxiety and depression after liver transplantation as related to outcomes during 2-year follow-up: a prospective cohort study. *Psychosom Med*. 2018;80(2):174-183.
2. Baghernezhad Hesary K, et al. The relationship between pre- and post-liver transplant psychological profiles. *J Psychosom Res*. 2018;105:123-129.
3. Sirri L, Fava GA. Health anxiety and somatic symptom disorder: a narrative review. *Harv Rev Psychiatry*. 2020;28(4):247-260.
4. Telef BB. The adaptation of psychological well-being into Turkish: validity and reliability study. *Hacettepe Univ J Educ*. 2013;28(3):374-384.
5. Güler EC. The effect of psychological well-being on treatment adherence in transplant recipients. *J Transplant Nurs*. 2016;28(4):201-207.
6. Salkovskis PM, et al. The Health Anxiety Inventory: development and validation. *Br J Psychiatry*. 2002;180:228-233.
7. Aydemir Ö, et al. Validity and reliability of the Turkish version of the Health Anxiety Inventory. *Anadolu Psikiyatri Derg*. 2013;14(2):120-126.
8. Diener E, et al. New measures of well-being: Flourishing and Positive and Negative Feelings. *Soc Indic Res*. 2009;39:247-266.
9. Gultekin A, Kavak F, Ozdemir A. The correlation between spiritual well-being and psychological resilience in patients with liver transplant. *Medicine (Baltimore)*. 2019;8(3):531-536.
10. Yıldız M, Kılınç E. Health anxiety in organ transplant recipients. *J Clin Psychiatry*. 2021;24(2):103-110.
11. Şeker O. The effect of psychosocial support on anxiety in transplant patients. *Clin Psychol J*. 2022;33(1):55-62.
12. Özşaker E. Organ nakli ve yaşam kalitesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2014;3(3):166-173.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNDE TÜKENME (BURNOUT) KAVRAMINI ELE ALAN TEZLERİN İNCELENMESİ

Seyma Göral¹, Elvan Emine Ata²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri
Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, seymagoral24@gmail.com, Orcid: 0009-0006-1635-
2854

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri
Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ÖZET

Giriş-Amaç: Artan iş yükü ve stres gibi nedenlerle psikiyatri hemşireleri tükenmişlik yaşamaktadırlar [1,2]. Hemşirelerin tükenmişlik düzeylerini, etkileyen faktörleri ve müdahaleleri kapsayan çalışmalar önem kazanmaktadır. Bu çalışma, ülkemizde psikiyatri hemşirelerinin tükenmişlik düzeylerini konu eden tezleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Retrospektif ve tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın verileri Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı tezlerden “tükenmişlik”, “tükenmişlik sendromu”, “psikiyatri hemşireliği”, “hemşirelik”, “burnout” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın içleme-dışlama kriterlerine uyan, psikiyatri hemşirelerinde tükenmişlik konusunda Türkiye’de yazılmış, 2007-2024 yılları arasında yayınlanmış ve erişime açık olan 12 teze ulaşılmıştır. Tezler örneklem sayısı, amaç, ölçüm araçları, araştırmanı yapıldığı yer, yıl, araştırma tipi ve sonuçları açısından değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada 11 tanesi tanımlayıcı ve 1’i randomize kontrollü deneysel çalışma olmak üzere toplamda 12 teze ulaşılmıştır. Tezlerin tümü yüksek lisans tez çalışması olup, 7’si hemşirelik, 3’ü psikoloji, 2’si sağlık yönetimi alanında yapılmıştır. Tezlerin %91’inin 2010 yılı ve sonrasında yayınlandığı görülmüştür. Tezlerden %50’ si sadece psikiyatri hemşireleri ile yapılmıştır. Tezlerin tamamına yakının tanımlayıcı tipte olduğu saptanmıştır. Ölçüm aracı olarak 12 tezde Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılmıştır. Tezler amaçları açısından değerlendirildiğinde sadece 2 tezde tükenmişlik düzeyinin belirlenmesi amaçlanırken, 10 tezde tükenmişlik ile ilişkili olabilecek diğer faktörlerinde değerlendirilmesi amaçlandığı belirlenmiştir. Çalışmalar elde edilen sonuçlar açısından değerlendirildiğinde psikiyatri hemşirelerinin tükenmişlik düzeylerini etkileyen faktörler arasında iş doyumu, merhamet yorgunluğu, sosyodemografik ve mesleki özelliklerin yer aldığı, iş doyumunun artırılmasının tükenmişliği azaltılabileceği, merhamet yorgunluğu arttıkça tükenmişliğinde arttığı, kahkaha yogası gibi girişimlerle tükenmişlik seviyelerinin azaltılabileceği gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri hemşirelerinin tükenmelerini ele alan tez çalışmalarının çoğunlukla tanımlayıcı tipte olduğu, psikiyatri hemşirelerinin tükenmişliğini azaltmaya yönelik müdahale çalışmalarının sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Psikiyatri hemşirelerinin tükenmişlik düzeylerini

azaltmaya yardımcı olacak kapsamlı ve kanıt düzeyi yüksek randomize kontrollü müdahale programlarını içeren çalışmalara gereksinim olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Tükenmişlik, Tükenmişlik Sendromu

REVIEW OF THESES ADDRESSING THE CONCEPT OF BURNOUT IN PSYCHIATRIC NURSES

Seyma Göral¹, Elvan Emine Ata²

¹Sağlık Bilimleri University, Institute of Health Sciences, Psychiatric Nursing Master's Program, İstanbul, Türkiye, seymagoral24@gmail.com, Orcid: 0009-0006-1635-2854

²Sağlık Bilimleri University, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychiatric nurses experience burnout due to increasing workload and stress. Studies about nurses' burnout levels, factors affecting them, and interventions are gaining importance. This study aims to review theses on burnout among psychiatric nurses in Turkey.

Methods: This retrospective and descriptive study gathered data from theses in Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, using keywords "burnout," "burnout syndrome," "psychiatric nursing," and "nursing." A total of 12 theses published between 2007 and 2024 met inclusion-exclusion criteria, were accessible, and focused on burnout in psychiatric nurses. Theses were evaluated based on their sample size, purpose, measurement tools, location, year, type of research, and results.

Results: Among 12 theses, 11 were descriptive, and 1 was experimental. All were master's theses, with 7 conducted in nursing, 3 in psychology, and 2 in health management. It was observed that 91% of theses were published in 2010 and beyond. 50% of theses targeted solely psychiatric nurses and, nearly all studies were descriptive. Maslach Burnout Inventory was used measurement tool in 12 theses. While 2 theses focused exclusively on determining burnout levels, 10 of them aimed to investigate other factors that could be related to burnout. Based on the results, factors affecting burnout levels of psychiatric nurses include job satisfaction, compassion fatigue, sociodemographic, and professional characteristics. Increasing job satisfaction has been shown to reduce burnout, while higher levels of compassion fatigue are associated with increased burnout. Additionally, interventions such as laughter yoga have been demonstrated to help reduce burnout levels.

Conclusion and Recommendations: Majority of theses on psychiatric nurse burnout were descriptive, with few intervention studies. Comprehensive, high-evidence randomized controlled trials are needed to develop effective strategies to reduce burnout among psychiatric nurses.

Key Words: Burnout, Burn-out syndrome, Nursing, Psychiatric nursing

INTRODUCTION

Burnout is defined as a syndrome characterized by physical, emotional, and intellectual exhaustion, accompanied by the development of self-esteem loss, fatigue, and hopelessness, leading to adverse outcomes in professional and social contexts [1,2,3]. Maslach and Jackson conceptualized burnout in three dimensions: emotional exhaustion, depersonalization, and diminished personal accomplishment. Emotional exhaustion results in a sense of emotional depletion, depersonalization leads to an emotional detachment from individuals being cared, perceiving them as objects, and diminished personal accomplishment contributes to self-esteem loss, feelings of inadequacy, and depressive symptoms [4]. Burnout may stem from environmental factors such as workload, work environment, and institutional characteristics, as well as individual factors including gender, education, motivation, and emotional regulation [5]. Research indicates that nurses are among professional groups experiencing high levels of burnout. Factors such as heavy workload, role ambiguity, limited professional autonomy, low wages, and lack of self-confidence contribute to burnout among nurses [6]. Level of burnout varies depending on the specific field in which nurses work. Psychiatric nurses face a heightened risk of burnout due to their prolonged and intensive engagement with patients suffering from mental disorders. Low job satisfaction, compassion fatigue, patient aggression, moral distress, and low self-compassion [2,7,8], along with nurses' age, psychiatric training, professional attitudes, and working conditions, are among the factors influencing burnout [5,9,10]. Burnout lowers nurses' job satisfaction, reduces care quality, and even increases resignations [11]. This may prolong treatment. Therefore, understanding causes, effects, and prevention strategies of burnout in psychiatric nurses is crucial. Evaluating study findings will guide prevention and intervention planning strategies.

Aim

This review aims to examine theses conducted in our country on burnout levels among psychiatric nurses and analyze the factors influencing burnout and burnout levels in psychiatric nurses.

METHODS

Type of Research

The research was conducted descriptive and retrospective.

Databases in Research:

In this study, theses published between 2007 and 2024 were examined by searching Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) database. Keywords "tükenmişlik", "tükenmişlik sendromu", "psikiyatri hemşireliği", and "hemşirelik" were used for database search, and relevant titles/abstracts were reviewed. The initial search was conducted on December 8, 2024, and final search was performed on January 24, 2025.

Inclusion Criteria

Study included theses written in Türkiye on burnout among psychiatric nurses that were available in the YÖKTEZ database, accessible in full text, and matched specified keywords.

Study Sample

In the initial search of YÖKTEZ database using the keywords "tükenmişlik" and "hemşirelik", 539 theses were identified. Among these, 12 theses meeting inclusion criteria were selected for evaluation. It was determined that these theses were conducted in İstanbul (10), Düzce (1), and Konya (1). 11 of theses were written in Turkish, while 1 was in English.

Data Collection Tools

Datas were collected using a structured seven-item data form developed by the researchers. This form included type of research, research topic, sample group, sample size, research location, year of study, and data collection tools used. Theses were screened and evaluated based on this form by a single researcher.

Statistical Analysis

For data analysis, frequency and percentage calculations were used. The theses were analyzed through document analysis in terms of findings and results.

Ethical Considerations

Since this study was conducted using a screening and document analysis method, ethical approval was not required. Theses included in study were appropriately cited in the references section.

RESULTS

Within the scope of study, a total of 12 theses published between 2007 and 2024 were examined, including 11 descriptive studies and 1 randomized controlled trial (Table 1). It was determined that 91% of theses were published in 2010 or later, all were master's theses, and 50% focused exclusively on psychiatric nurses. Maslach Burnout Inventory (MBI) was used as the measurement tool in all 12 theses. While 2 theses aimed solely to determine burnout levels, 10 theses also examined other factors potentially related to burnout. Additionally, only one thesis investigated laughter yoga as an intervention to reduce burnout levels among psychiatric nurses [1]. Characteristics of the theses included in the study are presented in Table 2.

Table 1. Numerical Data on Theses

		Number	Percentage
Year	Before 2009	1	9.1
	After 2010	11	91
Sample	100 and below	4	34.4
	Over 100	8	66.6
Number of participant	Nurse	1426	64.5
	Total	2211	100
Type of Research	Descriptive	11	91.6
	Randomized controlled trial	1	8.4
Measurement tool	Maslach Burnout Inventory (MBI)	12	100
Location	Istanbul	10	83.3
	Other	2	17.7

Sinat (2007) utilized MBI in the thesis, which aimed to determine burnout levels of nurses working in a psychiatric clinic and examine relationships between burnout and various variables. Study concluded that individuals with increasing age, a perception of the profession as suitable for themselves, prior training in psychiatry, voluntary profession choice, appreciation from superiors, colleagues, and patients, as well as satisfaction with professional development and work environment exhibited lower levels of burnout [5].

Soncu (2010) utilized BSI, RSS, and MBI to examine the mental health profiles, attachment styles, and burnout levels of mental health professionals. As a result of the study, a positive relationship was found between level of psychiatric symptoms and duration of clinical supervision with burnout, while it was determined that secure attachment style had a reducing effect on burnout levels [13]. Öner (2011) utilized AVBIS, MBI to reveal the relationship between responses to patient aggression and burnout among nurses working in psychiatric hospitals. Study concluded that exposure to patient aggression and providing care to an above-average number of patients during night shifts increased burnout [2]. Bağıryanık (2019) utilized MBI, WSS, BDI, STSSI, EQLS to determine factors affecting job stress, depression, emotional exhaustion, secondary traumatic stress, and compassion fatigue levels in psychiatric nurses. Study found job stress, work-related tension, depression, secondary traumatic stress, and compassion fatigue were found to be positively correlated with burnout.

Additionally, burnout levels were higher among women, those who unwillingly chose their profession, were dissatisfied with nursing or psychiatric clinic, had conflicts with colleagues, or used ineffective coping strategies [6]. Demir (2019) utilized MBI, MSQ to determine the relationship between job satisfaction and burnout among healthcare personnel working in a psychiatric hospital. Study found a negative correlation between burnout and overall job satisfaction and a positive correlation between burnout, depersonalization, and reduced personal accomplishment. Additionally, burnout levels were higher among nurses working beyond their workload, those with high job demands and long hours, and those who perceived their work environment as ergonomically unsuitable or their break time as insufficient [9]. Dizmen Hacıosmanoğlu (2020) utilized MBI, PSS to examine burnout syndrome among mental health professionals. The study found that perceived stress scores and burnout levels were higher among nurses compared to other professional groups [14]. Kaya (2021) utilized MDS-P, PROQOL, MBI to determine levels of moral distress, compassion fatigue, and burnout among psychiatric nurses. Study found level of moral distress among psychiatric nurses increased, their levels of compassion fatigue and burnout also increased. Additionally, burnout levels were higher among women, married individuals, daytime workers, and charge nurses [15]. Koca (2022) utilized OCS, CFS, MBI to examine effects of compassion fatigue on burnout and organizational commitment among healthcare professionals working in psychiatric clinics and intensive care units. Study found positive correlation between compassion fatigue and burnout. It was determined that MBI depersonalization and low personal accomplishment subscale scores were higher among male healthcare professionals, whereas emotional exhaustion subscale scores were higher among females. Additionally, burnout levels were found to be higher among younger healthcare professionals, physicians, and nurses [8]. In RCT study conducted by Bilgihan (2023) to examine effects of laughter yoga on the general health status, stress, and burnout levels of psychiatric nurses, the GHQ, PSS, MBI scales were used. Study concluded that laughter yoga applied to psychiatric nurses reduced their burnout levels [1]. Kemeröz Karakaya (2023) utilized MBI, MSQ to investigate burnout caused by psychiatric clinic-specific stressors on nurses. Study found negative correlation between emotional exhaustion and job satisfaction, while a positive correlation was identified between personal accomplishment and job satisfaction [7]. Nacak (2024) utilized STSSI, MBI, SCS to examine role of self-compassion in relationship between secondary traumatic stress and burnout. Study found positive correlation between frequency of listening to traumatic events, secondary traumatic stress, negative subdimensions of self-compassion, and burnout. Additionally, it was observed that self-compassion played a mediating role in the relationship between secondary traumatic stress and burnout [16]. Gül (2024) utilized MBI, SCS to examine job satisfaction and burnout among nurses working in psychiatric clinics. The study found that nurses working in psychiatric clinics who were female, had less professional experience, and were satisfied with their

income, working conditions, unit, team relationships, and institutional activities, as well as those who found their profession and working in a psychiatric clinic suitable for themselves, had higher job satisfaction and lower burnout levels [10].

Table 2. Descriptive Characteristics of Theses

Author/ Year	Location	Sample	Type	Aim	Measurement Tools	Conclusion
Sinat, 2007	Istanbul, Türkiye	n=175	Descriptive	To determine the burnout levels of nurses working in psychiatric clinics and to examine the relationships between nurses' burnout levels and certain variables.	-Individual Questionnaire Form (IQF) -Maslach Burnout Inventory (MBI)	A significant relationship was found between burnout and age, length of service, psychiatric training status, willingness to choose and practice the profession, perception of profession suitability, satisfaction with the work environment and conditions, belief that the profession is in its deserved position, recognition from superiors, colleagues, and patients, thoughts on professional development, and self-assessment of general health status.
Soncu, 2010	İstanbul, Türkiye	n=245	Descriptive	To examine the mental health profiles, attachment styles, and burnout levels of mental health professionals in Türkiye.	-Individual Questionnaire Form (IQF) -Brief Symptom Inventory (BSI) -Relationship Scales Survey (RSS) - MBI	The rate of secure attachment among mental health professionals was found to be higher compared to the general population. The burnout levels of mental health professionals were found to be low. A statistically significant relationship was identified between attachment style, psychiatric symptom level, mental health, and burnout.
Öner, 2011	Düzce, Türkiye	n=395	Descriptive	To examine the relationship between responses to patient aggression and burnout among nurses working in psychiatric hospitals.	- Aggressive and Violent Behavior Influence Scale (AVBIS) - MBI	A significant positive relationship was found between nurses' exposure to patient aggression and their burnout levels.
Bağrıyan ık, 2019	İstanbul, Türkiye	n=167	Descriptive	To determine the levels, frequency, and influencing factors of job	-Information Form -Work-Related	Nurses working in inpatient psychiatric wards were found to experience above-average job stress,

				stress, depression, emotional exhaustion, secondary traumatic stress, and compassion/empathy fatigue among nurses working in psychiatric wards and to examine the relationship between job stress and other psychological outcomes.	Strain Scale (WSS) - Beck Depression Inventory (BDI) - MBI - Secondary Traumatic Stress Scale (STSSI) -Employee Quality of Life Scale (EQLS)	secondary traumatic stress, and high levels of work-related tension and burnout. A significant positive relationship was identified between job stress, work-related tension, depression, secondary traumatic stress, compassion fatigue, and burnout. Women, those who unwillingly chose their profession, those dissatisfied with being a nurse or working in a psychiatric clinic, those experiencing conflicts with colleagues and supervisors, and those using ineffective coping strategies were determined to be in a high-risk group for burnout.
Demir, 2019	İstanbul, Türkiye	n=244	Descriptive	To determine the relationship between job satisfaction and burnout among healthcare professionals working in a Mental Health and Neurological Hospital.	- Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ) - MBI	Job satisfaction and burnout were found to be influenced by individual characteristics, work environment, working conditions, workload, working hours, length of service, experience, relationships with colleagues, salary, and the role undertaken.
Dizmen Hacıosmanoğlu, 2020	İstanbul, Türkiye	n=58	Descriptive	To examine burnout syndrome specifically among mental health professionals.	-Information Form - MBI - Perceived stress scale (PSS)	In the sample consisting of psychologists, psychiatrists, and nurses, nurses were found to have the highest perceived stress scores and burnout levels. However, age and perceived stress were determined to have no effect on burnout.
Kaya, 2021	Konya, Türkiye	n=107	Descriptive	To determine the levels of moral distress, compassion fatigue, and burnout among psychiatric nurses.	-Information Form - Moral Distress Scale for Psychiatric Nurses (MDS-P) -Professional Quality of Life scale (ProQOL) -MBI	A significant relationship was found between demographic and professional characteristics and moral distress, compassion fatigue, and burnout among psychiatric nurses. It was determined that as the level of moral distress increased, the levels of

						compassion fatigue and burnout also increased.
Koca, 2022	İstanbul, Türkiye.	n=100	Descriptive	To comprehensively evaluate the relationship between compassion fatigue and burnout experienced by healthcare personnel while providing patient care in psychiatric clinics and intensive care units and to examine its effects on organizational commitment.	-Information Form -Organizational Commitment Scale (OCS) -Compassion Fatigue Scale (CFS) - MBI	It was concluded that compassion fatigue, burnout, and organizational commitment vary according to socio-demographic characteristics and that compassion fatigue observed in healthcare professionals negatively affects both burnout and organizational commitment.
Bilgihan, 2023	İstanbul, Türkiye	n=70	RCT	To investigate the effects of laughter yoga on the general health status, stress, and burnout levels of psychiatric nurses.	-Information Form - General Health Questionnaire (GHQ) -Perceived stress scale (PSS) - MBI	It was determined that laughter yoga application to psychiatric nurses had a positive effect on general health status, perceived stress levels, and burnout.
Kemeröz Karakaya, 2023	İstanbul, Türkiye	n=80	Descriptive	To reveal the burnout caused by stressors specific to psychiatric clinics on nurses.	-Socio-demographic Information Form - MBI - Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ)	A moderate negative relationship was found between emotional exhaustion and job satisfaction, while a low positive relationship was found between personal accomplishment and job satisfaction.
Nacak, 2024	İstanbul, Türkiye	n=370	Descriptive	To examine the role of self-compassion in the relationship between secondary traumatic stress and burnout among mental health professionals.	-Socio-demographic Information Form -Secondary Traumatic Stress Scale (STSSI) - MBI -Self Compassion Scale (SCS)	Self-compassion was found to have a significant negative relationship with both burnout and secondary traumatic stress. According to the moderator analysis findings, self-compassion did not have a moderating role in the relationship between secondary traumatic stress and burnout. However, mediation analysis findings indicated that self-compassion played a

						mediating role in this relationship.
Gül, 2024	İstanbul, Türkiye	n=200	Descriptive	To determine the perceptions, attitudes, and approaches of nurses working in hospital psychiatric clinics toward their profession and to examine the dimensions of job satisfaction and burnout.	-Socio-demographic Information Form -MBI -Self Compassion Scale (SCS)	It was found that female nurses working in psychiatric clinics, those with less professional experience, those satisfied with their income, working conditions, unit, team relationships, and institutional activities, and those who perceive the nursing profession and working in a psychiatric clinic as suitable for themselves have higher job satisfaction and lower burnout levels.

*MBI: Maslach Burnout Inventory, *RCT: Randomized Controlled Trial

DISCUSSION

In this study, conducted to examine theses on burnout levels of psychiatric nurses in Türkiye, it was found that nurses working in psychiatric clinics have higher burnout levels compared to other professional groups [8,9,14]. Çevik and Özbalcı (2020) stated that nurses' burnout levels are higher than other healthcare professionals [17]. In studies addressing burnout among psychiatric nurses, different results have been obtained regarding age as factor influencing burnout. Upon reviewing theses, two theses found that burnout decreases with increasing age [5,8], while two theses found no relationship between age and burnout [7,14]. There are studies that found no relationship between age and burnout [18], as well as studies indicating a negative [19] or positive [20] relationship between these variables. Based on this, when planning measures to reduce burnout among psychiatric nurses, it is essential to consider that different age groups have distinct needs and psychosocial conditions. Upon reviewing theses, it was found that various factors influence burnout levels of nurses working in psychiatric units. These factors include job position, voluntary career choice, years of experience in profession and psychiatric unit, psychiatric training, job satisfaction, satisfaction with colleagues, and workplace environment [5,6,7,10]. Ayyüz (2015) found that nurses who voluntarily chose their profession and had longer work experience exhibited lower levels of burnout [21]. Similarly, study conducted with psychiatric nurses demonstrated relationship between years of experience, years working in psychiatric clinic, workplace satisfaction, voluntary career choice, and perception of the profession as suitable for oneself and burnout levels [22]. When addressing burnout among psychiatric nurses, it is essential to consider professional factors. Efforts should focus on improving nurses' perceptions of working in psychiatric clinics and increasing their enthusiasm for the nursing profession. In reviewed theses, it was observed that concepts of compassion fatigue and

job satisfaction were frequently examined alongside burnout. Studies have identified positive relationship between compassion fatigue and burnout [6,8,15]. A study conducted on nurses also found positive correlation between compassion fatigue and burnout levels [23]. In theses examining job satisfaction, a negative relationship between job satisfaction and burnout was reported [7,9,10]. Therefore, it is suggested that future interventions aimed at reducing burnout among psychiatric nurses should also incorporate related concepts such as job satisfaction and compassion fatigue within their scope. Upon reviewing theses, it was found that laughter yoga significantly reduced burnout levels among psychiatric nurses [1]. Shattla et al. (2019) reported significant decrease in burnout among psychiatric nurses following laughter yoga sessions [24]. To reduce and prevent burnout among psychiatric nurses, it is suggested that supportive interventions such as laughter yoga, which help alleviate stress and promote relaxation, be included in professional well-being programs.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

In conclusion, it has been determined that most of theses examining burnout levels among psychiatric nurses are descriptive, and psychiatric nurses experience higher levels of burnout compared to other healthcare professionals. Additionally, sociodemographic characteristics, professional factors, job satisfaction, and compassion fatigue have been identified as variables related to burnout. Moreover, laughter yoga has been found to significantly reduce burnout levels. Based on these findings, it is recommended that future research consider factors associated with burnout and focus on comprehensive, high-evidence-level randomized controlled intervention studies aimed at reducing burnout levels among psychiatric nurses in our country.

REFERENCES

1. Bilgihan S. Kahkaha yogasının psikiyatri hemşirelerinin genel sağlık durumu, algılanan stres düzeyi ve tükenmişlik düzeyine etkisi: randomize kontrollü bir çalışma [Master's Thesis]. İstanbul Medipol University; 2023*
2. Öner S. Psikiyatri hastanelerinde çalışan hemşirelerde hasta agresyonuna gösterilen tepkiler ile tükenmişlik arasındaki ilişkinin incelenmesi [Master's Thesis]. Düzce University; 2011*
3. Maslach C, Jackson S. The measurement of experienced burnout. J Occup Behav. 1981;2:99-113.
4. Koca Z. Ö. Psikiyatri kliniği ve yoğun bakım servisinde çalışan sağlık profesyonellerinin merhamet yorgunluğu, tükenmişlik ve örgütsel bağlılık ilişkisinin incelenmesi [Master's Thesis]. Üsküdar University; 2022*
5. Sinat Ö. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin tükenmişlik düzeylerinin araştırılması [Master's Thesis]. İstanbul University; 2007*
6. Bağrıyanık Y. Psikiyatri yataklı servisinde çalışan hemşirelerin iş stresi ile depresyon, duygusal tükenme, ikincil travmatik stres ve eşduyum yorgunluğu arasındaki ilişki [Master's Thesis]. İstanbul Okan University; 2019*
7. Kemeröz Karakaya H. Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerde iş doyumu, tükenmişlik düzeyi ve ilişkili değişkenlerin incelenmesi [Master's Thesis]. Okan University; 2017*
8. Koca Z. Ö. Psikiyatri kliniği ve yoğun bakım servisinde çalışan sağlık profesyonellerinin merhamet yorgunluğu, tükenmişlik ve örgütsel bağlılık ilişkisinin incelenmesi [Master's Thesis]. Üsküdar University; 2022*
9. Demir A. G. Bir ruh sağlığı ve sinir hastalıkları hastanesinde çalışanlarda iş doyumu ve tükenmişlik arasındaki ilişki [Master's Thesis]. Beykent University; 2019*
10. Gül B. B. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi [Master's Thesis]. İstanbul Beykent University; 2024*

11. Garcia CL, Abreu LC, Ramos JLS, et al. Influence of burnout on patient safety: Systematic review and meta-analysis. *Medicina (Kaunas)*. 2019;55(9):553. doi:10.3390/medicina55090553
12. Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Sochalski J, Silber JH. Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. *JAMA*. 2002;288(16):1987-1993. doi:10.1001/jama.288.16.1987
13. Soncu E. Psychiatric symptomatology, attachment style, and burnout among mental health professionals in Turkey [Master's Thesis]. İstanbul Bilgi University; 2010
14. Dizmen Hacıosmanoğlu Z. Ruh sağlığı profesyonellerinde tükenmişlik sendromu ve algılanan stres [Master's Thesis]. Üsküdar University; 2020*
15. Kaya E. Psikiyatri hemşirelerinin moral distres, merhamet yorgunluğu ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki [Master's Thesis]. Necmettin Erbakan University; 2021*
16. Nacak O. Ruh sağlığı çalışanlarında ikincil travmatik stres ve tükenmişlik ilişkisinde öz-şefkatin rolü [Master's Thesis]. İstanbul Aydın University; 2024*
17. Çevik O, Özbalcı AA. Sağlık çalışanlarının tükenmişlik düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki - Samsun ili örneği-. *MJSS*. 2020;9(3):1773-1787. doi:10.33206/mjss.664811
18. Taycan O, Kutlu L, Çimen S, Aydın N. Bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerde depresyon ve tükenmişlik düzeyinin sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Derg*. 2006;7(2):100-108.
19. Balcı G, Demir Ş, Kural Y. Hemşirelerde tükenmişlik ve yorgunluk semptomları: Klinik araştırma. *Tepecik Eğitim Hast Derg*. 2013;23:83-87.
20. Camci G, Kavuran E. Hemşirelerin iş stresi ve tükenmişlik düzeyleri ile meslek ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *J Anatolia Nurs Health Sci*. 2021;24(2):274-283.
21. Akyüz İ. Hemşirelerin tükenmişlik ve depresyon düzeylerinin çalışma koşulları ve demografik özellikler açısından incelenmesi. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*. 2015;3(1):21-34.
22. Kutlu Y, Sinat Ö. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerde tükenmişlik. *Florence Nightingale J Nurs*. 2014;17(3):174-183.
23. Şahin Ö. Hemşirelerin merhamet yorgunluğu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi [Master's Thesis]. Hatay Mustafa Kemal University Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı; 2020.
24. Shattla SI, Mabrouk SM, Abed GA. Effectiveness of laughter yoga therapy on job burnout syndromes among psychiatric nurses. *Int J Nurs*. 2019;6(1):33-47. doi:10.15640/ijn.v6n1a5

YAŞLILIK ÇAĞINDA METAKOGNİSYON: ETKİLER VE YENİ PERSPEKTİFLER

Merve Murat Mehmed Ali¹, Sevim Buzlu², Lara Guedes De Pinho³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

²İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, E-mail: sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

³Universidade de Évora, Escola Superior de Enfermagem de S. João de Deus, Largo do Sr. da Pobreza 2B, 7000-811 Évora, Portekiz, E-mail: lmgp@uevora.pt, Orcid: 0000-0003-1174-0744

ÖZET

Giriş-Amaç: Metakognisyon, bireyin kendi bilişsel süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri düzenleyebilmesi anlamına gelmektedir. “*Düşünme üzerine düşünme*” olarak bilinen bu kavram, öğrenme, problem çözme ve duygusal düzenleme süreçlerinde önemli bir role sahiptir. Metakognitif model, bireylerin kendi bilişsel süreçlerine yönelik inançlarının psikolojik iyi oluş ve duygusal durumlar üzerinde belirleyici olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda metakognisyonun yaşlılık ve depresyon ile olan ilişkisi, son yıllarda dikkat çeken bir konudur. Bu derleme, metakognisyonun yaşlılık ve depresyon bağlamında nasıl etkilendiğini açıklamayı, metakognitif süreçlerin depresyon üzerindeki rolünü ve yaşlanmayla birlikte ortaya çıkan değişimlerin bu süreçleri nasıl şekillendirdiğini incelemeyi; ayrıca güncel girişimsel yaklaşımların etkisini tartışarak bu konudaki literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Depresyon, olumsuz düşüncelerin tekrarlanması (ruminasyon) ve bu düşüncelerin kontrol edilemezliği inancı ile ilişkilidir. Bu durum, metakognitif süreçlerin zayıflamasına neden olmaktadır. Metakognitif farkındalığın artırılmasının depresyonun etkilerini azaltmada koruyucu bir rol oynayabileceğini belirtilmiştir. Özellikle ruminasyonun, depresif belirtileri artırdığı ve bilişsel süreçleri olumsuz şekilde etkilediği görülmektedir [1]. Metakognitif yaklaşımlar, bireyin düşünce süreçlerini yeniden düzenleyerek depresyon tedavisinde etkili yöntemlerden biridir. Bu yöntem, bireylerin olumsuz düşüncelerle başa çıkma becerisini geliştirmeyi ve bilişsel dengeyi sağlamayı hedeflemektedir.

Yaşlanma süreci, metakognitif süreçler üzerinde karmaşık etkiler yaratmaktadır. Yaşlı bireylerde genel metakognitif farkındalık korunabilir; ancak doğru ve yanlış kararları ayırt etme becerisinde azalmalar olabilmektedir. Yaşlı bireylerin metakognitif kapasitelerinin depresyon seviyelerini yansıtabileceği görülmektedir [2]. Yüksek metakognitif farkındalığa sahip bireyler, genellikle daha düşük depresif belirtiler sergilemektedir. Ancak sosyal izolasyon ve yalnızlık gibi faktörler, bu farkındalığın etkin kullanımını zorlaştırabilmektedir.

Yaşlı bireylerde depresyonun önlenmesi ve tedavisinde sosyal destek büyük bir öneme sahiptir. Krendl ve Perry (2020), sosyal izolasyonun yaşlı bireylerde depresif belirtileri artırdığını ve bu

durumun metakognitif süreçler üzerinde olumsuz etkiler yarattığını göstermiştir [3]. Sosyal bağların güçlendirilmesi, bireylerin psikolojik dayanıklılığını artırarak depresyon riskini azaltmaktadır. Bu durum, metakognitif modelin sosyal bağlamdaki önemini vurgulamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, metakognisyonun yaşlılık ve depresyon bağlamında incelenmesi, ruh sağlığı müdahaleleri açısından değerli bilgiler sunmaktadır. Özellikle yaşlı bireylerde metakognitif becerilerin geliştirilmesi, depresyonun etkilerini azaltmada ve bilişsel işlevlerin korunmasında önemli bir role sahiptir. Gelecekteki çalışmalarda, yaşlanmanın metakognisyon üzerindeki etkilerini ayrıntılı bir şekilde inceleyerek daha psikoeğitimler, psikososyal girişimler, tedavi ve terapi yöntemlerinin etkinlikleri incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Gerileme, Depresyon, Metakognisyon, Yaşlılık

METACOGNITION IN LATER LIFE: EFFECTS AND NEW PERSPECTIVES

Merve Murat Mehmed Ali¹, Sevim Buzlu², Lara Guedes De Pinho³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

²İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, E-mail: sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

³Universidade de Évora, Escola Superior de Enfermagem de S. João de Deus, Largo do Sr. da Pobreza 2B, 7000-811 Évora, Portekiz, E-mail: lmgp@uevora.pt, Orcid: 0000-0003-1174-0744

ABSTRACT

Introduction and Aim: Metacognition refers to an individual's awareness and regulation of their cognitive processes. This concept, often described as "thinking about thinking," is critical in learning, problem-solving, and emotional regulation. The metacognitive model emphasizes that individuals' beliefs about their cognitive processes significantly determine psychological well-being and emotional states. In this context, the relationship between metacognition, aging, and depression has become a focal point in recent research. This review aims to explain how metacognition is affected by aging and depression, examine the role of metacognitive processes in depression, and analyze how aging-related changes shape these processes. Furthermore, it seeks to contribute to the literature by discussing the effects of current interventional approaches.

Depression is closely linked to the repetitive processing of negative thoughts (rumination) and the belief that these thoughts are uncontrollable. This dynamic weakens metacognitive processes. Research suggests that enhancing metacognitive awareness may play a protective role in mitigating the effects of depression. Rumination has been found to exacerbate depressive symptoms and negatively impact cognitive processes. Metacognitive approaches are considered effective in treating depression as they focus on reorganizing individuals' thought patterns. These methods aim to improve coping with negative thoughts and restore cognitive balance.

The aging process creates complex effects on metacognitive processes. While general metacognitive awareness is often preserved in older individuals, there may be a decline in the ability to distinguish between adequate and inadequate decisions. Evidence suggests that the metacognitive capacities of older adults are reflective of their depression levels. Individuals with higher metacognitive awareness tend to exhibit fewer depressive symptoms. However, factors such as social isolation and loneliness may impede the effective utilization of this awareness.

Social support plays a vital role in preventing and treating depression among older individuals. For example, Krendl and Perry (2020) demonstrated that social isolation increases depressive symptoms in older adults and negatively affects metacognitive processes. Strengthening social connections reduces the risk of depression by enhancing psychological resilience. These findings underscore the importance of the metacognitive model within a social context.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, investigating metacognition in the context of aging and depression provides valuable insights into mental health interventions. Developing metacognitive skills in elderly individuals is critical in reducing depressive symptoms and maintaining cognitive functions. Future studies should focus on examining the effects of aging on metacognition in greater detail and evaluating the effectiveness of psychoeducation, psychosocial interventions, and therapeutic approaches. These efforts could lead to more targeted strategies for improving mental health outcomes in older populations.

Key Words: Cognitive impairment, Depression, Elderly, Metacognition

INTRODUCTION

Metacognition is defined as the ability of individuals to think about their own cognitive processes, to be aware of their cognitive activities and to control these processes [1]. The ability of individuals to develop awareness of how they learn, remember or solve problems and to regulate these processes, when necessary, falls within the scope of metacognitive skills. Cognitive changes associated with aging underscore the critical role of metacognition. Significant declines in cognitive functions, including memory, attention, and processing speed, have been documented [2,3]. To adapt to these changes, the individual needs to monitor their own cognitive performance and develop strategies. Elderly individuals with high metacognitive awareness are more likely to seek help and implement strategies as they recognize the cognitive challenges they face. However, individuals who fail to recognize their cognitive impairments may encounter challenges in disease management and maintaining overall health, ultimately leading to a diminished quality of life [1]. *This review examines age-related cognitive changes and their connection to metacognitive processes, discusses relevant theoretical models, and explores the role of metacognitive therapy in reducing anxiety, depression, and cognitive decline in older adults, with recommendations for integration into nursing practice.*

METACOGNITIVE PROCESSES IN OLD AGE

As individuals age, significant declines occur in memory, learning speed, attention and executive functions [2,3]. While episodic and working memory capacity decrease, the slowdown in processing speed negatively affects many cognitive tasks [2]. In contrast, the life experience and knowledge of elderly individuals can be advantageous in areas such as linguistic processing and vocabulary [1]. These cognitive changes necessitate the increased use of memory strategies. Metacognitive awareness plays a critical role in helping elderly individuals adapt to cognitive changes. An individual's awareness of the limitations of their memory or attention enables them to take precautions or implement strategies to retain important information. When elderly individuals notice the onset of forgetfulness, they report adopting various strategies to manage memory challenge. When individuals recognize a decline in memory, employing strategies such as increased attention or note-taking exemplifies metacognitive functioning and reflects self-awareness [3]. In old age, the importance of metacognitive skills in memory, learning and executive functions became increasingly evident. An individual's insight into their memory capacity and recall ability (*metamemory*) enables them to employ appropriate strategies to prevent forgetting. Elderly individuals with strong metamemory skills can more effectively determine which information they need to review or take notes on. Studies indicate that individuals recognize declines in memory performance and exhibit greater caution regarding the risk of forgetting [3]. However, this awareness does not always translate into adequate strategy use. Although both older and younger individuals provide similar self-assessments regarding their recall abilities during the learning process, older individuals tend to exhibit lower actual memory

performance. Younger individuals can more effectively adjust their study time based on the complexity of the material [3]. This decline is attributed to age-related impairments in executive functions, particularly in planning, monitoring, and control processes. In the context of executive functions, metacognition involves an individual considering their own strengths and weaknesses when planning a task and changing their strategies when necessary. When an elderly individual realizes that the method they are using to solve a complex problem is not working and switches to an alternative method, this is considered an indicator of metacognitive control [3,4]. Elderly individuals may exhibit greater caution when modifying strategies or may experience delays in recognizing the ineffectiveness of the strategies they employ. Therefore, strengthening self-monitoring skills enhances effectiveness in problem-solving and decision-making processes. In conclusion, changes in cognitive functions with aging are closely related to metacognitive processes. Cognitive limitations associated with aging underscore the significance of metacognitive awareness and strategic regulation. Although basic metacognitive monitoring skills are often preserved in advanced age, performance disparities between younger and older individuals have been observed [1]. Understanding these differences and the factors influencing them is essential for developing targeted interventions aimed at supporting the cognitive functions of older adults.

METACOGNITIVE THEORY

Metacognition refers to the ability of an individual to monitor, evaluate, and, when necessary, regulate their cognitive processes. One of the most frequently used models to explain this concept is the model of Nelson and Narens (1990). According to this model, the metacognitive system consists of two basic levels: the object level (the area where primary cognitive activities are carried out) and the meta-level (the area where the individual monitors and controls their cognition). The interaction between these two levels occurs through monitoring and control processes [4]. Flavell (1979) defines metacognition as a structure that includes the individual's own cognitive abilities, task characteristics, and knowledge of strategies, as well as planning, monitoring, and evaluation processes. In addition to Nelson and Narens' cyclical and interactive model, Flavell's approach emphasizes that cognitive knowledge and strategic awareness further influence metacognitive processes [5]. An integrated evaluation of these two models indicates that metacognition encompasses both knowledge-based awareness and the ability to regulate cognitive processes through the effective use of this knowledge. Monitoring and control processes differ between older and younger adults. Older adults may exhibit overconfidence or underconfidence in memory performance, with monitoring abilities varying by task and individual differences [3,4]. While experience can enhance monitoring accuracy, negative beliefs about cognitive decline may bias these processes. Younger adults are generally more proactive in adjusting study strategies, whereas older adults show more caution. Studies indicate that although both groups allocate extra time to difficult material, younger individuals apply these adjustments

more effectively [3]. This may result from age-related executive function decline or negative learning beliefs [6]. Metacognitive beliefs and cognitive adaptation are key aspects of metacognition in old age. Older adults often hold negative beliefs about their memory and doubt their ability to influence cognitive decline [7]. Weak control beliefs reduce cognitive self-efficacy and motivation to adopt new strategies, while younger adults generally demonstrate stronger confidence in memory management. Psychological factors further impact memory self-efficacy in older adults, making it more fragile [8]. In line with these findings, metacognitive beliefs appear to be decisive in adaptation to cognitive decline. Older adults who believe their cognitive abilities are unchangeable tend to exhibit passive behavior. This belief results in reluctance to learn new strategies or actively utilize existing cognitive skills. Conversely, older adults who believe they can partially control their cognitive capacity, and that effort yields positive outcomes are more likely to mitigate cognitive decline by engaging in cognitive activities and applying improvement strategies. An individual who recognizes memory decline yet believes in the efficacy of compensatory actions may utilize external aids—such as diaries or notebooks—to support memory exercises and recall. Such active coping behaviors enhance both cognitive performance and perceived self-efficacy. Consequently, metacognitive beliefs (e.g., “*I can develop methods to help me remember despite my forgetfulness*”) are a key determinant in the successful cognitive adaptation of older adults.

METACOGNITIVE TREATMENT APPROACHES

Metacognitive therapy (MCT) is a psychotherapy approach developed by Adrian Wells based on metacognitive theory, focusing on individuals' thinking processes and their beliefs about these processes. Primarily used in the treatment of anxiety disorders and depression, this model focuses on the functioning of thought processes rather than the content of thoughts, unlike classical cognitive behavioral therapies. MCT aims to interrupt cycles of anxiety and rumination, promote flexible and controlled attention management, and modify dysfunctional beliefs [9]. Statements such as “*If I don't worry all the time, something bad will happen to me*” or “*I can't control my mind, my thoughts control me*” are the basic metacognitive beliefs that sustain an individual's anxiety and depression. MMT aims to identify, question, and replace such beliefs with more functional ways of thinking. Research indicates that MCT is effective in treating anxiety and depression and may, in some cases, demonstrate superiority over classical therapeutic approaches [10]. From the perspective of older adults, anxiety, health-related concerns, depressive symptoms, and worries about cognitive decline—which are prevalent during this stage of life—are significant issues that can be addressed through metacognitive interventions. For instance, an individual experiencing significant forgetfulness may develop catastrophic thoughts such as “*I think I am going senile; soon, I will not remember anything.*” Similarly, older adults with pronounced anxiety may hold beliefs such as “*If I do not worry, I will be unprepared for potential situations.*” Such cognitions exacerbate anxiety levels and impair daily functioning. In

such cases, MCT targets overgeneralized and negative metacognitive beliefs and facilitates the development of more balanced cognitive patterns. The goal of this process is to reduce anxiety by equipping the individual with skills such as postponing worries, redirecting attention to alternative focus, and observing thoughts from a detached perspective [9]. In recent years, literature has increasingly reported positive findings regarding the effects of metacognitive interventions on older adults. The Metacognitive Training-Silver group program, developed for elderly individuals diagnosed with depression, significantly reduced depression symptoms and rumination levels by targeting rumination and dysfunctional metacognitive beliefs within a cognitive behavioral framework [11]. Similarly, in a study conducted with elderly individuals living in a nursing home, eight sessions of metacognitive-based therapy were found to be effective in reducing feelings of loneliness [12]. These findings suggest that metacognitive approaches can improve mental health by modifying negative cognitive processes in older adults and addressing psychosocial challenges. Metacognitive techniques have also been shown to strengthen the self-efficacy of older adults. Self-efficacy is defined as the individual's belief in being able to successfully complete a certain task and can tend to weaken in both physical and cognitive areas during the aging process. MCT reinforces this belief by providing individuals with concrete experiences demonstrating their ability to manage their cognitive and emotional processes. Older adults experiencing chronic anxiety develop greater self-confidence as they learn to regulate their anxiety during the therapeutic process. Individuals experiencing anxiety related to forgetfulness reduce their anxiety and enhance memory management by applying recall strategies taught through MCT techniques. Studies show that teaching metacognitive strategies in educational programs aimed at supporting cognitive functions increases the memory self-efficacy of elderly individuals [11, 12]. As individuals gain the ability to monitor and regulate their cognitive and memory processes, their confidence in managing cognitive difficulties correspondingly increases. MCT and educational programs grounded in this approach are expected to enhance both mental well-being and cognitive functioning by strengthening individuals' perceived control over their cognitive processes.

METACOGNITIVE APPROACHES IN NURSING: INTERVENTIONS AND RECOMMENDATIONS

Integrating metacognitive skills into nursing care for older adults is an innovative and effective approach. Supporting individuals in monitoring their cognitive capacities enhances treatment adherence and independence. Those with mild cognitive impairment or chronic conditions can reduce errors in areas like medication management and daily activities through metacognitive strategies, such as using reminders. In contrast, a lack of awareness may lead to communication difficulties, delays in seeking help, and adverse outcomes, including falls or treatment disruptions [1]. Accordingly, the primary goal of nursing care is to facilitate patients' insight into their own cognitive

status. Therefore, one of the main goals in nursing care should be to ensure that patients gain insight into their own cognitive status.

Nurses can benefit from the following strategies to increase the metacognitive awareness of elderly individuals and support their cognitive capacities:

- **Psychoeducation & Training:** Basic information regarding memory, attention, and learning processes should be provided to older adults, accompanied by explanations emphasizing that age-related cognitive changes are natural and manageable. Instruction in cognitive strategies, such as repetition, information grouping, and note-taking, enhances individuals' awareness of their cognitive processes.
- **Reminders and External Supports:** Nurses assist individuals in minimizing forgetfulness-related errors by facilitating the effective use of external aids such as agendas, calendars, pill organizers, and alarms. Encouraging patients who use multiple medications to routinely check their pill organizers after each dose fosters the development of self-monitoring skills.
- **“Teach-back” Method:** This method, which is frequently used in nursing practices, is applied in the form of asking the patient to repeat what they have understood to evaluate whether the information conveyed to the patient has been understood correctly. This method supports the patient's mental evaluation of their information and makes it easier for the health professional to detect possible misunderstandings. When a patient is asked to summarize the exercise regimen in their own words, this process reinforces their understanding and enables self-assessment of comprehension.
- **Guidance in Problem Solving and Decision Making:** Older adults should receive structured support when making health-related decisions or addressing daily life challenges. At this stage, nurses play a critical role in assisting individuals to structure their cognitive processes by posing reflective questions such as, *'What strategies have you attempted thus far to address this issue?'* or *'What additional actions do you believe could be taken?'*. This approach facilitates the use of metacognitive control skills, including planning, strategy formulation, and outcome evaluation.

The positive effects of metacognitive-based nursing interventions on patient care are also supported by scientific research. Rehabilitation programs that include memory strategies and metacognitive techniques have been proven to provide significant improvements in the memory performance of elderly individuals. Significant improvements in visual memory and memory continuity observed in older adults who participated in such programs, compared to control groups, demonstrate the tangible benefits of metacognitive-based training [12]. Such interventions not only increase cognitive test results but also the daily quality of life of individuals. Studies involving older adults diagnosed with dementia have reported that those who received training in prospective memory and other cognitive areas exhibited greater independence in daily activities and improved quality of

life [13]. In this context, nurses can support individuals to reach the highest possible level of functionality by integrating cognitive stimulation and metacognitive training elements into their care plans. Consequently, the incorporation of metacognitive approaches in nursing practice has a direct positive impact on patient care outcomes. As individuals enhance their capacity for self-monitoring and self-regulation, treatment adherence improves, unforeseen health complications are reduced, and subjective well-being is strengthened. A nurse who incorporates this approach not only provides physical care but also supports the cognitive and psychosocial well-being of the patient. In the context of a rapidly aging global population, integrating metacognitive approaches into nursing practice is essential for establishing a holistic and proactive care model in geriatrics.

CONCLUSION

Metacognition in old age plays a critical role in the individual's adaptation to their changing cognitive capacity and in maintaining their independence. Being aware of cognitive processes and being able to manage these processes supports both cognitive performance and psychological well-being. Metacognitive approaches have been found effective in reducing anxiety, depression, loneliness, and rumination in older adults and are recommended as alternative or complementary interventions. Cognitive decline and sensory limitations should be considered in the implementation of these therapies, and simple, repetitive, and visually supported methods are recommended. Incorporating metacognitive support into nursing practices enhances memory performance and daily living skills in older adults, while also increasing their self-confidence and engagement in the care process. Therefore, metacognitive approaches should be systematically incorporated into geriatric nursing education and care protocols. In conclusion, fostering metacognition contributes to the preservation of cognitive functions in older adults, facilitates adaptation to changing conditions, and enhances quality of life. Future research is recommended to explore how these processes can be adapted to various cultural and individual characteristics, thereby making significant contributions to literature.

REFERENCES

1. Zakrzewski AC, Sanders EC, Berry JM. Evidence for age-equivalent and task-dissociative metacognition in the memory domain. *Front Psychol.* 2021;12:630143. doi:10.3389/fpsyg.2021.630143.
2. Eckert MA, Keren NI, Roberts DR, Calhoun VD, Harris KC. Age-related changes in processing speed: Unique contributions of cerebellar and prefrontal cortex. *Front Hum Neurosci.* 2010;4:10. doi:10.3389/neuro.09.010.2010.
3. Castel AD, McGillivray S, Friedman MC. Metamemory and memory efficiency in older adults: Learning about the benefits of priority processing and value-directed remembering. In: Naveh-Benjamin M, Ohta N, eds. *Memory and Aging: Current Issues and Future Directions.* Psychology Press; 2012:245-270.
4. Cambridge International Education. Metacognition. Accessed March 18, 2025. <https://www.cambridgeinternational.org/support-and-training-for-schools/leading-learning-and-teaching-with-cambridge/metacognition/>.
5. Flavell JH. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. *Am Psychol.* 1979;34(10):906-911.
6. Hertzog C, Dunlosky J. Metacognition in later adulthood: Spared monitoring can benefit older adults' self-regulation. *Curr Dir Psychol Sci.* 2011;20(3):167-173. doi:10.1177/0963721411409026.

7. Lachman ME. Perceived control over aging-related declines: Adaptive beliefs and behaviors. *Curr Dir Psychol Sci.* 2006;15(6):282-286. doi:10.1111/j.1467-8721.2006.00453.x.
8. Cherry KE, Lyon BA, Boudreaux EO, et al. Memory self-efficacy and beliefs about memory and aging in oldest-old adults in the Louisiana Healthy Aging Study (LHAS). *Exp Aging Res.* 2019;45(1):28-40. doi:10.1080/0361073X.2018.1560107.
9. Wells A, Reeves D, Heal C, et al. Metacognitive therapy self-help for anxiety-depression: Single-blind randomized feasibility trial in cardiovascular disease. *Health Psychol.* 2022;41(5):366-377. doi:10.1037/hea0001168.
10. Hagen R, Hjemdal O, Solem S, et al. Metacognitive therapy for depression in adults: A waiting list randomized controlled trial with six months follow-up. *Front Psychol.* 2017;8:31. doi:10.3389/fpsyg.2017.00031.
11. Schneider BC, Veckenstedt R, Karamatskos E, et al. Negative cognitive beliefs, positive metacognitive beliefs, and rumination as mediators of metacognitive training for depression in older adults (MCT-Silver). *Front Psychol.* 2023;14:1153377. doi:10.3389/fpsyg.2023.1153377.
12. Dinarvand N, Irani Z, Piri R. The comparison of the effectiveness of metacognitive therapy and spiritual therapy on cognitive dissonance and feeling loneliness in the elderly living in nursing homes. *J Aging Psychol.* 2021;7:181-197. doi:10.22126/jap.2021.6334.1520.
13. Woods B, Rai HK, Elliott E, Aguirre E, Orrell M, Spector A. Cognitive stimulation to improve cognitive functioning in people with dementia. *Cochrane Database Syst Rev.* 2023;1(1):CD005562. Published January 31, 2023. doi:10.1002/14651858.CD005562.pub3.

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE CİNSEL ŞİDDET MAĞDURU KADINLARDA PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERİN ETKİSİNİ İNCELEMEK: SİSTEMATİK DERLEME

Tülay Tuğçe Yigit¹, Gülsüm Zekiye Tuncer²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, tulaytugce.yigit@gmail.com, Orcid:0009-0001-6931-1902

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid:0000-0001-8969-7139

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik ruhsal bozukluğu olan kadınlar, ruhsal sorunların getirdiği kırılganlık ve toplumsal krizler nedeniyle şiddete maruz kalma riski taşır. Cinsel şiddet, kadınlarda kalıcı travmalara yol açarken, kronik ruhsal bozukluklar iyileşme sürecini zorlaştırır. Bu sistematik derlemenin amacı, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda uygulanan psikoterapötik müdahalelerin etkisini incelemektir.

Yöntem: Literatür taraması, 8 Aralık 2024 tarihine kadar yapılmış çalışmaları kapsayacak şekilde üç veri tabanında (PubMed, OVID Medline ve Web of Science) gerçekleştirildi. Derleme için; en az bir oturum içeren psikoeducatif veya psikoterapötik müdahale ya da tekniklerin kullanılması, katılımcıların kadın olması, şizofreni, bipolar bozukluk, depresyon veya anksiyete bozukluğu gibi kronik ruhsal hastalık tanılarının bulunması ve cinsel şiddet mağduru olmaları dahil edilme kriterlerini oluşturdu. Çalışmalara 18 yaş üstü bireylere yönelik psikoterapötik müdahaleler dahil edildi.

Bulgular: Veri tabanlarından elde edilen 12 çalışma sistematik derlemeye dahil edildi. Bu çalışmaların 7'si randomize kontrollü çalışma (RKÇ), 1'i retrospektif, 2'si pilot, 1'i yarı deneysel ve 1'i deneysel tasarıma sahipti. Müdahale programları kapsamında; mindfulness temelli terapiler, meditasyon, güçlendirme programları, kişilerarası psikoterapi ve ifade edici yazma teknikleri uygulandı. Programlara katılan kadınlarda depresyon, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), cinsel işlev bozukluğu, sosyal işlevsellik sorunları ve kronik ağrı semptomlarında anlamlı düzeyde azalma saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Bulgular, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda mindfulness ve kişilerarası psikoterapi gibi müdahalelerin etkili olduğunu göstermektedir. Ancak, bu kadınlarda özelleştirilmiş terapi yöntemlerinin daha güvenilir şekilde değerlendirilmesi ve iyileşme süreçlerindeki olası faydaların belirlenmesi için büyük örneklemli, çok merkezli ve uzun süreli yüksek kaliteli çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Bipolar, Cinsel Şiddet, Kadın, Psikoterapi, Şizofreni

INVESTIGATING THE EFFECTIVENESS OF PSYCHOTHERAPEUTIC INTERVENTIONS IN WOMEN WITH SEVERE MENTAL DISORDERS AND VICTIMS OF SEXUAL VIOLENCE: A SYSTEMATIC REVIEW

Tülay Tuğçe Yigit¹, Gülsüm Zekiye Tuncer²

¹Dokuz Eylül University, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Master's Program, İzmir, Turkey, tulaytugce.yigit@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6931-1902

²Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzmir, Turkey, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

ABSTRACT

Introduction and Aim: Women with severe mental disorders are at risk of experiencing violence due to vulnerabilities stemming from their mental health issues and societal crises. Sexual violence, in particular, leads to enduring trauma, which complicates the recovery process of chronic mental illnesses. This systematic review aims to examine the effectiveness of psychotherapeutic interventions applied to women with severe mental disorders who are victims of sexual violence.

Methods: A literature search was conducted across three databases (PubMed, OVID Medline, and Web of Science) covering studies published up to December 8, 2024. Inclusion criteria included studies utilizing psychotherapeutic or psychoeducational interventions with at least one session, participants being women diagnosed with severe mental illnesses such as schizophrenia, bipolar disorder, depression, or anxiety disorders, and victims of sexual violence. Psychotherapeutic interventions targeting women aged 18 years and older were included in the review.

Results: Twelve studies from the databases met the inclusion criteria for this systematic review. These comprised seven randomized controlled trials (RCTs), one retrospective study, two pilot studies, one quasi-experimental study, and one experimental design. Interventions included mindfulness-based therapies, meditation, empowerment programs, interpersonal psychotherapy and expressive writing techniques. Participants demonstrated significant reductions in symptoms of depression, post-traumatic stress disorder (PTSD), sexual dysfunction, social functioning problems, and chronic pain.

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that interventions such as mindfulness and interpersonal psychotherapy are effective for women with severe mental disorders and victims of sexual violence. However, larger, multi-center, and long-term high-quality studies are needed to reliably evaluate tailored therapy methods and identify potential benefits in recovery processes for this population.

Key Words: Bipolar Disorder, Sexual Violence, Women, Psychotherapy, Schizophrenia

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, dünya genelinde yaygınlığı gittikçe artan küresel bir halk sağlığı sorunudur [1]. Ataerkil toplum yapısının bir sonucu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin göstergesi olan bu şiddet türü, kadınlara yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı ayrımcılığı içerir ve temel insan hakları ihlaline yol açar [2]. Kadına yönelik şiddet türleri fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet olarak sınıflandırılmaktadır [3].

Cinsel şiddet, kadına yönelik şiddetin bir alt türüdür ve kadınların onurunu, kişisel gelişimini ve refahını ihlal eden, temel insan haklarını zedeleyen bir olgudur [4]. Bu bağlamda, cinselliğin tehdit, sindirme ve kontrol aracı olarak kullanılması, kadınların özgürlüklerini kısıtlayan önemli bir faktördür [5]. Ataerkil toplum yapısı, kadının bedeni üzerinde kontrol kurarak şiddeti meşrulaştırmakta ve mağdurların destek arayışlarını kısıtlamaktadır [6]. Bu durum, özellikle kronik ruhsal bozukluğu olan kadınlar gibi kırılgan gruplarda daha belirgin hale gelmektedir [1].

Kronik ruhsal bozukluğu olan kadınlar, hem hastalıklarının seyri hem de toplumsal damgalanma nedeniyle çeşitli zorluklara maruz kalmaktadırlar. Şizofreni, bipolar bozukluk ve majör depresif bozukluk gibi ruhsal bozukluklar, bireylerin duygu düzenleme, bilişsel işlevsellik ve baş etme becerilerini olumsuz etkileyerek onları daha kırılgan hale getirmektedir [3]. Bu nedenle, kronik ruhsal bozukluğu olan kadınların cinsel şiddete maruz kalma ihtimali artmaktadır [6]. Şiddetin yarattığı travmanın etkilerini azaltmak için mağdurların baş etme becerilerini güçlendirmek gerekmektedir.

Cinsel şiddet mağdurları, anksiyete bozukluğu, depresyon, yeme bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), uyku bozuklukları ve intihar girişimleri gibi çeşitli psikiyatrik bozukluklar açısından önemli ölçüde daha yüksek risk taşımaktadır [7]. Bu durum, cinsel şiddetin bireylerin psikolojik iyilik halini derinden etkilediğini ve uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarına yol açabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, psikososyal müdahalelerin seksüel şiddet mağdurlarında ruh sağlığını desteklemede ve travmatik deneyimlerin etkilerini azaltmada kritik bir rol oynadığı söylenebilir. Özellikle bilişsel davranışçı terapi, şema terapisi ve kabul ve kararlılık terapisi gibi yaklaşımlar, mağdurların travmatik deneyimlerin bilişsel ve duygusal etkileriyle baş etmelerine yardımcı olabilmektedir [1]. Chen ve arkadaşlarının (2010) meta analizine göre, bireysel ve grup terapilerinin, mağdurların ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri hafifletebileceği ve işlevselliklerini artırabileceği gösterilmiştir [7]. Bu doğrultuda, psikososyal destek hizmetlerinin artırılması ve mağdurların erişebilirliğinin kolaylaştırılması, seksüel şiddetle baş etmede ve uzun vadeli psikiyatrik sonuçları azaltmada önemli bir strateji olarak değerlendirilmelidir. Özellikle erken müdahale, mağdurların psikolojik dayanıklılığını artırabilir ve gelecekte gelişebilecek ruhsal bozuklukları önlemeye yardımcı olabilir.

Bu sistematik derleme, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda uygulanan psikoterapötik müdahalelerin etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

GEREÇ - YÖNTEM

Tasarım

Bu çalışma, PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) kılavuzuna uygun olarak yürütölen bir sistematik derlemedir [8]. Çalışmada, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda uygulanan psikoterapötik müdahalelerin etkisi incelenmiştir.

Dahil Edilme Kriterleri

Bu sistematik derlemede dahil edilme kriterlerini belirlemek için PICOS (Hasta/Popölasyon; Müdahale; Karşılaştırma; Sonuç; Çalışma Tasarımı) yaklaşımı kullanılmıştır. Hakemli dergilerde yayımlanmış ve aşağıdaki kriterleri karşılayan çalışmalar dahil edilmiştir:

Hasta/Popölasyon

Bu derleme, 18 yaş ve üzeri yetişkin kadınları içeren çalışmaları kapsamaktadır. Katılımcılar, şizofreni, bipolar bozukluk, majör depresif bozukluk veya anksiyete bozukluğu gibi ciddi ruhsal bozuklukları olan ve cinsel şiddet mağduru olarak tanımlanan bireylerden oluşmaktadır.

Müdahale

İncelenen müdahaleler, psikososyal iyilik halini artırmayı ve cinsel şiddetin psikolojik etkilerini azaltmayı hedefleyen psikoterapötik yaklaşımlar içermektedir. Çalışmalara dahil edilmesi için müdahalelerin şu kriterleri karşılaması gerekmektedir:

1. Psikoeğitimsel veya psikoterapötik müdahaleler içermelidir. Örnekler:
 - a. Mindfulness temelli terapiler, güçlendirme programları, kişilerarası psikoterapi, ifade edici yazma teknikleri veya benzeri yapılandırılmış terapötik yaklaşımlar.
 - b. Bilişsel ve davranışçı teknikler içeren müdahaleler, örneğin travma odaklı terapiler, duygusal düzenleme eğitimleri ve baş etme stratejileri.
2. Müdahaleler eğitimli bir uzman (psikiyatrist, psikolog, psikiyatri hemşiresi veya terapist) tarafından yürütölmeli ve en az bir yapılandırılmış oturum içermelidir.

Karşılaştırma

Karşılaştırma grupları, standart bakım, bekleme listesi kontrolü veya psikoterapötik olmayan müdahaleleri içermektedir. Yalnızca farmakolojik tedaviye odaklanan çalışmalar hariç tutulmuştur.

Sonuçlar

Ana sonuç ölçütleri şunlardır:

- Depresyon, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), cinsel işlev bozukluğu, sosyal işlevsellik sorunları ve kronik ağrı semptomlarında azalma.
 - Psikososyal iyileşme, duygusal dayanıklılık, baş etme becerileri ve genel ruhsal iyilik hali.
- Sonuçlar, katılımcıların öz bildirimleri, klinisyen değerlendirmeleri ve standart psikolojik ölçeklerle ölçölmüştür.

Çalışma Tasarımı

Bu sistematik derlemeye aşağıdaki çalışma türleri dahil edilmiştir:

- Randomize kontrollü çalışmalar (RKÇ)
- Yarı deneysel çalışmalar
- Pilot çalışmalar
- Retrospektif çalışmalar

Dahil edilme kriterleri:

- En az bir oturum içeren psikoeğitimsel veya psikoterapötik müdahalelerin kullanıldığı çalışmalar,
- Katılımcıları kadın olan çalışmalar,
- Şizofreni, bipolar bozukluk, depresyon veya anksiyete bozukluğu gibi kronik ruhsal bozukluğu olan bireyleri içeren çalışmalar,
- Cinsel şiddet mağduru kadınlara yönelik müdahaleleri inceleyen çalışmalar,
- 18 yaş ve üzeri bireyleri kapsayan çalışmalar.

Dışlama kriterleri:

- Çocuklar ve ergenlere yönelik çalışmalar,
- Psikoterapötik müdahale içermeyen çalışmalar,
- Yalnızca farmakolojik tedaviyi inceleyen araştırmalar,
- Tam metnine erişilemeyen çalışmalar,
- Literatür taraması, vaka raporları, nitel çalışmalar veya derleme türündeki çalışmalar.

Arama Stratejisi

Literatür taraması, PubMed, OVID Medline ve Web of Science veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 8 Aralık 2024 tarihine kadar yayımlanan makaleler dahil edilmiştir. Arama stratejisi, "severe mental disorders", "sexual violence victims", "psychotherapeutic interventions", "women" ve ilgili MeSH (Medical Subject Headings) terimlerini içeren kombinasyonlarla oluşturulmuştur.

Çalışma Seçimi ve Veri Çıkarımı

Literatür taraması sonucunda elde edilen çalışmalar, bağımsız olarak iki araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş ve uygunluk kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Seçilen çalışmaların verileri katılımcı özellikleri, müdahale türü, çalışma tasarımı, sonuç ölçütleri ve temel bulgular açısından sistematik olarak çıkarılmıştır.

Veri Analizi

Çalışmalardan elde edilen sonuçlar narratif sentez yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmaların heterojenliği nedeniyle meta-analiz yapılmamış, ancak benzer müdahaleler tematik olarak gruplandırılmış ve bulgular karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Çalışma Örneklem Özellikleri

PRISMA akış şeması arama ve tarama sürecini detaylandırmaktadır. PubMed, OVID Medline ve Web of Science veri tabanlarında yapılan aramalar sonucunda 579 çalışma belirlenmiştir. Bu çalışmaların 308'u yinelenen kayıtlar olduğu için çıkarılmıştır. Başlık ve özet incelemesi sonucunda 106 çalışma daha uygun bulunmadığı için dışlanmıştır. Tam metin değerlendirmesine tabi tutulan 165 çalışmadan 153'si dahil edilme kriterlerine uymadığı için hariç tutulmuştur. Sonuç olarak, yayınlanmış 12 çalışma analize dahil edilmiştir.

Dahil Edilen Çalışmaların Özellikleri

Lee ve ark. (2015) meditasyon programının (nefes meditasyonu, sevgi dolu nezaket ve şefkat meditasyonu) travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) semptomları ve genel ruh sağlığı belirtileri üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Müdahale kapsamında, 6 hafta boyunca haftada 5 gün, günde iki kez 1 saat meditasyon uygulanmış, ilk 2 hafta nefes meditasyonu, sonraki 2 hafta sevgi dolu nezaket meditasyonu, son 2 hafta ise şefkat meditasyonu gerçekleştirilmiştir. Meditasyon uygulamalarının ruh sağlığı semptomlarında anlamlı bir azalma sağladığı bulunmuştur [9]. Ghahari ve ark. (2017) mindfulness temelli bilişsel terapi uygulanan kadınlarda depresyon ve anksiyete seviyeleri üzerindeki etkilerini izlemişlerdir. Müdahale, 8 hafta boyunca haftada bir kez 45 dakikalık seanslar halinde gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, bu terapinin aile içi şiddet mağduru kadınlarda etkili bir müdahale yöntemi olabileceğini göstermektedir [10]. Abrahams ve ark. (2022) sağlık sistemlerini güçlendirme programının perinatal dönemde aile içi şiddet deneyimi olan kadınların sağlık hizmetlerinden yararlanma eğilimleri üzerindeki etkisini değerlendirmiştir. Program kapsamında sağlık çalışanlarına eğitim verilmiş olup kadınlara sağlık hizmetleri hakkında bilinçlendirme sağlanmıştır. Çalışmada, müdahalenin kadınların ruh sağlığı sorunları için yardım arama tutumlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur [11]. Lorenz ve ark. (2012) çocukluk çağı cinsel istismarı geçmişi olan kadınlarda yönlendirmeli dışavurumcu yazma tedavisinin depresyon semptomlarını azaltmadaki etkisi incelenmiştir. Müdahale, 5 seans boyunca haftada en fazla 2 seans (her biri 30 dakika) olacak şekilde uygulanmıştır. Aktif yazma tedavisi alan kadınların depresyon semptomlarında belirgin iyileşme gözlemlenmiştir [12]. Goodarzi ve ark. (2020) farkındalık temelli sanat terapisi programının cinsel saldırıya maruz kalan kadınlarda depresyon, anksiyete ve utanç üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Müdahale, 8 hafta boyunca her biri 2 saat süren seanslardan oluşmuş, çizim, kolaj ve heykel gibi görsel sanat uygulamalarını içermiştir. Bulgular, mindfulness ve sanat uygulamalarının bu semptomları azaltmada etkili olduğunu göstermektedir [13]. Bashi ve ark. (2022) çocukluk çağı istismarı, depresyon ve kronik ağrıda mindfulness temelli stres azaltma programının etkinliğini incelemişlerdir. Müdahale, 8 hafta boyunca haftada bir kez 90 dakikalık seanslar şeklinde gerçekleştirilmiştir. Programın depresyon ve kronik ağrıyı azaltmada etkili olduğu bulunmuştur. Bu

yöntemin kronik ağrıya sahip bireylerin ailelerinde de uygulanabilirliğı önerilmektedir [14]. Talbot ve ark. (2005) kişilerarası psikoterapinin majör depresyon ve çocukluk çağı travması geçmişı olan kadınlar üzerindeki etkisini incelemişılerdir. Müdahale 16 hafta boyunca uygulanmıştır. Tedavinin depresyon belirtilerini azaltmada etkili olduğı ancak sosyal işlevselliğe belirgin bir iyileşme sağlamadığı belirlenmiştir [15]. Talbot ve ark. (2011) kişilerarası psikoterapinin cinsel istismar geçmişı olan kadınlarda psikiyatrik semptomlar üzerindeki etkisini incelemişılerdir. Müdahale 36 hafta süren ve toplamda 16 seans içeren kişilerarası psikoterapi seanslarından oluşmuştur. Bu terapinin depresyon ve utanç semptomlarını azaltmada olağan bakım psikoterapisinden daha etkili olduğı sonucuna ulaşılmıştır [16]. Smith ve ark. (2011) çocuklukta cinsel istismar öyküsü olan depresif kadınlar arasında bağlanma yönelimi ve çalışma ittifakının tedavi sonuçları üzerindeki etkilerini incelemişılerdir. Müdahale, 36 hafta boyunca 16 oturum süren kişilerarası psikoterapi seanslarını içermiştir. Kaçınma eğilimi düşük olan hastaların depresyon belirtilerinde daha fazla iyileşme gösterdiği saptanmıştır [17]. Vitriol ve ark. (2009) kısa psikodinamik psikoterapi uygulanan depresif kadınlarda depresyon belirtileri, kişilerarası ilişkiler ve sosyal rol işlevselliğı değerlendirilmiştir. Müdahale, 3 ay boyunca haftalık seanslardan oluşmuş ve ek olarak aylık psikiyatri ziyaretleri ve sosyal hizmet tarafından ev ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bulgular, psikodinamik psikoterapinin bu semptomları iyileştirmede standart tedaviden daha etkili olduğunu göstermektedir [18]. Peleikis ve ark. (2005) çocukluk çağı cinsel istismarı geçmişı olan kadınların psikoterapi sonrası uzun dönem sosyal ve yakın ilişkileri incelenmiştir. Müdahale, 6 seanslık ayaktan psikoterapi programını içermiştir. Psikoterapi sonrasında sosyal ve yakın ilişkilerde bazı iyileşmeler gözlemlense de, kontrol grubuyla kıyaslandığında anlamlı fark bulunmamıştır [19]. Meston ve ark. (2013) ifade edici yazma programının depresyon, TSSB (travma sonrası stres bozukluğu) semptomları ve cinsel işlev bozuklukları üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Müdahale, 5 seans boyunca her biri 30 dakika süren yazma oturumlarından oluşmuş ve 2 hafta boyunca uygulanmıştır. Bulgular, hem travma odaklı hem de cinsel şema odaklı yazma müdahalelerinin depresyon ve TSSB semptomlarında azalma sağladığını göstermektedir. Cinsel şema odaklı yazma müdahalesinin, cinsel işlev bozukluğunu azaltmada daha etkili olduğu belirlenmiştir (Tablo 1) [20].

Tablo 1. Dahil edilen çalışmaların özellikleri

Çalışma Adı / Referans	Amaç	Tasarım	Popülasyon ve Örneklem	İçleme dışlama kriterleri	Müdahale içeriği	Müdahale süresi	Follow-up	Bağımlı Değişkenler	Sonuç/Öneriler
Lee ve ark. 2015	Diagnostic co-occurring disorders tanımlı kişilerarası tacizden sağ kurtulan kadın travma mağdurlarının ruhsal sağlık sonuçları üzerinde meditasyon uygulamasının etkisini incelemek	RKÇ	58 kadın katılımcı (32 deney 26 kontrol) (yaş: 22-56) Deney: (TSSB: 4 DB: 12 BPB: 9 AB: 5 Yok:2) Kontrol: (TSSB: 3 DB: 7 BPB: 7 AB: 2 Yok:7)	İK: kişilerarası istismara uğramış ve COD'ları olma DK: Şizofreni ve şiddetli depresyon gibi eş zamanlı rahatsızlıkları olma, aktif olarak intihar eğilimi olma	Meditasyon programı: ilk 2 haftanın nefes meditasyonuna, ikinci 2 haftanın Nying-je'ye (sevgi dolu nezaket) ve son 2 haftanın Tonglen'e (şefkat) ayrıldığı Tibet meditasyonu	6 hafta-60 saatlik (haftalık eğitim süresi: 5 ila 10 dakikalık bir eğitim, ardından 20 ila 40 dakikalık sessiz meditasyon. haftada 5 gün, günde iki kez 1 saat, toplamda 6 hafta boyunca üst üste yapıldı ve toplam 60 saat sürdü.)	-	Ruhsal sağlık belirtileri Travma belirtileri	Meditasyon programı PTSD semptomları ve ruh sağlığı semptomlarında önemli azalma olduğunu gösterdi. Bu meditasyon programının uygulanabilirliğinin farklı tedavi yoğunluk seviyelerine sahip çeşitli tedavi ortamlarında daha fazla test edilmesi gerekir
Ghahari ve ark. 2017	Tahran'da aile içi şiddet mağduru kadınların anksiyete ve depresyonlarını azaltmada mindfulness temelli bilişsel terapisinin etkinliğini incelemek	Deneysel çalışma	30 kadın katılımcı (yaş:20-25) (Deney: 15 Kontrol:15)	İK: Tahran'da yaşayan aile içi şiddet mağduru kadın olma	Mindfulness temelli bilişsel terapi	Seans başına 45 dakika olacak şekilde 8 seans uygulanmıştır	-	Depresyon Durumluluk – süreklilik anksiyete	Bilinçli farkındalık temelli bilişsel terapi, şiddet mağduru kadınlarda depresyon ve anksiyetede azalma olduğunu gösterdi.

Abraham s ve ark. 2022	Cape Town'da kronik ruhsal bozukluğu ve aile içi şiddet deneyimi olan perinatal kadınlarda sağlık sistemlerini güçlendirme müdahalesinin sonuçlarını incelemek	Pilot çalışma	Perinatal dönemde olan 139 kadın katılımcı	İK: Rutin doğum öncesi bakım için MOU ve BANC kliniklerine başvuran gebeler DK: Gestasyonel yaşa ilişkin herhangi bir sınırlama belirtilmemiştir.	Sağlık Sistemlerinin Güçlendirilmesi Programı	3 oturum	-	Sağlıklı yaşam ve farkındalık	Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesinin kadınların ruh sağlığı sorunları için yardım aramaya yönelik tutumlarını iyileştirdiği bulundu. Hasta taraması pozitif çıktığında sağlık tesislerinde temel program bileşenlerini sunmak için sağlık çalışanlarının artırılması önerilir. Modelin uygulanmasını geniş ölçekte değerlendirmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır
Lorenz ve ark. 2012	çocukluk çağı cinsel istismarı (CSA) geçmişi olan kadınlarda hasta yönlendirmeli dışavurumcu yazma tedavisi sırasında ani kazanımların (sudden gains) depresyon semptomlarında azalmayı öngörüp öngörmediğini inceleme	RKÇ	127 kadın katılımcı	İK: 18 yaş üstü, 16 yaşından önce en az bir çocukluk çağı cinsel şiddet deneyimi olma Bazı psikoseksüel zorluklar yaşıyor olma Cinsel olarak aktif olma DK: Cinsel istismarla ilgili sorunlar için eşzamanlı psikoterapi alma İntihar düşünceleri olması Son 6 aydır mevcut psikoz tanısı olması Son 2 yıl içinde madde bağımlılığı, cinsel istismar deneyimi olması	Yönlendirmeli dışavurumcu yazma tedavisi: 1. Aktif Tedavi Grubu: Katılımcılar, cinsellik ve travma ile ilgili inançlarını yazdılar. 2. Kontrol Grubu: Günlük ihtiyaçları hakkında yazdılar.	5 seans- haftada en fazla 2 seans (her seans 30 dk)	1 hafta	Beck Depresyon Ölçeği	Aktif ifade edici yazma tedavisi koşullarında ani kazanımları olan kadınlar, ani kazanımları olmayan kadınlara göre depresyon semptomlarında daha fazla iyileşme göstermiştir.

Goodarzi ve ark. 2020	İranlı kadın cinsel saldırı mağdurlarında farkındalık ve sanat uygulamalarının birleştirilmesinin depresyon, anksiyete ve utanç üzerindeki etkilerini incelemek	RKÇ	16 kadın katılımcı YAŞ Deney(8): 20-29: 4 30-39: 2 40-49: 2 Kontrol(8): 20-29: 5 30-39: 2 40-49: 1	İK: Kadın olmak, orta şiddette cinsel saldırıya maruz kalmış olmak (Weiss ve Marmar'ın IESR'sinde 24-32 puan almak Son 6 ayı içinde psikiyatri seanslarına katılmamış olmak En az 18 yaşında olmak ve katılım için bilgilendirilmiş onam almak DK: TSSB, şizofreni, bipolar tip I, madde bağımlılığı, intihar düşüncesi veya kişilik bozukluklarının olması Hastaların katılıma devam etme konusundaki isteksizliği	Farkındalık temelli sanat terapisi protokülüne uygun müdahale programı Sanat Uygulamaları: Görsel sanatlar (çizim, kolaj, heykel)	8 seans (her seans 2 saat)	-	Depresyon Anksiyete Utanç	Mindfulness ve sanat uygulamalarını birleştirme; anksiyete ve depresyon üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösterdi.
Bashi ve ark. 2022	Kadınlarda çocukluk çağı istismarı, depresyon ve kronik ağrıda bilinçli farkındalık temelli stres azaltmanın etkinliğini incelemek	Yarı deneysel	Sari'de yaşayan 20 kadın katılımcı Deney:10 Kontrol:10	-	Mindfulness Temelli Stres Azaltma Programı	8 hafta boyunca Haftada1 kez – 90 dakika	2 ay	Çocukluk çağı istismarı Depresyon Kronik ağrı	MBSR programı; kadınlarda çocukluk çağı istismar semptomları, depresyon ve kronik ağrının azaltılmasında etkili oldu. MBSR'nin tedavi edilemez hastalıkları olan hastaların aileleri için kullanılması önerilmektedir. Kronik ağrısı olan hastalarda klinik sorunları azaltmak için mindfulness terapi eğitiminin öğretilmesi önerilmektedir.

Talbot ve ark. 2005	Majör depresyon ve çocukluk çağı travma öyküsü olan kadınlarda kişilerarası psikoterapinin etkilerini incelemek	Pilot çalışma	25 kadın katılımcı	İK: DSM-IV için Yapılandırılmış Klinik Görüşme yoluyla oluşturulan majör depresyon ve yapılandırılmış bir klinik görüşme yoluyla oluşturulan cinsel istismar öyküsü olması DK: Psikoz, şizofreni, bipolar bozukluk, mental retardasyon ve aktif madde kötüye kullanımı olması	Kişilerarası Psikoterapi	16 hafta	10, 24 ve 36. hafta	Depresyon Sosyal işlevsellik Psikolojik Fonksiyonlar	Kişilerarası psikoterapi, çocuklukta cinsel istismar ve diğer kişilerarası travma öyküsü olan depresif kadınların tedavisi olarak umut vaat etmektedir. Sosyal işlevsellik önemli ölçüde iyileşmemiştir. Sosyal işlevselliği iyileştirmek ve nüksetmeyi önlemek için idame tedaviler geliştirilmelidir.
Talbot ve ark. 2011	Kişilerarası psikoterapinin majör depresyon ve cinsel istismar öyküsü olan ve TRSM'de tedavi olan kadınlar için normal bakımdan daha fazla zihinsel sağlık kazanımı sağlayıp sağlamayacağını incelemek	RKÇ	70 kadın katılımcı Kişilerarası psikoterpi: 37 kişi Olağan bakım: 33 kişi <u>DENEY:</u> TSSB: 27 Borderline K.B: 17 <u>KONTROL:</u> TSSB: 19 Borderline K.B: 9	İK: 18 yaş üstü olma, İngilizce konuşabime Mevcut majör depresyon ve çocuklukta cinsel istismar öyküsü olma DK: Aktif psikoz, şizofreni veya bipolar bozukluk öyküsü olması, Zihinsel engellilik, Son üç ay içinde madde kötüye kullanımı veya bağımlılığı olması	Kişilerarası Psikoterapi Olağan Bakım Psikoterapisi	36 hafta – 16 seans	10, 24 ve 36. haftalar	TSSB semptomları Depresyon semptomları Utanç Sosyal işlevsellik Mental Sağlık İşlevselliği	Kişilerarası psikoterapi, cinsel istismara uğramış kadınlar arasında psikiyatrik semptomları iyileştirme ve utancı azaltmada olağan bakım psikoterapisine göre daha etkilidir.

Smith ve ark. 2011	Çocuklukta cinsel istismar öyküsü olan depresif kadınlar arasında bağlanma yönelimi ve çalışma ittifakının tedavi sonuçları üzerindeki etkilerini incelemek	RKÇ	70 kadın katılımcı	İK: Yapılandırılmış Klinik Görüşme (SCID) tarafından tanımlanan mevcut Majör Depresif Dönem kriterlerini karşılaması Çocuklukta cinsel istismar öyküsünün olması DK: Aktif psikoz, şizofreni, bipolar bozukluk, zeka geriliği veya aktif madde kötüye kullanımı veya bağımlılığı olması	Kişilerarası Psikoterapi Olağan Bakım Psikoterapisi	36 hafta 16 oturum	-	Depresyon semptomları Terapötik ittifak Bağlanma tarzları	Daha az kaçınma eğilimi olan hastalar yüksek kaçınanlara göre, tedavinin sonunda depresif belirtilerde daha fazla iyileşme yaşadılar.
Vitriol ve ark. 2009	Çocukluk çağı istismarı olan depresif kadınlarda ayaktan müdahale programının depresif belirtiler, sosyal rol işlevselliği ve kişilerarası ilişkiler üzerindeki etkisini incelemek	RKÇ	87 kadın katılımcı DENEY:44 KONTROL:43	İK: 20 yaş + Şiddetli depresyon için ICD-10 tanı kriterlerini karşılaması DK: Hipoakuzi (işitme kaybı) Mevcut madde kötüye kullanımı Psikoz ve çalışmaya başlamadan önceki yıl psikiyatrik tedavi alma	Bireysel Psikodinamik Psikoterapi Programı: Aylık psikiyatri ziyaretlerini ve sosyal hizmet tarafından yapılan ev ziyaretlerini kapsar.	3 ay boyunca haftalık seanslar	3 ve 6. ay	Psikiyatrik Semptomlar Kişilerarası İlişkiler Sosyal Rol İşlevselliği	Kısa psikodinamik psikoterapi kullanan çocukluk çağı istismarı öyküsü olan depresif kadınlar için geliştirilen ayaktan müdahale programı, depresif belirtileri, kişilerarası ilişkileri ve sosyal rol işlevselliğini iyileştirmede standart tedaviden daha etkili bulunmuştur
Peleikis ve ark. 2005	Çocukluk çağı cinsel istismarı olan kadınların ayaktan psikoterapi sonrası uzun dönemde mevcut yakın ilişkilerini ve sosyal durumlarını incelemek.	Retrospektif çalışma	112 kadın katılımcı Çocuklukta cinsel istismar öyküsü olan: 56 katılımcı Olmayan: 56 katılımcı	İK: Anksiyete bozukluğu veya depresyon nedeniyle ayaktan psikoterapi almış olma (En az 6 seans almış olma ve çalışmadan en az 1 yıl önce sonlandırılmış olma) 20-45 yaş arasında olma DK: Yaşam boyu psikoz, madde kullanım bozukluğu, anoreksiya nervoza, bipolar bozukluk, intihar	Ayaktan Psikoterapi Programı	6 seans	-	Yakın ilişkiler Sosyal ilişkiler	Birkaç yıl önce ayaktan psikoterapiyi sonlandıran çocukluk çağı cinsel travması olan kadınların mevcut sosyal ve yakın ilişki durumlarının daha az iyi olduğu, ancak çoğu göstergede kontrol grubundan önemli ölçüde farklı olmadığı bulundu.

girişimi ve kişilik bozukluğunun
olması

Meston ve ark. 2013	Çocukluk çağı cinsel travma öyküsü olan kadınlarda psikopatoloji, cinsel işlev, memnuniyet ve sıkıntı üzerindeki etkileri açısından ifade edici yazma müdahalesini incelemek	RKÇ	70 kadın katılımcı	İK: 18 yaş + 16 yaşından önce istenmeyen cinsel deneyimin olması Cinsel aktif olma Cinsel işlev bozukluğu, sıkıntı veya düşük cinsel tatmin yaşıyor olma DK: Son 3 ay içinde travmatik bir olay yaşamış, on 2 yıl içinde cinsel istismar mağduru olmuş veya son 6 ay içinde psikotik bozukluk tanısı almış olma Aktif intihar düşüncelerinin olması Mevcut madde kullanımının olması İstismarcı ilişki içerisinde olma	İfade Edici Yazma Programı: Travma odaklı veya cinsel şema odaklı ifade edici yazma	5 seans – 30 dakika	2 hafta, 1 ve 6. ay	Depresyo n septoml arı TSSB septoml arı Cinsel işlev bozuklukl arı	Her iki yazma müdahalesinde de kadınlar, depresyon ve TSSB septomlarında iyileşme sergiledi. İstismarın cinsel şemaları üzerindeki etkisi hakkında yazmaları istenen kadınların cinsel işlev bozukluğundan kurtulma olasılıkları daha yüksekti.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu sistematik derleme, kronik ruhsal bozukluğa sahip ve cinsel şiddet deneyimleyen kadınlara yönelik uygulanan psikoterapötik müdahalelerin etkilerini değerlendirmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğu, yapılan müdahalelerin ruhsal sağlık üzerinde olumlu etkiler sağladığını göstermektedir. Bununla birlikte, yapılan çalışmaların çoğunun küçük örneklemlemlerle yürütüldüğü ve müdahalelerin uzun vadeli etkilerine dair takip çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir. Müdahalelerin etkinliğinin belirlenebilmesi için daha geniş katılımcı gruplarıyla, kontrollü ve uzun süreli araştırmalar yapılması gerekmektedir. Ayrıca, sağlık çalışanlarının bu alandaki bilgi ve becerilerinin artırılması, müdahalelerin etkinliğini güçlendirebilir. Ruhsal bozukluklara sahip kadınların ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmek adına, hem klinik hem de toplumsal düzeyde destekleyici politikaların geliştirilmesi de önemli bir gerekliliktir.

Sonuç olarak, kronik ruhsal bozuklukları olan ve cinsel şiddet deneyimleyen kadınlara yönelik yapılan psikoterapötik müdahaleler umut verici sonuçlar ortaya koysa da, bu alanda daha kapsamlı ve uzun vadeli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalar, daha geniş örneklemlemlerle, kültürel farklılıkları dikkate alan ve bireysel ihtiyaçlara uyarlanabilen müdahaleleri içermelidir.

KAYNAKLAR

1. Stöckl H, Sorenson SB. Violence Against Women as a Global Public Health Issue. *Annu Rev Public Health*. 2024;45:277–94.
2. Bükcek E, Özkan B. Kadına yönelik şiddet: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniv Sağlık Bilim Fak Derg*. 2018;3(2):33–7.
3. National Research Council. *Understanding Violence Against Women*. Washington (DC): National Academy Press; 1996.
4. Parra-Barrera SM, Moyano N, Boldova MÁ, Sánchez-Fuentes MDM. Protection against sexual violence in the Colombian legal framework: obstacles and consequences for women victims. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(8):4171.
5. Köse A, Beşer A. Kadının Değişirilebilir Yazgısı “Şiddet”. *Anadolu Hemşirelik Sağlık Bilim Derg*. 2007;10(4):114–21.
6. Sardinha L, Maheu-Giroux M, Stöckl H, Meyer SR, García-Moreno C. Global, regional, and national prevalence estimates of physical or sexual, or both, intimate partner violence against women in 2018. *Lancet*. 2022;399(10327):803–13.
7. Chen LP, Murad MH, Paras ML, Colbenson KM, Sattler AL, Goranson EN, et al. Sexual abuse and lifetime diagnosis of psychiatric disorders: systematic review and meta-analysis. *Mayo Clin Proc*. 2010;85(7):618–29.
8. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*. 2021;372:n71.
9. Lee MY, Zaharlick A, Akers D. Impact of Meditation on Mental Health Outcomes of Female Trauma Survivors of Interpersonal Violence With Co-Occurring Disorders: A Randomized Controlled Trial. *J Interpers Violence*. 2017;32(14):2139–65.
10. Ghahari S, Khademolreza N, Poya FS, Ghasemnejad S, Gheitarani B, Pirmoradi MR. Effectiveness of mindfulness techniques in decreasing anxiety and depression in women victims of spouse abuse. *Asian J Pharm Res Health Care*. 2017;9(1):28–33.
11. Abrahams Z, Jacobs Y, Mohlamonyane M, Boisits S, Schneider M, Honikman S, et al. Implementation outcomes of a health systems strengthening intervention for perinatal women with common mental disorders and experiences of domestic violence in South Africa: Pilot feasibility and acceptability study. *BMC Health Serv Res*. 2022;22(1):641.

12. Lorenz TA, Pulverman CS, Meston CM. Sudden gains during patient-directed expressive writing treatment predicts depression reduction in women with history of childhood sexual abuse: Results from a randomized clinical trial. *Cognit Ther Res.* 2013;37:690–6.
13. Goodarzi G, Sadeghi K, Foroughi A. The effectiveness of combining mindfulness and art-making on depression, anxiety and shame in sexual assault victims: A pilot study. *Arts Psychother.* 2020;71:101705.
14. Bashi A, Tajeri B, Salehi M. Effectiveness of Mindfulness-Based Stress Reduction in the Reduction of Depression, Childhood Abuse, and Chronic Pain in Women. *Razavi Int J Med.* 2022;10(4):37–43.
15. Talbot NL, Conwell Y, O'Hara MW, Stuart S, Ward EA, Gamble SA, et al. Interpersonal psychotherapy for depressed women with sexual abuse histories: A pilot study in a community mental health center. *J Nerv Ment Dis.* 2005;193(12):847–50.
16. Talbot NL, Chaudron LH, Ward EA, Duberstein PR, Conwell Y, O'Hara MW, et al. A randomized effectiveness trial of interpersonal psychotherapy for depressed women with sexual abuse histories. *Psychiatr Serv.* 2011;62(4):374–80.
17. Smith PN, Gamble SA, Cort NA, Ward EA, He H, Talbot NL. Attachment and alliance in the treatment of depressed, sexually abused women. *Depress Anxiety.* 2012;29(2):123–30.
18. Vitriol VG, Ballesteros ST, Florenzano RU, Weil KP, Benadof DF. Evaluation of an outpatient intervention for women with severe depression and a history of childhood trauma. *Psychiatr Serv.* 2009;60(7):936–42.
19. Peleikis DE, Mykletun A, Dahl AA. Long-term social status and intimate relationship in women with childhood sexual abuse who got outpatient psychotherapy for anxiety disorder and depression. *Nord J Psychiatry.* 2005;59(1):31–8.
20. Meston CM, Lorenz TA, Stephenson KR. Effects of expressive writing on sexual dysfunction, depression, and PTSD in women with a history of childhood sexual abuse: Results from a randomized clinical trial. *J Sex Med.* 2013;10(9):2177–89.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE STRESLE BAŞ ETMEDE SOSYAL DESTEĞİN ARACI ROLÜ: BİR YAPISAL EŞİTLİLİK MODELİ ÇALIŞMASI*

Nurgül Karakurt¹, Nur Efsan Aydemir², Hatice Damra Alkan³

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik, Türkiye/Erzurum, nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7598-6554

²Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik, Türkiye/Erzurum, nur.efsan.aydemir84@erzurum.edu.tr

³Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik, Türkiye/Erzurum, hatice.damra@erzurum.edu.tr

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmanın amacı, özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerde psikolojik sağlamlık ve stresle baş etme arasındaki ilişkide sosyal desteğin aracı rolünü incelemektir. Araştırmada, yapısal eşitlik modeli kullanılarak sosyal desteğin bu süreçteki etkisi detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu bağlamda, sosyal desteğin ailelerin psikolojik sağlamlılık düzeylerini artırma ve stresle baş etme becerilerini geliştirme üzerindeki rolü açıklanmaya çalışılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, ilişkisel tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin A ilindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 14 Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nde yer alan ebeveynler araştırmanın evrenini (N=1073) oluşturmuş, örneklem büyüklüğü priori güç analizi ile 333 kişi olarak belirlenmiştir. Veriler, Mart 2024 - Aralık 2024 tarihleri arasında "Kişisel Bilgi Formu", "Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği", "Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği" ve "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Analizler SPSS 20 ve IBM AMOS 24.00 programlarıyla yapılmış; betimsel istatistikler, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve yapısal eşitlik modeli (YEM) uygulanmıştır. Araştırmada, gerekli izinler (Etik Kurul 04.04.2024; kurum izni 04.05.2024 tarihli) alınmış ve katılımcı bilgilerinin gizliliği sağlanmıştır.

Bulgular: Bu araştırmada, özel gereksinimli çocuğa sahip bireylerin büyük çoğunluğunu (%85) annelerin oluşturduğu, yaş ortalamasının 37.03±6.31 olduğu belirlenmiştir. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puan ortalamasının 91.27, Stresle Başa Çıkma Ölçeği puan ortalamasının 82.02 ve Sosyal Destek Ölçeği puan ortalamasının 39.71 olduğu görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre, psikolojik sağlamlığın stresle baş etme üzerinde anlamlı bir etkisi bulunurken, sosyal desteğin bu ilişki üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Ayrıca, sosyal desteğin stresle baş etme üzerindeki düzenleyici (moderatör) bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu bulgular, özel gereksinimli çocuğa sahip bireylerin stresle baş etme süreçlerinde psikolojik sağlamlılığın kritik bir rol oynadığını, ancak sosyal desteğin beklenen etkileri göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, bireylerin psikolojik sağlamlılık düzeylerini artırmaya yönelik müdahalelerin önceliklendirilmesi için psikiyatri hemşireliği açısından bireysel ve

grup temelli psiko-eğitim programlarının düzenlenmesi, stresle baş etme becerilerini güçlendirmek için farkındalık çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli çocuk, Psikolojik sağlamlılık, Stresle baş etme, Sosyal destek, Yapısal eşitlik modeli

***Bu çalışma TÜBİTAK 2209 kapsamında desteklenmiştir.**

THE MEDIATING ROLE OF SOCIAL SUPPORT IN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND COPING WITH STRESS IN FAMILIES OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS: A STRUCTURAL EQUATION MODELING STUDY*

Nurgül Karakurt¹, Nur Efsan Aydemir², Hatice Damra Alkan³

¹Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences/Nursing Turkey/Erzurum, nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7598-6554

²Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences/Nursing, Turkey/Erzurum, nur.efsan.aydemir84@erzurum.edu.tr

³Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences/Nursing Turkey/Erzurum, hatice.damra@erzurum.edu.tr

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study examines the mediating role of social support in the relationship between psychological resilience and coping with stress in families of children with special needs. Using structural equation modeling (SEM), the study analyzes the role of social support in enhancing psychological resilience and improving families' coping skills.

Methods: Conducted as a relational survey, the study population includes parents from 14 Special Education and Rehabilitation Centers in Erzurum province (N=1073). The sample size, determined through priori power analysis, was 333 individuals. Data were collected between March and December 2024 using the "Personal Information Form," "Connor-Davidson Resilience Scale," "Coping Styles Scale," and "Multidimensional Scale of Perceived Social Support." Analyses were performed using SPSS 20 and IBM AMOS 24.00, employing descriptive statistics, confirmatory factor analysis (CFA), and SEM. Ethical (04.04.2024) and institutional permissions (04.05.2024) were obtained, and participant confidentiality was ensured.

Results: Most participants were mothers (85%) with an average age of 37.03±6.31. Average scores were 91.27 for psychological resilience, 82.02 for coping with stress, and 39.71 for social support. Psychological resilience significantly influenced coping with stress, but social support's effect on this relationship was statistically insignificant. Furthermore, social support did not exhibit a moderating role in coping with stress.

Conclusion and Recommendations: Psychological resilience plays a critical role in coping with stress among families of children with special needs, while social support did not yield the anticipated effects. Interventions to enhance psychological resilience, such as individual and group psychoeducation programs facilitated by psychiatric nurses, are recommended. Awareness initiatives to strengthen coping skills should also be prioritized to support families in overcoming challenges effectively.

Key Words: Coping with stress, Psychological resilience, Special needs children, Social support, Structural equation modeling

***This study is supported by TÜBİTAK 2209.**

GİRİŞ

1. Aile, toplumun en önemli yapı taşlarından birisidir. Aileye katılacak her çocuk, ailenin büyüyüp gelişmesini sağlayarak toplumun bir ferdi olacaktır. Bu doğrultuda aileye katılacak her çocuk aile üyeleri için yeni bir heyecan ve umut olmaktadır. Daha dünyaya gelmeden önce birçok plan ve hayal kurarak sağlıklı bir çocuk bekleyen ailelerin, özel gereksinimli bir çocuğa sahip olmaları, tüm aile üyelerini bir değişim sürecine zorlamakta ve çeşitli sorunların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir [1]. Özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin normal gelişim gösteren çocukların ebeveynleri ile karşılaştırıldığı çalışmalarda, özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinin daha depresif ve kaygılı olabileceği, suçluluk ve utanç duyguları yaşadıkları, gelecekteki bakımları hakkında endişeler taşıdıkları ve çocukların aile yaşamına getirdiği sınırlılıklar nedeniyle ilişkilerden geri çekilebilecekleri, çocuğun durumunu açıklamakta zorlanabilecekleri ve çocuğun bakımı, tedavisi için ekstra mali sorumluluklar üstlenildiğini belirlenmiştir [2-4]. Bu sorunlar, aile sisteminin psikolojik olarak etkilenmesine ve ebeveynlerin stres düzeyinin artmasına neden olabilir. Bu durumda, ebeveynler arasında sosyal ve psikolojik sorunlar yaşanmasına sebep olabilmektedir [5].
2. Ayrıca, bazı çalışmalar, ailelerin sağlıklı bir çocuk beklerken özel gereksinimli bir çocuğa sahip olduklarını öğrenmeleri durumunda yas süreçleri yaşadıklarını göstermektedir; bu süreç, inkâr, öfke, pazarlık, depresyon ve kabullenme gibi aşamaları içermektedir [6,7].
3. Bu kaygıların sürekli olması ve şiddetinin artması, bazen önemli bir sorun olarak ortaya çıkabilir. Ailelerin kaygı düzeyi yükseldikçe hata yapma olasılıkları artarak hem kendilerine hem çevrelerine (çocuklarına, aile üyelerine, arkadaş vb.) karşı davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Çünkü ebeveynler, çocuklarını anlayan ve ihtiyaçlarını karşılayan aileler olarak, duygusal açıdan ne kadar sağlıklı olurlarsa, çocuklarının gelişimine o kadar olumlu katkı sağlayabilirler [8,9].
4. Bu bilgiler ışığında, özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin ve onların çevresinin bu süreci olumlu bir şekilde atlatmaları ve kabul aşamasına ulaşmaları, psikolojik sağlamlılıklarını koruyabilmeleri, sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmeleri, çocuklarının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmeleri için önemlidir [10,11]. Ebeveynlerin bu zor süreçte bir yandan özel gereksinimli çocuklarıyla ilgilenmeleri diğer yandan da yakın çevrenin göstermiş olduğu olumsuz tutumlarla baş etmeleri gerekmektedir. Bu aşamada ebeveynlerin sosyal desteğe olan ihtiyacının yaşamlarının çeşitli dönemlerinde değiştiği ve yaşadıkları olaylar tarafından sosyal desteğe olan ihtiyaçlarının arttığı düşünülmektedir. Özel gereksinimli çocuğa sahip olmanın beraberinde getirdiği gereklilikleri karşılamak için ebeveynler öncelikle anne, baba, eş, dost, arkadaş gibi sosyal destek kaynaklarına yönelmektedirler. Sosyal desteğin az olması durumunda ise özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin yaşadığı ruhsal, duygusal ve fiziksel sorunlar artmakta ve problem durumlarıyla başa çıkma becerileri zayıflamaktadır. [12,13,14,15]. Sosyal destek, kaygı verici durumları ortadan

kaldırmasa bile kişilerin endişe düzeylerini düşürmekte ve kişilerin daha iyimser, kendilerini daha fazla kontrol edebilir, stresle başa çıkmak için yeni yollar deneme konusunda daha istekli olmalarını sağlamaktadır. [16]. Kişiye önemli bir halkanın parçası olduğu ve sevildiğini hissettirmekte olan sosyal destek, aynı zamanda bireylerin sadece psikolojik sağlığını değil, fiziksel sağlığını da etkilemekte, tutum ve davranışlar üzerinde büyük bir etkisinin de olduğu bilinmektedir [17].

5. Bu çalışmamızda da özel gereksinimli çocuklara sahip ailelerin psikolojik sağlamlık ve stresle baş etme süreçlerini belirlememize ve sosyal desteğin bu süreçteki önemini vurgulamayı amaçlamıştır.

YÖNTEM

Araştırma Soruları/Hipotezler

Araştırma Sorusu 1: Özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin psikolojik sağlamlılık düzeyleri nedir?

Araştırma Sorusu 2: Özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin stresle baş etme yöntemleri nelerdir?

Araştırma Sorusu 3: Özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerde psikolojik sağlamlılık ve stresle baş etmede sosyal desteğin aracı rolü var mıdır?

Örneklem

Araştırmanın evreni; Türkiye'nin A ilinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilçelerinde bulunan Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde yer alan özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinden oluşmaktadır. (N:522)

Araştırmada örneklem büyüklüğü, evren sayısı bilinen durumlarda hesaplama yöntemi baz alınarak örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında kullanılan " $n = \frac{N * p * q * Z^2}{[(N-1) * d^2] + (p * q * Z^2)}$ " formülünden yararlanılmış ve örneklem sayısı 307 olarak bulunmuştur (6).

Araştırmaya Dahil Etme Kriterleri

- Çalışmaya katılmaya gönüllü olmak.
- Özel gereksinimli çocuğa sahip olmak.
- Ebeveynin herhangi bir iletişim probleminin olmaması (dil, işitme gibi).

Veri Toplama Araçları

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan bilgi formu, araştırmaya katılan ebeveynler ve çocukları hakkında sosyodemografik özellikleri içeren (ebeveynin yaşı, mesleği vb) 9 sorudan oluşmaktadır (1-3,5).

Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği: Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği bireylerin sağlamlık düzeylerini belirlemek üzere Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlaması Kararırmak (2007) tarafından yapılmıştır. Türk kültürüne uyarlanan biçiminde ölçek 25 sorudan oluşmaktadır ve azim ve kişisel yetkinlik, negatif

olaylara tolerans ve manevi eğilim olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Kararırmak (2007) tarafından Türk kültürü için uyarlanan faktör yapısına göre, madde 1, 5, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25 ile azim ve kişisel yetkinlik; madde 4, 6, 7, 8, 13, 14 ile negatif olaylara tolerans, madde 2, 3, 9, 20 ile manevi eğilim incelenerek psikolojik sağlamlık düzeyleri saptanmıştır. Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (CDRISC-25) ölçeği 5’li likert tipindedir. Her madde hiç doğru değil (0 puan) ve neredeyse her zaman doğru (4 puan) olmak üzere 0-4 puan arasında değerlendirilen beş puanlık bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100 puandır ve yüksek puan psikolojik sağlamlığın yüksek olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır

Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ): Folkman ve Lazarus tarafından Başa Çıkma Yolları Envanteri olarak geliştirilen 4’lü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin 30 maddelik formunun Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Şahin ve Durak (1995) tarafından yapılmıştır. Şahin ve Durak ölçeğin kendine güvenli yaklaşım (K.G.Y.), çaresiz yaklaşım (Ç.Y.), boyun eğici yaklaşım (B.E.Y.), iyimser yaklaşım (İ.Y.) ve sosyal destek arama (S.D.A.) olmak üzere toplam 5 faktörden oluştuğunu bulmuşlardır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının ise, iyimser yaklaşım için 0.49-0.68, kendine güvenli yaklaşım için 0.62-0.80, çaresiz yaklaşım için 0.64-0.73, boyun eğici yaklaşım için 0.47-0.72 ve sosyal destek arama faktörü için 0.45-0.47 arasında olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin 8.,10.,14., 16., 20., 23., 26. maddeleri K.G.Y.; 2, 4., 6., 12., 18. maddeleri İ.Y.; 3., 7., 13., 15., 21., 24. maddeleri Ç.Y.; 5., 7., 13., 15., 21., 24. maddeleri B.E.Y.; ve 1., 9., 29., 30. maddeleri ise S.D.A. maddeleridir

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-ÇBASDÖ (Ek 4): Zimet ve arkadaşları tarafından geliştirilen bu ölçek, araştırmada yer alan değişkenlerden biri olan sosyal desteğe ilişkin veri toplama amacını gerçekleştirmek için kullanılmıştır. Ölçek toplam 12 maddeden oluşmakta ve her madde yedi basamaklı bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. ÇBASDÖ “Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet” şeklinde 7 dereceli olarak düzenlenmiş likert tipi bir ölçektir (Ek 2). Ölçeğin aileden, arkadaştan ve özel insandan alınan sosyal destek olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekte yer alan 3. , 4. , 8. , 11. sorular aileden alınan desteği, 6. , 7. , 9. , 12. sorular arkadaştan alınan sosyal desteği ve 1. , 2. , 5. , 10. sorular özel insandan alınan desteği kapsayan maddelerdir. Her bir destek kaynağına 24 ilişkin maddelerden alınan puanlar kendi içlerinde toplanarak üç ayrı sosyal destek puanı, üç ayrı tür sosyal destek puanlarının toplanmasıyla da genel bir sosyal destek puanı elde edilmektedir. Alt ölçeklerden alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 28’dir. Alt ölçeklerden alınan puanların toplanması ile elde edilen toplam ölçek puanından alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan ise 84’tür. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu ifade etmektedir. ÇBASDÖ ülkemizde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 1995 yılında Eker ve Arkar tarafından yapılmıştır. Normal, medikal ve Psikiyatrik/psikolojik problemleri olan deneklerin oluşturduğu örneklem gruplarıyla yürütülen bu çalışmada ölçeğin üç faktörlü yapısını

destekleyen bulgular elde edilmiştir. İç tutarlılığı ölçmek için Cronbach alfa yöntemi kullanılmıştır. Aile alt ölçeğinin güvenilirliği Alpha: .85, arkadaş alt ölçeğinin güvenilirliği Alpha: .88, özel bir insan alt ölçeğinin güvenilirliği Alpha: .92, toplam puanın güvenilirliği Alpha: .89 bulunmuştur.

İşlem

Veriler; gerekli izinler (etik kurul, kurum izni vb.) alındıktan sonra, araştırmacılar tarafından özel gereksinimli çocukların ebeveynleri ile yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Anket formlarının doldurulması ortalama 15-20 dakika zaman almıştır. Verileri toplamadan önce, katılımcılara araştırmanın konusu, amacı ve veri toplama araçlarının içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma kapsamında alınan hiçbir katılımcı araştırmaya katılmaya zorlanmayıp gönüllülük esasıyla araştırmaya katılımın öneminden bahsederek, anketlerin uygulanması ve toplanması sürecinde gizlilik ilkesine uyulmuştur

Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntemler

Bu araştırmada, değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri incelemeye yönelik niceliksel ve ilişkisel model kullanılacak ve kurulan modeli test etme işlemi Yapısal Eşitlik Modeli ile gerçekleştirilmiştir

Çalışma kapsamında toplanan verilerin aracı değişken analizi bilgisayarda IBM AMOS 24.00 paket programı ile yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya alınan özel gereksinimli çocuğı olanların demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo1’de verilmiştir.

Araştırmaya alınan özel gereksinimli çocuğı olanların % 85’i anne, % 15’i baba, yaş aralığı 23-67 yaş olup yaş ortalaması 37.03 ± 6.31 , % 30.3’ü ilköğretim mezunu, % 26.7’si lisans mezunu, % 25.4’ü lise mezunu, % 8.5’i önlisans mezunu, % 5.2’si okuryazar, % 2.3’ü okuryazar değil, % 1.6’sı lisansüstü mezunu, % 69.7’si ev hanımı/çalışmıyor, % 12.4’ü memur, % 6.8’i özel sektör çalışanı, % 5.5’i işçi, % 2.3’ü serbest meslek sahibi, , anne babanın % 93.8’i birlikte yaşıyor, % 30.9’unun 3 çocuğı var, % 29’unun 2 çocuğı var, % 27.7’sinin 1 çocuğı var, % 6.2’sinin 4 ve 5 çocuğı var, % 52.4’sinin en önemli sosyal destek kaynağının eşi, % 40.7’inin sosyal desteğinin hiç kimse olmadığı, % 3.6’sinin en önemli sosyal destek kaynağı anneanne-babanne, % 3.3’ünün en önemli sosyal destek kaynağı kardeşi olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılanların Psikolojik Sağlamlık Ölçeğı, Stresle Başa Çıkma Ölçeğı ve Sosyal Destek Ölçeğı puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

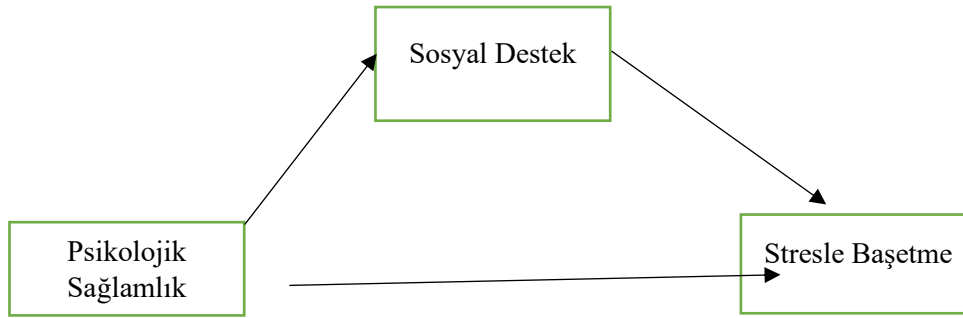
Tablo 1. Araştırmaya alınan özel gereksinimli çocuğu olanların tanıtıcı özellikleri ile ilgili bulgular (n=307)

		S	%
Çocuk ile yakınlık durumu	Anne	262	85,3
	Baba	45	14,7
Yaş	Min-Max	23-67	
	X±S.s.	37,03±6,31	
Eğitim durumu	Okur yazar değil	7	2,3
	Okur yazar	16	5,2
	İlköğretim	93	30,3
	Lise	78	25,4
	Önlisans	26	8,5
	Lisans	82	26,7
	Lisansüstü	5	1,6
Meslek	İşçi	17	5,5
	Memur	38	12,4
	Özel sektör	21	6,8
	Serbest meslek	7	2,3
	Ev hanımı/çalışmıyor	214	69,7
	Diğer	10	3,3
Anne ve baba birlikteliği	Birlikte yaşıyor	288	93,8
	Boşanmış	13	4,2
	Diğer	6	2,0
Toplam çocuk sayısı	1	85	27,7
	2	89	29,0
	3	95	30,9
	4	19	6,2
	5	19	6,2
En önemli sosyal destek kaynağı	Eş	161	52,4
	Anneanne-babaanne	11	3,6
	Kardeş	10	3,3
	Hiç kimse	125	40,7

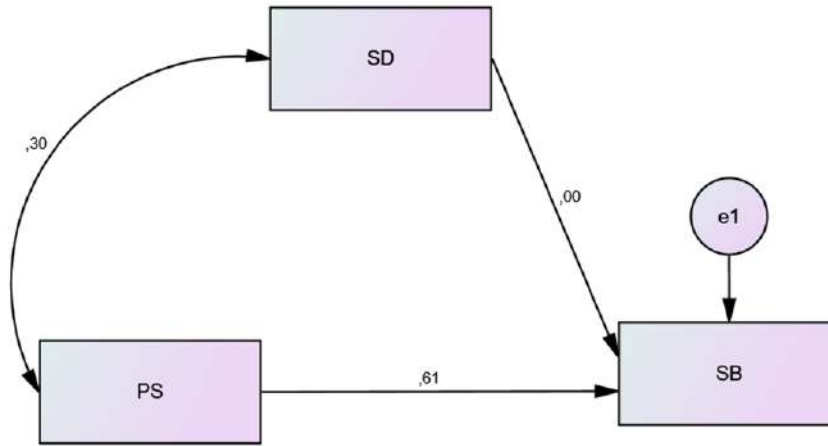
Tablo 2. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Stresle Başa Çıkma Ölçeği ve Sosyal Destek Ölçeği puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Minimum	Maximum	Aritmetik ortalama	S.s.
Psikolojik Sağlamlık	307	54	118	91,27	13,42
Stresle Başa Çıkma	307	33	106	82,02	12,87
Sosyal Destek	307	11	63	39,71	14,25

Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin puan ortalaması 91.27, Stresle Başa Çıkma Ölçeğinin puan ortalamasının 82.02, Sosyal Destek Ölçeğinin puan ortalamasının 39.71 olduğu görülmektedir. Psikolojik sağlamlılığın stresle baş etme üzerinde etkisinde sosyal desteğin aracılık rolü etkisine ilişkin model Şekil 1’de ve modelin doğrulanması için yapılan analiz sonucu elde edilen grafik Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 1. Psikolojik sağlamlılığın stresle baş etme üzerinde etkisinde sosyal desteğin aracılık rolü etkisine ilişkin model

Şekil 2 Modelin Analizi Sonucu Elde Edilen Grafiği

Tablo 3. Psikolojik Sağlamlılığın Stresle Baş Etme Üzerinde Etkisinde Sosyal Desteğin Aracılık Rolü Etkisi

			Estimate	S.E.	C.R.	P
Stresle Baş Etme	<---	Psikolojik Sağlamlık	,582	,046	12,738	,001
Stresle Baş Etme	<---	Sosyal Destek	-,003	,043	-,058	,953

Psikolojik sağıamlılığın stresle baş etme üzerindeki etkisi anlamlı iken sosyal desteğın etkisi anlamsız bulunmuştur. Aracı değışken olan Sosyal Destek değışkeninin moderatör etkisinin olması için gerekli olan anlamlı ilişkilerin olmadığı saptanmıştır. Buna göre Tablo 3'den de anlaşıldığı gibi Sosyal Desteğın Stresle baş etme üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu anlamda Psikolojik sağıamlılığın stresle baş etme üzerinde etkisinde sosyal desteğın düzenleyici olarak bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulguları, psikolojik sağıamlılığın stresle baş etme üzerinde belirgin bir etkisinin olduğunu, ancak sosyal desteğın bu ilişkiyi anlamlı düzeyde arabulucu bir faktör olarak desteklemediğini ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, psikolojik sağıamlılığın bireylerin stresle baş etme becerilerini güçlendiren temel bir unsur olduğunu vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin psikolojik sağıamlılığını artırmaya yönelik psiko-eğitim programlarının uygulanması önerilmektedir. Ayrıca, sosyal destek mekanizmalarının ailelerin yaşadıkları stresi azaltmada etkili olabilmesi için daha derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Sosyal desteğın stresle baş etme sürecine beklenen şekilde aracılık etmemesi, mevcut sosyal destek sistemlerinin yeterli olmadığını ya da ebeveynlerin sosyal destek mekanizmalarını yeterince kullanamadığını gösterebilir. Bu nedenle, özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin sosyal destek kaynaklarının güçlendirilmesi için toplumsal farkındalığın artırılması ve destekleyici politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bireysel ve grup temelli psiko-eğitim programlarının yaygınlaştırılması, ebeveynlerin psikolojik dayanıklılıklarını artıracak beceriler kazanmalarına yardımcı olabilir. Bu kapsamda, ebeveynlere yönelik destek gruplarının kurulması, psikososyal danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve aile merkezli yaklaşımların geliştirilmesi önerilmektedir. Bu bağlamda, ebeveynlerin ruhsal sağılık durumlarının izlenmesi, erken müdahale sağılanması ve bireysel, grup destek programlarının geliştirilmesi için sağılık politikalarının güçlendirilmesi ve multidisipliner iş birliklerinin artırılması ve psikiyatri hemşirelerinin aktif rol alması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. [Bilal E, Dağ İ. Eğitilebilir zihinsel engelli olan ve olmayan çocukların annelerinde stres, stresle başa çıkma ve kontrol odağıının karşılaştırılması. Çocuk Ergen Ruh Sağılığı Derg. 2005;2(2):56-68.]
2. [Conk Z, Yıldırım F. Zihinsel yetersizliği olan çocuğa sahip anne/babaların stresle başa çıkma tarzlarına ve depresyon düzeylerine planlı eğitimin etkisi. Cumhuriyet Univ Hemşirelik Yüksek Okulu Derg. 2005;9(2):1-10.]
3. [Coşkun Y, Akkaş G. Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişki. Ahi Evran Univ Kırşehir Eğit Fak Derg. 2009;10(1):213-227.]
4. [Dereli F, Okur S. Engelli çocuğa sahip olan ailelerin depresyon durumunun belirlenmesi. Yeni Tıp Derg. 2008;25:164-168.]
5. [Karahana TF, Koç HE. Üniversite öğrencilerinin alkol ve sigara kullanım sıklığına göre stresle başa çıkma tarzlarının incelenmesi. Ege Eğit Derg. 2005;6(2):113-131.]
6. [Karagöz Y. SPSS 21.1 Uygulamalı Biyoistatistik. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2014.]

7. [Kaner S. Engelli çocukları olan anne babaların algıladıkları stres, sosyal destek ve yaşam doyumlarının incelenmesi. Ankara Univ Bilimsel Araştırma Projeleri. 2004. Erişim adresi: <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/eng/>]
8. [Keskin G, Bilge A, Engin E, Dülgerler Ş. Zihinsel engelli çocuğu olan anne-babaların kaygı, anne-baba tutumları ve başa çıkma stratejileri açısından değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Derg. 2010;11:30–37.]
9. [Jones J, Passey J. Family adaptation, coping and resources: parents of children with developmental disabilities and behaviour problems. J Dev Disabil. 2004;11(1):31–46.]
10. [Özşenol F, Işıkhana V, Ünay B, Aydın H, Akın R, Gökçay E. Engelli çocuğa sahip ailelerin aile işlevlerinin değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Derg. 2003;45(2):156–164.]
11. [Sarı H. Zihinsel engelli çocuğu olan ailelerde aile yüklenmesi. Cumhuriyet Univ Hemşirelik Yüksek Okulu Derg. 2007;11(2):1–7.]
12. [Uğuz Ş, Toros F, Yazgan İnanç B, Çolakkadıoğlu O. Zihinsel ve/veya bedensel engelli çocukların annelerinin anksiyete, depresyon ve stres düzeylerinin belirlenmesi. Klinik Psikiyatri. 2004;7:42–47.]
13. [13–16.] Aysever H, Sakallı Demirok M. Özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin sosyal destek algılarının ve yılmazlık düzeylerinin incelenmesi. Ankara Univ Egit Bil Fak Özel Egit Derg. 2019;20(3):561–595. doi:10.21565/ozelegitimdergisi.467417.
17. [Aile ve Toplum. 2009;11(5):Sayı 17. ISSN: 1303-0256.]

ANTİPSİKOTİK KULLANIMI SONRASI GELİŞEN CLOCCS SENDROMUNA BAĞLI KATATONİ: BİR OLGU SUNUMU

Aila Gareayaghi¹, Sabriye Tuğçe Fidangül², Ezgi Şişman³

¹Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Eski İstanbul Yolu 10. Km. Umuttepe Yerleşkesi, Kabaoğlu, 41001/İzmit, Kocaeli, Türkiye aylingare@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8453-0321

²Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Eski İstanbul Yolu 10. Km. Umuttepe Yerleşkesi, Kabaoğlu, 41001/İzmit, Kocaeli, Türkiye tugce.akdeniz@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0009-0008-0977-2572

³Kocaeli Şehir Hastanesi, Psikiyatri Departmanı, Tavşantepe, Akif Sk. No:63, 41060 İzmit/Kocaeli, Türkiye, drezgisisman@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9496-991X

ÖZET

Giriş: Kısa psikotik bozukluk psikososyal stresle tetiklenebilir ve genellikle antipsikotiklerle tedavi edilir. Ancak nadiren corpus callosum sitotoksik lezyonları (CLOCCs) gibi nörolojik komplikasyonlar ortaya çıkabilir.

Olgu: 21 yaşında kadın hasta, kısa psikotik atak sonrası birçok psikiyatrik ilaç kullanımı sonucu katatoni geliştirmiştir. İdrar retansiyonu ve inkontinans gelişen hastada beyin MRG'sinde spleniumda CLOCCs ile uyumlu lezyonlar saptanmıştır. Brekspiprazol ve alprazolam kesildikten sonra lezyonlar gerilemiştir. Katatoni devam ettiği için EKT uygulanmış ve hastada tam klinik düzelme sağlanmıştır.

Sonuç: Bu olgu, kısa psikotik bozuklukta kullanılan antipsikotiklerin CLOCCs sendromu ve katatoni gibi ciddi komplikasyonlara neden olabileceğini göstermektedir. EKT, CLOCCs ilişkili katatonide etkili ve güvenli bir tedavi seçeneğidir.

Anahtar Kelimeler: CLOCCs Sendromu, sitotoksik ödem, korpus kallosum, katatoni

CATATONIA ASSOCIATED WITH CLOCCS SYNDROME FOLLOWING ANTIPSYCHOTIC USE: A CASE REPORT

Aila Gareayaghi¹, Sabriye Tuğçe Fidangöl², Ezgi Şişman³

¹Kocaeli University Hospital, Medical Faculty, Department of Psychiatry, Eski İstanbul Yolu 10. Km. Umuttepe Yerleşkesi, Kabaoğlu, 41001/İzmit, Kocaeli, Türkiye aylingare@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8453-0321

²Kocaeli University Hospital, Medical Faculty, Department of Psychiatry, Eski İstanbul Yolu 10. Km. Umuttepe Yerleşkesi, Kabaoğlu, 41001/İzmit, Kocaeli, Türkiye tugce.akdeniz@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0009-0008-0977-2572

³Kocaeli City Hospital, Department of Psychiatry, Tavşantepe, Akif Sk. No:63, 41060 İzmit/Kocaeli, Türkiye, drezgisisman@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9496-991X

ABSTRACT:

Background: Brief psychotic disorder may be triggered by psychosocial stress and treated with antipsychotics; however, rare neurological complications such as cytotoxic lesions of the corpus callosum (CLOCCs) may occur.

Case: A 21-year-old woman developed catatonia after receiving multiple psychotropic agents for a brief psychotic episode. She subsequently experienced urinary retention and incontinence. MRI revealed splenial lesions consistent with CLOCCs. After discontinuation of brexpiprazole and alprazolam, lesions regressed. Catatonia persisted and was successfully treated with electroconvulsive therapy (ECT), leading to full clinical remission.

Conclusion: This case highlights the potential for CLOCCs syndrome to emerge following antipsychotic use and underscores the efficacy of ECT in catatonia associated with CLOCCs. Clinicians should be vigilant for neuropsychiatric adverse effects, even with newer-generation antipsychotics.

Key Words: CLOCCs syndrome, Cytotoxic edema, Corpus callosum, Catatonia

INTRODUCTION

Brief psychotic disorder is characterized by delusions, hallucinations, disorganized speech, disorganized behavior, or catatonia lasting less than one month. According to the DSM-5 criteria, at least one of the symptoms must be delusions, hallucinations, or disorganized speech.[1] The underlying etiology may include traumatic experiences, as well as genetic, neurological, or environmental factors. Treatment involves pharmacotherapeutic and psychotherapeutic approaches, with antipsychotics and benzodiazepines being the primary pharmacological options. Catatonia is a neuropsychiatric syndrome characterized by significant changes in motor behavior, abnormal states in thoughts and emotions, and often impaired consciousness. Although initially associated with psychiatric disorders such as schizophrenia and bipolar disorder, catatonia has also been linked to numerous organic, neurological, and pharmacological conditions, as documented in the literature. Catatonia significantly impacts a patient's quality of life and, if untreated, can lead to life-threatening complications. Early diagnosis and appropriate treatment are critical, requiring a multidisciplinary approach to promptly identify and manage catatonia, prevent complications, and ensure functional recovery. Cytotoxic lesions of the corpus callosum (CLOCCs) are clinical-radiological conditions characterized by a specific pattern identified through magnetic resonance imaging (MRI). The causes of CLOCCs include various drug therapies, malignancies, infections, subarachnoid hemorrhage, metabolic disorders, trauma, spontaneous intracranial hypotension, and the early postpartum period. Since CLOCCs are secondary lesions associated with various clinical conditions, understanding their causes is essential to guide treatment effectively. This case report describes the management of catatonia in a patient with CLOCCs syndrome following a brief psychotic episode induced by medication use.[2]

CASE

A 21-year-old single female presented with complaints of inability to speak or walk, difficulty swallowing solid foods, lack of motivation, frequent crying episodes, muscle spasms and pain in her arms, constipation, decreased sleep and appetite, and an inability to perform daily tasks. Her first psychiatric clinic visit was four years ago due to severe exam anxiety, during which she was prescribed fluoxetine 20 mg/day. The patient reported no side effects during treatment, and the medication was discontinued under medical supervision after her symptoms resolved. Apart from a jaw surgery performed 1.5 years ago, her medical history was unremarkable. Her current complaints began one month prior to admission, triggered by a stressful family argument. She experienced sleep disturbances, repetitive discussions about the event, paranoid thoughts, visual hallucinations, and auditory hallucinations. She sought care at the psychiatry outpatient clinic of Kocaeli City Hospital, where brain CT and MRI revealed no organic etiology, leading to a diagnosis of dissociative disorder.

Treatment with olanzapine 5 mg/day and alprazolam 1 mg/day was initiated, but extrapyramidal side effects (EPS) developed, prompting a visit to a private psychiatric clinic. Biperiden 6 mg/day was added, partially reducing EPS but without significant improvement in psychiatric symptoms. Over the following month, the patient was treated with various medications, including sertraline 50 mg/day, fluoxetine syrup 20 mg/day, quetiapine 25 mg/day, mirtazapine 15 mg/day, and lurasidone 40 mg/day. Lurasidone exacerbated EPS symptoms, necessitating its discontinuation. Due to worsening symptoms and progression to catatonic posturing, she was referred to our clinic. On examination, the patient exhibited negativistic behavior (refusing to follow commands, maintaining a fixed position with her hands hovering over her thighs), mutism, rigidity, avolition, and catatonic stupor. She also had difficulty swallowing solid foods. Given her history of EPS and lack of improvement, brexpiprazole 0.5 mg/day was initiated. Due to the unavailability of lorazepam, alprazolam 0.5 mg/day was added. Electroconvulsive therapy (ECT) was planned, and informed consent was obtained. After three days without side effects, brexpiprazole was increased to 1 mg/day. During this period, the patient developed urinary retention, requiring catheterization. However, after one week, the patient developed a urinary tract infection, and the catheter was removed, leading to urinary and fecal incontinence. Further imaging revealed findings consistent with CLOCCs syndrome (See Figure 1 and Figure 2). Neurology consultation ruled out other neurological pathologies. Given the potential association of CLOCCs syndrome with neuroleptic use, brexpiprazole and alprazolam were discontinued. Follow-up imaging one week later showed resolution of cytotoxic edema, supporting a diagnosis of neuroleptic-induced CLOCCs syndrome. As catatonia persisted, ECT was initiated. Catatonic symptoms improved after the second ECT session, and the patient completed eight sessions in total. Her oral intake normalized, delusions and hallucinations subsided, and she regained the ability to move and express herself independently. After one week of observation without a caregiver, she was discharged on quetiapine 50 mg/day. During outpatient follow-ups, the patient reported no side effects or recurrence of symptoms on this regimen.

DISCUSSION

Cytotoxic lesions in the splenium region of the corpus callosum (SCC) are transient and localized lesions associated with various clinical conditions, including malignancies, infections, metabolic disorders, and medication withdrawal. The pathophysiology of these lesions reflects cytotoxic edema and reversible demyelination, though the precise mechanisms remain unclear. Hypotheses include intramyelinic edema, inflammatory cell infiltration, hyponatremia, oxidative stress, neuroaxonal damage, autoimmune processes, and cytotoxic edema, collectively termed "cytotoxic lesions of the corpus callosum" (CLOCCs)[2]. Isolated transient SCC lesions have been linked to the use or withdrawal of antiepileptic drugs (e.g., phenytoin, levetiracetam, carbamazepine, lamotrigine,

valproic acid, gabapentin, topiramate, lithium), cabergoline, prednisone, and neuroleptics (e.g., risperidone, olanzapine, aripiprazole, clozapine). The literature reports cases of CLOCCs syndrome associated with olanzapine use and abrupt discontinuation of lurasidone[3,4]. In our case, olanzapine was the first medication administered and was associated with severe EPS symptoms, while abrupt discontinuation of lurasidone preceded the onset of catatonia. It remains unclear whether one or both pharmacological agents triggered CLOCCs syndrome, but both could potentially play a role. CLOCCs syndrome is associated with neurological symptoms such as headaches, vomiting, diarrhea, altered cognitive states, seizures, confusion, behavioral changes, acute urinary retention, and delirium. Other reported symptoms include motor dysfunction, slurred speech, neck stiffness, coma, tremors, ataxia, drowsiness, dysarthria, visual disturbances, and dizziness. Cases with only headaches or fever without neurological symptoms have also been documented. In our patient, sudden urinary retention followed by incontinence of both urine and feces emerged after hospitalization, consistent with the literature[3,4]. Transient splenic lesions typically resolve completely within a month once the underlying cause is treated. Isolated, reversible lesions usually have a favorable prognosis; however, patients with severe neurological symptoms may have poor outcomes regardless of lesion resolution. In our case, antipsychotic use was considered the likely etiology for CLOCCs syndrome, leading to the discontinuation of antipsychotic medications. Follow-up MRI performed two weeks after discontinuation showed regression of cytotoxic edema. The patient exhibited catatonic symptoms, including posturing, grimacing, refusal to speak, unresponsiveness, resistance to movement, mutism, avolition, and catatonic stupor. The literature suggests benzodiazepines and/or electroconvulsive therapy (ECT) as first-line treatments for catatonia, with lorazepam being the preferred benzodiazepine.[5] In our patient, the condition was thought to be medication-induced, and ECT was prioritized for catatonia treatment. Catatonic symptoms, including posturing, negativism, mutism, grimacing, avolition, and catatonic stupor, improved after the second ECT session. After completing eight sessions of ECT, the patient fully recovered from catatonia and psychotic symptoms, regaining autonomy. This case supports the effectiveness of ECT in catatonia associated with CLOCCs syndrome. To our knowledge, there is a lack of research in the literature on catatonia due to CLOCCs syndrome following antipsychotic treatment. Antipsychotics used for treating brief psychotic episodes may, in rare cases, induce CLOCCs syndrome, potentially presenting with catatonia. These findings may raise concerns about medication use in such scenarios. ECT emerged as a safe and effective treatment option in our case. By presenting this case report, we aim to contribute to the understanding of this rare clinical phenomenon in the literature.

Figure 1

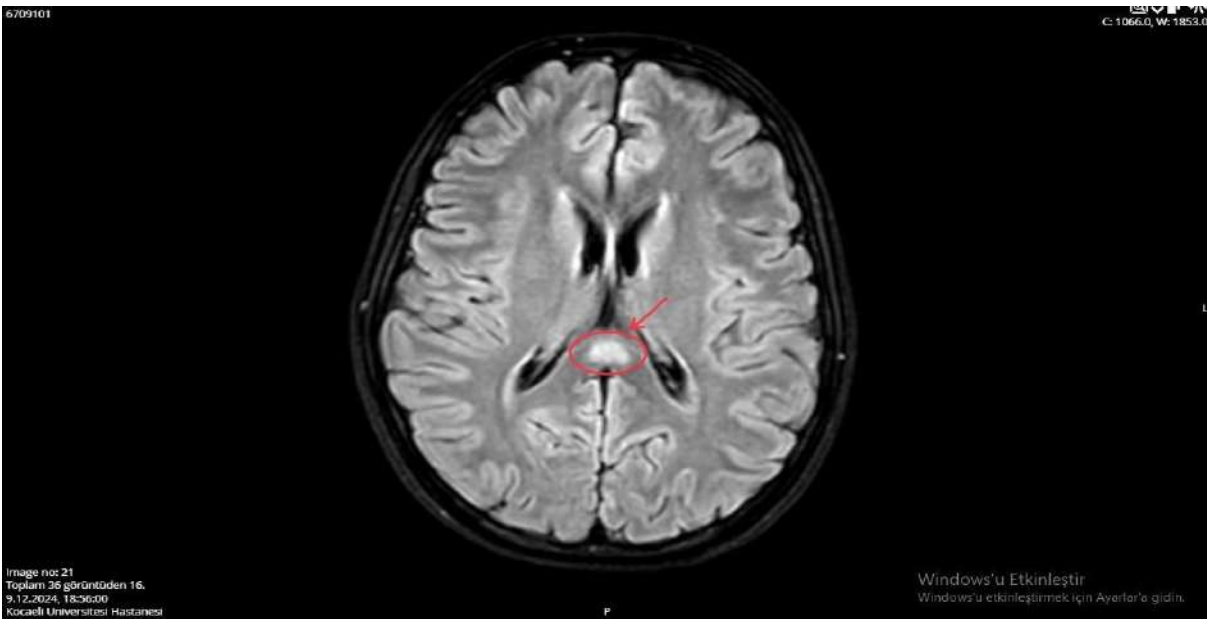

Figure 2

REFERENCES:

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. American Psychiatric Association; 2013. doi:10.1176/appi.books.9780890425596
2. Yum KS, Shin DI. Transient splenial lesions of the corpus callosum and infectious diseases. *Acute and Critical Care*. 2022;37(3):269-275. doi:10.4266/acc.2022.00864
3. Mirzayeva L, Tokgöz N, Cindil E. Cytotoxic Lesions of the Corpus Callosum: A Case Series. *Current Research in MRI*. Published online August 22, 2024. doi:10.5152/CurrResMRI.2024.23083
4. Ciriigliaro G, Di Bernardo I, Caricasole V, et al. Treatment-related transient splenial lesion of the Corpus Callosum in patients with neuropsychiatric disorders: a literature overview with a case report. *Expert Opin Drug Saf*. 2020;19(3):315-325. doi:10.1080/14740338.2020.1731472
5. Rogers JP, Zandi MS, David AS. The diagnosis and treatment of catatonia. *Clinical Medicine*. 2023;23(3):242-245. doi:10.7861/clinmed.2023-0113

YAŞLI KADINLARDA BEDEN ALGISI: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Nur Elçin Boyacıoğlu¹, Münire Temel²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Alkent 2000 Mah. Yiğittürk Cad. No:5/9/1 Posta Kodu: 34500 Büyükçekmece/İstanbul/Türkiye, nurelcin.boyacioglu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8138-7347,

²Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ/Türkiye, muniretemel@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8099-6287

ÖZET

Giriş-Amaç: Günümüzde “üretken, verimli, genç bedenin değer haline gelmesi” ile yaşlılığın bu verimli beden anlayışına uymadığı düşüncesini beraberinde getirmiştir. Bu nedenle yaşlanmanın ötelenmesi gereken bir durum olduğu; dolayısıyla bir dizi bireysel çabayı gerektirdiği fikrinin önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın amacı, yaşlı kadınların bedenlerindeki değişiklikleri ve bunların beden imajı üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma nitel tasarımı bir fenomenolojik çalışmadır. Araştırma yüz yüze görüşme ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler Türkiye'nin farklı şehirlerinde yaşayan 31 yaşlı kadın katılımcıdan toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmanın sonunda 2 ana tema ve 6 alt tema elde edilmiştir. Ana temalar; yaşlı kadınların algıladığı fiziksel değişimler ve yaşlı kadınların yaşlı kadınlardaki fiziksel değişimlere ilişkin görüşleridir. Alt temalar ise; yaşlı kadınların fiziksel değişimler hakkındaki deneyimleri ve düşünceleri, yaşlı kadınların fiziksel değişimlerle başa çıkması, yaşlı kadınların toplumun tepkisiyle başa çıkması, yaşlı kadınlardaki fiziksel değişimlere toplumun tepkileri ve yaşlı kadınların fiziksel değişimlerle başa çıkma biçimlerine toplumun tepkileridir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuçlar, yaşlı kadınların vücutlarındaki fiziksel değişimlerin farkında olduklarını ve genellikle bunlara karşı olumsuz bir görüşe sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca, toplumdaki gençlerin yaşlı kadınların vücutlarına karşı olumsuz bir görüşe sahip olduğu ve yaşlı kadınların toplumun tepkisinden rahatsız olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Beden imajı, Başa çıkma becerileri, Kadın

BODY PERCEPTION IN OLD WOMEN: A PHENOMENOLOGICAL STUDY

Nur Elçin Boyacıoğlu¹, Münire Temel²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Alkent 2000 Mah. Yiğittürk Cad. No:5/9/1 Posta Kodu: 34500 Büyükçekmece/İstanbul/Türkiye, nurelcin.boyacioglu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8138-7347,

²Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ/Türkiye, muniretemel@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8099-6287

ABSTRACT

Introduction and Aim: Today, with the “productive, efficient, young body becoming a value”, it has brought with it the idea that old age does not fit into this concept of a productive body. Therefore, the idea that aging is a situation that needs to be postponed; therefore, it requires a series of individual efforts is gaining importance. The aim of this research is to assess the changes in the bodies of old women over time, and their implications for body image.

Methods: The research is a phenomenological study in qualitative design. The research was conducted with a face-to-face interview. The semi-structured interview form was used as a data collection tool. Data were collected from 31 elderly female participants living in different cities of Turkey.

Results: At the end of the research, 2 main themes and 6 sub-themes were obtained. Main Theme 1. Elderly women's views on their own physical changes Sub-theme 1. Physical changes perceived by older women Sub-theme 2. Older women's experiences and thoughts about physical changes Sub-theme 3. Coping with physical changes by older women Sub-theme 4. Older women's coping with society's reaction Main Theme (2) Elderly women's views on physical changes in elderly women Sub-theme 1. Society's reactions to physical changes in older women Sub-theme 2. Society's reactions to the way old women cope with physical changes

Conclusion and Recommendations: The results show that older women are aware of the physical changes in their bodies and often have a negative view of them. In addition, it can be said that young people in society have a negative view of old women's bodies and that old women feel uncomfortable with society's reaction.

Key Words: Aged, Body Image, Coping Skills, Female

GİRİŞ

Yaşlanma anne karnında başlayıp yaşamın sonuna kadar devam eden biyopsikososyal değişimlerin yaşandığı bir süreçtir [1]. Yaşlılık ise yaşamın doğal ve kaçınılmaz bir evresi olup, fizyolojik, biyolojik, psikolojik ve toplumsal boyutlara sahiptir [2,3]. Yaşlanma ile bedende oluşan anatomik ve fizyolojik değişiklikler solunum sistemi, kardiyovasküler sistem, gastrointestinal sistem, nörolojik sistem, endokrin sistem, bağışıklık sistemi, kas-iskelet sistemi, boşaltım sistemi, deri, görme, işitme, tat ve koku gibi bedenin bütününde kendini göstermektedir. Bu değişiklikler doku yıpranmaları ve organların fonksiyonlarının azalmasıyla yaşlının işlevlerinde kademeli bir düşüşe yol açmakta ve yaşlının günlük yaşam aktivitesini, çalışma hayatını, bağımlılık durumunu ve çevresi ile iletişimini etkilemektedir [4,5]. Kişinin kendi dünyasında bedeninin farkında olması ve bedenini nasıl tanımladığı ‘beden algısı’ olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle beden algısı, zihnimizde oluşturduğumuz kendi bedenimizin resmi, yani bedenin kendimize görünme şeklidir [6]. Fiziksel değişimler beden algısını etkileyen unsurlardan biridir [7]. Beden, bireyin toplumsallaşma sürecinin temelini oluşturur. Beden bireylerin çevresini algıladığı ve aynı zamanda çevresi tarafından algılandığı bir araçtır. Yaşlanma sürecinde bedende oluşan değişimler bireylerin kendileriyle ve çevreleriyle kurdukları bağı etkileyebilir ve bireylerin bedenlerine yabancılaşmasına sebep olabilir. Günümüzde “üretken, verimli, genç bedenin değer haline gelmesi” ile yaşlılığın bu verimli beden anlayışına uymadığı düşüncesini de beraberinde getirmiştir. Bu ise yaşlanmanın ötelenmesi gereken bir durum olduğu dolayısıyla bir dizi bireysel çabayı gerektirdiği fikrinin önem kazanmasına yol açmaktadır. Öte yandan gençliğin yüceltilmesi, yaşlanma karşıtı uygulamaları ile yaşlılığın ve yaşlılığın belirtilerinden kaçınma da önemli bir etkinliğe dönüşmektedir [8]. Yaşlanma karşıtı anlamına gelen anti-aging kavramında çeşitli yaşlanmayı geciktirme uygulamaları yer almaktadır. Anti-aging uygulamaları egzersiz yapma, beslenmeyi düzenleme, kozmetik ürünlerden yararlanma ve medikal işlemler yaptırma gibi örnekleri içermektedir [9]. Özellikle kadınlar yaşlanmaktan daha fazla fazla korkmakta ve yaşlanmayı geciktirmeye çalışmaktadırlar. Literatürde genç bireylerde beden algısının değerlendirildiği pek çok çalışma olmasına rağmen, yaşlı bireylerin beden algısı konusunda yeterli çalışma yoktur. Bu çalışmada 65+ kadınların yaşlanma ile tanık oldukları bedensel değişimi nasıl algıladıklarını, anti-aging uygulamalara başvurma durumlarını ve bu algı ve davranışlarla ilişkili olabilecek fiziksel, sosyal ve psikolojik bileşenleri incelemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma deseni: Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan ve katılımcıların araştırma konusu ile ilgili olay ya da olayları nasıl algıladığı, kavramsallaştırdığını ve değerlendirdiğini ortaya çıkarmaya imkan tanıyan fenomenolojik bir araştırma olacaktır. Veriler 20 Şubat- 9 Haziran 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın örnekleme belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan “Ölçüt Örnekleme Yöntemi” kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçütler araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Ölçütler: soruları anlama ve fikirlerini ifade edebilecek yeterlilikte olma, 65 yaş ve üzeri kadın cinsiyete sahip olma, menopoza girmiş olmadır. Ciddi fiziksel veya psikolojik engele sahip olan bireyler, çalışma dışında bırakılmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan bireylere, sosyal çevre aracılığı ile toplumdan ulaşılmıştır (çalışma herhangi bir kurumda yürütülmediğinden, kurum izni alınmamıştır).

Örneklem büyüklüğü: Niteliksel araştırma tasarımları, örneklem büyüklüğü için belirlenmiş bir kuralın olmadığı, araştırma sorusu ve amacı doğrultusunda örneklem büyüklüğüne karar verilebilen, esnek bir yapıya sahiptir. Bu çalışmada örneklem büyüklüğü, teorik doygunluğa ulaşma yöntemi ile elde edilmiştir. Yani, araştırma sorusunun yanıtı olabilecek kavramların ve süreçlerin tekrar etmeye başladığı aşamaya kadar veri toplamaya devam edilmiştir. Görüşmeler yüz yüze yürütülecek olup; veri doygunluğunun sağlandığı düşünüldüğünde çalışma tamamlanmıştır.

Veri toplama araçları: Derinlemesine görüşme yöntemi aracılığıyla, yarı-yapılandırılmış formlar ile toplanmıştır. Sosyo- demografik bilgiler için araştırmacıların hazırladığı (yaş, ekonomik durum, medeni durum, eğitim durumu) görüşme formu kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulmuştur. Çalışmada görüşmeler esnasında sadece not tutulmuştur. Hafıza faktörü göz önünde bulundurularak, görüşmeler kişinin kendi ifadeleri ile görüşme esnasında yazıya dökülmüştür. Her bir bireysel görüşmenin yaklaşık 30- 45 dakika sürmüştür.

BULGULAR

Çalışmaya katılan kadın yaşlıların demografik özellikleri Tablo1’de verilmiştir. Katılımcıların yaşları 63-83 arasında değişmekte, çoğunluğu ilkokul mezunu ve evlidir.

Tablo 1. Kadın Yaşlıların Demografik Özellikleri

Yaşlı kodu	Yaş	Eğitim Durumu	Ekonomik Durumu	Medeni Durumu
K1	68	Lise	Gelir gidere eşit	Evli
K2	83	İlkokul	Gelir gidere eşit	Dul
K3	73	Yok	Gelir gidere eşit	Dul
K4	65	İlkokul	Gelir giderden az	Evli
K5	88	Yok	Gelir giderden az	Evli
K6	66	İlkokul	Gelir gidere eşit	Dul
K7	70	Üniversite	Gelir gidere eşit	Evli
K8	63	Lise	Gelir gidere eşit	Bekar
K9	73	İlkokul	Gelir giderden az	Dul
K10	74	Lise	Gelir giderden fazla	Evli
K11	68	Ortaokul	Gelir gidere eşit	Evli

K12	70	İlkokul	Gelir giderden az	Evli
K13	76	Lise	Gelir gidere eşit	Bekar
K14	70	İlkokul	Gelir gidere eşit	Evli
K15	65	Lise	Gelir gidere eşit	Evli
K16	79	İlkokul	Gelir gidere eşit	Dul
K18	73	İlkokul	Gelir gidere eşit	Bekar
K19	67	Üniversite	Gelir giderden fazla	Evli
K20	65	Lise	Gelir gidere eşit	Dul
K21	75	Ortaokul	Gelir gidere eşit	Dul
K22	65	İlkokul	Gelir gidere eşit	Evli
K23	67	İlkokul	Gelir giderden az	Evli
K24	67	İlkokul	Gelir giderden fazla	Evli
K25	68	Lise	Gelir gidere eşit	Evli
K26	65	Lise	Gelir gidere eşit	Evli
K27	67	Lise	Gelir gidere eşit	Evli
K28	67	İlkokul	Gelir giderden az	Dul
K28	72	Ortaokul	Gelir giderden eşit	Evli
K29	70	İlkokul	Gelir gidere eşit	Dul
K30	69	Lise	Gelir giderden az	Evli
K31	75	İlkokul	Gelir giderden az	Dul

Kadın yaşlıların beden algısını değerlendirmeye yönelik yapılan bu çalışmada, yaşlıların kendi bakış açıları doğrultusunda ve toplumun kendilerine bakış açılarından etkilenecek oluşan beden algıları iki ana tema ve buna bağlı alt temalar altında değerlendirilmiştir.

Tema 1: Kadın yaşlıların kendi bedensel değişiklikleri ile ilgili görüşleri

Alt tema 1. Kadın yaşlıların algıladığı bedensel değişimler

Kadın yaşlılar yaşlanma ile bedenlerinde oluşan değişimleri; ciltte buruşma, kırışma, sarkma, lekelenme, saçlarda beyazlama ve dökülme, diş kaybı, kilo alma, postürde bozulma, duylarda azalma, güç ve kuvvette azalma, ağrı çekme kodları ile dile getirmişlerdir. Aşağıda bazı katılımcı ifadelerine yer verilmiştir:

....Ağrılar oluyor, saçlar beyazlıyor, kemiklerimiz çöküyor, bükülüyor. Cilt gerginliği gidiyor, pırıl pırıl cildim vardı şimdi gergin durmuyor.

...Bel bölgem sarkmaya başladı, kol altlarım sarktı, lekeler çıktı ellerimde, kilo aldım, kırışıklarım var yüzümde ve ellerimde.

...Yüzüm sarktı, boynum kırıştı, gözlerim yakını göremez oldu, saçlarım beyazladı, ellerim kırıştı, ayaklarım ağrıyor, yürümekte güçlük çekiyorum, göbeğim ve memelerim baya sarktı..

....Göbeğim sarktı, kollarım sarktı. Vücudumda yüzümde, ellerimde lekelenmeler oldu. kemik erimesi var o yüzden boyumda kısalma oldu. Diş kayıplarım oldu.

Alt tema 2. Kadın yaşlıların bedensel değişimlere yönelik duygu ve düşünceleri

Kadın yaşlılar bedensel değişimlerine yönelik; güzelliğini kaybettiği için üzülmeye, hareket yeteneği azaldığı için kaygılanma, bedenine gençken daha iyi bakmadığı için pişmanlık, genç bedene duyulan özlem, kabullenme ve doğal görme, dert etmeme gibi duygular yaşamaktadır. Örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

..... Ben gençken kendimi çok yıprattım, çocuktur, geçim derdidir, köy hayatıdır derken çöktük.

.....Ben kendimle barışık olduğum için çok da bir şey hissetmedim açıkçası. Yaşamayı seviyorum, kendimi seviyorum vücudumda ortaya çıkan bu değişimler beni rahatsız etmedi.

.....Başkasına muhtaç edecek etkenlerin yaşlılıkla beraber ortaya çıkması insanı kötü hissettiriyor.

En basitinden merdivenleri inip çıkamıyorsun, elin ayağın tutmuyor. Korkuyorum tekrar düşmekten.

.....Gözle görülür bir değişim olduğu için ister istemez kişinin kendini kötü hissetmesine neden oluyor.

Çirkinmişim hissiyatı oluştu.

.....Gençliğimi özliyorum, gençken köyümüzün en güzeli bendim, o günler hiç bitmesin istiyor insan, o rüyayı yaşatmaya devam etmek istiyor.

Alt tema 3. Kadın yaşlıların bedensel değişimlerle baş etmesi

Katılımcıların birçoğunun değişimlerle baş etmede makyaj, krem ve saç boyama ile değişimleri gizlemeye çalışma, yürüyüş ile bedeni dinç tutmaya çalışma, kiloyu dengelemeye çalışma gibi yöntemler uyguladıklarını bazılarının ise herhangi bir şey yapmadığı ve kabullendiği anlaşılmıştır. Aşağıda katılımcı örnek ifadeleri sunulmuştur:

....Meyve sebze yiyorum, sağlıklı besleniyorum. Özel bir bakımım yok, sadece temizleniyorum, yıkıyorum.

....Her gün yürüyüş yapıyorum, bacaklarımın ağrısına iyi geliyor. Bazen kahve içtikten sonra telvesini yüzüme sürüyorum.

.....Yüzümdeki lekeleri makyaj yaparak kapatmaya çalışıyorum rahatsız ediyor beni. Onun dışında gücüm yok eskisi kadar bütün işlerimi yavaş yavaş yapmaya çalışıyorum

.....Dış görünüşüme özen gösteririm, giyinişime de çok dikkat ederim. Daha özgüvenli hissediyorum kendimi dış görünüşüm iyiye.

.....Benim bunun için kullandığım kremlerim var, kızım alır bana, ben de gece yatmadan kullanırım.

Alt tema 4. Kadın yaşlıların toplumun tepkisi ile baş etmesi

Bazı kadın yaşlılar bedenlerindeki değişimlere yönelik yakın ve uzak çevresinden gelen tepkilere üzülmeye, sinirlenme, kendini savunma gibi tepkiler verebilirken, bazıları bu tepkilere önem vermeme

ve onların da benzer durumlar yaşayacağını düşünüp teselli olma gibi yaklaşımlarla baş etmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

.....Dediğim şey nasihat oluyor siz de göreceksiniz diye uyarıyorum ama herkes de kendine göre haklı tabi

.....Yani saygılarından yapıyorlar ama kendi işimi yapmama izin verseler daha saygın olurlar benim gözümde, sonuçta ben onlardan yardım istemiş değilim. Mümkün olduğunca kırmadan reddediyorum ama nafile yapmaya devam ediyorlar .

....Herkes bilir ya toplumda güzellik algısı olarak genç, zayıf ,bakımlı, çekici olmak gerekir. Tabi yaşlanınca bunlar elimden gitti onun için kendimi güzel bulmuyorum açıkça söylemek gerekirse.

.....Bu imaların hepsinin karşısında durmaya çalışıyorum. Yaşlıyım diye onu yapamazsın diyenlere karşı onu yapmaya çalışıyorum.

Tema 2: Toplumun yaşlı kadınların bedensel değişiklikleri ile ilgili görüşleri

Alt tema 1. Toplumun yaşlı kadınların bedensel değişimlerine gösterdiği tepkiler

Katılımcıların ifadelerinden anlaşıldığı üzere yaşlının çevresindekiler yaşlıya yönelik; bedensel olarak yetersiz olduğunu söyleme, acıma ve küçümseme, alay etme gibi olumsuz tepkiler yanında dinç ve genç görünen yaşlıya övgü gibi tepkiler veya bir tepki vermeme tutumlar içerisinde olabilmektedir. Aşağıda örnekler verilmiştir:

.....Sen ne kadar güzeldin, ne kadar değiştin yaşlandın, diyorlar. Benim tanıdığım büyüklerim akrabalarım söylüyor bunları...

.....Çevrem de yaşlı olduğumla ilgili herhangi bir ima olmadı, aksine beni çok dinç ve enerjik buluyorlar. Sen çok enerjiksın bu enerjiyi nerden buluyorsun diyorlar hatta

.....bölgedeki çocukların da değişik davranışları var. Hep bir alay etme hali içerisinde. Yavaş yürümemle dalga geçiyorlar genelde.

.....Şu tarz oluyor 'sen yaşlısın bunu yapamazsın, senin gücün yetmez, bu yaşta bunu yapıyor ' gibi imalar oluyor bazen.

Alt tema 2. Toplumun yaşlı kadınların bedensel değişimlerle baş etme şekline gösterdiği tepkiler

Çevresindeki bireylerin kadın yaşlıları bedensel değişimle baş etme biçimine yönelik tepkileri; bedenini yormaması gerektiğini düşünme, kısıtlamaya çalışma, ayıplama ve yargılama gibi değişik tepkiler olabilmektedir. Aşağıda katılımcıların bu konudaki ifadeleri yer almaktadır:

.....Elbette oluyor bunu gelip yüzüne söylemiyorlar ama insan hiss ediyor. Akşamları bir saat kadar yürüyüş yapıyorum, yanımda komşular olmayınca başka insanlardan 'ne gerek var' diye cümleler duyuyorum rahatsız ediyor.

....Tabi ki oluyor öncelikle sadece gençleri söylemiyorum genel olarak insanlar bir algı yaratıyorlar kafalarında, Mesela yaşlısın ne gerek var saçlarını boyamaya, daha yaşına uygun kıyafetler giy gibi.

....Yaşlısın yerine otur, kalkma düşersin, bir yerini incitirsin diyorlar beni tanımayanlar

TARTIŞMA

Çalışmada elde edilen kadın yaşlıların beden algılarına yönelik temalar literatür eşliğinde tartışılmıştır. Çalışmaya katılan yaşlı bireylerin hepsi yaşlanmaya bağlı bedenlerindeki değişimi fark etmiş olup, bu değişimler kozmetik açıdan ve bedeni kullanabilme açısından çoğunlukla olumsuz niteliktedir. Ülkemizdeki yaşlı bireylerin yaşlılık dönemini çoğunlukla zor bir süreç olarak tanımladıkları ve yaşlılığı ‘bedeni istenilen şekilde kontrol edememeye bağlı muhtaçlık, hastalık, eksiklik ve ölüm’ kavramları ile değerlendirdikleri belirtilmiştir [10]. Yaşlılar çoğunlukla bedensel değişimler sonucu fiziksel işlevlerini yerine getirmede sorun yaşadıklarını belirtmekte olup, kadın yaşlılar kendilerini daha yorgun ve bitkin hissettiklerini dile getirmektedir. Ayrıca ağrı ve bununla ilgili kısıtlılığı olanların, sağlığını olumsuz değerlendirenlerin, enerjisini düşük bulanların beden algılarının daha düşük olduğu görülmektedir [12]. Bu çalışmada kadın yaşlıların çoğunluğunun bedensel değişimlere yönelik üzüntü, kaygı ve pişmanlık gibi olumsuz duygular içinde olduğu anlaşılmıştır. Az sayıdaki yaşlı ise değişimleri normal bir süreç olarak kabul etmektedir. Kadın yaşlılarda beden imajını inceleyen bir sistematik derleme çalışmasında; kadınların genellikle yaşam boyu bedensel memnuniyetsizlik yaşadıkları ve bunun yaşla arttığı ifade edilmiştir. Birçok yaşlı kadının bedenlerinden memnun olmadığı ve bunun yaşlanma karşıtı söylemleri güçlendiren gerçekçi olmayan güzellik standartlarından kaynaklandığı belirtilmiştir. Beden memnuniyetsizliğinin duygusal sıkıntı ve sosyal izolasyona neden olarak kötü sağlık davranışlarına (riskli kozmetik prosedürler, diyetler, aşırı egzersiz) yol açabildiğine vurgu yapılmıştır [13]. Bir çalışmada kadın yaşlıların psikolojik iyi oluş düzeyinin düşük bulunduğu ve öz-sefkatini ve beden imajının psikolojik iyi oluşu belirlediği bulunmuştur [13]. Bunu destekler nitelikteki bir diğer çalışmada da beden memnuniyeti yüksek olan yaşlıların yaşam kalitesinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir. [12] Beden imajının yaşlı kadınlar için kendini değerlendirmede önemli bir boyut olmaya devam ettiği görülmektedir [14]. Bu çalışmada yaşlı kadınların bedensel değişimlerle baş etme davranışlarının diyet, kozmetik ürünler, yürüyüş gibi aktivitelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Koreli yaşlılarla yapılan bir çalışmada yaşlıların olumsuz yaş stereotipleriyle başa çıkmak ve yaşlanma karşıtı ihtiyaçlarını karşılamak için sorun odaklı ve duygu odaklı iki tür başa çıkma davranışı kullandığı bulunmuştur. Sorun odaklı yaklaşımlarda; diyet, check up, alkol ve sigaradan uzaklaşma, okuma alışkanlığını artırma, parlak, temiz kıyafetler giyme, saç boyama ve cilt bakımı yapma, gözlük, tıbbi bel koruyucu, uygun ayakkabı giyme gibi davranışları uygulamaktadır. Duygu odaklı başa çıkmada ise genç nesille sosyal ilişkileri ve grup etkinliklerini artırma, yaşlılar için küçük hatırlatıcılar ve basit tasarımlar kullanma gibi yaklaşımlar bulunmaktadır [15]. Ülkemizde genç, yetişkin ve yaşlı kategorisindeki 650 kadın ile yapılan bir çalışmada anti-aging davranışları incelenmiştir. Kadınların

büyük bölümünün anti-aging kavramını gençlik ve güzellik kavramları açısından algıladıkları ve maddi durumlarına göre buna yatırım yaptıkları anlaşılmıştır. Katılımcıların hepsinin saç boyama, güneçten korunma, yüz kremi kullanma uygulamalarının en az birini yaptıkları belirlenmiştir.[9] Diğer yandan bu çalışmada bazı yaşlıların bedenlerine yönelik bir uygulamada bulunmadığı, bedensel değişiklikleri kabul ettiği görülmüştür. Rodgers ve ark. (2022) [14] yaşlı bireylerde yaşa bağlı oluşan değişimlerin pozitif yeniden değerlendirme ile kabul edilmesinin beden memnuniyetini artırdığını ve bunun da yaşam kalitesinde artış ve depresif semptomlarda azalmaya yol açtığını söylemektedir. Çalışmamızdaki bedensel değişimi sorun etmeyen yaşlıların bu doğrultuda bir baş etme geliştirdiği düşünülebilir. Yaşlanmanın yaşlı birey açısından fiziksel yönü dışında toplumda psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve kültürel yansımaları bulunmaktadır. Beden, yaşlılığın sorun olarak görülmesinde en merkezi yerde olup, yaşlanan beden gerileyen bir beden olarak algılanmaktadır. Sosyal etkileşimlerimizde yaşadığımız yaşçı tutum ve davranışlar buna örnektir. [16] Ülkemizde katılımcı sözlükler üzerinden yaşlı algısını değerlendiren bir çalışmada 690 içerik analiz edilmiş ve fiziksel olarak yaşlı algısının saç dökülmesi/ağarması, kırışmış deri, motor becerilerde/bedensel fonksiyonlarda bozulma açısından şekillendiği görülmektedir [17]. Bizim çalışmamızda kadın yaşlıların çoğunun toplumun yaşlının bedensel değişimlerine yönelik tepkilerinden rahatsız olduğu ve kendi beden algılarının da bundan etkilendiğini yönündedir. Az sayıdaki yaşlıda ise toplumun tepkisini bu denli önemli bulmamıştır. Sıklıkla dile getirilen toplum tepkileri; bedensel işlevler için yetersiz görülme, görünümle alay edilmesi iken, bazı yaşlılarda yaşa göre dinç bir bedene sahip olmanın takdir edilecek bir yönü olduğu üzerinde yoğunlaşmıştır. Günümüzde geleneksel dünyanın bilge yaşlılığından postmodern bakışla genç, dinç ve bakımlı yaşlılığa geçişin olduğu görülmektedir [18]. Yaşlanma, bedensel gerileme ve yıpranma süreci olarak anlamlandırılmaktadır. Bedensel değişiklikler güzellik, kimlik ve toplumsal değer kaybını getirmekte, kadın yaşlılar normatif güzellik ideallerinden uzakta tutulmaktadır [11]. Yaşlanma karşıtı endüstri kitle iletişim araçlarının da desteğiyle yaşlı bireylere yeni imajlar yüklemekte, olumsuz yaş stereotiplerinin oluşturduğu stres, yaşlı bireyi yaşlanma karşıtı ürünlere yönelten bir savunma tepkisi olabilmektedir [15]. Toplumda yaşlı beden istenmeyen bir durum olarak görülmekle birlikte bu çalışmada elde edilen diğer veri toplumun yaşlının yaşlanma karşıtı davranışlarını gereksiz bulduğu, yargıladığı ve engellediği yönündedir. Bu doğrultuda aslında günümüzde yaşlılardan istenilen gençmiş gibi görünmek değil, yaşlı olmadığını göstermektir.[18] Toplumda yaşlılık, yaşlanma ve yaşlanan beden ile ilgili olumsuz algıyı ortadan kaldırmanın yolu yaşlıların aktif ve başarılı yaşlanma deneyimleriyle ilgili olup, yaşlıların kendilerine dayatılan yaşçı bakış açısıyla mücadele edebilecek güce sahip olduğu düşünülmektedir [16].

KAYNAKLAR

1. Tereci D, Turan G, Kasa N, Öncel T, Arslansoyu N. Yaşlılık kavramına bir bakış. Ufuk Ötesi Bilim Dergisi. 2016;16(1):84-116.
2. Bardakcı MÖ. İnsanın üçüncü çağı: yaşlılık üzerine sosyolojik tartışmalar. Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD). 2019;10(20):89-107.
3. Öksüzokyar MM, Eryiğit SÇ, Düzen KÖ, Mergen BE, Sökmen ÜN, Ögüt S. Biyolojik yaşlanma nedenleri ve etkileri. Mehmet Akif Ersoy Univ J Health Sci Inst. 2016;4(1).
4. Ağar A. Yaşlılarda ortaya çıkan fizyolojik değişiklikler. Ordu Univ J Nurs Stud. 2020;3(3):347-354.
5. Bozkurt R. Pürüzsüz yaşlanma: yaşlanma karşıtlığı, beden ve benlik deneyimleri üzerine fenomenolojik bir inceleme [doctoral dissertation]. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2023.
6. Kale K, Akyol K, Karagöz M. Beden algısı. In: Kale M, ed. Beden Algısı: Tanımı, Tarihçesi ve Beden Algısı ile İlgili Kavramlar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2023:2.
7. Keskin B. Estetik operasyon geçirmiş bireylerde beden algısı ve sosyal kaygı arasındaki ilişki [master's thesis]. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2018.
8. Dana, A., Ranjbari, S., Mosazadeh, H., Maliszewski, W. J., & Blachnio, A. (2022). Correlations of accelerometer-measured physical activity with body image and quality of life among young and older adults: A pilot study. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(22), 14970.
9. Yaylagül NK, Gündüz G, Güzeller CO. Yaşlanmadan yaşamak: farklı gelir düzeyindeki kadınların anti-aging davranışları üzerine bir araştırma. İstanbul Univ J Sociol. 2016;36(2):393-410.
10. Yılmaz MS, Mermutlu A. Yaşlı bireylerde yaşlılık algısı ve ölüm kaygısı. Olgu Sosyoloji Dergisi. 2023;2(1):47-58.
11. Cameron E, Ward P, Mandville-Anstey SA, Coombs A. The female aging body: a systematic review of female perspectives on aging, health, and body image. J Women Aging. 2019;31(1):3-17. doi:10.1080/08952841.2018.1449586.
12. Öngören B, Aydemir İ, Öngören Z. Yaşamevinde kalan yaşlıların yaşam kalitesi ve beden algıları. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2018;29(2):98-113.
13. Calpbinci P, Kısa G, Akbay Kısa AS. Yaşlı kadınlarda öz-şefkat ve beden imajının psikolojik iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. Mersin Univ Sağlık Bilim Derg. 2024;17(1):97-108.
14. Rodgers RF, Berry R, Laveway K, Carrard I. Positive body image, intuitive eating, and psychosocial functioning among older women: testing an integrated model. Eat Behav. 2022;45:101627.
15. Bae H, Jo SH, Han S, Lee E. Influence of negative age stereotypes and anti-aging needs on older consumers' consumption-coping behaviours: a qualitative study in South Korea. Int J Consum Stud. 2018;42:295-305.
16. Varışlı B. Biyotıp ve yaşlılığın toplumsallığı arasında sıkışan yaşlanan beden: Foucault ve Bourdieu perspektifinden bir değerlendirme. Senectus. 2023;1(1):51-65. doi:10.26650/senectus.2023.1.1.0007
17. Cerrah L, Baran M. Katılımcı sözlüklerde yaşlı ve yaşlılık algısı. Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. 2020;1(1):99-126.
18. Bektaş OE. Postmodern dünyada yaşlı olmak. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2017;10(2):9-18.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE RİSKLİ İNTERNET KULLANIMI, UYKU KALİTESİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Şemsi Karabulut¹, Songül Kamışlı²

¹Hacettepe İhsan Doğramacı Çocuk Hastanesi, Ankara, Türkiye, e-mail, guneseait-0692@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7524-2317

² Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Çankırı, Türkiye, E-mail, songulkamisli@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2709-3433

ÖZET

Giriş-Amaç: Üniversite öğrencileri artık günlük yaşamın bir parçası olarak interneti kullanmaktadırlar. Ancak internetin uygunsuz ve aşırı kullanımı fiziksel, bilişsel ve uyku sorunlarına neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinde riskli internet kullanımı ile uyku kalitesi arasındaki ilişkiyi ve ilişkili faktörleri incelemektir.

Yöntem: Bu kesitsel tanımlayıcı çalışma, 400 hemşirelik yüksek lisans öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği (YİBÖ) ve Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov Testi, Spearman's Rho Katsayısı, Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis H Testi, Dunn Testi ve Lojistik Regresyon Analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinden 17-20 yaş arası olanların, 21 ve üzeri yaştakilerden, birinci sınıfta okuyanların, diğer sınıflarda okuyanlardan, günde 3 saat ve daha fazla internet kullananların, daha az kullananlara YİBÖ puanlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Sigara içen, yurttan kalan öğrenciler ve günde 3 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin uyku kalitesinin daha düşük olduğu belirlendi. Ayrıca öğrencilerin YİAS puanları ile PUKİ puanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin kişisel ve mesleki gelişimleri için internet çok önemlidir. Bununla birlikte onların kontrollü ve bilinçli internet kullanımının, düzenli uyku ve yararlı alışkanlıklar gibi sağlıklı yaşam davranışlarının önemi konusunda eğitilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, Hemşirelik öğrencileri, Uyku kalitesi

RISKY INTERNET USE, SLEEP QUALITY, AND ASSOCIATED FACTORS AMONG NURSING STUDENTS

Şemsi Karabulut¹, Songül Kamışlı²

¹ Şemsi Karabulut, Hacettepe University, İhsan Doğramacı Children's Hospital, Ankara, Turkey, e-mail guneseait-0692@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7524-2317

² Songül Kamışlı, Faculty of Health Science, Gerontology Department, Çankırı Karatekin University, Çankırı, Turkey, songulkamisli@karatekin.edu.tr; ORCID: 0000-0002-2709-3433.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Undergraduate students now use the Internet on a daily basis, but inappropriate and excessive Internet use can result in physical, cognitive and sleep problems. The aim of this research is to explore the relationship between risky internet usage and sleep quality in undergraduate Turkish nursing students.

Methods: This cross-sectional study consisted of 400 nursing graduate students. Personal Information Form, Young's Internet Addiction Scale-YIAS and Pittsburgh Sleep Quality Index-PSQI were used to collect data. In order to evaluate the data, Kolmogorov-Smirnov Test, Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis H Test, Dunn Test and Logistic Regression Analysis were employed.

Results: The research's results show that students aged 17 to 20 were significantly different from those aged 21 and more, first-graders students compared to those who study in other classes, and those who live at home compared to those who dormitory. It was revealed that those who use the internet for three hours or more each day are more likely to participate in risky internet behavior than those who use it less. The smokers, students living in dorms, and students who use the internet for at least three hours per day were shown to have poorer sleep quality. Furthermore, a significant positive correlation was identified between the students' YIAS and PSQI scores.

Conclusion and Recommendations: As nursing students rely heavily on the Internet for personal and professional development, However, interventions and training are required to raise their consciousness in order for them to develop healthy life behaviors such as controlled and mindful internet use, regular sleep, and useful habits.

Key Words: Internet addiction, Nursing students, Sleep quality

INTRODUCTION

Undergraduate students now use the Internet on a daily basis, but inappropriate and excessive Internet use can result in physical, social, and cognitive issues therefore researchers have developed numerous assessment tools and defined various diagnostic criteria to determine whether excessive Internet use is an addiction [1,2]. The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5) does not provide specific criteria for "Internet addiction" or "risky Internet use" but instead defines Internet gaming disorder [3]. Researchers have proposed various perspectives (biological, psychoanalytic, behavioral, cognitive, interpersonal and family) to explain Internet addiction. Therefore, we used the term "risky (problematic) Internet use" instead of "Internet addiction."

Risky Internet use is associated with sleep problems, which can negatively impact mental and physical health [2]. Physical and emotional health, as well as Internet use, can all contribute to poor sleep quality and sleep difficulties. The relationship between problematic Internet use and sleep problems among college students has been the subject of numerous studies. However, there has been little research especially on nursing students to investigate how problematic Internet use affects their physical and emotional health.

Nursing students, as future healthcare professionals, will play important roles as educators, counselors, advocates, leaders, and researchers in promoting and protecting health [4]. As a result, nurses ought to develop a healthy lifestyle earlier than taking on these roles. Researchers should undertake prevalence studies on behavioral addictions among nursing students for this aim. This study focused on nursing students to determine the variables affecting their Internet use patterns and sleep quality.

METHODS

This is cross-sectional-relational research. The study was took place with nursing students at the public university between November 1 2022-February 15 2023. The sample size was not calculated, and all nursing students employed inclusion as the sample. The study included 400 volunteer nursing students. The inclusion criteria were (1) nursing students, (2) absence of any problems that prevent communication. Those who did not meet these criteria were excluded from the study. Data were collected using The Sleep Quality Index, Young's Internet Addiction Scale and Personal Information Form.

Ethical Approval

The Declaration of Helsinki's guiding principles were followed when conducting this study. Approval was granted by the Ethics Committee of the public university (Date: 9.11.2021/No:23).

Procedure

Before starting the study the students were informed about the research. They were asked whether they wanted to participate or not. 532 nursing students were invited, and 400 of them took part in the investigation. The research's goal was explained to the nursing students, who volunteered their time to participate without being compensated or given anything in exchange. The researchers emailed the relevant authors to request their consent to use their scales for the study.

Data Collection Tools

Personal Information Form: The form was developed after the researchers carried out a literature review [5-6]. The form included 15 items on sociodemographic characteristics (age, gender, marital status, level of class, level of education parents, where and with living, their habits) and 5 items on using of internet.

Young Internet Addiction Scale (YIAS): YIAS was developed by Young [2] and adapted to Turkish by Bayraktar [7]. The 20- item scale and 6-point Likert-type response ranges from 0 (does not apply) to 5 (always). Total score ranges from 0 to 100, higher scores indicates an increased level of problematic Internet usage (80-100: Severely problematic usage; 50-79: Problematic/risky usage; 0-49: Average usage). The scale had a Cronbach's alpha of 0.918 for this study, which confirmed that YIAS was a suitable tool for this study.

Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI): PSQI is a self-report scale. It was used to assess sleep quality. The scale was developed by Buysse et al (20) and adapted to Turkish by Ağargün et al (21). PSQI consists of 7 components: subjective sleep quality (SSQ), sleep latency (SL), sleep duration, habitual sleep efficiency (HSE), sleep disturbance, use of sleep medication and daytime dysfunction. Only 19 items of the scale are included in calculation but PSQI includes 24 items in total. PSQI includes open-ended questions like "During the past month, when did you usually go to bed at night?" and multiple choice questions like "During the past month, how would you rate your overall sleep quality?" and answers like "Very good, very bad". The total PSQI score is reached by calculating the total score of all seven components. The total scores obtained from the index vary between 0-21, and those who score above 5 points are considered to have "poor sleep quality", while those who score 5 or less are considered to have "good sleep quality" The scale had a Cronbach's alpha of 0.713 for this study, which confirmed that PSQI was a suitable tool for this study.

Statistical analysis

Data were analyzed using IBM SPSS for Windows v.26.0 at a significance level of $p=0.05$. Descriptive analysis was used to define the sample's characteristics. Spearman's Rho coefficient was used to determine the relationship between the 2 scales. The independent samples t Test was used for normally distributed data, whereas the Mann-Whitney U test was used for non-normally distributed data. The Kruskal-Wallis H test was used to compare ≥ 2 independent groups. Binary Logistic

Regression Model was also used to investigate the variables affecting the YIAS. For the regression, YIAS was used as the dependent variable. The model also took into consideration gender, age, internet use, PSQI, and YIAS.

RESULTS

The classification of YIAS and PSQI is shown in Table 1. More than half of the nursing students had average Internet use, 27.7% had risky Internet use, and 0.8% had extremely risky Internet use. The majority of students had poor quality sleep. slept poorly.

Table 1: The classification of YIAS and PSQI (n=400).

Scales	Classification	n	%
YIAS	Average internet usage (≤ 49)	286	71,5
	Risky internet usage (50-79)	111	27,7
	Severely problematic internet usage (≥ 80)	3	0,8
PSQI	Good sleep quality (< 5)	150	37,5
	Poor sleep quality (≥ 5)	250	62,5

Table 2. The relationship among students's sociodemographic information, YIAS and PSQI

		YIAS	PSQI	SSQ	SL	Sleep Duration	HSE	Sleep Disturbance	USM	DD
	n	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD	X±SD
Age										
17-20	142	32,55±16,26	5,75±2,54	1,22±0,61	1,19±0,54	0,82±0,71	0,34±0,67	1,27±0,48	0,05±0,27	0,86±0,73
21+	258	29,54±16,89	6,07±2,75	1,28±0,66	1,25±0,59	1,01±0,84	0,32±0,68	1,31±0,51	0,11±0,47	0,80±0,74
*U;p		0,047	0,217	0,432	0,372	0,037	0,606	0,592	0,192	0,343
Gender										
Female	313	30,73±16,84	5,97±2,57	1,27±0,63	1,23±0,57	0,91±0,78	0,31±0,66	1,31±0,49	0,07±0,37	0,87±0,75
Male	87	30,18±16,30	5,91±3,08	1,21±0,68	1,21±0,59	1,07±0,86	0,37±0,73	1,25±0,53	0,16±0,53	0,64±0,68
U;p		0,974	0,479	0,245	0,557	0,111	0,556	0,364	0,082	0,01
Undergraduate degree										
1	103	35,06±16,45	5,69±2,63	1,25±0,65	1,18±0,59	0,73±0,66	0,29±0,65	1,31±0,49	0,07±0,35	0,85±0,75
2	110	27,24±16,51	5,63±2,31	1,21±0,54	1,20±0,47	0,97±0,77	0,24±0,54	1,24±0,49	0,02±0,13	0,75±0,64
3	102	32,89±16,57	6,64±3,04	1,32±0,76	1,32±0,63	1,12±0,89	0,55±0,85	1,40±0,55	0,10±0,39	0,82±0,85
4	85	26,85±15,93	5,89±2,63	1,24±0,61	1,20±0,59	0,95±0,83	0,21±0,56	1,24±0,45	0,20±0,65	0,87±0,72
**H;p		<0,001	0,088	0,644	0,194	0,014	0,001	0,085	0,043	0,759
Residence										
House	124	31,82±18,51	5,47±2,39	1,23±0,64	1,15±0,51	0,90±0,70	0,19±0,47	1,24±0,48	0,08±0,33	0,68±0,64
Dormitory	276	30,07±15,84	6,18±2,78	1,27±0,65	1,26±0,59	0,96±0,84	0,38±0,74	1,32±0,51	0,09±0,44	0,88±0,77
U;p		0,750	0,026	0,602	0,062	0,733	0,020	0,123	0,617	0,019

Cigarette

Yes	85	34,05±18,25	6,59±3,02	1,35±0,68	1,28±0,59	1,15±0,89	0,42±0,73	1,40±0,56	0,20±0,61	0,78±0,68
No	315	29,68±16,17	5,79±2,56	1,23±0,63	1,21±0,57	0,89±0,77	0,30±0,66	1,27±0,48	0,06±0,33	0,83±0,75
U;p		0,058	0,032	0,110	0,387	0,010	0,045	0,047	0,004	0,671

Daily internet
usage (hours)

≤3	170	25,63±15,48	5,36±2,30	1,08±0,54	1,12±0,53	0,89±0,75	0,25±0,53	1,22±0,47	0,05±0,31	0,74±0,68
>3	230	34,27±16,69	6,37±2,85	1,37±0,68	1,42±0,80	0,98±0,84	0,38±0,76	1,35±0,51	0,11±0,45	0,88±0,78
U;p		<0,001	0,001	<0,001	0,005	0,438	0,169	0,014	0,082	0,097

X±SD: Mean±Standart Deviation YIAS: Young Internet Addiction Scale; PSQI: Pittsburg Sleep Quality Index; SSQ: Subjective Sleep Quality; SL: Sleet Latency; HSE: Habitual Sleep efficiency; USM: Use of Sleep Medication; DD: Daytime Dysfunction : * Mann-Whitney U test. ** Kruskal-Wallis H test.

There was a significant difference at 17-20 years of age in YIAS and Sleep Duration ($p=0.047$; $p=0.037$). There was a substantial difference in YIAS, Sleep Duration, HSE, and USM scores based on the participants' undergraduate degrees ($p<0,001$; $p=0,014$; $p=0,001$; $p=0,043$). The sleep quality of the participants staying in the dormitory room is worse than those staying at home ($p=0,026$; $p=0,020$; $p=0,019$). Those who used the Internet for 3 hours or more per day had significantly higher YIAS, PSQI, SL, and Sleep Disturbance scores than those who used less. The participants were divided into two groups based on their YIAS scores: average Internet users and problematic/risky Internet users. Three participants who scored as severe problematic Internet users were excluded from the analysis. The dependent variable was YIAS scores; the independent variables were sociodemographic characteristics and Internet usage data; and logistic regression analysis was used. Table 3 shows regression results predicting YIAS. The model, which was created by performing a logistic regression analysis using the backward selection method to examine the variables affecting YIAS scores. A statistically significant relationships were among status of the class ($\beta=1.009$; $p=0.001$), place where who lives ($\beta=0.721$; $p=0.010$), provide internet facilities ($\beta=0.030$; $p=0.034$), daily internet usage ($-\beta=0.590$; $p=0.030$), social media the main porpose of the Internet using ($\beta=1.082$; $p=0.028$), and Internet usage cause sleep ($\beta=1.497$; $p<0.001$). As a result of the Hosmer and Lemeshow test, the model fit was found ($\chi^2=8,246$; $df=8$; $p=0,410$). The correct classification rate of the model is 76%. Odd ratio (OR) assumptions: Being a risky Internet user in the first-grade students is 2.7 times higher than four-grade students. Being a risky Internet user three-grade students is 4 times higher than four-grade students. Being a risky Internet user living at home is 2.1 times higher than those living in dormitories. Students who have an uninterrupted internet connection increase their risky Internet usage by 2.8 times. Students who use the internet for 3 hours or more per day are 1.8 times more likely to be risky internet users than those who use the internet for 0-3 hours. Those who use the internet for social media purposes have 2.9 times higher risk of becoming a problem user than those who do not. Being a risky inernet user is 4.5 times higher in individuals who believe that internet use prevents sleep than in those who do not.

Table 3. Regression Results Predicting YIAS

Variable	B	SE	p	OR	%95 CI
Constant	-4,649	0,813	<0,001	0,010	
<i>Undergraduate degree (class4)</i>					
1	1,009	0,395	0,011	2,742	1.265-5.945
2	0,224	0,403	0,579	1,251	0.567-2.758

3	1,393	0,406	0,001	4,025	1.815-8.929
Residence (House)	0,721	0,278	0,010	2,057	1.192-3.550
Having an uninterrupted internet connection (Yes)	1,030	0,486	0,034	2,800	1.080-7.261
Daily internet using (≤ 3)	-0,590	0,273	0,030	0,554	0.325-0.945
The main purpose of internet using					
Social media (yes)	1,082	0,492	0,028	2,949	1.124-7.738
Thinking that internet use disrupts sleep (yes)	1,497	0,309	<0,001	4,466	2.435-8.192

Note: Class levels of nurses students were divided into 4 groups as 1,2,3,4 class; daily internet using were dichotomized as ≤ 3 or $3 >$; residence were dichotomized: "house" and "dormitory", internet facilities, internet using for social media, thinking that internet use disrupts sleep were dichotomized: "yes" and "no"

DISCUSSION

This study aimed to determine the relationship between problematic Internet use and sleep quality among nursing students. Our results show that three out of four nursing students are Internet users, while one out of four is a problematic/risky Internet user. Our findings are in parallel with a similar study [8]. However, some studies have reported even higher rates of risky Internet use among college students [9]. As Internet usage has become an integral part of daily life, and its use is increasing day by day. It is essential to understand its impact on physical and mental health. Recent research suggest that risky Internet use has become more prevalent due to easy Internet access, educational and career opportunities, exciting software applications, and the COVID-19 pandemic [10]. The pandemic has also led to excessive and uncontrollable Internet use, as people have used it for online education, meetings, and social interactions [11]. Our study revealed lower rates of problematic Internet use among nursing students than those reported by earlier studies. This might be because our sample mainly consisted of female nursing students studying health sciences in a small city who received training on healthy living habits and preventing risky behaviors. Therefore, they might be more aware of the potential risks of excessive Internet use. Additionally, our participants had moderate Internet use, which could be attributed to the fact that individuals living in large cities tend to use the Internet more than those living in small cities. People in small cities generally have higher levels of social interaction than those in large cities. It is also noteworthy that we conducted this study when face-to-face education resumed. Over half of our participants had poor sleep quality, which did not differ across gender, age groups, or grade levels. Our results were consistent with the study that found no significant difference in sleep quality between men and women while others reported that women had poorer sleep quality [12]. The difference may be attributed to sample groups, sample size, cultural differences, and the presence of anxiety and depression, which are more prevalent in women than in men. Several studies have found that college students, including nursing students, have poor sleep quality [13,14]. They are also at risk of developing sleep problems due to various factors, such as

quarantine measures during the pandemic, being stuck at home or in dormitories during lockdowns, increased Internet and smartphone use, and exposure to screen light at night. Public authorities should take action to address this issue, as sleep problems and poor sleep quality are becoming increasingly common among nursing students.

Variables Affecting Risky Internet Use and Sleep Quality in Nursing Students

Our results showed that participants aged 17-20 used the Internet significantly more than those older than 20 ($p=0.047$). This finding is consistent with similar study that have reported a negative correlation between risky Internet use and age, suggesting that people use the Internet less often as they grow older [15]. Younger nursing students are more likely to engage in risky Internet use than their older counterparts, as college life is a period of adjustment to a new social and physical environment. New college students must adapt to dorm life and a new city and make new friends, which can lead to higher levels of risky Internet use. Younger students may struggle to manage stress, receive less social support, and rely on the Internet to fulfill their needs [16]). In contrast, older college students are more concerned about their future as they take on more financial responsibilities, consider their professional careers, and navigate a competitive job market. Therefore, they tend to use the Internet in a more controlled manner than their younger counterparts. This study examined the correlation between place of residence and Internet use. The regression analysis revealed that participants living at home were 2.1 times more likely to engage in risky Internet use than those living in dorms ($\beta=0.721$; $p=0.010$), which is consistent with previous literature [17]. The ease of access to the Internet makes it more likely for students living at home to engage in risky Internet use as they use it as a coping mechanism to escape from domestic problems and deal with stressors. Students living at home have a disadvantageous position regarding risky Internet use. On the other hand, our findings suggested that participants staying in dorms had poorer sleep quality than those living at home. Most of our participants stayed in crowded state dorms with rooms for four people, studying different majors and attending classes and exams at different times, leading to disrupted sleep patterns. Moreover, physical conditions in those dorms (noise, uncomfortable beds, insufficient or excessive heating, and ventilation) also affect students' sleep quality. One out of four participants reported being a smoker. Our study found no significant association between tobacco use and risky Internet use. However, we found a significant relationship between tobacco use and poor sleep quality ($p=0.032$). Previous studies have reported mixed results on the relationship between tobacco use and risky Internet use, with a study finding no relationship while others suggesting that tobacco use may impair sleep quality [18]. The study found a significant positive correlation between daily Internet usage time and risky Internet use and a significant negative correlation between risky Internet use and sleep quality ($p=0.030$; $p=0.001$). Participants who used the Internet for three hours or more per day were 1.8 times more likely to engage in risky Internet use than those who used the Internet for less

than three hours per day. This finding is consistent with previous research that has shown a link between increased Internet usage time and risky Internet usage [19]. The negative effects of internet use on sleep quality have significant implications for nursing students. Spending prolonged periods of time on the Internet leads to increased problematic Internet use, which in turn can lead to Internet addiction and poor sleep quality. Excessive stimuli from prolonged online activity can disrupt sleep, while fatigue, decreased physical activity, and a sedentary lifestyle can also contribute to sleep problems [6]. The regression analysis indicated that participants who engaged in social media activities were 2.9 times more likely to engage in risky Internet use ($\beta = 1.082$; $p = 0.028$). Furthermore, first-grade students were found to be twice as likely to engage in risky Internet use ($\beta = 0.721$; $p = 0.01$). Lastly, participants who believed their Internet use negatively affected their sleep quality were 4.4 times more likely to engage in risky Internet use ($\beta = 1.497$; $p < 0.001$). These findings align with previous studies [18,19]. As college students transition into a new social and physical environment, they initially experience loneliness but gradually form social connections. Our results also showed that first-grade students tend to use social media more than four-grade students, as social media provides a quick and easy way to connect with others and stay informed about events and conversations. First-grade undergraduate students may spend more time on social media to find new acquaintances, fill their leisure time, and for entertainment purposes. Increased social media use can lead to sacrificing sleep, using evening hours for social media instead of sleeping, delayed onset of sleep due to excessive stimuli, feeling more loneliness while using social media, and negative emotional states that impair sleep quality.

CONCLUSION

This study found that nursing students had moderate internet usage, and one-third were classified as risky internet users. Furthermore, first-grade students used the internet more frequently than older students. There was a positive correlation between duration of daily Internet usage and risky Internet use. Participants living at home reported higher Internet usage than those residing in dormitories. Poor sleep quality was reported by more than half of our participants, with participants living in dormitories reporting poorer sleep quality than those living at home. Finally, we found that smokers had poorer sleep quality than nonsmokers. As nursing students rely heavily on the Internet for personal and professional development, it is crucial to educate them on the importance of controlled and conscious Internet use and healthy living behaviors such as regular sleep and useful habits. Universities should provide elective courses on these topics, develop awareness training programs, and offer more virtual social activities like sports, culture, and arts. To help first-year students adjust to college life, universities should offer orientation and mentoring programs and counseling services. Universities should also identify the factors that affect sleep quality in dorm rooms and provide

consultancy services to reduce or quit smoking. In addition, researchers should conduct further studies on post-pandemic sleep quality and risky Internet use to compare their findings.

REFERENCES

1. Griffiths M. Internet addiction-time to be taken seriously?. *Addiction Research*. 2000;8(5):413-418.
2. Young KS. Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*. 1998;1(3):237-244.
3. American Psychiatric Association, DSM-5 Task Force. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5™ (5th ed.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596> (Accessed date: May 5, 2023).
4. Townsend MC. Essentials of Psychiatric and Mental Health Nursing. USA: F. A. Davis Company. 2014.
5. Alaçam H, Ateşçi FÇ, Şengül AC, Tümkaya S. (2015). The relationship between smoking and alcohol use and internet addiction among the university students, *Anatolian Journal of Psychiatry*. 2015;16(6), 383-388.
6. Karki S, Singh JP, Paudel G. *et al*. How addicted are newly admitted undergraduate medical students to smartphones?: a cross-sectional study from Chitwan medical college, Nepal. *BMC Psychiatry*. 2020;20:95.
7. Bayraktar F. The Role of Internet Usage in the Development of Adolescents. Master Thesis, İzmir: Ege University, Social Sciences Institute; 2000
8. Özcan A. The Relationship between Internet Addiction, Loneliness and Sleep Quality in Nursing Students. *Journal of Samsun Health Sciences*. 2020;5(1):67-72.
9. Kocaay F, Demir BT, Biçer BK. Evaluation of internet, social media and game addiction in university students. *Value in Health Sciences*. 2022;12(3):511-519.
10. Şahin E, Türk F, Hamamcı Z. The relationship between coping attitudes of depression, anxiety and stress experienced during COVID-19 pandemic and social media addiction. *Journal of Erciyes Communication*. 2022;9(1):165-186.
11. Dikmen M. (2021). Relationship between university students' depression levels and social media addiction in the COVID-19 outbreak: A Structural Equation Model. *Journal of Dependence*. 2021;22(1), 20-30.
12. Erdoğan N, Karabel MP, Tok Ş, *et al*. Determination of sleep quality and affecting factors in students of Sakarya University Medical Faculty. *Sakarya Medical Journal*. 2018;8(2):395-403.
13. Şalva T, Güllüoğlu MA, Kaya M, Özdemir KU. The sleep quality and affecting factors Maltepe University Medical Faculty 1st nd 6th Grade Students. *Maltepe Tıp Dergisi*. 2020;12(2):27-33.
14. Di Benedetto M, Towt CJ, Jackson ML. A cluster analysis of sleep quality, self-care behaviors, and mental health risk in Australian university students. *Behavioral Sleep Medicine*. 2020;18(3), 309-320.
15. Haque M, Rahman NAA, Majumder MAA, *et al*. Internet use and addiction among medical students of Universiti Sultan Zainal Abidin, Malaysia. *Psychology Research and Behavior Management*. 2016;(9):297-307. doi:10.2147/PRBM.S119275
16. Chráska M. Typology of Czech university students by their internet addiction. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*. 2019;72:558-567.
17. Sahraian A, Hedayati SB, Mani A, Hedayati A. Internet addiction based on personality characteristics in medical students. *Shiraz E Med J*. 2016;17(10):1-7.
18. Ergin A, Acar GA, Bekar T. Determination of sleep quality of students in faculties providing health education. *Pamukkale Medical Journal*. 2018;11(3):347-354.
19. Kim SY, Kim MS, Park B, Kim JH, Choi HG. The associations between internet use time and school performance among Korean adolescents differ according to the purpose of internet use. *PLOS ONE*. 2017;12(4):e0174878.

KONJENİTAL ANOMALİ İLE DOĞAN BEBEKLERİN AİLELERİNE PSİKOSOSYAL DESTEK: UMUT VE GÜÇLENDİRME YAKLAŞIM

Seda Er¹, Merve Murat Mehmed Ali², Selmin Köse³

¹İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkezefendi, 75 Sk No:1-13 M. G, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, skose@biruni.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4958-6228

ÖZET

Giriş: Konjenital anomaliler, doğumdan itibaren mevcut olan yapısal veya işlevsel bozukluklardır. Anomalilerle doğan bebeklerin aileleri, yalnızca tıbbi değil, aynı zamanda duygusal, sosyal ve ekonomik boyutları olan çok yönlü zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır [1].

Yöntem: Bu derleme, konjenital anomalili çocukların ailelerinin yaşadığı psikososyal etkileri ve bu zorluklarla başa çıkmada psikososyal bakımın önemini incelemeyi amaçlamaktadır.

Bulgular: Konjenital anomaliler hem tıbbi hem de psikososyal sorunlara da sebep olmaktadır. Aileler tanı sırasında şok, suçluluk, öfke ve yas gibi karmaşık duygular yaşamaktadırlar. Sürekli bakım gereksinimi, bakımın ekonomik yükü ve sosyal damgalanma ebeveynlerde izolasyon, depresyon riskini artırır. Anneler genellikle babalardan daha fazla psikolojik sıkıntı yaşamaktadırlar, bu durum aile içi ilişkileri de olumsuz şekilde etkilemektedir [2]. Psikososyal bakım, ailelerin zorluklarla başa çıkmasında kritik öneme sahiptir. Umut ailelerin bakım sürecinde karşılaştıkları duygusal zorluklarla baş etmede kaynak görevi görürken, güçlendirme ailelerin çocuklarının haklarını savunmak ve bakım sürecinde bilinçli kararlar almak için gerekli beceriyi kazanmasını içermektedir. Psikososyal bakımda umut ve güçlendirmeyi dahil etmek ebeveynlerde öz yeterlilik ve güveni artırarak sağlık sonuçlarını iyileştirmede önemlidir. Psikolojik danışmanlık ve akran destek grupları ailelerin duygusal yüklerini hafifletmeye yardımcı olmakta, dayanıklılığı artırmaktadır [3]. Genetik danışmanlık, ebeveynlere bilinçli kararlar alma konusunda rehberlik ederek belirsizlikle başa çıkmalarını kolaylaştırır. Sağlık profesyonellerinin empatik yaklaşımı benimsemesi, iletişime açık olması ve sürekli destek sağlaması, ebeveynlerin çocuklarının ihtiyaçlarını daha iyi karşılamasına olanak tanımaktadır. Taburculuk sonrası eğitim programları ailelere rehberlik ederek yaşam kalitesini artırmaktadır [2,3].

Sonuç ve Öneriler: Konjenital anomaliler, ailelerde çok boyutlu sorunlara neden olsa da kaliteli psikososyal bakım ile ailelerin refahını ve çocuklarına bakım sağlama kapasitelerini arttırmak önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bakım yükü, Konjenital anomaliler, Psikososyal bakım

PSYCHOSOCIAL SUPPORT FOR FAMILIES OF BABIES WITH CONGENITAL ANOMALIES: A HOPE AND EMPOWERMENT APPROACH

Seda Er¹, Merve Murat Mehmed Ali², Selmin Köse³

¹Istanbul University - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Street, Sisli, Istanbul, Türkiye, E-mail: seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Selimiye, Tıbbiye Street. No:38, Istanbul, Türkiye, E-mail: merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Merkezefendi, 75 Street No:1-13 M. G, Zeytinburnu, Istanbul, Türkiye, E-mail: skose@biruni.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4958-6228

ABSTRACT

Introduction: Congenital anomalies (CA) are structural, or functional defects present from birth. Families of babies born with anomalies face multifaceted difficulties that have not only medical but also emotional, social, economic dimensions [1].

Method: This review aims to examine the psychosocial impacts experienced by families of children with congenital anomalies and the critical importance of psychosocial care in coping with these difficulties.

Results: CA cause both medical, psychosocial problems. Families experience complex emotions such as shock, guilt, anger and grief during the initial diagnosis. The need for continuous care, the economic burden of care and social stigmatization increase the risk of isolation and depression in parents. Mothers usually experience more psychological distress than fathers and this situation negatively affects family relationships [2]. Psychosocial care is critical for families to cope with the challenges. While hope serves as a resource for families to cope with the emotional difficulties they face in the care process, empowerment involves families gaining the necessary skills to defend their children's rights and make informed decisions in the care process. Including hope and empowerment in psychosocial care is important in improving health outcomes by increasing self-efficacy and confidence in parents. Psychological counselling and peer support groups help alleviate the emotional burden of families, increase resilience [3]. Genetic counselling helps parents cope with uncertainty by guiding them to make informed decisions. In addition, health professionals' adoption of an empathic approach, open communication and continuous support enable parents to better meet their children's needs. Post-discharge education programs improve the quality of life by guiding families [2,3].

Conclusion and Recommendations: CA cause multidimensional problems in families, but it is important to increase the well-being of families and their capacity to provide care for their children with quality psychosocial care.

Key Words: Burden of care, Congenital anomalies, Psychosocial care

References:

1. World Health Organization. Congenital disorders. Published February 27, 2023. Accessed January 12, 2025. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/birth-defects>
2. Dua'a F, et al. Psychological problems among parents of children with congenital anomalies. *Journal of Neonatal Nursing*. 2023;29(6): 846.
3. Ronan S, et al. Parents' experiences of transition from hospital to home of a child with complex health needs: a systematic literature review. *Journal of Clinical Nursing*. 2020;29:3222.

INTRODUCTION

Congenital anomalies (birth defects) are structural or functional disorders that develop during intrauterine life and can be detected at birth or later. Families who discover that their baby has a congenital anomaly often face psychosocial challenges [1]. Parents may experience intense sadness as their expectations of having a healthy baby are not met. In response, families struggle with overwhelming emotions such as loneliness, helplessness, and guilt [2,3]. Given these psychosocial challenges, nursing support plays a crucial role in assisting families.

METHOD

This review aims to explore the psychosocial impact on families of infants born with congenital anomalies and to highlight nursing interventions based on current literature.

RESULTS

Overview Congenital Anomalies

Congenital anomalies are structural or functional anomalies which can affect a single organ or involve multiple systems. The most common congenital anomalies include congenital heart defects, neural tube defects (e.g., spina bifida), and genetic conditions such as Down syndrome [4,5]. Congenital heart defects are among the most common congenital anomalies, occurring in approximately 1% of all births [1]. In addition to genetic factors, environmental and maternal risk factors also play a role in the development of congenital anomalies [6,7].

Psychosocial Effects On Families

The birth of a baby with a congenital anomaly elicits complex emotional and social reactions in parents [3, 8]. This section examines the primary psychosocial effects experienced by families.

Grief Process and Emotional Reactions

Parents of a baby born with a congenital anomaly may experience a mourning process due to the loss of their expectations of a healthy child. This situation creates a profound sense of loss. Although grief reactions vary among families, an initial period of shock and denial is common. Upon receiving the diagnosis, parents may doubt its accuracy and seek alternative explanations. In the next phase, parents may experience anger. During the bargaining phase, parents may explore treatment options in the hope of improving their child's situation. Over time, signs of deep sadness and depression may become more apparent. Families may struggle with feelings of helplessness, hopelessness, and grief. In the final phase, families may adapt to their circumstances and move toward acceptance. At this phase, families may assess the child's condition more objectively, develop appropriate care strategies within available resources, and begin restructuring their daily lives. Although Kübler-Ross's stages of grief offer a theoretical framework, in reality, families' reactions may not follow this sequence and stages may overlap [9].

Guilt and Self-Perception

It may not always be possible to attribute congenital anomalies to a specific cause. In many cases, there is a complex interaction of genetic and environmental factors [4]. This uncertainty can lead families to question their situation and wonder about the factors contributing to it. Such questioning can sometimes lead to feelings of guilt in parents [10]. Families - particularly mothers - may hold themselves responsible for the baby's condition. A qualitative study by Clarke (2016) reported that mothers of children with genetic diseases questioned their role in the development of the condition and felt responsible. Families may exhibit over compensatory behaviors during this process. Nurses can support families in understanding and expressing their emotions. It is also essential for nurses to inform parents that congenital anomalies are often unpreventable and unpredictable [11].

Anxiety, Depression and Post Traumatic Stress Disorder in Parents

Parents may experience symptoms of anxiety and depression more frequently and intensely than the general population. Uncertainties about their babies' health status, future, care processes, and possible surgeries create a constant state of anxiety in parents. According to research, approximately 40% of parents of newborns requiring intensive medical care experience clinical-level anxiety within the first month, while a similar proportion post-traumatic stress disorder (PTSD) symptom. This rate has been found to be at 25% one year after birth. These findings reveal that in some families, anxiety and PTSD symptoms persist, even after the initial shock of birth has subsided [3]. Traumatic medical events, especially intensive care experiences or emergency surgeries, increase the risk of developing PTSD in parents. Parents may relive moments when their babies were in mortal danger, experiencing sleep disturbances, nightmares and triggers during this process. These findings highlight the need for regular monitoring of families' psychological well-being, and early supportive interventions [9].

Parents with high levels of anxiety and depression may have difficulty maintaining their daily functions and adapting to the care of the baby. The baby's medical condition increases the risk of post-partum depression among mothers. Fathers' ability to express their emotions, often influenced by cultural expectations, may be more limited. Communication gaps and misunderstandings between spouses may increase. These emotional challenges impact not only the parents but also the baby's care and overall family cohesion.

Stigma and Social Prejudice

One of the major challenges that families face is stigma and prejudice. Families may be exposed to curious looks, inappropriate questions, or discriminatory attitudes in society due to their children's physical differences. This situation can contribute to the development of social anxiety and isolation symptoms in parents. A study involving parents of children with a significant facial anomaly (cleft

lip and/or palate) found that 38% of the families experienced moderate or high levels of stigma in society. Moreover, all participating parents exhibited symptoms of depression [12]. While parents are concerned about how society perceives their children, they may also experience emotional reactions such as shame, embarrassment, or anger. Some families may limit social contact or avoid including their children in social activities to prevent negative reactions. It is important to inform close family members about congenital anomalies. Supportive attitudes from relatives and friends help alleviate the effects of stigma [12,13].

Family Dynamics and the Impact on Siblings

Each family member may be affected differently during this process. Hospital procedures, treatments, and the baby's special care needs can disrupt daily routines, while emotional fluctuations may strain communication between couples. While some couples strengthen their relationships by supporting each other during this process, increased stress and emotional burden can also trigger conflicts. If the spouses adjust and cope at different paces, they may struggle to understand each other. Therefore, professional guidance (e.g. family counseling) can help to maintain communication and empathy within the family [10].

Siblings may struggle to understand the situation of a child with special needs. The literature indicates that healthy siblings of children with special needs are higher risk for emotional and behavioral problems and are more emotionally vulnerable [10]. Siblings may feel neglected due to their parents' increased attention to the child with special needs, leading to emotional responses such as loneliness or jealousy. The "**glass child**" syndrome refers to healthy sibling feels who feel neglected or invisible due to parents' intense focus on the child with special needs and requires careful attention. Healthy siblings may refrain from expressing their needs and suppress their feelings to avoid burdening their families. In contrast, some siblings may assume an overprotective role and place their own childhood on the back burner [14]. Open communication is essential to minimize the negative impact of this process on siblings. Parents should talk to their children at an age-appropriate level, explain their sibling's condition, and answer their questions honestly. Encouraging children to express their emotions – whether sadness or anger – and listening without judgment is crucial. In some cases, sibling support groups or consultation with a child psychologist can help siblings process and share their experiences.

DISCUSSION

Psychosocial Care Models And Nursing Interventions

Family-centered care aims to view both the patient and the family as integral parts of the care team and to address their needs. In this context, a multidisciplinary approach should be adopted through the collaboration of various disciplines, including nurses, physicians, social workers and psychologists. In centers treating complex congenital anomalies, regular monitoring of families'

psychosocial status is recommended, with psychologists or psychiatric nurses included in the team and intervene when necessary [9]. This allows for early detection of parental stress of psychiatric symptoms enabling timely preventive interventions.

Nurses should apply evidence-based approaches when implementing psychosocial care models. In a comprehensive study conducted in 2023 with families of children with congenital heart disease, three basic pillars of family-based psychosocial care were identified:

- (1) Partnering with parents in the medical care process (e.g., participation in care decisions, transparent information flow),
- (2) Providing supportive interactions focused on parental and family well-being (e.g., emotional support, teaching relaxation techniques),
- (3) Integrating psychosocial care into medical care routines and facilitating peer support [2]. This model emphasizes that families' needs are multidimensional and that support systems should be tailored accordingly. Nurses can develop family-specific care plans in their own clinical practices by using such models.

Routine screenings and assessments are also part of psychosocial care models. During follow-up, nurses can assess anxiety, depression, or trauma symptoms in parents using simple screening tools at regular intervals. One review found that approximately 40% of families of children with congenital heart disease required long-term support and that early interventions increased family harmony [8]. Therefore, during outpatient clinic check-ups, nurses should address not only the medical condition but also parents stress levels and overall family functioning. Asking simple question such as “Have you been feeling overwhelmed lately?” can encourage parents to express their need for support. Such psychosocial assessments should be integrated as a routine component of the family-centered care [9].

Strategies for Reducing Stigma and Enhancing Community Awareness

The first step in combating social stigma and prejudice is understanding the family's lived experience. Nurses can teach families strategies to cope with the negative reactions they may encounter. For example, nurses can guide families on how to respond to hurtful questions from friends and relatives and explain the child's condition simply and accurately. Families should be encouraged to inform those around them and, if necessary, request educational materials such as brochures or videos from health professionals.

Nurses can lead the organization of educational sessions about congenital anomalies in the hospital or in the community. It may also be helpful to inform families about associations or platforms where they can connect with others in similar situations. Another important element in combating stigma is to emphasize positive and hopeful information. In one study, parents reported discomfort with healthcare professionals' focus on the negative aspects of the anomaly and expressed a desire to hear

positive information about their child's future abilities and quality of life [1]. Nurses should remain realistic when speaking with families but, rather than focusing solely on limitations and risks, should also emphasize the child's potential with appropriate support [1,15].

Family Support Programs and Interventions

Various support programs and interventions have been developed to increase the long-term psychosocial adaptation of families. Nurses should play a key role in guiding families to these programs and encouraging their participation. For example, many hospitals and non-governmental organizations offer parent support groups. These groups bring together families with similar backgrounds and provide opportunities to share feelings and insights. Research shows that sharing experiences with other parents has a therapeutic effect on families [1]. Nurses can encourage these small-scale interactions even in the ward environment (for example, introducing families of children receiving treatment at the same clinic).

Psychological counseling and therapy services are another dimension of family support programs. Professional therapy can be highly beneficial, particularly for parents who have experienced trauma or struggle to cope. Individual or couple therapy can strengthen family communication and help parents process their emotions in a healthy way. Recent studies report that therapies such as Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) therapy or Cognitive Behavioral Therapy yield successful outcomes, especially for parents who have experienced traumatic birth experiences [9]. Such evidence-based interventions help parents process their traumatic memories and alleviate anxiety symptoms.

It is also essential to support families in the home environment. Various home care support programs are being developed to prepare families for the challenges that await them after discharge from the hospital. Some centers facilitate family adaptation by offering services such as home visits for monitoring high-risk infants, physiotherapy or home-based care training. Recent reviews emphasize that psychoeducation-based interventions are effective in improving parents' quality of life and coping skills [9]. Psychoeducation is the process of providing parents with systematic information about their child's health status, care needs, situations they may encounter, and coping methods. For example, when parents of a baby born with congenital heart disease receive detailed explanations about their baby's heart anatomy, upcoming procedures, and home care recommendations, anxiety caused by uncertainty is shown to decrease [9].

The Role of Nurses in Psychosocial Support: Key Recommendations

The role of nurses includes not only providing medical care but also assessing the psychosocial needs of the family [2,9,13,15]. In this context, the critical roles and responsibilities of nurses can be summarized as follows:

- **Empathic Communication and Building Trust:** The nurse is often one of the first healthcare professionals the family encounters, making it essential to establish a trusting relationship. An empathic approach helps parents feel understood and encourages them to ask questions.
- **Providing Information and Psychoeducation:** Nurses should communicate medical information in clear, simple language and provide psychoeducation. Providing regular updates on the baby's diagnosis, planned treatments, and care needs increases the parents' sense of control. It is also important to patiently answer the family's questions and correct false beliefs during this psycho-education process.
- **Emotional Support and Counseling Strategies:** The nurse should monitor the family's emotional reactions throughout the care process. For example, asking questions like, “It is important for your baby's well-being that you are well too. Would you like to share how you’ve been feeling recently?” can create a safe environment for parents to express their emotions.
- **Early Recognition and Referral Practices:** When nurses observe symptoms of depression, anxiety, or PTSD in family members, they should document these observations and arrange appropriate consultations. Early recognition can prevent problems from becoming chronic and provide the family with the right help in a timely manner.
- **Peer Support Networks:** Nurses can help support networks by encouraging families in similar situations to share their experiences. Additionally, plans can be made for families of discharged patients to mentor families facing a recent diagnosis. Nurses can facilitate these connections.
- **Referral to Community-Based Resources:** Families should be informed about community resources available to them, such as rehabilitation centers, special education programs, and relevant non-governmental organizations.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

As a result, a holistic perspective should be adopted when supporting families of babies born with congenital anomalies. In addition to medical treatment, the psychosocial needs of families should also be addressed. Current literature shows that family-centered and integrated care models increase family engagement and adherence to care processes. The psychosocial well-being of families has a positive impact on both the developmental and medical outcomes of children. Nurses, who accompany the family from birth, are responsible for observing the family’s emotional reactions, supporting them and intervening when necessary.

REFERENCES

1. Holm KG, Neville AJ, Pierini A, et al. The voice of parents of children with a congenital anomaly: a EUROLINKCAT study. *Front Pediatr.* 2021;9:654883. doi:10.3389/fped.2021.654883
2. Driscoll CFB, Christofferson J, McWhorter LG, et al. A psychosocial care model for families affected by congenital heart disease. *Pediatr Crit Care Med.* 2023;24(11):901-909. doi:10.1097/PCC.0000000000003293

3. Malouf R, Harrison S, Burton HAL, et al. Prevalence of anxiety and post-traumatic stress among parents of babies admitted to neonatal units: a systematic review and meta-analysis. *EClinicalMedicine*. 2021;43:101233. doi:10.1016/j.eclinm.2021.101233
4. World Health Organization. Congenital disorders. Published February 27, 2023. Accessed January 12, 2025. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/birth-defects>
5. Centers for Disease Control and Prevention. Birth defects. Published February 9, 2024. Accessed January 8, 2025. <https://www.cdc.gov/environmental-health-tracking/php/data-research/birth-defects.html>
6. Eunice Kennedy Shriver National Institute of Child Health and Human Development. How many are affected by/at risk for congenital anomalies? Published December 21, 2023. Accessed January 6, 2025. <https://www.nichd.nih.gov/health/topics/congenital-anomalies/conditioninfo/risk>
7. Tan CH, Denny CH, Cheal NE, Sniezek JE, Kanny D. Alcohol use and binge drinking among women of childbearing age: United States, 2011–2013. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2015;64(37):1042-1046. doi:10.15585/mmwr.mm6437a3
8. Kolaitis GA, Meentken MG, Utens EMWJ. Mental health problems in parents of children with congenital heart disease. *Front Pediatr*. 2017;5:102. doi:10.3389/fped.2017.00102
9. Ronan S, et al. (2020). Parents' experiences of transition from hospital to home of a child with complex health needs: a systematic literature review. *Journal of Clinical Nursing*, 29, 3222.
10. Caliendo M, Lanzara V, Vetri L, et al. Emotional-behavioral disorders in healthy siblings of children with neurodevelopmental disorders. *Medicina (Kaunas)*. 2020;56(10):491. doi:10.3390/medicina56100491
11. Clarke A. Anticipated stigma and blameless guilt: mothers' evaluation of life with the sex-linked disorder, hypohidrotic ectodermal dysplasia (XHED). *Soc Sci Med*. 2016;158:141-148. doi:10.1016/j.socscimed.2016.04.027
12. Zhang Y, Zhang X, Jiang J, Xie W, Xiang D. Factors associated with perception of stigma among parents of children with cleft lip and palate: cross-sectional study. *JMIR Form Res*. 2024;8:e53353. doi:10.2196/53353
13. Alqarawi N, Alhamidi SA, Alsadoun A, Alasqah I, Mahmud I. Challenges of having a child with congenital anomalies in Saudi Arabia: a qualitative exploration of mothers' experience. *Front Public Health*. 2023;11:1111171. doi:10.3389/fpubh.2023.1111171
14. Hanvey I, Malovic A, Ntontis E. Glass children: the lived experiences of siblings of people with a disability or chronic illness. *J Community Appl Soc Psychol*. 2022;32(5):936-948. doi:10.1002/casp.2625
15. Guiller CA, Dupas G, Pettengill MA. Suffering eases over time: the experience of families in the care of children with congenital anomalies. *Rev Lat Am Enfermagem*. 2009;17(4):495-500. doi:10.1590/s0104-11692009000400010

ŞİZOFRENİ TANILI BİR HASTADA GÖRSEL SANAT TEMELLİ SANAT TERAPİ GRUBUNUN YAS SÜRECİNE ETKİSİ: OLGU SUNUMU

Fatma Tezcan Karadeniz¹, Rabia Karanfil², Nurhan Eren³

¹ İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi, Çapa/İstanbul, Türkiye, f.tezcankaradeniz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1349-0542

² İnsan ve Sanat Akademisi, Halkalı /İstanbul, Türkiye, rabiakaranfil08@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3147-7739

³ İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi, Çapa/İstanbul, Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ÖZET

Giriş-Amaç: Sanat psikoterapileri görsel, dokunsal ve işitsel yollarla bireyin kendini ifade etmesini kolaylaştıran, sanat üretimini ve sanatı kullanmayı temel alan bir tedavi ve psikoterapi yöntemidir [1]. Şizofreni, duygu, düşünce ve davranışlarda bozulmaya yol açarak sosyal ilişkileri ve başa çıkma becerilerini olumsuz etkiler. Literatürde, bazı şizofreni hastalarının semptomlarını hafifletmek veya ilaç yan etkilerini azaltmak amacıyla alkol kullandıkları bildirilmiştir [2].

Bu olgu sunumu, kronik şizofreni ve obsesif kompulsif bozukluk (OKB) tanılarıyla izlenen, geçmişte alkol bağımlılığı tedavisi görmüş, duygu ve düşüncelerini ifade güçlüğü ve sosyal sorunlar yaşayan bir hastanın kısa süreli grup sanat psikoterapi sürecini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: 51 yaşındaki erkek hasta, 8 hafta boyunca haftada bir 90 dakikalık görsel sanat temelli grup psikoterapisine katılmıştır. Yarı yapılandırılmış oturum planı, duygu ifadesi, benlik algısı, başa çıkma mekanizmaları ve gelecek hedefleri temaları üzerine kurgulanmıştır. Sanatsal üretimler üzerinden duygusal değişim gözlemleri yapılmıştır.

Bulgular: Başlangıçta yoğun kaygı, yalnızlık, sosyal izolasyon, suçluluk ve alkol isteği bildiren hasta, sanatsal ifade yoluyla duygularını daha rahat dile getirmiştir. Oturumlar ilerledikçe olumsuz duyguların yerini umut, bağlılık ve olumlu duygular almıştır. Sanatsal üretimler, bağlanma temaları, yas süreci ve bağımlılık dinamikleri hakkında içgörü sağlamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sanat psikoterapisi, şizofreni ve geçmiş alkol bağımlılığı olan bir olguda ifade güçlüklerini azaltmada, duygusal farkındalık ve sosyal uyumu artırmada, alkol isteğini azaltmada etkili olmuştur. Eğitimli uzmanlarca uygulanması ve daha fazla araştırma ile desteklenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Resim, Sanat Psikoterapi, Şizofreni

THE EFFECT OF VISUAL ART-BASED ART THERAPY GROUP ON GRIEF PROCESS IN A PATIENT WITH SCHIZOPHRENIA: CASE REPORT

Fatma Tezcan Karadeniz¹, Rabia Karanfil², Nurhan Eren³

¹ Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Mental Health and Diseases, Social Psychiatry Service, Çapa/Istanbul, Turkey, f.tezcankaradeniz@gmail.com, Orcid:0000-0002-1349-0542

² Human and Art Academy, Halkalı/Istanbul, Turkey, rabiakaranfil08@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3147-7739

³ Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Mental Health and Diseases, Social Psychiatry Service, Çapa/Istanbul, Turkey, nurhaneren@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ABSTRACT

Introduction and Aim: Art psychotherapies are therapeutic approaches that facilitate self-expression through visual, tactile, and auditory modalities, focusing on artistic production and the use of art [1]. Schizophrenia leads to disturbances in emotions, thoughts, and behaviors, adversely affecting social relationships and coping skills. The literature reports that some patients with schizophrenia use alcohol to alleviate symptoms or reduce medication side effects [2]. This case report aims to evaluate the short-term group art psychotherapy process of a patient diagnosed with chronic schizophrenia and obsessive-compulsive disorder (OCD), who has a history of alcohol dependency treatment and experiences difficulties in expressing emotions and thoughts as well as social functioning.

Methods: A 51-year-old male participated in an eight-week visual arts-based group psychotherapy program, consisting of 90-minute weekly sessions. The semi-structured intervention addressed emotional expression, self-perception, coping strategies, and future aspirations. Emotional and behavioral changes were evaluated through qualitative analysis of the patient's artworks and observed interactions during therapy sessions.

Results: At baseline, the patient reported severe anxiety, loneliness, social isolation, guilt, and alcohol craving. Artistic engagement facilitated improved emotional expression. Over the course of therapy, negative affective states were progressively replaced by hope, connectedness, and positive emotional experiences. The patient's artistic productions revealed meaningful insights into attachment patterns, bereavement processes, and addiction dynamics.

Conclusion and Recommendations: Art psychotherapy was effective in reducing expression difficulties, enhancing emotional awareness and social adjustment, and decreasing alcohol craving in a case with schizophrenia and past alcohol dependence. Its use by trained professionals and further research are recommended.

Key Words: Addiction, Art Psychotherapy, Schizophrenia, Painting

References:

1. Eren N. Ethical principles in art psychotherapy. *Turkiye Clinics Psychiatric Nursing-Special Topics*. 2019; 5(2): 1-6.
2. Dilbaz N, Darçın AE. Treatment in patients with schizophrenia and substance use disorder comorbidity. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*. 2011;21(1):80-90.

INTRODUCTION

General Information

Art psychotherapy is a treatment method using visual, tactile, and auditory art for self-expression [1]. While it shares goals, processes, therapist–client dynamics, theory, and ethics with other therapies, its distinctiveness lies in the triadic relationship between therapist, client, and artwork—where art acts as a “third hand” [2].

Schizophrenia is characterized by delusions, hallucinations, cognitive issues, and affective disturbances due to disordered thought content [3]. With positive symptoms, the boundary between inner and outer worlds weakens, leading to confusion, insecurity, and isolation. Art therapy externalizes emotional chaos, reinforcing self-connection and easing psychotic symptoms by bridging perception and self [4].

Alcohol dependence alters neuro-hormonal and neurotransmitter systems, progressing from controlled to compulsive use, with withdrawal symptoms upon stopping [5]. Dilbaz and Darçın (2011) observed that individuals with schizophrenia may use alcohol to ease symptoms or medication side effects—a form of self-medication [6].

Grief is the emotional, psychological, and social response to loss. Art therapy gives form to emotions that are hard to verbalize, enabling expression and transformation of complex grief through creativity and sublimation.

Aim

The aim of this case report is to evaluate the short-term group art psychotherapy process of a patient diagnosed with chronic schizophrenia and obsessive-compulsive disorder (OCD), who was referred to the Social Psychiatry Service (SPS) for art therapy due to difficulties in expressing feelings and thoughts, as well as social problems, alongside ongoing medical treatment.

Introduction of the Case

Mr. A has been in treatment for 32 years for schizophrenia and OCD. He is 51 years old, single, high school graduate, working part-time. He lives with his mother, cares for her due to her cancer and has difficulties with social security. He has been hospitalized in psychiatric inpatient ward at least 10 times that he remembers, received 110 sessions of electroconvulsive therapy (ECT) in total, was treated for alcohol addiction 18 years ago and responded positively to alcohol addiction treatment.

METHODS

Mr. A participated in a visual art-based art psychotherapy program consisting of 8 participants lasting 90 minutes once a week for 8 weeks. Before the art psychotherapy program, an assessment interview was conducted with the patient to discuss his illness and life history, the target problems that would form the basis for psychotherapy planning, information about art psychotherapy was given and therapy cooperation was ensured.

Art Psychotherapy Process

Art psychotherapy sessions were based on a semi-structured plan tailored to the patients' needs. Workshop themes were developed to foster emotional expression, self and environmental perception, group adaptation, coping strategies, resource identification, and articulation of future states, dreams, and goals. Each week featured a different theme. Each session had four stages: introduction, warm-up, main artistic work, and sharing/closure. The group process was led by a psychiatric nurse (PhD) and an expert clinical psychologist trained in art psychotherapy, with supervision by an experienced psychotherapist. Various visual art materials were used to enable patients to express their inner world and emotions through painting, and the resulting artworks were used to assess changes and experiences.

RESULTS

The patient experienced intense anxiety and fear of losing his mother to cancer. He also reported difficulties in socializing and expressing himself, evident in his forward-leaning posture, poor eye contact, limited communication, and timid stance. During this challenging process, his desire to drink alcohol increased, though he struggled to resist it. He attended 8 sessions out of 10 (missing 2 due to illness) in a group of 8 people. Despite communication challenges, he became more comfortable expressing himself through art and maintained a steady flow in his work. In the sharing phase, he effectively conveyed his feelings and thoughts. In most sessions, the intensity and hue of negative emotions (guilt, loneliness, sadness rated as 10) shifted to positive emotions like hope and mother's love by session end. This indicates that expressing and sharing emotions in a group via art can produce positive emotional change (Table 1).

Table 1. Emotions they felt before and after the session, emotion color and intensity

Session	Pre-Session Emotion, Color, Intensity	Post Session Color, Intensity	New Emotion After Session Emotion, Color, Intensity
1. Session	Criminal, red, 10 intensity Alone, purple, 10 intensity	Criminal, yellow, 3 intensity Alone, gray, 9 intensity	Excitement, yellow, 10 intensity, Asolid assembly, gray, 10 intensity
2. Session	Alone, guilty and sad, gray, 10 intensity	Lonely, sad and guilty, gray, 9 intensity	Mother's love, gray, 10 intensity
3. Session	Alone, gray, 10 intensity Criminal, red, 10 intensity	Alone, gray, 3 intensity Criminal, red, 3 intensity	Reasoning, gray, 10 intensity
4. Session	Anxious, red, 10 intensity Criminal, yellow, 10 intensity	Anxious, red, 10 intensity Criminal, yellow, 10 intensity	Fear, pink, 10 intensity
5. Session	Alone, gray, 10 intensity Criminal, dark green, 10 intensity	Alone, gray, 10 intensity Criminal, light green, 10 intensity	Together with him, gray, 10 intensity
6. Session	Alone, orange, 10 intensity Criminal, blue, 10 intensity	Alone, pink, 10 intensity Criminal, blue, 10 intensity	Confession, pink, 10 intensity
7. Session	Alone, green, 10 intensity Criminal, purple, 10 intensity	Alone, green, 7 intensity Criminal, purple, 7 intensity	Hope, green, 9 intensity
8. Session	Alone, blue, 10 intensity Criminal, green, 10 intensity	Alone, blue, 2 intensity Criminal, yellow, 2 intensity	Hope, blue, 10 intensity

Session 1: First Encounter

In the first session, Mr. A expressed emotions through colors with symbolic content. He depicted his mother as indispensable, symbolized as both his hand and foot. The work included a coffin for nightmares and references to alcohol history and ECT. Despite 110 ECT sessions, fear of not waking persisted, though a sense of wholeness emerged in his mother's presence. The piece illustrated the coexistence of vulnerability and resilience.

"I may seem like a helpless person here, but I am complete with my mother. My mother has blood cancer. I am trying to support her. Knowing that my mother is with me makes me smile," he said.

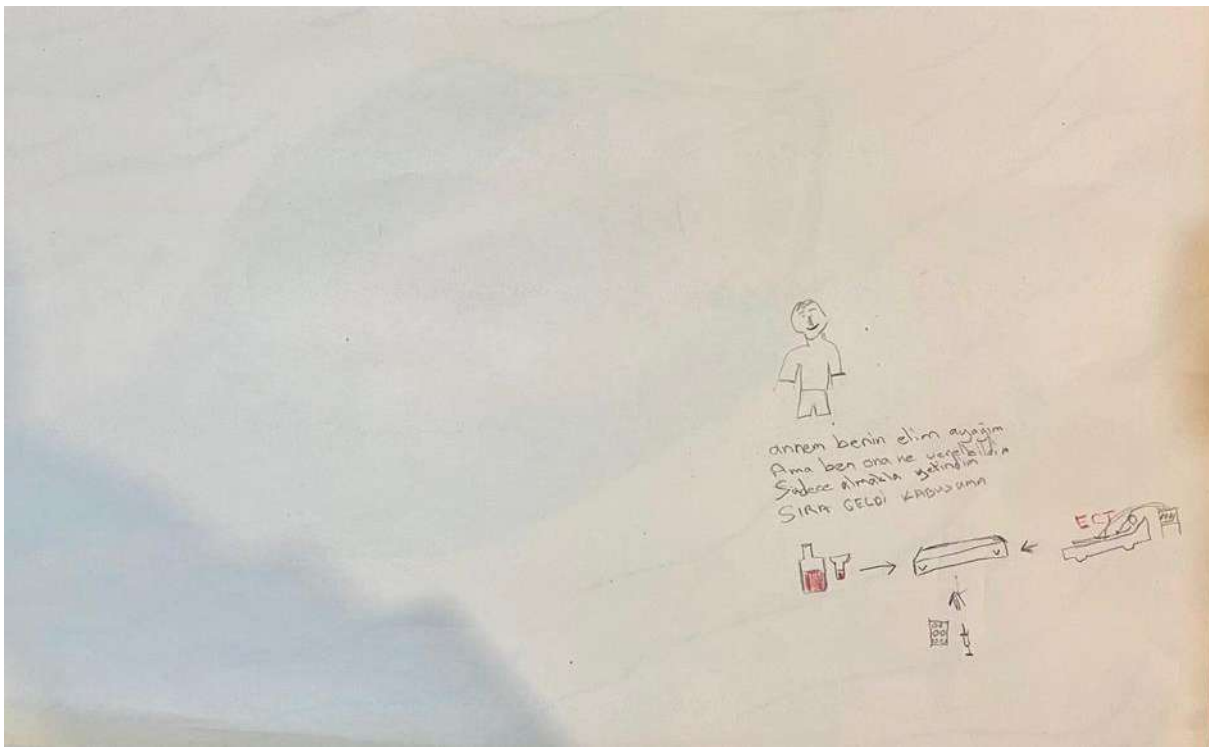

Image 1

Session 2: Bonding with Mother

In the second session, focus was on Mr. A's bond with his mother and his intense fear of losing her, which he felt would leave him isolated. Discussion revealed that past anxiety and loneliness had driven his alcohol use as a coping strategy. Addressing these fears helped him confront inner conflicts and his need for secure attachment. His artwork symbolized both the pain of potential loss and the strength of maternal love.

"When I feel bad, I take refuge in my dream world. I wake up at 5 in the morning to come here. I come all the way here because it makes me feel good. I made a cornflower. My mother put it in my room, I feed it with water. The more I take care of the flower, the more it will grow and be loved. The

more I take care of my mother, the better she will be. Taking care of my mother is good for me," he said.

Image 2

Session 3: Alienation and Anxiety

Session three revealed Mr. A's deep alienation and disconnection. His artwork portrayed emotional loneliness, intensified by psychotic symptoms. He introduced a figure named "X," both comforting and protective. Though he admitted it might be a hallucination, "X" offered emotional support. The drawing reflected his conflict between isolation and connection.

"The rising sun is a black hole. My father's death, my mother's difficult illness. I found a formula to get out of this difficulty by talking to the "X" inside me. Even though it is not alive, it is my closest friend. My doctor says it is a hallucination, but it is as real as everyone in this room is alive. The yellow in the black shows that there is always a glimmer of hope. Working is very difficult, but I work for my mother. The reason I struggle is because of my mother. I showed the same struggle when I quit drinking." he said.

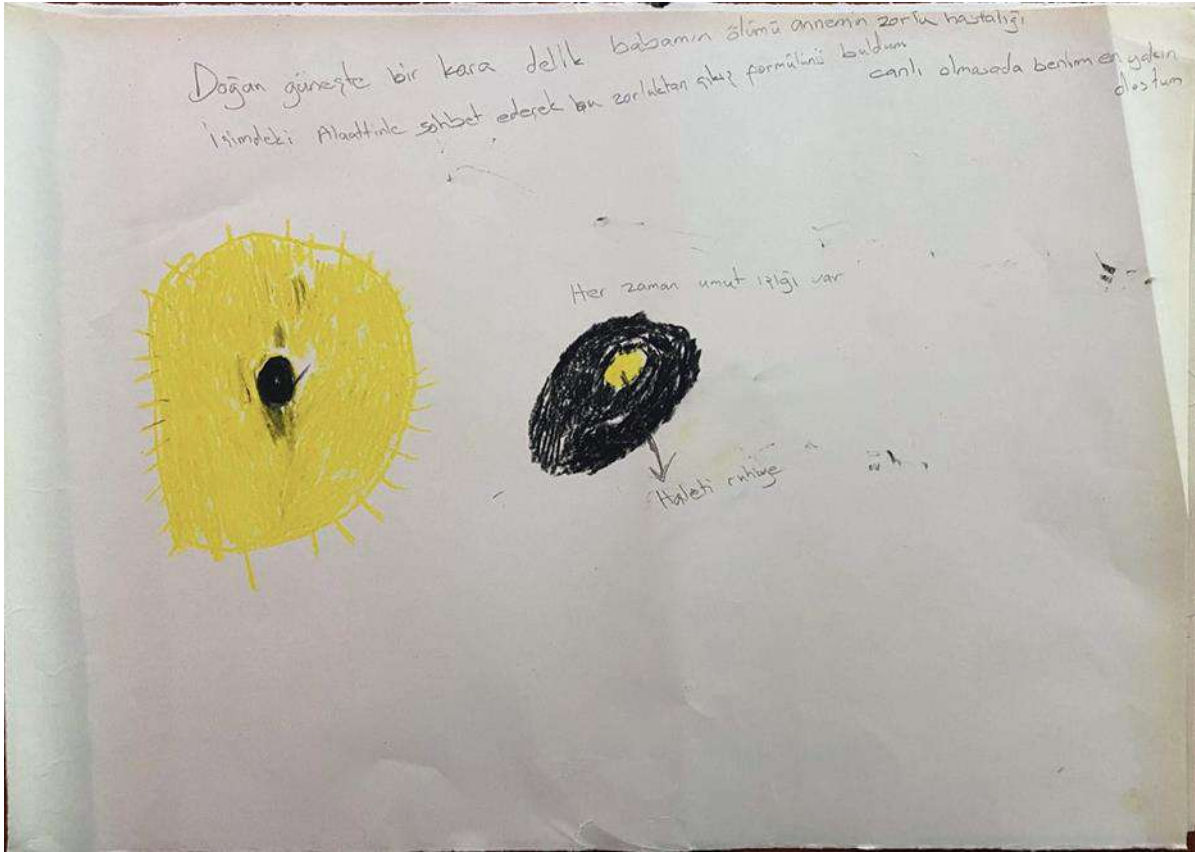

Image 3

Session 4: Fear of ECT and Relationship with Alcohol

The therapist addressed the link between ECT's negative effects and alcohol use. Alcohol resurfaced as an escape from anxiety and pain. Yet, signs of healing and acceptance emerged in his bond with his mother. Despite struggles with alcohol control, he showed greater emotional openness and vulnerability.

"I went through 110 sessions of ECT, I would rather go back to alcohol than go through it again. I don't trust ECT treatment, no one understands my feelings, only my mother does."

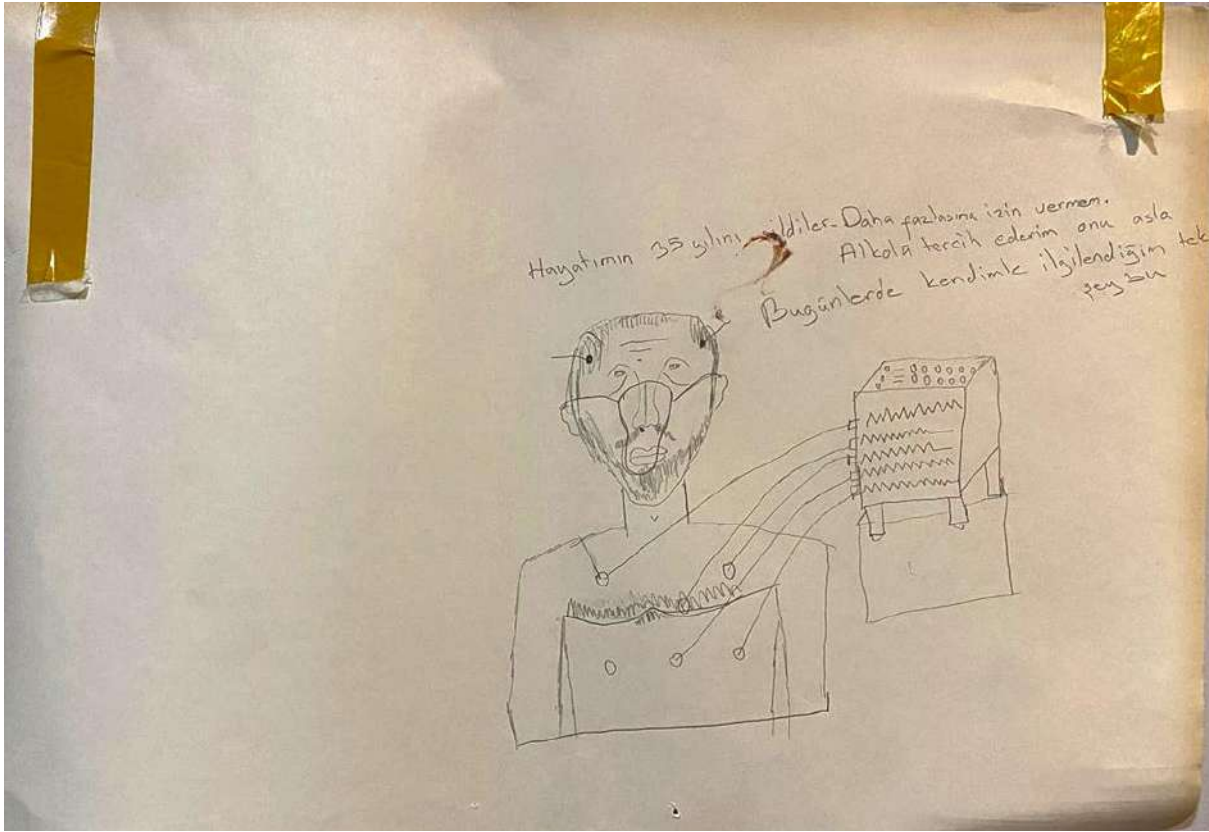

Image 4

Session 5: Loneliness and Alcohol Addiction

In session five, the patient's loneliness deepened, and alcohol reemerged as a defense. His drawings showed a world of dehumanized, emotionless people—reflecting his alienation. Alcohol became a response to isolation. The therapist aimed to challenge this function and promote healthier coping.

"Running away is not a solution, it's a necessity, that's why you are doomed to loneliness. I am doomed to loneliness because of these people, it is not my choice. We are all in this box. All people push me to loneliness. My source is my imagination. I framed my father's photo. It's good for me, I share the floor I lived on with him."

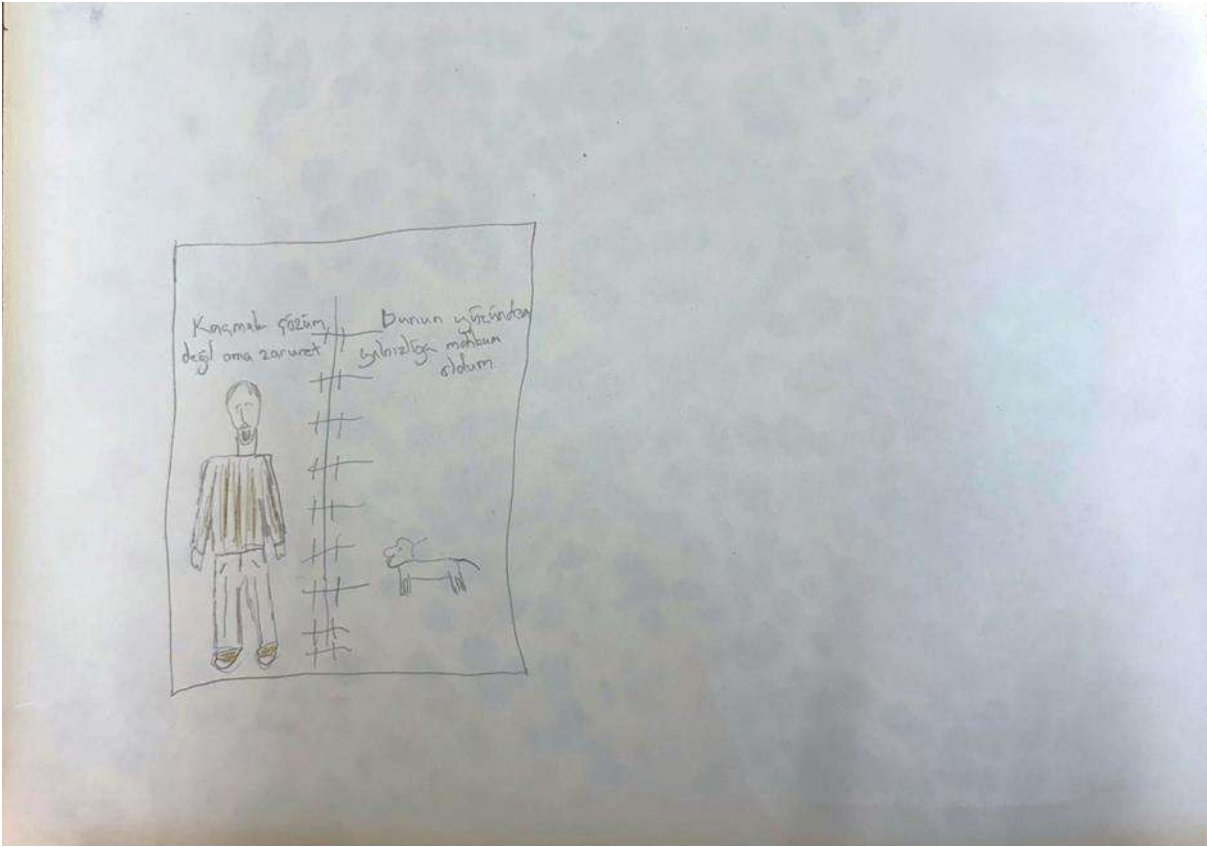

Image 5

Session 6: Confronting Alcohol Addiction and Anxiety

In the sixth session, the patient explored the link between alcohol dependence and his anxieties. Terms like “paying the price” and “alarm” highlighted triggers and alcohol-related fears. Despite alcohol vulnerability, attachment to his mother and the desire to preserve this bond remained central to his recovery.

Image 6

Session 7: Hope and Healing

In the seventh session, the patient's emotional recovery and wish to overcome social isolation emerged. Using the sun in his drawings, he likened therapy to the sun, himself to a tree, and the sun's rays to hope, highlighting optimism at the start of recovery. His alcohol dependence was again acknowledged, and key steps toward recovery were taken.

Image 7

Session 8: Sprouting

With the Christmas tree work, work was done to write their wishes and hopes. In the patient study, "The rain is drizzling, flowers are sprouting, my father's grave is also sprouting. It is a pessimistic year because the sun and rain are together, normally the sun and rain are not together, that's why I drew a line between them. The sun gives life to the whole world will it only give life to my mother? The red heart symbol symbolizes the bond between my mother and my father. I drew my mother's body in black color because she is sick, but I drew her heart in red color because her heart is still alive. He named his work 'Hope'.

Image 8

DISCUSSION

Art psychotherapy revealed the patient's inner conflicts, attachment patterns, and addiction dynamics, with his artworks symbolizing both inner and outer realities. It enabled expression of defenses, anxiety, and repressed emotions, while addressing the schizophrenia–alcohol interaction.

His alcohol use was both an escape and a reflection of inner turmoil. Though it briefly soothed loneliness and insecurity, it disrupted his psychological balance, especially alongside psychotic symptoms. Art therapy reshaped this dynamic, fostering healthier coping. Du et al. (2023) state that art forms a safe, indirect bridge between mentally ill individuals and therapists [7].

A key element in his process was his strong dependence on his mother—both a savior and a source of anxiety. Fear of losing her triggered survival-based attachments that maintained his emotional balance. Early artworks reflected her illness and his fear of death. Beaumont (2013) emphasizes the role of art therapy in making meaning during complex grief [8].

Art therapy helped him process grief. Fear of ECT reflected deeper concerns about control and identity; alcohol acted as both shield and harm.

Artworks like “*transparent like my life*” showed his existential search. Imaginary figures like “X” symbolized guilt, loss, and loneliness—offering support and escape. Each image showed emotional shifts and inner conflict.

In session 4, alcohol and ECT images reflected trauma and mistrust; session 7’s sunlight and flowers suggested hope. Lim et al. (2023) found group art therapy improves emotional expression, reduces symptoms, and enhances quality of life in schizophrenia [9].

These results support art therapy’s role in emotional regulation. His view of alcohol as both destructive and soothing reflected trauma-rooted identity conflict. His expressions revealed fear of dependence, control loss, and maternal attachment—central to his inner struggle [10].

Art therapy enabled exploration of these dynamics. Alcohol craving, linked to schizophrenia, functioned as defense—shown by ghostly figures and masks. Psychoanalytically, this signified fragmentation [11].

Therapy helped him reassess bonds with alcohol and his mother. Session 5 reflected trauma confrontation; session 6’s words “*struggle*” and “*alarm*” showed insight. Despite grief-triggered cravings, he remained abstinent by expressing internal conflict. Research confirms art therapy improves emotional expression and reduces schizophrenia symptoms [12,13].

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

The case, who is being followed up with a diagnosis of schizophrenia, obsessive compulsive disorder and has been treated in the past due to alcohol use disorder, has expressed his feelings by reflecting his recent mood, the processes he has experienced due to his mother's illness, his weakness for alcohol and his struggle with it in his paintings. The data obtained from the paintings of the case included in the study show that art therapy is an effective method of artistic expression of feelings and thoughts that the patient is unable to explain verbally. It is recommended that art psychotherapy be used as a safe method by specialists trained in this field in individuals diagnosed with mental disorders and that more studies be conducted in this field.

REFERENCES

1. Eren N. Ethical principles in art psychotherapy. *Turkiye Clinics Psychiatric Nursing-Special Topics*. 2019; 5(2): 1-6.
2. Eren N. The place of art and art therapy for care in psychiatry. *Turkiye Clinics Psychiatric Nursing-Special Topics*. 2015;1(1):95-104.
3. Karagülleoğlu ZY, Çarhan A. Schizophrenia with the first traces in history. *Mersin University Faculty of Medicine Lokman Hekim Journal of History of Medicine and Folkloric Medicine*. 2021;11(3):400-410.
4. Qian Y. Using art therapy for treating schizophrenia. *Journal of Psychology, Neuroscience & Behavior*. 2024.

5. Eşel E, Dinç K. Neurobiology of alcohol dependence and its reflections on treatment. *Turkish Journal of Psychiatry*. 2017;28(1):51-60.
6. Dilbaz N, Darçın AE. Treatment in patients with schizophrenia and substance use disorder comorbidity. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*. 2011;21(1):80-90.
7. Du SC, Li CY, Lo YY, Hu YH, Hsu CW, Cheng CY, ... Zhang JL. Effects of visual art therapy on positive symptoms, negative symptoms, and emotions in individuals with schizophrenia: A systematic review and meta-analysis. *Healthcare*. 2024;12(1):123-136. <https://doi.org/10.3390/healthcare12010123>
8. Beaumont SL. Art therapy for complicated grief: a focus on meaning-making approaches. *Canadian Art Therapy Association Journal*. 2013;26(2):1-7. <https://doi.org/10.1080/08322473.2013.11415582>
9. Lim E, Park SY, Jang SH, Bahk WM, Kwon YJ, Kim KH. Effects of group arts therapy based on emotion management training on the emotional expression, alexithymia, depression and quality of life in patients with schizophrenia. *Schizophrenia Research*. 2020;223:35-42.
10. Bowlby J. *Attachment and Loss: Volume I: Attachment*. Basic Books. 1969.
11. Vaillant GE. The defenses of healthy adults. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1983;45(4):1310-1321.
12. Özkafacı AA, Nalça N, Eren N. The effect of group art psychotherapy process with ebru art on anxiety, depression and functional recovery level in schizophrenia. *Turkey Journal of Holistic Psychotherapy*. 2023;6(12): 15-29.
13. Demir V, Hızlı G. The effect of art therapy program on disease symptom levels in schizophrenia patients. *Ayna Journal of Clinical Psychology*. 2024;11(1):52-72.

HEMŞİRELERDE NETLESSFOBİ, KAYGI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Zeynep Öztürk¹, Süheyla Yıldız², Sıdar Karataş³

¹ Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzurum, Türkiye, E-posta:

zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3368-4288

² Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Lisans Öğrencisi, Erzurum, Türkiye, E-posta: suheylayld49@gmail.com, Orcid: 0009-0002-3380-7671

³ Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Lisans Öğrencisi, Erzurum, Türkiye, E-posta: karatassidar199@gmail.com, Orcid: 0009-0007-0393-0560

ÖZET

Giriş-Amaç: Netlessfobi internetsiz kalma korkusu olarak tanımlanmaktadır. Hemşireler görevlerini yerine getirirken internet erişimine gereksinim duyabildikleri için bu korkuyu yaşayabilmektedirler. Netlessfobi literatürde oldukça yeni bir kavram olduğundan bu alanda yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkisinin incelenmesidir. Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında 1919B012326503 proje numarası ile desteklenmiştir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı. Araştırma Haziran 2024 ile Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda yer alan bir şehir hastanesinde görev yapan 207 hemşire ile yürütülmüştür. Araştırma verilerini toplamak için Tanımlayıcı Bilgi Formu, Fırat Netlessfobi Ölçeği (F-NFÖ), Süreklilik Kaygı Ölçeği (SKÖ) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ) kullanılarak toplandı. Verilerin kodlanması ve değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS 29 paket programında yapıldı.

Bulgular: Araştırmada hemşirelerin F-NFÖ toplam puan ortalamasının 31.44 ± 11.05 , SKÖ toplam puan ortalamasının 45.05 ± 9.52 ve PİÖÖ toplam puan ortalamasının ise 40.14 ± 10.17 olduğu bulundu. Hemşirelerin F-NFÖ ve PİÖÖ puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r = -0.339$, $p < 0.000$), F-NFÖ ile SKÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($r = 0.512$, $p < 0.000$), PİÖÖ ile SKÖ puan ortalamaları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki ($r = -0.622$, $p < 0.000$) olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada hemşirelerin netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişkili olduğu belirlendi. Bu çalışma sonucunda hemşirelerde netlessfobi düzeyinin belirlenmesi, internetin doğru kullanımına yönelik eğitimler düzenlenmesi, kaygıyı azaltmaya yönelik baş etme becerilerinin geliştirilmesi ve psikolojik iyi oluşu artıracak girişimlerin uygulanması önerilmektedir. Bu çalışma hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi ortaya koyması açısından değerlidir.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, İnternet, Psikolojik dirençlilik

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NETLESSPHOBIA, ANXIETY, AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN NURSES

Zeynep Öztürk¹, Süheyla Yıldız², Sıdar Karataş³

¹Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Erzurum, Türkiye, E-mail: zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3368-4288

²Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Undergraduate Student, Erzurum, Türkiye, E-mail: suheylayld49@gmail.com, Orcid: 0009-0002-3380-7671

³Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Undergraduate Student, Erzurum, Türkiye, E-mail: karatassidar199@gmail.com, Orcid: 0009-0007-0393-0560

ABSTRACT

Introduction and Aim: Netlessphobia is defined as the fear of being without the internet. Nurses, who may need internet access to perform their duties, may experience this fear. Since netlessphobia is a new concept in the literature, studies on it are limited. This study aims to examine the relationship between netlessphobia, anxiety, and psychological well-being in nurses. The study is supported by the TÜBİTAK 2209-A University Students Research Projects Support Program (Project No: 1919B012326503).

Methods: A descriptive, cross-sectional study was conducted with 207 nurses at a city hospital in Eastern Turkey between June and December 2024. Data were collected using a Descriptive Information Form, the Fırat Netlessphobia Scale (F-NPS), Trait Anxiety Scale (TAS) and Subjective Well-being Scale (SWB). In the data analysis, mean, frequency, percentage distributions, and Pearson Correlation Analysis were used.

Results: The average total score for F-NPS was 31.44 ± 11.05 , for TAS was 45.05 ± 9.52 , and for SWB was 40.14 ± 10.17 . Significant negative correlations were found between F-NPS and SWB ($r = -0.339$, $p < 0.000$), while a positive correlation was found between F-NPS and TAS ($r = 0.512$, $p < 0.000$). A negative correlation was also found between SWB and TAS ($r = -0.622$, $p < 0.000$).

Conclusion and Recommendations: This study identified a relationship between netlessphobia, anxiety, and psychological well-being in nurses. It is recommended to assess netlessphobia levels, provide training on proper internet use, develop coping skills to reduce anxiety, and implement interventions to improve psychological well-being. This study is important for highlighting the relationship between netlessphobia, anxiety, and psychological well-being in nurses.

Key Words: Anxiety, Internet, Psychological resilience

GİRİŞ

Günümüzde internet, elektronik sağlık kayıtları, tele-tıp ve diğer çevrimiçi hizmetlerin daha fazla tercih edilmesi sebebiyle çağdaş sağlık hizmetlerinin önemli parçalarından birisi haline gelmiştir [1]. Dijital'in 2024 yılı raporuna göre, dünya genelinde 5.35 milyar kişinin internet kullanıcısı olduğu ve dünya nüfusunun % 66'dan fazlasının internet erişimine sahip olduğu bildirilmiştir [2]. İnternetin her geçen gün kullanım oranı artmaktadır [2]. Sağlık bakım sisteminin en önemli bileşenlerinden olan hemşirelerin, klinik karar alma, kişisel eğitim ve klinik uygulamalara yönelik bilgilere erişmek gibi amaçlarla interneti kullandıkları bildirilmiştir [3].

İnternet, sağlık bakım profesyonellerine sunduğu pek çok avantaja rağmen, istenmeyen sonuçlara da yol açabilmektedir [4-6]. Akıllı telefonların yaygınlaşması, kontrolsüz ve aşırı internet kullanımını da beraberinde getirmiştir [4,6]. Günümüzde insanlar, internete sürekli bağlı kalmaya çalışarak ve internet bağlantısı olmayan yerlerden kaçınarak çevrimiçi kalmayı bir öncelik haline getirmektedir. Bu durum, bireyleri internet bağımlılığına sürüklemenin yanı sıra netlessfobiye yol açabilmektedir [7,8]. Netlessfobi, literatürde oldukça yeni bir kavram olup, internet bağımlılığının bir sonucu olarak kişinin internetsiz kalmaktan duyduğu korku şeklinde tanımlanmaktadır. Netlessfobi, bireylerin internete bağlanamadığı durumlarda yoğun kaygı veya sıkıntı yaşaması ile karakterize bir durumdur [4,8].

Hemşireler, sağlık hizmetlerinin sunumunda kritik bir rol oynadıkları için, internet ve dijital teknolojilere sürekli erişim gereksinimi duymaktadırlar. Bu durum, hemşirelerin internet bağımlılığına yatkınlıklarını artırmakta ve netlessfobi gibi ruhsal sorunların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır [9,10]. Çetin ve Küçükkelepçe (2023) ülkemizde hemşirelerin netlessfobi düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğunu bildirmişlerdir [10]. Netlessfobinin hemşirelerin stres seviyelerini artırdığı ve ruh sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebildiği vurgulanmaktadır [6,9,10]. Netlessfobi kaygı ile yakından ilişkili olup ruh sağlığını olumsuz etkileyebildiğinden, psikolojik olarak dayanıklı bireylerin daha az netlessfobi yaşayabilecekleri düşünülmektedir [5,10].

Netlessfobi literatürde oldukça yeni bir kavram olduğundan hemşirelerde netlessfobinin incelendiği çalışmalar oldukça sınırlıdır [10]. Uluslararası çalışmalarda ve ülkemizde hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu çalışma, hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacıyla yürütüldü. Hemşirelerde netlessfobi ve etkili olduğu faktörlerin belirlenmesi, bu sorunun ortaya konulması ve çözülmesine yönelik girişimler için önemli bilgiler sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışma, hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacıyla yürütüldü.

YÖNTEM

Araştırmannın Türü: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı.

Araştırmannın Yapıldığı Yer ve Zaman: Bu araştırma, Haziran 2024 ile Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda yer alan bir şehir hastanesinde görev yapan ve araştırmaya katılma kriterlerini sağlayan 207 hemşireyle yürütölmüştür.

Çalışmaya dahil edilme kriterleri:

- Akıllı telefon kullanmak,
- Klinik hemşiresi olarak çalışmak,
- Son 1 yıl veya daha uzun süredir internet kullanmak,
- Çalışmaya katılmak için istekli olmadır.

Çalışmadan dışlanma kriterleri:

- 60 yaş üstü olmak,
- Akıllı telefon kullanmamak,
- İnternet erişiminin bulunmaması,
- Çalışmaya katılmak için istekli olmamaktır.

Bu çalışmada G-Power 3.1.9.4 programı kullanılarak yapılan post-hoc güç analizinde %95 güven aralığında ve 0,05 anlamlılık düzeyinde, gücün ise 0.95 olduğı bulunmuştur. Bu değerler örneklem büyüklüğünün istenilen düzeyde olduğunu göstermektedir.

Veri Toplama Araçları: Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Fırat Netlessfobi Ölçeğı (F-NFÖ)”, “Süreklilik Kaygı Ölçeğı (SKÖ)” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçeğı (PİÖÖ)” kullanıldı.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu, çalışılan klinik ve çalışma yılı) toplam 7 sorudan oluşmaktadır.

Fırat Netlessfobi Ölçeğı (F-NFÖ): Ölçek bireylerin internetsiz kalma korkularını değerlendirmek amacıyla Kanbay ve ark. (2022) tarafından geliştirilmiştir [8]. F-NFÖ Tek boyut ve 12 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğın maddeleri “Hiç katılmıyorum: 1 puan”dan “Tamamen katılıyorum: 5 puan”a kadar uzanan 5’li Likert tipi bir ölçekle derecelendirilmektedir. Ters puanlanan maddenin olmadığı bu ölçekten alınabilecek en düşük puan 12 iken, en yüksek 60 puandır. Ölçekten alınan yüksek puanlar netlessfobi yüksek olduğı anlamına gelmektedir [8].

Süreklilik Kaygı Ölçeğı (SKÖ): Spielberg ve arkadaşları tarafından 1970 yılında bireylerin sürekli kaygı düzeylerinin ölçölmesi amacıyla geliştirilmiştir [11]. Ölçeğın Türkçe Geçerlilik Güvenilirlik çalışması Öner ve Le Compte tarafından 1983 yılında yapılmıştır [12]. Ölçek kısa ifadelerden oluşan, kendini değerlendirme türü bir ölçektir. Ölçek son 7 gündür hissedilenleri ölçmek üzere geliştirilmiştir. 20 maddeden oluşan ve 1–4 arası derecelenen Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte 1, 6, 7, 10, 13, 16 ve 19 maddelere verilen cevaplar tersine puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilen toplam

puan değeri 20 ile 80 arasında değışmektedir. Puanın büyük olması kaygı seviyesinin yüksek olduğunu, küçük puan kaygı seviyesinin düşük olduğunu işaret etmektedir [12].

Psikolojik İyi Oluş Ölçeğı (PİÖÖ): Ölçeğın Türkçe Geçerlilik Güvenilirlik çalışması Telef (2011) tarafından yapılmıştır [13]. Ölçek 8 maddeden oluşmaktadır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeğı'nin maddeleri kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) şeklinde 1-7 arasında cevaplanmaktadır ve alına bilecek en düşük puan 8 iken en yüksek puan 56'dır. Bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir ve ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan kişinin psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu göstermektedir [13].

Verilerin Analizi: Verilerin kodlanması ve değeriendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS 29 paket programında yapıldı. Verilerin değeriendirilmesinde; ortalama, sayı, yüzdelik dağılımlar ve Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmaya başlamadan önce, 25.04.2024 tarih ve 5/6 sayılı onayla bir üniversitenin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan onay alındı. Ardından, çalışmanın gerçekleştirileceğı kurumdan 24.05.2024 tarih ve E-76614443-604.01-244619973 sayılı izin alındı. Çalışmaya katılanlardan hem sözlü hem de yazılı aydınlatılmış onam alındı. Bu çalışma, Helsinki Deklarasyonu'na uygun etik standartlarda yürütölmüştür. Gönüllü katılımcılar araştırmaya dahil edilmiş olup, kişisel kimlik bilgileri gizli tutulmuştur.

BULGULAR

Hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmanın bulguları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1'de araştırmaya katılan hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine yer verildi. Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalamalarının $30,76 \pm 6,16$ olduğu, %66,7'sinin kadın olduğu, %65,7'sinin evli olduğu, %80,7'sinin lisans mezunu olduğu, %62,8'inin gelirinin giderine eşit olduğu, %38,6'sının dahili kliniklerde çalıştığı ve çalışma yılı ortalamalarının $7,73 \pm 6,29$ bulundu.

Tablo 1. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı

Özellikler	n=207	%
Cinsiyet		
Kadın	138	66,7
Erkek	69	33,3
Medeni durum		
Evli	136	65,7
Bekar	71	34,3
Eğitim durumu		
Lise	9	4,4
Ön lisans	21	10,1
Lisans	167	80,7
Lisansüstü	10	4,8

Gelir durumu		
Geliri giderinden az	50	24,2
Geliri giderine eşit	130	62,8
Geliri giderinden çok	27	13,0
Çalışılan Klinik		
Cerrahi klinikler	77	37,2
Dahili Klinikler	80	38,6
Yoğun Bakım	19	9,2
Acil Servis	19	9,2
Diğer Klinikler	12	5,8
Yaş	Min-Max	X±SD
	21-58	30,76±6,16
Çalışma yılı	1-35	7,73±6,29

Tablo 2. Hemşirelerin F-NFÖ, SKÖ ve PİÖÖ puan ortalamalarının dağılımı

Ölçekler	X±SS	Min-Max
F-NFÖ Toplam	31,44±11,05	12-60
SKÖ Toplam	45,05±9,52	20-77
PİÖÖ Toplam	40,14±10,17	8-56

Araştırmaya katılan hemşirelerin F-NFÖ, SKÖ ve PİÖÖ puan ortalamaları Tablo 2’de yer almaktadır. Araştırmada yer alan kişilerin F-NFÖ toplam puan ortalamasının 31,44±11,05, SKÖ toplam puan ortalamasının 45,05±9,52, ve PİÖÖ toplam puan ortalamasının ise 40,14±10,17 olduğu bulundu.

F-NFÖ: Fırat Netlessfobi Ölçeği, SKÖ: Süreklilik Kaygı Ölçeği, PİÖÖ: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Tablo 3’de hemşirelerin F-NFÖ, SKÖ ve PİÖÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki gösterildi. Hemşirelerin F-NFÖ ve PİÖÖ puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-0,339$, $p<0,000$), F-NFÖ ile SKÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ($r=0,512$, $p<0,000$), PİÖÖ ile SKÖ puan ortalamaları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki ($r=-0,622$, $p<0,000$) olduğu belirlendi.

Tablo 3. Hemşirelerin F-NFÖ, SKÖ ve PİÖÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

ÖLÇEKLER	F-NFÖ	SKÖ	PİÖÖ
F-NFÖ Toplam	1	r=0,512 p=0,000**	r=-0,339 p=0,000**
SKÖ Toplam	r=0,512 p=0,000**	1	r=-0,622 p=0,000**
PİÖÖ Toplam	r=-0,339 p=0,000**	r=-0,622 p=0,000**	1

F-NFÖ: Fırat Netlessfobi Ölçeği, SKÖ: Süreklilik Kaygı Ölçeği, PİÖÖ: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, r: Pearson Korelasyon Analizi, **:p<0.01.

TARTIŞMA

Hemşirelerde netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkisinin incelenmesi amacıyla yürütülen çalışmanın bulguları literatür ışığında tartışılmıştır.

Bu çalışmada, hemşirelerin netlessfobi düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlendi. Ulusal ve uluslararası literatürde hemşirelerde netlessfobinin incelendiği sadece bir çalışmaya ulaşılmıştır. Türkiye de COVID-9 pandemisi sürecinde yürütülen bu çalışmada, hemşirelerin netlessfobi düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu bildirilmiştir [10]. Hemşirelerin pandemi sürecine özgü olarak yaşadıkları izolasyon ve kaygı gibi durumların farklılık üzerinde etkisi olmuş olabilir. Literatürde görevleri gereği internet ve dijital teknolojilere erişim gereksinimi duyan hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin, internet bağımlılığı gibi problemlerle internet kullanma sorunları yaşayabildikleri belirlenmiştir [4-6]. Sağlıkta dijital dönüşüm bakım süreçlerinde internet kullanım oranını gün geçtikçe artırdığından, hemşirelerin netlessfobi düzeylerinin değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada hemşirelerin netlessfobi düzeyleri ile kaygı düzeylerinin ilişkili olduğu saptandı. Netlessfobinin, internetsiz kalma korkusu olarak açıklanan bir tür kaygı bozukluğu olduğu vurgulanmaktadır [8]. Bu nedenle netlessfobinin kaygı düzeyi ile yakından ilişkili olduğu bildirilmiştir [7-9]. Ulusal ve uluslararası literatürde hemşirelerde netlessfobi ve kaygının beraber incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Aydın ve ark. (2024) Türkiye de yaptıkları çalışmada, sağlık çalışanlarında problemlerle internet kullanma düzeyinin, kaygı seviyesi ile ilişkili olduğunu vurgulamışlardır [4]. Çetin ve Küçükkeleşçe'nin (2023) ülkemizde 373 hemşire ile yaptıkları bir çalışmada ise, hemşirelerin algıladıkları stres seviyeleri arttıkça, netlessfobi düzeylerinin yükseldiği bildirilmiştir [10]. Bu sonuçlar araştırma bulgularını desteklemektedir.

Bu çalışmada hemşirelerin netlessfobi düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişkili olduğu belirlendi. Literatürde hemşirelerde netlessfobi ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin beraber ele

alındığı bir çalışmaya erişilememiştir. Mısır da 273 hemşirelik öğrencisi ile yürütölen bir çalışmada sorunlu internet kullanımının, ruhsal sağlığı olumsuz etkilediğı bildirilmiştir [6]. Psikiyatri kliniğinde görev yapan hemşirelerle yürütölen bir çalışmada ise internet bağımlılığı arttıkça, psikolojik sıkıntıların arttığı bildirilmiştir [5]. Bu sonuçlar araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada hemşirelerin kaygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişkili olduğu belirlendi. Chana ve ark. (2015) Amerika Birleşik Devletleri'nde 102 hemşire ile yürüttükleri çalışmada hemşirelerin psikolojik refah düzeyleri ile kaygı düzeylerinin ilişkili olduğunu, kaygı düzeyi arttıkça psikolojik refahın azaldığını bildirmişlerdir [14]. Yüksel ve Bahadır Yılmaz, (2019) Türkiye de 330 hemşirelik öğrencisi ile yürüttükleri çalışmada öğrencilerin kaygı düzeyi arttıkça, psikolojik iyi oluş düzeylerinin azaldığını bildirmişlerdir [15]. Bu sonuçlar hemşirelerin kaygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, gün geçtikçe daha ciddi bir sorun olacağı düşünölen netlessfobinin, kaygı ve psikolojik iyi oluş ile arasındaki ilişkiyi ortaya koyması açısından değerlidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada hemşirelerin netlessfobi, kaygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişkili olduğu belirlendi. Bu çalışma sonucunda hemşirelerde netlessfobi düzeyinin belirlenmesi, internetin doğru kullanımına yönelik eğitimler düzenlenmesi, kaygıyı azaltmaya yönelik baş etme becerilerinin geliştirilmesi ve psikolojik iyi oluşu artıracak girişimlerin uygulanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Mataxen PA, Webb LD. Telehealth nursing: More than just a phone call. *Nursing*. 2019;49(4):11-13.
2. We are Social. <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/>. 2024.
3. McCaughan D, Thompson C, Cullum N, Sheldon T, Raynor P. Nurse practitioner and practice nurses' use of research information in clinical decision making: findings from an exploratory study. *Family Practice*. 2005;22(5):490-497.
4. Aydın EF, Alay H, Yılmaz S, Can FK. The interplay between problematic internet use, anxiety, depression and functional impairment in front-line healthcare workers during the COVID-19 Pandemic. *Psychiatry Investigation*. 2024;21(7):736-745.
5. Abdelfatah AE. Exploring Internet Addiction among Psychiatric Nurses and its Effects on Sleep Quality and Psychological Distress. *Assiut Scientific Nursing Journal*. 2023; 11(40):54-68.
6. Ebrahim Essa HAEG, Elsherif ZAE. Relation between problematic internet use and mental health status of technical nursing students in Tanta City. *Tanta Scientific Nursing Journal*. 2020;19(1):93-119.
7. Alt D, Boniel-Nissim M. Links between adolescents' deep and surface learning approaches, problematic internet use, and fear of missing out (FoMO). *Internet Interventions*. 2018;13:30-39.
8. Kanbay Y, Fırat M, Akçam A, Çınar S, Özbay Ö. Development of Fırat Netlessphobia Scale and investigation of its psychometric properties. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2022;58(4):1258-1266.
9. Eroğlu Ç, Kutlu A. Hemşirelerde internet bağımlılığı ve zaman yönetimi ilişkisinin belirlenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2020; 7(2):110-116.
10. Çetin Y, Küçükkeleşçe GE. The effect of nurses' netlessphobia levels on perceived stress and job satisfaction levels. *Journal of International Health Sciences and Management*. 2023;9(18):62-69.
11. Spielberger CD, Gorsuch RC, Lushene RE. Manual For The State-Trait Anxiety Inventory. California: Consulting Psychologists Press;1970.
12. Öner N, Le Compte A. Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı. 1.Baskı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yay; 1983.
13. Telef BB. Psikolojik İyi Oluş Ölçeğı (PİOO): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi; 2011.

14. Chana N, Kennedy P, Chessell ZJ. Nursing staffs' emotional well-being and caring behaviours. *Journal of Clinical Nursing*. 2015;24(19-20):2835-2848.
15. Yüksel A, Bahadır-Yılmaz E. Relationship between depression, anxiety, cognitive distortions, and psychological well-being among nursing students. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2019;55(4):690-696.

WEB OF SCIENCE VERİ TABANINDA 2014-2024 YILLARI ARASINDA HEMŞİRELİK ALANINDA SPİRİTÜALİTE VE SPİRİTÜEL BAKIM İLE İLGİLİ YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Hacer Demirkol¹, Elif Deniz Kacmaz²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Erdoğan Akdağ
Yerleşkesi Atatürk Yolu 7. Km 66900 Merkez, Yozgat, Türkiye, hacer.demirkol@yobu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8639-8376

²İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Gazi Mustafa Kemal Mahallesi,
Kaynaklar Caddesi Seyrek/Menemen, İzmir, Türkiye, deniz.kacmaz@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7630-3532

ÖZET

Giriş-Amaç: Spritüel bakım holistik hemşirelik bakımının sağlanmasının ön koşullarından biridir. Bu araştırma, 2014-2024 yılları arasında, Web of Science veri tabanında hemşirelik alanında spiritüalite ve spiritüel bakım ile ilgili yayımlanan yayınların bibliyometrik analizini gerçekleştirmek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Tanımlayıcı tasarımdaki araştırmada VOSviewer 1.6.20 yazılım programı kullanılarak bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Veriler, 23.01.2025 tarihinde, 2014-2024 yıllarını kapsayacak şekilde, “spirituality” ya da “spiritual care” anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Dâhil olma kriterleri, yayınların türünün araştırma ve derleme olması ve yayın dilinin İngilizce olması olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı ile uyumlu olan toplam 538 yayının bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Spiritüalite ve spiritüel bakım ile ilgili yayınlar toplam 60 ülke ve 1674 yazar tarafından yürütülmüştür. En fazla yayın sayısına 2021’de, en fazla atıf sayısına ise 2024 yılında ulaşılmıştır. En fazla yayına sahip olan yazar Elizabeth Johnston Taylor iken, en fazla atıf sayısına sahip yazar Wilfred McSherry’dir. Türkiye en fazla yayın yapan dördüncü ülke konumundadır. Kanseri ve palyatif bakım anahtar kelimeleri yayınlarda en sık tekrarlanan ilk beş anahtar kelime arasındadır.

Sonuç ve Öneriler: Türkiye’nin en fazla yayın yapan ülkeler sıralamasında ilk beşte olmasına karşın, atıf sayısı açısından ilk beşte yer almamaktadır. Yayınlarında çoğunlukla kanser ve palyatif bakıma odaklanılırken, ruhsal hastalıklar ve psikiyatri hemşireliğini kapsayan yayınların sayısının istendik düzeyde değildir. Türkiye’de psikiyatri hemşireliği alanında çalışan araştırmacılara, ruh sağlığı ve hastalıkları alanında spiritüalite ve spiritüel bakım ilgili daha fazla sayıda araştırma yürütmeleri ve sonuçları etki faktörü yüksek dergilerde yayımlamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, Hemşirelik, Spritüalite, Spritüel bakım

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PUBLICATIONS ON SPIRITUALITY AND SPIRITUAL CARE IN THE FIELD OF NURSING BETWEEN 2014-2024 IN THE WEB OF SCIENCE DATABASE

Hacer Demirkol¹, Elif Deniz Kaçmaz²

¹Yozgat Bozok University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Erdoğan Akdağ Campus, Atatürk Road 7th Km 66900 Center, Yozgat, Türkiye, hacer.demirkol@yobu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8639-8376

²İzmir Bakırçay University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Gazi Mustafa Kemal Neighborhood, Kaynaklar Street, Seyrek/Menemen, İzmir, Turkey, deniz.kacmaz@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7630-3532

ABSTRACT

Introduction and Aim: Spiritual care is a prerequisite for providing holistic nursing care. This research was conducted to perform a bibliometric analysis of publications on spirituality and spiritual care in the nursing field in the Web of Science database between 2014 and 2024.

Methods: In the descriptive study, bibliometric analysis was performed using the VOSviewer 1.6.20 software program. Data were obtained from the Web of Science database on 23.01.2025, covering 2014-2024, using the keywords “spirituality” or “spiritual care.” Inclusion criteria were determined as the type of publications being research and review and the language of publication being English. A total of 538 publications compatible with the purpose of the study were subjected to bibliometric analysis.

Results: Publications on spirituality and spiritual care were conducted in 60 countries and by 1674 authors. The highest number of publications was reached in 2021, and the highest number of citations was reached in 2024. The author with the most publications is Elizabeth Johnston Taylor, while the author with the highest number of citations is Wilfred McSherry. Türkiye is the fourth country with the most publications. The keywords cancer and palliative care are among the top five most frequently repeated keywords in publications.

Conclusion and Recommendations: Although Türkiye is among the top five countries with the most publications, it is not among the top five in terms of the number of citations. While the publications mostly focus on cancer and palliative care, the number of publications covering mental diseases and psychiatric nursing is not at the desired level. It is recommended that researchers working in the field of psychiatric nursing in Turkey conduct more research on spirituality and spiritual care in the field of mental health and diseases and publish the results in journals with high-impact factors.

Key Words: Bibliometric analysis, Nursing, Spirituality, Spiritual care

References:

1. Sawab S, Yusuf A, Fitryasari R, Arifin H. Spirituality and Recovery From Severe Mental Disorders: A Systematic Review. *J Psychosoc Nurs Ment Health Serv.* 2024;62(8):11-17. doi:10.3928/02793695-20240227-01
2. Domingo-Osle M, Domingo R. Nursing and spirituality: A discussion paper on intertwining metaparadigms. *J Nurs Manag.* 2020;28(6):1268-1274. doi:10.1111/jonm.13076
3. Taylor EJ, Parías S, Mamier I, et al. Frequency of nurse-provided spiritual care: An international comparison. *J Clin Nurs.* 2023;32(3-4):597-609. doi:10.1111/jocn.16497

GİRİŞ

Spiritualite kendimizle, başkalarıyla, doğayla ve/veya daha yüksek bir güçle bağlantı kurmayı, anlam ve amaç arayışını kapsayan oldukça geniş bir kavramdır. Spiritüalitenin özellikle bireyin hastalık sürecinde yaşamı anlamlandırmasına yardımcı olarak fiziksel ve ruhsal iyilik halinin artmasını sağladığı bildirilmektedir [1,2]. Spiritüel bakım ise, bireyin hastalık ve yaşamsal krizle bağlantılı spiritüel ihtiyaçlarını ele alarak karşılamaya çalışan bir bakım türüdür [3]. Spiritüel ve spiritüel bakım son 30 yıldır özellikle hemşirelik için önemli araştırma alanı haline gelmiş olup, spiritüel alanın hemşirelik bakımına entegre edilmesinin, holistik hemşirelik bakımının bir ön koşulu olduğunun farkına varılmıştır [1].

Hemşirelik alanında spiritüel ve spiritüel bakım ile ilgili farkındalığın artması ve spiritüel ve spiritüel hemşirelik bakımının hastaların fiziksel ve ruhsal iyilik hallerine katkı sağladığı belirlenmesine karşın, hemşirelik bakım ve eğitiminde spiritüel bakım ile ilgili bazı eksiklikler bulunmaktadır [1,4,5]. Literatürde yürütülen çalışmalar, bazı hemşirelerin ve öğrencilerin spiritüel bakım yeterliliklerinin yüksek seviyede ve hemşirelerin spiritüel bakım yürütürken eksikliklerin olduğunu ortaya koymaktadır [8-10]. Ek olarak, özellikle ciddi ruhsal hastalıklara yönelik spiritüel ve spiritüel bakım ile ilgili çalışma sayısı sınırlı düzeydedir [11].

Yukarıda bahsi geçen tüm bilgiler ışığında, bu çalışmada hemşirelik alanında spiritüel ve spiritüel bakım ile ilgili literatürdeki mevcut durumun kapsamlı olarak yansıtılabilmesi adına bibliyometrik analiz yürütülmesine karar verilmiştir. Hemşirelik alanında giderek daha sık kullanılmaya başlayan bibliyometrik analiz, incelenen konu kapsamında boşlukların ve geliştirilmesi gereken alanların ortaya çıkarılmasını sağlayan bir yöntemdir [12]. Veri tabanı olarak, dünyadaki birçok farklı ülkede yürütülen çalışmaya ulaşım imkânı sağlayan Web of Science tercih edilirken, bibliyometrik analiz ise VOSviewer 1.6.20 yazılım programı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırma, Web of Science veri tabanında, 2014-2024 yılları arasında, hemşirelik alanında spiritüel ve spiritüel bakım ile ilgili yayımlanan yayınların bibliyometrik analizini gerçekleştirmek amacıyla yürütülmüştür.

YÖNTEM

Araştırmada, ücretsiz erişim imkanı bulunan VOSviewer 1.6.20 yazılım programı kullanılarak bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiş [12] ve tanımlayıcı araştırma tasarımı kullanılmıştır.

Araştırma soruları;

1. Hemşirelik alanında spiritüel ve spiritüel bakım ile ilgili yayın ve atıf sayısının yıllara göre dağılımı nedir?

2. Hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayın ve atıf sayısı açısından en üretken yazarlar ve ülkeler hangileridir?
3. Hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım için ortak anahtar kelime ağ haritası nedir?

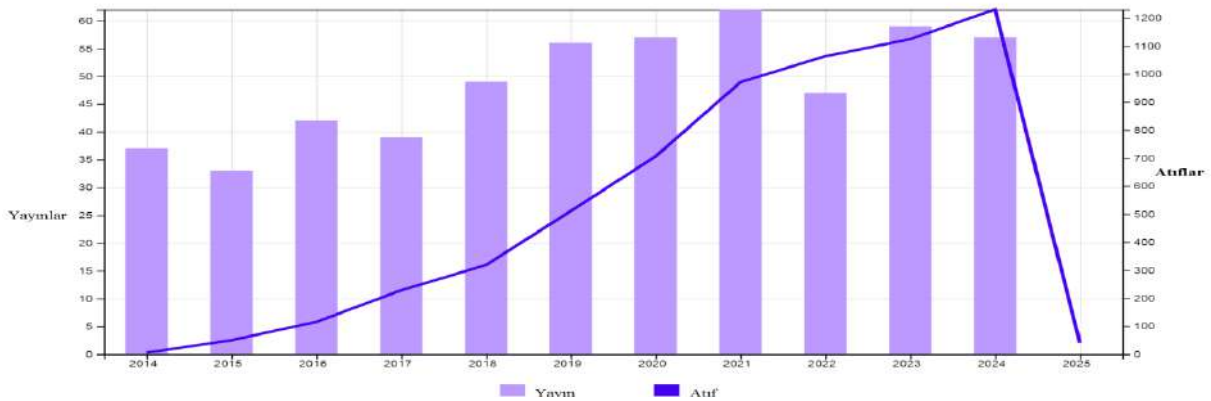
Verilerin analizi

Veriler, 23.01.2025 tarihinde, 2014-2024 yıllarını kapsayacak şekilde, “spirituality” ya da “spiritual care” anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Dâhil olma kriterleri, yayınların türünün araştırma ve derleme olması ve yayın dilinin İngilizce olması olarak belirlenmiştir. Anahtar kelimeler kullanılarak tarama yapıldığında toplam 9.387 yayına ulaşılmıştır. Konu alanı “nursing” seçildiğinde 719 yayının araştırmanın amacı ile uyumlu olduğu görülmüştür. Toplam 719 yayının 26’sı (Portekizce=9, Korece=7, İspanyolca=6, Almanca=2, Fransızca=1 ve Lehçe=1) yayın dilinin İngilizce olmaması ve 113’ü türünün araştırma ve/veya derleme olmaması sebebiyle dışlanmıştır. Geriye kalan 580 araştırma ve derleme yayının tam metinleri iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenerek araştırmanın amacına uygunluğu değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonrası araştırma amacına uymayan (32 çalışma) ve tekrarlanan yayınlar (10 çalışma) dışlanmıştır. Sonuç olarak toplam 538 araştırma ve derleme yayının bibliyometrik analizi iki araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Bibliyometrik analiz sonrası hemşirelik alanında Web of Science veri tabanında 2014-2024 yılları arasında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayınların 60 ülke, 806 kurum ve 1674 yazar tarafından yürütüldüğü belirlenmiştir.

Hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayın ve atıf sayılarının dağılımı Şekil 1’de yer almaktadır. Yayınların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, toplam yayın sayısında yıllar içerisinde dalgalanmalar olduğu görülürken, en fazla yayın sayısına 2021’de, en fazla atıf sayısına ise 2024 yılında ulaşılmıştır. Toplam atıf sayısı ise 2014-2024 yılları içerisinde sürekli artış eğilimi göstermiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayın ve atıf sayılarının yıllara göre dağılımı

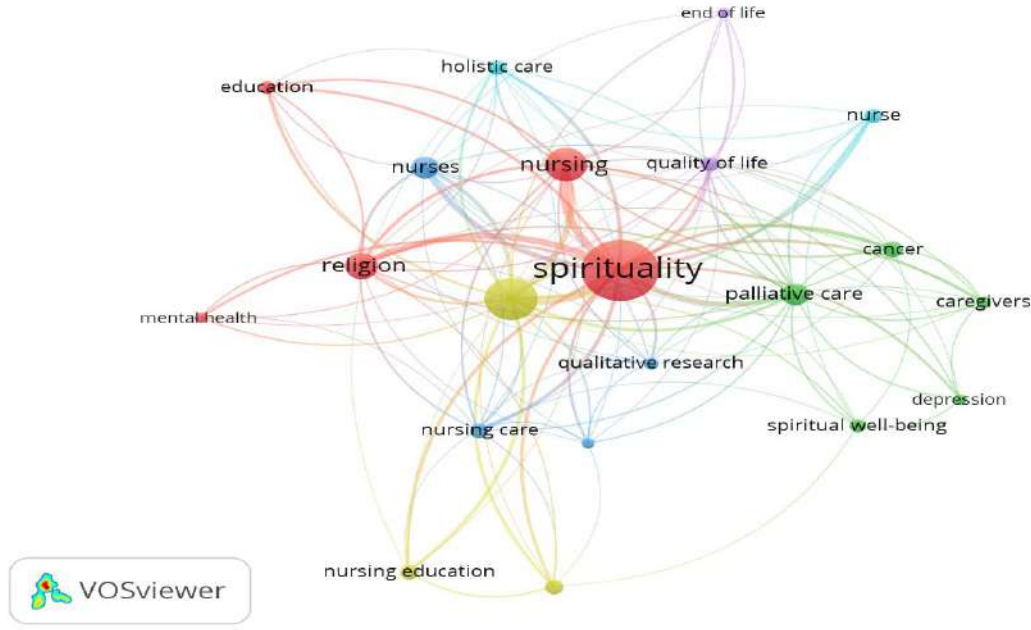
Hemşirelik alanında spiritüalizite ve spiritüel bakım ile ilgili en üretken yazar ve ülkelerin dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır. Konu kapsamında yayın yapan 1674 yazardan 1408’nin en az bir kez atıf aldığı belirlenmiştir. En fazla yayına sahip olan ilk üç yazar Elizabeth Johnston Taylor, Wilfred McSherry ve Tove Giske iken, en fazla atıf alan ilk üç yazar sırasıyla Wilfred McSherry, Linda Ross ve Tove Giske’dir (Tablo 1).

Konu kapsamında en fazla yayın sayısına sahip üç ülke Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Brezilya ve İran iken, en fazla atıf sayısına sahip üç ülke sırasıyla ABD, İngiltere ve Norveç’tir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik alanında spiritüalizite ve spiritüel bakım ile ilgili en üretken yazar ve ülkelerin dağılımı

En Çok Yayın Yapan Yazarlar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	En Çok Atıf Alan Yazarlar	Atıf Sayısı	Makale Sayısı
Elizabeth Johnston Taylor (Amerika Birleşik Devletleri)	20	283	Wilfred McSherry (Norveç)	462	14
Wilfred McSherry (Norveç)	14	462	Linda Ross (İngiltere)	389	10
Tove Giske (Norveç)	11	388	Tove Giske (Norveç)	388	11
Silvia Caldeira (Portekiz)	11	85	Rene van Leeuwen (Hollanda)	347	10
Rene van Leeuwen (Hollanda)	10	347	Elizabeth Johnston Taylor (Amerika Birleşik Devletleri)	283	20
Linda Ross (İngiltere)	10	389	Annemiek E. Schep-Akkerman (Hollanda)	256	5
En Çok Yayın Yapan Ülke	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	En Çok Atıf Alan Ülke	Atıf Sayısı	Makale Sayısı
Amerika Birleşik Devletleri	179	2160	Amerika Birleşik Devletleri	179	2160
Brezilya	59	509	İngiltere	35	847
İran	41	567	Norveç	24	631
Türkiye	41	268	İran	41	567
İngiltere	35	847	Brezilya	59	509

Hemşirelik alanında spiritüalizite ve spiritüel bakım ile ilgili yayınlarda en sık tekrarlanan anahtar kelimeler ve bu kelimeler arasındaki ilişki ağ haritası Şekil 2’de yer almaktadır. Tekrarlanma eşiği en az beş kez olarak belirlendiğinde (spiritüalizite, spiritüel bakım, hemşirelik, hemşirelik bakımı hariç tutulduğunda) 76 yayın kapsam içerisinde kalmış ve en sık tekrarlanan beş kelimenin sırasıyla din (62 kez), palyatif bakım (47 kez), kanser (25 kez), yaşam kalitesi (23 kez) ve hemşirelik eğitimi (22 kez) olduğu belirlenmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayınlarda en sık tekrarlanan anahtar kelimelerin ağ haritası

Yayınlarda en sık geçen anahtar kelimelerin en az beş kez tekrarlanma eşğine göre ağ haritası (n=76)

TARTIŞMA

Bu araştırma Web of Science veri tabanında 2014-2024 yılları arasında hemşirelik alanında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili araştırma ve derleme türündeki yayınların bibliyometrik analizini sunmaktadır.

Hemşirelik alanında 2014-2024 yılları arasında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili atıf sayısının süregelen artış göstermesi, hemşirelerin konu ile ilgilerinin azalmadan devam ettiği şeklinde yorumlanabilir. En fazla yayın sayısına 2021’de ulaşılmasının en önemli nedenlerinde birinin ise, pandemi döneminde yaşanan sağlık sorunlarının yönetilmesinde spiritüel bakımın öneminin hemşireler arasında bir kez anlaşılmasının olduğu düşünülmektedir [13].

Hemşirelik alanında arasında spiritüallite ve spiritüel bakım ile ilgili yayınların büyük bir çoğunluğunun gelişmiş ülkelerde toplandığı görülmektedir. Ülkemiz ise büyük bir başarı göstererek konu kapsamında en fazla yayın sayısına sahip dördüncü ülke konumunda olmasına karşın, en fazla atıf alan ilk beş ülke arasında yer alamamaktadır. Ek olarak ülkemizden herhangi bir yazarın en fazla yayın ve atıf sayısına sahip yazarlar içerisinde yer almadığı belirlenmiştir.

Ortak anahtar ağ kelime haritası incelendiğinde; holistik bakımın, spiritüel iyilik halinin ve yaşam kalitesinin diğer anahtar kelimelerle bağlantı kurması, hemşirelerin bakımda spritualitenin önemine karşı farkındalık kazandığına işaret edebilir. Ağ haritası ruh sağlığı ve hastalıkları açısından ele alınacak olursa, sadece ruh sağlığının ve depresyonun sık tekrarlandığı ve psikiyatri

hemşireliğinin en sık tekrarlanan anahtar kelimeler arasında yer almadığı görölmektedir. Yayınların büyük bir çoğunluğu kanser ve palyatif bakıma odaklanırken, özellikle ciddi ruhsal ve psikiyatri hemşireliği ile ilgili yayın sayısının artması önem arz etmektedir [5-7,11].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Web of Science veri tabanında 2014-2024 yılları arasında hemşirelik alanında spiritüalite ve spiritüel bakım ile ilgili en fazla yayın sayısına pandeminin olumsuz etkilerinin yoğun olarak yaşandığı 2021 yılında ulaşılmıştır. Atıf sayısında ki süregelen artış hemşirelerin spiritüalite ve spiritüel bakım ile ilgilerinin devamlılık gösterdiğine işaret etmektedir. Türkiye'nin en fazla yayın sayısına sahip ilk beş ülkede yer almasına karşın, atıf sayısı açısından ilk beşte yer almamaktadır. Ek olarak yayınların büyük bir çoğunluğunun kanser ve palyatif bakım yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu sebeple psikiyatri hemşirelerine, ruh sağlığı ve hastalıkları alanında, alanında etki faktörü yüksek dergilerde, spiritüalite ve spiritüel bakım ile ilgili daha fazla sayıda çalışma yürütmeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Domingo-Osle M, Domingo R. Nursing and spirituality: A discussion paper on intertwining metaparadigms. *J Nurs Manag.* 2020;28(6):1268-1274. doi:10.1111/jonm.13076
2. Alyahya NM, Alanazi S. Spiritual care for clients with mental illness from an Islamic background: Nursing students' perspectives. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2024;31(6):998-1006. doi:10.1111/jpm.13054
3. Hvidt NC, Nielsen KT, Kørup AK, et al. What is spiritual care? Professional perspectives on the concept of spiritual care identified through group concept mapping. *BMJ Open.* 2020;10(12):e042142. doi:10.1136/bmjopen-2020-042142
4. Idler E. The psychological and physical benefits of spiritual/religious practices. *Spirituality in Higher Education.* 2008; 4(2): 1-5.
5. Dos Santos FC, Macieira TGR, Yao Y, Ardelt M, Keenan GM. The impact of spiritual care delivered by nurses on patients' comfort: A propensity score matched cohort utilizing electronic health record data. *Int J Med Inform.* 2024;183:105319. doi:10.1016/j.ijmedinf.2023.105319
6. Abu-Odah H, El-Nems K, Ho KY, Lam KK, Najjar S, Chan EA. Faith, meaning, and quality of life: unveiling the spirituality of muslim patients with advanced cancer undergoing active treatment in the Gaza Strip, Palestine. *Semin Oncol Nurs.* 2024;40(6):151741. doi:10.1016/j.soncn.2024.151741
7. Picot S, Harrington A, Fuller J. Finding the hidden professional culture of mental health nursing-spiritual care for individuals with a co-morbid life-limiting illness. *Issues Ment Health Nurs.* 2023;44(10):951-959. doi:10.1080/01612840.2023.2246064
8. Sahebi Z, Barkhordari-Sharifabad M. Spiritual care competency and its relationship with clinical self-efficacy in nursing students. *BMC Med Educ.* 2023;23(1):937. Published 2023 Dec 8. doi:10.1186/s12909-023-04937-3
9. Li Y, Zeng X, Chen M, et al. Association between spiritual care competency and perceived professional benefit among nurses: A cross-sectional study. *J Nurs Manag.* 2022;30(7):3368-3377. doi:10.1111/jonm.13793
10. Taylor EJ, Pariñas S, Mamier I, et al. Frequency of nurse-provided spiritual care: An international comparison. *J Clin Nurs.* 2023;32(3-4):597-609. doi:10.1111/jocn.16497
11. Sawab S, Yusuf A, Fitriyasari R, Arifin H. Spirituality and recovery from severe mental disorders: a systematic review. *J Psychosoc Nurs Ment Health Serv.* 2024;62(8):11-17. doi:10.3928/02793695-20240227-01
12. Ellegaard O, Wallin JA. The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?. *Scientometrics.* 2015;105(3):1809-1831. doi:10.1007/s11192-015-1645-z
13. Hawthorne DM, Barry CD. Nurses' use of spiritual practices in caring for self during the pandemic. *Holist Nurs Pract.* 2021;35(5):242-247. doi:10.1097/HNP.0000000000000467

SOLASTALJİNİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: HEMŞİRELER İÇİN ÇIKARIMLAR

Seda Er¹, Merve Murat Mehmed Ali², Sevim Buzlu³

¹İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

ÖZET

Giriş: Avustralyalı filozof Glenn Albrecht tarafından ortaya atılan solastalji; iklim değişikliği, doğal afetler veya insan faaliyetlerinin neden olduğu çevresel değişiklikler nedeniyle bireylerin ev, mekân duyguları bozulduğunda hissettikleri duygusal veya varoluşsal sıkıntıyı tanımlamaktadır [1].

Yöntem: Bu derlemenin amacı, solastalji kavramını tanımlamak, çevresel değişikliklerin bireylerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini incelemek ve hemşirelik uygulamaları açısından solastaljinin değerlendirilmesi ve yönetilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

Bulgular: Solastalji, bireylerin kendileri için önemli olan manzaraların veya ortamların istenmeyen bir şekilde dönüştürülmesinin tetiklediği duygusal sıkıntıyı ifade eder. Çevresel değişiklikler yalnızca manzaralardaki bozulmaya yol açmaz, aynı zamanda geçmiş deneyimler, şimdiki gerçeklikler ve gelecekteki sosyal ilişkiler ve kişinin bir yerdeki kimlik duygusu arasında bir uyumsuzluk yaratır [1,2]. Aşırı hava olayları, doğal afetler gibi çevresel krizler bireylerin yer, kimlik, kontrol duygularını bozarak ve ruh sağlıklarını olumsuz etkileyerek solastaljiye yol açabilir. Orman yangınları, volkanik patlamalar ve tsunamiler gibi doğal afetlerden kurtulan bireylerin daha yüksek depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu oranlarına sahip olduğu bilinmektedir [2].

Sonuç ve Öneriler: Solastalji mevcut sosyal, ekonomik stres faktörlerini daha da kötüleştirerek savunmasız gruplar arasındaki sağlık eşitsizliklerini artırmaktadır. Solastaljiyi değerlendiren araçların rutin taramalara dahil edilmesi risk altındaki popülasyonların belirlenmesine yardımcı olabilir. Solastaljiyi dönüştürücü bir deneyim olarak yeniden çerçevelemede hemşireler kritik bir rol oynar. Hemşirelerin risk altındaki gruplarda solastalji taraması yapmak ve bireysel ve kolektif iyileşmeyi teşvik eden toplum temelli müdahaleleri savunmak gibi sorumlulukları bulunmaktadır [2,3]. Araştırma bulguları, çevresel değişikliklerle mücadele eden toplulukları desteklemek için hedefe yönelik psikososyal müdahalelere duyulan acil ihtiyacı vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Ruh sağlığı, Solastalji

THE EFFECTS OF SOLASTALGIA ON MENTAL HEALTH: IMPLICATIONS FOR NURSES

Seda Er¹, Merve Murat Mehmed Ali², Sevim Buzlu³

¹Istanbul University - Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Street, Sisli, Istanbul, Türkiye, seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Selimiye, Tıbbiye Street. No:38, Istanbul, Türkiye, E-mail: merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³Istanbul University - Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Street, Sisli, Istanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

ABSTRACT

Introduction and Aim: Solastalgia, introduced by Australian philosopher Glenn Albrecht, describes the emotional or existential distress individuals feel when their sense of home and place is disrupted by environmental changes caused by climate change, natural disasters, or human activities [1].

Method: The aim of this review is to define the concept of solastalgia, to examine the effects of environmental changes on individuals' mental health, and to provide recommendations for the assessment and management of solastalgia in nursing practice.

Results: Solastalgia refers to the emotional distress triggered by the unwelcome transformation of landscapes or environments that are important to them. Environmental changes not only lead to a deterioration in landscapes, but also create a mismatch between past experiences, present realities and future social relationships and one's sense of identity in a place [1,2]. Environmental crises such as extreme weather events and natural disasters can lead to solastalgia by disrupting individuals' sense of place, identity, and control and negatively affecting their mental health. Individuals who survive natural disasters such as bushfires, volcanic eruptions, and tsunamis are known to have higher rates of depression, anxiety, and post-traumatic stress disorder [2].

Conclusion and Recommendations: Solastalgia exacerbates existing social and economic stressors, amplifying health disparities among vulnerable groups. The inclusion of tools to assess solastalgia in routine screening may help to identify populations at risk. Nurses play a critical role in reframing solastalgia as a transformative experience. Nurses have a responsibility to screen for solastalgia in at-risk groups and advocate for community-based interventions that promote both individual and collective recovery [2,3]. The research findings highlight the urgent need for targeted psychosocial interventions to support communities grappling with disaster-related environmental changes.

Keywords: Climate change, Mental health, Solastalgia

References:

1. Albrecht GA. Negating solastalgia: an emotional revolution from the Anthropocene to the Symbiocene. *Am Imago*. 2020;77(1):9-30.
2. Galway LP, Beery T, Jones-Casey K, Tasala K. Mapping the solastalgia literature: A scoping review study. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16(15):2662.
3. Askland HH, Bunn M. Lived experiences of environmental change: Solastalgia, power, and place. *Emot Space Soc*. 2018;27:16-22.

INTRODUCTION

Solastalgia is a relatively new concept that explores the interconnectedness of human and ecosystem health, particularly the cumulative impact of climate and environmental change on mental, emotional, and spiritual well-being. It is explained as a kind of emotional or existential distress caused by environmental change [1,2]. Solastalgia may lead to mental health outcomes, including depression, anxiety, and post-traumatic stress disorder (PTSD). Nurses play a pivotal role in mitigating solastalgia's psychological impact [3]. This study aims to enhance awareness of the association between solastalgia and mental health while highlighting the critical role of nurses in addressing this issue.

METHOD

The aim of this review is to define the concept of solastalgia, to examine the effects of environmental changes on individuals' mental health, and to provide recommendations for the assessment and management of solastalgia in nursing practice.

RESULTS

Solastalgia

The Australian philosopher Glenn Albrecht first proposed an intriguing conceptualization: the category of psychoterratic syndromes, or earth-related mental syndromes, in which the mental health of people living in toxin-contaminated ecosystems is threatened by the breakdown of healthy links between themselves and their home/living environment. Within this category, Glenn Albrecht coined the term solastalgia, which refers to the distress caused by the loss of one's sense of home and place due to the experience of the consequences of climate change or physical deterioration caused by natural events or human activities [1,2].

Solastalgia describes individuals' responses to changes in their immediate environment, increasingly driven by climate change, biodiversity loss, pollution, deforestation, and the disappearance of natural habitats, activities, and traditions. It refers to the confusion in one's sense of place, identity, and belonging resulting from environmental changes. The term originates from the concept of nostalgia, as the home remains physically present but psychologically altered, so it is also defined as a kind of "homesickness felt while at home" [1,2]. A scoping study conceptualized solastalgia as comprising three elements: (i) a description of environmental transformation (e.g., undesirable changes due to resource extraction); (ii) a description of the changed place or environment that people value (e.g., one's home environment); and (iii) mentions of specific impact(s) resulting from this transformation (e.g., mental health effects like depression) [3].

Sense of Place, Existence, and Solastalgia

Solastalgia describes the sense of desolation, disconnection, grief, and mourning that individuals experience when they face the loss of a place significant to them. It refers to the emotional distress triggered by the unwelcome transformation of landscapes or environments that are important to them [2,3]. Individuals with long-standing historical and cultural ties to their surrounding environment tend to cultivate a deep and emotional bond with their local places. These places are shaped by the accumulation of lived experiences, varied narratives, and practices that allow people to reflect on their past, engage with their present, and envision the future of their lives [4]. Research emphasized that individuals possess the capacity to develop profound personal connections with their local environment, particularly in places imbued with meaning and significance by their inhabitants. These connections serve essential emotional and psychological functions, contributing to identity, a sense of belonging, security, self-esteem, self-efficacy, and overall psychological well-being [2].

Solastalgia has been identified as a potential cause of anxiety and uncertainty about the future, stemming from a perceived inability to prevent further environmental losses, which in turn intensifies negative emotions [2,3]. Albrecht (2005) references Mitchell's observation that "Divorced from his roots, man [sic] loses his psychic stability." It was described solastalgia as a form of ontological trauma, as the experienced loss disrupts feelings of belonging, social relationships, and connections to one's living space. These emotions not only affect an individual's ties to the past but also their capacity to envision the future [1,2,3].

While solastalgia refers to the psychological distress caused by the disruption of an individual's connection to lost places, ontological anxiety highlights a deeper aspect of this anxiety, focusing on its effect on existential security [2,3]. A home often symbolizes unity and security; it holds personal memories within the family, and most people regard their home as their castle or paradise, regardless of its condition. Therefore, losing a home can result in profound psychological distress [1,5].

Evidence for the Relationship Between Solastalgia and Mental Health

Solastalgia can be triggered by extreme weather events such as floods, droughts, volcanic eruptions, and fires, along with climate change, and resource extraction [3,5]. After a natural disaster, it may take some time for survivors to return to normal life because they must wait for the environment to regenerate before rebuilding their homes. A home often symbolizes unity and security; it holds personal memories within the family, and most people regard their home as their castle or paradise, regardless of its condition. Therefore, losing a home can be an extremely painful experience [5]. The loss and severe damage of homes have been linked to a higher risk of depression and PTSD

among survivors of volcanic eruptions, tsunamis, and earthquakes. Another study examining the association between dryland salinity in Western Australia and hospital admission records found that areas more severely affected by dryland salinity had higher hospitalization rates for depression [6].

A significant correlation exists between awareness of the existential threat posed by solastalgia and perceptions of climate change. A study found that climate change in India has significant consequences for rural populations, particularly the impacts of increased heat waves, erratic rainfall regimes, delayed onset of monsoon, early depletion of water resources, and loss of some tree and bird species. These changes have led to experiences of solastalgia associated with forced displacement from traditional agricultural activities, resorting to coercive adaptive strategies, the erosion of cultural and religious practices, and reduced self-esteem as individuals adapt to a degrading environment [7,8].

Forest fires are another significant natural disaster, and numerous studies have investigated the relationship between forest fires and solastalgia. Following a wildfire, residents often return to environments and landscapes that have been significantly altered from those in which they previously sought solace, engaged in recreational activities, or earned their livelihoods [4]. A study conducted with 1,477 individuals exposed to the 2019–2020 bushfires in Australia found that solastalgia mediated the relationship between bushfire impact and mental health and well-being. Furthermore, individuals who were not directly affected by the bushfires also experienced solastalgia, leading to poorer mental health outcomes in the aftermath of the disaster [8].

Research has also examined the occurrence of solastalgia in regions affected by unregulated resource extraction and coal mining. One study found that areas affected by mountaintop removal (MTR) coal extraction exhibited higher rates of depression and substance use disorders, attributed to environmental changes [9]. Another study investigated the psychological impact of open-pit brown coal mining in Germany, finding that environmental degradation and the forced resettlement of local communities led to significantly higher levels of psychological distress, including solastalgia, depression, anxiety, and somatization, compared to population averages [10].

DISCUSSION

Implication for Nurses

Studies on solastalgia are noted to be unrepresentative of all regions and population groups, with a lack of gender-based research and insufficient focus on youth-specific experiences [5,7]. This article has important implications for nurses and healthcare professionals (HCPs) in psychiatry more broadly. Mental health and psychiatric nurses often serve as the first point of contact for individuals experiencing psychological distress related to environmental changes. Mental health and psychiatric

nurses must recognize the psychological distress caused by environmental damage to develop appropriate support strategies for affected individuals [11]. The use of assessment scales and critical inquiry—such as questioning whether restoration of degraded landscapes can alleviate distress—remains essential in developing approaches to address solastalgia. It is equally crucial for nurses to perform screenings at-risk or vulnerable populations. Understanding solastalgia enables the development and implementation of early interventions that may help alleviate the distress it causes and promote quicker ecosystem restoration. Warsini et al. propose that interventions focused on collective healing facilitate coping with solastalgia, promoting both human well-being and ecosystem health [5]. In addition, the use of terminology such as eco-anxiety and ecological mourning in the evaluation of solastalgia is believed to mitigate stigma and cultivate a more supportive environment [12].

The effects of solastalgia also extend to the professional well-being of HCPs. The emotional burden of caring for patients affected by solastalgia contributes to increased stress and burnout among HCPs, particularly in acute care settings where mental health resources may be limited [13]. Therefore, it is essential that medical and nursing education and training programs include the concepts of solastalgia and its mental health implications to prepare them for the challenges they may encounter in practice [14]. This preparation should include developing coping strategies and resilience-building techniques to help HCPs manage their own emotional responses to the distress experienced by their patients [13]. Finally, it is acknowledged that the experience of solastalgia can affect different communities (and even different regional groups) both physically and psychologically. At first, protective measures should be taken for vulnerable groups, such as children, pregnant women, and the elderly, to shield them from the physical health problems associated with smoke and ash exposure. With that, in some cases, solastalgia can suppress hope and foment pessimistic views of the present and future, and in others can spark outrage and resistance. Accordingly, HCPs should focus on articulating their experiences, developing coping and distress management strategies, and resilience-building programs [15].

CONCLUSION

Solastalgia, a consequence of climate change, natural disasters, and industrial activities, is increasingly recognized as a critical factor affecting mental health. Collaboration among mental HCPs, environmental scientists, and community organizations can embrace a more holistic approach to care that acknowledges the interaction between environmental health and mental well-being.

REFERENCES

1. Askland HH, Bunn M. Lived experiences of environmental change: solastalgia, power, and place. *Emotion Space Soc.* 2018;27:16-22. doi:10.1016/j.emospa.2017.07.001

2. Albrecht GA. Negating solastalgia: an emotional revolution from the Anthropocene to the Symbiocene. *Am Imago*. 2020;77(1):9-30. doi:10.1353/aim.2020.0001
3. Galway LP, Beery T, Jones-Casey K, Tasala K. Mapping the solastalgia literature: a scoping review study. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16(15):2662. doi:10.3390/ijerph16152662
4. Kumar P, Kumar N, Sarthi PP. Feeling solastalgia: a study of the effects of changing climate in rural India. *Asian J Soc Psychol*. 2021;24(2):208-220. doi:10.1111/ajsp.12442
5. Warsini S, Mills J, Usher K. Solastalgia: living with the environmental damage caused by natural disasters. *Prehosp Disaster Med*. 2014;29(1):87-90. doi:10.1017/S1049023X13009212
6. Speldewinde PC, Cook A, Davies P, Weinstein P. A relationship between environmental degradation and mental health in rural Western Australia. *Health Place*. 2009;15(3):880-887. doi:10.1016/j.healthplace.2009.02.011
7. Eisenman D, McCaffrey S, Donatello I, Marshal G. An ecosystems and vulnerable populations perspective on solastalgia and psychological distress after a wildfire. *EcoHealth*. 2015;12:602-610. doi:10.1007/s10393-015-1052-1
8. Leviston Z, Stanley SK, Rodney RM, et al. Solastalgia mediates between bushfire impact and mental health outcomes: a study of Australia's 2019–2020 bushfire season. *J Environ Psychol*. 2023;90:102071. doi:10.1016/j.jenvp.2023.102071
9. Canu WH, Jameson JP, Steele EH, Denslow M. Mountaintop removal coal mining and emergent cases of psychological disorder in Kentucky. *Community Ment Health J*. 2017;53:802-810. doi:10.1007/s10597-017-0108-9
10. Krüger T, Kraus T, Kaifia A. A changing home: a cross-sectional study on environmental degradation, resettlement, and psychological distress in a Western German coal-mining region. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(12):7143. doi:10.3390/ijerph19127143
11. To P, Eboime E, Agyapong VIO. The impact of wildfires on mental health: a scoping review. *Behav Sci (Basel)*. 2021;11(9):126. doi:10.3390/bs11090126
12. Jerjes W. Climate's silent impact: reframing primary care in the era of environmental distress. *Front Med (Lausanne)*. 2024;11:1384786. doi:10.3389/fmed.2024.1384786
13. Perry L, Lamont S, Brunero S, Gallagher R, Duffield C. The mental health of nurses in acute teaching hospital settings: a cross-sectional survey. *BMC Nurs*. 2015;14:15. doi:10.1186/s12912-015-0068-6
14. Foster K, Hurley J. Every nurse is not a mental health nurse—critical reflections on myths and controversies about mental health nursing. *Int J Ment Health Nurs*. 2024;33(4):737-738. doi:10.1111/inm.13147
15. Alaca Ç. Solastalgia and forest fires. *Curr Approaches Psychiatry*. 2023;15(3):468-476. doi:10.18863/pgy.1243853

PRİMAGRAVİD GEBELERİN POSTPARTUM DEPRESYON RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Ege Miray Topcu¹, Mahire Olcay Çam²

¹Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

²Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
olcaycam@gmail.com Orcid: 0000-0002-6115-7306

ÖZET

Giriş-Amaç: Kadınların ilk gebeliklerinde yaşadıkları perinatal depresyonun, sonraki yaşamlarına ve sonraki gebeliklerindeki postpartum depresyon risklerini arttıran önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Bu çalışma, prenatal dönemde, postpartum depresyon riskleri saptanan gebelere yönelik gerçekleştirilen girişimsel bir doktora tez çalışması da olan TÜBİTAK(1002-B) destekli bir projenin tarama basamağı verilerini sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı primagravid gebelerin prenatal süreçte depresyon risklerinin ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışmanın bu basamağı tanımlayıcı-kesitsel desende yürütülmüştür. Ege Üniversitesi Hastanesine Mart 2021 - Aralık 2024 tarihleri arasında başvuran 24 ve üzeri gebelik haftasına sahip, sağlıklı ilk gebeliklerini yaşayan gönüllü 335 kadın ile tamamlanmıştır. Tanıtıcı bilgi formu, Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeği (EPDÖ) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ile elde edilen veriler, SPSS paket programı aracılığı ile normal dağılıma uymadığı için Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman Korelasyon testleri ile değerlendirilmiştir. Araştırmada EPDÖ kesme noktası 10 olarak kabul edilmiştir ve proje kapsamında EPDÖ>10 ve BDÖ>17 puanlara sahip kadınlarla ruhsal durum değerlendirmesi görüşmesi yapılarak gerekli yönlendirmeler yapılmıştır.

Bulgular: Gebelerin EPDÖ puan ortalamaları 7,90±5,14'dir, %34,7'si 10 puan ve üzeri almıştır. BDÖ puan ortalamaları 8,79±6,04'dir. %9,4'ü 17 puan üzerindedir. RDD sonucunda yedi kadın psikiyatrik yardıma yönlendirilmiştir. Kadınların gelir düzeyleri, aile tipleri ve gebeliğin planlı olma durumu ile EPDÖ ve BDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. EPDÖ ve BDÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde, yüksek bir korelasyon vardır.

Sonuç ve Öneriler: BDÖ kesme puanı üzerinde kalan gebeler ile görüşülerek uzman yardımına yönlendirilmiştir. Gebelerin ruh sağlığı takip edilmeli ve desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Gebelik, Perinatal, Ruh sağlığı

*Çalışma aynı zamanda doktora tez çalışmasının da yer aldığı TÜBİTAK 1002- B projesinin tarama basamağı verilerinden oluşmaktadır.

EVALUATION OF THE RISK OF POSTPARTUM DEPRESSION IN PRIMAGRAVIDA PREGNANT WOMEN*

Ege Miray Topcu¹, Mahire Olcay Çam²

¹Ege University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye,
ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

²Ege University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, İzmir, Türkiye,
olcaycam@gmail.com Orcid: 0000-0002-6115-7306

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is known that perinatal depression experienced by women in their first pregnancy is an important factor that increases the risk of postpartum depression in later life and in subsequent pregnancies. This study presents the screening phase data of a TUBITAK(1002-B)funded project, which is also an interventional doctoral thesis study carried out for pregnant women with postpartum depression risks in the perinatal period.The aim of this study is to evaluate the risk of depression in the prenatal period and the factors affecting it in primagravid pregnant women.

Methods: This phase of the study was conducted in a descriptive cross-sectional design. It was completed with 335 volunteer women who were admitted to Ege University Hospital between March2021 and December2024, who had 24 or more weeks of gestational age and were healthy and experiencing their first pregnancy. The data obtained with the descriptive information form, Edinburgh Postpartum Depression Scale (EPDS) and Beck Depression Scale (BDI) were evaluated with Mann Whitney U, Kruskall Wallis and Spearman Correlation tests because they did not fit the normal distribution by SPSS package programme. In the study,the EPDS cut-off point was accepted as 10, and within the scope of the project, women with EPDS>10andBDI>17scores were interviewed for mental status assessment (RDD) and necessary guidance was provided.

Results: The mean EPDS score of the pregnant women was 7.90±5.14, and 34.7% of them scored 10 points or more. The mean score of BDI was 8.79±6.04. 9.4% scored above 17 points. Seven women were referred to psychiatric help as a result of RDD. There was a statistically significant difference between women's income levels, family types and planned pregnancy status and the mean scores of EPDS and BDI. There is a positive and high correlation between the mean scores of EPDS and BDI.

Conclusion and Recommendations: Pregnant women with a BDI cut-off score above the cut-off score were interviewed and referred to specialist help.Mental health of pregnant women should be monitored and supported.

Key Words: Perinatal, Depression, Pregnancy, Mental Health

* The study is the same TUBITAK 1002- B project, in which the doctoral thesis work is also includedconsists of screening step data

GİRİŞ

Perinatal ruh sağılığı kadınların gebelik kararından başlayarak doğum sonrası döneme kadar uzayan süreci anlatmaktadır. Bu süreçte hem gebeliğin doğası, hem kadının kişisel deneyimleri ve yaşamsal koşulları onun ruhsal açıdan birçok riskle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu risklerin önlemediğı durumda ise postpartum süreçte postpartum blues, postpartum depresyon ya da postpartum psikoz olarak adlandırılan, ciddileşen düzeyde ruhsal sorunlar yaşanmaktadır [1].

Postpartum depresyon, ortalama doğum yapan her on kadından birinin deneyimlediğı, depresif semptomların yaşamsal işlevselliğı bozacak düzeyde etkilendiğı, annenin genel sağılığını, bebek bakımını, ikili ilişkileri, anne bebek bağlanmasını ve dolaylı olarak bebek sağılığını da etkileyen müdahale edilmesi gereken ve dünya da kadınlarda hastalık yükünü oluşturan ikinci önde gelen bozukluktur [1-4]. Postpartum depresyonu etkileyen faktörleri belirleyebilmek açısından uluslararası ve ulusal birçok çalışma yürütölmüştür [5, 6]. Ancak kadınların bazı sosyodemografik özelliklerinin yanı sıra gebelik sayısı, önceki ruhsal bozukluk öyküleri ve gebelikteki ruhsal durumları dikkat çeken sonuçlar arasındadır [6]. Özellikle ilk gebeliklerini yaşayan gebelerin ve gebeliklerinde ruhsal zorlanma yaşayan gebelerin postpartum depresyon risklerinin daha yüksek olduğı gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır [7].

Postpartum depresyon riskini, risk gerçekleşmeden belirleyebilmek ve yönetebilmek, ruh sağılığını korumak ve güçlendirmek açısından önemli bir stratejidir. İlk gebelikte postpartum riskinin önlenmesi ise kadının hem ilk postpartum dönemindeki hem de sonraki gebeliklerindeki ruh sağılığını korumakta devinimsel bir girişim olacaktır [8]. Bu nedenle primigravid gebelerin postpartum risklerini belirlemek önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, primagravid gebelerin postpartum depresyon risklerini değerlendirmek amaçlanmaktadır. Aynı zamanda bu araştırmada, gebelikteki postpartum depresyon risklerini belirleme ve riskli gebelere koruyucuyu ruh sağılığı müdahalesi geliştirmeyi planlayan bir projenin ilk basamağı verileri sunulmaktadır.

Hipotezler:

H_{1.1}. Gebelerin EPDÖ puan ortalamaları tanıtıcı özelliklerine göre değişir.

H_{1.2}. Gebelerin BDÖ puan ortalamaları tanıcı özelliklerine göre değişir.

H_{1.3}. Gebelerin EPDÖ ve BDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

YÖNTEM

Araştırma deseni: Araştırma tanımlayıcı-kesitsel desende yürütölmüştür.

Araştırmanın yeri ve zamanı: Araştırma, Mart 2021- Aralık 2024 tarihleri arasında, Ege Üniversitesi Hastanesi Kadın Sağlığı ve Doğum Polikliniğinde yürütölmüştür.

Araştırma evren ve örneklemi: Araştırma verileri, ilgili tarih arasında birime başvuran 24 ve üzeri gebelik haftasına sahip, sağlıklı, tekil, ilk gebeliklerini yaşayan gönüllü 335 kadın ile tamamlanmıştır.

Veri toplama araçları: Veriler, Tanıtıcı bilgi formu, Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeğı (EPDÖ) ve Beck Depresyon Ölçeğı (BDÖ) ile elde edilmiştir.

Tanıtıcı bilgi formu: Gebelerin sosyodemografik özellikleri, gebelik ve sağlık geçmişlerine yönelik bilgileri sormak amacıyla kullanılan, sekiz sorudan oluşan formdur.

Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeğı: Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeğı-EPDÖ 1987 yılında Cox ve ark. tarafından geliştirilmiş, günümüze kadar pek çok ölkede, farklı dillerde geçerliğı ve güvenilirliğı denenmiş, ölkemizde ise geçerlilik güvenilirlik çalışması Engindeniz ve ark. (1996) tarafından yapılmıştır. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır. Maddeler 4'lü likert biçiminde değerlendirilmekte ve 0-3 arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 30'dur. Ölçekte her bir madde 0,1,2,3, olarak değerlendirilmekte 3,5,6,7,8,9,10. maddelerin değerlendirilmesinde ise puanlama tersine (3,2,1,0) olmaktadır. Engindeniz'in yaptığı geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında, bu ölçeğın iç tutarlık katsayısı 0.79, güvenilirliğı 0.80, kesme noktası 12/13 alındığında duyarlılığı 0.84, özgüllüğü 0.88, olumlu öngörü değeri 0.69 ve olumsuz öngörü değeri 0.94 olarak bulunmuştur. Toplam ölçek puanı kesme noktasından fazla olan kadınlar depresyon açısından risk grubu olarak kabul edilmektedir [9, 10]. Ancak bu çalışmada yazarlar ile görüşölüp kesme puanını 9/10 olarak kullanılmasına karar verilmiştir [11]. Ölçeğın bu çalışma kapsamında cronbach alfa kat sayısı 0.84 olarak belirlenmiştir.

Beck Depresyon Ölçeğı: Beck Depresyon Ölçeğı, depresyonun bedensel, duygusal, bilişsel ve motivasyonel bileşenlerini ölçmek amacıyla Beck ve ark.(1961) geliştirilen dörtlü likert tipinde bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Ölçek '0-3' arasında derecelendirilmekte ve 21 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğın minimum ve maksimum değeri 0-63'tür. Ölçekte depresyon dört derecede değerlendirilmekle birlikte; 5-9 puanlar arası normal, 10-16 puanlar arası hafif-orta şiddette, 17-29 puanlar arası orta-şiddetli ve 30-63 puanlar arası şiddetli depresyonu belirtmektedir [12]. Ölçek basılı ve kullanıma açık bir ölçek olduğı için kullanım izni alınmasına gerek yoktur. Ölçeğın bu çalışma kapsamında cronbach alfa kat sayısı 0.81 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi: Veriler, SPSS paket programı aracılığı ile sayı, yüzde dağılımları ve normal dağılıma uymadığı için Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman Korelasyon testleri ile değerlendirilmiştir.

Etik: Araştırmanın veri toplama süreci başlamadan önce Ege Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan etik izin alınmıştır (Karar No: 21-8T/27). Araştırmanın yürütülmesi için Ege Üniversitesi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalından kurum izni alınmıştır. Araştırmaya katılan her gebeden yazılı onam alınmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan EPDÖ için yazarlarından e posta aracılığıyla izin alınmıştır. Araştırmada EPDÖ kesme noktası 10 olarak kabul edilmiştir ve proje kapsamında EPDÖ>10 ve BDÖ>17 puanlara sahip kadınlarla ruhsal durum değerlendirmesi (RDD) görüşmesi yapılarak, ruhsal destek ihtiyacı olan kadınlara gerekli yönlendirmeler yapılmıştır (n=7).

BULGULAR

Gebelerin yaş ortalaması 26,32±4.62, gebelik haftası ortalaması 27,56±3,01'dır. %42,7'si üniversite mezunudur ve %56,5'i gelir durumunu giderlerine denk olduğunu bildirmiştir. %20,6'sı gebeliğinin plansız bir gebelik olduğunu, %8,4'ü ise gebelik için bir infertilite tedavisi gördüğünü belirtmiştir. Gebelerin %57,6'sı çalışmaya katıldığında 3. Trimesterde yer almaktadır (Tablo 1.)

Tablo 1. Gebelerin tanıtıcı özellikleri ve EPDÖ ve BDÖ'ye göre puan dağılımları (n=335)

Özellikler	Sayı	Yüzde	EPDÖ	P	BDÖ	p
Yaş	26,32±4,62 (18-43)		p=0,847*** rs=0,011		p=0,294*** rs=-0,058	
Gebelik haftası	27,56±3,01 (24- 36)		p=0,794 rs=-0,014		p=0,769 rs=-0,016	
Trimester						
2. trimester	193	57,6	8,00±5,22	p=0,197* U= -0,844	9,07±6,17	p=0,396* U= -0,850
3. trimester	142	42,4	7,92±5,10		8,41±5,85	
Medeni durum****						
Evli	333	100	8,10±5,14	p=0,273* U= -1,097	8,85± 6,08	p=0,841* U= -0,201
Eğitim Düzeyi ****						
Okuryazar	6	1,8	10,33± 5,68		9,50± 6,28	
İlköğretim	54	16,1	8,57 ±6,15		10,09± 886	
Lise	116	34,6	8,00± 5,52	p=0.197** KW=6.030	8,79± 5,94	p=0,698** KW=2216
Üniversite	143	42,7	8,13± 4,51		8,60 ±4,90	
Lisansüstü	14	4,2	5,42 ±2,87		6,71± 4,68	
Gelir Düzeyi****						
Gelir			9,84 ±5,67		10,10 ±7,03	
Giderden	86	26		p=0,003** KW=11,346		p=0,133** KW=4,032
Az						

Gelir			9,32 ±6,39		8,11± 5,31	
Gidere	187	56,5				
Denk						
Gelir			7,66 ±5,15		9,31± 6,54	
Giderden	58	17,5				
fazla						
Aile Tipi						
Çekirdek	299	89,3	7,90± 5,08	p=0,047*	8,47± 5,65	p=0,016*
Geniş	36	10,7	9,57 ±5,46	U= -1,988	11,85 ±8,25	U= -2,411
Gebeliğin planlı olma durumu						
Planlı	266	79,4	7,61 ±4,74	p=0,107*	8,22 ±5,56	p=0,004*
Plansız	69	20,6	9,32 ±6,39	U= -1,613	10,97± 7,24	U=-2,847
Gebe kalma sürecinde infertilite tedavisi görme durumu						
Evet	28	8,4	7,00 ±3,67	p=0,460*	7,23± 4,36	p=0,218*
Hayır	307	91,6	8,18 ±5,24	U=-0,740	8,98± 6,18	U=-1,232

*Mann Whitney U testi, **Kruskal Wallis testi, ***Spearman Korelasyon Tesi , **p<0.005******satır yüzdesi alınmıştır.

Gebelerin EPDÖ puan ortalamaları 7,90±5,14'dir. Gebelerin %34,7'si... (n=116) EPDÖ'den 10 puan ve üzeri almıştır. Gebelerin BDÖ puan ortalamaları 8,79±6,04'dir ve 31 gebe bu ölçekten 17 puan ve üzerinde puan almıştır (Tablo 2, Tablo 3). Gelir düzeyi ile EPDÖ puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Geniş ailede yaşayan gebelerin EPDÖ puan ortalamaları anlamlı olarak yüksektir. Geniş ailede yaşayan ve gebeliği plansız olan kadınların BDÖ puan ortalamaları anlamlı olarak yüksektir (p<0,05) (Tablo 1). H_{1.1} ve H_{1.2} hipotezleri yalnızca bu özellikler kapsamında kabul edilmiştir. EPDÖ ve BDÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde, yüksek bir korelasyon vardır (Tablo 2). H_{1.3} hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 2. Gebelerin EPDÖ ve BDÖ puan dağılımları (n=335)

Ölçek	Ortalama	Min – max	p
EPDÖ	7,90±5,14	0 – 24	p=0,00*
BDÖ	8,79 ±6,04	0 – 34	rs: 0,679

*Spearman Korelasyon Tesi

Tablo 3. Gebelerin EPDÖ ve BDÖ kesme puanlarına göre dağılımları

Ölçek	Kesme puanı	Sayı	Yüzde
EPDÖ (n=335)	<10 puan	219	65,3
	≥10 puan	116	34,7
BDÖ (n=329)	<10 puan	198	60,2
	≥10 puan	100	30,4
	≥17 puan	31	9,4

TARTIŞMA

İlk gebelik deneyimini yaşayan gebelerin, %34,7 si postpartum depresyon riski altındadır. Benzer şekilde %9,4 de orta – şiddetli ve üzeri depresyon bulguları yaşamaktadır. Bu oran ulusal ve

uluslararası çalışmaların bulunduğu ortalamalardan yüksektir [1, 2, 4-6, 13, 14]. Postpartum depresyon yaşanma riski oranının yüksek olmasının veri toplama zamanı ile açıklanabilir. Günlük yaşamdaki zorlanmalar benzer şekilde, gebelerin postpartum depresyon riski oranını ve depresyon belirtilerinden artışa neden olmaktadır [14]. Veri toplama sürecinin bir bölümü COVID- 19 salgının hemen ardına, bir bölümü 30 Ekim 2021 İzmir depremine ve son bölümü ise 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerine denk gelmiştir. Bu araştırmada beklenmedik gelişen doğal afetler karşısında gebelerin etkilenme durumunun doğrudan sorulmaması bir sınırlılık olmakla birlikte, afet tarihlerinden sonra altı hafta süreyle veri toplama süreçlerine ara verilmiştir. Doğrudan depremzede olduğunu belirten gebeler çalışmaya dahil edilmemiştir.

Gebelerin postpartum depresyon riski ile depresyon belirtileri şiddeti arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Postpartum depresyonun, kadınların ruh sağlığı öyküleri ile ilişkisi bilinmektedir [6, 14]. Bu bulgu da bu veriyi desteklemektedir. Bu nedenle kadınların ruh sağlıklarının korunması prekonsepsiyonel dönemden başlayarak ele alınması gereken bir toplum ruh sağlığı adımıdır [8].

Gelir durumunu az olarak nitelendiren gebeler, postpartum depresyon risk puanları en yüksek olan grubu oluşturmuştur. Gelir durumu ile postpartum depresyon riski arasında literatüre benzer olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır [13, 15]. Ahmad ve arkadaşlarının (2021) meta analiz çalışması sonucunda da gelir düzeyi, postpartum depresyon riskini arttıran önemli bir değişken olarak belirlenmiştir [2]. Gelir durumu, günlük yaşamın devamlılığında bireylerin temel ihtiyaçlarının karşılanmasında en önemli değişkenlerden biridir, bu nedenle gelir durumu konusunda güvende hissetmeyen kadınların postpartum dönemde depresyon riskleri daha yüksek olmuş olabilir.

Geniş aile yapısı, postpartum depresyon riskini ve depresyon belirtilerini arttırmaktadır. Her ne kadar sosyal destek, postpartum depresyonun önlenmesinde önemli bir koruyucu faktör olarak karşımıza çıksa da geniş aile yapısındaki rol dağılımının ve kadına yüklenen toplumsal cinsiyete bağlı rollerin, kültürel boyutta bu sonuca yol açtığı düşünülmektedir [15].

Plansız gebelik yaşayan kadınların depresyon belirtileri, literatürle uyumlu biçimde, anlamlı olarak yüksektir [2, 15]. Gebelik süreci, gelişimsel bir krizdir ve krizler ile baş edilmesi için hazıroluşluluk önemlidir. Plansız gebelik yaşama ise başlangıçta kaygı, gebeliği kabullenme ve yeni rollere uyum sürecinde kadınların zorlanmasına neden olduğu düşünülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlk gebeliklerini yaşayan her üç kadından biri postpartum depresyon yaşama riski altındadır. Depresyon belirtisi yaşama ile postpartum depresyonu yaşama riskini arttırmaktadır. Gelir durumu düşüklüğü ve geniş ailede yaşama postpartum yaşama riskini arttırmaktadır. Benzer şekilde geniş ailede yaşama ve plansız gebelik kadınların depresyon belirtilerini arttırmaktadır.

Kadınların, perinatal dönemin başlangıcı olan prekonsepsiyonel dönemden itibaren ruhsal açıdan değerlendirilmeleri ve desteklenmeleri, bu desteklenme için maliyeti uygun, sürdürülebilir, yaygınlaştırılabilir ve kolay uygulanabilir toplum temelli girişimlerin geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Onan N. Gebelikte ve Postpartum Dönemde Duygulanım Bozuklukları. İçinde: Anne Ruh Sağlığında Psikososyal Bakım (Eds. Fadime Bayrı Bingöl, Semra Karaca). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi. 2023; 292- 301.
2. Alshikh Ahmad H, Alkhatib A, Luo, J. Prevalence and risk factors of postpartum depression in the Middle East: a systematic review and meta-analysis. *BMC Pregnancy and Childbirth*. 2021;21:1-12.
3. Nisar, A., Yin, J., Yiping, N., Lanting, H., Zhang, J., Wang, D., Rahman, A., Li, X. Making therapies culturally relevant: translation, cultural adaptation and field-testing of the thinking healthy programme for perinatal depression in China. *BMC Pregnancy and Childbirth*; 2020;20(1):368. doi10.1186/S12884-020-03044-1
4. Bradshaw H, Riddle JN, Salimgaraev R, Zhaunova L, Payne JL. Risk factors associated with postpartum depressive symptoms: A multinational study. *Journal of Affective Disorders*. 2022;301:345-351.
5. Ay F, Tektaş E, Mak A, Aktay N. Postpartum depression and the factors affecting it: 2000-2017 study results. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2018;9(3):147-152.
6. Liu X, Wang S, Wang, G. Prevalence and risk factors of postpartum depression in women: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Nursing*. 2022;31(19-20):2665-2677.
7. Yasuma N, Narita Z, Sasaki N, Obikane E, Sekiya J, Inagawa T, Nakajima A, Yamada Y, Yamazaki R, Matsunaga A, Saito T, Watanabe K, Imamura K, Kawakami N, Nishi D. Antenatal psychological intervention for universal prevention of antenatal and postnatal depression: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*. 2020;273:231-239. doi.org/10.1016/j.jad.2020.04.063
8. O'Brien J, Gregg L, Wittkowski A. A systematic review of clinical psychological guidance for perinatal mental health. *BMC Psychiatry*. 2023;23(1):790.
9. Cox JL, Holden JM, Sagovsky R. Detection of postnatal depression: development of the 10-item Edinburgh Postnatal Depression Scale. *The British Journal of Psychiatry*. 1987;150(6):782-786.
10. Engindeniz AN, Küey L, Kültür S. Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği Türkçe formu geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Bahar Sempozyumları. 1996;1:51-52.
11. Gülseren L, Erol A, Gülseren S, Kuey L, Kilic B, Ergor G. From antepartum to postpartum apsorspevtibe study on the prevalence of peripartum degression in a Semiurban Turkish Community. *The Journal of Reproductive Medicine*. 2006;955 -60.
12. Beck AT, Ward CH, Mendelson M, Mock J, Erbaugh J. An inventory for measuring depression. *Archives of General Psychiatry*. 1961;4:561-571.
13. Malas EM. COVID-19 döneminde doğum sonrası depresyon riski değerlendirmesi: kesitsel bir çalışma. *RMJ*. 2024;1(2):49-5.
14. Al-Abri K, Edge D, Armitage CJ. Prevalence and correlates of perinatal depression. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. 2023;58(11):1581-1590.
15. Toptaner NE, Aykol AS, Yılmaz A, Dişsiz M. Doğum sonrası dönemde algılanan çok boyutlu sosyal desteğin kadınların depresyon düzeyine etkisi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 2024;11(4):547-555.

ÇİFT UYUMUNUN DİJİTAL EBEVEYNLİK FARKINDALIĞINA ETKİSİ

Fadime Bayrı Bingöl¹, Enise İbrahimoglu², Bilge Doğan³, Eda Mutlu⁴, Sultan Şener⁵, Zehra Mercan⁶

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, fadimebayrı@gmail.com, Orcid:0000-0002-0304-6165

²Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, enise.gicic@gmail.com, Orcid:0009 0009 34040231

³Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, bilgedogan37@gmail.com, Orcid: 0009 0008 5793 605X

⁴Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, mutlue246@gmail.com, Orcid: 0009 0008 7005 4799

⁵Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, sultansener59@gmail.com, Orcid: 0009 0004 6251 5189

⁶Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, zehramercan40@gmail.com, Orcid: 0009 0006 4121 0532

ÖZET

Giriş-Amaç: Teknolojideki hızlı ilerlemeler, yalnızca yetişkinlerin yaşamlarını değil, aynı zamanda çocuklar ve ergenleri de etkilemiştir. Teknolojinin yaşamı kolaylaştırmanın yansı, zararlı içeriklere maruz kalma, siber zorbalık ve bağımlılık gibi ebeveynleri endişelendiren riskleri de beraberinde getirmektedir. Ebeveynler bir yandan çağa ayak uydurup çocuklarına bu fırsatları sağlamaya çalışırken, diğer yandan çocuklarını dijital risklerden nasıl koruyacakları konusunda endişe duymaktadırlar. Ebeveynlerin birbirleriyle iletişimi, çocuklarının sosyal duygusal uyumu ile de yakından ilişkilidir. Bu kapsamda bu çalışma ilkököl çocuklarının dijital ekran süresinin artması ile ebeveynlerinin dijital ebeveynlik farkındalığının ve çift uyumunun araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, çevrimiçi bir anket kullanılarak Nisan-Haziran 2024 tarihleri arasında yürütüldü. Veriler çevrimiçi anket aracılığıyla, bilgi formu, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ) ve Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği (DEFÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: İlkokula giden çocuğı olan 249 anne çalışmaya katılmıştır. Araştırma kapsamına alınan kadınların yaş ortalaması, 36,60±6,62, ilkökula giden çocuklarının yaş ortalaması 7,99±1,61 (5-10) ve çocuğıun teknolojik aletle ilk tanışma yaş ortalamasının 4,42±1,94 (1-10) olduğı saptandı. Kadınların %60,5 inin ev hanımı olduğı, %90,7 dijital ebeveynliğe yönelik bir eğitim almadığı belirlenmiştir. Annelerin ekranda geçirdiğı süre arttıkça çocuğıun da ekran başında geçirdiğı sürenin arttığı belirlendi (p=0,004, r=0,18). Çift uyumunun, annelerin dijital ebeveynlik farkındalığına etkisi olmadığı belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Ebeveynler, çocukları ile birlikteyken mümkün olduğunca akıllı telefon kullanımını en aza indirmelidirler. Çocukların bilişim araçlarını sağlıklı kullanımı konusunda yalnızca annelerin değil, babaların da rol ve sorumluluk üstlenmeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çift uyumu, Ebeveynler, Ekran bağımlılığı, Farkındalık

THE EFFECT OF DYADIC ADJUSTMENT ON DIGITAL PARENTING AWARENESS

Fadime Bayrı Bingöl¹, Enise İbrahimoglu², Bilge Doğan³, Eda Mutlu⁴, Sultan Şener⁵, Zehra Mercan⁶

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, fadimebayrı@gmail.com, Orcid:0000-0002-0304-6165

²Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, enise.gicic@gmail.com, Orcid:0009 0009 34040231

³Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, bilgedogan37@gmail.com, Orcid: 0009 0008 5793 605X

⁴Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, mutlue246@gmail.com, Orcid: 0009 0008 7005 4799

⁵Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, sultansener59@gmail.com, Orcid: 0009 0004 6251 5189

⁶Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Başbüyük Kampüsü, İstanbul, Türkiye, zehramercan40@gmail.com, Orcid: 0009 0006 4121 0532

ABSTRACT

Introduction and Aim: Fast advances in technology have affected not only the lives of adults, but also children and adolescents. In addition to making life easier, technology also brings risks such as exposure to harmful content, cyberbullying and addiction that worry parents. While parents try to keep up with the age and provide these opportunities to their children, they are also concerned about how to protect their children from digital risks. Parents' communication with each other is closely related to their children's social emotional adaptation. In this context, this study aims to investigate the increase in digital screen time of primary school children and their parents' digital parenting awareness and couple adjustment.

Methods: This descriptive study was conducted between April and June 2024 using an online survey. Data were collected through an online questionnaire, information form, Revised form Dyadic Adjustment Scale (R-DAS) and Digital Parenting Awareness Scale (DPAS). Data were analysed using SPSS software.

Results: In this study, 249 mothers with children attending primary school participated. The mean age of the women included in the study was 36.60±6.62 and the mean age of their children was 7.99±1.61 (5-10). The mean age of the mothers' children's first contact with technological devices was found to be 4.42±1.94 (1-10). It was determined that 60.5% of the women were homemakers and 90.7% did not receive any training on digital parenting. It was determined that the more time the mothers spent on the screen, the more time the child spent on the screen (p=0.004, r=0.18). It was determined that dyadic adjustment had no effect on mothers' digital parenting awareness.

Conclusion and Recommendations: Parents should minimise the use of smartphones or tablets as much as possible when they are with their children. It can be suggested that not only mothers but also fathers should assume a role and responsibility in children's healthy use of information tools.

Key Words: Awareness, Dyadic adjustment, Parents, Screen addiction

GİRİŞ

Çiftler ebeveyn olduklarında, her iki eşin de ebeveynlik becerilerini geliştirmeleri, yeni bir yaşam tarzına uyum sağlamaları, çocuklarının gereksinimlerini karşılamaları ve çocuklarını yetiştirirken görevleri, işlevleri, sorumlulukları ve işleri nasıl paylaştıklarını yeniden değerlendirmeleri gerekir [1]. Çocuklarına sevgi dolu ve destekleyici tutum sergileyen anne babaların çocukları, olumlu etkileşimler elde eder ve uyumlu sosyal davranış geliştirir. Ebeveynlerin birbirleriyle iletişiminin ve etkileşiminin çocuklarının sosyal duygusal uyumu ile de yakından ilişkilidir. Çünkü eşler arasındaki ilişki, çocuklarına olan tutumlarını da etkilemektedir [2].

Ebeveynler, iletişim, alışveriş, işlerini ev ortamından sürdürme gibi amaçlarla; çocuklar ve gençler ise eğitim, iletişim ve eğlence amacıyla daha fazla dijital ortama yönelmişlerdir. Teknolojinin günlük hayatta girdiği bu çağda, dijital ürünler ile temas halindeki her alanın değişimi ve dönüşümü söz konusudur. Özellikle ebeveynlerin çocuklarıyla yaşadıkları, dijital çağ göz önünde bulundurulduğunda çağın gereksinimleri ile asgari düzeyde donanmamış ebeveynler için çocukları arasındaki bilinmez ve öngörülemez alanların sayısı her geçen gün çoğalmakta, bu nedenle dijital riskler de fark edilemez olmaktadır. Teknolojinin yaşamı kolaylaştırmanın yanı sıra zararlı içeriklere maruz kalma, siber zorbalık ve bağımlılık gibi ebeveynleri endişelendiren riskleri de beraberinde getirmektedir. Çocuklar, dijital dünyada çalışabilir, eğlenebilir, öğrenebilir ve iletişim kurabilirler. Öte yandan, kontrolsüz ve uzun sürelik bilgisayar ve internet kullanımının çocuklara fiziksel, sosyal, psikolojik ve hatta yaşamı tehdit eden zararlar verebileceği bildirilmektedir. Bu zararlar arasında, fiziksel aktivitede azalma, obezite, göz sorunları, duruş ve iskelet yapısının bozulması, kötü niyetli kişilerle temas, pedofili, taciz, siber zorbalık, psikolojik bozukluklar, yasadışı, şiddet içeren içerikle temas ve zararlı içeriğe erişim gibi riskleri sıralamaktadır [3,4].

Ebeveynler bir yandan çağa ayak uydurup çocuklarına bu fırsatları sağlamaya çalışırken, diğer yandan çocuklarının dijital teknolojiye bağımlı olmaları ve onları dijital risklerden nasıl koruyacakları konusunda endişe duydukları bildirilmektedir [5]. Dijital araçlar arasında en sık kullanılan akıllı telefonlardır. 2022 yılı itibarıyla Dünya genelinde 6,92 milyar akıllı telefon kullanıcısı bulunmaktadır. Bu oran Dünya nüfusunun yaklaşık %84,41'ine eşittir. Türkiye'de ise evlerde akıllı telefon bulunma oranı %99,2 iken evden internete erişim oranı %94,1' dir [6]. Bu bağlamda, Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye' de de akıllı telefon kullanma ve akıllı telefon aracılığıyla internet uygulamalara erişim oranı oldukça yüksektir. Akıllı telefonlar, her geçen gün hayatımızın ayrılmaz parçası haline dönüşmüş durumdadır ve bireyler için gerekli görülen sosyal bir aksesuar haline gelmiştir. Akıllı telefonlar, kullanıcılara iletişim kurma, alışveriş yapma, müzik dinlenme, fotoğraf çekme, sosyal ağ veya sağlık uygulamalarına erişim sağlama ve sınırsız bilgiye erişimde kolaylık sunmaktadır. Ebeveynler, dijital cihazlarla zaman geçiren çocukları konusunda bazı

endişeler taşısalar da çocukların eğlence, sosyalleşme, bilgiye ulaşma, eğitim gibi amaçlarla dijital medyayı kullanmaları günümüzde neredeyse kaçınılmaz bir hal almaktadır [7].

Bu bağlamda “dijital ebeveyn”, çağımızın dijital dünyasının gereklerini yadsımayan, temel düzeyde dijital araçların kullanımına hâkim, uçsuz bucaksız bir alan olan dijital ortamlardaki olanakların ve risklerin farkında olan, çocuğunu bu risklere karşı koruyabilen, dijital araçların doğru kullanımı hakkında çocuğuna rol model olan, kişi haklarına gerçek hayatta saygı duyulması gerektiği gibi sanal ortamda da aynı şekilde davranılması gerektiğini çocuğuna aşıl原因, teknolojik gelişmelere daima açık anne ve babadır [8]. Nasıl ki normal koşullarda bir ebeveynin, çocuğıyla birlikte değilken, onun evin dışında, nerede, kiminle olduğunu bilmesi gerekiyorsa; sayısız çeşitlilikte içeriğe maruz kalınmasına olanak tanıyan dijital aletlerin başında ya da uçsuz bucaksız bir ortam olarak nitelendirilebilecek internette çocukların kontrolsüz bir şekilde bırakılması, çok sayıda riske karşı onları korumasız bırakmak demektir. Çocukların internet ortamında oynadıkları bazı sohbet etme imkânı sunan oyunlar ya da kullandıkları sosyal paylaşım siteleri vasıtasıyla ebeveynlerinin bilgisi dâhilinde olmadan yabancı insanlarla iletişime geçmesi sonucu, yanlış arkadaşlıklar geliştirmesi ya da arkadaşça yaklaşan kötü niyetli kullanıcılar tarafından kandırılma, dolandırılma, aileleriyle ilgili özel bilgilerin sızdırılması, istismar, taciz edilme, kaçırılma ve pedofiliye maruz kalmalarına varan telafisi güç, hayati zararlar söz konusu olabilir [9].

Sağlıklı aileler başarılı, mutlu, güçlü olmak ve bunun doğal sonucu olarak dengeli ve düzenli yaşamak gibi bazı ortak özellikler taşırlar. Hangi sorunları nasıl ele alacaklarını, ne tarz çözümler üreteceklerinin farkındadırlar [10]. Toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin huzurlu, mutlu bir şekilde varlığını devam ettirebilmesi ve sağlıklı nesiller yetiştirebilmesi için anne babaların, günümüzün en önemli toplumsal olgulardan biri olan dijital medya konusunda bilgi ve donanım sahibi olması gerekmektedir [11]. Bu noktada risk ve olanakları göz önünde bulundurularak, çocuğun yaşına ve gereksinimlerine göre teknolojik cihaz kullanımının düzenlenmesi günümüz anne babalarının önemli sorumlulukları arasında yer almaktadır.

Araştırmanın Amacı; Bu çalışmada, pandeminin gölgesinde çift uyumunun dijital ebeveynlik farkındalığına etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın tipi: Bu araştırma, internet tabanlı tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın evren ve örnekleme: Araştırma WhatsApp aracılığıyla web tabanlı bir çevrimiçi anket kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, İstanbul’da bir Devlet ilkokuluna giden çocukların anneleri oluşturmuştur. Google Forms platformu aracılığı ile hazırlanan anketin bağlantısı, ilkokula giden çocuğı olan annelerin yer aldığı WhatsApp gruplarında paylaşılmıştır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek araştırmanın yürütüldüğü tarihler arasında dahil etme kriterlerini karşılayan

toplam 249 annenin verileri istatistiksel analize dahil edilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü, ilkokul çağı çocuğı olan, okuryazar, pandemide Türkiye’de yaşayan ve eşiyle birlikte yaşayan anneler davet edildi. Annelerin eğer birden fazla ilkokula giden çocuğı varsa, çocukla ilgili sorularda, küçük çocuğı ile ilgili yanıtlaması istendi.

Veri toplama araçları; Bu araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğı ve Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğı kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Form, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, medeni durumu, çocuk sayısı, akıllı telefon kullanmaya başlama süresi, günlük akıllı telefon kullanım süresi ve çocuğun günlük ekran başında geçirdiğı süre gibi sorular yer almıştır.

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğı (YÇUÖ): Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğı, Spanier (1976) tarafından geliştirilen Çift Uyum Ölçeğı’nin Busby ve ark. (1995) tarafından yeniden düzenlenmiştir. YÇUÖ, Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) ölçeğın psikometrik değerlerini hesaplayarak ölçeğı Türk kültürüne uyarlamışlardır [12]. Ölçek, evlilik ya da benzer ikili ilişkilerin “ilişki kalitesini” değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğın 7. 8. 9. 10. maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70 puandır, yüksek puanlar daha tatminkar bir ilişkiye işaret etmektedir. Geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında, ölçeğın Cronbach alfa katsayısı .88, bu çalışmada ise 73 olduğu bulunmuştur.

Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğı (DEFÖ): Bu ölçek, Manap ve Durmuş (2020) tarafından geliştirilmiştir [13]. Ölçek toplam 16 maddeden oluşan, Likert tipte bir ölçektir. Yüksek puanlar daha tatminkar bir ilişkiye işaret etmektedir. Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeğı 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğın dört alt boyu vardır. Bunlar, Model Olma, Dijital İhmal, Verimli Kullanım ve Risklerden Korumadır. Alt boyutlardan alınabilecek puanlar 4-20 arasında değişmektedir. Risklerden koruma ve verimli kullanım alt boyutlarından alınan puanların yüksek olması dijital ebeveynlik farkındalığının yüksek olduğunu, model olma ve dijital ihmal alt boyutlarından alınan puanların yüksek olması dijital ebeveynlik farkındalığının düşük olduğunu göstermektedir.

Verilerin toplanması: Araştırma, elektronik ortamda hazırlanan bir soru formu üzerinden, kendi kendine doldurma yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplama araçları araştırmacılar tarafından hazırlanarak, web ortamına yüklenmiştir. Annelerin yer aldığı WhatsApp gruplarında paylaşılarak katılımcılar araştırmaya davet edilmiştir. Online anketin başlangıç sayfasında araştırma hakkında bilgi ve çalışmaya katılmaya onam formu yer aldı. Katılımcıların cevapları veri değerlendirme programına aktarılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmada kullanılan ölçeklerin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yürüten yazarlardan e-mail yoluyla izin alınmıştır. Araştırma için Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Çalışmalar Etik Kurulu’ndan onay alınmıştır (2023/118). Online veri toplama formunun ilk sayfasında araştırmanın amacı, verilerin toplanması,

mail adreslerinin saklı tutulacağı vb. bilgilerin yer aldığı onam formu sunulmuş ve katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul etmeleri durumunda diğer sorulara yönlendirilmişlerdir. Çalışma sürecinde etik kurallara uyulmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi: Veriler SPSS 28 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı, yüzde, ortalama ve standart sapmaların yanı sıra ikili grupların karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t testi ve ölçek puanlarının karşılaştırılmasında korelasyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmamıza katılan annelerin yaş ortalamasının $36,60 \pm 6,62$, evlenme yaş ortalaması $23,30 \pm 3,89$ ve evlilik süresi $13,29 \pm 6,37$ yıl olduğu belirlendi. Katılımcıların eşiyle tanışma/evlenme şekline bakıldığında %50,8 (n=126) okul/iş ortamında, %33,5 (n=83) aile/görücü usulü olduğu belirlendi. Araştırmaya katılan annelerin tamamı akıllı telefon kullanmakta ve akıllı telefon kullanmaya başlama süresi $12,16 \pm 4,24$ yıl olduğu saptandı. Araştırma kapsamına alınan annelerin diğer özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların tanıtıcı özellikleri

		%	n
Anne eğitim durumu	İlkokul	10,1	25
	Ortaokul	9,3	23
	Lise	28,6	71
	Üniversite	46,8	116
	Lisansüstü	5,2	13
Baba eğitim durumu	İlkokul	7,6	19
	Ortaokul	12,1	30
	Lise	28,2	70
	Üniversite	43,1	107
	Lisansüstü	8,9	22
Anne çalışma durumu	Ev hanımı	60,5	150
	Tam zamanlı çalışıyor	26,6	66
	Yarı zamanlı çalışıyor	8,5	21
	Ev ortamında çalışıyor	4	17
Babanın çalışma durumu	Tam zamanlı	91,1	226
	İşsiz	3,2	8
Ekonomik durum	Geliri giderinden az	13,3	38
	Geliri giderine denk	57,3	142
	Gelir giderinden fazla	27,4	68
Çocuk sayısı	1 çocuk	22,2	55
	2 çocuk	53,2	132
	3 çocuk	19,4	48
	4 ve daha fazla çocuk	5,2	13
Annelerin günlük telefon kullanma sürelerinin	1 saat	26,2	65
	2 saat	25,4	63
	3 saat	17,3	43
	4 saat	10,5	26
	Eğitim almış	9,3	23

Annelerin dijital ebeveynliğe yönelik bir eğitim alma	Eğitim almamış	90,7	225
		Ort ± SS, (Min-Max)	
Dijital ebeveynlik farkındalığı ölçeği	Olumsuz model olma	12,36±1,93	(4-17)
	Dijital ihmal	11,85±2,15	(4-17)
	Verimli kullanım	17,59±1,97	(4-18)
	Risklerden korunma	11,62±2,06	(4-16)
Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği		51,05±7,51	(29-69)

Bu çalışmada Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeği ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puanları arasında yapılan korelasyon analizinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Araştırma kapsamına alınan annelerin, ilkökula giden çocuğunun yaşının $7,99\pm1,61$ (5-10) olduğu ve çocuğun teknolojik aletle tanışma yaş ortalamasının $4,42\pm1,94$ (1-10) olduğu saptandı. Çocukların diğer özellikleri Tablo 2’de sunulmuştur. Annelerin kişisel özelliklerinin dijital ebeveynlik farkındalığı ölçeği puanlarını etkilemediği saptandı ($p>0,05$). Annelerin ekranda geçirdiği süre ile çocukların ekran başında geçirdiği süre arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizinde, annenin ekran başında geçirdiği süre arttıkça çocuğun da ekran başında geçirdiği sürenin arttığı belirlendi ($p=0,004$, $r=0,18$).

Tablo 2. Çocukların tanıtıcı özellikleri ile annelerin dijital ebeveynlik farkındalığı düzeylerinin karşılaştırılması

		%	n
Çocuğun kendi cep telefonu var mı	Var	12,1	30
	Yok	87,9	218
Çocukların çoğunlukla kullandıkları teknolojik alet	Telefon	50,8	126
	Tablet	41,1	102
	Bilgisayar	8,1	20
Çocuğun günlük ekran başında geçirdiği süre	15 dk	5,2	13
	30 dk	8,5	21
	45 dk	10,9	27
	1 saat	33,9	84
	2 saat	23,8	59
	3 saat	10,5	26
	4 saat	4,4	11
	5 saat ↑	2,8	7

TARTIŞMA

Dijital cihazların güvenli ve verimli kullanımı konusunda bilinçlenmek, teknolojiden yararlanırken risklerin farkında olmak ve çocuklarına rehberlik etmek ebeveynlerin sorumluluğundadır. Diğer yandan anne babalar pandemi dönemi ile birlikte evde kendileri ve çocukları için zorlayıcı birçok koşula maruz kalmıştır. Kasım 2019 tarihinde Çin’in Vuhan şehrinde ortaya çıkan virüs salgını tüm dünyayı etkisi altına alarak, tüm insanlığı pek çok yönden etkilemiştir. Pandeminin kontrol edilmesine yönelik önlemlerin başında gelen eğitimlerin online ortama taşınma süreci ve evde geçirilen sürenin artmasına bağlı olarak, çocukların ekran maruziyetleri de artmıştır. Pandemi sürecinde kullanım sıklığı artan dijital araçlarının ne sıklıkta ve hangi amaçlarla kullanılacağı konusunda ebeveynler

farklı yaklaşabilmektedirler. Bu çalışmada her dört anneden birinin 1 saat, her dört anneden birinin 2 saat, her dört anneden birinin 3 saatten fazla ekran başında zaman geçirdiği belirlenmiştir. Her üç çocuktan biri 1 saat, her dört çocuktan biri 2 saat ekran başında süre geçirdiği bulunmuştur. Bu çalışmada da annenin ekran başında geçirdiği süre arttıkça çocuğun da ekran başında geçirdiği sürenin arttığı belirlenmiştir. Küçük çocukların düzenli olarak akıllı telefon ve tablet kullanması durumunda, ebeveynler çocuklarının akıllı cihaz kullanımını planlamalı ve güvenli kullanımı sağlamalıdır. Nitekim bu çalışma bulgusu Bandura'nın Sosyal Öğrenme teorisi ile de paraleldir. Bandura; öğrenmenin sosyal bağlamda, etkileşim, gözlem ve taklit yoluyla gerçekleşen bir süreç olduğu temeline dayanmaktadır. Bandura, bireylerin başkalarının davranışlarını gözlemleyerek de birçok şeyi öğrenebileceğini öne sürmüştür. Sosyal Öğrenme Teorisine göre çocuklar ebeveynlerini model almaktadır [14]. Sorunlu kullanımların önlenmesinde, ebeveynlerin rehberlik etmeleri, çocukların tutum ve davranışlarını etkilediğinden dolayı önemlidir. Bu etkilerin başında dijital araçlarda geçirilen süredeki artış, bu artışın da zamanla oyun bağımlılığına yol açabileceği düşünülmektedir.

Bu konuda yapılan diğer çalışmalarda, Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışma sonucuna göre medya araçlarını 3 saatten az kullanan annelerin bilinçli farkındalık düzeyleri 3 saat ve üzerinde kullanan annelere göre daha yüksek olduğu bildirilmektedir [15]. Çiftlerin ilişki kalitesinin, evlilik memnuniyetinin ve genel evlilik mükemmelliğinin daha geniş bir şemsiye terimi olan Evlilik uyumu altında yer aldığını öne sürmektedir. Evlilik uyumunun, bir evlilik bağının bütünsel kalitesini değerlendirebilen dinamik bir yapıyı temsil ettiğini kabul edilmektedir. Bu çalışmada dijital ebeveynlik farkındalığı ve çift uyumunun ilişki olmadığı belirlendi.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, dijital ebeveynlik farkındalığının yaş, eğitim durumu, sosyo-ekonomik düzey gibi farklı bireysel özelliklerden etkilenmediği ve dijital ebeveynlik farkındalığı ile çift uyumu arasında ilişki olmadığı belirlendi. Bu çalışmada ayrıca annelerin ekran başında geçirdikleri süre arttıkça, çocuklarının ekran başında geçirdikleri sürenin de arttığı saptandı. Bu araştırmanın sonuçlarına göre çocukların gelecekte bilinçli teknoloji kullanıcısı bireyler olabilmeleri için bilişim araçlarını sağlıklı kullanımı konusunda ebeveynlerin rol ve sorumluluk üstlenmeleri önerilebilir. Ebeveynler, çocukları ile birlikteyken akıllı telefon ile geçirdikleri süreyi en aza indirebilirler. Dijital ebeveynlik farkındalığı, ebeveyn internet bağımlılığı ve çocuğun internet bağımlılığı arasındaki ilişkileri inceleyen yeni çalışmalar planlanabilir. Çocukların sağlıklı gelişim özellikleri veya problemli internet kullanımı gibi değişkenler arasındaki ilişkiler incelenebilir.

KAYNAKLAR

- 1-Doss BD, Rhoades GK. The transition to parenthood: impact on couples' romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*. 2017;13:25–28.
- 2- Yavuzer H. Ana-baba okulu (11. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi. 2004.

- 3- Hadlington L, White H, Curtis S. "I cannot live without my [tablet]": Children's experiences of using tablet technology within the home. *Computers in Human Behavior*. 2019;94:19–24.
- 4-Keleşoğlu F, Adam F. Covid-19 sürecinde dijital ebeveynlik ile anne baba stresi arasında yordayıcı ilişkiler. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*. 2020;7(2):70-102.
- 5-Inan Kaya G, Mutlu Bayraktar D, Yılmaz, O. Digital parenting: Perceptions on digital risks. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*. 2018;8(1):131-157.
- 6-TÜİK, [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587)
- 7-Ren S, Liu T, Zhao X, Yang H, Elhai JD. Is nomophobia problematic or functional? a perspective from bifactor structure. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2023;1–20. Advance online publication. doi.org/10.1007/s11469-023-01030-0
- 8-Yurdakul IK, Dönmez O, Yaman F, Odabaşı HF. Dijital ebeveynlik ve değişen roller 1. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. 2013;12(4):883-896.
- 9-Yay, M. Dijital ebeveynlik. İstanbul: Yeşilay Yayınları. 2.Baskı, İstanbul.2019.
- 10-Atan A, Buluş M. Aile iletişim becerileri psikoeğitim programının 5-6 yaş çocukların sosyal duygusal uyumuna etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2018;44(44):213-230.
- 11-Karaboğa MT. Dijital medya okuryazarlığında anne ve baba eğitimi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 2019;14(20):2040-2073. doi.org/10.26466/opus.601942
- 12-Bayraktaroglu HT, Çakıcı E. Psychometric Properties of Revised Form of the Dyadic Adjustment Scale in a Sample from North Cyprus. *International Journal of Educational Sciences*. 2017;19:113-119.
- 13-Manap A, Durmuş E. Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2020;21(2):978-993. doi.org/10.17679/inuefd.711101
- 14-Tathoğlu SS. Öğrenmeye Sosyal- Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*. 2021;5(1):15-30.
- 15-Yıldırım B. Okul Öncesi Çocukların Medya Araçları Kullanımlarında Annelerin Medya Aracılık Roller ve Bilinçli Farkındalıklarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü). 2021.

MULTIPLE SKLEROZ TANISI ALMIŞ KİŞİLERE YÖNELİK PSİKOSOSYAL BAKIMDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ROLÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ (2000-2024)

Kübra Gülrnak Güler¹, Eda Albayrak Günday²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Körfez Mahallesi, Samsun, Türkiye, kubra.gulirmak@omu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4450-3737

²Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

ÖZET

Giriş-Amaç: Multiple Skleroz (MS), merkezi sinir sistemini etkileyen otoimmün, kronik ve nörodejeneratif bir hastalık olup, hastalar fiziksel semptomların yanı sıra depresyon, anksiyete, bilişsel işlev kaybı ve sosyal izolasyon gibi psikososyal zorluklarla da mücadele etmektedir [1]. Psikiyatri hemşireliği, MS hastalarının psikososyal gereksinimlerini karşılamada, psikolojik dayanıklılıklarını artırmada ve hastalığa uyum süreçlerini desteklemede kritik bir rol oynamaktadır [2, 3]. Ancak, MS hastalarının psikososyal bakımında psikiyatri hemşireliğinin rolünü inceleyen kapsamlı bir bibliyometrik analiz bulunmamaktadır. Bu çalışma, 2000-2024 yılları arasında yayımlanan literatürü analiz ederek, bu alandaki akademik üretkenlik eğilimlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, betimleyici bir araştırma tasarımı ile bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Web of Science Core Collection (WoS-CC) veritabanında, MS hastalarına yönelik psikososyal bakım ve psikiyatri hemşireliğinin rolünü ele alan makaleler analiz edilmiştir. Bibliyometrik analiz için VOSviewer ve Bibliometrix (R tabanlı) yazılımları kullanılarak yayın eğilimleri, atıf ağları, yazar ve ülke iş birlikleri, anahtar temalar ve en çok atıf alan çalışmalar belirlenmiştir.

Bulgular:186 çalışmanın analizi, MS hastalarının psikososyal bakımına yönelik araştırmaların depresyon, anksiyete, yorgunluk ve bilişsel işlev kaybına odaklandığını göstermektedir. ABD, Kanada, Almanya ve İngiltere bilimsel üretkenlikte öne çıkarken, Asya ülkelerinin katkıları sınırlıdır. 2008'den itibaren psikososyal destek ve hemşirelik müdahaleleri üzerine çalışmalar artmıştır. En çok yayın yapılan dergiler Multiple Sclerosis Journal, Journal of Neuroscience Nursing ve Multiple Sclerosis and Related Disorders'dır.

Sonuç ve Öneriler: MS hastalarının psikososyal bakımında psikiyatri hemşirelerinin kritik bir rol oynadığı, ancak hemşirelik müdahalelerinin klinik etkinliğini değerlendiren çalışmaların sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmaların ruhsal destek ve hemşirelik müdahalelerinin etkinliğini inceleyen çalışmalara odaklanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, Multiple skleroz, Psikiyatri hemşireliği, Psikososyal bakım, Ruh sağlığı

THE ROLE OF MENTAL HEALTH NURSING IN THE PSYCHOSOCIAL CARE OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH MULTIPLE SCLEROSIS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS (2000-2024)

Kübra Gülirmak Güler¹, Eda Albayrak Günday²

¹Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Körfez Mahallesi, Samsun, Turkey, kubra.gulirmak@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4450-3737.

²Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

ABSTRACT

Introduction and Aim: Multiple Sclerosis (MS) is an autoimmune, chronic, and neurodegenerative disease that affects the central nervous system, with patients experiencing not only physical symptoms but also psychosocial challenges such as depression, anxiety, cognitive impairment, and social isolation [1]. Psychiatric nursing plays a critical role in addressing the psychosocial needs of MS patients, enhancing their psychological resilience, and supporting their adaptation to the disease [2, 3]. However, there is no comprehensive bibliometric analysis examining the role of psychiatric nursing in the psychosocial care of MS patients. This study aims to analyze the literature published between 2000 and 2024 and evaluate academic productivity trends in this field.

Methods: This study used a descriptive research design and bibliometric analysis method. Articles addressing the role of psychiatric nursing and psychosocial care for MS patients were analyzed using the Web of Science Core Collection (WoS-CC) database. Bibliometric analysis was performed using VOSviewer and Bibliometrix (R-based) software to identify publication trends, citation networks, author and country collaborations, key themes, and the most cited studies.

Results: The analysis of 186 studies shows that research on the psychosocial care of MS patients primarily focuses on depression, anxiety, fatigue, and cognitive impairment. The United States, Canada, Germany, and the United Kingdom lead in scientific productivity, while contributions from Asian countries remain limited. Since 2008, studies on psychosocial support and nursing interventions have increased. The most frequently publishing journals include Multiple Sclerosis Journal, Journal of Neuroscience Nursing, and Multiple Sclerosis and Related Disorders.

Conclusion and Recommendations: The findings highlight the critical role of psychiatric nurses in the psychosocial care of MS patients; however, studies evaluating the clinical effectiveness of nursing interventions remain limited. Therefore, future research should examine the effectiveness of psychological support and nursing interventions.

Key Words: Bibliometric Analysis, Multiple Sclerosis, Psychiatric Nursing, Psychosocial Care, Mental Health.

References:

1. Türk Nöroloji Derneği. *Multipl Skleroz Tanı ve Tedavi Kılavuzu*. Türk Nöroloji Derneği; 2018. Accessed February 6, 2025.
https://noroloji.org.tr/TNDDData/Uploads/files/MS_tan%C4%B1%20ve%20tedavi%202018.pdf.
2. Gülrınmak Güler K, Güleç Keskin S, Terzi M. Transformative impact of positive psychotherapy-based hope placement program on life goals and hope level of individuals with multiple sclerosis. *Public Health Nurs.* 2024;41(6):1402-1417.
3. Şahin Altun Ö, Özer D. Multipl skleroz hastalarında ruhsal durumun değeriendirilmesi ve hemşirenin rolü: Sistematiik derleme. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi.* 2020;29(1):89-95.

GİRİŞ

Multiple Skleroz (MS), merkezi sinir sistemini etkileyen otoimmün, kronik ve nörodejeneratif bir hastalık olup, bireylerde motor fonksiyon kaybı, duyuşal bozukluklar, yorgunluk ve bilişsel işlev kayıplarının yanı sıra çeşitli psikososyal sorunlara yol açmaktadır [1]. MS hastalarının yalnızca fiziksel semptomlarla değil, aynı zamanda psikososyal zorluklarla da mücadele etmeleri gerektiği göz önünde bulundurulduğunda, hastalığın yönetiminde multidisipliner bir yaklaşımın benimsenmesi büyük bir gereklilik haline gelmektedir. Bu noktada, psikiyatri hemşireliği, MS hastalarının psikososyal gereksinimlerinin karşılanması, psikolojik dayanıklılıklarının artırılmasında ve hastalığa uyum süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır [4].

Literatürde MS hastalarının psikososyal zorlukları ve bu hastalara yönelik psikososyal müdahaleler konusunda çeşitli çalışmalar bulunmaktadır [2,5,6]. Örneğin, Şahin Altun ve Özer [3], tarafından yapılan bir sistematik derlemede, MS hastalarında depresyon, anksiyete ve diğer ruhsal bozuklukların yaygın olduğu ve hastaların ciddi oranda psikolojik desteğe ihtiyaç duydukları belirtilmiştir. Ayrıca, Yılmaz ve Güler [4] tarafından yapılan çalışmada, MS hastalarının stresle baş etme biçimleri ve psikiyatrik belirtileri incelenmiş; bu hastaların problem ve duygu odaklı baş etme stratejilerini daha az kullandıkları ve depresif belirtilerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, MS hastalarının psikososyal destek ve müdahalelere olan ihtiyacını açıkça göstermektedir. Ancak, mevcut literatürde MS hastalarına yönelik psikososyal bakımda psikiyatri hemşireliğinin spesifik rolünü ve bu alandaki bilimsel üretkenliği değerlendiren kapsamlı bir bibliyometrik analiz çalışmasına rastlanmamaktadır. Bu çalışma, 2000-2024 yılları arasında yayımlanan bilimsel yayınlar çerçevesinde, MS hastalarına yönelik psikososyal bakımda psikiyatri hemşireliğinin rolüne ilişkin literatürün bibliyometrik analizini yapmayı amaçlamaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemi, belirli bir konuya ilişkin bilimsel literatürün niceliksel olarak değerlendirilmesine, atıf ağlarının ve akademik eğilimlerin ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan bir araştırma metodolojisidir [7]. Bu yönüyle çalışma, MS hastalarına yönelik psikososyal bakımda psikiyatri hemşireliğinin bilimsel üretkenliğini, uluslararası araştırma iş birliklerini, en çok atıf alan çalışmaları ve konuya dair eğilimleri analiz ederek, alandaki mevcut bilgi birikimini sistematik bir şekilde değerlendirecektir.

Çalışmanın literatüre sağlayacağı katkılar üç temel başlıkta özetlenebilir. İlk olarak, MS hastalarına yönelik psikososyal bakımda psikiyatri hemşireliğinin nasıl ele alındığı ve hangi temalar çerçevesinde incelendiği değerlendirilecek, böylece mevcut bilgi birikiminin kapsamlı bir haritalandırılması sağlanacaktır. İkinci olarak, bibliyometrik analiz yöntemiyle en etkili yazarlar, araştırma iş birlikleri ve en çok atıf alan çalışmalar belirlenerek, bilimsel üretkenlik ve araştırma ağları ortaya konulacaktır. Son olarak, elde edilen bulgular, bu alanda gelecekte yapılacak araştırmalara yön vermek amacıyla potansiyel boşlukları ve öncelikli araştırma alanlarını belirlemeye

yardımcı olacaktır. Çalışmanın sonuçları, hem akademik literatür için sistematik bir referans kaynağı oluşturacak hem de klinik uygulamalarda psikiyatri hemşirelerinin MS hastalarına yönelik bakım süreçlerine dair farkındalığı artıracaktır. Böylece hem akademik hem de pratik düzeyde önemli kazanımlar sağlayarak, MS hastalarının psikososyal iyilik hallerini destekleyici kanıta dayalı uygulamaların geliştirilmesine katkı sunacaktır.

Araştırma Soruları?

1. MS hastalarının psikososyal bakım süreçlerinde en sık çalışılan temalar ve anahtar konular nelerdir?
2. MS hastalarının psikososyal bakımı ve ruh sağlığı hemşireliği konusunda en fazla akademik üretkenlik hangi ülkelerde yoğunlaşmaktadır ve uluslararası iş birlikleri nasıl şekillenmektedir?
3. MS ve psikososyal bakım konularında en fazla atıf alan çalışmalar, yazarlar ve akademik eğilimler nelerdir?
4. 2000-2024 yılları arasında MS hastalarına yönelik psikososyal bakım ve ruh sağlığı hemşireliği ile ilgili akademik yayınların yıllara göre dağılımı nasıl bir eğilim göstermektedir?
5. MS hastalarının psikososyal bakımına yönelik bilimsel çalışmaların en fazla yayımlandığı akademik dergiler hangileridir ve bu çalışmalar hangi disiplinler içinde yoğunlaşmaktadır?

YÖNTEM

Araştırma Tasarımı

Bu çalışma, Multiple Skleroz hastalarına yönelik psikososyal bakımda ruh sağlığı hemşireliğinin rolünü inceleyen bilimsel literatürün kapsamlı bir bibliyometrik analizini yapmayı amaçlayan betimleyici bir araştırma tasarımı ile yürütülmüştür. Bibliyometrik analiz, belirli bir konuya ilişkin akademik yayınların niceliksel değerlendirilmesine ve bilimsel üretkenlik, iş birlikleri, anahtar temalar gibi unsurların sistematik olarak incelenmesine olanak tanır [7,8]. Çalışmada, Web of Science (WoS) veritabanı kullanılarak, 4 Şubat 2025 tarihinde yayımlanan ilgili makaleler analiz edilmiştir.

Veri Kaynağı ve Kapsamı

Araştırmanın veri kaynağı, Web of Science Core Collection (WoS-CC) veri tabanında yer alan, 2000-2024 yılları arasında yayımlanmış makalelerdir. WoS, bilimsel literatürün bibliyometrik analizlerinde sıklıkla kullanılan, atıf ağları ve bilimsel iş birliklerini analiz etmek için kapsamlı bir veri seti sunan uluslararası bir indekstir [9]. Çalışmanın kapsamına, MS hastalarında psikososyal bakım ve ruh sağlığı hemşireliğinin rolünü ele alan özgün araştırma makaleleri, derleme çalışmaları, kitap bölümleri, bildiri özetleri olmak üzere tüm çalışmalar dahil edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Bibliyometrik analiz için veri toplama sürecinde belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak Web of Science Advanced Search modülü üzerinden tarama yapılmıştır. Kullanılan arama stratejisi aşağıda verilmiştir:

TS=("Multiple Sclerosis" OR "MS") AND TS=("Psychosocial Care" OR "Psychosocial Support" OR "Psychosocial Intervention") AND TS=("Mental Health Nursing" OR "Psychiatric Nursing" OR "Psychosocial Nursing")

Veri Analizi Yöntemi

Veriler, Web of Science (WoS) veri tabanından BibTeX ve Plaintext formatlarında dışa aktararak analiz edilmek üzere uygun yazılımlara yüklenmiştir. Bibliyometrik analiz sürecinde VOSviewer ve R tabanlı Bibliometrix paketi kullanılarak aşağıdaki analizler gerçekleştirilmiştir.

Genel Yayın Eğilimleri: Yıllara göre yayın sayılarının dağılımı incelenmiştir.

Atıf Analizi: En çok atıf alan makaleler ve yazarlar belirlenmiştir.

Yazar ve Kurumsal İş Birlikleri: En üretken yazarlar, araştırma iş birlikleri ve en çok katkı sağlayan ülkeler belirlenmiştir.

Kelime ve Konu Ağı Analizi: MS hastalarında psikososyal bakım ve ruh sağlığı hemşireliği ile ilişkili en sık kullanılan anahtar kelimeler ve araştırma temaları çıkarılmıştır.

Coğrafi Dağılım ve Uluslararası İş Birlikleri: Çalışmaların hangi ülkelerde yoğunlaştığı ve uluslararası araştırma iş birlikleri analiz edilmiştir.

Etik İlkeler

Bu çalışma, ikincil veri analizi niteliğinde olduğu için etik kurul onayı gerektirmemektedir. Ancak, elde edilen veriler yalnızca açık erişim veri tabanlarından ve etik ilkelere uygun olarak toplanmış bilimsel makalelerden elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan tüm veriler, ilgili kaynaklara atıf verilerek sunulmuş olup, herhangi bir manipülasyon veya değiştirme yapılmamıştır.

Verilerin Görselleştirilmesi

İstatistiksel analiz için Microsoft 2016 Excel (Microsoft İngiltere) ve VOSviewer (Nees Jan van Eck ve Ludo Waltman, Leiden Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Merkezi) programları kullanılmıştır. Ayrıca, bibliyometrik analiz için Biblioshiny yazılımı da kullanılmıştır. Biblioshiny, literatür verilerinin analizi ve görselleştirilmesinde, özellikle bibliyometrik verilerin

değerlendirilmesi ve çeşitli grafiklerle desteklenmesinde önemli bir araç olmuştur. Bu yazılım sayesinde, literatürdeki anahtar kelimeler, atıf ağları ve araştırma eğilimleri analiz edilmiştir.

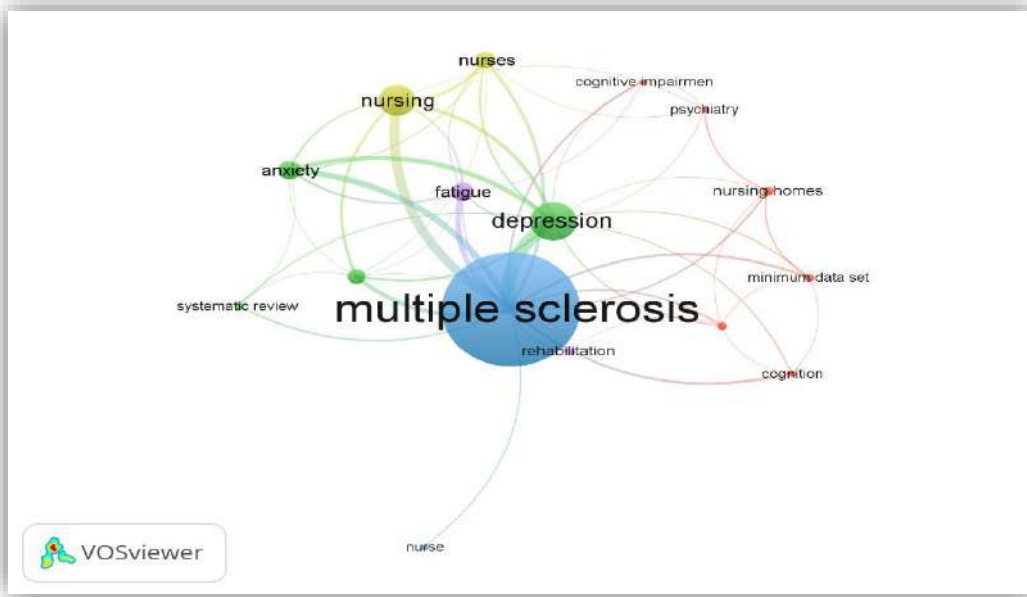
Dahil Edilme Kriterleri

- Veri tabanına erişim tarihi: 4 Şubat 2025
- 2000 yılı ve sonrası yayımlanmış olması
- İngilizce yayımlanmış olması
- Tam metnine erişilebilir olması

Veri Analizi

Çalışma kapsamında belirlenen filtreleme sonrası 2000-2024 yılları arasında tam metin olarak yayımlanmış 186 makaleye ulaşılmıştır.

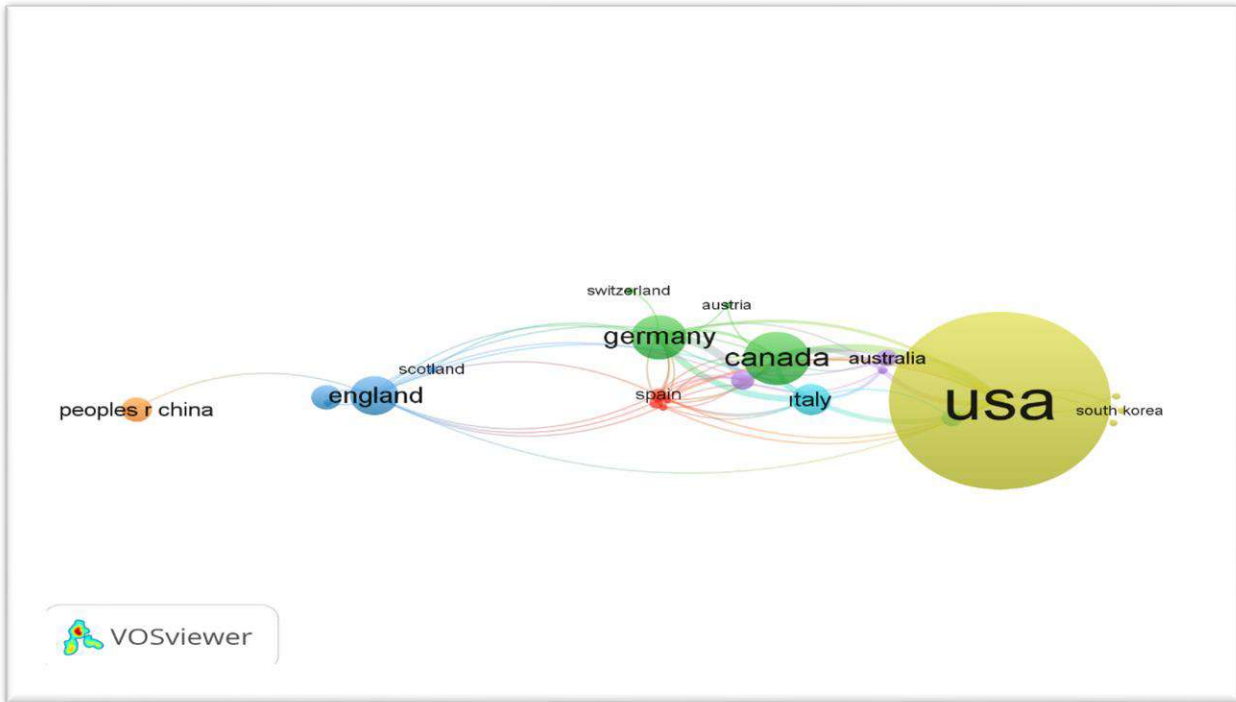
BULGULAR

Şekil1. En çok kullanılan anahtar kelimeler

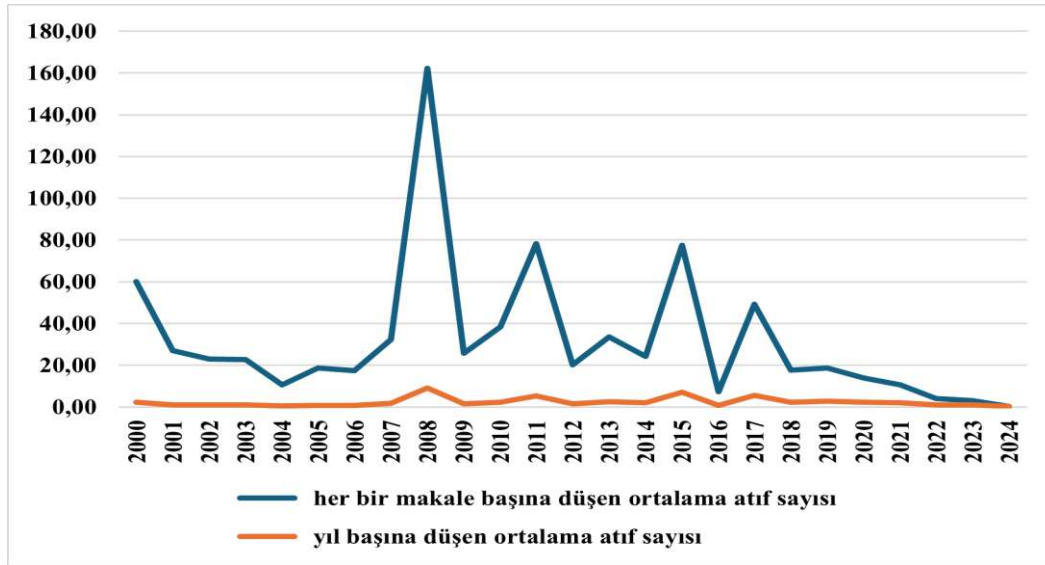
Anahtar kelime co-occurrence analizi, "multiple sclerosis" (MS) teriminin literatürde merkezi bir konumda olduğunu ve sıklıkla "depression," "fatigue," "nursing," "anxiety" ve "rehabilitation" gibi terimlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. MS hastalarının psikososyal yönlerini inceleyen çalışmaların, depresyon ve yorgunluk gibi klinik belirtileri öne çıkardığı gözlemlenmiştir. Psikiyatri hemşireliği ve psikososyal bakım bağlamında "nursing" ve "nurses" terimlerinin bağlantı yoğunluğu, hemşirelerin MS hastalarının bakımındaki önemli rolünü vurgulamaktadır. Ayrıca, "systematic review" teriminin varlığı, konuyla ilgili yapılan araştırmaların önemli bir bölümünün derleme çalışmaları üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. "Cognition," "cognitive impairment" ve

"psychiatry" gibi terimlerin varlığı ise MS hastalarının bilişsel fonksiyonlarının ve psikiyatrik durumlarının akademik ilgiyi çektiğini ortaya koymaktadır.

Şekil 2. Ortak yazar ve ülke iş birliği

İkinci görselde ülkeler arasındaki akademik iş birlikleri gösterilmektedir. Analiz sonuçları, ABD'nin (USA) MS ile ilgili psikososyal bakım ve hemşirelik alanındaki çalışmalarda en aktif ve merkezi ülke olduğunu göstermektedir. ABD'nin büyük ölçekli araştırma projeleri ve uluslararası iş birlikleriyle ön plana çıktığı görülmektedir. Kanada, Almanya, İngiltere ve İtalya gibi ülkeler de bilimsel üretkenlik açısından önemli bir konumdadır. Bu ülkelerin, MS hastalarının psikososyal destek ihtiyaçlarını ele alan çalışmalarda aktif bir rol oynadığı görülmektedir. Ayrıca, Çin ve Güney Kore gibi Asya ülkelerinin bilimsel iş birlikleri daha sınırlı olup, Avrupa ve Kuzey Amerika merkezli araştırmalara katkı sağladığı gözlemlenmektedir.

Şekil 3. Yıllık atıf sayısı ve ortalama atıf sayısı

Atıf analizine ilişkin grafikte, yıllara göre her bir makaleye düşen ortalama atıf sayısı ve yıllık ortalama atıf dağılımı gösterilmektedir. 2008 yılında keskin bir artış gözlemlenmiş olup, bu dönemde yayımlanan çalışmaların literatürde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu artış, MS hastalarının psikososyal bakımına yönelik önemli çalışmaların bu dönemde yayımlandığını ve yüksek atıf aldığını düşündürmektedir. 2010 sonrası yıllarda atıf oranlarında dalgalanmalar gözlemlense de 2015-2018 döneminde nispeten yüksek atıf seviyeleri korunmuştur. 2020 yılı sonrasında ise ortalama atıf sayılarında düşüş yaşanmış olup, bu durum daha yeni çalışmaların henüz yeterli atıf almamış olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca MS hastalarında psikososyal bakım ve hemşirelik ile ilgili en çok makale yayımlayan dergiler incelendiğinde; "Multiple Sclerosis Journal" en fazla yayına sahip dergi olup, MS hastalarına yönelik çalışmaların bu alanda yoğunlaştığını göstermektedir. "Journal of Neuroscience Nursing" ve "Multiple Sclerosis and Related Disorders" dergileri, hemşirelik ve psikososyal bakım ile ilgili önemli akademik yayın platformları arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, "BMC Neurology" ve "Journal of Clinical Nursing" gibi dergilerde de MS hastalarının bakımı ve ruh sağlığı hemşireliği konularında önemli çalışmalar yayımlandığı gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, Multiple Skleroz (MS) hastalarına yönelik psikososyal bakım ve ruh sağlığı hemşireliğinin rolü üzerine yapılan bilimsel yayınların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, hem literatürde öne çıkan araştırma temalarını hem de bilimsel üretkenlik ve uluslararası iş birliklerini ortaya koymuştur (Şekil 1,2,3). Anahtar kelime ağı analizinde, MS hastalarının psikososyal bakım süreçlerinde depresyon, yorgunluk, kaygı ve bilişsel işlev bozukluklarının öne çıkan temel konular olduğu görülmektedir. Bu bulgu, önceki çalışmalarda da vurgulanan, MS hastalarının psikososyal yükünün yüksek olduğuna ve bu durumun hastaların yaşam

kalitesini önemli ölçüde etkilediğine ilişkin bulgularla paralellik göstermektedir [2,10,11]. Özellikle nursing ve nurses gibi terimlerin psikososyal temalarla güçlü bir ilişki içerisinde olması, hemşirelik mesleğinin MS hastalarının bakımında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Bu çalışma, MS hastalarının psikososyal sağlık süreçlerinde hemşirelerin rolüne dair literatürde kapsamlı bir değerlendirme yaparken, bu alandaki araştırmaların daha çok depresyon ve anksiyete üzerine yoğunlaştığını, ancak ruh sağlığı hemşireliğinin özgün müdahale yöntemlerine dair daha az çalışma yapıldığını ortaya koymaktadır. Oysaki, hemşirelerin MS hastalarına yönelik psikososyal müdahaleleri, hastaların hastalıkla başa çıkma mekanizmalarını güçlendirme, öz-yeterlilik algısını artırma ve psikolojik uyumu destekleme açısından kritik bir öneme sahiptir [12,13]. Bu bağlamda, gelecekte yapılacak araştırmaların psikiyatri hemşirelerinin MS hastalarının ruh sağlığını destekleyici spesifik müdahalelerine ve psikososyal bakımın etkinliğine odaklanması gerekmektedir.

Ülkeler arasındaki bilimsel iş birliği analizinde, ABD'nin açık ara en fazla katkı sağlayan ülke olduğu, ardından Kanada, Almanya, İngiltere ve İtalya'nın bilimsel üretkenlik açısından öne çıktığı görülmektedir. Bu bulgu, MS ile ilgili araştırmaların büyük ölçüde Batı ülkeleri tarafından yönlendirildiğini ve yüksek araştırma fonları, multidisipliner yaklaşımlar ve akademik iş birlikleri sayesinde bu ülkelerin bilimsel üretkenlikte ön planda yer aldığını göstermektedir [14]. Bununla birlikte, Asya ülkelerinin (örneğin Çin ve Güney Kore) daha az bilimsel iş birliği yaptığı gözlemlenmektedir. MS hastalarının psikososyal bakımında kültürel farklılıklar önemli bir etken olup, daha geniş çaplı uluslararası iş birliklerinin teşvik edilmesi, farklı kültürel bağlamlarda MS hastalarının psikososyal gereksinimlerini daha iyi anlamaya yardımcı olabilir. Atıf analizi sonuçlarına bakıldığında, 2008 yılında belirgin bir artış olduğu ve bu dönemde yayımlanan çalışmaların literatürde yüksek etki yarattığı görülmektedir. Bu durum, 2000'li yılların başlarında MS hastalığının psikososyal boyutlarının daha fazla ele alınmaya başlanmasıyla ilişkilendirilebilir. Ancak, 2020 sonrası dönemde ortalama atıf sayısında düşüş gözlemlenmektedir. Bu düşüş, daha yeni çalışmaların atıf alması için yeterli sürenin geçmemesiyle açıklanabilir. Ayrıca, pandemi dönemi boyunca (2020-2022) küresel sağlık araştırmalarının büyük ölçüde COVID-19'a odaklanmış olması, MS gibi kronik hastalıklarla ilgili çalışmaların ikinci planda kalmasına neden olmuş olabilir. En çok yayın yapan dergilerin analizi, Multiple Sclerosis Journal, Journal of Neuroscience Nursing ve Multiple Sclerosis and Related Disorders gibi dergilerin alandaki bilimsel üretkenlikte öncü olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, MS hastalarının nöropsikiyatrik ve hemşirelik perspektifinden ele alınan çalışmalarının belirli dergilerde yoğunlaştığını göstermektedir. Ancak, psikiyatri hemşireliği alanında özellikle MS hastalarına yönelik yayımlanan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu noktada, MS hastalarının psikososyal bakımına yönelik hemşirelik müdahalelerinin klinik etkinliğini inceleyen

araştırmaların artırılması ve bu tür çalışmaların daha geniş kapsamlı disiplinler arası dergilerde yayımlanması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, bu bibliyometrik analiz, MS hastalarının psikososyal bakımında ruh sağlığı hemşireliğinin kritik bir rol oynadığını, ancak bu alandaki akademik literatürün daha çok depresyon ve anksiyete gibi genel psikososyal faktörlere odaklandığını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Anahtar kelime ağı analizi, depresyon, anksiyete, yorgunluk ve bilişsel bozuklukların MS hastalarının psikososyal bakımında en çok araştırılan konular olduğunu göstermektedir. Bu, MS hastalarının yalnızca fiziksel değil, psikososyal açıdan da zorluk yaşadığını ortaya koymaktadır. ABD, Kanada, Almanya ve İngiltere'nin bilimsel üretkenlikte önde olduğu, Asya'nın ise sınırlı katkılar sunduğu gözlemlenmiştir. Küresel çapta daha fazla disiplinler arası iş birliği, MS hastalarının psikososyal ihtiyaçlarını anlamak ve hemşirelik uygulamalarını geliştirmek açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Türk Nöroloji Derneği. *Multipl Skleroz Tanı ve Tedavi Kılavuzu*. Türk Nöroloji Derneği; 2018. Accessed February 6, 2025.
https://noroloji.org.tr/TNDDData/Uploads/files/MS_tan%C4%B1%20ve%20tedavi%202018.pdf.
2. Gülirmak Güler K, Güleç Keskin S, Terzi M. Transformative impact of positive psychotherapy-based hope placement program on life goals and hope level of individuals with multiple sclerosis. *Public Health Nurs.* 2024;41(6):1402-1417.
3. Şahin Altun Ö, Özer D. Multipl skleroz hastalarında ruhsal durumun değerlendirilmesi ve hemşirenin rolü: Sistematik derleme. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 2020;29(1):89-95.
4. Öz HS, Öz F. The coping methods for stress of multiple sclerosis patients and the related psychiatric symptoms. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2019;10(4).
5. Bilgin A, Kesik G, Ozdemir L. The effects of cooling therapies on fatigue, physical activity, and quality of life in Multiple Sclerosis: a meta-analysis. *Rehabilitation Nursing Journal*. 2022;47(6):228-236.
6. Khari S, Pazokian M. Influence of religion and spirituality on the mental health of patients with multiple sclerosis. *Journal of Spirituality in Mental Health*. 2024;26(2):128-140.
7. Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*. 2021;133:285-296.
8. Zupic I, Čater T. Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*. 2015;18(3):429-472.
9. Chen X, Ding R, Xu K, Wang S, Hao T, Zhou Y. A bibliometric review of natural language processing empowered mobile computing. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2018;(1):1827074.
10. Marrie RA, Reingold S, Cohen, J, Stuve O, Trojano, M, Sorensen PS., ... Reider N. The incidence and prevalence of psychiatric disorders in multiple sclerosis: a systematic review. *Multiple Sclerosis Journal*. 2015;21(3):305-317.
11. Kumar DP, Zanutto T, Cozart JS, Bruce AS, Befort C, Siengsukon C, ... Bruce JM. Association between frailty and sleep quality in people living with multiple sclerosis and obesity: An observational cross-sectional study. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*. 2024;81:105154.
12. Ben-Zacharia A, Smrtka J, Kalina JT, Vignos M, Smith S. Shared decision-making in underserved populations with multiple sclerosis: A systematic review. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*. 2024;105792.
13. Todorova T, Andonova A, Nikolova M, Kyuchukova S. The Role And Function Of The Modern Nurse In Patients With Multiple Sclerosis. *Knowledge-International Journal*. 2023;58(4):579-584.
14. Dobson R, Giovannoni G. Multiple sclerosis—a review. *European Journal of Neurology*. 2019;26(1):27-40.

ACİL PSİKİYATRİK BAŞVURULARDA HASTA YAKINLARININ DENEYİMLERİ

Buğçe Korkmaz¹, Ayşe Büyükbayram Arslan²

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı,
İzmir, Türkiye, bugce3535@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9396-5316

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği
Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

ÖZET

Giriş-Amaç: Acil psikiyatrik başvurularda, acil hemşirelerinin bakım kalitesini artırmaya yönelik sadece hastalara değil, aynı zamanda hasta yakınlarına yönelik sorumlulukları da bulunmaktadır. Hastalara yönelik acil değerlendirme, öncelik belirleme, güvenliği sağlama, müdahale etme, riskleri öngörme gibi sorumlulukları varken; hasta yakınlarına yönelik tedavi seçenekleri ve bakım konularında bilgilendirme, psikososyal destek sağlama, aileyi de tedavi sürecine katma gibi sorumlulukları bulunmaktadır. Ancak acil servisin yoğunluğu, çalışanların iş yükü ve fizik ortamın yetersizlikleri gibi nedenler ile hasta yakınları göz ardı edilebilmektedir. Bu bağlamda derleme, literatür doğrultusunda hasta yakınlarının yaşadığı zorluklara, bu zorlukların nedenlerine ve ihtiyaçlarına dikkat çekmek amacıyla ele alınmıştır.

Yöntem: Derlemede 2015-2025 yılları arasında Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library, Taylor & Francis veri tabanlarında, belirlenen anahtar kelimeler doğrultusunda literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Acil psikiyatrik durumlara yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, sıklıkla hastalar ve hemşirelerin yaşadıkları güçlüklerle odaklanıldığı görülmektedir. Acil hasta yakınlarına yönelik yayınlanmış sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Çalışmalarda psikiyatrik acil başvuru sayısının ve sevk gereksiniminin artışı, bakım verenlerin duygusal veya davranışsal sorunlarla nasıl başa çıkabilecekleri konusunda yetersiz olmaları ile ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte acil psikiyatrik başvurularda hasta yakınları; uzun bekleme sürelerinin ve uygun olmayan bekleme alanlarının süreci daha da zorlaştırdığını, kendilerinin deneyim ve bilgilerinin yeterince dikkate alınmadığını, hasta hakkında bilgilendirilmediklerini belirtmişlerdir. Türkiye’de de psikiyatrik acillerde hasta yakınları ile yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın acil servislerde bakım verenlerin gereksinimleri konusunda farkındalık oluşturacağı, konsültasyon liyezon psikiyatri hemşirelerine olan gereksinime ve öneme dikkat çekeceği, konu ile ilgili araştırmaların artırılması konusuna ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil servis, Acil psikiyatri, Hasta yakını, Hemşire

EXPERIENCES OF FAMILY MEMBERS IN PSYCHIATRIC EMERGENCY ADMISSION

Buğçe Korkmaz¹, Ayşe Büyükbayram Arslan²

¹Izmir Katip Çelebi University, Institute of Health Sciences, Psychiatric Nursing Thesis Master's Program, İzmir, Turkey, bugce3535@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9396-5316

²Izmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzmir, Turkey, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

ABSTRACT

Introduction and Aim: In psychiatric emergency admissions, emergency nurses have responsibilities not only toward patients but also toward their relatives to enhance the quality of care. While their responsibilities toward patients include emergency assessment, prioritization, ensuring safety, intervention, and risk prediction, their duties toward patient relatives involve providing information about treatment options and care, offering psychosocial support, and involving families in the treatment process. However, due to the high patient volume, the heavy workload of healthcare professionals, and the inadequacies of the physical environment in emergency departments, the needs of patient relatives may be overlooked. In this context, this review aims to draw attention to the difficulties experienced by patient relatives, the reasons for these difficulties, and their needs in line with the literature.

Methods: The literature review was conducted using relevant keywords in the Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library, and Taylor & Francis databases for studies published between 2015 and 2025.

Results: A review of studies on psychiatric emergencies reveals that research predominantly focuses on the challenges faced by patients and healthcare professionals, while limited studies specifically address the experiences of patient relatives in emergency settings. Research indicates that the increasing number of psychiatric emergency admissions and the need for referrals are associated with caregivers' insufficient ability to cope with emotional and behavioral issues. Additionally, patient relatives report that prolonged waiting times, inadequate waiting areas, insufficient information about the patient's condition, and the lack of consideration of their experiences and knowledge exacerbate their difficulties. No studies focusing specifically on patient relatives in psychiatric emergencies have been identified in Turkey.

Conclusion and Recommendations: It is expected that this study will raise awareness of the needs of patient relatives in emergency departments, emphasize the importance of consultation-liaison psychiatry nurses, and encourage further research on this topic.

Key Words: Emergency department, Emergency psychiatry, Patient relative, Nurses

INTRODUCTION

Psychiatric emergencies are acute changes that occur in the emotions, thoughts and behaviors of individuals and disrupt the biopsychosocial integrity and functionality of the individual [1]. Patients may be admitted to the emergency department (ED) due to acute mental problems, risk of harming themselves and others, psychosocial crisis, intoxication, alcohol-substance abuse, drug side effects and interactions [2]. Patients with mental problems are often brought by family or friends as outpatients or accompanied by ambulance or police [3]. Care of patients is provided by emergency nurses. In patients who cannot maintain self-control in an acute situation, the support of the patient's relatives is also important [4]. In this process, ED nurses have responsibilities not only for patients but also for their relatives to improve the quality of care. Nurses have responsibilities such as emergency assessment, prioritizing, ensuring safety, intervening, predicting risks, and administering treatment for patients, while they have responsibilities such as informing patients' relatives about treatment options and care, providing psychosocial support, and including the family in the treatment process [1,5]. It has been reported that the professional approach of emergency nurses can prevent a secondary emergency mental problem and facilitate the patient and his/her relatives' compliance with subsequent treatments [1]. However, it has been determined that psychosocial support of relatives towards their patients facilitates crisis management in an acute situation and positively affects the treatment and rehabilitation process [5]. On the other hand, it has been found that when relatives are unable to cope with a difficult situation related to their patients, the frequency of ED visits and the need for referral increase [5, 6]. Although this situation seems to be an indirect effect, it may cause problems for both employees and institutions [6]. Therefore, it is important to support the participation of patients' relatives in treatment and care and to meet their psychosocial needs in EDs [5,6]. However, relatives of patients may often be ignored due to reasons such as the intensity of the ED, workload of the staff and inadequacies of the physical environment [5,7]. When the literature is examined, it is seen that studies on psychiatric emergencies often focus on the experiences of patients and nurses [6]. In the chaotic environment of the ED, a limited number of studies have been found on the relatives of patients who are worried and helplessly waiting for their patients in an acute condition [5,8]. In a qualitative study conducted in the ED, patient relatives stated that they facilitated the care of their patients and were advocates for their patients; however, they experienced frustration, felt under pressure, and experienced many difficulties (such as waiting time, crisis management system) [9].

In addition, studies conducted with the relatives of patients with mental health crisis between 2000 and 2017 found that the relatives of patients experienced uncertainty and frustration while waiting for access to treatment on how to seek help for their loved ones, felt relief and emotional conflict after

the patient was intervened, were anxious due to the disproportionate use of force by the police in some cases, were stigmatized by emergency service staff, and needed training on the approach to mental illness [7]. In Turkey, although there are studies drawing attention to the experiences of relatives of patients in general emergency admissions, there is no study conducted with the relatives of patients with mental problems in the ED. This review focuses on the experiences of the relatives of patients in emergency psychiatric admissions and aims to draw attention to the difficulties experienced by the relatives of patients, the causes and needs of these difficulties in line with the literature.

METHODS

The review was conducted by examining studies published between 2015 and 2025 in Google Scholar, PubMed, Wiley Online Library, and Taylor & Francis databases using the keywords “Emergency Department,” “Emergency Psychiatry,” “Mental Disorder,” and “Patient Relatives.”

RESULTS

Difficulties Experienced by Relatives of Patients

Relatives frequently reported challenges related to waiting times, physical conditions, access to information, psychosocial support, and collaboration with ED staff [8–10]. These challenges are particularly pronounced when patients present with self-harm risk, agitation, aggressive behavior, or acute psychosis [6,11]. As stated in the literature, the difficulties frequently experienced by the relatives of patients admitted to the ED with mental problems are as follows:

Difficulty in Bringing the Patient to the Hospital: Relatives of the patients stated that especially patients with disorientation, psychotic symptoms, agitation and risk of harming themselves and others did not want to go to the hospital and that they had difficulty in convincing their patients [11].

Long Waiting Time: Patient relatives state that patients with mental problems should be prioritized in the ED, but that they wait too long in the ED [9,13].

Lack of Comfort: Relatives of the patients stated that the physical conditions of the waiting areas, lack of light, the temperature of the environment were not comfortable, they had problems with the toilet; this situation was challenging during the long waiting process [6,8].

Stigmatization: The general stigmatizing attitude towards individuals with mental problems also negatively affects patients and their relatives in the ED [6,13]. Patient relatives stated that stigmatizing attitude in the ED negatively affected nurses' approach to patients, patients' access to treatment,

waiting times, cooperation with patient relatives, and supportive approach towards patient relatives [7,11,13]. This situation causes relatives to feel anger, loneliness, worthlessness and helplessness [11].

Experiencing Uncertainty: Relatives of patients have stated that they experience uncertainty about how to cope with mental crisis situations, how the process will be managed and finalized [6]. This situation causes patients' relatives to feel lonely, helpless and under intense stress and to experience emotional difficulties [12].

Not Being Informed: Relatives of patients need to be informed about the current status of the patient with mental problems, causative factors, treatment and care provided in the ward, management of symptoms after discharge, and guidance [7]. However, one of the most common problems encountered in the literature is related to the lack of informing the patient's relatives [7,8,10]. Relatives need honest answers to their questions and understandable explanations [6,12].

Lack of Communication: One of the main difficulties experienced by patient relatives is related to communication problems with emergency service staff [8,10]. Relatives stated that they could not find someone to express their feelings, thoughts and needs, that emergency nurses were not open to communication and that they did not care about their care experiences [6,7,12].

Not Being Included in Care: Patient relatives need to participate in the care of patients as advocates for their patients [5]. However, in some institutions, patients' relatives are asked to stay in the waiting room due to the functioning. In this situation, relatives may experience feelings of restlessness and anxiety because they cannot observe their patients, follow situational changes and leave their patients alone [10,12].

Lack of Support: Patient relatives may experience difficulties related to the difficulty in bringing their patients to the ED, the uncertainty they experience while waiting in the ED, the difficulty in coping with the emotional and behavioral reactions of patients in the acute period, and the emotional burden of taking responsibility. Patient relatives may feel fear of losing their patients, deep sadness, anxiety and worry [8,9]. In the literature, it is frequently reported that the psychosocial needs of patients' relatives are not recognized, ignored, social interaction is inadequate and no support is provided [6,10].

Causes of Difficulties Experienced by Relatives of Patients

In the literature, the difficulties experienced by patient relatives are frequently related to inadequate physical conditions, problems related to functioning and the attitude of the staff. In the ED, crowded and noisy environment, narrow waiting area for patient relatives, inappropriate ambient temperature, inadequate lighting are deficiencies related to physical conditions [6,7]. The low number of nurses,

high number of patients, nurses' obligation to care for many patients with urgent conditions at the same time and workload, late arrival of psychiatry consultation, lack of mental health triage, and inadequate security are problems related to functioning [6,9,12]. In addition, the lack of knowledge and stigmatizing attitude of ED nurses cause difficulties for patient relatives [11].

DISCUSSION

A review of the relevant literature indicates a significant gap in studies focusing on the experiences of patients' relatives during emergency psychiatric referrals. The limited existing research suggests that the difficulties encountered by relatives in emergency departments are largely similar in nature and arise from common underlying factors. These studies underscore the necessity of identifying the root causes of these challenges and implementing effective interventions at both institutional and individual levels. Recommended strategies include the establishment of comfortable waiting areas for relatives, an increase in nursing staff, and the improvement of overall working conditions [8–10].

In Turkey, the Nursing Regulation published in the Official Gazette (April 19, 2011) explicitly states that ED nurses are responsible for “establishing therapeutic communication with patients and their relatives and providing nursing care appropriate to their psychosocial problems” [14]. In line with this, ED nurses should maintain cooperation with relatives from admission to discharge and adopt a supportive approach [6]. Discharge planning should involve education for patients and relatives on home medication use, health monitoring, and psychosocial support [5].

Training programs should clarify ED nurses' roles, responsibilities, and legal authority while also addressing stigma reduction [7]. These programs could cover mental health disorders, mental health triage, approaches to psychiatric patients in emergencies, crisis intervention, and the needs of patients and their relatives [4].

Consultation-liaison psychiatry (CLP) nurses play a vital role in enhancing care quality, providing psychosocial support to relatives, and reducing the workload of ED staff [4,8,11]. Increasing the number of CLP nurses in Türkiye and conducting needs-based research among psychiatric ED patients are recommended.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

This review focuses on the experiences of patients' relatives in emergency psychiatric admissions, and aims to draw attention to the difficulties experienced by patients' relatives and the causes of these difficulties, and suggestions are made in line with the literature. As a result, in emergency admissions, relatives of patients may frequently experience difficulties related to waiting times, characteristics of the waiting area, information, support needs, and cooperation. However, the difficulties experienced

by the relatives may be even more challenging, especially in applications with the risk of self-harm, agitation, aggressive behavior, acute psychotic state.

In order to reduce the difficulties experienced by the relatives of patients, it may be recommended to carry out studies at institutional and individual level as stated in the literature. It is thought that this review will raise awareness about the needs of patients' relatives in emergency psychiatric admissions and shed light on studies to be conducted to improve the quality of emergency psychiatric care.

REFERENCES

1. Büyükbayram A, Engin E. Emergency psychiatric care and mental health triage. 2018;9(1):61-67.
2. Sağlam Aykut D, Civil Arslan F, Tatlı Ö, et al. A general view of emergency psychiatric consultations in a university hospital. *Anatolian J Emerg Med*. 2020;3(3):66-70.
3. Bilginer Ç, Karadeniz S, Aydoğdu S, Şahin DB. Bir üniversite hastanesinin acil servisinde sunulan çocuk ruh sağlığı hizmetleri. *Turk J Child Adolesc Ment Health*. 2021;28(1):12-19.
4. Austin EE, Cheek C, Richardson L, et al. Improving emergency department care for adults presenting with mental illness: a systematic review of strategies and their impact on outcomes, experience, and performance. *Front Psychiatry*. 2024;15. doi:10.3389/fpsy.2024.1368129.
5. Miller K, Sukhera J, Lynch J, Wardrop N. Voices unheard: exploring the caregiver experience for caregivers of emerging adults with mental illness. *Fam Soc*. 2017;98(4):310-318. doi:10.1606/1044 3894.2017.98.36.
6. Pérez-Milena A, Ramos-Ruiz JA, Zafra-Ramirez N, et al. Qualitative study on the use of emergency services by people with serious mental disorder in Spain. *BMC Prim Care*. 2023;24:125. doi:10.1186/s12875-023-02078-6.
7. Lavoie JAA. Relative invisibility: an integrative review of carers' lived experiences of a family member's emergency mental health crisis. *Soc Work Ment Health*. 2018;16(5):601-626. doi:10.1080/15332985.2018.1467845.
8. Akkuş Y, Çığışar G, Günel E. Acil servise başvuran kritik hasta yakınlarının gereksinimlerinin belirlenmesi. *TUBAV Bilim Derg*. 2018;11(1):39-51.
9. Yılmaz C, Onan N. Acil servis hasta yakını örnekleminde öfke ifadesi ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddete bakışın incelenmesi. *ADYÜ Sağlık Bilimleri Derg*. 2021;7(3):231-242. doi:10.30569/adiyamansaglik.957584.
10. Karahan E, Celik S, İncirci Y, et al. Determination of the needs of critically ill patients' relatives in the emergency department. 2019.
11. Sp A, A U, K S. Needs and problems of the caregivers of psychiatric patients with violent behaviours. *Cureus*. 2024;16(3):e57228. doi:10.7759/cureus.57228.
12. Yildirim T, Özlü ZK. Needs of critically ill patients' relatives in emergency departments. *Nurs Midwifery Stud*. 2018;7:33-38.
13. Marimbe BD, Kajawu L, Muchirahondo F, Cowan F, Lund C. Perceived burden of care and reported coping strategies and needs for family caregivers of people with mental disorders in Zimbabwe. *Afr J Disabil*. 2016;5(1):1-9.
14. Hemşirelik Yönetmeliğı. Resmî Gazete. 19 Nisan 2011; 27910. Available at: <https://www.thder.org.tr/uploads/hukuk/yonetmelikler/27910.pdf>. Accessed March 24, 2025.

KANSER HASTALARINA YÖNELİK PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERDE PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ROLÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Eda Albayrak Günday¹, Kübra Gülirmak Güler²

¹ Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Körfez, 55280 Atakum, Samsun, Türkiye, gulirmak.kubra.24@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4450-3737

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser hastaları hem fiziksel hem de psikososyal zorluklarla mücadele etmektedir. Depresyon, anksiyete ve distres gibi psikososyal faktörler, bu hastaların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir [1,2]. Psikiyatri hemşireleri, kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde önemli bir rol oynamaktadır [1]. Bu çalışma, bibliyometrik analiz yoluyla kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde psikiyatri hemşireliğinin bilimsel literatürdeki yerini incelemiştir.

Yöntem: Çalışmada, Web of Science Core Collection veri tabanında 2001-2024 yılları arasında yayımlanmış makaleler incelenmiştir. Anahtar kelime tabanlı tarama yapılmış ve belirlenen dahil edilme kriterlerine göre uygun yayınlar seçilmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmak suretiyle yayın eğilimleri, anahtar kelime ağı analizi ve uluslararası bilimsel iş birlikleri değerlendirilmiştir. VOSviewer ve Bibliometrix yazılımları ile bilimsel iş birlikleri ve araştırma alanlarının dağılımı görselleştirilmiştir.

Bulgular: Anahtar kelime ağı analizi, kanser hastalarında psikososyal faktörler olarak depresyon, anksiyete, distres ve yaşam kalitesi kavramlarının öne çıktığını göstermiştir. Psikiyatri hemşireliği, onkoloji hemşireliği ve palyatif bakım, kanser hastalarının ruh sağlığını destekleyen en önemli müdahale alanları olarak belirlenmiştir. Yıllık yayın ve atıf analizine göre, bu alanda yapılan çalışmaların sayısı 2010'lu yıllarda zirveye ulaşmış ancak son yıllarda azalma eğilimi göstermiştir. Ülkeler arası bilimsel iş birliği verileri, en fazla araştırma yapan ülkenin ABD olduğunu, Avrupa ülkelerinin ise ikinci sırada yer aldığını ortaya koymuştur.

Sonuç ve Öneriler: Kanser hastalarının psikososyal bakımında psikiyatri hemşireliğinin önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir. Ancak, bu alandaki yayın eğilimleri son yıllarda azalma eğilimi göstermektedir. Bu nedenle, psikiyatri hemşirelerinin kanser hastalarına yönelik müdahalelerinin daha fazla araştırılması ve multidisipliner iş birliklerinin artırılması önerilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde bu konudaki bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi, uluslararası araştırma ağlarının güçlendirilmesi ve psikososyal bakım modellerinin daha kapsamlı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, Kanser, Psikiyatri hemşireliğı, Psikososyal müdahale, Ruh sağılığı

THE ROLE OF PSYCHIATRIC NURSING IN PSYCHOTHERAPEUTIC INTERVENTIONS FOR CANCER PATIENTS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Eda Albayrak Günday¹, Kübra Gülirmak Güler²

¹ Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

² Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Körfez, 55280 Atakum/Samsun, Samsun, Türkiye, gulirmak.kubra.24@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4450-3737

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer patients face physical and psychosocial challenges. Psychosocial factors such as depression, anxiety, and distress significantly affect the quality of life of these patients [1,2]. Psychiatric nurses play an important role in therapeutic interventions for cancer patients [1]. This study has examined the place of psychiatric nursing in the scientific literature regarding psychotherapeutic interventions for cancer patients through bibliometric analysis.

Methods: In the study, articles published between 2001 and 2024 in the WoS Core Collection database were examined. A keyword-based search was conducted, and suitable publications were selected according to the established inclusion criteria. By using the bibliometric analysis method, publication trends, keyword network analysis, and international scientific collaborations have been evaluated. The distribution of scientific collaborations and research areas has been visualized using VOSviewer and Bibliometrix software.

Results: Keyword network analysis has shown that concepts such as depression, anxiety, distress, and quality of life stand out as psychosocial factors in cancer patients. Psychiatric nursing, oncology nursing, and palliative care have been identified as the most important intervention areas supporting the mental health of cancer patients. The annual publication and citation analysis shows research peaked in the 2010s but has declined recently. Inter-country scientific collaboration data has shown that the country conducting the most research is the USA, with European countries ranking second.

Conclusion and Recommendations: It has been determined that psychiatric nursing plays an important role in the psychosocial care of cancer patients. However, publication trends in this field have shown a declining tendency recently. Therefore, it is recommended that the interventions of psychiatric nurses for cancer patients be researched more extensively and that multidisciplinary collaborations be increased. Especially in developing countries, it is necessary to encourage scientific studies on this topic, strengthen international research networks, and conduct more comprehensive evaluations of psychosocial care models.

Key Words: Bibliometric Analysis, Cancer, Mental Health, Psychiatric Nursing, Psychosocial Intervention.

References:

1. Malakian A, Mohammed S, Fazelzad R, et al. Nursing, psychotherapy and advanced cancer: a scoping review. *European Journal of Oncology Nursing*. 2022;56:102090.
2. Wang Y, Feng W. Cancer-related psychosocial challenges. *General Psychiatry*. 2022;35(5):e100871.

GİRİŞ

Kanser giderek artan ve bireyin sadece fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve duygusal iyilik halini de etkileyen kronik ve yaşamı tehdit eden bir hastalıktır [1-4]. Kanser tanısı almak, bireylerde anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, deliryum, uyum bozuklukları gibi sorunlara neden olabilmektedir [4-6]. Bu bakımdan psikoterapötik müdahaleler, kanser hastalarının stresle baş etmelerine yardımcı olmak, psikolojik iyilik halini arttırmak ve yaşam kalitelerini yükseltmek amacıyla kritik bir rol oynamaktadır [4].

Psikoterapötik müdahaleler duygusal olarak destekleyici bir bağlam sunmaktadır. Bu müdahaleler, hastaların baş etme mekanizmalarını güçlendirmekte, semptom yönetimine destek olmakta ve genel iyilik halini artırmaktadır. Bu süreçte, psikiyatri hemşireliği, hastaların hem fiziksel hem de psikolojik gereksinimlerini sağlamada köprü görevi görerek önemli bir ruh sağlığı profesyoneli olarak karşımıza çıkmaktadır [1,7]. Psikiyatri hemşireleri, hastalara bireysel ve grup müdahaleleri sunmanın yanı sıra, hasta ve ailelerine psikoeğitim vermekte ve kriz müdahalelerinde rol oynamaktadır [7]. Ayrıca, psikiyatri hemşirelerinin kanser hastalarına sunduğu psikososyal destek, hastaların ve ailelerinin refahını artırmaktadır [8].

Bu çalışmada, psikiyatri hemşirelerinin kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerdeki rolünü bibliyometrik bir analiz çerçevesinde incelemek amaçlanmaktadır. Bibliyometrik analiz, belirli bir bilimsel alanın gelişimini, eğilimlerini ve etkili çalışmalarını incelemeye olanak tanıyan bir yöntemdir [9]. Bu yöntem, psikiyatri hemşireliği ve kanserde psikoterapötik müdahaleler arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamaya ve gelecekteki araştırma yönelimlerini belirlememize katkıda bulunacaktır.

Araştırma Soruları

1. Kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde en sık araştırılan anahtar temalar nelerdir ve bu temalar arasındaki ilişkiler nasıl şekillenmektedir?
2. Kanser hastalarına yönelik psikiyatri hemşireliği ve psikoterapötik müdahaleler üzerine yapılan bilimsel çalışmaların yıllara göre değişim trendi nasıldır?
3. Kanser hastalarına yönelik psikiyatri hemşireliği araştırmaları en fazla hangi ülkeler tarafından yürütülmektedir ve uluslararası bilimsel iş birlikleri hangi konular üzerine yoğunlaşmaktadır?

YÖNTEM

Araştırma Tasarımı

Bu çalışma, kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde psikiyatri hemşireliğinin rolünü incelemek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma alanındaki bilimsel yayınların dağılımını, eğilimlerini ve bilimsel iş birliklerini değerlendirmek için kullanılan kantitatif bir yöntemdir [9,10].

Araştırma Modeli

Araştırma, retrospektif ve betimleyici bir tasarıma sahiptir. Bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak, 6 Şubat 2025 tarihinde Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanında belirlenen kriterlere uygun bilimsel yayınlar taranmış ve bu yayınlara ilişkin veriler sistematik olarak analiz edilmiştir.

Veri Kaynağı ve Örneklem Seçimi

Araştırma kapsamında veri toplamak için Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanı kullanılmıştır. Örneklem, belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak yapılan tarama sonucunda elde edilen 2001-2024 yılları arasında yayımlanmış makalelerden oluşmaktadır. Çalışmaya yalnızca orijinal araştırma makaleleri ve sistematik derlemeler dahil edilmiştir.

- "cancer" (kanser)
- "psychiatric nursing" (psikiyatri hemşireliği)
- "psychotherapeutic intervention" (psikoterapötik müdahale)
- "mental health nursing" (ruh sağlığı hemşireliği)
- "oncology nursing" (onkoloji hemşireliği)
- "psychosocial support" (psikososyal destek)

Anahtar kelimeler Boolean operatörleri (AND, OR) kullanılarak birleştirilmiş ve başlık, özet ve anahtar kelime alanlarında tarama yapılmıştır.

Kapsam Kriterleri

Çalışmaya dahil edilme kriterleri şu şekilde belirlenmiştir:

1. 2001-2024 yılları arasında yayımlanmış makaleler,
2. Sadece İngilizce dilinde yayımlanmış çalışmalar,
3. Psikiyatri hemşireliği ve kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahaleleri içeren makaleler,
4. Orijinal araştırma makaleleri ve sistematik derleme çalışmaları (meta-analiz ve review makaleleri dahil edilmiştir).

Dışlama kriterleri:

- Hemşirelik müdahaleleri içermeyen genel onkoloji araştırmaları,
- Farmakolojik tedavilere odaklanan çalışmalar,
- Konferans bildirileri, tezler ve kitap bölümleri.

Veri Analizi

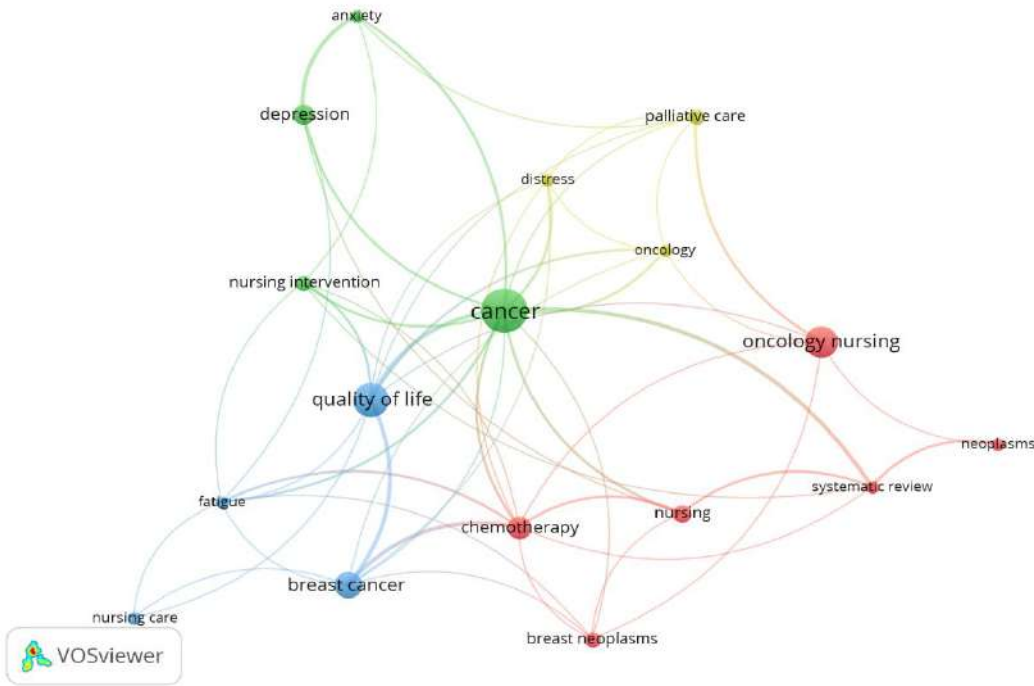
Yapılan analizler ve filtremeler sonucunda 115 çalışmaya ulaşılmıştır ve bu çalışmalara ait bulgular üzerinden bazı analizler yapılmıştır. Bibliyometrik analiz için VOSviewer yazılımı kullanılarak anahtar kelime ağı analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler, kelime birliktelikleri (co-occurrence analysis) kullanılarak görselleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, en fazla atıf alan çalışmaların yayınlandığı

dergiler, araştırmacılar ve ülkeler arasındaki bilimsel iş birlikleri analiz edilmiştir. Son olarak, yıllara göre yayın ve atıf eğilimleri belirlenmiş ve psikiyatri hemşireliğinin kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerdeki rolü üzerine yapılan araştırmaların bilimsel gelişimi değerlendirilmiştir.

Etik İlkeler

Bu araştırma, ikincil veri analizi kapsamında gerçekleştirildiğinden etik kurul onayı alınmasını gerektirmemektedir. Bununla birlikte, çalışmada kullanılan veriler yalnızca açık erişimli veri tabanlarından ve etik ilkeler doğrultusunda yayımlanmış bilimsel makalelerden elde edilmiştir. Tüm veriler, ilgili kaynaklara uygun şekilde atıf yapılarak sunulmuş olup, herhangi bir değişiklik veya manipülasyon yapılmamıştır.

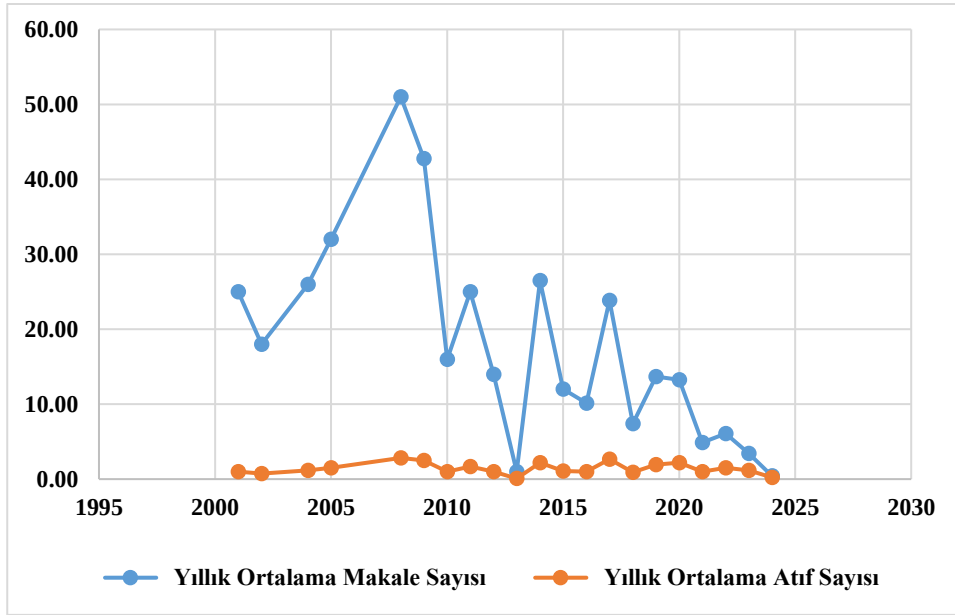
BULGULAR

Şekil 1. En çok kullanılan anahtar kelimeler

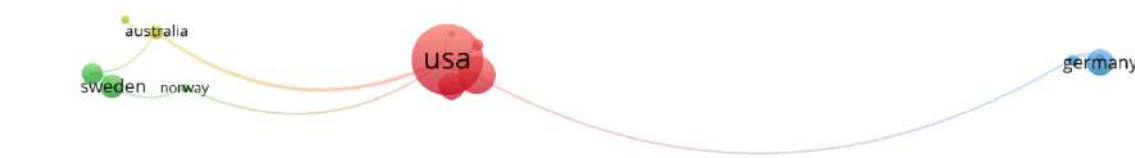
Şekil 1 incelendiğinde, kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde psikiyatri hemşireliğinin rolüne ilişkin araştırmalarda öne çıkan anahtar kelimeler arasındaki ilişki ağı görülmektedir. Merkezde yer alan "cancer" terimi, depresyon, anksiyete ve distres gibi psikososyal faktörlerle güçlü bağlantılara sahiptir. Bunun yanı sıra, onkoloji hemşireliği, palyatif bakım ve hemşirelik müdahaleleri, kanser hastalarının psikososyal gereksinimlerini destekleyen temel alanlar olarak öne çıkmaktadır. Özellikle yaşam kalitesi kavramı, hemşirelik müdahaleleriyle doğrudan ilişkili olup, hastaların psikososyal desteğe duyduğu ihtiyacın altını çizmektedir. Bununla birlikte, yorgunluk, bilişsel bozulmalar ve kemoterapi süreçleri hem fiziksel hem de psikososyal bakımın gerekliliğini vurgulayan diğer önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bulgular, kanser

hastalarının yalnızca fiziksel tedaviye değil, aynı zamanda psikososyal destek mekanizmalarına da ihtiyaç duyduğunu ve multidisipliner bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini göstermektedir.

Şekil 2. Yıllık ortalama makale ve atıf sayısı

Şekil 2, yıllara göre kanser hastalarına yönelik psikiyatri hemşireliği alanındaki araştırmaların yıllık ortalama makale ve atıf sayılarını göstermektedir. 2000'li yılların başlarından itibaren bu alandaki araştırmaların sayısında önemli bir artış gözlemlenirken, özellikle 2010'lu yıllarda yayın sayısının zirveye ulaştığı görülmektedir. Ancak, 2015 sonrası dönemde dalgalanmalar yaşanmış ve son yıllarda yayın sayısında düşüş eğilimi gözlemlenmiştir. Atıf sayıları incelendiğinde, yıllık ortalama makale sayısına kıyasla daha dengeli bir seyir izlediği görülmektedir. Bu durum, bu alandaki yayınların belirli bir akademik etkiye sahip olduğunu ancak son yıllarda araştırmaların daha az yapılmaya başlandığını göstermektedir. Özellikle psikiyatri hemşireliğinin onkoloji hastalarına yönelik müdahalelerdeki etkisini daha fazla inceleyen çalışmaların yapılması gerektiği söylenebilir.

Şekil 3. Ortak yazar ve ülke iş birliği

Şekil 3, ölkeler arası bilimsel iş birliklerini göstermektedir. Verilere göre, ABD (USA) bu alanda en büyük akademik üretime sahip ölkeler olarak öne çıkmaktadır ve küresel bilimsel iş birliklerinde merkezi bir rol oynamaktadır. Almanya, İsveç, Norveç ve Avustralya gibi ölkelerin de bu alanda akademik katkı sağladığı görölmektedir. Özellikle ABD ve Avrupa ölkeleri arasındaki bilimsel iş birlikleri, multidisipliner çalışmalara olan ihtiyacın uluslararası düzeyde giderek arttığını göstermektedir. Bu bulgular, kanser hastalarının psikososyal bakım süreçlerinde küresel araştırma iş birliklerinin artırılması ve psikiyatri hemşireliğinin bu süreçteki rolünün daha fazla vurgulanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, kanser hastalarına yönelik psikososyal bakım ve ruh sağlığı hemşireliğinin rolü üzerine yapılan bilimsel yayınların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, hem literatürde öne çıkan araştırma konularını hem de bilimsel üretkenlik ile uluslararası iş birliklerinin dinamiklerini gözler önüne sermiştir (Şekil 1,2,3).

Anahtar kelime ağı analizinde, kanser hastalığının depresyon, anksiyete ve distres gibi psikososyal faktörlerle güçlü bağlantılara sahip olduğu görölmektedir. Bu sonuçlar literatürle paralel olarak kanser hastalarındaki psikososyal yükü doğrulamaktadır [11,12]. Bu durum, psikososyal destek mekanizmalarının ve bütüncül bakım yaklaşımlarının onkoloji tedavisi süreçlerinde daha fazla ön plana çıkarılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca onkoloji hemşireliği, palyatif bakım ve hemşirelik müdahaleleri gibi terimlerin kanser hastalarının psikososyal gereksinimlerini destekleyen temel alanlar olarak öne çıkmasının kanser hastalarında hemşirelerin önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir [1]. Özellikle hemşirelik müdahalelerinin yaşam kalitesi kavramı ile doğrudan ilişkili olması, yorgunluk, bilişsel bozulmalar ve kemoterapi süreçleri hem fiziksel hem de psikososyal bakımın gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu durum, hemşirelik müdahalelerinin yalnızca hastalığın fiziksel yönlerine değil, aynı zamanda hastaların psikososyal iyilik haline de önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Kanser hastalarında görülen belirtiler, yaşam kalitesini doğrudan etkileyen faktörlerdir [13,14]. Bu nedenle, hemşirelik uygulamalarının multidisipliner bir yaklaşımla ele alınması ve fiziksel bakımın yanı sıra psikososyal desteğin de sistematik olarak sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Atıf analizi sonuçlarına bakıldığında, özellikle 2010'lu yıllarda yayın sayısının pik yaptığı görölmektedir. Fakat, 2015 sonrası dönemde dalgalanmalar yaşanmış ve son yıllarda yayın sayısında bir düşme olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle psikiyatri hemşireliğinin onkoloji hastalarına yönelik müdahalelerdeki etkisini daha fazla inceleyen çalışmaların yapılması gerektiği söylenebilir. 2010'lu yıllarda yayın sayısının zirve yapması, bu dönemde kanser hastalarının psikososyal bakımına yönelik farkındalığın artması ve bu alana yönelik bilimsel ilginin yoğunlaşmasıyla açıklanabilir. Son yıllarda

gözlemlenen düşüş ise, bu alandaki temel araştırmaların büyük ölçüde tamamlanmış olması ve yeni çalışmaların daha spesifik konulara yönelmesi ile açıklanabilir. Ayrıca, küresel ölçekte yaşanan sağlık krizleri, özellikle COVID-19 pandemisi, birçok alanda araştırma faaliyetlerini etkilediği gibi, psikiyatri hemşireliği ve onkoloji alanındaki çalışmaları da olumsuz yönde etkilemiş olabilir.

Ülkeler arasındaki bilimsel iş birliği analizinde, ABD'nin bu alanda en büyük akademik üretime sahip ülke olduğu, sonrasında ise Almanya, İsveç, Norveç ve Avustralya gibi ülkelerin de bu alanda akademik katkı sunduğu görülmektedir. Bu durum, kanser ile ilgili araştırmaların özellikle ABD ve Avrupa ülkeleri arasındaki bilimsel iş birlikleri, multidisipliner çalışmalara olan ihtiyacın uluslararası düzeyde giderek arttığını göstermektedir. Bu bulgular, kanser hastalarının psikososyal bakım süreçlerinde uluslararası araştırma iş birliklerinin güçlendirilmesi ve psikiyatri hemşireliğinin bu süreçteki öneminin daha fazla ön plana çıkarılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin de dahil edilerek daha geniş çaplı, kültürel olarak çeşitlendirilmiş ve küresel etkiye sahip bilimsel iş birliklerinin teşvik edilmesi gerektiğini bildirmektedir. Kanserle mücadelede psikiyatri hemşireliğinin rolünü vurgulayan daha fazla uluslararası çalışma yapılması, bu alandaki bilgi birikimini artırarak daha güçlü rehberler oluşturulmasını sağlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Anahtar kelime ağı analizine göre, kanser hastalığının depresyon, anksiyete ve distres gibi psikososyal faktörlerle yakından ilişkili olduğu belirlenmiştir. Özellikle hemşirelik müdahalelerinin yaşam kalitesiyle doğrudan bağlantılı olması, yorgunluk, bilişsel bozulmalar ve kemoterapi süreçlerinin hem fiziksel hem de psikososyal bakımın önemini ortaya koyduğunu göstermektedir. Atıf analizi sonuçlarına göre, son yıllarda yayın sayısında bir düşme olduğu görülmektedir. Ülkeler arasındaki bilimsel iş birliği analizine göre, bu alanda en fazla akademik üretime sahip ülkenin ABD olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bu bibliyometrik analiz, psikiyatri hemşireliğinin kanser hastalarına yönelik psikoterapötik müdahalelerde önemli ve vazgeçilmez bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Mevcut araştırmalar, hemşirelik müdahalelerinin kanser hastalarının psikososyal refahını artırmada etkili olduğunu ortaya koyarken, uluslararası düzeyde daha fazla multidisipliner araştırmanın yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, gelecekteki çalışmaların, psikiyatri hemşirelerinin onkoloji hastalarına yönelik psikososyal bakım süreçlerindeki etkisini daha detaylı incelemesi ve uygulamalı model önerileri geliştirmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Malakian A, Mohammed S, Fazelzad R, et al. Nursing, psychotherapy and advanced cancer: a scoping review. *European Journal of Oncology Nursing*. 2022;56:102090.
2. Wang Y, Feng W. Cancer-related psychosocial challenges. *General psychiatry*, 2022;35(5):e100871.

3. Nasreldin M, Mostafa A, Raafat O, Azim SA, ElBatrawy M, Arafa M, ... El Ghamrawy K. Psychotherapeutic intervention during radiotherapy: effects on emotional and physical symptoms. *Middle East Current Psychiatry*. 2012;19(4):200-205.
4. Abu Khait A, Lazenby M. Psychosocial-spiritual interventions among Muslims undergoing treatment for cancer: an integrative review. *BMC Palliative Care*. 2021;20: 1-22.
5. Venkataramu VN, Ghotra HK, Chaturvedi SK. Management of psychiatric disorders in patients with cancer. *Indian Journal of Psychiatry*. 2022;64(Suppl 2):458-472.
6. Mitchell AJ, Chan M, Bhatti H, Halton M, Grassi L, Johansen C, Meader N. Prevalence of depression, anxiety, and adjustment disorder in oncological, haematological, and palliative-care settings: A meta-analysis of 94 interview-based studies. *The Lancet Oncology*. 2011;12(2):160-174.
7. Benedict C, Walsh EA, Penedo FJ. Psychosocial interventions in cancer. Psychological aspects of cancer: A guide to emotional and psychological consequences of cancer, their causes, and their management, 2022;159-196.
8. Er S, Şahin-Bayındır G, Kayış A, Buzlu S. The effect of psychosocial distress and self-transcendence on resilience in patients with cancer. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2022;58(4):2631-2638.
9. Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*. 2021;133:285-296.
10. Zupic I, Čater T. Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*. 2015;18(3):429-472.
11. Huda N, Shaw MK, Chang HJ. Psychological distress among patients with advanced cancer: a conceptual analysis. *Cancer Nursing*. 2022;45(2):E487-E503.
12. Grassi L, Caruso R, Riba MB, Lloyd-Williams M, Kissane D, Rodin G, ... ESMO Guidelines Committee. Anxiety and depression in adult cancer patients: ESMO Clinical Practice Guideline. *ESMO Open*. 2023;8(2):101155.
13. Rehse B, Pukrop R. Effects of psychosocial interventions on quality of life in adult cancer patients: meta analysis of 37 published controlled outcome studies. *Patient Education and Counseling*. 2003;50(2):179-186.
14. Hasse HT, Kjær T, Kristensen SR. Trajectory of quality of life among patients with cancer at the end of life: a longitudinal survey study. *Quality of Life Research*. 2025;1-13.

KANSER HASTALARINDA İYİLEŞME MOTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Özkan Uğuz¹, Gülseren Keskin²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye

²Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir, Türkiye

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, dünyada önde gelen ölüm nedenleri arasında yer almakta ve halk sağlığı açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Kanser teşhisi, hastalar için hem fiziksel hem de psikolojik açıdan zorlu bir süreçtir. Bu süreçte hastalar üzerinde etkili olan birçok faktör olmaktadır. Bireyin belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla gösterdiği içsel ve dışsal etkenlerle harekete geçme isteği olarak tanımlanan motivasyon [1], bu süreçte tedavi prokolüne başlama, komplikasyonlarla başa çıkma ve rehabilitasyon programlarına katılım açısından kritik bir rol oynamaktadır [2]. Bu nedenle motivasyon ile ilişkili faktörlerin anlaşılması, güçlendirmek ve tedavi sonuçlarını iyileştirmek amacıyla tasarlanacak müdahalelerin geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu derleme kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu etkileyen faktörleri mevcut literatür doğrultusunda incelemek ve sonuçlarını irdelemek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Literatür taramaları, kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu etkileyen bir dizi içsel ve dışsal faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Bu faktörler arasında hayatta kalma arzusu, geleceğe yönelik beklentiler ve sosyal destek gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Bu faktörler hastaların içsel motivasyonunu güçlendirmekte, tedavi sürecine bağlılıklarını teşvik etmekte ve iyileşme sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Ancak literatürde kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu ve bu motivasyonu etkileyen faktörleri inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu eksiklik, kanser tedavi sürecinde motivasyonu artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesi açısından önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Bu bağlamda kanser hastalarının iyileşme motivasyonunu inceleyen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İyileşme, Kanser, Motivasyon

FACTORS ASSOCIATED WITH MOTIVATION FOR HEALING IN CANCER PATIENTS

Özkan Uğuz¹, Gülseren Keskin²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye

²Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir, Türkiye

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is one of the leading causes of death worldwide and poses a major threat to public health. A cancer diagnosis is a challenging process for patients, both physically and psychologically. There are many factors that affect patients during this process. Motivation, which is defined as a person's willingness to take action with internal and external factors in order to achieve a certain goal [1], plays a critical role in this process in terms of starting a treatment program, coping with complications and participating in rehabilitation programs [2]. Therefore, understanding the factors associated with motivation is of great importance for the development of interventions designed to empower and improve treatment outcomes. This review was conducted to examine the factors affecting motivation for healing in cancer patients in line with the existing literature and to examine the results.

Conclusion and Recommendations: Literature review reveal that there are a number of intrinsic and extrinsic factors that affect motivation for healing in cancer patients. Among these factors, elements such as the desire to survive, expectations for the future and social support stand out. These factors strengthen patients' intrinsic motivation, encourage their commitment to the treatment process and positively affect the recovery process. However, it has been observed that there are limited studies in the literature examining motivation for healing in cancer patients and the factors affecting this motivation. This deficiency constitutes an important gap in terms of developing strategies to increase motivation in the cancer treatment process. In this context, there is a need for studies examining the motivation for healing of cancer patients.

Key Words: Cancer, Healing, Motivation

GİRİŞ

Kanser

Kanser, küresel ölçekte ciddi sağık sorunlarına yol açan ve giderek daha fazla insanı etkileyen kronik bir hastalıktır [3]. Uluslararası Küresel Kanser Gözlemevi tarafından yayımlanan 2022 verilerine göre, yalnızca Türkiye’de bir yıl içinde 240.013 kişiye kanser teşhisi konulmuştur [4]. Amerika Birleşik Devletleri’nde ise 2023 yılında 1.958.310 yeni kanser vakası kaydedilirken, bu sayı 2024 yılında 2.001.140’a yükselmiştir [5]. Mevcut eğilimler doğrultusunda, yeni kanser vakalarının sayısının 2050 yılına kadar 35 milyona ulaşacağı öngörülmektedir [3]. Kanser, yalnızca fiziksel sağığı tehdit etmekle kalmaz; aynı zamanda hastalar için derin duygusal ve psikolojik zorluklar da barındırır. Tedavi sürecinde hastalar, şiddetli fiziksel ağrılar, psikolojik stres, kaygı ve depresyon gibi ağır duygusal yüklerle mücadele etmek zorunda kalabilirler. Bu faktörler, tedaviye uyumu zorlaştırarak iyileşme sürecini olumsuz yönde etkileyebilir. Dolayısıyla, tedavinin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için hastaların yalnızca tıbbi müdahalelere değil, aynı zamanda itici güçlere de ihtiyaç duydukları açıktır. Bu unsurlar, hastaların tedavi sürecine daha güçlü bir şekilde tutunmalarını sağlayarak iyileşme şanslarını artırabilir.

Motivasyon

Motivasyon, bireyin hedefe yönelik faaliyetlerini teşvik eden ve sürdüren süreçleri ifade eder [6]. Başka bir deyişle, insan davranışlarının ardındaki temel itici güçtür. Sağık hizmetlerinde motivasyon, hastaların kendi sağık süreçlerine aktif katılım göstermelerinde ve sağıklı alışkanlıklarını sürdürmelerinde kritik bir rol oynar [7].

Hastaların tedaviye olan bağılılıkları büyük ölçüde motivasyon düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. Yeterli motivasyon olmadan, hastaların tedavi süreçlerine uyum sağlamaları zorlaşabilir; bu da tedavinin yarım kalmasına, reçetelere uymamaya ve hastalığın tekrarlama riskinin artmasına yol açabilir [8]. Öte yandan, motivasyonu yüksek olan hastalar, tedavi sürecinde karşılaştıkları fiziksel ve psikolojik zorluklara rağmen, ağrıya daha fazla dayanabilme, tedaviye istikrarlı bir şekilde devam edebilme ve iyileşme sürecinde umutlarını koruma konusunda daha avantajlıdır. Bu da tedavi sürecinin etkinliğini artırarak hastaların genel iyileşme şansını yükseltebilir.

Bu bağlamda hasta motivasyonu, sağık hizmetlerine bağılılığın ve tedavi sürecinin başarısının önemli bir belirleyicisi olarak kabul edilmektedir [9]. Motivasyonu destekleyen faktörlerin güçlendirilmesi, hastaların tedavi süreçlerine daha kararlı bir şekilde devam etmelerini sağlayarak uzun vadede sağık sonuçlarını iyileştirebilir.

Kanser Hastalarında İyileşme Motivasyonu

Kanser tedavi süreci, hastalar üzerinde hem fiziksel hem de psikolojik açıdan zorluklar yaratarak, tedaviye karşı tutumlarını, motivasyon düzeylerini, tedavinin başarısını ve genel iyileşme şanslarını

önemli ölçüde etkileyebilir. Bu süreçte hastaların iyileşme motivasyonu, bireysel farklılıklara bağlı olarak şekillenmekte ve içsel ile dışsal faktörlerin etkileşimi sonucunda belirlenmektedir [10].

Kanser hastalarının motivasyonu ile ilişkili faktörleri inceleyen çeşitli araştırmalar, motivasyonun çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır:

-Padoli ve arkadaşları (2023), meme kanseri hastalarının motivasyonlarını etkileyen duygusal faktörleri ele aldıkları nitel araştırmalarında, iyileşme motivasyonunun "*kendine saygı, değerli hissetme, başarı farkındalığı, sorunlarla başa çıkma stratejileri ve destekleyici sosyal ortamlar*" gibi unsurlarla güçlendirilebileceğini vurgulamıştır. Çalışma, hastaların psikolojik iyi oluşlarını artıran bu faktörlerin, tedavi sürecine uyumlarını ve hastalıkla mücadele güçlerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

-Hosseini ve arkadaşları (2021), kanser hastalarının iyileşme motivasyonunu belirleyen unsurları inceledikleri çalışmalarında, motivasyonun *hayatta kalma arzusu, içsel güç, sosyal destek ve dini inançlarla* güçlü bir ilişki içinde olduğunu bildirmiştir. Özellikle, aile ve arkadaş desteğinin yanı sıra hastaların inanç sistemlerinin, onlara umut vererek tedavi sürecine daha kararlı bir şekilde devam etmelerini sağladığı ifade edilmiştir.

-Hullmann ve arkadaşları (2016) ise kanser hastalarının yaşam hedefleri ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi ele aldıkları çalışmalarında, *hedef belirlemenin ve geleceğe dair plan yapabilmenin*, hastaların motivasyonlarını artıran temel unsurlar arasında yer aldığını belirtmiştir. Bu durum, hastaların geleceğe dair umutlarını canlı tutmalarına ve tedavi sürecine aktif olarak katılım göstermelerine yardımcı olmaktadır.

SONUÇ

Kanser hastalarında iyileşme motivasyonu, hayatta kalmak için temel bir dürtü olarak kavramsallaştırılabilir. Bu motivasyonu artıran faktörlerin aydınlatılması, hasta motivasyonunu güçlendirmek için büyük önem taşımaktadır. Bu derleme ile kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu etkileyen faktörler içsel ve dışsal olarak iki gruba ayrılabilir. Bununla birlikte, literatürde kanser hastalarında iyileşme motivasyonu ve bu motivasyonu etkileyen faktörlere ilişkin çalışmaların yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, kanser hastalarının iyileşme motivasyonunu daha derinlemesine inceleyen araştırmalara duyulan ihtiyacın olduğunu göstermektedir. Bu tür araştırmalar, tedavi sürecinde hastaların motivasyonunu artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesi açısından önemli bir boşluğu giderebilir.

KAYNAKLAR

- 1) Türk Dil Kurumu. Sözlük [internet]. Ankara: Türk Dil Kurumu; [cited 2025 Mar 5]. Available from: <https://sozluk.gov.tr/>
- 2) Oyake K, Yamauchi K, Inoue S, et al. A multicenter explanatory survey of patients' and clinicians' perceptions of motivational factors in rehabilitation. *Commun Med*. 2023;3(1):78. doi:10.1038/s43856-023-00308-7.

- 3) International Agency for Research on Cancer (IARC). All cancers excluding non-melanoma skin cancer. 2022. Available from: <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/40-All-cancers-excluding-non-melanoma-skin-cancerfact-sheet.pdf>. Accessed 2023 Aug 25.
- 4) Bray F, Laversanne M, Sung H, et al. Global cancer statistics 2022: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA Cancer J Clin.* 2024;74(3):229-263. doi:10.3322/caac.21834.
- 5) Siegel RL, Giaquinto AN, Jemal A. Cancer statistics, 2024. *CA Cancer J Clin.* 2024;74(1):12-49. doi:10.3322/caac.21820.
- 6) Schunk DH, DiBenedetto MK. Motivation and social cognitive theory. *Contemp Educ Psychol.* 2020;60:101832. doi:10.1016/j.cedpsych.2019.101832.
- 7) Lachonius M, Wallström S, Odell A, et al. Patients' motivation to undergo transcatheter aortic valve replacement: a phenomenological hermeneutic study. *Int J Older People Nurs.* 2023;18(1):e12521. doi:10.1111/opn.12521.
- 8) Alfontsson S, Olsson E, Hursti T. Motivation and treatment credibility predicts dropout, treatment adherence, and clinical outcomes in an internet-based cognitive behavioral relaxation program: a randomized controlled trial. *J Med Internet Res.* 2016;18(3):e52. doi:10.2196/jmir.5352.
- 9) Gawalko M, Hermans ANL, van Der Velden RM, et al. Patient motivation and adherence to an on-demand app-based heart rate and rhythm monitoring for atrial fibrillation management: data from the TeleCheck-AF project. *Eur J Cardiovasc Nurs.* 2023;22(4):412-424. doi:10.1093/eurjcn/zvac061.
- 10) Hosseini F, Alavi NM, Mohammadi E, Sadat Z. Motivation for healing in cancer patients: a qualitative study. *Iran J Nurs Midwifery Res.* 2021;26(6):555-561. doi:10.4103/ijnmr.IJNMR_232_20.

EKO ANKSİYETE ve TOPLUMSAL CİNSİYET

Nil Bruk Oy¹

¹İzmir Ekonomi Üniversitesi, SHMYO, Yaşlı Bakımı Programı, İzmir, Türkiye, E-mail:nil.bruk@ieu.edu.tr,
Orcid:0000-0002-3549-9177

ÖZET

Giriş-Amaç: Eko-anksiyete, bireylerin ekolojik kriz ve çevresel felaket kaynaklı umutsuzluk, belirsizlik ve kaygı hissetme durumlarını ifade etmektedir [1]. Toplumsal düzenler çerçevesinde farklı grup kimliklerini orantısız biçimde etkileyen eko-anksiyete bireylerin bu duruma karşı nasıl tepki vereceklerini belirlemektedir [2]. Bu çalışmanın amacı, eko-anksiyetenin toplumsal cinsiyet ve ruh sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyerek psikiyatri hemşireliğinin katkı sunabileceği alanları tartışmaktır.

Tartışma: Toplumsal cinsiyet, bireylerin yaşama biçimini etkilerken, toplumsal dinamikleri ve sosyal destek mekanizmalarını şekillendirmektedir [2]. Bireylerin geçmiş yaşantıları, ruhsal durumları ve maruz kaldıkları çevresel olaylar gibi faktörler, bireylerin eko-anksiyete yaşama eğilimlerinde belirleyici rol oynamaktadır [1]. Araştırmalar, kadınların erkeklere oranla eko-anksiyete karşısında daha duyarlı olduğunu ve iklim değişikliğiyle mücadele faaliyetlerine daha fazla katıldıklarını göstermektedir. Bu konuyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı görüşler, bu durumu kadınların toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanan bakım ve koruma davranışlarıyla ilişkilendirirken, kadınların şefkatli ve besleyici doğalarına atfetmektedir. Diğerleri ise, kadınların felaketlere karşı daha savunmasız olmaları, ev işlerinin çoğunluğunu üstlenmeleri, ev içi tüketim ve geri dönüşümden sorumlu olmalarıyla ilişkilendirmektedir [3].

Sonuç ve Öneriler: Eko-anksiyeteye başa çıkma stratejileri geliştirilmesinde toplumsal cinsiyet perspektifi oldukça önemlidir. Psikiyatri hemşireliği, eko-anksiyetenin bireyler üzerindeki etkilerini azaltmayı ve toplumsal cinsiyetin bu süreçteki rolünü ele almayı amaçlayan holistik bir yaklaşım sunmaktadır. Bu doğrultuda, cinsiyet duyarlı sürdürülebilir ruh sağlığı politikalarının geliştirilmesi, risk altındaki bireylere öncelikli psikolojik destek sağlanması oldukça önemlidir. Ayrıca, çevresel sorunlara yönelik toplumsal bilincin artırılması, eşit sorumluluk duygusu yaratmak için çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eko-anksiyete, Psikiyatri hemşireliği, Toplumsal cinsiyet

ECO-ANXIETY AND GENDER

Nil Bruk Oy¹

¹ İzmir University of Economics, School of Health Services, Elderly Care Program, İzmir, Turkey, E-mail:
nil.bruk@ieu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3549-9177

ABSTRACT

Introduction and Aim: Eco-anxiety refers to the feelings of hopelessness, uncertainty, and anxiety individuals experience due to ecological crises and environmental disasters [1]. Within social structures, eco-anxiety disproportionately affects different group identities, determining how individuals will respond to this situation [2]. The aim of this study is to examine the impact of eco-anxiety on gender and mental health, and to discuss areas where psychiatric nursing can contribute.

Discussion: Gender influences individuals' lifestyles and shapes social dynamics and support mechanisms [2]. Factors such as individuals' past experiences, mental states, and exposure to environmental events play a determining role in the likelihood of individuals experiencing eco-anxiety [1]. Research indicates that women are more sensitive to eco-anxiety than men and are more actively involved in climate change mitigation activities. There are differing views on this issue. Some argue that this sensitivity is related to women's caregiving and protective behaviors due to their gender roles, while others attribute it to the fact that women are more vulnerable to disasters, carry the majority of household responsibilities, and are responsible for household consumption and recycling [3].

Conclusion and Recommendations: A gender perspective is crucial in developing strategies for coping with eco-anxiety. Psychiatric nursing offers a holistic approach aimed at reducing the effects of eco-anxiety on individuals and addressing the role of gender in this process. In this context, developing gender-sensitive sustainable mental health policies and providing priority psychological support to individuals at risk is highly important. Furthermore, increasing social awareness of environmental issues and creating a sense of shared responsibility are recommended.

Key Words: Eco-anxiety, Gender, Psychiatric Nursing

References:

1. Kara Y. Ecological crisis and anxiety: Eco-Anxiety as a new concept. Journal of Social Sciences Institute of Dokuz Eylül University. 2022.
2. Closson K, Card KG, Logi C, et al. Gender differences in climate change anxiety. 2022.
3. Bergström E. Understanding gendered climate change anxiety and climate emotions: A study at Uppsala University: Qualitative research. 2024.

GİRİŞ

Son yıllarda, çevre ve iklim krizinin bireyler üzerindeki biyopsikososyal etkileri giderek daha fazla dikkat çekmekte ve araştırılmaktadır. Sanayi Devrimi'nden günümüze insanların çevreyle olan etkileşimleri ve doğal kaynakları kullanma biçimleri, küresel iklim değişikliği ve çevresel krizlerin etkisiyle eko-anksiyete adı verilen, giderek artan bir kaygı türüne yol açmaktadır. Çevresel felaketlere dair korku ve ekolojik krizlere yönelik kaygıyı içeren eko-anksiyete, bireylerin ekolojik kriz ve çevresel felaketler karşısında umutsuzluk, belirsizlik ve kaygı hissetmelerini tanımlamaktadır [1,4].

Günümüzde iklim krizinin, insan sağlığı, özellikle de ruh sağlığı üzerinde oluşturduğu tehditler giderek daha önemli bir konu haline gelmektedir. Bu tehditlerin önemli bir bölümü şiddetli fırtınalar, seller, kuraklıklar veya orman yangınları gibi doğrudan yaşanan olaylarla ilişkilendirilmekte olup, son yıllarda bu tür olaylar daha fazla gözlemlenmektedir. Küresel düzeyde, bu durum giderek daha fazla insanın ortak deneyimi haline gelmekte ve yaygınlaşmaktadır [4,5]. Araştırmalar, iklim değişikliğiyle ilgili doğrudan bir zarar olmasa dahi, “kendilik ve güvenlik duygusunun” risk altında olma korkusu ve kaygısıyla bireyin sarsılabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, eko-anksiyete bireyler tarafından farklı şekillerde deneyimlenmekte ve hızla arttığı belirtilmektedir [4,6].

Araştırmacılar, bazı grupların, özellikle gençler ve kadınların, eko-anksiyete yaşama konusunda daha fazla dezavantaja sahip olduğunu ortaya koymuştur. Çevre sorunlarının güncel ve gelecekteki etkileri hakkında farkındalık kazanan bireylerin, kendi gelecekleri, gelecek nesiller ve gezegenin geleceği hakkında endişe duydukları, aynı zamanda çaresizlik, güçsüzlük ve yalnızlık gibi duyguları yaşadıkları belirtilmektedir [7].

Araştırmalar, çevre ve iklim krizine bağlı olarak ruh sağlığı sorunlarının giderek artmakta olduğunu ve bu sorunların klinik ortamlarda daha sık görüleceğine vurgu yapmaktadır. Çoğunlukla Batılı toplumlarda gerçekleştirilen çalışmalarda, bu psikolojik etkiler, çevresel ve iklimsel krizlere tanıklık etmenin yol açtığı yoğun kaygı ve rahatsızlıklarla ilişkilendirilmektedir. Birçok araştırma, kadınların ve gençlerin iklim krizine karşı daha savunmasız ve duyarlı olduklarını vurgulasa da toplumsal cinsiyet temelli savunmasızlıkları derinlemesine inceleyen çalışmalar sınırlıdır [7-9].

Amaç

Toplumsal düzenler çerçevesinde farklı grup kimliklerini orantısız biçimde etkileyen eko-anksiyete, bireylerin bu duruma karşı nasıl tepki vereceklerini belirlemektedir [2]. Ekolojik krizler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştirirken, bu derinleşen eşitsizlikler kadınları daha fazla etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, eko-anksiyetenin toplumsal cinsiyet bağlamında nasıl şekillendiğini tartışmak ve ruh sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyerek psikiyatri hemşireliğinin bu süreçte nasıl destek sağlayabileceğini ele almaktır.

Eko Anksiyete ve Bireyler Üzerindeki Etkileri

Eko-psikolojiye göre, bireylerin biyopsikososyal iyilik hali, yaşadıkları gezegenin, ekosistemlerin ve doğanın sağlığına bağlıdır. Küresel çapta görülen orman yangınları, sıcak hava dalgaları, doğal afetler ve kuraklıklar, bireylerin fiziksel sağlığını olumsuz etkileyerek hastalık ve ölüm oranlarını arttırmaktadır. Bununla birlikte fiziksel etkilerin yanı sıra, bu tür travmatik olaylar, etkilenen kişilerin ruh sağlığını da ciddi bir şekilde bozabilmektedir [7].

İklim değışikliğı, bireyleri zorunlu ya da gönüllü olarak daha yaşanabilir bölgelere göç etmeye zorlayabilir. Özellikle uluslararası göçler, sosyal, kültürel ve ekonomik zorluklarla birlikte çatışmalara da yol açabilir [2]. Çevresel değışikliklerinin hızlanmasıyla insanlar, kendi gelecekleri, gelecek nesilleri ve Dünya'nın geleceğı hakkında daha fazla endişe duymaktadır [8]. Bireylerin iklim değışikliğıyle ilgili bilgi düzeyleri ve farkındalıkları arttıkça, bu durumun kendi yaşamları ve gelecek nesiller üzerindeki potansiyel etkilerini düşündükçe, kaygı düzeylerinde artış olması beklenmektedir [10].

Son yıllarda, iklim krizinin ruh sağlığı üzerindeki etkileri giderek daha fazla araştırılmakta ve bu etkiler arasında stres, depresyon, anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, alkol ve madde kullanımı ile intihar gibi durumlar rapor edilmektedir [10]. Eko-anksiyete tüm bireyleri eşit şekilde etkilememektedir. Bazı kişiler sadece dolaylı etkilerle karşılaşırken, diğerleri doğrudan afetlerden ve dolaylı etkilerden zarar görmektedir. Bu bağlamda, iklim krizi ve eko-anksiyete, sosyal gruplar arasında eşitsiz dağıldığı için bir “sosyal adalet sorunu” olarak değerlendirilmektedir [9].

Özellikle ekonomik olarak dezavantajlı, düşük eğitim seviyesine sahip, ruh sağlığı sorunları yaşayan ve kadın olan bireyler, doğal afetlerden sonra psikolojik savunmasızlık gösterme konusunda daha fazla risk altındadır [11].

Toplumsal Cinsiyetin Eko-Anksiyete Üzerindeki Etkileri

İklim değışikliğı ve çevresel felaketlere karşı bireylerin yaşadıkları yoğun kaygı durumu, özellikle toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak farklı şekillerde deneyimlenmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı, bireylerin eko-anksiyete deneyimlerini belirleyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır [7]. Bu kaygıya verilen tepkilerde, sosyal, politik ve ekonomik eşitsizliklerle toplumsal cinsiyet doğrudan ilişkilidir. Araştırmalar, kadınların iklim değışikliğı ve çevresel felaketlere erkeklere göre daha duyarlı olduklarını, bu durum karşısında daha fazla kaygı duyduklarını ve çevreye duyarlı sürdürülebilirlik girişimlerinde daha aktif bir rol aldıklarını ortaya koymaktadır [6]. Ayrıca, kadınlar, erkeklere oranla iklim değışikliğı nedeniyle meydana gelen doğal afetler sonrasında kaygı, stres, anksiyete veya depresyon gibi ruh sağlığı sorunlarına daha yatkındır [10].

Kadınların ve erkeklerin iklim değışikliğinin etkileri konusundaki deneyimleri farklılık göstermektedir. Özellikle kadınlar, iklim değışikliği kaynaklı çevresel felaketler karşısında kaynaklara erişim veya güvenlik açısından daha savunmasızdırlar [7]. Bu nedenle, düşük sosyoekonomik durum ve eğitim seviyesine sahip kadınların, iklim değışikliğinden hem bireysel hem de sosyal düzeyde daha fazla etkilenme olasılığı bulunmaktadır.

Psikiyatri Hemşireliğinin Rolü ve Müdahaleler

Eko-anksiyete hem çevresel hem de toplumsal bir sorun olarak değerlendirilmektedir [5]. Bireylerin iklim değışikliğine yönelik tepkileri, kişisel deneyimlerine, değerlerine ve görüşlerine göre şekillenmektedir [12]. Araştırmalar, bireylerin iklim değışikliği ve etkileri hakkındaki bilgi düzeylerinin, farkındalıklarının ve yargılarının, onların psikolojik uyum süreçlerini ve ekolojik davranışlarını önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir [10].

Eko-anksiyeteye başa çıkmada yaygın olarak kullanılan stratejilerden biri, çevreye duyarlı davranışlar sergilemek veya çevresel aktivizme katılmaktır. Bu tür davranışlar, bireylerin gezegen üzerindeki etkilerini azaltmayı amaçlayan bilinçli davranış değışikliklerini içerir [14].

İklim krizi hem fiziksel hem de psikolojik sağlık üzerinde ciddi tehditler oluştururken, ruh sağlığı profesyonellerinin eko-anksiyeteye başa çıkmak için yeterli donanıma sahip olmaları büyük önem taşımaktadır [5]. Bu profesyoneller, iklim değışikliğinin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini anlamalı ve uygun müdahale stratejileri geliştirebilmelidir [9]. Ayrıca, bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını değerlendirip dayanıklılıklarını güçlendirecek eğitimler almaları gereklidir.

Eko-anksiyete ile başa çıkmaya yönelik çeşitli yaklaşımlar arasında politika geliştirme, bireysel ve topluluk tabanlı müdahaleler, psikofarmakolojik destek, stres yönetimi ve terapiler yer almaktadır. Ayrıca, sanat temelli terapiler, bireylerin duygularını ifade etmeleri konusunda etkili olabilir [10].

Psikiyatri hemşireliği, toplumsal cinsiyet duyarlılığı çerçevesinde eko-anksiyeteyi ele almak için bireylere çeşitli destekleyici stratejiler sunabilir. Psikiyatri hemşireleri, çevresel krizlerin bireyler üzerindeki etkilerini anlamalarına yardımcı olacak psikoeğitim programları geliştirebilir ve stresle başa çıkmalarını sağlayacak mindfulness gibi tekniklerle destek olabilirler. Ayrıca, toplum temelli destek programları düzenleyerek sosyal dayanışma ve duygusal güçlenmeyi teşvik edebilirler.

Kadınlar, sınırlı ekonomik kaynaklar ve uyum sağlama olanaklarına erişim eksiklikleri nedeniyle iklim değışikliğine karşı daha savunmasızdır [10]. Bu durum, afet sonrası toparlanmayı ve uyum araçlarına erişimi zorlaştırmaktadır. Ruh sağlığı profesyonellerinin, toplumsal cinsiyet temelli savunmasızlıkları dikkate alarak kadınların dayanıklılığını artırmaya yönelik stratejiler geliştirmeleri

büyük önem taşır. Ayrıca, kadınların ve diğer dezavantajlı grupların özgün ihtiyaçlarına yönelik cinsiyet duyarlı danışmanlık hizmetleri sunarak, bütüncül bir yaklaşım benimsemeleri gerekmektedir.

TARTIŞMA

Doğaya duyarlılık, çevresel değişimlere tanıklık ve çevresel felaket riskinin yüksek olduğu bölgelerde yaşayan bireylerde eko-anksiyete ve ekolojik keder riski daha fazladır. Bu kaygı düzeyleri, iklim krizine dair bilgi arttıkça yükselmektedir [5]. İklim değişikliğinin etkilerini doğrudan gözlemleyen bireylerde, eko-anksiyete, keder, umutsuzluk ve öfke gibi duygular daha sık görülür [7]. Ekopsikoloji, insan ve çevre refahının birbiriyle bağlantılı olduğunu öne sürerek, çevresel farkındalığın psikolojik iyilik hali üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Çevre bilincinin artırılmasının, iklim krizinin hafifletilmesine katkı sağladığı belirtilmekte olup, düşük eğitim seviyesine sahip bireylerin iklim krizini inkar etme eğiliminde olduğu bulunmuştur [13].

Eko-anksiyete geliştirmede bireysel, ailevi ve sosyo-kültürel faktörler önemli rol oynamaktadır. Yerli topluluklar, toprakla güçlü bağları ve iklim değişikliklerinin kültürel ve ekonomik etkileri nedeniyle bu kaygıyı daha yoğun deneyimlemektedir [8]. Ayrıca, genç yetişkinler ve kadınların eko-anksiyeteyi diğer gruplara kıyasla daha fazla yaşadığı belirlenmiştir [5,15]. Çevresel aktivizme katılım ve çevresel tahribatı hafifletme çabaları, bireylerin psikolojik iyilik haline olumlu katkı sağlar [5]. Eko-anksiyete ise, çevre dostu davranışları artırabilir ve iklim aktivizmini teşvik edebilir [14].

Son yıllarda iklim değişikliği nedeniyle doğal afetlerin artışı, psikolojik uyumun önemini gündeme getirmiştir. Araştırmalar, eko-anksiyetenin iklim aktivizmini teşvik edebileceğini ve çevre dostu davranışları artırabileceğini göstermektedir [5,14]. Ojala (2008), yüksek kaygı seviyesindeki bireylerin umut taşıdıklarında çevre dostu davranışlara daha fazla katıldığını bulmuştur. Türkiye'de yapılan bir araştırma ise düşük eğitim seviyesindeki bireylerin iklim değişikliğini inkâr etme eğiliminde olduğunu ve doğayla güçlü bir bağ kuran kişilerin çevre dostu davranışlarda daha aktif olduğunu ortaya koymuştur [13].

Kadınların çevre kaygılarını daha fazla dile getirdikleri ve çevresel değişikliklere daha duyarlı oldukları bulunmuştur. Genç kadınlar, çevre kaygısını daha yüksek yaşar ve çevre dostu davranışlar sergileme eğilimindedir. Kadınların bireysel alışkanlıklarını değiştirmeye daha yatkın olmaları, toplumsal cinsiyet sosyalleşme deneyimlerinden kaynaklanabilir. Ayrıca, kadınların çevresel ve iklim krizinden daha fazla etkilenmesinin, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı finansal ve politik dezavantajlarla ilişkili olduğu vurgulanmaktadır [3]. Bu bulgular, kadınların çevresel değişimlere ve risklere karşı erkeklere göre daha dezavantajlı olduğunu ve koruyucu faktörlere erişimlerinin sınırlı olduğunu göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İklim krizi, küresel farkındalığın artmasıyla birlikte bireylerde korku, umutsuzluk, öfke ve kayıp duygularını tetiklemektedir [8]. Bu artan farkındalık, iklim değişikliğine yönelik kaygı yanıtlarının daha derinlemesine anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Şu an için DSM 5'te, eko-anksiyeteyi bağımsız bir ruhsal bozukluk olarak tanımamakta olsa da mevcut araştırmalar bu durumun genel anksiyete, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik belirtilerle karmaşık bir şekilde bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır [7]. Bu bağlamda, artan sayıda araştırma, bu etkilerin gelecekte ruh sağlığı kılavuzlarında tanınmasını sağlayabilir. Ancak, çevresel ve iklim krizine karşı bireylerin verdiği tepkilerin uyarlanabilir olarak değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Mevcut araştırmaların çoğu Batılı katılımcılar üzerinde yapılmış olup, iklim değişikliğine karşı savunmasız gruplar arasında yer alan kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve doğayla güçlü bağlara sahip yerli halklar yeterince temsil edilmemektedir. Gelecekteki araştırmaların, farklı coğrafyalarda yaşayan toplulukların deneyimlerine ve özellikle gençlerin öznel eko-anksiyete deneyimlerine odaklanması önemlidir [7]. Toplumun çevre ve iklim krizine yönelik bakış açısı, eko-anksiyete ile mücadele ederken dikkate alınması gereken önemli bir faktördür, çünkü bu bakış açısı bireyler üzerinde duygusal yük, umutsuzluk ve yalnızlık gibi olumsuz etkiler yaratabilir.

Eko-anksiyete, çevresel kaygılarla başa çıkma konusunda bireylerin ruh sağlığını etkileyen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte toplumsal cinsiyetin belirleyici bir rol oynadığı ve kadınların iklim değişikliği ile ilgili kaygıları daha yoğun yaşadığı gözlemlenmektedir. Psikiyatri hemşireliği, bu kaygılarla başa çıkmak için bireylere destek sunarak, sürdürülebilir ruh sağlığı politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir [5,9]. Eko-anksiyetenin toplumsal cinsiyet temelli etkilerinin anlaşılması, bu alanda daha kapsayıcı ve etkili müdahale stratejilerinin oluşturulmasına zemin hazırlayacaktır.

Sonuç olarak, iklim değişikliğinin ruh sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik farkındalığın arttığı bir dönemde, bu konuda yapılan araştırmaların daha çeşitlendirilmesi, farklı coğrafyalarda yaşayan toplulukların deneyimlerinin dikkate alınması ve toplumsal cinsiyetin bu süreçteki rolünün daha ayrıntılı bir şekilde irdelenmesi gerekmektedir. Ayrıca, eko-anksiyete ile başa çıkmak için daha etkili ruh sağlığı politikalarının geliştirilmesi, bu alandaki müdahalelerin sürdürülebilirliğini artıracaktır.

KAYNAKLAR

1. Kara Y. Ecological crisis and anxiety: Eco-Anxiety as a new concept. Journal of Social Sciences Institute of Dokuz Eylül University. 2022.
2. Closson K, Card KG, Logi C, et al. Gender differences in climate change anxiety. 2022.
3. Bergström E. Understanding gendered climate change anxiety and climate emotions: A study at Uppsala University: Qualitative research. 2024.

4. Rodríguez Quiroga A, Peña Loray JS, Moreno Poyato A, et al. Mental health during ecological crisis: translating and validating the Hogg Eco-anxiety Scale for Argentinian and Spanish populations. *BMC Psychol.* 2024;12:227. doi:10.1186/s40359-024-01737-2.
5. Clayton S, Karazsia BT. Development and validation of a measure of climate change anxiety. *J Environ Psychol.* 2020;69:101434.
6. Tschakert P, Ellis NR, Anderson C, Kelly A, Obeng J. One thousand ways to experience loss: A systematic analysis of climate-related intangible harm from around the world. *Glob Environ Change.* 2019;55:58-72.
7. Albrecht G. Chronic environmental change: Emerging 'psychoterratic' syndromes. In: Weissbecker I, ed. Climate change and human well-being: Global challenges and opportunities. *Springer Science + Business Media.* 2011:43-56. doi:10.1007/978-1-4419-9742-5_3.
8. Coffey Y, Bhullar N, Durkin J, Islam MS, Usher K. Understanding eco-anxiety: A systematic scoping review of current literature and identified knowledge gaps. *J Clim Change Health.* 2021;3:100047. doi:10.1016/j.joclim.2021.100047.
9. Gifford E, Gifford R. The largely unacknowledged impact of climate change on mental health. *Bull Atom Sci.* 2016;72(5):292-297. doi:10.1080/00963402.2016.1216505.
10. Cunsolo A, Ellis NR. Ecological grief as a mental health response to climate change-related loss. *Nat Clim Change.* 2018;8(4):275-281. doi:10.1038/s41558-018-0092-2.
11. Global Gender and Climate Alliance. Gender and climate change: A closer look at existing evidence. Published 2016. Accessed March 28, 2025. <http://wedo.org/wp-content/uploads/2016/11/GGCA-RP-FINAL.pdf>.
12. Doherty TJ, Clayton S. The psychological impacts of global climate change. *Am Psychol.* 2011;66(4):265-276. doi:10.1037/a0023141.
13. Kırıl Uçar G, Baier M, Müller MM, Kals E. Ecological belief in a just world: A cross-validation study in a Turkish sample. *Psikoloji Çalışmaları-Stud Psychol.* 2021;41(1):143-166. doi:10.26650/SP2020-0036.
14. Ballman CJ. Emotions and actions: Eco-anxiety and pro-environmental behaviours. [dissertation]. University of Regina; 2020. Accessed March 28, 2025. <https://ourspace.uregina.ca/handle/10294/10016>.
15. Ojala M. Recycling and ambivalence: Quantitative and qualitative analyses of household recycling among young adults. *Environ Behav.* 2008;40(6):777-797. doi:10.1177/0013916507308787.

ÇEVİRİMİÇİ GROUP PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞININ GENÇ YETİŞKİNLERDE CİNSEL MİTLER VE TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE CONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Gizem Beycan Ekitli¹, Evrim Deniz Gül²

¹ Araş. Gör. Dr., Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, gizem.beycan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7308-5629

² Hemş., Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi, Karabük, Türkiye, evrimdeniz.42@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6559-7237

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmada, çevrimiçi grup psikolojik danışmanlığının genç yetişkinlerin cinsel mitler ve tutumları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Tek körlü, randomize deneysel araştırmada altı hafta boyunca katılımcılara çevrimiçi ortamda bilişsel davranışçı temelli Group danışmanlık oturumları sürdürülmüştür. Ön test, son test ve takip ölçümleri Cinsel Mitler Ölçeği ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler parametrik testlerle analiz edilmiş, etki büyüklükleri Huynh-Feldt düzeltmesi kullanılarak 2×3 Faktöriyel tekrarlı ANOVA ve kısmi eta kare (η^2) ile hesaplanmıştır.

Bulgular: Cinsel Mitler Ölçeği puanları açısından iki grup arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($F(1,53) = 4,871, p < 0,05$). Ayrıca, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği'nin Onay, Paylaşım ve Değerlendirme alt boyutlarında anlamlı değişimler gözlemlenmiş olup, daha olumlu ve sağlıklı bir cinsel tutuma işaret etmektedir (sırasıyla $F = 7,386, 4,929, 20,094; p < 0,05$). Randomize kontrollü deneyin bulguları, dijital müdahalelerin Zaman-Grup etkileşimleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın bulguları, çevrimiçi grup danışmanlığının işlevsiz cinsel inançları azaltmada ve daha sağlıklı cinsel tutumları teşvik etmede etkili olduğunu göstermektedir. Bulgular literatürü desteklerken, kanıta dayalı sonuçlar sunması açısından önemlidir [1,2]. Bizim bulgularımız da bu tür müdahalelerin yalnızca kısa vadeli değil, aynı zamanda uzun vadede de sürdürülebilir faydalar sunduğunu göstermektedir (Klinik deney lisans numarası: NCT06763016/2025-01-02).

Anahtar kelimeler: Çevrimiçi danışmanlık, Group terapisi, Teletıp; Cinsel Sağlık

THE EFFECT OF DISTANT GROUP PSYCHO-COUNSELING ON SEXUAL MYTHS' AND ATTITUDES IN YOUNG ADULTS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Gizem Beycan Ekitli¹, Evrim Deniz Gül²

¹ Araş. Gör. Dr., Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir; Türkiye, gizem.beycan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7308-5629

² Hemş., Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi, Karabük, Türkiye, evrimdeniz.42@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6559-7237

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study examines the effects of online group psycho-counseling on sexual myths and sexual attitudes among young adults.

Method: A randomized, single-blind factorial trial with a control group was conducted. Over six weeks, participants engaged in cognitive behavioral-based group counseling sessions delivered online. Pre-test, post-test, and follow-up assessments were administered using the Sexual Myths Scale and the Hendrick Sexual Attitude Scale. Data were analyzed using parametric tests, with effect sizes calculated through 2×3 factorial repeated measures ANOVA using the Huynh-Feldt correction and partial eta squared (η_p^2). Ethical approval was obtained for the study.

Results: Significant differences were observed between groups in the Sexual Myths Scale scores ($F(1.53) = 4.871, p < 0.05$) and in the Affirmation, Sharing, and Evaluation subscales of the Hendrick Sexual Attitude Scale, indicating a more positive and health-oriented sexual attitude ($F = 7.386, 4.929, 20.094$, respectively; $p < 0.05$). The randomized controlled trial findings highlight the substantial impact of digital interventions on time-group interactions ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: The findings of the study demonstrate that online group counseling is effective in reducing dysfunctional sexual beliefs and promoting healthier sexual attitudes. While the results support the existing literature, they are also significant in providing evidence-based outcomes [1,2]. Our findings further indicate that such interventions offer not only short-term benefits but also long-term sustainable advantages (The clinic trial registration number: NCT06763016/2025-01-02)

Key Words: Distant counseling, Group therapy, Telemedicine, Sexual health

References:

1. Avcıbay B. Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere ilişkin inanç ve tutumları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folk Tıp Derg.* 2020;10(3):392-403.
2. Köprülü Z. Çevrimiçi Olarak Verilen Cinsel Eğitimin Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Tutumlarına ve Mitlerine Etkisinin Değerlendirilmesi. 2022.

INTRODUCTION

Sexuality, as an inseparable part of human life, encompasses not only physical, emotional, and psychosocial dimensions but also has a deeply rooted social context [1]. It includes thoughts, fantasies, beliefs, desires, attitudes, and values related to sexual life and norms, which significantly influence the overall quality of human life [2].

Sexuality is not merely a biological drive that meets physiological needs; it is a complex structure that affects human well-being through emotional and social dimensions. Social norms and cultural codes shape sexual attitudes, influencing one's self-perception and interpersonal roles. In conservative societies in particular, sexuality remains a taboo subject, which contributes to the widespread internalization of sexual myths at both individual and societal levels [3].

Unlike other physiological needs, sexuality can be considered a major victim of social pressure [1,4]. In many conservative and developing countries, discussing sexuality is highly stigmatized. It is often viewed not as a natural need but as a moral issue that evokes shame, guilt, or social disapproval [4]. As a result, access to accurate information about healthy sexual life becomes restricted. This limited access facilitates the persistence of inaccurate, exaggerated, and socially accepted sexual myths [5].

Sexual myths refer to commonly accepted yet scientifically unproven and false beliefs about sexuality, often spread through cultural transmission. These myths negatively affect individuals' subjective well-being from childhood into adulthood [5,6]. As the prevalence of these myths increases, sexual health decreases, and people are more likely to perceive their bodies and sexual behavior in a negative or problematic manner. Moreover, these myths not only mislead individuals about sexuality but also impair psychological well-being, body image, and interpersonal relationships. Research shows that individuals who internalize sexual myths are more likely to avoid sexual activity, experience sexual dysfunctions, and develop low self-esteem [7,8].

Sexual health education strengthens interpersonal relationships and promotes positive sexual attitudes and behaviors. It also fosters respect for oneself and encourages safer sexual practices [2,9]. This educational journey should begin early within the family and continue through adolescence, which is considered the second critical stage. Given that sexual activity becomes more prominent during adolescence and young adulthood, the need for accurate information and guidance increases [10]. However, studies frequently highlight significant gaps and risks in this area [9].

At this point, cognitive behavioral therapy (CBT)-based group counseling has been shown to be an effective method for restructuring sexual myths. For vulnerable groups such as young adults, structured group programs contribute not only to individual awareness but also to broader societal transformation [11]. It is also emphasized that the method of remote consulting increases digital

accessibility, allowing individuals in rural or resource-limited areas to receive support [12]. Furthermore, digital accessibility through online counseling increases opportunities for individuals living in rural or underserved areas to access support. In addition, these remote interventions do not only promote individual mental well-being but also have the potential to reduce public health costs in the long term. For instance, accurate sexual education can help prevent unintended pregnancies and sexually transmitted infections, ultimately alleviating the financial burden on public health systems [13].

Therefore, this study is significant not only in terms of helping individuals develop healthier and more realistic attitudes towards sexuality, but also in fostering critical reflection on sexual myths at the societal level. It also represents an inclusive and sustainable intervention model in alignment with the opportunities offered by the digital age.

AIM

This study investigates the impact of distant group counseling on sexual myths and sexual attitudes among young adults. The hypotheses formulated for this randomized controlled trial are as follows: H₁₋₁. There is a significant difference in the pretest, posttest, and follow-up scores of the Sexual Myths Scale (SMS) within the intervention group. H₁₋₂. There is a significant difference in the pretest, posttest, and follow-up scores of the Hendrick Sexual Attitudes Scale (HSAS) within the intervention group. H₁₋₃. CBT-based distance group counseling is effective in reducing SMS scores in favor of the intervention group compared to the control group. H₁₋₄. CBT-based distance group counseling is effective in reducing HSAS scores in favor of the intervention group compared to the control group.

METHOD

This study employed a single-blind, randomized, controlled quasi-experimental design to examine the effects of tele-group sexual health psychoeducation delivered via an online social media platform on sexual myths and sexual attitudes among young adults. The research was conducted between June 2022 and February 2023. During a one-month application period, participants who volunteered for the study were given an online pretest. The intervention group received educational sessions via a private Microsoft Teams and Instagram account, accessible only to group members.

The study population consisted of emerging adults enrolled in undergraduate education (approximately 35,500 university students). No probability-based sampling method was used; participants were invited through both face-to-face and virtual announcements. After the recruitment process, 54 voluntary students who met inclusion criteria were randomly assigned to the intervention or control group using a simple single-blind randomization approach through an online random

selection tool. Stratification was based on participants' gender and pretest scores on the Sexual Myths Scale and the Hendrick Sexual Attitudes Scale.

Inclusion criteria included voluntary participation, being aged 18–29 (emerging adulthood), having the technological means and access to participate in online sessions, and no prior sexual health education. A power analysis was conducted with a Type I error rate of 0.05 and a power level of 0.80, indicating that a minimum of 27 participants per group was necessary to detect significant differences between two means.

Data were collected through Google Docs, a free and license-free online survey tool. Based on feedback from a pilot application, the final versions of the data collection tools were revised. The instruments used for data collection are detailed below:

1. Personal Information Form: This form includes 10 multiple-choice items—seven questions examining participants' sociodemographic characteristics and three questions related to their sexual health history and knowledge.
2. Sexual Myths Scale (SMS): Developed by Gölbaşı et al. (2016), this 28-item scale consists of 8 subdimensions. Items are rated on a 5-point Likert scale. Higher total scores indicate a higher level of belief in sexual myths. There is no cutoff score. The Cronbach's alpha reliability coefficient for the total scale was reported as (.91).¹⁴
3. Hendrick Sexual Attitudes Scale (HSAS): Originally developed by Hendrick et al. (2006), this scale was adapted into Turkish by Karaçam et al. (2012). It consists of 23 items grouped under four subscales: Permissiveness, Birth Control, Communion, and Instrumentality. Items are rated from 1 to 5. Items in the Birth Control and Communion subscales are reverse-coded. Total scores are not interpreted; analysis is done through subscales. The original Cronbach's alpha coefficients were: Permissiveness (.86), Birth Control (.84), Communion (.66), Instrumentality (.69), and overall (.85) [15].

Intervention Content and Implementation: The online intervention was developed in accordance with cognitive behavioral theory (CBT) principles and was implemented through six weekly tele-group sessions, each lasting 60 minutes. These sessions were further enriched with psychoeducational content shared via a closed Instagram group. The intervention content focused on a range of core topics including sexuality and sexual health, reproductive organs and sexual activity, gender roles and sexuality, sexuality across the lifespan (children, adolescents, and the elderly), sexuality in vulnerable groups such as individuals with physical or cognitive disabilities, those living with sexually

transmitted infections (STIs), and members of the LGBTQ+ community, as well as sexual violence and sexual abuse.

Statistical Analysis: The data were analyzed using one-way and repeated measures ANOVA (2x3 factorial), Friedman tests, and Wilcoxon signed-rank tests. Effect sizes were calculated using partial eta squared (η_p^2). The level of statistical significance was set at $p < 0.05$. The research team consisted of individuals certified in relevant therapeutic and psychoeducational approaches. The study protocol was approved by the Ethics Committee of Medical Research at Ege University (Approval No: 22-5.1T/16).

RESULTS

When the pretest and posttest scores of the SMS were examined in both the intervention and control groups, a statistically significant decrease was observed in the intervention group's posttest scores compared to their pretest scores ($p < 0.05$) (Table 1). This finding indicates that the sexual health education was effective in reducing sexual myths. Specifically, significant reductions were noted in the subscales of Sexual Orientation and Masturbation ($p < 0.05$), while no significant changes were found in the subscales of Sexual Intercourse and Sexual Satisfaction ($p > 0.05$).

According to the HSAS results, posttest scores in the subscales of Affirmation and Instrumentality significantly decreased in the intervention group ($p < 0.05$) (Table 2). This suggests that the intervention helped participants develop a more functional and healthy perspective on sexuality. However, no statistically significant differences were identified in the subscales of Birth Control and Communion ($p > 0.05$).

A significant interaction effect between group and time was found for SMS mean scores ($p < 0.05$) (Table 3). The effect size was calculated as $\eta_p^2 = 0.384$, which indicates a large effect. This means that approximately 38% of the variance in SMS scores can be attributed to the combined effect of time and intervention group membership. For HSAS, significant time $\times$ group interaction effects were observed across three subscales. In the Affirmation subscale, the interaction was statistically significant ($F(2.000, 106.00) = 7.386, p = 0.001, \eta_p^2 = 0.122$), indicating a moderate effect size, with approximately 12% of the variance explained by the combined effect of time and group. In the Communion subscale, the interaction was also significant ($F(1.937, 102.68) = 4.929, p = 0.010, \eta_p^2 = 0.185$), reflecting a large effect size and suggesting that 18.5% of the variance could be attributed to the intervention over time. Lastly, in the Instrumentality subscale, the interaction was strongest ($F(2.000, 106.00) = 20.094, p = 0.001, \eta_p^2 = 0.362$), indicating a large effect, with 36.2% of the variance explained by the joint influence of time and group membership. These findings collectively

support the effectiveness of the intervention in significantly shaping sexual attitudes over time across multiple dimensions (Table.3).

DISCUSSION

The findings of this study demonstrate that CBT-based online group counseling had significant effects in reducing sexual myths and transforming sexual attitudes among young adults. In the intervention group, a statistically significant reduction in sexual myths was observed, particularly in the posttest scores. However, these effects showed a slight decline in the follow-up assessment. This suggests that CBT-based interventions are effective in the short term, though their impact may diminish over time. Similar trends have been reported in the literature. For instance, Fiellin et al. (2017) found that online CBT-based sexual education programs were effective in reducing sexual risk behaviors among adolescents in the short term, but required additional support for sustained long-term impact [16].

In contrast, a randomized controlled trial by Velten et al. (2024) indicated that CBT-based interventions lasting eight weeks or more had more persistent effects on reducing sexual myths [17]. These findings suggest that the duration of the intervention may play a crucial role in ensuring the sustainability of its effects. Previous research has also shown that belief in sexual myths can vary significantly among student populations [18,19]. These differences are thought to be related to students' academic disciplines. For example, students in health-related programs may possess more accurate knowledge about sexuality, which could reduce their likelihood of believing in sexual myths [20].

Significant changes were also observed in the HSAS, particularly in the Affirmation and Instrumentality subscales. These findings indicate that the intervention contributed not only to cognitive knowledge but also to transformation in value and belief systems. Similarly, Tasnim et al. (2020) found that web-based counseling helped participants develop more positive evaluations of sexuality [21]. However, studies such as Spytska (2024) have noted that in societies where sexuality is highly stigmatized, online interventions may produce more limited outcomes [22]. This underscores the importance of culturally sensitive program designs. In our study, HSAS subscale analysis also revealed varied effects. While the Affirmation subscale showed stronger improvements, other subscales such as Communion demonstrated more limited change. These results are consistent with findings from Velten et al. (2024), who noted that certain components of sexual attitudes may be more resistant to change, and that tailoring interventions to individual needs could enhance their effectiveness [17].

A statistically significant group $\times$ time interaction was found in SMS scores ($F(1.783, 94.497) = 4.871, p = 0.012, \eta_p^2 = 0.384$), indicating while both groups experienced some degree of change, the direction and magnitude of change were notably different. This supports the effectiveness of the CBT-based intervention in reducing sexual myths, particularly among the intervention group. The effect size, $\eta_p^2 = 0.384$, reflects a large effect, suggesting that a considerable proportion of the variance can be attributed to the combined influence of group membership and time. Our findings align with previous research indicating that psychoeducational sexual health interventions can have a broad impact on sexual myths [18,20,23].

In terms of effect sizes observed in HSAS subscales, the results further underscore the meaningful impact of the intervention on participants' sexual attitudes. These findings support the notion that CBT-based psychoeducation can generate substantial improvements not only in reducing myths but also in reshaping underlying cognitive-affective components of sexual beliefs. Comparable patterns have been reported by Velten et al. (2024), who emphasized that CBT interventions tend to exert the most pronounced effects on attitudinal domains that are more cognitively flexible or previously unsupported by accurate knowledge [17].

CONCLUSION

This study demonstrates that CBT-based online group counseling is an effective tool for reducing sexual myths and promoting more functional sexual attitudes among young adults. However, follow-up sessions and reinforcement strategies are recommended to ensure the long-term sustainability of intervention effects. Scaling up such interventions may enhance access to sexual health services among disadvantaged populations, thereby promoting social awareness and health equity. Additionally, these types of interventions appear to offer economic advantages. Online programs can improve sexual health literacy among youth, reduce healthcare expenditures, and support broader public health goals by raising community-level awareness.

REFERENCES

1. Avcıbay B. Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere ilişkin inanç ve tutumları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folk Tıp Derg.* 2020;10(3):392-403.
2. Zeren F, Gürsoy E. Neden cinsel sağlık eğitimi? *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilim Enstitüsü Derg.* 2018;8(1):29-33.
3. Leyenaar JK, Arakelyan M, Acquilano SC, et al. I-CARE: feasibility, acceptability, and appropriateness of a digital health intervention for youth experiencing mental health boarding. *J Adolesc Heal.* 2023;72(6):923-932.
4. Yılmaz M, Karataş B. Opinions of student nurses on sexual myths; a phenomenological study. *Sex Disabil.* 2018;36:277-289.
5. Karabulutlu Ö. Üniversite öğrencilerinde cinsiyete göre cinsel mitler. *Sürekli Tıp Eğitimi Derg.* 2018;27(3):155-164.
6. Özsoy S, Bulut S. Cinsel sağlık bilgisi dersinin hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitleri üzerine etkisi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Derg.* 2017;3(2):54-67.
7. Evçili F, Golbasi Z. Sexual myths and sexual health knowledge levels of Turkish university students. *Sex Cult.* 2017;21:976-990.
8. Kukulu K, Gürsoy E, Sözer GA. Turkish university students' beliefs in sexual myths. *Sex Disabil.* 2009;27:49-

59.

9. Gürsoy E, Gençalp NS. Cinsel sağlık eğitiminin önemi. *Sos Polit Çalışmaları Derg.* 2010;23(23):29-36.
10. Şanlıtürk D, Ayaz-Alkaya S. The effect of a nurse-led home visit program on the care burden of caregivers of adults with asthma: A randomized controlled trial. *Public Health Nurs.* 2023;40(6):895-902. doi:10.1111/PHN.13247
11. Estruch-García V, Gil-Llario MD, Ruiz-Palomino E, Fernández-García O, Morell-Mengual V, Anastácio ZFC. Systematic Integrative Review: Sex Education for People with Autism Spectrum Disorder. *Sex Disabil.* 2025;43(1):1-29.
12. Scharmanski S, Hessling A. Sexuality education for young people in Germany. Results of the 'Youth Sexuality' representative repeat survey. *J Heal Monit.* 2022;7(2):21.
13. Akuiyibo S, Anyanti J, Idogho O, et al. Impact of peer education on sexual health knowledge among adolescents and young persons in two North Western states of Nigeria. *Reprod Health.* 2021;18:1-8.
14. Golbası Z, Evcılı F, Eroglu K, Bircan H. Sexual myths scale (SMS): development, validity and reliability in Turkey. *Sex Disabil.* 2016;34:75-87.
15. Karaçam Ö, Totan T, Korkmaz YB, Koyuncu M. Hendrick Cinsel Tutum Ölçeğı Kısa Formunun Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması/Turkish adaptation of the Hendrick Brief Sexual Attitudes Scale, validity and reliability study. *Anadolu Psikiyatr Derg.* 2012;13(2):138.
16. Fiellin LE, Hieftje KD, Pendergrass TM, et al. Video game intervention for sexual risk reduction in minority adolescents: randomized controlled trial. *J Med Internet Res.* 2017;19(9):e314.
17. Velten J, Hirschfeld G, Meyers M, Margraf J. Results of a randomized waitlist-controlled trial of online cognitive behavioral sex therapy and online mindfulness-based sex therapy for hypoactive sexual desire dysfunction in women. *J Consult Clin Psychol.* Published online 2024.
18. Köprülü Z. *Çevrimiçi Olarak Verilen Cinsel Eğitimin Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Tutumlarına ve Mitlerine Etkisinin Değerlendirilmesi.* 2022.
19. Munevver Gonenc I, Alan Dikmen H, Golbası Z. The Effect of WhatsApp-Based and Conventional Education Methods on Sexual Myths and Sexual Health Knowledge: A Comparative Intervention Study in Midwifery Students. *Int J Sex Heal.* 2021;33(3):326-341. doi:10.1080/19317611.2021.1913688
20. Evcılı F, Demirel G. Sexual myths of midwifery and nursing students and their attitude regarding the assessment of sexual health. *J Hum Sci.* 2018;15(4):2280-2288.
21. Tasnim S, Trisha NF, Fan Q, et al. Improving mental health and wellbeing among sexual and gender minorities using digital interventions: a systematic review. Published online 2020.
22. Spytska L. Psychocorrection of male sexual dysfunctions: a clinical study in Ukraine. *Am J Mens Health.* 2024;18(6):15579883241304584.
23. Bauermeister J, Choi SK, Bruehlman-Senecal E, et al. An identity-affirming web application to help sexual and gender minority youth cope with minority stress: pilot randomized controlled trial. *J Med Internet Res.* 2022;24(8):e39094.

Table 1. Distribution of Sexual Myths Scale Mean Scores According to Within-Group Differences Across the Timeline

Group	Time	Total SMS	Sexual Orientation	Gender	Age and Sex	Sexual Behavior	Masturbation	Sexual Violence	Intercourse	Satisfaction
		$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$	$\bar{X} \pm Ss$
Intervention	Pretest (1)	42.9 ± 13.1	8.2 ± 2.5	8.1 ± 3.2	6.1 ± 2.6	3.9 ± 1.7	3.3 ± 1.5	5.0 ± 1.9	4.2 ± 2.1	4.2 ± 1.9
	Posttest (2)	35.2 ± 12.3	6.5 ± 2.2	7.2 ± 2.7	5.1 ± 2.1	3.4 ± 1.3	2.4 ± 1.0	4.7 ± 1.8	3.1 ± 1.8	2.8 ± 1.5
	Follow-up (3)	37.8 ± 14.3	7.2 ± 2.7	7.6 ± 3.2	5.5 ± 2.2	3.9 ± 1.6	2.8 ± 1.6	4.9 ± 1.9	2.9 ± 1.4	3.0 ± 1.7
	p value	X ² =23.703 p=0.001 1>3>2^a	X ² =20.947 p=0.001 1>3>2^a	X ² =4.164 p=0.125	X ² =5.414 p=0.067	X ² =7.938 p=0.019 1=3>2^a	X ² =8.522 p=0.014 1=3>2^a	X ² =1.000 p=0.607	X ² =17.094 p=0.001 1>2=3^a	X ² =22.554 p=0.001 1>2=3^a
Control	Pretest (1)	41.2 ± 10.0	9.1 ± 4.0	7.0 ± 2.0	5.6 ± 1.8	3.6 ± 1.1	3.6 ± 1.8	4.9 ± 1.3	4.3 ± 1.7	3.3 ± 1.6
	Posttest (2)	41.7 ± 10.4	9.0 ± 3.5	7.8 ± 2.3	5.9 ± 2.1	3.7 ± 1.2	3.1 ± 1.3	5.0 ± 1.6	3.7 ± 1.7	3.4 ± 1.6
	Follow-up (3)	43.5 ± 10.7	8.9 ± 3.0	8.1 ± 2.4	5.7 ± 1.9	3.7 ± 1.4	2.9 ± 1.3	5.6 ± 1.9	4.0 ± 1.7	4.6 ± 1.9
	p value	X ² =1.235 p=0.539	X ² =0.283 p=0.868	X ² =9.629 p=0.008 3=1<2^a	X ² =0.184 p=0.912	X ² =0.000 p=1.000	X ² =1.083 p=0.582	X ² =3.406 p=0.182	X ² =2.163 p=0.339	X ² =8.575 p=0.014 1=2<3^a

X² = Friedman Test , ^a Wilcoxon Signed Ranks Test

Table 2. Distribution of Mean Hendrick Sexual Attitudes Scale Scores Over Time Among Intervention and Control Group Participants (n = 55)

	HSAS Mean Score Distribution	Intervention (n=28)	Control (n=27)	Total	Normality	Test
		$\bar{X} \pm sS$	$\bar{X} \pm sS$	$\bar{X} \pm sS$	Shapiro Wilk	MWU
		(min-max)	(min-max)	(min-max)		
Pretest	Affirmation	28.5 $\pm$ 6.9	30.0 $\pm$ 7.1	29.3 $\pm$ 7.0	Intervention p=0.927	t=-0.777
		(14-46)	(19-45)	(14-46)	Control p=0.260	p=0.440
					Total p ^a =0.200	
	Birth Control	14.0 $\pm$ 1.4	13.4 $\pm$ 1.9	13.7 $\pm$ 1.7	Intervention p=0.001	U=343.00
		(11-15)	(9-15)	(9-15)	Control p=0.001	Z=-0.653
					Total p ^a =0.001	p=0.514
	Communion	16.7 $\pm$ 2.9	16.1 $\pm$ 4.4	16.4 $\pm$ 3.7	Intervention p=0.219	t=0.562
		(12-25)	(5-24)	(5-25)	Control p=0.643	p=0.576
					Total p ^a =0.200	
	Instrumentality	15.5 $\pm$ 3.2	16.2 $\pm$ 3.5	15.8 $\pm$ 3.3	Intervention p=0.117	t=-0.842
		(9-22)	(9-25)	(9-25)	Control p=0.731	p=0.403
					Total p ^a =0.156	
Posttest	Affirmation	35.9 $\pm$ 7.5	29.3 $\pm$ 7.8	32.7 $\pm$ 8.3	Intervention p=0.279	U=217.00
		(22-49)	(17-41)	(17-49)	Control p=0.034	Z=-2.717
					Total p ^a =0.008	p=0.007
	Birth Control	13.3 $\pm$ 2.6	12.7 $\pm$ 3.3	13.0 $\pm$ 3.0	Intervention p=0.001	U=340.50
		(6-15)	(3-15)	(3-15)	Control p=0.001	Z=-0.706
					Total p ^a =0.001	p=0.480
	Communion	14.0 $\pm$ 3.9	16.7 $\pm$ 5.0	15.3 $\pm$ 4.6	Intervention p=0.295	t=-2.182
		(7-20)	(6-25)	(6-25)	Control p=0.793	p=0.034
					Total p ^a =0.200	
	Instrumentality	22.1 $\pm$ 2.6	14.9 $\pm$ 3.3	18.6 $\pm$ 4.6	Intervention p=0.001	U=38.00
		(14-24)	(8-22)	(8-24)	Control p=0.740	Z=-5.774
					Total p ^a =0.003	p=0.001
Follow-up	Affirmation	36.7 $\pm$ 8.6	29.3 $\pm$ 8.6	33.0 $\pm$ 9.3	Intervention p=0.022	t=3.209
		(24-50)	(17-50)	(17-50)	Control p=0.260	p=0.002
					Total p ^a =0.200	
	Birth Control	13.6 $\pm$ 2.2	11.8 $\pm$ 4.5	12.7 $\pm$ 3.6	Intervention p=0.001	U=329.00
		(7-15)	(3-15)	(3-15)	Control p=0.001	Z=-0.913

				Total p ^a =0.001	p=0.361
Communion	13.5 ± 4.2 (6-21)	16.8 ± 5.8 (5-25)	15.1 ± 5.2 (5-25)	Intervention p=0.185 Control p=0.285	t=-2.424 p=0.019
				Total p ^a =0.200	
Instrumentality	20.6 ± 3.4 (14-24)	14.7 ± 4.5 (5-25)	17.7 ± 4.9 (5-25)	Intervention p=0.002 Control p=0.520	t=5.489 p=0.001
				Total p ^a =0.200	

t= Student T Test, ^a Kolmogorov-Smirnov Tests of Normality,

Table 3. Effect Size Distribution for the Sexual Myths Scale and Hendrick Sexual Attitudes Scale

	Independent Variables and Interactions	Sum of Squares (SS)	df	Mean Square	F / p	η_p^2
TOTAL SMS	Between-Groups					
	Group	168.806	1	168.806	F: 1.613, p= 0.210	
	Error	5547.081	53	104.662		
	Within-Groups					
	Time	369.065	1.783	206.995	F: 3.239, p= 0.058	
	Time x Group	555.053	1.783	311.309	F: 4.871, p= 0.012	0.384¹
	Error	6039.105	94.497	63.908		
HSAS Affirmation	Between-Groups					
	Group	237.829	1	237.829	F:7.754, p=0.007	0.128²
	Error	1625.597	53	30.672		
	Within-Groups					
	Time	456.513	2.000	228.256	F:5.127, p=0.007	0.188¹
	Time x Group	657.638	2.000	328.814	F:7.386, p=0.001	0.122²
	Error	4718,893	106.00	44.518		
HSAS Communion	Between-Groups					
	Group	43.593	1	43.593	F:3.684, p=0.060	
	Error	627.085	53	11.832		
	Within-Groups					
	Time	47.789	1.937	24.666	F:2.021, p=0.139	
	Time x Group	116.589	1.937	60.176	F:4.929, p=0.010	0.185¹
	Error	1253.520	102.68	12.207		
H S A S	Between-Groups					

Group	228.000	1	228.000	F:35.925, p=0.001	0.404¹
Error	336.372	53	6.347		
Within-Groups					
Time	202.472	2.000	101.236	F:12.359, p=0.001	0.189¹
Time x Group	493.018	2.000	246.509	F:20.094, p=0.001	0.362¹
Error	868.267	106.00	8.191		

*SMS=Sexual Myths Scale, HSAS: Hendrick Sexual Attitudes Scale,
F: 2x3 Factorial Repeated Anova Huynh-Feldt Tests; Mauchly's Sphericity= $p < 0.05$, Box's Test of Equality of Covariance Matrices $p > 0.05$, η_p^2 : Partial Eta Square; ¹: Large ²:Medium

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ ÖĞRENCİLERİNİN FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİNE GÖRE BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARI

Özlem Albayrak¹, Kübra Berber²

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Rize, Türkiye, ozlemask82@hotmail.com, 0000-0002-9167-307X

²Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Rize, Türkiye, kubra.berber@erdogan.edu.tr, 0000-0002-6887-4623

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği, bireylerin, ailelerin ve toplumun ruh sağlığını iyileştirme ve psikososyal destek sağlama konusunda bilgi sağlayan bir derstir. Hemşirelik süreci, sağlıklı/hasta bireylerin bakım gereksinimlerini belirlemek ve bireye özgü bakım sağlamak için eleştirel düşünme süreçlerini içeren sistematik bir problem çözme yöntemidir. Bu çalışma, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersini alan öğrencilerin Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri'ne (FSÖ) göre belirledikleri hemşirelik tanılarını incelemek amacıyla yürütüldü.

Yöntem: Retrospektif tanımlayıcı çalışmanın evreni, bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümü'nde ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi öğrencilerini oluşturdu. Örneklem seçimi yapılmadı ve veriler öğrencilerin dönem sonunda Google Classroom'a ödev olarak yükledikleri 94 bakım planı ile toplandı. Hemşirelik tanıları FSÖ'ye göre sınıflandırıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanıldı.

Sonuçlar: Çalışmada FSÖ'ye göre hemşirelik tanıları incelendiğinde, 11 örüntüde 94 farklı olmak üzere toplam 797 hemşirelik tanısı belirlendi. En çok tanı “Beslenme-Metabolizma” örüntüsünde iken, en az tanı “Cinsellik ve Üreme” ile “Değerler ve İnançlar” örüntüsü olarak belirlendi. Öğrencilerin en çok “Uyku düzeninde bozulma” 65(%8,15), “Enfeksiyon riski” 64(%8,03) ve “Anksiyete” 54(%6,71) tanılarını kullandıkları belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin belirledikleri tanıların çoğu fiziksel ihtiyaçlarla ilgili olmasının yanı sıra, bütüncül hemşirelik bakımını karşılayabilecek düzeyde psikososyal bakım ihtiyaçlarını belirleme becerileri kısmen daha düşüktür. Belirledikleri tanımlarla Konsültasyon-Liyezon Psikiyatri (KLP) hemşireliği ve bütüncül bakımla uyumlu oldukları söylenebilse de, bütüncül bakım için psikososyal ihtiyaçları belirleme becerilerinin artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Keywords: Fonksiyonel sağlık örüntüleri, Hemşirelik öğrencisi, Hemşirelik süreci, Psikiyatri

NURSING DIAGNOSES DETERMINED BY STUDENTS OF MENTAL HEALTH AND DISEASES NURSING COURSE ACCORDING TO FUNCTIONAL HEALTH PATTERNS

Özlem Albayrak¹, Kübra Berber²

¹Recep Tayyip Erdoğan University Faculty of Health Sciences, Fundamental of Nursing Rize, Turkey,
ozlemask82@hotmail.com, 0000-0002-9167-307X

²Recep Tayyip Erdoğan University Faculty of Health Sciences, Psychiatric Nursing, Rize, Turkey,
kubra.berber@erdogan.edu.tr, 0000-0002-6887-4623

ABSTRACT

Intraduction and Aim: Mental Health and Disease Nursing is a course that provides information on improving the mental health of individuals, families and society, and providing psychosocial support. The nursing process is a systematic problem-solving method that includes critical thinking processes to determine the care needs of healthy/sick individuals and to provide individual-specific care. This study was conducted to examine the nursing diagnoses determined by nursing students studying Mental Health and Disease Nursing according to the Functional Health Patterns (FHP).

Methods: The universe of this retrospective descriptive study was conducted with students of the Mental Health and Disease Nursing course in the Nursing Department of a state university. No sample selection was made, and 94 care plans uploaded by students to Google Classroom at the end of the semester were collected. Nursing diagnoses were classified according to FHP. Descriptive statistics were used in the analysis of the data.

Results: When nursing diagnoses were examined according to FHP in the study, a total of 797 nursing diagnoses were identified, 94 different in 11 patterns. While "Nutritional-Metabolism" was the most diagnosed pattern, "Sexuality and Reproduction" and "Values and Beliefs" were determined to be the least diagnosed patterns. It was determined that students used the most diagnoses as " Disturbance in sleep pattern" 65(8.15%), " Risk for infection" 64(8.03%) and "Anxiety" 54(6.71%).

Conclusion and Recommendations: In addition to the fact that the diagnoses determined more frequently by students are related to physical needs, their ability to determine psychosocial care needs at a level that can meet holistic nursing care is partly lower. Although it can be said that they are compatible with Consultation-Liaison Psychiatry (CLP) nursing and holistic care with the diagnoses they have determined, it is thought that their skills in determining psychosocial needs should be increased for complete care.

Keywords: Functional Health Patterns, Nursing Process, Nursing Student, Psychiatric

INTRODUCTION

One of the main fields of nursing is mental health and diseases nursing. Human is a being with biological, physical, emotional, social, cultural and spiritual needs. In order for human beings to be healthy, they should be evaluated holistically and their needs should be met.¹ Mental health and diseases nursing is a course in which information is given to improve the mental health of the individual, family and society and to provide psychosocial support. One of the most important tools in transferring nursing theoretical knowledge to practice is the nursing process.¹⁻³ The process is a systematic problem-solving method that includes critical thinking, creativity, and decision-making processes that require research to determine the health care needs of a healthy / sick individual and to provide individual-specific care.^{1,2,4} The nursing process consists of five consecutive stages: data collection, determining the nursing diagnosis, planning, implementation and evaluation.¹⁻⁴

In the first stage of the process, various models have been developed by theorists to ensure systematic and comprehensive collection of data from healthy/patient individuals/families. One of these models is the Functional Health Patterns(FHP) model. The FHP model was developed 1982 and identified 11 patterns that provide a holistic and comprehensive assessment of individuals.^{5,6} These are health perception and health management, nutrition-metabolism, excretion, activity-exercise, sleep-rest, cognitive perception, self- perception, role relationship, sexuality and reproduction, coping-stress, belief-values.⁵

The second stage of the nursing process is the determination of nursing diagnoses.⁵ Today, the classification of nursing diagnoses has been developed by the North American Nursing Diagnosis Association (International-NANDA-I) for the use of professional nurses. The aim of NANDA-I is to create a common international terminology for the health problems of nurses with the nursing diagnoses it determines. NANDA identifies possible or real problems in the individual and determines how to name them.^{2,5} Within the scope of the mental health and diseases nursing course that nursing students take in the fourth grade, it is important to determine the nursing diagnoses that they determine within the scope of drawing attention to the mental aspects of patients.

Aim:

This study was conducted to examine the nursing diagnoses determined by nursing students taking Mental Health and Diseases Nursing according to the FHP.

MATERIAL METHOD

Type of research

The study was planned as a retrospective descriptive study.

Population and Sample of the Study

The research was examined with the care plans of 95 students enrolled in the Mental Health and Diseases Nursing course at the Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Recep Tayyip Erdoğan University in the fall semester of the 2024-2025 academic year. No sample selection was made in the study and the care plans of the students who prepared a care plan within the scope of the application and submitted the application file were included in the study. One student was absent and 94 care plans uploaded to Google classroom at the end of the semester were evaluated.

Data Collection Tools

In the study, "Care Plan Assignment" and "Diagnosis Form" were used to collect data.

Maintenance Plan Assignment

The assignment is a form that includes information such as the gender of the student nurse, the service where she practiced, the clinic of the patient to whom she gave the care plan.

Diagnosis Determination Form

It is a form prepared by the researcher in which the nursing diagnoses determined by the students according to the FHP are recorded.

Data collection

The data of the study were obtained by examining the care plan files prepared by the students within the scope of the Psychiatric Nursing Practice course. In the university where the study was conducted, the mental health and diseases nursing course is carried out as 4 hours theoretical and 12 hours practical in the 7th semester. Students are provided to maintain care by using the data form prepared in accordance with the FHP in the application processes of the course.

In the province where this study was conducted, there was only one women's psychiatry clinic in the institution where the students practiced, so the students practiced in the general inpatient clinics of the education and research hospital within the scope of the mental health and diseases nursing course. Students practiced in clinics such as internal medicine, oncology, chest diseases, gynecology, orthopedics, general surgery, otorhinolaryngology, ophthalmology and dermatology, neurosurgery, neurology, cardiology, cardiovascular surgery. Within the scope of the mental health and diseases nursing course, students practiced for 12 weeks in two 6-week rotations, one and a half days a week. From the first clinical practice week to the last clinical practice week, the students were evaluated in writing and/or orally every week on the care plans they created for the patients they cared for. Feedback was given by the investigators about their correct and incorrect points. Students were allowed to upload their last care plans to Google classroom as homework. It was reported in writing and orally at the implementation meeting at the beginning of the semester that the care plans had a 30% slice in the content of the implementation evaluation grade. The study was re-examined by the

researchers for the study after the application grade was evaluated and graded. The nursing diagnoses in the care plan were grouped according to FHP and the nursing diagnoses determined by NANDA were analyzed by the researchers. The nursing diagnoses identified by the students in the submitted nursing care plans were analyzed and grouped according to FHP. Only correctly identified nursing diagnoses were included in the study.

RESULT

The mean age of the students included in the study was 22.27 ± 1.23 years and 76.6% were female. The clinics and rotations in which the students practiced within the scope of the Mental Health and Disease Nursing Practice course are shown in Table 1. When the clinics to which the students submitted care plans were examined, it was found that the most common clinics were cardiology with 11.7%, oncology with 10.6% and internal medicine with 9.6%, and the least common clinics were general surgery, ophthalmology, dermatology and emergency with 1.1% (Table 2).

Table 1. Descriptive characteristics of the students and the clinics where they practiced

	Mean $\pm$ SD Min.- Max.	N (94)	%	
Age	22.27 $\pm$ 1.23 (21-27)			
Gender				
1. Female		72	76.6	
2. Male		22	23.4	
Clinics	1. Rotation	2. Rotation		
1. Medicine	5	5.3	5	5.3
2. Internal medicine - subspecialties	5	5.3	5	5.3
3. Oncology	5	5.3	5	5.3
4. Palliative	4	4.3	4	4.3
5. Eye and dermatology	5	5.3	4	4.3
6. Ear Nose Throat	4	4.3	3	3.2
7. Urology	4	4.3	4	4.3
8. Psychiatry	3	3.2	3	3.2
9. Physical	4	4.3	4	4.3
10. Infection	2	2.1	3	3.2
11. Brain surgery	4	4.3	4	4.3
12. Chest diseases	5	5.3	5	5.3
13. Orthopedics	5	5.3	5	5.3
14. General Surgery	4	4.3	5	5.3
15. Thoracic surgery	4	4.3	4	4.3
16. Cardiology	8	8.5	8	8.5
17. Cardio Vascular Surgery	4	4.3	4	4.3
18. Neurology clinic+ stroke	4	4.3	4	4.3
19. Gynecology and Obstetrics	4	4.3	4	4.3
20. Emergency	6	6.4	6	6.4
21. Community Mental Health Center	5	5.3	5	5.3
94		100	94	100

Table 2. Where students provided care plans within the scope of the mental health and diseases nursing practice course

Clinic Where Care Plan is Given	n	%
1. Cardiology	11	11.7
2. Oncology	10	10.6
3. Internal Medicine subspecialties	9	9.6
4. Neurology clinic+ stroke	7	7.4
5. Medicine	6	6.4
6. Chest diseases	6	6.4
7. Psychiatry	6	6.4
8. Palliative	6	6.4
9. Gynecology and Obstetrics	5	5.3
10. Orthopedics	5	5.3
11. Physical	4	4.3
12. Cardio Vascular Surgery	3	3.2
13. Thoracic surgery	3	3.2
14. Infection	3	3.2
15. Brain surgery	3	3.2
16. The Ear, Nose and Throat	2	2.1
17. Urology	2	2.1
18. General Surgery	1	1.1
19. Eye and dermatology	1	1.1
20. Emergency	1	1.1
	94	100

A total of 797 nursing diagnoses were recorded in 94 different NANDA nursing diagnoses and 11 patterns in the care plans created according to FHP model for the patients they cared for within the scope of Mental Health and Diseases Nursing practice. While 21 different diagnoses were identified for "Nutritional-Metabolism" the most, only one diagnosis was identified for "Sexuality and Reproduction" and "Beliefs and Values" the least. The students were found to use the diagnoses "Risk for infection" 64(8.03%) and "Disturbance in sleep pattern" 65(8.15%) the most (Table 3).

Table 3. Nursing diagnoses identified by the students

FHP and Nursing Diagnoses	N	%
A. Health perception-health management		
1. Risk for adult falls	45	5.65
2. Ineffective health maintenance behaviors	9	1.13
3. Risk for injury	3	0.38
4. Risk-prone health behavior	2	0.25
5. Risk for aspiration	2	0.25
6. Risk for contamination	1	0.13
7. Risk for physical trauma	1	0.13
B. Nutritional-metabolism		
1. Risk for infection	64	8.03
2. Imbalanced nutrition: less than body requirements	35	4.39
3. Impaired tissue integrity	16	2.00
4. Excess fluid volume	14	1.75
5. Risk for impaired oral mucous membrane integrity	12	1.51

6. Impaired skin integrity	12	1.51
7. Risk of impaired skin integrity	11	1.38
8. Risk for electrolyte imbalance	7	0.88
9. Risk for deficient fluid volume	4	0.50
10. Obesity	3	0.38
11. Risk for impaired tissue integrity	3	0.38
12. Impaired swallowing	3	0.38
13. Adult pressure injury	2	0.25
14. Overweight	2	0.25
15. Risk for impaired liver function	2	0.25
16. Deficient fluid volume	2	0.25
17. Risk for imbalanced fluid volume	2	0.25
18. Hyperthermia	1	0.13
19. Readiness to strengthen nutrition	1	0.13
20. Interrupted breastfeeding	1	0.13
21. Electrolyte imbalance	1	0.13
C. Excretion		
1. Constipation	13	1.63
2. Risk for constipation	10	1.25
3. Impaired urinary elimination	5	0.63
4. Mixed urinary incontinence	2	0.25
5. Diarrhea	1	0.13
6. Perceived constipation	1	0.13
D. Activity-exercise		
1. Self-care deficit	26	3.26
2. Impaired physical mobility	23	2.88
3. Risk for bleeding	22	2.76
4. Decreased activity tolerance	22	2.76
5. Impaired spontaneous ventilation	20	2.50
6. Risk for unstable blood glucose level	16	2.00
7. Decreased cardiac output	9	1.13
8. Ineffective airway clearance	8	1.00
9. Risk for decreased cardiac tissue perfusion	6	0.75
10. Impaired gas exchange	4	0.50
11. Dressing self-care deficit	3	0.38
12. Risk for decreased cardiac output	2	0.25
13. Ineffective home maintenance behaviors	2	0.25
14. Toileting self-care deficit	2	0.25
15. Feeding self-care deficit	1	0.13
16. Risk for ineffective peripheral tissue perfusion	1	0.13
17. Ineffective peripheral tissue perfusion	1	0.13
18. Impaired spontaneous ventilation	1	0.13
19. Decreased participation in recreational activities	1	0.13
20. Risk for unstable blood pressure	1	0.13
E. Sleep-rest		
1. Disturbance in sleep pattern	65	8.15

2. Insomnia	5	0.63
F. Cognitive perception		
1. Acute pain	39	4.89
1. Disturbed thought process	10	1.25
3. Deficient knowledge	9	1.13
4. Chronic pain	9	1.13
5. Nausea	7	0.88
6. Acute confusion	3	0.37
7. Impaired memory	1	0.13
8. Readiness for enhanced knowledge	1	0.13
G. Self-perception		
1. Anxiety	54	6.71
2. Fatigue	16	2.00
3. Disturbed body image	12	1.51
4. Fear	8	1.00
5. Death anxiety	6	0.75
6. Situational low self-esteem	3	0.38
7. disturbed personal identity	3	0.38
8. Hopelessness	3	0.38
9. Self-neglect	2	0.25
10. Risk for Powerlessness	1	0.13
11. Readiness for enhanced hope	1	0.13
H. Role relationship		
1. Impaired communication	12	1.51
2. Impaired social interaction	5	0.63
3. Interrupted family processes	5	0.63
4. Risk for loneliness	4	0.50
5. Social isolation	4	0.50
6. Dysfunctional family processes	4	0.50
7. Impaired verbal communication	3	0.38
8. Ineffective role performance	2	0.25
9. Suffering	1	0.13
10. Risk for impaired parenting	1	0.13
İ. Sexuality and reproduction		
1. Ineffective sexuality pattern	2	0.25
J. Coping-stress		
1. Ineffective coping	14	1.76
2. Stress overload	5	0.63
3. Risk for self-mutilation	4	0.50
4. Risk for suicidal behavior	3	0.38
5. Risk for other-directed violence	2	0.25
6. Impaired mood regulation	1	0.13
K. Beliefs and values		
1. Impaired religiosity	3	0.38
	797*	100

*One diagnosis was used more than once.

In the Health Perception-Health Management, "Risk of Falling-Adult" is the most common diagnosis 45(5.65%), in the Nutritional-Metabolism "Risk for infection" 64(8.03%), in the Excretion "Constipation" 13(1.63%), "Self-care Deficit" 26(3.26%) in Activity-Exercise, "Disturbance in Sleep Pattern" 65(8.15%) in Sleep and Rest and "Acute Pain" 39(4.89%) in Cognitive Perception. "Anxiety" in Self-Perception 54(6.71%), " Impaired Communication " in Role Relationship 12(1.51%), " Ineffective sexuality pattern " in Sexuality and Reproduction 2(0.25%), " Ineffective coping" with 14(1.76%) in the Coping Style, and "Impaired religiosity " with 3(0.38%) in the Beliefs and Values (Table 3).

DISCUSSION

The nursing process is a tool for conducting nursing care in a systematic framework. Nursing diagnoses are nursing decisions based on the reactions of the individual, family or community to actual or potential health problems/life processes. In this study, which was conducted to examine the nursing diagnoses determined by the student nurses according to the FHP model in the implementation of the Mental Health and Diseases Nursing course, the students' status of providing holistic care to the patients was examined

In our study, 94 different diagnoses and a total of 797 nursing diagnoses were determined. In the study conducted with students of the Department of Obstetrics and Gynecology, 39 different diagnoses and a total of 1636 nursing diagnoses were determined by the students. In the study conducted with students taking the psychiatric nursing practice course, a total of 495 nursing diagnoses, 49 different in 11 patterns, were identified.³ It was found that students taking the Pediatric Nursing Course used 83 different nursing diagnoses and a total of 561 nursing diagnoses.⁷

In the study, one diagnosis was determined for values and beliefs and sexuality pattern. In some studies, it was observed that no diagnosis was made for the pattern of values and beliefs.^{3,8} However, in the study conducted with students taking the obstetrics and gynecology course, a total of 214 diagnoses were determined with 6 different diagnoses in the sexuality and reproduction pattern.⁸ This is thought that students make better evaluations of the subjects in field courses. On the other hand, since beliefs and values were not culturally questioned, it was evaluated that this pattern remained empty because the diagnosis could not be determined.

In our study, it was determined that the diagnosis of "disturbance in sleep pattern" was used the most. In some studies, the diagnosis of "Risk for infection" was the most commonly used diagnosis.^{3,7,8} In a study, "disturbance in sleep pattern" was the most common diagnosis of students in Psychiatry and Consultation-liaison psychiatry clinics.¹ In a study using the activities of daily living model, students were mostly diagnosed with the activity of providing and maintaining a safe environment

and the most common diagnosis was "disturbance in sleep pattern".² In our study, the nutritional and metabolic pattern of the FSS model was diagnosed the most. There are studies supporting our study.³ In a different study, the most diagnosis was determined in the Health Perception and Health Management Style.⁸ Looking at the studies on the subject in the literature; it is noticeable that students determine diagnoses for physiological needs that are easy to evaluate in the patients they care for.

In the patterns that can be associated with psychosocial care in our study; 109 diagnoses, 54 of which were Anxiety in the form of self-perception, 14 diagnoses of ineffectiveness in coping in the form of coping, and a total of 29 diagnoses were determined by the students. Again, while they identified the diagnosis of impaired communication with 12 diagnoses in the form of role relationship, they identified a total of 41 diagnoses in this pattern. When evaluated with similar studies, it is seen that the use of diagnoses indicating psychosocial care needs increases with the effect of taking a field course.^{3,7,8}

Within the scope of mental health and diseases nursing practice, it was observed that they frequently determined a nursing diagnosis for the physiological problems of the patients they cared for in general clinics. At the same time, it was determined that they evaluated the patients psychosocially and evaluated the patients within the scope of consultation and liaison nursing, which is one of the outcomes of the course. Even when the correct commands were entered, ChatGPT was able to determine the physical needs of the patient in general, but could not make nursing diagnoses that diagnose some psychosocial needs.⁹ As seen in this data, even the developing technology may be insufficient to diagnose the psychosocial and spiritual needs addressed in the psychiatric and mental health nursing care plan. It is a priority to collect the data obtained to determine psychosocial care needs by actively using interview and observation skills. It is thought that the rate of identification of psychosocial needs will increase with the acquisition of these skills within the scope of mental health and diseases course.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

As a result, although the students who provided care in general wards within the scope of the mental health nursing course used more diagnoses in determining physical needs, the fact that they were able to determine psychosocial care needs shows that they have both holistic approach skills and partial compliance with CLP nursing. It is important to use the nursing process, which is indispensable for professional nursing care. It is recommended that students' skills in determining nursing diagnoses should be increased, especially in terms of psychosocial needs, and that the psychosocial and spiritual aspects of individuals should be emphasized and evaluated with holistic care in the courses.

REFERENCES

1. Tasdemir G, Kizilkaya M. Evaluation of NANDA Nursing Diagnoses of Healthcare College Final Year Students During the Clinical Application of the Mental Health and Disease Nursing Course. *Int J Hum Sci.* 2013;10(1):246-257.
2. Körpe G, İnangil D, Irmak Vural P. Ruh Sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi klinik uygulamasında öğrencilerin belirledikleri NANDA-I tanıların değerlendirilmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilim* 2019;2(2):51-66. <https://dergipark.org.tr/en/pub/husagbilder/issue/47250/510614>
3. Kaçmaz ED, Tektaş P. Öğrenci Hemşirelerin Genel Kliniklerde Konsültasyon -Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliğine Yönelik Belirledikleri Hemşirelik Tanılarının İncelenmesi Investigation of Nursing Diagnosis of Student Nurses for Consultation-Liesonal Psychiatric Nursing in General. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Derg.* 2023;6:665-672. doi:10.38108/ouhcd.1205221
4. Basit G. Guide to Care: Nursing Process. *J Gen Heal Sci.* 2020;2(2):77-90.
5. Sabancıoğulları S, Ata E, Kelleci M, Doğan S. Bir Psikiyatri Kliniğinde Hemşireler Tarafından Yapılan Hasta Bakım Planlarının Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli ve NANDA Tanılarına Göre Değerlendirilmesi. *Psikiyatr Hemşireliği Derg - J Psychiatr Nurs.* 2011;2(3):117-122.
6. Temel M, Kutlu FY. Functional Health Pattern Model Based Care Plan for a Depression Diagnosed Patient. *Florence Nightingale Hemşirelik Derg.* 2019;27(1):91-103. doi:10.26650/fnfn287469
7. Aşkan F, Sekmen R. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersini Alan Öğrencilerin Klinik Uygulamalarında Belirledikleri Hemşirelik Tanılarının İncelenmesi Investigation of. *Yaşam Boyu Hemşirelik Derg.* 2024;5(2):56-71.
8. Karaçay Yıkar S, Nazik E. Kadın Hastalıkları ve Doğum Dersini Alan Öğrenci Hemşirelerin Belirledikleri Hemşirelik Tanıları ve Hemşirelik Tanılarını Algılama Durumlarının Belirlenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilim Derg.* 2023;3(3):315-325. doi:10.56061/fbujohs.1214634
9. Akgün BM. Psikiyatri ve Ruh Sağlığı Hemşireliği Bakım Planı Oluştururken ChatGPT 'yi Bir Destek Aracı Olarak Kullanmak. *Yaşam Boyu Hemşirelik Derg.* 2024;5(2):145-162.

ERGEN RUH SAĞLIĞINDA İKİ ÖNEMLİ DEĞİŞKEN: EBEVEYN TUTUMU VE SOSYAL MEDYA

Havva Kaçan¹, Şevval Yeyit²

¹Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, hkacan@kastamonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2493-3051

²Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, sevvalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

ÖZET

Giriş-Amaç: Ebeveyn tutumları ve ergenlerin sosyal medya kullanımı, ergenlerin ruh sağlığı üzerinde özellikle anksiyete ve depresyon semptomlarının görülmesinde önemli etkilere sahip olabilir. Bu derlemede ergen ruh sağlığında ebeveyn tutumları ve sosyal medyanın etkisinin literatür çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Ergenlik döneminde ebeveyn tutumları ve sosyal medya odaklı yaklaşımlarına yönelik araştırmalar "Parental approaches" "adolescent mental health" "social media" kelimeleriyle veri tabanlarında taranmıştır.

Bulgular: Yapılan çalışmalara bakıldığında Lok ve diğerlerinin (2017) lise son sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada ebeveyn tutumları ve ebeveynlerin birlikte yaşamasının, Nesi ve diğerlerinin (2015) ergenlik dönemindeki çocuklarla yaptığı teknoloji tabanlı davranışları belirleme çalışmasında teknoloji bağımlılığının, Beeres ve diğerlerinin (2021) İsveçli ergenlik dönemindeki çocuklarla yaptığı çalışmada sosyal medya bağımlılığının daha fazla ruhsal soruna yol açtığı belirtilmiştir. Çoban ve Kısa (2020)'nin lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada ebeveyn tutumlarının ergenlerde sosyal anksiyete gelişiminde etkili olduğu belirlenmiştir. Benzer olarak Geniş ve Ayaz Alkaya (2023)'nin 14-17 yaş örnekleminde yaptığı çalışmada otoriter ebeveyn tutumunun sosyal anksiyeteyi, ihmalkâr ebeveyn tutumunun ise dijital oyun bağımlılığını arttırdığı belirtilmiştir. Ebeveyn tutumlarının ergen ruh sağlığına etkisine bakıldığında, çalışmalarda ebeveyn ilişkileri yakın olanlarda ergen ruh sağlığının daha olumlu, ebeveyn reddi deneyimleyenlerin yüksek sosyal medya kullanımı olduğu belirtilmiştir [15]. Bu durum Sosyal medya kullanımı açısından incelendiğinde bir çalışmada ergenlerin %92,9'sinin en az bir sosyal medya hesabı olduğu ve %70,8 ebeveynleri tarafından hesaplarının takip edildiği belirlenmiştir. Ebeveyn rehberliğinde sosyal medya kullananlara ilişkin çalışmalara göre depresyon ve anksiyete semptomları daha az görülmektedir [16]. Farklı bir çalışmada ergen ebeveynlerinin, beden imajı kaygısını tetikleyen sosyal medyayı takip etmenin güncel kalmak ve olumsuz etkilerin farkında olmak için önemli olduğuna vurgu yaptıkları belirtilmiştir [20]. Çalışmalarda ebeveynlerin sosyal medya kullanımının ergenleri olumsuz etkilediği, ebeveyn tutumunun ve ergenlerde saldırganlığın sosyal medya bağımlılığında aracı role

sahip olduğu belirtilmektedir [21,22]. Ayrıca sosyal medyanın ergenlerde intihar, uyku problemleri, zihinsel problemleri tetikleyebileceği çalışmalarda vurgulanmaktadır. Literatürde ergenlerin ruh sağlığına ilişkin sosyal medya odaklı yolların sosyal medyanın doğru kullanımının aidiyet, kişisel ifade ve sosyal destek için fırsatlar sunabileceği, ebeveyn tutumlarına olumlu etkiye sahip uygulamaların varlığına vurgu yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Ergenlerin ruh sağlığında ebeveyn tutumları ve doğru sosyal medya kullanımının iki önemli değişken olduğunu söyleyebiliriz. Bu noktada ebeveynler ve ergenler için doğru sosyal medya kullanımı ve ebeveyn tutumları geliştirme stratejilerine yönelik eğitimler planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Tutumu, Ergen Ruh Sağlığı, Sosyal Medya

TWO IMPORTANT VARIABLES IN ADOLESCENT MENTAL HEALTH: ATTITUDES OF PARENTS AND SOCIAL MEDIA

*Havva Kaçan*¹, *Şevval Yeyit*²

¹ Kastamonu University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kastamonu University Central Campus, Kastamonu, Turkey, hkacan@kastamonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2493-3051

² Kastamonu University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kastamonu University Central Campus, Kastamonu, Turkey, sevvalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Parental attitudes and adolescents' use of social media might have significant impacts on the mental health of adolescents, especially on the symptoms of anxiety and depression. This review aims to examine the impacts of parental attitudes and social media on adolescent mental health based on literature data.

Method: Previous studies conducted on parental attitudes and social media-focused approaches during adolescence were searched in databases with the keywords “Parental approaches”, “adolescent mental health”, and “social media”.

Results: When previous studies were evaluated, it was found that parental attitudes and parents living together in the study conducted by Lok et al. (2017) with high school seniors, technology addiction in the study conducted by Nesi et al. (2015) with adolescent children to determine technology-based behaviors, and social media addiction in the study conducted by Beeres et al. (2021) with Swedish adolescent children reported more mental problems. It was also reported in the study conducted by Çoban and Kısa (2020) with high school students that parental attitudes were effective in the development of social anxiety in adolescents. Similarly, in another study conducted by Geniş and Ayaz Alkaya (2023) with a sample of 14-17 years, it was reported that authoritarian parental attitudes increased social anxiety, and negligent parental attitudes increased digital game addiction. When the effects of parental attitudes on adolescent mental health were evaluated, it was found that adolescent mental health was more positive in those with close parental relationships, and those who experienced parental rejection had high social media use. When this was examined in terms of social media use, it was found in a study that 92.9% of adolescents had at least one social media account and 70.8% of their accounts were followed by their parents. Based on studies conducted on those who used social media with parental guidance, depression, and anxiety symptoms were found to be less common. In a different study, it was found that parents of adolescents emphasized that following social media, which triggered body image anxiety, was important to stay up-to-date and be aware of negative effects. Studies also indicated that parents' social media use negatively affected adolescents, and parental attitudes and aggression in adolescents had mediating roles in social media addiction. Previous studies also emphasized that social media might trigger suicide, sleep problems, and mental

problems in adolescents. In the literature, it is emphasized that social media-focused methods regarding the mental health of adolescents can provide opportunities for belonging, personal expression, and social support and that some applications have positive effects on parental attitudes.

Conclusion and Recommendations: It is possible to argue that parental attitudes and correct social media use are two important variables in the mental health of adolescents. At this point, it is recommended that training activities be planned for parents and adolescents on correct social media use and parental attitude development strategies.

Keywords: Parental Attitude, Adolescent Mental Health, Social Media

GİRİŞ

Ergenlik dönemi, duygudurumun en fazla dalgalanmayı gösterdiği, risk almanın zirvede olduğu, kişisel çatışmalarının yaşandığı ve depresyon gibi ruhsal bozuklukların genellikle ortaya çıktığı yaşam dönemidir [1]. Ergenlerin sosyal medya kullanımına bakıldığında; İngiltere, Amerika ve Avrupa'da yaklaşık %83'lere varan ergenin akıllı telefona sahip olduğu ve neredeyse %99'unun haftada 20 saatten fazla internet kullanımının olduğu belirlenmiştir [2,3,4]. Ergenlerin sosyal medya kullanımı ve Ebeveyn tutumları, ergenlerin ruh sağlığı üzerinde özellikle anksiyete ve depresyon semptomlarının görülmesinde önemli etkilere sahip olabilir. Ayrıca ergenlerde sosyal medya kullanımının düşük benlik saygısı, kaygı ve depresif semptomlar ile ilişkilendirilmektedir. Literatürdeki kanıtlar nedeniyle ebeveynler sosyal medyanın, ruhsal ve zihinsel sağlık problemlerine sebep olabileceği endişesi taşıyabilmektedir. Ergenlerde sosyal medya kullanımı çeşitli olumsuz etkilere sahip olabildiği gibi literatürde olumlu etkileri olabileceği de belirtilmektedir. Bu olumlu etkiler, sosyal medyanın izolasyonu azaltma, sosyal becerileri geliştirme ve sürekli iletişim için bir platform sağlama gibi nitelendirilebilir. Sosyal medyanın olumlu veya olumsuz etkileri kullanım amacı ve süresine göre farklılık gösterebilmektedir [5]. Sosyal medya bağımlılığının oluşmasında ve süre yönetiminde ebeveynlerin ergenler üzerinde rolü olabilir. Örneğin ebeveynlerin ergenler ile birlikte sosyal medyada gezinmesinin veya medya ile ilgili aktif tartışmalar yapabilmesinin ergenin sosyal medya kullanımında beceri geliştirmesine katkı sağladığı vurgulanmaktadır [5]. Sosyal medya kullanımı kapsamında ergenler, ebeveynlerinin onları anlamadığını ve sosyal medyayı kullanmadıklarında ya da sınırlı kullandıklarında sürekli bir şeyleri kaçırdıklarını belirtmektedir [6]. Buna göre ebeveynin sosyal medya kullanımında destekleyici veya rehber rolünde olması, ergenlerin ruh sağlığında sosyal medyanın oluşturabileceği olumsuz etkiler anlamında koruyucu bir faktör olabilir [5]. Literatürde de ebeveynlik tutumları ve aile dinamiklerinin ergenlerin sosyal medya kullanım davranışlarını şekillendirmede kritik rol oynadığı ortaya konulmuştur [7]. Bu durumda ergenlerde ruh sağlığı, ebeveyn tutumu ve sosyal medyadan olumlu ve olumsuz şekillerde tek başına veya birlikte etkilenebilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu derlemede, güncel çalışmalarda ergen ruh sağlığında ebeveyn tutumları ve sosyal medyanın etkisinin literatür çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Ergenlik döneminde ebeveyn tutumları ve sosyal medya odaklı yaklaşımlarına yönelik araştırmalar "Parental approaches" "adolescent mental health" "social media" kelimeleriyle Pubmed, Google Akademik, Science Direct veri tabanlarında taranmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Yapılan çalışmalara bakıldığında Lok ve diğerlerinin (2017) lise son sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada ebeveyn tutumları ve ebeveynlerin birlikte yaşamasının [8], Nesi ve diğerlerinin (2015) ergenlik dönemindeki çocuklarla yaptığı teknoloji tabanlı davranışları belirleme çalışmasında teknoloji bağımlılığının [9], Beeres ve diğerlerinin (2021) İsveçli ergenlik dönemindeki çocuklarla yaptığı çalışmada sosyal medya bağımlılığının [10] daha fazla ruhsal soruna yol açtığı belirtilmiştir. Ergenlerde aşırı sosyal medya kullanımının uyku kalitesiyle ilişkilendirildiği bir çalışmada gençlerde aşırı sosyal medya kullanımının düşük uyku kalitesi ve olumsuz ruh sağlığına neden olduğu belirlenmiştir [11]. Farklı bir çalışmada çocuk ve ergenlerde sosyal medya kullanımının siber zorbalık, bağımlılık, sağlıksız beslenme alışkanlıkları ve diğer fiziksel ve psikolojik sorunlarla da önemli ölçüde ilişkili olduğuna vurgu yapılmıştır [12]. Çoban ve Kısa (2020)'nin lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada ebeveyn tutumlarının ergenlerde sosyal anksiyete gelişiminde etkili olduğu belirlenmiştir [13]. Benzer olarak Geniş ve Ayaz Alkaya (2023)'nin 14-17 yaş örnekleminde yaptığı çalışmada otoriter ebeveyn tutumunun sosyal anksiyeteyi, ihmalkâr ebeveyn tutumunun ise dijital oyun bağımlılığını arttırdığı belirtilmiştir [14]. Lin ve diğerleri (2019)'nin yaptığı çalışmada ebeveynlerin ergenlik çağındaki çocuklarıyla sosyal medya kullanımında aktif olarak etkileşime girmelerinin ruh sağlığı açısından önemli olduğu vurgulanmıştır [5]. Ebeveyn tutumlarının ergen ruh sağlığına etkisine bakıldığında, çalışmalarda ebeveyn ilişkileri yakın olanlarda ergen ruh sağlığının daha olumlu, ebeveyn reddi deneyimleyenlerin yüksek sosyal medya kullanımı olduğu belirtilmiştir [15]. Bu durum Sosyal medya kullanımı açısından incelendiğinde bir çalışmada ergenlerin %92,9'sinin en az bir sosyal medya hesabı olduğu ve %70,8 ebeveynleri tarafından hesaplarının takip edildiği belirlenmiştir. Ebeveyn rehberliğinde sosyal medya kullananlara ilişkin çalışmalara göre depresyon ve anksiyete semptomları daha az görülmektedir [16]. Farklı bir çalışmada ergen ebeveynlerinin, beden imajı kaygısını tetikleyen sosyal medyayı takip etmenin güncel kalmak ve olumsuz etkilerin farkında olmak için önemli olduğuna vurgu yaptıkları belirtilmiştir [17]. Bu olumlu etkiye benzer şekilde Covid-19 salgını sırasında yapılan fenomenolojik bir çalışmada, sosyal medyanın salgın sürecinde ergenlerin ruh sağlığını çoğunlukla olumlu olarak etkilediği belirlenmiştir [18]. Amerika'da yapılan benzer bir covid-19 çalışmasında ise salgın sırasında oluşturulan sanal okulların ergenlerde daha fazla problemlili sosyal medya kullanımı ile sonuçlandığı bildirilmiştir [19]. Çevrimiçi sosyalleşmeye ilişkin bir çalışmada da aktif sosyal ağların ergenlerde sağlıklı psikolojik gelişimi doğrudan veya arkadaşlık kalitesini artırarak desteklediğini, ancak aile ilişkilerini azaltabileceği ve ergen ruh sağlığını olumsuz etkileyebileceği saptanmıştır [20]. Fakat diğer çalışmalarda ebeveynlerin sosyal medya kullanımının ergenleri olumsuz etkilediği, ebeveyn tutumunun ve ergenlerde saldırganlığın sosyal medya bağımlılığında aracı role sahip olduğu

belirtilmektedir [21,22]. Nitel bir çalışmada, sosyal medyanın aile iletişimini zedelediği, ebeveyn otoritesine zarar verdiği ve ergenlere ek stres faktörleri yüklediği gibi ebeveyn görüşlerine yer verilmiştir [23]. Ayrıca sosyal medyanın ergenlerde intihar, uyku problemleri, zihinsel problemleri tetikleyebileceği çalışmalarda vurgulanmaktadır [8, 24]. Son olarak, ergenlerin ruh sağlığına ilişkin sosyal medya odaklı yolların sosyal medyanın doğru kullanımının aidiyet, kişisel ifade ve sosyal destek için fırsatlar sunabileceği, ebeveyn tutumlarına olumlu etkiye sahip uygulamaların varlığına [25, 26] vurgu yapılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmalar, sosyal medya kullanımının ergen ruh sağlığı üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Olumsuz etkiler arasında uyku bozuklukları, anksiyete, depresyon, siber zorbalık ve sosyal medya bağımlılığı gibi problemler yer alırken [8,10,12], olumlu etkiler ise aidiyet duygusu, kişisel ifade özgürlüğü ve sosyal destek mekanizmaları geliştirmek şeklinde belirtilmektedir [25, 26]. Ergenlerin ruh sağlığında ebeveyn tutumları ve doğru sosyal medya kullanımının iki önemli değişken olduğunu söyleyebiliriz. Bu noktada ebeveynler ve ergenler için doğru sosyal medya kullanımı ve ebeveyn tutumları geliştirme stratejilerine yönelik çeşitli öneriler sunulabilir. Öncelikle, ebeveynlerin çocuklarının sosyal medya kullanım alışkanlıklarını takip etmesi ve onlara rehberlik etmesi önemlidir. Ebeveyn-çocuk iletişimini güçlendirmeye yönelik programlar geliştirilmelidir. Okullarda sosyal medya okuryazarlık eğitimleri yaygınlaştırılabilir ve ergenlere sosyal medyanın bilinçli kullanımı öğretilir. Ayrıca, sosyal medya platformlarının ergenlerin ruh sağlığını korumaya yönelik önlemler alması teşvik edilmelidir. Pandemi gibi olağanüstü dönemlerde sosyal medyanın olumlu etkilerinden yararlanılırken, olası risklere karşı da ergenlerin ve ailelerin bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Valkenburg PM, Meier A, Beyens I. Social media use and its impact on adolescent mental health: an umbrella review of the evidence. *Curr Opin Psychol.* 2022;44:58-68. doi:10.1016/j.copsyc.2021.08.017
2. Ofcom. *Children and Parents: Media Use and Attitudes Report.* 2017.
3. Anderson M, Jiang J. *Teens, Social Media & Technology.* Pew Research Center; 2018. Accessed May 31, 2018. <https://www.pewresearch.org/internet/2018/05/31/teens-social-media-technology-2018>
4. Mascheroni G, Ólafsson K. *Net Children Go Mobile: Risks and Opportunities.* 2nd ed. Educatt; 2014.
5. Lin MH, Vijayalakshmi A, Lacznia R. Toward an understanding of parental views and actions on social media influencers targeted at adolescents: the roles of parents' social media use and empowerment. *Front Psychol.* 2019;10:2664. doi:10.3389/fpsyg.2019.02664
6. O'Reilly M. Social media and adolescent mental health: the good, the bad and the ugly. *J Ment Health.* 2020;29(2):200-206. doi:10.1080/09638237.2020.1714007
7. Hawk ST, Keijsers L, Branje SJT, Van der Graaff J, Meeus W. The role of parents in adolescents' social network site use: a longitudinal study on the effects of parental solicitation, restriction, and internet monitoring. *Child Dev.* 2021;92(4):e584-e600. doi:10.1111/cdev.13494
8. Lok N, Bademli K, Canbaz M. Factors affecting adolescent mental health. *J Depress Anxiety.* 2017;6(4):1-3.
9. Nesi J, Prinstein MJ. Using social media for social comparison and feedback-seeking: gender and popularity moderate associations with depressive symptoms. *J Abnorm Child Psychol.* 2015;43:1427-1438. doi:10.1007/s10802-015-0020-0

10. Beeres DT, Andersson F, Vossen HG, Galanti MR. Social media and mental health among early adolescents in Sweden: a longitudinal study with 2-year follow-up (KUPOL study). *J Adolesc Health*. 2021;68(5):953-960. doi:10.1016/j.jadohealth.2020.07.036
11. Alonzo R, Hussain J, Stranges S, Anderson KK. Interplay between social media use, sleep quality, and mental health in youth: a systematic review. *Sleep Med Rev*. 2021;56:101414. doi:10.1016/j.smr.2020.101414
12. Bozzola E, Spina G, Agostiniani R, et al. The use of social media in children and adolescents: scoping review on the potential risks. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(16):9960. doi:10.3390/ijerph19169960
13. Çoban Y, Kısa C. Ergen lise öğrencilerinin sosyal kaygıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2020;(6):16-33.
14. Geniş Ç, Ayaz-Alkaya S. Digital game addiction, social anxiety, and parental attitudes in adolescents: a cross-sectional study. *Child Youth Serv Rev*. 2023;149:106931. doi:10.1016/j.chilyouth.2023.106931
15. Akbar R, Anissa M, Fitri A, Fitria A. Aspects that influence adolescent mental health. *Nusantara Hasana J*. 2024;3(9):1-8. doi:10.59003/nhj.v3i9.1076
16. Douglas KD, Smith KK, Stewart MW, et al. Exploring parents' intentions to monitor and mediate adolescent social media use and implications for school nurses. *J Sch Nurs*. 2023;39(3):248-261. doi:10.1177/1059840520983286
17. Papageorgiou A, Cross D, Fisher C. Sexualized images on social media and adolescent girls' mental health: qualitative insights from parents, school support service staff and youth mental health service providers. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(1):433. doi:10.3390/ijerph20010433
18. Keles B, Grealish A, Leamy M. The beauty and the beast of social media: an interpretative phenomenological analysis of the impact of adolescents' social media experiences on their mental health during the Covid-19 pandemic. *Curr Psychol*. 2024;43(1):96-112. doi:10.1007/s12144-022-03942-x
19. Cingel DP, Lauricella AR, Taylor LB, et al. US adolescents' attitudes toward school, social connection, media use, and mental health during the COVID-19 pandemic: differences as a function of gender identity and school context. *PLoS One*. 2022;17(10):e0276737. doi:10.1371/journal.pone.0276737
20. Zhang X. The impact of online socialization on adolescent mental health: the mediating role of friendship quality and family relationships. *New Dir Child Adolesc Dev*. 2023;2023(1):7007025. doi:10.1002/cad.20525
21. Doo EY, Kim JH. Parental smartphone addiction and adolescent smartphone addiction by negative parenting attitude and adolescent aggression: a cross-sectional study. *Front Public Health*. 2022;10:981245. doi:10.3389/fpubh.2022.981245
22. Lauricella AR, Cingel DP. Parental influence on youth media use. *J Child Fam Stud*. 2020;29(7):1927-1937. doi:10.1007/s10826-020-01737-x
23. Lewis AJ, Knight T, Germanov G, Benstead ML, Joseph CI, Poole L. The impact on family functioning of social media use by depressed adolescents: a qualitative analysis of the family options study. *Front Psychiatry*. 2015;6:131. doi:10.3389/fpsy.2015.00131
24. Gupta C, Jogdand S, Kumar M. Reviewing the impact of social media on the mental health of adolescents and young adults. *Cureus*. 2022;14(10):e30143. doi:10.7759/cureus.30143
25. Bookman CJ, Nunes JC, Ngo NT, et al. Novel CHATogether family-centered mental health care in the post-pandemic era: a pilot case and evaluation. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health*. 2024;18(1):57. doi:10.1186/s13034-024-00750-y
26. Vaingankar JA, van Dam RM, Samari E, et al. Social media-driven routes to positive mental health among youth: qualitative enquiry and concept mapping study. *JMIR Pediatr Parent*. 2022;5(1):e32758. doi:10.2196/32758

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN BELİRLLENMESİ

Ferhan Acıkgöz¹, Çiğdem Şen Tepe²

¹Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Düzce, Türkiye, ferhanacikgoz@duzce.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-6056-6039

² Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-2652-5628

ÖZET

Giriş-Amaç: Sağlık alanında ve hasta merkezli bakım yaklaşımındaki gelişmelerle birlikte terapötik iletişimin önemini artırmıştır [1]. Terapötik iletişim sağlıklı/hasta bireyin duygularını, düşüncelerini ve niyetini ifade etmesini kolaylaştıran tekniklerden oluşmaktadır. Bu beceriler olmadan özellikle hastalarla terapötik ilişki kurmak ve bakım sunmak zorlaşır [2]. Terapötik iletişim becerilerinin öğrencilik yıllarında geliştirilmesi önemlidir. Bu araştırmanın amacı hemşirelik bölümü öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünün ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler (N=600) oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme evreni bilinen örnekleme yöntemine göre hesaplanmış (n=187) ve araştırma 206 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hemşirelik Öğrencileri İçin Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; araştırmaya katılmayı kabul etme, 18 yaş üstü ve en az bir dönem klinik uygulamayı tamamlama olarak belirlenmiştir. Araştırma için etik kurul ve kurum izni alınmıştır. Verilerin analizlerinde sayı (n), yüzde (%), ortalama (X) standart sapma (SS) değerleri, bağımsız gruplarda t testi ve One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %79,1’i kadın, %39,8’i üçüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin ölçek alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları; terapötik iletişim becerileri I $26,27\pm0,41$ (minimum 14-maximum 40), terapötik iletişim becerileri II $17,29\pm2,89$ (minimum 8-maximum 21), nonterapötik iletişim becerileri $22,47\pm0,46$ ’dır (minimum 8-maximum 39). Öğrencilerin cinsiyeti ve iletişim dersi alma durumu ile nonterapötik iletişim becerileri, akademik başarı. iletişim kurmakta zorluk yaşama durumu ve iletişim becerileri hakkındaki düşünceleri ile terapötik iletişim becerileri I, cinsiyet, iletişimde kurmada zorluk yaşama durumu ve iletişim dersi alma durumu ile terapötik iletişim becerileri II puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin bazı tanımlayıcı özelliklerinin terapötik iletişim becerileri üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu görülmüştür. Hemşirelik eğitim sürecinde terapötik iletişim becerilerinin önemine dikkat çekilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İletişim, Öğrenci

DETERMINATION OF THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILLS OF NURSING STUDENTS

Ferhan Açıkgoz¹, Çiğdem Sen Tepe²

¹Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Düzce, Türkiye, ferhanacikgoz@duzce.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-6056-6039

² Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-2652-5628

ABSTRACT

Introduction and Aim: With the developments in the field of health and patient-centered care, the importance of therapeutic communication has increased [1]. Therapeutic communication consists of techniques that facilitate the healthy/patient individual to express their feelings, thoughts and intentions. Without these skills, it becomes difficult to establish a therapeutic relationship and provide care, especially with patients [2]. It is important to develop therapeutic communication skills during student years. The aim of this study was to determine the therapeutic communication skills of nursing students.

Methods: The research is a descriptive type study. The population of the study consisted of students (N=600) studying in the second, third and fourth grades of the nursing department of the faculty of health sciences of a state university. The sample of the study was calculated according to the known sampling method (n=187) and the study was completed with 206 students. The data were collected through “Personal Information Form” and “Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students”. The inclusion criteria were as follows: acceptance to participate in the study, age above 18 years, and completion of at least one semester of clinical practice. Ethics committee and institutional permission were obtained for the study. Number (n), percentage (%), mean (X) standard deviation (SD) values, t test in independent groups and One Way ANOVA test were used to analyze the data. Statistical significance was accepted at p<0.05 level.

Results: Of the students participating in the study, 79.1% were female and 39.8% were third-year students. The mean scores of the students in the sub-dimensions of the scale were; therapeutic communication skills I 26.27±0.41, therapeutic communication skills II 17.29±2.89 non-therapeutic communication skills 22.47±0.46. There was a statistically significant difference (p<0.05) between the mean scores of non-therapeutic communication skills, academic achievement, having difficulty in communicating and thoughts about communication skills and therapeutic communication skills-I, and between the mean scores of gender, having difficulty in communicating and taking communication courses and therapeutic communication skills-II.

Conclusion and Recommendations: It was observed that some descriptive characteristics of nursing students had a significant effect on therapeutic communication skills. The importance of therapeutic communication skills should be emphasized in the nursing education process.

Key Words: Communication, Nursing, Students

References:

1. Abdolrahimi M, Ghiyasvandian S, Zakerimoghadam M, & Ebadi A. Therapeutic communication in nursing students: A Walker & Avant concept analysis. *Electronic Physician*. 2017; 9(8), 4968.
2. Webster D. Using standardized patients to teach therapeutic communication in psychiatric nursing. *Clinical Simulation in Nursing*. 2014; 10(2), e81-e86.

INTRODUCTION

Nurse-patient communication is the basis of providing care. With the developments in the field of health and patient-centered care approaches, the importance of therapeutic communication has increased [1]. Therapeutic communication is defined as individual-centered communication that is planned for a purpose, therapeutic or assisting treatment. Therapeutic communication consists of verbal and non-verbal techniques that facilitate the healthy/patient individual to express his/her feelings, thoughts and intentions comfortably. Effective communication skills are a basic competence for nurses and without these skills, it becomes difficult to establish a therapeutic relationship with patients and provide care [2, 3,4].

Nursing students, who are the nurses of the future, should communicate effectively with patients to provide quality care. Although therapeutic communication skills are included in the nursing curriculum, it is difficult and stressful for students to apply this knowledge and skills in clinical practice [1,3,5]. Non-therapeutic communication experiences of nursing students may result in a decrease in quality of care and patient satisfaction [1]. In the literature, it has been emphasized that the therapeutic communication competence of nurses affects the health status, treatment outcomes and quality of life of patients and is therefore important for nurses and nursing students [3,5,6]. In the study of Duru Altundal et al. (2022), it was reported that students used therapeutic communication techniques more than non-therapeutic techniques [7]. The results of another study conducted on the communication skills of nursing students showed that the students participating in the study used non-therapeutic communication skills more [8]. Sarı and Özkan (2019) conducted a study with nurses working in the intensive care unit and reported that 68% of nurses had communication difficulties, and 55% of nurses who had communication problems had problems while giving care [9].

Considering the importance of therapeutic communication in patient care and the communication difficulties experienced, it is important to develop communication skills during student years. In this context, nurse educators have important responsibilities. In this direction, there is a need to determine the therapeutic skills of nursing students. While the findings of the study reveal the current situation, it will provide an opportunity for students to evaluate their own communication skills. At the same time, it is thought that nurse educators will contribute to reviewing the nursing curriculum and planning solutions.

Purpose of the Study

This study aimed to determine the therapeutic communication skills of nursing students.

METHODS

Type of Research

The research is designed as a descriptive study.

Population and Sample

The study population consists of nursing students enrolled in the second, third, and fourth years at the Faculty of Health Sciences of a university located in the Western Black Sea region during the 2024-2025 academic year (N=600). The sample size was determined using a known sample method at a 90% confidence interval with a 5% margin of error, resulting in a minimum of 187 participants. A total of 206 students who agreed to participate in the study were included. Participants were required to be at least 18 years old, have completed at least one term of hospital practice, and consent to participate in the study.

Data Collection

Students in the second, third, and fourth years of the nursing program who had completed at least one term of clinical practice were informed by the researcher. Data collection instruments were administered to students who agreed to participate in the study.

Data Collection Instruments

The following instruments were used for data collection: The "Personal Information Form" and the "Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students".

Information Form: This form was prepared by the researchers based on the literature and contains questions regarding students' gender, year of study, perceived academic success, enrollment in communication courses, experiences of communication difficulties, and individual thoughts related to communication skills.

Therapeutic Communication Skills Scale (TCSS): Developed by Karaca, Açıkgöz, and Demirezen in 2019 to assess the therapeutic communication skills of nursing students, the scale has undergone validity and reliability testing [10]. The scale consists of 16 items and is rated on a 7-point Likert scale. There are no reverse-coded items in the TCSS. The minimum score for the "Non-therapeutic Communication Skills" subscale is 7, while the maximum score is 49. The maximum score for the "Therapeutic Communication Skills I" subscale is 42, with a minimum score of 6. For the "Therapeutic Communication Skills II" subscale, the maximum score is 21, and the minimum score is 6. An increase in the score from the subscales indicates that students are utilizing those skills more frequently. The Cronbach's Alpha value for the overall scale is 0.775, while it is 0.826 for the "Non-therapeutic Communication Skills" subscale, 0.791 for the "Therapeutic Communication Skills I" subscale, and 0.601 for the "Therapeutic Communication Skills II" subscale.

Implementation of Data Collection Instruments

Approval for the research was obtained from the Scientific Research and Publication Ethics Committee of Düzce University with decision number 2024/306. Participants were provided with information about the purpose of the study, and their consent was obtained. The principles of voluntariness and confidentiality were adhered to throughout the research process. Completing the data collection instruments took approximately 15-20 minutes.

Data Analysis

Data analysis was conducted using SPSS 25 (Statistical Package for the Social Sciences) software. Descriptive analyses included frequencies (n), percentages (%), mean (X), and standard deviation (SD) values. Normality was assessed using Skewness and Kurtosis values, which are presented in Table 1. A normal distribution is accepted when Kurtosis and Skewness values fall between -1.5 and +1.5. [11]. Data analyses were performed using independent samples t-tests and One-Way ANOVA tests. Statistical significance was set at $p < 0.05$.

RESULTS

It was determined that 79.1% of the students participating in the study were female, 39.8% were third-year students, and 78.6% had a moderate perception of academic success (Table 2). The mean scores obtained by students from the subscales of the Therapeutic Communication Skills Scale (TCSS) were as follows: non-therapeutic communication skills 22.47 ± 0.46 (minimum 8 - maximum 39), therapeutic communication skills I 26.27 ± 0.41 (minimum 14 - maximum 40), and therapeutic communication skills II 17.29 ± 2.89 (minimum 8 - maximum 21) (Table 1).

Table 1. Cronbach Alpha coefficients, means, minimum and maximum values, skewness and kurtosis values for the TCSS subscales

TCSS Subscale	Cronbach Alpha	X $\pm$ SD	Min -Max Value	Skewness	Kurtosis
Non-therapeutic Communication Skills	0.68	22.47 $\pm$ 0.46	8-39	0.248	-0.572
Therapeutic Communication Skills I	0.77	26.27 $\pm$ 0.41	14-40	-0.069	-0.579
Therapeutic Communication Skills II	0.65	17.29 $\pm$ 2.89	8-21	-0.775	-0.034

X = Mean (Average). SD= Standard Deviation

A statistically significant difference was found between the mean scores of non-therapeutic communication skills and students' gender as well as their communication course enrollment status

($p < 0.05$). When examining the gender variable, it was determined that male students had higher mean scores in non-therapeutic communication skills compared to female students. Additionally, students who did not take a communication course had higher mean scores in non-therapeutic communication skills than those who did. No statistically significant differences were found between students' class levels, perceptions of academic success, experiences of communication difficulties, and their thoughts on communication skills in relation to the mean scores of non-therapeutic communication skills ($p > 0.05$).

A statistically significant difference was found between students' academic achievements, experiences of communication difficulties, their thoughts on communication skills, and the mean scores of therapeutic communication skills I ($p < 0.05$). It was observed that as the perception of academic success increased, the mean scores for therapeutic communication skills I also increased. Students who reported no difficulties in communication had higher mean scores than those who reported experiencing difficulties. No statistically significant difference was identified between students' class levels and communication course enrollment regarding the mean scores of therapeutic communication skills I ($p > 0.05$).

A statistically significant difference was found between students' gender, experiences of communication difficulties, and communication course enrollment with respect to the mean scores of therapeutic communication skills II ($p < 0.05$). It was identified that female students, those who reported no difficulties in communication, and those who took a communication course had higher mean scores for therapeutic communication skills II. No statistically significant difference was found between students' class levels, perceptions of academic success, and their thoughts on communication skills concerning the mean scores of therapeutic communication skills II ($p > 0.05$).

Table 2. Comparison of the Mean Scores of TCSS Subscales According to the Students' Descriptive Characteristics

Variables (n=206)				Non-therapeutic Communication Skills		Therapeutic Communication Skills I		Therapeutic Communication Skills II	
		n	%	X ±SD	t/F	X ±SD	t/F	X ±SD	t/F
Sex	Female	163	79.1	21.44±6.30	4.585*	26.31±6.10	0.187	17.66±2.67	3.263*
	Male	43	20.9	26.37±6.09		26.12±5.19		15.89±3.29	
Academic Year	Second	64	31.1	23.02±6.40	.361	25.27±5.60	1.486	16.78±2.77	2.007
	Third	82	39.8	22.09±6.77		26.49±6.40		17.29±2.92	
	Fourth	60	29.1	22.40±6.58		27.03±5.46		17.82±2.93	
	Low	8	3.9	25.38±9.44	.834	23.63±7.15	4.811**	15.50±4.34	2.445

Perception of Academic Success	Medium	162	78.6	22.30±6.36		25.83±5.77		17.23±2.84	
	High	36	17.5	22.56±6.91		28.83±5.66		17.92±2.60	
Communication Course Enrollment	Attended	138	67.0	21.68±6.51		26.38±5.99		17.72±2.67	
	Did not attended	68	33.0	24.06±6.48	2.469*	26.04±5.79	0.379	16.40±3.13	2.999*
Experiencing Communication Difficulties	Yes	34	16.5	21.85±6.27		24.24±5.90		16.03±3.69	
	No	172	83.5	22.59±6.65	-0.594	26.67±5.85	2.214**	17.53±2.65	2.267*
Perception of Communication Skills	Very good	47	22.8	23.79±6.09		27.79±5.65		18.04±2.60	
	Good	87	42.2	22.90±6.67	2.771	26.59±5.72	3.733**	17.17±2.73	2.249
	Modarate	72	35.0	21.08±6.61		24.89±6.09		16.93±3.19	

X = Mean (Average). SD= Standard Deviation t= Independent Samples t-Test; F= One-Way ANOVA Test, *p<0.05

DISCUSSION

Nurses are in constant communication with patients. The importance of effective communication in providing reliable care and improving the quality of patient care is significant [4]. Effective communication skills are developed through theoretical and practical education during student years. Therefore, nursing curricula should include courses aimed at enhancing communication skills for nursing students. [12] In this study, the mean scores obtained by nursing students from the sub-dimensions of the TCSS were found to be 22.47±0.46 for nontherapeutic communication skills, 26.27±0.41 for therapeutic communication skills I and 17.29±2.89 for therapeutic communication skills II. In line with the findings obtained, it can be said that students use both therapeutic communication skills and non-therapeutic communication skills at a similar level. In the literature, studies in which the same scale was used were found. In a study conducted with students enrolled in a pediatric nursing course, the mean scores obtained from the sub-dimensions of the scale were 22.60 ± 8.43 for nontherapeutic communication skills, 23.50 ± 6.91 for therapeutic communication skills I and 14.28 ± 3.5 for therapeutic communication skills II.[12]. Similarly, in another study, the mean scores of the students from the sub-dimensions of the scale were determined as non-therapeutic communication skills 20.24 ± 6.84, therapeutic communication skills I 26.99 ± 6.00 and therapeutic communication skills II 16.78 ± 2.87 [7]. Therefore, the mean scores obtained in this study are consistent with the scores reported in the literature.

In this study, it was observed that male students used non-therapeutic communication skills more. In some of the studies examining the communication skill levels of nursing students, similar results were obtained in support of our study [4,7]. In contrast to this finding, the results of some studies showed that the gender factor did not have an effect. [8,13]. In this study, this finding, which showed that

male students used nontherapeutic skills more, suggested that especially male students should be provided with additional support in terms of communication skills.

It was stated that 67.0% of the students who participated in the study took a communication course. It was determined that the mean scores of nontherapeutic communication skills of the students who did not take a communication course were higher. At the same time, it was observed that the mean score of therapeutic communication skills II of the students who took communication course was higher. Altundal Duru et al. (2022) found that the mean score of nontherapeutic communication skills of students who did not take a communication course was higher [7]. This finding obtained from the study shows that communication courses in nursing education are effective. It is very important to develop communication skills throughout nursing education. Therefore, it is important to enrich the nursing education curriculum with vocational communication courses and to ensure its continuity.

In this study, it was determined that the therapeutic communication skill I score increased as the perception of success increased according to the academic success perception of the students. In a study conducted with nursing students, Dığın et al. (2022) [8] stated that there was no significant difference between academic achievement perception and communication skills, while Altundal Duru et al. (2022) [7] stated that students with low grade point average had high non-therapeutic communication scores. Similarly, Aksoy and Durgun (2024) found that the mean scores of therapeutic communication skills of students with good academic achievement perception were higher than other students.^[14] In contrast to these results, another study found that students with a GPA ≤ 75 had higher levels of therapeutic communication skills [12]. Different results have been reported on academic achievement and communication skills. This result obtained from this study can be interpreted as that students with good academic achievement comprehend the importance of communication more and apply therapeutic communication skills more.

In this study, it was determined that students who reported that they did not have difficulty in communication and thought that their communication skills were good/very good used therapeutic communication skills more.

In the literature, there are studies showing that students who do not have difficulty in communicating have higher levels of therapeutic communication skills [7,14]. This finding obtained from the study is consistent with the literature.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

In this study, it was found that students used therapeutic communication skills II sub-dimension at a high level and therapeutic communication skills I and non-therapeutic communication skills sub-dimensions at a medium level. At the same time, some descriptive characteristics of nursing students were found to have a significant effect on therapeutic communication skills. It is important to improve communication skills during nursing education. Nurse educators have an important role in identifying

students' deficiencies and developing solutions. For this reason, nursing education curricula should be enriched with communication courses and education programs should be created to support the course content with applied methods.

Limitations of the Study

This research is limited to nursing students studying at the relevant institution.

Acknowledgments

We would like to thank all student nurses who participated in the research.

REFERENCES

1. Abdolrahimi M, Ghiyasvandian S, Zakerimoghadam M, & Ebadi A. Therapeutic communication in nursing students: A Walker & Avant concept analysis. *Electron Physician*. 2017;9(8), 4968-77.
2. Webster D. Using standardized patients to teach therapeutic communication in psychiatric nursing. *Clin Simul Nurs*. 2014;10(2), e81-e86.
3. Hong S, & Lee JY. Evaluation of therapeutic communication education for nursing students based on constructivist learning environments: A systematic review. *Nurse Educ Today*. 2022;119, 105607.
4. Sayılan AA, & Koyun ZC. The Relationship Between Nursing Students' Therapeutic Communication Skills and Their Perceptions Concerning Care Behaviors. *Journal of Education & Research in Nursing*. 2024;21(2):174-82.
5. Semerci R, & Savaş EH. The effects of child health nursing curriculum-integrated therapeutic activities on therapeutic communication skills of nursing students: Non-randomized study. *J Pediatr Nurs*. 2023;73: 221-27.
6. Cannity KM, Banerjee SC, Hichenberg S, Leon-Nastasi AD, Howell F, Coyle N, Zaider T, & Parker PA. Acceptability and efficacy of a communication skills training for nursing students: Building empathy and discussing complex situations. *Nurse Educ Pract*. 2021;50, 102928.
7. Duru Altundal H, Denizhan NC, Güneşli G, Yağtu L, & Yılmaz M. Hemşirelik Öğrencilerinin Terapötik İletişim Becerileri Nasıldır?. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2022;5(1): 67-74
8. Dığın F, Ataşen Gİ, & Demirok N. Hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin belirlenmesi. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*. 2022;5(3):262-72.
9. Sarı T, & Özkan B. Yoğun bakımda çalışan hemşirelerin iletişim becerileri ile hasta bakımı konusunda zorluk yaşadıkları durumlara ilişkin yaklaşımların belirlenmesi. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*. 2019;23(2):64-72.
10. Karaca A, Açıkgöz F, & Demirezen D. Hemşirelik öğrencileri için terapötik iletişim becerileri ölçeğinin geliştirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;10(2): 72-9.
11. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics. (Sixth ed). Allyn & Bacon/Pearson Education. 6. Basımdan Çeviri: Mustafa Baloğlu.; 2015.
12. Kudubes AA, Ayar D, & Zengin H. Therapeutic communication skills level among students undertaking the pediatric nursing course and the associated influencing factors. *J Pediatr Nurs*. 2023;73: 34-43.
13. Alparslan Ö, & Alparslan A. Communication skills and empathy levels: The case of health department students. *Journal of Contemporary Medicine*. 2020;10(4):546-50.
14. Aksoy F, & Durgun H. Öğrenci hemşirelerin kültürel farkındalığı ile terapötik iletişim becerileri arasındaki ilişki. *Etkili Hemşirelik Dergisi*. 2024;17(4): 510-2

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE FOTOĞRAF TEMELLİ SANAT TERAPİSİNİN YALNIZLIK, DUYGULARINI İFADE ETME VE RUMİNATİF DÜŞÜNME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Elif Bilgin¹, Zekiye Canoruç Şahin², Nurhan Eren³

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, elifbilgin@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-00021609-8554

²Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Fotoğraf Sanat Dalı, İstanbul, Türkiye, zekiyeacanoruc@gmail.com , Orcid:0000-0002-8562-1396

³Nurhan Eren , İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Sosyal Psikiyatri Servisi Çapa, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, Orcid:0000-0002-7791-7170

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada şizofreni tanılı bireylerde fotoğraf temelli sanat psikoterapi çalışmasının hastaların yalnızlık algısı, duygularını ifade etme ve ruminatif düşünme üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma öntest-sontest yarı deneysel desende 9 şizofreni tanılı birey ile bir toplum ruh sağlığı merkezinde 27.12.2023-8.05.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 16 oturumdan oluşan fotoğraf temelli sanat terapi yöntemi kullanılmıştır. Berkeley Duygu İfade Ölçeği, Ruminatif Düşünce Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın analizinde verileri sınıflandırmak için tanımlayıcı istatistikler, demografik veri grupları arasındaki anlamlı farklılıkları belirlemek için wilcoxon testi, deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ölçek puanları bağımsız t testi ve eşleştirilmiş t testi kullanılarak karşılaştırıldı. İstatistiksel anlamlılık eşiği $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Ölçeklerden alınan ön test son test puanlar karşılaştırıldığında anlamlı bir fark saptanmazken, yalnızlık ve ruminatif düşünce ölçeği puanında azalma,duygu ifade ölçeği puanlarında artma belirlenmiştir ($z = -652 p > .05$; ; $z = 0,889 p > .05$; $z = -1,902 p > 0,05$).

Sonuç: Ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen, yalnızlık ve ruminatif düşünce ölçeği puanlarının azalırken, duygu ifadesi ölçeği puanının artması ve hastaların her oturumun sonunda o günkü çalışmanın etkileri hakkındaki ifadeleri fotoğraf temelli sanat terapisinin şizofreni tanılı bireylerde olumlu etki gösterdiği ifade edilebilir. Kronik bir ruhsal bozukluğu olan hastalarda fotoğraf temelli sanat terapisi gibi psikososyal destek müdahalelerinin uzun sürede yararlı olacağı düşünülmekte ve bu tür programların tedavi programına eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Sanat terapi, Ruminasyon, Duygu ifadesi, Yalnızlık

THE EFFECTS OF PHOTOGRAPHY-BASED ART THERAPY ON EMOTIONAL EXPRESSION, LONELINESS, AND RUMINATIVE THOUGHT DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Elif Bilgin¹, Zekiye Canoruç Şahin², Nurhan Eren³

¹İstanbul University-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mental Health and Psychiatric Nursing , Florance Nightingale Nursing Faculty , İstanbul, Turkey, elifbilgin@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-00021609-8554

²Marmara University,,Photography, İstanbul, Türkiye,zekiyeacanoruc@gmail.com , Orcid:0000-0002-8562-1396

³Nurhan Eren , İstanbul University,İstanbul Faculty of Medicine,Professor of Department of Mental Health and Diseases, Çapa,İstanbul,Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, Orcid:0000-0002-7791-7170

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to examine the effects of photography-based art psychotherapy on patients' perception of loneliness, emotional expression, and ruminative thinking in individuals diagnosed with schizophrenia.

Method: The study was conducted in a pretest-posttest quasi-experimental design with 9 individuals diagnosed with schizophrenia in a community mental health center between 27 December 2023 and 08 May 2024. In this study, a 16-session photography-based art therapy method was used. The Berkeley Emotion Expression Scale, the Ruminative Thought Scale, and the UCLA Loneliness Scale were used. Data were analyzed with descriptive statistical analyses and the Wilcoxon test. In the analysis of the study, descriptive statistics were used to classify the data, the Wilcoxon test was used to determine significant differences between demographic data groups, and pre-test and post-test scale scores of the experimental and control groups were compared using independent t-test and paired t-test. The threshold for statistical significance was accepted as $p < 0.05$.

Results: When the pre-test and post-test scores obtained from the scales were compared, no significant difference was found, while a decrease in the loneliness and ruminative thought scale scores and an increase in the emotion expression scale scores were determined ($z = -652$ $p > .05$; ; $z = 0.889$ $p > .05$; $z = -1.902$ $p > 0.05$).

Conclusion: Although there was no significant difference in the scale scores, it can be stated that photo-based art therapy has a positive effect on individuals diagnosed with schizophrenia, as the scores of the loneliness and ruminative thoughts scales decreased, the scores of the emotional expression scale increased, and the patients' statements about the effects of that day's work at the end of each session. Psychosocial support interventions such as photography-based art therapy are thought to be beneficial in the long term for patients with a chronic mental disorder, and it is recommended that such programs be added to the treatment program.

Key Words: Schizophrenia, Art Therapy, Rumination, Emotion Expressed, Loneliness

INTRODUCTION

In human life, life events that can lead to severe stress that cannot be controlled by the ego's defense mechanisms and coping methods can leave permanent neurobiological traces and have negative effects on the individual's mental state [1].

Schizophrenia is a disease with an unclear clinical picture, the cause of which is not fully determined and which causes deterioration in behavior, usually begins at a young age, and is accompanied by deterioration in the perception of reality, hallucinations, delusions and negative symptoms, which can cause problems in work and social life [2,3,4].

Feelings of loneliness can cause individuals to think that their lives are purposeless and useless, and to experience feelings of emptiness and abandonment [6]. Aydın and Kutlu [7] reported on the study that with individuals over the age of 60 who live alone, it was determined that individuals can reduce their feelings of loneliness after clay-based art therapy.

Through art therapy, it is possible to reduce destructive and aggressive impulses as a result of the reflection of the dynamics of internal conflicts in the work of art. By controlling the increasing emotional tension levels of the clients with art therapy, a possible internal fracture can be prevented [8,9]. It has been determined that medical treatment works on positive and negative symptoms in individuals diagnosed with schizophrenia but does not affect situations such as loss of function and loss of social skills; art therapy provides an improvement by affecting these areas [10].

Emotional expression is the behavioral changes that occur with voice, face, and posture when an emotion is experienced [11]. It has been stated that patients with major depression are more inhibited in expressing their emotions [12]. Photography can be a guide for understanding emotional and behavioral reactions in the externalization of emotions [13]. Doug Stewart [14] defined phototherapy as reducing painful symptoms and psychological change. Reducing photos is important from a cognitive perspective and the aim of phototherapy is to create an environment where individuals can express their feelings, thoughts, and needs, and photography provides concretization and objectification in individuals with mental disorders [15]. This study aims to examine the effects of photo-based art psychotherapy on patients' perception of loneliness, expressing their feelings and ruminative thinking in individuals diagnosed with schizophrenia.

Research Questions:

1- What is the effect of photo-based art psychotherapy applied to individuals diagnosed with schizophrenia in this study on the perception of loneliness?

- 2- What is the effect of photo-based art psychotherapy applied to individuals diagnosed with schizophrenia in this study on expressing their feelings?
- 3- What is the effect of photo-based art psychotherapy applied to individuals diagnosed with schizophrenia in this study on ruminative thinking?
- 4- What are the views of the patients who participated in the photo-based art psychotherapy group about the effects of the study?

METHOD

This study was designed as a pretest-posttest quasi-experimental study. The sample of the study was conducted in a Community Mental Health Center in Istanbul, with 9 individuals diagnosed with schizophrenia who volunteered to participate in the study. At the beginning of the study, all patients were administered the “Berkeley Expression of Emotion Scale”, “UCLA Loneliness Scale (LS)”, and Ruminative Thought Style Scale as a pre-test. At the same time, the patients’ experiences were shared at the end of each session and recorded by the therapist. In addition to their medical treatments, a semi-structured, 16-session, 2-hour, weekly "Photo-Based Art Therapy" study was conducted, and at the end of the study, the scales applied at the beginning were applied to all patients. One patient was excluded from the study due to being hospitalized in the last week, 1 patient did not complete the last scale, 1 patient did not fit the diagnosis, and 1 patient was excluded because of mental retardation and did not have a sufficient cognitive level to complete the study. The study was conducted between December 27, 2023 and May 8, 2024.

Ruminative Thought Style Scale

Ruminative Thought Style Scale is a scale developed by Brinker and Dozois¹⁶ to assess ruminative thought style; and adapted to Turkish by Karatepe [17]. It consists of 20 items and is one-dimensional. It is scored on a 7-point Likert type (0: Does not describe me at all; 7: Describes me very well). It treats ruminative thought as a general tendency to think and includes items that reflect intrusive, uncontrollable, and repetitive characteristics. For this study, the internal consistency Cronbach Alpha coefficient of the scale was found to be .947 for the total scale.

Berkeley Expression of Emotion Scale

The scale developed by Gross and John [18] consists of 16 items and is scored between 1 (completely disagree) and 7 (completely agree), and the higher the total score obtained from the scale, the more the person expresses their emotions behaviorally. The reliability of the scale was determined by two separate methods. The internal consistency coefficient of the scale varies between .82 -.86 for the entire scale, .65 -.71 for positive expression of emotion, .68 -.74 for negative expression of emotion,

and .73 -.80 for drive strength. The test-retest reliability of the scale obtained with a 2-3 month interval was found to be .88 for the entire scale, .71 for positive expression of emotion, .71 for negative expression of emotion, and .82 for impulse strength (Gross and John 1997) [19].

UCLA Loneliness Scale

Demir²⁰ conducted a validity and reliability study of the UCLA loneliness scale in a Turkish sample. The scale's Turkish adaptation consists of 10 positive and 10 negative items. The scale items consist of situations that indicate individuals' feelings and thoughts about social relationships, and the frequency with which individuals experience these situations is answered using a four-point Likert-type scale. The response categories for positive items are: never experience: 4, rarely experience: 3, sometimes experience: 2, often experience: 1; and the response categories for negative items are: never experience: 1, rarely experience: 2, sometimes experience: 3, often experience: 4. The lowest score an individual can get on the scale is 20; the highest score is 80, and the level of loneliness increases as the total score increases.

DATA ANALYSIS

The data obtained from the study were evaluated with the spss 21 program, descriptive statistics were used to classify the data, the wilcoxon test was used to determine significant differences between demographic data groups, and the pre-test and post-test scale scores of the experimental and control groups were compared using the independent t test and the paired t test. The statistical significance threshold was accepted as $p < 0.05$.

FINDINGS

Table 1: Sociodemographic Characteristics of the Individuals Participating in the Study

	Frequency (n) / Mean	Frequency (%) / Q1-Q4
Age	43.55	(33-53)
Year of Treatment	15.44	(6-18.5)
Arrival Time to the CMHC	5.11	(1-7)
Session Participation Number	11.88	(8.5-14.5)
Gender		
Male	8	88.9
Female	1	11.1
Educational Background		
Primary School	7	77.8
High School	1	11.1
University	1	11.1
Marital status		
Married	2	22.2
Single	4	44.4
Divorced	3	33.3
Economic situation		
Income is less than expenses	4	44.4
Income equals expenses	3	33.3

Income exceeds expenses	2	22.2
Social Assurance		
Have	8	88.9
Don't Have	1	11.1
Living Together		
Alone	1	11.1
With partner	1	11.1
Partner and Children	1	11.1
Family	6	66.7
Working Status		
No	9	100
Yes	0	0

Demographic Data Analysis

The average age of the participants is 43.55 years, the age range varies between 33 and 53 years.

Treatment Years; the average of the participants is 15.44 years, this period varies between 6 and 185 years.

The average time to TRSM (CMHC) is 5.11 years, this period varies between 1 and 7 years.

When the gender distribution of the participants was examined, the number of males was determined as 8 (88.9%) and the number of females was determined as 1 (11.1%).

The number of primary school graduates was determined as 7 (77.8%), high school graduates as 1 (11.1%) and university graduates as 1 (11.1%).

The marital status distribution of the participants was as follows: 2 (22.2%) were married, 4 (44.4%) were single and 3 (33.3%) were divorced.

When the economic status of the participants was evaluated, it was determined that 4 (44.4%) stated that their income was less than their expenses, 3 (33.3%) stated that their income was equal to their expenses and 2 (22.2%) stated that their income was more than their expenses.

The number of participants with social security was determined as 8 (88.9%) and the number of those without social security was determined as 1 (11.1%).

When the distribution of who the participants live with is examined, it was determined that 1 (11.1%) lives alone, 1 (11.1%) lives with his/her spouse, 1 (11.1%) lives with his/her spouse and children, and 6 (66.7%) lives with his/her family.

When the employment status of the participants is examined, the number of those who are not working is determined as 9 (100%) and the number of those who are working is determined as 0 (0%).

Table 2: Pretest-posttest results of the scales

			pretest		posttest		Z	p
			Ort.	(Q1-Q4)	Ort.	(Q1-Q4)		
Ruminative Thought Style Scale			74.33	(48.5-93.5)	67.88	(40.5-93.5)	-0.652	0.515
Berkeley Expression of Emotions			23	(20.5-24)	25	(23-28)	-1.791	0.073
Berkeley Emotion Expression (Impulse Strength)			19.44	(13-24)	21.44	(16-25.5)	-1.906	0.057
Berkeley Emotion Expression (Hiding)			9.33	(8-11.5)	9.44	(7.5-11.5)	-0.170	0.865
UCLA			50.55	(47-56.5)	48.33	(46-56.5)	0.889	0.374

Ruminative Thought Style Scale: The participants' scale score average was measured as 74.33 (48.5-93.5) at the beginning and 67.88 (40.5-93.5) at the end. No statistically significant difference was found in the scale score changes of the patients before and after the workshop ($p=0.515$).

Berkeley Expression of Emotion (Expression of Emotions): The average score at the beginning was 2.3 (2.05-2.4), while the average score at the end was 2.5 (2.3-2.8). No statistically significant difference was found in the scale score changes of the patients before and after the workshop ($p=0.073$).

Berkeley Expression of Emotion (Impulse Strength): The average score at the beginning was 19.44 (13-24), while the average score at the end was 21.44 (16-25.5). There was no statistically significant difference in the scale score changes of the patients before and after the workshop ($p=0.057$).

Berkeley Emotion Expression (Hiding): The average entry score was 9.33 (8-11.5), and the average exit score was 9.44 (7.5-11.5). There was no statistically significant difference in the scale score changes of the patients before and after the workshop ($p=0.865$).

UCLA Loneliness Scale: The participants' entry score average was measured as 50.55 (47-56.5), and the exit score average was measured as 48.33 (46-56.5). No statistically significant difference was found in terms of scale score changes between the patients before and after the workshop ($p=0.374$).

Patients' Sharing

Participants generally talked about the problems they experienced with their parents and families, their pre-illness and post-illness conditions, and their chronic illnesses. There were also times when they talked about being alone and not being understood.

DISCUSSION

In our study, a photography-based art therapy workshop was conducted with a total of 9 individuals diagnosed with schizophrenia in a community mental health center for 16 weeks, the effect of the study on ruminative thoughts, emotional expression and loneliness was examined, while an increase in self-expression scores was observed, a decrease in loneliness and ruminative thought scores was observed, but the scale scores were not found to be statistically significant. . In the systematic review conducted by Milasan et al [21], it was determined that there were themes such as improved understanding, cooperation and storytelling related to photo-based applications. In the study, there were patients who stated that they were happy because it was a group study, and they also told many things from their previous lives.

Participants; Mr. D; In the first sessions, my mother took care of me for years, she sacrificed because I was a little better and then passed away, Türkiye is very strong, I love my country very much, I sing the National Anthem, he was crying while telling about his mother, in the following sessions, he said, you gave us a world of photographs, I didn't know what people did outside and how they lived, you showed us that there was a world outside of here, I was able to see what people did outside and how they lived. It was observed that his interest in the outside world increased. Mr. B said, I had a lot of friends in middle school, now I am alone, I have no friends, I can't do anything after the illness, I couldn't see anywhere, while in the following works, I took photos with my friends, this made me feel accepted, I love taking photos. A participant named A, who had negative symptoms, stated that the works he did were not good for him and that while he did not use more than 2 photos in his collage works, he stated that the number of photos he used in the last works increased to 4 and that the work he did was good for him. The participant named Miss N, stated that I was excluded, they don't invite me to weddings, I will show that I can do everything on my own, we are fighting with my father, I want to get married, and she was able to open up about her mother's death for the first time in the 13th session, and then she stated that she was alone, very alone, I can socialize here but not outside, and the participant had difficulty ending the therapy, and tried to communicate with the therapist many times after the therapy ended. In the study conducted by Çataldaş et al. [22], it was determined that art therapy provided an increase in the quality of life and social life functions in individuals diagnosed with schizophrenia.

In the study, many patients in CMHC stated that they had never experienced getting on the bus with such a group before, that they only came to CMHC alone, and that they did not spend time outside. One patient stated that he had many friends before, but now he did not have friends and could not go to school, and some patients stated that they had no experience using a camera before. Keskinen et al. [23] conducted a study with individuals who had lost a relative, the grief behaviors of those who had lost a loved one were processed, and as a result of the study, it was determined that there was a noticeable decrease in the panic behaviors of the individuals.). In the study, it was determined that one of the patients mentioned that he constantly took him to the hospital after his mother's death, and in the first weeks, the photographs he chose frequently included photographs of women that he stated resembled his mother, while in the later photographs he mentioned this less frequently. Vaartio et al²⁴ conducted in the study that art therapy studies with nursing content were applied to terminal and chronic patients over the age of 65, provided new strengths and skills, and were effective in personal development, symptom reduction, and communication and cooperation. In the community mental health report of Utaş-Akhan et al., it was determined that alexithymia was applied to individuals diagnosed with schizophrenia who were applied art therapy, their social groups increased, their psychological health improved and their quality of life increased. This evidence could be stated that psychiatric clinics can use art therapy.

In the study, one of the patients, who had difficulty in interrupting and listening, came to a place where he interrupted less due to effects such as warnings from other group members, but the patient was in a place where he came to every session even though he was not obliged to attend the sessions: "At first I did not understand what was being done here, but then I realized that it was good for me, I feel higher." There were also statements from other patients such as; visual beauties were good for me, a brand new page was opened. The male participant B and the female participant N also stated that they could socialize here and that they did not have friends outside.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

As a result of the photography-based art workshop conducted with individuals diagnosed with schizophrenia for 16 weeks, individuals' loneliness ruminative thought scores decreased, while emotional expression scores increased, but no significant difference was found. Studies conducted on this subject are limited. It is also seen that the studies conducted by psychiatric nurses are beneficial for patients in recovery and the therapeutic process. Studies conducted need to be increased. At the end of the study, the patients' interest in the outside world increased, the participant with negative symptoms started to use more words, the participant who stated that he was constantly excluded and was angry with others started to talk about the death of his mother and the events that affected him,

some patients used a camera for the first time, drove a bus for the first time, these changes started to show themselves after the 13th session, indicating that longer-term studies are needed.

REFERENCES

1. Zoroğlu SS, Tüzün Ü, Şar V, Öztürk M, Eröcal Kora M, Alyanak B, et al. Probable results of childhood abuse and neglect. *Anadolu Psikiyatri Derg.* 2001;2(2):69-78.
2. Öztürk MO, Uluşahin A. *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. 14. Ed. Ankara. Nobel Tıp Kitapevleri; 2016.
3. Marder SR, Cannon TD. Schizophrenia. *N Engl J Med.* 2019 Oct 31;381(18):1753-1761. doi: 10.1056/NEJMr1808803
4. Erol S, Sezer Balcı A Z, Şişman F N, & Öztürk, S. (2016). The perception of loneliness and life satisfaction at older people. *Gümüşhane University Journal of Health Sciences*, 5, 60–69.
5. Aydın M, & Kutlu F Y. The effect of group art therapy on loneliness and hopelessness levels of older adults living alone: A randomized controlled study. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 2021; 29(3), 271-284.
6. Carr R. Sensory Processes and Responses. In (Cohen, H., N., ve Carr, R. Ed). *Art Therapy and Clinical Neuroscience*. 2008; p. 43-62.
7. Lusebrink V B. Assessment and therapeutic application of the expressive therapies continuum: Implications for brain structures and functions. *Art Therapy*. 2010; 27(4), 168–177.
8. Demir V, & Hızlı G. Şizofreni Hastalarında Sanat Terapisi Programının Hastalık Belirti Düzeylerine Etkisi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*. 2024; 11(1), 52-72.
9. Akan Ş T, & Barışkın E. Kültür ve Cinsiyet Bağlamında Berkeley Duygu İfadesi Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Ölçütleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 2017; 28, 43-50.
10. D'Avanzato C, Joorman J, Siemer M. Emotion regulation in depression and anxiety: examining diagnostic specificity and stability of strategy use. *Cognit Ther Res*, 2013; 37: 968-80
11. Gibson N. Therapeutic Photography: Enhancing Self Esteem, Self Efficiency and Resilience. *Jessica Kingsley Publishers London and Philadelphia*, 2018.
12. Kuşaklıoğlu R, Çelik O, Eren N. Yaşamdan Kareler Toplama: Fotoğraf Terapinin İşlevi. *Ruhsal Bozuklukların Tedavi ve Rehabilitasyonunda Yaratıcı Sanat Psikoterapileri*. Ankara: Türkiye Klinikleri.34(8); 2019.
13. Milasan L H, Bingley A F, Fisher N R. The big picture of recovery: a systematic review on the evidence of photography-based methods in researching recovery from mental distress. *Arts & Health*, 2022; 14(2), 165-185.
14. Cataldas SK, Eren N, Üstün N, Ofluoğlu F, Ayhan CH. Effects of Art Therapy on Quality of Life and Social Functioning in Individuals With Schizophrenia. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. 2025; 0(0):1–7
15. Keskinen N, Helmi S, Kaunonen M, Huhtala H, Aho AL. An internet-based photography therapy intervention into the grief of persons who have lost a loved one. Promoting the interdisciplinary study of death and dying 29(4).
16. Vaartio-Rajalin H, Santamäki-Fischer R, Jokisalo P, Fagerström L. Art making and expressive art therapy in adult health and nursing care: A scoping review. *International Journal of Nursing Sciences*. 2021; 8(102-119).
17. Utaş-Akhan L, Avci D, Basak I. Art Therapy as a Nursing Intervention for Individuals With Schizophrenia. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. 2024; 62(5):29–38.
18. Demir, A.G. (1989). UCLA Yalnızlık Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(23), 14-18.

POZİTİF PSİKOLOJİNİN IŞIĞINDA: ÖZ ŞEFKAT VE DUYGU DÜZENLEME

Busenur Özdemir¹, Eda Ay²

¹ Erzincan Mengücek Gazi EAH, busenur.bal0@gmail.com – 0000-0002-7519-1361

² Erzurum Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, eda.ay@atauni.edu.tr - 0000-0002-0994-3254

ÖZET

Son yıllarda psikolojinin odak noktası psikiyatrik rahatsızlıkların tedavisi ve sorunların çözümü, bireylerin zorluklar ve psikolojik hastalıklarla başa çıkmalarını iyileştirmeye yönelik olmuştur. Ancak pozitif psikoloji bu yaklaşımı bir adım daha ileriye taşıyarak, insanın olumlu özelliklerini, güçlü yönlerini ve mutluluğu deneyimleme becerilerini incelemeye başlamıştır. Bireylerin sadece iyilik hallerini sürdürmekle kalmayıp, aynı zamanda kişisel gelişimlerini de teşvik etmeye yönelik bir perspektif geliştirmiştir. Pozitif psikoloji, insan yaşamının anlamını, mutluluğunu ve yaşam tatminini öne çıkaran bir alan olarak, insanların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır.

Psikoloji konuları artık kitaplardan çıkıp insanların günlük konuşmalarında kullanılsa da bireylerin farkındalıkları aynı çizgide ilerlememektedir. Bu bakımdan birçok kişi duygu ve düşünceleri arasındaki ayrımı yapmakta zorlanmaktadırlar. Bireylerin bu ayrımı yapmakta zorlandıkları gözlemlendiğinde bireylerin duygularını anlayıp zor durumlarda duygu düzenleme güçlüğü yaşamalarını minimuma indirmek önemlidir.

Hayat standartlarının zorlaştığı bugünlerde bireylerin duygularını ve düşüncelerini tanıması, anlaması yaşamlarını kolaylaştırmak adına önemli bir durum haline gelmektedir. Kişinin kendine şefkat duyması, kendini sevmesi, yaşamdan daha fazla haz alması için önemli bir yarar sağlayacaktır. Bu durum alan yazında öz şefkatin ele alınmasını önemli hale getirir. Bu bağlamda, öz şefkat kavramı, pozitif psikolojinin temel taşlarından biri olarak literatürde önemli bir yer edinmiştir.

Bu yeni bakış açısıyla birlikte, öz şefkat kavramı, bireyin kendisine karşı gösterdiği şefkat, anlayış ve iyilik duygusudur. Öz şefkatin, bireylerin zorluklarla başa çıkma becerilerini artırarak, duygusal iyilik halini desteklediği ve psikolojik rahatsızlıkların azalmasına katkıda bulunduğu vurgulanmaktadır.

Pozitif psikoloji ve öz şefkat, bireylerin daha anlamlı, daha sağlıklı ve daha mutlu bir hayat sürmelerine yardımcı olan etkin araçlardır. Öz şefkat, duygusal düzenleme becerilerini geliştirerek, bireylerin zorluklarla daha etkili bir şekilde baş etmelerini sağlar.

Anahtar Kelimeler: Duygu düzenleme, Pozitif psikoloji, Öz şefkat, Psikiyatri hemşireliği

ABSTRACT

In recent years, the focus of psychology has been on the treatment of psychiatric disorders and the solution of problems, improving individuals' coping with difficulties and psychological illnesses. However, positive psychology has taken this approach one step further and started to examine the positive characteristics, strengths and the ability to experience happiness. It has developed a perspective that not only maintains the well-being of individuals, but also encourages their personal development. Positive psychology, as a field that emphasises the meaning of human life, happiness and life satisfaction, aims to maximise people's potential.

Although psychology topics are now out of books and used in people's daily conversations, individuals' awareness does not progress in the same line. In this respect, many people have difficulty in making the distinction between their feelings and thoughts. When it is observed that individuals have difficulty in making this distinction, it is important to understand the emotions of individuals and minimise the difficulty of emotion regulation in difficult situations.

Nowadays, when living standards are getting harder, it is important for individuals to recognise and understand their feelings and thoughts in order to make their lives easier. Self-compassion and self-love will provide an important benefit for individuals to get more pleasure from life. This makes it important to address self-compassion in the literature. In this context, the concept of self-compassion has gained an important place in the literature as one of the cornerstones of positive psychology.

With this new perspective, the concept of self-compassion is the feeling of compassion, understanding and kindness that the individual shows towards himself/herself. It is emphasised that self-compassion supports emotional well-being and contributes to the reduction of psychological disorders by increasing individuals' ability to cope with difficulties.

Positive psychology and self-compassion are effective tools that help individuals lead a more meaningful, healthier and happier life. By improving emotional regulation skills, self-compassion enables individuals to cope with difficulties more effectively.

The aim of this review is to examine the effects of self-compassion on emotional regulation from the perspective of positive psychology, different dimensions of self-compassion and its relationship with emotional regulation will be discussed in detail.

Key Words: Positive Psychology, Self-Compassion, Emotional Regulation, Psychiatric Nursing

GİRİŞ VE AMAÇ

Pozitif psikoloji, bireylerin güçlü yönlerini, psikolojik dayanıklılıklarını ve iyi oluşlarını desteklemeye odaklanan psikiyatri hemşireliğinin önemli başlıklarındandır. Bu yaklaşımın merkezinde, kişinin kendine yönelik kabul geliştirmesi ve anlayışı yer alır. Öz şefkat bireylerin içsel dünyalarına ışık tutan, duygusal dayanıklılığı ve iyi oluş halini destekleyen güçlü bir kavramdır. Bireylerin kendi hatalarına ve yetersizliklerine karşı acımasız olmaktan ziyade, nazik ve destekleyici bir tutum sergilemesini içerir. Duygu düzenleme ise kişinin duygusal deneyimlerini sağlıklı bir şekilde anlamlandırma ve yönetme becerisidir. Öz şefkatin, duygu düzenleme süreçleri üzerindeki olumlu etkileri, psikolojik sağlamlığı artırarak bireylerin stres, kaygı ve depresyonla daha etkili başa çıkmalarını sağlar. Bu bağlamda, öz şefkat ve duygu düzenleme arasındaki ilişkiyi pozitif psikoloji perspektifinden ele almak, ruh sağlığını destekleyen önemli bir adım olacaktır.

Günümüzün hızlı tempolu ve rekabetçi dünyasında, bireyler sürekli olarak stres, kaygı ve olumsuz duygularla karşı karşıya kalmaktadır. İşte tam da bu noktada, öz şefkat ve duygu düzenleme becerileri, bireylerin bu zorluklarla başa çıkmalarına, içsel huzuru ve dengeyi yeniden kurmalarına yardımcı olan temel araçlar haline gelmektedir. Pozitif psikoloji, bireylerin sadece psikolojik rahatsızlıkların önlenmesi ve tedavi edilmesiyle değil, aynı zamanda mutluluk, iyilik hali ve psikolojik dayanıklılığın artırılmasıyla da ilgilenir. Bu sayede, bireyler olumsuz duygularla daha yapıcı bir şekilde başa çıkabilir, duygusal esnekliklerini artırabilir ve daha tatmin edici bir yaşam sürdürebilirler.

Bu konu, öz şefkatin temel bileşenlerini, duygu düzenleme stratejileriyle olan ilişkisini ve pozitif psikolojinin ilkeleriyle nasıl örtüştüğünü detaylıca inceleyerek, bireylerin kendi içsel kaynaklarını keşfetmelerine ve geliştirmelerine rehberlik etmeyi hedeflemektedir.

Pozitif psikolojinin perspektifinden öz şefkatin duygusal düzenleme üzerindeki etkileri incelemek, öz şefkatin farklı boyutları ve duygusal düzenleme ile ilişkisi detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

POZİTİF PSİKOLOJİ

Günümüzde psikoloji, sadece hastalıkların ve sorunların tedavisine odaklanmak yerine, bireylerin potansiyellerini ortaya çıkarmaları ve daha mutlu, anlamlı bir yaşam sürmeleri için ayrıca çaba göstermektedir (Eryılmaz, 2017). Psikoloji biliminin çalışma alanı artık sorunlu insan üzerine odaklanmaktan çıkmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün de söylediği gibi toplumun çoğunun ruh hali iyi olmayan insan kategorisinde yer almaması nedenlerinden yola çıkarak insanın güçlü yanlarına odaklanan bir yaklaşımın gelişmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu yaklaşım günümüzde pozitif psikoloji olarak adlandırılmaktadır (Hefferon ve Boniwell, 2014).

Bu bağlamda, pozitif psikoloji, insanın olumlu özelliklerini, güçlü yönlerini ve mutluluğu deneyimleme becerilerini inceleyen bir disiplin olarak öne çıkmaktadır (Durmaz ve Karakurt, 2019). Son zamanlarda pozitif psikoloji hem ruh sağlığı profesyonelleri hem de alan dışında popüler bir hale gelmiştir. Pozitif psikolojinin uygulama alanları giderek artmakta ve gelişim süreci hala devam etmektedir (Bulut ve Subaşı, 2020).

Martin Seligman, pozitif psikolojinin kurucusudur. Depresyon, iyimserlik, karakter güçleri vb. konularda çeşitli çalışmaları bulunan Seligman ilk olarak adını öğrenilmiş çaresizlik ile ilgili yaptığı çalışmalarla duyurmuştur (Demir & Fulya, 2020). Ancak pozitif psikoloji, psikiyatride önemli bir değişiklik yapmıştır. Bireyi olumsuz düşünme, uyumsuz davranış ve psikolojik acıdan; rahatlık ve hayatımızı yaşamaya değerli hale getiren diğer etkenlere yönlendirmektedir. Bireylerin ve toplumların hangi faktörler nedeniyle güçsüzleştiklerine değil, hangi faktörler aracılığıyla geliştiğine odaklanmaktadır (Hefferon ve Boniwell, 2014). Bireyin sadece olumlu düşünceleri ön plana çıkarmasından bahseden bir kavram değildir. Bireyin ruhsal hastalıklarla mücadele etme çabasında oluşu, iyileşmeye ve başarmaya gayret etmesi, duygusal aydınlanma yaşaması ve toplumsal alanlarda olumlu davranışlarda bulunması; pozitif psikolojinin geliştiğinin kanıtlarındandır (Durmaz ve Karakurt, 2019).

İnsanoğlu çevresiyle etkileşim halindedir. Sosyal bir varlık olan insanın aklı, bilinci ve iradesi gibi yetileri onun uyum sağlama sürecini başarılı hale getirmektedir. Bu uyum sürecinde duyguların önemi büyüktür (Akçınar ve Özbek, 2017). Duygular birçok kuram ve modelin merkezinde yer almıştır. Duyguları fark edebilme ve düzenleyebilme yetisinin psikolojik iyi oluş ve rahatsızlıklarla doğrudan etkileşimde olduğu bilinmektedir (Aldao, Sheppes ve Gross, 2015). Bireylerin duygularını tanıması, anlaması ve olumsuz durumlarda duygu düzenleme gücünün yaşamalarını en aza indirmelerinin önemi büyüktür (Yumuşak, 2019).

ÖZ ŞEFKAT

Öz-şefkat, Budizm'in şefkat ve tefekkür anlayışından gelmiştir (Peng ve Shen, 2012). Bu düşüncenin temeli, Budizm'in tüm canlı varlıklara karşı şefkat göstermeye teşvik eden sevgi dolu nezaket meditasyonuna dayanır (Neff ve Knox, 2020). Öz-şefkat, zor zamanlarda kendimize düşman gibi değil de dost olmayı, kendimizle iş birliği yapmayı öğrendiğimiz, acıyı hafifletmek için kullanılabilen bir yaklaşımdır (Germer ve Neff, 2020). Bu kavram duygu düzenleme becerilerinin etkili kullanılmasına yardımcı olarak ruh sağlığının iyileşmesine yardımcı olmaktadır (Inwood ve Ferrari, 2018). Hem ülkemizde hem de yurtdışında yapılan çalışmalar çok yeni olmasına rağmen geniş bir çerçevede kendine yer bulmaktadır (Uyanık ve Çevik, 2020).

İnsanlar kusursuz değildir, yetersizlik yaşayabilirler ve hata yapabilirler. Öz şefkat için Neff ve arkadaşları (2005) ; bireyin olumsuz koşullarda kendine karşı nazik, kibar ve yargısız davranması, kendisine acı veren duygu ve düşüncelerin üstünde durmaktansa, bunlarla mantıklı bir bilinçle başa çıkması gerektiğini önermektedir. ‘Şu anda neye ihtiyacım var?’ öz şefkati betimleyen bir sorudur (Neff ve Germer, 2017). Bir kişi her ne kadar başkalarına karşı nazik ve duyarlı olmaya özen gösteriyor olsa da kendine karşı sert olabilmektedir (Yıldırım, 2018).

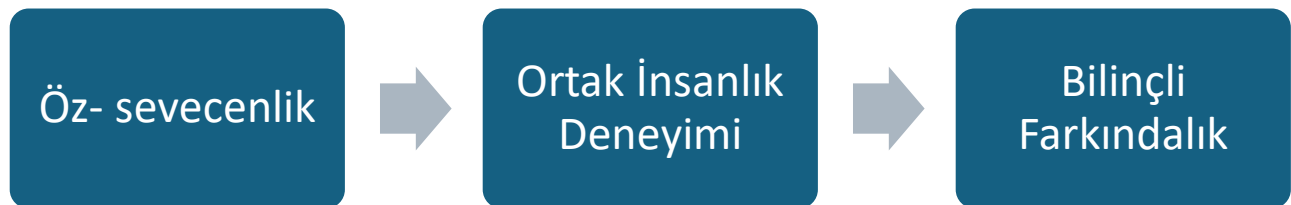
Öz-şefkat kendine acıma anlamına da gelmemektedir. Tam tersi kendine acımanın panzehridir. Kendine acıyan bireyde ‘zavallı ben’ diye düşünürken, öz-şefkatli birey hayat herkese zor farkındalığına sahiptir (Neff, 2003b; Neff ve Dahm, 2015). Öz-şefkat ile yaşanan deneyimler çarpıtma olmaksızın dengeli bir biçimde görülebilmektedir (Neff ve Germer, 2020).

Öz-şefkat güçsüzlük anlamına gelmemektedir. Hayatımızda karşılaştığımız zorluklarda ihtiyacımız olan cesaret ve dayanıklılığı artıran güçlü bir kaynak olarak görülmektedir (Neff ve Germer, 2020).

Öz şefkat ben merkezli veya bencil olmak anlamına da gelmez. Bunun yerine kişinin kendi de dahil tüm insanların merhameti layık olduğunu hata ve yetersizliklerin insanlığın bir parçası olduğunu kabul etmeyi gerektirmektedir. Başkasının acısının farkında olması bundan kaçmamasını, kişinin kendi yarasını açıkça dokunabilmesini ondan kaçınmamasını ve bunu nezaketle yapmasını içerir. Aynı zamanda öz şefkat kişinin acısını, başarısızlığını, yetersizliğini yargılamadan; anlayışla karşılamayı içerir (Neff, 2011).

ÖZ ŞEFKATİN BİLEŞENLERİ

Neff (2003a) öz-şefkati, acı ve başarısızlık durumlarında sergilenen ve birbirleri ile ilişkili 3 bileşen ile tanımlanmıştır.

Şekil 1. Öz - sevecenlik

Kendine karşı nazik ve anlayışlı olmak, hataları affetmek ve olumsuz duyguları yargılamadan kabul etmek öz nezaketin temelini oluşturur. Bu, kendimize karşı eleştirel ve sert bir tutum yerine, bir arkadaşımıza yaklaşır gibi kendimize yaklaşımdır. Öz-yargılama ise öz-nezaketin karşıtıdır. Kişinin kendini acımasızca eleştirmesini içerir. Bireyin geçmişte ya da gelecekte başarısızlıklara odaklanmasına ve şimdiki zamandan uzaklaşmasına neden olmaktadır. (Neff ve Knox, 2020). Öz-sevecenlik ve benlik saygısı benzetilen kavramlar olsa da ikisi birbirinden farklıdır. Benlik saygısı, bireyin kendini olumlu değerlendirmesi ve kendi değerini takdir etmesidir. Öz-sevecenlikte ise hiçbir şekilde bir yargı veya değerlendirme yoktur (Germer ve Neff, 2020).

Ortak İnsanlık Duygusu

Herkesin hata yapabileceğini, acı çekebileceğini ve zorluklarla karşılaşabileceğini kabul etmektir. Bu bileşen, bireyin kendisini diğer insanlardan ayrı görmemesi ve ortak bir insanlık deneyimi içinde olduğunu anlamasına yardımcı olur. Bu kavramın karşıtı ise sosyal izolasyondur. Birey olumsuz duygular ve yaşantılar karşısında kendini soyutlar ve sosyal bağlardan uzaklaşma eğilimi gösterir (Neff, 2015).

Bilinçli Farkındalık

Bilerek ve isteyerek dikkatin şimdiki hale çekilmesi ve yaşananların olduğu gibi kabul edilmesidir. Yaşadığımız anın gerçekliğini açık olup direnç göstermeden, düşünce ve duygulara tepki verip öz yargılama yapmadan şimdiki anın farkındalığında kalmaktır (Kabat-Zinn, 2015). Bu farkındalık sayesinde, olumsuz düşünceleri ve duyguları yargılamadan gözlemleyebilir ve daha sağlıklı tepkiler verebiliriz. Kişinin stresi yönetebilmesinde etkili faktörlerdendir ve araştırmalar insanların kısa ya da uzun süreli stres durumlarında başa etmelerinde bilinçli farkındalığın çok etkili olduğunu göstermektedir (Özok ve Aka, 2021). Bilinçli farkındalık, kişinin duygularını ve düşüncelerini dengede tutmasıyla bireyi aşırı özdeşlemekten ve soruna kapılmaktan korumaktadır (Neff ve Knox, 2020).

Aşırı özdeşleşme ise, bu durumun tam tersidir. Bireyin düşünce ve duygularıyla o kadar çok özdeşleşmesi ki, bu düşüncelerin ve duyguların kendisi olduğunu düşünmesidir. Yani, birey kendini düşünceleriyle veya duygularıyla eşitler ve bu durum, sıklıkla zihinsel ve duygusal acıya yol açar (Neff ve Dahm, 2015).

Neden bilinçli farkındalık öz şefkatin önemli bir bileşenidir? Çünkü kendimize şefkat gösterebilmemiz için ilk olarak acı çektiğinizi fark etmeniz gereklidir. Acı açık bir şekilde görülebilir olsa da pek çok insan acı çektiğine kabul etmez. Ya da hayatın zorluklarıyla karşılaşıldığında insanlar

ne kadar zorlandıklarını dikkate almaz genellikle sorun çözmeye odaklanır. Acıyı bastırmak görmezden gelmek daha çok insanidir fakat olumsuz duygularla başa çıkmaya yönelik kaçınmacı, işlevsiz bir baş etme stratejisidir (Neff ve Tirsch, 2013).

Bileşenlerin Birbiri İle İlişkisi

Bu üç boyut birbirini tamamlayan ve güçlendiren bir ilişki içindedir. Bir araya gelerek öz-şefkatli bir zihin çerçevesi oluştururlar. Örneğin, **öz sevecenlik** duygusu gelişmiş bir birey, zor durumlarla karşılaştığında kendisini eleştirmek yerine, bu durumun herkesin başına gelebileceğini düşünerek **ortak insanlık duygusu** geliştirir (Germer ve Neff, 2020).

Üç bileşenden biri olan bilinçli farkındalık diğer bileşenleri de beslemektedir. Kişinin kendisine koşulsuz kabul etmesi ile olumsuz duygulara yoğun bir biçimde odaklanmaz ve farkındalığını devam ettirmiş olur. Aynı şekilde yaşanan acının tüm insanlık için geçerli olduğunu hatırlamak acı ile özdeşleşmeyi azaltır. Bu sayede, zor durumlarla daha sağlıklı bir şekilde baş edebilir ve bu süreçte duygularını daha iyi anlayabilir (Yıldırım, 2020).

Öz Şefkatin Önemi

Olumsuz durumlar karşısında bireylerin baş etme mekanizmaları birbirinden oldukça farklıdır. Kişinin yaşanan bu durumla başa çıkması ve olumsuz duyguları en az kayıp ile atlatıyor olması önem taşır. Bu noktada öz şefkat birey için koruyucu kalkan görevi görür (Kır Demirhan, 2020). Öz şefkat ortaya çıkan stres ve çaresizlik duygularıyla sağlıklı baş etmeye yardımcı olarak kişiyi kendisine acıma ve öfke duygularından uzak tutar (Germer ve Neff, 2020).

Mutluluk, yaşam doyumu ve öz güven gibi duygular kişinin duygusal iyilik halini artırır ve stresle başa çıkma becerilerini geliştirir. Depresyon ve anksiyete gibi hastalık belirtilerini hafifletebilir. Öz şefkatli bireyin daha mutlu olduğu, yaşam doyumunun ve istekliliğin daha yüksek olduğu söylenebilir. Kişinin daha sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurmasını sağlar (Kır Demirhan, 2020).

Öz şefkati yüksek bireyin daha az kaygı ve depresyon yaşadıkları gözlenmiştir. Boşanma, sağlık durumları, akademik başarı durumu ve travmaları da olumlu etkilemektedir (Altun, Kabakçı ve Olçun, 2020; Kıcalı, 2015). Bireylerin daha sağlıklı yaklaşarak zor yaşantılara karşı baş etme gücü sağlar. Kişiyi psikolojik esneklik sağlar (Altun, Kabakçı ve Olçun, 2020). Öz şefkatli birey, zor gelen acı ve olumsuz duyguları sağlıklı olarak karşılar ve kendini yargılamadan bu duyguları dönüştürerek yaşayabilir (Germer ve Neff, 2020).

DUYGU DÜZENLEME

Duygu düzenleme, duygusal bir uyarıcı ile karşılaştığında bireyin, bulunduğu ortam ile uyumlu bir şekilde kendi duygu durumunu düzenleyebilme becerisidir. Birey, duygu durumunu düzenlerken problem çözmeye ya da adapte olabilmeye dayalı bir beceri kullanır. Bu kavram, duyguların doğru bir şekilde ifade edilebilmesi ve başka bireylerle sosyal etkileşime girilebilmesi gibi beceriler yardımı ile açıklanabilir. Karşılaşılan problemlerin, yaşanan zorlukların ve kaygıların üstesinden gelinmesinde önemli bir rol oynayan duygu düzenleme, kişisel ilişkiler bakımından değerli ve bireyin kişisel gelişimi açısından oldukça önemlidir (Leahy ve ark., 2011). Duygu düzenlemenin amacı kişinin olumsuz duygularını yok etmek ya da olumlu duygular ile değiştirmek değil, içinde bulunduğu koşullara uygun tepkiler oluşturmada kişiye yardımcı olmasıdır (Aldao, 2013). Duyguların bastırılması veya duygu düzenleme becerilerinin yeterli düzeyde kullanılamaması birtakım sorunlara neden olabilmektedir. Kişilerin diğer bireylerle olan ilişkilerini olumsuz etkilediğinden yaşam kalitesini düşürebilmektedir (Garnefski ve ark, 2001).

Duygu düzenleme gücü psikiyatri hastalığının ve birçok hastalığın tanımlayıcı ortak bir boyutudur. Şizofreni kişilik problemleri yeme bozuklukları depresyon madde bağımlılığı anksiyete travma sonrası stres bozukluğu üzerine yapılan çalışmalar duygu düzenleme güçlüklerinin bu bozukluklar üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır (Cole vd., 1994: 73-102)

Birçok çalışmada duygu düzenleme gücü artıkça kendine zarar verme davranışında da artışın olduğu gösterilmiştir (Demirkapı, 2014; Hasking ve ark., 2015; Kahraman ve Çankaya, 2020; Kelada ve ark., 2018; Perez ve ark., 2012).

Kişilerin duygularını düzenleyebilmesi gerekli becerileri kullanması yaşamlarını kolaylaştırmak adına önemlidir. Olumsuz durumlarda bireyin etkilenmemesi için kendi duygularının farkında olması ve kendine şefkat duymasıyla öz şefkat etkin hale gelmektedir (Küçük, 2020).

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Pozitif psikolojinin önemli bir kavramı olan öz şefkatin, duygusal düzenleme üzerindeki olumlu etkileri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Yapılan literatür taraması ve araştırmalar, öz şefkatin bireylerin duygusal iyilik halini artırdığını, stresle başa çıkma becerilerini güçlendirdiğini ve psikolojik rahatsızlıkların azalmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Öz şefkatin duygu düzenleme stratejileriyle güçlü bir ilişki içinde olduğunu ve bireyin yaşam doyumunu, psikolojik dayanıklılığını ve mutluluğunu artırdığını ortaya koymaktadır. Öz şefkat, bireylerin duygusal zorluklarla başa çıkma becerilerini güçlendiren önemli bir araçtır.

Öz şefkatin farklı boyutları da duygusal düzenleme üzerinde farklı mekanizmalara etki etmektedir. Bu nedenle, öz şefkat eğitimleri ve müdahaleleri, bireylerin duygusal düzenleme stratejilerini geliştirmek için etkin seçeneklerdir.

Öz şefkat kavramının ve faydalarının yaygınlaştırılması için eğitim programları ve farkındalık çalışmaları düzenlenmelidir.

Psikoterapi ve danışmanlık süreçlerinde öz şefkat temelli müdahalelere daha fazla yer verilmelidir.

Öz şefkatin farklı popülasyonlar üzerindeki etkileri ve uzun vadeli sonuçları üzerine daha fazla araştırma yapılmalıdır.

Öz-şefkat ve duygu düzenleme güçlüğü literatüre yakın bir zamanda giren kavramlardır. Aralarındaki ilişkiyi daha iyi anlayabilmek için ülkemizde yapılan çalışmalarda az sayıda kaynak bulunmaktadır. Bu bakımdan ve konunun özgün olması sebebiyle literatüre katkı sağlayacağı düşünüldüğünden sonraki çalışmalarda bu kavramların farklı açılardan ele alınması, aralarındaki ilişkiye kaynak olacak çalışmalar yapılması literatürü de zenginleştireceğinden önerilir.

Sonuç olarak, öz şefkat ve duygu düzenleme becerileri bireyin psikolojik dayanıklılığını güçlendiren, ruh sağlığını destekleyen ve yaşam kalitesini artıran önemli psikolojik kaynaklardır. Bu becerilerin geliştirilmesi, bireylerin hem kendileriyle hem de çevreleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlayarak toplumsal düzeyde de olumlu etkiler yaratacaktır.

KAYNAKLAR

1. Eryılmaz, A. (2017). Pozitif Psikoterapiler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. c. 9. s. 3. 346-362. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=91492>
2. Hefferon, K. ve Boniwell, I. (2014). Pozitif psikoloji: Kuram, araştırma ve uygulamalar. T. Doğan (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
3. Durmaz H, Karakurt N. Pozitif psikoloji ve iyi oluşun göstergeleri. Okanlı A, editör. Pozitif Güçlenme ve İyi Hissetmek. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2019. p.22-5.
4. BulutS.- Subaşı M., Ed. Bulut S., Pozitif Psikoloji(1.Basım), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2020
5. Demir, R., & Fulya, T. Ü. R. K. (2020). Pozitif psikoloji: Tarihçe, temel kavramlar, terapötik süreç, eleştiriler ve katkılar. *Humanistic Perspective*, 2(2), 108-125.
6. Aldao, A., Sheppes, G. ve Gross, J. J. (2015). Emotion regulation flexibility. *Cognitive Therapy and Research*, 39(3), 263-278.
7. Yumuşak, F. N. (2019). Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal tepkiselliğin psikolojik belirtiler ile ilişkisinin incelenmesi (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
8. Leahy, R. L., Tirsch, D., ve Napolitano, L. A. (2011). Emotion regulation in psychotherapy: A practitioner's guide (pp 1-17). New York: Guilford Press.
9. Akçınar, B., & Özbek, E. (2017). Benlik gelişiminin öz-yeterlik algısı ve ebeveyn davranışlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(40), 38-53.
10. Aldao, A. (2013). The future of emotion regulation research: Capturing context. *Perspectives on Psychological Science*, 8(2), 155-172
11. Garnefski, N., Kraaij, V. & Spinhoven, Ph. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 30, 1311-1327.
12. Cole, P. M., Michel, M. K., & Teti, L. O. D. (1994). The development of emotion regulation and dysregulation: A clinical perspective. *Monographs of the society for research in child development*, 73-100.

13. Demirkapı, E. Ş. (2014). Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme ve Kimlik Gelişimine Etkisi ve Bunların Psikopatolojiler ile İlişkisi (Yayın no. 376906) [Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonuçYeni.jsp>
14. Hasking, P., Rees, C. S., Martin, G., ve Quigley, J. (2015). What happens when you tell someone you self-injure? The effects of disclosing NSSI to adults and peers. *BMC Public Health*, 15, 1-9.
15. Kelada, L., Hasking, P., ve Melvin, G. (2018). Adolescent NSSI and recovery: the role of family functioning and emotion regulation. *Youth & Society*, 50(8), 1056- 1077. <https://doi.org/10.1177/0044118X16653153>
16. Bakar Kahraman., B., ve Kızılay Çankaya, P. (2020). Kendine zarar verme davranışı olan erişkinlerde çocukluk çağı travmaları, duygu düzenleme güçlüğü ve başa çıkma tutumları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(4). <https://doi.org/10.5455/apd.70047>
17. Perez, J., Venta, A., Garnaat, S., ve Sharp, C. (2012). The difficulties in emotion regulation scale: Factor structure and association with nonsuicidal self-injury in adolescent inpatients. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 34, 393-404.
18. Küçük, M. (2020). *Yetişkinlerin öz şefkat, bağlanma stilleri ve psikolojik iyi oluş özelliklerinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
19. Peng, Y. Q., & Shen, J. D. (2012). The analysis of self-compassion and selfconstrual in the compassion-contemplation of Buddhism. *Advances in Psychological Science*, 20(9), 1479.doi: 10.3724/SP.J.1042.2012.01479
20. Inwood, E., ve Ferrari, M. (2018). Mechanisms of change in the relationship between self-compassion, emotion regulation, and mental health: A systematic review. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 10(2), 215-235. <https://doi.org/10.1111/aphw.12127>
21. Uyanık, n. Ve çevik, ö. (2020). Öz-şefkat gelişiminde bilişsel formülasyonun rolü. *Uluslararası dil, eğitim ve sosyal bilimlerde güncel yaklaşımlar dergisi*, 2(2), 660-674. <https://doi.org/10.35452/caless.2020.35>
22. Yıldırım, M. (2018). Ergenlere yönelik öz-şefkat geliştirme programının öz-şefkat, kendine şefkat vermektan korkma ve öznel iyi oluş üzerindeki etkililiğinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
23. Kabat-Zinn, J. (2015). Mindfulness. *Mindfulness*, 6(6), 1481-1483. <https://doi.org/10.1007/s12671-015-0456-x>
24. Neff, K., & Germer, C. (2017). Self-compassion and psychological. *The Oxford Handbook of Compassion Science*. c, 21, 371-39
25. Germer C. K., Neff K. (2020). *Öz-Şefkatli Farkındalık Uygulama Rehberi*. (1). (F. Tarımtay Altun, Çev.) İstanbul: Diyojen (2018).
26. Neff, K. D., Hsieh, Y. P., & Dejjitrat, K. (2005). Self-compassion, achievement goals, and coping with academic failure. *Self and Identity*, 4(3), 263-287. <https://doi.org/10.1080/13576500444000317>
27. Neff, K. D. (2003b). The development and validation of a scale to measure selfcompassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250. <https://doi.org/10.1080/15298860309027>
28. Neff, K. D., ve Knox, M. C. (2020). Self-compassion. V. Zeigler-Hill ve T.K. Shackelford (Ed.) *Encyclopedia of personality and individual differences* (pp. 4663-4670). London: Sage Publication.
29. Neff, K. D., ve Dahm, K. A. (2015). Self-compassion: What it is, what it does, and how it relates to mindfulness. *Handbook of Mindfulness and Self-Regulation*, 121- 137.
30. Neff, K. D. (2011). Self-compassion, self-esteem, and well-being. *Social and Personality Psychology Compass*, 5(1), 1-12. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00330.x>
31. Neff, K. ve Tirsch, D. (2013). Öz şefkat ve ACT. *Farkındalık, kabullenme ve pozitif psikoloji: Refahın yedi temeli*, 78-106.
32. Özok, H. İ. ve Aka, P. (2021). Pandemi Nedeniyle Evde Kalan Genç Yetişkinlerin Bilinçli Farkındalık ve Stres Kontrolü ile İlgili Görüşleri. *Türk Bilimleri*, 16(2).<http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.48264>
33. Yıldırım, M. (2020). Bilinçli Farkındalık, Öz-Anlayış ve Anksiyete Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (Yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bursa.
34. Kır Demirhan, A. (2020). Beliren Yetişkinlerin İyi Oluşlarının Öz Şefkat ve Bağlanma Özellikleri Bakımından İncelenmesi (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
35. Kıcalı, Ü. Ö. (2015). Öz-Şefkat Ve Tekrarlayıcı Düşünmenin Olumsuz Duygulanım ve Depresyon ile İlişkilerinin İncelenmesi (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
36. Altun, Ö. Ş., Kabakçı, K., ve Olçun, Z. (2020). Hemşirelikte Öz-Şefkat. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 29(2), 1-1.

YATAN HASTALARDA ANKSİYETE DEPRESYON VE SIKINTI-STRES ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ

Sevin Uçak¹, Volkan Gökmen², Burcu Demir Gökmen³

¹Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ağrı, Türkiye, sevinucak334@gmail.com, Orcid:0009-0001-5652-1898

²Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Bölümü, Ağrı, Türkiye, volkangokmen82@gmail.com, Orcid:0000-0001-6490-8913

³Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Bölümü, Ağrı, Türkiye, burcudmr04@gmail.com, Orcid:0000-0003-2058-8924

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma yatarak tedavi gören hastalar arasındaki anksiyete, depresyon ve sıkıntı-stres düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Nisan- Haziran 2024 tarihleri arasında kesitsel ve tanımlayıcı tipte tasarlanan araştırma, Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yatarak tedavi gören dahiliye kliniklerindeki 213 hastayla yürütülmüştür. Etik kurul izni ve hastalardan aydınlatılmış onam alınmıştır. Veriler; Tanıtıcı Soru Formu, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, Distress Termometresi ve Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplar t testi, ANOVA ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Veriler SPSS v.23 paket programında analiz edilmiş, önemlilik düzeyi $p<0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Hastaların %52,6'sı erkek, %72,3'ü evli, yaş ortalaması $55,04\pm18,57$ 'dir. Hastalar Stresle Başa Çıkma Ölçeği'nin "Sosyal Destek Arama" alt boyutundan en yüksek puanı almıştır. Hastaların anksiyete, depresyon ve distres düzeyleri orta seviyededir. Çalışmayan, kronik hastalığı olanların kendine güvenli yaklaşımı düşüktür. Sigara kullananların çaresiz/kendini suçlayıcı yaklaşımları yüksektir. Evli, emekli, çalışmayan ve kronik hastalığı olanların boyun eğici yaklaşımları yüksektir. Çalışmayan ve kronik hastalığı olan hastaların anksiyete ve depresyon düzeyleri yüksektir. Üniversite mezunu hastalarda depresyon düzeyi düşüktür.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya katılan hastalarda kendilerine güvenli, iyimser ve sosyal destek arama yaklaşımları arttıkça anksiyete, depresyon ve distresin azaldığı görülmektedir. Hastaların anksiyete, depresyon ve distres düzeyleri yükseldikçe çaresiz, suçlayıcı ve boyun eğici yaklaşımlarının da arttığı belirlenmiştir. Hastalara stresle etkili bir şekilde başa çıkabilecekleri, kronik hastalığı yönetebilecekleri ve anksiyete ve depresyon riskini azaltabilecekleri yapılandırılmış hemşirelik girişimleri uygulanabilir ve sonuçları değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Depresyon, Sıkıntı-Stres, Yatan Hasta

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ANXIETY, DEPRESSION AND DISTRESS-STRESS IN HOSPITAL PATIENTS: THE CASE OF AGRI PROVINCE

Sevin Ucak¹, Volkan Gokmen², Burcu Demir Gokmen³

¹Agri Ibrahim Cecen University, Faculty of Health Science, Agri, Turkey, sevinucak334@gmail.com, Orcid:0009-0001-5652-1898

²Agri Ibrahim Cecen University, Faculty of Health Science, Surgical Diseases Nursing Department, Agri, Turkey, volkangokmen82@gmail.com, Orcid:0000-0001-6490-8913

³Agri Ibrahim Cecen University, Faculty of Health Science, Department of Psychiatric Nursing, Agri, Turkey, burcudmr04@gmail.com, Orcid:0000-0003-2058-8924

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted in inpatients between anxiety, depression and distress-stress levels among To determine whether or not there are any.

Methods: The cross-sectional and descriptive study was conducted between April and June 2024 with 213 inpatients in the internal medicine clinics of a Training and Research Hospital. Ethics committee approval and informed consent were obtained from the patients. The data were collected using a Descriptive Questionnaire, Hospital Anxiety and Depression Scale, Distress Thermometer and Ways of Coping Inventory. Descriptive statistics, independent groups t test, ANOVA and Pearson correlation test were used to analyze the data. Data were analyzed in SPSS v.23 package program and significance level was taken as $p < 0.05$.

Results: 52.6% of the patients were male, 72.3% were married, and the mean age was 55.04 ± 18.57 years. Patients received the highest score from the “Seeking Social Support” sub-dimension of the Ways of Coping Inventory. Patients had moderate levels of anxiety, depression and distress. Unemployed Those with a chronic disease have low levels of self-confidence. Smokers have higher levels of helpless/self-blaming attitude. Those who are married, retired, unemployed, and have chronic diseases have a higher submissive approach.

Non-working and chronic Anxiety and depression levels are high in patients with a disease. Patients with a university degree had low levels of depression.

Conclusion and Recommendations: It was observed that as the patients participating in the study increased their self-confidence, optimism and social support seeking approaches, anxiety, depression and distress decreased. It was determined that as the patients' anxiety, depression and distress levels increased, their helpless, blaming and submissive approaches also increased. Structured nursing interventions that will enable patients to effectively cope with stress, manage chronic disease and reduce the risk of anxiety and depression can be applied and their results can be evaluated.

Key Words: Anxiety, Depression, Distress-Stress, Inpatient

GİRİŞ

İnsanın yaşam sürecinde ortaya çıkan hastalıklar; bireyi birçok yönden etkileyen, fizyolojik, biyolojik, psikolojik bir süreç olup, kişiyi sosyal, çevresel, ailesel, parasal ve zihinsel açıdan zorlayan bir varoluşsal krizdir [1]. Bireyin normal yaşam sürecine devam ederken fiziksel, ruhsal veya sosyal yönden iyilik halinin bozulmasıyla sağlığını kaybetmesi sonucunda hastalık rolü ortaya çıkmaktadır. Hastalıklar bireyin kendisine özgü yaşanmışlıklar ve algılarla birlikte ruhsal durumunu etkilenmektedir [2, 3]. Hastalığın şiddeti ve süresi bireyin, birtakım fonksiyonlarını ve aktivitelerini yerine getirmesinde bir başkasının yardımına ihtiyacı olmasını gerektirmektedir. Bu süreçte bireyin bir başkasına bağımlı olma ya da bağımsızlığını kaybetmesi, hastalıkla başa çıkma, ne yapacağını bilememe, yeni duruma alışabilme, değişen yaşam biçimi, mevcut işlerinin kesintiye uğraması, yaşam sınırlılıklarının ortaya çıkması gibi sonuçlara bağlı olarak bireylerde birtakım gerginlikler, stresler ve olumsuz duygular yaşandığı görülmektedir. Bu zorlanmalar hastalığa ve hastaya göre değişmekle beraber bireylerde, psikopatolojik süreçlerin yaşanmasına neden olarak kızgınlık, öfke, pişmanlık, suçluluk, anksiyete, değersizlik ve depresyon gibi duygu durumları oldukça sık hissedilmektedir [1,4].

Benlik bütünlüğüne karşı hissedilen gerilim olan anksiyete; bir çeşit alarm duygusudur. Anksiyete hastalarda herhangi bir fiziksel semptomla bağlı olabileceği gibi var olan ruhsal sorunlar ya da semptomlara eşlik eden duygusal sorunlarla da görülebilir ve anksiyetenin şiddetini etkileyebilir. Sonuç olarak literatür incelendiğinde hastalığa karşı geliştirilen duygusal tepkilerden en önemlisinin anksiyete olduğu ve genellikle hem klinik özellikleri hem de epidemiyolojik özellikleri bakımından depresyon ile birlikte incelendiği görülmektedir. İkisinin birlikte görülme oranı %9-40'tır [5]. Dünya genelinde fiziksel hastalık nedeniyle yatarak tedavi gören hastalarda depresyon ve anksiyete eğiliminin oldukça sık görüldüğü bildirilmektedir [6-10]. Çeşitli tanı grubuyla yapılan çalışmalarda ise hastaların sosyodemografik özelliklerine eğitim durumları, gelir ve medeni durumlarına, yaşlarına, tanılarına, çoklu tanılarına ve hastalık süresine göre anksiyete ve depresyonun önemli bir risk olduğu bildirilmektedir [6,7,9,10]. İki bozukluğun bir arada bulunması beraberinde daha fazla problemi de ortaya çıkarabilmektedir [5]. Hastalık sürecinin uzaması ve hastalıkların kronikleşmesi hastalar için önemli bir stresör olup, olumsuz duyguların yaşanmasına ilerleyen süreçle birlikte duygu durumlarının değişmesine en sık depresyona neden olabilmektedir [1,11,12]. Bu durum hastalıkla başa çıkma şeklini ve gücünü doğrudan etkilemektedir. Hastalar, stresle normal baş etme yeteneklerini kullansalar dahi her zamankinden daha fazla güçlük yaşamaktadırlar [10,13]. Stresle başa çıkma tarzları, bireylerin kişilik özellikleri, psikolojik sağlamlıkları, sosyal destekleri, yaşam kaliteleri, ekonomik durumları ve çevre gibi birçok faktöre göre değişebilmektedir [2,4,14]. İnsan yaşamında hastalıkların ve stresin olmadığı bir yaşam sürdürmek mümkün değildir. Disstres stresin

olumsuz tarafını özellikle birey için negatif olan fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan zorlandığı durumları kapsamaktadır [15]. Yaşamın devamı için her bireyin karşılaştığı zorluklarda stresle mücadele etmesi başa çıkma stratejilerini öğrenmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Hastaların özellikle hastalık sürecinde yaşadığı sıkıntılı durumları, duyguları anlamaları ve üstesinden gelebilmeleri için desteğe ihtiyaçları olduğunda unutulmamalıdır. Hemşireler bu süreçte hastaların bu durumlarını tespit edebilecek, başa çıkmalarını destekleyebilecek ve hastaları motive edebilecek donanımına sahiptirler [16]. Bu nedenle bu araştırma belirli bir bölgede hastanede yatan hastalarda anksiyete, depresyon, distres ve stresle başa çıkma tarzlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca araştırmada yatarak tedavi gören hastaların duygusal durumlarını anlamak, stresle başa çıkma yeteneklerini fark etmelerine yardımcı olmak ve bu becerileri geliştirebileceklerine ilişkin inançları motive etmek ve ilerleyen süreçte hemşirelik müdahalelerini geliştirebilecek uygulamalara yol göstermek hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte Mayıs-Eylül 2024 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Dahiliye kliniklerine başvuran yatarak tedavi gören, 18 ve üstü yaşı olan bireyler oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme olasılıksız örnekleme yöntemiyle belirlenerek, dahiliye (Göğüs Hastalıkları, Genel Dahiliye, Nefroloji, Endokrinoloji, Nöroloji) kliniklerinde yatarak tedavi gören bilinci açık, algılama ve tepki verme yetileri sağlam olan, en az bir haftadır yatışı olan, dil ve iletişim güçlüğü olmayan, görüşmeyi gönüllü olarak kabul eden 213 hasta ile oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, 213 kişiden elde edilen güç analizi sonunda etki büyüklüğü için ($r=0,24$) araştırmanın gücünün %95 güven düzeyinde %85 olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Tanımlayıcı Soru Formu: Hasta bireylerin sosyodemografik verilerini içeren yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim ve gelir düzeyi, çalışma durumu, kronik hastalık varlığı, sigara kullanma durumları ile ilgili 8 sorudan oluşan bir formdur.

Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği: Zigmond ve Snaith (1983) tarafından geliştirilen, Aydemir (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek anksiyete ve depresyon eğilimini belirlemektedir. Ölçek 14 soru, 2 alt boyut (anksiyete ve depresyon) ve 4'lü likert yapısıdır. Ölçek puanlaması 0-21 arasında olup, sorularda tek sayılar anksiyeteyi, çift sayılar depresyonu ölçmekte, kesme puanı üstü alınan değer riski gösterir ve anksiyete için 10/11, depresyon için ise 7/8'dir [17]. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında Cronbach Alfa değeri anksiyete için 0,82, depresyon için ise 0,79

olarak bulunmuş olup, bu araştırmada Cronbach Alfa değeri anksiyete için 0,75, depresyon için 0,75 olarak belirlenmiştir.

Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği: Ölçek Folkman ve Lazarus (1980) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Şahin ve Durak (1995) tarafından yapılmıştır. Ölçek 4'lü (0-3) likert tipinde, 30 madde ve 5 (Kendine güvenli, iyimser, sosyal destek alma, çaresiz/suçlayıcı, boyun eğici) alt boyutludur. Alt boyutları "İyimser, "Kendine Güvenli Yaklaşım", "Çaresiz Yaklaşım", "Boyun Eğici Yaklaşım", "Sosyal Desteğe Başvurma" şeklindedir. Ölçekte ters puanlanan 2 madde (1. ve 9. madde) vardır. Alt boyutlar birbirinden bağımsız puanlanmakta ve o boyuttan alınan puan yükseldikçe bireyin o boyuttan stresle başa çıkamadığını ifade eder [18]. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında 'kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım, sosyal destek arama yaklaşımı, çaresiz/suçlayıcı yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım alt boyutlarının sırasıyla Cronbach Alfa değerleri 0,68; 0,80; 0,47;0,73; 0,70; olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ise aynı sıraya göre Cronbach Alfa değerleri 0,76; 0,79; 0,59; 0,73; 0,65'dir.

Distres Termometresi: Roth ve ark. (1998) tarafından geliştirilen, Türkçeye direk çevrilerek kullanılabilen bir sorudan oluşan termometre şeklinde görsel bir analog ölçektir. Uygulayıcı son bir haftada yaşadığı distresi bu termometre üzerindeki 0' dan 10'a kadar olan rakamlar aracılığıyla ifade etmektedir. Bireyin hiç distres yaşamadığını 0 puan gösterirken, distresinin çok yüksek olduğunu 10 puan göstermektedir [19].

Verilerin toplanması

Araştırmanın verileri klinikte tedavi olmak için yatışı yapılan hastalar arasından araştırma örnekleme uygun olan bireylerle ön görüşme yapıldıktan sonra toplanmıştır. Ön görüşmede araştırmaya ilişkin bilgi verilmiş ve onamları yazılı olarak alınmıştır. Hasta bireylerle görüşmeler hasta için uygun olan zamanda yapılmıştır. Verileri araştırmacı tarafından bire bir, yüz yüze görüşülerek soru cevap şeklinde ortalama 25 dk içinde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS v.23 programı ile analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov analizine göre verilerin normal dağılmadığı, ancak çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Örneklem sayısının elliden büyük olması ve Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerinin -2 ile +2 arasında olması durumunda verinin dağılımı normal kabul edilebilmektedir [20]. Buna göre ikili gruplarda bağımsız gruplar t testi, üç ve üzeri gruplarda tek yönlü varyans (ANOVA) ve değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon testleri kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarında, önemlilik düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenebilirliği

Araştırmanın belirli tarihler arasında yapılması, yalnızca dahiliye kliniklerine gelen hastalar arasından seçilmesi bu araştırmanın sınırlılığdır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen sonuçlar, bu araştırmaya katılan hastalara genellenebilir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma için bir üniversitesinin Sağlık Bilimleri Enstitüsü Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 25.01.2024 tarihinde 02 sayılı karar (E-95531838-050.99-92512) ile etik izin alınmıştır. Bireylere araştırmanın amacı açıklanarak gönüllülük prensibi temel alınarak 'Aydınlatılmış Onam', alınmıştır. Araştırmanın her aşamasında etik ilkelere önem verilmiştir. Veri toplama sürecinde katılımcılara, araştırmanın amacı, nerede kullanılacağı veya yayınlanabileceği, detaylı bir şekilde aktarılmış, kişisel bilgilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı konusunda gerekli bilgilendirme yapılmıştır. Helsinki bildirgesi prensiplerine uyulmuştur.

BULGULAR

Araştırmaya katılan hastaların tanımlayıcı özellikleri ve araştırmada kullanılan ölçeklerden aldıkları minimum, maksimum, ortalama puanları Tablo 1'de verilmiştir. Hastaların %52,6'sı erkek, %72,3'ü evli, %75,6'sının geliri giderine denk, %48,8'i ilköğretim mezunu, ve %48,8'i çalışmamaktadır. Hastaların %58,7'si sigara kullanmamakta, %61,5'inin kronik bir hastalığı bulunmaktadır. Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalaması 55,04±18,57'dir. Hastaların Stresle Başa Çıkma Ölçeği alt boyutlarından sırasıyla aldıkları puan ortalamaları; 'Kendine Güvenli Yaklaşım', 2,00±0,44, 'İyimser Yaklaşım', 1,99±0,40, 'Çaresiz/Kendini Suçlayıcı Yaklaşım', 1,26±0,48, 'Boyun Eğici Yaklaşım', 1,45±0,41 ve 'Sosyal Destek Arama' 2,05±0,49'dir. Araştırmaya katılan hastaların Hastana Anksiyete Depresyon Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ise 'Anksiyete' 7,50±3,53 ve 'Depresyon' 7,64±3,98'dir. Son olarak 'Distres' termometresinin puan ortalaması 5,21±1,57 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan hastaların tanımlayıcı özellikleri ve ölçeklerden alınan puan ortalamaları (n=213)

Özellikler	n(sayı)	%(yüzde)
Cinsiyet		
Kadın	101	47.4
Erkek	112	52.6
Medeni Durum		
Evli	154	72.3
Bekar	59	27.7
Gelir Durumu		
Gelir Giderden Fazla	28	13.1
Gelir Gidere Denk	161	75.6
Gelir Giderden Az	24	11.3
Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	62	29.1

İlköğretim	104	48.8
Lise	26	12.2
Üniversite	21	9.9
Çalışma Durumları		
Serbest meslek	57	26.8
Memur-işçi	22	10.3
Emekli	30	14.1
Çalışmıyor	104	48.8
Sigara Kullanma Durumu		
Evet	88	41.3
Hayır	125	58.7
Kronik Hastalık Durumu		
Evet	131	61.5
Hayır	82	38.5
Yaşı (Ort.±SS)	55.04±18.57	
Ölçek ortalama puanları(Ort.±SS)		
Kendine güvenli yaklaşım (0-3)	2,00±0,44	
İyimser Yaklaşım(1-3)	1,99± 0,40	
Çaresiz\Kendini Suçlayıcı Yaklaşım(0-3)	1,26± 0,48	
Boyuneğici Yaklaşım (0-3)	1,45± 0,42	
Sosyal Destek Arama (0-3)	2,05± 0,49	
Anksiyete (0-20)	7,50± 3,53	
Depresyon (0-21)	7,64± 3,97	
Distres (1-9)	5,21± 1,57	
Toplam	213	100.0

Tablo 2’de hastaların tanımlayıcı özelliklerine göre ‘Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği’ alt boyutlarının, ‘Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği’ alt boyutlarının ve ‘Disstres Termometresi’ puan ortalamalarının karşılaştırıldığı bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan hastaların cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu ve sigara kullarımlarına göre SBÇTÖ’nin ‘Kendine Güvenli Yaklaşım’ alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak hastaların çalışma durumları ve kronik hastalık durumlarına göre puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Ayrıca hastaların yaşları ile kendine güvenli yaklaşım düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Araştırmaya katılan hastaların her hangi bir iş veya meslek grubunda çalışanlar ile hiçbir şekilde çalışmayan hastaların kendine güvenli yaklaşım puan ortalaması, emekli olan ve serbest meslek çalışanların puan ortalamasından daha yüksektir. Kronik hastalığı olan hastaların kendine güvenli yaklaşım puan ortalaması kronik hastalığı olmayan hastaların puan ortalamasından daha düşüktür.

Araştırmaya katılan hastaların yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, kronik hastalıklar durumu ve sigara kullarımlarına göre SBÇTÖ’nin ‘İyimser Yaklaşım’ alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık elde edilememiştir ($p>0,05$, Tablo 2).

Tablo 2’de hastaların yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, kronik hastalıklar durumlarına göre SBÇTÖ’nin ‘Çaresiz/Kendini Suçlayıcı Yaklaşım’ alt boyutu

puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık elde edilememiştir ($p>0,05$). Ancak hastaların sigara kullanma durumlarına göre puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu farklılığa göre, sigara kullanan hastaların çaresiz/kendini suçlayıcı yaklaşım puan ortalaması sigara kullanmayan hastalardan daha yüksektir.

Araştırmaya katılan hastaların cinsiyet, gelir durumu ve sigara kullanimlarına göre SBÇTÖ' nin 'Boyun Eğici Yaklaşım' alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık elde edilememiştir ($p>0,05$). Ancak hastaların yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma durumu ve kronik hastalık durumlarına göre puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca hastaların yaşları ile boyun eğici yaklaşım düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Üniversite mezunu hastaların boyun eğici yaklaşım puan ortalaması diğer eğitim kademelerindeki hastaların puan ortalamasından daha düşüktür. Araştırmada evli olan, serbest meslekte çalışan, emekli olan ve kronik hastalığı bulunan hastaların boyun eğici yaklaşım puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2; $p<0,05$).

Tablo 2'de hastaların yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, sigara kullanimlarına ve kronik hastalıklar durumlarına göre SBÇTÖ'nin 'Sosyal Destek Arama' alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık elde edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 2. Araştırmaya katılan hastaların tanımlayıcı özelliklerine göre stresle başa çıkma tarzları ölçeği, hastane anksiyete depresyon ölçeği alt boyutlarının ve distress termometresi skalasının puan ortalamalarının karşılaştırılması

Değişkenler	Kendine Güvenli	İyimser	Çaresiz/ Kendini Suçlayıcı	Boyuneğici	Sosyal Destek Arama	Anksiyete	Depresyon	Distres
	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS
Cinsiyet								
Kadın	1.96±0.43	1.94±0.36	1.31±0.46	1.48±0.45	2.10±0.50	7.92±3.38	7.56±3.9	5.35±1.57
Erkek	2.03±0.44	2.03±0.43	1.21±0.49	1.43±0.38	2.00±0.48	7.13±3.63	7.71±4.02	5.09±1.56
TEST	t= -1.11 p= 0.27	t= -1.64 p= 0.10	t= 1.51 p= 0.13	t= 0.99 p= 0.32	t= 1.48 p= 0.14	t=1.65 p=0.10	t=-0.26 p=0.80	t=1.20 p=0.23
Medeni Durum								
Evli	1.97±0.43	1.98±0.41	1.24±0.48	1.50±0.39	2.07±0.47	7.55±3.66	7.72±3.98	5.25±1.55
Bekar	2.07±0.44	2.01±0.39	1.30±0.46	1.32±0.44	1.99±0.46	7.37±3.20	7.42±3.98	5.12±1.61
TEST	t= -1.45 p= 0.15	t= -0.47 p= 0.64	t= -0.78 p= 0.44	t= 2.82 p= 0.005*	t= 1.06 p= 0.29	t=0.33 p=0.74	t=0.49 p=0.63	t=0.53 p=0.59
Gelir Durumu								
Gelir								
Giderden Fazla	2.04±0.36	2.02±0.45	1.34±0.42	1.35±0.44	2.05±0.43	7.43±2.97	8.29±3.63	5.14±1.24
Gelir								
Gidere Denk	1.99±0.46	1.98±0.40	1.23±0.49	1.47±0.43	2.06±0.51	7.59±3.68	7.49±3.96	5.26±1.62
Gelir								
Giderden Az	2.04±0.37	2.02±0.32	1.32±0.41	1.48±0.30	1.99±0.46	7.00±3.15	7.88±4.55	4.96±1.55
TEST	F= 0.26 p= 0.77	F= 0.24 p= 0.79	F= 0.85 p= 0.43	F= 0.97 p= 0.38	F= 0.20 p= 0.82	F=0.30 p=0.74	F=0.52 p=0.59	F=0.42 p=0.66
Eğitim Durumu								

(1) Okur-yazar değil	1.94±0.45	2.00±0.41	1.30±0.49	1.60±0.41	2.04±0.52	8.24±3.94	8.50±4.36	5.56±1.54
(2) İlköğretim	1.98±0.43	1.98±0.41	1.25±0.47	1.47±0.38	2.06±0.45	7.40±3.36	7.80±4.03	5.21±1.61
(3) Lise	2.07±0.41	1.95±0.44	1.27±0.44	1.38±0.34	2.04±0.63	6.77±3.36	7.15±2.92	5.08±1.41
(4) Üniversite	2.17±0.48	2.07±0.35	1.13±0.53	1.06±0.45	2.00±0.45	6.48±3.16	5.00±2.83	4.38±1.50
TEST	F= 1.28 p= 0.28	F= 0.33 p= 0.86	F= 0.61 p= 0.66	F= 7.72 p= 0.000* 4<1,2,3,	F= 0.28 p= 0.89	F=1.54 p=0.19	F=3.32 p=0.012* 1,2,3>4	F=2.38 p=0.05
Çalışma Durumu								
(1) Serbest meslek	1.98±0.37	1.95±0.39	1.31±0.46	1.46±0.33	1.90±0.48	7.32±3.27	8.04±3.86	5.04±1.45
(2) Memur-işçi	2.20±0.49	2.10±0.53	1.13±0.48	1.25±0.42	2.08±0.51	5.82±3.32	5.82±2.79	4.55±1.50
(3) Emekli	1.96±0.46	2.06±0.45	1.14±0.49	1.48±0.38	2.17±0.37	6.93±3.38	7.67±4.61	5.07±1.51
(4) Çalışmıyor	2.11±0.45	2.03±0.36	1.23±0.54	1.30±0.49	2.05±0.49	7.17±3.22	6.53±3.74	4.77±1.58
TEST	F= 2.97 p= 0.020* 4<1,3	F= 1.28 p= 0.28	F= 1.47 p= 0.21	F= 4.42 p= 0.002* 1<2,3,4, 3<4	F= 2.10 p= 0.082	F=3.33 p=0.011* 4>1,3	F=2.64 p=0.035* 2>1,3 4>1,3	F=4.99 p=0.001* 4>1,3
Sigara Kullanma Durumu								
Evet	2.03±0.45	1.97±0.38	1.36±0.47	1.45±0.42	1.99±0.49	7.73±3.30	7.92±3.81	5.23±1.58
Hayır	1.98±0.42	2.00±0.42	1.18±0.47	1.46±0.42	2.09±0.49	7.34±3.69	7.44±4.09	5.20±1.56
TEST	t= 0.88 p= 0.38	t= -0.47 p= 0.64	t= 2.77 p= 0.006*	t= -0.21 p= 0.83	t= -1.52 p= 0.10	t=0.78 p=0.44	t=0.87 p=0.39	t=0.13 p=0.90
Kronik Hastalık Durumu								
Evet	1.95±0.45	2.00±0.42	1.28±0.49	1.55±0.38	2.04±0.51	7.91±3.58	8.40±4.26	5.38±1.57
Hayır	2.08±0.41	1.97±0.37	1.22±0.45	1.30±0.43	2.06±0.46	6.85±3.37	6.43±3.14	4.94±1.53
TEST	t= -2.20 p= 0.029*	t= 0.51 p= 0.61	t= 0.99 p= 0.32	t= 4.5 p= 0.000*	t= -0.27 p= 0.78	t=2.14 p=0.03*	t=3.88 p=0.000*	t=2.02 p=0.04*
Yaş	r= -0.27 p= 0.000*	r= -0.05 p= 0.43	r= 0.08 p= 0.27	r= 0.26 p= 0.000*	r= 0.037 p= 0.59	r=0.12 p=0.094	r=0.31 p=0.000*	r=0.16 p=0.02*

Not: *=p<.05, **=p<.01, 'r= Pearson Korelasyon, 't= Bağımsız Gruplar T Testi, F= Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi

Tablo 2 ele alındığında araştırmaya katılan hastaların yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu ve sigara kullanım durumu özelliklerine göre HADÖ 'Anksiyete' alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir (p>0,05). Ancak hastaların çalışma durumları ve kronik hastalık durumlarına göre puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Bu farklılığa göre, çalışmayan ve kronik hastalığı olan hastaların anksiyete düzeyleri diğer gruplardan daha yüksektir.

Araştırmaya katılan hastaların cinsiyet, medeni durum, gelir durumu ve sigara kullanım durumu özelliklerine göre HADÖ 'Depresyon' alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir (p>0,05). Ancak hastaların eğitim durumu, çalışma durumu ve kronik hastalık durumlarına göre puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Ayrıca hastaların yaşları ile depresyon düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Elde edilen bulgulara göre, okuryazar olmayan, ilköğretim mezunu olan hastaların depresyon düzeyleri üniversite mezunu olan hastaların düzeylerinden daha yüksektir. Hiçbir şekilde

çalışmayan ve memur-işçi olarak çalışan hastaların depresyon düzeyleri daha yüksektir. Kronik hastalığı olan hastaların depresyon düzeyleri olmayanlardan daha yüksektir (Tablo 2).

Tablo 2 ele alındığında araştırmaya katılan hastaların cinsiyet, medeni durum, gelir durumu, eğitim durumu ve sigara kullanım durumu özelliklerine göre ‘Distres’ termometresi puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir ($p>0,05$). Ancak hastaların çalışma durumları ve kronik hastalık durumlarına göre puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ayrıca hastaların yaşları ile distres düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılığa göre, çalışmayan ve kronik hastalığı olan hastaların distres düzeyleri diğer gruplardan daha yüksektir.

Tablo 3. SBÇTÖ, HADÖ alt boyutları ve distres termometresi arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon testi sonuçları ve anlamlılık düzeyleri

SBÇTÖ	Anksiyete		Depresyon		Distres	
	r	p	r	p	r	p
Kendine Güvenli Yaklaşım	-0,20	0,003*	-0,38	0,000*	-0,21	0,002*
İyimser Yaklaşım	-0,25	0,000*	-0,27	0,000*	-0,18	0,008*
Çaresiz/						
Kendini Suçlayıcı Yaklaşım	0,39	0,000*	0,34	0,000*	0,29	0,000*
Boyun Eğici Yaklaşım	0,16	0,02*	0,27	0,000*	0,18	0,010*
Sosyal Destek Arama	-0,19	0,006*	-0,18	0,009*	-0,15	0,03*
Distres	0,52	0,000*	0,50	0,000*	1	

Not:*= $p<0.05$ r: korelasyon, p: anlamlılık düzeyi

Tablo 3’de ‘Stresle Başa Çıkma Tarzları’ ölçeğinin alt boyutları ile ‘Anksiyete’, ‘Depresyon’ ve ‘Distres’ boyutları arasındaki ilişki sonuçlarına bakıldığında; HADÖ ‘Anksiyete’ alt boyutu ile SBÇTÖ ‘Kendine Güvenli Yaklaşım’, ‘İyimser Yaklaşım’ ve ‘Sosyal Destek Arama’ alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde, ‘Çaresiz/Kendini Suçlayıcı Yaklaşım’ alt boyutu arasında pozitif yönde orta düzeyde ve ‘Boyun Eğici Yaklaşım’ alt boyutu arasında ise pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Araştırmaya katılan hastaların Tablo 3’de HADÖ ‘Depresyon’ alt boyutu ile SBÇTÖ’nin ‘Kendine Güvenli Yaklaşım’ alt boyutu arasında negatif yönde orta düzeyde, ‘İyimser Yaklaşım’ ve ‘Sosyal Destek Arama’ alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde, ‘Çaresiz/Kendini Suçlayıcı

Yaklaşım' alt boyutu arasında pozitif yönde orta düzeyde ve 'Boyun Eğici Yaklaşım' alt boyutu arasında ise pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 3 incelendiğinde, 'Distres' termometresi ile SBÇTÖ'nin, 'Kendine Güvenli Yaklaşım', 'İyimser Yaklaşım' ve 'Sosyal Destek Arama' alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde, 'Çaresiz/Kendini Suçlayıcı Yaklaşım' ve 'Boyun Eğici Yaklaşım' alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). 'Distres' termometresi ile HADÖ'nin, 'Anksiyete' ve 'Depresyon' alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dahiliye kliniğinde yatarak tedavi alan hastaların stresle başa çıkma düzeyleri orta, anksiyete düzeyleri düşük, depresyon düzeyleri, distres düzeyleri orta seviyededir. Her hangi bir iş veya meslek grubunda çalışmayan ve kronik bir hastalığı olmayan hastalar kendilerine daha fazla güvenli yaklaşım sergilemektedir. Sigara kullanan hastaların kendilerini daha fazla suçladıkları ve çaresizlik hissettikleri tespit edilmiştir. Araştırmada evli olan, serbest meslekte çalışan, emekli olan ve kronik hastalığı bulunan hastaların daha fazla boyun eğici yaklaşım gösterdikleri görülmektedir. Her hangi bir işte çalışmayan ve kronik bir hastalığı olan hastaların anksiyete, depresyon ve distres eğilimleri ve serbest meslek çalışan hastaların depresyon eğilimi daha fazladır. Araştırmada hastaların yaşları arttıkça depresyon ve distres eğiliminin, eğitim seviyeleri düştükçe depresyon eğiliminin arttığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan hastalarda kendilerine güvenli, iyimser ve sosyal destek arama yaklaşımları arttıkça anksiyete, depresyon ve distresin azaldığı görülmektedir. Hastaların anksiyete, depresyon ve distres düzeyleri yükseldikçe çaresiz, suçlayıcı ve boyun eğici yaklaşımlarının da arttığı belirlenmiştir.

Sonuç olarak, depresif/anksiyete semptomlarının önlenmesine ve tedavisine yardımcı olmak ve hastaların stresle başa çıkmalarını desteklemek için hasta-hemşire iş birliği önemsenerek, hemşireler psikoterapötik yaklaşımları öğrenerek sağlık hizmetleri ortamlarında ve hizmet içi eğitimler olarak uygulayabilir geliştirebilir ve sonuçlarını değerlendirebilirler. Buna yönelik girişimlerin sınırlı olduğu görülmekte olup, uzman hemşirelerin hastane ortamdaki hemşireleri çok yönlü olarak desteklemesi gerekmektedir. Ayrıca hastanın sosyal etkileşimi güçlendirmek için yakınlarının nasıl bir katılım gösterecekleri araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- 1-Kelleci, M., Aydın, D., Sabancıoğulları, S., & Doğan, S. (2009). Hastanede yatan hastaların bazı tanı gruplarına göre anksiyete ve depresyon düzeyleri. Klinik Psikiyatri, 12, 90-98.
- 2-Baltaş, A., & Baltaş, Z. (1993). Stres ve başa çıkma yolları (13. Basım). Remzi Kitabevi.
- 3-Blumenfield, M., & Tiamson, M. (2003). Consultation liaison psychiatry: A practical guide. Lippincott.
- 4-Seki Öz, H., & Öz, F. (2019). Multiple sklerozlu hastaların stresle baş etme tarzları ve psikiyatrik belirtileri. Journal of Psychiatric Nursing, 10, 251-261.

- 5-Ateşçi, F. Ç., Karadağ, F., Karagöz, N., & Oğuzhanoglu, N. K. (2000). Bir üniversite hastanesi yatan hastalarında psikiyatrik bozuklukların dağılımı. 9. Anadolu Psikiyatri Günleri Kitabı, Edirne, 748.
- 6-Kayahan, M., & Sertbaş, G. (2007). Dahili ve cerrahi kliniklerde yatan hastalarda anksiyete-depresyon düzeyleri ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 113-120.
- 7-Buldan, Ö., & Kuzu Kurban, N. (2018). Kronik hastalığı olan olguların anksiyete ve depresyon düzeyleri ile hemşirelik bakımı algısı arasındaki ilişki ve etkileyen faktörler. *DEUHFED*, 11(4), 274-282.
- 8-AlBekairy, A., AbuRuz, S., Alsabani, B., et al. (2017). Exploring factors associated with depression and anxiety among hospitalized patients with type 2 diabetes mellitus. *Medical Principles and Practice*, 26(6), 547-553.
- 9-Ayalew, M., Deribe, B., Duko, B., et al. (2022). Prevalence of depression and anxiety symptoms and their determinant factors among patients with cancer in southern Ethiopia: A cross-sectional study. *BMJ Open*, 12(1), e051317.
- 10- Kaçan, H., & Bayram Değer, V. (2024). Hastanede yatan yaşlı ve kronik hastalığı olan bireylerin anksiyete ve baş etme düzeyleri ile etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Dicle Tıp Dergisi*, 51(1), 117-127. <https://doi.org/10.5798/dicletip.145173>
- 11-Gerges, S., Hallit, R., & Hallit, S. (2023). Stressors in hospitalized patients and their associations with mental health outcomes: Testing perceived social support and spiritual well-being as moderators. *BMC Psychiatry*, 23, 323. <https://doi.org/10.1186/s12888-023-04833-6>
- 12-Goldstein, E., Benton, S., & Barrett, B. (2020). Health risk behaviors and resilience among low-income, Black primary care patients: Qualitative findings from a trauma-informed primary care intervention study. *Family & Community Health*, 43(3), 187-199. <https://doi.org/10.1097/FCH.0000000000000260>
- 13-Akanlar Çoban, B., & Polat Olca, S. (2023). Lösemi hastalarının ruhsal sorunları ve stresle başa çıkma tarzları. *Journal of 5N1Quality*, 1(2), 74-87. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8244899>
- 14-Crespo, D., Gil, A., & Porras Chavarino, A. (2001). Prevalence of depressive disorder in consultation-liaison psychiatry. *Actas Españolas de Psiquiatría*, 29, 75-83.
- 15-Carlson, L. E., Zelinski, E. L., Toivonen, K. I., Sundstrom, L., Jobin, C. T., Damaskos, P., & Zebrack, B. (2019). Prevalence of psychosocial distress in cancer patients across 55 North American cancer centers. *Journal of Psychosocial Oncology*, 37(1), 5-21. <https://doi.org/10.1080/07347332.2018.1521490>
- 16-Aslan, S., Candansayar, S., Coşar, B., & Işık, E. (2003). Bir üniversite hastanesinde bir yıl süresince gerçekleştirilen psikiyatri konsültasyon hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Yeni Symposium*, 41, 31-38.
- 17-Aydemir, Ö., Güvenir, T., Küey, L., & Kültür, S. (1997). Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 8(4), 280-yaşam
- 18-Şahin, N. H., & Durak, A. (1995). Stresle başa çıkma tarzları ölçeği: Üniversite öğrencileri için uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 56-73.
- 19-Özalp, E., Cankurtaran, E. S., Soygür, H., Geyik Özdemir, P., & Jacobsen, P. B. (2007). Screening for psychological distress in Turkish cancer patients. *Psycho-Oncology*, 16(4), 304-311.
- 20-George, D., & Mallery, M. (2010). Windows için SPSS adım adım: Basit bir kılavuz ve referans (17.0 Güncellemesi, 10. Baskı). Pearson.

İNMEK İSTİYORUM AMA DUR DÜĞMESİ YOK: ONKOLOJİ HASTALARINDA KANSER HASTALIĞINA YÖNELİK METAFOR (MECAZİ DİL) KULLANIMI

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, küresel çapta ikinci önde gelen ölüm nedeni olarak tanımlanmaktadır. Metafor, bireyin bir kavrama ilişkin algılarının göstergesi olup duygularını düşünceleri ile ifade etmesinin bir yoludur. Literatürde onkologların hastalarla yaptıkları konuşmaların yaklaşık üçte ikisinde metafor kullandığı, hastaların hastalık deneyimleri hakkında birçok metaforik ifade kullandığı açıklanmaktadır.

Yöntem: Derleme olarak planlanan bu çalışmada kanser hastalarının acılarını açmakta zorluk çektiği ve hastalığın karanlık tarafını kabul ettikleri ve hastalık deneyimlerinin önemli bir kısmının sessiz kaldığı bilinmektedir. Etkili bir psikiyatrik bakım için gerekli olan terapötik ortam, hemşirelik bakım hizmeti almak isteyen bir bireyin yaşamış olduğu deneyimlerinin anlaşılması ile mümkündür. Metaforlar, hastaların deneyimlerini anlamalarını geliştirmek ve böylece hasta merkezli bakım sağlamak için araç olarak kullanılabilir. Meme kanseri, kadınların hayatının her alanını etkilemektedir. Metaforlar meme kanseri kadınların kendisiyle, bedeniyle, başkalarıyla ve dünyayla olan ilişkisini ifade etmesine olanak sağlayarak terapötik ilişkiyi güçlendirebilir.

Bulgular: Onkoloji hastalarının metafor kullanımlarına yönelik literatür çalışmaları incelendiğinde; *düşman, savaş, zafer, yolculuk, hapis, adil olmayan bir mücadele, savaşı kazanmak/kaybetmek, şok edici, korkutucu, Tanrının bir sınavı, kötülük, iblis, sinsi zehirleyen bir yılan, hayalet, uyanmak istenilen kötü bir rüya, onu asla kovalamayı bırakmayacak canlı, hayatın yüzüne attığı tokat, mola, vücudumda istenmeyen bir kiracı* şeklinde metaforik tanımlamalar kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca metafor kullanımının meme kanseri hastalarının iyileşmesinin bir göstergesi olarak hizmet edebileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Psiko-onkolojik bakımın gereksinimlerinden olan hastanın hastalık deneyiminin derinlemesine anlaşılması ve empatik yaklaşım için günümüzde metaforik dil kullanımı ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deneyim, Kanser, Metafor

I WANT TO GET OFF BUT THERE IS NO STOP BUTTON: USE OF METAPHORS FOR CANCER DISEASE IN ONCOLOGY PATIENTS

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is identified as the second leading cause of death globally. Metaphor is an indicator of an individual's perceptions of a concept and is a way of expressing his feelings through his thoughts. It is explained in the literature that oncologists use metaphors in approximately two-thirds of their conversations with patients, and that patients use many metaphorical expressions about their disease experiences.

Methods: In this study planned as a compilation, it is known that cancer patients have difficulty opening up about their pain and accept the dark side of the disease and that a significant part of their disease experiences remain silent. The therapeutic environment required for effective psychiatric care is possible by understanding the lived experiences of an individual who wants to receive nursing care. Metaphors can be used as a tool to improve the understanding of patients' experiences and thus provide patient-centered care. Breast cancer affects every aspect of women's lives. Metaphors can strengthen the therapeutic relationship by allowing breast cancer women to express their relationship with themselves, their bodies, others and the world.

Results: When literature studies on metaphor use by oncology patients are examined; It is seen that metaphorical definitions are used such as *enemy, war, victory, journey, prison, an unfair fight, winning/losing the war, shocking, scary, a test of God, evil, sneaky poisoning snake, ghost, a bad dream from which you want to wake up, a living being that will never stop chasing you, a slap in the face of life*. It is also thought that the use of metaphor may serve as an indicator of patients' recovery.

Conclusion and Recommendations: Today, the use of metaphorical language comes to the fore for an in-depth understanding of the patient's illness experience and empathic approach, which are among the requirements of psycho-oncological care.

Key Words: Cancer, Experience, Metaphor

INTRODUCTION

Cancer remains a life-threatening disease characterized by fear and uncertainty about the future, invasive medical procedures and aggressive and intensive treatment, pain and fatigue, changes in social roles and relationships, and other disruptions. The World Health Organization describes cancer as “the second leading cause of death globally,” accounting for “8.8 million deaths in 2015. Globally, approximately 1 in 6 deaths are due to cancer.” Therefore, cancer is one of the most important public health problems of the twenty-first century. It is often thought of as a disease associated with death. [1,2].

In breast cancer, which is the most common type of cancer seen in women worldwide, the disturbing attitudes of individuals in society (such as shame, pity, excessive shyness) and the external physical changes caused by cancer and the treatment process, stigmatization, physical limitations, anxiety, fragility and the need for support are at the forefront. When we look at the metaphorical expressions of these women about cancer, it is explained that the disease is a complex and violent journey, and that the patients express fighting cancer and eventually collapsing in the fight. It is stated that most patients distance themselves from being women due to physical effects such as hair loss or mastectomy and are very upset because they internalize these changes [3].

In the literature, it is emphasized that there may be changes in the body image, self-concept, mental and behavioral state, family relationships, and the roles of the patient and family in patients diagnosed with breast cancer. Being diagnosed with cancer, a chronic disease, creates high levels of anxiety and dread because the word "cancer" itself is associated with death [4].

Metaphors are defined as “figurative language in which one concept is defined as equivalent to another, often imbuing the initial concept with qualities that are difficult to define in other ways.” Cancer patients rely on a variety of psychosocial mechanisms to cope with the uncertainty and challenges that can accompany cancer diagnosis, treatment, and recovery. Studies have shown that cancer patients share that metaphorical language is an important way for patients to make sense of their diagnosis, and that war metaphors are common in everyday discourse about cancer [5].

AIM

This study primarily aims to determine which metaphors breast cancer patients use. It aims to provide information on what should be given importance in care and service in line with the needs determined by metaphorical expressions. Understanding the lived experiences of women undergoing breast cancer treatment will help to tailor treatment strategies to their needs.

DISCUSSION

Emotional distress has been called the “sixth vital sign” of cancer treatment, and negative emotional experiences have implications for cancer treatment and the experience of illness, including decreased compliance with medical treatment and chemotherapy, decreased quality of life, and increased risk of death. Several studies of the psychosocial experience of cancer have examined emotional responses among women with breast cancer, a life-limiting disease that has been treated aggressively for many years. Women living with breast cancer have been shown to have a wide range of emotional responses to diagnosis, treatment, and other clinically and emotionally significant events in the narrative of their illness. A better understanding of how these patients make sense of and cope with the complexities of this life situation is needed as they live longer with their life-limiting illness [6,7].

A systematic review has shown that women's experiences with breast cancer are defined by fatigue, physical limitations, existential distress, vulnerability and a need for support. Again, women often report feeling isolated because of lack of support from loved ones and especially because they have difficulty or are embarrassed to open up about their pain, and they are unable to share these experiences and remain silent about a significant part of their experiences [8,9]. Most studies in the literature are based on quantitative evidence. However, there are also reports that incurable cancer patients are filled with warrior imagery and also approach the disease with metaphors of a journey, imprisonment, or burden[10]. However, a comprehensive qualitative study is needed on this subject. In particular, the metaphors used by individuals in our country regarding their experiences need to be determined and their needs and care need to be organized based on these.

In Skott's (2002) study, cancer was metaphorically framed as an enemy to be fought and conquered, leading to a sense of solidarity and community among cancer patients, who felt confident in sharing their experiences with others who were struggling with cancer. The war metaphor is an integral part of cancer care. Ignoring war metaphors deprives patients of an important framework for meaning-making. Furthermore, research has shown that journey metaphors, as well as violence metaphors, help cancer patients feel empowered. “Journey” metaphors are reported to be the second most common type of metaphor (after violence metaphors) in the language used by patients, family caregivers, and healthcare professionals [11].

In addition, in different studies, it is seen that metaphorical definitions are used such as enemy, war, burden, construction, prison, an unfair struggle, attacking my body, winning/losing the war, shocking, scary, a test from God, evil, demon, a sneaky poisonous snake, ghost, a bad dream from which one wants to wake up, a living or moving object that will never stop chasing him, a slap in the face of life,

a sign that he needs to make some changes in his life, a break that makes him realize that life is short, an unwanted tenant in my body [12,13].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Cancer is a deeply felt confrontation with existential realities such as pain, isolation, death and meaninglessness, questioning the way a person lives in the world, and being more sensitive during diagnosis and treatment, requiring more empathy and attention from healthcare professionals. When applied skillfully, metaphors can personalize difficult discussions, improve patient understanding and help patients and their families plan ahead. The art of communication is using the right tool for the right person at the right time. A deep understanding of patients' experiences facilitates the detection of risk situations and helps identify important moments when more precise information needs to be provided. Similarly, preparing women for the process they must face and the consequences of medical treatments, learning and understanding the metaphors used will contribute to reducing their uncertainty and anxiety and improving their quality of life. The use of metaphorical language has come to the forefront today for the deep understanding of the patient's illness experience and empathic approach, which are among the requirements of psycho-oncological care.

REFERENCES

1. Hulse SB, Balogun Z, Rosenzweig MQ, Marsland AL, Palmer VM. I'm still me, I'm still a person: war metaphor use and meaning making in women with metastatic breast cancer. *Supportive Care in Cancer*. 2024;32(2):108-115.
2. Abaalalaa HS, Ibrahim WM. Metaphors of cancer in the Arabic language: an analysis of the use of metaphors in the online narratives of breast cancer patients. *Open Linguistics*. 2022;8(1):27-45.
3. Kugbey N, Meyer-Weitz A, Oppong Asante K, Yarney J, Vanderpuye V. Lived experiences of women receiving medical treatments for breast cancer in Ghana: a qualitative study. *Sage Open*. 2021;11(3):1-9.
4. Babayigit A. Meme kanseri, baş etme stratejileri ve kanser sonrası büyüme: Bir vaka sunumu. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*. 2021;6(2): 257-278.
5. Tavares JS, Trad LA. Breast cancer metaphors and meanings from the perspective of five families. *Cad Saude Publica*. 2005;21(2):426-35.
6. Bodd MH, Daniels NC, Amonoo HL, Tate T, Herring KW, LeBlanc TW. "More than conquerors": a qualitative analysis of war metaphors for patients with cancer. *Supportive Care in Cancer*. 2023; 31(1): 87-94.
7. Kugbey N, Oppong Asante K, Meyer-Weitz A. Depression, anxiety and quality of life among women living with breast cancer in Ghana: mediating roles of social support and religiosity. *Supportive Care in Cancer*. 2020; 28(1):2581-2588.
8. Gustafsson AW, Hommerberg C, Sandgren A. Coping by metaphors: the versatile function of metaphors in blogs about living with advanced cancer. *Medical Humanities*. 2020;46(3):267-277.
9. Montali L, Brooker J, Camussi E. ve diğerleri. The interplay between ovarian cancer and social relationships: an analysis of patients' metaphors. *Psychology & Health*. 2024;39(11):1575-1594.
10. Magaña D, Matlock T. How Spanish speakers use metaphor to describe their experiences with cancer. *Discourse & Communication*. 2018;12(6):627-644.
11. Skott C. Expressive metaphors in cancer narratives. *Cancer Nursing*. 2002;25(3):230-235.
12. Guité-Verret A, Vachon M. The incurable metastatic breast cancer experience through metaphors: the fight and the unveiling. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*. 2021;16(1): 1-13.
13. Montali L, Brooker J, Camussi E, ve diğerleri. The interplay between ovarian cancer and social relationships: an analysis of patients' metaphors. *Psychology & Health*. 2024;39(11):1575-1594.

ANTENATAL DEPRESYON RİSKİ VE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI: İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ TRİMESTER GEBELERDE İLİŞKİSEL BİR ARAŞTIRMA

Ege Miray Topcu¹, Emel Öztürk Turgut², Gizem Beycan Ekitli³

¹ Araştırma Görevlisi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir Türkiye, E-mail: ege.miray.eyrenci@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5574-7441

² Araştırma Görevlisi Doktor, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir Türkiye, E-mail: emel.ozturk@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0620-2749

³ Araştırma Görevlisi Doktor, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir Türkiye, E-mail: gizem.beycan@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7308-5629

ÖZET

Giriş- Amaç: Fizyolojik ve psikososyal bir kriz dönemi kabul edilen gebelikte antenatal depresyon yaşanabilmektedir. Erken dönem tanı ve tedavisi son derece önemlidir. Gebelerin kendi ruhsal durumlarında değişimleri farkına varabilmesi ve doğru kaynaklara ulaşması mücadelenin önemli bir basamağını oluşturmaktadır. Bu nedenle ruh sağlığı okur yazarlığı gebelerde incelenmesi gereken konular arasındadır. Ülkemizde benzer bir araştırmaya rastlanmamış olması ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında bu araştırmada gebelerde bu riski ve ruh sağlığı okur yazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: Kesitsel ve ilişkisel tipteki araştırma, bir üniversite hastanesinin kadın sağlığı ve doğum polikliniğinde takibi yapılan, ikinci ve üçüncü trimesterdeki 568 gebe ile yürütülmüştür. Veriler tanıtıcı bilgi formu, Edinburg Postpartum Depresyon Ölçeği (risk kesme puanı>10,00) ve Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği'nden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde Kolmogorov Smirnov, Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Gebelerin yaş ortalaması 29,03±5,49 yıldır ve %78,7'si üçüncü trimesterde, %32,9'unun ilk gebeliğidir. Gebelerin %41,9'unun (n=238) antenatal depresyon riski altında olduğu saptanmıştır. Eğitim düzeyi arttıkça ruh sağlığı okuryazarlık puanları yükselirken (KW:30,382, p:0,001); okuryazarlık ile antenatal depresyon puanları arasında bir ilişki saptanmamıştır (p>0,05). Ancak kaynak odaklı ruh sağlığı okuryazarlığı arttıkça, depresyon puanları çok zayıf bir ilişkiyle düşme eğilimi göstermektedir (Rho=0,155, p<0,05).

Sonuç: Neredeyse her iki gebeden birinin antenatal depresyon riski altında olması, üçüncü trimesterde depresyon riskinin artması ve risk altındaki gebelerde kaynak odaklı ruh sağlığı okuryazarlığının depresyon puanlarını düşürme eğilimi göstermesi araştırmanın önemli sonuçlarındandır. Bu sonuçlar psikososyal müdahalelerin gerekliliğine yönelik önemli bir işaret olarak kabul edilebilir. Depresyon riski belirlenmiş gebeler için tedavi protokollerine, kaynak odaklı ruh sağlığı okuryazarlığını artıracak psikososyal müdahaleler entegre edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Gebelik, Sağlık Okuryazarlığı, Ruh sağlığı

ANTENATAL DEPRESSION RISK AND MENTAL HEALTH LITERACY: A CORRELATIONAL STUDY AMONG SECOND- AND THIRD-TRIMESTER PREGNANCIES

Ege Miray Topcu¹, Emel Öztürk Turgut², Gizem Beycan Ekitli³

¹Ege University, Institute of Health Sciences, ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

² Ege University Faculty of Nursing, E-mail: emel.ozturk@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0620-2749

³Ege University Faculty of Nursing, E-mail: gizem.beycan@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7308-5629

ABSTRACT

Introduction- Aim: Pregnancy is a developmental crisis period that causes physiological and psychosocial changes in women. Early diagnosis and treatment are therefore of paramount importance. It is vital to raise awareness of changes in mental state among pregnant women and to ensure they have access to the right resources. Therefore, mental health literacy is an important step in the struggle against antenatal depression. In light of the absence of similar research in our country and within the scope of the United Nations Sustainable Development Goals, the aim was to examine the relationship between the risk of antenatal depression in pregnant women and mental health literacy.

Methods: A cross-sectional and correlational study was conducted with 568 pregnant women in the 2nd and 3rd trimesters. The participants were followed up in the obstetrics and gynecology outpatient clinic of a university hospital. Data were collected using a questionnaire consisting of an introductory information form, the Edinburgh Postpartum Depression Scale (risk cut-off score >10.00), and the Mental Health Literacy Scale. Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, and Spearman correlation analyses were used.

Results: The mean age of the pregnant women was 29.03 years (± 5.49), with 78.7% in their third trimester and 32.9% experiencing their first pregnancy. 41.9% (n=238) of pregnant women are at risk for antenatal depression. Furthermore, an increase in literacy scores was observed with increasing education levels (KW=30.382, p=0.001). However, no significant relationship was observed between literacy and antenatal depression scores (p>0.05). Additionally, a weak negative correlation was identified between resource-oriented mental health literacy and depression scores (Rho=0.155, p<0.05).

Conclusion and Recommendations: Almost one in every two pregnant women is at risk of antenatal depression. The risk increases in the 3rd trimester, and resource-oriented mental health literacy tends to reduce depression scores in pregnant women at risk. These results can be considered an important sign of the necessity of psychosocial interventions. Psychosocial interventions that focus on

enhancing resource-oriented mental health literacy be incorporated into treatment protocols for pregnant women identified as being at risk of antenatal depression.

Keywords: Depression, Health Literacy, Mental health, Pregnancy

INTRODUCTION

Mental health literacy refers to the essential knowledge and competencies needed to foster psychological well-being, recognize symptoms of mental disorders, and identify mental health support services. It plays a pivotal role in advancing public mental health and mitigating the impact of mental illnesses [1,2]. Therefore, enhancing mental health literacy among at-risk groups, particularly in terms of susceptibility to mental health issues, is of significant importance. Pregnancy is a developmental crisis period that causes physiological and psychosocial changes in women. It has been stated that mental health issues experienced by pregnant women, particularly antenatal depression, can have negative effects on both maternal and infant health during and after pregnancy. In the literature, postpartum depression has been widely studied, and antenatal depression is recognized as one of its risk factors. Early diagnosis and treatment of antenatal depression are therefore crucial [3,4,5]. Increasing awareness of psychological changes during pregnancy and facilitating access to appropriate resources are crucial. In this context, enhancing mental health literacy serves as a fundamental strategy in addressing antenatal depression [3,4]. Interventions designed to enhance health literacy during the antenatal period have demonstrated an indirect beneficial effect on depression [6]. Given the lack of similar research in our country and within the framework of the United Nations Sustainable Development Goals, this study aimed to investigate the relationship between mental health literacy and the risk of antenatal depression in pregnant women. The hypotheses tested in this study are as follows:

- (1) H₁: There is a significant relationship between antenatal depression scores and mental health literacy scores among pregnant women.
- (2) H₁: The level of mental health literacy among pregnant women affects their average antenatal depression scores.

METHODS

It is a cross-sectional and correlational study in which the participants were followed up at the obstetrics and gynecology outpatient clinic of a university hospital located in one of Turkey's metropolitan cities. Inclusion criteria were determined based on the voluntary participation of pregnant women who were at least 18 years old, attending routine check-ups, in the 2nd or 3rd trimester of pregnancy, and had the reading ability and physical and cognitive capacity to independently complete the data collection form. Exclusion criteria were established to exclude pregnancies under 20 weeks due to the higher risk of miscarriage and the completion of mandatory national screening tests and ultrasounds during this period, as well as cases involving a decision to terminate the pregnancy, the onset of labor, and incomplete form submissions. As no prior similar study was available, the sample size was determined using GPower, with a medium effect size of 0.30 and a statistical power of 0.80. Based on these parameters, the minimum required sample size was

calculated as 84 participants. The study was conducted with 568 pregnant women. The study power was 0.99.

Data were collected using a questionnaire consisting of an demografic information form, the Edinburgh Postpartum Depression Scale (risk cut-off score>10.00), and the Mental Health Literacy Scale.

Demographic Information Form: The form consists of 18 questions designed to assess participants' sociodemographic characteristics—such as age, marital status, education and income level—and pregnancy-related factors.

Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS): Developed by Cox et al. (1987) and validated by Engindeniz et al. (1996), this 10-item scale uses a 4-point Likert scale (0-3), with 7 items reverse-coded. Engindeniz et al. (1996) reported a reliability of 0.80. Gülseren et al. (2006) set a cut-off score of 9 or higher for the antenatal period, which was confirmed as appropriate for this study after consultation with the scale's authors [7,8,9].

Mental Health Literacy Scale (MHLS): Developed by Jung et al. (2016) and adapted into Turkish by Göktaş et al. (2019), the MHLS comprises 3 sub-dimensions and 22 items (range: 0-22). The knowledge- and belief-oriented sub-dimensions contain 18 items rated on a six-point Likert scale, while the resource-oriented sub-dimension consists of 4 items answered with 'yes' or 'no.' Responses of 'strongly agree,' 'agree,' and 'yes' are scored as 1 point, while all other responses receive 0 points. Two items are reverse-coded. The scale lacks a cut-off score, and higher scores in the overall scale and each sub-dimension reflect greater mental health literacy. The original study reported a reliability of 0.71, while the current study found a Cronbach's alpha coefficient of 0.75 [10].

Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal- Wallis, and Spearman correlation analyses were used. Correlation coefficients were categorized according to Evans (1996) reference ranges, with values between 0.00 and 0.19 considered to indicate a weak correlation. The statistical significance level for this study was set at $p < 0.05$. [11].

Ethics: This study was conducted in accordance with the ethical principles established by the Declaration of Helsinki, the International Code of Ethics (IKU), and the International Ethical Guidelines (ILU). Ethical approval was obtained from the Ege University Medical Research Ethics Committee (Approval 23-6.1T/66), and implementation permission was granted by the relevant institution. Verbal and written informed consent were obtained from the participants. During data collection, individuals identified as having a high risk of depression, showing signs of self-harm, or exhibiting symptoms of depression were reported to the attending physician. Additionally, all participants were provided with access to the 'Pregnancy Information Class Education Book' published by the Turkish Public Health Institution (2014) [2].

RESULTS

The mean age of the pregnant women was 29.03 ± 5.49 years. The majority of participants were married ($n=554$). Among them, 37.0% had completed high school, and 48.1% reported that their income was sufficient to cover their expenses. Regarding pregnancy history, 32.9% were experiencing their first pregnancy, 81.9% were in the third trimester, and 67.1% had no history of miscarriage, curettage, or pregnancy loss. Sixty-seven-point six percent of the participants reported that their pregnancy was wanted. Additionally, 8.3% of the participants had a physical illness, while 1.1% had a psychiatric condition. Ninety-four-point five percent of the women reported not receiving any education related to pregnancy, while those who had received education most frequently cited the internet (80.4%) and healthcare professionals (50.1%) as their primary sources of information.

The mean EPDS score for the pregnant women was 8.92 ± 5.68 (range: 0.00 to 30.00). A total of 41.9% of participants scored 10 or higher, suggesting a high risk of antenatal depression. Statistically significant higher depression risk scores were observed among participants with low income, those in the third trimester, and those with unplanned pregnancies.

The average MHLS score among the pregnant women was 12.90 ± 4.30 (range: 0.00- 22.00). A significant association was found between higher education levels and increased overall mental health literacy scores (KW: 30.382, $p = 0.001$). No significant differences were found between antenatal depression risk and the average mental health literacy scores or their subscales when scale cut-off points were applied. Therefore, the first and second hypotheses of this study were rejected. Additionally, a weak negative correlation was identified between resource-oriented mental health literacy and depression scores ($Rho=0.155, p<0.05$). This suggests that an increase in resource-oriented mental health literacy is associated with a decrease in antenatal depression scores.

DISCUSSION

Almost one in every two pregnant women was at risk of antenatal depression. This prevalence is higher than that reported in literature [12, 13]. According to the research findings, being in the third trimester and having a low income have been identified as factors that increase the risk of antenatal depression, in line with the literature [13,14].

Contrary to studies in the literature that have found a relationship between depression literacy and health literacy with depression, no relationship has been identified between mental health literacy and antenatal depression in this study [6, 15].

Our study demonstrates that increased resource-oriented mental health literacy in at-risk pregnant women is associated with lower levels of depression. The importance of accessing reliable resources has been highlighted once again. Considering the resources most frequently used by women, it can be emphasized that developing e-mental health literacy and supporting healthcare professionals' skills in mental health assessment are crucial in preventing antenatal depression.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

According to the research findings, the risk of postpartum depression, especially in the last trimester, emerges as a critical issue requiring urgent intervention. In this study, although no direct relationship was found between pregnant women's mental health literacy and the risk of postpartum depression, the significant impact of information sources on this risk has been identified.

It is recommended to develop psychosocial interventions to support pregnant mental health, to support the professional development of health professionals for the risk of postpartum depression during pregnancy, and to support e-mental health literacy.

REFERENCES

1. Göktaş S, Işıklı B, Önsüz MF, Yenilmez Ç, Metintaş S. Evaluation of the validity and reliability of the Mental Health Literacy Scale (MHLS) in Turkish. *Konuralp Med J*. 2019;11(3):424-431.
2. Republic of Türkiye Ministry of Health, General Directorate of Public Health. *Pregnancy Information Class Training Book* [Internet]. 2014. Accessed March 29, 2025. Available from: <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kadin-ve-ureme-sagligi-db/Rehberler/gebe-bilgilendirme-egitim-kitabi.pdf>
3. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Identifying maternal depression: Missed opportunities to support moms [Internet]. 2020. Accessed February 14, 2025. Available from: https://archive.cdc.gov/www.cdc.gov/reproductivehealth/vital-signs/identifying-maternal-depression/VS-May-2020-Maternal-Depression_h.pdf
4. Spedding MF, Stein DJ, Naledi T, Sorsdahl K. Pregnant women's mental health literacy and perceptions of perinatal mental disorders in the Western Cape, South Africa. *Ment Health Prev*. 2018;11:16-23.
5. Poreddi V, Sundaram V, Reddy SN, Bidadi K, Thimmaiah R. Postpartum depression: Mental health literacy of Indian mothers. *Arch Psychiatr Nurs*. 2021;35(6):631-637.
6. Konsam M, Praharaj SK, Panda S, Shetty J, Ravishankar N, D'Souza SR. Effectiveness of health literacy and relaxing music on quality of sleep and risk for antenatal depression. *Indian J Psychiatry*. 2023;65:1035-1043.
7. Cox JL, Holden JM, Sagovsky R. Detection of postnatal depression: Development of the 10-item Edinburgh Postnatal Depression Scale. *Br J Psychiatry*. 1987;150(6):782-786.
8. Engindeniz AN, Küey L, Kültür S. Validity and reliability study of the Turkish version of the Edinburgh Postnatal Depression Scale. *Bahar Sempozyumları*. 1996;1:51-52.
9. Gülseren L, Erol A, Gülseren S, Kuey E, Kilic B, Ergor G. From antepartum to postpartum: A prospective study on the prevalence of peripartum depression in a semiurban Turkish community. *J Reprod Med*. 2006;51(12):955-960.
10. Jung H, von Sternberg K, Davis K. Expanding a measure of mental health literacy: Development and validation of a multicomponent mental health literacy measure. *Psychiatry Res*. 2016;243:278-286.
11. Evans JD. *Straightforward Statistics for the Behavioral Sciences*. Brooks/Cole Publishing; 1996.
12. Uyar M, Yıldırım Öztürk AN, Duman H, Şahin TK. Determination of the frequency and factors affecting the depression risk of pregnant women aged 18 and over living in Meram district of Konya province. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*. 2021;18(3):894-900.
13. Cena L, Mirabella F, Palumbo G, Gigantesco A, Trainini A, Stefana A. Prevalence of maternal antenatal and postnatal depression and their association with sociodemographic and socioeconomic factors: A multicenter study in Italy. *J Affect Disord*. 2021;279:217-221.
14. Ayano G, Tesfaw G, Shumet S. Prevalence and determinants of antenatal depression in Ethiopia: A systematic review and meta-analysis. *PLoS One*. 2019;14(2):e0211764.
15. Kılıç E. Investigation of the relationship between health literacy and perceived stress among pregnant women [thesis]. Ordu, Türkiye: Ordu University Health Sciences Institute; 2022.

DEPREM BÖLGESİNDE ÇALIŞAN AKADEMİSYENLERDE DEPREM SONRASI UYKU VE RUMİNASYON İLİŞKİSİ

Seyma Laloğlu¹, Sibel Asi Karakaş², Hatice Polat³, Süheyla Yurt Çiçek⁴, Şeyda Erçel⁵

¹Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye, seymaalaloglu@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4429-4488

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Erzurum, Türkiye, sibelasi_36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5499-2143

³Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Malatya, Türkiye, hatice.polat@ozal.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0444-3717

⁴Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Siirt, Türkiye, suheylac34@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1295-0631

⁵Munzur Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği, Tunceli, Türkiye, seydaercel23@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4029-5571

ÖZET

Giriş-Amaç: Dünya geneline bakıldığında felaket niteliğindeki depremler giderek daha sık meydana gelmektedir [1]. Son yıllarda Türkiye'de en güçlü ve yıkıcı depremler içerisinde yer alan Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir [2]. Bu araştırmada, deprem bölgesinde çalışan akademisyenlerde deprem sonrası uyku ve ruminasyon arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma, deprem bölgesinde bulunan bir üniversitede görev yapan akademisyenlerle yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini deprem bölgesindeki bir ilde bulunan bir üniversitede çalışan akademisyenler oluşturmaktadır (N: 396). Araştırmanın örneklemini ise çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 113 akademisyen oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında Sosyo-demografik Veri Formu, Olay İlişkili Ruminasyon Envanteri (OİRE) ve Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanılmıştır.

Bulgular: Akademisyenlerde OİRE ölçeğinin istemsiz/girici ruminasyon alt boyut puan ortalaması 20.62±7.31, amaçlı ruminasyon alt boyut puan ortalaması 18.24±6.08, PUKİ ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının ise 17.81±7.87 olduğu belirlenmiş ve ; PUKİ toplam puanı ile girici/istemsiz ruminasyon ve amaçlı ruminasyon arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, çeşitli psikososyal faktörlerin kişilerde yaratmış olduğu stres ruminasyon duyarlılığını artırmış ve uyku kalitesi arasında bir ilişki doğurmuştur. Çalışmamızda depreme maruz kalmış akademisyenlerde ruminasyon ve uyku kalitesi ortalamaları yüksek çıkmış ve ikisi arasında anlamlı bir ilişki çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Ruminasyon, Uyku

RELATIONSHIP BETWEEN SLEEP AND RUMINATION AFTER EARTHQUAKE AMONG ACADEMICS WORKING IN EARTHQUAKE ZONE

Seyma Laloğlu¹, Sibel Asi Karakaş², Hatice Polat³, Süheyla Yurt Çiçek⁴, Şeyda Erçel⁵

¹Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye, seymaalaloglu@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4429-4488

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Erzurum, Türkiye, sibelasi_36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5499-2143

³Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Malatya, Türkiye, hatice.polat@ozal.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0444-3717

⁴Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Siirt, Türkiye, suheylac34@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1295-0631

⁵Munzur Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği, Tunceli, Türkiye, seydaercel23@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4029-5571

ABSTRACT

Introduction and Aim: When we look at the world, catastrophic earthquakes are occurring more and more frequently [1]. In recent years, two earthquakes with a magnitude of 7.7 centered in Pazarcık, Kahramanmaraş and a magnitude of 7.6 centered in Elbistan have occurred in Türkiye, which are among the most powerful and destructive earthquakes [2]. This study was conducted to examine the relationship between sleep and rumination after the earthquake in academics working in the earthquake region.

Methods: The study was conducted with academicians working at a university located in the earthquake zone. The universe of the study consists of academicians working at a university located in a province in the earthquake zone (N: 396). The sample of the study consists of 113 academicians who agreed to participate in the study voluntarily. The Socio-demographic Data Form, Event-Related Rumination Inventory (ORRE) and Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI) were used to collect the research data.

Results: It was determined that the mean score of the OIRE scale for the involuntary/intrusive rumination sub-dimension was 20.62 ± 7.31 , the mean score of the purposeful rumination sub-dimension was 18.24 ± 6.08 , and the mean total score they received from the PSQI scale was 17.81 ± 7.87 in academics, and a moderately positive and significant relationship was found between the total score of the PSQI and intrusive/involuntary rumination and purposeful rumination.

Conclusion and Recommendations: According to the results obtained from the study findings, stress caused by various psychosocial factors increased rumination sensitivity and created a relationship between sleep quality. In our study, rumination and sleep quality averages were high in academics exposed to the earthquake and a significant relationship was found between the two.

Key Words: Earthquake, Rumination, Sleep

References:

1. Zhang W, Liu H, Jiang X, Wu D, & Tian Y. A longitudinal study of posttraumatic stress disorder symptoms and its relationship with coping skill and locus of control in adolescents after an earthquake in China. *PloS one*. 2014; 9(2): e88263. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0088263>
2. <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-basin-bulteni-35> (access:09.02.2025)

GİRİŞ

Dünya genelinde felaket niteliğindeki depremler giderek daha sık meydana gelmektedir [1]. Son yıllarda Türkiye'de en güçlü ve yıkıcı depremler içerisinde yer alan Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir [2]. Bazı depremler ekonomik ve sosyal mülkte önemli kayıplara yol açabildiği gibi, açıklanamayan kişisel veya duygusal kayıplara da neden olabilir [1].

Büyük Doğu Japonya'da 2011 yılında meydana gelen deprem sonrasında yapılan bir çalışmada uykusuzluk ülke çapında artmıştır [3]. Yapılan çeşitli çalışmalarda depremden etkilenen bireylerde uyku kalitesinin düşük olduğu bulunmuştur [4,5].

Travmatik bir olaydan kısa bir süre sonra, bireyler tipik olarak olayla ilgili otomatik, kontrol edilemeyen ve istenmeyen tekrarlayan düşünceleri içeren ve genellikle sıkıntıyla bağlantılı olan müdahaleci ruminasyon yaşarlar [6]. Ruminasyon, deprem gibi stresli olaylara karşı bir tepki olarak ortaya çıkabilir [7]. Depremden etkilenen bireylere bakım veren hemşirelerle yapılan bir çalışmada ruminatif düşünce stilleri ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasında negatif ve orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur [8].

Ülkemiz deprem kuşağında yer almaktadır. Afet sonrasında yaşanan fiziksel ve ruhsal sağlığın korunması ve yaşanan hasarları en aza indirmek için çalışmaların yapılması önem arz etmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada deprem bölgesinde çalışan akademisyenlerde deprem sonrası uyku ve ruminasyon ilişkisini incelemek amacıyla planlanmıştır. Bölgede çalışan akademisyenler üzerinde yapılacak bu tür bir çalışma, yaşanan afet sonrası psikososyal stres faktörlerine maruz kalmış bireylerde psikolojik ve fiziksel sağlıklarını korumaya yönelik stratejiler geliştirilmesine yardımcı olabilir. Bu çalışma ile, deprem gibi doğal afetlerin ardından ortaya çıkan psikolojik etkilerle başa çıkmada psikolojik desteklerin şekillendirilmesinde faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, deprem bölgesinde çalışan akademisyenlerde deprem sonrası uyku ve ruminasyon ilişkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın türü

Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışmadır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma deprem bölgesinde bulunan 11 ildeki bir üniversitede çalışan akademisyenler ile 05.2023-09.2024 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini deprem bölgesinde bulunan 11 ildeki bir üniversitede çalışan akademisyenler oluşturmaktadır (N: 396).

Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemek için evreni bilinen durumlar için örneklem formülü kullanılmıştır. Formüle göre %95 güven aralığında %5 hata payı ile 195 kişi alınması gerektiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 113 kişi katılım sağlamıştır.

Araştırmaya dâhil edilme kriterleri

- Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek
- Deprem bölgesinde çalışan akademisyen olmak

Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan Sosyodemografik Veri Formu (EK-1), Olay İlişkili Ruminasyon Envanteri (EK-2), Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (EK-3) kullanılmıştır.

Sosyodemografik Veri Formu: Çalışmacılar tarafından geliştirilen veri formunda cinsiyet, yaş, medeni durumu, üniversitede çalışılan bölüm, unvan soruları yer almaktadır.

Olay İlişki ruminasyon Envanteri: Cann ve ark. [9] tarafından geliştirilen bu ölçekte, gerçekleştirilebilecek ruminasyon süreçlerini iki ana kategoriye ayırarak değerlendiriyor: "girici" ve "amaçlı" ruminasyon. Bu ölçekte, dini inançlar, düşünme ve travma sonrasında büyüme üzerine yoğunlaşmakta ve 20 maddeden oluşmaktadır. "1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10" numaralı maddeler girici; "11,12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20" numaralı maddeler ise amaçlı ruminasyon maddeleridir. Ölçek kısa süreli ve yüksek düzeyde stresli veya bireyin uyumunu bozan bir olaya ilişkin tekrar tekrar düşünmesini değerlendirmektedir. 4'lü Likert tipi olan ölçek 0 (Hiç olmadı) ile 3 (Sık sık) arasında puanlanmakta olup, alınan puanın artışı söz konusu boyuta yönelik ruminatif bir düşünce eğiliminin artışına işaret etmektedir. Girici ruminasyon ve amaçlı ruminasyon alt boyutları içinalınabilecek toplam puan her bir alt boyut için 0- 30 arasında değişmektedir. Kesim noktası ve ters puanlanan maddesi bulunmayan ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması Haselden [10] tarafından yapılmıştır.

Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi: Kişilerin uyku kalitesinin, uyku miktarlarının ve uyku problemlerinin belirlenmesi amacıyla Buysse ve ark. [11] tarafından geliştirilmiştir. Pittsburgh Uyku

Kalitesi İndeksi'nin her bileşen puanı 0 ila 3 arasında değişir ve 3 en büyük işlev bozukluğunu veya rahatsızlığı gösterir. Daha sonra yedi bileşen puanı toplanarak 0 ila 21 arasında değişen genel bir Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi puanı elde edilir. Daha yüksek puanlar daha kötü uyku kalitesini gösterir ve 5'ten büyük puanlar önemli uyku zorluklarını gösterir. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ağargün ve ark. [12] tarafından yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler akademisyenler ile online anket (Google forms) şeklinde toplanmıştır.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler SPSS 25 (Statistical Package for social Science) istatistik paket programında yapıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu çarpıklık basıklık değerleri ile bakıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; cronbach alfa iç tutarlılık testleri yüzdelikler, puan ortalamaları ve pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için Deprem bölgesinde bulunan A üniversitesinden yazılı izinler alınmıştır. Araştırmanın yapılacağı uygulama izni (E-228881559-900) ve B Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik kurulundan (KARAR NO:2023/09-12 ve KARAR NO:2024/02-06) etik onay alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların sosyodemografik verilerine ilişkin özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 Katılımcıların tanıtıcı özellikleri

Tanımlayıcı Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Erkek	48	42.5
Kadın	65	57.5
Medeni Durum		
Bekar	37	32.7
Evli	76	67.3
Ünvan		
Araştırma Görevlisi	13	11.5
Öğretim Görevlisi	41	36.3
Dr. Öğr. Üyesi	35	31.0
Doçent	20	17.7
Profesör	4	3.5
Yaş	Mean ±SD	
	39.11±7.36	

Tablo 2. Katılımcıların PİÖ ve ÇBASDÖ ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları

ÖLÇEKLER		Ortalama		± Standart Sapma (SS)	Ölçekten Alınabilecek Min-Max Puanlar
OİRE	İstemsiz/Girici ruminasyon	20.62	±	7.31	0-30
	Amaçlı ruminasyon	18.24	±	6.08	2-30
PUKİ	Toplam	17.81	±	7.87	1-34

***OİRE:** Olayla ilişkili Ruminasyon Envanteri ***PUKİ:** Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi

Araştırmaya katılan akademisyenlerin OİRE ölçeğinin istemsiz/girici ruminasyon alt boyut puan ortalaması 20.62±7.31, amaçlı ruminasyon alt boyut puan ortalaması 18.24±6.08, **PUKİ** ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının ise 17.81±7.87 olduğu belirlendi (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların OİRE ve PUKİ ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları

ÖLÇEKLER		PUKİ	
		r	p
OİRE	Girici/istemsiz ruminasyon	0.407**	0.00
	Amaçlı ruminasyon	0.370**	0.00

*P<0.01, r: Pearson korelasyon analizi

Hastaların OİRE'nin alt boyutları ile PUKİ ölçeğinin toplam puan ortalamaları arasındaki ilişki analizinde; PUKİ toplam puanı ile girici/istemsiz ruminasyon ve amaçlı ruminasyon arasında ortalama düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulundu (sırasıyla; r=0.407**, p=0.00; r=0.370**, p=0.00, Tablo 3).

Verilerin Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler SPSS 25 (Statistical Package for social Science) istatistik paket programında yapıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu çarpıklık basıklık değerleri ile bakıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; cronbach alfa iç tutarlılık testleri yüzdelikler, puan ortalamaları ve pearson korelasyon analizi kullanıldı.

TARTIŞMA

Araştırmaya katılan akademisyenlerin OİRE ölçeğinin istemsiz/girici ruminasyon alt boyut puan ortalaması 20.62±7.31 olup yüksek, amaçlı ruminasyon alt boyut puan ortalaması 18.24±6.08 orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Bu durum OİRE ölçeğinin ortalama düzeyde olduğunu göstermektedir.

601 katılımcı gibi geniş bir popülasyonla yapılan bir çalışmada istemsiz ve kasıtlı ruminasyon puan ortalamaları ortalama düzeyde belirlenmiştir ve kasıtlı ruminasyon travma sonrası gelişimi; istemsiz ruminasyon travma sonrası yıpranmayı artırmıştır [13]. Yapılan çalışmalarda istemsiz ruminasyon puan ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur [14,15]. Çalışmamız, bu literatürle uyumlu sonuçlar göstermektedir. Kasıtlı ruminasyon, olayın ve sonuçlarının anlamlandırılmasına yönelik amaçlı düşünceleri içerirken; müdahaleci/istemsiz ruminasyon, bireyin olay ve kendisi üzerinde olumsuz bir şekilde yoğunlaşmasını ifade eder. Kişi, olayı hatırlama niyetinde olmasa bile istemsiz ruminasyon, bilişsel dünyasını ele geçirebilir. Travmatik olayları takip eden süreçlerde kasıtlı ve istemsiz ruminasyon puanlarının farklı sonuçlar doğurabileceği belirtilmiştir [15,16]. Çalışmamızda verilerin, artçı depremlerin devam ettiği bir şehirde ve olayın kısa bir süre ardından toplanması, istemsiz ruminasyonun yüksek çıkmasını destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin PUKİ ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının ise 17.81 ± 7.87 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Puanın 5'ten büyük olması düşük uyku kalitesi olduğunu gösterir.

Suriye-Türkiye depremleri ve 6 Şubat 2023 depreminden sonra çalışmalarda katılımcıların uyku kalitesinin düşük olduğu belirlenmiştir [5,17]. Dünyanın farklı yerlerini etkileyen depremlerde etkilenenlerin uyku kalitesinin düşük olduğu ve yıllar sonra bile etkisinin devam ettiği belirlenmiştir. [18,19]. Çalışma bu literatürle benzer sonuçları vermektedir. Travmatik deneyimler, doğal afetler, salgın hastalıklar gibi olaylar ve maruz kalınan koşullar bireylerin uyku kalitesini olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahiptir.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin **PUKİ** toplam puanı ile **OİRE'** nin alt boyutlarından olan girici/istemsiz ruminasyon ve amaçlı ruminasyon arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 3) Alan yazın incelendiğinde çalışma sonucunu destekler nitelikte birçok çalışmaya ulaşılmıştır.

Klinik olmayan popülasyonlarda endişe ve ruminasyon ile uyku arasındaki ilişkiye bakılan 55 çalışmanın incelendiği bir meta analize göre; ruminasyonun kısa uyku süresi ve uykuya dalmada gecikmenin daha uzun olması ile küçük ölçekli, daha düşük uyku kalitesi ile orta ölçekli bir ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır [20].

Kanser hastalarının aile bakıcılarının yorgunluk, ruminasyon ve uyku kalitesinin umutsuzluk üzerindeki etkilerine bakılan bir çalışmada ulaşılan sonuçlardan biri de uyku kalitesinin ruminasyon düşüncesi yoluyla umutsuzluğa yol açtığı bu durumda uyku üzerinde doğrudan bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşıldığı bildirilmiştir [21].

Koronavirüs hastalığı olan hastaları tedavi eden hemşirelerin iş kaynaklı tükenmişliği üzerinde uyku bozukluğu ve ruminasyonun aracı etkisine bakılan bir diğer çalışmada ulaşılan sonuçlara göre, daha yüksek düzeyde psikolojik gerginlik yaşayan hemşirelerin ruminasyon düzeyleri daha yüksek seviyelerde olduğu ve düşük uyku kalitesinin de hemşirelerde psikolojik gerginliğe sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolaylı yoldan ruminasyon ve uyku kalitesinin birbirini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır [22].

İrk ve etnik kökenle ilgili stres faktörleri ile uyku arasındaki ilişkide ruminasyon ve kaygı duyarlılığının rolüne bakıldığı bir çalışmada kişilerin ayrımcılık, kültürel stres gibi bir takım psikososyal stres faktörlerine maruz kalmaları; ruminasyonu tetiklediğini ve bu durumda uyku problemlerine yol açtığı sonucuna ulaşıldığı bildirilmiştir [23].

Stresin uyku kalitesi üzerindeki etkileri: ruminasyon ve sosyal kaygının aracı etkileri isimli yapılmış bir çalışmanın sonuçlarına göre, bireylerin stresli durumlara bir yanıt olarak uyku öncesi ruminasyon yoluyla uyku kalitesini bozduğu öne sürülmektedir [24]. Mevcut çalışmada Maraş depremini yakından hissetmiş olan akademisyenlerde, depremi stres yaratan bir psikososyal faktör haline getirmiş olması ve depreme dair ruminatif düşünce biçiminin genel olarak artmasına ve bu durumda uyku kalitesi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmasına sebep olmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, çeşitli psikososyal faktörlerin kişilerde yaratmış olduğu stres ruminasyon duyarlılığını artırmış ve uyku kalitesi arasında bir ilişki doğurmuştur. Depreme maruz kalmış akademisyenlerin yaşamış oldukları stres yaratan psikososyal faktörlerin, kişilerde yaratmış olduğu psikolojik yüklerin uyku kalitesi ve zihinsel işleyiş üzerinde nasıl bir etki yaratabileceğine dair geniş bir anlayış geliştirmemize yardımcı olmuştur. Bu bağlamda, sadece bireysel yaşam durumları değil, aynı zamanda toplumsal olayların (görüntüler, depremler gibi büyük felaketlerin) kişisel yaşam kalitesine ve psikolojik iyilik haline nasıl yansıdığına dair önemli veriler sunmaktadır. Çalışmamızda depreme maruz kalmış akademisyenlerde ruminasyon ve uyku kalitesi ortalamaları yüksek çıkmış ve ikisi arasında anlamlı bir ilişki çıkmıştır.

KAYNAKLAR

1. Zhang W, Liu H, Jiang X, Wu D, & Tian Y. A longitudinal study of posttraumatic stress disorder symptoms and its relationship with coping skill and locus of control in adolescents after an earthquake in China. *PloS one*. 2014; 9(2): e88263. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0088263>
2. <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-basin-bulteni-35> (erişim:09.02.2025)
3. Itoh, Y., Takeshima, M., Kaneita, Y., Uchimura, N., Inoue, Y., Honda, M., ... & Mishima, K. Associations between the 2011 Great East Japan earthquake and tsunami and the sleep and mental health of Japanese people: a 3-wave repeated survey. *Nature and science of sleep*. 2022; 61-73. <https://doi.org/10.2147/NSS.S338095>
4. Karabulut, D. G., Yıldırım, H., Elpeze, G., & Maden, Ç. The Relationship Between Post-Earthquake Anxiety Status with Sleep Problems, Low Back and Neck Pain in Victims of the Kahramanmaraş-Centred Earthquakes. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2024; 21(1), 11-16. DOI: 10.35440/hutfd.1385631

5. Ataya, J., Soqia, J., Ataya, J., et al. Sleep quality and mental health differences following Syria-Turkey earthquakes: A cross-sectional study. *International Journal of Social Psychiatry*. 2024; 70(4), 700-708. <https://doi.org/10.1177/00207640231223432>
6. Choi, S., & In, H. Paths from core belief disruption to post-traumatic stress symptoms and post-traumatic growth among Korean undergraduates: The mediating role of rumination. *International Journal of Psychology*. 2020; 55(2), 215-223. <https://doi.org/10.1002/ijop.12578>
7. Gong, C., & Ren, Y. The effect of post-traumatic stress disorder on misinformation beliefs among survivors of the 2008 China earthquake: the mediating roles of rumination and fear of missing out. *BMC psychology*. 2025; 13(1), 122. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02440-6>
8. Çobanoğlu, A., & Oğuzhan, H. The relationship between the psychological resilience levels and ruminative thought styles of nurses providing care for earthquake victims: 2023 earthquake in Kahramanmaraş, Türkiye. *Current Psychology*. 2024; 43(42), 32873-32882. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06803-x>
9. Cann, A., Calhoun, L. G., Tedeschi, R. G., Triplett, K. N., Vishnevsky, T. & Lindstrom, C. M. Assessing posttraumatic cognitive processes: The event related rumination inventory. *Anxiety, Stress, & Coping*. 2011;24(2), 137-156.
10. Haselden, M. Üniversite öğrencilerinde travma sonrası büyümeyi yordayan çeşitli değişkenlerin Türk ve Amerikan kültürlerinde incelenmesi: Bir model önerisi [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.2014.
11. Buysse DJ, Reynolds CF, Monk TH. The Pittsburgh Sleep Quality Index: a new instrument for psychiatric practice and research. *Psychiatry Res*. 1989;28:193- 213.
12. Ağargün MY, Kara H, Anlar O. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi'nin Geçerliliği ve Güvenirliği. *Türk Psikiyatri Derg*. 1996;7:107-11.
13. Xu, W., Feng, C., Tang, W., & Yang, Y. Rumination, posttraumatic stress disorder symptoms, and posttraumatic growth among Wenchuan earthquake adult survivors: A developmental perspective. *Frontiers in Public Health*. 2022; 9, 764127. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.764127>
14. Bal, F., & Alkoç, D. Aleksitimik manipülasyonların yordanmasında olumsuz otomatik düşünceler ve ruminasyonun rolünün incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 2020; 16(27), 353-369. <https://doi.org/10.26466/opus.672792>
15. Eze, J. E., Ifeagwazi, C. M., & Chukwuorji, J. C. Core beliefs challenge and posttraumatic growth: Mediating role of rumination among internally displaced survivors of terror attacks. *Journal of Happiness Studies*. 2020; 21, 659-676.
16. Öztürk, O., Koçak, U. Z., Kurt, M., & Kaya, D. Ö. Doğal afetler sonrası stres bozukluğuna eşlik eden ruminasyonun fizyolojik etkileri ve mücadelede egzersiz yaklaşımları: Geleneksel derleme. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2023; 8(2), 699-703.
17. Aktura, S. C., Çelik, H., Saritas, S. C., & Özden, G. Fear of death and sleep quality in the aftermath of an earthquake. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. 2025; 63(2), 45-54. <https://doi.org/10.3928/02793695-20240829-02>
18. Bavafa, A., Khazaie, H., Khaledi-Paveh, B., & Rezaie, L. The relationship of severity of symptoms of depression, anxiety, and stress with sleep quality in earthquake survivors in Kermanshah. *Journal of Injury & Violence Research*. 2019; 11(2), 225-232. <https://doi.org/10.5249/jivr.v11i2.1203>
19. Khazaie, H., Najafi, F., Zakiei, A., & Komasi. Partitioning the sleep quality and insomnia severity among earthquake victims in the west of Iran: Cluster prediction based on personality and psychological factors. *Journal of Research in Health Sciences*. 2019; 19(4), e00458.
20. Clancy F, Prestwich A, Caperon L, Tsipa A, O'Connor DB. The association between worry and rumination with sleep in non-clinical populations: a systematic review and meta-analysis. *Health Psychol Rev*. 2020;14(4):427-448. doi:10.1080/17437199.2019.1700819
21. Cao, Z., Chen, Y. & Zhang, H. Effects of fatigue, rumination thinking, and sleep quality on hopelessness in family caregivers of cancer patients. *Support Care Cancer*. 2023; 31, 631. <https://doi.org/10.1007/s00520-023-08098-3>
22. Zarei, S., & Fooladvand, K. Mediating effect of sleep disturbance and rumination on work-related burnout of nurses treating patients with coronavirus disease. *BMC Psychology*. 2022; 10(1), 197. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00905-6>
23. Otto MW, Lubin RE, Rosenfield D, Taylor DJ, Birk JL, Espie CA, Shechter A, Edmondson D, Shepherd JM, Zvolensky MJ. The association between race- and ethnicity-related stressors and sleep: the role of rumination and anxiety sensitivity. *Sleep*. 2022 Oct 10;45(10):zsac117. doi:10.1093/sleep/zsac117.
24. Zhang J, Li X, Tang Z, Xiang S, Tang Y, Hu W, Tan C, Wang X. Effects of stress on sleep quality: multiple mediating effects of rumination and social anxiety. *Psicol Reflex Crit*. 2024;Mar 18;37(1):10. doi: 10.1186/s41155-024-00294-2.

KADINLARDA MADDE BAĞIMLILIĞI: BİYOLOJİK, PSİKOSOSYAL VE TOPLUMSAL CİNSİYET FAKTÖRLERİNİN ETKİLEŞİMİ

Mehmet Osman Ayhan¹, Yadigar Çevik Durmaz²

¹ Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/, Tunceli, Aktuluk Kampüsü
Merkez/TUNCELİ PK:62000, Türkiye,mosmanayhan@munzur.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6366-4977

² Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü/, Tunceli, Aktuluk Kampüsü Merkez/TUNCELİ
PK:62000, Türkiye,ycevik@munzur.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6771-2430

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, kadınlarda madde kötüye kullanımının biyolojik, psikososyal ve toplumsal cinsiyet faktörlerinin kesişiminde ele almaktadır. Kadınların madde kullanımına başlamasında hormon seviyeleri, genetik yatkınlık, travmatik yaşantılar ve toplumsal normlar belirleyici faktörler olarak öne çıkmaktadır. Östrojen ve progesteron gibi hormonlar, madde kullanımına karşı duyarlılığı artırabilirken, kadınların limbik sistem aktivitelerindeki farklılıklar, ödül mekanizmaları üzerinden bağımlılık gelişimini hızlandırmaktadır.

Kadınların madde kullanımına başlama nedenlerinin büyük bir kısmı travma, istismar ve toplumsal baskılarla ilişkilidir. Çocukluk çağı travmaları ve partner şiddeti, kadınların madde kullanımını bir başa çıkma mekanizması olarak görmelerine neden olabilir. Aynı zamanda, kadınlar madde kötüye kullanımı konusunda erkeklere kıyasla daha fazla damgalanmakta ve bu durum, tedaviye erişimlerini zorlaştırmaktadır.

Kadınlarda madde kötüye kullanımından kurtulma süreçleri erkeklerden farklı dinamiklere sahiptir. Kadınlar, madde kullanımını bıraktıklarında daha şiddetli yoksunluk semptomları yaşayabilir ve relaps riski daha yüksek olabilir. Bu nedenle, kadınlara özgü ve biyolojik, psikososyal farklılıkları göz önünde bulunduran bağımlılık tedavi programlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Yöntem: Bu derleme, kadınlarda madde bağımlılığı konusundaki mevcut literatürü değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması 15 Aralık 2023 - 15 Ocak 2024 tarihleri arasında yapılmış olup, çalışmada sadece bu dönemde erişilebilen akademik yayınlar ve raporlar kullanılmıştır. Bu çalışma Tübitak 2224-B kapsamında 2025 yılı 1. dönemde destek almaya hak kazanmış ve desteklenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Kadınlara özel rehabilitasyon merkezlerinin oluşturulması, psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, çocuk bakım desteği sağlanması ve ekonomik bağımsızlıklarını teşvik edecek programların uygulanması bağımlılıkla mücadelede kritik öneme sahiptir. Kadınların bağımlılık tedavisine erişimini artırmak için multidisipliner bir yaklaşım benimsenmeli ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini azaltmaya yönelik politikalar hayata geçirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kadınlarda Bağımlılık, Toplumsal Cinsiyet ve Madde Bağımlılığı, Cinsiyet Farklılıkları ve Bağımlılık

SUBSTANCE ABUSE IN WOMEN: INTERACTION OF BIOLOGICAL, PSYCHOSOCIAL AND GENDER FACTORS

Mehmet Osman Ayhan¹, Yadigar Çevik Durmaz²

¹ Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/, Tunceli, Aktuluk Kampüsü
Merkez/TUNCELİ PK:62000, Türkiye,mosmanayhan@muznur.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6366-4977

² Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü/, Tunceli, Aktuluk Kampüsü Merkez/TUNCELİ
PK:62000, Türkiye,ycevik@muznur.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6771-2430

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study addresses substance abuse in women at the intersection of biological, psychosocial and gender factors. Hormone levels, genetic predisposition, traumatic experiences and social norms stand out as determining factors in women's initiation of substance abuse. While hormones such as estrogen and progesterone may increase sensitivity to substance use, differences in women's limbic system activities accelerate the development of addiction through reward mechanisms.

Most of the reasons for women to start substance use are related to trauma, abuse and social pressures. Childhood traumas and partner violence may cause women to see substance abuse as a coping mechanism. At the same time, women are more stigmatised for substance misuse than men, making it more difficult for them to access treatment. Women's recovery processes from substance misuse have different dynamics than men's. Women may experience more severe withdrawal symptoms and have a higher risk of relapse when they stop using substances. Therefore, it is necessary to develop addiction treatment programmes specific to women and taking into account biological and psychosocial differences.

Methods: This review was conducted to evaluate the existing literature on substance abuse in women. The literature search was conducted between 15 December 2023 and 15 January 2024, and only academic publications and reports that could be accessed during this period were used in the study. This study was awarded support and supported within the scope of TUBITAK 2224-B in the first period of 2025.

Conclusion and Recommendations: Establishing special rehabilitation centres for women, strengthening psychosocial support mechanisms, providing childcare support and implementing programmes to promote economic independence are critical in the fight against addiction. In order to increase women's access to addiction treatment, a multidisciplinary approach should be adopted and policies to reduce gender inequalities should be implemented.

Key Words: Addiction in Women, Gender and Substance Addiction, Gender Differences and Addiction

GİRİŞ

Madde bağımlılığı, bireylerin psikolojik, fiziksel ve sosyal sağlığını etkileyen ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Kadınlarda madde kullanım bozuklukları, erkeklerden farklı dinamiklere sahiptir ve bağımlılığa neden olan faktörler biyolojik, psikososyal ve toplumsal yapılarla iç içe geçmiştir [1].

1. Biyolojik Faktörler ve Kadınlarda Madde Bağımlılığı

Kadınların madde kullanımına biyolojik açıdan daha duyarlı olduğu bilinmektedir. Hormon seviyeleri ve beyin yapısındaki farklılıklar nedeniyle kadınlar, maddelerin etkilerine erkeklerden daha hızlı adapte olabilir ve daha kısa sürede bağımlı hale gelebilirler [2]. Bu biyolojik duyarlılık, kadınların madde kullanımına başlamasında ve bağımlılığı sürdürmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

1.1. Hormonlar ve Madde Bağımlılığı

Kadın hormonlarının madde bağımlılığı üzerindeki etkisi, son yıllarda giderek daha fazla dikkat çeken bir araştırma alanı olmuştur. Özellikle östrojen ve progesteron gibi hormonların bağımlılık süreçlerini nasıl etkilediği, biyolojik ve nörolojik mekanizmalar üzerinden incelenmektedir [3]. Bu hormonlar, ödül mekanizmasını ve stres tepkilerini doğrudan etkileyerek kadınların madde kullanımına yatkınlığını belirleyebilir.

Östrojenin Rolü

Östrojenin dopamin salınımını artırarak ödül sistemini etkilediği bilinmektedir. Bu durum, kadınların madde kullanımına karşı daha duyarlı olmasına yol açabilir. Yapılan araştırmalarda, östrojen seviyelerinin yüksek olduğu dönemlerde kadınların madde kullanımına olan isteklerinin arttığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, östrojenin beyin plastisitesi üzerindeki etkileri nedeniyle bağımlılık yapıcı maddelerin beyin yapılarında daha hızlı değişimlere neden olabileceği öne sürülmektedir [3,4].

Progesteronun Etkisi

Progesteron, bağımlılıkla ilişkili stres tepkilerini modüle eden bir hormondur. Yapılan araştırmalar, progesteronun anksiyete ve depresyon üzerindeki etkilerini incelemiş ve bu hormonun seviyelerindeki değişikliklerin ruh hali üzerinde belirgin etkileri olduğunu göstermiştir. Özellikle, progesteronun metaboliti olan allopregnanolonun GABA-A reseptörleri üzerindeki etkileri, anksiyete düzeylerini etkileyebilmektedir [5]. Bu durum, madde yoksunluğu dönemlerinde kadınların anksiyete seviyelerinde artışa ve nüks riskinin yükselmesine katkıda bulunabilir. Bu nedenle, progesteronun ve

metabolitlerinin bağımlılık ve yoksunluk süreçlerindeki rolleri, bağımlılık tedavilerinde dikkate alınması gereken önemli faktörlerdir.

Türkiye'de ve Dünya Geneline Yapılan Araştırmalar

Türkiye'de ve dünya genelinde yapılan araştırmalar, kadınların bağımlılık geliştirme süreçlerinde hormonal faktörlerin önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Örneğin, Atlam ve arkadaşlarının çalışmasında, hormonal değişimlerin kadınlardaki bağımlılık davranışlarını nasıl etkilediği detaylı bir şekilde incelenmiştir. Benzer şekilde, Saçaklı ve Odabaş'ın araştırmasında, hormon seviyelerindeki dalgalanmaların madde kullanım motivasyonu üzerindeki etkisi vurgulanmaktadır [3].

Dünya genelinde yapılan çalışmalar da bu bulguları desteklemektedir. Örneğin, Becker ve Koob'un araştırması, hormonal değişimlerin kadınların bağımlılık geliştirme süreçlerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Ayrıca, Greenfield ve arkadaşlarının çalışmasında, bağımlılıkla mücadele kapsamında geliştirilen tedavi protokollerinin kadınların hormonal döngülerini göz önünde bulundurarak uyarlanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır [6].

1.2. Beyin Yapısı ve Nörolojik Farklılıklar

Kadınların beyin yapısındaki nörolojik farklılıklar, madde bağımlılığı riskini etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Özellikle limbik sistem, amigdala ve hipokampus gibi bölgelerdeki yapısal ve işlevsel farklılıklar, kadınların madde kullanımına karşı duyarlılığını artırabilir.

Limbik Sistem ve Ödül Mekanizmaları

Limbik sistem, duygusal işleme ve ödül mekanizmalarıyla ilişkili beyin bölgelerini içerir. Araştırmalar, kadınların limbik sistem aktivitesinin erkeklere kıyasla daha yüksek olabileceğini göstermektedir. Bu artan aktivite, kadınların madde kullanımı sırasında daha yoğun bir ödül hissi deneyimlemelerine neden olabilir, bu da bağımlılık geliştirme sürecini hızlandırabilir [6].

Amigdala ve Hipokampusun Rolü

Stres ve kaygının düzenlenmesinde kritik öneme sahip olan amigdala ve hipokampus bölgeleri, kadınlarda daha hassas bir yapıya sahip olabilir. Bu hassasiyet, duygusal stresörlere karşı artan bir duyarlılıkla sonuçlanabilir ve kadınların duygusal nedenlerle madde kullanımına yönelmelerine katkıda bulunabilir [7].

Prefrontal Korteks ve Karar Verme Süreçleri

Prefrontal korteks, karar verme ve dürtü kontrolü gibi üst düzey bilişsel işlevlerden sorumludur. Kadınların prefrontal korteks bölgelerindeki farklılıklar, riskli davranışlara yatkınlığı artırabilir ve madde kullanımına zemin hazırlayabilir [7].

Nörotransmitter Sistemlerindeki Farklılıklar

Kadınların dopamin ve serotonin gibi nörotransmitter sistemlerindeki farklılıklar, ödül ve motivasyon süreçlerini etkileyerek madde bağımlılığı riskini artırabilir [8].

Hormonların Etkisi

Östrojen ve progesteron gibi hormonların beyin üzerindeki etkileri, kadınların madde kullanımına olan duyarlılığını artırabilir. Östrojenin dopamin salınımını artırarak ödül sistemini etkilediği, progesteronun ise stres tepkilerini modüle ettiği bilinmektedir [9].

Genetik ve Epigenetik Faktörler

Kadınların genetik ve epigenetik yapıları, madde bağımlılığına yatkınlıklarını etkileyebilir. Özellikle bağımlılıkla ilişkili genlerin ekspresyonundaki cinsiyet farklılıkları, kadınların madde kullanımına olan duyarlılığını artırabilir [10].

1.3. Yoksunluk Semptomları ve Tedavi Süreçleri 1.3. Yoksunluk Semptomları ve Tedavi Süreçleri

Kadınlar, madde kullanımını bıraktıklarında erkeklere kıyasla daha şiddetli yoksunluk semptomları yaşayabilirler. Özellikle opioidler, alkol ve nikotin gibi maddeler söz konusu olduğunda, kadınların yoksunluk belirtileri daha yoğun hissedilir ve geri dönme (relaps) riskleri daha yüksek olabilir. Bu durum, kadınların tedaviye uyum sağlama süreçlerini zorlaştırırken, daha fazla kişiselleştirilmiş ve kadınlara özgü tedavi yaklaşımlarına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır [6].

Yoksunluk Semptomlarının Şiddeti

Araştırmalar, kadınların yoksunluk dönemlerinde daha yoğun fiziksel ve psikolojik semptomlar yaşadığını göstermektedir. Örneğin, opioid yoksunluğunda kadınlar daha şiddetli ağrı, mide bulantısı ve anksiyete bildirmişlerdir [11]. Alkol yoksunluğunda ise kadınların uyku bozuklukları ve depresif belirtiler yaşama olasılığı daha yüksektir [12].

Relaps Riskinin Artması

Kadınların yoksunluk semptomlarının şiddeti, relaps riskini artırmaktadır. Özellikle stres ve duygusal sıkıntılar, kadınlarda madde kullanımına geri dönüşü tetikleyebilir. Bu nedenle, tedavi süreçlerinde stres yönetimi ve duygusal destek stratejilerinin önemi büyüktür [6].

Tedaviye Uyum ve Kişiselleştirilmiş Yaklaşımlar

Kadınların yoksunluk semptomları ve relaps riskleri göz önüne alındığında, tedavi yaklaşımlarının kadınlara özgü ve kişiselleştirilmiş olması gerekmektedir. Bu bağlamda, hormonal döngüler, psikososyal stresörler ve ailevi sorumluluklar gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Ayrıca, grup terapileri ve destek grupları, kadınların tedaviye uyumunu artırmada etkili olabilir [6].

1.4. Kadınlarda Madde Bağımlılığı ve Genetik Yatkınlık

Genetik faktörler, kadınların madde bağımlılığına karşı duyarlılığını önemli ölçüde etkileyebilir. Ailelerinde madde bağımlılığı öyküsü bulunan kadınlar, genetik yatkınlık nedeniyle bağımlılık geliştirme konusunda daha yüksek risk altındadır. Araştırmalar, bağımlılığın kalıtsal geçişinin %40 ila %60 arasında olduğunu göstermektedir. Bu oran, cinsiyet farklılıklarına bağlı olarak değişiklik gösterebilir [13].

Bazı genetik varyasyonlar, kadınların dopamin sistemi ve ödül mekanizmalarındaki farklılıklar nedeniyle bağımlılığa daha yatkın olmasına neden olabilir. Özellikle dopaminerjik ve serotonerjik sistemlerdeki genetik farklılıklar, kadınların madde kullanımına başlamasında ve bağımlılığı sürdürmesinde etkili olabilir.

Bu biyolojik faktörler, kadınların madde kullanımına başlamasında ve bağımlılığı sürdürmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, kadınlara yönelik bağımlılık tedavi programları, biyolojik farklılıkları göz önünde bulundurarak tasarlanmalıdır. Hormon seviyeleri, beyin yapısı ve genetik yatkınlık gibi unsurların dikkate alındığı kişiselleştirilmiş tedavi yaklaşımları, kadınların bağımlılıkla mücadele süreçlerini daha etkili hale getirebilir [14].

2. Psikososyal Faktörler: Travma, Şiddet ve Madde Kullanımı

Kadınların madde kullanımına başlama nedenlerinin büyük bir kısmı travmatik yaşantılarla ilişkilidir. Çocukluk çağı istismarı, aile içi şiddet ve cinsel saldırı gibi deneyimler, kadınların madde kullanımını bir başa çıkma mekanizması olarak görmesine neden olabilir. Bu tür travmatik deneyimler, bireyin psikolojik sağlığını olumsuz etkileyerek anksiyete, depresyon ve post-travmatik stres bozukluğu

(PTSB) gibi durumların gelişmesine yol açabilir. Madde kullanımı, özellikle şiddet mağduru kadınlar için bir tür kendini tedavi yöntemi olarak görülebilir [15].

2.1. Çocukluk Çağı Travmaları ve Bağımlılık Riski

Çocukluk çağında fiziksel, cinsel veya duygusal istismara maruz kalan kadınların madde bağımlılığı geliştirme riski önemli ölçüde yüksektir. Araştırmalar, erken yaşta travmaya maruz kalan kadınların, stresle başa çıkmak için alkol ve uyuşturucu kullanımına daha yatkın olduklarını göstermektedir. Çocukluk travmalarına bağlı olarak gelişen duygusal düzenleme zorlukları, yetişkinlikte madde kullanımına yönelimi artırabilir.

Ayrıca, çocukluk döneminde bakım verenlerden alınan destek eksikliği ve istikrarsız aile ortamları, kadınların madde bağımlılığı geliştirmesini kolaylaştırabilir. Aile içi şiddet ortamında büyüyen çocuklar, ilerleyen yaşlarda madde kullanımını normalleştirebilir ve bağımlılığa karşı daha savunmasız hale gelebilirler [16].

2.2. Partner Şiddeti ve Madde Kullanımı

Kadınların madde bağımlılığı ile partner şiddeti arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Araştırmalar, fiziksel ve duygusal istismara maruz kalan kadınların, istismarın etkileriyle başa çıkabilmek için madde kullanımına yöneldiğini göstermektedir. Partner şiddetine maruz kalan kadınlar, yaşadıkları travmanın etkisini azaltmak veya istismarcı partnerlerine uyum sağlamak amacıyla madde kullanabilirler.

Madde kullanımı, bazı erkek partnerler tarafından bir kontrol mekanizması olarak da kullanılabilir. Şiddet uygulayan partnerler, kadınları bağımlı hale getirerek onları ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak kendilerine bağımlı tutabilirler. Bu tür ilişkiler, kadınların bağımlılık döngüsünden çıkmasını daha da zorlaştırabilir [15].

Partner şiddeti ile ilgili bir diğer önemli nokta madde bağımlılığında dinamikler cinsiyetler arasında tek tip değildir. Erkeklerin şiddet uygulaması ile bağımlılık arasında güçlü bir ilişki var olmakla birlikte, kadınlarda da madde bağımlılığı görülmesi erkek saldırganlığını arttırabilmektedir [17]. Ayrıca araştırma bulguları, özellikle partner şiddetine yanıt olarak kadınların madde kullanımının, zihinsel sağlıklarını ve gelecekteki mağduriyet potansiyellerini etkileyen zararlı bir döngü yarattığını ortaya koymaktadır [18]. Dahası, erkek madde bağımlılığına maruz kalan kadınlar sıklıkla hem fiziksel hem de cinsel şiddetin daha yüksek olaylarını bildirmekte, araştırma ve müdahalede cinsiyete dayalı yaklaşımlara duyulan ihtiyacın altını çizmektedir [19].

Düşük gelirli ortamlarda veya marjinal gruplardaki kadınlar gibi savunmasız popülasyonlar arasında partner şiddeti prevelansı, özellikle madde bağımlılığı ile daha da kötüleşmektedir. Finansal bağımlılık, toplumsal normlar ve kaynaklara sınırlı erişim gibi faktörler, bu kadınların karşılaştığı zorlukları bir araya getirmektedir [20]. Çeşitli kültürel bağlamlarda yapılan çalışmalar, cinsiyet, ekonomik durum ve madde kullanımının kesişimselliğinin kadınlara karşı partner şiddeti riskini önemli ölçüde öngördüğünü göstermektedir. Sonuç olarak, müdahaleler sadece madde bağımlılığı sorununu değil, aynı zamanda partner şiddetini etkileyen sosyo-ekonomik faktörleri de ele almak için uygun hale gelmelidir [21].

2.3. Toplumsal Damgalama ve Madde Kullanımı

Kadınların madde kullanımına başlama ve bağımlılık geliştirme süreçlerinde toplumsal damgalama önemli bir rol oynamaktadır. Toplumda madde bağımlılığı, erkekler için genellikle bir “gençlik hatası” olarak görülürken, kadınlar için ağır bir ahlaki yargıya tabi tutulmaktadır. Bu durum, kadınların madde bağımlılığı sorunlarını gizlemelerine ve yardım arayışına girmekten kaçınmalarına neden olabilir [16].

Toplumsal damgalama, kadınların bağımlılık tedavisine erişimini zorlaştıran önemli bir engeldir. Kadınların madde kullanımıyla ilgili dışlanma korkusu, destek hizmetlerine başvurmalarını engelleyebilir ve tedaviye erişimlerini kısıtlayabilir. Aynı zamanda, bağımlı kadınların annelik rollerine yönelik beklentiler nedeniyle çocuklarını kaybetme korkusu da tedaviye erişimlerini olumsuz etkileyebilir.

2.4. Madde Kullanımının Psikolojik Boyutu

Madde bağımlılığı geliştiren kadınların büyük bir kısmı, anksiyete, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik rahatsızlıklarla mücadele etmektedir. Araştırmalar, kadınların madde kullanımına genellikle psikolojik sıkıntıları hafifletme amacıyla başladığını göstermektedir [15]. Özellikle duygusal ve fiziksel kötüye kullanım geçmişi olan kadınların, stres ve kaygıyı azaltmak için madde kullanımına yönelmeleri daha olasıdır.

Bu bağlamda, kadınların madde kullanımına başlamalarını önlemek ve bağımlılıkla mücadele etmelerine yardımcı olmak için psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Psikoterapi, travmaya dayalı bilişsel davranışçı terapi ve kadınlara özgü destek grupları, bağımlılıkla mücadelede etkili yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

3. Toplumsal Cinsiyet ve Damgalanma: Bağımlı Kadınlar İçin Ek Bir Engel

Kadınlar, madde bağımlılığı konusunda erkeklerden daha fazla damgalanmaktadır. Toplumsal cinsiyet normları, kadınları annelik, eş olma ve bakım verme rolleri üzerinden tanımladığı için bağımlı kadınlar toplumsal dışlanmaya maruz kalmaktadır. Bu damgalama, kadınların bağımlılık tedavisine erişimini zorlaştırmakta ve tedavi süreçlerinde daha fazla ayrımcılığa maruz kalmalarına neden olmaktadır. Kadınlara özgü tedavi modelleri geliştirilmediği sürece, bağımlı kadınların rehabilitasyon süreci daha da karmaşık bir hale gelecektir [3,4].

3.1. Kadınların Bağımlılıkla İlgili Toplumsal Algısı

Toplum, kadınları genellikle “koruyucu” ve “bakım verici” roller içinde görmeye eğilimlidir. Bu nedenle, madde kullanan kadınlar yalnızca bireysel bir sağlık sorunu yaşamakla kalmaz, aynı zamanda ahlaki açıdan da yargılanır. Toplumsal algıya göre, madde bağımlılığı erkekler için “yanlış seçim” olarak kabul edilirken, kadınlar için “ahlaki bir çöküş” veya “annesizliğe ve ailesizliğe uygun olmayan bir davranış” olarak algılanmaktadır. Bu durum, kadınların bağımlılıklarını gizlemelerine ve destek arayışlarını ertelemelerine neden olmaktadır [4].

3.2. Damgalamanın Kadınların Tedavi Sürecine Etkisi

Kadınların madde bağımlılığı tedavisine erişimi, toplumsal damgalamanın doğrudan etkilediği bir süreçtir. Bağımlı kadınlar, tedaviye başvurduklarında aşağıdaki zorluklarla karşılaşmaktadır:

- **Aile ve toplum baskısı:** Kadınlar, bağımlılıklarından dolayı çevreleri tarafından dışlanmaktan ve aile ilişkilerini kaybetmekten korkarlar. Bu durum, kadınların bağımlılığı bir “gizli sorun” olarak yaşamalarına yol açabilir.
- **Çocuklarını kaybetme korkusu:** Annelik rolü üzerinden tanımlanan kadınlar, bağımlılık nedeniyle çocuklarının velayetini kaybetme riski taşımaktadır. Bu korku, bağımlı kadınların tedavi arayışından kaçınmasına neden olabilir.
- **Sağlık hizmetlerinde ayrımcılık:** Kadınlar, bağımlılık tedavisi almak için sağlık hizmetlerine başvurduklarında, erkeklere oranla daha fazla yargılanabilir ve tedavi süreçlerinde ayrımcılığa maruz kalabilirler [3].

3.3. Medyanın Rolü ve Kadın Bağımlılığının Temsili

Medya, bağımlı kadınların toplumsal algısını şekillendirmede güçlü bir role sahiptir. Kadınların madde kullanımı genellikle “zayıflık”, “ahlaki çöküş” veya “sorumsuzluk” gibi olumsuz imgelerle

sunulmaktadır. Erkekler için bağımlılık çoğu zaman bir “zorluk” veya “mücadele” olarak anlatılırken, kadınların bağımlılığı “çöküş” veya “anne olma yeteneğini kaybetme” ekseninde değerlendirilmektedir. Bu durum, bağımlı kadınların toplum içinde daha fazla dışlanmasına neden olmakta ve tedaviye ulaşmalarını zorlaştırmaktadır [4].

3.4. Kadınlara Özgü Tedavi Modellerinin Gerekliliği

Toplumsal cinsiyet ve damgalamanın etkilerini azaltmak için kadınlara özgü bağımlılık tedavi modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Mevcut tedavi sistemleri çoğunlukla erkek merkezli olduğu için, kadınların yaşadığı toplumsal baskılar ve psikososyal zorluklar yeterince dikkate alınmamaktadır. Kadınlara özel tedavi programlarının aşağıdaki bileşenleri içermesi gerekmektedir:

Kadınlara özel rehabilitasyon merkezleri:

- Kadınların rahat hissedebileceği, sosyal destek sağlayan merkezler oluşturulmalıdır.
- **Psikososyal destek programları:** Toplumsal damgalamayla başa çıkmalarını desteklemek için psikososyal destek ve grup terapileri sağlanmalıdır.
- **Çocuk bakım desteği:** Bağımlı kadınların tedaviye katılımını artırmak için çocuk bakım desteği sunulmalıdır [4].

4. Kadınlara Özgü Tedavi Yaklaşımları: Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Müdahaleler

Kadınlar için geliştirilecek bağımlılık tedavi modelleri, sadece biyolojik ve psikolojik boyutları değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet faktörlerini de içermelidir. Geleneksel bağımlılık tedavi programları, çoğunlukla erkekler için tasarlanmış olup kadınların yaşadığı özgün zorlukları tam olarak ele almamaktadır. Kadınlara özgü rehabilitasyon merkezleri, toplumsal damgalamayı azaltmaya yönelik destek grupları ve kadınların bakım yükünü hafifletecek sosyal hizmetler, bağımlılıkla mücadelede etkili olabilir [22].

4.1. Kadınlara Özel Rehabilitasyon Merkezlerinin Önemi

Bağımlı kadınların tedaviye erişimini artırmak için kadınlara özel rehabilitasyon merkezlerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu merkezlerde kadınların kendilerini daha güvende hissetmeleri sağlanmalı ve toplumsal damgalama ile başa çıkmalarına yardımcı olacak destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Kadınlara özgü rehabilitasyon merkezleri aşağıdaki hizmetleri içermelidir:

- **Kadınlara özel terapi ve destek grupları:** Kadınların benzer deneyimlere sahip bireylerle bir araya gelerek destek bulabilecekleri gruplar oluşturulmalıdır.

- **Travmaya duyarlı bakım yaklaşımları:** Bağımlı kadınların büyük bir kısmının travmatik geçmişleri olduğu göz önüne alınarak, psikolojik destek programları geliştirilmelidir.
- **Aile içi şiddet mağdurları için özel hizmetler:** Partner şiddetine maruz kalan kadınların korunması ve güçlendirilmesi için danışmanlık ve barınma hizmetleri sunulmalıdır.

4.2. Sosyal Hizmet ve Bakım Destek Mekanizmaları

Kadınların bağımlılık tedavisine katılımını artırmak için sosyal hizmetler ve bakım destekleri kritik öneme sahiptir. Kadınlar, bağımlılık tedavisi sürecinde çocuklarını bırakacak bir yer bulamama veya ekonomik bağımsızlık sağlayamama gibi sorunlarla karşılaşabilirler. Bu nedenle bağımlı kadınlara yönelik şu destekler sağlanmalıdır:

- **Çocuk bakım hizmetleri:** Annelerin tedavi sürecine aktif katılımını sağlamak için güvenli ve erişilebilir kreş hizmetleri sunulmalıdır.
- **Ekonomik destek programları:** Bağımlılıktan kurtulmuş kadınların iş gücüne katılımını teşvik etmek için mesleki eğitimler ve mikro kredi destekleri sağlanmalıdır.
- **Barınma ve geçici konaklama hizmetleri:** Bağımlı kadınların güvenli bir ortamda tedaviye devam edebilmeleri için barınma olanakları sunulmalıdır.

4.3. Kadınlara Yönelik Psikososyal Müdahaleler

Kadınların bağımlılık tedavisine katılımı, toplumsal damgalama ve travmatik geçmişleri nedeniyle genellikle daha zordur. Bu nedenle, kadınların psikososyal ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran tedavi yaklaşımları geliştirilmelidir:

- **Kadına özgü psikoterapi modelleri:** Bağımlılığın psikolojik kökenleriyle mücadele etmek için kadınların yaşadığı travmalara odaklanan terapi yöntemleri uygulanmalıdır.
- **Akran destek programları:** Kadınların bağımlılık sürecinde ve sonrasında birbirlerine destek olmalarını sağlayacak yapılandırılmış akran destek programları oluşturulmalıdır.
- **Toplumsal farkındalık çalışmaları:** Kadın bağımlılığı konusundaki toplumsal önyargıları azaltmak için medya ve eğitim programları aracılığıyla farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

4.4. Kadınlara Özel Tedavi Programlarının Etkinliği

Kadınlara yönelik bağımlılık tedavi programlarının etkili olabilmesi için multidisipliner bir yaklaşım benimsenmelidir. Kadınların yaşadığı psikososyal ve ekonomik engeller göz önünde bulundurularak aşağıdaki stratejiler uygulanmalıdır:

- **Esnek tedavi programları:** Kadınların günlük sorumlulukları ve sosyal rollerine uygun olarak düzenlenmiş esnek tedavi saatleri sağlanmalıdır.
- **Toplum temelli rehabilitasyon hizmetleri:** Kadınların toplumla yeniden bütünleşmelerini sağlayacak sosyal destek programları ve danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır.
- **Kadın sağlığına yönelik entegre yaklaşımlar:** Bağımlı kadınların fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına yönelik kapsamlı sağlık hizmetleri sağlanmalıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu makalenin amacı, kadınlarda madde kullanımına başlama nedenlerinin çok boyutlu bir bakış açısıyla incelenerek, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bağımlılık sürecini nasıl şekillendirdiğini analiz etmektir.

YÖNTEM

Bu derleme, kadınlarda madde bağımlılığı konusundaki mevcut literatürü değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması 15 Aralık 2023 - 15 Ocak 2024 tarihleri arasında yapılmış olup, çalışmada sadece bu dönemde erişilebilen akademik yayınlar ve raporlar kullanılmıştır. Bu çalışma Tübitak 2224-B kapsamında 2025 yılı 1. dönemde destek almaya hak kazanmış ve desteklenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kadınlarda madde bağımlılığı, biyolojik, psikososyal ve toplumsal faktörlerin birleşimiyle ortaya çıkan karmaşık bir süreçtir. Kadınların madde kullanımına başlamasında toplumsal baskılar, şiddet geçmişi ve biyolojik yatkınlık belirleyici faktörlerdir. Bu nedenle, kadınlara özel tedavi modellerinin geliştirilmesi ve bağımlılıkla mücadelede toplumsal cinsiyet duyarlı politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Öneriler:

1. **Kadınlara Özel Rehabilitasyon Merkezleri Kurulmalı:** Kadınların güvenli bir ortamda tedavi olabilmesi için şiddetten uzak, destekleyici rehabilitasyon merkezleri oluşturulmalıdır.
2. **Çocuk Bakım Desteği Sunulmalı:** Tedaviye katılımı artırmak için annelere yönelik ücretsiz kreş ve çocuk bakım hizmetleri sağlanmalıdır.
3. **Ekonomik Destek Programları Geliştirilmeli:** Bağımlılıktan kurtulmuş kadınların iş gücüne katılımını teşvik edecek mesleki eğitimler, mikro kredi destekleri ve istihdam programları oluşturulmalıdır.

4. **Toplumsal Farkındalık Kampanyaları Düzenlenmeli:** Kadınların bağımlılık sürecinde yaşadığı damgalamayı azaltmak için medya ve eğitim programları aracılığıyla farkındalık artırılmalıdır.
5. **Kadına Özel Psikososyal Destek Programları Sağlanmalı:** Travmaya duyarlı terapi yöntemleri, grup terapileri ve bireysel danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır.
6. **Kadınlara Yönelik Esnek Tedavi Modelleri Geliştirilmeli:** Günlük yaşam sorumluluklarını göz önünde bulundurarak, kadınların tedaviye erişimini kolaylaştıracak esnek programlar uygulanmalıdır.
7. **Sağlık Hizmetlerinde Cinsiyet Duyarlı Yaklaşımlar Teşvik Edilmeli:** Bağımlılık tedavisi sunan sağlık çalışanlarına, kadınların özel ihtiyaçlarını gözetten eğitimler verilerek kadınlara duyarlı bir hizmet anlayışı geliştirilmelidir.

Bu önerilerin uygulanması, bağımlı kadınların topluma entegrasyonunu kolaylaştıracak, tedaviye erişimlerini artıracak ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini azaltacaktır.

KAYNAKLAR

1. Schepis, T. S., & Hakes, J. K. (2017). Gender differences in factors associated with substance use initiation among adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 61(4), 467-472. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.05.010>
2. Huhn, A. S., & Dunn, K. E. (2020). Gender differences in risk factors for opioid use disorder. *Advances in Preventive Medicine*, 2020, 8291570. <https://doi.org/10.1155/2020/8291570>
3. Atlam, D., Demirtaş, G. N., Şaşman Kaylı, D., & Kırılı, U. (2023). Kadınlarda bağımlılık ve kadına özgü tedaviler. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 263-281.
4. Yeşilay (2023). Kadınlar bağımlılıkta da ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyor. *Yeşilay Bilim Kurulu Raporları*. Retrieved from <https://www.yesilay.org.tr> 10.01.2024 23:15
5. Kask, K., Backstrom, T., & Lundgren, P. (2008). Allopregnanolone impairs learning and memory in the Morris water maze in female rats. *Brain Research*, 1191, 87-96. <https://doi.org/10.1016/j.brainres.2007.11.062>
6. Becker, J. B., & Koob, G. F. (2016). Sex differences in animal models: Focus on addiction. *Pharmacological Reviews*, 68(2), 242-263. <https://doi.org/10.1124/pr.115.011163>
7. Potenza, M. N., Hong, K. I. A., Lacadie, C. M., Fulbright, R. K., Tuit, K. L., & Sinha, R. (2012). Neural correlates of stress-induced and cue-induced drug craving: influences of sex and cocaine dependence. *American Journal of Psychiatry*, 169(4), 406-414. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2011.11020289>
8. Quinn, P. D., & Harden, K. P. (2013). Differential changes in impulsivity and sensation seeking and the escalation of substance use from adolescence to early adulthood. *Development and Psychopathology*, 25(1), 223-239. <https://doi.org/10.1017/S0954579412000284>
9. Kuhn, C. (2015). Emergence of sex differences in the development of substance use and abuse during adolescence. *Pharmacology & Therapeutics*, 153, 55-78. <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2015.06.003>
10. Smith, P. H., Homish, G. G., Leonard, K. E., & Cornelius, J. R. (2020). Gender differences in the time to relapse following smoking cessation. *Addictive Behaviors*, 102, 106191. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.106191>
11. Jones, A., & McHugh, R. K. (2021). Gender differences in alcohol use disorder relapse: A systematic review. *Alcohol and Alcoholism*, 56(3), 329-335. <https://doi.org/10.1093/alcalc/agaa120>
12. Wang, J. C., Kapoor, M., & Goate, A. M. (2012). The genetics of substance dependence. *Annual Review of Genomics and Human Genetics*, 13, 241-261. <https://doi.org/10.1146/annurev-genom-090711-163844>
13. Mutlu, C., Gerçek, C., Ocakoğlu, F. T., & Karaçetin, G. (2024). Çocuk ve ergen alkol-madde kullanım sorunlarının genetik yönü. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 31(1), 1-15. <https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2021.83007>
14. O'Connor, M. J., & Fitzgerald, H. E. (2022). Impact of intimate partner violence on substance use initiation among women. *Violence Against Women*, 28(3-4), 342-356.
15. Evans, E., Grella, C., Washington, D., & Upchurch, D. (2017). Gender differences in substance use and related factors among youth. *Journal of Psychoactive Drugs*, 49(1), 56-65. <https://doi.org/10.1080/02791072.2017.1320730>
16. Kadının Madde Kullanımı ve Bağımlılığı (2023). *Journal of Addiction Medicine*. Retrieved from https://jag.journalagent.com/phd/pdfs/PHD_2_2_90_93.pdf 09.01.2024

17. Melkam, M., Fentahun, S., Rtbe, G., Andualem, F., Nakie, G., Tinsae, T., ... & Fente, B. (2024). Multilevel analysis of intimate partner violence and associated factors among reproductive-age women: kenya demographic and health survey 2022 data. BMC Public Health, 24(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-024-19012-9>
18. Amegbor, P., Yankey, O., Rosenberg, M., & Sabel, C. (2020). Examining spatial variability in the association between male partner alcohol misuse and intimate partner violence against women in ghana: a gwr analysis. Journal of Interpersonal Violence, 36(23-24), NP12855-NP12874. <https://doi.org/10.1177/0886260519900299>
19. Dostanic, N., Stamenković, Ž., Maksimović, N., Djerić, A., & Djikanović, B. (2021). Lifetime and periodic prevalence and characteristics of violence against women committed by their alcohol-dependent partners - a cross-sectional study. Srpski Arhiv Za Celokupno Lekarstvo, 149(9-10), 591-597. <https://doi.org/10.2298/sarh210405079d>
20. Thompson, N. N., Mumuni, K., Oppong, S. A., Sefogah, P. E., Nuamah, M. A., & Nkyekyer, K. (2022). Effect of intimate partner violence in pregnancy on maternal and perinatal outcomes at the korle bu teaching hospital, ghana: an observational cross sectional study. International Journal of Gynecology & Obstetrics, 160(1), 297-305. <https://doi.org/10.1002/ijgo.14375>
21. Luciano, T. V., Cislighi, B., Miranda, R. B., Dias, J. A., Bermúdez, X. P. D., & Miranda, A. E. (2022). Violence in quilombola women living in rural communities in brazil. Revista De Saúde Pública, 56, 114. <https://doi.org/10.11606/s1518-8787.2022056004651>
22. Bağımlılık ve Bağımlılıkta Kadın (2023). Yeşilay Danışmanlık Merkezi. Retrieved from <https://www.yedam.org.tr/uploads/bagimlilik-ve-bagimlilikta-kadin.pdf>

TÜRKİYE’DE PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE BAĞIMLILIK KONUSU İLE İLİŞKİLİ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME

Birgül Özkan¹ Seyma Zübeyde Albakır²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD. Ankara, Türkiye, bozkan@aybu.edu.tr, 0000-0002-1271-8007

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD. Ankara, Türkiye, seymazubeyde.albakir@aybu.edu.tr, 0000-0002-1809-010X

ÖZET

Giriş-Amaç: Bağımlılık; düşük benlik saygısı, kişilerarası sosyal ilişkilerde içe çekilme veya bağımlı ilişkileri ortaya koyma davranışı, anksiyete ve depresyon gibi psikososyal yönleri olan önemli ve yaygın bir sorundur. Psikiyatri hemşirelerinin bağımlılık açısından riskli grupların belirlenmesinde, bireyleri bütüncül olarak değerlendirebilmesinde önemli rolleri bulunmaktadır [1,2,3]. Bu araştırma, Türkiye’de psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılık konusuyla ilişkili olan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmış sistematik bir derlemedir.

Yöntem: Araştırma 2014-2025 yılları arasında psikiyatri hemşireliği alanında, bağımlılıkla ilgili yapılmış, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığına ait veri tabanından tam metnine ulaşılabilen tezlerle yürütülmüştür. Araştırmada YÖK Ulusal Tez Merkezinde bağımlılıkla ilişkili yapılmış 795 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden hemşirelik alanında yapılmış 46 tez çalışmasına, psikiyatri hemşireliği alanına özgü 17 tez çalışmasına ulaşılmıştır. Araştırmada, “bağımlılık”, “hemşirelik” ve “psikiyatri hemşireliği” terimleriyle kombinasyonlar yapılarak tarama yürütülmüştür. Değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplam 17 tez, PICO (S)’a (P: population- katılımcılar), (I: interventions- müdahaleler), (C: comparators- karşılaştırma grupları), (O: outcomes- sonuçlar) ve (S: study designs- araştırma desenleri) göre incelenmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan tezlerde en fazla yüksek lisans (s=15) tezine rastlanırken, doktora tezine (s=2) daha az rastlanılmıştır. Tezlerin en çok 2019 yılında, 12 tanesinin Hemşirelik Anabilim Dalında, 3 tanesinin Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında olduğu, en çok tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda (s=9) olduğu belirlenmiştir. Araştırmalardan 1 tanesi Hemşire Karşılıklı Bağımlılık Ölçeği’nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışmasıdır. Araştırmaların örneklem grubunu ağırlıklı olarak hastaların (s=7) oluşturduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda, psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılığı önlemeye yönelik müdahale çalışmalarının ve başa çıkma stratejilerini artırmaya yönelik çalışmaların yetersiz olduğu ve doktora tezlerinin sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Elde edilen verilere dayanarak, bağımlılıkla ilişkili niteliksel çalışmalarla bu ilişkilerin farklı örneklem grupları üzerindeki etkilerini

değerlendiren ve başa çıkma stratejilerini geliştirmeyi amaçlayan müdahale çalışmalarının artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Hemşirelik, Lisansüstü tez, Psikiyatri hemşireliği

REVIEW OF GRADUATE STUDIES CONDUCTED ON ADDICTION IN PSYCHIATRIC NURSING IN TURKEY: A SYSTEMATIC REVIEW

Birgül Özkan¹ Seyma Zübeyde Albakır²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing. Ankara, Turkey, bozkan@aybu.edu.tr; 0000-0002-1271-8007

²Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing. Ankara, Turkey, seymazubeyde.albakir@aybu.edu.tr; 0000-0002-1809-010X

ABSTRACT

Introduction-Objective: Addiction is a serious and widespread problem with its psychosocial aspects such as low self-esteem, withdrawal in interpersonal social relationships, display of dependent relationships, anxiety and depression. Psychiatric nurses play a significant role in determining groups at risk for addiction and in evaluating those individuals holistically [1,2,3]. This systematic review was performed to review postgraduate theses on addiction in psychiatric nursing in Turkey.

Method: The addiction-related of theses written between 2014 and 2025 in psychiatric nursing, those whose full texts were available in the database of the Documentation, Publication and Department of the Council of Higher Education were included. The number of addiction-related of theses available in the National Thesis Center of the Council of Higher Education was 795. These of theses, 46 were in the field of nursing, and 17 were in the field of psychiatric nursing. Scanning was performed by using phrases including the words such as “addiction”, “nursing” and “psychiatric nursing”. Of these theses, 17 which met the inclusion criteria were analyzed according to PICO(S).

Results: These of theses included in the study, 15 were master's theses, 2 were doctoral theses. most were conducted in 2019, 12 were conducted in nursing departments, 3 were conducted in psychiatric nursing departments, most were descriptive correlational studies (n=9), 1 was the validity and reliability study of the Turkish version of the Nurse Codependency Scale, and 7 mainly included patients in their samples.

Conclusion and Recommendations: The results revealed that the number of intervention studies on the prevention of addiction, and coping strategies in the field of psychiatric nursing and doctoral dissertations was not many. The data obtained suggest that a greater number of qualitative studies on addiction, and intervention studies on the effects of these relationships on different samples and on the development of coping strategies should be conducted.

Keywords: Addiction, Nursing, Postgraduate thesis, Psychiatric nursing

References

1. Angres, D. ve Bettinardi Angres, K. (2008). The disease of addiction: Origins, treatment, and recovery. *Disease-a-Month*, 54(10), 696-721.

2. Karakaş, S. A., & Ersöğütçü, F. (2016). Madde bağımlılığı ve hemşirelik. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 3(2), 133-139.
3. Townsend, M. C. (2002). Substance related disorders. *Psychiatric Mental Health Nursing*. 2nd ed. Philadelphia: Davis Company, 221-59.

GİRİŞ

Bağımlılık, düşük benlik saygısı, kişilerarası sosyal ilişkilerde içe çekilme veya bağımlı ilişkiler ortaya koyma davranışı gösterme, duygularını aktaramama, anksiyete ve depresyon gibi psikososyal yönleri olan günümüzde toplumların karşılaştığı önemli bir sorundur [1,2]. Bağımlılığın doğasında öğrenme, motivasyon, kontrol ve karar verme noktalarında beyindeki ödül sistemi üzerine etki etme vardır, böylelikle maddenin keyif verici özelliği devreye girerek kişinin maddeyi tekrar tekrar kullanmasına veya kompulsif davranışı sürdürerek bağımlı olmasına neden olur [2].

Bağımlılık, ruh halini değiştiren bağımlılık yapıcı maddelerin sürekli kullanımı veya kumar, kompulsif cinsel davranışlar sergileme gibi davranışsal boyutları ile karakterize olduğu için psikiyatri hemşirelerinin bağımlılık açısından riskli grupların belirlenmesinde, bireylerin bütüncül olarak değerlendirilebilmesinde, birey ve ailelere eğitim ve danışmanlık verme noktalarında önemli rolleri bulunmaktadır [3,4]. Ülkemizde alkol ve madde bağımlılığı hemşireliği, psikiyatri hemşireliğinin özelleşmiş bir alanı olarak alkol ve madde bağımlılığı merkezi hemşiresi tanımı yapılmış, görev yetki ve sorumlulukları yasal olarak da belirlenmiştir [5]. Bu bağlamda psikiyatri hemşireliği alanının madde bağımlılığı konusunda geniş bir yelpazede görev, yetki ve sorumlulukları olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılık konusuyla ilişkili olan lisansüstü tezlerin sistematik derlemesini oluşturmaktır.

YÖNTEM

Araştırma 2014-2025 yılları arasında psikiyatri hemşireliği alanında, bağımlılıkla ilgili yapılmış, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Yayın ve Daire Başkanlığına ait veri tabanından tam metnine ulaşılabilen tezlerle yürütülmüştür. Araştırma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezinde bağımlılıkla ilişkili yapılmış 795 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden hemşirelik alanında yapılmış 46 tez çalışmasına ve psikiyatri hemşireliği alanına özgü 17 tez çalışmasına ulaşılmıştır. Araştırmada, “bağımlılık”, “hemşirelik” ve “psikiyatri hemşireliği” terimleriyle kombinasyonlar yapılarak tarama yürütülmüştür. Değerlendirme ölçütlerini karşılayan toplam 17 tez, PICO (S)’a (P: population- katılımcılar), (I: interventions- müdahaleler), (C: comparators- karşılaştırma grupları), (O: outcomes- sonuçlar) ve (S: study designs- araştırma desenleri) uygun olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. PICOS Araştırmasında Kullanılan Arama Terimleri

PICOS	Arama Terimleri
P (Population)	Birey Aile Hemşire Hasta
I (Interventions)	Bağımlılık konusuyla ilişkili olan lisansüstü tezlerin incelenmesi Bilişsel davranışçı temelli psikoeğitim
C (Comparators)	Psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılık konusuyla ilişkili olan lisansüstü tezlerin incelenmesi
O (Outcomes)	Öz yeterlilik Depresyon Anksiyete Yaşam doyumu Aile içi ilişkiler Damgalanma Sosyal destek Stres düzeyi Toplumsal cinsiyet eşitliği Eş bağımlılık Başa çıkma Tedavi motivasyonu Benlik saygısı Yalnızlık algısı Sosyal beceriler
S (Study designs)	Deneyssel yöntem Yarı deneyssel yöntem Deneyssel olmayan yöntem

BULGULAR

Bu araştırmada, 17 lisansüstü tez incelenmiştir. Çalışmalardan elde edilen bulgular “Araştırmanın Adı, Yazar ve Yıl, Alan ve Lisansüstü Derecesi, Yöntem Desen ve Örneklem Sayısı, Amaç ve Prosedür, Çalışma Sonucu” başlıkları altında gruplandırılarak sunulmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Araştırmaya Dahil Edilerek Değerlendirilen Tezlerin Özellikleri

Araştırmanın Adı	Yazar ve Yıl	Alan ve Lisansüstü Derecesi	Yöntem, Desen ve Örneklem Sayısı (n)	Amaç ve Prosedür	Çalışma Sonucu
Madde kullanım bozukluğunda bilişsel davranışçı yaklaşım temelli psikoeğitimin bağımlılık profili, öz yeterlilik ve bağımlılık seyrine etkisinin incelenmesi:	Kocairi, 2023	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı	Çalışma, ön test-son test randomize kontrollü deneyssel yöntemle yapılmıştır.	Deney grubuna uygulanan bilişsel davranışçı yaklaşım temelli psikoeğitimin etkisini belirlemek amacıyla ön test ve son test	Bilişsel davranışçı yaklaşım temelli psikoeğitimin, şiddetli madde kullanma isteği duyma, öfke kontrol yetersizliği, güvenli davranış eksikliği, depresyon ve

randomize kontrollü deneysel çalışma			n= 50 (Deney:25 ve Kontrol:25)	kontrol gruplu desen tercih edilmiştir.	anksiyete düzeylerini azaltmakta, motivasyonlarını ise artırmakta olduğu görülmüştür.
Akademisyenlerin işe bağımlılık düzeyinin yaşam doymu ve aile içi ilişkilere etkisinin belirlenmesi	Ordu, 2024	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Araştırma tanımlayıcı türdedir. n=137	Akademisyenleri n işe bağımlılık düzeyinin aile içi süreçlere ve yaşam doymuna etkisini belirlemek amacıyla yapılmış tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.	Akademisyenlerin aile içi süreçleri, birbirleriyle olan iletişimi, yaşamdan alınan doymu pozitif yönde etkilediği, ancak akademisyenlerin işe olan bağımlılıkları yaşamdan alınan doymu negatif yönde etkilendiği görülmüştür.
Bağımlılık tanısı alan bireylerin ebeveynlerinde damgalanma ve depresyon düzeylerinin incelenmesi	Kılınç, 2024	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Araştırma; kesitsel, ilişki arayıcı ve tanımlayıcı türdedir. n=60	Araştırma, bağımlı tanısı alan bireylerin ebeveynlerin damgalanma ve depresyon düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.	Katılımcıların algıladıkları içselleştirilmiş damgalanmanın, depresif belirtiler ile ilişkili olduğu ve çocuğunun başkalarına zarar verme davranışı ve depresif belirtilerinin, ebeveynlerin algıladıkları içselleştirilmiş damgalamada öngörücü faktörler olduğu saptanmıştır.
Yetişkin bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi ile bağımlılık yapıcı madde kullanan bireylere yönelik tutum ve davranışlarının belirlenmesi	Özdemir, 2024	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarım kullanılmıştır. n=411	Çalışma, yetişkin bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi ile bağımlılık yapıcı madde kullanan bireylere yönelik tutum ve davranışlarının incelenmesi ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.	Çalışma sonucunda ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi ile damgalama tutumu arasında zayıf düzeyde ilişki belirlenmiştir.

İnme geçiren hastalarda travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin fiziksel bağımlılık, travma ile başa çıkabilme algısı ve algılanan sosyal destek ile ilişkisinin incelenmesi	Yücel Toplu, 2023	Psikiyatri Hemşireliği Programı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımıdır. n=218	Çalışmada inme geçiren bireylerde travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin; sosyodemografik ve tıbbi veriler, bağımlılık düzeyi, travma ile başa çıkabilme algısı ve algılanan sosyal destek faktörleri ile ilişkisi incelenmiştir.	İnme geçiren hastaların %63,3'ü TSSB belirtileri olduğu, TSSB belirtileri ile çok boyutlu algılanan sosyal destek arasında negatif, anlamlı ve orta kuvvette bir ilişki olduğu, TSSB belirtileri ile fiziksel bağımlılık arasında negatif, anlamlı ve orta kuvvette bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.
Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılık düzeyinin aleksitimi, depresyon, anksiyete ve stres düzeyi ile ilişkisi	Erdem, 2021	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ilişkisel türdedir. n=848	Çalışma üniversite öğrencilerinde internet bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve internet bağımlılık düzeyinin aleksitimi, depresyon, anksiyete ve stres düzeyi ile ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.	Öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalamasının orta düzeyin altında olduğu, orta düzeyde aleksitimik özellik gösterdikleri, orta düzeyde depresyon, hafif düzeyde anksiyete ve stres yaşadıkları ve öğrencilerin aleksitimi, depresyon, anksiyete ve stres puan ortalamalarının internet bağımlılığı puan ortalaması üzerinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.
Madde kullanım bozukluğu tedavisi gören hastaların bağımlılık profili ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişki	Filiz, 2021	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türdedir. n=170	Çalışma, madde kullanım bozukluğu tedavisi gören hastaların bağımlılık profili ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.	Çalışma sonucunda madde kullanımına bağlı yasal sorun yaşama, tedaviye zorla getirilme, tedaviden beklentinin psikolojik sorunları iyileştirmek olması, daha önce psikiyatrik psikolojik tedavi görme, gelir durumu ve GÖY skoru arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Gaziantep AMATEM'de bağımlılık tedavisi gören hastaların ilk yatışı ile taburculuklarında tedavi motivasyonlarının ve madde kullanımına ilişkin inançlarının karşılaştırılması	Özkan, 2017	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Karşılaştır- malı tanımlayıcı araştırma n=173	AMATEM biriminde yatarak tedavi gören hastaların kliniğe ilk kabullerinde ve taburculuklarında tedavi motivasyonlarını n ve madde kullanımına ilişkin inançlarının karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.	Madde kullanım bozukluğu olan hastaların yatarak tedavilerinin sonunda, tedavi motivasyonlarının özellikle içsel motivasyon ve tedaviye olan güvenin arttığı ve madde kullanımına ilişkin olumsuz inançların azaldığı sonuçlarına ulaşmıştır.
Kronik kalp yetmezliği olan hastaların bakım vericilerinde depresif belirtiler ve karşılıklı bağımlılık	Yıldırım, 2020	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tıptedir. n=219	Kronik kalp yetmezliği hastalarının bakım vericilerinde depresyon ve karşılıklı bağımlılık düzeylerini incelemek ve hastanın depresyon düzeyinin bakım vericinin depresyon düzeyi ve karşılıklı bağımlılık puanları ile ilişisini incelemek amacıyla yapılmıştır.	Hastaların ve bakım vericilerinin depresyon düzeyleri ile bakım vericilerinin karşılıklı bağımlılık düzeyleri arasında pozitif yönlü, anlamli ilişki bulunmuş olup, hastada depresyon varlığına göre bakım vericide karşılıklı bağımlılık puan ortalamaları farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır.
Ev kadınlarında psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak toplumsal cinsiyet eşitliği ve eş- bağımlılık	Tekin, 2020	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki tıptedir. n=249	Ev kadınlarında psikolojik iyi oluşun yordayıcısı olarak toplumsal cinsiyet eşitliği ve eş-bağımlılık düzeyi ve sosyodemografik özelliklerin incelenmesi amaçlanmıştır.	Araştırma sonucunda ev kadınlarının orta düzeyde psikolojik iyi oluş, toplumsal cinsiyet eşitliği ve eş- bağımlılık özellikleri gösterdiği belirlenmiştir.
Kronik ruhsal hastalığı olan bireye bakım verenlerde eş bağımlılık ve ilişkili faktörler	Aşkan, 2019	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tırdedir. n=379	Bu araştırma, kronik ruhsal hastalığı olan bireye bakım verenlerde eş bağımlılık ve ilişkili faktörleri	Kronik ruhsal hastalığı olan bireylere bakım verenlerde hafif düzey eş bağımlılık olduğu

				belirlemek amacıyla yapılmıştır.	(58.42±12.71) tespit edilmiştir
Denetimli serbestlik tedbiri konulan madde kullanıcılarında bağımlılık şiddeti, depresyon düzeyi ve başa çıkma tutumlarının incelenmesi	Güvenç Bahadır, 2019	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve kesitsel niteliktedir. n=330	Denetimli serbestlik tedbiri konulan madde kullanıcılarında, bağımlılık şiddeti depresyon düzeyi ve başa çıkma tutumları arasında ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Çalışmanın sonuçlarına göre bağımlılık şiddeti, depresyon ve başa çıkma tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
Hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri ve internet kullanım özellikleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	Karaoğlu, 2019	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımıdır. n=105	Araştırma, hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri ve internet kullanım özellikleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.	Çalışma sonucunda, hemşirelerde internet bağımlılığı düzeyi yaş, medeni durum, cinsiyet ve eğitim durumuyla ilişkili olmayıp, bağımlılık düzeyini tek seferde internet kullanım süresi ve haftalık internet kullanım süresinin etkilediği belirlenmiştir.
Madde kullanım bozukluğu tedavisi gören bireylerin bağımlılık profili ve tedavi motivasyonlarının belirlenmesi	Güvaç, 2019	Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı türdedir. n=130	Madde kullanım bozukluğu tedavisi gören bireylerin bağımlılık profillerini ve tedavi motivasyonlarını incelemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.	Hastaların bağımlılığın yaşam üstüne etkileri, hastaların maddeyi bırakma motivasyonu, bağımlılık şiddeti ve öfke kontrol yetersizliği arttıkça tedavi motivasyonlarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.
Ev kadınlarının yaşam doyumları ve eş-bağımlılık durumlarının incelenmesi	Altun, 2018	Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı türdedir. n=381	Ev kadınlarının yaşam doyumları ve eş-bağımlılık durumlarını incelemek ve yaşam doyumu ve eş-bağımlılık arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.	Çalışma sonucunda kadınların yaşam doyumlarının ve eş-bağımlılık durumlarının orta düzeyde olduğu ve yaşam doyumu ve eş-bağımlılık arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Hemşirelerde karşılıklı bağımlılık ve ilişkili faktörler	Özdemir, 2015	Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Tezi	Metodolojik ve tanımlayıcı araştırmadır. n=538	Birinci aşama “Hemşire Karşılıklı Bağımlılık Ölçeği”nin (Nurse Codependency Questionnaire)” Türkçe’ye uyarlanması amacıyla metodolojik, ikinci aşama, hemşirelerde karşılıklı bağımlılık düzeyini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı araştırma yöntemine göre planlanmıştır.	Hemşire Karşılıklı Bağımlılık Ölçeği’nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik bulguları orijinal ölçek bulgularına benzer bulunmuş ve ölçeğin hemşirelerde karşılıklı bağımlılığı açıklamada kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.
Sağlık meslek lisesi öğrencilerinde sosyal medya bağımlılık durumu ile bağlanma stilleri benlik saygıları yalnızlık algıları ve sosyal beceriler arasındaki ilişki	Tiyrek Şişman, 2014	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi	Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırmadır. n=239	Ergenlerde sosyal medya bağımlılık durumu ile bağlanma stilleri, benlik saygısı, yalnızlık algıları ve sosyal beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile planlanmıştır.	Çalışma sonucunda, Facebook Bağımlılığı Ölçeği puan ortalamalarının dağılımında, cinsiyete, yaşadıkları yere, derse katılmalarını değerlendirme durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olmadığı saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan tezlerin üniversiteler arası dağılımına bakıldığında; Marmara Üniversitesi (s=2), Ankara Üniversitesi (s=2), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (s=1), Harran Üniversitesi (s=1), Dicle Üniversitesi (s=1), Lokman Hekim Üniversitesi (s=1), Hacettepe Üniversitesi (s=1), Selçuk Üniversitesi (s=1), Sanko Üniversitesi (s=1), Gaziantep Üniversitesi (s=1), Necmettin Erbakan Üniversitesi (s=1), İstanbul Bilim Üniversitesi (s=1), Sağlık Bilimleri Üniversitesi (s=1), Haliç Üniversitesi (s=1) ve Ege Üniversitesi (s=1) şeklindedir. Hepsi Sağlık Bilimleri Enstitüsü kapsamındadır. En fazla yüksek lisans (s=15) tezine rastlanırken, doktora tezine (s=2) daha az rastlanılmıştır. Tezlerin yıllara göre dağılımında; 2024 (s=3), 2023 (s=2), 2021 (s=2), 2020 (s=2), 2019 (s=4), 2018 (s=1), 2017 (s=1), 2015 (s=1), 2014 (s=1) şeklindedir ve en çok 2019 yılında olduğu görülmüştür.

12 tanesinin Hemşirelik Anabilim Dalında, 3 tanesinin de Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında olduğu, en çok tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda (s=9) olduğu belirlenmiştir. 1 çalışma ön test-son test randomize kontrollü deneysel çalışma, 1 çalışma metodolojik ve tanımlayıcı, 1 çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte, 1 çalışma karşılaştırmalı tanımlayıcı, 3 çalışma da tanımlayıcı niteliktedir. Araştırmalardan 1 tanesi ise Hemşire Karşılıklı Bağımlılık Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması olması bakımından önemlidir. Araştırmaların örneklem grubunu ise ağırlıklı olarak hastaların (s=7) oluşturduğu ve diğer grupların ise hemşireler (s=2), öğrenciler (s=2), ev kadınları (s=2), madde kullanıcıları (s=1), yetişkinler (s=1), akademisyenler (s=1) ve bakım verenler (s=1) olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırma, Türkiye'de psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılık konusuyla ilişkili olan lisansüstü tezlerin alanyazına katkı sağlayacak kapsamlı ve bütüncül bir incelenmesinin yapılması amacıyla yapılmış bir sistematik derlemedir. Türkiye'de bağımlılıkla ilişkili lisansüstü tezler incelendiğinde çalışmaların daha çok yüksek lisans alanında yapıldığı gösterilmiştir. Psikiyatri hemşireliği alanında yapılan girişimsel tezlerin büyük çoğunluğunun doktora tezi olduğu, yüksek lisans tezlerinin tanımlayıcı olduğu görülmektedir. Bu durumun müdahaleli araştırmaların daha fazla bilgi ve deneyim gerektirmesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bağımlılıkla ilişkili lisansüstü tezlerde çoğunlukla nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür. Konu ile ilgili derinlemesine araştırmaların yapıldığı nitel çalışmalara da ihtiyaç vardır. Nicel yöntemlerle değişkenler arasındaki ilişkiler kanıtlanmaya çalışılmış, genelleme yapılmış, yordamada bulunulmuş ve nedensellik ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Aynı durumla ilgili farklı kişisel görüşlerin olabileceğini savunan nitel araştırmalarla durum ve olayların katılımcı bakış açılarından derinlemesine anlaşılma ihtiyacı olduğu görülmüştür [6]. Bu çalışma kapsamında bulduğumuz verilerin en çok bağımlılık tanısı alan bireyler ile yapıldığı görülmektedir. Literatüre bakıldığında da son yıllarda madde bağımlılığı alanındaki çalışmaların artış gösterdiği bulunmuştur [7]. Madde kullanımının, toplumun tüm kesimlerini psikososyal açıdan olumsuz etkilediği düşünüldüğünde araştırmanın alanda yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, psikiyatri hemşireliği alanında bağımlılığı önlemeye yönelik müdahale çalışmalarının ve başa çıkma stratejilerini artırmaya yönelik çalışmaların yetersiz olduğu ve doktora tezlerinin sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Elde edilen verilere dayanarak, bağımlılık ile ilgili daha fazla çalışmanın yapılabilmesi için araştırmacılara gerekli desteğin sağlanması, bağımlılıkla ilişkili

niteliksel çalışmalarla bu ilişkilerin farklı örneklem grupları üzerindeki etkilerini değerlendiren ve başa çıkma stratejilerini geliştirmeyi amaçlayan müdahale çalışmalarının artırılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Angres, D. ve Bettinardi Angres, K. (2008). The disease of addiction: Origins, treatment, and recovery. *Disease-a-Month*, 54(10), 696-721.
2. Uğurlu, T. T., Şengül, C. B., & Şengül, C. (2012). Bağımlılık psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 37-50.
3. Karakaş, S. A., & Ersöğütçü, F. (2016). Madde bağımlılığı ve hemşirelik. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 3(2), 133-139.
4. Townsend, M. C. (2002). Substance related disorders. *Psychiatric Mental Health Nursing*. 2nd ed. Philadelphia: Davis Company, 221-59.
5. <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-12606/hemsirelik-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-y-.html>
Erişim: 07.03.2025
6. Kadan, G., Aysu, B., & Aral, N. (2019). Madde bağımlılığına yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21, 65-68.
7. Tunç, Y. (2023). Türkiye’de Madde Bağımlılığı Çalışmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 6(11), 33-47.

HEMŞİRELİK ALANINDA ŞİZOFRENİ KONUSU İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: BETİMSSEL ANALİZ ÇALIŞMASI

Mustafa Durmuş,¹ Yusuf Durmuş²

¹ Muş Alparslan Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Fakültesi. Hemşirelik Bölümü. Muş, Türkiye. E-posta: m.durmus@alparslan.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-7559-4187

² Muş Alparslan Üniversitesi. Malazgirt Meslek Yüksekokulu . Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü. Muş, Türkiye. E-posta: y.durmus@alparslan.edu.tr. ORCID ID: 0000-0003-0326-8689

Özet:

Giriş-Amaç: Şizofreni, genellikle genç yaşta başlayan, her iki cinsiyette benzer oranda görülen, düşünce, algı ve duygulanım bozukluklarıyla seyreden, bireyi ve toplumu etkileyen, kronik ve tekrarlayıcı bir ruhsal bozukluktur [1]. Hemşireler, şizofreni hastalarının hastalık kaynaklı bozukluklarını azaltmak ve toplumsal beceriler kazandırmak için hastane veya Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerinde gerekli terapötik ortamı oluşturarak iyileşme sürecinde anahtar rol üstlenir [2].

Yöntem: Bu çalışmada hemşirelik alanında şizofreni konusu ile ilgili yapılan lisansüstü tez çalışmalarının betimsel açıdan incelenmesi amaçlanmıştır. Veri toplamak için YÖKTEZ (Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi) veri tabanı arandı. Son arama 09.02.2025 tarihinde gerçekleştirildi ve bu tarihten önce yayınlanmış tüm tez çalışmaları dahil edildi.

Bulgular: “Şizofreni” konu başlığı ile 950 teze ulaşıldı. Bu tezlerden 141’i hemşirelik alanında yapılmış çalışmalardan oluşmaktaydı. Bu tezlerin 43’ü doktora. 98’si ise yüksek lisans teziydi. İlk tez 1998 yılında yayınlanmıştı. Tezlerin % 14.3’ünün 2023 yılında; en fazla Atatürk Üniversitesi (24) ve İstanbul Üniversitesi’nde (13); tez çalışmalarının ruh sağlığı ve hastalıkları/psikiyatri hemşireliği (%71.6) ve hemşirelik anabilim dalında (%28.4) yapıldığı tespit edildi. Yapılan incelemeye göre şizofreni alanında 2023 yılına kadar tezlerin sayısında ciddi artış görülürken, 2024 yılında önemli bir düşüş görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Bununla birlikte şizofreni alanındaki çalışmaların önemi göz önüne alındığında ve tamamlanmış lisansüstü tez sayısı incelendiğinde eksiklik olduğu görülmektedir. Bu nedenle lisansüstü hemşirelik öğrencilerinin şizofreni konusunda tez çalışmaları yapmaları için teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Betimsel analiz, Hemşirelik eğitimi, Lisansüstü eğitim, Psikiyatri hemşireliği, Şizofreni.

ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON SCHIZOPHRENIA IN NURSING: A DESCRIPTIVE STUDY

Mustafa Durmuş,¹ Yusuf Durmuş²

¹Muş Alparslan University. Faculty of Health Sciences. Department of Nursing. Muş, Turkey. E-mail:

m.durmus@alparslan.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-7559-4187

²Muş Alparslan University. Malazgirt Vocational School. Department of Health Care Services. Muş, Türkiye. E-mail:

y.durmus@alparslan.edu.tr. ORCID ID: 0000-0003-0326-8689

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a chronic and relapsing mental disorder characterized by disturbances in thought, perception, and affect, typically emerging in early adulthood with comparable prevalence across genders. It profoundly impacts individuals and society, necessitating long-term therapeutic interventions [1]. Nurses play a pivotal role in mitigating symptom severity and enhancing psychosocial functioning by establishing therapeutic environments in both hospital settings and Community Mental Health Centers [2].

Method: This descriptive study aimed to analyze graduate-level theses on schizophrenia within the nursing discipline in Türkiye. Data were retrieved from the *Council of Higher Education National Thesis Database (YÖKTEZ)*, with the final search conducted on February 9, 2025, encompassing all theses published prior to this date.

Results: A total of 950 theses under the keyword "schizophrenia" were identified, with 141 (14.8%) categorized under nursing. Among these, 43 were doctoral dissertations and 98 were master's theses. The earliest thesis was published in 1998. Analysis revealed that 14.3% of nursing theses were produced in 2023, with Atatürk University (n=24) and Istanbul University (n=13) contributing the highest numbers. The majority focused on *mental health and psychiatric nursing* (71.6%), followed by *general nursing* (28.4%). While a marked increase in thesis output was observed up to 2023 a sharp decline was noted in 2024.

Conclusion and Recommendations: Given the critical need for evidence-based interventions in schizophrenia care, the current volume of graduate research remains insufficient. To address this gap, incentivizing nursing students to pursue thesis projects on schizophrenia is strongly recommended.

Keywords: Descriptive analysis, Graduate studies, Nursing education, Psychiatric nursing, Schizophrenia.

INTRODUCTION

Schizophrenia is a chronic and complex psychiatric disorder that profoundly affects cognitive, emotional, and behavioral functioning. Recognized by the World Health Organization (WHO) as one of the leading causes of disability in global disease burden studies, schizophrenia affects millions of individuals worldwide [3]. The symptoms of this disorder, including hallucinations, delusions, thought disorders, emotional blunting, loss of motivation, and social isolation, significantly hinder an individual's ability to perform daily activities, establish social relationships, and maintain professional responsibilities. Schizophrenia not only diminishes the quality of life of affected individuals but also imposes a substantial burden on families and society [4]. Consequently, the care, treatment, and reintegration of individuals with schizophrenia into society are of paramount importance to the health systems.

Nursing plays a pivotal role in the care of schizophrenia patients. Nurses are responsible for addressing the physical and psychosocial needs of patients, supporting treatment processes, providing training for disease management, and assisting patients in reintegrating themselves into the society. Care of patients with schizophrenia requires a multidisciplinary approach, wherein nurses collaborate with psychiatrists, psychologists, social workers, and other health professionals [5]. Consequently, research on schizophrenia within the field of nursing is crucial to enhance nursing practices, improve the quality of patient care, and improve the living standards of individuals with schizophrenia.

Graduate theses represent a fundamental component of scientific research, and investigations of schizophrenia within the nursing discipline contribute significantly to the body of knowledge in this area. These theses serve as crucial resources for developing innovative approaches to nursing practices, enhancing patient care strategies, offering recommendations for improving the quality of life of individuals with schizophrenia, and updating nursing education programs [6]. Nonetheless, a systematic examination and analysis of these theses are essential for identifying current trends, deficiencies, and future research needs within the field of nursing [7].

This study endeavors to perform a descriptive analysis of postgraduate theses on schizophrenia in the nursing discipline. The objective of these analyses was to elucidate the current state of research on schizophrenia in nursing, identify existing knowledge gaps, and offer recommendations for future research. Schizophrenia remains a significant research focus in nursing. This study sought to enhance the body of knowledge in this area by examining and analyzing postgraduate theses on schizophrenia in the nursing field. The anticipated findings are expected to inform improvements in nursing practices, development of new strategies for the care of patients with schizophrenia, and updating nursing education programs. This study is expected to contribute to the formulation of policies and practices aimed at enhancing the quality of life of individuals with schizophrenia.

Purpose of the Study

This descriptive analysis study represents a significant step towards understanding the current status of postgraduate theses on schizophrenia within the field of nursing. This study aims to serve as a guide for future research. Such analyses are instrumental in contributing to the advancement of nursing science and in promoting the adoption of more effective and holistic approaches to care for patients with schizophrenia.

METHOD

Type of Research

In this study, a descriptive analysis method was used. Descriptive analysis is a type of qualitative data analysis that involves summarizing and interpreting data obtained through various data collection techniques according to predetermined themes. The main purpose of this analysis is to present the findings to the reader in a summarized and interpreted form [8].

Data Sources and Search Strategy

To access graduate nursing theses, a search was conducted in the database of the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖKTEZ). The last search was performed on 09.02.2024. In the search, all nursing thesis studies published in the YÖKTEZ database before the last search date were included without adhering to a specific time interval. As a search strategy, "schizophrenia" was typed in the search word, and the field to be searched was selected as the "subject."

Inclusion and Exclusion Criteria

Graduate theses (n=141) published in Yöktez until the last search date and in the field of nursing were included in this study.

Statistical Analysis

Each thesis included in the study was analyzed according to predetermined categories. The data obtained after classification according to the predetermined categories were transferred to Microsoft Excel and analyzed using this program.

RESULTS

A search of the subject title "Schizophrenia" yielded 141 theses in the field of nursing. Of these 141 theses, 43 (30.5%) were Ph. 98 (69.5%) were completed as Master's theses. The distribution of the thesis studies according to year is presented in Table 1.

Table 1. Distribution of graduate theses according to years

		Doctorate	Master's degree	Total
1998-2013	n	10	20	30
	percentage	7.1%	14.2%	21.3%
2014	n	2	2	4
	percentage	1.4%	1.4%	2.8%
2015	n	1	1	2
	percentage	0.7%	0.7%	1.4%
2016	n	5	6	11
	percentage	3.5%	4.3%	7.8%
2017	n	3	8	11
	percentage	2.1%	5.7%	7.8%
2018	n	3	5	8
	percentage	2.1%	3.5%	5.7%
2019	n	1	9	10
	percentage	0.7%	6.4%	7.1%
2020	n	5	7	12
	percentage	3.5%	5.0%	8.5%
2021	n	3	12	15
	percentage	2.1%	8.5%	10.6%
2022	n	0	10	10
	percentage	0.0%	7.1%	7.1%
2023	n	7	14	21
	percentage	5.0%	9.9%	14.9%
2024	n	3	4	7
	percentage	2.1%	2.8%	5.0%
Total	n	43	98	141
	percentage	30.5%	69.5%	100.0%

A search of the subject title "Schizophrenia" yielded 141 theses in the field of nursing. Of these 141 theses, 43 (30.5%) were Ph. 98 (69.5%) were completed as Master's theses. The distribution of the thesis studies according to year is presented in Table 1.

When the distribution of theses by year is examined in Table 1, it is seen that the first thesis study on schizophrenia was completed in 1998 (master's degree), while the first doctoral thesis study was completed in 1999.

When we look at the distribution of master's theses by year, it was observed that thesis studies on schizophrenia in the field of nursing did not provide a regular increase until 2023, and there was a serious decrease in 2024.

When we look at the distribution of doctoral theses by year, it was observed that thesis studies on schizophrenia in the field of nursing showed an irregular distribution until 2023, and in 2024, thesis studies on schizophrenia in the field of nursing experienced a serious decline. In 2023, 21 theses studies were completed, with a peak. Subsequently, it was observed that the number of theses decreased again.

Table 2. Distribution of graduate theses by university

		Doctorate	Master's degree	Total
1	n	8	16	24
	percentage	5.7%	11.3%	17.0%
2	n	10	3	13
	percentage	7.1%	2.1%	9.2%
3	n	4	6	9
	percentage	2.8%	4.3%	7.1%
4	n	2	6	8
	percentage	1.4%	4.3%	5.7%
5	n	4	3	7
	percentage	2.8%	2.1%	5.0%
6	n	0	7	7
	percentage	0.7%	3.5%	4.3%
7	n	1	4	5
	percentage	0.7%	2.8%	3.5%
8	n	3	3	6
	percentage	2.1%	2.1%	4.3%
9	n	1	5	6
	percentage	0.7%	3.5%	4.3%
10	n	10	45	55
	percentage	7.1%	31.9%	39.0%
Total	n	43	98	141
	percentage	30.5%	69.5%	100.0%

1; Atatürk University. 2; Istanbul University. 3; İnönü University 4; Akdeniz University. 5; and Marmara University. 6; Ege University. 7; Sivas Cumhuriyet University. 8; Gazi University. 9; Selçuk University. 10; Other

The distribution of theses completed in the field of nursing on schizophrenia according to the universities of graduation was examined (Table 2). , the highest number of theses were completed at Atatürk University (24) and Istanbul University (13), the highest number of master's theses were completed at Atatürk University (16), and the highest number of doctoral theses were completed at İstanbul University (10). In addition, these were completed in 40 different universities, with only one thesis in 25 universities.

DISCUSSION

The present study undertakes a descriptive analysis of postgraduate theses on schizophrenia in the nursing discipline. These findings indicate that schizophrenia constitutes a significant area of nursing research. A total of 141 theses were reviewed, with 69.5% being master's theses and 30.5% being doctoral theses. This distribution suggests a greater prevalence of studies on schizophrenia at the master's level, potentially because of the accessibility of master's programs and the inclination of students to engage with critical topics such as schizophrenia early in their graduate education. Conversely, the relatively low number of doctoral studies indicates that comprehensive research in this domain remains limited.

An analysis of the temporal distribution revealed that theses on schizophrenia commenced in 1998 and exhibited a general upward trend until 2023. Notably, 2023 marked the peak year with 21 theses, reflecting heightened interest in and the growing significance of schizophrenia in nursing. However, a marked decline in the number of theses is observed in 2024. This reduction may be attributed to factors such as deceleration in research activities post-pandemic, reallocation of academic resources to other fields, or temporary waning of interest in schizophrenia. These observations imply that a sustainable research culture for schizophrenia is yet to be fully established. Öz and Ayhan (2020) found that most of the theses on schizophrenia were conducted after 2015. [2] In the study conducted by Arslan et al. (2010), it was stated that the number of theses increased after 1991.[9]In the study conducted by Tel and Sabancıoğulları (2014), it was found that the number of doctoral dissertations conducted between 2006-2012 was higher than in other years [10].

In examining the distribution by university, Atatürk University and Istanbul University emerged as prominent contributors to schizophrenia theses. Atatürk University leads in the number of master's theses, whereas Istanbul University excels in doctoral theses. This pattern suggests that these institutions exhibit a particular focus on schizophrenia within nursing and play a pioneering role in this area. Other universities have produced fewer theses, indicating that research on schizophrenia is concentrated on specific institutions.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

This study sought to elucidate the current status of graduate theses on schizophrenia in nursing. These findings indicate that schizophrenia is a significant area of research in the nursing field. To enhance the interest in schizophrenia among nursing professionals, seminars, conferences, and training programs should be organized. Furthermore, the establishment of incentive programmes, particularly for doctoral students, is recommended. These programs, along with scholarship opportunities, should aim to increase doctoral-level research on schizophrenia. Additionally, the implementation of mentoring programs for doctoral candidates was suggested. Encouraging inter-university

collaboration and joint projects is essential to ensure that research on schizophrenia is not confined to specific institutions. Leading universities such as Atatürk University and Istanbul University should be encouraged to disseminate information to other academic institutions. To achieve a broader geographical distribution of theses on schizophrenia, it is imperative to foster a research culture across universities in diverse regions.

REFERENCES

1. Şahin F, Şahin Altun Ö. Şizofreni Hastalığında Mutluluk Kavramı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2022;14(3):291-298. doi:10.18863/PGY.1004519
2. Seki Öz H, Ayhan D. Şizofreni ile ilgili hemşirelik lisansüstü tezlerinin özellikleri. *Journal of Health Sciences and Research*. 2020;(1):12-15. doi:https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1083484
3. Hegde PR, Nirisha LP, Basavarajappa C, et al. Schizophrenia spectrum disorders in India: A population-based study. *Indian J Psychiatry*. 2023;65(12):1223-1229. doi:10.4103/INDIANJPSYCHIATRY.INDIANJPSYCHIATRY_836_23
4. Kaskie RE, Graziano B, Ferrarelli F. Schizophrenia and sleep disorders: Links, risks, and management challenges. *Nat Sci Sleep*. 2017;9:227-239. doi:10.2147/NSS.S121076
5. Thongsalab J, Yunibhand J, Uthis P. Recovery-oriented nursing service for people with schizophrenia in the community: An integrative review. *Belitung Nurs J*. 2023;9(3):198-208. doi:10.33546/BNJ.2632
6. Carlsson IM, Blomqvist M, Jormfeldt H. Ethical and methodological issues in qualitative studies involving people with severe and persistent mental illness such as schizophrenia and other psychotic conditions: a critical review. *Int J Qual Stud Health Well-being*. 2017;12(sup2):2368323. doi:10.1080/17482631.2017.1368323
7. Ali Z, Mustafa G. On Accounting Firms Serving Small and Medium-Sized Enterprises: A Review, Synthesis and Research Agenda. *Australian Accounting Review*. 2023;33(3):313-332. doi:10.1111/AUAR.12404
8. Eryılmaz S, Deniz G. Türkiye’de Programlama Eğitimi ile İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Bir Betimsel Analiz Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 2019;15(4):319-338. doi:10.17244/eku.645387
9. Arslan F, Uzun Ş, Oflaz F. Characteristics experienced difficulties and usage of doctoral dissertations in nursing in Turkey. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*. 2010;2(2):110-112.
10. Tel H, Sabacioğulları S. Psikiyatri Hemşireliği Doktora Tezlerinin Özellikleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2014;7(3):178-185. doi:10.4040/JKAN.2012.42.2.302

AFETLERDEN SONRA ETKİLİ BİR MÜDAHALE: PSİKOLOJİK İLK YARDIM

Zeynep Kekeç¹

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Batı Çevreyolu Bulv. 251/A, 46050 Onikişubat, Kahramanmaraş, Türkiye, zeynepsunbul@ksu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4094-659X

ÖZET

Giriş-Amaç: Afetler, hayatta kalanların fiziksel, psikolojik ve spiritüel olarak acı çekmesine neden olmaktadır. 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri, ruh sağlığı hemşirelerinin bir afetin hemen ardından yalnızca fiziksel destek sunmakla görevlendirilmek değil aynı zamanda psikolojik ihtiyaçlara nasıl yanıt verebilecekleri sorusunu gündeme getirmiştir. Bu derlemenin amacı, ruh sağlığı çalışanları olan psikiyatri hemşirelerinin afetlerin erken döneminde yapılabilecekleri müdahaleleri açıklamaktır.

Bir doğal afetten sonra erken dönemde hayatta kalanlara kanıta dayalı psikolojik bakım ve destek sağlamak için ruh sağlığı profesyonellerine ihtiyaç vardır. Ruh sağlığı profesyonelleri tarafından uygulanabilen Psikolojik İlk Yardım (PİY), bir felaketin hemen ardından hayatta kalanlara yardımcı olmak için erken bir müdahale olarak önerilen, kanıta dayalı modüler bir yaklaşımdır. Afetlerden kurtulan bireylerde, fiziksel, psikolojik, davranışsal ve spiritüel alanlarda çok çeşitli tepkiler meydana gelebilmektedir. Bu bireylerin bakımı için PİY kullanılabilmektedir. Bakım, ruh sağlığı alanında çalışmış, afet müdahale ekiplerinin desteğiyle güçlendirilebilir. PİY, profesyonel bir davranış terapisi olarak veya altta yatan kişilik sorunlarıyla başa çıkmak için tasarlanmamış olsa da PİY tekniğinin doğru kullanımının, travmatik olayların neden olduğu ilk sıkıntıyı azaltabileceği, kısa ve uzun vadeli bireyin işlevselliğini destekleyebileceği ve psikolojik esnekliği arttırabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Bir afet sonrasında ruh sağlığı sorunlarını ve bu sorunlardan kaynaklanan engelliliği önlemek için travma ve iyileşmeye yönelik kanıta dayalı stratejiler oluşturulmalıdır. Psikolojik sorunlarla erken dönemde mücadele etmenin travma sonrası stres bozukluğu ve uzamış yas bozukluğu gibi ruhsal sorunların ortaya çıkmasını önlemeye yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin bir afetin hemen ardından PİY müdahalesini uygulamaları için stratejiler geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Psikiyatri hemşireliği, Psikolojik ilk yardım (PİY)

AN EFFECTIVE RESPONSE AFTER DISASTERS: PSYCHOLOGICAL FIRST AID

Zeynep Kekeç¹

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Batı Çevreyolu Bulv. 251/A, 46050 Onikişubat, Kahramanmaraş, Türkiye, zeynepsunbul@ksu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4094-659X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Disasters cause survivors to suffer physically, psychologically and spiritually. The February 6 Kahramanmaraş earthquakes raised the question of how mental health nurses can respond to psychological needs in the immediate aftermath of a disaster and not only be tasked with providing physical support. The aim of this review is to explain the interventions that psychiatric nurses, as mental health professionals, can make in the early period of disasters.

Mental health professionals are needed to provide evidence-based psychological care and support to survivors early after a natural disaster. Psychological First Aid (PFA), which can be practiced by mental health professionals, is an evidence-based modular approach recommended as an early intervention to help survivors in the immediate aftermath of a disaster. Disaster survivors may experience a wide range of reactions in the physical, psychological, behavioral and spiritual domains. PFA can be used for the care of these individuals. Care can be strengthened with the support of disaster response teams who have worked in the field of mental health. Although PFA is not designed as a professional behavior therapy or to deal with underlying personality problems, it is thought that the correct use of the PFA technique can reduce the initial distress caused by traumatic events, support short- and long-term individual functioning, and increase psychological resilience.

Conclusion and Recommendations: Evidence-based strategies for trauma and recovery should be developed to prevent mental health problems and disability after a disaster. It is thought that combating psychological problems in the early period will help prevent the emergence of mental problems such as posttraumatic stress disorder and prolonged grief disorder. Therefore, it is recommended to develop strategies for mental health and psychiatric nurses to implement PFA intervention immediately after a disaster.

Key Words: Disasters, Psychiatric nursing, Psychological first aid (PFA)

INTRODUCTION

Disasters—such as earthquakes, floods, fires, wars, and other mass destructions—are extraordinary events that deeply affect individuals' lives and lead to significant problems on physical, psychological, and spiritual levels [1,2]. In particular, the earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6, 2023, have caused deep wounds both physically and psychologically, once again highlighting the importance of mental health services. It has become evident that in the aftermath of a disaster, psychiatric nurses must not only provide physical support but also address psychological intervention needs [3].

This review article evaluates the importance, scope, scientific basis, and implementation strategies of Psychological First Aid (PFA) practices that psychiatric nurses can offer as part of early intervention after disasters.

What is a Disaster?

A disaster is a general term for natural or man-made events that disrupt the normal life order and functioning of a society, causing loss of life and property. These events may occur suddenly or gradually manifest their effects over time. The most distinctive feature of disasters is their capacity to create impacts too significant to be managed with local resources [4].

Disasters are generally categorized into two main groups: natural disasters and man-made disasters. Natural disasters include events such as earthquakes, floods, landslides, avalanches, storms, forest fires, and volcanic eruptions. Man-made disasters arise as a result of human activities and include industrial accidents, nuclear leaks, wars, migration, and terrorist incidents. The impact of disasters is not limited to physical destruction. Social structures, economic systems, psychological health, and environmental balance can also be seriously affected. Therefore, preparedness for disasters, reducing risks, and accelerating recovery are of great importance [5,6].

Psychological Effects of Disasters

1.1. Psychological Impacts on Individuals

Disasters may lead to various psychopathological conditions such as acute stress responses, post-traumatic stress disorder (PTSD), anxiety, depression, somatic complaints, and prolonged grief reactions. Affected individuals may also exhibit diminished behavioral, social, and cognitive functioning. These effects can impair not only the individual's but also the family's and society's overall functionality [7].

1.2. Need for Mental Health Services

Mental health services are often neglected in post-disaster scenarios, with a primary focus placed on physical health. However, providing psychological support after traumatic events is critical for long-term mental well-being and social recovery [8,9].

What Is Psychological First Aid (PFA)?

2.1. Definition and Purpose

Psychological First Aid (PFA) is an evidence-based, structured, and modular intervention method delivered shortly after a traumatic event to support psychological resilience, regulate initial reactions, and prevent the development of severe mental disorders [10-12].

2.2. Core Components

PFA includes elements such as ensuring safety, meeting basic needs, accepting emotions, empathetic listening, activating support systems, providing information, and making referrals. These components help individuals better manage crises and adapt to post-disaster conditions [13,14].

Disasters and Their Psychological Impacts

1.1. Psychological Effects on Individuals

Disasters can lead to a variety of psychopathological conditions in individuals, including acute stress responses, post-traumatic stress disorder (PTSD), anxiety, depression, somatic complaints, and prolonged grief reactions. Additionally, victims may experience impairments in behavioral, social, and cognitive functions. These effects not only disrupt individual functioning but also negatively impact families and society [7,14].

1.2. The Need for Mental Health Services

In the aftermath of disasters, mental health services are often neglected, with priority given to physical health. However, psychological support following traumatic events is critical for long-term mental well-being and societal recovery [8,9].

What is Psychological First Aid (PFA)?

2.1. Definition and Purpose

Psychological First Aid (PFA) is an evidence-based, structured, and modular intervention method provided immediately after a traumatic event such as a disaster. Its purpose is to support psychological resilience, regulate initial emotional responses, and prevent the development of advanced mental disorders [10-12].

2.2. Core Components

PFA includes core components such as ensuring safety, meeting basic needs, accepting emotions, empathetic listening, activating support systems, providing information, and referrals. These elements help individuals manage crisis situations more effectively and facilitate adaptation [13,14].

PFA Providers and Their Roles

3.1. The Role of Mental Health and Psychiatric Nurses

Psychiatric nurses are among the qualified professionals capable of implementing Psychological First Aid (PFA) in disaster contexts. These nurses play a critical role in helping individuals cope with sudden and intense psychological stress in the field. Trained nurses establish empathetic communication, provide emotional support, assess psychological conditions by observing emotional and behavioral responses, identify high-risk groups (such as children, the elderly, those with chronic illnesses or prior psychiatric history), and refer them to appropriate mental health services.

Additionally, their ability to provide culturally sensitive and ethically grounded interventions that respect individual differences is a key factor in psychological recovery. Psychiatric nurses also play an active role in determining basic safety and shelter needs, creating safe spaces, informing individuals about available resources, and activating social support systems [3,15].

For example, after the 2023 Kahramanmaraş earthquakes, psychiatric nurses conducted one-on-one interviews in temporary shelter areas, facilitated the expression of traumatic experiences, and referred individuals to appropriate support systems. Another study in disaster zones reported that PFA-trained nurses helped enhance individuals' coping skills during crises and reduced the risk of advanced mental disorders. By employing strategies such as active listening, restoring trust, and fostering hope, nurses help individuals preserve their sense of self-worth [5,10].

Thus, psychiatric nurses should be seen as key players not only in individual but also in community resilience. Their efforts form a cornerstone not only of short-term crisis intervention but also of long-term psychosocial recovery.

3.2. Importance of Teamwork

PFA implementation is based on interdisciplinary teamwork. Psychiatric nurses collaborate with psychologists, social workers, psychiatrists, first responders, and disaster response teams to provide comprehensive, effective, and sustainable support. This approach ensures that emotional, social, physical, and psychological dimensions of care are addressed in harmony.

Information sharing, case evaluations, and coordinated referrals among team members facilitate prompt and appropriate responses to individual needs. Such collaboration also plays a preventive role in issues such as PTSD, prolonged grief, and anxiety, supporting long-term recovery. Therefore, fostering cooperation and communication skills in post-disaster intervention processes is a critical factor that directly affects the success of PFA [12,14,16].

Evidence of PFA Effectiveness

Various studies have demonstrated that Psychological First Aid (PFA) reduces short-term psychological distress related to trauma, enhances psychological resilience, and supports long-term mental well-being. By strengthening coping capacity and reducing the intensity of negative emotions, PFA contributes to rebuilding a sense of safety.

Moreover, by making individuals feel understood, safe, and supported, PFA can serve as a buffer against the development of mental disorders. Structured PFA delivered within the first 72 hours after a disaster is particularly effective in mitigating the impact of trauma and preventing deepening psychological wounds. This early intervention strengthens individuals' belief in themselves and others, accelerating the healing process [14,17,18].

PFA Implementation Strategies

5.1. Preparation Phase

Psychiatric nurses should receive PFA training before disasters to ensure effective interventions during emergencies. Training programs should include trauma knowledge, crisis management, cultural sensitivity, and ethical principles.

5.2. Intervention Phase

Initial contact should be established in a safe setting, providing emotional support and meeting basic needs. Individuals should be referred to social support sources. Nurses should employ active listening and adopt a nonjudgmental, accepting attitude.

5.3. Follow-Up and Referral

After initial aid, individuals at risk should be monitored and referred to professional mental health services if necessary. This process should be supported by long-term mental health services [11,14,18,19].

The Eight-Step Psychological First Aid Model [16]:

a. Bonding: Psychological first aid intervention in which the person providing psychological first aid explains himself/herself and the purpose for which he/she is with the victims, in which the emphasis is on understanding and listening rather than talking, and in which physical

It is the step where it is aimed to develop a sense of trust by meeting the needs.

b. Promoting safety and relaxation: One of the most basic interventions for people who have been exposed to crisis situations is to ensure their passage to safer areas where they will not be injured. In addition, it is to support them to feel psychologically safe.

c. Stabilization: Individuals affected by disaster situations may have abnormal reactions in the first hours and days. In the stabilization step, it is aimed that individuals come to the environment mentally and physically by activating their sensory organs and face their abnormal reactions.

d. Obtaining information: It includes the stage of gathering information to determine the road map to be implemented through interviews, needs analysis, etc. in order to plan the psychosocial support activities to be applied to victims.

e. Providing basic requirements: This is the step in which the basic needs of the individual or the community are ranked from urgent to less urgent in the light of the information obtained, and it is aimed to identify and meet the needs by working in coordination with all units in the region.

f. Social support: Ensuring that individuals receive social support after disasters and emergencies and contributing to their socialization contribute to both not feeling alone and developing confidence in terms of receiving support from the environment. In the social support phase, it is aimed for individuals to benefit from environmental support elements and feel good.

g. Providing information: Ensuring the correct flow of information to individuals after crisis situations prevents chaos. It is important for those in crisis to know the situations, such as acute stress reactions and trauma reactions, that they may experience, as well as informing them about the points from which basic food and hygiene supplies are provided to ensure order in emergency environments.

h. Contacting the institutions to be cooperated with: This is the step that aims to organize and direct the services provided to individuals or the community and to arrange situations such as expiry of terms of office and changes in duties.

ETHICAL AND CULTURAL DIMENSIONS

Cultural sensitivity is of great importance in post-disaster psychological interventions. Since individuals respond differently to trauma, interventions should be personalized and respectful of individual values. Additionally, principles of confidentiality, voluntariness, and nonmaleficence must be observed.

CONCLUSION

Psychological First Aid is a vital tool in mitigating the devastating effects of disasters on individuals. The active role of psychiatric nurses in the post-disaster process is critical in restoring mental well-being. PFA practices should be integrated into disaster management plans and supported through training and supervision of nurses working in this field.

RECOMMENDATIONS

- Structured PFA training programs should be developed for psychiatric nurses.

- PFA should be prioritized in the planning of mental health services in disaster areas.
- Post-disaster supervision and support systems should be developed for mental health professionals.
- Public education and awareness activities should be conducted to increase PFA awareness.

REFERENCES

1. Çetin Aydın G, Aytaç S. The psycho-social effect of the earthquake on women in the earthquake, one of the disadvantaged groups: a qualitative research. *J Mehmet Akif Ersoy Univ Econ Adm Sci Fac.* 2023;10(3):2195-2218. doi:10.30798/makuiibf.1281904
2. Doğan A, Keskin G, Dönmez A. Afet yardım çalışanlarında sekonder travma. *Hastane Öncesi Derg.* 2021;6(3):421-432. doi:10.54409/hod.992827
3. Özzer Y, Dinçer S. Psychological first-aid roles of nurses in disasters. *IBAD J Soc Sci.* 2020;(7):198-206.
4. Çakmak H, Ocaktan ME, Akdur R. Natural disasters, inequalities and health results. In: Akın A, ed. *Inequalities and Health Outcomes.* Türkiye Klinikleri; 2018:88-94.
5. Tekin Babuç Z, Gökçe A. A qualitative analysis on the effect of the February 6 earthquake disaster on family and social relations. *Int Anatol J Soc Sci.* 2024;8(3):789-813. doi:10.47525/ulasbid.1532281
6. Üçel S, Tümer A. Afet yönetimi ve halk sağlığı hemşiresinin rolü. In: *Sağlık & Bilim 2023: Hemşirelik-IV.* 2024:27-35.
7. Goldsmith RE, Martin CG, Smith CP. Systemic trauma. *J Trauma Dissociation.* 2014;15(2):117-132.
8. Özkan B, Çetinkaya Kutun F. Disaster psychology. *Health Care Acad J.* 2021;8(3):249-256.
9. Yıldız B, Akkoyun AZ. Psychiatric support after earthquake. *Izmir Katip Celebi Univ Health Sci Fac J.* 2023;8(2):817-820.
10. Demircioğlu M, Şeker Z, Aker AT. Psychological first aid: objectives, practicing, vulnerable groups and ethical rules to follow. *Curr Approaches Psychiatry.* 2019;11(3):351-362.
11. Everly GS, Lating JM. *The Johns Hopkins Guide to Psychological First Aid.* Johns Hopkins University Press; 2017.
12. Sargın N, Demirelli MA. Psychosocial intervention and psychological first aid. *Curr Res Rev Psychol Psychiatry.* 2023;3(2):81-92.
13. Veenema TG, Thornton CP, Lavin RP, et al. Climate change-related water disasters' impact on population health. *J Nurs Scholarsh.* 2017;49(6):625-634.
14. Wynn ST. Natural disasters: planning for psychological first aid. *J Christ Nurs.* 2017;34(1):24-28.
15. Kılıç N, Şimşek N. Psychological first aid and nursing. *J Psychiatr Nurs.* 2018;9(3):212-218.
16. Brymer M, Jacobs A, Layne C, et al. *Psychological First Aid: Field Operations Guide.* National Child Traumatic Stress Network; 2006.
17. Akgün Çıtak E, Uçgun T. Psychological first aid and nursing practices in disasters. *Türkiye Klinikleri Psychiatr Nurs Spec Top.* 2023;9(1):40-45.
18. Coşkun OE, Gürbak M. Psychological first aid: supporting and protecting mental health during emergencies. *J Kahramanmaraş İstiklal Univ Soc Sci.* 2024;2(2):127-141.
19. World Health Organization (WHO). *Psychological First Aid: Guide for Field Workers.* WHO; 2011.

PSİKOZ HASTALARININ KRONİK HASTALIKLARINA YÖNELİK ÖZ BAKIM GÜCÜ, ÖZ YÖNETİM VE HASTALIKLARINA UYUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet Fentci¹, Melis Şen Yılmaz²

¹Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans / Merkezefendi, 75 Sk No:1-13 M. G, 34015 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, mfentci@icloud.com, Orcid: 0000-0001-6983-8491

² Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Merkezefendi, 75 Sk No:1-13 M. G, 34015 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, melisy@biruni.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6405-3385

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikoz tanısı alan bireyler, bilişsel ve duygusal zorluklar nedeniyle kronik hastalıklarının yönetiminde sorun yaşayabilirler. Bu nedenle hastalarının kronik hastalıklarına yönelik öz bakım gücü, öz yönetim ve hastalık uyumunun değerlendirilmesi, bireylerin sağlıklarını sürdürebilme kapasitelerini anlamak açısından önemlidir. Bu çalışma, psikotik bozukluk tanısı alan hastalarının kronik hastalık yönetim düzeylerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte bu çalışma bir bölge psikiyatri hastanesi kadın servisinde yatarak tedavi alan ve psikoz tanısı dışında en az bir kronik hastalığı olan son 1 yıldır takipli toplam 70 hasta ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında Hasta Bilgi Formu, Pozitif ve Negatif Semptom Ölçeği, Öz Bakım Gücü Ölçeği, Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan kadın hastaların %64,3'ünün 40 yaş üstü olduğu, evli, ev hanımı, eğitim düzeylerinin ortaöğretim ve üstü olduğu saptandı. Alkol kullanmadıkları ancak %58,6'sının sigara kullandıkları, %65,7'sinin organik olmayan psikoz tanısıyla tedavi gördüğü, 6 yıldan daha fazla kronik hastalıklarının olduğu ve %31,4'ünde diyabetes mellitus, %45,7'sinde ise tiroid ve %17,2'sini hipertansiyon olduğu saptandı. Pozitif ve negatif semptom madde toplam puanları ile Öz Bakım Gücü Ölçeği arasında negatif bir ilişki saptandı ($r = -0,61$, $p < 0,01$). Ayrıca Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği alt boyutları olan kendini damgalama damgalamayla baş etme, tedaviye uyumu ve sağlık bakım etkinliğiyle madde puan ortalamaları ile Öz bakım Gücü Ölçeği toplam puan ortalaması arasında ise güçlü pozitif ilişki bulundu ($p < 0,01$).

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular, yüksek psikotik belirtilerin hastaların öz bakım becerilerini olumsuz etkilediğini ve damgalanmanın tedaviye uyumu azalttığını göstermektedir. Bu nedenle, hastaların öz bakım becerilerini arttıracak girişimlerin planlanması önemlidir. Bu bağlamda, hemşirelik müdahalelerinin ve psikososyal destek programlarının, hasta ve ailelere yönelik psikoeğitim programların yaygınlaştırılması, damgalamaya karşı farkındalık eğitimlerinin artırılması, hastalara yönelik bireyselleştirilmiş tedavi planlarının düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikoz, Kronik hastalıklar, Öz bakım, Psikiyatri hemşireliği

EVALUATION OF SELF-CARE AGENCY, SELF-MANAGEMENT, AND ADAPTATION TO ILLNESS IN PATIENTS WITH PSYCHOSIS AND CHRONIC DISEASES

Mehmet Fentci¹, Melis Şen Yılmaz²

¹Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans / Merkezefendi, 75 Sk No:1-13 M. G, 34015 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, mfentci@icloud.com, Orcid: 0000-0001-6983-8491

² Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Merkezefendi, 75 Sk No:1-13 M. G, 34015 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, melisy@biruni.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6405-3385

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals diagnosed with psychosis may experience difficulties in managing their chronic diseases due to cognitive and emotional challenges. Therefore, evaluating the self-care agency, self-management, and adaptation to illness of these patients is crucial for understanding their capacity to maintain their health. This study aimed to assess the level of chronic disease management among patients diagnosed with psychotic disorders.

Methods: This cross-sectional and descriptive study was conducted with a total of 70 female inpatients in the women's ward of a regional psychiatric hospital. All participants had been followed up for at least one year and had at least one chronic disease in addition to a psychosis diagnosis. Data were collected using the Patient Information Form, Positive and Negative Syndrome Scale (PANSS), Self-Care Agency Scale, and Chronic Disease Self-Management Scale.

Results: Among the participants, 64.3% were over 40 years old, married, housewives, and had a secondary education level or higher. None reported alcohol use, but 58.6% were smokers. Additionally, 65.7% were diagnosed with non-organic psychosis, had chronic diseases for more than six years, and had comorbidities such as diabetes mellitus (31.4%), thyroid disorders (45.7%), and hypertension (17.2%). A negative correlation was found between total scores on the PANSS and the Self-Care Agency Scale ($r = -0.61, p < 0.01$). Furthermore, strong positive correlations were observed between the total score of the Self-Care Agency Scale and subdimensions of the Chronic Disease Self-Management Scale, including self-stigma, coping with stigma, treatment adherence, and healthcare efficacy ($p < 0.01$)

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that severe psychotic symptoms negatively impact patients' self-care abilities and that stigma reduces treatment adherence. In this context, expanding nursing interventions, psychosocial support programs, psychoeducation programs for patients and families, increasing awareness training against stigma, and developing individualized treatment plans for patients are recommended.

Key Words: Psychosis, Chronic diseases, Self-care, Psychiatric nursing

References:

1. Kostakoğlu AE, Batur S, Tiryaki A, Göğüş A. Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeğinin (PANSS) Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği. Türk Psikoloji Dergisi. 1999;14(44):23-32.
2. Nahcivan NÖ. A Turkish language equivalence of the Exercise of Self-Care Agency Scale. West J Nurs Res. 2004;26(7):813-824.
3. Öztürk YE, Yeşildal M, Arık Ö, Fidan Y. Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik Güvenilirliği. J Acad Value Stud. 2021;7(3):375-381. doi:10.29228/jav.52376.

GİRİŞ

Psikoz, düşünce bozukluğu, dezorganize konuşma ve davranış, bilişsel fonksiyonlarda bozulma, sanrılar ve varsanılarla karakterize, oldukça karmaşık bir ruhsal bozukluktur [1]. DSM ve ICD gibi uluslararası tanı listelerinde ayrı bir bozukluk olarak sınıflandırılmayan psikoz; kişinin zihinsel kapasitesinde, gerçekliği algılayabilme yetisinde, duygusal reaksiyonlarında ve sosyal ilişkilerinde belirgin bozulmaların yer aldığı bir “belirtiler kümesi” şeklinde tanımlanabilir [2]. Psikoz, temelde tek başına “bir hastalık” gibi değerlendirilmekten çok, birbirinden farklı patogenezlere sahip birçok hastalıkta ortaya çıkabilen ortak bir klinik görünüm olarak görülmektedir (American Psychiatric Association [3]. DSM-5’e göre, aşağıdaki bozuklukların her birinde psikotik belirtiler açığa çıkabilir: Şizotürü (Şizotipal) Bozukluk, Kısa Psikoz Bozukluğu, Şizofrenimsi (Şizofreniform) Bozukluk, Şizofreni, Şizoduygulanımsal (Şizoaffektif) Bozukluk, Maddenin/ İlacın Yol Açtığı Psikoz Bozukluğu, Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Psikoz Bozukluğu, Başka Bir Ruhsal Bozukluğa Eşlik Eden Katatoni (Katatoni Belirleyicisi), Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Katatoni Bozukluğu, Tanımlanmış Diğer Şizofreni Açılımı Kapsamında ve Psikozla Giden Diğer Bozukluklar, Tanımlanmamış Şizofreni Açılımı Kapsamında ve Psikozla Giden Diğer Bozukluklar bu kategoride yer almaktadır.

Şizofreni, dünya genelinde insanların yaklaşık %1’ini etkileyen bir psikiyatrik bozukluktur [4]. Şizofreni, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarını etkileyen ciddi bir psikiyatrik bozukluktur. Hastalık, genellikle genç yetişkinlik döneminde başlar ve bireyin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkiler. Şizofreni, pozitif semptomlar; halüsinasyonlar, sanrılar, negatif semptomlar; motivasyon kaybı, duygusal düzleşme ve bilişsel bozukluklarla dikkat ve hafıza sorunları karakterizedir [3]. Bu hastalık, genetik yatkınlık, çevresel stres faktörleri ve nörotransmitter sistemlerindeki bozuklukların birleşimi sonucu ortaya çıkar. Şizofreni dünya çapında yaklaşık %0,32 oranında görülmekte olup düşük yaygınlığına rağmen yüksek bir küresel hastalık yüküne sahiptir [5].

Şizofreni hastalarında psikiyatrik belirtilerin yanı sıra metabolik, kardiyovasküler ve bulaşıcı hastalıklar gibi fiziksel sağlık sorunları sıkça görülür. Hastalığın doğası gereği öz bakımda eksiklik, hijyen sorunları ve genel sağlık durumuna karşı duyarsızlık yaygındır [6]. Şizofreni hastalarında görülen kardiyovasküler ve metabolik sorunların temel nedenleri arasında obezite, diyabet, dislipidemi ve sigara tüketimi bulunmaktadır [7]. Antipsikotik ilaçlar da metabolik yan etkileri sebebiyle kardiyovasküler riski artırabilir. Hipertiroidi ve hipotiroidi gibi tiroid bozuklukları, psikoz ve depresyon gibi nöropsikiyatrik belirtilerle ilişkilendirilmiştir [8]. Ayrıca temporal lob epilepsisinde şizofreni benzeri belirtiler görülebilir ve şizofreni hastalarında kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) riski artmaktadır [6].

Kronik hastalıkların etkin yönetiminde hemşirelerin rolü oldukça önemlidir. Hemşireler, psikiyatrik hastaların ihtiyaçlarını doğru anlayarak, kişisel bakım becerilerini geliştirmeleri için

hastaları desteklerler. Özellikle öz bakımda eksiklik yaşayan hastaların özgüvenini artırmak, yapabilecekleri basit hedefler koymak ve hastaları bu konuda motive etmek önemlidir. Hemşireler, ayrıca hastalara ilaç yönetimi, sağlıklı beslenme ve anksiyete ile başa çıkma yöntemleri gibi konularda eğitim vererek yaşam kalitelerini yükseltebilir ve hastalığın olumsuz etkilerini azaltabilirler [9].

YÖNTEM

Psikoz tanısı alan bireyler, bilişsel ve duygusal zorluklar nedeniyle kronik hastalıklarının yönetiminde sorun yaşayabilirler. Bu nedenle hastalarının kronik hastalıklarına yönelik öz bakım gücü, öz yönetim ve hastalık uyumunun değerlendirilmesi, bireylerin sağlıklarını sürdürebilme kapasitelerini anlamak açısından önemlidir. Bu çalışma, psikotik bozukluk tanısı alan hastalarının kronik hastalık yönetim düzeylerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirildi. Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte bu çalışma üniversite girişimsel olmayan etik kurulundan onay alındıktan sonra, İl Sağlık Müdürlüğü'nden gelen izin doğrultusunda, araştırmanın yürütüldüğü hastaneden kurum izni alınmasına takiben Nisan ve Temmuz 2024 tarihleri arasında bir bölge psikiyatri hastanesi kadın servisinde yatarak tedavi alan ve psikoz tanısı dışında en az bir kronik hastalığı olan toplam n: 70 hasta ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında Hasta Bilgi Formu, Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği, Öz Bakım Gücü Ölçeği, Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği kullanıldı.

Hasta Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda oluşturulan bu form hastaların sosyodemografik özellikleri (yaş, eğitim düzeyi, medeni durum ve alışkanlıklar vb.) ve hastalıklarına yönelik soruları (hastalık süresi, ön tanısı, yatış şekli, aile öyküsü, kullandığı ilaçlar, kronik hastalık varlığı, kronik hastalığına yönelik kullandığı ilaçlar vb.) içermektedir.

Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği: Kay ve ark (1987) tarafından geliştirilen, Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Kostakoğlu ve ark. (1999) tarafından yapılan ölçek Psikotik bozukluklarda belirti şiddetini puanlamaya dayanan 30 soruluk hekim tarafından doldurulan bir ölçektir. Toplam 30 madde ve 3 alt ölçekten oluşur (Pozitif Belirtiler ölçeği, Negatif Belirtiler Ölçeği ve Genel Psikopatoloji Ölçeği). Her bir madde görüşmeci tarafından, belirti şiddetine göre, 1-7 arası puanla değerlendirilir. Pozitif sendrom alt boyutundan alınabilecek puan 7-34 arasında değişmektedir. Negatif sendrom alt boyutundan alınabilecek puan 7-41 arasında değişmektedir. Genel psikopatoloji alt boyutundan alınabilecek puan 16-67 arasında değişmektedir [10].

Öz Bakım Gücü Ölçeği: Bireyin kendi-kendisine bakım verme yeteneği ya da öz-bakım gücünü ölçmek için kullanılan ölçek, Kearney ve Fleicher tarafından (1979 yılı) İngilizce olarak 43 madde halinde geliştirilmiş, Nahcivan tarafından 2004 yılında Türkçe geçerlilik güvenilirliği yapılmış 35 maddelik kısaltılmış Türkçe formdur. Ölçek bireylerin öz-bakım eylemleriyle ilgilenme durumlarını kendi değerlendirmeleri üzerine odaklanmıştır. Her bir ifade, 0'dan 4'e kadar puanlanmıştır. Bireylerin öz-bakıma karşı yönelimleri 5'li Likert-tip ölçek üzerinde katılımcıların yanıtlaması ile

belirlenir. Yanıt seçeneklerinden, “Beni hiç tanımlamıyor” yanıtına 0 puan, diğerlerine sırasıyla “Beni pek tanımlamıyor ” 1 puan, “Fikrim yok ” 2 puan, “Beni biraz tanımlıyor” 3 puan, ve “Beni çok tanımlıyor ”yanıtına 4 puan verilir. Türkçeleştirilen ölçekte 8 madde (3, 6, 9, 13, 19, 22, 26. ve 31. maddeler) negatif olarak değerlendirilir ve puanlama ters döndürülür. Maksimum puan ise 140’dır. Ölçekten alınan puanın yüksekliği bireyin öz-bakım ya da kendi –kendine bakma yeteneğinin, gücünün yüksekliğini gösterir [11].

Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği: Ngai ve arkadaşları tarafından geliştirilen ölçek Öztürk ve arkadaşları tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek 21 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; Kendini Damgalama (7 madde), Damgalanmayla Başa Çıkma (5 madde), Sağlık Hizmetlerinde Verimlilik (4 madde), Tedavi Uygulamasıdır (5 madde). Ölçek maddeleri 5’li Likert tipinde hazırlanmış olup katılımcılar 1=Hiçbir zaman 2=Nadiren; 3=Ortalama; 4 = Oldukça sık; 5 = Her Zaman aralığında en uygun seçeneği işaretler. Ölçek aritmetik ortalama yöntemi kullanılarak hesaplanır. Alınan puanlar arttıkça Ölçek yaklaşımından 5, öz yönetimin arttığını, 1’e doğru azaldıkça öz yönetimin azaldığını göstermektedir [12].

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadın hastaların %64,3’ünün 40 yaş üstü olduğu, evli, ev hanımı, eğitim düzeylerinin ortaöğretim ve üstü olduğu saptandı. Alkol kullanmadıkları ancak %58,6’sının sigara kullandıkları, %65,7’sinin organik olmayan psikoz tanısıyla tedavi gördüğü, 6 yıldan daha fazla kronik hastalıklarının olduğu ve %31,4’ünde diyabetes mellitus, %45,7’sinde ise tiroid ve %17,2’sini hipertansiyon olduğu saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Hastaların tanımlayıcı özelliklere göre dağılımı

Gruplar	(n)	Yüzde (%)
Yaş		
40 ve altı	25	35.7
41-50	24	34.3
51 ve üzeri	21	30.0
Eğitim durumu		
İlköğretim	12	17.1
Ortaöğretim	31	44.3
Lise	12	17.1
Üniversite	15	21.4
Medeni durum		
Evli	38	54.3
Bekar	32	45.7
Sigara kullanım durumu		
Evet	41	58.6
Hayır	29	41.4
Alkol kullanım durumu		
Evet	16	22.9
Hayır	54	77.1

Ön tanı		
Organik Olmayan Psikoz	46	65.7
P-bab	17	24.3
Şizofreni	7	10.0
Psikiyatrik ilaçlar		
Atipik antipsikotik tedavi	46	65.7
Duygudurum tedavisi	17	24.3
Klasik antipsikotik tedavi	7	10.0
Kronik hastalıklar*		
Diyabetes Mellitus	22	31.4
Kanser	3	4.3
Hipertansiyon	12	17.2
Organ yetmezliği	1	1.4
Tiroid Hastalığı	32	45.7
Kronik hastalık süresi		
1 yıldan az	12	17.1
1-5 yıl	19	27.1
6-10 yıl	18	25.7
11 yıl ve üzeri	21	30.0
Günlük Yaşam Aktivitelerinin Etkilenme Durumu		
Evet	69	98.6
Hayır	1	1.4

Tablo 2. Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği, Öz Bakım Gücü Ölçeği ve Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

	Pozitif ve negatif sendrom toplam	Öz bakım gücü toplam	Kendini damgalama	Damgalamayla baş etme	Sağlık bakım etkinliği	Tedavi uyumu
Pozitif ve negatif sendrom toplam	$r = 1,000$ $p = 0,000$					
Öz bakım gücü toplam	$r = -0,615^{**}$ $p = 0,000$	$r = 1,000$ $p = 0,000$				
Kendini damgalama	$r = 0,531^{**}$ $p = 0,000$	$r = -0,767^{**}$ $p = 0,000$	$r = 1,000$ $p = 0,000$			
Damgalamayla baş etme	$r = -0,422^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,795^{**}$ $p = 0,000$	$r = -0,776^{**}$ $p = 0,000$	$r = 1,000$ $p = 0,000$		
Sağlık bakım etkinliği	$r = -0,577^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,885^{**}$ $p = 0,000$	$r = -0,799^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,768^{**}$ $p = 0,000$	$r = 1,000$ $p = 0,000$	
Tedavi uyumu	$r = -0,386^{**}$ $p = 0,001$	$r = 0,792^{**}$ $p = 0,000$	$r = -0,643^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,729^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,738^{**}$ $p = 0,000$	$r = 1,000$ $p = 0,000$

rs: Spearman's korelasyon katsayısı * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği madde toplam puan ortalamaları ile Öz Bakım Gücü ölçeği toplam madde puan ortalamaları arasında negatif bir ilişki saptandı ($r = -0,61$, $p < 0,01$). Ayrıca Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği'nin Kendini Damgalama, Damgalamayla Baş Etme, Tedaviye Uyumu ve Sağlık Bakım Etkinliği alt boyutlarının madde puan ortalamaları ile Öz bakım Gücü Ölçeği toplam puan ortalaması arasında ise güçlü pozitif yönlü ilişki bulundu ($p < 0,01$) (Tablo 2).

Pozitif ve negatif sendrom toplam puanı ile yaş, hastanede tekrarlı yatış sayısı ve hastaların vücut kitle indeksleri ortalamaları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptandı ($p < 0,01$). Öz bakım gücü ölçeği toplam puan ortalaması ile yaş ve yatış sayıları ortalamaları arasında güçlü negatif yönlü

ilişki saptandı. Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği'ne ait Kendini Damgalama alt boyut puan ortalamaları ile yaş ve hastanede tekrarlı yatış sayısı ortalamaları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0,01$). Ayrıca Sağlık Bakım Etkinliği alt boyut puan ortalamaları ile yaş ve hastanede tekrarlı yatış sayısı ortalamaları arasında negatif yönlü güçlü bir ilişki saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği , Öz Bakım Gücü Ölçeği ve Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeği Puan Ortalamaları ile Hastaların Yaş, Hastane Yatış Sayısı ve Vücut Kitle İndeksleri Arasındaki İlişki

	Yaş	Yatış sayısı	Vücut Kitle İndeksi
Pozitif Ve Negatif Sendrom Ölçeği Toplam	$r = 0,431^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,475^{**}$ $p = 0,000$	$r = 0,424^{**}$ $p = 0,000$
Öz Bakım Gücü Ölçeği Toplam	$r = 0,269^{*}$ $p = 0,025$	$r = -0,332^{**}$ $p = 0,005$	$r = -0,268^{*}$ $p = 0,025$
Kendini damgalama	$r = 0,274^{*}$ $p = 0,022$	$r = 0,287^{*}$ $p = 0,016$	$r = 0,221$ $p = 0,066$
Damgalamayla baş etme	$r = -0,148$ $p = 0,222$	$r = -0,220$ $p = 0,068$	$r = -0,157$ $p = 0,193$
Sağlık bakım etkinliği	$r = -0,249^{*}$ $p = 0,038$	$r = -0,323^{**}$ $p = 0,006$	$r = -0,235$ $p = 0,050$
Tedavi uyumu	$r = -0,111$ $p = 0,360$	$r = -0,155$ $p = 0,202$	$r = -0,221$ $p = 0,067$

rs: Spearman's korelasyon katsayısı * $p<0,05$ ** $p<0,01$

TARTIŞMA

Kronik hastalıklar, genellikle yavaş seyirli olup uzun süre devam eden veya yaşam boyu yönetim gerektiren sağlık sorunları olarak tanımlanmaktadır. Kronik hastalıklar ile psikoz arasındaki ilişki, hem fizyolojik hem de psikososyal boyutlarıyla dikkat çeken, çift yönlü bir etkileşimi içermektedir. Diyabet, kardiyovasküler hastalıklar ve kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) gibi uzun süreli fiziksel hastalıklar, bireylerde stres, kaygı ve sosyal izolasyona neden olarak psikoz gelişimi açısından bir risk faktörü oluşturabilmektedir [13][14]. Bu hastalıkların neden olduğu sürekli inflamasyon, nörokimyasal değişikliklere yol açarak beyindeki dopaminerjik sistemleri etkileyebilir ve psikotik belirtileri tetikleyebilir[15]. Öte yandan, şizofreni gibi psikotik bozukluklar da kronik hastalıkların gelişimini ve seyrini olumsuz etkileyebilir. Psikoz tanısı alan bireylerde tedaviye uyum sorunları, yaşam tarzı risk faktörleri (örneğin sigara kullanımı, kötü beslenme, fiziksel hareketsizlik) ve sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan güçlükler, diyabet, hipertansiyon ve kalp hastalıkları gibi kronik durumların kontrolünü zorlaştırmaktadır [16]. Ayrıca, psikotik bozukluklarda kullanılan bazı

antipsikotik ilaçlar da metabolik yan etkilere neden olarak fiziksel hastalık riskini artırabilmektedir [17]. Güncel literatür, psikotik bozukluğu olan bireylerde kronik hastalık prevalansının daha yüksek olduğunu ve bu durumun yaşam süresi ile yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir [15][16]. Dolayısıyla, bu iki sağlık sorununun etkileşimini anlamak, bütüncül bir tedavi yaklaşımının geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Çalışma, Kadın Psikoz Servisi'nde tedavi görmekte olan 70 kadın hasta üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %64,3'ünün 40 yaş üstü olduğu ve tekrarlayan hastane yatışlarının ileri yaş grubunda yaygınlaştığı belirlenmiştir. Bu durum, psikotik bozuklukların hastaların sosyal, mesleki ve eğitimsel işlevselliğini kısıtladığı yönündeki literatür bulgularıyla tutarlıdır [18]. Hastaların eğitim durumları genellikle orta düzeyde (%44,3) ve çoğunluk evli (%54,3) olarak belirlenmiştir. Sigara kullanım oranının (%58,6) genel popülasyona göre yüksek olması, literatürde ruhsal hastalıklarda sigara bağımlılığının yaygınlığıyla uyumludur [19]. Tanı dağılımında ise organik olmayan psikoz en sık görülen tanıdır (%65,7). Hastaların büyük çoğunluğu atipik antipsikotik (%65,7) tedavisi almaktadır. Ayrıca kronik fiziksel hastalıkların varlığı da oldukça yüksektir; özellikle tiroid bozuklukları (%45,7) ve diyabetes mellitus (%31,4) sık rastlanan durumlardır.

Pozitif ve Negatif Sendrom puanları yüksek çıktıkça hastaların öz bakım becerilerinde belirgin azalma olduğu saptanmıştır ($r = -0,615$). Öz bakım becerilerindeki düşüş tedavi uyumunu ve sağlık bakım etkinliğini de olumsuz yönde etkilemektedir [20]. Bu durum, literatürde yer alan benzer araştırmalarla da örtüşmektedir. Örneğin, ağır psikiyatrik semptomları olan bireylerin günlük yaşam aktivitelerinde zorlandıkları, kendi sağlıklarını sürdürme becerilerinin azaldığı bildirilmiştir [21]. Kendini damgalama düzeyi yüksek olan hastalarda öz bakım gücü ($r = -0,767$) önemli ölçüde düşerken, damgalama ile baş etme becerisi yüksek hastalarda ise öz bakım ve tedaviye uyum düzeyleri artmaktadır. Kronik hastalıkların yönetimi açısından bakıldığında, semptom şiddetiyle kronik hastalıkların yönetimi arasında da ters yönde güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Damgalamayla baş etme ve tedaviye uyum gibi psikososyal faktörlerin, bireylerin sağlık sorumluluğunu üstlenmeleri ve kendi bakımını sürdürebilmeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir [22][23]. Çalışmadan elde edilen bu veriler öz bakım gücünün artırılması için yalnızca semptom yönetiminin değil, aynı zamanda bireyin psikososyal güçlenmesini hedefleyen müdahalelerin de gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kronik ruhsal hastalığı olan bireylerde damgalama ile baş etme stratejilerinin desteklenmesi, öz bakım davranışlarını geliştirmede etkili olabilir.

Yaş arttıkça semptom şiddeti (pozitif ve negatif sendrom) artmakta, öz bakım ve sağlık bakım etkinliği azalmaktadır. Hastaneye yatış sayısının artması da semptom şiddetini artırmakta ve öz bakım becerilerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca beden kitle indeksi (BKİ) arttıkça semptom şiddeti

yükselmekte, öz bakım ve sağlık bakım etkinliği azalmaktadır. Bu durum, antipsikotik ilaçların metabolik yan etkileriyle ilişkilendirilebilir [24][25]. Ayrıca çalışmayla paralellik gösteren birlikte psikotik bozuklukların seyrinin kötüleştiği ve fiziksel sağlık sorunlarının arttığı araştırmalarda yer almaktadır [26][27].

Bununla birlikte çalışmada, Öz Bakım Gücü Ölçeği toplam puan ortalamaları ile yaş ve hastanede tekrarlı yatış sayıları arasında güçlü ve negatif yönlü ilişkiler bulunmuştur. Bu bulgu, yaş ilerledikçe ve hastane yatışları arttıkça bireylerin öz bakım kapasitelerinin azaldığını göstermektedir. Yaşla birlikte hem fiziksel hem de bilişsel işlevlerde görülen gerilemelerin öz bakım becerilerini olumsuz etkilediği bilinmektedir [28]. Ayrıca hastalarda özellikle uzun süreli ve sık hastane yatışı olan bireylerde içselleştirilmiş damgalamanın daha yoğun yaşandığını düşündürmektedir. Kronik hastalık öyküsüne sahip bireylerde yaş ilerledikçe sosyal etiketleme ve öz damgalamanın arttığı yönünde bulgular mevcuttur [29]. Buna karşın, Sağlık Bakım Etkinliği alt boyutu ile yaş ve yatış sayıları arasında negatif yönlü güçlü ilişkilerin saptanması, yaşla birlikte bireylerin kendi sağlıklarını yönetme becerilerinin azaldığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, yaşlı bireylerin sağlık yönetimi konusunda daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu ve hastaneye tekrar tekrar yatışın bu becerileri olumsuz etkilediğini göstermektedir. Dolayısıyla, yaşlı ve kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerde hem öz bakım becerilerinin hem de sağlık yönetimi kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik bireyselleştirilmiş müdahale programlarına ihtiyaç olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, kronik bir fiziksel hastalığa sahip psikoz tanılı kadın hastaların ilaç uyumu, öz bakım gücü ve kronik hastalık öz yönetimi arasındaki ilişkileri ortaya koyarak, ruhsal bozuklukların yönetimi ve fiziksel komorbiditelerin kontrolü noktasında önemli veriler sunmuştur. Bulgular, ağır ruhsal hastalığın beraberinde getirdiği motivasyon ve bilişsel süreç bozukluklarının, kronik hastalık yönetimini daha da karmaşık hâle getirdiğini göstermektedir. Öte yandan, öz bakım gücünün yüksek olduğu ve damgalanmayla baş etme becerisi gelişmiş bireylerde, tedavi uyumunun daha yüksek olması dikkat çekici bulunmuştur. Bu sonuçlar, bütüncül bir yaklaşımla yürütülen hemşirelik bakımının değeri ve gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Hemşireler; psikiyatri hemşireliği uygulamalarından danışmanlık ve psiko-eğitime, motivasyon artırmaya kadar uzanan geniş bir yelpazede hastaların günlük yaşam becerilerini geliştirmekte ve tedavi süreçlerine katılımı artırmaktadır. Özellikle Konsültasyon-Liyazon Psikiyatri (KLP) hemşireliği, ruhsal ve fiziksel hastalıkların bir arada görüldüğü bireylerde multidisipliner ekibin kilit oyuncusu olarak öne çıkar. KLP hemşireleri, ilaç yönetimi, yan etki takibi, iletişim ve koordinasyon süreçlerini üstlenerek, bu hastaların kapsamlı bakımına büyük katkı sağlar. Onların

rehberliğinde, hastalar rutin kontrollerini aksatmama, öz bakım becerilerini geliştirme ve damgalamadan kaynaklanan olumsuz duygu durumlarıyla baş etme konusunda desteklenir. Bu kapsamda elde edilen veriler, çok yönlü bir hemşirelik bakım modelinin önemini vurgulamaktadır. Psikoz tanılı bireylerde metabolik ve kardiyovasküler risklerin sık görülmesi nedeniyle, ruhsal belirti kontrolünü kronik hastalık yönetimiyle aynı düzlemde ele alan, ekip temelli bakım planları gerekmektedir. Hemşireler ve özellikle KLP hemşireleri; bireyin farmakoterapi uyumunu artırma, öz bakım becerilerini güçlendirme ve olumlu bir tedavi ortamı oluşturma açısından vazgeçilmezdir. Hem psikiyatri hem de dahili branşlarla koordineli çalışarak bakımın sürekliliğini ve etkinliğini sağlayan KLP hemşireleri, hastaların genel sağlık durumunda kayda değer bir iyileşme yaratır.

Sonuç olarak, kronik hastalığı olan psikoz tanılı bireylerin tedavisinde hemşirelerin, özellikle de Konsültasyon-Liyazon Psikiyatri hemşirelerinin, merkezî bir konuma sahip olduğu görülmektedir. Hasta sonuçlarını geliştirmek, hastaneye yatışları azaltmak ve yaşam kalitesini yükseltmek için hemşirelik hizmetlerinin yaygınlaşması, multidisipliner ekip içinde KLP hemşireliği uygulamalarının daha da güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca hem psikiyatrik semptomların yönetimi hem de bireylerin öz bakım kapasitelerinin güçlendirilmesi amacıyla bütüncül ve bireye özgü müdahale programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle yaşlı ve sık hastaneye yatış öyküsü olan bireylerde, damgalama ile baş etme, tedaviye uyumun artırılması ve sağlık bakım etkinliğinin desteklenmesine yönelik psikoeğitim programları öncelikli olmalıdır. Bu kapsamda, ruh sağlığı hizmetlerinin sadece semptom kontrolü ile sınırlı kalmaması, bireyin yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen çok boyutlu yaklaşımları içermesi önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

1. Arciniegas DB. Psychosis. *Continuum (Minneapolis Minn)*. 2015;21(3):715-736. doi:10.1212/01.CON.0000466662.89908.e7
2. Herdem A, Taşdemir M, Yılmaz B. Psikozun erken dönemi: Tanı ve tedavi açısından bir gözden geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2017;9(3):306-322.
3. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)*. 5th ed. American Psychiatric Publishing; 2013.
4. Marder SR, Cannon TD. Schizophrenia. *N Engl J Med*. 2019;381(18):1753-1761. doi:10.1056/NEJMr1808803
5. Kesby JP, Eyles DW, McGrath JJ, Scott JG. Dopamine, psychosis and schizophrenia: The widening gap between basic and clinical neuroscience. *Transl Psychiatry*. 2018;8(1):30. doi:10.1038/s41398-017-0071-9
6. Wearne TA, Cornish JL. A comparison of methamphetamine-induced psychosis and schizophrenia: A review of positive, negative, and cognitive symptomatology. *Front Psychiatry*. 2018;9:491. doi:10.3389/fpsy.2018.00491
7. World Health Organization. Schizophrenia. Published January 10, 2022. Accessed March 29, 2025. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/schizophrenia>
8. Döngel Demirel B, Tamam L, Kır G. Şizofrenide görülen tıbbi durumlar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2017;9(3):363-378. doi:10.18863/pgy.281842
9. Kapıcı Y, Bulut GÜC, Tekin A, Abuş S. Şizofreni hastalarında on yıllık kardiyovasküler hastalık riski ile klinik özellikler arasındaki ilişki. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 2022;33(4):253-260. doi:10.5080/u26111

10. Kostakoğlu AE, Batur S, Tiryaki A, Göğüş A. Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeğinin (PANSS) Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*. 1999;14(44):23-32.
11. Nahcivan NÖ. A Turkish language equivalence of the Exercise of Self-Care Agency Scale. *West J Nurs Res*. 2004;26(7):813-824.
12. Öztürk YE, Yeşildağ M, Arık Ö, Fidan Y. Kronik Hastalık Öz Yönetim Ölçeğinin Türkçe geçerlilik güvenilirliği. *J Acad Value Stud*. 2021;7(3):375-381. doi:10.29228/javs.52376
13. World Health Organization. *Noncommunicable Diseases Progress Monitor 2022*. World Health Organization; 2022. Accessed March 29, 2025. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240054462>
14. Schallbroeck R, van Hooijdonk CFM, Bos DPA, Booij J, Seltén JP. Chronic social stressors and striatal dopamine functioning in humans: A systematic review of SPECT and PET studies. *Mol Psychiatry*. 2024;29(12):3841-3856. doi:10.1038/s41380-024-02581-x
15. De Hert M, Correll CU, Bobes J, et al. Physical illness in patients with severe mental disorders. II. Barriers to care, monitoring and treatment guidelines, plus recommendations at the system and individual level. *World Psychiatry*. 2011;10(2):138-151. doi:10.1002/j.2051-5545.2011.tb00036.x
16. Correll CU, Solmi M, Veronese N, et al. Prevalence, incidence and mortality from cardiovascular disease in patients with pooled and specific severe mental illness: A large-scale meta-analysis of 3,211,768 patients and 113,383,368 controls. *World Psychiatry*. 2017;16(2):163-180. doi:10.1002/wps.20420
17. Demirel A, Demirel Ö, Uğur M. Atipik antipsikotiklere bağlı metabolik sendrom. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2015;7(1):81-97. doi:10.5455/cap.20140527123634
18. Delibaş L, Çam İkiz F. Psikotik bozukluklarda sosyal işlevsellik ve yaşam kalitesi. *Türk J Clin Psychiatry*. 2018;21(4):406-414. doi:10.5505/kpd.2018.56423
19. Boşgelmez Ş, Yıldız M. Türkiye’de ruhsal hastalığı olan bireylerde sigara kullanımı: Epidemiyolojik bulgular. *Addicta*. 2017;4(2):286-303. doi:10.15805/addicta.2017.4.2.0035
20. Çelik A, Yıldırım Z. Ruhsal hastalıklarda öz bakım ve ilaç uyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2016;7(3):121-128. doi:10.5505/phd.2016.43533
21. Chen C, Chen Y, Huang Q, Yan S, Zhu J. Self-care ability of patients with severe mental disorders: Based on community patients investigation in Beijing, China. *Front Public Health*. 2022;10:847098. doi:10.3389/fpubh.2022.847098
22. Lee Abdisa L, Fekadu A, Girma E, Shibire T, Medhin G. Self-stigma, quality of life and schizophrenia: A cross-sectional survey in Ethiopia. *PLoS One*. 2020;15(3):e0230304. doi:10.1371/journal.pone.0230304
23. Bekiroğlu S. Ruhsal hastalığa sahip bireylere yönelik damgalama: Etkileyen faktörlere ve bireyler üzerindeki etkilerine dair kavramsal bir çalışma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 2021;17(33):595-618. doi:10.26466/opus.825384
24. Li Q, Du X, Zhang Y, et al. The prevalence, risk factors and clinical correlates of obesity in Chinese patients with schizophrenia. *Psychiatry Res*. 2017;251:131-136. doi:10.1016/j.psychres.2017.02.041
25. Guo X, Zhang Z, Wei Q, Lv H, Wu R, Zhao J. The relationship between obesity and neurocognitive function in Chinese patients with schizophrenia. *BMC Psychiatry*. 2013;13:109. doi:10.1186/1471-244X-13-109
26. Kessler T, Lev-Ran S. The association between comorbid psychiatric diagnoses and hospitalization-related factors among individuals with schizophrenia. *Compr Psychiatry*. 2019;89:7-15. doi:10.1016/j.comppsy.2018.12.004
27. Gerretsen P, Plitman E, Rajji TK, Graff-Guerrero A. The effects of aging on insight into illness in schizophrenia: A review. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2014;29(11):1145-1161. doi:10.1002/gps.4154
28. Hayırkuş B, Çapar A. Yaşlı bireylerin öz bakım gücü ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki: Bir huzurevi örneği. *TJFMPC*. 2024;18(3):336-345.
29. Dubreucq J, Plasse J, Franck N. Self-stigma in serious mental illness: A systematic review. *Schizophr Bull*. 2021;47(5):1261-1287. doi:10.1093/schbul/sbaa181

*Bu çalışma, Mehmet FENTCİ tarafından Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı'nda devam eden yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

PSİKOTİK ÖZELLİKLİ BİPOLAR BOZUKLUK: OLGU SUNUMU

Sevval Yeyit¹, Merve Kızıllırmak Tatu²

¹Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, sevalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Emek, Ankara, Türkiye, mervekizilirmak@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1100-2701

ÖZET

Giriş: Bipolar bozukluk, manik-depresif hastalık olarak da adlandırılan, yineleyici epizodlarla seyreden kronik ruhsal bir hastalıktır. Bipolar bozuklukta görülen psikotik özellikler prognoz sürecini etkileyebilmektedir. Manik epizodlarda görülen psikotik özellikler grandiyöz ve paranoid özellikte olabilir. Hemşirelik bakımında öncelikle bireyin günlük yaşam aktivitelerinin sürdürülebilmesini sağlamak, işlevselliğini desteklemek, karşılaştığı stres faktörleri ile etkin baş etme becerileri geliştirebilmesini sağlamak, terapötik rejime uyumunu ve iyilik halini sürdürerek yaşam kalitesini arttırmaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, psikotik belirtileri olan bipolar bozukluk tanılı zorla kliniğe yatırılan bir olgunun, kliniğinin ve tedavisinin gözden geçirilmesidir.

Olgu Tanımı: Z. Bey, 57 yaşında, hayvancılık yapmakta, evli ve köyde yaşamaktadır. Üvey çocuklarıyla ilişkileri iyi olsa da eşinin vefatı durumunda yalnız kalacağından endişe etmektedir. Geçmişte babasını ve abisini trafik kazasında kaybetmiş, abisinin vefatından sonra abisinin eşiyle evlenmiştir. Bu kayıplar, ailenin yükünü omuzlarında hissetmesine neden olmuştur. Z. Bey, yaklaşık 10 yıldır bipolar bozukluk nedeniyle tedavi görmektedir. Manik epizodlarda insanları namaza çağırmak gibi aşırı dini davranışlar sergilemekte, depresif epizodlarda ise içe kapanmaktadır. Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı olan Z. Bey, klinikte yattığı dönemlerde grandiyöz sanrılar (örneğin, insanları kurtarma misyonu) yaşamakta, uyku sorunları ve dikkat artışı göstermektedir. Tedaviye uyumlu olmasına rağmen, özellikle manik dönemlerde davranışsal sorunlar yaşamaktadır. Z. Bey, öfkesini bağırarak ifade etmekte ancak şiddet eğilimi göstermemektedir. Namaz kılmayı, baş etme mekanizması olarak kullanmaktadır. Klinik tedavisinde; Akineton 2mg 2x1 tablet, Apikobal 1x1 tablet, Aripa 10 mg 1x1 tablet, Depakin 500 mg 3x1, Dideral 40 mg 1x1 tablet, Gyrex 50 Mg 1x1 tablet, Ozaprin 5 mg 1x2 tablet uygulanmaktadır.

Sonuç: Bireye uygun hemşirelik tanıları: “Bipolar bozuklukta biyokimyasal değişikliklerle ilişkili Düşünce Sürecinde Bozulma”, “Düşünce süreçlerinde bozulmayla ilişkili Benlik Algısında Bozulma”, “Yetersiz destek sistemlerine bağlı Etkisiz Bireysel Baş Etme”, “Büyüklik sanrılarına bağlı Sosyal Etkileşimde Bozulma”, “Etkisiz baş etmeye bağlı Beslenme Örüntülerinde Değişim:

Gereğinden Fazla Beslenme”, “Sanrıyla ilişkili Uyku Örüntüsünde bozulma” olarak belirlenmiş olup hemşirelik girişimleri bu doğrultuda planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, Psikiyatri hemşireliği, Psikotik özellik

BIPOLAR DISORDER WITH PSYCHOTIC SYMPTOMS: CASE REPORT

Sevval Yeyit¹, Merve Kızıllırmak Tatu²

¹Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, sevalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Emek, Ankara, Türkiye, mervekizilirmak@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1100-2701

ABSTRACT

Introduction: Also known as Manic-Depressive Disease, Bipolar Disorder is a chronic mental illness with recurrent episodes. In Bipolar Disorder, psychotic features might affect the prognosis process. Psychotic features in manic episodes can be grandiose and paranoid. In nursing care, the primary target is to ensure that the individual can continue his/her daily life activities, support functionality, develop effective coping skills against the stress factors faced, and increase quality of life by maintaining compliance with the therapeutic regime and well-being.

Purpose: The purpose of the present study was to review the the clinic and treatment of a case diagnosed with bipolar disorder with psychotic symptoms who was forcibly admitted to the clinic.

The Case: Mr. Z. was 57 years old, dealt with animal husbandry, was married, and lived in a village. Although he had good relations with his stepchildren, he was worried that he would be alone in the event of his wife's death. In the past, he lost his father and older brother in a traffic accident, and after his brother's death, he married his brother's wife. These losses caused him to feel the burden of the family on his shoulders. Mr. Z. had been treated for Bipolar Disorder for approximately 10 years. During manic episodes, he exhibited excessively religious behaviors such as calling people to prayer, and during depressive episodes, he withdrew into himself. Registered at the Community Mental Healthcare Center, Mr. Z. also experienced grandiose delusions (e.g., missions to save people) and had sleep problems and increased attention span during hospitalizations. Despite being compliant with treatment, he experienced behavioral problems, especially during manic periods. Mr. Z. expressed his anger by shouting but did not show any tendency to violence. He used prayer as a coping mechanism. In his clinical treatment, Akineton 2mg 2x1 tablet, Apikobal 1x1 tablet, Aripa 10 mg 1x1 tablet, Depakin 500 mg 3x1, Dideral 40 mg 1x1 tablet, Gyrex 50 Mg 1x1 tablet, and Ozaprin 5 mg 1x2 tablets were listed.

Conclusion: "Disruption in Thoughts related to biochemical changes in bipolar disorder", "Disruption in Self-Perception regarding disruption in thoughts, "Ineffective Individual Coping because of inadequate support systems", "Disruption in Social Interaction because of Grandiose Delusions", "Change in Nutritional Patterns because of Ineffective Coping: Overeating", "Disruption in Sleep Pattern related to Delusions" were determined in the nursing diagnoses suitable for the individual and nursing interventions were planned accordingly.

Key Words: Bipolar disorder, Psychiatric nursing, Psychotic features

GİRİŞ

Bipolar bozukluk, manik-depresif hastalık olarak da adlandırılan, yineleyici epizodlarla seyreden ve dönemler arasında remisyon veya minimal belirtilerle devam edebilen kronik bir ruhsal hastalıktır [1,2]. Bipolar bozukluk, bireyin günlük yaşamda işlevselliğinin azalmasına ya da tamamen kaybolmasına sebep olabileceği gibi bu durum bireyin ailesini de olumsuz yönde etkilemekte, sosyal, ekonomik ve bireyin yüksek riskli davranışları anlamında da ailenin zorlu durumlarla karşı karşıya kalmasına neden olabilmektedir [2,3]. Bipolar bozukluğu olan bireylere yönelik hemşirelik bakımında öncelikle bireyin günlük yaşam aktivitelerinin sürdürülebilmesini sağlamak, işlevselliğini desteklemek, karşılaştığı stres faktörleri ile etkin baş etme becerileri geliştirebilmesini sağlamak, terapötik rejime uyumunu ve iyilik halini sürdürerek yaşam kalitesini arttırmaktır [4,5].

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, psikotik belirtileri olan bipolar bozukluk tanılı zorla kliniğe yatırılıp yapılan bir olgunun, kliniğinin ve tedavisinin gözden geçirilmesidir.

Olgu Tanımı: Z. Bey ,57 yaşında, hayvancılık yapmakta , evli ve eşiyle birlikte köy ortamında yaşamaktadır. Z. Bey'in 3 çocuğu vardır fakat bu çocuklar Z. Bey'in üvey çocuklarıdır.1987 Yılında ani bir trafik kazası ile abisini kaybetmiş ve bir sene içerisinde abisinin eşi ile evlendirilmiştir. Benzer şekilde geçmişte 1982 yılında da trafik kazası nedeniyle babasını kaybetmiştir. 5 çocuklu bir ailenin ortanca çocuklarından biri olan Z. Bey, babasından sonra abisini de kaybettiği için "ailenin tüm yükünü omuzlarında hissettiğini ve bunun kendisine "ağır" geldiğini, herkese sahip çıkması gerektiğini" ifade etmektedir. Çocukları ile sık sık görüştüğünü, eşiyle ilişkilerinin her karı koca gibi olduğunu fakat eşi öldüğünde çocuklarının onu bakım evine yerleştireceğini düşündüğünü, yalnız kalacağını ifade etmektedir. İlk Psikiyatri başvurusu yaklaşık 10 yıl önce 2014 yılında sokağa çıkarak insanları namaza çağırması, bağırarak seslenmesi ve insanların sabah namazına uyanması için kapı zillerine basması üzerine polis zoruyla hastaneye yatırılıp ile gerçekleşmiştir. Z. Bey yaşanan bu durum için "yaramazlık yapmışım" ifadesini kullanmakta ve insanları aslında "yanmaktan kurtulmaları için sabah namazına kaldırmak istediğini fakat zillerine basmasının bir yaramazlık olduğunu " ifade etmektedir. İlk yatışından sonra aralıklı olarak psikiyatri kliniğine yatışları olan Z. Bey'in epizodları yaklaşık 1-2 ay aralığında sürmekte manik ve depresif epizodlar yaşamaktadır. Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı olan Z. Bey epizodlar için; "bazen uslu oluyorum canım hiçbir şey yapmak istemiyor, evden çıkmıyorum bazen de herkesin yanmaktan kurtulmasını sağlamam gerektiğini düşündüğüm için onları kurtuluşa çağırıyorum" şeklinde tariflemektedir. Manik epizodları yaşadığı süreç içerisinde sabah namazı öncesi sokağa çıkıp bağırarak insanları namaza çağırmaktadır. Klinikte bulunduğu süreçte yatan hastaları "bir cemaat olarak düşündüğünü ve yanmaktan kurtulmaları gerektiğini " ifade etmektedir. Klinikten Cuma namazına gitmek için çıkmaya çalışmış yaklaşık bir

saat hemşireler ve güvenliğe namaza gitmesinin gerekli olduğuna dair serzenişte bulunmuştur. Sonrasında yapılan görüşmede “Buradan çıkıp namaza gidemedim ama Allah beni affeder, en azından kulum çabaladı der diye gitmeye çalıştım” şeklinde kendini ifade etmektedir. Z. Beyin fonksiyonel sağlık örüntüleri değerlendirildiğinde, beslenme için gerektiğinden fazla yemek yeme isteği olduğu; boşaltım ve solunum örüntülerinde yaşanan belirgin bir semptomun olmadığı değerlendirildi. Z. Bey yaşı dolayısıyla cinsel aktivitelerinin eskisi gibi olmadığını fakat geçmişte bir problem yaşamadıklarını belirtti. Klinik hemşireleri ve diğer yatan hastalar tarafından Z. Bey’in geceleri asla uyumadığı ve odaları gezdiği belirtildi fakat Z. Bey kendi ifadesinde “çok iyi uyuduğunu fakat uykusunu alamadığını” belirtmektedir. Ruhsal durum değerlendirmesine göre Z. Bey’in genel görünümü mevsime uygun ve temiz, bilinç açık ve oryante, spontan dikkat fakat zaman zaman dikkatte artma, kısmi içgörü, yakın ve uzak bellekte hafif düzeyde bozulma, grandiyöz (büyüklük) sanrıları deneyimlediği, duygulanım ve duygudurumu sakin fakat kaygılı, suicid öyküsü yok, baş etme mekanizmaları olarak namaz kılmayı kullandığı, öfkelenildiğinde öfkesini bağırarak gösterdiği herhangi bir zarar verme davranışı olmadığı, klinik farmakolojik tedaviye uyum gösterdiği belirlenmiştir. Klinik tedavisinde; Akineton 2mg 2x1 tablet, Apikobal 1x1 tablet, Aripa 10 mg 1x1 tablet, Depakin 500 mg 3x1, Dideral 40 mg 1x1 tablet, Gyrex 50 Mg 1x1 tablet, Ozaprin 5 mg 1x2 tablet uygulanmaktadır. Birey için belirlenen hemşirelik tanıları kapsamında hemşirelik girişimleri planlanmıştır. Bireyin gerçeklik algısını desteklemek için açık, basit ve tutarlı bir iletişim kurulmuştur. Sanrıları tartışmaktan kaçınılarak, bunun yerine hastanın duygularına odaklanılan bir yaklaşım sergilenmiştir. Ortamın aşırı uyaranlardan arındırılması ve güvenli bir çevre sağlanması önemlidir. Bu amaçla bireyin odasının oldukça sade ve kesici, delici ya da herhangi bir gereksiz eşyadan uzak, aydınlık bir ortam haline getirilmesi sağlanmıştır. Benlik algısında bozulma için hasta ile birebir iletişimde olumlu benlik algısını destekleyici geri bildirimler verilmiş, başarıları vurgulanmıştır. Kendini ifade etmesi için teşvik edilmiş ve duygularını tanımlamasına yardımcı olunmuştur. Bireyin baş etmesinin etkisiz olması nedeniyle bireyin ailesi ve sosyal çevresiyle iletişimi değerlendirilerek destek sistemleri güçlendirilmiştir. Psikoeğitimle hastalık ve baş etme stratejileri hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Grup terapileri veya destek gruplarına yönlendirilmesi düşünülmüş fakat henüz böyle bir uygulama yapılmamıştır. Bireyin sosyal etkileşimini arttırmak için bireyin büyüklük sanrıları nedeniyle çevresiyle yaşayabileceği çatışmalar önlenmiş, sosyal becerileri geliştirmeye yönelik rol oynama teknikleri uygulanmıştır. Uygun davranış modelleri pekiştirilerek birey desteklenmiştir. Bireyin beslenme örüntüsü için düzensiz beslenme davranışları izlenerek, öğün saatleri düzenlendi ve sağlıklı besin seçimleri teşvik edilmiştir. Aşırı yemeyi tetikleyen duygusal faktörler değerlendirilerek alternatif baş etme yöntemleri öğretilmiştir. Bireyin uyku düzenini takip etmek için uyku çizelgesi tutulmuş, yatma saatleri düzenlenmiştir. Gece uyarıcı aktivitelerden kaçınması sağlanmış, rahatlatıcı rutinler (ılık duş, gevşeme egzersizleri) önerilmiştir.

Sonuç: Bireye uygun hemşirelik tanıları: “Bipolar bozuklukta biyokimyasal değişiklerle ilişkili Düşünce Sürecinde Bozulma”, “Düşünce süreçlerinde bozulmayla ilişkili Benlik Algısında Bozulma”, “Yetersiz destek sistemlerine bağlı Etkisiz Bireysel Baş Etme”, “Büyüklik sanrılarına bağlı Sosyal Etkileşimde Bozulma”, “Etkisiz baş etmeye bağlı Beslenme Örgütlerinde Değişim: Gereğinden Fazla Beslenme”, “Sanrıyla ilişkili Uyku Örgütüsünde bozulma” olarak belirlenmiş olup hemşirelik girişimleri bu doğrultuda planlanmış ve uygulanmıştır. Uygulanan hemşirelik girişimlerinin değerlendirmesinde ise bireyin ilk değerlendirmeye göre olumlu anlamda değişim gösterme noktasında adım attığı belirlenmiş olup planlanan girişimler uygulanmaya devam etmektedir.

KAYNAKLAR

1. Bal NB, Özsan HH. Tip 1 Bipolar Bozuklukta Tedavi Uyumunu Etkileyen Faktörler [Factors Affecting Treatment Adherence in Type 1 Bipolar Disorder]. *Osmangazi Tıp Dergisi*. 2023;45(5):696-708.
2. McIntyre RS, Berk M, Brietzke E, et al. Bipolar disorders. *Lancet*. 2020;396(10265):1841-1856. doi:10.1016/S0140-6736(20)31544-0
3. Yeloğlu ÇH, Hocaoglu Ç. Önemli bir ruh sağlığı sorunu: bipolar bozukluk [An important mental health problem: bipolar disorder]. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Dergisi*. 2017;8(30):41-54.
4. Crowe M, Whitehead L, Wilson L, et al. Disorder-specific psychosocial interventions for bipolar disorder—a systematic review of the evidence for mental health nursing practice. *Int J Nurs Stud*. 2010;47(7):896-908. doi:10.1016/j.ijnurstu.2010.03.012
5. Engin E, Durmuş T. Bipolar Bozuklukta Öz Yönetim ve Psikiyatri Hemşireliği [Self-Management and Psychiatric Nursing in Bipolar Disorder]. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2023;39(2):271-277. doi:10.53490/eghemshire.1053360

TRAKEOSTOMİSİ OLAN HASTANIN IDA JEAN ORLANDO’NUN ETKİLEŞİM MODELİNE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Başak Dülger¹, Mualla Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Programı, Mersin, Türkiye,
basakdulger@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6032-315X

²Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye,
mualley69@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2685-4306

ÖZET

Giriş-Amaç: Trakeotomi, hava yolu açıklığını sağlamak amacıyla trakeanın ön yüzeyinde, genellikle üçüncü veya dördüncü kıkırdak halka seviyesinde bir girişim yapılmasını içeren cerrahi bir prosedür olarak tanımlanmaktadır. Bu işlem, hayat kurtarıcı yöntemlerden biri olarak tarihsel olarak kabul edilmekte olup, tıbbî müdahalelerin en eski ve temel uygulamalarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. Trakeostomi, hava yolu açıklığını sağlamak açısından kritik bir öneme sahip olmakla birlikte, hastalar bu müdahale sonrası birçok fiziksel ve psikososyal sorunla karşılaşabilmektedir. Bu bağlamda, hastalar sistematik bir hemşirelik bakımına ve profesyonel iletişim aracılığıyla rehberliğe ihtiyaç duymaktadır. Trakeostomili hastalarda hemşirelik sürecinin etkin kullanımı büyük önem taşımaktadır; bu sürecin kuram ve modellerle birleştirilmesi, hasta gereksinimlerinin daha sistematik bir biçimde belirlenmesini mümkün kılmaktadır. Ida Jean Orlando, hemşirelik sürecine ilişkin ilk teorisyenlerden biri olarak tanınmaktadır. Etkileşim teorisinde, hasta ile hemşire arasındaki karşılıklı iletişimin önemini vurgulamıştır. Orlando, bu etkileşimin hemşirelik uygulamalarının temelini oluşturduğunu ve hasta bakımının etkili bir şekilde sağlanabilmesi için bu ilişkinin doğru bir şekilde kurulması gerektiğini belirtmiştir. Etkileşim teorisi, hasta ile hemşire arasındaki iletişim yoluyla, hastanın ihtiyaçlarının belirlenmesi ve karşılanması prensibine dayanmaktadır.

Yöntem: Bu olgu sunumunda, trakeostomisi bulunan bir hastanın hemşirelik süreci, Orlando’nun etkileşim teorisi çerçevesinde ele alınmış, hastanın gereksinimleri sistematik bir şekilde belirlenmiş ve hemşirelik müdahaleleri planlanarak uygulanmıştır.

Bulgular: Bakım gereksinimleri karşılanan hastada, fiziksel ve psikososyal sorunların önemli ölçüde azaldığı, yeni duruma aile desteğiyle uyum sağlandığı, sözel ve sözel olmayan davranışlarında olumlu değişiklikler gözlemlendiği ve hastalık yönetimine uyumun arttığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik sürecinin uygulanmasında Orlando’nun etkileşim teorisinin etkinliğinin ve faydasının görüldüğü, trakeostomili hastaların bakım gereksinimlerinin karşılanmasında bu modelin uygun bir yaklaşım sunduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelikte Etkileşim Kuramı, Hemşirelik Süreci, Ida Jean Orlando, Trakeostomi

NURSING CARE OF A PATIENT WITH TRACHEOSTOMY ACCORDING TO IDA JEAN ORLANDO'S INTERACTION MODEL: A CASE REPORT

Başak Dülger¹, Mualla Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Programı, Mersin, Türkiye, basakdulger@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6032-315X

²Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye, mualley69@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2685-4306

ABSTRACT

Introduction and Aim: Tracheotomy is defined as a surgical procedure that involves an intervention on the anterior surface of the trachea, usually at the level of the third or fourth cartilage ring, to establish airway patency. This procedure has historically been considered a life-saving procedure and stands out as one of the oldest and most fundamental medical interventions. While tracheostomy is critical for maintaining airway patency, patients can experience numerous physical and psychosocial problems following this intervention. In this context, patients require systematic nursing care and guidance through professional communication. The effective use of the nursing process is crucial for patients with tracheostomies; integrating this process with theories and models allows for a more systematic assessment of patient needs. Ida Jean Orlando is recognized as one of the first theorists of the nursing process. In her interaction theory, she emphasized the importance of reciprocal communication between patient and nurse. Orlando stated that this interaction forms the foundation of nursing practice and that this relationship must be established effectively for effective patient care. Interaction theory is based on the principle of identifying and meeting the patient's needs through communication between the patient and the nurse.

Methods: In this case report, the nursing process of a patient with a tracheostomy was examined within the framework of Orlando's interaction theory. The patient's needs were systematically identified, and nursing interventions were planned and implemented.

Results: It was determined that the patient's physical and psychosocial problems were significantly reduced after their care needs were met, that they adapted to the new situation with family support, that positive changes were observed in their verbal and nonverbal behaviors, and that their compliance with disease management increased.

Conclusion and Recommendations: The effectiveness and utility of Orlando's interaction theory in the implementation of the nursing process can be seen, and that this model offers an appropriate approach for meeting the care needs of patients with tracheostomies.

Key Words: Interaction Theory in Nursing, Nursing Process, Ida Jean Orlando, Tracheostomy

GİRİŞ

Tüm dünyada trakeostomi uygulanan hasta sayısında artış olduğu bildirilmiştir [1,2,3]. Ülkemizde ulusal düzeyde trakeostomisi olan hasta sayısına ilişkin yapılan çalışmalara rastlanılmamakla birlikte, İngiltere’de yoğun bakım ünitelerinde her üç hastadan birine trakeostomi açıldığı aynı zamanda yoğun bakım ünitelerinde yıllık 50-200 hastaya trakeostomi işlemi uygulandığı bildirilmiştir [3].

Trakeotomi, hava yolu açıklığını sağlamak amacıyla trakeanın ön yüzeyinde, genellikle üçüncü veya dördüncü kıkırdak halka seviyesinde bir girişim yapılmasını içeren cerrahi bir prosedür olarak tanımlanmaktadır. Bu işlem, hayat kurtarıcı yöntemlerden biri olarak tarihsel olarak kabul edilmekte olup, tıbbî müdahalelerin en eski ve temel uygulamalarından biri olarak ön plana çıkmaktadır [4].

Trakeotomi, çoğunlukla geçici bir çözüm olarak uygulanmakta olup, trakeotomi gerektiren klinik durum ortadan kalktığında, yani hasta normal solunum fonksiyonlarını yeniden yerine getirebildiğinde, yapılan açıklık kapatılabilir ve kişi doğal ağız-burun yoluyla solunum yapabilir. Buna karşın, trakeostomi durumunda cerrahi işlemle oluşturulan açıklık kalıcıdır ve hastanın yaşamı boyunca hava ihtiyacını bu açıklık aracılığıyla karşılaması gerekmektedir [5,6].

Trakeostomi endikasyonları, tarihsel süreç içerisinde farklılıklar göstermiş olmakla birlikte, günümüzde bu işlem; larinks ve trakea konjenital anomalileri, vokal kord paralizileri, yabancı cisim aspirasyonu, yüz, boyun ve üst solunum yolu yanıkları, travmatik solunum yolu tıkanıklıkları, akciğerin korunması amacıyla uzun süreli entübasyon ve mekanik ventilasyon, bronşiyal sekresyonların kontrol edilmesinin gerektiği durumlar ile sekresyonların kolayca dışarı atılabilmesi için kronik ve tıkalıcı akciğer enfeksiyonlarında uygulanmaktadır [5,6].

Trakeostomi, hava yolu açıklığını sağlamak açısından kritik bir öneme sahip olmakla birlikte, hastalar bu müdahale sonrası birçok fiziksel ve psikososyal sorunla karşılaşabilmektedir [4,5,6]. Trakeostomiye bağlı olarak karşılaşılan fiziksel sorunlar arasında; vokal kordların çıkarılması nedeniyle konuşma ve ses üretme kaybı, akciğer fonksiyonlarındaki değişiklikler, burun yoluyla solunumun mümkün olmaması, nazal fonksiyon kaybına bağlı olarak koku ve tat duyularının zayıflaması, yutma güçlükleri ve buna bağlı olarak beslenme sorunları yer almaktadır [5].

Fiziksel sorunların yanı sıra, psikososyal açıdan da önemli zorluklar yaşanabilmektedir. Vokal kordların tamamen alınması sonucu, hastalar konuşma yetisini kaybeder ve bu durum, kişiler arası iletişimde zorluklara yol açmaktadır. Ayrıca, trakeostomili hastaların boyun bölgesinde bir kanülle yaşamaları, normal solunum işlevlerinde değişiklikler, kanülden sekresyon çıkışı gibi durumlar, bireylerin beden imajı algılarını olumsuz yönde etkileyebilmekte ve sosyal yaşama uyumlarını zorlaştırabilmektedir. Bunun yanı sıra, tedavi sürecinin uzun sürmesi halinde hastalarda iyileşme

beklentilerinin gerçekleşmemesi ve bu duruma bağlı olarak kaygı ve endişelerin artması söz konusu olabilmektedir [5].

Trakeostomi uygulanması, hastaların yaşam tarzında kalıcı değişikliklere yol açtığından, bu müdahalenin hastaların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilediği anlaşılmaktadır [5]. Bu bağlamda, hastalar sistematik bir hemşirelik bakımına ve profesyonel iletişim aracılığıyla rehberliğe ihtiyaç duymaktadır [4]. Hemşireler, bütüncül bir yaklaşım benimseyerek hastaların fizyolojik, psikolojik, sosyokültürel ve spiritüel ihtiyaçlarını değerlendirmeli; bu doğrultuda hemşirelik müdahalelerini planlayıp uygulamalıdır [7].

Trakeostomili hastalarda hemşirelik sürecinin etkin kullanımı büyük önem taşımaktadır; bu sürecin kuram ve modellerle birleştirilmesi, hasta gereksinimlerinin daha sistematik bir biçimde belirlenmesini mümkün kılmaktadır [7]. Hemşirelik süreci, bireyin sağlık sorunlarına yönelik çözüm odaklı bir yaklaşım sergileyen, kişiye ve aileye özel olarak planlanan, uygulanan ve değerlendirilen dinamik bir süreçtir. Bu süreç, hasta bakımında bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, hemşirelik süreci hasta bakımının görünürlüğünü artırarak bakımın bireyselleştirilmesine olanak tanır, hemşirenin bağımsız rollerini güçlendirir ve tıbbi uygulamalar yerine hemşirenin mesleki rol ve sorumluluklarına odaklanmasını destekler [7].

Ida Jean Orlando, hemşirelik sürecine ilişkin ilk teorisyenlerden biri olarak tanınmaktadır. Etkileşim teorisinde, hasta ile hemşire arasındaki karşılıklı iletişimin önemini vurgulamıştır. Orlando, bu etkileşimin hemşirelik uygulamalarının temelini oluşturduğunu ve hasta bakımının etkili bir şekilde sağlanabilmesi için bu ilişkinin doğru bir şekilde kurulması gerektiğini belirtmiştir. Etkileşim teorisi, hasta ile hemşire arasındaki iletişim yoluyla, hastanın ihtiyaçlarının belirlenmesi ve karşılanması prensibine dayanmaktadır [7,8].

"Orlando'nun hemşirelik süreci, üç temel unsurdan oluşmaktadır: hastanın davranışı, hemşirenin tepkisi ve hastanın yararına planlanan hemşirelik girişimleri [8]. *Hastanın davranışı* ise, hemşire-hasta etkileşimi sırasında hemşire tarafından anlık olarak gözlemlenen davranışlardır [8]. Bu davranışlar, sözel ifadeler (istek, şikâyet, soru sorma, reddetme, yorum yapma ve fikir belirtme) ya da sözel olmayan davranışlar (göz temasından kaçınma, yürüyüş, gülümseme, kalp hızı, solunum sayısı, idrar miktarı ve ödem gibi motor ve fizyolojik belirtiler) şeklinde olabilir. Hemşire, bu gözlemler üzerinden hastanın bakıma gereksinimi olup olmadığını değerlendirir [7,9]. *Hemşirenin tepkisi* ise, hastanın davranışlarına karşı hemşirenin algıladığı düşünce ve duygulardan oluşur [8]. Bu düşünceler ve duygular, hemşirenin verdiği tepkinin temelini oluşturur. Hemşirenin bu tepkileri hastaya açıklaması son derece önemlidir; açıklamalar sonrasında hemşire, gerektiğinde tepkilerini doğrulamalı ve düzeltmelidir. Bu etkileşim süreci, hastanın yardım ihtiyacını ifade etmesini

kolaylaştırırken, aynı zamanda hemşireye, hastanın sorunlarını değerlendirme ve bakım gereksinimlerini belirleme konusunda rehberlik eder [9]. *Hemşirenin girişi* ise, hemşirenin verdiği tepkilere dayalı olarak yapılan hemşirelik uygulamalarıdır. Hemşirenin girişimleri, otomatik ve amaçlı hemşirelik süreçleri olmak üzere iki boyuttan oluşur. *Otomatik hemşirelik süreci*, hastanın o anki gereksinimlerinin dışında, hemşirenin belirlediği başka nedenlerle yapılan girişimleri kapsar [8,10]. *Amaçlı hemşirelik süreci* ise, hastanın mevcut gereksinimlerini karşılamak üzere planlanan girişimlerdir. Bu süreçte, hemşire hasta ile karşılaştığı ilk dakikadan itibaren son dakikaya kadar tüm yaklaşım ve müdahalelerinin etkinliğini değerlendirir. Bu değerlendirmede, hemşire hastanın sözel ve sözel olmayan davranışlarını dikkate alarak, kendi davranışlarını şekillendirir [8,9,10].

Orlando'nun hemşirelik sürecinde, hemşire hastanın davranışlarında bir gelişim olup olmadığını ve gözlemlenen herhangi bir olumlu değişikliği dikkate alarak karar vermelidir. Bu gelişimin belirlenmesinde, hastanın yardım gereksinimlerinin karşılanıp karşılanmadığı önemli bir faktördür. Eğer hastanın ihtiyaçları etkin bir şekilde karşılanamıyorsa ve davranışlarında herhangi bir değişiklik gözlemlenmiyorsa, süreç yeniden başlatılmalı ve bir değerlendirme yapılmalıdır [9,10].

Araştırmanın Amacı

Bu olgu sunumunda; trakeostomisi olan hastanın hemşirelik süreci Ida Jean Orlando'nun etkileşim modeline göre hemşirelik bakımı hazırlanarak, modelin hemşirelik uygulamalarında kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi ve hemşirelikte kuram kullanımının önemine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Veri Toplama

Bir üniversite hastanesinin KBB kliniğinde yatarak tedavi gören, larinks malign neoplazmı tanısı bulunan ve total larenjektomi ameliyatı sonrası trakeostomisi olan bir hastanın hemşirelik bakımı Ida Jean Orlando'nun etkileşim modeli doğrultusunda değerlendirilerek olgu olarak sunulmuştur. Olgunun verileri bakım verilme süresi boyunca (2 hafta) (toplamda 8 kez) derinlemesine (45 dakika) yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır.

Etik Boyut

Hasta ve ailesine çalışma hakkında bilgi verildikten sonra sözlü ve yazılı onam alınmıştır.

Olgu

Sosyo-demografik özellikler

Bayan F.T. 60 yaşında, ortaokul mezunu ve sağlık problemleri ile çalışamayan, 52 kg ve 167 cm bir hastadır. Evli, eşi ve kızı ile birlikte yaşamaktadır.

Tıbbi tanıları

Larinks malign neoplazmı

Şimdiki sağlık öyküsü

Larinks malign neoplazmı tanısı ile KBB kliniğinde takip edilen hastaya total larenjektomi yapılmıştır. Ameliyat sonrası hastaya beheptal ampul 1x1, meneklin ampul 4x600 miligram, İsef flakon 2x1000 miligram, pandev flakon 1x40 miligram, partemol 2x1000 miligram başlanmıştır. Psikiyatri servisine konsülte edilen hastaya prozag 1x20 mg başlanmıştır.

Geçmiş sağlık öyküsü

35 yıldır günde 1 paket sigara kullanan ve haftada 3-4 kez alkol tüketen hasta 1,5 yıl önce ses kısıklığı şikâyeti ile dış merkezde opere olmuştur. 1,5 ay önce başlayan ses kısıklığı şikâyeti olan hasta dış merkeze başvurmuş 15 gün boyunca antifungal tedavi görmüş, sonrasında DL BX yapılmıştır. Patoloji sonucu inflame skuamöz papillom ve düşük dereceli displazi olarak gelmiştir. 09.02.2024 tarihinde başlayan solunum sıkıntısı, nefes darlığı ile dış merkez acil servise başvuran hasta entübe edilerek üniversite hastanesine sevk edilmiştir. Acil tarafından ekstübasyon denenmiş hasta tolere edemeyince tekrardan entübe edilmiştir. 10.02.2025 tarihinde KBB tarafından hastaya trakeostomi açılmış, KBB servise yatırışı yapılmıştır. Yapılan larinks biyopsisi, onkolojik pet ve kontrastlı boyun MR tetkiklerinden sonra hastaya larinks malign neoplazmı tanısı konmuştur ve total larenjektomi planlanmıştır.

Fizik muayene bulguları

Yapılan fizik muayene sonucunda hastanın bilinci açık, oryante, emosyonel durumu sakin olarak gözlemlendi. Yaşam bulguları izleminde vücut sıcaklığı: 36.6 °C, kan basıncı: 130/80 mmHg, kalp hızı: 88 atım/dakika, solunum sayısı: 24/dakika, oksijen saturasyonu: %93 olarak değerlendirildi. Sayısal Ağrı Ölçeği'ne göre ağrısını değerlendirmesi istendiğinde 6 puan verdiği görülmüştür.

BULGULAR

Hastanın Davranışları

Hastanın Sözel Olmayan Davranışları

- Hastanın gergin, huzursuz olması

- Hastanın beslenme, giyinme, banyo yapma ve tuvalet ihtiyacını giderme gibi günlük yaşam aktivitelerini bağımsız olarak yerine getirememesi,
- Hastanın gün içinde uyukladığının görülmesi, gece uyuyamaması
- Hastanın iletişime girmekten kaçınması (hastanın konuşamaması, yazı tahtasını kullanmak konusunda isteksiz olması, göz teması kurmaması)
- Hastanın genel olarak sessiz ve içine kapanık görülmesi.
- Hastanın sık sık yüzünü buruşturması,
- Trakeal aspirasyon sırasında kendini kasma ve elleriyle engellenmesi

Hastanın Sözel Davranışları

- Görüşmenin ilk günlerinde sorulara kısa cevap vermesi,
- Hastalıkla ilgili ölüm korkusu yaşadığını ifade etmesi,
- Hastanın üzgün, mutsuz olduğunu ifade etmesi
- Hastanın nefes darlığı ve öksürük nedeniyle geceleri uyuyamadığı ancak oturarak uyuyabildiğini söylemesi,
- Soluk alamadığını ve boğulma hissi yaşadığını ifade etmesi,
- Trakeal aspirasyon sırasında canının acıdığını ifade etmesi
- Hastanın günlük yaşam aktivitelerini tek başına yerine getirmede güçlük yaşadığını ifade etmesi,
- Hastanın mide bulantısının olduğunu ifade etmesi,
- Tuvalete giderken eşinin kendisine yardım ettiğini ve bu durumun kendini yetersizlik duygusu hissettirdiğini söylemesi,
- Hastanın nazogastrik sonda ile nasıl besleneceğini bilmediğini, sıvı alımı ve diyeti hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ifade etmesi,
- Hastanın ağrısının olduğunu belirtmesi,
- Ameliyata ilişkin sık soru sorması,
- Hastanın trakeostomi ile nasıl yaşayacağına dair sorular sorması,

- İnsanların trakeostomisine gözlerini dikerek baktığını ve yüzlerini buruşturduğunu ifade etmesi
- Aynaya bakmaktan kaçındığını ifade etmesi

Hemşirenin Tepkisi

Hastanın davranışlarının altında yatan neden incelendiğinde nefes darlığı, halsizlik ve yorgunluk gibi semptomların günlük yaşam aktivitelerini yerine getirmede zorluk yaşamasına neden olduğu, bu durumu kendisini kısıtladığını ve bağımsızlığına engel bir durum olarak algıladığı düşünülmüştür. Hastanın tanı ve tedavisi ile ilgili yetersiz bilgilerin olmasına bağlı ilaç ve diyet planına uyumda zorlandığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda hastanın beden algısının olumsuz etkilendiği gözlenmiştir. Bu düşüncüler hasta ile paylaşılmış hasta tarafından da onaylanmıştır

Hemşirenin Davranışı

- Görüşmeler hastanın kendini iyi hissettiği zaman dilimlerinde planlandı.
- Hastanın duygu ve düşüncelerini açıklaması için uygun ortam hazırlandı. Hasta korku ve kaygılarını ifade etmesine yönelik cesaretlendirildi.
- Hasta ile göz teması kuruldu ve olabildiğince bakıma katılması konusunda desteklendi.
- Hastaya hastalık süreci ve tedavisi hakkında bilgi verildi.
- Hasta ve yakınına trakeostomi bakımı, aspirasyon yapılma şekli, acil durumda ne yapılması gerektiği konusunda ve nazogastrik sonda ile besleme eğitimi verildi.
- Hastanın solunum tipi ve sayısı değerlendirildi.
- Siyanoz, hipoksi yönünden hasta gözlendi.
- Hastanın oksijen satürasyonu pulse oksimetre ile izlendi ve ihtiyaç duyulduğunda hekim istemiyle oksijen desteği sağlandı.
- Trakeostomi bölgesi sekresyon, kızarıklık, şişlik, akıntı açısından gözlendi ve değerlendirildi.
- 6x1 aspirasyon yapıldı.
- 24x1 soğuk buhar desteği sağlandı.
- Cuff balon jimnastiği iki saatte bir yapıldı.
- Hastaya ağız bakımı verildi.

- Değişime uğrayan beden imajı konusunda birey değerlendirildi.
- Laboratuvar bulguları düzenli olarak takip edildi.
- Uykunun süresi ve niteliği değerlendirildi, uyumayı engelleyen faktörler belirlendi. Gece rahat uyuyabilmesi için gün içinde uyuması engellendi.
- Hasta ile güvenli ve destekleyici bir iletişim kuruldu.
- Bireyin baş etmede kullandığı mekanizmaların varlığı sorgulandı ve aile desteği sağlandı.

Raporlama

Sözel Olmayan Davranışları

- Hastanın gün içinde daha az uyukladığı belirlendi.
- Yorgunluk ve aktivite toleransında azalma şikayetlerinin gerilediği, beslenme ve tuvalet ihtiyacını giderme gibi günlük aktivitelerini sürdürmede başka birine olan ihtiyacının azaldığı görüldü.
- Aynı odada tedavi alan hasta ve yakınıyla iletişime geçtiği gözlemlendi.

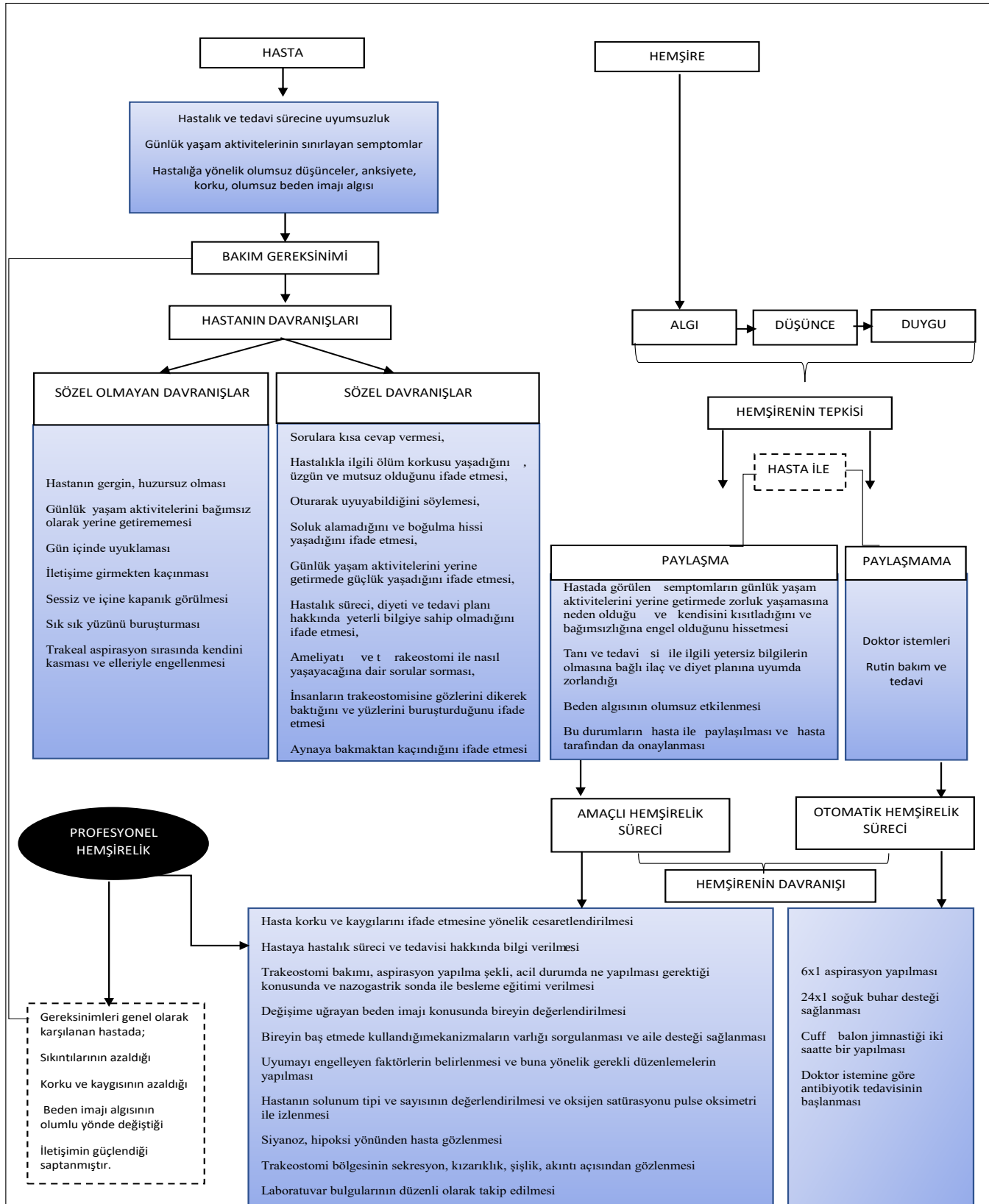
Sözel Davranışları

- Hasta görüşmelerde aktif olarak iletişim kurdu, tanı ve tedavi sürecine yönelik sorular sordu.
- Hastalığın tanı, tedavi süreci ve gelişebilecek sorunlar hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etti.
- Hastalığa ilişkin endişe ve korkusunun azaldığını belirtti.
- Hasta gece uyku süresinin arttığını ve sabah dinlenmiş olarak uyandığını söyledi.
- Aynaya bakmaktan kaçınmadığını ve insanların trakeostomisine bakmasından daha az rahatsız olduğunu ifade etti.

TARTIŞMA

Ida Jean Orlando'nun etkileşim modeline dayalı olarak ele alınan bu olguda, larinks malign neoplazmı tanısıyla hastaneye yatırılan ve total larenjektomi sonrası trakeostomi uygulanan bir hastanın davranışları değerlendirilmiş, yaşadığı zorluklar ve ihtiyaçları belirlenmiştir. Toplanan veriler ışığında, hastanın sözel ve sözel olmayan davranışları analiz edilerek bakım gereksinimleri tespit edilmiştir. Hasta ile yapılan görüşmeler sonucunda, bilgi eksikliği, uyku düzeninde

bozulma,anksiyete, korku, beden imajında değişiklik, aktivite intoleransı, yetersiz beslenme ve beslenme düzeninde değişiklik gibi hemşirelik tanıları konmuş ve buna yönelik müdahaleler planlanmıştır. Ayrıca, hastanın tedaviye ve yaşam tarzı değişikliklerine uyum sağlama konusunda zorluk yaşadığı anlaşılmıştır. Bu sorunlara yönelik olarak, hastaya hastalık süreci ve tedavi hakkında bilgilendirme yapılmış, trakeostomi bakımı, aspirasyon tekniği, nazogastrik sonda ile beslenme ve

Şekil 1. Etkileşim modeli kavramlarının olguya uyarlanması

acil durumlarda yapılması gerekenler hakkında eğitim verilmiştir. Hastanın duygularını ifade etmesi teşvik edilmiş, beden imajı üzerindeki değişiklikler değerlendirilmiş ve baş etme mekanizmalarının varlığı sorgulanmıştır. Ayrıca, hasta ve ailesine destek sağlanmış, solunum tipi ve sayısı izlenmiş, oksijen saturasyonu pulse oksimetri ile takip edilmiştir. Siyanoz ve hipoksi durumları gözlemlenmiştir. Trakeostomi bölgesi, sekresyon, kızarıklık, şişlik ve akıntı açısından değerlendirilmiş ve gözlemler yapılmıştır. Uykunun süresi ve kalitesi değerlendirilmiş, güvenli ve destekleyici bir iletişim ortamı oluşturulmuştur. Bakım gereksinimleri karşılanan hastanın yaşadığı sorunlar, hasta ile iş birliği içinde çözülmeye çalışılmış ve hastanın sorunları önemli ölçüde azaltılmıştır.

Literatürde, Ida Jean Orlando'nun etkileşim modelinin kullanıldığı araştırmalar ve olgu sunumları, hastaların gereksinimlerinin karşılanmasının ardından, sözel ve sözel olmayan davranışlarında olumlu yönde bir değişiklik meydana geldiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra, bu modelin hastalık kontrolü ve yönetimi üzerinde önemli bir etkisi olduğu bildirilmiş, ayrıca hemşire ile hasta arasındaki iletişimin güçlendiği gözlemlenmiştir [8,11,12,13].

Trakeostomi uygulanan hastalarda, vokal kordların tamamen alınması nedeniyle hastalar konuşma yetisini kaybetmekte ve bu durum, kişilerarası iletişimde zorluklara yol açmaktadır [14,15]. Yapılan bir araştırmada, total larenjektomi sonrası hastaların yaşam kalitesini en fazla etkileyen faktörün konuşma kaybı olduğu belirlenmiştir [14]. Ayrıca, trakeostomili hastaların boyun bölgesinde bir kanülle yaşamaları ve bu kanülden sekresyon çıkışı olması, hastaların beden imajı algılarını olumsuz yönde etkileyerek sosyal yaşama uyumlarını güçleştirmektedir. Total larenjektomi sonrası hastaların deneyimlerini ele alan bir niteliksel çalışmada, hastalar ameliyat sonrası ani konuşma kaybı nedeniyle iletişim kurmada zorluk yaşadıklarını, erken dönemde stoma açıklığının çevrelerindeki kişiler tarafından sürekli gözlemlendiğini düşündüklerini ve bu durumu kabullenmede güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir [15].

Trakeostomi uygulanan hastalarda birden fazla semptom ve fonksiyonel kapasite sınırlamalarının ortaya çıkması, ruhsal sorunların gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Ayrıca hastalarda tedavi sürecinin uzun olması durumunda iyileşme sürecinin oluşmadığı gibi endişeler de bulunabilmektedir [5]. F.T.'nin yaşadığı iletişim güçlükleri ve insanların trakeostomisine dikkatle bakıp yüzlerini buruşturduğunu düşünmesi nedeniyle anksiyete ve stres yaşadığı gözlemlenmiştir. Bu durumu ele almak amacıyla, hastanın duygularını ve düşüncelerini ifade etmesi için uygun bir ortam sağlanmış, kaygı ve korkularını dile getirmesi teşvik edilmiş ve özgüvenini destekleyici yaklaşımlar benimsenmiştir. Literatürde, Ida Jean Orlando'nun etkileşim modeli kullanılarak yapılan araştırmalar ve olgu sunumlarında, hastaların gereksinimlerinin karşılanmasının ardından, karmaşık duyguları yönetme ve kaygı düzeylerini azaltma konusunda önemli bir etki sağlandığı saptanmıştır [13].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Larinks malign neoplazmı gibi uzun süreli izlem, bakım ve tedavi gerektiren hastalıklar, bireylerin semptomlar ve hastalığın doğası gereği bütüncül bir bakıma ihtiyaç duymalarına yol açmaktadır. Hemşirelikte kuram ve modellerin uygulanması, hemşirelik sürecinin bütünsel bir yaklaşımla yapılandırılmasını sağlayarak, etkili ve nitelikli hemşirelik hizmetlerinin sunulmasına olanak tanımaktadır. Bu olgu sunumunda, trakeostomisi olan bir hastanın hemşirelik süreci, Ida Jean Orlando'nun etkileşim teorisi çerçevesinde ele alınmış, hastanın gereksinimleri sistematik bir şekilde belirlenmiş ve hemşirelik müdahaleleri planlanarak uygulanmıştır. Bakım gereksinimleri karşılanan hastada, fiziksel ve psikososyal sorunların önemli ölçüde azaldığı, yeni duruma aile desteğiyle uyum sağlandığı, sözel ve sözel olmayan davranışlarında olumlu değişiklikler gözlemlendiği ve hastalık yönetimine uyumun arttığı tespit edilmiştir. Hemşirelik sürecinin uygulanmasında Orlando'nun etkileşim teorisinin etkinliğinin ve faydasının görüldüğü, trakeostomili hastaların bakım gereksinimlerinin karşılanmasında bu modelin uygun bir yaklaşım sunduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- [1]. Batra Tk, Tilak Mr, Pai E, Verma N, Gupta Bk, Yadav G, Et Al. Increased Tracheostomy Rates İn Head And Neck Cancer Surgery During The Covid-19 Pandemic. International Journal Of Oral Maxillofacial Surgery. 2020; S0901-5027(20)30441-0. Doi: 10.1016/J.İjom.2020.12.002.
- [2]. Cramer Jd, Evan Mg, Johnson Bm. Mortality Associated With Tracheostomy Complications İn The United States: 2007–2016. The Laryngoscope. 2019; 129 (3): 619-26. Doi: 10.1002/Lary.27500.
- [3]. Muller Rg, Mamidala Mp, Smith Sh, Smith A, Sheyn A. Incidence, Epidemiology, And Outcomes Of Pediatric Tracheostomy İn The United States From 2000 To 2012. Otolaryngology–Head And Neck Surgery. 2019; 160(2): 332-8. Doi: 10.1177/0194599818803598.
- [4]. Altınbaş Y, Karaca T. Hemşireler Trakeostomili Hastaların Bakımını Ne Kadar Biliyor? Nitel Bir Çalışma. Balıkesir Medical Journal. 2021; 5(2): 72-78.
- [5]. Seyman, Ç. C., & Çelik, S. Ş. Trakeostomili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ve Hemşirelik Bakımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2019; 6(1), 59-64.
- [6]. Karaca, T. Nursing Care Of The Patients With Tracheostomy Trakeostomili Hastalarda Hemşirelik Bakımı. *Journal Of Human Sciences*. 2015; 12(2), 1078-1091.
- [7]. Avcı A, Çavuşoğlu E, Yılmaz M. Kalp Yetmezliği Olan Hastanın Ida Jean Orlando'nun Etkileşim Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu. *Türk J Cardiovasc Nurs*. 2022; 13(32): 180-186.
- [8]. Dündar T, Gerçek E. Hemşirelikte Etkileşim Kuramı'nın Postpartum Dönemde Kullanımı: Bir Olgu Sunumu. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2020; 36(1): 67-72.
- [9]. Özdemir, F. E., & Yılmaz, M. Diz Altı Amputasyonu Olan Hastanın Ida Jean Orlando'nun Etkileşim Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu. *Erü Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2022; 9(1), 14-22.
- [10]. Çakı, B., & Güngörmüş, Z. Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı'nın Uygulamada Kullanımına Bir Örnek: Olgu Sunumu. *Yobü Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2022; 3(3), 324-336.
- [11]. Uslu N, Bayat M, Variyenli N, Arıcan F, Hatipoğlu N. Orlando'nun Etkileşim Teorisinin Uygulamada Kullanımına Bir Örnek: Tip 1 Diyabetes Mellitus. *Yıldırım Beyazıt Univ Hemşirelik Derg*. 2016;3(1):64-70.
- [12]. Can S, Yıldırım Uy, Can Çs. Orlando'nun Hemşirelik Süreci Teorisi'nin Uygulamada Kullanımına Bir Örnek: Olgu Sunumu. *Diyabet, Obezite Ve Hipertansiyonda Hemşirelik Forumu Der Gisi*. 2019; 11 (1): 46-48
- [13]. Yekefallah L, Ashktorab T, Ghorbani A, Pazokian M, Azimian J, Samimi R. Orlando's Nursing Process Application On Anxiety Levels Of Patients Undergoing Endoscopy Examination. *Int J Epidemiol Res*. 2017;4(1):53-60.
- [14]. Woodard Td, Oplatek A, Petruzzelli Gj. Life After Total Laryngectomy: A Measure Of Long-Term Survival, Function, And Quality Of Life. *Arch Otolaryngol Head Neck Surg* 2007;133(6):526-532.
- [15]. Dooks P, Mcquestion M, Goldstein D, Molassiotis A. Experiences Of Patients With Laryngectomies As They Reintegrate Into Their Community. *Support Care Cancer* 2012; 20:489-498.

CİNSİYET DİSFORİSİNE MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIMDA HEMŞİRELERİN ROLÜ: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ CİNSİYET DİSFORİSİ BİRİMİ DENEYİMİ

***Hanife Yılmaz Abaylı¹, Mehtap Güngör Çağlar², Seray Sultan Karakoç,³ Zeynep Büyükkaraca⁴,
İlay Dalkıran⁵, Nezihe Gül⁶, Ezgi Şişman Telli⁷, Aslıhan Özlem Polat Işık⁸***

¹Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye h.hanifeyilmaz@gmail.com, Orcid:0000-0002-6870-1407

²Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com, Orcid:0009-0007-4441-8918

³Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, s.seraykarakoc@gmail.com, Orcid:0009-0003-5461-9423

⁴Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, zeynepbkaraca@gmail.com, Orcid:0009-0001-9578-4682

⁵ Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, ilay.dalkiran@gmail.com, Orcid:0009-0009-6433-2681

⁶ Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye

⁷Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye drezgisisman@gmail.com, Orcid:0000-0001-9496-991X

⁸Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, aslihan.polat@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9649-8701

ÖZET

Giriş: Cinsiyet disforisi yaşayan bireyler, doğumda atanan cinsiyet ile cinsiyet kimlikleri arasındaki uyumsuzluk nedeniyle hem psikolojik hem de fiziksel zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Multidisipliner yaklaşımlar, bu bireylerin yaşam kalitesini artırmada kritik rol oynamaktadır. Kocaeli Üniversitesi Cinsiyet Disforisi Birimi, Dünya Transgender Sağlığı Profesyonelleri Derneği (WPATH) kılavuzları doğrultusunda; psikiyatri, endokrinoloji, jinekoloji, üroloji, plastik cerrahi ve ses terapisi alanlarını entegre eden kapsamlı bir bakım modeli sunmaktadır. Bu modelde hemşireler, yalnızca tıbbi bakım sağlayıcı değil; aynı zamanda psikososyal destek, eğitim ve bakım koordinasyonunun merkezinde yer almaktadır.

Amaç: Bu çalışma, Kocaeli Üniversitesi Cinsiyet Disforisi Birimi'nde hemşirelerin cinsiyet uyum sürecindeki rollerini tanımlamak, sürecin her aşamasına olan katkılarını değerlendirmek ve bu katkılarının hasta merkezli, kapsayıcı sağlık hizmetlerine etkisini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Klinik bünyesinde yapılandırılmış değerlendirme sürecinin ardından bireyler hormon tedavisine başlanmakta ve cerrahi müdahaleler planlanmaktadır. Hemşireler, grup psikoterapilerinde koterapist olarak görev almakta; hormon enjeksiyon teknikleri, preoperatif ve postoperatif bakım, yara iyileşmesi, ağrı kontrolü ve mobilizasyon konularında eğitim vermektedir. Tele-sağlık yoluyla çevrim içi danışmanlık sağlayarak bakımın sürekliliğini desteklemektedir. Bu çalışma, hemşirelerin gözlemleri, hasta geri bildirimleri ve bakım çıktıılarının değerlendirilmesine dayanmaktadır.

Bulgular: Hemşirelerin aktif katılımı, tedaviye uyumu ve ekip ile güven ilişkisini güçlendirmiştir. Grup psikoterapisindeki katkıları psikolojik dayanıklılığı artırmış, verilen tıbbi eğitimler hormon tedavisi ve cerrahi bakım süreçlerinde bilinç düzeyini yükseltmiştir. Tele-sağlık desteği, özellikle uzak bölgelerden başvuran hastalarda bakımın kesintisiz devamını sağlamıştır.

Tartışma: Bulgular, hemşirelerin cinsiyet uyum sürecinde yalnızca tıbbi bakım değil, aynı zamanda psikososyal destek ve bakım koordinasyonu açısından da vazgeçilmez bir role sahip olduğunu göstermektedir. Uluslararası kılavuzlarda bu rollerin daha net tanımlanması, bakım kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin psikoterapi, tıbbi bakım ve eğitimdeki etkin rolü, kapsayıcı ve hasta merkezli bakım anlayışını güçlendirmektedir. Bu nedenle kılavuzlarda görev tanımlarının netleştirilmesi, alan odaklı hemşirelik eğitiminin yaygınlaştırılması ve tele-sağlık yetkinliklerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet disforisi, Hormon tedavisi, Hemşirelik, Psikoterapi, Transgender sağlık hizmetleri

THE ROLE OF NURSES IN MULTIDISCIPLINARY GENDER-AFFIRMING CARE: INSIGHTS FROM THE KOCAELİ UNIVERSITY GENDER IDENTITY CLINIC

Hanife Yılmaz Abaylı¹, Mehtap Güngör Çağlar², Seray Sultan Karakoç³, Zeynep Büyükkaraca⁴, İlay Dalkıran⁵, Nezihe Gül⁶, Ezgi Şişman Telli⁷, Aslıhan Özlem Polat Işık⁸

¹Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; h.hanifeyilmaz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6870-1407

²Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; mehtapgungorcaglar@hotmail.com, ORCID: 0009-0007-4441-8918

³Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; s.seraykarakoc@gmail.com, ORCID: 0009-0003-5461-9423

⁴Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; zeynepbkaraca@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9578-4682

⁵Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; ilay.dalkiran@gmail.com, ORCID: 0009-0009-6433-2681

⁶Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye

⁷Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; drezgisisman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9496-991X

⁸Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; aslihan.polat@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9649-8701

ABSTRACT

Introduction: Individuals experiencing gender dysphoria face significant psychological and physical challenges due to the incongruence between their sex assigned at birth and their gender identity. Multidisciplinary approaches play a pivotal role in improving quality of life in this population. The Gender Identity Clinic at Kocaeli University operates in accordance with the World Professional Association for Transgender Health (WPATH) guidelines, integrating psychiatry, endocrinology, gynecology, urology, plastic surgery, and voice therapy into a comprehensive model of care. Within this model, nurses serve not only as providers of medical care but also as central figures in psychosocial support, patient education, and care coordination.

Aim: This study aims to define the roles of nurses in the gender-affirming process at the Kocaeli University Gender Identity Clinic, to evaluate their contributions at each stage of care, and to explore the impact of these contributions on patient-centered and inclusive healthcare delivery.

Method: Following a structured clinical assessment, patients are initiated on hormone therapy and surgical interventions are planned. Nurses participate as co-therapists in group psychotherapy sessions and provide education on hormone injection techniques, pre- and postoperative care, wound management, pain control, and postoperative mobilization. They also deliver telehealth consultations to maintain continuity of care. Observations from nurses, patient feedback, and care outcomes were analyzed in this study to evaluate their role in the gender-affirming process.

Results: Active nurse involvement strengthened patient adherence to treatment and enhanced trust in the multidisciplinary team. Contributions to group psychotherapy improved patients' psychological resilience, while educational interventions increased patient competence in hormone therapy and surgical aftercare. Telehealth support ensured uninterrupted care, particularly for patients from remote regions. Cultural sensitivity and empathetic communication skills facilitated a safe and affirming healthcare environment.

Conclusion and Recommendations: Nurses' active roles in psychotherapy, medical care, and education significantly enhance patient-centered and inclusive gender-affirming care. Clearer definitions of these roles in national and international guidelines, the development of targeted training programs, and strengthening telehealth competencies are recommended strategies to improve the quality of care for transgender and gender-diverse individuals.

Keywords: Gender-affirming care, Hormone therapy, Nursing role, Psychotherapy, Transgender healthcare

GİRİŞ

Cinsiyet disforisi, bireyin doğumda atanan cinsiyeti ile deneyimlediği cinsiyet kimliği arasındaki belirgin uyumsuzluk nedeniyle yaşadığı yoğun rahatsızlık ve sıkıntı durumudur. Bu durum, bireyin hem psikolojik hem de fiziksel işlevselliğini olumsuz etkileyebilir. Epidemiyolojik çalışmalar, transgender bireylerin genel nüfus içindeki oranını Amerika Birleşik Devletleri'nde yaklaşık %0,5, Avrupa'da ise %0,6–1,1 aralığında bildirmektedir. Son yıllarda cinsiyet uyum tedavilerinin yaygınlaşması ve trans bireylerin görünürlüğünün artması, damgalamanın kısmen azalmasına ve sağlık hizmetlerine erişimin artmasına katkı sağlamıştır. Bununla birlikte, uygun destek ve müdahale sağlanmadığında depresyon, anksiyete, intihar düşünceleri ve girişimleri gibi ciddi ruh sağlığı sorunları gelişebilmektedir. Hormonal tedavi ve psikososyal desteğin, cinsiyet disforisini ve ilişkili işlev bozukluklarını azaltarak yaşam kalitesini artırdığı bilinmektedir. Multidisipliner bir bakım modeli içinde hemşireler, yalnızca tıbbi bakım sağlayıcı değil; aynı zamanda eğitim, koordinasyon ve psikososyal destek rolleri ile sürecin merkezinde yer almaktadır.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, Kocaeli Üniversitesi Cinsiyet Disforisi Birimi'nde hemşirelerin cinsiyet uyum sürecindeki rollerini ayrıntılı biçimde tanımlamak, sürecin her aşamasındaki katkılarını değerlendirmek ve bu katkıların hasta merkezli, kapsayıcı sağlık hizmetlerine etkisini ortaya koymaktır. Ayrıca, hemşirelerin grup psikoterapilerine, hasta eğitimine, cerrahi bakım süreçlerine ve tele-sağlık hizmetlerine entegrasyonunun hasta bakım kalitesine yansımalarını incelemek hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Multidisipliner Cinsiyet Disforisi Birimi, 2004 yılından bu yana Türkiye'de transgender ve cinsiyet çeşitliliğine sahip bireylere kapsamlı ve bütüncül sağlık hizmeti sunmaktadır. Birim, Dünya Transgender Sağlığı Profesyonelleri Derneği (WPATH) kılavuzları doğrultusunda psikiyatri, endokrinoloji, jinekoloji, üroloji, plastik cerrahi ve ses terapisi disiplinlerini entegre eden bir bakım modeli yürütmektedir. Klinik bünyesinde yapılandırılmış değerlendirme sürecini takiben bireyler hormon tedavisine başlamakta ve gerekli durumlarda cerrahi müdahaleler planlanmaktadır. Hemşireler, grup psikoterapilerinde koterapist olarak görev almakta; hormon enjeksiyonu, cerrahi öncesi ve sonrası bakım, yara iyileşmesi, ağrı yönetimi ve mobilizasyon gibi konularda eğitim vermektedir. Ayrıca tele-sağlık yoluyla çevrim içi danışmanlık sağlayarak bakımın

sürekliliğini desteklemektedir. Bu çalışmada, hemşirelerin süreçteki gözlemleri, hasta geri bildirimleri ve bakım çıktıları nitel olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Hemşirelerin aktif katılımı, bireylerin tedaviye uyumunu ve multidisipliner ekiple güven ilişkisini güçlendirmiştir. Grup psikoterapilerine katılımları, bireylerin psikolojik dayanıklılığını artırmış; verdikleri tıbbi eğitimler, hastaların hormon tedavisi ve cerrahi bakım süreçlerinde daha bilinçli hareket etmelerini sağlamıştır. Tele-sağlık desteği, özellikle uzak bölgelerden başvuran hastalarda bakımın kesintisiz devam etmesini kolaylaştırmıştır. Kültürel duyarlılık ve empatik iletişim becerileri, hastaların sağlık hizmetlerinden güvenle yararlanmasına katkı sağlamıştır.

TARTIŞMA

Elde edilen bulgular, hemşirelerin cinsiyet uyum sürecinde yalnızca tıbbi bakım değil, aynı zamanda psikososyal destek ve bakım koordinasyonu açısından da kilit bir rol üstlendiğini göstermektedir. Bu durum, hem bireylerin öz-yeterliklerini artırmakta hem de sağlık sistemine duyulan güveni pekiştirmektedir. Uluslararası kılavuzlarda hemşirelerin görev tanımlarının yeterince belirgin olmaması, bu katkıların görünürlüğünü sınırlasa da mevcut deneyimler, hemşirelerin multidisipliner ekipte vazgeçilmez bir bileşen olduğunu ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kocaeli Üniversitesi Cinsiyet Disforisi Birimi'nde hemşirelerin grup psikoterapisi, tıbbi bakım, cerrahi destek ve tele-sağlık alanlarındaki etkin rolleri, hasta merkezli ve kapsayıcı bakım anlayışının güçlenmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle hemşirelerin cinsiyet uyum sürecindeki rollerinin ulusal ve uluslararası kılavuzlarda açık biçimde tanımlanması, alana özgü hemşirelik eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve tele-sağlık yetkinliklerinin geliştirilmesi, transgender ve cinsiyet çeşitliliğine sahip bireylerin sağlık hizmetlerinden en yüksek düzeyde yararlanmalarını destekleyecek stratejiler olarak önerilmektedir.

KAYNAKÇA

1. Ard, K. L., & Makadon, H. J. (2011). *Improving the health care of lesbian, gay, bisexual and transgender people: Understanding and eliminating health disparities*. The Fenway Institute.
2. Coyne, C. A., Yuodsnukis, B. T., & Chen, D. (2023). Gender dysphoria: Optimizing healthcare for transgender and gender diverse youth with a multidisciplinary approach. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 19, 479–493. <https://doi.org/10.2147/NDT.S359979>
3. Deutsch, M. B. (2016). *Guidelines for the primary and gender-affirming care of transgender and gender nonbinary people* (2nd ed.). Center of Excellence for Transgender Health, UCSF. <https://transcare.ucsf.edu>

4. Dubin, S. N., Nolan, I. T., Streed, C. G., Greene, R. E., Radix, A. E., & Morrison, S. D. (2018). Transgender health care: Improving medical students' and residents' training and awareness. *Advances in Medical Education and Practice*, 9, 377–391. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S147183>
5. Meerwijk, E. L., & Sevelius, J. M. (2017). Transgender population size in the United States: A meta-regression of population-based probability samples. *American Journal of Public Health*, 107(2), e1–e8. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2016.303578>
6. Poteat, T., German, D., & Kerrigan, D. (2013). Managing uncertainty: A grounded theory of stigma in transgender health care encounters. *Social Science & Medicine*, 84, 22–29. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2013.02.019>
7. Reisner, S. L., Radix, A., & Deutsch, M. B. (2016). Integrated and gender-affirming transgender clinical care and research. *Journal of Acquired Immune Deficiency Syndromes*, 72(Suppl. 3), S235–S242. <https://doi.org/10.1097/QAI.0000000000001088>
8. Routh, D. L., & Witten, T. M. (2022). Registered nurses as optimizers of gender-affirming care within a multidisciplinary team. *Clinical Nursing Research*, 31(1), 3–10. <https://doi.org/10.1891/CRNR-D-20-00005>
9. Russell, S. T., Pollitt, A. M., Li, G., & Grossman, A. H. (2018). Chosen name use is linked to reduced depressive symptoms, suicidal ideation, and suicidal behavior among transgender youth. *Journal of Adolescent Health*, 63(4), 503–505. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2018.02.003>
10. The Trevor Project. (2019). *National Survey on LGBTQ Youth Mental Health*. <https://www.thetrevorproject.org>
11. World Professional Association for Transgender Health. (2022). Standards of care for the health of transgender and gender diverse people, version 8. *International Journal of Transgender Health*, 23(Suppl. 1), S1–S259. <https://doi.org/10.1080/26895269.2022.2100644>

CİNSİYET DİSFORİSİNDE GRUP PSİKOTERAPİSİNE HEMŞİRELERİN KATKISI: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ DENEYİMİ

Hanife Yılmaz Abaylı¹, Mehtap Güngör Çağlar², Seray Sultan Karakoç³, Zeynep Büyükkaraca⁴, İlay Dalkıran⁵, Nezihe Gül⁶, Ezgi Şişman Telli⁷, Aslıhan Özlem Polat Işık⁸

¹Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye h.hanifeyilmaz@gmail.com, Orcid:0000-0002-6870-1407

²Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com, Orcid:0009-0007-4441-8918

³Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, s.seraykarakoc@gmail.com, Orcid:0009-0003-5461-9423

⁴Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, zeynepbkaraca@gmail.com, Orcid:0009-0001-9578-4682

⁵ Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, ilay.dalkiran@gmail.com, Orcid:0009-0009-6433-2681

⁶ Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye

⁷Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye drezgisisman@gmail.com, Orcid:0000-0001-9496-991X

⁸Kocaeli Üniversitesi, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İzmit, Kocaeli, Türkiye, aslihan.polat@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9649-8701

ÖZET

Giriş: Grup psikoterapisi, cinsiyet hoşnutsuzluğu yaşayan bireyler için önemli bir müdahale olup, yapılandırılmış bir ortamda kendini keşfetme imkânı ve akran desteği sağlamaktadır. Cinsiyet çeşitliliğine yönelik toplumsal kabulün sınırlı olduğu ülkelerde, trans bireyler güvenli alanlara ve yeterli sosyal desteğe erişimde güçlükler yaşamaktadır. Grup psikoterapisi, bu zorlukları ele alırken, hemşireler de koterapist olarak sürece aktif katılım sağlamakta, cinsiyet uyum sürecinde tıbbi bilgi, eğitim ve psikososyal destek sağlayarak önemli bir rol üstlenmektedir.

Amaç: Bu çalışma, cinsiyet hoşnutsuzluğu yaşayan bireylere yönelik grup psikoterapisinin yapısını, terapötik etkileşimlerini ve sağladığı faydaları değerlendirerek, hemşirelerin tıbbi rehberlik, eğitim ve psikososyal destek sağlama süreçlerindeki rollerini araştırmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Her biri 15 katılımcıdan oluşan açık nitelikteki iki ayrı grup ile her ay psikoterapi oturumları düzenlenmiştir. Her biri 90 dakika süren oturumlarda, cinsiyet kimliği, uyum sürecinin aşamaları, tıbbi müdahaleler, yasal süreçler ve psikososyal zorluklar ele alınmıştır. Psikiyatri hekimi tarafından yönetilen gruplarda hemşireler de koterapist olarak grupların yürütülmesine katkıda bulunmuşlardır. Psikososyal desteğin yanı sıra hormon tedavisi, enjeksiyon teknikleri ile preoperatif ve postoperatif bakım konularında da eğitim vermişlerdir. Veriler; nitel veri toplama yöntemleri ile her bir katılımcı için iki yıllık takip sürecinin sonundaki geri bildirimleri ve oturum gözlemleri yoluyla toplanmıştır.

Bulgular: Grup psikoterapisi, bireylerin güvenli bir ortamda cinsiyet kimliklerine dair gerçek yaşam deneyimini yaşamalarına olanak sağlamıştır. Temel terapötik faktörler arasında ortak deneyimler ve kişilerarası öğrenme öne çıkmıştır. Katılımcılar, ayrımcılık ve sosyal izolasyonla baş etme

stratejilerini paylaşarak dayanıklılık geliştirmiştir. İçselleştirilmiş transfobi ele alınarak öz-kabul süreci desteklenmiştir. Hemşireler, tıbbi eğitim sağlayarak fiziksel ve psikolojik bakım arasındaki köprüyü kurmuş ve genel iyi oluşu desteklemiştir. Ayrıca, bireysel sağlık takibini sağlayarak hormon tedavisine uyumu değerlendirmiş ve psikolojik kriz anlarında ilk müdahaleyi gerçekleştirmişlerdir. Aile içi iletişim ve destek mekanizmalarını güçlendirmek için rehberlik sunarak, katılımcıların sosyal uyum süreçlerine de katkıda bulunmuşlardır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin aktif katılımıyla yürütülen grup psikoterapisi, cinsiyet hoşnutsuzluğu yaşayan bireyler için etkili bir müdahale olup, dayanıklılığı, öz-farkındalığı ve psikososyal desteği artırırken damgalanmayı azaltmaktadır. Gelecek araştırmalar, hemşirelerin cinsiyet uyum sürecine yönelik ruh sağlığı hizmetlerine entegrasyonuna dair uzun vadeli sonuçları ve stratejileri incelemelidir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet disforisi, Grup psikoterapisi, Hormon tedavisi, Hemşirelik bakımı, Transgender sağlığı

THE CONTRIBUTION OF NURSES TO GROUP PSYCHOTHERAPY IN GENDER DYSPHORIA: THE EXPERIENCE OF KOCAELI UNIVERSITY

Hanife Yılmaz Abaylı¹, Mehtap Güngör Çağlar², Seray Sultan Karakoç³, Zeynep Büyükkaraca⁴, İlay Dalkıran⁵, Nezihe Gül⁶, Ezgi Şişman Telli⁷, Aslıhan Özlem Polat Işık⁸

¹Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; h.hanifeyilmaz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6870-1407

²Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; mehtapgunorcaglar@hotmail.com, ORCID: 0009-0007-4441-8918

³Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; s.seraykarakoc@gmail.com, ORCID: 0009-0003-5461-9423

⁴Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; zeynepbkaraca@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9578-4682

⁵Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; ilay.dalkiran@gmail.com, ORCID: 0009-0009-6433-2681

⁶Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye

⁷Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; drezgisisman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9496-991X

⁸Kocaeli University, Department of Psychiatry, İzmit, Kocaeli, Türkiye; aslihan.polat@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9649-8701

ABSTRACT

Introduction: Group psychotherapy is a fundamental intervention for individuals experiencing gender dysphoria, offering a structured environment for self-exploration and peer support. In societies where gender diversity faces limited social acceptance, transgender individuals often encounter significant barriers in accessing safe spaces and adequate social support. Group psychotherapy not only addresses these challenges but also incorporates the contributions of nurses as co-therapists, who play a critical role in the gender transition process by providing medical guidance, education, and psychosocial support.

Objective: This study aims to examine the structure, therapeutic interactions, and benefits of group psychotherapy for individuals with gender dysphoria, with a particular focus on the role of nurses in delivering medical education, guidance, and psychosocial support within this framework.

Method: This study employed a qualitative research design. Two open-group psychotherapy sessions were conducted monthly, each comprising 15 participants at various stages of their transition. The 90-minute sessions addressed topics such as gender identity, transition milestones, medical interventions, legal aspects, and psychosocial challenges. The groups were facilitated by a psychiatrist, with nurses actively participating as co-therapists. In addition to providing psychosocial support, nurses delivered education on hormone therapy, self-injection techniques, and perioperative care. Data were collected through qualitative methods, including session observations and participant feedback obtained at the conclusion of a two-year follow-up period.

Results: The group psychotherapy setting provided a safe space for participants to explore and articulate their gender identity within a supportive environment. Key therapeutic factors included shared experiences, emotional validation, and interpersonal learning. Participants developed resilience by exchanging coping strategies for discrimination and social isolation, while addressing internalized transphobia fostered self-acceptance. Nurses played an integral role in bridging physical and psychological healthcare by offering medical education and support. Additionally, they monitored individual health status, assessed adherence to hormone therapy, and provided immediate interventions in psychological crisis situations. Furthermore, by facilitating family communication and reinforcing social support mechanisms, they contributed to participants' overall psychosocial adaptation.

Conclusion: Group psychotherapy, with the active involvement of nurses, constitutes an effective intervention for individuals experiencing gender dysphoria. It enhances psychological resilience, self-awareness, and social support while mitigating stigma. Future research should focus on the long-term outcomes of such interventions and explore strategies for integrating nurses into gender-affirming mental healthcare services in diverse cultural contexts.

Keywords: Gender-affirming care, Group psychotherapy, Hormone therapy, Nursing role, Transgender healthcare

GİRİŞ

Cinsiyet disforisi; bir kişinin doğumda atanan cinsiyeti ile cinsiyet kimliği arasındaki uyumsuzluğun yol açtığı sıkıntıyı ifade eder. Bu durumu yaşayan bireyler; maruz kaldıkları toplumsal damgalama, ayrımcılık ve sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar gibi olumsuz deneyimler nedeniyle sıklıkla ruh sağlığına dair sorunlar yaşayabilmektedirler. Başta depresyon ve anksiyete olmak üzere psikiyatrik eş tanılar oldukça sık görülmektedir. Bu ruhsal zorluklar intihar düşünceleri ve girişimlerinin de bu grupta genel popülasyona kıyasla sık görülmesini beraberinde getirmekte olup; ayrımcılığa uğramanın intihar düşüncesini yordadığı bildirilmiştir. Bu riskler ve psikososyal sorunlar göz önüne alındığında, cinsiyet disforisi yaşayan bireyler için kapsamlı bir ruh sağlığı desteği kritiktir. Bu ruh sağlığı desteği kapsamında grup psikoterapisi, cinsiyet disforisi yaşayan bireyler için yapılandırılmış bir ortamda kendini keşfetme, akran desteği alabilme ve sosyal izolasyonu azaltma açısından faydalı bir müdahale yöntemidir. 2023 yılında yapılan bir çalışmada 12 oturumluk grup psikoterapisi seansları sonrasında katılımcıların duygularını paylaşmaya daha açık hale geldikleri, hissedilen sosyal bariyerlerin azaldığı ve anksiyete düzeylerinin düştüğü saptanmıştır. Yine 2020 yılında Zimmerman ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin kapsamlı değerlendirmeler yaparak, bakım koordinasyonu ve sağlık eğitimi sağlama yoluyla trans bireylerin tıbbi ve psikososyal ihtiyaçlarını optimize ettikleri vurgulanmıştır.

Dünya genelinde ve ülkemizde cinsiyet disforisi yaşayan bireylere yönelik psikososyal destek hizmetleri gelişerek artış göstermektedir. Bu bağlamda, Kocaeli Üniversitesi'nde multidisipliner bir ekip tarafından yürütülen cinsiyet uyum sürecine dair hizmetler, grup psikoterapisiyle paralel bir şekilde uzun yıllardır sürdürülmektedir. İki yıl süren cinsiyet uyum süreçleri boyunca 18 ila 46 yaş aralığındaki yetişkin bireyler aylık grup psikoterapisi oturumlarına katılmış; bu oturumlar bir psikiyatrist tarafından yönetilirken deneyimli bir psikiyatri hemşiresi de koterapist olarak ekipte yer almıştır.

Cinsiyet disforisine multidisipliner yaklaşımda; hemşireler her aşamaya dahil olarak kapsamlı ve sürekli bakımın sağlanmasında rol oynarlar. Amerikan Hemşireler Birliği'nin bildirisinde de hemşirelerin, cinsiyet çeşitliliğine sahip bireylere bakım sunumunda sürecin her adımına entegre olması gerektiği vurgulanmaktadır. Hemşireler sağlık sisteminde genellikle hastalarla en fazla zaman geçiren profesyoneller olup, hastaların güvenini kazanma ve onlara ihtiyaç duydukları bilgiyi sağlama konusunda özel bir konuma sahiptirler. Ancak hemşirelerin transgender bireylerin bakımında, özellikle de psikoterapi alanındaki rolleri literatürde sınırlı olarak ele alınmıştır. Kocaeli Üniversitesi'ndeki bu deneyim, hemşirelik bakımının klinik etkisini doğrudan gözlemlene olanağı sunmuş ve hemşirelerin grup terapisindeki etkisinin anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Bu çalışmada,

grup psikoterapi programından elde edilen nitel gözlemlere dayalı olarak hemşirelerin rolü incelenecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Kocaeli Üniversitesi'nde cinsiyet disforisi tanılı bireylere yönelik yürütülen grup psikoterapisi uygulamalarından elde edilen deneyimler temelinde hemşirelerin grup psikoterapisindeki rollerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Cinsiyet disforisi tanısı almış olan, 18-46 yaş aralığında, her biri 12 katılımcıdan oluşan üç ayrı grup ile her ay gerçekleştirilen, destekleyici nitelikte ve 90 dakika süren; cinsiyet kimliği, uyum sürecinin aşamaları, tıbbi müdahaleler, yasal süreçler ve psikososyal zorlukların ele alındığı grup psikoterapi oturumlarındaki her bir katılımcı için oturum sırasındaki doğrudan gözlemler, iki yıllık takip sürecinin sonundaki geri bildirimleri ve oturum sonrası ekip değerlendirme notları değerlendirilmiştir. Psikiyatri hekimi tarafından yönetilen gruplarda uzman psikiyatri hemşireleri de koterapist olarak görev almıştır. Hemşireler, psikososyal desteğin yanı sıra hormon tedavisi, enjeksiyon teknikleri ile preoperatif ve postoperatif bakım konularında da eğitim vermiştir.

BULGULAR

1. Tıbbi Bilgilendirme

Grup psikoterapisi oturumları sırasında hemşirenin üstlendiği en belirgin rollerden biri, tıbbi konularda bilgilendirici bir kaynak kişi olmasıdır. Hemşire; özellikle katılımcıların, cinsiyet uyum sürecinin bireysel tıbbi uygulamaları hakkındaki (hormon uygulamaları, cerrahi sonrası bakım, üreme sağlığı, yan etkiler vb.) sorularına anlaşılır biçimde örneklerle açıklamalarda bulunmuş ve katılımcıların kendi tecrübe ve zorluklarını paylaşmaları konusunda cesaretlendirici bir rol üstlenmiştir.

Hemşirenin tıbbi konularda bilgilendirici bir rol üstlenmesi, katılımcıların sağlık okuryazarlığını ve sağlık hizmetlerinden faydalanabilme kapasitelerini arttırmış ve sağlıklarına dair kararları kendilerine daha güvenli bir şekilde almalarına zemin hazırlamıştır.

2. Psikoeğitim

Hemşire, grup psikoterapisi oturumlarında genel tıbbi bilgilerin yanı sıra psikoeğitimsel içerik sunmada da aktif rol almıştır. Oturumlarda cinsiyet disforisi yaşayan bireylerin ruh sağlığını

destekleyici bilgi ve beceriler kazandırılmaya çalışılmıştır. Stresle başa çıkma, öz şefkat ve kabul gibi konularda yönlendirmeli grup tartışmaları gerçekleştirilmiştir.

3. Psikososyal Destek

Hem grup psikoterapileri dışındaki bakım koordinasyonunda hem de grup oturumlarında kendi süreçleriyle ilgilenerek onları tanıyan, yargılayıcı bir tutumda olmayan ve kapsayan bir tutum sergileyen grup hemşireleri güvenli bir ortam oluşmasına yardımcı olmuştur. Yalnızca grupta değil, grup dışında da bakım koordinasyonu ve gerekli durumlarda online görüşmeler yapan hemşireler güven ve süreklilik duygusunun oluşmasına önemli katkılarda bulunmuş, özellikle başlangıçtaki alışma sürecini kolaylaştırdıkları gözlenmiştir. Yapılan yurtdışı çalışmalarda ortaya koyulan hemşirelerin transgender bireylerle güvene dayalı ilişkiler kurarak bakım sonuçlarını iyileştirdiğine dair veriler, üniversitemizdeki gruplarda da benzer şekilde gözlemlenmiştir.

4. Kriz Müdahalesi

Depresyon, anksiyete ve suicidal düşüncelerin sıklıkla görüldüğü transgender bireylerin takibinde özellikle akut hadiselerde hemşirelerin varlığı büyük bir avantaj sağlamıştır. Hemşire, hem kriz anında bire bir müdahale edebilmiş hem de kriz sonrasında ilgili kişiyi sağlık sisteminde doğru yere (örneğin acil servise veya psikiyatri polikliniğine) yönlendirmeye yardımcı olmuştur.

5. Bakım Koordinasyonu

Cinsiyet uyum süreci, psikiyatri, endokrinoloji, cerrahi, sosyal hizmetler gibi pek çok disiplini içeren karmaşık bir yolculuktur. Grup terapisinin yürütüldüğü program dahilinde hemşire; katılımcıların bu çok boyutlu bakım süreçlerini takip eden, koordine eden ve kolaylaştıran kişi konumunda olmuştur. Hemşireler ayrıca grup üyelerinin ihtiyaçlarına göre kurum dışı kaynaklara yönlendirmeler de yapmıştır. Örneğin istihdam sorunu yaşayan katılımcıları sosyal hizmetlere, hukuki desteğe ihtiyaç duyanları ilgili STK'lara yönlendirmek için gerekli koordinasyonu sağlamıştır. Bu şekilde hemşire, grup içi süreç ile dış dünyadaki bakım unsurları arasında da bir köprü işlevi görmüştür.

6. Aile İçi İletişim ve Destek

Hemşireler, katılımcıların aileleriyle iletişim kurarak, cinsiyet uyum süreci hakkında bilgilendirme yapmış ve aile içi destek mekanizmalarının güçlendirilmesine katkı sağlamışlardır. Bu durum, katılımcıların sosyal uyum süreçlerine olumlu yansımıştır.

TARTIŞMA

Kocaeli Üniversitesi'nde yürütülen cinsiyet disforisi grup psikoterapisi uygulamasından elde edilen bulgular, hemşirelerin bu alanda çok boyutlu ve önemli roller üstlendiğini göstermektedir. Hemşirenin tıbbi bilgilendirme, psikoeğitim, psikososyal destek, kriz müdahalesi ve bakım koordinasyonu alanlarındaki etkinliği, katılımcıların hem bilgisini hem de iyi oluş hâlini olumlu yönde etkilemiştir. Bu bulgular, uluslararası literatürde bildirilen hemşire katkılarıyla büyük ölçüde paralellik sergilemektedir. Gözlemlerimizde hemşirenin bir eğitici rolü ile hem tıbbi hem de psikososyal konularda grup üyelerini bilinçlendirdiği görüldü. Bu gözlem, Zimmerman ve arkadaşlarının (2020) yaptığı çalışmada vurguladığı şekilde, hemşirelerin trans bireylerin bakımında sağlık eğitimi ve danışmanlık sağlayarak önemli bir boşluğu doldurduğu bulgusuyla tutarlıdır. Literatürde, hemşirelerin cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konularında yetersiz eğitim aldığı, bu nedenle bakım sunarken zorlanabildiği bildirilmektedir. Ziegler ve arkadaşlarının (2021) çalışmasında, trans bireylere bakım veren hemşirelerin en büyük güçlüğüne bilgi eksikliği olduğu, ancak uygun hizmet içi eğitim ve mentorluk ile bu konuda yetkinlik kazanabildikleri vurgulanmıştır. Kriz müdahalesi alanında, gözlemlerimiz hemşire varlığının grup psikoterapisinin güvenliğini arttırdığını işaret etmektedir. Literatürde trans bireylerin sağlık hizmetlerinde yaşadığı sorunlar arasında koordinasyon eksikliği, bilgisizlik ve güvensizlik öne çıkmaktadır. Hemşirelerin grup psikoterapisindeki rolü tam da bu boşlukları doldurmaya yöneliktir: Koordinasyonu sağlamak, bilgi vermek ve güven tesis etmek.

Tek bir merkeze dair derinlemesine nitel analiz yoluyla elde edilen bu bulguların, sınırlı sayıda birey ile öznel gözlem veri ve geri bildirimlere dayanması kısıtlılıkları olarak değerlendirilebilir. Hemşire müdahalelerinin ölçek skorlarındaki değişimlere dayandırılarak nesnel sonuçlara etkisini inceleyen nicel çalışmaların artırılması bu alanda daha net bilgilerin edinilmesinde yararlı olacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelerin aktif katılımıyla yürütülen grup psikoterapisi; cinsiyet disforisi yaşayan bireyler için etkili bir müdahale olup, dayanıklılığı, öz farkındalığı ve psikososyal desteği artırırken damgalanmayı azaltmaktadır. Cinsiyet disforisine multidisipliner yaklaşımın pek çok aşamasında koordinasyon rolünü üstlenen ve bireylerin sorunları ve ihtiyaçlarını oldukça iyi bilen hemşirelerin psikoterapi grubunda koterapist rolü ile bulunması kişilerin sağlık hizmetlerinin pek çok aşamasında olduğu gibi, grup psikoterapisinden de daha fazla faydalanabilmesine olanak sağlamıştır. Gelecek araştırmalarda, hemşirelerin cinsiyet uyum sürecine yönelik ruh sağlığı hizmetlerine entegrasyonuna dair uzun vadeli sonuçların ve stratejilerin incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

1. American Nurses Association Ethics Advisory Board. (2018). *ANA Position Statement: Nursing Advocacy for LGBTQ+ Populations*. Online Journal of Issues in Nursing, 24(1), Manuscript 1.
2. Coleman, E., Bockting, W., Botzer, M., Cohen-Kettenis, P., DeCuypere, G., Feldman, J., ... & Meyer, W. J. (2012). *Standards of care for the health of transsexual, transgender, and gender-nonconforming people, version 7*. International Journal of Transgenderism, 13(4), 165–232.
3. Craig, S. L., Eaton, A. D., Leung, V. W., Iacono, G., Pang, N., Dillon, F., ... & Dobinson, C. (2021). *Efficacy of affirmative cognitive behavioural group therapy for sexual and gender minority adolescents and young adults in community settings in Ontario, Canada*. BMC Psychology, 9(94), 1–14. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00570-2>
4. Heck, N. C. (2017). *Group psychotherapy with transgender and gender nonconforming adults: Evidence-based practice applications*. Psychiatric Clinics of North America, 40(1), 157–175. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2016.11.005>
5. Özgen, M. H., De Vos, C. M., Yağmur, Ö., & Sevelius, J. (2024). *Online group psychotherapy to increase self-acceptance and reduce shame among transgender migrants: An observational report*. Türk Psikiyatri Dergisi, 35(1), 8–13.
6. Poteat, T., German, D., & Kerrigan, D. (2013). *Managing uncertainty: a grounded theory of stigma in transgender health care encounters*. Social Science & Medicine, 84, 22–29. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2013.02.019>
7. Routh, D. L., & Witten, T. M. (2022). *Registered Nurses as Optimizers of Gender-Affirming Care Within a Multidisciplinary Team*. Clinical Nursing Research, 31(1), 3–10. <https://doi.org/10.1891/CRNR-D-20-00005>
8. Zimmerman, A. R., Missel, Z. C., Bauman, L. A. M., & Gonzalez, C. A. (2020). *Registered nurses as optimizers of gender-affirming care within a transgender and intersex specialty care clinic*. Creative Nursing, 26(2), 125–131. <https://doi.org/10.1891/1078-4535.26.2.125>

ÖFKE KONTROLÜ

Sabri Toğluk¹

¹Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diyaliz Programı, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-5504-8058

Öfke kısa bir deliliktir. Hiçbir salgın hastalık insanlığa bu kadar pahalıya mal olmamıştır (Seneca).

ÖZET

Giriş-Amaç: Öfkeli olma duygusu durdurulamaz ancak öfkeli olduğumuzda nasıl davranılması gerektiği öğrenilebilir. Öfkeyi doğru ifade etme becerisi kazanmaya “öfke kontrolü” denir. Burada amaç; saldırganlıktan uzak, şiddet içermeyen, kişinin kendisine ve çevresindekilere zarar vermeyecek şekilde duygusunu ifade etme becerisini kazanmasıdır [1]. Öfkeyi ifade etmenin üç şekilde görüldüğü belirtilmiştir. Bunlardan ilki öfkeyi kendi içinde yönlendirmek, ikincisi öfkeyi dışa doğru yönlendirmek ve son olarak öfkeyi kontrol etmektir. Öfke, insanların kontrol etmeyi zor bulduğu duyguların başında gelir. Yakın yıllardan itibaren kontrolsüz öfkeye sahip olan bireylerin sayısı artmıştır. Günümüzde insanların öfke problemleri olması birçok kişiye göre normal denilebilecek bir durumdur fakat öfke problemleri normalleştirilmesi gerekmeyen bir olaydır. Dünyada suç oranının artma sebeplerinden biri de başlıca öfke kontrolü olmayan insanlardır. Öfke problemleri arttıkça aile içi şiddet gibi ağır suçlar da doğru orantılı olarak artacaktır. Bireylere öfke kontrolünü sağlarken profesyonel yöntemler kullanılmalı ve sonuçları gözlemlenip öfke kontrolü olan bireyler yetiştirilmelidir [2]. Öfke azaltma ya da kontrol etme hedefiyle hazırlanan programlar incelendiğinde genellikle öfkenin emosyonel, davranışsal ve bilişsel bileşenleri, öfke tetikleyicileri, mantıksız düşüncelerin ele alındığı ve öfke yönetimi için relaksasyon, atılganlık, kendini yönetme, problem çözme gibi bilişsel ve davranışsal yöntemlere yer verildiği izlenmektedir [3]. Bu araştırmanın amacı geleneksel derleme yöntemiyle literatürde öfke kontrolünü incelemektir.

Yöntem: Bu geleneksel derlemede “öfke”, “öfke kontrolü”, “anger” ve “anger management” kelimeleri ile PubMed, Google Scholar ve Science Direct arama motorları ile literatür taranmıştır.

Bulgular: Literatürde çoğunlukla öfke kontrolü programları örneklem olarak lise-üniversite öğrencileri, suçlular, hemşireler, polisler, hastalar ve sürücüler ile gerçekleştirilmiştir. Öfke kontrolü için kullanılan en yaygın ve en etkili terapi yöntemi Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) dir. Ayrıca diyalektik davranış terapisi, kısa süreli çözüm odaklı yaklaşım, psikodrama, gevşeme egzersizleri, psikoeğitim programları da kullanılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireler insanlara en zor anlarında hizmet veren meslek gruplarından ve bu anlarda gerek hemşire gerek bireylerde öfke duygusu sık yaşanmaktadır. Hemşirelerin lisans-lisansüstü eğitimleri ve hizmet içi eğitimlerinde öfke kontrolü eğitimlerinin olması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öfke, Öfke kontrolü, Psikiyatri hemşireliği

ANGER MANAGEMENT

Sabri Tođluk¹

¹Siirt University, Vocational School of Health Services, Dialysis Program, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-5504-8058

Anger is a short madness. No epidemic has ever cost humanity so much (Seneca).

ABSTRACT

Introduction and Aim: The feeling of being angry cannot be stopped, but we can learn how to behave when we are angry. Gaining the ability to express anger correctly is called “anger control.” The aim here is to gain the ability to express one's emotions in a way that is free from aggression and non-violent and does not harm oneself or those around one [1]. It is stated that expressing anger can be done in three ways. The first is to direct anger within oneself, the second is to direct anger outward, and the last is to control anger. Anger is one of the emotions that people find difficult to control. In recent years, the number of individuals with uncontrolled anger has increased. Nowadays, it is considered normal for many people to have anger problems, but anger problems do not need to be normalized. One of the main reasons for the increase in crime in the world is people who have no anger management. As anger problems increase, serious crimes such as domestic violence will increase in direct proportion. Professional methods should be used while providing anger control to individuals, and the results should be observed, and individuals with anger control should be raised [2]. When the programs prepared with the aim of reducing or controlling anger are examined, it is observed that emotional, behavioral and cognitive components of anger, anger triggers, and irrational thoughts are addressed, and cognitive and behavioral methods such as relaxation, assertiveness, self-management, problem-solving are included for anger management [3]. This study examines anger control in the literature using the traditional review method.

Methods: In this traditional review, the words “anger,” “anger control,” “anger” and “anger management” were searched in PubMed, Google Scholar and Science Direct search engines.

Results: In the literature, anger management programs were mainly conducted with high school-university students, criminals, nurses, police officers, patients and drivers as samples. The most common and effective therapy method used for anger management is Cognitive Behavioral Therapy (CBT). Dialectical behavior therapy, short-term solution-focused approach, psychodrama, relaxation exercises, psychoeducation programs are also used.

Conclusion and Recommendations: Nursing is one of the professional groups that serve people in their most difficult moments, and in these moments, both nurses and individuals frequently

experience feelings of anger. It may be recommended that anger control training be provided in undergraduate and graduate education and in-service training for nurses.

Key Words: Anger, Anger management, Psychiatric nursing

References:

1. Beyazaslan T, Tanrıverdi D. Öfke kontrolü ve kontrolsüzlüğü. e - Sağlık Hemşirelik Dergisi. 2014;1(2):14-23.
2. Taş G, Cangüven HD, Taş H. Biz mi öfkemizi yoksa öfkemiz mi bizi kontrol ediyor? (Tarsus Örneği). İçel Dergisi. 2024;4(2):76-85
3. Toğluk S, Kavak Budak F. The effect of cognitive behavioral therapy-based psychoeducation on anger management and death anxiety in individuals receiving chemotherapy: a randomized controlled trial. OMEGA - Journal of Death and Dying. 2024. Doi: 10.1177/00302228241237279 (Yayın No: 9081714).

INTRODUCTION

Anger is a negative emotion, which is the global and natural response of a person when he/she thinks that he/she has been wronged when he/she is prevented when he/she cannot reach his/her goals. However, it also has a protective quality that prepares individuals for difficult and dangerous situations. Although it is a natural emotion, the degree, control and type of display of anger are determinants in the individual's psychology and adaptation to the environment [3]. In recent years, the number of individuals with uncontrolled anger has increased. Nowadays, it is normal for many people to have anger problems, but anger problems should not be normalized. One of the main reasons for the increase in the crime rate in the world is people without anger management. As anger problems increase, serious crimes such as domestic violence will increase in direct proportion. In order to solve anger problems radically, anger control treatments should be started from childhood and the treatment of the individual who cannot control himself/herself until the end of adolescence should be terminated with this problem corrected. The methods to control anger should be instilled in individuals, the results should be observed, and individuals with anger control should be raised. The biggest reason for hearing violent tendencies or insulting words at an early age in children is that they have parents who do not have anger control or the people in the environment where they grow up cannot control their anger [2]. Spielberger et al. stated that expressing anger is seen in three ways. The first is to direct anger internally, the second is to direct anger outward, and the last is to control anger. Anger is one of the emotions that people find difficult to control. The methods commonly used in anger management training programs are recognizing anger and its causes, recognizing the symptoms of anger, physical and emotional symptoms of anger, problem-solving, better communication, and using humor [4]. When the programs prepared with the aim of reducing or controlling anger are examined, it is observed that emotional, behavioral and cognitive components of anger, anger triggers, and irrational thoughts are addressed, and cognitive and behavioral methods such as relaxation, assertiveness, self-management, problem-solving are included for anger management [3].

OBJECTIVE

This study examines anger management in the literature using the traditional review method.

1. Anger

Anger consists of emotional, physiological, cognitive and behavioral components, which do not function separately. Emotionally, anger is defined as a state of mind ranging from moderate anger and irritability to intense anger and resentment. Physiologically, anger involves increased muscle tension, release of the hormone adrenaline and stimulation of the sympathetic nervous system, including fight-flight responses. Cognitively, it involves biased information processing processes consisting of

images and attributions: exaggerated misunderstanding, aggression towards oneself or the environment, revenge, shame, externalization, underestimation or exaggeration of sources of anger, overgeneralization and stigmatization. Anger is also related to motivation, activation and response to events. In other words, anger is an experiential phenomenon but does not operate independently of behavior [5].

Anger is a mostly learned emotion subjectively experienced and publicly displayed by someone living in a particular culture. Anger is an organized script that is partly innate but learned mainly by modeling from family, school, religious education or television. According to this social constructivist perspective, people learn when and what to be angry about and how to behave when they are angry from the social environment in which they grow up [1]. According to Beck, emotional reactions change according to the way of perceiving, recognizing and interpreting the events encountered. Human beings have four basic emotions: Sadness, joy, depression and anger. Anger is the emotional response that helps the person to perceive the existing danger and to mobilize the person to eliminate the danger [6].

2. Symptoms of Anger

Intense and uncontrolled anger can have adverse effects on an individual's mental health, interpersonal relationships and social cohesion [7]. Therefore, correctly identifying the symptoms of anger is a critical step for the healthy management of this emotion. Symptoms of anger occur at psychological, physiological and behavioral levels.

2.1. Psychological Symptoms: Anger may cause distortions in the thought system by affecting the individual's cognitive processes. In this context, the following psychological symptoms are prominent: Thought distortions, impaired perception of justice, focusing problems and loss of self-control [8].

2.2. Physiological Symptoms: Anger causes various physiological changes in the body through the central and autonomic nervous systems. These changes include the following: Increased heart rate, blood pressure, muscle tension, rapid and irregular breathing, and sweating.

2.3. Behavioral Symptoms: Anger can change an individual's behavioral responses and increase aggression and impulsive behaviors. Commonly observed symptoms in this context are as follows: Verbal aggression, physical aggression, avoidance behaviors and communication breakdown [9].

3. Causes of Anger

The nature of anger has been analyzed within the framework of different theories. Cognitive appraisal theory emphasizes that anger is based on cognitive processes, while biological theories focus on

neurological bases. Social learning theory and the General Aggression Model explain the role of environmental and social factors on anger. Today, holistic approaches to understanding the complex nature of anger are increasingly accepted.

3.1. Anger is More Common in People

Individuals with More Frequent Anger Anger is affected by the psychological and environmental factors of the individual. According to research, the groups in which anger is more common are as follows:

- Impulsivity and Low Self-Control: Anger can be experienced more frequently and intensely in individuals with poor impulse control.
- Individuals with Traumatic Past: Individuals with childhood traumas or experiences of violence may have higher levels of anger.
- Individuals with Depressive and Anxiety Disorders: Anger is associated with psychopathological disorders and is observed more frequently in individuals with depression and anxiety disorders.
- Individuals with Temperamentally Irritable and Competitive: Individuals with Type A personality structure are more prone to anger outbursts due to their competitive and aggressive attitudes [10].

3.2. Occupations where anger is more common

Some occupational groups are more at risk for anger management due to high-stress levels and challenging working conditions. According to the literature, the occupational groups in which anger is more common are as follows:

- Health Professionals: Doctors, nurses and other healthcare workers may experience high stress and anger levels due to intense workload and interaction with patients and their relatives [11].
- Police and Military Personnel: Security forces are at high risk of anger due to constant threat perception, intense working hours and exposure to traumatic events.
- Teachers: The education sector can lead to high levels of anger among teachers due to student-parent pressure, conflicts with the administration and heavy workload.

Customer Representatives and Service Sector Workers: Constant customer communication, high expectations, and low job satisfaction can increase anger in these occupational groups [12].

- Transportation Sector Employees (Drivers, Pilots, etc.): Stress in traffic, long working hours and problems with passengers can make anger management difficult.

Anger varies depending on individual differences and occupational conditions. Impulsivity, low self-control and a traumatic past may make individuals more prone to anger. In contrast, individuals working in the health, security and service sectors may experience more anger due to occupational stress [11].

4. Anger Expression Styles

Anger is a complex emotion that individuals can express in different ways. How anger is expressed is related to the individual's personality traits, social environment and learned behaviors. In general, anger expression styles are analyzed under three main headings: expressing anger, internalizing anger and anger control [4]. Anger expression styles are important factors that directly affect an individual's relationships with his/her environment and mental health. While expressing anger can lead to uncontrolled aggressive behaviors, bottling up anger can cause psychological problems.

On the other hand, anger control enables the individual to perform healthy anger management by using emotion regulation skills. Cultural and individual differences also shape the way anger is expressed. In this context, anger management training and psychotherapy interventions can play an important role in helping individuals develop healthy anger expression styles [7].

5. Anger Management

The feeling of being angry cannot be stopped, but we can learn how to behave when we are angry. Gaining the ability to express anger correctly is called “anger control.” The aim here is to gain the ability to express one's emotions in a non-violent way that is free of aggression and does not harm oneself or those around one [1]. The first step is to prevent anger from being turned into action for anger control. For this, the problem should be postponed, and the environment should be left by apologizing. In other words, the individual should be able to say, 'I am furious right now, so I should not decide on this issue' and give himself time to think correctly [13]. It is known that different people have different opinions. For this reason, it is necessary to be cold-blooded in criticism. Any misunderstanding can be explained politely. Also, these comments can be clues about unexplored aspects. One should examine the accusations and draw logical conclusions [14]. In order to calm down, one should move to a quiet environment, sit somewhere, close one's eyes, and try to breathe correctly and sincerely. Afterward, positive labeling (I should be calmer now; I should be able to control myself) should be done with verbal suggestions [13]. The assumption is that deficits in specific areas, such as assertiveness, communication, problem-solving and other social skills, cause aggressive and impulsive behaviors. These inadequacies hinder people in dealing effectively with difficult situations and prevent them from achieving their goals. If they cannot establish a good

relationship using social skills, they find the solution in uncontrolled expression of anger and aggressive behavior [1].

Problem Solving: Sometimes, anger can be caused by real and unavoidable problems in the individual's life. In such a situation, the first thing to do is to investigate whether the situation can be changed. The best approach is to resort to solutions for those that can be changed and face the problem for those that cannot be changed.

Relaxation Techniques: Breathing exercises, relaxation techniques and mindfulness practices that provide physiological and psychological relaxation can effectively manage anger.

Cognitive Restructuring: This method can also be called changing the way of thinking. Anger is associated with the perception of being harmed or hurt and the belief that important rules have been violated. The individual must recognize the situations that trigger anger and develop alternative responses [8].

Psychoeducation or Psychotherapy: Disseminating stress and anger management training and occupation-specific initiatives can help reduce risks. In addition, receiving professional psychotherapy can provide effective solutions [12].

6. Therapy Practices for Anger Management

Characterized by antagonism towards perceived provocations, anger is a natural emotion that, when uncontrolled, can become maladaptive, leading to interpersonal conflicts and health problems. Effective management of anger is crucial for psychological well-being and can be improved through various therapeutic interventions. Although it can lead to many problems, intense and uncontrolled anger is not a psychiatric diagnosis in itself. However, intense and uncontrollable anger is commonly seen in some mental disorders, such as personality disorders, post-traumatic stress disorder, and mood disorders [8].

When the programs prepared with the aim of reducing or controlling anger are examined, it is observed that emotional, behavioral and cognitive components of anger, anger triggers, and irrational thoughts are addressed, and cognitive and behavioral methods such as relaxation, assertiveness, self-management, problem-solving are included for anger management [3]. Psychoanalysis, cognitive behavioral therapy, dialectical behavior therapy, short-term solution-oriented approach, psychodrama, creative drama, rational-emotional behavioral therapy, choice theory and reality therapy are approaches used in treating anger and applied in research [15]. Cognitive Behavioral Therapy (CBT) is the most widely used therapy for anger control. Anger treatments consistently show at least moderate efficacy across both non-clinical and psychiatric populations [5]. In cognitive

behavioral therapy (CBT), techniques that target change in cognitive, emotional, and behavioral components of anger are generally used to reduce anger. In recent years, CBT group applications have become widespread. Group therapies are preferable treatment methods for reasons such as providing the opportunity to reach more people simultaneously, sharing and normalizing with people with similar problems, and enabling the testing of new skills acquired, considering that anger is an interpersonal problem. Psychiatric nurses are in an important position to provide this psychoeducational intervention. “Anger management assistance” is one of the 40 interventions frequently applied by specialized psychiatric nurses according to the Nursing Intervention Criteria (NIC). In this sense, nurses have responsibilities for the management of anger and the problematic behaviors caused by it. However, in the contemporary nursing literature, it is stated that nurses lack knowledge about anger control principles and elements [9].

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

Uncontrolled anger can cause minor problems and permanent damage to the individual. The actions and words spoken in the moment of anger may seem absurd when the individual calms down and may cause the person to regret it. To avoid harming oneself and those around one, one must learn to control one's anger. The individual cannot predict what will happen before the moment of anger and may act uncontrollably, which may cause important events in the individual's life. When we consider that uncontrollable anger negatively affects nurses' job satisfaction, quality of care, social relations, and burnout levels, it is seen how important anger is in nurses. For nurses to manage anger, they need good communication skills, crisis management, and conflict resolution methods. Therefore, nurses should be given anger control training and regular in-service training in health institutions.

REFERENCES

1. Beyazaslan T, Tanrıverdi D. Öfke kontrolü ve kontrolsüzlüğü. e - Sağlık Hemşirelik Dergisi. 2014;1(2):14-23.
2. Taş G, Cangüven HD, Taş H. Biz mi öfkemizi yoksa öfkemiz mi bizi kontrol ediyor? (Tarsus Örneği). İçel Dergisi. 2024;4(2):76-85
3. Toğluk S, Kavak Budak F. The effect of cognitive behavioral therapy-based psychoeducation on anger management and death anxiety in individuals receiving chemotherapy: a randomized controlled trial. OMEGA - Journal of Death and Dying. 2024. Doi: 10.1177/00302228241237279 (Yayın No: 9081714).
4. Spielberger D, Forgays DG, Forgays DK. Factor structure of the state-trait anger expression inventory. JPA.1997;69(3):497-507.
5. Lee AH, DiGiuseppe R. Anger and aggression treatments: a review of meta-analyses. Current Opinion in Psychology. 2018;19:65–74
6. Beck JS, Tompkins MA. Cognitive therapy. In: N Kazantzis, L L'Abate (eds). Handbook of homework assignments in psychotherapy: Research, practice, and prevention, New York, Springer, 2007:51-65.
7. Deffenbacher JL, Oetting ER, DiGiuseppe R. Principles of empirically supported interventions applied to anger management. The Counseling Psychologist. 1996;24(4):749-767.
8. Novaco RW. Perspectives on anger treatment: discussion and commentary. Cogn Behav Pract. 2011;18:251-255.
9. Thomas SP. Teaching healthy anger management. Perspect Psychiatr Care. 2001;37:41-48.
10. Anderson CA, Bushman BJ. Human aggression. Annual Review of Psychology. 2002;53(1):27-51.
11. Santos MC. Occupational stress and anger in healthcare professionals. Journal of Occupational Health Psychology. 2018;23(2):205-214.
12. Grandey AA, Dickter DN, Sin HP. The customer is not always right: Customer aggression and emotion regulation of service employees. Journal of Organizational Behavior. 2004;25(3):397-418.

13. Batlaş Z, Batlaş A. Stres ve başa çıkma yolları. 21. Basım, İstanbul: Remzi Kitapevi; 2002.
14. Gupta Er MK. How To Control Anger. The Deadly Enemy. Eskişehir: Platform Bilim Teknik Yayınevi; 2005.
15. Haktanir A, Aydil D, Baloğlu M, Kesici Ş. The use of dialectical behavior therapy in adolescent anger management: A systematic review. Clinical Child Psychology and Psychiatry. 2022;28(3):1175-1191. doi:[10.1177/13591045221148075](https://doi.org/10.1177/13591045221148075)

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN UZUN DÖNEM ETKİLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME: GENÇ YETİŞKİNLERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE PSİKOLOJİK İYİ-OLUŞ

Emel Öztürk Turgut¹, Gizem Beycan Ekitli², Ege Miray Topcu³

¹ Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, E-posta: emel.ozturk@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0620-2749

² Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, E-posta: gizem.beycan@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7308-5629

³ Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, E-posta: ege.miray.eyrenci@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5574-7441

ÖZET

Giriş ve Amaç: Türkiye’de 6 Şubat 2023’te binlerce kişinin beden bütünlüklerini, yaşamlarını ve sahip olduklarını kaybettikleri depremler yaşanmıştır. Deprem sonrasında yas sürecinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesinde, ruhsal sorunların önlenbilmesinde psikolojik sağlamlığın ve iyi-oluşluğun desteklenmesi önemlidir. Bu araştırma Kahramanmaraş Depremleri sonrasında ülkenin genç yetişkinlerini oluşturan üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve psikolojik iyi-oluşluğunu, öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ve deprem deneyimleri kapsamında incelemek ve sağlamlık ve iyi-oluş arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Araştırma TÜBİTAK 1002- B kapsamında desteklenen bir projenin ilk basamağıdır. Ülkenin her bölgesinden öğrenciyi kapsamıyla toplumun küçük bir evrenini temsil edebileceği düşünülerek bir üniversitenin hazırlık sınıfı öğrencileri ile yürütülmüştür (N=2600, n=723). Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu ve Psikolojik İyi-Oluş Ölçeği’nden oluşan anket formu ile elde edilmiş; tanımlayıcı istatistikler ve Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Spearman korelasyon testleriyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 18,90±1,38 yılken; %61,7’si kadındır. Yüzde 6,8’inin fiziksel, %5,5’inin ruhsal bir hastalığı vardır; %5,3’ü psikososyal bir tedavi almaktadır. Öğrencilerin %9,7’si depremde afet bölgesindeyken; %10,6’sı depremde bir kayıp yaşamış, %26,5’i gönüllü yardım faaliyetlerine katılmıştır. Psikolojik sağlamlığın erkeklerde, ruhsal hastalığı olmayanlarda, gönüllü yardım faaliyetlerine katılanlarda; psikolojik iyi-oluşluğun fiziksel veya ruhsal hastalığı olmayanlarda ve herhangi bir psikososyal tedavi almayanlarda anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Psikolojik sağlamlık ve iyi-oluş orta güçte, pozitif yönde ilişkilidir (rho=0,425, p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Depremi bölgede deneyimlemek ya da depremde kayıp vermek öğrencilerde psikolojik sağlamlık ve iyi-oluş açısından anlamlı farklılık yaratmamıştır. Bu durum depremde etkilenen toplumlarda, toplumun her kesiminin özenle dikkate alınması gerektiğini düşündürmüştür.

Kadınlar ve sağlık sorunları bulunanlar öncelikli risk grubundayken; bulgular yardım faaliyetlerine gönüllü katılımın sağlamlık ve iyi-oluşu desteklediğini düşündürmüştür.

Anahtar Kelimeler: Depremler, Dirençlilik, Psikolojik, Psikoloji, Pozitif, Travma sonrası büyüme, Psikolojik

A STUDY ON THE LONG-TERM EFFECTS OF THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES: PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN YOUNG ADULTS

Emel Öztürk Turgut¹, Gizem Beycan Ekitli², Ege Miray Topcu³

¹ Ege University Faculty of Nursing, E-mail: emel.ozturk@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0620-2749

² Ege University Faculty of Nursing, E-mail: gizem.beycan@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7308-5629

³ Ege University Health Sciences Institute, E-mail: ege.miray.eyrenci@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5574-7441

ABSTRACT

Introduction and Aim: On February 6,2023, earthquakes struck Türkiye, causing significant losses in lives, bodily integrity, and possessions. Supporting psychological resilience and well-being in the aftermath is crucial for healthy grieving and preventing mental health issues [1,2,3]. This study aims to examine the psychological resilience and psychological well-being of university students, representing the young adult population, following the Kahramanmaraş Earthquakes, and explore the relationship between psychological resilience and psychological well-being based on demographic characteristics and earthquake experiences.

Method: This research is the first phase of a project supported by TÜBİTAK1002-B, conducted with preparatory class stent from a university, representing a small sample of the national population (N=2600,n=723). Data were gathered using a Demographic Information Form, the Connor-Davidson Resilience Scale Short Form, and the Psychological Well-Being Scale. The data were analyzed using descriptive statistics, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, and Spearman correlation tests.

Results: The average age of the students was 18.90±1.38 years, with 61.7% being female. A total of students, 6.8% had a physical illness, 5.5% had a mental disorder, and 5.3% were receiving psychosocial treatment. Among the students, 9.7% were in the affected area during the earthquake, 10.6% experienced a loss, and 26.5% participated in volunteer relief activities. Psychological resilience was significantly higher in males, those without mental disorders, and participants in volunteer relief activities. Psychological well-being was higher in individuals without physical illness or mental disorders and those not receiving psychosocial treatment(p<0.05). A moderate positive correlation was found between psychological resilience and well-being (rho=0.425,p<0.001).

Conclusion and Recommendation: Experiencing the earthquake or a loss during the earthquake did not create significant differences in psychological resilience and psychological well-being among students. This suggests the need for careful consideration of all segments of society affected by the earthquake. Female individuals and those with health issues are primary risk groups, while participation in volunteer relief activities supports resilience and well-being.

Key Words: Earthquakes; Posttraumatic growth, Psychological, Resilience, Psychology, Positive

INTRODUCTION

Türkiye's geographical location makes it prone to frequent earthquake disasters. Due to their devastating impacts and losses, some of these earthquakes have left a lasting legacy. The most recent of these, the Kahramanmaraş Earthquakes, which occurred on February 6, 2023, left a profound mark on collective memory. In addition to the visible physical losses and urgent needs that were quickly addressed, earthquakes also lead to emotional responses such as psychological uncertainty, fear, and anxiety among those who experience them directly or indirectly. Furthermore, research indicates that earthquakes contribute to long-term psychosocial effects, including post-traumatic stress disorder (PTSD), prolonged traumatic grief, anxiety, and mood disorders.[1] Therefore, earthquakes are considered as important events in terms of community mental health and psychological well-being. Following the Kahramanmaraş Earthquakes, it has been observed that young adults, who constitute the future of the country, perceive earthquakes as a significant source of fear, death, and destruction. This situation has resulted in an increased need for psychological support related to fear, anxiety, and loss-related concerns.[2] Young adults are considered an important risk group in terms of protecting community mental health in Türkiye.

Psychological resilience is defined as an individual's ability to restore functionality and adapt after experiencing adverse life events. It has been identified as a protective factor against mental health issues such as PTSD, depression, and anxiety disorders following traumatic events like earthquakes. Additionally, psychological resilience has been shown to support post-traumatic growth, making it a crucial factor in maintaining well-being in the aftermath of disasters.[3–5] The Kahramanmaraş Earthquakes will not be the last earthquake for either Türkiye or the world. Therefore, initiatives aimed at enhancing individuals' psychological resilience and well-being following earthquakes are of great importance.[6] This is also critical for safeguarding and rebuilding the overall well-being of society. The literature indicates that positive changes toward psychological resilience and well-being can be achieved even years after large-scale traumatic events.[7] Therefore, efforts to promote psychological resilience and well-being following these major earthquakes in Türkiye remain timely. Identifying the needs of young adult university students, who constitute a high-risk group for mental health issues following earthquakes, has been considered a crucial starting point. Accordingly, this study was conducted to examine the psychological resilience and well-being of university students—who represent the young adult population of the country—after the Kahramanmaraş Earthquakes.

Research Hypotheses:

1. H1. The psychological resilience of university students varies according to demographic characteristics.

2. H1. The psychological resilience of university students varies according to earthquake experiences.
3. H1. The psychological well-being of university students varies according to demographic characteristics.
4. H1. The psychological well-being of university students varies according to earthquake experiences.
5. H1. There is a significant relationship between the psychological resilience and psychological well-being of university students.

METHODS

The descriptive and cross-sectional was the first phase of a project supported by TÜBİTAK 1002-B, conducted with preparatory class students from a university. This group was selected because preparatory class students are assumed to represent the country's socio-cultural and geographical segments. (N=2600, n=723). Data were gathered using a Demographic Information Form, the Connor-Davidson Resilience Scale Short Form, and the Psychological Well-Being Scale.

1. Demographic Information Form: This form consists of a total of 17 questions, including 14 examining the participants' sociodemographic and health characteristics and three exploring their narratives related to the Kahramanmaraş Earthquakes of February 6, 2023.

2. Connor-Davidson Resilience Scale Short Form (C-D RSSF): The scale was developed by Connor and Davidson (2003)[8] and adapted into Turkish by Kaya and Odacı (2021).[9] It assesses psychological resilience following adverse events. Higher scores indicate increased psychological resilience. The scale consists of 25 items rated on a 5-point Likert scale, ranging from 0 (not true at all) to 4 (almost always true). Reliability and validity analyses determined that the scale has an internal consistency coefficient of 0.83 for this study.

3. Psychological Well-Being Scale (PW-BS): The scale was developed by Diener et al. (1985; 2010)[10,11] and adapted into Turkish by Telef (2013).[12] It is used to assess individuals' socio-psychological well-being, with higher scores indicating that the individual possesses various psychological resources, experiences a sense of competence through positive relationships, and leads a meaningful and purposeful life. Reliability and validity analyses determined that the scale has an internal consistency coefficient of 0.79 for this study.

In the data analysis, following the Kolmogorov-Smirnov test, nonparametric tests including the Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, and Spearman correlation tests were used.

Ethics: "This study followed the ethical principles of the Declaration of Helsinki, the International Code of Ethics (IKU), and the International Ethical Guidelines (ILU). Approval was granted by the

İzmir Bakırçay University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (No: 1896). Verbal and written consent were obtained. Participants were also informed about the university's psychological counseling and psychiatric services at the end of the data form.

RESULTS

Among the participants, 61.7% were female. Demographic analysis revealed that 91.6% came from nuclear families, 52% reported a middle-income level, 63.3% had spent most of their lives in metropolitan areas, and 65.6% were residing in student dormitories. In terms of health status, 93.2% had not been diagnosed with a physical illness, 94.5% reported no history of mental health disorders, and 94.7% had never received psychosocial support or therapy. Regarding earthquake experiences, 9.7% of the students were present in the disaster zone during the Kahramanmaraş earthquakes, 10.6% experienced the loss of a relative and/or property, and 26.5% participated as volunteers in post-disaster relief efforts.

The mean C-D RSSF score of the students was 25.61 (SD = 6.61; min = 1.00, max = 40.00), while the mean PW-BS score was 42.52 (SD = 6.91; min = 17.00, max = 56.00). A moderate, positive, and statistically significant correlation was observed between C-D RSSF and PW-BS scores ($p = .425$, $p < .001$). Additionally, a very weak but statistically significant positive correlation was found between age and the C-D RSSF score ($p = .081$, $p = .030$) (see Tables 1–2).

The C-D RSSF scores were significantly higher in males compared to females ($U = 38,640.50$, $Z = -8.457$, $p < .001$), and in students without a mental health disorder compared to those with one ($U = 10,695.50$, $Z = -2.336$, $p = .019$).

The PW-BS scores were also significantly higher among students without a physical illness ($U = 13,152.50$, $Z = -2.398$, $p = .017$), without a mental health disorder ($U = 9,309.50$, $Z = -3.414$, $p = .001$), and those who had never received psychosocial support or therapy ($U = 9,820.00$, $Z = -2.553$, $p = .011$) (see Table 3).

Based on the findings, Hypotheses 1 and 2 were partially supported. The C-D RSSF scores significantly differed based on gender and mental health status, but no differences were found concerning other demographic variables or earthquake experiences. Hypothesis 3 was supported to the extent that the PW-BS scores significantly varied according to physical and mental health status, as well as prior psychosocial support, though not all demographic variables showed significant differences. Hypothesis 4 was not supported, as no significant variation in PW-BS scores was observed based on earthquake-related experiences. Hypothesis 5 was supported, indicating a moderate, positive, and statistically significant relationship between psychological resilience and psychological well-being among university students.

DISCUSSION

The psychological impact of natural disasters such as earthquakes extends far beyond immediate physical destruction. Especially among young adults, the aftermath of such events may deeply affect emotional resilience and long-term well-being. University students, navigating both academic and personal transitions, are particularly vulnerable in the face of large-scale traumas. In this context, understanding the factors that contribute to psychological resilience and well-being becomes essential for targeted mental health interventions. This study aimed to explore the interplay between psychological resilience and psychological well-being in university students, while also identifying the demographic and experiential factors that shape these constructs.

A positive relationship has been identified between psychological resilience and psychological well-being. Psychological well-being may play a role in returning to life after difficult times, and it can also be considered that individuals with strong adaptation skills contribute to and enhance psychological well-being. The literature indicates that psychological resilience predicts psychological well-being.[13,14] This finding aligns with recent systematic reviews highlighting the bidirectional association between these constructs, especially in post-disaster contexts.[15]

It has been determined that as the participants' ages increase, their psychological resilience significantly improves. Younger individuals, women, and those with mental illnesses have been identified as groups that need support in terms of psychological resilience. In a study conducted with university students immediately after the earthquake, gender was identified as a factor influencing psychological resilience levels.[16] In the context of Turkish culture, gender can be considered an important factor to take into account after an earthquake. Perceptions of femininity and gender roles may influence psychological resilience. It is essential to structure post-earthquake psychosocial intervention programs for psychological resilience with gender considerations in mind. Psychological resilience is a significant protective factor for mental health in the face of major traumatic events.[16,17] The lower resilience observed in individuals with mental illnesses is consistent with this understanding. This is further supported by longitudinal data showing that gendered coping mechanisms and cultural expectations can hinder resilience among young women in disaster settings.[18]

The study determined that university students who do not have any illnesses and who do not receive psychosocial treatment or therapy have significantly higher levels of psychological well-being. Being healthy may have contributed to individuals' higher psychological well-being. Additionally, the literature indicates that well-being serves as a protective factor against coping difficulties and post-traumatic stress disorder.[19] It can also be considered that high psychological well-being may play a role in maintaining individuals' overall health. However, contrary to expectations, the findings did

not indicate significant differences in well-being based on earthquake exposure, which suggests that the perceived impact may be shaped more by subjective appraisal than objective experience.[20]

The Kahramanmaraş earthquakes caused destruction in 11 provinces and resulted in the deaths of approximately 48,000 people.[21] Due to its widespread impact and devastating consequences, it represents a significant social crisis for the country, affecting society as a whole. The lack of variation in psychological resilience and psychological well-being based on whether individuals lived in the earthquake-affected region can be considered an important indicator of the broader social effects of the disaster. Therefore, it is evident that the mental health of the entire society should be a key consideration in the aftermath of earthquake disasters. Recent reviews have emphasized the need for society-wide resilience-building interventions, especially targeting non-directly affected populations who still show elevated distress symptoms.[22]

The finding that participation in volunteer relief activities supports psychological resilience and well-being is significant. This highlights that social solidarity and active involvement serve as protective factors in individuals' coping processes with traumatic events. Participation in volunteer programs may contribute to enhancing psychological resilience and well-being by not only providing aid but also helping individuals in their search for meaning and in strengthening their social connections. This aligns with findings from post-earthquake intervention studies, where civic engagement has been linked to faster psychological recovery and enhanced subjective well-being.[23,24]

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The study revealed that psychological resilience and well-being levels among university students were moderately correlated. Gender, age, and mental health status were found to influence resilience, while well-being differed significantly based on physical and mental health, as well as past psychosocial support. However, no significant differences were found based on direct earthquake exposure or loss. These results suggest that disaster response should not only target those in the affected areas but also include at-risk groups such as women, younger individuals, and those with health conditions. Integrating psychosocial support and volunteer engagement into preparedness plans is recommended. Further research should focus on long-term psychological effects and extend to vulnerable populations such as children, older adults, and individuals with special needs.

REFERENCES

1. LaJoie AS, Sprang G, McKinney WP. Long-term effects of Hurricane Katrina on the psychological well-being of evacuees. *Disasters*. 2010;34(4):1031-1044. doi:10.1111/J.1467-7717.2010.01181.X
2. Yıldız CD, Öztürk ED. Üniversite öğrencilerinin depreme ilişkin metaforik algıları. *Üniversite Araştırmaları Derg.* 2023;6(3):308-316.
3. American Psychological Association (APA). APA Dictionary of Psychology. Accessed October 21, 2024. <https://dictionary.apa.org/resilience>
4. Bilge Y, Emiral E, Demirci H. Early aftermath of February 6 Earthquakes in Turkey: PTSD, PTG, and resilience. *J Loss Trauma*. 2024;29(2):221-242.
5. Canlı D, Yılmaz F. Evaluation of earthquake anxiety, death anxiety and psychological resilience levels of

- individuals after earthquake. *Bozok Tıp Derg.* 2024;14(1):9-17.
6. Okur S, Satıcı SA, Erdinç B, Akyıl Y. Longitudinal serial mediation Study after the 2023 Earthquake in Türkiye: associations between difficulties in emotion regulation, psychological distress, resilience and mental well-being. *Psychiatr Q.* Published online 2025:1-15.
 7. Nemeth DG, Kuriansky J, Reeder KP, et al. Addressing anniversary reactions of trauma through group process: the Hurricane Katrina anniversary wellness workshops. *Int J Group Psychother.* 2012;62(1):129-142. doi:10.1521/IJGP.2012.62.1.129
 8. Connor KM, Davidson JRT. Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depress Anxiety.* 2003;18(2):76-82.
 9. Kaya F, Odacı H. Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kısa formu: Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *HAYEF J Educ.* 2021;18(1):38-54.
 10. Diener E, Emmons R, Larsen R, Griffin S. The satisfaction with life scale. *J Pers Assess.* 1985;49:71-75.
 11. Diener E, Wirtz D, Tov W, et al. New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Soc Indic Res.* 2010;97:143-156.
 12. Telef BB. Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi Derg.* 2013;28(28-3):374-384.
 13. Idris I, Khairani AZ, Shamsuddin H. The influence of resilience on psychological well-being of Malaysian University undergraduates. *Int J High Educ.* 2019;8(4):153-163.
 14. Li ZS, Hasson F. Resilience, stress, and psychological well-being in nursing students: A systematic review. *Nurse Educ Today.* 2020;90:104440.
 15. Alfuqaha OA, Al-Masarwah UM, Farah RI, et al. The impact of Turkey and Syria earthquakes on university students: posttraumatic stress disorder symptoms, meaning in life, and social support. *Behav Sci (Basel).* 2023;13(7):587.
 16. Ökten Ç. Türkiye'de Kahramanmaraş Depremi'nden Sonra Hemşirelik Öğrencilerinde Yaşanan Travmatik Stres Belirtileri, Fiziksel Belirtiler ve Psikolojik Sağlamlık. *Uluslararası Sos Hizmet Araştırmaları Derg.* 4(1):3-11.
 17. Kukiwara H, Yamawaki N, Uchiyama K, Arai S, Horikawa E. Trauma, depression, and resilience of earthquake/tsunami/nuclear disaster survivors of H irono, F ukushima, J apan. *Psychiatry Clin Neurosci.* 2014;68(7):524-533.
 18. Zaheer Z, Khan MA. Perceived stress, resilience and psychological well-being among university students: The role of optimism as a mediator. *Asian Soc Stud Appl Res.* 2022;3(1):56-67.
 19. Karabacak Çelik A. Examination of the relationship between post-earthquake trauma symptoms, hope and well-being. *TRT Akad.* 2023;8(18):574-591.
 20. Kaya M, Bayram SS. Determining the impact of earthquakes on university students' hope and anxiety levels. *Int J Disaster Risk Reduct.* 2024;110:104637.
 21. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.; 2023. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
 22. Li G, Shi W, Gao X, et al. Mental health and psychosocial interventions to limit the adverse psychological effects of disasters and emergencies in China: A scoping review. *Lancet Reg Heal Pacific.* 2024;45.
 23. Güler A, Gül S, Yıldırım M. Psychosocial factors influencing wellbeing and mental health among earthquake survivors. *Available SSRN 4575747.* Published online 2023.
 24. Bekircan E, Usta G, Torpuş K. The effect of psychological first aid intervention on stress and psychological resilience in volunteers participating in 2023 earthquakes centered in Kahramanmaraş, Turkey. *Curr Psychol.* 2024;43(12):11383-11393.

Table 1 Descriptive statistics for the C-D RSSF and PW-BS Scales

Variable	n	Minimum	Maximum	Mean	SD
C-D RSSF	728	1.00	40.00	25.61	6.61
PW-BS	728	17.00	56.00	42.52	6.91

*N = 728. C-D RSSF = Connor-Davidson Resilience Scale; PW-BS = Psychological Well-Being Scale.

Table 2 Correlations Among C-D RSSF, and PW-BS (n=728)

Variable	Age	C-D RSSF	PW-BS
Age	–	rho = .081, p = .030*	rho = .012, p = .747
C-D RSSF	rho = .081, p = .030*	–	rho = .425, p < .001**
PW-BS	rho = .012, p = .747	rho = .425, p < .001**	–

*C-D RSSF = Connor-Davidson Resilience Scale; PW-BS = Psychological Well-Being Scale.
Spearman's rho (ρ) coefficients are reported. *p < .05. **p < .01.

Table 3 Group Differences for the C-D RSSF and PW-BS Scales

Variable	n	Mean	SD	Test
C-D RSSF				
Gender				
Women	447	23.98	6.24	MWU: 38640.500
Men	276	28.22	6.27	Z: -8.457, p: 0.000
Psychological Disorder				
Yes	40	22.60	8.75	MWU: 10695.500
No	685	25.80	6.44	Z: -2.336, p: 0.019
PW-BS				
Psychological Disorder				
Yes	40	38.10	9.38	MWU: 9309.500
No	685	42.77	6.67	Z: 3.414, p: 0.001
Physical Disorder				
Yes	49	40.02	7.53	MWU: 13152.500
No	675	42.69	6.85	Z: -2.398, p: 0.017
Received psychosocial support or therapy				

Variable	n	Mean	SD	Test
Yes	38	38.58	10.18	MWU: 9820.000
No	685	42.70	6.62	Z:-2.553, p:0.011

*C-D RSSF = Connor-Davidson Resilience Scale; PW-BS = Psychological Well-Being Scale.

TÜRKİYE'DE ŞİZOFRENİ TANISI ALMIŞ BİREYLERDE MANEVİYAT İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mehmet Emin Sanlı¹, Tülay Yıldırım Üşenmez²

¹Batman Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Batman, Türkiye, m.emin—4747@hotmail.com, Orcid: 0000 0002-5515-2752

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, pentan8@windowslive.com, Orcid: 0000-0002-9979 9654

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerde maneviyat, psikolojik iyi oluş ve umut arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı ve ilişkisel türden bir tasarıma sahiptir. Çalışmaya yüz (100) şizofreni tanısı almış birey dâhil edilmiştir. Veri toplamak amacıyla Tanımlayıcı Özellikler Formu, Herth Umut Ölçeği (HUÖ), Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ) ve Maneviyat Ölçeği (MÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: MÖ ve HUÖ toplam puan ortalaması ($r=0,305$, $p<0,05$) ile MÖ ve PİÖÖ ($r=0,273$, $p<0,05$) arasında istatistiksel olarak pozitif ve zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerin maneviyatları arttıkça psikolojik iyilik hallerinin ve umut düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Bu bulgular, şizofreni tanısı almış kişilerin maneviyat düzeylerinin artması ile psikolojik iyilik halleri ve umut düzeylerini pozitif yönde etkilemektedir. Bu durum psikiyatri hemşirelerinin desteğinin alınmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maneviyat, Psikolojik iyi oluş, Psikiyatri hemşireliği, Şizofreni, Umut

RELATIONSHIP BETWEEN SPIRITUALITY, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND HOPE IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA IN TÜRKİYE

Mehmet Emin Şanlı¹, Tülay Yıldırım Üşenmez²

¹ Department of Medical Services and Techniques, Vocational Higher School of Health Services, Batman University, Batman, Türkiye, m.emin--4747@hotmail.com Orcid: 0000-0002-5515-2752

²Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Diyarbakır, Türkiye, pentan8@windowslive.com, Orcid: 0000-0002-9979 9654

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to determine the relationship between spirituality, psychological well-being and hope in individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This study was a descriptive and correlational design. A hundred (100) individuals diagnosed with schizophrenia were included in the study. Descriptive Characteristics Form, Herth Hope Scale (HHS), Psychological Well-Being Scale (PWBS), and Spirituality Scale (SS) were used to collect data.

Results: There was a statistically positive and weak correlation between the total mean score of the SS and HHS ($r=0.305$, $p<0.05$) and SS and PWBS ($r=0.273$, $p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: In the study, it can be said that as the spirituality of individuals diagnosed with schizophrenia increases, their psychological well-being and hope levels also increase. These findings show that the increase in the spirituality levels of people diagnosed with schizophrenia positively affects their psychological well-being and hope levels. This situation reveals the importance of receiving support from psychiatric nurses.

Key Words: Spirituality, Psychological Well-Being, Psychiatric nursing, Hope, Schizophrenia

INTRODUCTION

Schizophrenia is a severe mental illness characterized by positive and negative symptoms, hallucinations and delusions that cause individuals to withdraw from their interpersonal relationships. In addition, schizophrenia is a lifelong disease, causing the most disability among mental illnesses [1]. Schizophrenia occurs at rates varying from 0.21% to 0.7% worldwide [2]. Hope is a factor that initiates and promotes the recovery process in individuals diagnosed with schizophrenia. In addition, hope is an important coping mechanism in the fight against mental illness.

The concept of hope has many positive effects on the individual and clinical management of schizophrenia, treatment adherence and increased functionality [3]. In fact, in studies conducted with individuals diagnosed with schizophrenia, it has been reported that there are positive relationships between hope and functional recovery, self-efficacy, self-esteem and quality of life [4]. To control the illness and promote a positive course, the hope and psychological well-being of individuals with schizophrenia must be high.

Psychological well-being is a concept comprising components such as managing difficulties, the meaning of life, positive personal development, and establishing effective interpersonal relationships. In other words, psychological well-being refers to one's mental state [5]. Increasing hope and psychological well-being in individuals with schizophrenia can help them become stronger and more resilient against obstacles they encounter. Kim et al. reported that individuals with mental illnesses have low levels of psychological well-being [6].

Because schizophrenia has a psychotic nature, has many symptoms and is a lifelong disease, thoughts of helplessness and hopelessness may occur in individuals who are diagnosed with it. Patients and their caregivers also turn to spirituality to overcome this situation [7]. Spirituality involves all of the internal resources of the individual, including religion, the desire to live, and a commitment to life [8].

Identifying spiritual needs in the care of individuals diagnosed with schizophrenia and implementing interventions to improve spirituality can contribute positively to increasing their hope and psychological well-being by increasing the quality of care provided. In this way, a positive gain can be achieved in the process of reintegrating individuals diagnosed with schizophrenia into society. The purpose of this study was to examine the relationships between spirituality, hope and psychological well-being in individuals diagnosed with schizophrenia.

METHODS

Study Design and Setting

This study was descriptive and correlational design and was carried out in a Community Mental Health Center (CMHC) and psychiatry outpatient clinics between February and September 2023. The CMHC is a place where outpatient treatment and follow-up of individuals diagnosed with mental illness are carried out after their treatment in the hospital is completed. Community-based mental health services are provided to individuals diagnosed with severe mental illnesses (e.g., psychosis and related disorders, bipolar disorder, etc.) in CMHCs. These services include rehabilitation, psychosocial skills training, and support activities.

Population and Sample of the Study

The study population included 270 individuals diagnosed with schizophrenia (based on the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders DSM-V, they were diagnosed with schizophrenia registered in the CMHC and psychiatry outpatient clinics. 25 individuals diagnosed with schizophrenia who did not want to participate in the study and 30 individuals diagnosed with schizophrenia who did not meet the inclusion criteria were excluded from the study. The appropriate sample size was determined to be 100 individuals diagnosed with schizophrenia, according to the t-test, with a confidence interval of 95% using G*power analysis an effect size of 0.03, and a power of 0.95 to represent the population. Individuals participating in the study were numbered according to their file records. Then, a simple random numbers table was created on the computer, and the participants were randomly selected.

Data Collection Tools

Descriptive Characteristics Form: This form, which was created by the researchers in line with the literature, consists of a total of seven questions, including the sociodemographic characteristics of the individuals (i.e., age, gender, marital status, education status, employment status, presence of a history of mental illness in the family, and duration of the illness).

Herth Hope Scale (HHS): Herth developed the HHS to determine the hope levels of individuals [9]. Aslan et al. modified the scale to Turkish, and the internal consistency coefficient was 0.84 [10]. The scale comprises 30 items. Each item is answered on a four-point Likert-type scale, including “Not at all appropriate” (0 points), “Rarely appropriate” (1 point), “Sometimes appropriate” (2 points), and “Always appropriate” (3 points). The scale comprises three sub-dimensions. These are the future sub-dimensions: 1, 4, 6, 11, 20, 23, 25, 27, 28, 30; positive readiness and expectation sub-dimensions: 5,

7, 9, 13, 15, 17, 19, 21, 26, 29. The sub-dimension of bonding with oneself and others: 2, 3, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 22, 24. Negative items are scored by reversing (6, 10, 13, 17, 22, 26). The total hope score ranges from 0–90, and the total score for each subscale ranges from 0–30. High scores indicate high hope. In this study, the Cronbach's α coefficient of the scale was 0.91.

Psychological Well-Being Scale (PWBS): The PWBS scale was developed by Diener et al. [11]. Telef conducted a study of the scale to verify its validity and reliability within a Turkish context [5]. Cronbach's α internal consistency coefficient was calculated as 0.80 (5). This 7-point Likert scale consisted of eight items and a single subscale. The scale's scoring ranged from 1 = “Strongly disagree” to 7 = “Strongly agree.” The scale's psychological well-being scores ranged from 8–56. High scores on this scale indicated a high degree of psychological well-being. For the current study, Cronbach's α internal consistency coefficient was calculated as 0.90.

Spirituality Scale (SS): The scale was developed by Demirci. Cronbach's α internal consistency coefficient was calculated as 0.88 [12]. The 5-point Likert scale consists of six items and a single subscale. The scoring of this scale ranged from 1 = “Not at all suitable for me” to 5 = “Totally suitable.” The scale's spirituality scores ranged from 0–30. In the current study, Cronbach's α internal consistency coefficient was calculated as 0.90.

Data Collection

The data were collected by the researchers by face-to-face interview method between February and September 2023. The questions in the data collection tools were read by the researcher and markings were made in line with the answers received. Each interview lasted an average of 15-20 minutes.

Data Analysis

IBM SPSS 25.0 program was used in the analysis of the data. $p < 0.05$ was considered significant for the study. Cronbach's α coefficient was used in the internal consistency analysis of the scales. Percentage distribution was used to determine the descriptive characteristics, and arithmetic mean was used to determine the total mean score of the scales. Based on the results of the normality test (Shapiro–Wilk test), Mann-Whitney-U and Kruskal Wallis were used to compare descriptive characteristics and scales. Spearman's Correlation analysis was used to compare the scales.

Ethical Consideration

Before starting the study, approval from the Ethics Committee of a University (Approval Number: 2023/01) and legal permission from the institution where the study was conducted were obtained. Individuals diagnosed with schizophrenia were informed about the purpose of the study that their information would be kept confidential and that they could withdraw from the study at any time. In addition, the study was carried out in accordance with the Principles of the Declaration of Helsinki and by obtaining written consent from the individuals with an 'Informed Voluntary Consent Form'.

RESULTS

It was determined that 38.0% of the individuals diagnosed with schizophrenia were between the ages of 29 and 39, 75.0% were male, 49.0% were primary school graduates, 55.0% were single, 66.0% were unemployed, 67.0% had no history of mental illness in the family, and 25.0% had had the illness for 11–15 years (Table 1)

Comparison of the individuals' mean HHS and PWBS total scores according to descriptive characteristics revealed statistically significant differences associated with age groups, educational status, working status, presence of a history of mental illness in the family, and duration of the illness ($p<0.05$). However, there were no statistically significant differences concerning the individual's gender and marital status in terms of the HHS and PWBS ($p>0.05$) (Table 1).

Comparison of the individuals' mean SS total scores according to descriptive characteristics revealed statistically significant differences associated with gender, educational status, working status, presence of a history of mental illness in the family, diagnosis of the illness, and ($p<0.05$). However, there were no statistically significant differences concerning the individuals' age groups, marital status, and duration of the illness in terms of the SS ($p>0.05$) (Table 1).

Table 1. Comparison of Subscales of HHS and HHS Total Mean Scores, PWBS Total Mean Scores, and BRS Total Mean Scores of the Individuals in Terms of Their Descriptive Characteristics (N=100)

Descriptive Characteristics		Future		Positive readiness and expectation	The link between self and surroundings	HHS Total Score	PWBS Total Score	SS Total Score	
		N	%	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	
Age Groups (years)	18-28	17	17.0	10.11±5.09	11.70±4.14	14.11±5.18	35.94±13.93	34.17±7.14	20.05±4.66
	29-39	38	38.0	9.68±6.25	11.28±4.94	13.65±4.82	34.63±15.27	32.31±10.02	21.86±5.83
	40-50	28	28.0	7.71±5.99	10.10±5.28	12.38±6.75	30.21±17.47	29.53±10.47	21.82±5.49
	51and older	17		3.64±4.38	6.41±4.06	7.70±4.62	17.76±12.57	22.17±7.50	19.76±5.91
	Test Value Significance		17.0	KW=15.032 p= 0.002	KW=11.822 p= 0.008	KW=12.616 p= 0.006	KW=13.468 p=0.004	KW=13.762 p= 0.003	KW=2.320 p=0.509
Gender	Male	75	75.0	8.29±5.98	10.42±5.04	12.13±5.95	30.85±16.37	30.69±10.05	19.56±4.96
	Female	25	25.0	7.84±6.43	9.52±5.10	13.08±5.44	30.44±16.54	28.44±9.91	26.08±4.31
	Test Value Significance			MN-U=900.000 p=0.764	MN-U=835.500 p= 0.414	MN-U=868.500 p=0.581	MN-U=931.500 p=0.962	MN-U=836.000 p= 0.415	MN-U=349.000 p= 0.000
Education Status	Illiterate	12	12.0	3.33±5.48	6.50±4.77	9.25±6.36	19.08±16.12	25.33±8.23	26.00±6.43
	Primary	49		6.06±5.24	8.40±4.55	9.85±5.17	24.32±14.22	25.02±8.88	19.79±5.52
			49.0						
	High	28		12.10±4.06	13.46±3.20	16.75±2.74	42.32±9.24	37.00±5.19	21.64±4.42
			28.0						
	University	11		12.90±6.10	13.90±4.78	15.81±5.67	42.63±16.08	40.63±7.63	21.19±5.56
			11.0						
	Test Value Significance			KW=37.873 p=0.000	KW=32.152 p= 0.000	KW=34.003 p= 0.000	KW=34.902 p= 0.000	KW=43.334 p=0.000	KW=11.474 p= 0.009
Marital Status	Married	45	45.0	6.73±6.19	9.02±5.20	11.22±6.07	26.97±16.85	28.06±10.27	21.11±5.67
	Single	55	55.0	9.36±5.75	11.16±4.75	13.30±5.47	33.83±15.37	31.81±9.57	21.25±5.53
	Test Değeri Significance			MN-U=909.000 p= 0.052	MN-U=961.000 p= 0.054	MN-U=1014.5000 p=0.121	MN-U=965.000 p= 0.059	MN-U=988.000 p=0.081	MN-U=1194.000 p= 0.753
Working Status	Employed	34	34.0	12.76±4.65	13.82±3.43	17.05±2.91	43.64±10.09	38.44±6.01	22.85±4.33

Presence of a History of in the Family Mental illness	Unemployed	66.0	5.98±5.33	8.33±4.74	9.95±5.45	24.10±14.93	25.84±8.93	20.33±5.95
	66							
	Test Value		MN-U=353.500	MN-U=392.000	MN-U=287.500	MN-U=329.000	MN-U=272.000	MN-U=823.500
	Significance		p=0.000	p=0.000	p=0.000	p= 0.000	p=0.000	p=0.023
	Yes	33	33.0	5.00±4.58	7.66±4.19	9.33±5.18	22.00±13.38	19.81±5.50
	No	67	67.0	9.74±6.12	11.44±4.99	13.86±5.55	35.05±16.01	32.80±9.54
Duration of the Illness (years)	Test Value		MN-U=597.000	MN-U=601.500	MN-U=586.000	MN-U=578.000	MN-U=566.500	MN-U=908.500
	Significance		p= 0.000	p= 0.000	p= 0.000	p= 0.000	p= 0.000	p= 0.000
	0-5	24	24.0	11.58±5.51	12.75±4.30	14.75±4.89	39.08±14.15	35.00±8.72
	6-10	20	20.0	7.85±4.92	9.65±4.38	12.65±5.10	30.15±13.87	30.40±9.10
	11-15	25		9.56±6.11	11.68±4.70	14.84±4.67	36.08±14.50	33.76±8.98
	16-20	12	25.0	6.08±6.02	8.83±5.74	9.50±7.25	24.41±18.76	25.33±10.89
	21 and above	19	12.0	3.73±4.90	6.47±4.32	7.63±4.62	17.84±13.33	21.94±7.16
			19.0					20.84±6.44
	Test Value		KW=22.382	KW=18.639	KW=22.770	KW=21.653	KW=23.740	KW=3.162
	Significance		p=0.000	p=0.001	p= 0.000	p= 0.000	p= 0.000	p= 0.531

MN-U: Mann Whitney-U, KW: Kruskal Wallis. HHS:Herth Hope Scale PWBS:Psychological Well-being Scale SS:Spiritual

Table 2. Distribution of the Individuals' HHS and Subscales, PWBS and SS Scores and Means

Scale	Min-Max	$\bar{x} \pm SD$
Future	0-19	8.18±6.07
Positive readiness and expectation	2-18	10.20±5.05
The link between self and surroundings	0-23	12.37±5.81
HHS Total	2-59	30.75±16.33
PWBS Total	15-48	30.13±10.02
SS Total	12-30	21.19±5.56

The total mean score of the individuals diagnosed with schizophrenia was 30.75±16.33 on the HHS, 30.13±10.02 on the PWBS, and 21.19±5.56 on the SS (Table 2). According to the total mean score of the scales, it can be said that the hope of these individuals was at a low level, the psychological well-being of these individuals was at a moderate level, and the spirituality of these individuals was at a high level.

Table 3. Correlation Between HHS Subscales and Total Mean Scores, PWBS Total Mean Score, and SS Total Mean Score

Scale		Correlation**					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Future (1)	r	0.953		0.890	0.978	0.853	0.202
	p	0.000*		0.000*	0.000*	0.000*	0.044*
Positive readiness and expectation (2)	r		0.888	0.969	0.847	0.217	
	p		0.000*	0.000*	0.000*	0.030*	
The link between self and surroundings (3)	r			0.949	0.893	0.400	
	p			0.000*	0.000*	0.000*	
HHS Total (4)	r				0.896	0.305	
	p				0.000*	0.002*	
PWBS Total (5)	r					0.273	
	p					0.000*	
SS Total (6)	r						
	p						

*p<0.05 **Spearman's correlation analysis

It was determined that there was a statistically positive and weak correlation between the total mean score of the SS and HHS ($r=0.305$, $p<0.05$), SS and PWBS ($r=0.273$, $p<0.05$) (Table 3).

DISCUSSION

The results obtained from this study, which was conducted on the relationship between spirituality, psychological well-being and hope in individuals diagnosed with schizophrenia, are discussed in the context of the current literature.

In the present study, we determined that there were statistically significant differences in the total mean scores of hope and psychological well-being of individuals diagnosed with schizophrenia according to age, educational level, employment status, family history of mental illness and duration of illness. In a study conducted with individuals diagnosed with schizophrenia, hope was significantly linked to age and family income [13]. The present study also found that there were statistically significant differences in the spirituality of individuals according to sex, educational status, employment status, and family history of mental illness and disease. Results contrary to the findings of the current study can be found in the literature. In similar study conducted on individuals diagnosed with schizophrenia, no significant difference was found in sex and spirituality [14]. The reason for these differences in the literature may be that the studies were conducted at different times and because of differences in the religious beliefs and sociodemographic characteristics of the participants.

Another result of the study is that, according to the total mean scores of the scales, the hope of individuals diagnosed with schizophrenia is at a low level, their psychological well-being is at a medium level, and their spirituality is at a high level. Mohr et al. determined that individuals diagnosed with schizophrenia have high levels of spirituality [14]. A study of individuals diagnosed with schizophrenia receiving inpatient treatment revealed that spiritual actions such as seeking refuge in God, reading the Holy Quran, and praying and reciting prayers prevent aggressive behaviours [15]. In this context, high spirituality has a very important role in coping with chronic diseases such as schizophrenia. In some studies, it has been found that the hope level of individuals diagnosed with schizophrenia is at a medium level, while in others, it was at a low level. Factors such as low emotional expression and expectation levels of caregivers, acceptance by others, sufficient social support, and fewer symptoms can increase the hope levels of individuals diagnosed with schizophrenia. A high level of hope can affect an individual's mental and physical health, well-being, life satisfaction, motivation and quality of life [16]. Kim et al. reported that the psychological well-being of psychiatric patients was at a low level [6]. It has been reported that chronic mental illness, treatment nonadherence and lack of insight may cause poor psychological well-being in individuals diagnosed with schizophrenia [17].

According to the correlation results of the study, as the spirituality levels of individuals diagnosed with schizophrenia increased, their hope and psychological well-being levels also increased. Most individuals diagnosed with schizophrenia state that spirituality plays an important role in their daily lives and is necessary for finding the meaning and purpose of life [14]. Spirituality and religiosity play key roles in the recovery process of individuals with severe mental illnesses such as schizophrenia and provide meaning and hope to the lives of these individuals [18]. The results of this study are similar to those of previous studies. In this context, there is a need for additional studies addressing spirituality, hope and psychological well-being, and the results of these studies can be considered and interpreted together with the results of this study.

Limitations of Study

This study had several limitations. The study was conducted in a single centre and therefore it was conducted with individuals with similar social and cultural characteristics. In addition, the causality cannot be adequately examined due to the descriptive and correlational nature of the study.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The results of the study showed that individuals diagnosed with schizophrenia had low levels of hope, moderate levels of psychological well-being, and high levels of spirituality. Additionally, it was determined that as the spirituality levels of individuals diagnosed with schizophrenia increased, their hope and psychological well-being levels also increased. Psychiatric nurses should not limit nursing care only to medical care but should also focus on holistic care that includes social, psychological and spiritual aspects. Identifying spiritual needs in the care of individuals diagnosed with schizophrenia and making interventions to improve spirituality can contribute positively to increasing the hope and psychological well-being of individuals by increasing the quality of care provided. In this way, a positive gain can be achieved in the process of reintegrating individuals with schizophrenia into society. For this reason, it can be suggested that nurses should emphasize the importance of spiritual care in increasing the hope and psychological well-being of individuals diagnosed with schizophrenia, provide relevant training and integrate spirituality into the psychosocial dimension of care. Additionally, there are a limited number of studies on this subject in Turkey. It may be recommended to investigate the subject with a larger sample group and randomized controlled studies.

REFERENCES

1. Üşenmez, T. Y., & Şanlı, M. E. (2023). Effect of negative automatic thoughts on medication adherence in individuals with schizophrenia. *Psychiatric Annals*, 53(11), 518-524. <https://doi.org/10.3928/00485713-20230912-01>

2. Binbay, T., Ulaş, H., Elbi, H., & Alptekin, K. (2010). Türkiye’de psikoz epidemiyolojisi: Yaygınlık tahminleri ve başvuru oranları üzerine sistematik bir gözden geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21, 1-14. <https://doi.org/10.5080/u6244>
3. Bressan, R.A., Grohs, G.E.M., Matos, G., & Shergill, S. (2018). Hope or hype in the treatment of schizophrenia -what’s the role of the physician? *The British Journal of Psychiatry*, 212, 1-3. <https://doi.org/10.1192/bjp.2017.13>
4. Vrbova, K., Prasko, J., Ociskova, M., Kamaradova, D., Marackova, M., Holubova, M., Grambal, A., Slepecky, M., & Latalova, K. (2017). Quality of life, self-stigma, and hope in schizophrenia spectrum disorders: a cross-sectional study. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 13, 567-576. <https://doi.org/10.2147/NDT.S122483>
5. Telef, B.B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
6. Kim, H., Kim, S., Choe, K., & Kim, J. (2018). Effects of mandala art therapy on subjective wellbeing, resilience, and hope in psychiatric inpatients. *Archives in Psychiatric Nursing*, 32, 167-173. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2017.08.008>
7. Krägeloh, C.U., Henning, M.A., Billington, R., & Hawken, S.J. (2015). The relationship between quality of life and spirituality, religiousness, and personal beliefs of medical students. *Academic Psychiatry*, 39, 85-89. <https://doi.org/10.1007/s40596-014-0158-z>
8. Gaston-Johansson, F., Haisfeld-Wolfe, M. E., Reddick, B., Goldstein, N., & Lawal, T. A. (2013). The relationships among coping strategies, religious coping, and spirituality in African American women with breast cancer receiving chemotherapy. *Oncology Nursing Forum*, 40, 2. <https://doi.org/10.1188/13.ONF.120-131>
9. Herth, K. (1991). Development and refinement of an instrument to measure hope. *Research and Theory for Nursing Practice*, 5(1), 39-51. PMID:2063043
10. Aslan, Ö., Sekman, K., & Vural, H. (2006). Hope in student nurses. *Hospital Life*, 1(2), 61-63.
11. Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Prieto, C., Choi, D., Oishi, S. ve Diener, R.B. (2010). New well-being Measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9493-y>
12. Demirci, İ. (2017). Huzurlu ve mutlu yaşamın değerler ve karakter güçleri bağlamında karma bir araştırmayla incelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
13. Mahmoud, A. S., Ali, S. I., & Hafez Elbaz, A. M. (2021). Relation between the level of hope and functional recovery among patients with schizophrenia. *Port Said Scientific Journal of Nursing*, 8(3), 106-125. <https://doi.org/10.21608/PSSJN.2021.65362.1090>
14. Mohr, S., Brandt, P. Y., Borrás, L., Gilliéron, C., & Huguelet, P. (2006). Toward an integration of spirituality and religiousness into the psychosocial dimension of schizophrenia. *American Journal of psychiatry*, 163(11), 1952-1959. <https://doi.org/10.1176/appi.ps.57.3.366>
15. Aydın, A., Kargin, M., & Çelebi, E. (2019). Yatarak tedavi gören şizofreni hastalarının saldırganlıkla ilgili algıları: Nitel bir çalışma. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 20(6), 597-604. <https://doi.org/10.5455/apd.23404>
16. Cihanyurdu, İ., İlbasmış, Ç., Aksoy, A. T., Ünver, H., & Arman, A. R. (2021). COVID-19 salgınında ergenlerin geleceğe yönelik kaygı ve umut düzeyleri. *Turkish Journal of Child & Adolescent Mental Health*, 28(1), 19-26. <https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2020.68552>
17. Brownea J., Penn D. L., Meyer-Kalos P. S., Mueser K. T., Estroff S. E., Brunette M. F., Correll C. U., Robinson J., Rosenheck R. A., Schooler N., Robinson D. G., Addington J., Marcy P., Kane J. M. (2017). Psychological well-being and mental health recovery in the NIMH RAISE early treatment program. *Schizophrenia Research*, 185, 167-172. <https://doi.org/10.1016/j.schres.2016.11.032>
18. Chidarikire, S. (2012) Spirituality: The neglected dimension of holistic mental health care. *Advances in Mental Health*, 10(3), 298-302. <https://doi.org/10.5172/jamh.2012.10.3.298>

AFETLERDE PSİKOLOJİK İLK YARDIM VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Ecem Sarıca¹, Zeynep Çengelci², Şeyda Dülgerler³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ecemsarica59@gmail.com, Orcid:0009-0001-9374-0539

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
zeynepcengelci.88@hotmail.com, Orcid:0000-0002-7425-2441

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid:0000-0003-4512-9855

ÖZET

Giriş-Amaç: Afet, insanlara, çevreye ve ekonomik yapıya zarar veren, toplumun normal işleyişini bozan ve başa çıkma kapasitesini aşan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır. Afetlerde psikolojik ilk yardım (PİY) ve psikiyatri hemşireliği, bireylerin afet sonrası yaşadığı travmatik etkileri hafifletmek ve psikososyal iyileşmelerini desteklemek açısından büyük önem taşır. Psikolojik ilk yardım, afet ve travmatik olaylardan etkilenen bireylerin duygusal, bilişsel ve fiziksel tepkilerini düzenlemeye yardımcı olmak için kullanılan, kanıta dayalı ve insancıl bir yaklaşımdır. Psikiyatri hemşireleri bu süreçte, bireylerin ve toplumun ruh sağlığını koruma ve geliştirme konusunda önemli bir rol oynar. Bu derleme afetlerde psikolojik ilkyardımın önemine dikkat çekmek ve afetlerde psikiyatri hemşireliğinin rol ve sorumluluklarını incelemek amacıyla hazırlanmıştır.

Yöntem: Afet kuruluşlarının çalışmaları incelenmiş ve “Afetlerde psikolojik ilk yardım”, “psikososyal iyileşme”, “afetlerde psikiyatri hemşireliği girişimleri” gibi anahtar kelimeler kullanılarak mevcut güncel literatür taraması yapılmıştır

Bulgular: Araştırmalar, afetlerin bireyler üzerinde ciddi ruh sağlığı sorunlarına yol açtığını ve hemşirelerin bu süreçte kritik bir görev üstlendiğini göstermektedir. [1] Afetlerden sonra bireylerde yaygın olarak Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), Depresyon ve Anksiyete, Akut Stres Bozukluğu, Uyku Bozuklukları, Madde Kullanımı ve Bağımlılıklar görülmektedir[2]. Hemşireler, afet sonrası bireylerin psikolojik iyilik halini sağlamak ve uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek için önemli görevler üstlenmektedir. Bunlar arasında en önemlileri olarak PİY Sağlama, Ruh Sağlığı Problemlerini Tanıma ve Erken Müdahale, Toplum Temelli Psikososyal Destek Programları, Sağlık Çalışanlarının Ruh Sağlığını Korumak sayılabilir [3].

Sonuç ve öneriler: Afetlerde psikolojik ilk yardım ve psikiyatri hemşireliği, bireylerin travma ile başa çıkmalarına, dayanıklılık kazanmalarına ve uzun vadede ruh sağlığı sorunlarının önlenmesine yardımcı olur. Hemşireler, bu süreçte kriz yönetimi, psikososyal destek ve toplumsal iyileşmeyi sağlama konularında kritik bir role sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Afetlerde psikolojik ilk yardım, Psikososyal iyileşme, Afetlerde psikiyatri hemşireliği

PSYCHOLOGICAL FIRST AID AND PSYCHIATRIC NURSING IN DISASTERS

Ecem Sarıca¹, Zeynep Çengelci², Seyda Dülgerler³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ecemsarica59@gmail.com, Orcid:0009-0001-9374-0539

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
zeynepcengelci.88@hotmail.com, Orcid:0000-0002-7425-2441

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid:0000-0003-4512-9855

ABSTRACT

Introduction and aim: Disasters are natural, technological or human-induced events that harm people, the environment and the economic structure, disrupt the normal functioning of society and exceed the coping capacity. Psychological first aid (PFA) and psychiatric nursing in disasters are of great importance to alleviate the traumatic effects experienced by individuals after disasters and to support their psychosocial recovery. PFA is an evidence-based and humane approach used to help regulate the emotional, cognitive and physical responses of individuals affected by disasters and traumatic events. Psychiatric nurses play an important role in this process to protect and promote the mental health of individuals and society. The aim of this review is to examine psychological first aid in disasters and the roles and responsibilities of psychiatric nurses.

Methods: Current literature was reviewed using keywords such as “psychological first aid in disasters”, “psychosocial recovery”, “psychiatric nursing interventions in disasters”.

Results: Studies show that disasters cause serious mental health problems in individuals and nurses assume a critical role in this process. [1] Posttraumatic Stress Disorder (PTSD), Depression and Anxiety, Acute Stress Disorder, Sleep Disorders, Substance Use and Addictions are commonly seen in individuals after disasters [2]. Nurses undertake important tasks to ensure the psychological well-being of individuals after disasters and to prevent long-term mental health problems. Among the most important of these are Providing PFA, Recognizing Mental Health Problems and Early Intervention, Community-Based Psychosocial Support Programs, and Protecting the Mental Health of Healthcare Workers [3].

Conclusion: Psychological first aid and psychiatric nursing in disasters help individuals cope with trauma, gain resilience and prevent mental health problems in the long term. Nurses have a critical role in crisis management, psychosocial support and social recovery in this process.

Key Words: Psychological first aid in disasters, Psychosocial recovery, Psychiatric nursing in disasters

References:

1. Disaster Management in Turkey and Natural Disaster Statistics [Internet]. Disaster and Emergency Management Presidency ©2018 [Access date: November 20, 2022]. Access link: https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf
2. Köroğlu E, translation editor. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (DSM-5)*. 5th Edition. Ankara: Hekimler Yayın Birliği; 2013. p. 146-54.
3. Büyükbayram, A., Çam, O., & Turgut, E. Ö. (2016). Mental health and psychiatric nursing approach after trauma. *Anatolian Journal of Nursing and Health Sciences*, 19(3).

INTRODUCTION

Disasters are events caused by human, natural, or technological factors that lead to economic, physical, and social losses for a part or all of a society, deeply affecting individuals' daily lives, straining the coping mechanisms of the community. Although it is impossible to predict where, when, and in what form disasters will occur, they inevitably cause physical, economic, and psychosocial losses [4]. "Psychosocial" refers to the dynamic relationship between psychological and social factors, which continuously affect each other. Psychosocial support in disasters includes preventing psychological maladjustments and disorders that may arise after disasters, rebuilding or strengthening family and community relationships, helping individuals affected by disasters recognize and enhance their inherent capacities to return to their previous lives, increasing and supporting coping and recovery skills for future disasters and emergencies, and is a multidisciplinary service provided at all stages of the disaster cycle. Intervention tools for psychosocial support in disasters include the assessment of needs and resources, necessary referrals and guidance, the establishment of information centers, community mobilization activities, social projects, training, worker support, and psychological first aid (PFA). PFA is a strategy that not only raises awareness but also transforms into initial intervention for individuals with mental health disorders [5].

The nurse care plan, operating in parallel with the stages of disaster management implementation, makes nursing the most suitable profession for PFA both theoretically and practically [7]. Psychiatric nursing, as an advanced specialty in nursing, plays a crucial role in maintaining the psychological and physical safety of individuals during and after disasters.

OBJECTIVE

This review is prepared to highlight the importance of psychological first aid in disasters and to examine the roles and responsibilities of psychiatric nursing in disaster situations.

METHODS

The works of disaster organizations have been examined, and a review of the current literature has been conducted using keywords such as "Psychological First Aid in Disasters," "Psychosocial Recovery," and "Psychiatric Nursing Interventions in Disasters."

RESULTS

All types of disasters always have an impact on health. Research shows that the psychological losses caused by disasters are greater than the physical losses [8]. Psychological distress and psychiatric disorders increase after disasters, affecting not only those directly exposed but also their relatives, rescue teams, and witnesses [9]. Psychosocial needs after a disaster vary among different groups, and psychiatric nurses providing PFA must give special attention to each case [9]. In the short term, rates

of post-traumatic stress disorder (PTSD) and depression rise, while in the long term, depression, anxiety, sleep disorders, substance use, and addiction may develop. Children and adolescents are more affected by this process, and mental health problems increase after disasters [10]. Psychiatric nurses can help alleviate symptoms and improve well-being by providing stress management and psychosocial support through group and individual interventions as well as education [11]. Psychological first aid is a humane and supportive response given to a person who is suffering and may need assistance. It has five key elements: safety, calming, connection, self-efficacy, and hope. PFA includes basic care, comfort, and support for survivors immediately after a disaster[15].

Disasters disrupt social relationships and financial conditions while negatively affecting individuals' behavioral, cognitive, and emotional abilities. Stressful situations and traumatic events can lead to resource depletion, the collapse of coping mechanisms, and long-term disorders. PFA helps disaster victims and response teams cope with stress and prevents long-term psychological issues. Psychiatric nurses can enhance psychological resilience in communities through PFA, thereby expanding post-disaster support capacity [8]. PFA in disasters begins simultaneously with the assessment of needs and resources. PFA helps those affected by the disaster and emergency express their experiences, relax by conveying basic psychological information, and make sense of what they feel. PFA can be implemented through individual and group interviews, distributing brochures, using media, and holding meetings. In cases where many people are affected, it is appropriate to use all methods together [6]. Psychiatric nurses must consider age, gender, cultural, political, social, economic, and spiritual factors when applying PFA [15]. PFA has a positive impact on mental health and psychosocial well-being; studies have reported a reduction in anxiety, depression, post-traumatic stress, and distress symptoms with PFA [3].

Psychiatric nurses play a critical role in PFA implementation by strengthening individuals' psychological resilience and providing necessary support. Being prepared to identify risks and deliver effective care before a disaster is especially crucial for high-risk patients [12]. Psychiatric nurses apply PFA to support individuals in expressing their emotions and reshaping their lives after a disaster. This process enhances self-confidence and accelerates recovery [8]. As a community-based model, PFA is also recommended as a crucial training tool in disaster preparedness and response processes. Psychiatric nurses can develop their PFA skills through training, which increases self-efficacy and enables them to respond more effectively in emergencies [13]. Therefore, PFA training should be considered an essential part of disaster preparedness programs [15].

In the early intervention phase of PFA, psychiatric nurses take on a leadership role due to their professional knowledge and experience [8]. It has been determined that a trained and experienced psychiatric nurse can minimize the psychological effects of traumatic events and accelerate the

recovery process [14]. PFA is associated with reducing anxiety, depression, post-traumatic stress, and distress symptoms after disasters. It supports psychosocial well-being by enhancing mood, a sense of security, social connections, and a feeling of control in both youth and adults.

DISCUSSION

This review emphasizes the crucial role of psychiatric nurses in providing effective care, PFA, and psychosocial recovery support to individuals and communities after disasters. Through PFA, they are expected to enhance individuals' psychosocial well-being and strengthen community resilience. Education and continuous professional development are essential for increasing nurses' effectiveness in this field.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

After disasters, psychiatric nurses should be actively involved in all stages of PFA implementation and be well-prepared in advance. An experienced and trained psychiatric nurse plays a critical role in helping individuals cope with trauma and supporting the preservation of community support mechanisms, thereby accelerating the recovery process. The inclusion of disaster management and PFA in undergraduate nursing and postgraduate psychiatric nursing curricula is recommended for further research.

REFERENCES

1. Disaster Management in Turkey and Natural Disaster Statistics [Internet]. Disaster and Emergency Management Presidency ©2018 [Access date: November 20, 2022]. Access link: https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf
2. Köroğlu E, translation editor. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (DSM-5)*. 5th Edition. Ankara: Hekimler Yayın Birliği; 2013. p. 146-54.
3. Büyükbayram, A., Çam, O., & Turgut, E. Ö. (2016). Mental health and psychiatric nursing approach after trauma. *Anatolian Journal of Nursing and Health Sciences*, 19(3).
4. Altun, F. (2016). Psychosocial services in disasters: A comparative analysis of the Marmara and Van earthquakes. *Istanbul Sabahattin Zaim University Journal of Social Sciences*, 4(8-9), 183-197.
5. Mei, C., & McGorry, P. D. (2020). Mental health first aid: strengthening its impact for aid recipients. *BMJ Ment Health*, 23(4), 133-134.
6. What is Psychosocial Support? [Internet]. Ministry of Family and Social Services ©2018 [Access date: 18, March 2025]. Accesslink: https://www.aile.gov.tr/Raporlar/ATHGM/Psikososyal_Destek_%20Nedir.pdf
7. Kalanlar, B., & Gülümser, K. (2015). An important concept in protecting public health during disasters: disaster nursing. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 23(1).
8. Everly Jr, G. S., Barnett, D. J., Sperry, N. L., & Links, J. M. (2010). The use of psychological first aid (PFA) training among nurses to enhance population resiliency. *International journal of emergency mental health*, 12(1), 21-31.
9. Dinçer, S. (2019). *Hospital management in extraordinary situations* (Doctoral dissertation, Istanbul Medipol University).
10. Newnham, E. A., Gao, X., Guragain, B., Jiao, F., Nathan, E., Boyes, M., & Leaning, J. (2022). Daily stressors and mental health following disaster: A school-based assessment of adolescent disaster survivors in China and Nepal. *Journal of Traumatic Stress*, 35(6), 1721-1733.
11. Niman, S., Rahayu, R., Setiyani, A., Somana, A., Siagian, I. O., Nyumirah, S., ... & Sodikin, M. A. (2023). Dukungan Kesehatan Jiwa dan Psikososial sebagai Bentuk Intervensi Perawat Jiwa pada Penyintas Bencana Gempa Bumi. *Warta LPM*, 256-264.
12. Çömez İkican, T., Şahin Bayındır, G., Engin, Y., & Albal, E. (2024). Disaster preparedness perceptions and psychological first-aid competencies of psychiatric nurses. *International Nursing Review*.

13. Kiliç Bayageldi, N., & Kaloğlu Binici, D. (2024). Psychological first aid practice self-efficacy of nurses in disasters. *Nursing & Health Sciences*, 26(1), e13093.
14. Kılıç, N., & Şimşek, N. (2018). *Psychological first aid and nursing*. *Journal of Psychiatric Nursing*, 9(3), 212-218.
15. Sim, T., & Wang, A. (2021). *Contextualization of psychological first aid: An integrative literature review*. *Journal of Nursing Scholarship*, 53(2), 189-197.

PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMI

Zeynep Çengelci¹, Ecem Sarıca², Seyda Dülgerler³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
zeynepcengelci.88@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7425-2441

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ecemsarica59@gmail.com, Orcid: 0009-0001-9374-0539

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4512-9855

ÖZET

Giriş- Amaç: Son yıllarda sağlık sektörü, tıp ve hemşirelik alanlarında yapay zeka kullanımının giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Özellikle psikiyatri hemşireliği alanında yapay zeka kullanımı giderek artan bir öneme sahiptir. Psikiyatri hemşireliği, hasta ile iletişim kurmanın ve kendiliği terapötik kullanmanın çok önemli olduğu bir hemşirelik disiplini.

Yöntem: Psikiyatri hemşireliği alanında yapay zeka kullanımının hemşirelerin hastalarla terapötik ilişkilerini geliştirme ve klinik karar verme süreçlerini destekleme gibi faydaları mevcuttur [5]. Ayrıca yapay zeka destekli araçlar ruhsal durum değerlendirmesi ve teşhis koyma gibi amaçlarla kullanılabilir. Yapay zekanın etkin kullanımı ruhsal hastalığı olan bireylerin tedaviye uyumunu kolaylaştırmada ve çeşitli rol ve sorumluluklarını yerine getirmelerinde yardımcı olabilir.

Bulgular: Psikiyatri hemşireliği eğitiminde standart hasta, simülasyon, mobil öğrenme gibi uygulamalar yer almaktadır [1,2]. Psikiyatri hemşireliği teorik ve uygulamalı eğitiminde yapay zekanın kullanımına ilişkin hemşirelik öğrencilerinin genel olarak olumlu bir algıya sahip olduğu fakat mahremiyet ve etik konularında endişelerinin olduğu görülmüştür. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin genellikle lisans mezunu olduğu görülmektedir. Lisans düzeyinde psikiyatri hemşireliği eğitiminde öğrencilerin kliniğe çıkmak için kısıtlı zamanının bulunması ve yeterince vaka görememesi gibi sorunlar mevcuttur [5,7].

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, psikiyatri hemşireliği eğitim programlarına yapay zekayı entegre etmenin psikiyatri hemşireliği eğitiminin ve uygulamasının kalitesini arttıracak ve somutlaştıracak düşünülmektedir.

Kaynaklar:

1. Sarıkoc, G., Özcan, C. T. ve Elçin, M. (2016). Psikiyatri hemşireliği eğitiminde yenilikçi bir uygulama: Standart hastalar [Türkçe]. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 61-66.
2. Şahin, G. ve Başak, T. (2017). Hemşirelikte mobil öğrenme “m-öğrenme” [Türkçe]. *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 14(4), 4480-4491.
3. Dil, S., Uzun, M. ve Aykanat, B. (2012). Hemşirelik eğitiminde yenilik. *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1217-1228.

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PSYCHIATRIC NURSING EDUCATION PROGRAMS AND TEACHING

Zeynep Çengelci¹, Ecem Sarıca², Seyda Dülgerler³

¹Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir
Turkey, zeynepcengelci.88@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7425-2441

²Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Turkey,
ecemsarica59@gmail.com, Orcid: 0009-0001-9374-0539

³Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Turkey,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr Orcid: 0000-0003-4512-9855

ABSTRACT

Introduction and Aim: In recent years, the use of artificial intelligence in the health sector, medicine and nursing has become increasingly widespread. The use of artificial intelligence , especially in the field of psychiatric nursing, has an increasing importance. Psychiatric nursing is a nursing discipline in which communicating with the patient and using the self therapeutically are very important.

Methods: The use of artificial intelligence in the field of psychiatric nursing has benefits such as improving the therapeutic relationships of nurses with patients and supporting clinical decision-making processes [5]. In addition, artificial intelligence- supported tools can be used for purposes such as mental status assessment and diagnosis. Effective use of artificial intelligence can help individuals with mental illnesses to comply with treatment and fulfill their various roles and responsibilities.

Results: Applications such as standard patient, simulation, and mobile learning are included in psychiatric nursing education [1,2] . It has been observed that nursing students generally have a positive perception regarding the use of artificial intelligence in theoretical and practical education of psychiatric nursing, but they have concerns about privacy and ethical issues. It is seen that nurses working in psychiatric clinics are usually undergraduate graduates. There are problems in undergraduate psychiatric nursing education such as students having limited time to go to the clinic and not being able to see enough cases [5,7].

Conclusion and Recommendations: As a result, it is thought that integrating artificial intelligence into psychiatric nursing education programs will increase and concretize the quality of psychiatric nursing education and practice.

Keywords: Artificial intelligence, Learning, Psychiatric nursing.

References:

1. Sarikoc G, Ozcan CT, Elcin M. An innovative application in psychiatric nursing education: standardized patients [in Turkish]. Dokuz Eylul Univ Fac Nurs Electron J. 2016;9(2):61-66.
2. Sahin G, Basak T. Mobile learning in nursing “m-learning”. J Hum Sci. 2017;14(4):4480-4491.
3. Dil S, Uzun M, Aykanat B. Innovation in nursing education. J Hum Sci. 2012;9(2):1217-1228.

INTRODUCTION

The use of artificial intelligence (AI) in psychiatric nursing education programs and teaching offers an important opportunity to make learning processes more effective, to improve clinical decision-making skills and to increase students' awareness of patient care. The use of Artificial Intelligence in Psychiatric Nursing Education Programs gains effectiveness through Curriculum Development and Personalized Learning, Clinical Education and Simulations. The use of Artificial Intelligence in Psychiatric Nursing Education is effective in theoretical education, Clinical Decision Support Systems, Telepsychiatry and Distance Education. Considering that we are in the age of technology and smartphones and mobile applications are widely used, especially by young people, it is thought that the integration of artificial intelligence into psychiatric nursing education programs and teaching will be beneficial.

OBJECTIVE

The purpose of this review is to examine the use of artificial intelligence in psychiatric nursing education programs and teaching .

METHODS

A review of current literature was conducted using keywords such as “psychiatric nursing education programs”, “teaching in psychiatric nursing” and “artificial intelligence ”.

FINDINGS

Research provides important findings that AI affects nursing practice and education. In the field of psychiatry, artificial intelligence can be used to develop support systems that can help patients and therapists during the treatment process [9,10]. Various online applications and robots have been developed by researchers. The effectiveness of the CBT-based artificial intelligence tool called Woebot , developed in 2017 , was tested and it was seen that it led to positive results in individuals with mental illness [4]. In addition, artificial intelligence can be used to determine the suicide risk of individuals with mental illness [8]. In a study conducted in our country, it was seen that an appropriate nursing care plan could be created by presenting a sample case to artificial intelligence [6]. In another study, the perceptions, expectations and opinions of nursing students regarding the use of artificial intelligence in psychiatric nursing education were examined and it was found that they had generally positive perceptions but had concerns regarding ethical and patient privacy. When using artificial intelligence in psychiatric nursing , paying attention to patient rights and privacy is an important factor [5]. In recent studies, applications such as mobile learning, standard patient method and simulation have become widespread in psychiatric nursing education and the concept of innovation

has come to the fore. By integrating artificial intelligence into the applications to be carried out, the innovative approach can be reinforced and the quality of education and training can be increased [7]. Considering that the use of artificial intelligence in psychiatric nursing education can increase students' interview and communication skills, facilitate case management and follow-up, and make learning effective, it is seen that the integration of artificial intelligence into psychiatric nursing education and training is important. In the literature, findings have been found that it offers innovative approaches in the creation of care plans, is seen as a valuable tool in the early detection and prediction of mental health disorders, offers individualized learning opportunities according to student needs, supports clinical decision-making and diagnostic processes in nursing care, offers better treatment options and solves manpower problems. The integration of this technology can increase the effectiveness of nursing practices [1,2,3] .

DISCUSSION

In this review, the use of artificial intelligence in the field of psychiatry was examined and the benefits of its use in psychiatric nursing education programs were emphasized and its dissemination was emphasized. The current literature indicates that the use of artificial intelligence in the field of psychiatric nursing is beneficial for both patients and nurses. It is thought that the quality of education and patient care will increase with the integration of artificial intelligence into psychiatric nursing education and training programs.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Artificial intelligence offers significant opportunities in psychiatric nursing education programs and teaching. However, ethical, psychosocial, and educational factors need to be considered in the integration of this technology. Educators and practitioners should maximize the potential benefits of AI while also considering potential limitations and challenges.

REFERENCES:

1. Sarikoc G, Ozcan CT, Elcin M. An innovative application in psychiatric nursing education: standardized patients [in Turkish]. Dokuz Eylul Univ Fac Nurs Electron J. 2016;9(2):61-66.
2. Sahin G, Basak T. Mobile learning in nursing “m-learning”. J Hum Sci. 2017;14(4):4480-4491.
3. Dil S, Uzun M, Aykanat B. Innovation in nursing education. J Hum Sci. 2012;9(2):1217-1228.
4. Fitzpatrick KK, Darcy A, Vierhile M. Delivering cognitive behavior therapy to young adults with symptoms of depression and anxiety using a fully automated conversational agent (Woebot): a randomized controlled trial. JMIR Ment Health. 2017;4(2):e19.
5. Guler KG, Gunday EA. In-depth investigation of nursing students’ perceptions, expectations, and concerns towards the use of artificial intelligence in psychiatric nursing: a qualitative study. Gumushane Univ J Health Sci. 2025;14(1):214-231.
6. Akgun BM. Using ChatGPT as a support tool in creating psychiatric and mental health nursing care plans. J Lifespan Nurs. 2024;5(2):145-162.
7. Yildiz A, Sahan S, Ismailoglu EG. Innovative approaches used in nursing education at universities in Turkey. Izmir Katip Celebi Univ Fac Health Sci J. 2022;7(2):261-267.
8. Kolding S, Lundin RM, Hansen L, Østergaard SD. Use of generative artificial intelligence (AI) in psychiatry and mental health care: a systematic review. Acta Neuropsychiatr. 2024;36(1):1-14.

9. Graham S, Depp C, Lee EE, Nebeker C, Tu X, Kim HC, Jeste DV. Artificial intelligence for mental health and mental illnesses: an overview. *Curr Psychiatry Rep.* 2019;21(11):1-18.
10. Lejeune A, Le Glaz A, Perron PA, Sebt J, Baca-Garcia E, Walter M, Berrouguet S. Artificial intelligence and suicide prevention: a systematic review. *Eur Psychiatry.* 2022;65(1):e19.

KADINLARIN AFET RİSKİNE PSİKOLOJİK HAZIRLIĞI

Seyda Dülgerler¹, Melike Kara², Ayşegül Dönmez³

¹Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir,Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr; 0000-0003-4512-9855

²Kırıkkale Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sağlık
Yerleşkesi Fabrikalar Mah. İbni Sina Cad. No:12 (Arpalık Çukuru Mevki) Merkez/Kırıkkale
,Türkiye,melikekara4@gmail.com ,0000-0003-4013-126X

³Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı , İzmir,Türkiye:
aysegul.donmez@ege.edu.tr, 0000-0002-1087-9173

ÖZET

Afet, toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır. Afetler sonucunda meydana gelen sorunların olumsuz etkilerinden korunabilmek için afetlere psikolojik hazırlıklı olmak çok önemli olup, psikolojik hazırlık, fiziksel hazırlığın temelini oluşturmasından dolayı değerlidir. İçinde yaşanılan toplumda bulunan riskli gruplar afetlerden daha fazla etkilenmektedir . Dolayısı ile bu gruplara yönelik özel girişimlerin müdahale planlarında yer alması gerekmektedir ve bu riskli gruplardan biri de kadınlardır. Bu çalışma; kadınların afet riskine psikolojik hazırlığına yönelik verilen psikoeğitim programının etkinliğini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür. Çalışma ön test-son test, tekrarlayan ölçümlü deneysel müdahale deseninde bir çalışmadır. Araştırma sonuçları, deney grubu katılımcılarının Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test ve izlem testi puanlarının kontrol grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca deney grubu katılımcıların Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test ve izlem puanlarının ön test puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın sonucu Kadınların afet riskine psikolojik olarak hazırlanmasına yönelik uygulanan psikoeğitim programının etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, afetlere psikolojik hazırlığa yönelik uygulanan psikoeğitimin kadınların ve dolaylı olarak toplumun afetlere hazırlanarak afete direnç geliştirmeleri yönünde önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir ve verilen eğitimin tüm topluma yaygınlaştırılması önerilmektedir.

GİRİŞ-AMAÇ

Afet, toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır . Dünyada afetlerin meydana geliş sıklığı, şiddeti ve yoğunluğu artmış bulunmaktadır. Artışın endişe

verici boyutlara ulaştığı görülmektedir. Bu konuda elde edilen istatistikler doğal kaynaklı afetlerin sayı ve şiddetinin iklim değişikliğine bağlı olarak arttığını, 432 afetin 2021 yılında gerçekleştiğini, 10.492 ölümün bu afetler sonucunda olduğunu ve 101.8 milyon insanı etkilediğini ortaya koymaktadır. Ülkemiz ise jeopolitik, jeolojik faktörler, yüzey şekli ve iklim etkileri nedeniyle, öncelikle depremler olmak üzere birçok afet türüne maruz kalmıştır. Bu bağlamda ne yazık ki 2023 yılının Şubat ayında ülkemizde büyük bir felaket yaşanmış, Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremde son verilere göre 17 il afet bölgesi ilan edilmiş, 50 binin üzerinde vatandaşımız hayatını kaybetmiş ve 100 binin üzerinde vatandaşımız yaralanmıştır. Meydana gelen kayıplar, yara almalar, sosyo-ekonomik sorunlar, kentleşmenin ve yerleşimin yok oluşu gibi birçok sorun yaşanmıştır. Bu verilerde bize depremin kötü sonuçlarının insanları psikolojik ve sosyal açıdan önemli derecede etkilediğini göstermiştir. Son zamanlarda ise mevsim normallerinin üstüne çıkan sıcaklık değerlerinden dolayı dünya genelinde ısı artışına bağlı ölümlerin olabileceği bu durumun afet olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak dünya var oldukça insan afet gerçeği ile yüzleşmek ve kendini bu duruma psikolojik olarak hazırlamak zorundadır. Afetler sonucunda meydana gelen bu durumların olumsuz etkilerinden korunabilmek için afetlere psikolojik hazırlıklı olmak çok önemli olup, psikolojik hazırlık, fiziksel hazırlığın temelini oluşturmasından dolayı da değerlidir. Araştırmalar sonucunda afetlere psikolojik hazırlığın en az iki zihinsel boyuttan oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Birincisi tehdit durumlarına yönelik doğru bilgiyi ve olası adaptif reaksiyonları içeren bilişsel süreçler, ikincisi ise öz farkındalığı ve duygusal öz kontrolü içeren duygusal süreçler [1]. Özetle afete psikolojik hazırlık birinci adımda bilgi, ikinci adımda duygu yönetimi sürecidir. Bu süreçlere yönelik psikolojik hazırlıklar afet durumlarında bireylerin stresle daha iyi başa çıkmalarına, kendilerine daha çok güvenmelerine, daha kontrollü olmalarına ve daha iyi yaşamsal kararlar almalarına destek olacaktır. Böylelikle afet öncesi psikolojik hazırlık bireylerin afet durumlarında daha iyi baş etme mekanizmaları geliştirmelerini sağlayıp, afet sırasında ve sonrasında bunlara bağlı olarak ortaya çıkabilecek ruhsal ve bedensel hasarların ortaya çıkma olasılığını azaltıp, engelleyebilir [3]. Afet tehdidine psikolojik hazırlık farklı afet tehditlerine, kültürel gereksinimlere ve ulaşılabilen kaynaklara göre düzenlenmelidir. Yapılan çalışmalarda içinde yaşanan toplumda bulunan riskli grupların afetlerden daha fazla etkilendiği ve bu gruplara yönelik özel girişimlerin müdahale planlarında yer alması gerektiği ortaya konmuştur ve bu riskli gruplardan biri de kadınlardır. Aynı zamanda kadınlar doğaları gereği ve üstlendikleri toplumsal roller nedeniyle afet durumlarında doğru yaklaşım göstererek bu süreçte önemli roller üstlenebilir ve kurtarıcı roller alabilirler ve afet öncesi sağlanacak olan psikolojik hazırlık süreci bu rolleri yerine getirmede destek sağlayacaktır. Bu araştırmada amaç; kadınların afet riskine yönelik psikolojik hazırlıklarını sağlamaktır.

YÖNTEM

Çalışma ön test-son test, tekrarlayan ölçümlü deneysel müdahale deseninde bir çalışmadır. T.C Milli Eğitim Bakanlığı İzmir Olgunlaşma Enstitüsünde çalışan ve düzenli olarak eğitim almakta olan 60 kadına (deney grubu=30, kontrol grubu=30) “Kadınların Afet Riskine Psikolojik Hazırlığına Yönelik Psikoegitim” uygulanmış; Ön test, son test ve izlem testi olarak Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği [2] kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma sonuçları, deney grubu katılımcılarının Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test ve izlem testi puanlarının kontrol grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca deney grubu katılımcıların Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test ve izlem puanlarının ön test puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, katılımcıların sosyodemografik özellikleri incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının, medeni durum, eğitim durumu, yaş, çocuk sayısı, ekonomik durum, yaşanan yerde afet olma durumu,afete yönelik eğitim alma durumu, afette yakını kaybetme durumları açısından homojen olduğu görülmüştür. Bu homojenlik, araştırmanın sonuçlarının geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır. Her iki grubun da cinsiyeti kadındır. Bu bulgular, gruplar arasında demografik farklılıkların olmadığını ve elde edilen sonuçların daha genellenebilir olduğunu göstermektedir.Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği puanlarının gruplar arası ve grup içi karşılaştırılmasında, ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Ancak katılımcıların gruplarına göre Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Deney grubu katılımcıların Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test puanlarının kontrol grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Deney grubu katılımcıların son test puanlarının ön test puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum uygulanan psikoegitim programının afetlere psikolojik hazırlıkta etkili olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.Deney grubu katılımcıların Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği izlem puanlarının kontrol grubu katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Deney grubu katılımcıların Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği son test ve izlem puanlarının ön test puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.Bu bulgular, uygulanan psikoegitim programının deney grubunda önemli etki sağladığını ve bu grubun zamanla eğitim sonucu edindiği deneyimin etki düzeyinin azalmadığını ve bu eğitimin etkisinin zamanla

devam ettiğini göstermektedir. Bu bulgular, psikoeğitimin uzun vadeli etkilerini ve bu tür eğitim programlarının önemini vurgulamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucu Kadınların afet riskine psikolojik olarak hazırlanmasına yönelik uygulanan psikoeğitim programının etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, afetlere psikolojik hazırlığa yönelik uygulanan psikoeğitimin kadınların ve dolaylı olarak toplumun afetlere hazırlanarak afete direnç geliştirmeleri yönünde önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir ve verilen eğitimin tüm topluma yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Fiziksel Hazırlık, Kadın, Psikolojik Hazırlık

KAYNAKLAR

1. Boylan JL, Lawrence C. What does it mean to psychologically prepare for a disaster? a systematic review. Int J Disaster Risk Reduct. 2020, 15:101480. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101480>
2. Türkdoğan GC, Koçak Şİ, McLennan, J. The validity and reliability of the Turkish version of the psychological preparedness for disaster threat scale. Natural hazards.2023,118(1), 331-346. <https://doi.org/10.1007/s11069-023-06006-w>
3. Zakour MJ. Disasters and menral health. In T. McGee & E. Penning-Rowsell (Eds.). Handbook of Environmental Hazards and Society, Routledge.2023`;(pp. 394–407)

WOMEN'S PSYCHOLOGICAL PREPAREDNESS FOR DISASTER

Seyda Dülgerler¹, Melike Kara², Ayşegül Dönmez³

¹ Ege University, Nursing Faculty, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing , İzmir,Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr,: 0000-0003-4512-9855

²Kırıkkale University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing, Sağlık
Yerleşkesi Fabrikalar Mah. İbni Sina Cad. No:12 (Arpalık Çukuru Mevki) Merkez/Kırıkkale
,Türkiye,melikekara4@gmail.com ,0000-0003-4013-126X

³ Ege University, Nursing Faculty, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing , İzmir,Türkiye:
aysegul.donmez@ege.edu.tr, 0000-0002-1087-9173

ABSTRACT

A disaster is defined as a natural, technological, or human-induced event that causes physical, economic, and social losses for an entire society or specific groups, disrupts or halts normal life and human activities, and exceeds the affected community's capacity to cope. Being psychologically prepared for disasters is crucial in mitigating the negative effects of the problems that arise as a result of such events. Psychological preparedness is valuable as it forms the foundation of physical preparedness. Vulnerable groups within society are more significantly affected by disasters. Therefore, special initiatives targeting these groups should be included in intervention plans, and one of these vulnerable groups is women. This study was conducted to evaluate the effectiveness of a psychoeducation program designed to enhance women's psychological preparedness for disaster risk. The study employed a pre-test, post-test, and repeated-measures experimental intervention design. The research findings indicate that the post-test and follow-up test scores of the participants in the experimental group on the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale were higher compared to those of the control group. Additionally, the post-test and follow-up test scores of the experimental group participants were higher than their pre-test scores. The results of this study demonstrate that the psychoeducation program aimed at preparing women psychologically for disaster risk is effective. These findings suggest that psychoeducation programs designed to enhance psychological preparedness for disasters can significantly contribute to women's and, indirectly, society's overall disaster resilience. It is recommended that such training be expanded to reach the wider community.

INTRODUCTION- OBJECTIVE

A disaster is defined as a natural, technological, or human-induced event that causes physical, economic, and social losses for an entire society or specific groups, disrupts or halts normal life and human activities, and exceeds the affected community's capacity to cope. The frequency, severity, and intensity of disasters have been increasing worldwide. The increase has reached alarming levels.

Statistics on this issue indicate that the number and severity of natural disasters have increased due to climate change. In 2021 alone, 432 disasters occurred, resulting in 10,492 deaths and affecting 101.8 million people. Our country has been exposed to various types of disasters, primarily earthquakes, due to geopolitical and geological factors, surface topography, and climatic influences. In this context, unfortunately, a major disaster occurred in our country in February 2023. According to the latest data, an earthquake centered in Kahramanmaraş led to 17 provinces being declared disaster zones. More than 50,000 of our citizens lost their lives, and over 100,000 citizens were injured. The losses, injuries, socio-economic problems, and the destruction of urbanization and settlements are among the many issues that have been experienced. These data show that the devastating effects of the earthquake have significantly impacted people psychologically and socially. Recently, due to temperatures exceeding seasonal averages, it is believed that heat-related deaths could occur globally, and this situation may be considered a disaster. As a result, as long as the world exists, humanity must face the reality of disasters and psychologically prepare itself for such situations. In order to protect against the negative effects of situations arising from disasters, being psychologically prepared for disasters is crucial, as psychological preparedness forms the foundation of physical preparedness. Research has concluded that psychological preparedness for disasters consists of at least two mental dimensions. The first is cognitive processes that include accurate information about threat situations and possible adaptive reactions, while the second is emotional processes that involve self-awareness and emotional self-regulation.[1]. In summary, psychological preparedness for disasters is, in the first step, an information process, and in the second step, an emotional regulation process. Psychological preparedness for these processes will help individuals better cope with stress in disaster situations, increase their self-confidence, allow them to remain more controlled, and support them in making better life decisions. Thus, psychological preparedness before a disaster enables individuals to develop better coping mechanisms during disaster situations, reducing and potentially preventing the likelihood of psychological and physical damage that may arise during and after the disaster[3]. Psychological preparedness for disaster threats should be tailored according to different disaster threats, cultural needs, and available resources. Studies have shown that vulnerable groups within society are more severely affected by disasters, and that special interventions targeting these groups should be included in intervention plans. One of these vulnerable groups is women. At the same time, due to their nature and the societal roles they undertake, women can play significant roles in disaster situations by adopting the right approach and taking on rescuing roles. The psychological preparedness process provided before the disaster will support them in fulfilling these roles. The aim of this research is to ensure women's psychological preparedness for disaster risk.

METHODS

The study is a pretest-posttest, repeated-measures experimental intervention design. “Psychoeducation for Women's Psychological Preparations for Disaster Risk” was applied to 60 women (experimental group = 30, control group = 30), Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale [2] was used as pre-test, post-test and follow-up test.

RESULTS

The research results showed that the post-test and follow-up test scores of the experimental group members on the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale were higher than those of the control group. In addition, it is seen that the post-test and follow-up scores of the experimental group participants on the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale are higher than their pre-test scores.

DISCUSSION

In this research, when examining the sociodemographic characteristics of the participants, it was found that the experimental and control groups were homogeneous in terms of marital status, education level, age, number of children, economic status, the occurrence of disasters in the place of residence, having received disaster-related education, and experiencing the loss of a close relative in a disaster.

This homogeneity enhances the validity and reliability of the research results. Both groups are composed of women. These findings indicate that there are no demographic differences between the groups, and the results obtained are more generalizable. In the comparison of the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale scores between and within groups, it was found that there was no significant difference between the pre-test scores. However, it was observed that there was a statistically significant difference in the post-test scores of the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale between the groups. It was observed that the post-test scores of the experimental group participants on the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale were higher than those of the control group participants. At the same time, it was observed that the post-test scores of the experimental group participants were higher than their pre-test scores. This situation reveals that the implemented psychoeducation program is effective in psychological preparation for disasters. It was observed that the follow-up scores of the experimental group participants on the Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale were higher than those of the control group participants. These findings indicate that the psychoeducation program had a significant impact on the experimental

group, and that the level of effect from the experience gained through the training did not decrease over time. Moreover, the effect of this training continued over time. These findings highlight the long-term effects of psychoeducation and emphasize the importance of such training programs.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The results of this research demonstrate that the psychoeducation program implemented to psychologically prepare women for disaster risk is effective. These findings suggest that psychoeducation aimed at psychological preparedness for disasters can significantly contribute to women's and, indirectly, society's ability to prepare for disasters and build resilience. It is recommended that the provided training be expanded to the entire community.

Key Words: Disaster, Physical preparation, Psychological preparation, Woman

REFERENCES

1. Boylan JL, Lawrence C. What does it mean to psychologically prepare for a disaster? a systematic review. Int J Disaster Risk Reduct. 2020, 15:101480. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2020.101480>
2. Türkdogan GC, Koçak Şİ, McLennan, J. The validity and reliability of the Turkish version of the psychological preparedness for disaster threat scale. Natural hazards.2023,118(1), 331-346. <https://doi.org/10.1007/s11069-023-06006-w>
3. Zakour MJ. Disasters and menral health. In T. McGee & E. Penning-Rowse (Eds.). Handbook of Environmental Hazards and Society, Routledge.2023`;(pp. 394–407)

PSIKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN REÇETE YAZMA YETKİSİ: KÜRESEL UYGULAMALAR VE TÜRKİYE'DE DURUM

Özlem Diken¹, Kübra Kurt², Mehmet Yılmaz³, Şeyda Dülgerler⁴, Ayşegül Dönmez⁵

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, dikenoazlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, kubra99.kurt@gmail.com, Orcid: 0009-0008-1437-0957

³Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, my1189756@gmail.com, Orcid: 0009-0008-2421-5109

⁴Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4512-9855

⁵Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, aysegul.donmez@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1087-9173

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dünya Sağlık Örgütüne göre dünya genelinde her sekiz kişiden biri ruhsal bir bozuklukla mücadele etmektedir ve bu da küresel anlamda hastalık yükünü artırmaktadır.[1] Birçok konuda kendini geliştiren, bilgi ve becerilerini güncelleyen psikiyatri hemşireleri bu bireylere bütüncül yaklaşarak biyopsikososyal tüm ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Dünyada yalnızca birkaç ülkede psikiyatri hemşireleri reçete yazma yetkisine sahiptir. Çeşitli ülkelerde psikiyatri hemşireleri belirli programlar ve eğitimlerle bu yetkiye sahip olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, psikiyatri hemşirelerine reçete yazma yetkisinin mevcut durumunu ve olası etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Konuyla ilgili “psikiyatri hemşireleri”, “hemşire reçete yazıcıları”, “psikofarmakolojik reçete” gibi anahtar kelimeler kullanılarak ulusal ve uluslararası güncel literatür incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: Psikiyatri hemşirelerine reçete yazma yetkisinin verildiği ülkelerde sağlık ekibinin diğer üyeleri ve hastalar bu uygulamanın sistemi hızlandırması ve sağlık hizmetlerinde maliyeti düşürmesinin yanında pek çok faydasını belirtmişlerdir. Ülkemizde ise psikiyatri hemşirelerinin reçete yazma yetkisi, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde bulunmamaktadır. Bu konuda zaman zaman tartışmalar ve öneriler gündeme gelse de henüz resmi bir düzenleme yapılmamıştır. Bu konuda yapılacak olası düzenlemeler, sağlık politikaları ve ilgili paydaşların görüşleri doğrultusunda şekillenecektir.

Sonuç: Psikiyatri hemşirelerine reçete yazma yetkisinin verilmesi, sağlık sisteminde verimliliği artırabilir. Bu süreçte, sağlık politikalarının geliştirilmesi, ilgili paydaşların görüşlerinin alınması ve gerekli eğitim programlarının oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire reçete yazıcıları, psikiyatri hemşireleri, psikofarmakolojik reçete

PSYCHIATRIC NURSES' AUTHORITY TO WRITE PRESCRIPTIONS: GLOBAL PRACTICES AND SITUATION IN TURKEY

Özlem Diken¹, Kübra Kurt², Mehmet Yılmaz³, Şeyda Dülgerler⁴, Ayşegül Dönmez⁵

¹Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
dikenoazlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475

²Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
kubra99.kurt@gmail.com, Orcid: 0009-0008-1437-0957

³Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
my1189756@gmail.com, Orcid: 0009-0008-2421-5109

⁴Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4512-9855

⁵Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
aysegul.donmez@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1087-9173

ABSTRACT

Introduction and Objective: According to the World Health Organization, one in eight people worldwide struggles with a mental disorder, which increases the global burden of disease.[1] Psychiatric nurses, who develop themselves in many areas and update their knowledge and skills, take a holistic approach to these individuals and meet all their biopsychosocial needs. Only a few countries worldwide grant psychiatric nurses the authority to prescribe medication. In various countries, psychiatric nurses can obtain this authority through specific programs and training. The purpose of this study is to evaluate the current status of prescribing authority for psychiatric nurses and its potential effects.

Method: A review of the current national and international literature was conducted using keywords related to the subject, such as “psychiatric nurses,” “nurse prescribers,” and “psychopharmacological prescriptions.”

Findings: In countries where psychiatric nurses have been granted prescription authority, other members of the healthcare team and patients have noted many benefits of this practice, including speeding up the system and reducing the cost of healthcare services. In our country, however, psychiatric nurses do not have prescription authority under current legal regulations. Although discussions and suggestions on this issue have occasionally been raised, no official regulation has yet been made. Any possible regulations on this issue will be shaped in line with health policies and the views of relevant stakeholders.

Conclusions: Granting psychiatric nurses the authority to prescribe medication could increase efficiency in the healthcare system. In this process, it is recommended that healthcare policies be developed, the views of relevant stakeholders be taken into account, and the necessary training programs be established.

Keywords: Nurse prescribers, psychiatric nurses, psychopharmacological prescription

INTRODUCTION

Psychiatric nursing is a specialized field that provides holistic care to individuals experiencing mental health issues, substance use disorders, or behavioral problems, aiming to improve their physical and psychosocial well-being.[2,9] Prescribing refers to the formal right given to psychiatric nurses to prescribe certain medications. Given their close interaction with both patients and other healthcare team members, the expansion of psychiatric nurses' authority has been considered in various countries. As a result, some countries have integrated training programs and policy regulations that allow psychiatric nurses to prescribe medications. However, in our country, this issue has remained at the evaluation stage only.

OBJECTIVE

This review aims to assess the impact of nurses with prescribing authority on the healthcare sector and treatment process in various countries and evaluate the status of this authority among nurses in our country.

METHOD

A current literature review was conducted using keywords such as "psychiatric nurses," "nurse prescribers," and "psychopharmacological prescription."

FINDINGS

The International Council of Nurses has emphasized the importance of all nurses prioritizing mental health care, regardless of their specialization.[3] Countries vary significantly in terms of nurse prescribing authority and educational requirements. The first group consists of countries where prescribing skills and competencies are integrated into psychiatric nursing education, such as master's or bachelor's degrees or specific nursing specializations. In these countries, prescribing skills are directly embedded in the curricula (e.g., Advanced Nurse Practitioner (ANP) master's nurses in Cyprus, Nurse Specialists with an Advanced Practice Nursing (APN) degree in the Netherlands, Public Health Nurses in Norway, nurses with bachelor's and master's degrees in Poland, family nurses in Estonia, and nurses with bachelor's degrees in Spain). Since pharmacology and pharmacotherapy courses are routinely included in these curricula, the European Credit Transfer System (ECTS) points allocated for prescribing-related skills were identifiable only in a few cases.[4]

Additionally, countries differ significantly in terms of the number of medications psychiatric nurses are allowed to prescribe and the specific conditions they can prescribe for. The type of prescribing authority includes both initial and ongoing prescriptions; the former refers to the right to prescribe new medications, while the latter refers to follow-up prescriptions issued after an initial diagnosis and

prescription by a physician. Three out of thirteen countries have granted full or nearly full prescribing rights to specific groups of nurses. These countries are Ireland (nurse prescribers), the Netherlands (nurse specialists), and the United Kingdom (independent nurse prescribers). Since 2007, nurse prescribers in Ireland have had full prescribing authority, including certain controlled substances. In the Netherlands, an initially limited law was enacted in 2012 following a nationwide evaluation, granting nurse specialists with an APN master's degree full prescribing authority within their specialty.[5]

Regarding research on prescribing authority, a study conducted in the UK evaluated postal surveys from 91 nurses. More than two-thirds of respondents found that nurse prescribing was moderately beneficial to their professional roles, and over four-fifths expressed moderate confidence in nurse prescribers. Various information sources were deemed useful for both new medications and ongoing education. However, more than two-thirds reported that the existing Nurse Prescribers' Formulary did not fully meet their prescribing needs, and several factors hindering prescribing practices were identified. The majority of respondents stated that general practitioners and primary care teams moderately supported their prescribing roles.[6]

A randomized controlled trial was conducted from July 1971 to July 1972 in the offices of two family physicians in a major Ontario suburb to assess the impact of substituting nurse practitioners for physicians in primary care settings. Before and after the trial, the health status of patients receiving traditional care from family physicians was compared to that of patients primarily receiving care from nurse practitioners. The study found no significant differences between the groups in mortality, physical functional capacity, social functioning, or emotional well-being. Using a quantitative "indicator-condition" approach, the quality of care appeared similar in both groups. Both patients and professional staff reported high levels of satisfaction. Although cost-effective from a societal perspective, the current reimbursement restrictions for nurse practitioner services made this primary care model financially unviable for physicians.[7]

A study examining the impact of psychiatric nurses' prescribing authority in the UK evaluated the perspectives of various groups, including patients, nurses, doctors, and pharmacists. Findings indicated that the patient-nurse relationship was strengthened, treatment adherence improved, nursing gained increased professional recognition, and unnecessary medication use declined. Psychiatric nurses were found to engage in comprehensive patient care beyond prescribing, including reviewing long-term medications and discontinuing unnecessary drugs. This personalized approach made patients feel more valued. Nurse prescribing reduced patient wait times and expedited access to healthcare services, leading to increased patient satisfaction.[8]

In Turkey, the duties and responsibilities of psychiatric nurses are defined by relevant regulations, but prescribing authority remains outside their scope. This authority is currently limited to physicians. However, ongoing academic discussions suggest that psychiatric nurses could significantly contribute to the healthcare system with expanded responsibilities. During a panel organized for Nurses Week in 2015, Prof. Dr. Selma Doğan highlighted that nurses in developed countries are granted responsibilities such as examinations and medication prescriptions, emphasizing the need to expand nursing authority in Turkey. To grant psychiatric nurses prescribing authority in Turkey, educational programs should be developed, legal regulations should be enacted, and pilot programs should be implemented based on stakeholder input to test the process.

DISCUSSION

This review examines the prescribing authority of psychiatric nurses, evaluates global practices, and discusses developments in our country. Current literature suggests that granting prescribing authority to psychiatric nurses could enhance the quality of holistic care and reduce healthcare costs. Regulatory and policy changes in our country regarding this authority could significantly contribute to the healthcare sector. Additionally, this authority could enhance the professional recognition and societal impact of nursing.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Although prescribing authority would increase the workload of psychiatric nurses and necessitate additional training, well-defined boundaries could make this a highly beneficial practice for both patients and the healthcare sector.[10,11] It would allow psychiatric nurses to utilize their clinical expertise more effectively and improve the specificity and efficiency of medical services. Incorporating prescription authority and medication management into nursing education is crucial for professional development and adaptation to the evolving medical field. Educational content should include psychotropic medications, dosages, side effects, and drug interactions.[2]

REFERENCES

1. World Health Organization. Mental health action plan 2013–2030. WHO. Published 2013. September, 2021. Accessed March 20, 2025. <https://www.emro.who.int/mnh/mental-health-action-plan/index.html>
2. T.C. Sağlık Bakanlığı. Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı (2021-2023). Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Published 2021. Accessed March 20, 2025. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/Yayinlarimiz/Eylem_Planlari/Ulusal_Ruh_Sagligi_Eylem_Plani_2021-2023.pdf
3. Universal Rights Group. The Human Rights Council in 2017. Published December 12, 2017. Accessed March 20, 2025. [The Human Rights Council in 2017 | Universal Rights Group](#)
4. Duffield C, Gardner G, Chang AM. Advanced nursing practice: A global perspective. Collegian. 2009;16(2):55-62.
5. Yang BK, Idzik S, Evans P. Patterns of mental health service use among Medicaid-insured youths treated by nurse practitioners and physicians: A retrospective cohort study. International Journal of Nursing Studies. 2021;120:103956.

6. While AE, Biggs KSM. Benefits and challenges of nurse prescribing. Journal of Advanced Nursing. 2004;45(6):553-676. doi: 10.1046
7. Spitzer WO, Sackett DL, Sibley JC, Roberts RS, Gent M, Kergin DJ...Wright K. The Burlington Randomized Trial of the Nurse Practitioner. The New England Journal of Medicine. 1974;290(5):251-256. doi: 10.1056
8. Ross JD. Mental health nurse prescribing: the emerging impact. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing. 2015;22:529-542
9. American Psychological Association. APA Dictionary of Psychology psychiatric nursing. Updated April 19, 2018. Accessed 24 March, 2025. [The Human Rights Council in 2017 | Universal Rights Group](#)
10. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. HEMŞİRELİK ROLLERİ VE ÖZERKLİK. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2012;14(3):66-74. doi: 10.69487
11. Gedük EA. Developing Roles Of The Nursing Profession. Archives of Health Science and Research. 2018;5(2):253-258. doi: 10.17681

ADLİ PSİKİYATRİ HAKKINDA MERAK EDİLENLER: GOOGLE TRENDS VERİLERİ

Eren Sarıtaş¹, Pınar Çiçekoğlu Öztürk²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik AD, Psikiyatri Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, Muğla, Türkiye, erensaritas@posta.mu.edu.tr Orcid: 0009-0003-9441-6540

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Muğla, Türkiye, pinarcicekoglu@mu.edu.tr, E-mail, Orcid: 0000-0003-3738-7248

ÖZET

Giriş-Amaç: Elektronik ortamda bilginin dağılımı ve belirleyicilerinin bilimi olan infodemioloji, sağlık bilişiminde kritik bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Halk sağlığını ve politikalarını bilgilendirmek için başta sosyal medya ve arama sorguları olmak üzere internet kaynaklarından elde edilen verilerin analizine odaklanır. Bu çalışma adli psikiyatri ile ilgili arama motoru kullanıcıları tarafından sık aranan kavramları ortaya çıkarmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Araştırma infodemiyolojik desenli olarak planlanmıştır. Tarama “Google Trends” arama motoru üzerinden “adli psikiyatri” anahtar kelimesi kullanılarak Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Tarama filtresi olarak son beş yıl (Şubat 2020-Şubat 2025), Google Web üzerindeki tüm kategoriler seçilmiştir. Çalışmanın verilerini Türkiye sınırları içerisindeki arama verileri oluşturmaktadır. Araştırmacı ilk olarak, anahtar kelimeyi “arama terimi” kısmına yazmış, konum olarak Türkiye’yi seçmiş, kategori olarak “tüm kategoriler”i belirtmiş, tarama alanında da “Google Web Arama”yı seçerek tarama sürecini gerçekleştirmiştir.

Bulgular: Google Trends üzerinden yürütülen bu infodemiyolojik çalışma, toplumun Adli Psikiyatri’ye yönelik merak ve tutumunu göstermektedir. Kullanıcılar “Adli Psikiyatri” ile ilgili aramalarda en çok “Adli psikiyatri hastanesi” kavramını sorgulamışlardır. “Adli Psikiyatri” kavramının sık araştırıldığı tarih incelendiğinde “Haziran 2021” olduğu görülmektedir. En sık arama yapılan il ise Ankara’dır. Kullanıcıların en çok ilgilendiği başlık ise “Psikiyatri” başlığıdır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma ile toplumun adli psikiyatri ile ilişkili bilgi arama eğilimi ortaya konulmuştur. Belirlenen zaman diliminde “Adli Psikiyatri” ile ilgili merakı olan bireyler ağırlıklı olarak adli psikiyatri hastanelerini araştırmıştır. Bu sonuç kullanıcıların adli psikiyatrik sağlık hizmetine ilişkin bilgi arama eğiliminde olduklarını göstermektedir. Konu ile ilgili bilgiye erişimde çevrim içi kaynakları tercih eden katılımcıların bu davranışlarını etkileyen değişkenleri açığa çıkartacak araştırma metodlarının kullanıldığı ruh sağlığını da ilgilendiren çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli Psikiyatri, Google Trendler, Infodemiyoloji

CURIOSITIES ABOUT FORENSIC PSYCHIATRY: GOOGLE TRENDS DATA

Eren Sarıtaş¹, Pınar Çiçekoglu Öztürk²

¹Muğla Sıtkı Koçman University, Graduate School of Medical Sciences, Department of Nursing, Master of Science Programme in Psychiatry Nursing, Muğla, Turkey, erensaritas@posta.mu.edu.tr , Orcid: 0009-0003-9441-6540

²Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Muğla , Turkey, pinarcicekoglu@mu.edu.tr , Orcid: 0000-0003-3738-7248

ABSTRACT

Introduction and Aim: Infodemiology, which examines the distribution and determinants of information in electronic media, is a crucial field in health informatics. It analyses data from internet sources, particularly social media and search queries, to guide public health and policies. This study aims to identify frequently searched concepts related to forensic psychiatry by search engine users.

Methods: This study was designed using an infodemiological approach. The search was conducted on Google Trends in February 2025 using the keyword "forensic psychiatry." The analysis covered data from the past five years (February 2020-February 2025) and was limited to Turkey. The researcher entered the keyword in the search term section, selected Turkey as the location, and specified "all categories" under Google Web Search.

Results: The study aimed to assess public curiosity and attitudes towards forensic psychiatry. The most searched term was "forensic psychiatric hospital." The highest search frequency for "forensic psychiatry" was observed in June 2021. Among Turkish provinces, Ankara had the most searches. The topic of greatest interest was "Psychiatry."

Conclusion and Recommendations: This study revealed society's tendency to seek information about forensic psychiatry. Individuals curious about "Forensic Psychiatry" during the specified time period primarily searched for forensic psychiatric hospitals. This finding indicates that users tend to seek information regarding forensic psychiatric health services. It is recommended that further studies on mental health employ research methods to identify the variables influencing the behaviors of individuals who prefer online resources for accessing information on this subject.

Key Words: Forensic Psychiatry, Google Trends, Infodemiology

INTRODUCTION

The significant increase in the use of computers, tablets, and smartphones has created opportunities for the rapid access to and dissemination of information through the internet and social media [1]. Internet data are increasingly being integrated into health informatics research and used to explore people's health behaviors [2]. The use of internet data for this purpose has led to the emergence of two new concepts: "Infodemiology" and "Infoveillance." Infodemiology, the science of the distribution and determinants of information in electronic media, is also a branch of science that analyzes the effects of this information on public health. The term was first introduced by Gunther Eysenbach and is derived from the combination of "information" and "epidemiology." Eysenbach defined infodemiology as follows: "The science of the distribution and determinants of information in electronic media, particularly on the Internet or within a population, with the ultimate goal of informing public health and public policy." Infoveillance refers to the long-term process of monitoring, analyzing, and identifying trends in health-related data obtained from the Internet and digital platforms. Closely related to infodemiology, infoveillance is used to protect public health, monitor disease spread, and improve health policies [3]. This field relies on various data sources, including search engine data (e.g., Google Trends), social media analyses (e.g., Twitter, Facebook, Instagram), online forums, and news sites (e.g., health discussions on platforms such as Reddit and Quora), online surveys, and user comments. The analysis of data obtained from these sources plays a crucial role in informing public health strategies and policies [4].

Many people worldwide use the Google search engine as a source of online health information [5]. Google, a search engine with over 1.2 trillion searches per year, is one of the first platforms used by patients seeking more information about their medical conditions. In the United States, approximately 7 million health-related Google searches are made every day, which means approximately 5,000 health searches [6]. One tool that allows users to interact with internet search data is Google Trends (GT), a free, public, online portal of Google Inc. GT is an open online tool that provides both real-time and archived information about Google queries since 2004. It analyses three billion daily Google searches and provides data on geographical and temporal patterns in search volumes for terms specified by the user [7]. The major advantage of Google Trends is that it uses users' revealed preferences, not declared ones. In addition, the real-time availability of data eliminates the problems of traditional and time-consuming survey methods. Another advantage is that the anonymity of web searches enables the analysis and prediction of sensitive topics such as AIDS, mental health diseases, suicide and illegal drug use [2].

Like many other specialities in medicine, psychiatry is a broad discipline encompassing various sub-specialities. Forensic Psychiatry is one of these sub-disciplines and is defined by the American Academy of Psychiatry as "a specialty in which scientific and clinical expertise is applied in legal contexts - civil, criminal, correctional, regulatory or legislative matters - as well as in specialised clinical counselling areas such as risk assessment or employment" [8]. Forensic Psychiatry not only undertakes the role of psychiatric expert witness in the judicial process, but also deals with medical regulations aimed at the treatment, rehabilitation, and reintegration of mentally ill individuals who have committed crimes. It also covers the procedures carried out to ensure the protection of the civil rights of these individuals [9].

Forensic psychiatry services in our country are provided by public hospitals operated by the state [10]. Previously, the healthcare needs of forensic psychiatry patients were met in specialized psychiatric hospitals. However, with the amendment to the Turkish Penal Code in 2005, it was stipulated that: "A security measure for protection and treatment purposes is imposed on individuals who are mentally ill at the time of committing the act. Mentally ill individuals for whom a security measure is imposed are placed under protection and treatment in high-security healthcare institutions." [11]. Although the new Turkish Criminal Code stipulates that patients with no or diminished criminal responsibility should be compulsorily admitted to high-security forensic psychiatry units, the first high-security unit started to operate in Adana in 2018. Currently, there are six high-security units in Turkey (in Adana, Kayseri, Elazığ, Eskişehir, Bursa and Ankara) with a total capacity of 542 beds for both male and female patients. The treatment team in these hospitals consists of psychiatrists, clinical psychologists, social workers, forensic psychiatric nurses, occupational therapists, vocational course teachers and psychoeducation specialists. In addition to medical approaches in the treatment process, the implementation of up-to-date therapy and rehabilitation programmes is of great importance both in terms of ensuring the offenders' access to treatment and preventing new crimes [10].

When the demographic, psychosocial and criminological characteristics of forensic psychiatry patients in Turkey are examined, it is seen that this profile is closer to the characteristics of Eastern societies than Western European countries. It is noteworthy that family and social support mechanisms are stronger in Turkish culture than in the West. It has been reported that forensic psychiatry patients diagnosed with psychotic disorder do not live alone, and in forensic psychiatry patients diagnosed with schizophrenia, recidivists are diagnosed with the disease at a younger age than first-time offenders [10].

Although the history of the concept of forensic psychiatry has been shaped in parallel with the development of legal systems, it is a current issue that has been emphasized in recent years. Considering that individuals in society search for information on the subject on the internet, there is no study in the national literature that examines the dissemination of information in the field of Forensic Psychiatry through Google Trends.

Purpose of the Study

The research was designed to analyse Google Trends data in the field of Forensic Psychiatry.

METHODS

The study was planned with an infodemiological design. The search was conducted on the "Google Trends" search engine using the keyword "forensic psychiatry" in February 2025. The last five years (February 2020-February 2025), all categories on Google Web were selected as the search filter. The data of the study consist of search data within the borders of Turkey. The researcher first typed the keyword in the "search term" section, selected Turkey as the location, specified "all categories" as the category, and selected "Google Web Search" in the search field and carried out the search process. In the analysis of the data, changes in interest over time and differences in interest between regions are shown with values between 0 and 100. A value of 50 indicates that a search is half as popular, while a value of 100 indicates the highest popularity [12]

RESULTS AND DISCUSSION

The findings of the research are summarised under the headings of areas of interest in forensic psychiatry, level of interest according to provinces and questions related to the subject.

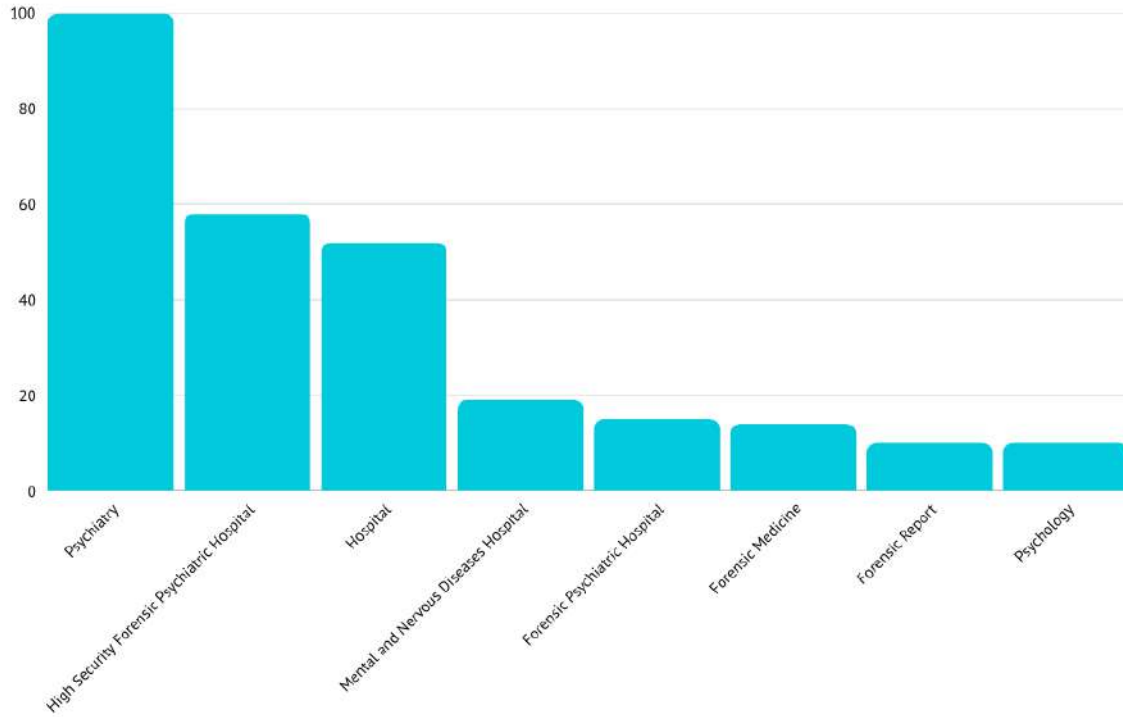

Figure 1. Interests of Google Trends users in forensic psychiatry

The areas of interest and searches made by individuals searching for the term "forensic psychiatry" on Google are shown in Figure 1. When the concept of "forensic" was analysed singly, it was observed that it was not used together with the concept of "forensic psychiatry". When this concept was searched alone, it was used together with data such as "forensic medicine", "forensic sciences", "forensic psychology" and "forensic record". When the concept of "forensic psychiatry" is analysed separately, it is noteworthy that the interests of the users generally focus on "psychiatry" and "high security forensic psychiatric hospital". The fact that the term "psychiatry" has the highest search volume suggests that individuals are increasingly interested in mental health issues. This can be explained by both the increase in personal mental health problems and the widespread search for psychological support in the society. It is known that the demands for psychiatric support and therapies have increased especially in the post-pandemic period [13]. It is seen that the field that users are most interested in is the field of "Psychiatry", while the field they are least interested in is the concept of "Psychology". The reason for this is that in the field of psychology, situations such as counselling, providing psychological perspective, behavioural analysis are more prominent, while in the field of psychiatry, there are more care-oriented and more comprehensive situations such as psychiatric evaluation, treatment compliance, cooperation with health professionals, drug side effects

The fact that the terms "High Security Forensic Psychiatric Hospital", "Hospital for Mental and Nervous Diseases", "Forensic Psychiatric Hospital" are searched differently can be interpreted as individuals or their relatives need psychiatric treatment and therefore may be in search of information

about the locations, services or application processes of these hospitals. The fact that terms such as "Forensic Medicine" and "Forensic Report" have a certain search volume suggests that there is a high interest in the areas where forensic processes and psychiatry intersect. Possible reasons for this situation:

- Increased awareness of the mental health status of offenders,
- Media coverage of judicial cases arousing public curiosity,
- The role of psychiatric reports in legal processes

It is reported in the literature that individuals need information about forensic psychiatry institutions and processes, especially when serious offences are involved [14].

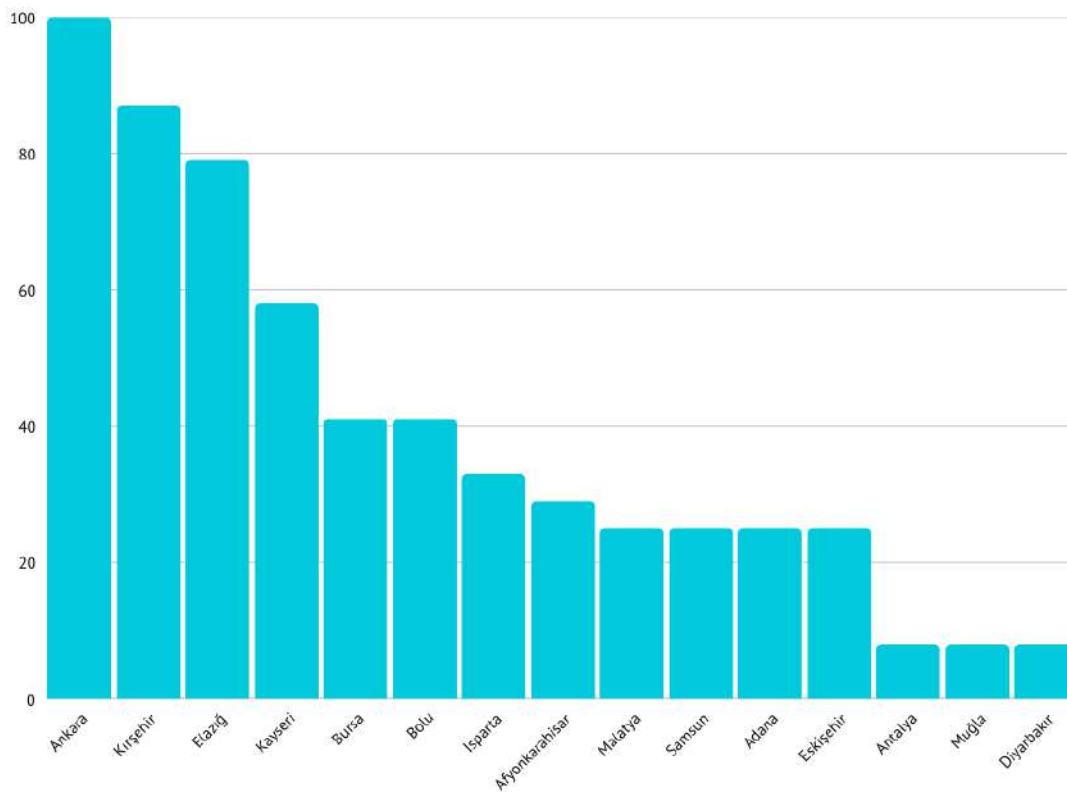

Figure 2. Interest level of Google Trends users by province

When the provinces from which individuals searching for the term "forensic psychiatry" on Google are analysed, the provinces in Figure 2 are shown from largest to smallest. While the province with the highest search volume was Ankara, the provinces with the lowest search volume were Antalya, Muğla and Diyarbakır in equal proportions. The fact that the capital city Ankara has the highest search volume may indicate that there are more cases, hospitals or academic studies related to forensic psychiatry. In addition, Ankara is an important centre for forensic medicine institutions and university hospitals, so it is likely that people interested in both academic and legal processes made searches. It is a remarkable finding that a small city like Kırşehir has a high search volume. This may suggest that

the local agenda (suicide, homicide, etc.) may have increased the interest in forensic psychiatry during the search period (last 5 years). Since Elazığ is a province known for its mental and nervous hospitals in Turkey, it is possible that individuals living there or professionals in these institutions may have shown more interest in the subject. While big cities (Ankara, Kayseri, Bursa) naturally ranked high, it is noteworthy that small cities such as Kırşehir and Isparta ranked high. The fact that this term is frequently searched in provinces with prominent mental health hospitals such as Elazığ, Bolu and Samsun may indicate the influence of psychiatric institutions. It is thought that the reason why Adana and Eskişehir provinces are in the last rankings compared to other provinces is due to the fact that the opening dates of the high security forensic psychiatric hospitals in these provinces are earlier and the individuals living in these provinces hear and know about the hospital. The low number of searches in touristic provinces such as Antalya and Muğla can be explained by the fact that tourists mostly search for places to visit.

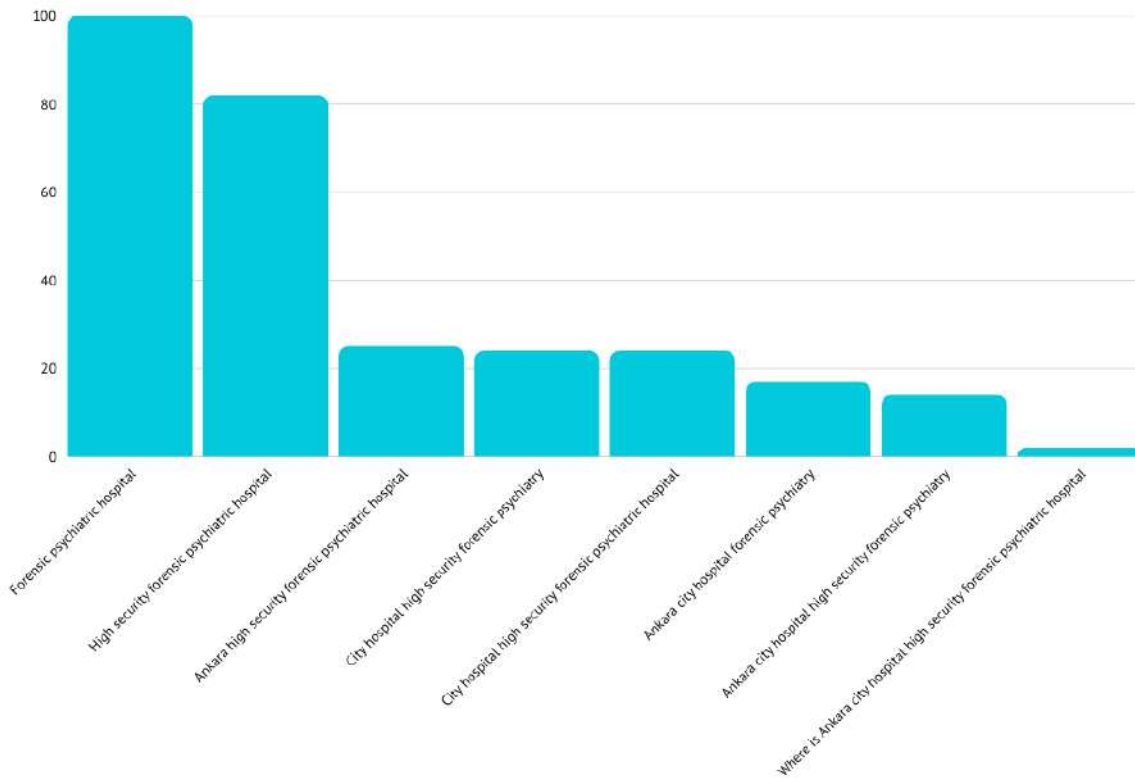

Figure 3. Frequently asked questions about forensic psychiatry

When the ranking of the questions related to the concept of "Forensic psychiatry" in Google is examined, Figure 3 shows which areas they concentrate on. While the most frequently searched concept is "Forensic psychiatry hospital", the least searched concept is "Where is Ankara city hospital high security forensic psychiatry hospital".

The fact that the most searched term is directly "Forensic Psychiatry Hospital" may indicate that people generally want to get information about such hospitals. The fact that city hospitals and forensic psychiatry hospitals are searched together may indicate that people are curious about the relationship between city hospitals and forensic psychiatry, and that people are trying to find out whether city hospitals provide forensic psychiatry services or in which hospitals this service is available. "It is thought that the reason for the frequent emphasis on the concept of "hospital" is that the searchers are curious about how the services in those hospitals will be carried out, which procedures will be performed for hospitalisation, what the characteristics of the professionals involved in forensic psychiatric care should be, and what kind of differences the treatment compliance will have in this environment compared to other private branch hospitals. In the light of this finding, it can be said that there is a lack of information about how integrated forensic psychiatry services are with city hospitals

It has been stated that 6 High Security Forensic Psychiatry Hospitals in Ankara, Elazığ, Bursa, Eskişehir, Kayseri and Adana provinces have started to serve in city hospitals campuses since 2021 [15].

LIMITATIONS

Since the research has an infodemiological design, it has different limitations. The main one of these limitations is that it is not known what the average age, gender, previous psychiatric diagnosis, marital status, occupation, whether there are individuals who are prone to commit crimes, and whether only Google is used as a search engine. As stated above, although Google is the most commonly used search engine, it is not known what the search frequencies in other search engines are, so it is unclear whether it can change the graphic statistics. In addition to these, no study on mental health using Google Trends was found in the national literature, and no similar study to make a comparison was found. This study provides the opportunity to make comparisons with other studies in the field of "Forensic Psychiatry" and is expected to contribute to the field.

Ethical Considerations

In this study, institutional permission and ethical board approval were not obtained due to the use of openly accessible secondary data.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

In this infodemiological study conducted on Google Trends, it was planned to show the curiosity and attitude of the society towards Forensic Psychiatry. In searches related to "Forensic Psychiatry", users mostly searched for the concept of "forensic psychiatric hospital". When the date when the concept

of "Forensic Psychiatry" was frequently searched, it is seen that it is "June 2021". The most frequently searched province is Ankara. The title that users are most interested in is "Psychiatry".

Based on these results;

- ✓ Whether interest in forensic psychiatry is linked to stigmatisation or fear, or to a desire for information,
- ✓ Whether the searches about forensic psychiatric hospitals point to deficiencies in the current health system
- ✓ Whether there is an increase in these searches especially after crime news, films and series on the subject, or major trials (the effect of the media)
- ✓ It is recommended to investigate in depth with different research methods what the curiosity about the connection between city hospitals and forensic psychiatry means in terms of the integration of health services.

REFERENCES

1. da Penha Harb M, Veiga Silva L, Vijaykumar N, Silva da Silva M, Renato Lisboa Frances C. The COVID-19 infodemic in Brazil: trends in Google search data. PeerJ. Published online 2022. doi:10.7717/peerj.13747
2. Mavragani A, Ochoa G. Google Trends in Infodemiology and Infoveillance: Methodology Framework. JMIR Public Health Surveill. 2019;5(2):e13439. doi:10.2196/13439
3. Eysenbach G. Infodemiology and infoveillance: framework for an emerging set of public health informatics methods to analyze search, communication and publication behavior on the Internet. J Med Internet Res. 2009;11(1). doi:10.2196/JMIR.1157
4. Kamiński M, Czarny J, Skrzypczak P, Sienicki K, Roszak M. The Characteristics, Uses, and Biases of Studies Related to Malignancies Using Google Trends: Systematic Review. J Med Internet Res. 2023;25. doi:10.2196/47582
5. Uslu E, Yıldırım N. Multipl Skleroz Hakkında Merak Edilenler: Google Trend Verileri Wondering About Multiple Sclerosis: Google Trends Data. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi Araştırma Makalesi. 2024;13(2):736-742.
6. Cohen SA, Zhuang T, Xiao M, Michaud JB, Shapiro L, Kamal RN. Using Google Trends Data to Track Healthcare Use for Hand Osteoarthritis. Cureus. 2021;13(3):e13786. doi:10.7759/CUREUS.13786
7. Nuti S V., Wayda B, Ranasinghe I, et al. The Use of Google Trends in Health Care Research: A Systematic Review. Voracek M, ed. PLoS One. 2014;9(10):e109583. doi:10.1371/journal.pone.0109583
8. American Psychological Association. Specialty guidelines for forensic psychology. 2001. Accessed March 10, 2025. <https://www.apa.org/practice/guidelines/forensic-psychology>
9. Raharjanti NW, Wiguna T, Purwadianto A, et al. Clinical Reasoning in Forensic Psychiatry: Concepts, Processes, and Pitfalls. Front Psychiatry. 2021;12:691377. doi:10.3389/FPSYT.2021.691377/BIBTEX
10. Balcıoğlu YH, Öncü F, Kennedy HG. Forensic psychiatry in Türkiye. International Review of Psychiatry. 2024;36(7):739-755. doi:10.1080/09540261.2023.2255255
11. Polat H, Karakaş SA. Adli Psikiyatri Hemşireliği. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020;3(3):225-232.
12. Rosen T, Terrell M. Google Trends and Syphilis. J Clin Aesthet Dermatol. 2024;17(12):28-31. Accessed February 22, 2025. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11694726/pdf/jcad_17_12_28.pdf
13. Torales J, O'Higgins M, Castaldelli-Maia JM, Ventriglio A. The outbreak of COVID-19 coronavirus and its impact on global mental health. Int J Soc Psychiatry. 2020;66(4):317-320. doi:10.1177/0020764020915212
14. Cochrane RE, Grisso T, Frederick RI. The relationship between criminal history variables and forensic evaluation outcomes. Law Hum Behav. 2001;25(2):157-173.
15. Kaplan A. Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanelerinde Kimsesiz Evsiz Hastalar Evsiz Hastalar. Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi. 2023;3(1):49-59. doi:10.57114/jswrpub.1220530

HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİKLERİNİN ÇALIŞTIKLARI BİRİME GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Nazlı Yaşar¹, Elçin Babaoğlu²

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği, İstanbul-Türkiye,
nazliyasar.1995@gmail.com ORCID: 0000-0001-8658-5350

²Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği, İstanbul-Türkiye, elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hastalar, psikolojik bütünlüklerini koruyabilmek için duygusal, bilişsel ve davranışsal tepkiler içeren psikososyal yanıtlar gösterir. Hemşirelerin hastalarını bütüncül bir şekilde anlamaları büyük önem taşır [1, 2]. Hemşirelik mesleğinin bilgi temelli yapısı, yetkinliği zorunlu kılmaktadır [3]. Bu çalışmada, hemşirelerin çalıştıkları birime göre psikososyal bakım yetkinlikleri değerlendirilmektedir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı ve kesitsel çalışma, Eylül-Kasım 2024 tarihleri arasında İstanbul'daki bir eğitim ve araştırma hastanesinde, 312 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, en az altı aydır dahiliye, cerrahi veya yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşireler dahil edilmiştir. Veriler, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği (PBYÖDÖ)” kullanılarak toplanmış, SPSS-22 programında analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov, T-testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Bonferroni testleri kullanılmıştır. Çalışma için İstanbul Valiliği-İl Sağlık Müdürlüğü'nden izin alınmıştır (2024/14).

Bulgular: Hemşirelerin ölçekten aldıkları toplam puan $\bar{x}$: $63,73 \pm 13,21$ olarak bulunmuştur. Alt boyut puanları: “Semptom Tanılama” $\bar{x}$: $18,31 \pm 4,19$, “Bilgiyi Kullanma” $\bar{x}$: $18,22 \pm 4,12$, “Müdahale” $\bar{x}$: $13,45 \pm 3,16$ ve “Tanılama” $\bar{x}$: $13,63 \pm 3,23$ olarak belirlenmiştir. Genel Cerrahi, Jinekoloji, KBB, Üroloji, Ortopedi, Kardiyovasküler Cerrahi Yoğun Bakım ve Anestezi-Reanimasyon Yoğun Bakım birimlerinde çalışan hemşirelerin psikososyal bakım yetkinlik puanları, Dahiliye, Palyatif Bakım ve Kardiyoloji birimlerinde çalışanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (F : 9,19; $p < 0,01$). Lisans veya yüksek lisans mezunu olan, mesleğini isteyerek seçen ve bir yıldan fazla deneyime sahip hemşirelerin psikososyal bakım yetkinlikleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Ayrıca psikososyal bakım eğitimi almış hemşireler “Müdahale” ve “Tanılama” alt boyutlarında daha yüksek puan alırken, ek eğitime ihtiyaç duymayan hemşirelerin genel psikososyal bakım yetkinlik puanları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliklerinin ölçek ortalamasının üzerinde olduğu ve çalıştıkları birime göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda,

hemşirelerin görev yaptıkları birimlere özel psikososyal bakım yetkinliklerini geliştirmeye yönelik planlamaların yapılması ve gerekli girişimlerin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Yeterlilik, Hemşirelik, Psikososyal Bakım, Psikososyal Bakım Yeterlilikleri.

EVALUATION OF NURSES' PSYCHOSOCIAL CARE COMPETENCIES ACCORDING TO THEIR WORK UNITS

Nazlı Yaşar¹, Elçin Babaoğlu²

¹Uskudar University Health Sciences Faculty Nursing Department/Psychiatric Nursing, Istanbul-Turkey,
nazliyasar.1995@gmail.com ORCID: 0000-0001-8658-5350

²Uskudar University Health Sciences Faculty Nursing Department/Psychiatric Nursing, Istanbul-
Turkey, elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

ABSTRACT

Introduction and Aim: Patients exhibit psychosocial responses involving emotional, cognitive, and behavioral reactions to maintain psychological integrity. Nurses must understand patients holistically [1]. Given the knowledge-based nature of nursing, competency is essential [3]. This study evaluates nurses' psychosocial care competencies based on their work units.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted between September and November 2024 in an educational and research hospital in Istanbul with 312 nurses. Participants had worked for at least six months in internal medicine, surgical, or intensive care units. Data were collected via a "Personal Information Form" and the "Psychosocial Care Competency Self-Assessment Scale (PCCSAS)" and analyzed using SPSS-22 with Kolmogorov-Smirnov, T-test, One-Way ANOVA, and Bonferroni tests. Institutional approval was obtained from the Istanbul Governorship-Provincial Health Directorate (2024/14).

Results: The overall scale score was $\bar{x}$: 63.73 ± 13.21 . Sub-dimension scores were: "Symptom Identification" $\bar{x}$: 18.31 ± 4.19 , "Utilization of Knowledge" $\bar{x}$: 18.22 ± 4.12 , "Intervention" $\bar{x}$: 13.45 ± 3.16 , and "Diagnosis" $\bar{x}$: 13.63 ± 3.23 . Nurses in General Surgery, Gynecology, ENT, Urology, Orthopedics, Cardiovascular Surgery Intensive Care, and Anesthesia-Reanimation Intensive Care scored significantly higher than those in Internal Medicine, Palliative Care, and Cardiology (F : 9.19; $p < 0.01$). Higher scores were observed among nurses with a bachelor's or master's degree, those who chose their profession voluntarily, and those with over one year of experience ($p < 0.05$). Nurses trained in psychosocial care had higher scores in "Intervention" and "Diagnosis," while those not requiring further training scored higher overall ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendation: Nurses' psychosocial care competencies exceeded the scale's average, with significant differences across work units. Planning should focus on improving competencies according to unit-specific needs, and necessary interventions should be implemented.

Keywords: Caring, Competency, Nursing, Psychosocial Care, Psychosocial care competencies.

References:

- 1- Gorman LM. and Sultan DF. Translation Edit; Öz F. Demiralp M. Psychosocial Nursing: For General Patient Care. Ankara Academician Medical Bookstore. 3rd Edition, 2014.
- 2- Kocaman, N. Factors affecting patients' psychosocial reactions, Anatolian Journal of Nursing and Health Sciences, 2008; 11(1):101-112.
- 3- Karahan and Kav. Professional Competence in Nursing. Hacettepe University Faculty of Nursing Journal Nursing. 2018; 5(2), 160-168.

INTRODUCTION

The fact that the nursing profession has a knowledge-based structure makes competence necessary. Knowledgeable and competent nurses are needed in the provision of health services that are constantly developing and changing [1]. Therefore, nurses are required to have knowledge, competence and all necessary skills for holistic, quality and safe patient care [2]. If nursing care is provided in a psychosocially competent manner with a holistic perspective, it eliminates negative consequences for patients, institutions and nurses. When psychosocial care is provided effectively; secondary diseases are prevented, the rate of hospitalization decreases, the length of hospitalization is shortened, side effects caused by anxiety and stress are reduced, the cost of care decreases, the quality of care increases, contributes to the improvement and well-being of individuals, and patient satisfaction increases [3; 4]. Self-assessment is an important part of evaluating the competencies of nurses. Self- assessment allows nurses to evaluate their practices in their own clinics and focus on their own performance. It helps them to continue and improve their practices. This provides benefits for the change and development of behaviors [5; 6]. When the literature is examined, although there have been some studies in this field in recent years [7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 6; 14], there are not many national or international studies using a measurement tool on whether nurses are competent in care despite using nursing diagnoses related to psychosocial care. At the same time, studies to determine the psychosocial care needs of nurses working in different units could not be reached. Nurses have worked more intensively due to many disasters such as Covid, pandemic and earthquake. During this time, the physical needs and psychosocial care needs of patients have also increased in these intensive studies. Therefore, this study aimed to evaluate the competencies of nurses to meet these needs. It is thought that the results to be obtained will create awareness in nurses, contribute to improving psychosocial care, can be used in nursing education and in-service training programs, shed light on studies to improve the quality of care and contribute to the limited literature.

METHODS

Design and aim: This descriptive and cross-sectional study was conducted to evaluate the psychosocial care competencies of nurses working in a training and research hospital according to the unit in which they are employed. The study was conducted in a training and research hospital in Istanbul between September and November 2024.

Population and Sampling: The study population comprised 338 nurses working in inpatient clinics in a training and research hospital located on the European side of Istanbul. No sample election was made, and it was planned to reach all nurses. A total of 312 nurses volunteered to participate in the study. However, 26 nurses did not participate in the study. The sample size of the study was calculated

using G*Power 3.1.9 (G*Power, Universität Düsseldorf, Germany) program. The sample size was calculated by taking the effect in the literature (Cohen's d : 0.25), Type I error $\alpha=0.05$ (95%), the targeted power of the test $1-\beta=0.85$, and the number of samples required for statistical analysis was 290. The study was completed with 312 nurses who agreed to participate in the study and met the inclusion criteria. Data Collection Tool: The data were collected using the Personal and Professional Characteristics Descriptive Form developed by the researcher by reviewing the literature and the Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale (PCCSAS), which was pioneered by Huriye Karataş and Meral Kelleci. The personal and professional characteristics descriptive form was created by the researcher by reviewing the literature on the subject and is a form that includes variables thought to affect the psychosocial care competence of nurses (7; 11; 12; 6). The form comprises a total of thirteen questions. Three questions define the individual characteristics of nurses, while ten questions define the characteristics of nurses' professional life. PSCCA is a self-assessment tool that measures the psychosocial care competence of nurses working in clinics. The validity and reliability of the PSCCA was conducted by Karataş and Kelleci (2019). The Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale consists of 18 items and 4 sub-dimensions. The scale's total and sub-dimension Cronbach's alpha values range from 0.83 to 0.93, indicating its high reliability and validity. The scale ranges from 18 to 90, with 18 representing the lowest attainable score and 90 the highest. The scale does not have any cut-off point. A high scale score indicates that the nurse's self-assessment of psychosocial care competence is strong. Statistical Analysis: All data were recorded and analysed on a computer using the SPSS (statistical package for social sciences) for Windows 22 program. Initially, the assumptions necessary for determining the application of parametric or non-parametric tests were assessed. Kolmogorov-Smirnov, kurtosis and skewness values were used to determine the normality of the distribution. The independent sample t-test was used for two independent group comparisons, the one-way analysis of variance was used for more than two group comparisons and the Bonferroni t-test was used as a multiple comparison test. A significance level of 0.05 was used

RESULTS

This study was conducted with 312 nurses working in a training and research hospital who agreed to participate in the study in order to evaluate the psychosocial care competencies of nurses according to the unit they work in. Of the participants, 77.56% (n:242) were female and 22.44% (n:70) were male. The mean age was calculated as 28.28 ± 6.25 years.

When the educational level was evaluated, it was found that 12.87% (n:30) of the participants were high school-undergraduate, 77.88% (n:243) were undergraduate, and 9.29% (n:29)

weremaster's-doctorate. In the choice of profession, 80.13% (n:250) of the participants stated that they chose their profession willingly, while 19.87% (n:62) stated that they chose this profession involuntarily.

Table 1: Distribution of nurses according to the units they work in (n:312)

Variable	Group	n	%
Worked Unit	Internal Medicine Service	30	9.62
	Palliative Care Unit	28	8.97
	General Surgery Service	30	9.62
	Gynecology Service	22	7.05
	Ear, Nose and Throat (ENT)	17	5.45
	Urology Service	19	6.09
	Orthopeic Service	25	8.01
	Cardiovascular Surgery (CVS) Service and Cardiology Service	17	5.45
	Cardiovascular Surgery (CVS)) Intensive Care Unit	20	6.41
	Anesthesia and Reamination Intensive Care Units	104	33.33

When the nurses who participated in the study were evaluated according to the unit they worked in, the highest proportion was in the anesthesia and reanimation intensive care unit (33.33%; n:104). Of the participants, 9.62% (n:30) work in internal medicine and general surgery units, and 8.97% (n:28) work in palliative care units. While 7.05% (n:22) worked in gynecology units, 8.01% (n:25) worked in orthopedics unit

The mean symptom identification sub-dimension score $\bar{x}$:18,31 $\pm$ 4,19, mean information utilization sub-dimension score $\bar{x}$:18,22 $\pm$ 4,12, mean intervention sub-dimension score $\bar{x}$:13,45 $\pm$ 3,16, mean diagnostic sub-dimension score $\bar{x}$:13,63 $\pm$ 3,23 and mean total scale score $\bar{x}$:63,73 $\pm$ 13,21 were found.

Table 2: Distribution of nurses ' mean total and sub-dimension mean scores of psychosocial care competence according to the unit they work in(n=312)

Variable	Group	Symptom diagnostic $\bar{X}\pm Ss$	Using Information $\bar{X}\pm Ss$	Intervention $\bar{X}\pm Ss$	Diagnostics $\bar{X}\pm Ss$	Psychosocial Care General Competence $\bar{X}\pm Ss$
Worked Unit	Internal Medicine Service ¹	18.33 $\pm$ 4.99	17.80 $\pm$ 4.80	13.00 $\pm$ 3.48	12.73 $\pm$ 3.61	55.87 $\pm$ 15.52
	Palliative Care Unit ²	17.18 $\pm$ 5.19	16.82 $\pm$ 4.81	12.86 $\pm$ 3.56	12.86 $\pm$ 3.29	54.71 $\pm$ 14.89
	General Surgery ³	17.77 $\pm$ 4.64	17.80 $\pm$ 4.80	12.97 $\pm$ 3.13	13.70 $\pm$ 3.20	62.23 $\pm$ 14.69

Gynecology Service ⁴	19.55±2.97	19.82±2,79	14.23±3.13	15.18±2.99	68.77±9.94
Ear, Nose and Throat (ENT) ⁵	18.47±4.62	18.65±5.29	13.71±3.77	13,82±3.38	64.65±16.18
Urology Service ⁶	19.63±2.01	21.95±9.13	12.89±3.33	13.26±3.23	67.74±10.21
Orthopedic Service ⁷	17.84±4.02	17.96±3.82	13.88±2.85	13.60±2.42	63.28±10.89
Cardiovascular Surgery (CVS) Service and Cardiology Service ⁸	19.24±4.34	19.53±4.39	14.29±2.97	15.35±3.82	56.41±14.20
Cardiovascular Surgery (CVS) Intensive Care Unit ⁹	19.05±2.87	19.40±3.14	13.95±2.70	13.55±2.72	65.95±9.51
Anesthesia and Reanimation Intensive Care Units ¹⁰	18.05±4.18	17.74±3.77	13.44±3.04	13.51±3.20	62.74±12.85
	F:0.95;p:0.48	F:1.68;p:0.09	F:0.72;p:0.69	F:1.62;p:0.11	F:9.19;p:0.01 Fark:1,2,8<3,4,5,6,7,9,10

A significant difference was found between the psychosocial care competency general scores of the nurses according to the unit they worked in (F: 9.19; p<0.01). According to Bonferroni multiple comparison test, the scores of those working in internal medicine service (55,87±15,52), palliative care unit (54,71±14,89) and cardiovascular surgery service (CVC) + cardiology service (56,41±14,20) units; The rates were significantly lower in general surgery service (62.23±14.69), gynecology service (68.77±9.94), ear, nose and throat (ENT) service (64.65±16.18), urology service (67.74±10.21), orthopedics service (63.28±10.89), cardio vascular surgery (CVS) intensive care unit (65.95±9.51) and anesthesia and reanimation unit (62.74±12.85).

DISCUSSION

The mean total score of the nurses on the PBMAS was found to be $\bar{x}$: 63.73 $\pm$ 13.21. The lowest score that can be obtained from the scale is 18 and the highest score is 90. Considering the lowest and highest scores, it can be said that the total score of nurses from the scale is above average. In the validity and reliability study of the scale by Karataş and Kelleci (2019), the mean total score of the psychosocial care skills of the nurses was determined as $\bar{x}$:72.06 $\pm$ 9.36, which is higher than the results of the study. In Sancak's (2021) study, the mean total score of nurses was $\bar{x}$:61.43 $\pm$ 13.28; in Saygın's (2022) (15). study, the mean total score of nurses was $\bar{x}$:60.66 $\pm$ 17.46; in Davut's (2022) study, the mean total score of nurses was $\bar{x}$: 57.97 $\pm$ 11.29; in the study conducted by Ortakaş (2022), the mean total score of nurses was determined as $\bar{x}$:68.22 $\pm$ 12.7; and in the study conducted by Demir (2023), the mean total score of psychosocial care skills of nurses was determined as 64.28 $\pm$ 13.13. When reviewing the literature, the mean total scores of the studies are above the average. Our study is similar to the studies in the literature. When the studies are examined, it is suggested that there is an improvement in the psychosocial care practices of nurses.

When the overall mean psychosocial care competence scores of nurses were evaluated according to the unit of employment, it was found that the overall psychosocial care competence scores of nurses working in General Surgery, Gynecology, ENT, Urology, Orthopedics, KVC Intensive Care and Anesthesia and Reanimation Intensive Care units were significantly higher than the scores of nurses working in Internal Medicine, Palliative Care and KVC+Cardiology units. Units such as Internal Medicine, Palliative Care, and CICU+Cardiology are the units where people who can communicate with children and who have life-threatening illnesses receive treatment and care. Nurses working in these units work with patients who have more psychosocial care needs than nurses working in other units, such as anesthesia and intensive care. To meet these needs, nurses use more psychosocial nursing skills than nurses working in other units. Therefore, it is assumed that they perceive themselves as less competent in this area.

There are studies in the literature that found significant differences between the unit where nurses work and the total score of psychosocial nursing competence and subdimensions. In the study conducted by Sancak (2021), the level of psychosocial care competence of nurses working in the intensive care unit was found to be significantly higher than in other units. In the study conducted by Davut (2022), it was found that the total mean scale score of those working as specialty nurses was significantly higher than those working as emergency nurses. In the study conducted by Demir (2023), it was found to be significantly higher in nurses working in internal clinics, surgical clinics and intensive care units compared to nurses working in emergency departments. According to the studies

in the literature, the psychosocial care skills of nurses are generally high in nurses working in surgical, internal and intensive care clinics and low in nurses working in the emergency department. Unlike other studies, our study did not include units such as the emergency department, chemotherapy and dialysis unit, and outpatient clinic. The study was conducted in inpatient units, where nurses have the opportunity to spend more time with patients. It is assumed that the low level of psychosocial care competence of nurses working in palliative care, cardiology and internal medicine units may be caused by factors such as the high patient potential and therefore high workload, the medical history of the patients treated in these units and the high need for psychosocial care, the limited time that nurses can devote to patients, and the level of knowledge of nurses about psychosocial care.

CONCLUSION

The lack of a Consultation Liaison Psychiatry Clinic in most hospitals in our country, including the hospital where we conducted our research, prevents nurses from having knowledge and skills in psychosocial care, and thus prevents a holistic approach to mental problems that accompany physical illnesses. Although psychosocial care is important and useful in the health care practice of patients, it is seen that it is not implemented at an adequate level in our country. Most of the nurses in our study were at the undergraduate level, and the level of psychosocial care competence of the nurses differed according to the units in which they worked. Nurses working in palliative care, CVC+cardiology, and internal medicine units had lower scores in psychosocial nursing competencies. In addition, the majority of nurses working in all units needed training in psychosocial care. It is important to investigate the shortcomings of units with low psychosocial care competency scores and to identify the needs of working nurses. In addition, the lack of consultation liaison psychiatric nurses and the need to include psychosocial care in postgraduate training come to the fore.

REFERENCES

1. Karahan, S., & Kav, S. *Professional Competence in Nursing*. Hacettepe University Faculty of Nursing Journal (HUHEMFAD) 2018, 5(2), 160-168.
2. Ülker, T. *Validity and Reliability Study of the Tool for Evaluating Nursing Students' Self-Assessment of Professional Competence*. 2018.
3. Oflaz, F., & Vural, H. *Investigation of Anxiety and Depression Levels and Related Factors in Hospitalized Patients*. Süleyman Demirel University Faculty of Medicine Journal. 2010, 17(1), 1-7.
4. Legg, M.J. *What Is Psychosocial Care And How Can Nurses Better Provide It To Adult Oncology Patients?* Australian Journal of Advanced Nursing. 2011, 28(3), 61-67.
5. Toprak, A. *Adaptation of the Nurse Competence Scale into Turkish: A Validity and Reliability Study*. (Master's Thesis). Edirne: Trakya University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing; 2018.
6. Davut, E. *Investigation of Nurses' Psychosocial Care Competencies and Related Factors*. (Master's Thesis). Istanbul: Üsküdar University, Institute of Health Sciences; 2022.
7. Pehlivan, T. *Skills of Oncology Nurses in Identifying Patients' Psychosocial Needs*. (Master's Thesis). Istanbul: Istanbul University, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing / Psychiatric Nursing Program; 2013.
8. Chen, C.H., & Raingruber, B. *Educational Needs of Inpatient Oncology Nurses in Providing Psychosocial Care*. Medical Care. 2014, 3(17), 5.

9. Aksoy, A., Kelleci, M., & Yağmur, S. *An Important Issue in Improving the Quality of Health Care: Nurses' Opinions, Knowledge Levels, and Barriers Regarding Psychosocial Care*. Performance and Quality. 2015, 51.
10. Aktaş, Y. *Examination of the Views of Intensive Care Nurses on Identifying and Providing Patients' Psychological Care Needs*. (Master's Thesis). İzmir: İzmir Katip Çelebi University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing; 2016.
11. Karataş, H., & Kelleci, M. *Development of the Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale: Validity and Reliability Study*. Journal of Psychiatric Nursing. 2021, 12(3), 263-271.
12. Sancak, H. *Determining Nurses' Psychosocial Care Competencies and Educational Needs*. (Master's Thesis). İstanbul: Üsküdar University, Institute of Health Sciences; 2021.
13. Ortakaş, M. *Investigation of the Relationship Between Psychosocial Care Competence and Job Satisfaction in Nurses*. (Master's Thesis). Karabük: Karabük University, Graduate Education Institute; 2020.
14. Demir, H. *Evaluation of the Relationship Between Nurses' Communication Skills and Psychosocial Care Skills*. (Master's Thesis). Karabük: Karabük University, Graduate Education Institute, Department of Nursing; 2023.
15. Saygın, B. *Determination of the Psychosocial Care Status and Competence of Intensive Care Nurses*. (Master's Thesis). İstanbul: İstanbul University, Cerrahpaşa Graduate Education Institute; 2022.

KANSER VE SPİRİTÜALİTE

Ebru Ayman Kılıç¹, Funda Gümüş²

¹ Mental Health and Diseases Nursing Master's Degree Student with Thesis, Institute of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, ebruaymanklc@hotmail.com , ORCID: 0009-0002-8483-2412, 05541910420

² Assoc. Prof. Dr., Department of Nursing, Atatürk Faculty of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, fcamuz@hotmail.com , ORCID: 0000-0002-3827-0909, 05541910420

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, küresel çapta önde gelen ikinci ölüm nedenidir, 2018 yılında tahmini 9,6 milyon ölüme veya her 6 ölümden 1'inin sebebi olmuştur [1]. "Spritüalite" kişinin kendisi, başkaları, doğa ve/veya daha yüksek bir güçle bağlantı kurma ve anlam yaratma sürecidir. Ölümcül bir hastalık yaşayan bireylerde, örneğin kanserle karşı karşıya kaldıklarında önemli bir destek kaynağı olabilir [2]. Bu çalışmanın amacı kanser hastalarında spritüalitenin hastalık ve semptomları için nasıl etki ettiğini, hastaların spritüel ihtiyaçlarının varlığını ve önemini literatür doğrultusunda tartışmaktır.

Yöntem: Bu çalışma kanser hastalığında spritüalitenin yerini ve önemini belirlemek amacıyla literatür taranarak yapıldı.

Bulgular: Kanser ağrısı yaşayan bazı insanlar için spritüalitenin önemli bir destekleyici faktör olduğu ve ağrıyla karşı karşıya kaldıklarında yararlı olduğu belirlenmiştir [2]. Kanser hastalarının spiritüel iyilik hali, hastalıklarına uyum sağlamalarını ve yaşam kalitelerini etkilemektedir. İleri kanser hastalarının genel spritüel ihtiyaç düzey puanları yüksektir, bu hastalar için özellikle sevgi ve bağın önemli bir spritüel ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Spritüalite düzeyi daha yüksek olan bireylerin olumlu fiziksel ve psikolojik sağlık sonuçlarına sahip olma olasılığı yükseltmektedir. Spiritüelite, kanser gibi ciddi hastalıkların semptomların yönetiminde önemli bir rol oynar, bu hastalıkların bakımı kapsamında spritüalitenin dahil edilmesi önerilmektedir. Sağlık personeli kanser hastalarının, inançlarını daha özgürce ifade etmelerine yardımcı olmalı ve iç huzurlarını bulmaya teşvik etmeli ve böylece yaşam kalitelerini iyileştirmeye yardım etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Spritüalite, Ağrı

CANCER AND SPIRITUALITY

Ebru Ayman Kılıç¹, Funda Gümüş²

¹ Mental Health and Diseases Nursing Master's Degree Student with Thesis, Institute of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, ebruaymankilic@hotmail.com , ORCID: 0009-0002-8483-2412, 05541910420

² Prof. Dr., Department of Nursing, Atatürk Faculty of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Turkey, fcamuz@hotmail.com , ORCID: 0000-0002-3827-0909, 05541910420

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is the second leading cause of death globally, accounting for an estimated 9.6 million deaths or 1 in 6 deaths in 2018 [1]. Spirituality is a process through which individuals create meaningful connections with themselves, those around them, nature, or a higher power, and develop profound meanings within these relationships. It can serve as a significant source of support for individuals facing a terminal illness, such as cancer [2]. The aim of this study is to discuss, in light of the literature, how spirituality affects the disease and symptoms in cancer patients and the existence and importance of patients' spiritual needs.

Methods: This study was conducted through a literature review to determine the place and importance of spirituality in cancer illness.

Results: It has been determined that spirituality is an important supportive factor for some people experiencing cancer pain and is beneficial when they are faced with pain [2]. The spiritual well-being of cancer patients affects their adaptation to the disease and their quality of life. The general spiritual need level scores of advanced cancer patients are high, especially love and bonding are seen to be an important spiritual need for these patients.

Conclusion and Recommendations: Individuals with higher levels of spirituality are more likely to have favourable physical and psychological health outcomes. Spirituality plays an important role in managing the symptoms of serious illnesses such as cancer, and incorporating spirituality into the care of these diseases is recommended. Healthcare personnel should help cancer patients express their beliefs more freely, encourage them to find inner peace, and thus help improve their quality of life.

Keywords: Cancer, Spirituality, Pain

References:

1. World Health Organization (WHO). Cancer. 2025. Accessed March 25, 2025. https://www.who.int/health-topics/cancer#tab=tab_1
2. Miller M, Kwekkeboom K, Cherwin C. The role of spirituality in symptom experiences among adults with cancer. Supportive Care in Cancer. 2022; 30:49-57. doi:10.1007/s00520-021-06406-2.

INTRODUCTION

Cancer

Cancer is the second most common cause of death globally. In 2018, it led to the deaths of approximately 9.6 million people, accounting for one in every six deaths. The most prevalent types of cancer in men are lung, prostate, colorectal, stomach, and liver cancers, whereas the most common types in women are breast, colorectal, lung, cervical, and thyroid cancers [1].

With the advances in medicine and the increasing effectiveness of treatment methods, the 5-year survival rate of cancer patients has increased significantly. On the other hand, cancer symptoms, prolonged and repetitive treatments damage the patients' core physiology while bringing significant mental and psychological issues [3].

The Concept of Spirituality

Spirituality originates from the Latin word "Spiritus," meaning "to breathe" and "to be alive" [4]. Spirituality refers to the process of connecting with oneself, others, nature, and/or a higher power, and creating meaning. It can be expressed within or beyond an organized religion [2]. It is often understood as the search for the meaning and purpose of life. The concept is either used alongside or as a substitute for the term "spirituality" [5]. Spirituality can serve as a strong coping and support mechanism for individuals facing life-threatening illnesses, such as those diagnosed with cancer [2].

Spirituality supports psychological integrity by helping individuals find meaning and purpose during challenging life circumstances. It also strengthens an optimistic and hopeful outlook, facilitates the acceptance of suffering through role models found in sacred texts, and alleviates the need for personal control by providing a sense of indirect control. Additionally, it offers both human and divine support systems that reduce feelings of loneliness. In this context, spirituality is regarded as an effective coping mechanism for facing difficult situations, such as illness [6].

Purpose Of The Study

The aim of the research is to determine the place of spirituality and spiritual well-being in cancer disease, to examine its effect on treatment and care, and to determine its effect on symptoms in line with the literature review.

METHODS

This study was conducted as a review of the literature to determine the place and importance of spirituality in cancer disease.

FINDINGS

In the study conducted by Miller et al. [2], it was emphasized that spirituality plays a critical supportive role for some individuals experiencing cancer pain and is effective in coping with it. It was noted that overall spiritual well-being shows an indirect negative relationship with outcomes such as pain intensity and pain-related distress, while demonstrating a direct negative relationship with pain-related catastrophizing.

A study revealed that spirituality has a direct impact on people's quality of life and levels of cancer-related fatigue. The findings indicate that individuals with higher levels of spirituality evaluate their health and quality of life more positively [7]. The spiritual well-being of cancer patients affects their adaptation to their illness and quality of life [8].

Another study found that the spiritual needs of patients with advanced-stage cancer increased in connection with the prolonged and challenging course of the disease, frequent hospitalizations, and deterioration of their physical condition. It was determined that these patients regarded spiritual values such as love and connection as significant needs and identified love and close relationships as a strong source of spiritual support. Additionally, it was emphasized that patients with advanced cancer require more emotional and family support compared to other patients [3].

In the study by Rassoulia et al. [9], the majority of patients stated that religion/spiritual Awareness played a role in their lives and cancer experiences. In addition, 68.9% of women and 53.5% of men reported that religion/spirituality mindfulness improved their inner strength in their daily lives, and more than 50% of women stated that religion/spirituality mindfulness helped them cope better with their illness. Almost half of the patients said that engaging in religion/spirituality helped them to improve their mental and physical health.

Spirituality can serve as a powerful positive force by helping patients reevaluate their illness, find meaning in life, and ultimately understand what is truly valuable to them. Moreover, unresolved spiritual distress can lead to a decline in quality of life and worsen health outcomes. Therefore, it is crucial for clinicians not to overlook the spiritual problems of patients, to diagnose and address these issues, and to incorporate patients' sources of spiritual strength into their treatment plans [10].

The meta-analysis examining the effect of spiritual interventions addressing existential needs on the quality of life of cancer patients shows that spiritual interventions improve the quality of life of patients immediately after the intervention. However, the results suggest that the effects of spiritual interventions are short-term and that this impact is not sustainable due to the deterioration in physical and mental conditions caused by disease progression [11].

Studies examining spirituality in cancer patients have shown varying results. Some studies have identified a positive relationship between spirituality and patient well-being, while others have found no relationship, and some have reported a mixture of both positive and negative effects [12].

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

Individuals with higher levels of spirituality are thought to have a greater likelihood of experiencing positive physical and psychological health outcomes. Including spirituality as part of the care for serious illnesses is considered crucial [2]. The negative correlation between spirituality and depression and anxiety highlights the significant role of spiritual well-being in the clinical application of palliative care, the alleviation or management of emotional distress, and symptom control [13].

Before healthcare professionals provide spiritual care to their patients, the importance of spirituality for the patient, how he/she defines his/her spirituality, the existence of worships he/she performs in his/her daily life, the existence of spiritual power he/she believes in, the existence of spiritual practices he/she applies to cope with difficulties and how they help him/her to cope with difficulties, and the religious/spiritual support he/she expects from healthcare professionals should be learnt by asking. If the patient wants to do religious/spiritual practices, he/she should be helped, and he/she should be helped in arranging the place and time where he/she can realise his/her belief [14].

Healthcare professionals can assist cancer patients in facing their illness positively and finding renewed hope and meaning in their lives by improving their external support systems. They should help patients express their beliefs more freely, seek meaning in life through religious or cultural explanations, show empathetic respect, use language that holds significance for the patients, and encourage them to find inner peace, thereby improving their quality of life [3]

For both men and women, spirituality can help reduce physical discomfort and act as a buffer against mental distress. For cancer patients, religion/spirituality can help them overcome their illness and cope with symptoms. Professional recommendations advocate for incorporating spirituality into the care plan as part of serious illness management. For cancer patients, prolonged illness duration,

repeated hospitalizations, and worsening physical conditions bring about spiritual needs. Therefore, it is suggested that spiritual care be included in the management of serious illnesses such as cancer.

REFERENCES

1. World Health Organization (WHO). Cancer. 2025. Accessed March 25, 2025. https://www.who.int/health-topics/cancer#tab=tab_1
2. Miller M, Kwekkeboom K, Cherwin C. The role of spirituality in symptom experiences among adults with cancer. *Supportive Care in Cancer*. 2022; 30:49-57. doi:10.1007/s00520-021-06406-2.
3. Shi X, Wang F, Xue L, et al. Current status and influencing factors of spiritual needs of patients with advanced cancer: a cross-sectional study. *BMC Nursing*. 2023;22(1):131. doi:10.1186/s12912-023-01192-2.
4. Çınar F, Eti Aslan F. Spiritüalizm ve hemşirelik: Yoğun bakım hastalarında spiritüel bakımın önemi. *Gop Taksim Eah Jaren*. 2017;3(1):37-42.
5. Gencer N, Obuz AT, Babahanoğlu R. Üniversite öğrencilerinde spiritüel iyi oluş ve toplumsal cinsiyet algısı. *Hitit İlahiyat Dergisi*. 2021;20(2):717-750.
6. Almaraz D, Saiz J, Moreno Martín F, Sánchez-Iglesias I, Molina AJ, Goldsby TL. What aspects of religion and spirituality affect the physical health of cancer patients? A systematic review. *Healthcare*. 2022;10(8):1447. Doi:10.3390/healthcare10081447.
7. Majda A, Szul N, Kołodziej K, et al. Influence of spirituality and religiosity of cancer patients on their quality of life. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022;19(9):4952. doi:10.3390/ijerph19094952.
8. Ciria-Suarez L, Calderon C, Fernández Montes A, et al. Optimism and social support as contributing factors to spirituality in cancer patients. *Supportive Care in Cancer*. 2021;29:3367-3373. doi:10.1007/s00520-020-05882-8.
9. Rassoulia A, Gaiger A, Loeffler-Stastka H. Gender differences in psychosocial, religious, and spiritual aspects in coping: a cross-sectional study with cancer patients. *Women's Health Reports*. 2021;2(1):464-472. doi:10.1089/whr.2021.0033.
10. Puchalski CM. Spirituality in the cancer trajectory. *Annals of Oncology*. 2012;23(Suppl 3):iii49-iii55. doi:10.1093/annonc/mds088.
11. Kruizinga R, Hartog ID, Jacobs M, et al. The effect of spiritual interventions addressing existential themes using a narrative approach on quality of life of cancer patients: a systematic review and meta-analysis. *Psycho-oncology*. 2016;25(3):253-265. doi:10.1002/pon.3918.
12. Kelly EP, Paredes AZ, Tsilimigras DI, Hyer JM, Pawlik TM. The role of religion and spirituality in cancer care: An umbrella review of the literature. *Surgical Oncology*. 2022; 42:101389. doi: 10.1016/j.suronc.2022.101389.
13. Turke KC, Canonaco JS, Artioli T, et al. Depression, anxiety and spirituality in oncology patients. *Revista da Associação Médica Brasileira*. 2020; 66:960-965. doi:10.1590/1806-9282.66.S2.960.
14. Kıssal A, Kavici S. Meme Kanseriinde Maneviyatın Yaşam Sürecine ve Baş Etmeye Etkileri. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*. 2024;7(3):404-412

BİPOLAR BOZUKLUKTA ÖZKIYIM RİSKİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Saadet Çakar¹, Funda Gümüş²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, saadetnurse@gmail.com, Orcid: 0009-0006-0430-6869

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk, mani, hipomani ve depresyon atak dönemleriyle karakterize, dünya nüfusunun yaklaşık %1 ila 2' sini etkileyen, bireylerin yaşam kalitelerini ve psikososyal işlevselliklerini ciddi anlamda bozabilen psikiyatrik bir rahatsızlıktır. Etiyolojisinde genetik, biyolojik, psikolojik ve çevresel birçok faktör rol oynayabilmektedir. Genellikle uzun seyirli olup ömür boyunca devam eder. Madde kötüye kullanımı, anksiyete bozuklukları, DEHB, obezite, tip-2 diyabet gibi birçok psikiyatrik ve somatik rahatsızlıklar eşlik edebilmektedir (1). Bunların da yanında BB yüksek özkıyım oranları ile de ilişkili olduğundan bu hastalardan beklenen yaşam süresi 12-14 yıl kısalmaktadır. BB hastalarında özkıyım için bazı risk faktörleri ve koruyucu faktörler belirlenmiştir (2). Bu derlemede amaç bipolar bozukluk hastalarında özkıyım için risk oluşturan faktörleri ve bunlara yönelik hemşirelik yaklaşımlarını literatür doğrultusunda incelemektir.

Yöntem: Bipolar bozuklukta özkıyım riski ve buna yönelik hemşirelik yaklaşımlarını belirlemek amacıyla literatürün taranmasıdır.

Bulgular: Özkıyım bipolar bozuklukta hastalığa bağlı olarak gelişen en ciddi komplikasyondur. BB hastalarının %25-50' si yaşamlarında en az bir kez özkıyım girişiminde bulunmakta ve %15 ila 20' si özkıyım sonucu yaşamını yitirmektedir (1). Daha önceki girişimler, hastalığın erken yaşta başlangıcı veya hızlı döngülü olması, komorbid psikiyatrik hastalık varlığı, depresif kutupluluğun baskın olması, ailede özkıyım girişimi veya tamamlanmış özkıyım öyküsü, yetersiz sosyal destek, travmatik yaşam olayları gibi birçok faktör BB hastalarında özkıyım için risk oluşturmaktadır. Tedaviye uyum ve iyi yanıt, yeterli sosyal destek, yaşamsal stres faktörleriyle etkili başa çıkma stratejileri gibi bazı faktörler ise özkıyım için koruyucu rol oynayabilmektedir (3).

Sonuç ve Öneriler: BB hastalarında tedavide farmakolojik tedavinin yanında psikoterapiler, psikoeğitim, aile ve grup terapileri gibi psikososyal yöntemlere de başvurulması önem arz etmektedir. Tedavinin uygulanması, terapötik iletişim, psikoeğitim ve sosyal destek gibi birçok noktada hemşirelere rol düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar Bozukluk, Özkıyım, Hemşirelik

SUICIDE RISK AND NURSING APPROACH IN BIPOLAR DISORDER

Saadet Çakar¹, Funda Gümüş²

¹ Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Turkey,
saadetnurse@gmail.com, Orcid:

² Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Turkey,
fcamuz@hotmail.com, Orcid:

ABSTRACT

Introduction-Aim: Bipolar disorder is a psychiatric disorder characterized by episodes of mania, hypomania and depression, affecting approximately 1 to 2% of the world population, and can seriously impair the quality of life and psychosocial functioning of individuals. Many genetic, biological, psychological and environmental factors may play a role in its etiology. It usually has a long course and persists throughout life. It may be accompanied by many psychiatric and somatic disorders such as substance abuse, anxiety disorders, ADHD, obesity, type-2 diabetes (1). In addition to these, since BD is also associated with high suicide rates, the life expectancy of these patients is shortened by 12-14 years. Some risk factors and protective factors for suicide in patients with BD have been identified (2). The aim of this review is to examine the risk factors for suicide in patients with bipolar disorder and nursing approaches to these factors in line with the literature.

Methods: The aim of this study was to review the literature to determine the risk of suicide in bipolar disorder and nursing approaches to this risk.

Results: Suicide is the most serious disease-related complication in bipolar disorder. 25-50% of patients with BD attempt suicide at least once in their lives and 15 to 20% die as a result of suicide (1). Many factors such as previous attempts, early onset or rapid cycling of the disease, presence of comorbid psychiatric illness, predominance of depressive polarity, family history of suicide attempt or completed suicide, inadequate social support, and traumatic life events pose a risk for suicide in patients with BD. Some factors such as compliance and good response to treatment, adequate social support, effective coping strategies with vital stressors may play a protective role for suicide (3).

Conclusion and Recommendations: In addition to pharmacological treatment, it is important to use psychosocial methods such as psychotherapies, psychoeducation, family and group therapies in the treatment of patients with BD. Nurses have a role in many aspects such as treatment implementation, therapeutic communication, psychoeducation and social support.

Key words: Bipolar Disorder, Suicide, Nursing

INTRODUCTION

Bipolar disorder is a brain disorder characterized by periods of low mood (depression) and high mood (mania and hypomania), with periods of recovery (euthymia) in between, which can lead to impaired psychosocial functioning and disability (1,4). The number of episodes between episodes, their duration, and the state of being affected vary between individuals (4), suggesting that bipolar disorder is actually a spectrum disorder.

It usually starts between the ages of 15-25 (2) and affects approximately 1-2% of the world population (5). However, when bipolar disorder is considered as a spectrum disorder, it is reported that this rate can be up to 6% (5). There is no significant difference in the distribution between ethnicity, socioeconomic status and gender (6), but it is reported that the likelihood of experiencing depressive episodes and bipolar 2 disorder is higher in women than in men, and the rate of BD is more common in single or divorced individuals (5).

Positive family history is the highest risk factor for bipolar disorder. In case of a history of BD in both parents, the risk in the child is 50-70%, while a history of BD in a single parent reduces this risk to 27% (7). It has been reported that approximately 50% of patients with BD have at least one parent with a complaint of mood disorder, most commonly depression (7). It has been reported that the risk of having BD in first-degree relatives of patients with BD increases 7 times compared to the general population and the lifetime risk is 5-10% (6).

Biological factors such as changes in the metabolism of neurotransmitters such as serotonin, neuradrenaline, dopamine, hormonal changes, changes in the chemical structure of the brain (7) and environmental factors such as prenatal viral infections, maternal smoking, substance use or exposure to high psychological stress during pregnancy, childhood neglect and abuse, stressful life events, early parental loss, substance abuse may also play a role in the etiology of BD (4,6).

In DSM-5, BD is classified into 4 subtypes: bipolar 1 disorder, bipolar 2 disorder, cyclothymic disorder and bipolar disorder not otherwise specified (1). Bipolar 1 disorder is characterized by at least 1 manic episode with or without depressive episodes. Bipolar 2 disorder, at least one depressive episode and hypomanic episodes without a manic episode. Cyclothymic disorder, criteria for a complete depressive or hypomanic episode for at least 2 years are not met, but symptoms of these episodes have been experienced. Bipolar disorder that cannot be otherwise named has experienced depressive and hypomanic episodes that do not meet the diagnostic criteria of the other 3 disorders (7).

The similarity of symptoms with other psychiatric disorders makes early recognition difficult and increases the risk of misdiagnosis (7,8). Diagnosis and optimal treatment can be delayed for about 10 years after the first symptoms (8,9). More than half of patients with BD do not comply with treatment and life expectancy of these individuals is reduced by 12-14 years (2).

There is a difference in mortality rate between patients with BD and the general population, this difference is due to the high rate of cardiovascular diseases and suicide (9). 15-20% of patients with BD die as a result of suicide (1). The cardiovascular mortality rate of patients with BD increases 17 years earlier and 1.6-2 times on average compared to the general population (2).

Bipolar disorder may be accompanied by psychiatric disorders such as anxiety disorder, substance abuse, and medical conditions such as metabolic syndrome, obesity, type-2 diabetes (2), and individuals may lack insight into their illness, especially during the hypomanic period (7).

Positive family history, early onset, comorbid psychiatric disorder, rapid cycling attacks, lack of insight, frequent hospitalizations, non-compliance with treatment and lack of response to the treatment negatively affect the course of GI (10), while negative family history, absence of comorbid disease, insight, compliance with treatment, good response to pharmacological treatment, having a medical reason for the disease, and good functionality of the individual before the disease have a positive effect (10).

The aim of long-term treatment is to prevent relapses and pharmacologically, mood stabilizers such as lithium, valproate and lamotrigine and antipsychotics are used. Lithium has antimanic, antidepressant and anti-suicidal effects. Although antipsychotics are effective in mania, some are reported to be effective in depression. The effectiveness of antidepressants is debated and they are not used alone in treatment (9).

In addition to pharmacology, non-pharmacological methods such as psychoeducation, psychotherapeutic approaches, family, marital and group therapies are also effective in the treatment of BD (3).

METHODS

A review of the literature was conducted to determine the risk of suicide in bipolar disorder and the nursing approaches to address it.

RESULTS

BD has the highest suicide rate among all psychiatric disorders. While the annual suicide rate in patients with BD is 0.09%, this rate is 0.014% in the general population (2). 25-50% of patients with BD attempt suicide at least once in their lives and 15 to 20% die as a result of suicide (2,5).

Suicide is a difficult condition to predict and prevent, but knowledge of possible risk factors can increase the possibility of intervention. In bipolar disorder, some risk and protective factors for suicide are also emphasized. For BD, the history of suicide attempt is the biggest determinant of possible attempts (10,11). It is reported that 40% of BD patients who died as a result of suicide had attempted suicide before and the risk of attempting again within 1 year after an attempt is 1,6% (11). The first years after diagnosis, hospitalization or the period immediately after discharge from the hospital, frequent or multiple hospitalizations, early onset of the disease, rapid cycling course or concomitant substance use, history of medical or psychiatric disorders are accepted as factors that increase the risk of suicide (10,12).

The type or polarity of the current mood is one of the most important determinants of suicidal behavior in bipolar disorder. While dominant depressive polarity carries a high risk, suicidal behavior is less common during mania, hypomania or euphoric periods (6,11). Patients with BD are at risk for suicidal behavior due to loneliness, pessimism, and depressed mood during the depressive period, and overconfidence, elevated and excessive mood, and the actions of engaging in risky behaviors brought about by them during the manic period (12). Although the risk is not completely clear for the BB subtypes, it is reported that the prevalence of suicide in BD type II is higher than type I (5).

Young (<35) or advanced (>70) age, being single, divorced, living alone or single parenthood are sociodemographic factors that may pose a risk for suicide (10,12). It is reported that male gender has a higher risk for completed suicide and female gender has a higher risk for suicide attempt (3,11) and the rate of completed suicide in patients with BD is 7,8% in men and 4,9% in women (9).

A family history of attempted or completed suicide and a major psychiatric disorder is also a strong risk factor for suicide in BD patients. Environmental stress factors such as unemployment, poverty, economic problems, occupational problems, parental loss, loss and grief, history of childhood neglect and abuse, and individual characteristics such as aggressiveness, hopelessness or pessimism may also pose a risk for suicidal behavior (3).

While there are many risk factors for suicidal behavior in bipolar disorder, some factors are thought to be relatively protective. A good family life, adequate social support, developing effective coping

strategies against vital stressors, compliance with treatment and good response to treatment, positive perception of life meaning and an extroverted colorful temperament, and religiosity with continued uncertainty are also thought to be protective (3).

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Therapeutic communication is thought to provide regression in these thoughts and behaviors of individuals with suicidal thoughts (13). A therapeutic communication with a patient with BD can facilitate both the nurse-patient trust relationship and appropriate intervention by identifying patients at risk of suicide. However, communication with the patient with BD can make therapeutic communication between the nurse and the patient difficult due to reasons such as the patient being closed to communication, social isolation, withdrawal, reluctance to activities in the depressive period; excessive mobility in the manic period, jumping from topic to topic in conversations, frequent interruption of conversations, and ineffective listening. In this context, the nurse should use effective therapeutic communication techniques while communicating with the patient, should not be judgmental, should be patient, empathetic, understanding and encouraging the patient to share negative thoughts.

Considering that the risk of suicide increases due to depressed mood, pessimism, loneliness, and helplessness in the depressive period, and exuberant mood, overconfidence, and risky behaviors in the manic period (12), it is very important for the nurse to be able to evaluate the possible risk of suicide by observing the patient in many aspects such as mood, body posture, facial expression, general appearance, thought process and content, behaviors, and speech during these periods.

In BD, conditions such as the patient's self-destructive behaviors, high risk of suicide, endangering the general health status due to excessive mobility and insomnia, non-compliance with medications and treatment, and the presence of psychotic findings require hospitalization. The nurse should determine the nursing problems by evaluating the symptoms and findings of the hospitalized patient and should make appropriate interventions by prioritizing them. The risk of suicide is a possible nursing diagnosis in patients with BD and the nurse should provide a safe environment for the patient, keep potentially dangerous items away from the patient, encourage the patient to talk, limit disturbing external stimuli, encourage the patient to activities such as family, group therapies, outdoor walking, ensure medication control, and closely monitor the patient for possible repeated suicide attempts (14).

Psychotherapeutic approaches are recommended against factors that lead to psychosocial problems such as self-harm, substance abuse and suicide attempts. Individual or group therapies, cognitive behavioral therapies (CBT), family-oriented therapy (FFT), interpersonal social rhythms therapy

(ISRT) and psychoeducation can be applied according to the needs of the individual (15). Psychoeducation is less costly and easier to implement than other psychotherapies. Nurses can also assess the needs of the patient and plan and implement psychoeducation for these needs (15).

The content of psychoeducation to be applied to patients with BD should include the disease, problems that the disease may bring with it, symptom management and recognition of precursor symptoms, drug effects and side effects, compliance with treatment, adaptation to daily life, coping with stress, stigmatization and suicide risk. With an appropriate and effective psychoeducation that will meet the needs of the patient, both the patient and the patient's relatives can recognize the warning signs of suicide, be aware of the importance of risky periods and compliance with treatment, stay away from social isolation, ask for help in emergencies, and thus a possible suicide crisis can be prevented (3).

REFERENCES

1. Rantala MJ, Luoto S, Borr  z-León JI, Krams I. Bipolar disorder: an evolutionary psychoneuroimmunological approach. *Neurosci Biobehav Rev*. 2021; 122: 28-37.
2. Nierenberg AA, Agustini B, K  hler-Forsberg O, et al. Diagnosis and treatment of bipolar disorder: a review. *JAMA*. 2023; 330(14): 1370-1380.
3. Dome P, Rihmer Z, Gonda X. Suicide risk in bipolar disorder: a brief review. *Medicina*. 2019; 55(8): 403.
4. Harrison PJ, Geddes JR, Tunbridge EM. The emerging neurobiology of bipolar disorder. *Trends Neurosci*. 2018; 41(1): 18-30.
5. López-Muñoz F, Shen WW, D'oc  n P, Romero A,   lamo C. A history of the pharmacological treatment of bipolar disorder. *Int J Mol Sci*. 2018; 19(7): 2143.
6. Rowland TA, Marwaha S. Epidemiology and risk factors for bipolar disorder. *Ther Adv Psychopharmacol*. 2018; 8 (9): 251-269.
7. Jain A, Mitra P. Bipolar disorder. 2020.
8. Goes FS. Diagnosis and management of bipolar disorders. *BMJ*. 2023; 381.
9. McIntyre RS, Berk M, Brietzke E, et al. Bipolar disorders. *Lancet*. 2020; 396: 1841-1856.
10. Miller JN, Black DW. Bipolar disorder and suicide: a review. *Curr Psychiatry Rep*. 2020; 22: 1-10.
11. Tondo L, Vázquez GH, Baldessarini RJ. Prevention of suicidal behavior in bipolar disorder. *Bipolar Disord*. 2021; 23(1): 14-23.
12. Dong M, Lu L, Zhang L, Zhang Q, Ungvari GS, Ng CH, Yuan Z, Xiang Y, Wang G, Xiang YT. Prevalence of suicide attempts in bipolar disorder: a systematic review and meta-analysis of observational studies. *Epidemiol Psychiatr Sci*. 2020; 29: e63.
13. Dunster-Page C, Haddock G, Wainwright L, Berry K. The relationship between therapeutic alliance and patient's suicidal thoughts, self-harming behaviours and suicide attempts: a systematic review. *J Affect Disord*. 2017; 223: 165-174.
14. Kowalewski W, Walczak-Koz  łowska T, Walczak E, Bikun D. Nursing care in bipolar disorder  case study. *Pomeranian J Life Sci*. 2021; 67(1).
15.   am O, Engin E. Psychiatric nursing of mental health diseases.   stanbul:   stanbul Medical Bookstores; 2021.

HAVA KİRLİLİĞİNİN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Erkan Durar¹, Serap Yıldırım²

¹Iğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Karaağaç Kampüsü
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Binası Kat:3, Iğdır, Türkiye, erkandurar@gmail.com, Orcid:0000-0003-1793-0522

²Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Ege Üniversitesi Kampüsü, İzmir,
Türkiye, serap.yildirim@ege.edu.tr, Orcid:0000-0002-9822-1877

ÖZET

Giriş: Küresel bir sorun olan hava kirliliği, hava bileşimini değiştiren kirleticilerin insan sağlığına, canlı yaşamına ve ekolojik dengeye zarar verecek miktar ve sürede atmosferde bulunması olarak tanımlanmaktadır [1]. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre her yıl dış ortam hava kirliliğine maruz kalan 7 milyon insanın daha erken öldüğü ve dünya nüfusunun %99'unun kirli havayı soluduğu bildirilmektedir [2]. Artan kanıtlar hava kirliliğine maruz kalmanın çeşitli ruhsal bozukluklarla da ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, hava kirliliğinin ruh sağlığı üzerine etkisinin belirlenmesi, bu konuda alınabilecek koruyucu ruh sağlığı çalışmalarına yol göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Amaç: Bu derleme bildirisi, hava kirliliğinin ruh sağlığı üzerine olan etkileri ve psikiyatri hemşireliği açısından önemini vurgulamak amacıyla yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Günümüzde ruhsal bozukluklar giderek artmakta ve insanlar için büyük endişe kaynağı olmaktadır. Ruhsal bozuklukları etkileyen çevresel faktörlerden biri olan hava kirliliği, günümüzde halk sağlığına yönelik en büyük tehditlerden biri olarak kabul edilmektedir[1]. Bu konuda farklı gruplarla yapılan uluslararası araştırmalarda, hava kirliliğinin ruh sağlığını etkileyen faktörlerden biri olduğu belirlenmiştir. ABD'de Kioumourtzoglou ve arkadaşları [3] tarafından, orta yaş ve yaşlı kadınlar arasında yapılan bir araştırmada, hava kirliliği ile depresyon arasında olası bir ilişki tespit edilmiştir. Benzer şekilde, literatürde hava kirliliği ile depresyon, anksiyete, psikotik deneyimler, bilişsel işlev azalması, çocuklarda dikkat eksikliği bozukluğu ve demans arasında da ilişki olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur[1,4]. Yapılan bir meta-analiz çalışmasında ise, hava kirliliğine uzun süreli maruz kalmanın artan depresyon ve anksiyete riskiyle ilişkili olduğu bildirilmiştir [1]. Bu konuda yapılan sınırlı sayıdaki araştırma, artan hava kirliliğine maruz kalmanın ruhsal sağlık koşullarıyla ilişkisini ortaya koymaktadır. Ancak, bu alanda yapılacak kapsayıcı araştırmaların artırılması gerekmektedir. Bu noktada hava kirliliğinin ruh sağlığı üzerine etkisinin belirlenmesi, bireylere hava kirliliği de dahil iklim değişikliği ve çevre dostu uygulamalar hakkında genel bilgi sağlanması, bireylerin hava kirliliğine karşı kırılganlığının belirlenmesi, koruyucu

önlemlere yönelik araştırmaların planlanması ve etkili girişimlerin oluşturulmasında psikiyatri hemşirelerinin önemli rol ve sorumluluklarının olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hava Kirliliği, Psikiyatri Hemşireliği, Ruh Sağlığı

THE EFFECTS OF AIR POLLUTION ON MENTAL HEALTH AND ITS IMPORTANCE FOR PSYCHIATRIC NURSING

Erkan Durar¹, Serap Yıldırım²

¹ Iğdır University, Health Services Vocational School, Medical Services and Techniques Department, Karaağaç Campus, Health Services Vocational School Building Floor:3, Iğdır, Türkiye, erkandurar@gmail.com, Orcid:0000-0003-1793-0522

² Ege University, Faculty of Nursing, Mental Health and Diseases Nursing, Ege University Campus, İzmir, Türkiye, serap.yildirim@ege.edu.tr, Orcid:0000-0002-9822-1877

ABSTRACT

Introduction: Air pollution, which is a global problem, is defined as the presence of pollutants that change the air composition in the atmosphere in quantities and for periods of time that harm human health, living things and the ecological balance [1]. According to World Health Organisation (WHO) data, 7 million people exposed to outdoor air pollution die earlier each year and 99% of the world population breathe polluted air [2]. Increasing evidence suggests that exposure to air pollution is also associated with various mental disorders. Therefore, determining the effect of air pollution on mental health is very important in terms of guiding preventive mental health studies that can be taken in this regard.

Aim: This review paper was made to emphasise the effects of air pollution on mental health and its importance in terms of psychiatric nursing.

Conclusion and Recommendations: Nowadays, mental disorders are gradually increasing and are a source of great concern for people. Air pollution, which is one of the environmental factors affecting mental disorders, is recognised as one of the biggest threats to public health today [1]. In international studies conducted with different groups on this subject, it has been determined that air pollution is one of the factors affecting mental health. In a study conducted in the USA by Kioumourtzoglou et al [3] among middle-aged and elderly women, a possible association between air pollution and depression was found. Similarly, there are studies in the literature showing a relationship between air pollution and depression, anxiety, psychotic experiences, decreased cognitive function, attention deficit disorder and dementia [1,4]. In a meta-analysis study, it was reported that long-term exposure to air pollution was associated with increased risk of depression and anxiety [1]. The limited number of studies on this subject demonstrate the relationship between increased exposure to air pollution and mental health conditions. However, it is necessary to increase the number of inclusive studies in this field. At this point, it is thought that psychiatric nurses have important roles and responsibilities in determining the effect of air pollution on mental health, providing general information about climate change and environmentally friendly practices, including air pollution, determining the

vulnerability of individuals to air pollution, planning research on preventive measures and creating effective interventions.

Key Words: Air Pollution, Mental Health, Psychiatric Nursing

INTRODUCTION

It is stated that air pollution, which is one of the environmental pollutants affecting human health, is a source of concern all over the world[5]. In recent years, with the continuous increase in energy consumption and greenhouse gas emissions, air pollution has become more severe, causing people around the world to increasingly suffer from the effects of extreme weather events[6]. Air pollution consists of toxic gases and particulate matter (PM) (i.e. organic and inorganic solid and liquid aerosols) mostly of anthropogenic origin[7]. The most researched air pollutants for their effects on human health include the gaseous air pollutants nitrogen oxides (NO₂, NO_x), sulfur dioxide (SO₂), carbon monoxide (CO), ozone (O₃) and particulate matter (PM). Individuals worldwide are exposed to indoor air pollutants from unventilated homes caused by solid fuel burning and cooking, and outdoor air pollution from industry, fossil fuels, and vehicles[6]. According to WHO data, seven million people exposed to outdoor air pollution die earlier each year and 99 per cent of the world population breathe polluted air[2]. Seven million deaths each year are attributed to air pollution, mostly related to cardiovascular, cerebrovascular, respiratory diseases, premature birth and cancer[5]. Therefore, studies on the adverse effects of air pollution on health have come to the fore in recent years. A large body of literature confirms that air pollution has a negative link with physical health. Exposure to pollutants such as waste and ozone in the environment is reported to be associated with increased mortality rates and hospitalizations due to respiratory and cardiovascular diseases[8]. People are affected by serious diseases due to air pollution and this not only causes significant discomfort in their lives but also poses a great threat to their mental health[6]. However, compared to the number of studies examining the effects of air pollution on physical health, the number of studies examining the effects of air pollution on mental health is much smaller. Existing studies show that air pollution has a generally negative impact on mental health[7,8]. Air pollution can negatively impact mental health by compromising the blood-brain barrier, promoting neuroinflammation and oxidative stress, and directly damaging tissue within the brain[4]. Current evidence suggests causal relationships between air pollution and non-communicable diseases such as depression, anxiety, psychotic experiences, reduced cognitive function, attention deficit hyperactivity disorder in children and neurodegenerative disease in adults[4,7,9]. However, increasing evidence suggests that exposure to air pollution may also be associated with the onset of psychiatric problems, including mood, affective and psychotic disorders[4,9].

Based on the available evidence on the effects of air pollution on mental health, it is thought that some policies and actions should be developed and implemented in this regard. To address a range of social, economic and environmental challenges faced worldwide, the United Nations has proposed the 'Sustainable Development Goals', which call for urgent action to address climate change and its

impacts, secure healthy lifestyles and promote the well-being of people of all ages. The Sustainable Development Goals emphasise the urgency of protecting the environment and human health at the global level. It is thought that psychiatric nurses have important roles and responsibilities in determining the risk factors of individuals against air pollution and planning researches for protective measures. Psychiatric nurses should be aware of the effects of air pollution on health, evaluate its effects on public health and plan the interventions they can make in this regard. In particular, they can monitor the health status of individuals, recognise health problems caused by air pollution and provide training on this issue. These trainings should enable nurses to explain the risks related to air pollution to their patients and to take protective measures. In this review, the effects of air pollution on mental health and its importance in terms of psychiatric nursing were discussed and some suggestions were made.

1. Effects of Air Pollution on Mental Health

Air pollution is recognised as one of the most critical risk factors affecting mental health. Air pollution, which is an important environmental problem, significantly affects people's physical and mental health[6]. Air pollution affects people's physical well-being and increases the rates and severity of mental health problems[7]. Due to limited outdoor activities, people's social interactions are affected, which can lead to a decline in social skills, an increase in feelings of loneliness, and poor social adaptation. This social isolation not only affects individuals' emotional states, but can also affect the stability of their social relationships[8]. In addition to the general impact of air pollution on the mental health of individuals, it appears to have a more severe impact on certain groups. Women and children, rural residents, and people with lower income and education levels may be more susceptible to the adverse effects of air pollution because of their particular socioeconomic status and environmental exposures[6]. A growing body of research suggests that air pollution may directly and indirectly increase the risk of mental disorders[4]. Studies have focused on air pollution and cognitive impairments, depression, anxiety disorders and psychotic experiences[4,7,9]. The effects of air pollution on mental health are outlined below.

- **Air pollution and cognitive function:** The mechanism by which air pollution harms mental health is that air pollutants are neurotoxic and people's nervous systems are damaged when exposed to these pollutants[8]. The mechanism by which air pollution affects cognitive ability is that air pollution reduces people's motivation to go outside as a threat to health, and also reduces people's daily outdoor activities and travel to prevent air pollution from harming their health, limiting the individual's communication and social interaction, leading to an increase in negative emotions[6]. It is stated that especially particulate matter can cause inflammation by reaching the brain through the respiratory tract, and this inflammation can affect cognitive functions by causing changes in brain

activity[6]. It is stated that long-term exposure to particulate matter and ozone in the environment causes a decrease in motor response speed to visual stimuli, coding ability, attention and short-term memory[4]. It is also stated that long-term exposure to black carbon, a marker of traffic-related air pollution, may cause decreased attention, working memory, long-term verbal memory, visual construction and cognitive functions in elderly men[8]. It is reported that long-term exposure to high concentrations of air pollution may cause neurodegenerative changes and increase the risk of mental and behavioral disorders[6]. It is also stated that exposure to fine particulate matter damages cognitive abilities such as attention, information processing, executive functions, verbal and non-verbal memory, visual construction, cognition and olfactory function in individuals, and therefore the risk of Alzheimer's disease (AD) is high, thus there is a positive relationship between air pollution and mild cognitive impairment[10]. Studies consistently show that higher levels of air pollution exposure are associated with an increased risk of dementia and cognitive dysfunction[10]. Similar studies suggest that air pollution accelerates cognitive decline in those with AH[11]. Another study states that those exposed to high PM_{2.5} levels are at risk of losing cognitive function 81% faster than those exposed to low PM_{2.5} levels[12]. In summary, studies in neuroscience and psychology show that air pollution triggers an acute or chronic inflammatory response in the central nervous system, leading to cognitive dysfunction in individuals in particular.

○ **Air pollution and depression:** To date, many epidemiological studies have been conducted to examine the relationship between air pollution and depression. A meta-analysis study that combined 22 eligible studies from 10 countries reported that long-term exposure to air pollution increases the risk of depression in the general population[13]. Hu et al investigated the effects of meteorological factors and air pollution on the incidence of depression. Their study found that air pollutants affect the daily hospitalization rates among individuals with depression[14]. Some large ecological studies in countries such as Germany, Canada, and China have linked exposure to high levels of air pollution with a higher risk of hospitalization for depression[15,16]. Although similar studies have found that long-term exposure to PM_{2.5} is associated with an increased risk of late-life depression, others have not found such associations[17]. The inconsistency of the results is not only due to the study design and lack of adjustment for environmental confounders, but also to short-term follow-up and differences in air pollution assessments. In summary, there are research findings showing the relationship between air pollution and depression, but due to inconsistencies in research results, comprehensive and longitudinal studies on this topic are needed.

○ **Air pollution and anxiety:** Short- or long-term exposure to environmental particles can lead to an increase in symptoms of mental health problems such as anxiety as well as depression[18]. Air pollution causes restrictions on individual activities and disrupts individuals' social activities. This situation easily triggers anxiety, leading to feelings of loneliness and social isolation. Anxiety and

social isolation can worsen existing mental health problems[6]. The frequent occurrence of extreme weather events, which can be sudden and unpredictable, can lead to uncertainty and fear about the future. This sense of hopelessness and powerlessness can lead to withdrawal, which can negatively impact mental health[6]. In summary, it is thought that individuals exposed to air pollution limit their social activities, therefore loneliness and social isolation increase, and this may increase the anxiety level in individuals.

○ **Air pollution and psychosis:** There is limited evidence that air pollutants increase the risk of relapse in chronic psychotic disorders[19]. Similarly, a recent study from the United Kingdom suggests that exposure to nitrogen oxides in childhood and adolescence is associated with psychopathology in later life, consisting of greater internalizing and thought disorder symptoms. Particulate matter exposure is also associated with an increased likelihood of experiencing psychotic experiences in adolescence[7]. However, it is thought that there are important research gaps regarding the relationship between air pollution and psychosis, and that comprehensive and longitudinal studies are needed on this subject.

2. Effects of Air Pollution on Child Mental Health

The adverse health effects of air pollution and climate change on children begin in the prenatal period[20]. Studies report strong associations between maternal exposure to air pollution and the risk of premature birth, low birth weight, and neurological development[21]. It is stated that this situation may make children prone to neurodevelopmental conditions such as attention deficit/hyperactivity disorder (DHD), autism spectrum disorder (ASD), behavioral and motor problems, low IQ, impaired language development and schizophrenia[20]. It is stated that exposure to ambient air pollution at an early age contributes negatively to the etiology and prognosis of neurodevelopmental disorders, including childhood DHD and ASD[22]. A cohort study in Denmark reported that greater exposure to nitrogen oxides, a common marker of traffic-related air pollution, in childhood was associated with a higher risk for schizophrenia[9]. Long-term exposure of children to pollutants can affect brain development and function, leading to learning disabilities, attention deficits, and memory loss[23]. Data now also show associations between childhood exposure to air pollutants and the development of self-harming behaviors and psychopathology at age 18[24]. In summary, although it is quite difficult to assess the multidimensional effects of air pollution on children's mental health, there is also existing literature data on this subject. However, better evidence and research are needed to better understand the effects of air pollution on children's mental health.

3. Importance of Air Pollution in Terms of Psychiatric Nursing

The International Council of Nurses (ICN) published a statement in 2018 under the title of climate change, nursing and health. This statement emphasized that nurses have roles in protecting and sustaining health and promoting social justice, and that they should work to reduce the effects of

climate change and help people and systems adapt as part of these roles. It has also been stated that nurses have responsibilities to protect the natural environment from depletion, pollution, degradation and destruction[25]. A study reported that nurses are in a unique position to reduce, prevent and intervene in the effects of climate change and air pollution on health. The reasons for this are that nurses constitute 60% of healthcare professionals worldwide, they are reliable, and they provide one-on-one services to vulnerable groups that are significantly affected by climate change and air pollution[26]. When the literature was examined, no scientific publications were found that included the roles and responsibilities of psychiatric nursing regarding air pollution. However, studies on this subject focused on the responsibilities of nursing regarding climate change and its effects on health. When we consider air pollution as a result of climate change, we can say that nursing interventions regarding climate change are also valid for air pollution. In this context, it is thought that the basic mission of psychiatric nursing is to protect the mental health of individuals against air pollution, which poses a problem for the mental health of society, and to raise awareness on this issue. However, psychiatric nurses should organize comprehensive trainings on the effects of air pollution on mental health. With these trainings, nurses should explain the relationship between air pollution and mental health to both healthy individuals and their patients and ensure that they take protective measures. Because psychiatric nurses have the responsibility to raise awareness about air pollution in society and to educate individuals about healthy living habits. Psychiatric nurses should be knowledgeable and equipped about air pollution to reduce the effects of air pollution on mental health and to encourage coping mechanisms. 25, Psychiatric nurses should work to strengthen the capacity of individuals to cope with the negative effects of stressors they encounter and to provide scientific equipment in providing health education. They should use their advocacy roles and behavioral development strategies, especially in reducing the effects of air pollution and social inadequacies. They can use their expertise in health promotion and behavioral changes to help individuals, families and communities take measures to reduce the effects of air pollution on health.

Psychiatric nurses can work in all stages of combating air pollution according to their areas of expertise[25,27]. They can also contribute to public health policies and work to combat air pollution. Children, pregnant women, the elderly and individuals with chronic diseases can be more affected by air pollution. They can recommend special monitoring and preventive health services for these groups, use of masks for personal protection, monitoring air pollution levels and ventilation in indoor areas. Local governments can cooperate with health institutions to develop environmentally friendly policies and organize public campaigns and health screenings to combat air pollution[28].

Finally, psychiatric nurses have important roles and responsibilities in determining risk factors for the effects of air pollution on mental health with different sample groups, planning comprehensive research on preventive measures, and creating effective interventions based on research data.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Today, mental disorders are increasing and are a great source of concern for people. Air pollution, one of the environmental factors affecting mental disorders, is considered one of the greatest threats to public health today. In particular, there are studies in the literature showing a relationship between air pollution and depression, anxiety, psychotic experiences, decreased cognitive function, ADHD and ASD in children, and dementia. However, inclusive research in this area needs to be increased. It is very important for psychiatric nurses to be aware of the effects of air pollution on mental health, to create awareness in society, to strengthen health services and to contribute to reducing the negative effects of air pollution. At this point, it is thought that psychiatric nurses have important roles and responsibilities in determining the effects of air pollution on mental health, planning research on preventive measures, creating effective initiatives and preparing inclusive training programs on this subject.

REFERENCES

1. Borroni E, Pesatori AC, Bollati V, Buoli M, Carugno M. Air pollution exposure and depression: a comprehensive updated systematic review and meta-analysis. *Environmental Pollution*, 2022; 292: 118245.
2. DSÖ, 2024. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi Göstergesi 3.9.1: hava kirliliğine atfedilen ölüm oranı. [https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/ambient-and-household-air-pollution-attributable-death-rate-\(per-100-000-population-age-standardized\)](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/ambient-and-household-air-pollution-attributable-death-rate-(per-100-000-population-age-standardized)) Erişim Tarihi: 25.02.2025
3. Kioumourtoglou MA, Power MC, Hart JE, Okereke OI, Coull BA, Laden F, Weisskopf MG. The association between air pollution and onset of depression among middle-aged and older women. *Am J Epidemiol*, 2017; 185(9):801–809.
4. Braithwaite I, Zhang S, Kirkbride JB, Osborn DP, Hayes JF. Air pollution (particulate matter) exposure and associations with depression, anxiety, bipolar, psychosis and suicide risk: a systematic review and meta-analysis. *Environmental health perspectives*, 2019; 127(12): 126002.
5. King JD, Zhang S, Cohen A. Air pollution and mental health: associations, mechanisms and methods. *Current Opinion in Psychiatry*, 2022; 35(3): 192-199.
6. Wang JX, Liu XQ. (Climate change, ambient air pollution, and students' mental health. *World journal of psychiatry*, 2024; 14(2): 204.
7. Newbury JB, Heron J, Kirkbride JB, Fisher HL, Bakolis I, Boyd A, Zammit S. Air and noise pollution exposure in early life and mental health from adolescence to young adulthood. *JAMA Network Open*, 2024; 7(5): e2412169.
8. Ren T, Yu X, & Yang W. Coping with Air Pollution: The Role of Cognitive and Non-cognitive Abilities on Mental Health, 2018.
9. Antonsen S, Mok PL, Webb RT, Mortensen PB, McGrath JJ, Agerbo E, Pedersen CB. Exposure to air pollution during childhood and risk of developing schizophrenia: a national cohort study. *The Lancet Planetary Health*, 2020; 4(2): e64-e73.
10. Delgado-Saborit JM, Guercio V, Gowers AM, Shaddick G, Fox NC, Love S. A critical review of the epidemiological evidence of effects of air pollution on dementia, cognitive function and cognitive decline in adult population. *Science of the Total Environment*, 2021; 757:143734.
11. Sillmann J, Aunan K, Emberson L, Büker P, Van Oort B, O'Neill C, Brisebois A. Combined impacts of climate and air pollution on human health and agricultural productivity. *Environmental Research Letters*, 2021; 16(9): 093004.
12. Kulick ER, Wellenius GA, Boehme AK, Joyce NR, Schupf N, Kaufman JD, Elkind MS. Long-term exposure to air pollution and trajectories of cognitive decline among older adults. *Neurology*, 2020; 94(17): e1782-e1792.
13. Fan SJ, Heinrich J, Bloom MS, Zhao TY, Shi TX, Feng WR, Dong GH. Ambient air pollution and depression: a systematic review with meta-analysis up to 2019. *Science of The Total Environment*, 2020; 701: 134721.
14. Hu T, Xu ZY, Wang J, Su Y, Guo BB. Meteorological factors, ambient air pollution, and daily hospital admissions for depressive disorder in Harbin: A time-series study. *World Journal of Psychiatry*, 2023; 13(12): 1061.
15. Szyszkowicz M, Kousha T, Kingsbury M, Colman I. Air pollution and emergency department visits for depression: a multicity case-crossover study. *Environmental health insights*, 2016; 10: EHI-S40493.

16. Zhao T, Tesch F, Markevych I, Baumbach C, Janssen C, Schmitt J, Heinrich J. Depression and anxiety with exposure to ozone and particulate matter: An epidemiological claims data analysis. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, 2020; 228: 113562.
17. Petkus AJ, Younan D, Widaman K, Gatz M, Manson JE, Wang X, Chen JC. Exposure to fine particulate matter and temporal dynamics of episodic memory and depressive symptoms in older women. *Environment international*, 2020; 135: 105196.
18. Song J, Zheng L, Lu M, Gui L, Xu D, Wu W, Liu Y. Acute effects of ambient particulate matter pollution on hospital admissions for mental and behavioral disorders: a time-series study in Shijiazhuang, China. *Science of the Total Environment*, 2018; 636: 205-211.
19. Ji Y, Liu B, Song J, Pan R, Cheng J, Su H, Wang H. Particulate matter pollution associated with schizophrenia hospital re-admissions: a time-series study in a coastal Chinese city. *Environmental Science and Pollution Research*, 2021; 28: 58355-58363.
20. Pacheco SE. Catastrophic effects of climate change on children's health start before birth. *The Journal of clinical investigation*, 2020; 130(2): 562-564.
21. Johnson NM, Hoffmann AR, Behlen JC, Lau C, Pendleton D, Harvey N, Zhang R. Air pollution and children's health—a review of adverse effects associated with prenatal exposure from fine to ultrafine particulate matter. *Environmental health and preventive medicine*, 2021; 26: 1-29.
22. Ventriglio A, Bellomo A, di Gioia I, Di Sabatino D, Favale D, De Berardis D, Cianconi P. Environmental pollution and mental health: a narrative review of literature. *CNS spectrums*, 2021; 26(1): 51-61.
23. Watts N, Amann M, Arnell N, Ayeb-Karlsson S, Belesova K, Boykoff M, Montgomery H. The 2019 report of The Lancet Countdown on health and climate change: ensuring that the health of a child born today is not defined by a changing climate. *The Lancet*, 2019; 394(10211): 1836-1878.
24. Reuben A, Arseneault L, Beddows A, Beevers SD, Moffitt TE, Ambler A, Fisher HL. Association of air pollution exposure in childhood and adolescence with psychopathology at the transition to adulthood. *JAMA network open*, 2021; 4(4): e217508-e217508.
25. International Council of Nurses. (ICN). (2018). *Nurses, climate change and health*. Chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.icn.ch/sites/default/files/inlinefiles/ICN%20PS%20Nurses%252c%20climate%20change%20and%20health%20FINAL%20.pdf. Erişim Tarihi: 25.02.2025
26. Butterfield P, Leffers J, Vásquez MD. Nursing's pivotal role in global climate action. *Bmj*, 2021; 373.
27. Özsoy SA, Ateş E. Çevre sağlığı hemşireliği, içinde Erkin, Ö., Kalkım, A., Göl İ. (Eds.). *Halk Sağlığı Hemşireliği*. Çukurova Nobel Kitabevi, 2021; ss.1037-1052.
28. Ekici E. İklim değışikliklerinin etkilerinin azaltılmasında halk sağlığı hemşireliği. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2022; 4(1): 77-88.

BAĞIMLILIK ALANINDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ MÜDAHALELERİN KULLANIMI

Hilal Altundal Duru¹, Songül Kamışlı^{2*}

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluyazı Kampüsü, Çankırı, Türkiye, hilalaltundalduru@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6186-0280

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluyazı Kampüsü, Çankırı, Türkiye, songulkamisli@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2709-3433

ÖZET

Giriş-Amaç: Bağımlılık tüm dünyada artan önemli bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilmektedir. Kronik bir beyin hastalığı olan bağımlılık, belirli bir maddeden ve/veya davranıştan aynı etkiyi alabilmek adına kullanım sıklığının ve/veya miktarının artırması sonucu tolerans gelişmesi ve yoksunluk belirtilerinin görülmesidir. Bağımlılıkların oluşmasında, ilerlemesinde ve kronikleşmesinde çok çeşitli etkenler rol oynamaktadır. Kronik doğası ve uzun süreli tedavi gerektirmesi nedeniyle bağımlılıktan iyileşme süreci meşakatlidir. Tedavi ve rehailitasyonun uzun süreli olması ve hastalığın kendi doğal seyri nüksetme davranışına sebep olmaktadır [1,2]. Bağımlılıkların tedavisi ve rehabilitasyonunda psikososyal müdahalelerden yararlanılmaktadır. Bu müdahalelerden birisi de bilinçli farkındalık temelli müdahalelerdir. Bilinçli farkındalık, bir kişinin dikkatini yargılamadan ve belli bir niyet ile şimdiki ana odaklanmış bir şekilde, bu anın içindekileri kabul etmesi olarak tanımlanır. Bilişi değiştirmeyi ve düzenlemeyi esas olarak hedefleyen standart davranış tedavilerinin aksine, bilinçli farkındalık temelli müdahaleler, yargılamadan şimdiki anın farkına varılması ve bakış açısının değiştirilmesi yoluyla bireyde davranış değişikliğini hedeflemektedir [2,3]. Bununla birlikte bilinçli farkındalık özellikle ruh sağlığı alanında mental, duygusal ve davranışsal sorunlarla baş etmeyi içeren psikoterapötik müdahalelerden biri olup, fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlarında faydalı olduğu belirtilmiştir. Bilinçli farkındalık hali bireyin duygu, düşünce ve davranışlarının farkında olarak, davranışlarını daha iyi yönetmesini sağlar. Bilinçli farkındalığı geliştirme sonucunda birey, duygularını düzenleme, bireysel ihtiyaçlarını, arzularını ve beklentilerini saptama, öz kontrolü geliştirebilme gibi birçok alanı geliştirmektedir [1-3]. Bu derlemede, madde ve davranışsal bağımlılıklarda bilinçli farkındalık temelli müdahalelerin etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bilinçli farkındalık temelli müdahaleler madde ve davranışsal bağımlılıkların tedavisi ve rehabilitasyonunda yararlıdır. Bu müdahalelerle, bireyin duygu düzenleme becerisi kazanma, öz kontrolü sağlama, dürtüsel davranışları azaltma, psikolojik ve sosyal olarak ruhsal iyilik halini destekleme yoluyla bağımlılıkla mücadelesine baş etmesine destek verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, Psikiyatri hemşireliği, Bağımlılık, Madde bağımlılığı, Davranışsal bağımlılık

THE USE OF MINDFULNESS-BASED INTERVENTIONS IN THE FIELD OF ADDICTION

Hilal Altundal Duru¹, Songül Kamışlı^{2*}

¹Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Science, Department of Nursing, Çankırı Karatekin University Uluyazı Campus, Çankırı, Türkiye, hilalaltundalduru@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6186-0280

²Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Science, Department of Gerontology, Çankırı Karatekin University Uluyazı Campus, Çankırı, Türkiye, songulkamisli@karatekin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2709-3433

ABSTRACT

Introduction and Objective: Addiction is recognized as a significant and growing public health problem worldwide. As a chronic brain disorder, addiction involves the development of tolerance and the onset of withdrawal symptoms due to increased frequency and/or quantity of substance use or engagement in certain behaviors to achieve the same effect. Several factors play a role in the onset, progression and maintenance of addiction. Because of its chronic nature and the need for long-term treatment, the recovery process is challenging. The long duration of treatment and rehabilitation, as well as the natural history of the disease, contribute to relapse behavior [1,2]. Psychosocial interventions are used in the treatment and rehabilitation of addiction, including mindfulness-based interventions. Mindfulness is defined as focusing attention on the present moment with non-judgmental and intentional awareness, accepting the experience as it is. Unlike standard behavioral treatments, which primarily aim to modify and regulate cognition, mindfulness-based interventions promote behavioral change by fostering non-judgmental awareness of the present moment and shifting perspective [2,3]. In addition, mindfulness is considered a psychotherapeutic intervention, particularly in the field of mental health, as it helps individuals cope with emotional, mental and behavioral problems. This state of mindfulness allows individuals to become aware of their emotions, thoughts and behaviors, enabling them to manage their actions more effectively. Developing mindfulness improves emotional regulation, self-awareness, identification of personal needs, desires and expectations, and the ability to strengthen self-control [1-3]. This review aims to assess the effectiveness of mindfulness-based interventions for substance and behavioral addictions.

Conclusion and Recommendations: Mindfulness-based interventions are useful in the treatment and rehabilitation of substance and behavioral addictions. These interventions support individuals in coping with addiction by enhancing emotional regulation skills, promoting self-control, reducing impulsive behaviors, and promoting psychological and social well-being.

Key Words: Mindfulness, Psychiatric nursing, Addiction, Substance addiction, Behavioral addiction

References:

1. Goldberg SB, Pace B, Griskaitis M, et al. Mindfulness-based interventions for substance use disorders. *Cochrane Database Syst Rev.* 2021;10(10):CD011723. Published 2021 Oct 20. doi:10.1002/14651858.CD011723.pub2.
2. Demina A, Petit B, Meille V, Trojak B. Mindfulness interventions for craving reduction in substance use disorders and behavioral addictions: systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *BMC Neurosci.* 2023;24(1):55. Published 2023 Oct 18. doi:10.1186/s12868-023-00821-4
3. Sancho M, De Gracia M, Rodríguez RC, et al. Mindfulness-Based Interventions for the Treatment of Substance and Behavioral Addictions: A Systematic Review. *Front Psychiatry.* 2018;9:95. Published 2018 Mar 29. doi:10.3389/fpsyt.2018.00095

INTRODUCTION

Addiction is a global public health problem that affects millions of people around the world. Addiction, a chronic brain disease, is the development of tolerance and the occurrence of withdrawal symptoms as a result of increasing the frequency and/or amount of use of a particular substance and/or behavior to obtain the same effect [1,2]. Several factors play a role in the development, progression and chronicity of addiction. One of these is the relationship between addiction and changes in the brain's reward system, particularly in areas such as the prefrontal cortex and nucleus accumbens, which play a critical role in decision-making, impulsivity and the experience of pleasure [3,4]. These neurobiological changes contribute to the persistent and relapsing behaviors often seen in addiction. In addition, the chronic nature of addiction and the long-term treatment required for addiction make the recovery process very difficult. The long duration of treatment and rehabilitation for addiction and the relapses in the natural course of the disease contribute to this difficulty [1,2]. Psychosocial factors, including mental health conditions and environmental stressors, contribute significantly to the development and maintenance of addiction. The pervasiveness of this problem places a significant burden on health care systems and society, highlighting the importance of effective treatment and rehabilitation approaches. Therefore, effective treatment and rehabilitation methods must address both the psychological needs of the individual and the broader social context. Current treatment methods, such as pharmacotherapy, behavioral therapies and support groups, are generally effective in managing addiction. However, due to relapse, the need for holistic approaches and psychosocial support is increasingly recognised. One such holistic approach is mindfulness-based interventions. Mindfulness-based interventions include practices that promote awareness, acceptance, and nonjudgmental attention to thoughts, feelings, and bodily sensations. These techniques aim to improve self-regulation, reduce stress and promote psychological flexibility [5,6]. Mindfulness-based interventions are therefore particularly important for people struggling with addiction.

Psychiatric nurses, who play an important role in psychosocial approaches, can take on different roles to integrate mindfulness-based interventions into addiction treatment. For example, psychiatric nurses can provide mindfulness training and guidance to individuals to help them develop stress management and self-regulation skills. In addition, by integrating mindfulness practices into daily care processes, they can provide a more holistic approach to patients' emotional and psychological needs. Psychiatric nurses can monitor patients during the treatment process, evaluate the effectiveness of these interventions, and support the recovery process by working with the treatment team as needed. In this way, psychiatric nurses can play an important supportive role in both individual and group therapies [7].

Objective

This review aimed to assess the effectiveness of mindfulness-based interventions for substance and behavioral addictions.

Neurocognitive Reasons In The Etiology Of Addiction

Addiction consists of a three-stage cycle: preoccupation/anticipation, overconsumption/intoxication, and withdrawal/negative affect [8]. This cycle is shaped by allostatic neuroadaptations, which are physiological mechanisms that develop in the brain's reward and stress systems in response to environmental stimuli. As addiction progresses, the individual's responsiveness to natural rewards diminishes, their sensitivity to stress increases, and automatic, conditioned responses that trigger addiction emerge. According to this approach, the release of dopamine in the brain's reward system [4,9] initially reinforces the addiction. This leads, through Pavlovian conditioning, to the association of the rewarding effects of substance use or addictive behavior with environmental cues (e.g. the places where the substance is used, the people with whom it is used, or the negative emotional states that lead to substance use). Over time, the release of dopamine from the substance or addictive behavior in response to environmental cues results in the release of more dopamine compared to the initial rewarding effects experienced. This increase in dopamine leads to consequences such as substance-seeking behavior, repetition of the behavior and excessive use [3,4].

Although dopamine release decreases in response to natural rewards, environmental cues associated with substance use or addictive behavior continue to increase dopamine levels, creating an automatic pattern of use or behavior over time. This repeated use or behavior leads to neuroplastic changes in the brain's reward and motivational systems, reducing the effectiveness of natural rewards. This condition is called hedonic dysregulation, and it reduces a person's capacity for pleasure and motivation to maintain healthy and social relationships. The "automatisation" of addiction and the worsening of hedonic dysregulation lead to dysregulation of key neural circuits in brain regions chronically involved in substance use or behavior. Specifically, addiction impairs functional connectivity between cognitive control functions and reward processing networks, leading to increased craving, loss of positive affect and increased risk of relapse [4,9]. These disruptions in connectivity between cognitive control and reward systems lead to compulsive substance seeking and use, and thus relapse into addictive behaviors. People with addictions develop 'heightened reactivity to stress and negative emotions', which can reinforce the addiction to the substance or behavior by slowly increasing stress. As a result, even when a person who has entered the addictive cycle stops using the substance or engaging in the addictive behavior, environmental cues and negative emotional

states associated with the substance or behavior may trigger relapse [10-12]. It is therefore important to investigate the effectiveness of mindfulness-based interventions that target the complex processes of addiction and relapse.

Mindfulness

Mindfulness, derived from the Buddhist teachings of 'Vipassana' meditation, was developed by Kabat-Zinn in 1979 to teach patients with chronic physical and mental health problems to improve their quality of life [13,14]. Mindfulness is defined as a person's attention being focused on the present moment without judgement, with a specific intention, and by accepting what is in that moment [2,3]. In the process, individuals become aware of their thoughts, feelings and bodily sensations, accepting them and recognising their impermanence [13,14]. Mindfulness-based interventions, unlike standard behavioral treatments, aim to make individuals aware of the present moment, accept it without judgement, and change their perspective [2,3]. The aim is not to change or suppress experiences, but to accept them as they are. This process transforms the individual's relationship to the 'present moment' experience and is called 'receiving' or 'attentional control'. In this way, the individual can make behavioral choices more carefully and consciously. Mindfulness has emerged as one of the psychotherapeutic interventions for managing mental, emotional and behavioral problems, particularly in the field of mental health. It has been reported to be beneficial for physical and mental health, to enable individuals to become aware of and better manage their feelings, thoughts and behaviors, and to have positive effects in many areas such as emotional regulation, recognising one's own needs and expectations, and developing self-control [1-3]. In the field of addiction, mindfulness skills can be taught in different intervention formats, depending on the religious or cultural background. The cornerstone of these interventions is the Mindfulness-Based Stress Reduction programme. In addition to this approach, Mindfulness-Based Cognitive Therapy and Mindfulness-Based Compassionate Living programmes have also been used in the context of addiction [1].

Use of Mindfulness-Based Interventions for Substance Addiction

Substance addiction is a widespread public health problem with serious consequences for individuals, families and societies. Substance addiction is characterised by the inability of individuals to fulfil their obligations in work, school and family life due to continued substance use despite health problems. According to DSM-5, substance addiction encompasses ten different substance classes: alcohol, caffeine, cannabis, hallucinogens (phencyclidine and similar arylecyclohexylamines), inhalants, opioids, tranquillisers, hypnotics or anxiolytics, amphetamine derivatives, cocaine, tobacco and other unknown substances. Substance addiction is associated not only with physical illness but

also with mental illness, suicidal ideation and suicide attempts, leading to serious health and economic losses [15,16].

In traditional behavioral treatment programmes (e.g. cognitive behavioral therapy, motivational interviewing, etc.), it has been observed that relapse rates gradually increase after treatment. This situation highlights the need for new treatment options [17,18]. In recent years, the use of mindfulness-based interventions in the treatment of substance addiction has increased. The mechanism of these interventions is to enable individuals to stop experiential avoidance when faced with unpleasant emotions, thoughts and experiences, and to accept these situations without judgement. Through mindfulness practices, individuals learn to respond consciously by inhibiting automatic response tendencies such as craving [5,6,19]. A systematic review conducted by Sancho et al. (2018) included 54 randomised controlled trials targeting substance or behavioral addictions. This review found that mindfulness-based interventions (e.g., mindfulness-based stress reduction, mindfulness-based cognitive therapy, mindfulness-based relapse prevention, and mindfulness-focused recovery support) reduced substance craving as well as mood, emotion dysregulation, pain and quality of life, depression, and anxiety [6]. Other meta-analyses have shown that mindfulness-based interventions have significant effects on reducing perceived craving, stress, frequency and severity of substance misuse, and anxiety and depressive symptoms [20,21].

Mindfulness-based practices help individuals develop awareness of substance use and relapse [22]. In addition to individual awareness, social support also plays an important role in addiction treatment. Group therapy and community-based mindfulness practices help individuals strengthen their social ties and make their recovery processes more sustainable [6,20,21]. Roos et al (20-24) evaluated the effectiveness of a 6-week digital lesson and telephone coaching application called Mindful Journey, a digital mindfulness-based intervention. Initial results show that this application motivates people with substance addiction and promotes recovery [23]. These studies suggest that mindfulness may have significant therapeutic effects on substance addiction and may target these neurocognitive mechanisms to prevent relapse [22]. Mindfulness-based interventions have long been used to treat substance addiction in clinical settings. However, current intervention studies are needed in this area. It is recommended that the interactions of mindfulness-based interventions with existing traditional treatments be further investigated [24]. A recent Cochrane systematic review found that mindfulness-based interventions have uncertain efficacy in the treatment of substance addiction, but reduce the number of days of substance use after treatment and have uncertain effects on abstinence, amount of substance used and craving [1]. Therefore, more prospective studies with high quality evidence are needed on the effectiveness of mindfulness-based interventions in the treatment of substance addiction.

With the increasing effectiveness of mindfulness-based interventions in the treatment of substance addiction, the involvement of psychiatric nurses in this process is also important. Psychiatric nurses can develop different strategies to teach mindfulness techniques to individuals and support their implementation during the treatment process. Psychiatric nurses can integrate mindfulness-based interventions into substance addiction treatment by teaching these techniques to individuals, providing emotional support, guiding with digital applications and individual monitoring. In addition, they can support the treatment process by adopting a multidisciplinary approach and collaborating with psychologists and other health professionals. As a result, psychiatric nurses can integrate mindfulness-based interventions in the treatment of substance addiction into the lives of individuals, supporting their recovery processes and strengthening their adherence to treatment. Such interventions increase the effectiveness of psychiatric nurses in the treatment and care process, while providing an important tool to enable individuals to manage their addictions in a more sustainable way.

Use of Mindfulness-Based Interventions for Behavioral Addictions

Behavioral addictions refer to addictions that individuals develop to a particular behavior. In this type of addiction, the individual enjoys, calms down and feels good by performing a certain behavior. However, when this behavior is not performed, it has a negative effect on life. When the individual no longer wants to perform the behavior, they cannot stop themselves, their willpower weakens and the behavior becomes both a physical and mental preoccupation. Although the tolerance and withdrawal symptoms seen in substance addictions are not clearly present in behavioral addictions, similar effects can be observed [25]. Behavioral addictions, which include different types such as technology, food, mobile devices, social media, gaming, gambling and sexual addiction, are divided into different categories according to the DSM-V [15,25].

The term addiction has long been used to describe substance addiction. As a result, behavioral addictions have been less defined, treated and researched than substance addictions [26]. Although the number of studies in the field of behavioral addictions has increased over time, the fact that such addictions are not comprehensively included in diagnostic manuals of mental disorders such as DSM-V and ICD-11, the lack of a common scientific basis and the existence of many unanswered questions in this area are important shortcomings. However, the DSM-V does include some specific criteria for a behavior to be considered an addiction [15,27]. The main clinical indicators of behavioral addictions include an intense desire to continue the addictive behavior, impulsive behavior and difficulties in emotion regulation. This situation highlights the need for new interventions that approach behavioral

addictions from a different perspective, in addition to traditional methods. One such approach is Mindfulness-Based Interventions.

Mindfulness-based interventions help individuals to recognise and accept emotions as they are in the treatment of behavioral addictions [13,14]. In the study by Yang et al (20-23), a web-based mindfulness programme was found to improve addiction levels and negative emotions in university students with social media addiction [28]. Mindfulness-based approaches teach individuals to recognise and accept negative emotions without judging them. In this way, the person is more motivated to develop self-control to resolve the problems they are experiencing without turning to the behavior to which they are addicted [13,14,28].

Mindfulness-based approaches are increasingly used in the treatment of behavioral addictions because of their effectiveness in addressing the psychological and emotional components of addiction. Behavioral addictions, such as gambling, internet use or sex addiction, involve compulsive behaviors that are reinforced by emotional or psychological rewards rather than the direct use of substances. Mindfulness techniques can help people develop greater awareness, self-regulation and healthier responses to urges or triggers [1,2,13,14]. In a study by Li et al (2017) comparing 8 sessions of mindfulness-based group therapy and a support group with 30 participants aged 18-35, research findings showed that internet gaming cravings and symptoms were permanently reduced in the mindfulness-based intervention group [21]. In addition, a study conducted in China reported that the risk of social media addiction increased as the level of mindfulness among nurses decreased [29].

In conclusion, behavioral addictions are characterised by difficulties in managing the psychological and emotional states of individuals, and this situation increases the importance of mindfulness-based interventions in addition to traditional treatment methods. However, more prospective and high quality evidence-based studies are needed in this area. Psychiatric nurses can play an important role in integrating these interventions into treatment and care processes. The inclusion of these approaches in treatment and care plans by psychiatric nurses can provide a more holistic approach to addiction and increase the success of the treatment process.

CONCLUSION

It is clear that mindfulness-based interventions are useful in the treatment and rehabilitation of substance and behavioral addictions. These interventions make a significant contribution to the fight against addiction by helping individuals to develop emotional regulation skills, gain self-control, reduce impulsive behavior and support their psychological and social well-being. Although the mindfulness approach is promising, longer follow-up evaluations and more research in different populations are needed. In addition, studies should be conducted to investigate the effectiveness of

integrating these interventions with traditional treatment methods, and the accessibility of the interventions should be increased with projects investigating their applicability on digital platforms. Psychiatric nurses can play an important role in integrating mindfulness-based interventions into addiction treatment processes. Psychiatric nurses can be trained to support individuals' emotional well-being, introduce mindfulness exercises and teach self-regulation strategies, and integrate these interventions into their care plans. In addition, psychiatric nurses can help increase participation in treatment and reduce the risk of relapse by using these techniques in patient education, group therapy or individual sessions. The effective role of psychiatric nurses in this process is crucial to a holistic approach to addiction.

REFERENCES

- [1]. Goldberg SB, Pace B, Griskaitis M, et al. Mindfulness-based interventions for substance use disorders. *Cochrane Database Syst Rev*. 2021;10(10):CD011723. Published 2021 Oct 20. doi:10.1002/14651858.CD011723.pub2
- [2]. Demina A, Petit B, Meille V, Trojak B. Mindfulness interventions for craving reduction in substance use disorders and behavioral addictions: systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *BMC Neurosci*. 2023;24(1):55. Published 2023 Oct 18. doi:10.1186/s12868-023-00821-4
- [3]. Zhang Y, Schlussman SD, Rabkin J, Butelman ER, Ho A, Kreek MJ. Chronic escalating cocaine exposure, abstinence/withdrawal, and chronic re-exposure: effects on striatal dopamine and opioid systems in C57BL/6J mice. *Neuropharmacology*. 2013;67:259-266. doi:10.1016/j.neuropharm.2012.10.015
- [4]. Volkow ND, Koob GF, McLellan AT. Neurobiologic Advances from the Brain Disease Model of Addiction. *N Engl J Med*. 2016;374(4):363-371. doi:10.1056/NEJMra1511480
- [5]. Shapiro SL, Jazaieri H, de Sousa S. Meditation and Positive Psychology. In *Meditation and Positive Psychology*; Snyder CR, Lopez SJ, Edwards LM, Marques SC, Eds.; Oxford University Press: Oxford, UK, 2016.
- [6]. Sancho M, De Gracia M, Rodríguez RC, et al. Mindfulness-Based Interventions for the Treatment of Substance and Behavioral Addictions: A Systematic Review. *Front Psychiatry*. 2018;9:95. Published 2018 Mar 29. doi:10.3389/fpsy.2018.00095
- [7]. Abdelaal HM, El-Ashry AM. Effect of applying mindfulness-based relapse prevention nursing program on readiness for change and self-efficacy among clients with substance use disorders: A randomized control trial. *Arch Psychiatr Nurs*. 2024;53:102-112. doi:10.1016/j.apnu.2024.10.008
- [8]. Koob GF, Volkow ND. Neurobiology of addiction: a neurocircuitry analysis. *Lancet Psychiatry*. 2016;3(8):760-773. doi:10.1016/S2215-0366(16)00104-8
- [9]. Wise RA. Dopamine and reward: the anhedonia hypothesis 30 years on. *Neurotox Res*. 2008;14(2-3):169-183. doi:10.1007/BF03033808
- [10]. Davis M, Walker DL, Miles L, Grillon C. Phasic vs sustained fear in rats and humans: role of the extended amygdala in fear vs anxiety. *Neuropsychopharmacology*. 2010;35(1):105-135. doi:10.1038/npp.2009.109
- [11]. Jennings JH, Sparta DR, Stamatakis AM, et al. Distinct extended amygdala circuits for divergent motivational states. *Nature*. 2013;496(7444):224-228. doi:10.1038/nature12041
- [12]. Stewart J. Review. Psychological and neural mechanisms of relapse. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*. 2008;363(1507):3147-3158. doi:10.1098/rstb.2008.0084
- [13]. Atalay Z. (2018). Mindfulness: Bilinçli Farkındalık. 9. Baskı, İnkılap yayınevi, İstanbul.
- [14]. Kabat-Zinn J. Wherever you go there you are. Hyperion; New York: 1994. p. 4. New York.
- [15]. American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787>
- [16]. Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (2022). Highlights for the 2022 National Survey on Drug Use and Health. <https://www.samhsa.gov/data/sites/default/files/reports/rpt42731/2022-nsduh-main-highlights.pdf>
- [17]. Kulaksızoğlu B, Bingöl MS, Güleğöz M, Kuloğlu MM. Madde Kullanım Bozukluğu Tedavisinde Bir Yıllık Tedavide Kalma Oranları: Geriye Dönük Bir Çalışma. *Fırat Tıp Dergisi*, 2020;25(1):43-47.
- [18]. Savaşan A, Engin E, Ayakdaş D. Bir AMATEM kliniğinden taburcu olan bağımlı hastaların yaşam tarzı değişiklikleri ve nüks durumları. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2013;4(2):75-79.
- [19]. Hsu SH, Grow J, Marlatt GA. Mindfulness and addiction. *Recent Dev Alcohol*. 2008;18:229-250. doi:10.1007/978-0-387-77725-2_13
- [20]. Cavicchioli M, Movalli M, Maffei C. The clinical efficacy of mindfulness-based treatments for alcohol and drugs use disorders: a meta-analytic review of randomized and nonrandomized controlled trials. *Eur Addict Res* 2018;24:137-62. doi: 10.1159/000490762.

- [21]. Li, W., Garnald, E. L., McGovern, P., O'Brien, J. E., Tronnier, C. ve Howard, M. O. (2017). Mindfulness-oriented recovery enhancement for internet gaming disorder in U.S. adults: a stage I randomized controlled trial. *Psychology of Addictive Behaviors*, 31(4), 393–402. <https://doi.org/10.1037/adb0000269>
- [22]. Priddy SE, Howard MO, Hanley AW, Riquino MR, Friberg-Felsted K, Garland EL. Mindfulness meditation in the treatment of substance use disorders and preventing future relapse: neurocognitive mechanisms and clinical implications. *Subst Abuse Rehabil*. 2018;9:103-114. Published 2018 Nov 16. doi:10.2147/SAR.S145201
- [23]. Roos, C. R., Kiluk, B., Carroll, K. M., Bricker, J. B., Mun, C. J., Sala, M., Kirouac, M., Stein, E., John, M., Palmer, R., DeBenedictis, A., Frisbie, J., Haeny, A. M., Barry, D., Fucito, L. M., Bowen, S., Witkiewitz, K., & Kober, H. (2024). Development and initial testing of mindful journey: a digital mindfulness-based intervention for promoting recovery from Substance use disorder. *Annals of medicine*, 56(1), 2315228. <https://doi.org/10.1080/07853890.2024.2315228>
- [24]. Li W, Howard MO, Garland EL et al. Mindfulness treatment for substance misuse: a systematic review and meta-analysis. *J Subst Abus Treat* 2017;75:62–96. doi: 10.1016/j.jsat.2017.01.008.
- [25]. Teknoloji Bağımlılığı. (2023). 2. Baskı, Yeşilay yayımları, İstanbul.
- [26]. Sun AP, Ashley L, Dickson, L. (2013). Behavioral Addiction: Screening, assesment, and treatment. Central Recovery Press, LLC.
- [27]. World Health Organization. (2019). International statistical classification of diseases and related health problems (11th ed.). <https://icd.who.int/>
- [28]. Yang L, Na L, Xiang Rui J. Effectiveness of web-based mindfulness program on college students with social network addiction. *Medicine (Baltimore)*. 2023;102(9):e33022. doi:10.1097/MD.00000000000033022
- [29]. Kang C, Wang H, Li J, Zhang Q, Xie W. The Association Between Mindfulness and Social Media Addiction Among Nurses: A Cross-Sectional Study. *Workplace Health Saf*. 2025;73(3):150-157. doi:10.1177/21650799241282000

RUHSAL HASTALIKLAR VE UYKU

Mahmut Can Tas¹, Derya Özbaş Gençarslan²,

¹Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, 21280 Sur, Diyarbakır, Türkiye, cantas0210@gmail.com, Orcid: 0009-0005-5345-7762

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15 Temmuz, Üniversite Blv., 27410 Şahinbey, Gaziantep, Türkiye, dozbas@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8188-3980

ÖZET

Giriş-Amaç: Uyku, ruhsal bozukluğu olsun ya da olmasın her birey için su ve besin gibi hayati öneme sahip olan bir mekanizmadır. Bireyin odaklanma ve öğrenme gibi bilişsel işlevlerinin düzenli bir şekilde işlemlerini sağlayan uykunun yoksunluğu ve sorunlarında psikiyatrik semptomlar görülebilmekte ve bireylerin yaşam kalitelerini düşürebilmektedir. Bu çalışma ruhsal bozukluklarda yaşanabilen uyku sorunları ve uyku sorunlarının hastalık sürecine etkisi ile hemşirelik bakımı açısından önemine dikkat çekmek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Derleme 10.02.2025-05.03.2025 tarihleri arasında, Pubmed, Web of Science ve Google Scholar veri tabanları kullanılarak hazırlandı. Veri tabanlarında kullanılmak üzere ‘ruhsal hastalıklar ve uyku’, ‘bipolar bozukluk ve uyku’, ‘depresyon ve uyku’, ‘anksiyete bozuklukları ve uyku’, ‘obsesif kompulsif bozukluklar ve uyku’, ‘şizofreni ve uyku’, ‘madde ve alkol kullanım bozuklukları ve uyku’ anahtar kelimeleri belirlenerek hem Türkçe hem de İngilizce dilinde literatür taraması yapıldı.

Sonuç ve Öneriler: Ruh sağlığını önemli bir şekilde etkileyen uyku yoksunluğu veya sorunlarında gündelik ve akademik işlevsellik etkilenebilmektedir. Ruhsal hastalıklarda önemli bir terapötik tedavi yöntemi ve göstergesi olan uykunun çalışma hayatını etkileyebilecek işlevsellik sonuçları bulunmakta, nükslere sebebiyet verebilmekte ve semptomların şiddetini artırabilecek etki göstermektedir. Bu bilgiler ışığında, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşirelerine bireylerin yaşam kalitesinin düşmesinin önüne geçmek adına hastalarına uyku hijyeni eğitimleri ve uykunun önemine yönelik psikoegitim vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal bozukluklar, Uyku, Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği

MENTAL ILLNESSES AND SLEEP

Mahmut Can Tas¹, Derya Özbaş Gençarslan²,

¹Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, 21280 Sur, Diyarbakır, Turkey, cantas0210@gmail.com, Orcid: 0009-0005-5345-7762

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery, 15 July, University Boulevard, 27410 Şahinbey, Gaziantep, Turkey, dozbaz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8188-3980

ABSTRACT

Introduction and Aim: Sleep is a vital mechanism like water and food for every individual with or without mental disorders. Sleep deprivation and sleep problems can lead to psychiatric symptoms and reduce individuals' quality of life, as sleep ensures the proper functioning of cognitive processes such as focus and learning. This study was conducted to highlight the importance of sleep issues experienced in mental disorders, their impact on the course of the illness, and their significance in terms of nursing care.

Methods: The review was prepared between February 10, 2025, and March 5, 2025, using the PubMed, Web of Science, and Google Scholar databases. For use in the databases, the keywords 'mental illnesses and sleep,' 'bipolar disorder and sleep,' 'depression and sleep,' 'anxiety disorders and sleep,' 'obsessive-compulsive disorders and sleep,' 'schizophrenia and sleep,' and 'substance and alcohol use disorders and sleep' were identified, and a literature review was conducted in both Turkish and English.

Conclusion and Recommendations: Sleep deprivation or sleep problems, which significantly affect mental health, can impair daily and academic functioning. Sleep serves as both an important therapeutic method and an indicator in mental illnesses, influencing work-related functionality, potentially triggering relapses, and increasing symptom severity. In light of this evidence, it is recommended that psychiatric-mental health nurses provide sleep hygiene education and psychoeducation on the importance of sleep to patients to prevent a decline in their quality of life.

Key Words: Mental disorders, Sleep, Mental health and psychiatric nursing

INTRODUCTION

Sleep is vital for every individual. It ensures the regular functioning of cognitive functions such as focusing and learning. Sleep disturbances and disorders are observed in many mental illnesses. Sleep disorders affect many areas of individuals' lives and have negative effects on cognitive performance, work life, education, sexual life, interpersonal relationships and social activities. It may also cause a decrease in the perception of life satisfaction by affecting the mental and physical health of individuals [1].

OBJECTIVE

This study was conducted to highlight the importance of sleep problems experienced in mental disorders, their impact on the course of the illness, and their significance in terms of nursing care.

Depression and sleep

Sleep and mood are closely interconnected, as they mutually influence each other. This relationship is most evident between insomnia and depression. While depressive episodes are almost always associated with insomnia, excessive sleepiness may sometimes also occur. It is stated that insomnia experienced despite the possibility of sleep has negative effects during the day and affects functionality [2]. It is reported that insomnia, difficulty falling asleep or maintaining sleep, waking up during the night, and waking up early in the morning are more common among individuals with depression compared to those without depression. Insomnia is also indicated as a potential predictor of more severe depressive episodes [2], and can itself contribute to depressive symptoms. Additionally, sleep-focused interventions have been found to reduce depressive symptoms, albeit to a modest degree [3].

Longitudinal studies examining the timing of insomnia symptoms and depressive episodes show that insomnia often increases the likelihood of a depressive episode (whether the first episode or a recurrence), serves as its earliest symptom, and may persist even after other mood symptoms resolve. Depressive patients commonly exhibit abnormalities such as short REM latency, reduced slow-wave activity, and increased wakefulness episodes. It has been reported that the improvement in REM latency with antidepressant (amitriptyline) treatment predicts clinical response after 3–4 weeks of treatment. Normally higher during the first non-REM period, the delta sleep ratio is decreased in depression and has been associated with relapse-free survival duration after medication discontinuation [2].

Bipolar disorder and sleep

Bipolar disorder is a condition characterized by episodes of mania, hypomania, depression, and euthymic periods. It is known that individuals diagnosed with bipolar disorder frequently experience problems in the initiation, maintenance, and termination stages of sleep. Sleep symptoms often contribute to mood instability and are considered early warning signs of impending episodes. During manic episodes, patients typically present with a reduced need for sleep and prolonged time to fall asleep. Such sleep disturbances are observed in 70–90% of patients during manic episodes, while the rate of insomnia during depressive episodes ranges from 78% to 100% [4]. Studies show that individuals with bipolar disorder may experience sleep problems even during remission periods. Those with poor sleep quality demonstrate lower quality of life, along with significantly higher rates of caffeine use, smoking, seasonal patterns, anxiety, somatoform disorders, impulse control disorders, antidepressant use, and electroconvulsive therapy. They also show poorer emotional and intellectual functioning, family functioning, initiative-taking, self-efficacy, and overall functionality. Poor sleep quality is additionally associated with internalized stigma, suicide planning, and suicide attempt history [5].

Schizophrenia and sleep

Schizophrenia is characterized by positive symptoms (delusions, hallucinations, etc.), negative symptoms (anhedonia, lack of motivation, apathy, etc.), catatonia, and cognitive symptoms (memory and attention deficits, executive dysfunction, etc.). Schizophrenia is primarily defined by symptoms that manifest during wakefulness. However, it is reported that up to 80% of patients with schizophrenia spectrum disorders experience sleep disturbances, regardless of the nature of their symptoms [6].

Due to the strong relationship between the severity of clinical symptoms and the degree of sleep disturbances in both chronic and early stages of the illness, sleep patterns are considered a "state" indicator [6, 7]. Poor sleep quality is also noted to be prevalent during remission periods [6].

In addition to sleep problems such as insomnia, nighttime awakenings, or early morning awakenings, schizophrenia has been associated with several other sleep disorders, including obstructive sleep apnea (OSA), circadian rhythm disorders (CRD), restless legs syndrome (RLS), and periodic limb movement syndrome (PLMS) [6, 7].

A meta-analysis reviewing 23 epidemiological and nine case-control studies reported that the prevalence of poor sleep quality among individuals with schizophrenia is 63.4%, with an estimated

14 million people worldwide suffering from sleep problems related to schizophrenia. It was stated that poor sleep quality was more common in low-income individuals diagnosed with schizophrenia than in high-income individuals diagnosed with schizophrenia, and this was attributed to the ease of access to health services [8].

Another meta-analysis found that sleep disorders in individuals with schizophrenia can lead to memory problems and impaired functionality, and interventions targeting sleep may improve both memory and functionality [9].

It is noted that sleep disturbances can precede the symptoms of schizophrenia, exacerbate existing symptoms, or contribute to relapses [6, 8].

Alcohol and substance use disorders and sleep

Sleep problems are frequently observed in alcohol and substance use disorders, and it is noted that the effects of each substance on sleep vary depending on their unique pharmacological properties. Insomnia is highly prevalent during the cessation and withdrawal process of tobacco, alcohol, and substances. Sleep problems are also experienced during the period of tobacco, alcohol, and substance use, with individuals reporting dissatisfaction with their sleep quality, and this is suggested to have a potential impact on relapse rates [10].

Anxiety disorders and sleep

Anxiety disorder is the most common mental health issue worldwide. Epidemiological studies show that sleep disorders (particularly insomnia) affect 50% of individuals with anxiety and that insufficient sleep can trigger or exacerbate anxiety. Individuals with anxiety or anxiety-related disorders frequently experience poor sleep quality and various sleep disturbances, especially insomnia [11]. In anxiety disorders, insomnia is associated with high morbidity, poor treatment response, and serves as an indicator for the onset of anxiety [12]. Sleep problems are also observed in generalized anxiety disorder, obsessive-compulsive disorder, panic disorder, phobias, and social anxiety disorder, and these issues are reported to contribute to the development of these conditions [13].

In post-traumatic stress disorder (PTSD), sleep disturbances, insomnia, and recurring nightmares are common and are included among the diagnostic criteria for the disorder. Sleep problems associated with PTSD are now recognized as issues requiring specific interventions because they can contribute to both the development and persistence of PTSD. These issues are often resistant to treatment and may persist even after evidence-based trauma-focused interventions [14].

DISCUSSION

Sleep problems are observed in many mental disorders and can significantly reduce the quality of life for patients [1]. In addition to the challenges brought by the illness itself, individuals who experience sleep problems and their consequences may resort to ineffective coping mechanisms, including those that could lead to suicide, as noted in the literature [2]. In light of this information, sleep interventions for groups diagnosed with or at risk of mental illness have become a major priority.

In the treatment of sleep disorders, methods such as Cognitive Behavioral Therapy (CBT), antihistamine medications, sedative-hypnotics, sleep hygiene education, sleep restriction therapy, relaxation exercises, and relaxation therapies are used. In sleep hygiene education, the primary focus is on correcting behaviors and environmental conditions that may negatively affect sleep. However, individuals may not prioritize these interventions or recognize their importance unless they are properly informed. The interventions of nurses, who are among the professional groups that interact most with their patients, often play a significant role in addressing sleep problems. Some patients experience emotional distress that increases their tension and prevents relaxation. This can lead to intrusive thoughts that disrupt sleep and make them feel stressed. Psychiatric-mental health nurses assess their patients' sleep by identifying factors that may negatively affect it. Based on this assessment, they implement necessary interventions such as relaxation exercises, sleep hygiene education, and psychoeducation programs to prevent a decline in patients' quality of life and enhance their overall well-being [15].

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

Sleep is of vital importance for every individual, whether they have a mental illness or not. When sleep is not performed in a healthy way, it causes disruptions in the daily, working and academic life of the individual. While the primary priority of mental health and illness nurses is the safety of their patients, their secondary priority is to improve the physical, social and mental well-being of the individuals under their care. In this context, improving the quality of sleep, which is one of the basic needs, has an important place. In the light of this information, it is recommended that mental health and diseases nurses integrate sleep hygiene trainings and psychoeducation programmes in line with the importance of sleep into nursing care in order to ensure the safety of individuals, prevent the decrease in their quality of life and improve their overall well-being.

REFERENCES

1. Pahuja E, Manjunatha N, Kumar CN. Quality of life in patients with sleep disorders. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:613-633.
2. Neubauer DN. Sleep in depression. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:341-351.
3. Wong VW, Ho FY, Shi NK, Sarris J, Chung KF, Yeung WF. Lifestyle medicine for depression: a meta-analysis of randomized controlled trials. *J Affect Disord*. 2021;284:203-216. doi:10.1016/j.jad.2021.02.012
4. Pal A, Sidana IS, Avinash PR. Sleep in bipolar disorders. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:371-396.
5. Taş MC. *Bipolar bozukluk tanılı hastalarda içselleştirilmiş damgalanma ve uyku ilişkisi* [master's thesis]. Diyarbakır, Türkiye: Dicle University; 2024. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=E_eEUHQic_C-LvhxNQn1W67jfT0_oWzUfdrqbPo8hByPdng7TFjy4YfV43Ss_W3
6. Tikka SK, Garg S. Sleep in schizophrenia. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:397-434.
7. Choi J, Kang J, Kim T, Nehs CJ. Sleep, mood disorders, and the ketogenic diet: potential therapeutic targets for bipolar disorder and schizophrenia. *Front Psychiatry*. 2024;15:1358578. doi:10.3389/fpsy.2024.1358578
8. Chen M-Y, Wang Y-Y, Si TL, et al. Poor sleep quality in schizophrenia patients: a systematic review and meta-analyses of epidemiological and case-control studies. *Schizophr Res*. 2024;264:407-415. doi:10.1016/j.schres.2024.01.011
9. Demirlek C, Bora E. Sleep-dependent memory consolidation in schizophrenia: a systematic review and meta-analysis. *Schizophr Res*. 2023;254:146-154. doi:10.1016/j.schres.2023.02.028
10. Basu A, Anand N, Das M. Sleep and substance-use disorder. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:435-458.
11. Chellappa SL, Aeschbach D. Sleep and anxiety: from mechanisms to interventions. *Sleep Med Rev*. 2022;61:101583. doi:10.1016/j.smrv.2021.101583
12. Palagini L, Hertenstein E, Riemann D, Nissen C. Sleep, insomnia and mental health. *J Sleep Res*. 2022;31(4):e13628. doi:10.1111/jsr.13628
13. Cox RC, Olatunji BO. Sleep in the anxiety-related disorders: a meta-analysis of subjective and objective research. *Sleep Med Rev*. 2020;51:101282. doi:10.1016/j.smrv.2020.101282
14. Miller KE, Brownlow JA, Ross RJ, Gehrman P. Sleep in posttraumatic stress disorder. In: Gupta R, Neubauer DN, Pandi-Perumal SR, eds. *Sleep and Neuropsychiatric Disorders*. Singapore: Springer Nature Singapore Private Limited; 2022:465-482.
15. Özel İ. Uyku-uyanıklık bozuklukları ve hemşirelik yaklaşımı. In: Batmaz M, Yazıcı HG, eds. *Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği*. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri; 2021:269-287.

ÇOCUK HEMATOLOJİ – ONKOLOJİ HASTALARININ ANNELERİNİN İYİLEŞMEYE YÖNELİK METAFORLARI: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Ege Miray Topcu¹, Melek Karaman², Elif Güler Kazancı³, Esra Engin⁴

¹ Araştırma Görevlisi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

² Uzman Hemşire, Sağlık Bilimleri Üniversitesi (SBÜ) Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Araştırma Hastanesi Çocuk Hematoloji – Onkoloji Servisi, Bursa, Orcid: 0009-0004-9406-479X

³ Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Orcid: 0000-0003-0910-1142

⁴ Prof. Dr., Emekli Öğretim Üyesi, Sapere Psikoloji

ÖZET

Giriş-Amaç: Çocukluk çağı hematolojik-onkolojik hastalıkları en sık görülen kanser türlerinden olup, tedavi süreci özellikle birincil bakım veren anneler için zorlu bir süreçtir. Anneler, çocuklarının hastalık ve iyileşme süreçlerine duygusal olarak derinlemesine dahil olmaktadır. Bu da annelerin ruhsal destek ihtiyacını artırmaktadır. Ancak, annelerin iyileşme sürecine dair algıları üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırma, hemşirelerin daha bütüncül bir bakım sunabilmesi için, annelerin çocuklarının iyileşmesine yönelik metaforlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) yaklaşımıyla yürütülmüştür. Araştırmada veriler, veri toplama formu aracılığıyla elde edilmiştir. Annelerin metaforları, açık uçlu metafor belirleme soru kalıbı ile tespit edilmiştir. Verilerin analizi; metaforların belirlenmesi, sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik sağlama ve nicel veri analizi için SPSS paket programına aktarılma olmak üzere beş aşamada gerçekleşmiştir. Nicel veriler, sayı, ortalama ve yüzde gibi basit istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Araştırma verileri, Şubat 2023-Aralık 2024 tarihleri arasında dahil olma kriterlerini karşılayan 43 anne ile tamamlanmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için gerekli etik kurul izni ve kurum izni alınmıştır.

Bulgular: Annelerin yaş ortalaması 35.38±7.68 olup, %44.2'si ortaokul mezunudur. Sadece 15 anne, forma uygun bir metafor oluşturabilmiştir. Annelerin %65.1'i ise çocuklarının iyileşmelerine yönelik duygu, düşünce ve temennilerini dile getirmiştir. Annelerin metaforları "Yeniden Doğma (7), Özgürlük (4), Çiçek Açmak (3), Limana Ulaşma (1)" temaları kapsamında incelenmiştir. Annelerin temenni ifadelerinde, iyileşmenin yasakların kalkması, özgürlüğün kazanılması, eski yaşama dönüş ve çocuğun "normal" bir yaşam sürebilmesi ile ilişkilendirildiği görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Metaforlar, yeniden başlama arzusunun, umudu ve normalleşme sürecini ifade etmektedir. Annelerin yarısından fazlası metafor oluşturamamıştır. Annelerin metafor oluşturamama nedenlerinin, fiziksel sınırlıkların ötesinde psikososyal faktörler açısından da değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: anne, metafor iyileşme, çocuk onkoloji- hematoloji

MOTHERS' METAPHORS ABOUT RECOVERY IN PEDIATRIC HEMATOLOGY-ONCOLOGY PATIENTS: A QUALITATIVE STUDY

Ege Miray Topcu¹, Melek Karaman², Elif Güler Kazancı³, Esra Engin⁴

¹Ege University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Izmir, Türkiye,
ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

²Specialist Nurse, Health Sciences University Bursa High Specialisation Training and Research Hospital, Pediatric Haematology - Oncology Service, Bursa, Orcid: 0009-0004-9406-479X

³Assoc. Dr., Health Sciences University, Orcid: 0000-0003-0910-1142

⁴Prof. Dr., Retired Faculty Member, Sapere Psychology

ABSTRACT

Introduction and Aim: Childhood hematologic-oncologic diseases are among the most common types of cancer, and the treatment process poses significant challenges for families, particularly for primary caregivers—mothers. Mothers are deeply emotionally involved in their children's illness and recovery processes, which increases their need for psychological support. However, studies examining mothers' perceptions of recovery are limited. This study aims to evaluate the metaphors mothers use to describe their children's recovery, enabling nurses to provide more holistic care.

Method: This study was conducted using the phenomenological approach, a qualitative research design. Data were collected through a data collection form. Mothers' metaphors were identified using an open-ended metaphor identification question. The analysis was carried out in five stages: identifying metaphors, classifying metaphors, developing categories, ensuring validity and reliability, and transferring data into the SPSS software for quantitative analysis. Quantitative data were analyzed using basic statistical methods such as frequency, mean, and percentage. The study was conducted between February 2023 and December 2024 with 43 mothers who met the inclusion criteria. Ethical approval and institutional permission were obtained before conducting the study.

Results: The mothers' average age was 35.38 ± 7.68 years, and 44.2% were middle school graduates. Only 15 mothers were able to create a metaphor that met the form requirements, while 65.1% expressed their emotions, thoughts, and wishes regarding their children's recovery. The metaphors used by mothers were classified into four themes: Rebirth(7), Freedom(4), Blooming(3), and Reaching the Harbor(1). In their statements of hope, mothers frequently described recovery as the lifting of restrictions and gaining freedom, returning to their previous lives, and their child being "normal" again.

Conclusion and Recommendations: The metaphors reflect the desire for a fresh start, hope, and normalization. More than half of the mothers were unable to create metaphors. It is recommended to assess the reasons why mothers could not generate metaphors beyond physical limitations.

Key Words: Mother , Metaphor , Recovery , Pediatric oncology- hematology

GİRİŞ

Çocukluk çağı hematolojik-onkolojik hastalıklar günümüzde en sık görülen kanser türü olmakla birlikte (%25.7), tedavi sonucunda ALL gibi türlerinde %90 oranında iyileşme ile sonuçlanmaktadır [1,2]. Çocukluk çağı kanserlerinde, çocuk ile birlikte tüm aileyi hem maddi hem de manevi olarak etkileyen bu süreçte birincil bakım veren anneler birtakım zorluklar yaşamaktadırlar. Kültürel olarak çocukluk çağı hastalıkların çoğunda birincil bakım verenler çoğunlukla annelerdir. Anne bakım sırasında çocuğu ile özdeşleşme yaşamakta ve hastalığa ve tedaviye özgü verilen tepkiler, oluşan beklentiler benzeşmektedir [3,4].

İyileşme sözlük anlamında hastalığın son bulması olarak tanımlanmaktadır [5]. Medikal açıdan oluşturulan bu tanımla birlikte iyileşmenin başka anlamları da vardır [5]. İyileşme kavramı; umut, benlik saygısı, yaşam doyumu, toplumsal kaynaklardan yararlanabilme, sorumluluk alma, tatmin edici ilişkiler, amaç belirleme, hastalığı kabullenme, belirti yönetimi gibi kavramları da içinde barındıran ve öznel yorumlanabilen esneklikte bir kavramdır. İyileşme kavramının bu formu öznel iyileşme olarak tanımlanabilir [5,6]. İyileşmenin anlamı, kanserli çocuk kadar ona bakım sunan anneleri için farklı anlamlara sahip olabilir ve verilen anlam iyileşme yolculuğunda önemlidir.

Hematolojik – onkolojik bir hastalıkla mücadele eden çocuğun, iyileşme yolculuğunda sınırlı görebildiği kişilerden biri ve destek kaynağı olan annenin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve desteklenmesi, çocuğun da desteklenmesi anlamına gelecektir. Literatürde anneler ile yürütülen çalışmalarda, bakım yüklerinin arttığını [7, 8], anksiyete [8] ve depresyon yaşadıklarını gösteren sonuçlar mevcuttur. Süreçte annenin ekonomik, fiziki desteklerle birlikte ruhsal açıdan desteğe ihtiyacı olabilmektedir. Engin ve arkadaşlarının (2021) kemik iliği nakli olan çocukların anneleri ile yürüttükleri çalışmada annelerin de ruhsal açıdan desteğe ihtiyaç duydukları görülmektedir. Benzer şekilde annelerin ruhsal açıdan ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu konuda desteklenmeleri gerektiğini öneren çalışmalar yer almaktadır [3]. Ancak annelerin hematolojik – onkolojik hastalıklar gibi kronik bir seyir izleyen durumda, iyileşmenin bakım veren tarafından ne anlama geldiğini değerlendiren bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Hemşireler annelerin iyileşmeye yönelik anlamlarını bildiklerinde hem anneye hem de çocuğa yönelik bütüncül bakım sunabilir. Bu anlamları öğrenmek için ise metaforlardan faydalanabilir. Metafor anlam ile birlikte duygu yoğunluğunu da ifade etmeyi kolaylaştıran bir araçtır [9]. Annelerin iyileşmeye yönelik oluşturdukları anlam, duygu ve beklentilerini derinlemesine inceleyebilmek için bu çalışmada annelerin çocuklarının iyileşmelerine yönelik metaforları değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, hematolojik – onkolojik bir hastalık nedeniyle hastanede yatarak tedavi gören çocuğu olan annelerin, çocuklarının iyileşmelerine yönelik metaforlarını değerlendirmektir.

Araştırma soruları:

1. Annelerin çocuklarının iyileşmelerine yönelik metaforları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma deseni: Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninde yürütülmüştür.

Araştırmanın yeri ve zamanı: Araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi(SBÜ) Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Araştırma Hastanesi Çocuk Hematoloji – Onkoloji servisinde yatarak tedavi gören çocukların anneleri ile yürütülmüştür. Veri toplama süreci, Şubat 2023- Aralık 2024 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Araştırma evren ve örnekleme: İlgili birimde toplam 30 yatak bulunmaktadır. Çocukların hastanede kalış süreleri ortalama dört gündür. Serviste bir çocuğun ortalama 10 gün sonra tekrarlı yatışı gerçekleşmektedir. Araştırmada herhangi bir örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırma dahil olma kriterlerini karşılayan, araştırma sürecinde gönüllü olan 45 anne ile tamamlanmıştır; ancak iki form boş bırakıldığı için değerlendirme 43 annenin verisi üzerinden tamamlanmıştır.

Dahil olma kriterleri

Çocuğun hematolojik- onkolojik bir tanısı olması, yoğun bakım ihtiyacı olmaması ve terminal dönemde olmaması, annenin Türkçe dilini anlayabiliyor ve konuşabiliyor olması, Türkçe dilinde okuma- yazma biliyor olması, çocuğa birincil bakım verenin anne olmasıdır.

Veri toplama araçları: Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış bir form yardımı ile elde edilmiştir. Annelere öncelikle iyileşme ve öznel iyileşme kavramı hakkında kısa bir açıklama yapılmıştır ve formu doldurmaları istenmiştir.

Veri toplamada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik, anne yaşı, çocuk yaşı, annenin eğitim ve çalışma durumu, medeni hal, süreçte destek alma durumu ve destek aldığı kişi/kişiler soruları gibi 11 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise annelerin çocuklarının iyileşmelerine yönelik oluşturdukları öznel iyileşme algılarını değerlendirmeyi hedefleyen yarı yapılandırılmış, metafor belirleme ifadesi yer almaktadır. Söz konusu ifadeler aşağıdaki gibidir [10].

“Çocuğumun iyileşmesi gibidir/benzer.
Çünkü.....
.....”

Verilerin değerlendirilmesi

Annelerin tanıtıcı özellikleri bilgileri içeren sorular için SPSS paket programında sayı ve yüzde dağılımından faydalanılmıştır. Annelerin yarı yapılandırılmış forma verdiği yanıtlar ve metaforlar ise içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Metafor değerlendirme süreci Jaeggi, Faas ve Mruck tarafından

öncelikli olarak kategoriler oluşturulma, maddelerde göze çarpan belirgin metaforlar ve daha önce geliştirilen kategorilerle ilişkili ağırlık unsuru oluşturanlar incelenmesi olarak açıklamışlardır [11]. Verilerin analizi; (1) kodlama ve ayıklama aşaması, (2) metaforları belirleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlilik ve güvenilirlik sağlama aşaması, (5) nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir [12]. Geçerlilik ve güvenilirlik aşamasında Miles ve Huberman'ın Görüşbirliği/(görüş birliği+ görüş ayrılığı) formülü kullanılmıştır [10].

Etik: Araştırmanın veri toplama süreci başlamadan önce SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Araştırma Hastanesi Çocuk Hematoloji – Onkoloji biriminde uygulama izni ve SBÜ Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırma Etik kurulundan etik izin alınmıştır (Karar No: 2011-KAEK-25 2022/11-14). Annelerden araştırma öncesi yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya 43 anne gönüllü olarak dahil olmuştur. Araştırmaya dahil olan annelerin çocuklarının tümü Akut Lenfoblastik Lösemi (ALL) tanısı ile tedavi görmektedir. Annelerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur. Annelerin %55.6 sı fiziksel/maddi olarak desteklendikleri ve o desteklerin eş, geniş aile, LÖSEV, sosyal yardımlaşma ve dayanışma derneklerinden aldıklarını belirtmişlerdir. Ruhsal açıdan ise annelerin %46.5’i desteklendiğini belirtmiştir. Anneler, destek kaynakları arasında ise geniş aile, klinik doktorları ve hemşireleri, çocuk gelişim uzmanı, psikiyatrist ve psikolog olduğunu belirtmiştir.

Tablo 1. Annelerin tanımlayıcı özellikleri (n=43)

Özellik	Sayı	Yüzde
Çocukların tanısı		
ALL	43	100
Çocukların yaşı		6.79±4.52 (min:2 – max:18)
Yaş		35.38±7.68 (min:22 – Max:53)
Medeni durum		
Evli	40	93
Bekar	3	7
Eğitim Durumu		
Okuryazar	3	7
İlkokul -ortaokul	19	44.2
Lise	10	23.3
Lisans	11	25.6
Çalışma durumu		
Evet	3	7
Hayır	40	93
Gelir Durumu *		
Gelir giderden az	13	20.3
Gelir gidere denk	19	29.7
Gelir giderden fazla	7	17.9
Yaşanılan yer		

İlçe	17	39.5
Şehir	9	20.9
Büyükşehir	17	39.5
Fiziksel/maddi olarak destek görme durumu		
Evet	24	55.8
Hayır	19	44.2
Ruhsal açıdan destek görme durumu		
Evet	20	46.5
Hayır	23	53.5
Metafor belirleyebilme durumu		
Evet	15	34.9
Hayır	28	65.1

*sıra yüzdesi alınmıştır.

Annelerin yalnızca 15'i bir metafor oluşturabilmiştir. Annelerin metaforları dört kategoride değerlendirilmiştir. 28 anne ise çocuklarının iyileşmelerine yönelik duygu, düşünce ve temennilerini açıklamışlardır.

Kategori 1: Yeniden Doğma

Anneler bu kategori altında yedi farklı metafor oluşturmuşlardır. Anneler iyileşmenin hem çocukları hem de kendileri için yeniden doğma, yeni bir başlangıç ve yeni bir hayat olacağı yönünde ifadelerde bulunmuşlardır.

“Dünya ya gözlerimin yeniden açılması demek. O iyiye herşey güzel herşey anlamlı...” (A16).

“Çocuğumla yeniden doğmuş, herşeyden arınmış tertemiz bir başlangıç...” (A24).

Kategori 2: Özgürlük

Anneler bu kategori altında dört farklı metafor oluşturmuşlardır. Bu kategoride yer alan metaforların ortak çıkış noktaları hastalığın ve tedavinin getirdiği kısıtlamalar olduğu dikkat çekmektedir.

“Bizim için özgürlük demek. İyileşip okuluna gitmesini çok istiyor. Öğretmenlerini ve arkadaşlarını özledi...” (A34).

Kategori 3: Çiçek açmak

Annelerin üçü metaforlarında “çiçek açma, yeniden çiçek açma ve tohumdan çiçek açma” ifadelerine yer vermiştir.

“Bir çiçeğin yeniden açması gibidir. Bu çiçeğin üzerinden bir kış geçti ve ilkbahar geldiğinde yeniden açacak...” (A8).

Kategori 4: Limana ulaşmak

Bu kategori altında bir anne metafor oluşturmuştur.

*“Fırtınalı bir denizde **limana ulaşmak** gibidir. Bu süreç bazen dalgalı, bazen sakin geçer. Kimi zaman yoruluruz, kimi zaman duygulanır, kimi zaman umutlanırız. Ama ne olursa olsun sabırla bu zorlu sürecin sonunda güvenli bir limana ulaşırız ve o an tüm çabalarımızın, dualarımızın ve sevgimizin karşılığını aldığımız andır.” (A43).*

Annelerin 28’i tarafından metafor kapsamında değerlendirilemeyen ifadeler, annelerin iyileşmeye yönelik algılarını ortaya koyan önemli veriler içerdiğinden araştırmacılar tarafından sunulmasına karar verilmiştir. Anneler iyileşmeyi, yasakların kalkması ve özgürleşmek, eski yaşama dönmek, çocuğunun “normal” bir çocuk olması olarak tanımlamışlardır. Aynı zamanda iyileşmenin getireceği mutluluk duygusuna sıklıkla yer vermişlerdir. Medikal iyileşmeye yönelik tedaviler, dini inançları doğrultusunda temenniler, sağlık ekibine teşekkür yine ifadeler içerisinde dikkat çekmektedir.

“Mutlu, huzurlu ve kendini güvende hissetmesiyle gerçekleşmiş olacaktır. Bedensel olarak tam iyileşme olacağını düşünmüyorum. Onun mutlu olması, gülmesi yeni şeyler öğrenmesi ve buna istekli olması tam bir iyileşme olmasa da iyileşme yolunda güzel adımlar olacaktır.” (A7).

“Önünü arkasını düşünmeden istediğini yemesi ve maske takmayıp arkadaşlarıyla buluşabilmesidir. İyileşmek bu kurallardan kurtulmaktır.” (A21).

“Özgürlüğüne kavuşmasını, bir an önce okuluna, arkadaşlarının yanına gitmesini istiyorum. Normal yaşamak istiyoruz.” (A33).

TARTIŞMA

Metaforlar, duygu ve düşünceleri temsil ederken derinlemesine anlamlarında ifadesinde aracı bir role sahiptir. Bu yönüyle kişilerin farkındalıklarında, ihtiyaçlarını ve mevcut bahşetmelerini belirlemede önemli bir araç olarak düşünüldüğü için bu araştırmada ana unsur olmuştur [9].

Annelerin metaforları dört kategori altında incelenmiştir. Bu kategorilerden en yoğunu “Yeniden Doğma” kategorisidir. Bu kategoride anneler, iyileşmeyi kendileri ve çocukları için yeni bir başlangıç, yeni bir hayat, armağan, kazanılan bir zafer ve mucize olarak değerlendirmektedir. Hastalık doğası ve tedavi süreci özellikle birinci bakım verenlerin bakım verici yükünü arttırmaktadır ve günlük yaşam akışını bozmaktadır. Metafor üretemeyen annelerin ifadeleri de bu kategoriyi desteklemektedir. Çünkü annelerin “iyileşme” olarak en yoğun tanımlamaları rutine dönme, normallik kapsamındadır. Hastalığın bakım yükünün, ebeveynlerin yaşam kalitesini ve ruh sağlığını da etkilediği bilinmektedir [4,13]. Bu etkiler, annelerin yaşama yeniden başlama arzularını açıklamaktadır.

Metaforların yer aldığı ikinci kategori “Özgürlüktür.” Çocukların tümü ALL tanılıdır. ALL tedavisi sürecinde, ailelerin enfeksiyon kontrolü temelinde alması ve uyması gereken birçok kural

bulunmaktadır. Benzer şekilde tedavinin getirdiği fiziksel zorluklar çocukların normal fiziksel ve sosyal gelişimleri doğrultusunda hareket etmesini ve sosyalleşmesini engellemektedir [13]. Yapılan araştırmalar, kanser tanılı çocuğu olan ailelerin aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergilediklerini göstermektedir [14]. Anneler iyileşme ile yasakların ortadan kalkacağını ve çocuklarının ve kendilerinin daha özgür hissedeceğini belirtmişlerdir.

Annelerin üçü çiçek açmak ile ilgili metafor oluşturmuştur. Bu metaforların gerekçeleri incelendiğinde aslında bir çiçeğin açması, tohum vermesi ve tohumun hayat bularak yeniden açması döngüsü, umut içeren bir yaşam yolcuğunu özetletmektedir. Kanser tanılı çocukların annelerinde umutsuzluk ve çaresizlik duygularının sıklıkla yaşandığı bilinmektedir [13]. Ancak buna karşın annelerin, çocuklarının yaşamda kalmalarını bir güç olarak değerlendirerek, umutlu oldukları ve olumlu baş etme stratejileri kullandıkları da yapılan araştırma sonuçlarında belirlenmiştir [15]. İyileşme kavramına odaklanılan çalışmada, bu kategori kapsamında umut duygusunun yer aldığı söylenebilir.

Araştırmanın veri toplama sürecinde annelerin yalnızca %34.9'u uygun bir metafor oluşturabilmiştir. 28 anne ise araştırmanın ana sorusuna uygun olarak yalnızca “çocuklarının iyileşmesi” hakkında duygu, düşünce ve temennilerini dile getirmişlerdir. 28 annenin ifadesindeki ortak kavramların araştırma bulguları üzerinde bütünleştirici olduğu düşünülmüştür. Bu sonucun araştırma formunun yarı yapılandırılmış tek bir sorudan oluşması, annelerin veri toplama süreci sırasındaki duygu durumu ve hastane koşulları nedenli olabileceği düşünülmüştür. Araştırmada yalnızca 15 metaforun değerlendirilmesi, sınırlılık oluşturmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocukluk çağı hematolojik-onkolojik hastalıklar nedeniyle hastanede yatarak tedavi gören çocukların annelerinin iyileşme sürecine ilişkin metaforlarını değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada, annelerin iyileşmeye dair farklı anlamlar yüklediğini ve bu sürecin onlar için psikososyal açıdan büyük bir anlam taşıdığını ortaya koymuştur.

Ancak annelerin büyük bir kısmı metafor oluşturamamış ve iyileşmeyi daha çok “normal yaşamın geri dönmesi” ve “yasakların kalkması” olarak tanımlamıştır. Bu durum, annelerin süreci algılama biçimlerinin ve psikososyal yüklenmelerinin farklılaştığını ve daha fazla destek ihtiyacını gösterdiğini düşündürmüştür. Bu doğrultuda;

- Annelerin iyileşme sürecini anlamlandırma biçimlerini desteklemek ve duygularını ifade etmelerine yardımcı olmak için psikososyal destek programlarının geliştirilmesi,

- Metafor çalışmaları, annelerin psikolojik iyi olma hallerini değerlendirmek için bir araç olarak kullanılması,
- Hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri, annelerin iyileşme algılarını dikkate alarak, aileyi de kapsayacak biçimde bireyselleşmiş bakım planları geliştirmesi
- Annelerin metafor üretememe nedenlerinin ve iyileşmeye yönelik algılarının derinlemesine değerlendirildiği araştırmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. National Cancer Institute. Cancer Stat Facts: Childhood Leukemia (Ages 0-19). SEER. Published 2022. Accessed July 8, 2022. <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/childleuk.html>
2. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Türkiye Kanseri Kontrol Programı. Sağlık Bakanlığı; 2021.
3. Engin E, Çam MO, Demirkol H. Arafta bir yaşam: Kemik iliği nakli olan bir çocuğun annesi olmak. Curr Approaches Psychiatry. 2021;13(2):282-291.
4. Ay Kaatsız MA. Pediatrik kanserlerde aile merkezli psikososyal bakımın önemi. JOHUFON. 2020;7(1):78-85.
5. Doğan R, Mercan N, Yüksel Ç. Ruhsal hastalıklarda iyileşme: Kavram analizi. Curr Approaches Psychiatry. 2020;12(1):91-99. doi:10.18863/pgy.478241
6. İpçi K, İncedere A, Kiras F, Yıldız M. Şizofreni hastalarında öznel iyileşme ile bilişsel içgörü arasındaki ilişkinin araştırılması. Kocaeli Univ Sağlık Bilim Derg. 2018;4(1):1-4.
7. Uğur Ö, Fadiloğlu ZÇ. Kanseri hastasına bakım verenlere uygulanan planlı eğitimin bakım veren yükü üzerine etkisi. Cumhuriyet Hem Der. 2012;53-58.
8. Köse S, Türköz Arar A, Yıldırım G. Kanseri tanısı konmuş çocuğa sahip olan ebeveynlerin bakım yükleri ile anksiyete düzeyleri arasındaki ilişki. Koç Univ Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Derg. 2019;16(4):282-287. doi:10.5222/HEAD.2019.
9. Çam MO, Topcu EM. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde metafor kullanımı. Hacettepe Univ Hemşirelik Fakültesi Derg. 2021;8(3):335-340.
10. Kılcan B. Eğitim bilimlerinde metaforların veri toplama aracı olarak kullanılması, örnek bir uygulama. In: Kılcan B, ed. Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi. 2nd ed. PEGEM Akademi; 2019.
11. Schmitt R. Systematic metaphor analysis as a method of qualitative research. Qual Rep. 2005;10:358-394.
12. Karadağ Ş, Kaya ŞD. Hekim ve hemşirelerin mesleki algılarının metafor analizi yöntemi ile karşılaştırmalı değerlendirmesi. Nobel Med. 2020;16:35-49.
13. Kara R, Gümüş M, Başbakkal Z. Kanseri çocuğa bakım veren ebeveynlerin yaşadıkları bakım yükü ve zorluklar. Dokuz Eylül Univ Hemşirelik Fakültesi Elektronik Derg. 2023;16(2):234-246.
14. Kantarcıoğlu AÇ, Sezgin ME. Bursa’da pediatrik talasemi, hemofili ve lösemili olgu annelerinin aşırı koruyucu ebeveyn tutumları ve duyu durumlarının değerlendirilmesi. Güncel Pediatri. 2018;16(3):37-50.
15. Karagöz S. Remisyon sürecindeki lösemi tanılı çocukların anne-babalarının başa çıkma süreçlerinde dinin rolü. Hitit İlahiyat Derg. 2021;20(2):681-716. doi:10.14395/hid.951355

ADİYAMAN İLİNDEKİ SAĞLIK PERSONELLERİNİN DEPREM STRESİ VE BAŞ ETME STRATEJİLERİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN ARACI ETKİSİ

Serife Deniz Demirtaş¹, Satı Dil²

¹Adıyaman Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi, Adıyaman, Türkiye, denizarici571@gmail.com, doi.org/0009-0003-8772-0990

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, satidil@gmail.com, doi.org/0000-0002-5952-9190

ÖZET

Giriş-Amaç: 6 Şubat 2023'te Türkiye'nin güneydoğusunda meydana gelen deprem, fiziksel yıkımın yanı sıra ciddi psikososyal etkiler yaratmıştır. Adıyaman'daki sağlık çalışanları hem acil müdahale süreçlerinde hem de hastanelerin işleyişini sürdürürken yoğun stres ve duygusal yüklerle karşılaşmıştır. Bu çalışmanın amacı, deprem sonrası sağlık çalışanlarının yaşadıkları psikolojik stres ile başa çıkma stratejilerinde psikolojik dayanıklılığın rolünü incelemektir.

Yöntem: Araştırmada kantitatif yöntem kullanılmış; Deprem Stresi ile Başetme Stratejileri Ölçeği (DSBSÖ), Depreme Maruz Kalan Bireylerin Psikolojik Etkilerini Belirlemeye Yönelik Tutum Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ) uygulanmıştır. Veriler regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Deprem stresinin, psikolojik dayanıklılık üzerinde anlamlı ve negatif etkisi olduğu bulunmuştur ($\beta = -0,527$, $p < 0,001$). Ayrıca deprem stresi, başa çıkma stratejilerini de negatif yönde etkilemiştir ($\beta = -0,470$, $p < 0,001$). Psikolojik dayanıklılık, deprem stresi ile başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkide tam aracılık rolü oynamıştır ($R^2 = 0,485$, $p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Psikolojik dayanıklılığı yüksek sağlık çalışanları, deprem stresinden daha az olumsuz etkilenmekte ve daha etkili başa çıkma stratejileri geliştirebilmektedir. Afet sonrası psikososyal destek programlarında, sağlık çalışanlarının psikolojik dayanıklılıklarının güçlendirilmesine yönelik eğitim ve destek programlarının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Sağlık çalışanları, Psikolojik sağlamlık

THE MEDIATING EFFECT OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE ON EARTHQUAKE STRESS AND COPING STRATEGIES AMONG HEALTHCARE PERSONNEL IN ADIYAMAN PROVINCE

Serife Deniz Demirtaş¹, Satı Dil²

¹Adıyaman Community and Mental Health Center, Adıyaman, Turkey, denizarici571@gmail.com, doi.org/0009-0003-8772-0990

²Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, satidil@gmail.com, doi.org/0000-0002-5952-9190

ABSTRACT

Introduction and Aim: The earthquake that struck southeastern Türkiye on February 6, 2023, caused not only physical destruction but also severe psychosocial impacts. Healthcare professionals in Adıyaman faced intense stress and emotional burden both during emergency response and while maintaining hospital operations. This study aims to examine the role of psychological resilience in the relationship between post-earthquake psychological stress and coping strategies among healthcare workers.

Methods: A quantitative research design was employed. The *Earthquake Stress and Coping Strategies Scale* (ESCSS), the *Attitude Scale for Determining the Psychological Effects on Individuals Exposed to Earthquakes* (ASDPE), and the *Brief Resilience Scale* (BRS) were administered. Data were analyzed using regression analyses.

Results: Earthquake stress was found to have a significant and negative effect on psychological resilience ($\beta = -0.527$, $p < 0.001$) and also negatively affected coping strategies ($\beta = -0.470$, $p < 0.001$). Psychological resilience played a full mediating role in the relationship between earthquake stress and coping strategies ($R^2 = 0.485$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: Healthcare professionals with higher psychological resilience are less negatively affected by earthquake stress and develop more effective coping strategies. Post-disaster psychosocial support programs should prioritize strengthening healthcare workers' psychological resilience through targeted training and support initiatives.

Key Words: Earthquake, Healthcare workers, Psychological resilience

GİRİŞ

6 Şubat 2023'te, 7,8 büyüklüğünde meydana gelen deprem, Türkiye'nin güneydoğusunda büyük bir yıkıma sebep olmuş ve Adıyaman da bu yıkımdan önemli ölçüde etkilenen iller arasında bulunmuştur. Depremi etkisi yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda duygusal ve psikolojik boyutlarda da derin izler bırakmıştır. Sağlık profesyonelleri, afet sonrası hem tedavi süreçlerinin hem de acil müdahale süreçlerinin sorumluluğunu taşıyarak büyük bir yük altına girmiştir. Sağlık çalışanları, travmatik durumlarla başa çıkmak için çeşitli psikolojik başa çıkma stratejileri geliştirmiştir.

Deprem sonrası insanların yaşadıkları psikolojik zorluklarla başa çıkabilmek için geliştirdikleri yöntemler çok önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Farklı başa çıkma yollarının duygusal, zihinsel, sosyal ve fiziksel açıdan etkili olduğu bilinir. Bu süreçte, aile, arkadaşlar ve çevreden alınan duygusal destek, iyileşme sürecine yardımcı olduğu düşünülmektedir. Sosyal bağların güçlenmesi, stresi azaltabilir ve psikolojik olarak iyileşmeye büyük katkı sağlayabilir [1].

Deprem gibi büyük yaşam olaylarının ardından psikolojik destek ve iyileşme programlarının uygulanması hayati önem taşımaktadır. Bu tür desteklerin, bu durumu yaşayan bireylerin günlük yaşamlarında daha iyi işlev göstermelerine ve sonrasında uyum düzeylerini etkilediği belirtilmektedir [2,3].

Deprem sonrası psikolojik iyileşme zamanla oluşan bir süreçtir. Zamanla insanlar yaşadıkları travmayı daha iyi anlayarak iyileşmeye başlarlar. Bu süreç bireyin destek sistemine ve baş etme becerilerine göre değişiklik gösterebilir. Deprem sonrası psikolojik iyileşme, sosyal destek alınarak, tedavi görerek ve uygun baş etme stratejileri geliştirilerek hızlandırılabilir [4,5].

Araştırmalar, büyük felaketlerin sağlık çalışanları üzerinde de ciddi psikolojik etkiler bıraktığını gösteriyor. Deprem gibi olaylarda sağlık personelinin işi çok artarken, aynı zamanda büyük bir stres ve tükenmişlik riskiyle de karşılaşılıyorlar [6,7,8,9,10]. Özellikle afetlerden sonra sağlık çalışanlarının psikolojik olarak iyileşmeleri, aldıkları sosyal destek ve psikolojik yardım gibi faktörlerden oldukça etkilenmiştir [11,12].

Literatürde, deprem gibi büyük doğal afetlerin insanların psikolojik sağlığı üzerinde yarattığı etkileri ve bu etkilerle başa çıkmak için kullanılan stratejileri incelemiştir [13,14,15]. Afet sonrasında sosyal desteğin, mindfulness uygulamalarının ve toplumsal dayanışmanın, bireylerin psikolojik iyileşmelerine büyük katkı sağladığı vurgulanmaktadır [16]. Diğer araştırmalarda ise sosyal destek, terapi ve toplumsal dayanışmanın, deprem mağdurlarının stresle başa çıkmalarını kolaylaştırdığı ve stres belirtilerini azalttığı bulunmuştur [1,17,18].

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Adıyaman'da görev yapan sağlık profesyonellerinin yaşadığı deprem stresi ve başa çıkma stratejilerindeki psikolojik dayanıklılığın aracılık rolünü incelemektedir.

YÖNTEM

Bu kesitsel araştırmada Adıyaman ilinde görev yapan 100 sağlık profesyoneli ile gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. Katılımcılar, afet bölgelerinde görev yapan sağlık çalışanları arasından

seçilmiştir. Araştırmanın evren ve örnekleme Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan hemşireler ve diğer sağlık personelinde oluşmaktadır. Amaçlı örneklem seçimi yöntemi kullanılmıştır.

Veri toplama aracı olarak Deprem Korkusu Ölçeği, Deprem Stresi ile Baş Etme Stratejileri Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde anket, online platform üzerinden (Google Forms) dağıtılmıştır. Katılımcılara anketin amacı ve gizlilik prensipleri hakkında bilgi verildikten sonra, gönüllülük esasına dayalı olarak katılım sağlanmıştır. Katılımcılar, anketi tamamladıktan sonra veriler analiz edilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon analizi, lineer regresyon ve aracılık etkisine ilişkin hiyerarşik regresyon analizleri Hayes'in (2013) SPSS için geliştirdiği PROCESS Model 4 kullanılarak yapılmıştır. Proses modelde toplam etki, dolaylı ve doğrudan etki puanlarına ulaşarak aracı değişkenin, bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki ilişkiye olan etkisi incelenmiştir. Elde edilen analiz sonucu, %95 güven aralığında ve 5000 bootstrap örnekleme kullanılarak oluşturulmuştur.

BULGULAR

Çalışmaya katılan bireylerin %52'si kadın, %48'i erkek olup, cinsiyet dağılımı dengeli bir yapıdadır. Katılımcıların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, %74'ünün hemşire, %15'inin sağlık memuru ve %11'inin diğer sağlık çalışanları (psikolog, radyoloji teknikeri vb.) olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Tanımlayıcı özellikler (N:100)

Kategori	Gruplar	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	52	52.0
	Erkek	48	48.0
Meslek	Hemşire	74	74.0
	Sağlık Memuru	15	15.0
	Diğer Sağlık Çalışanı*	11	11.0
Medeni Durum	Evli	80	80.0
	Bekar	21	21.0
	Boşanmış	9	9.0
Eğitim Durumu	Lise Mezunu	15	15.0
	Ön Lisans	6	6.0
	Lisans	77	77.0
	Yüksek Lisans	2	2.0

Yaş	25-30 Yaş	25	25.0
	30-45 Yaş	65	65.0
	45-55 Yaş	10	10.0

*Diğer sağlık çalışanları: Radyoloji teknikeri,

Medeni durum açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların %80'i evli, %21'i bekar ve %9'u boşanmış bireylerden oluşmaktadır. Eğitim durumu incelendiğinde, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun %77 ile lisans mezunu olduğu, %15'inin lise mezunu, %6'sının ön lisans mezunu ve %2'sinin yüksek lisans mezunu olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde, %25'inin 25-30 yaş aralığında, %65'inin 30-45 yaş aralığında ve %10'unun 45-55 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu bulgular, çalışmaya katılan bireylerin ağırlıklı olarak 30-45 yaş grubunda, hemşire mesleğinde, evli ve lisans mezunlarından oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 2. Deprem stresi, psikolojik sağlamlık ve baş etme stratejileri puan ortalamaları (N:100)

Ölçekler ve alt boyutları	Ort	Ss	Min.	Maks.	Alpha
Deprem Stresi Toplam	131,780	36,998	59,000	205,000	0,841
Yaşamdan Kopuş	13,550	4,074	5,000	20,000	0,836
Sosyal Sağlık	17,070	6,730	6,000	30,000	0,825
Ruhsal Değişim	23,660	6,777	9,000	35,000	0,819
Travma Kaygısı	39,710	12,380	13,000	60,000	0,808
Olgunlaşma	20,250	5,571	9,000	30,000	0,826
Kaçınma	17,540	6,463	6,000	30,000	0,834
Psikolojik Sağlamlık Toplam	17,970	5,504	6,000	30,000	0,943
Deprem Stresi ve Baş Etme Stratejileri Toplam	46,830	9,512	25,000	64,000	0,889
Dini Baş Etme	14,850	3,988	5,000	20,000	0,886
Olumlu Yeniden Değerlendirme	17,490	4,389	10,000	24,000	0,876
Sosyal Destek Arama	14,540	3,329	6,000	21,000	0,869

Çalışmaya katılan 100 sağlık personeli deprem stresi, psikolojik sağlamlık ve baş etme stratejileri puan ortalamaları incelendiğinde, deprem stresi toplam puanı ortalama 131,78 (Ss = 36,998) olarak bulunmuştur. Yaşamdan kopuş alt boyutunda ortalama 13,55 (Ss = 4,074), sosyal sağlık alt boyutunda 17,07 (Ss = 6,730), ruhsal değişim alt boyutunda 23,66 (Ss = 6,777), travma kaygısı alt boyutunda 39,71 (Ss = 12,380), olgunlaşma alt boyutunda 20,25 (Ss = 5,571) ve kaçınma alt boyutunda 17,54 (Ss = 6,463) olarak tespit edilmiştir.

Psikolojik sağlamlık toplam puanı, 17,97 (Ss = 5,504) olarak hesaplanmıştır. Deprem stresi ve baş etme stratejileri toplam puanı, 46,83 (Ss = 9,512) olarak bulunmuştur. Dini baş etme alt boyutu 14,85 (Ss = 3,988), olumlu yeniden değerlendirme alt boyutu 17,49 (Ss = 4,389) ve sosyal destek arama alt boyutu 14,54 (Ss = 3,329) olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. Deprem stresi, psikolojik sağlamlık ve baş etme stratejileri puanları arasında korelasyon analizi

	Deprem Stresi Toplam	Yaşamdan Kopuş	Sosyal Sağlık	Ruhsal Değişim	Travma Kaygısı	Olgunlaşma	Kaçınma	Psikolojik Sağlamlık Toplam	Deprem Stresi Ve Baş Etme Stratejileri Toplam	Dini Baş Etme	Olumlu Yeniden Değerlendirme	Sosyal Destek Arama
Deprem Stresi Toplam	r 1,000 p 0,000											
Yaşamdan Kopuş	r 0,899** p 0,000	1,000 0,000										
Sosyal Sağlık	r 0,898** p 0,000	0,800** 0,000	1,000 0,000									
Ruhsal Değişim	r 0,844** p 0,000	0,720** 0,000	0,693** 0,000	1,000 0,000								
Travma Kaygısı	r 0,946** p 0,000	0,864** 0,000	0,820** 0,000	0,717** 0,000	1,000 0,000							
Olgunlaşma	r 0,811** p 0,000	0,673** 0,000	0,611** 0,000	0,747** 0,000	0,720** 0,000	1,000 0,000						
Kaçınma	r 0,827** p 0,000	0,690** 0,000	0,773** 0,000	0,589** 0,000	0,729** 0,000	0,558** 0,000	1,000 0,000					
Psikolojik Sağlamlık Toplam	r -0,527** p 0,000	-0,558** 0,000	- 0,457**	-0,316** 0,001	- 0,546**	-0,312** 0,002	-0,543** 0,000	1,000 0,000				
Deprem Stresi Ve Baş Etme Stratejileri Toplam	r -0,510** p 0,000	-0,516** 0,000	- 0,553**	-0,257** 0,010	- 0,530**	-0,212* 0,034	-0,549** 0,000	0,704** 0,000	1,000 0,000			
Dini Baş Etme	r -0,354** p 0,000	-0,333** 0,001	- 0,420**	-0,113 0,261	- 0,378**	-0,125 0,216	-0,427** 0,000	0,594** 0,000	0,857** 0,000	1,000 0,000		
Olumlu Yeniden Değerlendirme	r -0,494** p 0,000	-0,513** 0,000	- 0,534**	-0,273** 0,006	- 0,501**	-0,217* 0,030	-0,516** 0,000	0,629** 0,000	0,928** 0,000	0,724** 0,000	1,000 0,000	
Sosyal Destek Arama	r -0,462** p 0,000	-0,481** 0,000	- 0,459**	-0,279** 0,005	- 0,486**	-0,204* 0,041	-0,461** 0,000	0,578** 0,000	0,761** 0,000	0,421** 0,000	0,605** 0,000	1,000 0,000

*<0,05; **<0,01; Pearson Korelasyon Analizi

Çalışmada, deprem stresi, psikolojik sağlamlık ve baş etme stratejileri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, deprem stresi toplam puanı ile yaşamdan kopuş ($r = 0,899$; $p < 0,01$), sosyal sağlık ($r = 0,898$; $p < 0,01$), ruhsal değişim ($r = 0,844$; $p < 0,01$), travma kaygısı ($r = 0,946$; $p < 0,01$), olgunlaşma ($r = 0,811$; $p < 0,01$) ve kaçınma ($r = 0,827$; $p < 0,01$) arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu bulgular, deprem stresinin artmasıyla birlikte bireylerin psikolojik tepkilerinin de arttığını göstermektedir.

Öte yandan, psikolojik sağlamlık toplam puanı ile deprem stresi ($r = -0,527$; $p < 0,01$), yaşamdan kopuş ($r = -0,558$; $p < 0,01$), sosyal sağlık ($r = -0,457$; $p < 0,01$), ruhsal değişim ($r = -0,316$; $p < 0,01$), travma kaygısı ($r = -0,546$; $p < 0,01$), olgunlaşma ($r = -0,312$; $p < 0,01$) ve kaçınma ($r = -0,543$; $p < 0,01$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu sonuç, psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek bireylerin deprem sonrası stres ve psikolojik etkileri daha az yaşadığını göstermektedir.

Deprem stresi ve baş etme stratejileri toplam puanı incelendiğinde, bu değişken ile dini baş etme ($r = -0,354$; $p < 0,01$), olumlu yeniden değerlendirme ($r = -0,494$; $p < 0,01$) ve sosyal destek arama ($r = -0,462$; $p < 0,01$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Bu bulgu, deprem stresinin arttıkça bireylerin baş etme stratejilerini daha az kullandığını veya etkisiz baş etme yöntemlerine yöneldiklerini düşündürmektedir.

Baş etme stratejileri arasındaki ilişkilere bakıldığında, dini baş etme ile olumlu yeniden değerlendirme ($r = 0,724$; $p < 0,01$) ve sosyal destek arama ($r = 0,421$; $p < 0,01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca, olumlu yeniden değerlendirme ile sosyal destek arama arasında da pozitif bir ilişki ($r = 0,605$; $p < 0,01$) olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, bireylerin dini baş etme, olumlu yeniden değerlendirme ve sosyal destek arama stratejilerini birlikte kullanma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, deprem stresinin yüksek olması psikolojik tepkilerin artmasına ve baş etme stratejilerinin azalmasına neden olurken, psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek bireylerin deprem stresinden daha az etkilendiğini ortaya koymuştur.

Tablo 4. DSBSÖ ve BES Arasındaki İlişkide KPSÖ'nün Aracılık Rolü

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	SE	t	p	%95 CI Alt	%95 CI Üst
KPSÖ	DSBSÖ (a)	-0,527	0,013	-6,141	0,000	-0,104	-0,053
$R=0,527$; $R-sq=0,278$; $F=37,710$; $p=0,000$							
BES	DSBSÖ (c)	-0,470	0,024	-5,275	0,000	-0,174	-0,079
$R=0,470$; $R-sq=0,221$; $F=27,823$; $p=0,000$							
BES	DSBSÖ (c')	-0,152	0,023	-1,769	0,080	-0,087	0,005
	KPSÖ (b)	0,604	0,155	7,045	0,000	0,785	1,400
$R=0,696$; $R-sq=0,485$; $F=45,634$; $p=0,000$							
Toplam Etki		-0,127	0,024	-5,275	0,000	-0,174	-0,079
Direk Etki		-0,041	0,023	-1,769	0,080	-0,087	0,005
Dolaylı Etki		-0,319	0,083	-	-	-0,501	-0,178

Araştırmada, deprem stresi (DSBSÖ) ile baş etme stratejileri (BES) arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın (KPSÖ) aracılık rolü incelenmiştir. Regresyon analizleri sonucunda, deprem stresinin psikolojik sağlamlık üzerindeki etkisi negatif ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = -0,527$, $SE = 0,013$, $t = -6,141$, $p < 0,001$). Bu sonuç,

deprem stresinin artmasının psikolojik sağıamlık düzeyini azalttığını göstermektedir ($R = 0,527$; $R^2 = 0,278$; $F = 37,710$; $p < 0,001$).

Deprem stresinin doğrudan baş etme stratejileri üzerindeki etkisi incelendiğinde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($\beta = -0,470$, $SE = 0,024$, $t = -5,275$, $p < 0,001$). Ancak aracılık değişkeni olan psikolojik sağıamlık modele eklendiğinde, deprem stresinin baş etme stratejileri üzerindeki doğrudan etkisi anlamlılığını kaybetmiş ($\beta = -0,152$, $SE = 0,023$, $t = -1,769$, $p = 0,080$), ancak psikolojik sağıamlık ile baş etme stratejileri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($\beta = 0,604$, $SE = 0,155$, $t = 7,045$, $p < 0,001$).

Bu bulgular, psikolojik sağıamlığın deprem stresi ve baş etme stratejileri arasındaki ilişkide tam aracılık rolü oynadığını göstermektedir ($R = 0,696$; $R^2 = 0,485$; $F = 45,634$; $p < 0,001$). Toplam etki ($\beta = -0,127$, $SE = 0,024$, $p < 0,001$) negatif ve anlamlı iken, doğrudan etki ($\beta = -0,041$, $SE = 0,023$, $p = 0,080$) anlamlı bulunmamıştır. Dolaylı etkinin güven aralığı ($CI = -0,501, -0,178$) %95 güven aralığında sıfırı içermediğı için aracılık etkisinin anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, psikolojik sağıamlık, deprem stresi ile baş etme stratejileri arasındaki ilişkiye aracılık ederek, bireylerin deprem stresinden doğrudan etkilenmek yerine, psikolojik sağıamlık düzeyleri aracılığıyla baş etme mekanizmalarını şekillendirdiklerini göstermektedir.

TARTIŞMA

Araştırma bulguları, deprem stresi ile psikolojik etkiler arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Katılımcıların deprem stresi toplam puanı, yüksek seviyede çıkarken, yaşamdan kopuş, sosyal sağılık, ruhsal değişim, travma kaygısı, olgunlaşma ve kaçınma gibi alt boyutlar arasında da anlamlı ve pozitif ilişkiler bulunmuştur. Bu durum, depremin sağılık çalışanları üzerinde derin bir psikolojik etki yarattığını ve bu etkilerin farklı düzeylerdeki stres tepkileriyle bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, benzer afetlerde görev alan çalışanların psikolojik zorluklarla karşılaşma riskinin yüksek olduğunu, bu nedenle psikolojik destek ve başa çıkma stratejilerinin büyük bir önem taşıdığını ortaya koymaktadır [2,8,7,9,11].

Araştırma bulgularına göre, psikolojik sağıamlık ile deprem stresi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu psikolojik sağıamlık düzeyi yüksek olan sağılık çalışanlarının deprem sonrası stresin etkilerini daha iyi yönetebildiklerini düşündürmüştür. Bu sonuç, literatürde psikolojik dayanıklılığın, bireylerin stresli durumlarla başa çıkma ve iyileşme süreçlerindeki önemli rolünü doğrulamaktadır [19,20,21].

Psikolojik sağıamlık, çalışanın iyileşme sürecini daha iyi yönlendirme yeteneğini etkileyebilecek afet sonrası travmanın etkilerine karşı koruyucu bir mekanizmadır [4]. Bu çalışmada baş etme stratejileri ile deprem stresi arasında negatif bir ilişki bulunmuş olup, bireylerin baş etme becerileri arttıkça stresi daha iyi yönetiyor. Daha etkili baş edebilme becerisinin stres düzeylerini azalttığını düşündürmektedir. Katılımcılar tarafından en yaygın olarak kullanılan başa çıkma stratejileri arasında dini başa çıkma, olumlu yeniden değerlendirme ve sosyal destek arama yer almaktadır. Bu bulgular, afet sonrası toplumsal destek sistemlerinin ve olumlu düşünme stratejilerinin psikolojik iyileşme sürecinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır [22,23,24].

Ayrıca, dini başa çıkma stratejisinin yüksek seviyelerde olmasının, bireylerin manevi rahatlama ve psikolojik güçlenme süreçlerine katkı sağladığını düşündürmektedir [25, 26, 27, 28].

Bulgular, deprem sonrası toparlanma sürecinde sosyal destek aramanın önemli bir başa çıkma stratejisi olduğunu göstermekte ve aynı zamanda sosyal dayanışmanın rolünü vurgulamaktadır. Toplumun ve meslektaşlarının destekleyici tutumları, sağlık çalışanlarının stresle baş etmelerini kolaylaştırıyor ve iyileşme sürecini hızlandırmaktadır. Bu durum afet sonrası psikolojik iyileşmenin sadece bireysel bir süreç değil aynı zamanda sosyal bir süreç olduğunu göstermektedir [28,29]. Deprem sonrası sosyal destek ve afet sonrası sosyal dayanışmanın psikolojik iyileşme üzerinde önemli olumlu etkileri vardır [30].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonuçları, Adıyaman'daki sağlık çalışanlarının deprem sonrası yaşadıkları psikolojik stresi etkili bir şekilde yönetmelerinde psikolojik sağlamlık ve başa çıkma stratejilerinin önemli rol oynadığını ortaya koymuştur. Deprem gibi büyük afetlerin sağlık profesyonelleri üzerinde ciddi psikolojik etkiler yarattığı göz önüne alındığında, bu kişilere yönelik psikolojik destek ve dayanıklılığı artırıcı stratejiler geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Görülmektedir. Sosyal destek, dini başa çıkma stratejileri ve olumlu yeniden değerlendirme gibi başa çıkma yöntemlerinin, deprem sonrası iyileşme süreçlerini hızlandırmaya yardımcı olduğu ve bu stratejilerin sağlık çalışanlarının psikolojik dayanıklılığını artırdığı anlaşılmaktadır. Bu bulgular, afet sonrası sağlık profesyonellerinin psikolojik iyileşme süreçlerinin güçlendirilmesine yönelik politika ve müdahalelerin önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında, sadece Adıyaman ilindeki sağlık profesyonellerine odaklanması yer almaktadır. Çalışmanın genellenebilirliğini artırmak için farklı illerdeki sağlık çalışanlarıyla yapılacak benzer araştırmalar, daha geniş bir perspektif sunabilir. Ayrıca, veri toplama sürecinin sadece anket yoluyla yapılmış olması, daha derinlemesine anlayışlar için nitel araştırmaların eklenmesinin faydalı olacağına işaret etmektedir. Gelecekteki çalışmalarda, afet sonrası iyileşme süreçlerinin daha ayrıntılı incelenmesi, farklı başa çıkma stratejilerinin etkilerinin karşılaştırılması ve psikolojik sağlamlığın geliştirilmesine yönelik müdahalelerin etkileri değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. Calhoun CD, Stone KJ, Cobb AR, Patterson MW, Danielson CK, Bendeşü JJ. The Role of Social Support in Coping with Psychological Trauma: An Integrated Biopsychosocial Model for Posttraumatic Stress Recovery. *Psychiatr Q.* 2022 Dec;93(4):949-970. doi: 10.1007/s11126-022-10003-w. Epub 2022 Oct 5. PMID: 36199000; PMCID: PMC9534006.
2. Kang P, Lv Y, Hao L, Tang B, Liu Z, Liu X, Liu Y, Zhang L. Psychological consequences and quality of life among medical rescuers who responded to the 2010 Yushu earthquake: A neglected problem. *Psychiatry Res.* 2015 Dec 15;230(2):517-23. doi: 10.1016/j.psychres.2015.09.047. Epub 2015 Oct 21. PMID: 26476590.
3. Najajima Ş. (2012). Deprem ve Sonrası Psikolojisi. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(Ek sayı 2), 150-155. Doi: 10.5222/otd.sup2.2012.150
4. Bonanno, G. A. (2004). Loss, Trauma, and Human Resilience: Have We Underestimated the Human Capacity to Thrive After Extremely Aversive Events? *American Psychologist*, 59(1), 20–28. doi:10.1037/0003-066x.59.1.20
5. North, C. S., & Pfefferbaum, B. (2013). Mental Health Response to Community Disasters. *JAMA*, 310(5), 507. doi:10.1001/jama.2013.107799

6. Akdağ, B., Çelebi, S. B., & Kılıçaslan, F. (2024). Kahramanmaraş depremi sonrasında çocuk/ergen psikiyatristlerinde travma sonrası stres bozukluğu, ikincil travmatik stres ve tükenmişliğin incelenmesi. *Dicle Medical Journal*, 51(4), 565-572.
7. Zhang L, Liu X, Li Y, Liu Y, Liu Z, Lin J, Shen J, Tang X, Zhang Y, Liang W. (2012). Emergency medical rescue efforts after a major earthquake: lessons from the 2008 Wenchuan earthquake. 3;379(9818):853-61. doi: 10.1016/S0140-6736(11)61876-X. PMID: 22386038.
8. Zhen Y, Huang ZQ, Jin J, Deng XY, Zhang LP, Wang JG.(2012). Posttraumatic stress disorder of Red Cross nurses in the aftermath of the 2008 Wenchuan China Earthquake. *Arch Psychiatr Nurs.*;26(1):63-70. doi: 10.1016/j.apnu.2011.02.004. Epub 2011 May 11. PMID: 22284081.
9. Valenti M, La Malfa G, Tomassini A, Masedu F, Tiberti S, Sorge G. (2013). Burnout among therapists working with persons with autism after the 2009 earthquake in L'Aquila, Italy: a longitudinal comparative study. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2014 Apr;21(3):234-40. doi: 10.1111/jpm.12054. PMID: 23552108.
10. Ren Z, Gao M, Yang M, Qu W. (2018). Personal Transformation Process of Mental Health Relief Workers in Sichuan Earthquake. *J Relig Health*; 57(6):2313-2324. doi: 10.1007/s10943-018-0584-4. PMID: 29525977.
11. Topkara, N., Reyhan, F. A., Dağlı, E., & Bakır, E. (2023). Deprem Bölgesinde Görev Yapan Sağlık Çalışanlarının Merhamet Yorgunluğu ve İkincil Travmatik Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 152-165.
12. Gökkaya, E., Çelebi, İ., & Balcı, E. (2024). Sağlık Teknikeri Adaylarının Bireysel Afet Direnci, Deprem Korkusu ve Psikolojik Sağlamlık Durumları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 44(1), 177-196.
13. Williams, T., Carr, S., & Blampied, N. (2007). Psychological intervention in major emergencies: An Asia-Pacific perspective. *New Zealand Journal of Psychology*, 36(3), 126.
14. Purgato, M., Gastaldon, C., Papola, D., Van Ommeren, M., Barbui, C., & Tol, W. A. (2018). Psychological therapies for the treatment of mental disorders in low-and middle-income countries affected by humanitarian crises. *Cochrane database of systematic reviews*, (7).
15. Vernberg, E. M., Steinberg, A. M., Jacobs, A. K., Brymer, M. J., Watson, P. J., Osofsky, J. D., Ruzek, J. I. (2008). Innovations in disaster mental health: Psychological first aid. *Professional Psychology: Research and Practice*, 39(4), 381-388. doi:10.1037/a0012663
16. Williston, S. K., Grossman, D., Mori, D. L., & Niles, B. L. (2020, November 19). Mindfulness Interventions in the Treatment of Posttraumatic Stress Disorder. *Professional Psychology: Research and Practice*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/pro0000363>
17. Shang F, Kaniasty K, Cowlishaw S, Wade D, Ma H, Forbes D. (2019). Social support following a natural disaster: A longitudinal study of survivors of the 2013 Lushan earthquake in China. *Psychiatry Res.* 2019 Mar;273:641-646. doi: 10.1016/j.psychres.2019.01.085. Epub 2019 Jan 28. PMID: 31207846.
18. Yang YS, Bae SM. (2022). Association between resilience, social support, and institutional trust and post-traumatic stress disorder after natural disasters. *Arch Psychiatr Nurs.* Apr;37:39-44. doi: 10.1016/j.apnu.2022.01.001. Epub 2022 Jan 22. PMID: 35337437.
19. Masten, A. S. (2013). Global Perspectives on Resilience in Children and Youth. *Child Development*, 85(1), 6-20. doi:10.1111/cdev.12205
20. Southwick, S. M., Bonanno, G. A., Masten, A. S., Panter-Brick, C., & Yehuda, R. (2014). Resilience definitions, theory, and challenges: interdisciplinary perspectives. *European Journal of Psychotraumatology*, 5(1), 25338. doi:10.3402/ejpt.v5.25338
21. Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). TARGET ARTICLE: "Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations and Empirical Evidence." *Psychological Inquiry*, 15(1), 1-18. doi:10.1207/s15327965pli1501_01
22. Schauer, M., & Schauer, E. (2010). Trauma-focused public mental-health interventions: a paradigm shift in humanitarian assistance and aid work. *Trauma rehabilitation after war and conflict: Community and individual perspectives*, 389-428.
23. Güldü, Ö. (2023). Afet Bilinci ve Stresli Durumlarla Başa Çıkma Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 638-658. <https://doi.org/10.35341/afet.1286918>
24. Yıldız, K., & Dirik, D. (2019). Algılanan Sosyal Destek Ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkide Algılanan Öz Yeterliliğin Rolü. *SPORMETRE: The Journal of Physical Education & Sport Sciences/Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (2).
25. Doğanay, S. (2023). Depremzedelerin hayatı anlamlandırma ve yas süreçlerinde dinin rolü: Nitel bir araştırma. *Ulum*, 6(Özel Sayı), 157-190.
26. Ünal, M. S., & Kürt, Z. S. (2024). Depremzedelerin Afetle Başa Çıkma Tarzlarında Dinin Rolü: Kahramanmaraş Depremi Örneği. *Journal Of Social Sciences/Toplum Bilimleri Dergisi*, 18(37).
27. Asoğlu, E., & Özdemir, Ö. (2024). Deprem Kaynaklı Travma Sonrası Stres Belirtileri İle Başa Çıkma Din Eğitiminin Rolü. *Turkish Journal of Religious Education Studies/Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (17).
28. García, F. E., Páez-Rovira, D., Zurtia, G. C., Martel, H. N., & Reyes, A. R. (2014). Religious Coping, Social Support and Subjective Severity as Predictors of Posttraumatic Growth in People Affected by the Earthquake in Chile on 27/2/2010. *Religions*, 5(4), 1132-1145. <https://doi.org/10.3390/rel5041132>

29. Ke X, Liu C, Li N. (2010). Social support and Quality of Life: a cross-sectional study on survivors eight months after the 2008 Wenchuan earthquake. BMC Public Health. 24;10:573. doi: 10.1186/1471-2458-10-573. PMID: 20863410; PMCID: PMC2955008.
30. Nalbantoğlu, İ. (2024). Kahramanmaraş Depremi Sonrasında Depremzedelerin Algıladıkları Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi Investigation of Social Support and Hopelessness Levels Perceived by Earthquake Survivors after the Kahramanmaraş Earthquake. <https://doi.org/10.55109/tushad.1478451>

GERİATRİK DEPRESYON VE ÖZBAKIM EKSİLİĞİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MI?: SİSTEMATİK DERLEME

Şerife Köleoğlu¹, Hamdiye Arda Sürücü²

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Şavşat Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Artvin, Türkiye, srfkoleoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6280-8318

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, har_da@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7052-1002

ÖZET

Amaç: Bu sistematik derleme ile geriatrik depresyon ve özbakım eksikliği arasında ilişki var mı değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Konuyla ilgili 1 Ocak 2015-10 Mart 2025 tarihleri arasında, ‘bağımlı bakım’, ‘bağımlı bakım ajanı’, ‘özbakım kavramı’, ‘özbakım eksikliği’, ‘özbakım gücü kavramı’, ‘geriatrik depresyon’, ‘yaşlılıkta depresyon’, ‘dependent care’, ‘dependent care agent’, ‘geriatric depression’, ‘depression in the elderly’, ‘self-care’ ve ‘self care agency’ terimleri kullanılarak Pubmed, Wiley Online Library, Web of Science, Science Direct, Scopus, Google Scholar ve TR Dizin veri tabanlarında tarama yapılmıştır. Araştırma kapsamına 6 çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular: Depresif semptomların yaşlı bireylerde özbakım kapasitesini olumsuz etkilediğini ve özbakım eksikliğinin depresyon riskini artırdığını tespit edilmiştir. Temel özbakım faaliyetlerinde yetersizlik yaşayan bireylerin depresif semptom riski daha yüksek bulunurken, günlük yaşam aktivitelerinin azalması depresyon düzeylerini artırmaktadır. Öz-yeterlilik, aile desteği ve algılanan sağlık durumu gibi faktörler özbakım kapasitesini olumlu etkilerken, depresyon ve kronik hastalık sıkıntısı özbakım düzeyini olumsuz etkilemektedir. Daha düşük özbakım kapasitesi, daha yüksek depresif semptomlar ve kötü beslenme durumu ile ilişkilendirilirken, depresyonun fiziksel aktivite ve ayak bakımı gibi özbakım alışkanlıklarında azalmaya yol açtığı görülmektedir.

Sonuç: Depresyonun, özbakım kapasitesini olumsuz etkileyip, özbakım eksikliğinin depresyon riskini artırdığı bulunmuştur. Ayrıca, düşük özbakım kapasitesinin gıda güvensizliği ve depresyonla ilişkilendiği gözlemlenmiştir. Depresyonun yönetimi, öz bakım becerilerinin korunması ve yaşam kalitesinin artırılması açısından önemlidir. Erken tanı ve müdahale, yaşlıların bağımsızlığını destekleyebilir.

Anahtar kelimeler: Yaşlı, Depresyon, Geriatrik Depresyon, Öz Bakım, Özbakım Eksikliği

IS THERE A RELATIONSHIP BETWEEN GERIATRIC DEPRESSION AND SELF-CARE DEFICIT?: A SYSTEMATIC REVIEW

Şerife Köleoğlu¹, Hamdiye Arda Sürücü²

¹Artvin Çoruh University, Şavşat Vocational School, Department of Health Care Services, Artvin, Turkey, srfkoleoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6280-8318

²Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Diyarbakır, Turkey, har_da@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7052-1002

ABSTRACT

Objective: This systematic review aims to evaluate the relationship between geriatric depression and self-care deficiency.

Materials and Methods: A search was conducted in PubMed, Wiley Online Library, Web of Science, Science Direct, Scopus, Google Scholar, and TR Dizin databases using terms such as 'dependent care', 'dependent care agent', 'self-care concept', 'self-care deficiency', 'self-care agency concept', 'geriatric depression', 'depression in the elderly', 'dependent care', 'geriatric depression', 'depression in the elderly', 'self-care', and 'self-care agency' between January 1, 2015, and March 10, 2025. Six studies were included in the research.

Findings: The results show that depressive symptoms negatively affect the self-care capacity of elderly individuals, and self-care deficiency increases the risk of depression. Individuals with deficiencies in basic self-care activities have a higher risk of depressive symptoms, while a reduction in daily living activities increases depression levels. Factors such as self-efficacy, family support, and perceived health status positively impact self-care capacity, whereas depression and chronic illness negatively affect self-care levels. Lower self-care capacity is associated with higher depressive symptoms and poor nutritional status, while depression leads to a decrease in self-care habits such as physical activity and foot care.

Conclusion: Depression negatively affects self-care capacity, and self-care deficiency increases the risk of depression. Additionally, lower self-care capacity is associated with food insecurity and depression. Managing depression is essential for maintaining self-care skills and improving quality of life. Early diagnosis and intervention can support the independence of elderly individuals.

Keywords: Elderly, Depression, Geriatric Depression, Self-care, Self-care Deficiency

GİRİŞ

Geriatrik depresyon, yaşlı bireylerde yaygın olarak görülen ve fiziksel, bilişsel ve duygusal sağlığı olumsuz yönde etkileyen ciddi bir ruhsal bozukluktur [1]. Geriatrik depresyonun küresel ortalama prevalansı %10,3 olarak belirlenmiştir, ancak ülkeler ve çalışma yöntemlerine bağlı olarak bu oran değişebilmektedir [2]. Şırnak'ın Uludere ilçesinde 65 yaş ve üzeri bireylerle yapılan bir çalışmada, katılımcıların %68,20'sinin depresyonda olduğu, %15,60'ının ise depresyon riski taşıdığı belirlenmiştir [3]. Yaşlılık döneminde depresyonun sık görülmesi, bireylerin özbakım becerilerinde belirgin bir düşüşe yol açarak günlük yaşam aktivitelerini yerine getirmelerini zorlaştırmaktadır [1]. Özbakım eksikliği, geriatrik depresyonun hem bir sonucu hem de tetikleyicisi olarak değerlendirilebilir. Bu durum, bireylerin fiziksel sağlığının bozulmasına, kronik hastalıkların yönetiminde yetersizliğe ve yaşam kalitesinin azalmasına neden olurken, aynı zamanda bakım yükünü artırarak sağlık sistemine de ek bir yük getirmektedir [5]. Yaşlı bireylerde depresyonun ortaya çıkmasına neden olan birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler biyolojik, psikososyal ve çevresel etmenler olarak sınıflandırılabilir. Biyolojik faktörler arasında nörotransmitter değişiklikleri, kronik hastalıklar ve genetik yatkınlık yer alırken, psikososyal faktörler arasında yalnızlık, sosyal destek eksikliği ve yaşam olayları gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Çevresel faktörler ise ekonomik sıkıntılar, emeklilik sonrası kimlik kaybı ve yaşam alanındaki değişiklikler gibi unsurları içermektedir [5]. Özbakım becerileri, bireylerin temel kişisel hijyen, beslenme, ilaç yönetimi ve fiziksel aktivite gibi günlük yaşamsal faaliyetleri yerine getirmelerini içermektedir. Yaşlanma ile birlikte fiziksel sağlık sorunları, bilişsel gerileme ve sosyal izolasyon, özbakım becerilerinde azalmaya yol açabilir [6]. Özellikle kronik hastalıkları olan yaşlı bireylerde özbakım eksikliği daha belirgin hale gelmektedir.

Depresyon, yaşlı bireylerin bu becerileri sürdürmelerini zorlaştırarak sağlık sorunlarının ilerlemesine ve hastane yatışlarının artmasına yol açmaktadır [6]. Ayrıca, depresyon nedeniyle motivasyon kaybı ve ilgisizlik yaşayan bireyler, sağlıklı yaşam alışkanlıklarını sürdürememekte, bu da genel sağlık durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle, demans gibi bilişsel bozuklukların eşlik ettiği geriatrik depresyon vakalarında özbakım eksikliği daha belirgin hale gelmektedir [7]. Bu doğrultuda, geriatrik depresyonun özbakım eksikliğini tetiklemesi ve özbakım eksikliğinin depresyonu derinleştirmesi, yaşlı bireylerin sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen bir kısır döngü oluşturmaktadır. Bu sistematik derleme ile geriatrik depresyon ve yaşlı bireylerde özbakım eksikliği arasında bir ilişki değerlendirilmiştir. Bu sistematik derleme ile 'Geriatrik depresyon ve özbakım eksikliği arasında ilişki var mı?' sorusu ile başlamıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışmada; sistematik derleme niteliğinde hazırlanmış olup, sistematik derleme protokolünün oluşturulması ve makalenin yazımında PRISMA Bildirimi (Preferred Reporting Items for Systematic review and Meta-Analysis Protocols/Sistematik Derleme ya da Meta-Analiz Araştırma Raporunun Yazımında Bulunması Gereken Maddelerle İlgili Kontrol Listesi) izlenmiştir [8].

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmaya dahil edilme kriterleri olarak PICOS (Population, Intervention, Compare, Outcome, Study design) temel alınarak; 60 yaş ve üstü, çalışmalarda geriatrik depresyon ve özbakım eksiliği arasında ilişki durumunu araştıran, yayın dili Türkçe veya İngilizce olan, tam metnine ulaşılabilen, 01 Ocak 2015-10 Mart 2025 yılları arasında yayınlanan ve araştırma makalesi olan, tanımlayıcı, kesitsel, ilişki arayıcı, vaka - kontrol çalışmasında neden-etken ilişkisi tasarımı olan çalışmalar dahil edilmiştir. Dışlanma kriterleri olarak ise; 60 yaş altı hastaları kapsayan, tanımlayıcı, kesitsel, ilişki arayıcı, vaka - kontrol çalışmasında neden-etken ilişkisi tasarımı olmayan çalışmalar ve yayın dili Türkçe ve İngilizce olmayan çalışmalar araştırma kapsamına alınmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacılar tarafından veri çekme formu oluşturularak verilerin özetlenmesi sağlandı. Veri çekme işlemi birinci araştırmacı tarafından yapıldı ve ikinci araştırmacı tarafından kontrol edildi. Veri çekme formunun içeriği; çalışmaların yazarları, yılı, araştırmanın yapıldığı yer, yaş ortalamaları, cinsiyetleri, araştırma tasarımı, örneklemi, çalışmanın amacı, kullanılan ölçüm araçları, uygulama özellikleri ve uygulamanın sonuçları ile ilgili bilgilerden oluşturuldu.

Tarama Stratejisi

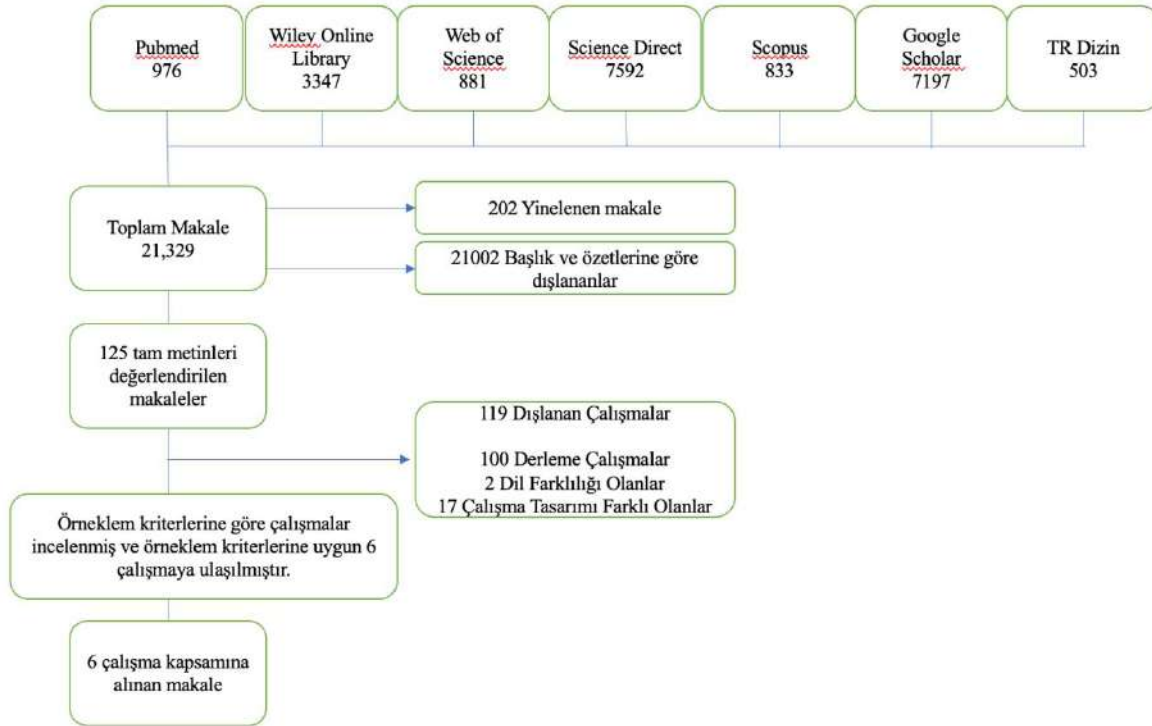
Bireylere uygulanan geriatrik depresyon ve özbakım eksiliği arasında ilişki var mı belirleyebilmek için yapılan çalışmada 01 Ocak 2015-10 Mart 2025 arasında yayınlanmış olan 21,329 makale taranmıştır. Tarama yapmak için anahtar kelimeler belirlenirken Türkiye Bilim Terimleri ve İngilizce karşılıkları için “Medical Subject Heading (MeSH)” ten yararlanılmıştır.

Taramalar birinci araştırmacı tarafından yapılmış, ikinci araştırmacı tarafından hataları kontrol altına almak için tekrarlanmış ve kontrol edilmiştir. Taramalarda, ‘bağımlı bakım’, ‘bağımlı bakım ajanı’, ‘özbakım kavramı’, ‘özbakım eksikliği’, ‘özbakım gücü kavramı’, ‘geriatrik depresyon’, ‘yaşlılıkta depresyon’, ‘dependent care’, ‘dependent care agent’, ‘geriatric depression’, ‘depression in the elderly’, ‘self-care’ ve ‘self care agency’ terimleri kullanılarak Pubmed 976, Wiley Online Library

3347, Web of Science 881, Science Direct 7592, Scopus 833, Google Scholar 7197 ve TR Dizin 503 veri tabanlarında tarama yapılmıştır.

Çalışmaların Seçimi

Bu derlemeye Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış, geriatrik depresyon ve özbakım eksiliği arasında ilişki durumunu inceleyen ve araştırma makalesi olan, tanımlayıcı, kesitsel, ilişki arayıcı, vaka- kontrol araştırma tasarımı uygulanan çalışmalar dahil edilmiştir. Çalışmaların belirlenmesi iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiş, çalışmalar hakkında fikir ayrılığı olması durumunda tartışılarak ortak karara varılmıştır. Özet, başlık ve tam metni incelenen 6 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların seçim aşaması Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1: Çalışmaların seçimi ve dahil edilme süreci akış şeması

Çalışmaların Metodolojik Kalitesinin Değerlendirilmesi

Araştırmaların kalite değerlendirmesi birinci ve ikinci araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır. Daha sonra araştırmacılar tarafından bağımsız olarak yapılan değerlendirmeler karşılaştırılarak farklı görüşlerde ortak karara varılmıştır. Çalışmaların metodolojik kalite değerlendirmesi sürecinde, tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı araştırmalar ile deneysel ve yarı deneysel çalışmalar için Nahcivan ve ark. (2017) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği

sağlanan Joanna Briggs Enstitüsü MASTARI Kritik Değerlendirme Araçları kullanılmıştır. Nitel araştırmaların değerlendirilmesinde ise, yine Joanna Briggs Enstitüsü tarafından geliştirilen Nitel Araştırmalar için Kontrol Listesi tercih edilmiştir. Kontrol listelerinde her madde, “Evet” yanıtı için 1 puan, “Hayır”, “Belirtilmemiş” ve “Uygun değil” yanıtları için 0 puan üzerinden derecelendirilmiştir. Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı araştırmalar için kontrol listesi 9 soru (0-9 puan), deneysel ve yarı deneysel çalışmalar için 10 soru (0-10 puan), nitel araştırmalar için ise 10 sorudan (0-10 puan) oluşmaktadır. Yüksek toplam puan, çalışmanın metodolojik kalitesinin daha iyi olduğunu göstermektedir. Puanlamanın yüksek olması araştırmada metodolojik olarak kalite yüksekliğini belirtmektedir [9, 10].

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde veri çekme formu kullanıldı. Araştırma verileri heterojen özellikte olduğu için verilerle ilgili meta analiz yapılmadı. Araştırma sonuçları sentezlenerek tanımlayıcı veriler ve tablo olarak sunulmuştur.

Araştırmanın Etik Boyutu

Sistemik derleme çalışmasına dahil edilen araştırmalarda; araştırmacılara yönelik herhangi bir zarar verme riski bulunmayıp, derlemeye dahil edilen araştırmalar kaynak olarak belirtilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu derlemenin sınırlılıkları; araştırma kapsamına alınan çalışmaların örneklem sayıları, yayın dili Türkçe ve İngilizce olan makaleleri kapsamı, kullanılan ölçüm araçlarının farklı olması olarak yorumlanabilir. Bu nedenle çalışmaların verileri ile ilgili meta-analiz yapılmamış sonuçlar yüzde ve tablo olarak sunulmuştur. Daha özelleştirilmiş sonuçlar elde edilememiştir.

BULGULAR

Verilerin özetlenmesi için standart bir tablo oluşturulmuştur. Bu tabloda, çalışma örnekleme dâhil edilen araştırmalar; araştırmacıları ve yılı, araştırmanın yapıldığı ülke, tipi, amacı, örnekleme ile araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve araştırma sonuçları sunulmuştur (Tablo 1).

Sistemik derlemeye dâhil edilen araştırmalarda belirtilen araştırma tasarımları; tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı araştırmalardır. Çalışmaya dâhil edilen araştırmaların örneklemini yaşlı bireyler oluşturmaktadır (Tablo 1).

Sistemik derleme kapsamına alınan araştırmaların 2’ si Türkiye, 2’ si ABD, 1’i Kore ve 1’i Brezilya’da gerçekleştirilmiştir. Yayın yıllarına göre bakıldığında 2019’ da 3, 2023’ de 1 ve 2024’ de 2 adet araştırma yayımlandığı saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Değerlendirilen araştırmaların özellikleri

Yazarlar, Yıl	Çalışmanın Yapıldığı Yıl	Veri Toplama Aracı	Çalışmanın Deseni	Ülke	Çalışma Alanı	Örneklem Hacmi	Bulgular
Koç & Sağlam, 2019	1 Temmuz 2013 ile 31 Aralık 2013	- Geriatrik Depresyon Ölçeği - Öz Bakım Ajansı Ölçeği - Egzersiz, Günlük Aktiviteler Endeksi ve Günlük Yaşamın Enstrümantal Aktiviteleri Endeksi	Kesitsel	Türkiye	Yaşlı Bireyler	451	Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Öz Bakım Ajansı ve Günlük Yaşamın Enstrümantal Aktivitesinin depresyon üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizinde, depresyon puanları ile yaşlıların öz bakım kapasitesi ($r=-0.470$), günlük yaşam aktiviteleri ($r=-0.351$) ve Günlük Yaşamın Enstrümantal Aktivitesi puanları ($r=-0.270$) arasında istatistiksel olarak oldukça anlamlı bir negatif ilişki bulunmuştur. Çalışma sonuçları, günlük yaşam aktiviteleri ve öz bakım kapasitesi puanları azaldıkça yaşlıların depresyon puanlarının arttığını göstermiştir.
Kim & Lee, 2019		- Öz Bakım Davranış Ölçeği - Geriatrik Depresyon Ölçeği Kısa Formu - Öz Yeterlilik Ölçeği - Algılanan Sağlık Durumu Ölçeği - Diyabet Tehlike Ölçeği - Aile Destek Ölçeği	Kesitsel	Kore	Halk sağlığı merkezine ve 2 tıp kliniğine kayıtlı diyabetli yaşlı hastalar	196	Kendi kendine bakım düzeyi ile anlamlı ilişki gösteren değişkenler arasında depresyon ($r = -0.312$, $p < 0.001$), diyabet bilgisi ($r = 0.299$, $p < 0.001$), öz-yeterlilik ($r = 0.781$, $p < 0.001$), algılanan sağlık durumu ($r = 0.280$, $p < 0.001$), diyabet sıkıntısı ($r = -0.654$, $p < 0.001$) ve aile desteği ($r = 0.185$, $p < 0.001$) yer almaktadır. Depresyon ve diyabet sıkıntısı arttıkça kendi bakım düzeyi azalırken, diyabet bilgisi, öz-yeterlilik, algılanan sağlık durumu ve aile desteğinin artması kendi bakım düzeyini olumlu yönde etkilemektedir. Bu bulgular, bireyin psikolojik ve sosyal faktörlerinin diyabet yönetimi üzerindeki önemli rolünü ortaya koymaktadır.
Jung et al., 2019	Şubat 2017'den Mayıs 2017	- Altı Maddelik ABD Gıda Güvenliği Anketi Modülü - Öz Bakım Kapasite Ölçeği 10 Maddeli Geriatrik Depresyon Ölçeği	Kesitsel çalışma	Alabama eyaletinde	60 yaş ve üstü düşük gelirli yaşlı yetişkin katıldı.	372	Daha düşük öz bakım kapasitesi, daha fazla gıda güvensizliği (Beta [β]=.11, oran oranı [OR]=1.11, $p=0.03$) ve daha yüksek depresif semptomlar ($\beta = .08$, $P=0.005$) ile ilişkiliydi.

- Mini Beslenme Değerlendirmesi Kısa Formu

Daha zayıf kişisel bakım kapasitesi ve daha yüksek depresif semptomlar daha kötü beslenme durumu ile ilişkiliydi (sırasıyla $\beta = .24$, $OR=1.27$, $p<0.001$; $\beta = .13$, $OR=1.43$, $p=0.001$). Daha yüksek gıda güvensizliği, artan depresif semptomlarla ilişkiliydi ($\beta=.40$, $p<0.001$). Öz bakım kapasitesi, depresif semptomlar yoluyla doğrudan ve dolaylı olarak beslenme durumu ile ilişkiliydi ($\beta = .04$, $p=0.048$). Gıda güvensizliği beslenme durumuyla önemli ölçüde ilişkili olmasa da, depresif semptomlar yoluyla gıda güvensizliği ile beslenme durumu arasında önemli bir dolaylı ilişki gözlemlenmiştir ($\beta = .02$, $p=0.04$).

Frazão et al., 2023	Haziran'dan Ekim 2019'a	• Geriatrik Depresyon Ölçeği • Diyabete Yönelik Psikolojik Tutumlar Anketi • Diyabet Kendi Bakım Aktiviteleri Anketi	Nicel bir yaklaşımın keşif, tanımlayıcı ve kesitsel	Brezilya	Diyabetli yaşlı 60 yaşında veya daha büyük olmak	144	Depresif semptomlar, öz bakım boyutları ve tutum arasındaki korelasyonda, "Fiziksel aktivite" ($p = 0,010$) ve "Ayak bakımı" ($p = 0,006$) ile ilgili olarak ters orantılı bir ilişki gözlemlendi ve depresyon semptomlarındaki artışın bu boyutlarda öz bakımda bir azalmaya neden olabileceğini gösterdi. Öz bakım ve diyabete yönelik psikolojik tutumlar arasındaki korelasyon, tutum ile "Ayak bakımı" ($p = 0.009$) boyutu arasında istatistiksel anlamlılık ile negatif bir ilişki gösterdi ve ayak bakımının azalmasının olumsuz tutumun artmasıyla ilişkili olabileceğini gösterdi.

Kaçan & Bayram Değer, 2024	2021-2022	- Yaşlılarda Öz İhmal Ölçeği - Yaşlılarda Yalnızlık Ölçeği - Geriatrik Depresyon Ölçeği - Templer'in Ölüm Kaygısı Ölçeği	Tanımlayıcı-İlişkisel	Türkiye	Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde bulunan bir ildeki Rehabilitasyon Hastanesi'nde tedavi amacıyla yatan 65 yaş ve üzeri hastalar oluşturdu.	Batı 176	Yaşlılarda kendini ihmal etme toplam puan ortalamaları ile yalnızlık, depresyon, ölüm kaygısı ve toplam puanlar arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde; yaşlılarda yalnızlık ile kendini ihmal etme arasında pozitif çok zayıf ($r=0,173$) ($p=0,022<0,05$) ilişki, yaşlılarda depresyon ile kendini ihmal etme arasında pozitif zayıf ($r=0,36$) ($p=0,000<0,05$), yaşlılarda ölüm kaygısı ile kendini ihmal etme toplam ($r=0,64$) puanları arasında pozitif orta ($p=0,000<0,05$) ilişki bulunmuştur. Diğer değişkenler arasındaki korelasyon ilişkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$).
Wang et al., 2024	Ağustos 2020 ile Temmuz 2021	- Rehabilitasyon bağlılığını (kendi kendine bildirilen, beş puanlık ölçek) - Tayvan Depresyon Ölçeği - Barthel Endeksi ve Lawton - Günlük Yaşam Ölçeğinin Lawton - Brody Enstrümantal Aktivitelerinin Çince versiyonları - Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği	Prospektif Uzunlamasına Çalışma	ABD	60 yaş ve üzeri inme hastası	75	Zaman, yaş ve inme öncesi günlük yaşam aktiviteleri (ADL) değişkenleri kontrol altına alındıktan sonra, mükemmel rehabilitasyon uyumuna sahip ve inme sonrası depresif semptomları olmayan hastaların, günlük yaşam aktivitelerinde (ADL) daha yüksek skorlar elde etme olasılığı daha fazlaydı ($\beta = 16.96$; %95 GA = 1.81–32.1; $p = 0.02$). Ayrıca, bu hastalar fiziksel sağlık ($\beta = 3.6$; %95 GA = 1.77–5.42; $p < 0.001$), psikolojik sağlık ($\beta = 3.63$; %95 GA = 1.87–5.38; $p < 0.001$) ve çevresel faktörler ($\beta = 1.15$; %95 GA = 0.23–2.05; $p = 0.01$) gibi Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi alanlarında da daha iyi sonuçlar gösterdi. Bu bulgular, rehabilitasyon sürecine tam uyum sağlayan ve depresyon semptomları olmayan hastaların, uyum sağlamayan ve depresyon semptomları yaşayan hastalara kıyasla daha iyi sağlık durumlarına sahip olduğunu gösteriyor.

TARTIŞMA

Bu sistematik derleme ile ‘Geriatrik depresyon ve özbakım eksiliğı arasında ilişki var mı?’ sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırma kapsamına geriatrik depresyon ve özbakımla ilişkili altı çalışma alınmıştır. Çalışmalar, depresyon semptomlarının yaşlı bireylerde öz bakım kapasitesini olumsuz yönde etkileyen bir faktör olduğunu ve öz bakım kapasitesindeki azalmaların depresyonun artmasına neden olabileceğini ortaya koymaktadır. Koç ve Sağlam (2019) tarafından yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar, yaşlı bireylerin depresyon düzeylerinin, öz bakım kapasitesi, günlük yaşam aktiviteleri ve günlük yaşamın enstrümantal aktiviteleri ile negatif bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymuştur. Yani, yaşlıların öz bakım kapasitesi, günlük yaşam aktiviteleri ve enstrümantal aktiviteleri puanları ne kadar düşükse, depresyon puanlarının o kadar yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle, bu faktörlerin her biriyle depresyon arasında güçlü bir negatif ilişki bulunmaktadır [11]. Kim ve Lee (2019) tarafından yapılan çalışma, kendi kendine bakım düzeyi ile çeşitli değişkenler arasında anlamlı ilişkiler bulmuştur. Depresyon ve diyabet sıkıntısı arttıkça, bireylerin kendi bakım düzeyi azalmaktadır. Ancak, diyabet bilgisi, öz-yeterlilik, algılanan sağlık durumu ve aile desteğı arttıkça, bireylerin bakım düzeyi olumlu yönde etkilenmektedir. Özellikle, öz-yeterlilik ile güçlü bir pozitif ilişki gözlemlenmiştir. Bu bulgular, bireylerin psikolojik ve sosyal faktörlerinin, diyabet yönetimi üzerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir [12]. Jung ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışma, daha düşük öz bakım kapasitesinin, daha fazla gıda güvensizliğı ve daha yüksek depresif semptomlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, daha zayıf kişisel bakım kapasitesi ve daha yüksek depresif semptomlar, daha kötü beslenme durumu ile ilişkilidir. Gıda güvensizliğı de depresif semptomlarla bağlantılıdır. Öz bakım kapasitesi, depresif semptomlar aracılığıyla doğrudan ve dolaylı olarak beslenme durumu ile ilişkilidir. Gıda güvensizliğı doğrudan beslenme durumu ile anlamlı bir ilişki göstermese de, depresif semptomlar aracılığıyla gıda güvensizliğı ile beslenme durumu arasında anlamlı bir dolaylı ilişki bulunmuştur. Bu bulgular, öz bakım kapasitesi, depresyon ve gıda güvensizliğinin beslenme durumu üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır [13]. Frazão ve ark. (2023) tarafından yapılan çalışma, depresif semptomlar ile öz bakım boyutları ve tutum arasındaki ilişkide bazı önemli bulgulara ulaşmıştır. Özellikle, "Fiziksel aktivite" ve "Ayak bakımı" ile ilgili olarak depresyon semptomlarındaki artışın, bu alanlardaki öz bakımda azalmaya yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca, öz bakım ve diyabete yönelik psikolojik tutumlar arasındaki korelasyonda, "Ayak bakımı" boyutu ile olumsuz tutumlar arasında negatif bir ters orantılı ilişki bulunmuştur. Bu, ayak bakımının azalmasının, olumsuz tutumların artmasıyla ilişkili olabileceğini göstermektedir [14]. Kaçan ve Bayram Değer (2024) tarafından yapılan çalışma, yaşlılar arasında kendini ihmal etme ile yalnızlık, depresyon ve ölüm kaygısı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuçlar, yalnızlık ile kendini ihmal etme arasında çok zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Depresyon ile

kendini ihmal etme arasındaki ilişki ise daha belirgin olup, zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olarak bulunmuştur. Ayrıca, ölüm kaygısı ile kendini ihmal etme arasında orta düzeyde güçlü bir pozitif ilişki gözlemlenmiştir [15]. Wang ve ark. (2024) tarafından yapılan çalışma, inme sonrası mükemmel rehabilitasyon uyumuna sahip ve depresyon semptomları olmayan hastaların, günlük yaşam aktivitelerinde daha yüksek puanlar elde etme olasılığının daha fazla olduğu bulunmuştur. Ayrıca, bu hastalar fiziksel sağlık, psikolojik sağlık ve çevresel faktörler gibi yaşam kalitesi alanlarında da daha iyi sonuçlar göstermiştir. Bu bulgular, rehabilitasyon sürecine tam uyum sağlayan ve depresyon semptomları olmayan hastaların, uyum sağlamayan ve depresyon semptomları yaşayan hastalara göre daha iyi sağlık durumlarına sahip olduğunu ortaya koymaktadır [16]. Bu bulgular, geriatrik depresyon ve özbakım eksikliği arasındaki karşılıklı etkileşimi vurgulayarak, yaşlı bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını korumaya yönelik bütüncül yaklaşımların gerekliliğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu sistematik derleme, geriatrik depresyon ve özbakım eksikliği arasındaki güçlü ilişkiyi ortaya koymaktadır. Depresif semptomlar, yaşlı bireylerde özbakım kapasitesini olumsuz yönde etkilerken, özbakım yetersizliği de depresyon riskini artırmaktadır. Günlük yaşam aktivitelerindeki yetersizlikler fiziksel, psikolojik ve sosyal sağlık üzerinde olumsuz etkiler yaratırken, sosyal izolasyon, kronik hastalıklar ve bilişsel gerileme gibi faktörler bu süreci daha da şiddetlendirmektedir. Bu doğrultuda, yaşlı bireylerde depresyonun önlenmesi ve özbakım kapasitesinin artırılması için rutin ruh sağlığı taramaları yapılmalı, sosyal destek mekanizmaları güçlendirilmeli, özbakım eğitimi ve danışmanlık hizmetleri sunulmalı, sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite teşvik edilmeli, evde bakım ve rehabilitasyon hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Bütüncül bir yaklaşımla geliştirilecek bu müdahaleler, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırarak geriatrik depresyonun önlenmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Mu, T. Y., Xu, R. X., Xu, J. Y., Dong, D., Zhou, Z. N., Dai, J. N., & Shen, C. Z. (2022). Association between self-care disability and depressive symptoms among middle-aged and elderly Chinese people. *PloS one*, 17(4), e0266950. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0266950>
2. Barua, A. (2013). Review article: Trend of the prevalence of geriatric depression: A modern silent epidemic. *International Journal of Collaborative Research on Internal Medicine and Public Health*, 5(4), 297–305. Erişim adresi: <https://www.iomcworld.org/articles/review-article-trend-of-the-prevalence-of-geriatricdepression-a-modern-silent-epidemic.pdf>
3. Aylaz, R., Yıldırım, N., & Balkaya, F. (2024). 65 Yaş ve Üzeri Bireylerde Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 17(2), 79-87. <https://doi.org/10.46414/yasad.1457151>
4. Burnett, J., Coverdale, J. H., Pickens, S., & Dyer, C. B. (2006). What is the association between self-neglect, depressive symptoms and untreated medical conditions?. *Journal of elder abuse & neglect*, 18(4), 25–34. https://doi.org/10.1300/J084v18n04_04
5. Osama, A., Sabra, A., & Barakat, M. (2023). Effect of Intervention Program on Self Care Skills and Self-efficacy among Patients with Depression. *Journal of Nursing Science Benha University*. <https://doi.org/10.21608/jnsbu.2023.274776>
6. Prastyawati, I. Y., & Yuliana, W. (2022). Kegawatan sindrom geriatri, self care deficit, terhadap kualitas hidup lansia. *Jurnal Keperawatan Muhammadiyah*, 7(4).

7. Li, C.-J., Wang, C.-H., & Lin, C.-F. (2019). An experience applying life review and resilience to a geriatric patient with functional limitations and depression. *Hu Li Za Zhi: The Journal of Nursing*, 66(1), 115-122.
8. Karaçam, Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: Sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.
9. Nahcivan, N., & Seçginli, S. (2017). Sistematik Derlemeye Dahil Edilen Nicel Araştırmaların Metodolojik Kalitesi Nasıl Değerlendirilir?. *Türkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 3(1), 10-19.
10. Aromataris, E., & Munn, Z. (2020). JBI manual for evidence synthesis. Joanna Briggs Institute. <https://doi.org/10.46658/JBIMES-20-01>
11. Koç, Z., & Sağlam, Z. (2019). Determination Of The Effects Of Daily Life Activities And Self-Care Capacity On Depression Of The Elderly In Northern Turkey. *Acta clinica Croatica*, 58(3), 516-522. <https://doi.org/10.20471/acc.2019.58.03.16>
12. Kim, M. Y., & Lee, E. J. (2019). Factors Affecting Self-Care Behavior Levels among Elderly Patients with Type 2 Diabetes: A Quantile Regression Approach. *Medicina (Kaunas, Lithuania)*, 55(7), 340. <https://doi.org/10.3390/medicina55070340>
13. Jung, S. E., Kim, S., Bishop, A., & Hermann, J. (2019). Poor Nutritional Status among Low-Income Older Adults: Examining the Interconnection between Self-Care Capacity, Food Insecurity, and Depression. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 119(10), 1687-1694. <https://doi.org/10.1016/j.jand.2018.04.009>
14. Frazão, M. C. L. O., Viana, L. R. C., Ferreira, G. R. S., Pimenta, C. J. L., Silva, C. R. R. D., Madruga, K. M. A., Batista, P. S. S., & Costa, K. N. F. M. (2023). Correlation between symptoms of depression, attitude, and self-care in elderly with type 2 diabetes. *Revista brasileira de enfermagem*, 76(3), e20220741. <https://doi.org/10.1590/0034-7167-2022-0741>
15. Kaçan, H., & Bayram Değer, V. (2024). Yaşlının Kendini İhmal Etmesinde Yalnızlık, Depresyon Ve Ölüm Kaygısının Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(1), 231-242. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1320334>
16. Wang, J., Kuo, W. Y., Chen, M. C., & Chen, C. Y. (2024). Impact of rehabilitation adherence and depressive symptoms on post-stroke self-care ability and quality of life: a longitudinal study. *Topics in stroke rehabilitation*, 31(4), 361-371. <https://doi.org/10.1080/10749357.2023.2259652>

HIV ve KAPOŞİ SARKOMU OLAN HASTANIN ORLANDO’NUN ETKİLEŞİM TEORİSİ’NE GÖRE İNCELENMESİ: OLGU SUNUMU

Mehtap Güngör Çağlar¹, Elif Tatlıdıl²

¹Kocaeli Üniversite Hastanesi, KLP Birimi /Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com , Orcid:0009-0007-4441-8918

²Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr , Orcid: 0000-0002-1157-7409

ÖZET

Giriş: HIV/AIDS tanısı, bireylerde hem fiziksel hem de ruhsal yönden ciddi zorluklara yol açabilmektedir. Özellikle depresyon ve anksiyete, HIV ile yaşayan bireylerde sık görülen ruhsal sorunlardır. Kaposi sarkomu gibi ek tanıların eşlik etmesi, hastalığın seyrini karmaşıktırmakta ve bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu noktada hemşirelik bakımı, yalnızca fiziksel değil aynı zamanda psikososyal gereksinimlere de yanıt verecek şekilde bütüncül olarak ele alınmalıdır. Ida Jean Orlando’nun Etkileşim Teorisi, hemşire-hasta etkileşiminde hasta davranışlarının ve duygularının anlaşılması ve buna uygun hemşirelik girişimlerinin planlanmasını temel almaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, HIV/AIDS ve Kaposi sarkomu tanılı bir hastanın, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği yaklaşımı çerçevesinde Orlando’nun Etkileşim Teorisi kullanılarak değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışma kapsamında, enfeksiyon servisinde yatmakta olan bir HIV ve Kaposi sarkomu tanılı erkek hasta ele alınmıştır. Veriler hemşirenin doğrudan gözlemleri, yapılandırılmış görüşmeler, hemşirelik bakım kayıtları ve hasta ile gerçekleştirilen dört seanslık planlı görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmelerde terapötik iletişim, aktif dinleme, empati ve psiko eğitim teknikleri kullanılmıştır. Hemşirelik süreci Orlando’nun kuramına dayalı olarak yapılandırılmış; ayrıca hastanın baş etme kaynaklarını değerlendirmek amacıyla BASIC PH modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Hastada depresif belirtiler, düşük benlik saygısı, sosyal izolasyon, geleceğe yönelik kaygılar ve taburculuk sonrası belirsizlik dikkati çekmiştir. Yapılan hemşirelik girişimleri sonucunda hastanın duygularını daha açık ifade ettiği, nefes egzersizleri ve gevşeme teknikleriyle anksiyetede azalma yaşadığı, baş etme becerilerinde ve sosyal destek farkındalığında artış olduğu gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Orlando’nun Etkileşim Teorisi, HIV/AIDS tanılı hastalarda hemşirelik bakımına hasta odaklı ve bütüncül bir yaklaşım kazandırmaktadır. Bu yaklaşım, hastaların kaygılarının anlaşılması, bilgi eksikliklerinin giderilmesi ve sosyal desteklerinin güçlendirilmesinde etkili bulunmuştur. Ancak bu çalışmanın tek bir olgu ile sınırlı olması genellenebilirliği kısıtlamaktadır. Bu nedenle, kuramın HIV tanılı daha geniş örneklemeler üzerinde uygulanması ve etkinliğinin araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, HIV, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği

ANALYSIS OF A PATIENT WITH HIV AND KAPOSI'S SARCOMA ACCORDING TO ORLANDO'S INTERACTION THEORY: A CASE REPORT

Mehtap Güngör Çağlar¹, Elif Tatlıdil²

¹Kocaeli University Hospital , CLP Unit /Kocaeli, Turkey, mehtapgungorcaglar@hotmail.com , Orcid:0009-0007-4441-8918

²Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Turkey, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr , Orcid: 0000-0002-1157-7409

ABSTRACT

Introduction: A diagnosis of HIV/AIDS can cause significant physical and psychological challenges in affected individuals. Depression and anxiety are among the most common psychiatric problems observed in people living with HIV. The coexistence of additional diagnoses such as Kaposi sarcoma further complicates the clinical course and negatively impacts quality of life. In this context, nursing care should be addressed holistically, responding not only to physical but also to psychosocial needs. Ida Jean Orlando's Interaction Theory emphasizes understanding patient behaviors and emotions through nurse-patient interaction and planning appropriate nursing interventions accordingly.

Aim: The aim of this study is to evaluate the case of a patient diagnosed with HIV/AIDS and Kaposi sarcoma using the framework of Ida Jean Orlando's Nursing Interaction Theory within the scope of Consultation-Liaison Psychiatric Nursing.

Method: The study focused on a male patient hospitalized in the infectious diseases service with HIV and Kaposi sarcoma. Data were collected through direct nurse observations, structured interviews, nursing care records, and four planned nurse-patient sessions. During these sessions, therapeutic communication, active listening, empathy, and psychoeducation techniques were employed. The nursing process was structured according to Orlando's theory, and the BASIC PH model was used to assess the patient's coping resources.

Findings: The patient exhibited depressive symptoms, low self-esteem, social withdrawal, concerns about the future, and uncertainty regarding discharge. Following the nursing interventions, the patient was able to express his emotions more openly, experienced reduced anxiety through breathing and relaxation techniques, and showed improvement in coping strategies and awareness of social support mechanisms.

Conclusion and Recommendations: Orlando's Interaction Theory provides a patient-centered and holistic approach to nursing care in individuals diagnosed with HIV/AIDS. This approach was found effective in addressing patient anxiety, reducing information deficits, and strengthening social support systems. However, since the study was limited to a single case, generalizability is restricted. It is

therefore recommended that the theory be applied to larger samples of HIV patients and its effectiveness further investigated.

Keywords: HIV, Anxiety, Orlando's Interaction Theory, Consultation-Liaison Psychiatric Nursing

References:

1. Camara, A., Sow, M. S., Touré, A., Sako, F. B., Camara, I., Soumaoro, K., Delamou, A., & Doukouré, M. (2018). Anxiety and depression among HIV patients of the infectious disease department of Conakry University Hospital in 2018. *Journal of Infectious Diseases and Poverty*, PMC7019126. <https://doi.org/10.1186/s40249-018-0507-4>
2. Smith, K. (2014). Mental health: A world of depression. *Natural News*, 515, 180. <https://doi.org/10.xxxx>
3. Çakı Döner, B., & Güngörmüş, Z. (2024). Orlando'nun hemşirelikte etkileşim kuramının uygulamada kullanımına bir örnek: Olgu sunumu. *YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 324-336. ISSN: 2718-0972.
4. Yıldırım Keskin, A., & Teke, Z. B. (2024). İda Jean Orlando'nun etkileşim modeline göre hemodiyalize giren hastanın incelenmesi ve hemşirelik bakımı: Vaka. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 15-25. <https://doi.org/10.46971/ausbid.624449>

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünya çapında 350 milyon kişi depresyonla mücadele etmektedir ve kronik hastalık teşhisi almış bireyler, depresyon veya anksiyete yaşama konusunda daha yüksek risk altındadır. Depresyon, bireyin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyebilen ve düşük enerji, bozulmuş uyku düzeni, iştahsızlık, ilgi kaybı, suçluluk hissi gibi belirtilerle karakterize edilen yaygın bir ruhsal bozukluktur. Benzer şekilde, anksiyete, bireyin belirsiz bir tehdit algısıyla sürekli huzursuzluk, korku ve gerginlik yaşamasına yol açabilir.

HIV/AIDS tanısı, bireylerde depresyon ve anksiyete semptomlarının ortaya çıkmasını tetikleyebilen önemli bir faktördür. Veriler, HIV ile yaşayan bireylerin yarısından fazlasının ruhsal sağlık sorunları yaşadığını ve bu bireylerde depresyon ile anksiyete bozukluklarının genel nüfusa göre daha yaygın olduğunu göstermektedir. Ayrıca, majör depresyon veya anksiyete bozukluğu olan kişilerin HIV enfeksiyonuna yakalanma riskinin artabildiği, bu durumun sağlık uyumlarını olumsuz etkileyebildiği ve bağışıklık sistemini zayıflatarak sağlık maliyetlerini, sakatlık ve ölüm oranlarını artırabildiği belirtilmektedir.

Bu bağlamda, HIV/AIDS ile yaşayan bireylerde ruhsal sağlığın yönetimi, yalnızca bireyin iyilik halini artırmakla kalmaz, aynı zamanda genel sağlık sonuçlarını iyileştirmek ve hastalığın ilerlemesini yavaşlatmak açısından da kritik bir öneme sahiptir [1,2,3].

Ida Jean Orlando, 1950'li yıllarda hemşirelik süreci üzerine ilk kuramsal yaklaşımı geliştirmiştir. Orlando'nun Etkileşim Kuramı, hemşire-hasta etkileşiminde hasta davranışı, hemşire tepkisi ve hemşirenin girişimlerinden oluşan bir süreçtir. Kuram, hasta gereksinimlerinin belirlenip etkili hemşirelik bakım planlarının oluşturulmasını amaçlar. Orlando'ya göre hasta, kendi gereksinimlerini karşılayamadığında hemşirelik bakımına ihtiyaç duyar. Bu süreçte hemşire hastanın davranışlarını değerlendirir, duygularını ve algılarını anlamaya çalışır ve uygun girişimlerle hastanın fiziksel ve ruhsal rahatlığını sağlar [3,4].

Amaç

Bu çalışmanın amacı, HIV/AIDS ile yaşayan bir hastanın klinikte yatışı sırasında anksiyete ve depresyonuna yönelik konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliğinin yaklaşımını Ida Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramına göre yapılandırılmış bir olgu örneği üzerinden değerlendirmektir.

Yöntem

Konsültasyon liyezon birimimize hastalık süreci ve tedaviye bağlı psikososyal zorluklar yaşamakta olan bir hasta rastgele yöntemle seçilen çalışma kapsamına alınmıştır. Veriler; hemşirenin doğrudan gözlemleri, hasta ile gerçekleştirdiği etkileşimler, hemşirelik bakım kayıtları ve planlı görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Hastayla haftada bir olmak üzere toplam dört seans yapılandırılmış hemşirelik görüşmesi yapılmıştır. Bu görüşmelerde hemşirenin aktif dinleme, empatik yaklaşım ve terapötik iletişim becerileriyle hastanın duygularını ifade etmesi desteklenmiş; psikoeğitim verilerek baş etme becerilerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Hemşirelik süreci, Ida Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı temel alınarak yapılandırılmıştır. Bu kuram doğrultusunda, hastanın davranışları ve tepkileri hemşire için bir belirti olarak ele alınmış; hemşire, kendi algılarını hasta ile paylaşarak geri bildirim almış ve buna uygun girişimlerde bulunmuştur. Süreç içinde hastaya anksiyeteyle baş etmede yardımcı olabilecek nefes egzersizleri öğretilmiş ve düzenli uygulaması teşvik edilmiştir. Ayrıca hastanın baş etme kaynaklarını bütüncül bir yaklaşımla değerlendirebilmek amacıyla BASIC PH modelinden yararlanılmış; duygusal, bilişsel, sosyal ve fiziksel alanlarda destekleyici hemşirelik uygulamaları planlanmıştır. Tüm uygulamalarda gizlilik, gönüllülük ve bilgilendirilmiş onam ilkeleri gözetilmiştir.

Bulgular

32 yaş bekar, lisans mezunu erkek hasta yaklaşık bir yıl önce HIV tanısı, bir ay sonrada kaposi sarkom tanısı almış. Kaposi sarkomum sebebiyle tekrarlayan plevral efüzyonu mevcut olan hastaya girişimsel radyoloji tarafından torasentez katateri takılmış. Ateş, dispne, bulantı, kusma, alt ekstremelerde ödem sebebiyle tetkik ve tedavi amaçlı 16 gündür enfeksiyon servisinde yatmaktadır. Biktegravir ve Emtrisitabin tedavisi almaktadır.

Daha önce kaygı ve keyifsizlik şikayetleri nedeniyle tarafımıza yönlendirilmiş olan hasta, hastalık süreci ve tedaviye bağlı psikososyal zorluklar yaşamaktadır. Yatışının 16. gününde sinirlilik ve kaygı şikâyeti nedeniyle yatışının 21. gününde ise 2 gündür süren uykusuzluk, mutsuzluk ve kaygı artışı şikayetleriyle tekrar Konsültasyon Liyezon birimimize danışılmıştır.

Ruhsal Durum Muayenesi

Yaşında gösteren, erkek hasta. Özbakımı olağandı.

Görünümünde yüzündeki kaposi sarkomuna bağlı cilt bulguları dikkat çekiyordu. Zeka klinik olarak normal görünüyordu. Sorulara amacına uygun cevaplar veriyordu. Göz teması kuruyordu. Görüşmecisi ile ilişki kurma derecesi yeterliydi. Bilici açıktı. Yönelimi üç ekseninde tamdı. Algı kusuru yoktu. Yargılama ve iç görüşü tamdı. Gerçeği değerlendirmesi yetisi korunmuştu. Duygu durumu ötimikti. Duygulanımı düşünce içeriği ile uyumluydu. Düşünce içeriğinde hastalık süreci ile ilgili temalar vardı. Uyku normal iştah azalmıştı. Aktif /pasif homisidal ve suisidal düşüncesi yoktu. Hastadan

alınan bilgilere göre hastalık ve sık hastane yatış süreçleri sonrasında fiziksel anlamda işlevselliğinde azalma olduğu, bu durumun kendine mutsuzluk, keyifsizlik şikayetlerine sebep olduğu; Kemoterapi sonrasında yaşadığı semptomlar sebebi ile bunların tekrarlayacağına, girişimsel işlemlerden çok korktuğu ve kaçındığı, iyileşmeden taburcu edileceğine yönelik kaygı ve sinirlilik şikayeti olduğunu belirtti.

Psikiyatrik Tedavi:

- Essitalopram tedavisinin 5 mg/gün olarak devam edilmesi ve çıkarılması. Uykuya 10 mg/gün'e çıkarılması. Uykuya dalma güçlüğü için akşam ketiapin 25 mg/gün verilmesi.
- Konsültasyon Liyezon Psikiyatri birimimizce psikososyal yönden destekleyici görüşmeler planlanmıştır.

Hasta ile görüşmede öncelikle; hemşire kendisini tanıtır, görüşme amacı aktarılır, görüşmenin yapılması için çevre düzenlemesi yapılır, hastanın kendisini rahat ifade edebileceği terapötik ortam oluşturulur.

Hemşire: Hasta olduğunuzda ilk duyduğunuzda nasıl hissettiniz?

Hastalığınız hakkında neler düşünüyorsunuz?

Hasta: Ağladım HIV'li bir arkadaşım vardı onu aradım. Onunla paylaşıp ağladım ama tedavisi var o yüzden korkmuyorum. Bu kaposi sarkom sonrası beni mahvetti. Aynaya bile bakamıyorum (hasta davranışı).

Hemşire: Bu durumla ilgili ne gibi duygular yaşadınız, şu anda neler yaşıyorsunuz?

Hasta: Altın çağıma yaşıyordum resmen şimdi aynaya bile bakamıyorum. Ben 145 kiloydum ve tüp mide ameliyatı oldum 75 kiloya kadar düştüm. Kariyerimin zirvesindeydim. Şimdi belirsizliğin ortasındayım.

Hemşire: Bu durum nedeniyle üzüntü ve umutsuzluk hissettiğinizi anlıyorum (hemşire tepki).

Hasta: Çok mutsuzum, zayıf, hiçbir şeyi başaramamış, asalak gibi hissediyorum.

Hemşirenin açık tepkileri:

- Hastanın düşük benlik saygısının görülmesi,
- Hastanın tedavi sürecinden yorgun düştüğünün görülmesi,
- Tedavinin sürecine yönelik duyulan umutsuzluk.

Hemşirelik aktiviteleri:

- Hasta ile empatiye dayalı bir iletişim kurulur (Hastanın duygularının anlaşıldığı, içinde bulunduğu durumun tahmin edilebildiği iletilir).
- Hasta, içinde bulunduğu durumla ilişkili duygularını sözlü ifade etmesi konusunda

cesaretlendirilir.

- Hastanın benlik saygısını tehdit eden kaynakları tanınması ve bunlarla başa çıkmaya çalışması konusunda desteklenir.
- Hastanın geçmiş yaşantısında başarılı olduğu alanlar konuşulur ve buna yönelik destekleyici görüşmeler yapılır.
- Tedavi sürecinde onu yorgunluğa neden olan etkenler araştırılır.

Değerlendirme:

Hastanın geçmişteki başarılarının hatırlatılmasıyla hastanın kendisine yönelik olumlu düşünceler ifade ediyor.

Hemşire: Bu hastalık hayatınızı nasıl etkiledi, neler değişti ya da değişeceğini düşünüyorsunuz?

Hasta: Artık çalışmıyorum evdeyim. Emek verdiğim işim sıkıntıda. Bir daha bir partnerim olur mu? Bilemiyorum. Sosyal hayatım bitti sürekli evdeyim.

Hemşire: Hastalıktan öncesi sosyal hayatınız nasıldı?

Hasta: Herkesle konuşurdum. Çok fazla çevrem vardı. İstedğim gibi dışarı çıkabiliyordum fakat şimdi nefes almakta zorlanıyorum. Nefes alamamaktan korkuyorum, biraz yürüsem yoruluyorum dışarda birşey olacak diye korkuyorum.

Hemşire: Hastaneye yatmakla \ gelmekle ilgili kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Hasta: Kendimi güvende hissediyorum bir şey olursa bana hemen müdahale edebilirler. Zaten en büyük korkum tam iyileşmeden taburcu olmak tekrar aynı sıkıntıları yaşamak o yüzden doktorlarıma hep söylüyorum tam iyileşmeden beni taburcu etmesinler diye.

Hemşire: Burada daha güvende hissediyorsunuz.

Hasta: Tabi taburcu olmak istemiyorum tam iyileşmeden.

Hemşire açık tepkileri:

- Nefes darlığına ve iyileşememe düşüncelerinden kaynaklı anksiyete
- Sosyal yaşamdan soyutlanma
- Etkisiz baş etme örüntüsü (hemşirenin açık tepkileri)

Hemşirelik aktiviteleri:

- Anksiyete ve korkunun belirti ve bulguları değerlendirilir. Nefes egzersizleri öğretilir.
- Hastanın hastanede yapabileceği aktiviteler konuşuldu.

Değerlendirme :

Hasta bir sonraki görüşmeden önce bir film izlediğini ve kantine indiğini belirtti.

Hemşire: Sizi destekleyen neler var?

Hasta: Annem çok destek oluyor yanımda da o kalıyor, ablamın biri çok destek hep destekçimdi.

Hemşire: Bu süreçte yalnız olmamanızı sizi destekleyen birilerinin olması nasıl hissettiriyor?

Hasta: Aslında tek başınaydım. Daha önce söyleyememiştim ve tek başıma mücadele etmek zorunda kalmıştım. Annem tesadüf öğrendi ve bana neden söylemedin diye kızdı. Babam ama buraya gelirken araba kullanabilecek misin dedi. Zaten bugüne kadar yaptığım şeyler ailem tarafından görülmedi.

Hemşire açık tepkileri:

Sosyal destek mekanizmalarının hatırlatılması

Yalnızlık duygusu (Babayla olan ilişkide)

Hemşirelik aktiviteleri:

Bir sonraki görüşmede hasta ile Basic Ph Yöntemi ile psikolojik yardım/ Altı parçalı hikaye oluşturma çalışıldı.

Hastanın baş etme ve sosyal destek mekanizmalarını ifade etmesi sağlandı.

Değerlendirme:

Hasta çalışma sonucunda baş etme ve sosyal destek mekanizmalarını somut olarak görmenin kendi daha iyi hissettirdiğini ifade etti.

Hemşire: Hastaneye yattığınız \geldiğiniz süreçte yaşadığınız en büyük güçlük neydi?

Hasta: Birincisi girişimsel işlemlerden çok korkuyorum. İkincisi de taburcu olmaktan tam iyileşmeden taburcu olmak istemiyorum. Aynı süreçleri tekrar yaşamak istemiyorum.

Hemşire: Tedaviniz şu anda devam ediyor taburculuk konusunda bir bilgi verildi mi?

Hasta: Şu an söylenen bir şey yok zaten ben doktorlara sürekli olarak beni iyileşmeden taburcu etmemelerini rica ediyorum.

Hemşire: Taburculuğun söz konusu olduğunda sizin nasıl hissettiğinizi ve taburculuk sonrası neler yapabileceğinizi konuşmak ister misiniz?

Hasta: Çok sevinirim.

Hastanın taburculuk sonrası süreci ve iyileşme durumu hakkında endişe duyması.

Bilgi Eksikliği: Taburculuk sonrası bakım ve yaşam düzenlemeleri konusunda yetersiz bilgiye sahip olması.

Hemşirelik aktivitesi:

- Hastayla empatik bir şekilde iletişim kurarak taburculuk sonrası sürece dair endişelerini ifade etmesine fırsat tanındı.
- Taburculuk sürecine dair net bir plan oluşturularak hastayla paylaşıldı.
- Gerekliğinde kaygı düzeyini azaltmaya yardımcı olabilecek gevşeme teknikleri hakkında

bilgi verildi.

- Taburculuk sonrası dikkat edilmesi gerekenler, ilaç kullanımı, kontrol randevuları ve diğer önemli noktalar hakkında hastaya yazılı ve sözlü bilgi sağlandı.
- Hasta taburculuk sonrası psikiyatri polikliniğinizden destek alması için bilgilendirme yapıldı.
- Taburculuk sonrası oluşabilecek komplikasyonlara ilişkin hasta bilgilendirildi ve olası durumlarda nasıl davranması gerektiğini açıklandı.
- Taburculuk süreci ve sonrası ile ilgili hastanın duygu ve düşüncelerini düzenli olarak ifade etmesini teşvik edildi.
- Ailesi veya yakın destek gruplarıyla iletişim kurulmasını önererek sosyal desteğini artırmaya yardımcı olundu.

Tartışma

Bu olgu, HIV tanısı almış bir hastanın taburculuk sürecinde yaşadığı kaygılar ve bilgi eksikliğinin, hemşirelik bakımında odaklanılması gereken temel sorunlar arasında yer aldığını ortaya koymaktadır. Taburculuk süreci, HIV tanılı hastalar için fiziksel iyileşmenin yanı sıra, psikososyal destek ve güven hissinin sağlanmasıyla da yakından ilişkilidir.

Olguda, hastanın tedavi süreci boyunca doktor ve hemşirelerden "tam iyileşmeden taburcu edilmemesi" yönünde bir talepte bulunduğu görülmüştür. Bu talep, hastanın taburculuk sonrası yaşamına dair endişeler taşıdığını ve bu süreçte kendini güvende hissetme ihtiyacında olduğunu göstermektedir. Hemşirelik bakımı kapsamında, hastanın bu tür kaygılarını anlamaya yönelik açık uçlu sorular sorulması ve duygu ifadelerine alan tanınması, etkili bir iletişim kurmayı sağlamıştır. Bu yaklaşım, Orlando'nun Etkileşim Teorisi'nde vurgulanan, hastanın davranışlarını anlamaya dayalı hemşirelik girişimleriyle örtüşmektedir.

HIV tanısı, bireyin yaşamını sadece fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal yönlerden de etkileyen bir durumdur.

Literatürde, bu tanıyı almış bireylerin, hastalıkla ilgili bilgi eksikliğinin yanı sıra toplumsal damgalanma ve izolasyon gibi sorunlarla da sık karşılaştıkları belirtilmektedir. Bu olguda da hastanın, taburculuk sonrası ne yapması gerektiği konusunda yetersiz bilgiye sahip olması, bir hemşirelik müdahalesi olarak hasta eğitimine duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Hemşirenin, taburculuk sürecine dair net bilgiler vermesi ve hastayı bilgilendirmesi, bu bilgi eksikliğinin giderilmesinde etkili olmuştur.

Ayrıca, hastanın taburculuk sonrası süreciyle ilgili desteklenmesi, yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı kalmamış; aynı zamanda kaygılarını yönetmesine yardımcı olacak öneriler ve sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesine yönelik adımlar da atılmıştır. Bu tür girişimlerin, hastanın tedaviye uyumunu artırmada ve yaşam kalitesini iyileştirmede önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneri

HIV tanısı almış hastaların bakımında Orlando'nun Etkileşim Teorisi, hasta odaklı bir yaklaşım sunarak önemli bir yol haritası sağlar. Bu teori, hemşirenin hastayı gözlemleyerek ihtiyaçlarını anlamasına ve bu ihtiyaçlara uygun bakım planlamasına olanak tanır.

HIV tanısı alan bireyler, genellikle tanıya bağlı kaygı, damgalanma korkusu ve bilgi eksikliği gibi zorluklarla karşılaşır. Bu süreçte hemşire-hasta arasındaki iletişimin güçlü olması, hastanın endişelerini anlamak ve bu endişelere uygun şekilde yanıt vermek açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, HIV'li hastalar için sadece fiziksel sağlık değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal ihtiyaçların da göz önünde bulundurulması gerekir.

Hastalıkla baş etme sürecinde, bireylerin tedavi süreci ve yaşam tarzında yapması gereken değişiklikler hakkında bilgi eksikliği sıklıkla karşılaşılan bir sorundur. Orlando'nun teorisine dayalı hemşirelik yaklaşımları, bu bilgi eksikliğini gidermek ve hastanın tedaviye uyumunu artırmak için etkili bir araçtır.

Bir olgu üzerinde yapılan uygulamada da görüldüğü gibi, bu teoriye dayalı hemşirelik girişimleri sayesinde hastanın kaygılarında azalma, tedaviye uyumunda artış ve genel olarak olumlu davranış değişiklikleri gözlenmiştir. Bu da hemşirelik bakımının sadece fiziksel ihtiyaçları karşılamaktan ibaret olmadığını, aynı zamanda hastanın duygusal ve sosyal gereksinimlerini de ele alması gerektiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Orlando'nun Etkileşim Teorisi, HIV tanılı hastaların bakımında hemşirelerin etkili bir şekilde iletişim kurmasına, hastaların ihtiyaçlarını anlamasına ve bu ihtiyaçlara yönelik planlı bakım sağlamasına yardımcı olur. Böyle bir yaklaşım hem bakımın kalitesini artırır hem de hastaların tedavi sürecine uyumunu ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkiler.

Bu çalışmanın tek bir HIV'li olgu üzerinden değerlendirilmesi, elde edilen sonuçların genellenebilirliği açısından sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle, Orlando'nun Etkileşim Teorisi'nin HIV tanılı hastalarda daha geniş bir örneklem grubunda uygulanarak incelenmesi ve bu bağlamda hemşirelik bakımında kullanımının etkinliğinin daha kapsamlı verilerle desteklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Camara, A., Sow, M. S., Touré, A., Sako, F. B., Camara, I., Soumaoro, K., Delamou, A., & Doukouré, M. (2018). Anxiety and depression among HIV patients of the infectious disease department of Conakry University Hospital in 2018. *Journal of Infectious Diseases and Poverty*, PMC7019126. <https://doi.org/10.1186/s40249-018-0507-4>

2. Smith, K. (2014). Mental health: A world of depression. *Natural News*, 515, 180. <https://doi.org/10.xxxx>
3. Çakı Döner, B., & Güngörmüş, Z. (2024). Orlando'nun hemşirelikte etkileşim kuramının uygulamada kullanımına bir örnek: Olgu sunumu. *YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 324-336. ISSN: 2718-0972.
4. Yıldırım Keskin, A., & Teke, Z. B. (2024). İda Jean Orlando'nun etkileşim modeline göre hemodiyalize giren hastanın incelenmesi ve hemşirelik bakımı: Vaka. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 15-25. <https://doi.org/10.46971/ausbid.624449>

TEDAVİ VERENİN BAKIMI: KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ KAPSAMINDA SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ÖZ YARDIM GRUP DENEYİMİ (DENEYİM PAYLAŞIMI)

Mehtap Güngör Çağlar¹, Elif Tatlıdil², Cansın Kara³, Aila Gareayaghi⁴, Aslıhan Polat⁵, Gonca İltter⁶

¹Kocaeli Üniversite Hastanesi, KLP Birimi /Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com ,

Orcid:0009-0007-4441-8918

²Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr , Orcid: 0000-0002-1157-7409

³Kocaeli Üniversite Hastanesi, KLP Birimi /Kocaeli, Türkiye , cansinkara80@gmail.com , Orcid:0000-0002-2328-7548

⁴Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye, aylingare@gmail.com, Orcid:0000-0001-8453-0321,

⁵Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye,

⁶Kocaeli Üniversite Hastanesi, Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürlüğü, goncailter@kocaeli.edu.tr,

Orcid:0000-0003-03196881

ÖZET

Giriş- Amaç: Yoğun iş yükü ve stres, sağlık çalışanlarında psikososyal sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu durum, çalışanların bilişsel ve duygusal başa çıkma mekanizmalarını etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, sağlık çalışanlarının stresle başa çıkma stratejilerini, savunma mekanizmaları ve bilişsel eğilimler çerçevesinde incelemektir.

Yöntem: Nitel bir yaklaşım benimsenmiş, yoğun çalışan sağlık personelinin deneyimlerine yönelik yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcı ifadeleri tematik olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Analizler, çalışanların çeşitli başa çıkma biçimleri geliştirdiğini göstermiştir. Öne çıkan mekanizmalar arasında genelleme ve inkâr, duyarsızlaşma ve bastırma, aşırı mükemmeliyetçilik, rasyonalizasyon ve sosyal geri çekilme yer almıştır. Katılımcılar, iş yükü ve sosyal kaygılar nedeniyle duygusal tepkilerini bastırmakta, olumsuz durumları mantıklı gerekçelerle açıklamakta ve zaman zaman sosyal etkileşimden kaçınmaktadır. Bu mekanizmalar, bireylerin stresle baş etme stratejilerinde belirgin bir rol oynamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Sağlık çalışanlarının psikososyal destek ve stres yönetimi programlarına erişiminin artırılması, tükenmişlik ve olumsuz bilişsel çarpıtmaların önlenmesine katkı sağlayabilir. Kurum içi eğitimler, empati ve iletişim becerilerini güçlendirerek çalışanların psikolojik dayanıklılığını artırabilir. Ayrıca, bireysel ve grup terapileri ile savunma mekanizmalarının daha sağlıklı yollarla işlevsel hale getirilmesi önerilmektedir [1–5].

Anahtar Kelimeler: Grup Terapileri, Sağlık Çalışanı, Tükenmişlik

CARE OF THE TREATMENT GIVERS: SELF-HELP GROUP EXPERIENCE FOR HEALTH CARE PROFESSIONALS WITHIN THE SCOPE OF CONSULTATION – LIASON PSYCHIATRY (EXPERIENCE SHARING)

*Mehtap Güngör Çağlar¹, Elif Tatlıdil², Cansın Kara³, Aila Gareayaghi⁴, Aslihan Polat⁵,
Gonca İlter⁶*

¹Kocaeli University Hospital , CLP Unit /Kocaeli, Turkey, mehtapgungorcaglar@hotmail.com ,
Orcid:0009-0007-4441-8918

²Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Turkey, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr ,
Orcid: 0000-0002-1157-7409

³Kocaeli University Hospital , CLP Unit /Kocaeli, Turkey cansinkara80@gmail.com ,
Orcid:0000-0002-2328-7548, ⁴Kocaeli University Department of Psychiatry,/Kocaeli, Turkey, aylingare@gmail.com,
Orcid:0000-0001-8453-0321

⁵Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Turkey, aslihan.polat@kocaeli.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9649-8701

⁶Kocaeli University Hospital, Directorate of Health Care Services, goncailter@kocaeli.edu.tr,
Orcid:0000-0003-03196881

ABSTRACT

Introduction- Objective: High workload and stress contribute to the emergence of psychosocial problems among healthcare professionals. These conditions influence the cognitive and emotional coping mechanisms of staff. This study aims to examine the coping strategies of healthcare workers within the framework of defense mechanisms and cognitive tendencies.

Methods: A qualitative approach was adopted, involving structured interviews with healthcare personnel experiencing high work demands. Participant statements were analyzed thematically.

Results: Analyses revealed that healthcare workers employ various coping strategies. Prominent mechanisms included generalization and denial, desensitization and repression, excessive perfectionism, rationalization, and social withdrawal. Participants reported suppressing emotional responses, justifying adverse situations with rational explanations, and occasionally avoiding social interactions due to workload and social anxiety. These mechanisms play a significant role in their stress-coping strategies.

Conclusion and Recommendations: Enhancing access to psychosocial support and stress management programs for healthcare staff may help prevent burnout and maladaptive cognitive distortions. Institutional training programs can strengthen empathy and communication skills, increasing psychological resilience. Additionally, individual and group therapies are recommended to facilitate more functional utilization of defense mechanisms [1–5].

Keywords: Group Therapies, Health Worker, Burnout

References

1. Helvacı, İ., & Turhan, M. (2013). Investigation of burnout levels: A research on health workers working in Silifke.

- Journal of Business and Economics Studies*, 1(4), 58-68. <http://www.isletmeiktisat.com>
2. Gonçalves, A., Fontes, L., Simões, C., & Gomes, A. R. (2019). Stress and burnout in health professionals. In *Occupational and Environmental Safety and Health* (pp. 563-571). Springer.
 3. Brenninkmeijer, V., & Van Yperen, N. (2003). How to conduct research on burnout: Advantages and disadvantages of a unidimensional approach in burnout research. *Occupational and Environmental Medicine*, 60(Suppl 1), i16-i20. https://doi.org/10.1136/oem.60.suppl_1.i16
 4. De Hert, S. (2020). Burnout in healthcare workers: Prevalence, impact and preventative strategies. *Local and Regional Anesthesia*, 13, 171-183. <https://doi.org/10.2147/LRA.S240564> Yalom ID. *Short Term Psychotherapies*. Babayigit Z, trans. Pegasus Publications; 2018, 50-115-117

GİRİŞ

Tükenmişlik, özellikle uzun süreli iş stresi altında çalışan bireylerde yaygın olarak görülen bir durumdur. Tükenmişlik kavramı, bireyin fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak kendini yorgun, motivasyonsuz ve tükenmiş hissetmesi ile karakterizedir. Literatürde tükenmişlik, mesleki stresin bir sonucu olarak gelişen, bireyin işine karşı ilgisinin ve bağlılığının azalmasına neden olan bir sendrom olarak tanımlanmaktadır [1]. Maslach (2003) ise tükenmişliği, duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarıda azalma şeklinde üç temel boyutta ele almaktadır. İş ortamı ile bireyin beklentileri arasındaki uyumsuzluk, stresin kronikleşmesine ve tükenmişlik gelişimine zemin hazırlamaktadır [2].

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), iş kaynaklı stresi küresel bir salgın sorunu olarak nitelendirmekte ve bu durumun yalnızca bireyin sağlığına değil, aynı zamanda iş yerindeki verimliliğe ve hizmet kalitesine de zarar verebileceğini vurgulamaktadır. Stres, bireyin çevresel talepler karşısında uyum kapasitesini aşması ve bu sürecin uzun vadede fiziksel ve ruhsal sağlığı olumsuz etkilemesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmalarda sağlık çalışanlarının, hastane ortamındaki yoğun iş yükü, düzensiz vardiyalar, belirsiz rol dağılımları ve ölümle sürekli karşılaşma gibi sebepler nedeniyle tükenmişlik yaşama riskinin yüksek olduğu belirtilmektedir [3].

Tükenmişlik, bireysel ve kurumsal düzeyde ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Bireysel düzeyde madde bağımlılığı, depresyon ve intihar gibi olumsuz sonuçlara yol açabileceği gibi, kurumsal düzeyde hasta memnuniyetinin azalmasına, tıbbi hataların artmasına ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin düşmesine neden olabilmektedir. Sağlık hizmetlerindeki bu önemli sorunla başa çıkmak için, olguya karşı uyanık olmak, hızlı bir şekilde tanımak ve yeterli başa çıkma becerilerini kazandırmak için kişisel ve örgütsel stratejilerin geliştirilmesi esastır. Psikoterapötik müdahalelerden biri olan grup terapileri, tükenmişlik ile başa çıkmada etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır [4].

Grup terapilerinin bireysel iyileşme sürecine katkı sunduğu, katılımcıların yalnız olmadıklarını hissetmelerini sağladığı ve destekleyici bir ortam sunduğu yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Irvin Yalom, grup terapilerinde bireylerin psikososyal iyilik hâlini destekleyen 11 temel iyileştirici faktör belirlemiştir. Bu faktörler şunlardır:

- 1. Umut Aşılama:** Katılımcılar, benzer sorunlar yaşayan ve iyileşme gösteren bireyleri gözlemleyerek umut kazanırlar.
- 2. Evrensellik:** Grup içinde benzer endişe ve deneyimlerini paylaşan bireyler, yalnızlık hissini azaldığını fark ederler.
- 3. Bilgi Aktarımı:** Katılımcılar, karşılaştıkları sorunlara dair farklı bakış açıları ve çözüm yolları hakkında bilgi edinirler.
- 4. Özgecilik:** Başkalarına yardım edebilme ve yardım alma deneyimi, bireylerin kendilerini daha

faydalı hissetmelerini sağlar.

5. Sosyalleştirme Teknikleri: Grup içinde bireyler, dinlemeyi, empati geliştirme, uygun tepki verme ve eleştiriye açıklık gibi sosyal beceriler kazanabilirler.

6. Taklitçi Davranış: Katılımcılar, diğer bireylerin olumlu davranışlarını gözlemleyerek kendi hayatlarında uygulayabilirler.

7. Katarsis: Grup içinde bireyler, duygularını nasıl açıkça ifade edeceklerini ve duyguların ifadesiyle rahatlama hissi yaşadıklarını öğrenmeleri.

8. Varoluşsal Faktörler: Grup, bireylerin hayatın zorlukları ve kaçınılmaz yönleriyle yüzleşmelerine yardımcı olur.

9. Grubun Aileyi Temsil Etmesi: Grup içinde bireyler, geçmiş yaşantılarından kaynaklanan sorunları keşfedebilir ve yeni ilişkisel deneyimler kazanabilirler.

10. Bağlılık ve Kendi Değerini Görme: Grup üyeleri, kabul görme ve değerli olma hissi yaşayarak kendilerine olan güvenlerini artırabilirler.

11. Anlam Arayışı: Katılımcılar, yaşamlarındaki zorluklara dair yeni anlamlar keşfedebilirler.

Bu çalışmada, hastanemizde çalışan sağlık profesyonellerine yönelik olarak Yalom'un tek seanslık zaman çerçevesine dayalı grup terapisi modeli uygulanmıştır. Yalom'un yaklaşımına göre, tek seanslık grup terapisi, belirli bir konuya odaklanarak yapılandırılmış ve katılımcılara en kısa sürede en yüksek faydayı sağlamayı amaçlayan bir formattır. Bu yöntem, özellikle yoğun iş temposuna sahip sağlık çalışanlarının psikolojik destek almasını kolaylaştırmak ve tükenmişlikle mücadelede bir yöntem olarak kullanılmak istenmektedir [5].

Bu makalede, grup terapilerinin sağlık çalışanlarının tükenmişlik düzeyleri üzerindeki etkisi incelenecek ve Yalom'un belirlediği iyileştirici faktörlerin grup içi süreçlere nasıl yansıdığı değerlendirilecektir. Grup terapilerinin, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini nasıl güçlendirdiği ve iş yaşamındaki tükenmişlik algısını nasıl dönüştürdüğü üzerine bulgular sunulacaktır.

Amaç

Sağlık Çalışanlarına yönelik yapılan bu Grup terapisi sağlık çalışanlarının çalışma hayatının getirdiği zorluklarla başa çıkabilmelerine, sorunlarına yönelik etkili çözümler geliştirebilmelerine ve kişisel farkındalıklarını artırmalarına katkıda bulunmayı hedefler. Bu süreçte, grup terapisinin sunduğu terapötik etmenlerden faydalanılarak, katılımcılar arasında destekleyici bir ortam oluşturulması sağlanır.

Aynı zamanda, sağlık çalışanlarının ruh sağlığı hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve bu hizmetlere olan farkındalıklarını artırmak için güvenli ve erişilebilir bir platform sunulması amaçlanmıştır. Grup terapisi, çalışanların mesleki stres, tükenmişlik ve psikolojik zorlanmalar gibi

konularda paylaşım yapabilecekleri, duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri bir alan yaratmayı hedefler.

YÖNTEM

Bu çalışma, Kocaeli Üniversitesi Psikiyatri Kliniği tarafından Ocak 2024 itibarıyla yürütülmeye başlanmıştır. Çalışma kapsamında, Kocaeli Üniversitesi Hastanesi'nde görev yapan doktor, hemşire ve ebeler arasından iş yoğunluğu ve stres yükü yüksek olan birimler önceliklendirilerek 8-10 kişilik gruplar oluşturulmuş ve düzenli olarak grup terapileri uygulanmıştır. Oturumlar, ayda bir veya iki ayrı grup şeklinde yaklaşık 60-90 dk sürmesi planlanarak yürütülmektedir.

Grup terapilerinin yürütücüsü, konsültasyon liyezon psikiyatri sorumlu hekimi olup, oturumlarda bir asistan hekim ve iki konsültasyon psikiyatri hemşiresi yardımcı terapist olarak görev almaktadır.

Ocak 2024- Ocak 2025 tarihleri arasında (11 grup ve 87 sağlık çalışanı) ile grup terapileri gerçekleştirilmiş olup, çalışmalar halen devam etmektedir. Homojen bir yapının sağlanarak psikoterapiden maksimum verim sağlanması hedeflenmiştir.

Grup Terapisi Süreci

1. Oturumun Başlangıcı -Grup üyeleri ve terapistler kendilerini tanıtır.

-Grup kuralları ve grubun toplanma amacı açıklanır.

2. Isınma Aşaması

-Yardımcı terapistin liderliğinde terapötik kartlar kullanılarak ısınma çalışması yapılır.

-Grup üyelerinin duygularını fark etmeleri, sözel ve sözel olmayan şekilde ifade etme becerilerini geliştirmeleri amaçlanır.

-Tüm grup üyeleri bir masa etrafında toplanarak terapötik kartları inceler ve kendilerine bir kart seçer.

-Seçilen karta sonu "-gibi" ile biten bir isim verilir.

-Kartın bir sesi olsa nasıl olurdu sorusuna yanıt aranır.

3.Yaratıcı İfade Çalışması

-Rahatlatıcı müzik eşliğinde, grup üyeleri seçtikleri kartlarla ilgili hissettikleri duyguları ifade eden bir yazı (şiir, öykü, hikâye vb.) yazar.

-Grup üyeleri yazılarını grupla paylaşır.

4.Duygu Paylaşımı ve Grup Dinamiği

-Grup üyelerinin baş etmekte zorlandıkları durumlar ele alınır.

-Bu durumların hayatlarında nasıl zorlanmalara yol açtığı tartışılır.

- Terapist, grup üyelerinden benzer durumları yaşayan olup olmadığını sorgular.
- Benzer zorluklarla karşılaşan grup üyeleri, nasıl başa çıktıklarını paylaşırlar.
- Terapist, uygun sorular sorarak duygu paylaşımını teşvik eder.
- Grup terapisinin iyileştirici etkilerinden "evrensellik" (yalnız olmadıklarını fark etme) ve "katarsis" (duygusal rahatlama) süreçleri desteklenir.

5.Oturumun Sonlandırılması

- Terapistler, çalışmanın sona erdiğini hatırlatır ve son birkaç dakikanın oturumun gözden geçirilmesi için kullanılacağını açıklar.
- Grup üyelerinden oturumu nasıl deneyimlediklerine dair paylaşım yapmaları istenir.
- Terapistler, oturum sırasında gerçekleştirilen çalışmanın kısa bir özetini yaparak oturumu sonlandırır.

BULGULAR:

Genel olarak gruplarda yapılan duygu paylaşımları sonucu aşağıdaki savunma mekanizmaları ön plandaydı.

Tablo – Savunma Mekanizmaları ve Örnek İfadeler

Tematik Başlık	Savunma Mek. / Süreç	Kısa Açıklama	Katılımcı İfadesi
Genelleme yapma	Bilişsel çarpıtma, İnkar	Zorlukları genelleme eğilimi	"Çoğu meslek grubu da bizim gibi..."
Duyarsızlaşma	Bastırma	Stresli durumlara duyarsız yaklaşım	"Kadının ruh halini düşünemiyoruz."
Mükemmeliyetçilik	Reaksiyon form., Telafi	Çaresizlik hissini aşırı mükemmeliyetle telafi	"Neyse en iyisi olmalıyız."
Rasyonalizasyon	Akılcılaştırma	Olumsuz koşulları mantıklı gerekçelendirme	"Tüm asistanlıklarda sorun var."
Sosyal fobi	Geri çekilme, Kaçınma	Sosyal kaygı ile geri çekilme	"Planlarımı erteliyorum... Eve gidip uyuyorum."
Çaresizlik	Öğrenilmiş çaresizlik, Regresyon	Olumsuzluklar karşısında pasifleşme	"İstifa etmek istedim ama gücüm yoktu."
Kafa karışıklığı	Bölme, Bilişsel uyumsuzluk	Karar verememe, keskin ayrım	"Devam mı edeceğim, yurt dışı mı?"
Tükenmişlik	Yansıtma, Duyarsızlaşma	Yetersizlik hissini yansıtma	"Bu ekip zaten çalışmıyor."
İletişim eksikliği	Pasif-agresif	Dolaylı tepkiler verme	"Sempatik maske, sessiz maske..."
Fiziki sorunlar	Dışsallaştırma	Sorumluluğu çevreye yükleme	"İyi yapmışsın denildiğini hiç duymadım."

Grup Üyelerinin Grup Terapisi ile İlgili Düşünceleri

a) Grup Terapisinin Yararlılığına Dair Algılar

"4 yıldır gerçekten nasılsınız diye ilk defa soru soruldu."

“Aylık bir saat bu şekilde kendimize zaman ayırsak daha iyi hissedebileceğimizi gördük.”

“İlk defa çalışma arkadaşlarımla bu kadar fazla kişi aynı anda toplanıyoruz.”

b) Grup İçinde Güven ve Bağlılık Duygusu

“Yalnız olmadığımızı farkına varmak herkesin aynı hissiyatı yaşıyor benim yaşadığım normal bir süreç değil ama kabul etmek.

“Arkadaşımın böyle bir problemi yaşadığını bilmiyordum. Herkesin farklı farklı şeylerle mücadele ettiğini gördüm.”

c) Grup Terapisinin Zorlayıcı Yönleri

Bazı grup üyeleri duygu paylaşımı için yazıkları yazıları paylaşmak istemedi ya da paylaşırken ağlamalar görüldü.

d) Grup Terapisinin Kişisel Değişime Etkisi

“İşten çıkınca iş işte kalır. Bana da mesaj gibi olsun buradan çıktık sonrada sürdürebilmeyi diliyorum. Nitelikli zaman geçirmeyi benle alakalı olduğunu düşünüyorum vaktim var.”

“Açık açık bu kadar konuşmamız bile iyi geldi.”

“Önceliklerimizi belirlememiz bize iyi gelecek şeyleri farkında olarak uygulamak.”

“Her şeyi yetebileceğimi sanıyordum, salak gibi hissediyorum.”

“Mükemmel iş yok yeterince iyi iş var.”

TARTIŞMA

Sağlık çalışanları, yoğun iş yükü, düzensiz çalışma saatleri ve ölümle sık karşılaşma gibi nedenlerle tükenmişlik riski yüksek bir grubu oluşturmaktadır. Bu bağlamda yürütülen grup terapileri, tükenmişliğin bireysel ve kurumsal etkilerini azaltmada etkili bir müdahale yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, katılımcılarla yürütülen tek seanslık grup terapileri, sınırlı zaman dilimi içerisinde bile anlamlı bir duygusal rahatlama ve farkındalık yaratma potansiyeli taşımaktadır. Katılımcıların grup içi etkileşimlerde yalnız olmadıklarını fark etmeleri (evrensellik) ve duygularını açıkça ifade edebilmeleri (katarsis), terapötik sürecin en güçlü etkileri arasında yer almıştır. Ayrıca, yaratıcı ifade tekniklerinin kullanımı, sağlık çalışanlarının duygularını dışa vurabilmeleri açısından önemli bir kolaylaştırıcı olmuştur. Katılımcıların sıklıkla kullandığı savunma mekanizmalarının gözlemlenmesi ise, tükenmişlikle baş etme yollarının daha iyi anlaşılmasına ve müdahalelerin kişiselleştirilmesine katkı sağlamıştır.

Grup üyelerinin geri bildirimleri, bu tarz uygulamaların sağlık çalışanlarının ruhsal dayanıklılığını desteklemede işlevsel bir araç olduğunu göstermektedir. Uygulamanın

sürdürülebilirliğinin sağlanması ve farklı sağlık birimlerine yaygınlaştırılması, çalışan memnuniyetini ve hizmet kalitesini artırmaya katkı sağlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık çalışanlarıyla yürütülen bu çalışmada, grup terapilerinin terapötik etkilerinin belirgin şekilde ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Özellikle umut duygusunun güçlenmesi, evrensellik hissi, bilgi paylaşımı, model alma yoluyla öğrenme, duygusal boşalım (katarsis), anlam arayışı ve varoluşsal temaların grup sürecinde öne çıktığı görülmüştür. Grup üyeleri, benzer duyguları yaşayan kişilerle bir arada olmanın ve yaşantılarını paylaşmanın yalnızlık duygusunu azalttığını, anlam bulma çabalarına katkı sunduğunu ve rahatlatıcı bir etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, bu tür grup temelli psikoeğitsel ve destekleyici müdahalelerin sağlık çalışanlarının yaşadığı tükenmişlik ile başa çıkmada etkili ve uygulanabilir bir yöntem olabileceğini göstermektedir.

İlerleyen çalışmalarda, daha geniş katılımlı gruplarla ve tükenmişlik düzeyini ölçen geçerli ve güvenilir ölçekler kullanılarak yapılacak değerlendirmeler, bu tür müdahalelerin etkililiğini daha nesnel biçimde ortaya koyabilir ve uzun vadeli katkılarını izlemeye olanak sağlayabilir.

KAYNAKLAR:

1. Helvacı İ, Turhan M. Investigation of burnout levels: a research on health workers working in Silifke. *Journal of Business and Economics Studies*. 2013;1(4):58-68. <http://www.isletmeiktisat.com>. Erişim tarihi: [erişim tarihi eklenebilir].
2. Gonçalves A, Fontes L, Simões C, Gomes AR. Stress and burnout in health professionals. In: *Occupational and Environmental Safety and Health*. Springer; 2019:563-571.
3. Brenninkmeijer V, Van Yperen N. How to conduct research on burnout: advantages and disadvantages of a unidimensional approach in burnout research. *Occup Environ Med*. 2003;60(Suppl 1):i16-i20. https://doi.org/10.1136/oem.60.suppl_1.i16
4. De Hert S. Burnout in healthcare workers: prevalence, impact and preventative strategies. *Local Reg Anesth*. 2020;13:171-183. <https://doi.org/10.2147/LRA.S240564>
5. Yalom ID. *Short Term Psychotherapies*. Babayiğit Z, çevir. İstanbul: Pegasus Yayınları; 2018:50,115-117.

KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE BİR OLGU: CROHN HASTALIĞINDA ZORLUKLAR VE ÇÖZÜMLER (OLGU SUNUMU)

Cansın Kara¹, Elif Tatlıdil²

¹Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği, Kocaeli, Türkiye;
cansinkara80@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2328-7548

²Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Tıp Fakültesi, Kocaeli, Türkiye; elif.tatlıdil@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1157-7409

ÖZET

Giriş- Amaç: Crohn hastalığı, yalnızca fiziksel semptomlarla değil, psikolojik sorunlarla da ilişkili bir hastalıktır ve tedavi sürecinde multidisipliner yaklaşımlar gereklidir. Psikolojik sorunlar, hastalığın seyrini olumsuz etkileyebilir ve depresyon, anksiyete gibi durumlar Crohn hastalarında yaygındır [1,2]. Bu nedenle, psikiyatrik destek ve multidisipliner yaklaşım önemlidir. Betty Neuman'ın Sistemler Modeli, bireyin biyolojik, psikolojik, sosyokültürel, gelişimsel ve ruhsal sistemlerini bütüncül olarak ele alır ve dengeyi korumaya yönelik savunma mekanizmalarını güçlendirmeyi hedefler [6]. Bu çalışmanın amacı, Crohn hastası Z.M.'in biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel stresörlerle başa çıkma sürecini incelemek ve Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği müdahalelerinin bu süreçteki katkılarını ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışma, uzun süredir birimimizde izlenen Crohn hastalığı tanılı Z.M. adlı bireyin Betty Neuman'ın Sistemler Modeli çerçevesinde değerlendirilmesini kapsamaktadır. Olgu, rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup nitel olgu sunumu deseni kullanılmıştır. Veri toplama; psikiyatrik değerlendirmeler, hemşire gözlemleri, multidisipliner ekip raporları ve toplam beş kez gerçekleştirilen planlı hemşirelik görüşmeleri aracılığıyla yapılmıştır. Bu veriler doğrultusunda, bireye özgü hemşirelik müdahaleleri planlanmış ve uygulanmıştır [3,4,5].

Bulgular: Z.M. 19 yaşında, açık lise mezunu, tek başına yaşayan bir kadın hastadır. 11 yaşından beri Crohn hastalığı mevcuttur ve 6 kez ameliyat geçirmiştir. Psikiyatrik değerlendirmede depresyon saptanmış ve Mirtazapin, Essitalopram ve Olanzapin ile tedaviye başlanmıştır. Konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliği müdahaleleri; biyolojik (mobilizasyon ve beslenme planlaması), psikolojik (bireysel destek, kaygı ve duygusal ihtiyaçlara yönelik görüşmeler), sosyokültürel (aile ile görüşmeler, rol paylaşımı), ve ruhsal (stres yönetimi ve sosyal etkileşim) alanlarda uygulanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Müdahaleler sonucunda Z.M.'in ruhsal durumu ve yaşam kalitesi iyileşmiş, aile desteği güçlenmiş ve stresle başa çıkma becerileri artmıştır. Çalışma, Betty Neuman'ın Sistemler Modeli'nin biyopsikososyal stres faktörlerini yönetmede etkin bir model olduğunu ve konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliğinin multidisipliner tedavi sürecine katkısını göstermektedir [7-10].

Anahtar kelimeler: Crohn Hastalığı, Depresyon, KLP Hemşireliği

A CASE IN CONSULTATION LIAISON PSYCHIATRY NURSING: CHALLENGES AND SOLUTIONS IN CROHN'S DISEASE (CASE REPORT)

Cansın Kara¹, Elif Tatlıdil²

¹Kocaeli University Hospital, Consultation-Liaison Psychiatric Nursing, Kocaeli, Turkey; cansinkara80@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2328-7548

²Kocaeli University Hospital, Faculty of Medicine, Kocaeli, Turkey; elif.tatlıdil@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1157-7409

ABSTRACT

Introduction – Aim: Crohn's disease is associated not only with physical symptoms but also with psychological problems, and requires a multidisciplinary approach in the treatment process. Psychological issues can negatively affect the course of the disease, and conditions such as depression and anxiety are common among Crohn's patients [1,2]. Therefore, psychiatric support and a multidisciplinary approach are important. Betty Neuman's Systems Model considers the individual's biological, psychological, sociocultural, developmental, and spiritual systems holistically and aims to strengthen defense mechanisms to maintain balance [6]. The aim of this study is to examine the process by which a Crohn's patient, Z.M., copes with biological, psychological, and sociocultural stressors, and to reveal the contributions of Consultation-Liaison Psychiatry Nursing interventions to this process.

Method: The study covers the evaluation of an individual diagnosed with Crohn's disease, Z.M., who has been followed in our unit for a long time, within the framework of Betty Neuman's Systems Model. The case was selected through random sampling, and a qualitative case report design was used. Data collection was conducted through psychiatric evaluations, nursing observations, multidisciplinary team reports, and five planned nursing interviews in total. Based on these data, individualized nursing interventions were planned and implemented [3,4,5].

Results: Z.M. is a 19-year-old female patient, an open high school graduate, living alone. She has had Crohn's disease since the age of 11 and has undergone six surgeries. Psychiatric evaluation revealed depression, and treatment with Mirtazapine, Escitalopram, and Olanzapine was initiated. Consultation-liaison psychiatry nursing interventions were implemented in the following areas: biological (mobilization and nutrition planning), psychological (individual support, interviews addressing anxiety and emotional needs), sociocultural (meetings with family, role-sharing), and spiritual (stress management and social interaction).

Conclusion and Recommendations: As a result of the interventions, Z.M.'s mental state and quality of life improved, family support was strengthened, and coping skills with stress increased. The study

demonstrates that Betty Neuman's Systems Model is an effective approach in managing biopsychosocial stress factors and highlights the contribution of consultation-liaison psychiatry nursing to the multidisciplinary treatment process [7–10].

Keywords: Crohn's Disease, Depression, CLP Nursing

GİRİŞ

Crohn hastalığı, sindirim sisteminde kronik inflamasyon ile seyreden, tekrarlayan ataklar ve remisyon dönemleriyle karakterize bir hastalıktır. Hastaların yaşamları boyunca sürekli olarak tedavi ve takip gerektiren bu hastalık, bedensel şikâyetlerin yanı sıra psikolojik sorunlara da yol açabilir. Özellikle stres, anksiyete ve depresyon gibi psikolojik sorunlar, Crohn hastalığının seyrini kötüleştirici etkiler gösterebilir [1]. Bu nedenle, Crohn hastalarının tedavisinde multidisipliner yaklaşımlar ve psikiyatrik destek kritik öneme sahiptir. Betty Neuman'ın Sistemler Modeli 'ne göre birey, sürekli olarak hem içsel hem de dışsal stres faktörleriyle etkileşim halindedir. Bu model, bireyin biyolojik, psikolojik, sosyokültürel, gelişimsel ve ruhsal sistemlerini bir bütün olarak ele alır ve dengeyi korumaya yönelik savunma mekanizmalarını güçlendirmeyi hedefler. Z. M.'in durumu, bu stres faktörleri ile başa çıkma çabalarını ve hastalığın biyopsikososyal etkilerini yönetmeye yönelik bir model olarak bu çalışmada ele alınmıştır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Crohn hastalığı olan Z. M.'in psikiyatrik ve biyopsikososyal stresörlerle başa çıkma sürecini incelemek ve **Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği** müdahalelerinin bu süreçteki katkılarını ortaya koymaktır. Bu süreçte biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması ve tedavi sürecinin multidisipliner bir iş birliği içinde yürütülmesi sağlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri birimimizce uzun süredir izlenen Crohn hastalığı tanılı Z.M. adlı bireyin, Betty Neuman'ın Sistemler Modeli çerçevesinde değerlendirilmesini kapsamaktadır. Olgu, rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

Araştırmada nitel olgu sunumu deseni kullanılmıştır. Z.M. 'in tedavi süreci boyunca biyolojik, psikolojik, sosyokültürel, gelişimsel ve ruhsal gereksinimleri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış; bireyin içsel ve dışsal stresörlerle baş etme süreci Neuman'ın modeline uygun olarak analiz edilmiştir. Veriler, psikiyatrik değerlendirmeler, hemşire gözlemleri, multidisipliner ekip raporları ve haftada bir olmak üzere toplam beş kez gerçekleştirilen planlı hemşirelik görüşmeleri aracılığıyla toplanmıştır. Bu görüşmelerde bireyin stres düzeyi, başa çıkma becerileri, sosyal destek kaynakları ve duygusal tepkileri sistematik olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen veriler doğrultusunda Konsültasyon Liyezon Psikiyatri hemşiresi tarafından bireye özgü girişimler planlanmış ve uygulanmıştır. Girişimler, bireyin savunma hatlarını güçlendirmeyi, sistem dengesini korumayı ve biyopsikososyal uyumu desteklemeyi amaçlamıştır.

BULGULAR

Olgu Tanıtımı

- **Adı:** Z. M.
- **Yaşı:** 19
- **Cinsiyeti:** Kadın
- **Eğitimi:** Açık lise mezunu
- **Medeni durumu:** Bekâr
- **Aile Yapısı:** Akraba evliliği sonucu dünyaya gelen Z. M. dört kardeşin en büyüğüdür. Kardeşlerinden biri engelli, diğeri epilepsi hastasıdır. Annesi evde diğerkardeşlerin bakımını üstlenirken, Z. M.'in hastanede bakımını babası sağlamaktadır. Babası baskıcı bir tutum sergilemektedir.
- **Tıbbi Geçmiş:** Z. M. 11 yaşından beri Crohn hastasıdır. Crohn hastalığı nedeniyle 6 kez ameliyat geçirmiştir ve kolostomisi bulunmaktadır. Nazogastrik sonda ile beslenmekte olup bu durumdan memnundur. Ancak ek olarak ileostomi açılmıştır.
- **Şikâyetleri:** Karın ağrısı, mide bulantısı, uykusuzluk, mutsuzluk, keyifsizlik, iştahsızlık.
- **Ruhsal Durum Muayenesi:** Öz bakımı olağan, zekâ seviyesi klinik olarak normaldir. Yargı ve iç görüşü tam, sorulara uygun cevaplar vermektedir. Duygu durumu depresif olup, duygu durumu düşünce içeriği ile uyumludur. Algı kusuru bulunmamaktadır. Uyku ve iştah azalmıştır. İntihar düşüncesi bulunmamaktadır. Z. M. sık hastane yatışları ve geçirdiği operasyonların ardından yaşadığı semptomların tekrarlayacağına dair yoğun kaygılar ve girişimsel işlemlerden kaçınma eğilimi sergilemektedir. Babasının baskıcı tutumu ve annesinin ilgisine duyduğu ihtiyaç, duygusal olarak zorlanmasına neden olmaktadır.

Psikiyatrik Müdahaleler

Nisan 2024'te yapılan psikiyatrik konsültasyonda depresyon teşhisi konulmuş ve **Mirtazapin 7,5 mg** başlatılmıştır. Tedavi sürecinde Z. M. destekleyici görüşmeler için konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliğine devredilmiştir. İlaç tedavisinin ardından hastanın iştahı ve ruh hali iyileşme göstermiştir. Sonraki değerlendirmeler sonucunda, tedaviye ek olarak **Essitalopram 5 mg** ve **Olanzapin 2,5 mg** başlanmıştır.

Tedavi Süreci ve Gelişim Aşamaları

Z. M. ile ilk görüşme, 44 günlük uzun bir hastane yatış döneminde gerçekleşmiştir. Mobilize olmak istemeyen, depresif bir ruh hali sergileyen Z. M. ile bireysel destekleyici görüşmeler yapılmış, tedavi sürecine uyumu artırmak için ilaç tedavisine düzenli olarak devam etmesi sağlanmıştır.

Stresörlerin Değerlendirilmesi: Betty Neuman'ın Sistemler Modeli

1. **Biyolojik Stresörler:** Crohn hastalığı, Nazogastrik sonda ile beslenme, kolostomi ve ileostomi

bakımı, tekrar eden ameliyatlar ve fiziksel yorgunluk.

2. **Psikolojik Stresörler:** Depresif duygu durumu, savunmacı kişilik yapısı, babasının baskıcı tutumu ve annesinin duygusal desteğine olan ihtiyacı.
3. **Sosyokültürel Stresörler:** Akraba evliliği, aile içi rol paylaşımı, kardeşlerinin sağlık sorunları ve Z. M.'in duygusal ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi.
4. **Ruhsal Stresörler:** Hastalığın kronik yapısı ve tedavi sürecinde yaşadığı zorluklar, duygusal yalnızlık hissi ve ruhsal yorgunluk.

Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği Müdahaleleri

1. Biyolojik Müdahaleler

Z. M.'in mobilize olmasını teşvik etmek amacıyla küçük adımlarla başlanan fiziksel aktivite planı hazırlanmıştır. İlk olarak hastane kafesine götürülüp kahve içilmiş, ardından kısa bir yürüyüş yapılmıştır. Bu süreç, hastanın biyolojik sistemine yeniden denge kazandırmaya yönelik bir girişimdir.

Nazogastrik sonda ile beslenme tercihi, hastanın biyolojik sistemine yönelik bir savunma mekanizması olarak kabul edilmiş, bu konuda hastanın duygu ve düşünceleri dikkate alınarak eğitim ve danışmanlık verilmiştir. Crohn hastalığına bağlı ameliyatlar, kolostomi ve ileostomi gibi biyolojik stres faktörleri ile başa çıkmak için hastaya beslenme desteği verilmiştir. Nazogastrik sonda ile beslenmeye devam etmesi, Z. M.'in bir tercih olarak görülmüş ve bu kararına saygı duyulmuştur. Ancak, oral beslenmenin önemi üzerinde durularak diyetisyen ile iş birliği yapılarak uygun bir beslenme planı hazırlanmıştır.

2. Psikolojik Müdahaleler

Z. M.'in savunmacı tutumunu anlamak ve bu tutumu aşmasına yardımcı olmak için bireysel görüşmeler yapılmıştır. Z. M.'in hastalık ve bedenine yönelik kaygılarını ifade etmesi sağlanmış, duygusal ihtiyaçlarının farkına varmasına yönelik destek sağlanmıştır. İlaç tedavisi sürecinde hastaya düzenli bilgilendirme ve destek sağlanmıştır. Psikiyatri konsültasyonları düzenli olarak değerlendirilmiş ve tedavi protokolü güncellenmiştir.

Anneye duyduğu özlem ve bakım ihtiyacı, Z. M.'in ruhsal sağlığını olumsuz etkilediği için bu konuda kendisine duygularını nasıl ifade edebileceği konusunda psikolojik destek sağlanmıştır. Annesiyle daha fazla zaman geçirmesi teşvik edilmiştir.

3. Sosyokültürel Müdahaleler

Z. M.'in babasının baskıcı tutumu, ailenin genel yapısı ve kardeşlerinin durumları göz önünde bulundurularak aile ile yapılan görüşmelerde, hasta merkezli bir yaklaşım benimsenmiştir. Babaya, Z. M.'e karşı daha destekleyici ve anlayışlı olması gerektiği ifade edilmiştir.

Aile içinde annenin Z. M. ile daha fazla zaman geçirmesi ve duygusal ihtiyaçlarına daha fazla yanıt verebilmesi için iş bölümü önerilmiştir. Anneye, Z. M.'in duygusal ihtiyaçlarının, fiziksel bakım kadar önemli olduğu vurgulanmıştır.

Z. M.'in ailesinin sosyal ve ekonomik durumu, özellikle babasının bakım için işini bırakmak zorunda kalması, Z. M.'in ruhsal sağlığı üzerinde etkili bir sosyokültürel stres faktörü olarak değerlendirilmiştir. Bileklik ve kolye yaparak aileye ekonomik destek sağlama girişimi, Z. M.'in kendini daha iyi hissetmesine yardımcı olmuş ve sosyal rolünü yeniden kazanmasına katkı sağlamıştır.

4. Ruhsal Müdahaleler

Z. M.'in ruhsal yorgunluğunu hafifletmek amacıyla stres yönetimi teknikleri (nefes egzersizleri, zihinsel rahatlama yöntemleri) öğretilmiştir. Aynı zamanda hastanede geçirdiği uzun süre nedeniyle gelişen ruhsal tükenmişlik ele alınarak, sosyal etkileşimlerde bulunması teşvik edilmiştir. Klinik hemşireleri ile işbirliği yapılarak, hemşire odasında kahve içmek, bir şeyler yemek gibi girişimler sağlanmıştır.

Annesine olan duygusal ihtiyacını dile getirememe durumu üzerine yapılan görüşmelerde, Z. M.'in annesiyle daha sağlıklı bir iletişim kurması için rehberlik sağlanmıştır. Bu süreçte, aile üyelerinin rollerini gözden geçirmeleri ve Z. M.'in duygusal ihtiyaçlarını daha iyi karşılamaları yönünde aileye bilgi verilmiştir.

Kendisi gibi bu hastalık ile mücadele eden diğer bireylerin de olduğunu göstermek ve hastalık belirtileri ile nasıl baş edebildiklerini dinleyebileceği videolar izletilmiştir. İstanbul'da bulunan inflamatuvar bağırsak hastalıkları derneği hakkında araştırma yaparak, kendisine ve ailesine bilgi verilmiştir.

TARTIŞMA

Crohn hastalığı gibi kronik inflamatuvar bağırsak hastalıkları, yalnızca fiziksel semptomlarla sınırlı kalmayıp, hastaların psikososyal iyilik hallerini de derinden etkiler. **Bernstein ve Singh (2010)**, Crohn hastalığında depresyon ve anksiyete nin yaygın olduğunu ve bu psikiyatrik durumların hastalık seyrini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Z. M.'in sık hastane yatışları ve fiziksel yorgunluk, bu bulgularla uyumlu bir şekilde biyolojik ve psikolojik dengesizlik yaratmıştır.

Mikocka-Walus ve arkadaşları (2016), Crohn hastalarında depresyonun hastalık alevlenmelerini tetiklediğini göstermiştir.

Z. M.'in hastalık atakları ve geleceğe yönelik umutsuzluk hisleri, bu çalışmayı destekler niteliktedir. Psikiyatrik müdahalelerle Z. M.'in ruh sağlığına yönelik yapılan destekleyici tedavi, yaşam kalitesinde iyileşmeler sağlamıştır.

Targownik ve arkadaşları (2014), aile içi desteğin psikolojik iyilik halini olumlu etkilediğini ve hastalık seyrinde iyileştirici bir rol oynadığını belirtmiştir. Z. M.'in babasının baskıcı tutumu ve

annesinden gördüğü duygusal yoksunluk, ruhsal sağlığı üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Ancak aileyle yapılan görüşmeler sonucunda, duygusal ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılması sağlanmış ve Z. M.'in psikososyal durumunda iyileşme gözlenmiştir. **Zullig ve arkadaşları (2014)**, aile içi destek mekanizmalarının güçlendirilmesinin, hastaların psikososyal stresörlerle başa çıkma süreçlerinde büyük katkı sağladığını vurgulamaktadır. Bu durum Z. M.'in olgusunda da belirgindir; aile içi desteğin sağlanması, Z. M.'in duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasına ve depresyon belirtilerinin azalmasına yol açmıştır.

Kreatif Faaliyetlerin Ruhsal Sağlık Üzerindeki Etkisi

Z. M.'in tedavi sürecinde, yaratıcı ve rahatlatıcı faaliyetlere teşvik edilmesi önemli bir yer tutmuştur. **Malchiodi (2015)**, yaratıcı aktivitelerin stres yönetimi ve psikiyatrik semptomları hafifletme üzerinde olumlu etkiler gösterdiğini belirtmektedir. Boyama ve bileklik yapma gibi etkinlikler Z. M.'in stresini hafifletmiş, bu faaliyetler sayesinde ruhsal rahatlama sağlamıştır. Ayrıca, bu aktivitelerin Z. M.'e ekonomik katkı sağlayarak sosyal rolünü yeniden kazanmasına olanak tanınması, özgüvenini artırmış ve psikolojik iyileşmesine katkıda bulunmuştur.

Multidisipliner Yaklaşımın Önemi

Z. M.'in olgusu, Crohn hastalığı gibi kronik hastalıkların tedavisinde multidisipliner yaklaşımın gerekliliğini ortaya koymaktadır. **Sainsbury ve Heatley (2005)**, kronik hastalıkların yönetiminde multidisipliner işbirliğinin, hem fiziksel hem de psikolojik sağlık üzerinde önemli faydalar sağladığını vurgulamıştır. Z. M.'in tedavisinde hem hemşireler, hem psikiyatristler, hem de diyetisyenlerin işbirliği içerisinde çalışması, hastalığın yönetiminde olumlu sonuçlar vermiştir. Z. M.'in biyolojik, psikolojik ve sosyal stres faktörlerine yönelik bütüncül yaklaşımlar, tedavi sürecinin daha etkili ve başarılı olmasına katkı sağlamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Z. M.'in biyolojik, psikolojik, sosyokültürel ve ruhsal ihtiyaçları, Betty Neuman'ın Sistemler Modeli çerçevesinde kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiş ve stresörlerine yönelik çok yönlü hemşirelik müdahaleleri uygulanmıştır. Bu müdahaleler sonucunda Z. M.'in genel iyilik hali üzerinde olumlu etkiler gözlenmiş, mobilizasyonu teşvik edilmiş, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını fark etmesi sağlanmıştır. Ayrıca aile ile yapılan görüşmeler sayesinde, aile içi ilişkiler güçlendirilmiş ve Z. M.'in duygusal ihtiyaçlarını ifade edebilme konusunda önemli adımlar atılmıştır.

Z. M.'in olgusu, **Betty Neuman'ın Sistemler Modeli**'nin biyopsikososyal stres faktörleriyle başa çıkmada etkili bir model olduğunu göstermekte ve konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliğinin hasta merkezli, multidisipliner bir yaklaşımla tedavi sürecine önemli katkılar sağladığını vurgulamaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] Bernstein CN, Singh S. Psychiatric disorders in patients with inflammatory bowel disease. J Gastroenterol. 2010;45(1):50-56. doi:10.1007/s00535-009-0132-7.
- [2] Dibley L, Norton C. Psychosocial impact of inflammatory bowel disease on patients: A review of the literature. J Clin Nurs. 2013;22(5-6):269-288. doi:10.1111/jocn.12034.
- [3] Malchiodi CA. Creative Interventions with Traumatized Children. New York, NY: Guilford Press; 2015.
- [4] Maunder RG, Levenstein S. The role of stress in the development and clinical course of inflammatory bowel disease: Epidemiological evidence. Curr Mol Med. 2008;8(4):247-252. doi:10.2174/156652408784533725.
- [5] Mikocka-Walus A, Pittet V, Rossel JB, von Kanel R; Swiss IBD Cohort Study Group. Symptoms of depression and anxiety are independently associated with clinical recurrence of inflammatory bowel disease. Clin Gastroenterol Hepatol. 2016;14(6):829-835. doi:10.1016/j.cgh.2015.12.045.
- [6] Neuman B. The Neuman Systems Model. 3rd ed. Norwalk, CT: Appleton & Lange; 1995.
- [7] Sajadinejad MS, Asgari K, Molavi H, Kalantari M, Adibi P. Psychological issues in inflammatory bowel disease: An overview. Gastroenterol Res Pract. 2012;2012:106502. doi:10.1155/2012/106502.
- [8] Sainsbury A, Heatley RV. Review article: Psychosocial factors in the quality of life of patients with inflammatory bowel disease. Aliment Pharmacol Ther. 2005;21(5):499-508. doi:10.1111/j.1365-2036.2005.02342.x.
- [9] Targownik LE, Sexton KA, Bernstein MT, Beatie B, Sargent M, Walker JR, Graff LA, Bernstein CN. The relationship among perceived stress, symptoms, and inflammation in persons with inflammatory bowel disease. Am J Gastroenterol. 2014;109(10):1484-1492. doi:10.1038/ajg.2014.194.
- [10] Zullig LL, Bosworth HB, Williams LS. Chronic disease self-management and adherence to therapy. Med Care. 2014;52(3 Suppl 2):S29-S34. doi:10.1097/MLR.0000000000000209.

YAKINLARIN PERSPEKTİFİNDEN AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN FİZİKSEL SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ

Büşra Kuşcu Kuru¹, Rahime Aydın Er²

¹ Kocaeli Üniversitesi Hastanesi, Çocuk Yoğun Bakım Ünitesi, Kocaeli, Türkiye, busraksc@icloud.com, ORCID: 0009-0006-0972-8569

² Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye, raay@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9901-3482

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ağır ruhsal bozukluğu olan bireyler, genel popülasyona kıyasla daha yüksek oranda kronik fiziksel hastalıklara sahip olmakta ve bu durum, erken ölümlere yol açmaktadır. Bilişsel yetilerdeki bozulmalar ve iletişim güçlükleri nedeniyle aile üyeleri (birincil bakım vericiler), hastaların fiziksel sağlık yönetiminde kritik bir rol üstlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ağır ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerinden yararlanma deneyimlerinin, bakım vericilerin perspektifinden değerlendirmektir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı nitel çalışma, Şubat 2023 ile Aralık 2024 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinde yürütülmüştür. Çalışmaya ağır ruhsal bozukluk (şizofreni, şizoaffektif bozukluk ve bipolar bozukluk) nedeniyle yatarak tedavi gören bireylerin birincil bakım vericisi olan, 18 yaş ve üzeri, fiziksel sağlık hizmetlerinden yararlanırken hastaya refakat eden ve çalışmaya katılmaya onam veren bireyler dahil edilmiştir. Katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler, tümevarımsal bir yaklaşımla analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan 15 hasta yakınından elde edilen veriler doğrultusunda üç ana tema ortaya çıkmıştır: i) hizmete erişimde karşılaşılan sistem kaynaklı güçlükler, ii) ruhsal bozuklukların gölgesinde fiziksel sağlık hizmetlerine erişim ve iii) sağlık hizmetlerine erişimdeki beklentiler ve ihtiyaçlar.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerine erişimindeki çok katmanlı engelleri ortaya koymuştur. Ruh sağlığı hizmetlerinin sunulduğu ortamlarda fiziksel sağlık izlemleri sistematik ve bütüncül biçimde entegre edilmelidir. Ayrıca, sağlık profesyonellerinin bu bireylerin fiziksel sağlık gereksinimlerini fark edebilmeleri, etkili iletişim kurabilmeleri ve bakım sürecini bütüncül bir yaklaşımla yürütebilmeleri için sürekli mesleki gelişim olanakları artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal hastalıklar, Kapsamlı sağlık hizmeti, Sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik

ACCESS TO PHYSICAL HEALTHCARE SERVICES FOR INDIVIDUALS WITH SEVERE MENTAL ILLNESS FROM THE PERSPECTIVES OF FAMILY MEMBERS

Büşra Kuşcu Kuru¹, Rahime Aydın Er²

¹ Kocaeli University Hospital, Pediatric Intensive Care Unit, Kocaeli, Türkiye, busraksc@icloud.com, ORCID: 0009-0006-0972-8569

² Kocaeli University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kocaeli, Türkiye, raay@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9901-3482

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals with severe mental disorders (SMDs) have significantly higher rates of chronic physical illnesses and premature mortality compared to the general population. Family members play a crucial role in managing the physical health of these individuals due to cognitive impairments and communication challenges. This study aims to explore caregivers' perspectives on the challenges and experiences of individuals with SMDs in accessing and utilizing physical healthcare services.

Method: A descriptive qualitative approach was employed, conducted in a university hospital between February 2023 and December 2024. Participants included primary caregivers of individuals receiving inpatient treatment for SMDs (schizophrenia, schizoaffective disorder, and bipolar disorder). Eligibility criteria were being 18 years or older, accompanying the patient during physical healthcare interactions, and providing informed consent. Data were gathered through in-depth face-to-face interviews and analysed using an inductive thematic approach to identify patterns and themes.

Results: Based on the data obtained from 15 relatives of with SMDs, three main themes were identified: i) structural barriers encountered in accessing healthcare services, ii) accessing physical healthcare under the shadow of psychiatric disorders, and iii) expectations and needs regarding access to healthcare services.

Conclusion and Recommendations: This study revealed the multi-faceted barriers faced by individuals with SMDs in accessing physical healthcare services. physical health monitoring should be integrated systematically and holistically within mental healthcare settings. Additionally, healthcare professionals should be supported through ongoing professional development opportunities to enable them to recognize the physical health needs of these individuals, establish effective communication, and adopt a holistic approach in the provision of care.

Key Words: Mental disorders, Comprehensive health care, Health services accessibility

GİRİŞ

Ağır ruhsal bozukluğu olan bireylerde, genel popölasyona kıyasla kronik fiziksel sağlık sorunlarının daha yüksek oranda görüldüğü ve bu durumun erken mortalite ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir [1]. Özellikle şizofreni tanısı almış bireylerde metabolik sendrom gelişme riski ile kardiyovasküler mortalite oranlarının, genel nüfusa göre yaklaşık iki ila üç kat daha fazla olmasına dikkat çekilmektedir [2-4]. Antipsikotik ilaçların uzun süreli kullanımı; obezite, diyabet, kardiyovasküler hastalıklar ve metabolik sendrom gibi ciddi fiziksel sağlık sorunlarının görülme sıklığını artırmaktadır [2,5]. Bu hastalarda iskemik kalp hastalığı ve kansere bağlı ölümler yaygın olarak bildirilmekte; yaşam beklentisinin genel popölasyona kıyasla 12 ila 15 yıl daha kısa olduğu ve toplamda 30 yıla kadar azalabildiği ifade edilmektedir [2,4].

Ağır ruhsal bozukluklar yalnızca fiziksel hastalık riskini artırmakla kalmamakta, aynı zamanda bu bireylerin sağlık hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları çok boyutlu engeller de fiziksel sağlık sorunlarının artmasına ve yeterince yönetilememesine neden olmaktadır [2]. Bu bağlamda, ciddi ruhsal hastalığı olan bireyler, fiziksel sağlık hizmetlerine erişim açısından çeşitli güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadır. Sıklıkla yoksulluk, kötü yaşam koşulları ve barınma sorunları gibi sosyal belirleyiciler bu bireylerin sağlık hizmetlerinden yararlanmasını güçleştirmektedir [6]. Ayrıca aile ve sosyal destek sistemlerinin yetersiz olması, bireylerin sağlık hizmetine başvuru davranışlarını sınırlamakta ve tedaviye erişimi zorlaştırmaktadır [1].

Ruhsal bozuklukların, özellikle de gerçeği değerlendirme yetisinin zayıfladığı durumların, bireylerin fiziksel sağlık belirtilerini fark etmelerini ve bu belirtileri doğru şekilde anlamlandırmalarını güçleştirdiği bilinmektedir. Bu durum, fiziksel sağlık sorunlarının geç bildirilmesine ya da hiç bildirilmemesine yol açabilir. Öte yandan sağlık profesyonelleri, bu hastaların değerlendirilmesinde sıklıkla psikiyatrik duruma öncelik vermekte ve bildirilen fiziksel semptomları psikosomatik temelli olarak yorumlayabilmektedir [7]. Bu yaklaşım, fiziksel belirtilerin yeterince dikkate alınmamasına ve tedavi sürecinde ihmal edilmesine neden olabilmektedir.

Tüm bu faktörler bir arada değerlendirildiğinde, ağır ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlıklarının kötüleşmesi biyolojik, sosyal ve sistemsel etmenlerin etkileşimiyle açıklanabilir. Bu noktada birincil bakım vericiler, özellikle aile üyeleri, hastaların fiziksel sağlıklarını yönetmede temel destek unsurlarıdır. Zira hastaların sağlık kurumlarına ulaşımında karşılaştıkları güçlükler göz önünde bulundurulduğunda, fiziksel sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında bakım vericilerin rolü kritik hale gelmektedir [8].

Araştırmannın Amacı: Bu çalışmanın amacı, ağır ruhsal bozukluk tanısı (şizofreni, şizoaffektif bozukluk, bipolar bozukluk) alan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerine erişimde yaşadıkları deneyimlerin, bakım vericilerinin bakış açısıyla derinlemesine incelemektir.

YÖNTEM

Bu tanımlayıcı nitel çalışma, Şubat 2023 ile Aralık 2024 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinde yürütülmüştür. Çalışmaya; ağır ruhsal bozukluk (şizofreni, şizoaffektif bozukluk ve bipolar bozukluk) nedeniyle yatarak tedavi gören bireyin bakım vericisi olan, 18 yaş ve üzeri, fiziksel sağlık hizmetlerinden yararlanma sürecinde hastaya refakat eden ve çalışmaya katılmaya onam veren bireyler dahil edilmiştir. Bilişsel ya da iletişimsel engeller nedeniyle derinlemesine görüşmeye katılamayacak durumda olan hasta yakınları çalışmadan dışlanmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yüz yüze derinlemesine görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmeler sessiz ve mahremiyetin sağlandığı bir ortamda, araştırmacılar tarafından yürütülmüş ve ortalama 30 dakika sürmüştür. Görüşmelerde yeni bilgiye ulaşamadığı noktada veri doygunluğuna ulaşıldığı kabul edilerek katılımcı alımı sonlandırılmıştır. Tüm görüşmeler katılımcı izni ile ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiş ve sonrasında yazılı dökümü (transkripsiyonu) yapılmıştır. Elde edilen veriler, tematik analiz yöntemi kullanılarak tümevarımsal bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, iki araştırmacı verileri bağımsız olarak kodlamış; ardından kodlar üzerinde uzlaşıya varılarak temalar oluşturulmuştur.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen 15 katılımcının özellikleri Tablo 1’de ayrıntılı olarak sunulmuştur. Yaşları 44 ila 76 arasında değişen (ortalama: 60) katılımcıların %53.3’ü (n=8) erkek ve %40’ı (n=6) ilkokul mezunudur. Katılımcılar, bakım verdikleri bireylerle olan akrabalık ilişkilerine göre; baba (n=6), anne (n=6), eş (n=2) ve abla (n=1) konumundadır. Bakım verilen bireylerin 10’u bipolar bozukluk, 4’ü şizofreni ve 1’i ise şizoaffektif bozukluk tanısı almıştır.

Tablo 1. Katılımcıların ve bakım verdikleri bireylerin özellikleri

Katılımcı no	Cinsiyet	Yaş	Eğitim düzeyi	Akrabalık ilişkisi	Yakınının tanısı	Bakım süresi (yıl)	Fiziksel sa
1	Erkek	66	Lise	Babası	Şizofreni	24	-
2	Erkek	64	İlkokul	Babası	Bipolar bozukluk	30	Diyabet
3	Erkek	76	Lise	Babası	Bipolar bozukluk	34	Diz ve boy
4	Kadın	39	İlkokul	Annesi	Bipolar bozukluk	4	-
5	Erkek	44	Lisansüstü	Eşi	Bipolar bozukluk	16	Diyabet
6	Kadın	66	İlkokul	Annesi	Şizoaffektif bozukluk	14	Skolyoz
7	Erkek	63	Lise	Babası	Bipolar bozukluk	6	-
8	Kadın	50	Okur yazar değil	Annesi	Bipolar bozukluk	10	-
9	Erkek	73	Lisans	Babası	Şizofreni	24	Hipertansi
10	Kadın	67	İlkokul	Annesi	Şizofreni	42	Kolesterol
11	Erkek	71	Lise	Eşi	Bipolar bozukluk	11	Bel fıtığı
12	Kadın	56	Ortaokul	Ablası	Bipolar bozukluk	22	Kronik bö kolesterol,
13	Kadın	57	Yüksek okul	Annesi	Bipolar bozukluk	14	Hipotiroid
14	Erkek	58	İlkokul	Babası	Şizofreni bozukluk	11	Epilepsi
15	Kadın	60	İlkokul	Annesi	Bipolar bozukluk	8	-

Nitel verilerin tematik analizi sonucunda, Tablo 2’de sunulan üç ana tema ve yedi alt tema belirlenmiştir.

Tablo 2. Nitel verilerden elde edilen tema ve alt temalar

Ana Tema 1: Hizmete Erişimde Karşılaşılan Sistem Kaynaklı Güçlükler
Alt Tema 1.1: Randevu ve sevk süreçlerindeki işleyiş sorunları
Alt Tema 1.2: Personel yetersizliği
Ana Tema 2: Ruhsal Bozuklukların Gölgesinde Fiziksel Sağlık Hizmetlerine Erişim
Alt Tema 2.1: Tedavi süreçlerinde algılanan uçurum
Alt Tema 2.2: Zihinsel yükün beden sağlığına yansması
Ana Tema 3: Sağlık Hizmetlerine Erişimdeki Beklentiler ve İhtiyaçlar
Alt Tema 3.1: İnsan odaklı iletişim ve duygusal destek
Alt Tema 3.2: Bireyselleştirilmiş bakım
Alt Tema 3.3: Hekim yükünün azaltılması

Hizmete erişimde karşılaşılan sistem kaynaklı güçlükler

Bakım vericilerin ifadelerinde sıkça vurgulanan ve fiziksel sağlık hizmetlerinin niteliğini doğrudan etkileyen yapısal sorunlar, bu ana tema altında ele alınmıştır. Katılımcı anlatımları, hizmete erişim sürecinde karşılaşılan sistemsel engellerin, ağır ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlık gereksinimlerinin karşılanmasında önemli aksamalar yarattığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, randevu ve sevk süreçlerindeki işleyiş sorunları ile personel yetersizliği, sistem kaynaklı güçlüklerin başlıca bileşenleri olarak öne çıkmaktadır.

Randevu ve sevk süreçlerindeki işleyiş sorunları

Katılımcılar, fiziksel sağlık hizmetlerine erişimde özellikle randevu alma süreçlerinde yaşanan gecikmelerin ve farklı uzmanlık alanları arasında yapılan sevk zincirindeki aksaklıkların önemli bir engel oluşturduğunu belirtmişlerdir. Randevuların ileri tarihlere verilmesi ya da sevk sürecinde yeterince değerlendirme yapılmadan hastaların yönlendirilmesi gibi durumlar, hizmetin etkinliğini azaltmakta ve hastaların ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetini zamanında almasını güçleştirmektedir.

'En büyük problem randevu. Çünkü randevular çok geç. Belki bir ay belki iki ay sonra randevu veriliyordu. Tabi o zamanda problem belli bir aşamaya gelmiş oluyordu. Pek bir anlamı da olmuyordu randevu almanın. Sıkıntı oydu.' (K5)

'Yani doktor muayene edince hemen başka bir doktora başından salmasın. Birkaç gün bir ilgilensin. Gelin bir tahlil yapayım bir bakıyım ondan sonra öbürlerine havale etsin. Hemen bakmadan gönderiyor boş boş geziyoruz.' (K10)

Personel yetersizliği

Katılımcılar, yeterli sağlık personelinin olmamasının hizmetlerin etkinliğini ve hastaların ihtiyaçlarına zamanında yanıt verilmesini engellediğini belirtmişlerdir.

'Herhalde bizim sistemin şu an en büyük problemi yeterli sağlık personeli kısmı. Yani doktor eksiği olsun, şey olsun. Randevularında sıkıntılı olmasının en büyük sebebi o zaten. Yeterli personel olsa herhalde daha rahat imkân sağlanır diye düşünüyorum.' (K5)

Ruhsal bozuklukların gölgesinde fiziksel sağlık hizmetlerine erişim

Katılımcılar, ruhsal hastalıkların bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerine erişimini, sağlıkla ilgili bilgileri kavrayarak gerekli bakım süreçlerini sürdürebilme yeterliliklerini ve tedaviye uyumlarını olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

Tedavi süreçlerinde algılanan uçurum

Katılımcıların anlatımları, genel sağlık hizmetleri ile ruh sağlığına yönelik müdahaleler arasında algıladıkları temel farkları ve bunun bakım verme deneyimlerine yansımalarını ortaya koymaktadır. Görüşmelerde, bedensel hastalıkların tedavi sürecinin daha hızlı, doğrudan ve sonuç odaklı işlediği; buna karşılık psikiyatrik bakımın daha uzun soluklu, belirsizlik içeren ve sabır gerektiren bir yapıda olduğu vurgulanmıştır. Fiziksel hastalıklarda tanı ve tedavinin kısa sürede netleşmesi, bakım vericiler tarafından “kolaylık” olarak değerlendirilirken; psikiyatrik tedavinin uzun soluklu, takip gerektiren ve belirsizlik içeren doğası “zorlayıcı” ve “yıpratıcı” olarak değerlendirilmiştir.

'... yani beden sağlığı ile ilgili aldığı tedaviler operasyonlarla, ruh sağlığı çok farklı şeyler. Farklı yani beden sağlığıyla ilgili şeyler ruh sağlığına göre bana göre çok daha kolay geçti. Çok daha kolay geçti. Yani onlar hemen halloldu. Belki ufak tefek izler kalmıştır ama onları halletmek çok kolay da ama ruh sağlığıyla olan şeyleri kolay değil. Çok ağır yani tabi bu arada biz çok yorulduk. Yani ben devamlı koşturuyorum babası olarak.' (K3)

'... yani dahiliye mesela öyle şeyler daha ziyade hemen tahlille ilgili olduğu için daha ziyade hemen tahlil yapılıyor. Ona göre ilaç yazılıyor ama psikiyatriye biz uzun zamandır gittiğimiz için, sürekli

aynı doktora gittiğimiz için kendisini tanıyor. Onda da arada bir tahlil ilaçların durumunu görmek için kan tahlili yapılıyor. Sonuçta ikisi farklı şeyler gibime geliyor. ' (K5)

Zihinsel yükün beden sağlığına yansıması

Katılımcılar ruhsal bozuklukların kronik hastalıkları tetiklediğini, mevcut sağlık sorunlarının yönetimini zorlaştırdığını ve tedavi sürecinin karmaşıklığını artırdığını dile getirmişlerdir.

'İlaç almıyor. Mesela kabızlık sorunu var, doktora gidiyoruz, ilaç veriyor içmiyor. Mesela grip oluyor, ilaç veriyor içmiyor. Yani ilaç içme sıkıntısı var bizde. İlaça karşı. ' (K7)

'Epilepsi hastalığı ile bu psikolojik hastalık tamamı ile ayrı bir şey. Şimdi psikolojik tedavi nasıl tetikliyor şeyi epilepsiyi. Çünkü kafanda sürekli yorum yapıyorsun ya epilepsiyi öyle etkiliyor. Önceden senede bir olan birdenbire niye üç güne düştü ya? Ne oldu da üç güne düştü yani. Demek ki moral bozgunluğu epilepsiyi de etkileyebiliyor yani. ' (K14)

'Bir derdini anlatamıyor zaten. Anlatamadığı gibi bize de söylemiyor şimdi. E sen ne kadar hizmet alabilirsin bu şekilde. Doktorun çok umurunda mısın yani. ' (G14)

Sağlık hizmetlerine erişimdeki beklentiler ve ihtiyaçlar

Bu ana tema kapsamında, sağlık hizmetlerine erişim sürecindeki temel beklenti ve ihtiyaçlar ele alınmıştır. İnsan odaklı iletişim, bireyselleştirilmiş bakım ve hekim üzerindeki yükün azaltılması gibi unsurlar, bakım kalitesini ve hizmetten memnuniyeti doğrudan etkileyen önemli başlıklar olarak öne çıkmıştır.

İnsan odaklı iletişim ve duygusal destek

Katılımcılar, sağlık profesyonellerinden yalnızca mesleki bilgi ve beceri değil, aynı zamanda samimi bir yaklaşım, empati ve anlayış beklediklerini vurgulamışlardır. Sağlık profesyonellerinin hastalarla kurduğu olumlu ve insancıl iletişimin, tedavi sürecinde hem hasta hem de bakım verici açısından ruhsal iyileşmeyi desteklediğine dikkat çekmişlerdir.

'Yani güler yüzlü olmak, ondan sonra ilgilenmek, hastayla ilgilenmek. Güler yüzlü olmak, tatlı olmak, sert olmamak. Ondan sonra onlara karşı gerekli anlayışı göstermek. Onların da ruhlarının çok iyi çok sağlam olmasını diliyorum ben. Öncelikle onlar sağlam olucak ki tedavi edebilsinler, anlayabilsinler. ' (K3)

'... anlamaları bizi anlamalarını bekliyorum yani ben onların elindeki imkansızlıkları ben anlayabiliyorum. Ama ben onlardan güler yüz bekliyorum. Ben onlardan bizi anlamalarını bekliyorum. Hastayı anlamalarını bekliyorum. Karşılarındaki insanın bir hasta olduğunu anlamalarını bekliyorum. ' (K9)

Bireyselleştirilmiş bakım

Katılımcılar, sağlık profesyonellerinin her hastanın kendine özgü ihtiyaçlarını dikkate alan, kişiye özel yaklaşımlar sergilemesinin önemini vurgulamışlardır. Sıcak ve empatik tutumun, verilen bakımın kalitesini artırdığına dikkat çekmişlerdir.

'Daha çok ilgilenirlerse daha çok hizmet verirlerse daha iyi olur bence. Sıcak davranmaları, güler yüzleri yani böyle yani insana göre uyum sağlayabildikleri. Bence daha iyi. İnsana göre yani hastalığına göre uyum sağarlarsa daha iyi.' (K8)

Hekim yükünün azaltılması

Katılımcılar, hekimlerin bakmak zorunda oldukları hasta sayısının azaltılması gerektiğini, böylece hem hastalara hem de hasta yakınlarına daha fazla zaman ayırarak daha kaliteli ve özenli hizmet sunabileceklerini belirtmişlerdir.

'Yani doktorların hekimlerin görevinin azaltması gerekli. Bunun için bir hekim daha az hastaya baksa atıyorum yüz hastaya bakacağına elli hastaya baksın ki hem kendi açısından daha iyi hizmet verir, hasta ile daha iyi ilgilenir, yakını ile daha iyi ilgilenir. Önerim bu yani. Başka ne olabilir. Buda Türkiye şartlarında imkânsız. Yani bu kadar hekimin Türkiye'den uçup gittiği bir yerde, sağlıkçıların yani biraz zor. Hani arkadan yetişiyor ama her şeyin bir tecrübesi var.' (K11)

TARTIŞMA

Ciddi ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık sorunları açısından genel popülasyona kıyasla daha yüksek risk altında olmaları [2-5], bu bireylerin genel sağlık hizmetlerine erişimlerinin değerlendirilmesini ve hizmet sunumunda iyileştirici stratejilerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu popülasyon için zamanında ve uygun fiziksel sağlık hizmetlerine erişimi iyileştirmeye yönelik ilgi uluslararası alanda artmasına rağmen, etkilenen bireylerin ve aile üyelerinin bakış açıları ve deneyimlerine ilişkin literatür yetersizdir [9]. Bu alanda yapılan çalışmaların çoğunlukla gelişmiş ülkelerde yürütülmüş olması [7,9,10], konuya farklı sağlık sistemleri ve kültürel bağlamlar açısından da ışık tutulması gereğini doğurmaktadır. Bu bağlamda çalışmamız, Türkiye'de ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerinden yararlanma süreçlerini, kritik bir destek unsuru olarak rol oynayan aile üyelerinin bakış açısından ele alarak, yerel bağlama özgü önemli içgörüler sunmaktadır.

Çalışmamızda aile üyeleri, özellikle randevu alma, sevk süreçleri ve sağlık profesyoneli yetersizliğinin, ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin zamanında ve uygun fiziksel sağlık hizmetlerine erişiminde ciddi engeller oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Sağlık sisteminin organizasyonuna ilişkin bu bulgular, bireyin sağlık ihtiyaçları ile sistemin sunduğu hizmet arasındaki uyumsuzluğun, erişimi kısıtlayan temel etkenlerden biri olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu zorluklar, ağır ruhsal

bozukluğu olan bireylerin sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamamasına neden olan koordinasyon eksikliklerini vurgulayan önceki çalışmalarla da örtüşmektedir [1,7,9,11]. Özellikle fiziksel sağlık hizmetlerinin ruh sağlığı hizmetlerinden ayrı biçimde yapılandırılmış olması, hasta bakımında bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesini zorlaştırmakta; bu da hizmetlerin etkili biçimde koordine edilememesiyle sonuçlanmaktadır. Her ne kadar çalışmamız katılımcıları tarafından dile getirilmemiş olsa da literatürde sağlık kurumlarının coğrafi uzaklığı, ulaşım güçlükleri ve hastane ortamlarının kalabalıklığı gibi sistem kaynaklı erişim engelleri sıklıkla raporlanmıştır [1,7,12]. Bu bağlamda, fiziksel sağlık hizmetlerinin niteliğini artırmak ve erişim sorunlarını azaltmak için; hastaların düzenli aralıklarla standart bir fiziksel sağlık tarama programına dahil edilmesi, hastalığa özgü uzman bakıma erişimin sağlanması, disiplinlerarası iş birliğinin güçlendirilmesi ve bakım düzeyleri arasında etkili bir koordinasyonun sağlanması önerilmektedir [9].

Katılımcılar, ciddi psikiyatrik hastalığı olan bireylerin yaşamlarında ruh sağlığı sorunlarının belirleyici ve merkezî bir yer tuttuğunu ifade etmişlerdir. Bu durumun, bireylerin tedaviye uyumunu zorlaştırarak mevcut fiziksel hastalıkların yönetimini sekteye uğrattığını dile getirmişlerdir. Ayrıca bazı katılımcılar, ruhsal bozuklukların, fiziksel hastalıkları tetikleyebildiğini ve tedavi sürecini daha karmaşık hale getirerek durumu ağırlaştırabileceğini belirtmişlerdir. Bu bulgular, ciddi ruhsal hastalığı olan bireylerin genel sağlık durumlarının çok boyutlu etkilenebileceğini ve fiziksel sağlık ihtiyaçlarının sıklıkla ikincil planda kaldığını ortaya koyan önceki araştırmaları desteklemektedir [1,7,9,12]. Yurt dışında uygulanan, fiziksel sağlık izlemlerinin ruh sağlığı hizmetleriyle eş zamanlı ve bütüncül şekilde yürütüldüğü yapılandırılmış izlem modellerinin [2] Türkiye’de de kullanımı, bu bireylerin karmaşık sağlık ihtiyaçlarına daha etkili ve hızlı yanıt verilmesini mümkün kılarak hem fiziksel hastalıkların erken fark edilmesini hem de tedaviye uyumun artırılmasını sağlayabilir.

Çalışmamız, ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerine erişiminde insan odaklı iletişime, duygusal desteğe ve bireyselleştirilmiş bakıma duyulan ihtiyacı ortaya koymuştur. Yeterli personel ve makul iş yükü ile bağlantılı olan bu ihtiyaçların karşılanması; sağlık profesyonelleri ile hizmet kullanıcıları arasındaki ilişkinin niteliğini artırarak, tedavi sürecinin etkinliğine olumlu katkı sağlayabilir. Nitekim önceki çalışmalar, psikiyatrik bozukluk tanılı hastaların ve bakım vericilerin sağlık profesyonelleriyle kurdukları ilişkilerde sıklıkla kendilerini dışlanmış, görmezden gelinmiş ve izole edilmiş hissettiklerini ortaya koymuştur [1,2,7]. Bu tür deneyimler, bireysel ve kurumsal engellerin etkisiyle, zaten dezavantajlı konumda bulunan hastaların kırılganlıklarını derinleştirerek sağlık hizmetinden geri çekilmelerine ve dolayısıyla daha ciddi sağlık eşitsizliklerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir [7]. Bu bağlamda, ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin sağlık hizmetlerinden etkili biçimde yararlanabilmeleri için, sağlık sisteminin tüm paydaşları arasında anlamlı, duyarlı ve kapsayıcı bir iletişim altyapısının oluşturulması gerekmektedir. Hasta merkezli

bakımın güçlenmesi için sağlık profesyonelleri; onaylayıcı tutum sergileme, aktif dinleme ve empatik iletişim gibi destekleyici beceriler yönünden hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları çok boyutlu engelleri ortaya koymuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda, ruh sağlığı hizmetlerinin sunulduğu ortamlarda fiziksel sağlık izlemlerinin sistematik ve bütüncül biçimde entegrasyonuna ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır. Bu entegrasyonun sağlanması, yalnızca bireylerin sağlık çıktılarının iyileştirilmesine değil, aynı zamanda bakım verenlerin yükünün hafifletilmesine ve profesyoneller arası iş birliğinin güçlendirilmesine de katkı sağlayacaktır. Kurumsal düzeyde, disiplinlerarası ekiplerin (örneğin psikiyatristler, pratisyen hekimler, hemşireler, sosyal hizmet uzmanları, diyetisyenler gibi) hasta bakım sürecinde etkili biçimde iş birliği yapabilmesini sağlayacak yapısal mekanizmaların geliştirilmesi ve bu sürecin koordinasyonunu yürütecek vaka yöneticilerinin görevlendirilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte, sağlık profesyonellerinin ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin fiziksel sağlık gereksinimlerini fark edebilmeleri, bu bireylerle etkili iletişim kurabilmeleri ve bakım sürecini bütüncül bir yaklaşımla yürütebilmeleri için sürekli mesleki gelişim olanaklarının artırılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Gedik M, Günüşen NP, Çelik S. (2020). Experiences of individuals with severe mental illnesses about physical health services: a qualitative study. Archives of Psychiatric Nursing, 34:237-243.
2. Happell B, Ewart SB, Platania-Phung C, Stanton R. (2016). Participative mental health consumer research for improving physical healthcare: an integrative review. International Journal of Mental Health Nursing, 25:399-408.
3. Hjørth P, Medici, CR, Juel A, et al. (2017). Improving quality of life and physical health in patients with schizophrenia: A 30-month program carried out in a real-life setting. International Journal of Social Psychiatry, 63(4):287-296.
4. Rastad C, Martin C, Åsenlöf P. (2014). Barriers, benefits, and strategies for physical activity in patients with schizophrenia. Physical Therapy, 94:1467-1479.
5. Döngel BD, Demirkol, ME. (2018). Şizofreni hastalarında fiziksel hastalık eş tanılarının değerlendirilmesi, Çukurova Medical Journal, 43(4):892-902.
6. Happell B, Scott D, Platania-Phung C, Nankivell J. (2012). Rural physical health care services for people with serious mental illness: A nursing perspective. The Australian Journal of Rural Health, 20:248-253.
7. Rivera-Segarra E, Varas-Dí'az N, Santos-Figueroa A. (2019). "That's all fake": health professionals stigma and physical health care of people living with serious mental illness. PLoS ONE, 14(12):1-19.
8. Ho LL, Li Y, Gray R, Ho GWK, Bressington D. (2022). Experiences and views of carers regarding the physical health care of people with severe mental illness: An integrative thematic review of qualitative research. Journal of Psychiatric Mental Health Nursing, 29(6):774-787.
9. Ambreen M, Canning C, Lo B, et al. (2025). Strengthening the delivery of physical healthcare for adults living with serious mental illness - A qualitative description of patient and family member perspectives. Health Expect, 28(2):e70224.
10. Kristiansen C, Juel A, Vinther Hansen M, Hansen A, Kilian R, Hjørth P. (2015). Promoting physical health in severe mental illness: patient and staff perspective. Acta Psychiatrica Scandinavica, 132(6):470-478.

11. Björk Brämberg E, Torgerson J, Norman Kjellström A. et al. (2018). Access to primary and specialized somatic health care for persons with severe mental illness: A qualitative study of perceived barriers and facilitators in Swedish health care. BMC Family Practice, 19(1):12.
12. Filipiü IS, Filipiü I. (2014). Schizophrenia and physical comorbidity. Psychiatria Danubina, 30(4):152-157.

ÖZET BİLDİRİLER

İLK ATAK PSİKOZ HASTALARININ YAKINLARINDA BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME VE KENDİNİ DAMGALAMA

Büşra Rümeyşa Demirel¹, Gamze Sarıkoç², Aybeniz Civan Kahve³

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye, busrarumeyshademirel@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9756-0850

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Ankara, Türkiye, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1651-4308

³Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri ABD, Ankara, Türkiye, civankahve.aybeniz@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0683-5207

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma, ilk atak psikoz tanısı alan hastaların yakınlarının duygu düzenleme stratejilerini belirlemek ve bu stratejilerin kendini damgalama düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tasarıma sahip olan çalışma, Ocak 2023-Ocak 2024 tarihleri arasında Ankara'daki bir devlet hastanesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya toplam 101 hasta yakını katılmıştır. Veriler, "Sosyodemografik Bilgi Formu", "Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği (BDDÖ)" ve "Aileler İçin Kendini Damgalama Ölçeği (KDÖ-A)" kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Hasta yakınlarının kendini damgalama düzeylerinin, bilişsel duygu düzenleme stratejileriyle pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. BDDÖ'nün "Kabul" alt boyutu açısından yakınlık derecesine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. "Plan Yapmaya Yeniden Odaklanma" alt ölçeğinde ise yaş ve sigara kullanımı değişkenleri açısından anlamlı fark saptanmıştır. Ayrıca, yaş değişkenine göre "Olayın Değerini Azaltma" ve "Diğerlerini Suçlama" alt ölçek puanlarında da anlamlı fark görülmüştür. BDDÖ'nün "Kendini Suçlama" puanı ile KDÖ-A'nın "Sosyal Geri Çekilme" puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Öte yandan, BDDÖ'nün "Olayın Değerini Azaltma" puanı ile KDÖ-A'nın "Algılanan Değersizlik" puanı arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç-Öneriler: Hasta yakınlarının kendilerini damgalama düzeylerinin düşük olduğu ancak bilişsel duygu düzenleme stratejileriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Hastalar kadar hasta yakınlarının da ruhsal hastalıklar ve damgalama açısından risk altında olduğu göz önünde bulundurularak, bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin değerlendirilmesi ve uyumsuz stratejiler kullanan hasta yakınlarına yönelik önleme ve müdahale programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akut psikoz, Bilişsel duygu düzenleme, Hasta yakını, İçselleştirilmiş damgalama, Psikiyatri hemşireliği

Kaynaklar

1. Bayrak D, Duman ZÇ. Comparison of emotion expressions of caregivers of first-episode and chronic psychosis patients. DEUH FED. 2022;15(1):13-21. doi:10.46483/deuhfed.841324.
2. Karaçar Y, Bademli K. Relationship between perceived social support and self-stigma in caregivers of patients with schizophrenia. Int J Soc Psychiatry. 2021;68(3):670-686. doi:10.1177/00207640211001886.

3. Zhang X, Wu M, Zeng T, Cai C. "I am not a good enough parent": The experience of self-stigma in parents of children with mental illness in China. J Child Adolesc Psychiatr Nurs. 2024;37(2):e12466. doi:10.21203/rs.3.rs-2183499/v1.

COGNITIVE EMOTION REGULATION AND SELF-STIGMA IN RELATIVES OF FIRST-EPISODE PSYCHOSIS PATIENTS

Büşra Rûmeysa Demirel¹, Gamze Sarıkoc², Aybeniz Civan Kahve³

¹Niğde Ömer Halisdemir University, Zübeyde Hanım Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Niğde, Türkiye, busrarumeysademirel@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9756-0850

²University of Health Sciences, Gülhane Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1651-4308

³Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Ankara, Türkiye, civankahve.aybeniz@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0683-5207

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to determine the emotion regulation strategies of caregivers of patients diagnosed with first-episode psychosis and to examine the effects of these strategies on their self-stigma levels.

Methods: This cross-sectional study was conducted at a state hospital in Ankara between January 2023 and January 2024. A total of 101 caregivers participated in the study. Data were collected using the "Sociodemographic Information Form," the "Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ)," and the "Self-Stigma Scale for Families (SSSF)."

Results: It was found that the self-stigma levels of caregivers were positively associated with cognitive emotion regulation strategies. A significant difference was found in the "Acceptance" subscale of the CERQ based on the degree of kinship. In the "Refocusing on Planning" subscale, a significant difference was detected based on age and smoking status. Additionally, significant differences were observed in the "Putting into Perspective" and "Blaming Others" subscales according to age. A low-level positive correlation was found between the "Self-Blame" subscale of the CERQ and the "Social Withdrawal" subscale of the SSSF. Conversely, a low-level negative correlation was identified between the "Putting into Perspective" subscale of the CERQ and the "Perceived Worthlessness" subscale of the SSSF.

Conclusion and Recommendations: It was determined that caregivers had low levels of self-stigma, but their self-stigma was associated with cognitive emotion regulation strategies. Considering that caregivers, like patients, are at risk for mental illnesses and stigma, it is recommended that their cognitive emotion regulation strategies be assessed and that prevention and intervention programs be developed for those using maladaptive strategies.

Key Words: Acute psychosis, Cognitive emotion regulation, Caregiver, Internalized stigma, Psychiatric nursing

References:

1. Bayrak D, Duman ZÇ. Comparison of emotion expressions of caregivers of first-episode and chronic psychosis patients. DEUHFED. 2022;15(1):13-21. doi:10.46483/deuhfed.841324.
2. Karaçar Y, Bademli K. Relationship between perceived social support and self-stigma in caregivers of patients with schizophrenia. Int J Soc Psychiatry. 2021;68(3):670-686. doi:10.1177/00207640211001886.

3. Zhang X, Wu M, Zeng T, Cai C. "I am not a good enough parent": The experience of self-stigma in parents of children with mental illness in China. J Child Adolesc Psychiatr Nurs. 2024;37(2):e12466. doi:10.21203/rs.3.rs-2183499/v1.

PSİKIYATRİ HEMŞİRELERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMININ KİŞİSEL, MESLEKİ GELİŞİMLERİ VE YAŞAM DOYUMU İLE OLAN İLİŞKİSİ

İbrahim Aldemir¹, Çiğdem Şen Tepe², Tuğba Şahin Tokatlıoğlu³, Ecem Yıldız Aktas⁴, Nurgül Özgen⁵, Seçil Coşkun Kaya⁶, Leyla Aybüke Uzuner⁷, Burcu Demir Gökmen⁸

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Doktora Programı, İstanbul, Türkiye, E-mail: ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6313-8427

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail: cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

³İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, E-mail: tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

⁴Türk Kızılay Derneği İstanbul Anadolu Yakası Toplum Merkezi, İstanbul, Türkiye, E-mail: ecemyildizaktas@gmail.com, Orcid: 0009-0008-4701-4158

⁵Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aksaray, Türkiye, E-mail: nurgulozgn@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1015-8621

⁶Buca Seyfi Demirsoy Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, E-mail: secilcskn38@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0995-616X

⁷Çankırı Devlet Hastanesi, Çankırı, Türkiye, E-mail: aybukeyleyla.19@outlook.com, Orcid: 0000-0003-3511-7412

⁸Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ağrı, Türkiye, E-mail: burcudmr04@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2058-8924

ÖZET

Giriş-Amaç: Sosyal medya, günümüzde internet üzerinde en yaygın kullanılan uygulamalardan biri haline gelmiş olup, iletişim, bilgiye erişim ve bilgi paylaşımı gibi çeşitli işlevler görmektedir. Bu çalışma, psikiyatri hemşirelerinin sosyal medya kullanımının kişisel ve mesleki gelişimlerine ile yaşam doyumlarına olan etkisini araştırmayı amaçlamıştır.

Yöntem: Etik onay alındıktan sonra, tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma 24 Eylül 2023 ile 13 Şubat 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya kolayda örnekleme yöntemi ile ulaşılan 135 psikiyatri hemşiresi katılmıştır ve veriler çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu", "AK-TEK Sağlık Hizmetlerinde Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği" ve "Yaşam Memnuniyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 25 programı ile yapılmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 33.57 ± 7.54 olup, %85.2'si kadın, %77'si hastanede çalışmakta, %66.7'si altı yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip, %29.6'sı ise psikiyatri kliniğinde görev yapmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin %78.5'inin günlük 0-3 saat arası sosyal medya kullandığı ve çoğunlukla sosyal ağları takip etme, mesajlaşma ve araştırma yapma amaçlı interneti kullandıkları bulunmuştur. En çok kullanılan sosyal medya platformu Instagram'dır. Hemşireler sosyal medyada karşılaştıkları bilgilere kısmen güvendiklerini, sağlıkla ilgili veya başka paylaşılan bilgilerin doğruluğunu her zaman kontrol ettiklerini ve sosyal medyadan elde edilen bilgileri günlük yaşamda kısmen uyguladıklarını belirtmiştir. Ayrıca, AK-TEK Sağlık Hizmetlerinde Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği'nin mesleki kullanım alt boyutu ile yaşam memnuniyeti arasında düşük düzeyde pozitif bir korelasyon olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri hemşirelerinin sosyal medyayı hem kişisel hem de mesleki bağlamda kullandıkları ve mesleki alanda sosyal medyayı daha etkili kullanma isteğı taşıdıkları gözlemlenmiştir. Bulgular, hemşirelerin mesleki sosyal medya kullanımının arttıkça yaşam memnuniyetlerinin de arttığını göstermektedir. Bu nedenle, hemşirelerin mesleki sosyal medya kullanımının desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri, Hemşire, Sosyal Medya, Mesleki Gelişim, Yaşam Memnuniyeti

Kaynaklar:

1. Casella E, Mills J, Usher K. Social media and nursing practice: changing the balance between the social and technical aspects of work. Collegian (Royal College of Nursing, Australia). 2014;21(2):121-126. doi:10.1016/j.colegn.2014.03.005
2. Chen J, Wang Y. Social media use for health purposes: systematic review. J Med Internet Res. 2021;23(5):e17917. doi:10.2196/17917
3. Hoşgör H, Ülker Dörttepe Z, Memiş K. Social media addiction and work engagement among nurses. Perspect Psychiatr Care. 2021;57(4):1966-1973. doi:10.1111/ppc.12774

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA USE ON THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND LIFE SATISFACTION OF PSYCHIATRIC NURSES

İbrahim Aldemir¹, Çiğdem Şen Tepe², Tuğba Şahin Tokatlioğlu³, Ecem Yıldız Aktas⁴, Nurgül Özgen⁵, Seçil Coşkun Kaya⁶, Leyla Aybüke Uzuner⁷, Burcu Demir Gökmen⁸

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Health Sciences, Doctoral Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, E-mail: ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6313-8427

²Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Türkiye, E-mail: cigdemsen@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2652-5628

³Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, E-mail: tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2569-9906

⁴Turkish Red Crescent Association, Istanbul Anatolian Side Community Center, Istanbul, Türkiye, E-mail: ecemyildizaktas@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4701-4158

⁵Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Aksaray, Türkiye, E-mail: nurgulozgn@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1015-8621

⁶Buca Seyfi Demirsoy Training and Research Hospital, Izmir, Türkiye, E-mail: secilcskn38@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0995-616X

⁷Çankırı State Hospital, Çankırı, Türkiye, E-mail: aybukeyleyla.19@outlook.com, ORCID: 0000-0003-3511-7412

⁸Ağrı İbrahim Çeçen University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ağrı, Türkiye, E-mail: burcudmr04@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2058-8924

ABSTRACT

Introduction and Aim: Social media has become one of the most widely used applications on the internet today, serving various functions such as communication, information access, and knowledge sharing. This study aimed to explore the relationship between social media usage among psychiatric nurses and its impact on their personal and professional development, as well as their life satisfaction.

Method: This descriptive study was conducted between September 24, 2023, and February 13, 2024, following ethical approval. A total of 135 psychiatric nurses were recruited through convenience sampling, and data were collected via an online survey. The "Personal Information Form," the "AK-TEK Social Media Use in Healthcare Scale," and the "Life Satisfaction Scale" were used as data collection instruments. Data were analyzed using IBM SPSS Statistics 25, with statistical significance set at a p-value of <0.05.

Results: The mean age of participants was 33.57±7.54 years; 85.2% were female, 77.0% worked in hospitals, 66.7% had six or more years of professional experience, and 29.6% were employed in psychiatric clinics. It was found that 78.5% of psychiatric nurses spent 0-3 hours on social media daily, mainly using it for social networking, messaging, and research. Instagram was the most frequently used platform. Most nurses expressed partial trust in the information they encountered on social media, always verified the accuracy of health-related or other shared content, and partially applied the information obtained in their daily lives. A low positive correlation was identified between the professional use subscale of the Social Media Use in Healthcare Scale and life satisfaction.

Conclusion and Recommendations: Psychiatric nurses use social media in both personal and professional contexts, expressing a desire to increase their professional engagement with these

platforms. The findings suggest that as the professional use of social media increases, life satisfaction also improves. Therefore, it is recommended that nurses' professional use of social media be supported to maximize its benefits.

Key Words: Psychiatry, Nurse, Social Media, Professional Development, Life Satisfaction

References:

1. Casella E, Mills J, Usher K. Social media and nursing practice: changing the balance between the social and technical aspects of work. Collegian (Royal College of Nursing, Australia). 2014;21(2):121-126. doi:10.1016/j.colegn.2014.03.005
2. Chen J, Wang Y. Social media use for health purposes: systematic review. J Med Internet Res. 2021;23(5):e17917. doi:10.2196/17917
3. Hoşgör H, Ülker Dörttepe Z, Memiş K. Social media addiction and work engagement among nurses. Perspect Psychiatr Care. 2021;57(4):1966-1973. doi:10.1111/ppc.12774

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE RUHSAL DAYANIKLILIĞA YÖNELİK MÜDAHALELERİN ETKİNLİĞİ: BİR ANALİZ ÇALIŞMASI

Esma Özmaya¹, Sevda Uzun², Sema Toker³

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

³Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya, Türkiye, sema.toker@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4873-871X.

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik eğitimi teorik bilgi, gözlem, yorum ve el becerilerinin kazanılmasını hedefleyen, teorik ve uygulamayı kapsayan dinamik bir süreçtir [1]. Bu eğitim süresince, öğrencilerden hasta-sağlıklı birey, aile, toplumun sağlığını geliştirmeye yönelik ve sağlık problemlerine çözüm getiren bilimsel yöntemlere dayalı bilgi, tutum ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır [2]. Hemşirelik öğrencilerinin kendine değer veren bireyler olarak yetişmeleri, bireysel ve mesleki açıdan çok önemlidir. Bu nedenle benlik saygısının henüz bireysel, sosyal ve mesleki becerilerin kazanıldığı öğrencilik yıllarında kazandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda öğrencilerde psikolojik dayanıklılığın artırılmasına yönelik eğitimlerin yapıldığı belirlenmiştir [3,4]. Ancak literatürde hemşirelik öğrencilerinin dayanıklılığının artırılmasına yönelik müdahalelerin etkinliğine yönelik meta analize rastlanmamıştır. Bu bağlamda hemşirelik öğrencilerinde ruhsal dayanıklılığa yönelik müdahalelerin etki düzeyinin meta-analiz yöntemi ile değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Meta analiz türünde yapılan bu çalışma, PRISMA kontrol listesine (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses Protocols (PRISMA) Checklist) göre hazırlanmıştır. Bu meta analizde olası yan tutma (bias) riskini azaltmak için, literatür tarama, makale seçimi ve veri çekme işlemleri iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır [5]. Editöre mektup, sistematik ve geleneksel derleme niteliğinde olan çalışmalar bu araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Tarama sonucunda başlangıçta 13420 kayıta ulaşılmıştır. Tekrar edilen çalışmalar çıkarıldıktan sonra 743 kayıt başlık ve özetle seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda 41 çalışma tam metinde incelemek üzere seçilmiştir. Daha sonra tam metnine ulaşılan 7 makale dâhil etme ve dışlama kriterlerine göre incelenmiş, hemşirelik öğrencilerinde ruhsal dayanıklılığın etkisi ile ilgili sonuç bildiren 7 çalışma analize alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya alınan araştırmaların üçü randomize kontrollü deneysel niteliktedir. Araştırmaların toplam örneklem hacmi 573 (müdahale grubu:93; kontrol grubu:92)'dir. Bu çalışmaların bulgularına dayalı olarak yapılan meta-analizde, hemşirelik öğrencilerinde ruhsal dayanıklılığa yönelik müdahalelerin bireylerin ruh sağlığı özellikle psikolojik dayanıklılık düzeyi

üzerinde etkin olduğu saptanmıştır (SMD: -1.426, %95 CI: -2.315 to -0.537; Z= -3.343, p = 0.002 (şekil 3). Toplanan veriler, , hemşirelik öğrencilerinde ruhsal dayanıklılığa yönelik müdahalelerin psikolojik dayanıklılık üzerinde müdahale grubu lehine genel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiş ve çalışmalar arasında yüksek düzeyde bir heterojenlik tespit edilmiştir (I²= %97.188)

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinde ruhsal dayanıklılığa yönelik müdahalelerin bireylerin ruh sağlığı özellikle psikolojik dayanıklılık düzeyinde etkili olduğu saptanmıştır. Gelecekteki araştırmalar, hemşirelik öğrencileri arasında dayanıklılığı oluşturmak için kapsayıcı, çok boyutlu programlar geliştirmeye odaklanabilir. Bilimsel ve teorik gerekçelere sahip ruhsal dayanıklılık odaklı programlar geliştirilebilir ve ruh sağlığı üzerindeki etkilerini araştırmak için geniş hacimli örneklemliler gruplarda randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Ruhsal Dayanıklılık, Meta Analiz

Kaynaklar:

1. Karaca, A., Yildirim, N., Ankaralı, H. ve Açıkgöz, F. (2014). Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği “ nin Türkçeye Uyarlaması. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 16(2), 29–40.
2. Tarsuslu, B., Günaydın, N., & Koç, M. (2020). Relationship between educational stress and psychological resilience in nursing students: Öğrenci hemşirelerde eğitim stresi ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişki. Journal of Human Sciences, 17(1), 79-91.
3. Andersen, S., Mintz-Binder, R., Sweatt, L., & Song, H. (2021). Building nurse resilience in the workplace. Applied Nursing Research, 59, 151433.

THE EFFECTIVENESS OF INTERVENTIONS FOR MENTAL RESILIENCE IN NURSING STUDENTS: AN ANALYSIS STUDY

Esma Özmayı¹, Sevdâ Uzun², Sema Toker³

¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

³Kütahya Dumlupınar University Pazarlar Vocational School, Kütahya, Türkiye, sema.toker@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4873-871X.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nursing education is a dynamic process that includes theoretical knowledge, observation, interpretation and manual skills [1]. During this education, students are expected to acquire knowledge, attitudes and skills based on scientific methods to improve the health of the patient-healthy individual, family and society and to solve health problems [2]. It is very important for nursing students to grow up as individuals who value themselves individually and professionally. For this reason, self-esteem should be gained during the student years when individual, social and professional skills are acquired. In this context, it was determined that trainings were conducted to increase psychological resilience in students [3,4]. However, no meta-analysis on the effectiveness of interventions to increase the resilience of nursing students was found in the literature. In this context, it is aimed to evaluate the effect level of interventions for psychological resilience in nursing students by meta-analysis method.

Method: This meta-analysis study was prepared according to the PRISMA checklist (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses Protocols (PRISMA) Checklist). To reduce the risk of bias in this meta-analysis, literature search, article selection and data extraction were performed independently by two investigators [5]. Letters to the editor, systematic and traditional reviews were excluded from the scope of this study. As a result of the search, 13420 records were initially reached. After excluding duplicate studies, 743 records were examined to select the title and abstract. As a result of this review, 41 studies were selected to be examined in full text. Then, 7 articles whose full texts were accessed were examined according to the inclusion and exclusion criteria, and 7 studies reporting results on the effect of mental resilience in nursing students were included in the analysis.

Results: Three of the included studies were randomized controlled experimental studies. The total sample size of the studies was 573 (intervention group: 93; control group: 92). In the meta-analysis based on the findings of these studies, it was found that interventions for mental resilience in nursing students were effective on individuals' mental health, especially psychological resilience level (SMD: -1.426, 95% CI: -2.315 to -0.537; Z= -3.343, p = 0.002 (Figure 3). The collected data showed that the

interventions for psychological resilience in nursing students had a significant effect on psychological resilience in favor of the intervention group in general and a high level of heterogeneity was found between the studies ($I^2 = 97.188\%$).

Conclusion and Recommendations: As a result of the study, it was found that interventions for mental resilience in nursing students were effective on individuals' mental health, especially on the level of psychological resilience. Future research can focus on developing inclusive, multidimensional programs to build resilience among nursing students. Mental resilience-oriented programs with scientific and theoretical justifications can be developed and randomized controlled trials in large sample groups are recommended to investigate their effects on mental health.

Keywords: Nursing Student, Mental Resilience, Meta-Analysis

References:

1. Karaca, A., Yildirim, N., Ankarali, H., & Açıkgöz, F. (2014). Adaptation of Nursing Education Stress Scale into Turkish. *Journal of Research and Development in Nursing*, 16(2), 29-40.
2. Tarsuslu, B., Günaydın, N., & Koç, M. (2020). Relationship between educational stress and psychological resilience in nursing students: The relationship between educational stress and psychological resilience in student nurses. *Journal of Human Sciences*, 17(1), 79-91.
3. Andersen, S., Mintz-Binder, R., Sweatt, L., & Song, H. (2021). Building nurse resilience in the workplace. *Applied Nursing Research*, 59, 151433.

KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREM SONRASI BİREYLERDE YAŞAM BAĞLILIĞININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE TRAVMA ÜZERİNDE ARACI ROLÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

Esma Özmaye¹, Beyza Erkoç², Sami Kalaycı³, Sevda Uzun⁴, Sayra Lotfi⁵

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye,
ozmayaesma@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0932-4012

²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Karaman, Türkiye,
beyzahatipoglu@windowslive.com, ORCID;0000-0002-0035-6782

³Aksaray Üniversitesi, Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Aksaray, Türkiye,
samiklyc@gmail.com, ORCID; 0000-0002-0981-9595

⁴Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye,
sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

⁵İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye,
slotfi@medipol.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3352-0152

ÖZET

Giriş-Amaç: Türkiye konumu itibari ile yüzyıllardır pek çok doğal afet olayları ile karşı karşıya kalmaktadır. 06.02.2023 günü de, Türkiye saati ile saat 04:17'de ve 13:24'de olmak üzere, merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan ve büyüklüğü Mw 7.7 ve Mw 7.6 olan iki deprem meydana gelmiştir. 7.7 büyüklüğündeki deprem yerin 8.6 km derinliğinde meydana gelirken 7.6 büyüklüğündeki deprem yerin 7 km derinliğinde meydana gelmiştir [1]. Bu deprem nedeni ile başta Kahramanmaraş olmak üzere pek çok şehir etkilenmiş can ve mal kayıpları oluşmuştur. Deprem sonrası Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Osmaniye, Adana, Elazığ, Bingöl, Kayseri, Mardin, Tunceli, Niğde ve Batman illeri afet bölgesi olarak ilan edilmiştir. Deprem sonrası resmi kurumların açıkladığı rakamlara göre, 50.783 kişi hayatını kaybetmiş, 115.353 kişi ise yaralanmış, 37.984 bina ise yıkılmıştır. Bu rakamlar Türkiye de meydana gelmiş en büyük deprem olan 1939 Erzincan Depremi (Mw: 7.9) ve 1999 Kocaeli Depreminde (Mw: 7.6) yaşanan kayıplardan daha fazla etkisi olan bir depremdir [2,3]. Van depremi sonrası yaptıkları çalışmada psikolojik sağlamlığın bireylerde travma sonrası stres bozukluğundan korunmada koruyucu bir faktör olduğunu belirtmiştir [4]. Bu bağlamda bu araştırmada Türkiye de büyük bir yıkıma yol açan 6 şubat depremi sonrası bireylerin travma yaşama durumu ve psikolojik sağlamlıklarında yaşam bağlılığının aracı rolünü değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesine meydana gelen ve çevre illeri de büyük oranda etkileyen yaşanan felaket sonrası bireylerin travma düzeylerini, psikolojik sağlamlıklarını ve yaşama bağlılıklarını belirlemeyi ve elde edilen sonuçları değerlendirerek öneriler getirmeyi amaçlayan bu çalışmada psikolojik sağlamlığın yaşam bağlılığı aracılığıyla travma etkisi üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri incelenmiştir. Bu amaçla Process Macro aracılığıyla aracılık modeli yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Deprem Sonrası

Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Yaşam Bağlılığı Ölçekleri olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Bulgular: Analiz sonucunda: psikolojik sağlamlık ile uyku problemleri ($r=-0,23$, $p<0,01$), davranışsal problemler ($r=-0,29$, $p<0,01$), heyecansal sınırlılık ($r=-0,39$, $p<0,01$), duyuşsal ($r=-0,27$, $p<0,01$), bilişsel yapı ($r=-0,35$, $p<0,01$) ve toplam travma ($r=-0,38$, $p<0,01$) puanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Yaşam bağlılığı ile uyku problemleri ($r=-0,09$, $p<0,01$), davranışsal problemler ($r=-0,18$, $p<0,01$), heyecansal sınırlılık ($r=-0,31$, $p<0,01$) ve toplam travma ($r=-0,17$, $p<0,01$) puanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda psikolojik sağlamlık ile travma düzeyi arasında negatif yönlü, psikolojik sağlamlık ile yaşam bağlılığı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Yaşam bağlılığı ile travma düzeyi arasında negatif yönlü, yaşam bağlılığı ile psikolojik sağlamlık üzerinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası bireylerde psikolojik sağlamlık ve travma üzerinde yaşam bağlılığının aracı rolü olduğu saptanmıştır. Bireylerin travma düzeyi ve psikolojik sağlamlıkları üzerinde yaşam bağlılığının önemli bir role sahip olduğu bulunmuştur. Bireylerin ruh sağlığının korunması ve depremin ekonomik, sosyal ve psikolojik yaralarının sarılması için gerekli önlemlerin alınmasının gerekli ve zorunlu olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Travma, Psikolojik Sağlamlık, Yaşam Bağlılığı

Kaynaklar:

1. Abolghasemi, A., & Varaniyab, S. T. (2010). Resilience and perceived stress: predictors of life satisfaction in the students of success and failure. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 748-752.
2. AFAD, 2023. 06 Şubat 2023 Pazarcık-Elbistan (Kahramanmaraş) Mw: 7.7 – Mw: 7.6 Depremleri Raporu. 140 s. https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmara%C5%9F%20Depremi%20%20Raporu_02.06.2023.pdf.
3. Akdeniz, H., Savtekin, G., & Köylü, İ.K. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının, Psikolojik Sağlamlık Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 36-52. Doi: 10.52272/srad.927472.

EVALUATION OF THE MEDIATING ROLE OF LIFE COMMITMENT ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND TRAUMA IN INDIVIDUALS AFTER THE HEROMARAŞ EARTHQUAKE

Esma Özmaya¹, Beyza Erkoç², Sami Kalaycı³, Sevda Uzun⁴, Sayra Lotfi⁵

¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0932-4012

²Karamanoğlu Mehmetbey University Faculty of Health Sciences, Department of Social Work, Karaman, Türkiye, beyzahatipoglu@windowslive.com, ORCID;0000-0002-0035-6782

³Aksaray University, University Faculty of Health Sciences, Department of Social Work, Aksaray, Türkiye, samiklyc@gmail.com, ORCID; 0000-0002-0981-9595

⁴Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

⁵Istanbul Medipol University, School of Health Sciences, Department of Social Work, Istanbul, Türkiye, slotfi@medipol.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3352-0152

ABSTRACT

Introduction and Aim: Türkiye has been facing many natural disasters for centuries due to its location. On 06.02.2023, two earthquakes with a magnitude of Mw 7.7 and Mw 7.6 occurred at 04:17 and 13:24, respectively, with epicenters in Pazarcık (Kahramanmaraş) and Elbistan (Kahramanmaraş). The magnitude 7.7 earthquake occurred at a depth of 8.6 km, while the magnitude 7.6 earthquake occurred at a depth of 7 km [1]. Due to this earthquake, many cities, especially Kahramanmaraş, were affected and there were losses of life and property. After the earthquake, Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Osmaniye, Adana, Elazığ, Bingöl, Kayseri, Mardin, Mardin, Tunceli, Niğde and Batman provinces were declared as disaster zones. According to the figures announced by official institutions after the earthquake, 50,783 people lost their lives, 115,353 people were injured and 37,984 buildings were destroyed. These figures are the largest earthquake that has occurred in Türkiye, 1939 Erzincan Earthquake (Mw: 7.9) and 1999 Kocaeli Earthquake (Mw: 7.6) [2,3]. In the study conducted after the Van earthquake, it was stated that psychological resilience is a protective factor in protecting individuals from post-traumatic stress disorder [4]. In this context, in this study, it was aimed to evaluate the mediating role of life commitment in individuals' trauma experience and psychological resilience after the February 6 earthquake, which caused a great destruction in Türkiye.

Method: On February 6, 2023, the direct and indirect effects of psychological resilience on the impact of trauma through life commitment were examined in this study, which aims to determine the trauma levels, psychological resilience and life commitment of individuals after the disaster that occurred in Pazarcık district of Kahramanmaraş on February 6, 2023 and greatly affected the surrounding provinces, and to make recommendations by evaluating the results obtained. For this purpose, a mediation model was made through Process Macro. The data collection tool in the study consists of

four parts: Socio-Demographic Information Form, Scale for Determining the Level of Post-Earthquake Trauma, Brief Psychological Resilience Scale and Life Commitment Scales.

Results: As a result of the analysis, a significant negative correlation was found between psychological resilience and sleep problems ($r=-0.23$, $p<0.01$), behavioral problems ($r=-0.29$, $p<0.01$), excitability ($r=-0.39$, $p<0.01$), affective ($r=-0.27$, $p<0.01$), cognitive structure ($r=-0.35$, $p<0.01$) and total trauma ($r=-0.38$, $p<0.01$) scores. A significant negative correlation was found between life engagement and sleep problems ($r=-0.09$, $p<0.01$), behavioral problems ($r=-0.18$, $p<0.01$), emotional limitation ($r=-0.31$, $p<0.01$) and total trauma ($r=-0.17$, $p<0.01$) scores.

Conclusion and Recommendations: As a result of the study, a significant negative relationship was found between psychological resilience and trauma level, and a significant positive relationship was found between psychological resilience and life engagement. There was a significant negative relationship between life engagement and trauma level and a significant positive relationship between life engagement and psychological resilience. It was found that life commitment had a mediating role on psychological resilience and trauma in individuals after the earthquake centered in Kahramanmaraş. It was found that life commitment has an important role on individuals' trauma level and psychological resilience. It should not be forgotten that it is necessary and obligatory to take necessary measures to protect the mental health of individuals and to heal the economic, social and psychological wounds of the earthquake.

Keywords: Earthquake, Trauma, Psychological Resilience, Life Engagement

References:

1. Abolghasemi, A., & Varaniyab, S. T. (2010). Resilience and perceived stress: predictors of life satisfaction in the students of success and failure. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 748-752.
2. AFAD, 2023. 06 February 2023 Pazarcık-Elbistan (Kahramanmaraş) Mw: 7.7 - Mw: 7.6 Earthquakes Report. 140 p. <https://deprem.afad.g>
3. Akdeniz, H., Savtekin, G., & Köylü, İ.K. (2021). Investigation of the Effect of University Students' Life Satisfaction on Their Psychological Resilience Levels. *Journal of Sport and Recreation Research*, 3(1), 36-52. Doi: 10.52272/srad.927472.

KANSERLE MÜCADELEDE GÖRÜNMEYEN SAVAŞÇILAR; SOSYAL DESTEK VE MANEVİ BAKIM: HASTA DENEYİMLERİ ÜZERİNE FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Eşma Özmaya¹, Sevdâ Uzun²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser hastalığı bireyin bedeninde fiziki rahatsızlıklara yol açmasının yanı sıra bireyin manevi yönlerini de etkileyerek çözümlenmesi ve anlamlandırılması zor olan soruların ortaya çıkmasına neden olmaktadır Kanser tanısı konan birey başlangıçta “Niçin ben?”, “Yaradan beni cezalandırıyor mu?” sorularına cevap aramakta ve yaşamın anlamını sorgulayarak manevi destek arayışı içine girmektedir [1]. Sosyal destek ise kanser gibi kriz yaratabilecek durumlarda önemli bir iyileştirici güce sahiptir ve bireylerin zihinsel ve fiziksel sağlık sonuçlarını etkileyebilmektedir. Bu süreçte hastaların genel iyilik hallerinde ve yaşam kalitelerinde sosyal desteğin olumlu etkileri görülmektedir [2,3]. Buna bağlı olarak bu çalışmada, kanser hastalarının sosyal destek algıları ve manevi bakım gereksinimleri konusunda yaşam deneyimlerini fenomenolojik bir yaklaşımla değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, Türkiye’nin orta bölgesinde bir ilde yaşayan 14 kanser tanılı birey ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubuna ulaşmak için amaçlama örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri doygunluğu sağlanana kadar görüşmelere devam edilmiştir. Araştırmanın verileri tematik analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma COREQ kontrol listesine göre yapılmış ve raporlanmıştır.

Bulgular: Verilerin analizinde iki kategori (kanserin etkileri ve kanser hastasının gereksinimleri (görünmeyen bileşenler)) beş tema (ruhsal etkiler, sosyal etkiler, fiziksel etkiler, sosyal destek ve manevi bakım) saptanmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilere göre bireyler kanser hastalığından dolayı şaşkınlık, yalnızlık, kaygı, ölüm korkusu, iştahsızlık, yorgunluk vb. yaşadıklarını, sosyal olarak ise aile desteğine ihtiyaç duyma, yalnız kalacağından korkma gibi durumlar yaşadıklarını belirtmiştir. Katılımcılar sosyal desteğin kendileri için önemli olduğunu aile desteği, arkadaş/dost desteği, evcil hayvanların sevgisi vb. ayrıca manevi bakım gereksinimleri olarak sağlık personelinin sorularını cevaplaması ve bireyin yanında olması, yalnız bırakılmaması, ölüm ile ilgili sorulara cevap alınması vb. önemini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda bireylerin kanserden dolayı ruhsal, fiziksel ve sosyal açıdan etkilendiği ve baş etmede zorlandıkları tespit edilmiştir. Özellikle semptomlar bireyleri oldukça

olumsuz etkilemektedir. Fakat hastaların özellikle manevi başa çıkma stratejilerini kullanarak hastalıkla baş etme sürecini olumlu yönetmeye çalıştığı belirlenmiştir. Özellikle sosyal destek ve yaşamın amacını düşünme, umudu destekleme, öz kabul gibi durumların bireylerin maneviyatlarını artırmada oldukça önemli olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fenomenolojik çalışma, kanser, manevi bakım, sosyal destek

Kaynalar

1. Şahan, F.U. and Terzioğlu, F. (2020). Spiritual Care Practices of Nurses Towards Cancer Patients and the Obstacles They Encounter. Gümüşhane University Journal of Health Sciences, 9(4), 340-349.
2. Aliche, J.C., Ifeagwazi, C.M., Chukwuorji, J.C. and Eze, J.E. (2018). Roles of religious commitment, emotion regulation and social support in preoperative anxiety. J Relig Health; doi: 10.1007/s10943-018-0693-0.
3. Krampe, H., Barth-Zoubairi, A., Schnell, T., Salz, A.L., Kerper, L.F. and Spies, C.D. (2018). Social relationship factors, preoperative depression, and hospital length of stay in surgical patients. Int J Behav Med;25(6):658–68.

INVISIBLE WARRIORS IN THE STRUGGLE AGAINST CANCER; SOCIAL SUPPORT AND SPIRITUAL CARE: A PHENOMENOLOGICAL STUDY ON PATIENT EXPERIENCES

Esma Özmaya¹, Sevdâ Uzun²

¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

ABSTRACT

Introduction-Aim: Cancer disease not only causes physical discomfort in the individual's body, but also affects the individual's spiritual aspects, causing questions that are difficult to solve and make sense of. An individual diagnosed with cancer initially seeks answers to the questions "Why me?", "Is the Creator punishing me?" and begins to seek spiritual support by questioning the meaning of life [1]. Social support has an important healing power in situations that can create a crisis, such as cancer, and can affect the mental and physical health outcomes of individuals. During this process, positive effects of social support are observed in the general well-being and quality of life of patients [2,3]. Accordingly, this study aimed to evaluate the life experiences of cancer patients regarding their perceptions of social support and their spiritual care needs with a phenomenological approach.

Method: In this study, where the phenomenological research method was used, semi-structured in-depth interviews were conducted with 14 individuals diagnosed with cancer living in a province in the central region of Türkiye. In order to reach the sample group, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. Interviews were continued until data saturation was achieved. The data of the study were evaluated using thematic analysis. The study was conducted and reported according to the COREQ checklist.

Results: In the analysis of the data, two categories (effects of cancer and needs of cancer patients (invisible components)) and five themes (psychological effects, social effects, physical effects, social support and spiritual care) were determined. According to the data obtained from the interviews, individuals stated that they experienced confusion, loneliness, anxiety, fear of death, loss of appetite, fatigue etc. due to cancer disease, and that they needed family support socially, and were afraid of being alone. Participants stated that social support was important for them, such as family support, friend/friend support, love of pets etc., and also stated that the importance of spiritual care needs such as health personnel answering their questions and being with the individual, not being left alone, getting answers to questions about death etc.

Conclusion and Recommendations: As a result of the study, it was determined that individuals were affected by cancer in terms of mental, physical and social aspects and had difficulty coping. Symptoms in particular affected individuals quite negatively. However, it was determined that

patients tried to manage the process of coping with the disease positively, especially by using spiritual coping strategies. It was determined that social support and thinking about the purpose of life, supporting hope, and self-acceptance were very important in increasing the spirituality of individuals.

Keywords: Cancer, phenomenological study, social support, spiritual care

References:

1. Şahan, F.U. and Terzioğlu, F. (2020). Spiritual Care Practices of Nurses Towards Cancer Patients and the Obstacles They Encounter. Gümüşhane University Journal of Health Sciences, 9(4), 340-349.
2. Aliche, J.C., Ifeagwazi, C.M., Chukwuorji, J.C. and Eze, J.E. (2018). Roles of religious commitment, emotion regulation and social support in preoperative anxiety. J Relig Health; doi: 10.1007/s10943-018-0693-0.
3. Krampe, H., Barth-Zoubairi, A., Schnell, T., Salz, A.L., Kerper, L.F. and Spies, C.D. (2018). Social relationship factors, preoperative depression, and hospital length of stay in surgical patients. Int J Behav Med;25(6):658–68.

DİYALİZ HASTALARINDA HASTALIĞIN GETİRDİĞİ PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE CİNSEL YAŞAMA ETKİSİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Esma Özmaya¹, Sevda Uzun², Sema Toker³

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

³Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya, Türkiye, sema.toker@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4873-871X.

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemodiyaliz hastalarında tanı ve tedavi süresi, kullanılan renal replasman tedavi çeşidi, endokrinolojik problemler, kullanılmakta olan çeşitli ilaçlar, psiko-sosyal etkenler ve depresyon vb. faktörler cinsel fonksiyonu farklı mekanizmalarla ve farklı derecelerde etkileyerek cinsel disfonksiyona neden olmaktadır [1]. Yapılan çalışmalarda erkeklerde hemodiyaliz tedavisi alan hastaların tamamına yakınında (%86) libidoda azalma, cinsel ilişki sırasında gecikmiş veya yetersiz boşalma, oligospermi ve sperm hareketliliğinde azalma, anorgasmi, cinsel istek ve tatmin azalması [2], kadınlarda, cinsel ilişki sırasında isteksizlik, vajinal kuruluk, memnuniyetsizlik ve ağrıda artış olduğu bildirilmiştir [3]. Bu araştırma hemodiyaliz hastalarının, yaşadığı psikososyal sorunları ele almak ve cinsel yaşam üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, 15 Mart -15 Mayıs 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin batısında bir ilde bulunan bir devlet hastanesindeki 15 hemodiyaliz hastası ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma deseni olan fenomenolojik araştırma tasarımı kullanılmıştır. Görüşmeler bireysel olarak ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Veriler, Colaizzi'nin fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Çalışma COREQ kontrol listesine göre yapılmış ve raporlanmıştır.

Bulgular: Verilerin analizi sonucunda iki tema (yaşanan psikososyal sorunlar ve cinsel yaşam) ve altı alt tema (fiziksel sorunlar, ruhsal sorunlar, sosyal sorunlar, cinsel yaşama dair sorunlar, eş ve cinsel yaşam, cinsellikle ilgili sorunlarla baş etme) saptanmıştır. Hastalar özellikle fiziksel ve ruhsal olarak yorgunluk/halsizlik, iştahsızlık, yalnızlık, üzüntü, depresyon; cinsel olarak ise isteksizlik, orgazm sorunları ve nefes darlığına ya da yorgunluğa bağlı cinsellikten doyum alamama gibi sorunlardan etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, bu çalışma hemodiyaliz sürecinin bireyleri psikososyal olarak olumsuz etkilediğine dair ön kanıtlar sunmaktadır. Hastalar hemodiyaliz hastalığı nedeniyle fiziksel, ruhsal, sosyal anlamda ciddi sorunlar yaşamakta ve cinsel yaşamları da olumsuz yönde etkilenmektedir. Yaşanan cinsel sorunların bireyleri olumsuz etkilediği saptanmıştır. Son dönem böbrek hastalığı çok yönlü bir hastalık olduğundan hastalarda cinselliğin profesyonel bir şekilde

değlendirilmesi, cinsel işlev bozukluklarının teşhis edilmesi ve zamanında önlem alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel yaşam, Fenomenolojik çalışma, Hemodiyaliz

Kaynaklar

1. Aribi L, Masmoudi R, Ben Houidi A, Charfeddine F, Jarraya F, Hachicha J, et al. (2015). Sexual disorder in hemodialysis patients. *Tunis Med.*; 93(2): 79-84.
2. K Chou, J., Kiebalo, T., Jagiello, P., & Pawlaczyk, K. (2021). Multifaceted sexual dysfunction in dialyzing men and women: pathophysiology, diagnostics, and therapeutics. *Life*, 11(4), 311.
3. Mustafa R, Schmidt RJ. (2015). Sexual dysfunction in dialysis patients: A review. . *Austin Journal of Nephrology and Hypertension.*; 2(1): 1-7.

PSYCHOSOCIAL PROBLEMS CAUSED BY THE DISEASE AND ITS EFFECT ON SEXUAL LIFE IN DIALYSIS PATIENTS: A PHENOMENOLOGICAL STUDY

Esma Özmaya¹, Sevda Uzun², Sema Toker³

¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Karaman, Türkiye, ozmayaesma@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0932-4012

²Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

³Kütahya Dumlupınar University Pazarlar Vocational School, Kütahya, Türkiye, sema.toker@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4873-871X.

ABSTRACT

Introduction-Aim: In hemodialysis patients, factors such as diagnosis and treatment period, type of renal replacement therapy used, endocrinological problems, various drugs used, psychosocial factors and depression etc. affect sexual function with different mechanisms and to different degrees, causing sexual dysfunction [1]. Studies have reported that almost all patients receiving hemodialysis treatment in men (86%) have decreased libido, delayed or inadequate ejaculation during sexual intercourse, oligospermia and decreased sperm motility, anorgasmia, decreased sexual desire and satisfaction [2], and in women, increased reluctance, vaginal dryness, dissatisfaction and pain during sexual intercourse [3]. This study was conducted to address the psychosocial problems experienced by hemodialysis patients and to examine their effects on sexual life.

Method: The research was conducted with 15 hemodialysis patients in a state hospital in a province in western Türkiye between March 15 and May 15, 2024. In this research, a qualitative research design, phenomenological research design, was used. Interviews were conducted individually and face-to-face. Data were collected using Colaizzi's phenomenological analysis method. The study was conducted and reported according to the COREQ checklist.

Results: As a result of the analysis of the data, two themes (psychosocial problems and sexual life) and six sub-themes (physical problems, psychological problems, social problems, problems related to sexual life, spouse and sexual life, coping with problems related to sexuality) were identified. The patients stated that they were particularly affected by physical and psychological fatigue/weakness, loss of appetite, loneliness, sadness, and depression; and sexual reluctance, orgasm problems, and lack of satisfaction with sexuality due to shortness of breath or fatigue.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, this study provides preliminary evidence that the hemodialysis process negatively affects individuals psychosocially. Patients experience serious physical, psychological and social problems due to hemodialysis disease and their sexual lives are also negatively affected. It has been determined that sexual problems experienced negatively affect individuals. Since end-stage renal disease is a multifaceted disease, patients' sexuality should be

evaluated professionally, sexual dysfunctions should be diagnosed and timely precautions should be taken.

Keywords: Hemodialysis, Phenemenological study, Sexual life

References:

1. Aribi L, Masmoudi R, Ben Houidi A, Charfeddine F, Jarraya F, Hachicha J, et al. (2015). Sexual disorder in hemodialysis patients. *Tunis Med.*; 93(2): 79-84.
2. K Chou, J., Kiebalo, T., Jagiello, P., & Pawlaczyk, K. (2021). Multifaceted sexual dysfunction in dialyzing men and women: pathophysiology, diagnostics, and therapeutics. *Life*, 11(4), 311.
3. Mustafa R, Schmidt RJ. (2015). Sexual dysfunction in dialysis patients: A review. . *Austin Journal of Nephrology and Hypertension.*; 2(1): 1-7.

PALYATİF BAKIM BİRİMİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKIYATRİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Mehtap Kızılkaya¹, Sema Toker², Özge Yılmaz³

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD. Aydın-
Türkiye, E-mail: mehtap.kizilkaya@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4000-8926

²Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya-Türkiye, E-mail:
sema.toker@dpu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4873-871X

³Aydın Kadın Doğum Hastalıkları Hastanesi, Aydın-Türkiye, E-mail: ozge_songul_09@hotmail.com, Orcid: 0009-
0003-2924-9571

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşireler, tüm sağlık hizmeti profesyonellerinin çoğunluğunu temsil eden sağlık hizmetlerinin sunumunda etkin rolü olan en büyük profesyonel gruptur ve çok çeşitli bağlamlarda palyatif bakım sağlanmasına dahil olan meslek grubudur [1-2]. Dünya Sağlık Örgütü palyatif bakımı, yaşamı tehdit eden hastalıklarla boğuşan hasta ve ailelerin acılarını dindirmek, önlemek ve yaşam kalitelerini iyileştirmek için bir yaklaşım olarak tanımlamaktadır [3]. Bu araştırma, palyatif bakım biriminde çalışan hemşirelerin konsültasyon liyezon psikiyatri konusundaki görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden olan fenomenolojik desene uygun olarak yapılmıştır. Araştırma, Mayıs-Temmuz 2022 tarihleri arasında, Türkiye'nin batısında yer alan ve toplam 256 yatak kapasiteli bir hastanenin 20 yataklı palyatif bakım biriminde yürütülmüştür. Çalışmaya, iletişim sorunu bulunmayan ve katılımı kabul eden 11 hemşire dâhil edilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli onay alınmıştır (03.02.2021 tarih, 10 numaralı karar). Ayrıca araştırmanın yapıldığı hastaneden kurum izni ve araştırmaya katılan tüm hemşirelerden sözlü onamları alınmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü klinikte toplam 14 hemşire görev yapmaktadır. Veriler, "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" aracılığıyla toplanmış ve katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Verilerin toplanması ve analizi sürecinde birden fazla araştırmacının yer almasıyla araştırmacı üçgenlemesi uygulanmış ve böylece çalışmanın güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Palyatif bakım biriminde çalışan hemşirelerle yürütülmüş olan bu araştırmada üç tema belirlenmiştir. Bunlar palyatif biriminde çalışmaya ilişkin duygular/düşünceler, palyatif bakım ünitesinde yaşanan güçlükler ve konsültasyon liyezon psikiyatrisi konusundaki düşünceler şeklindedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda, palyatif bakım biriminde çalışan hemşirelerin çaresizlik, ölüme yakın hissettikleri ancak hastalara yardımcı oldukları için kendilerini verimli, işe yarar

hissettikleri, palyatif bakım biriminin hemşirelik bakımının en iyi yapıldığı yer olduğunu düşündükleri ve mesleki doyum yaşadıkları belirlenmiştir. Hemşireler çalışma koşullarının zor olduğunu ifade etmektedirler. Hemşirelerin konsültasyon liyezon psikiyatrisi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Hemşirelerin, hasta ve yakınlarının fiziksel ve ruhsal sağlık düzeylerini geliştirmek için konsültasyon ve liyezon psikiyatrisinin gelişmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi, Niteleyici Araştırma, Palyatif Bakım

Kaynaklar:

1. Akdeniz Kudubeş A, Bektaş M. Hemşirelik öğrencilerinin palyatif bakım bilgi düzeyi ve uygulamalarının palyatif bakım zorluklarını yordama gücü: Tanımlayıcı araştırma. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi. 2021;4(3): Article 3. doi:[10.5336/jtracom.2020-80776](https://doi.org/10.5336/jtracom.2020-80776).
2. Akgün Kostak M, Akan M. Terminal dönemdeki çocuğun palyatif bakımı. Turkish Journal of Oncology. 2011;26(4):182-193.
3. Akın E, Yıldırım D, Özçiftçi S, Tokem Y. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin palyatif bakımda ilk klinik uygulama deneyimleri. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020;6(1): Article 1. doi:[10.30934/kusbed.568973](https://doi.org/10.30934/kusbed.568973).

OPINIONS OF NURSES WORKING IN THE PALLIATIVE CARE UNIT ON THE SUBJECT OF CONSULTATION LIAISON PSYCHIATRY: A QUALITATIVE STUDY

Mehtap Kızılkaya¹, Sema Toker², Özge Yılmaz³

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD. Aydın-Türkiye, E-mail: mehtap.kizilkaya@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4000-8926

²Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya-Türkiye, E-mail: sema.toker@dpu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4873-871X

³Aydın Kadın Doğum Hastalıkları Hastanesi, Aydın-Türkiye, E-mail: ozge_songul_09@hotmail.com
Orcid: 0009-0003-2924-9571

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nurses are the largest professional group involved in the delivery of health services, representing the majority of all health care professionals, and are involved in the provision of palliative care in a wide variety of contexts [1-2]. The World Health Organization defines palliative care as an approach to alleviate suffering, prevent illness, and improve the quality of life of patients and families struggling with life-threatening illnesses [3]. This research was conducted to examine the opinions of nurses working in the palliative care unit about consultation liaison psychiatry.

Methods: This study was conducted in accordance with the phenomenological design, which is a qualitative research design. The research was conducted between May and July 2022 in a 20-bed palliative care unit of a hospital with a total capacity of 256 beds in western Türkiye. 11 nurses who had no communication problems and agreed to participate were included in the study. Before starting the research, the necessary approval was obtained from the Kütahya Dumlupınar University Ethics Committee (decision numbered 10, dated 03.02.2021). In addition, institutional permission was obtained from the hospital where the research was conducted and verbal consent was obtained from all nurses participating in the research. A total of 14 nurses work in the clinic where the research was conducted. Data were collected through the "Semi-Structured Interview Form" and the interviews with the participants were audio-recorded. Researcher triangulation was applied by involving more than one researcher in the data collection and analysis process, thus attempting to increase the reliability of the study. The obtained data were evaluated using the descriptive analysis method.

Results: Three themes were identified in this study conducted with nurses working in a palliative care unit: feelings/thoughts about working in a palliative unit, difficulties experienced in a palliative care unit, and thoughts about consultation-liaison psychiatry.

Conclusion and Recommendations: As a result of the research, it was determined that nurses working in the palliative care unit felt helpless and close to death, but they felt productive and useful because they helped patients, they thought that the palliative care unit was the place where nursing care was best provided, and they experienced professional satisfaction. Nurses state that working

conditions are difficult. It was determined that nurses did not have sufficient knowledge about consultation-liaison psychiatry. There is a need for the development of consultation and liaison psychiatry to improve the physical and mental health levels of nurses, patients and their relatives.

Key Words: *Consultation Liaison Psychiatry, Nursing, Qualitative Research, Palliative Care*

References:

1. Akdeniz Kudubeş A, Bektaş M. Hemşirelik öğrencilerinin palyatif bakım bilgi düzeyi ve uygulamalarının palyatif bakım zorluklarını yordama gücü: Tanımlayıcı araştırma. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi. 2021;4(3): Article 3. doi:[10.5336/jtracom.2020-80776](https://doi.org/10.5336/jtracom.2020-80776).
2. Akgün Kostak M, Akan M. Terminal dönemdeki çocuğun palyatif bakımı. Turkish Journal of Oncology. 2011;26(4):182-193.
3. Akın E, Yıldırım D, Özçiftçi S, Tokem Y. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin palyatif bakımda ilk klinik uygulama deneyimleri. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020;6(1): Article 1. doi:[10.30934/kusbed.568973](https://doi.org/10.30934/kusbed.568973).

SEREBROVASKÜLER OLAY YAŞAMIŞ HASTALARIN ÖZ YÖNETİM DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN BAKIM VERİCİLERİNİN DÜŞÜNCELERİ VE BU KONUDAKİ DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Sema Toker¹, Sevda Uzun², Esmâ Özmaya³

¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya-Türkiye, E-mail: sema.toker@dpu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4873-871X

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane-Türkiye, E-mail: sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

³Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman-Türkiye. E-mail: ozmayaesma@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0932-4012

ÖZET

Giriş-Amaç: Serebrovasküler hastalık, beyinde bir veya birden çok kan damarında meydana gelen patoloji sonrası beynin bölgesel ya da bütünsel olarak beslenememesine bağlı gelişen 24 saatten daha uzun süren ve ölüme yol açabilen fonksiyon bozukluğudur [1]. Serebrovasküler olay (SVO), beyin kan akımının bozulması sonucu gelişen merkezi sinir sisteminin motor, duysal, bilişsel ve emosyonel işlevlerinde bozulma ile karakterize bir hastalıktır [2]. Bu çalışmanın amacı, serebrovasküler olay yaşamış hastaların öz yönetim davranışlarına ilişkin bakım vericilerinin düşünceleri ve bu konudaki deneyimlerini fenomenolojik bir yaklaşımla değerlendirmektir.

Yöntem: Fenomenolojik araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, Türkiye'nin batısında bir ilde bulunan bir devlet hastanesinin palyatif kliniğinde yatan serebrovasküler olay yaşamış 16 hasta yakını ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubuna ulaşmak için amaçlama örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri doygunluğu sağlanana kadar görüşmelere devam edilmiştir. Tüm görüşmeler ses kaydına alınmış ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Araştırmanın verileri tematik analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma COREQ kontrol listesine göre yapılmış ve raporlanmıştır [3].

Bulgular: Verilerin analizinde üç ana tema (bakım verme sürecinde karşılaşılan zorluklar, bakım verilen kişinin öz yönetim davranışını etkileyen risk faktörleri ve bakım verilen kişinin öz yönetim davranışlarını destekleme) dokuz alt tema (ruhsal zorluklar, fiziksel zorluklar, sosyal zorluklar, bireysel nedenler, multifaktöriyel nedenler, semptom yönetimi, yaşam tarzı yönetimi, güvenlik yönetimi ve sosyal destek algısı) saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda bakım vericilerinin serebrovasküler olay yaşamış hastaların bakımında zorluklar yaşadığı belirlenmiştir. Ayrıca bakım vericilerinin serebrovasküler olay yaşamış hastaların öz yönetim davranışlarını desteklemeye çalıştığı fakat çok da başarılı olamadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fenomenolojik çalışma, Öz yönetim, Serebrovasküler olay

Kaynaklar:

1. World Health Organization. Stroke, Cerebrovascular accident. Available from: <https://www.emro.who.int/health-topics/stroke-cerebrovascular-accident/index.html>. Accessed April 27, 2024.
2. Karadakovan A, Aslan FE, editors. *Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım*. 6th ed. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi; 2022.
3. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item checklist for interviews and focus groups. *Int J Qual Health Care*. 2007;19(6):349–357. <https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042>.

THOUGHTS AND EXPERIENCES OF CAREGIVERS ON SELF-MANAGEMENT BEHAVIORS OF PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR EVENTS: A QUALITATIVE STUDY

Sema Toker¹, Sevda Uzun², Eşma Özmaya³

¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu, Kütahya-Türkiye, E-mail: sema.toker@dpu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4873-871X

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane-Türkiye, E-mail: sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

³Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman-Türkiye. E-mail: ozmayaesma@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0932-4012

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cerebrovascular disease is a dysfunction that lasts longer than 24 hours and can lead to death, resulting from a pathology in one or more blood vessels in the brain that results from regional or total brain nutrition failure [1]. Cerebrovascular accident (CVA) is a disease characterized by deterioration in motor, sensory, cognitive and emotional functions of the central nervous system resulting from disruption of cerebral blood flow [2]. The aim of this study is to evaluate the thoughts and experiences of caregivers of patients who have experienced a cerebrovascular accident regarding their self-management behaviors with a phenomenological approach.

Methods: In the study where phenomenological research method was used, semi-structured in-depth interviews were conducted with 16 relatives of patients who had experienced cerebrovascular events in the palliative clinic of a state hospital in a province in the west of Türkiye. In order to reach the sample group, criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. Interviews were continued until data saturation was achieved. All interviews were audio-recorded and then transcribed. The data of the study were evaluated using thematic analysis. The study was conducted and reported according to the COREQ checklist [3].

Results: In the analysis of the data, three main themes (difficulties encountered in the caregiving process, risk factors affecting the self-management behavior of the caregiver, and supporting the self-management behaviors of the caregiver) and nine sub-themes (psychological difficulties, physical difficulties, social difficulties, individual reasons, multifactorial reasons, symptom management, lifestyle management, safety management, and perception of social support) were identified.

Conclusion and Recommendations: As a result of the study, it was determined that caregivers had difficulties in caring for patients who had experienced cerebrovascular events. It was also determined that caregivers tried to support the self-management behaviors of patients who had experienced cerebrovascular events but were not very successful.

Key Words: Cerebrovascular Accident, Phenomenological Study, Self-Management

References:

1. World Health Organization. Stroke, Cerebrovascular accident. Available from: <https://www.emro.who.int/health-topics/stroke-cerebrovascular-accident/index.html>. Accessed April 27, 2024.
2. Karadakovan A, Aslan FE, editors. *Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım*. 6th ed. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi; 2022.
3. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item checklist for interviews and focus groups. *Int J Qual Health Care*. 2007;19(6):349–357. <https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042>.

HEMŞİRELERİN KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE TCK 280. MADDESİ (SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRMEMESİ) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: PSIKİYATRİ HASTANESİ ÖRNEĞİ

Sevgi Nehir¹, Nihan Durgu²

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD., Manisa, Türkiye, sevginehir78@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1761-786X

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD., Manisa, Türkiye, nihan_yciner@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7430-9316

ÖZET

Giriş ve Amaç: Kadına yönelik eş şiddeti, cinsiyet eşitsizliğine dayalı bir insan hakları ihlalidir. Sağlık mesleğı mensupları görevlerini yaparken meslekleri nedeniyle suç olgularıyla diğler meslek gruplarına nazaran daha fazla karşılaşabilmektedir [1,2,3].

Yöntem: Araştırma 2024 yılında gerekli izinler alındıktan sonra Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde görev yapan hemşirelerle kesitsel ve tanımlayıcı tipte bir araştırma olarak yapılmıştır. Araştırma örneklemini 54 hemşire oluşturmuştur. Veriler, tanıtıcı bilgi formu ve Sağlık Çalışanlarının Kadına Yönelik Eş Şiddeti Bildirimi Yapma Niyeti/ Davranışı Ölçeğı ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik, ortalama, Kruskal-Wallis testi testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 40.53±8.88'dir. Hemşirelerin %81.5'i kadın, %70.4'ü evli, %72.2'sinin lisans mezunu olduğı, %61.1'i meslekte 17 yıl üzerinde çalıştıkları belirlenmiştir. Hemşirelerin %29.6'sı ayda bir duygusal şiddet olguları ile, %48.1'i yılda bir fiziksel şiddet olguları ile, %72.2 yılda bir cinsel şiddet olguları ile karşılaştığı saptanmıştır. Hemşirelerin sağlık çalışanlarının kadına yönelik eş şiddeti bildirim yapma niyeti/davranışı ölçeğı puan ortalaması 122.92±24.49 olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin %68.5'i adli olguları bildirdikleri, %55.6'sı bildirim yapmadıkları takdirde yasal sonuçlarından endişe duyduklarını belirtmiştir. Hemşirelerin %44.4'ü yapılan bildirim ile kendi güvenliği ile ilgili kısmen endişe duydukları, %35.2'sinin gereksiz yere bildirim yapmaktan kısmen endişe duydukları belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin çoğı adli olguları, eş şiddeti ile ilgili bildirim yaptıkları belirlenmiştir. Bunun sonucunda kendi güvenlikleri ve gereksiz yere bildirim yapmaktan endişe duydukları belirlenmiştir. Şiddetin fark edilmesi ve iyi yönetilmesi sağlıklı bireyler ve toplum adına büyük önem taşımaktadır. Hemşirelerin mağdur kadınların doğru yönlendirmelerinde ve ilgili kurumlarla işbirliğinde görev almaları çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, hemşire, psikiyatri hastanesi, suçı bildirmeme, şiddet.

Kaynaklar

1. Yılmaz A. Sağlık Mesleğı Mensuplarının Suçı Bildirmemesi Suçu (TCK MD.280). Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020;2(2):235 - 282.
2. Koştı, N., & Toraman, A. U. Sağlık çalışanlarının kadına yönelik eş şiddeti bildirim yapma niyeti/davranışı ölçeğı geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016; 19(1): 49-57.

3. Koştı N, Toraman AU. Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Eş Şiddeti Olgularını Bildirme Durumları ve İlişkili Faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (GÜSBD) 2021; 10(1): 11-20.

NURSES' PERSPECTIVES ON VIOLENCE AGAINST WOMEN AND ARTICLE 280 TCK (FAILURE OF HEALTHCARE PROFESSIONALS TO REPORT A CRIME): THE EXAMPLE OF A PSYCHIATRY HOSPITAL

Sevgi Nehir¹, Nihan Durgu²

¹Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing AD., Manisa, Türkiye, sevginehir78@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1761-786X

²Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing AD., Manisa, Türkiye, nihan_yalciner@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7430-9316

ABSTRACT

Introduction and Aim: Spousal violence against women is a human rights violation rooted in gender inequality. Due to the nature of their work, healthcare professionals are more likely than other occupational groups to encounter cases involving such crimes. This study aimed to explore the opinions of nurses working in a psychiatric hospital regarding violence against women and the failure of healthcare professionals to report the crimes [1,2,3].

Methods: The research was conducted as a cross-sectional and descriptive study with nurses working at Manisa Mental Health and Diseases Hospital in 2024, following the acquisition of the necessary permissions. The research sample consisted of 54 nurses. Data were collected using an information form and the Scale of Health Professionals' Intentions/Behaviors Regarding Reporting Intimate Partner Violence. Number and percentage, mean, Kruskal-Wallis test were used in the evaluation of the data.

Results: The mean age of the nurses was 40.53±8.88. It was found that 81.5% of the nurses were female, 70.4% were married, 72.2% held a bachelor's degree, and 61.1% had been working in the profession for over 17 years. Additionally, 29.6% of the nurses reported encountering cases of emotional violence once a month, 48.1% encountered physical violence cases once a year, and 72.2% encountered sexual violence cases once a year. The mean score of nurses on the scale measuring the intention/behavior to report spousal violence against women by healthcare professionals was 122.92±24.49. Furthermore, 68.5% of the nurses reported forensic cases, while 55.6% expressed concern about the legal consequences of failing to report. It was noted that 44.4% of the nurses were partly concerned about their own safety when filing a report, and 35.2% were partly concerned about making unnecessary reports ($p<0.05$). **Conclusion and Recommendations:** It was determined that most nurses reported forensic cases and incidents of spousal violence. They expressed concerns about their own safety and the risk of making unnecessary reports. The recognition and proper management of violence are of great importance for the well-being of both individuals and society. It is crucial for nurses to play an active role in correctly guiding victimized women and collaborating with relevant institutions.

Key Words: Women, nurse, psychiatric hospital, failure to report a crime, violence

References:

1. Yılmaz A. Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi Suçu (TCK MD.280). Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2020;2(2):235 - 282.
2. Koştı, N., & Toraman, A. U. Sağlık çalışanlarının kadına yönelik eş şiddeti bildirim yapma niyeti/davranışı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016; 19(1): 49-57.
3. Koştı N, Toraman AU. Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Eş Şiddeti Olgularını Bildirme Durumları ve İlişkili Faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (GÜSBD)* 2021; 10(1): 11-20.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN YAŞLI BAKIMI EĞİTİMİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Ülkü Yılmaz¹, Behice Belkıs Çalışkan¹

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ulkyilmz@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-2128-9398>

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
bhcbkksayan@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7249-2954>

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlı ayrımcılığı son yıllarda sık sık karşılaşılan, özellikle de sağlık çalışanları için sorun haline gelen bir konudur. Yaşlı bakımı ile ilgili verilen eğitimlerin etkinliği göz önünde bulundurularak yaşlı ayrımcılığı üzerindeki etkisinin irdelenmesi de literatür için önemli bir değerdir. Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerine yaşlı bakımı konusunda verilen eğitimin öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü bir çalışma yürütülmüştür.

Yöntem: Randomize kontrollü bir tasarımla hazırlanan bu çalışma, randomizasyonla atanan deney ve kontrol grupları için ön test, deney grubuna eğitim uygulandıktan sonra her iki grup için son test olarak planlanmıştır. Çalışmaya 59 deney grubu ve 60 kontrol grubu olmak üzere toplam 119 hemşirelik öğrencisi katılmıştır. Veriler sosyodemografik özellik formu ve Pozitif ve Negatif Yaşlı Ayrımcılığı Ölçeği (PNYAÖ) kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya Klinik Araştırmalar NCT06488885 numarasıyla ulaşılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerine verilen yaşlı bakımı eğitiminin öğrencilerin yaşlılara yönelik ayrımcılığı üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır ($Z=-2,267$; $p=,023$).

Sonuç ve Öneriler: Yaşlı nüfusun artmasıyla yaygınlaşacak olan yaşlı bakımı konusunda hemşirelik mesleğine yönelik farkındalığın artırılması için yaşlı bakımı eğitimi verilmeli, hemşirelik öğrencilerine klinikte destek sağlanmalı ve bakım aktiviteleri artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, yaşlı ayrımcılığı, hemşire, öğrenci

Kaynaklar:

1. Pekince, H., Aslan, H., Erci, B., & Aktürk, Ü. (2018). The attitudes of healthcare professionals in a state hospital towards ageism. Journal of Public Health (Germany), 26(1), 109–117. <https://doi.org/10.1007/s10389-017-0849-5>
2. Özdemir, Ö., & Bilgili, N. (2014). Sağlık hizmetlerinde yaşlı ayrımcılığı. In Gulhane Medical Journal (Vol. 56, Issue 2, pp. 128–131). Gulhane Medical School, University of Health Sciences. <https://doi.org/10.5455/gulhane.32088>
3. Van Wicklin, S. A. (2020). Ageism in Nursing. In Plastic Surgical Nursing (Vol. 40, Issue 1, pp. 20–24). Lippincott Williams and Wilkins. <https://doi.org/10.1097/PSN.0000000000000290>

THE EFFECT OF ELDERLY INDIVIDUALS CARE TRAINING GIVEN TO NURSING STUDENTS ON AGEISM: A RANDOMIZED CONTROLLED STUY

Ülkü Yılmaz¹, Behice Belkıs Çalışkan¹

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ulkyilmz@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-2128-9398>

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
bhcbllksayan@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7249-2954>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Ageism is a frequently encountered issue in recent years, especially for healthcare professionals. Considering the effectiveness of the training provided on elderly care, examining its effect on ageism is also an important value for the literature. In this study, a randomized controlled trial was conducted to determine the effect of the training provided to nursing students on elderly care on their attitudes towards ageism.

Methods: This study, prepared with a randomized controlled design, was planned as a pre-test for the experimental and control groups assigned by randomization and a post-test for both groups after the training was applied to the experimental group. A total of 119 nursing students participated in the study, 59 in the experimental group and 60 in the control group. Data were collected using the sociodemographic characteristics form and the Positive and Negative Ageism Scale (PNYAÖ). The study was accessed with the Clinical Research NCT06488885 number.

Results: It was concluded that the elderly care training given to nursing students had a positive effect on the students' discrimination against the elderly ($Z=-2.267$; $p=.023$).

Conclusion and Recommendations: In order to increase the awareness of the nursing profession about elderly care, which will become widespread with the increase in the elderly population, elderly care training should be given, nursing students should be supported in the clinic and care activities should be increased.

Key Words: Old age, ageism, nurse, student

References:

1. Pekince, H., Aslan, H., Erci, B., & Aktürk, Ü. (2018). The attitudes of healthcare professionals in a state hospital towards ageism. *Journal of Public Health (Germany)*, 26(1), 109–117. <https://doi.org/10.1007/s10389-017-0849-5>
2. Özdemir, Ö., & Bilgili, N. (2014). Sağlık hizmetlerinde yaşlı ayırmcılığı. In *Gulhane Medical Journal* (Vol. 56, Issue 2, pp. 128–131). Gulhane Medical School, University of Health Sciences. <https://doi.org/10.5455/gulhane.32088>
3. Van Wicklin, S. A. (2020). Ageism in Nursing. In *Plastic Surgical Nursing* (Vol. 40, Issue 1, pp. 20–24). Lippincott Williams and Wilkins. <https://doi.org/10.1097/PSN.0000000000000290>

MASTEKTOMİ OLAN HASTALARIN ONTOLOJİK İYİ OLUŞ VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Behice Belkis Çalışkan¹, İnci Mercan Annak², Ayşe Kabasakal³, Ömür Aktaş³, Aslı Emine Büyükkasa³, Fatma Yasemin Kutlu⁴

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, bhcbklsayan@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7249-2954>

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, incimercan@gazi.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-1327-8875>

³Gazi Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Gazi Hastanesi, Ankara, Türkiye, ayse.kabasakal@hotmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-7894-5624>

⁴Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, ykutlu@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0003-0596-4258>

ÖZET

Giriş-Amaç: Meme kanseri son yıllarda kadın sağlığını pek çok yönden etkileyen önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir ve kanser tanısı almadan önce uygulanan mastektomi süreci de kanser tanısı için ilk adım niteliğindedir. Bireyleri psikososyal yönden değerlendirmek amacıyla pek çok parametreye yer verilmekle birlikte ontolojik iyi oluş ve öz şefkat düzeylerini değerlendirmek bireylerin baş etme becerileri hakkında veri sağlamaktadır. Ontolojik iyi oluş düzeyi yaşam projesi olarak da adlandırılmakta olup bireylerin geçmiş, bugün ve geleceğe yönelik yaşamlarını nasıl değerlendirdiklerini ve iyi olma becerilerini ele alma biçimlerini irdeleyen öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş kavramlarından köken olarak ele alınan bir parametredir. Diğer bir kavram olan öz şefkat ise, bir bireyin kendine duyduğu şefkat gösterme becerisidir. Literatürde mastektomi olan hastaların ontolojik iyi oluş becerilerini irdeleyen çalışmalara rastlanmazken, öz şefkat becerilerini irdeleyen az sayıda çalışmalara rastlanmaktadır. Mastektomi olan kadınları da bu yönden değerlendirmek önemli bir adımdır. Bu çalışmanın amacı mastektomi olan hastaların ontolojik iyi oluş ve öz şefkat düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tasarımdaki bu çalışma, bir eğitim ve araştırma hastanesinin genel cerrahi kliniğinde mastektomi ameliyatı olmuş olan 96 hastaya ulaşılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler “Sosyo-demografik bilgi formu, Öz şefkat ölçeği-kısa formu (ÖŞÖ-KF), Ontolojik iyi oluş ölçeği (OİÖÖ)” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın bulgularına bakıldığında, mastektomi olan hastaların ÖŞ-KF ($\bar{X} = 62,14$) ve OİÖÖ ($\bar{X} = 32,18$) düzeylerinin orta düzeyde olduğu; OİÖÖ ile ÖŞÖ-KF arasında istatistiksel olarak pozitif fakat zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = ,363$, $p < 0,05$). Korelasyon analizine bakıldığında; OİÖÖ’nin bütün boyutları ile ÖŞÖ-KF arasında istatistiksel olarak pozitif fakat zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). OİÖÖ alt boyutlarının ÖŞ-KF üzerine etkisini yordamak amacıyla oluşturulan model kullanılabılır niteliktedir ($F=25,992$; $p=0,000$) Bahsedilen modelde de β katsayısı hem pozitif yönlü hem de negatif yönlü olduğundan pişmanlık ve hiçlik/anlamsızlık

boyutları olumlu yönde etkilerken aktivasyon ve umut boyutları olumsuz anlamda etkilemektedir. Modele göre OİÖÖ ve ÖŞ-KF’u açıklamada yordayıcı etkisi %19,1’dir ($r^2=0,191$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın bulguları ile literatür karşılaştırıldığında, mastektomi olan hastaların iyi oluş düzeylerini sosyal, ailesel, çevresel ve tedavi süreci etkilemektedir. Ayrıca öz şefkat düzeyinin yüksek olması hastaların psikososyal yönden destekler niteliktedir. Klingine etkisi; Mastektomi olan hastaların öz şefkat ve ontolojik iyi oluş düzeylerini anlamak, hemşirelik uygulamalarına farklı bir bakış açısı kazandırarak hastaların psikososyal yönden desteklenmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mastektomi, öz şefkat, ontolojik iyi oluş, nurse

Kaynaklar:

1. Boucheron P, Anele A, Offiah AU, et al. (2023). Reproductive history and breast cancer survival: Findings from the African breast cancer—Disparities in outcomes cohort and implications of Africa's fertility transition on breast cancer prognosis. *Int J Cancer*. 152(9):1804-1816. <https://doi.org/10.1002/ijc.34411>
2. Larsen, M. B., Vejborg, I., & Njor, S. H. (2020). Participation in breast cancer screening among breast cancer survivors—A nationwide register-based cohort study. *The Breast*, 54, 31-36. <https://doi.org/10.1016/j.breast.2020.08.012>
3. Akyolcu, N., Özhanlı, Y., & Kandemir, D. (2019). Meme kanserinde güncel gelişmeler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6(3), 583-594. <https://doi.org/10.5152/hsp.2019.440012>

DETERMINATION OF ONTOLOGICAL WELL-BEING AND SELF-COMPASSION LEVELS OF PATIENTS WHO UNDERWENT MASTECTOMY

***Behice Belkıs Çalışkan¹, İnci Mercan Annak², Ayşe Kabasakal³, Ömür Aktaş³, Aslı Emine
Büyükkasa³, Fatma Yasemin Kutlu⁴***

¹İstanbul Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
bhcbklsayan@gmail.com , <https://Orcid.org/0000-0001-7249-2954>

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
incimercan@gazi.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-1327-8875>

³Gazi Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Gazi Hastanesi, Ankara, Türkiye, ayse.kabasakal@hotmail.com,
<https://Orcid.org/0000-0002-7894-5624>

⁴Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, ykutlu@gmail.com,
<https://Orcid.org/0000-0003-0596-4258>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Breast cancer has become an important health problem affecting women's health in many ways in recent years, and the mastectomy process applied before cancer diagnosis is also the first step for cancer diagnosis. Although many parameters are included in order to evaluate individuals from a psychosocial perspective, evaluating ontological well-being and self-compassion levels provides data about individuals' coping skills. The ontological well-being level is also called a life project and is a parameter that is taken from the concepts of subjective well-being and psychological well-being, which examine how individuals evaluate their past, present and future lives and the way they handle their well-being skills. Another concept, self-compassion, is the ability of an individual to show compassion for themselves. While there are no studies in the literature examining the ontological well-being skills of patients who have had mastectomy, there are a few studies examining self-compassion skills. It is an important step to evaluate women who have had mastectomy in this respect. The purpose of this study is to determine the relationship between the ontological well-being and self-compassion levels of patients who have had mastectomy.

Methods: This cross-sectional and descriptive study was conducted by reaching 96 patients who had mastectomy in the general surgery clinic of a training and research hospital. Data were collected using the “Socio-demographic information form, Self-compassion scale-short form (SC-SF), Ontological well-being scale (OWBS)”. Statistical methods were used in the evaluation of the data.

Results: When the findings of the study were examined, it was seen that the SC-SF ($\bar{X} = 62.14$) and SC-SF ($\bar{X} = 32.18$) levels of the patients who had mastectomy were at a moderate level; a statistically positive but weak correlation was found between SC-SF and ($r = .363, p < 0.05$). When the correlation analysis was examined; a statistically positive but weak correlation was found between all dimensions of SC-SF and ($p < 0.05$). The model created to predict the effect of the sub-dimensions of OWBS on SC-SF is usable ($F = 25.992; p = 0.000$). Since the β coefficient in the mentioned model is both positive and negative, the regret and nothingness/meaninglessness dimensions affect positively while the

activation and hope dimensions affect negatively. According to the model, the predictive effect in explaining OWBS and SC-SF is 19.1% ($r^2=0.191$).

Conclusion and Recommendations: When the findings of the study are compared with the literature, the well-being levels of patients who have mastectomy are affected by social, familial, environmental and treatment process. In addition, a high level of self-compassion supports patients psychosocially. Its effect on the clinic; Understanding the self-compassion and ontological well-being levels of patients who have mastectomy will contribute to the psychosocial support of patients by providing a different perspective to nursing practices.

Key Words: Mastectomy, Self-Compassion, Ontological Well-Being, Nurse

References:

1. Boucheron P, Anele A, Offiah AU, et al. (2023). Reproductive history and breast cancer survival: Findings from the African breast cancer—Disparities in outcomes cohort and implications of Africa's fertility transition on breast cancer prognosis. *Int J Cancer*. 152(9):1804-1816. <https://doi.org/10.1002/ijc.34411>
2. Larsen, M. B., Vejborg, I., & Njor, S. H. (2020). Participation in breast cancer screening among breast cancer survivors—A nationwide register-based cohort study. *The Breast*, 54, 31-36. <https://doi.org/10.1016/j.breast.2020.08.012>
3. Akyolcu, N., Özhanlı, Y., & Kandemir, D. (2019). Meme kanserinde güncel gelişmeler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6(3), 583-594. <https://doi.org/10.5152/hsp.2019.440012>

ORGAN NAKLİ YAPILAN HASTALARIN ORGAN NAKLİNDEN ETKİLENME DURUMLARININ İNCELENMESİ

Gözde Yentürk Lala¹, Selma Doğan²

¹Dicle Üniversitesi Hastanesi, Organ Nakli Yoğun Bakım, Diyarbakır/Türkiye,
gozdeyenturkk@hotmail.com, Orcid: 0009-0006-0631-6841

²Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İstanbul/Türkiye,
selma.dogan@uskudar.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9997-4731

ÖZET

Giriş-Amaç: Organ nakli, yaşamı tehdit eden organ yetmezlikleri durumunda başvurulanan kritik bir tedavi yöntemidir. Son yıllarda, teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte organ nakli, ileri evre organ yetmezliği yaşayan bireyler için yaşam kalitesini ve yaşam süresini artırmada en etkili tedavi yöntemi haline gelmiştir [1]. Bu süreç nakil öncesi, nakil anı ve nakil sonrası olarak üç aşamadan oluşmaktadır. Organ nakli, bireylerin psikolojik ve sosyal rollerinde değişikliklere yol açan süreçtir [2]. Bu araştırma organ nakli yapılan bireylerin organ naklinden etkilenme durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma organ nakli yapılan bireylerin organ naklinden etkilenme durumlarını incelemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır. Araştırma Diyarbakır il merkezinde bulunan bir hastanenin Organ Nakli Polikliniğinde yapılmıştır. Araştırma Diyarbakır il merkezinde bulunan bir hastanenin organ nakli polikliniğinde Mayıs-Haziran 2024 tarihleri arasında toplanmıştır, örnekleme 151 kişi alınmıştır. Veriler bireylere yönelik Kişisel Bilgi Formu ve Organ Nakli Etkileri Anketi-ONEA (Transplant Effects Questionnaire- TxEQ) uygulanarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları 47,21±13,69, %66,20'si erkek ve %79,50'si evlidir. Bireylerin %53,60 böbrek nakli %43,40 karaciğer nakli yapılmış olup %94,00'ne canlı donörden nakil yapıldığı, donör ile yakınlık derecesinin en yüksek 1. ve 2. derece (%80,10) akrabalarından nakil yapıldığı belirlenmiştir. ONEA ölçeğinin organ nakli ile ilgili alt boyut puan ortalamalarının max:5 üzerinden; endişe duymalarının ortanın üzerinde olduğu (x:3.63), donöre ilişkin suçluluk hissetmelerinin orta düzeyde olduğu (x: 2.89), nakli yapıldığını başkalarına açıklayabilme (x:4.30) ve ilaç uyumlarının (x:4.27) yüksek olduğu ve sorumluluk duygularının ortanın üzerinde olduğu (x:3.63) bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak bireylerin organ nakli yapıldıktan sonra orta düzeyin üzerinde endişe ve suçluluk yaşadıkları ve nakil sonrası organlarına ve sağlık durumlarına karşı duyarlılıklarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu nedenle nakil sonrası süreçte desteklenmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organ Nakli, Organ Nakli Etkileri, Psikososyal Sorunlar, Hemşirelik

Kaynaklar:

1. Akyolcu, N., & Şahin, H. (2021). Organ Naklinin Tarihsel Gelişimi. In A. Özbaş (Ed.), Organ Nakilleri ve Hemşirelik Bakımı (pp. 81-86). Türkiye Klinikleri.
2. Ha, Jane¹; Jung, Cheol Woong²; Kim, Joong Kyung³; Kim, Chan-Duck⁴; Min, Ji Won⁵; Yang, Jaeseok⁶; Ahn, Curie⁶. Impact Of Acute Kidney Injury On Graft Outcomes In Deceased Donor Kidney Transplantation: A Nationwide Registry-Based Matched Cohort Study In Korea. Transplantation 104(S3):p S57, September 2020. | DOI: 10.1097/01.tp.0000698536.73179.ba

EXAMINATION OF THE EFFECTS OF ORGAN TRANSPLANTATION ON PATIENTS*

Gözde Yentürk Lala¹, Selma Doğan²

¹Dicle University Hospital, Organ Transplant Intensive Care Unit, Diyarbakır, Türkiye gozdeyenturkk@hotmail.com
Orcid: 0009-0006-0631-6841

²Üsküdar University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye
selma.dogan@uskudar.edu.tr Orcid: 0000-0002-9997-4731

ABSTRACT

Introduction and Aim: Organ transplantation is a critical treatment method employed in cases of life-threatening organ failure. In recent years, with the rapid advancement of technology, organ transplantation has become the most effective treatment for improving both quality of life and survival among individuals with end-stage organ failure [1]. This process consists of three stages: pre-transplant, peri-transplant, and post-transplant. Organ transplantation is a life-changing experience that can lead to alterations in individuals' psychological and social roles [2]. The present study was conducted to examine the impact of organ transplantation on individuals who have undergone the procedure.

Method: This descriptive and cross-sectional study was carried out in the Organ Transplant Outpatient Clinic of a hospital located in the city center of Diyarbakır, Türkiye. Data collection took place between May and June 2024, and the sample comprised 151 individuals who had undergone organ transplantation. Data were collected using a Personal Information Form and the Organ Transplant Effects Questionnaire (ONEA) / Transplant Effects Questionnaire (TxEQ).

Results: The mean age of participants was 47.21 ± 13.69 years; 66.20% were male, and 79.50% were married. Among the participants, 53.60% had undergone kidney transplantation, 43.40% had received a liver transplant, and 94.00% had received the organ from a living donor. The majority of living donors (80.10%) were first- or second-degree relatives. The mean subscale scores of the ONEA (maximum score = 5) indicated that participants experienced above-average worry (mean = 3.63), moderate guilt regarding the donor (mean = 2.89), high levels of disclosure about the transplant to others (mean = 4.30), high medication adherence (mean = 4.27), and above-average sense of responsibility (mean = 3.63).

Conclusion and Recommendations: The findings suggest that after undergoing organ transplantation, individuals experience above-average levels of worry and guilt, and exhibit high sensitivity toward their transplanted organ and overall health status. Therefore, it is essential to provide psychosocial support throughout the post-transplant period.

Key Words: Organ Transplantation, Transplant Effects, Psychosocial Issues, Nursing

References:

1. Akyolcu, N., & Şahin, H. (2021). Organ Naklinin Tarihsel Gelişimi. In A. Özbaş (Ed.), Organ Nakilleri ve Hemşirelik Bakımı (pp. 81-86). Türkiye Klinikleri.
2. Ha, Janel; Jung, Cheol Woong²; Kim, Joong Kyung³; Kim, Chan-Duck⁴; Min, Ji Won⁵; Yang, Jaeseok⁶; Ahn, Curie⁶. Impact Of Acute Kidney Injury On Graft Outcomes In Deceased Donor Kidney Transplantation: A Nationwide Registry-Based Matched Cohort Study In Korea. Transplantation 104(S3):p S57, September 2020. | DOI: 10.1097/01.tp.0000698536.73179.ba

BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ STRES AZALTMA GİRİŞİMİNİN, ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UYKU KALİTESİ, STRES DÜZEYİ VE KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ

Merve Bat Tonkuş¹, Şule Okur Dünder², Zehal Apaydın³, Zeliha Kalın⁴, Merve Terzi⁵

¹İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, batmerve@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1046-6862

²İstanbul Galata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Beyoğlu, İstanbul, Türkiye, okursule3@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1757-3185

³İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, apaydinzelal@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8640-8362

⁴Charité – Universitätsmedizin Berlin, Berlin, Almanya, zeliha.kalin@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2548-7594

⁵İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, merveoztag@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3397-9692

ÖZET

Giriş-Amaç: Üniversite öğrencileri, akademik beklentiler, sosyal baskı ve finansal zorluklar gibi çeşitli stres faktörleriyle karşı karşıya kalmakta ve bu durum, ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir [1]. Bu çalışmanın amacı, Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma (BFTSA) girişimlerinin, üniversite öğrencilerinin uyku kalitesi, stres düzeyleri ve kalp hızı değişkenliği (KHD) üzerindeki etkilerini incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya 14 girişim ve 14 kontrol olmak üzere 28 öğrenci katılmıştır. Veriler; “Bilgi Formu”, “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi”, “Algılanan Stres Ölçeği” ve “Kalp Hızı Ölçümü” ile toplandı. Girişim grubuna haftada bir 90 dakikalık 8 haftalık çevrimiçi Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Girişimi uygulandı. Kontrol grubuna yalnızca bir defa (90 dk) ilgili girişim anlatıldı. Araştırma, kontrol gruplu ve tekrarlayan ölçümlü deneysel araştırma tasarımıyla gerçekleştirildi. Çalışma için, etik kurul onay ve kurum izni alınmıştır (Etik kurul onay: 2022/03-835). Clinical Trials numarası için “Home- ClinicalTrials.gov” adresinden ID numarası alındı (NCT05296616).

Bulgular: Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma (BFTSA) Girişimi'ne katılan üniversite öğrencilerinin, girişim sonrası uyku kalitelerinin girişim öncesine ve kontrol grubuna kıyasla anlamlı şekilde arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, BFTSA uygulanan grupta kalp hızı değişkenliği (KHD) parametrelerinden LF (düşük frekans) değerinde bir azalma gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde BFTSA ile KHD arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk çalışma olma niteliği taşımaktadır. Elde edilen bulgular, BFTSA'nın uyku kalitesini iyileştirebileceğini, bireylerin stresle başa çıkma kapasitesini artırabileceğini göstermektedir ve BFTSA'nın sinir sistemi üzerinde dengeleyici bir etkisinin düşündürmektedir. Bununla birlikte, bu etkinin kişisel ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. BFTSA girişimlerinin özellikle uyku kalitesi ve stres yönetimi üzerinde potansiyel

faydalar sağlayabileceği, ancak bu etkilerin daha kapsamlı ve uzun süreli çalışmalarla detaylandırılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık temelli stres azaltma, Kalp hızı değişkenliği, Stres, Uyku kalitesi, Üniversite öğrencileri

Kaynaklar:

1. Akram U, Ypsilanti A, , Lazuras L. Prevalence and psychiatric correlates of suicidal ideation in UK university students. J Affect Disord. 2020;272:191-197.

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED STRESS REDUCTION INTERVENTION ON SLEEP QUALITY, STRESS LEVELS, AND HEART RATE VARIABILITY AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Merve Bat Tonkuş¹, Şule Okur Dünder², Zelar Apaydın³, Zeliha Kalın⁴, Merve Terzi⁵

¹İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, batmerve@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1046-6862

²İstanbul Galata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Beyoğlu, İstanbul, Türkiye, okursule3@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1757-3185

³İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, apaydinzelar@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8640-8362

⁴Charité – Universitätsmedizin Berlin, Berlin, Almanya, zelihakalin@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2548-7594

⁵İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, merveoztag@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3397-9692

ABSTRACT

Introduction and Aim: Introduction and Aim: University students are exposed to various stress factors such as academic expectations, social pressure, and financial challenges, which can negatively affect their mental health [1]. This study aims to examine the effects of Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) interventions on sleep quality, stress levels, and heart rate variability (HRV) among university students.

Methods: The study included 28 students, 14 in the intervention group and 14 in the control group. Data were collected using the "Information Form," "Pittsburgh Sleep Quality Index," "Perceived Stress Scale," and "Heart Rate Measurement." The intervention group received an 8-week online MBSR program with weekly 90-minute sessions, while the control group was only given a single 90-minute explanatory session on the intervention. The research was conducted using an experimental design with control groups and repeated measurements. Ethical approval and institutional permission were obtained for the study (Ethics approval: 2022/03-835). A ClinicalTrials.gov ID number was also obtained (NCT05296616).

Results: Results: The findings revealed a significant improvement in the sleep quality of university students who participated in the MBSR intervention compared to both their pre-intervention levels and the control group. Additionally, a decrease in the low-frequency (LF) component of HRV was observed in the MBSR group.

Conclusion and Recommendations: This study is the first to explore the relationship between MBSR and HRV among university students. The results suggest that MBSR can enhance sleep quality and improve individuals' capacity to cope with stress. Furthermore, the findings indicate that MBSR may have a balancing effect on the nervous system. However, it should be considered that the effectiveness of MBSR may vary depending on personal and environmental factors. While MBSR interventions

hold potential benefits, particularly in improving sleep quality and stress management, further comprehensive and long-term studies are recommended to investigate these effects in more detail.

Key Words: Mindfulness-based stress reduction, Heart rate variability, Stress, Sleep quality, University students

References:

1. Akram U, Ypsilanti A, ..., Lazarus L. Prevalence and psychiatric correlates of suicidal ideation in UK university students. J Affect Disord. 2020;272:191-197.

SOSYAL MEDYANIN ERGEN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Betül Keleş Gördesli¹, Leyla Baysan Arabacı², Cengiz Cengisiz³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, E-mail: betul.keles@ikc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7724-9953

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, E-mail: leyla.baysan.arabaci@ikcu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0314-6350

³Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye. E-mail: ccengisiz@gmail.com Orcid: 0000-0001-5552-8767

ÖZET

Giriş-Amaç: Ergenlik dönemi, depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sağlık sorunlarının ortaya çıkması için hassas bir dönemdir. Sosyal medyanın artan popülaritesi ve ergenlerin sosyal medyada geçirdiği zamanın artması, sosyal medya kullanımının ergen ruh sağlığı üzerinde etkili olup olmadığına dair endişelere yol açmıştır. Ancak, devam eden araştırmalara rağmen, sosyal medyanın ergen ruh sağlığı üzerindeki etkisi belirsizliğini korumaktadır. Bu belirsizlik, tutarsız bulgular ve ruhsal sağlık sorunlarıyla mücadele eden ergenlerin deneyimlerine dair önemli bir anlayış eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, ergenlerin sosyal medyadaki yaşantılarını derinlemesine keşfetmeyi ve bu deneyimlerin ruh sağlıklarını nasıl etkilediğini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Ergenlerin sosyal medya ile ilgili öznel deneyimlerini ve bu deneyimlerin ruh sağlıkları üzerindeki etkilerini nasıl anlamlandırdıklarını derinlemesine araştırmak için fenomenolojik bir yaklaşım benimsenmiştir. Türkiye’de bir çocuk ve ergen psikiyatri polikliniğinde ayakta tedavi gören 13-18 yaş aralığında (yedi kız ve üç erkek) on ergenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler, ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiş ve sonrasında bu kayıtlar harfî harfine dokümanite edilmiştir. Bu dokümanlar daha sonra yorumlayıcı fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Verilerin analizi sonucu, dört ana tema ortaya çıkmıştır: a) *bağımlılık, bir şeyleri kaçırma korkusu ve uyku sorunları ile karakterize olan ‘aşırı sosyal medya kullanımı’*, b) dijital etkileşim ve siber zorbalık, c) sosyal karşılaştırma ve d) *sosyal medyada karşılaşılan içeriklere bağlı olarak hissedilen ‘stresin azalması veya artması’*.

Sonuç ve Öneriler: Bu nitel çalışma, sosyal medyanın bağlantı kurma, iletişim, öğrenme ve duygusal destek sağlama konusunda değerli fırsatlar sunduğunu, ancak aynı zamanda bağımlılık, siber zorbalık, sosyal karşılaştırma ve rahatsız edici içeriklere maruz kalma gibi önemli riskler de taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, sosyal medya kullanımının ergen ruh sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik dengeli bir yaklaşımın gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, sosyal medya, ruh sağlığı

Teşekkür: Sorumlu araştırmacı, TUBİTAK 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON ADOLESCENT MENTAL HEALTH: A QUALITATIVE STUDY

Betül Keleş Gördesli¹, Leyla Baysan Arabacı², Cengiz Cengisiz³

¹Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Izmir, Türkiye, E-mail: betul.keles@ikc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7724-9953

²Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Izmir, Türkiye, E-mail: leyla.baysan.arabaci@ikcu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0314-6350

³Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Manisa, Türkiye. E-mail: ccengisiz@gmail.com Orcid: 0000-0001-5552-8767

ABSTRACT

Introduction and Aim: Adolescence is a critical period for the onset of mental health issues such as depression and anxiety. The rising popularity of social media, coupled with the increasing amount of time adolescents spend on these platforms, has raised concerns about its potential impact on their mental health. However, despite extensive research, the effects of social media on adolescent mental health remain inconclusive. This uncertainty arises from inconsistent findings and a limited understanding of the experiences of adolescents facing mental health challenges. This study aims to explore the lived experiences of adolescents with mental disorders on social media and how these experiences affect their mental health.

Methods: A phenomenological approach was employed to thoroughly explore adolescents' subjective experiences with social media and how they interpret the impact of these experiences on their mental health. Semi-structured interviews were conducted with ten adolescents (seven female and three male) aged 13 to 18, all of whom were receiving outpatient treatment at a child and adolescent psychiatry clinic in Türkiye. The interviews were audio-recorded and transcribed verbatim. The transcripts were subsequently analyzed using interpretative phenomenological analysis (IPA).

Results: The data analysis revealed four main themes: a) Excessive social media use, characterized by addiction, fear of missing out (FOMO), and sleep disturbances; b) Digital interaction and cyberbullying; c) Social comparison; and d) Stress levels may decrease or increase depending on the content encountered on social media.

Conclusion and Recommendations: This qualitative study reveals that, while social media provides valuable opportunities for connection, communication, learning, and emotional support, it also presents significant risks, including addiction, cyberbullying, social comparison, and exposure to distressing content. These findings underscore the need for a balanced approach to understanding the impact of social media use on adolescent mental health.

Key Words: Adolescent, Social Media, Mental Health

Acknowledgement: The first author was supported by the TÜBİTAK 2224-B Grant Programme for Participation in Scientific Meetings (BİDEB).

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ÜST BİLİŞ VE BİLİŞSEL ESNEKLİKLERİNİN STRESLİ DURUMLARLA BAŞA ÇIKMA BECERİLERİNE ETKİSİ

Fatima Özdemir Sığva¹, Nurgül Özdemir², Mehmet Çavuşoğlu³

¹Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Hemşiresi, Mardin, Türkiye, ftmaozdemir47@gmail.com, Orcid:000-0003-0038-5740

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim dalı, Gaziantep, Türkiye, nuozdemir@hotmail.com, Orcid:0000-0002-9466-1357

³Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye, mehmetcavusoglu@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8871-5646

ÖZET

Giriş-Amaç: Sağlık çalışanlarının üst biliş ve bilişsel esnekliklerinin stresli durumlarla başa çıkma becerilerine etkisini belirlemeyi amaçlayan tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırmadır.

Yöntem: Çalışma bir ilde bulunan Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 15 Ekim 2024 ile 15 Aralık 2024 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın örneklemini bu hastanede aktif olarak görev yapan 180 sağlık çalışanı (hekim, hemşire) oluşturdu. Veri toplama araçları olarak; Kişisel Bilgi Formu, Bilişsel Esneklik Envanteri (BEE), Üst Biliş Ölçeği-30 (ÜBÖ-30) ve Stresli Durumlarla Başa Çıkma Envanteri Kısa Formu (SDBÇE-21) ölçekleri kullanıldı. Verilerin analizinde, SPSS 25.0 istatistiksel analiz programı kullanıldı.

Bulgular: Sağlık çalışanlarının ölçeklerden aldıkları toplam puan ortalaması incelendiğinde, “Üst Biliş Ölçeği-30” 72.87 ± 15.35 , “Bilişsel Esneklik Envanteri” 77.64 ± 10.62 ve “Stresli Durumlarla Başa Çıkma Envanteri” 66.55 ± 13.81 olduğu belirlendi. Üst Biliş Ölçeği ile Bilişsel Esneklik Envanteri toplam puanları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, Üst Biliş Ölçeği ile Stresli Durumlarla Başa Çıkma Envanteri toplam puanları ve Duygusal Odaklı Başa Çıkma alt ölçeği arasında orta düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi ($p < 0.01$).

Sonuç ve Öneriler: Sağlık çalışanlarının üst biliş düzeyi arttıkça, bilişsel esnekliğin ve stresle başa çıkma düzeylerinin arttığı belirlendi. Bu sonuçlar, sağlık çalışanlarının mesleki başarıları ve olumsuz durumlarla başa çıkma yeteneklerinin artırılması için sürekli öğrenme, eğitim ve kişisel gelişim çalışmalarının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Esneklik, Psikiyatri Hemşireliği, Sağlık Çalışanı, Üst Biliş

Kaynaklar:

1. Erdoğan Kurtaran, Nurcan. Müziğin Kognitif Fonksiyonlar Üzerine Etkisinde Duygulanımların Rolü [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi,
2. 2019. Erişim: 16 Ocak 2025. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
3. 2. Wong, V.C, and Wyer, RS. “Mental Traveling Along Psychological Distances: The Effects Of Cultural Syndromes, Perspective Flexibility, And Construal Level. Journal of Personality and Social Psychology, vol.111,no.1,2016,pp.17-33. PMID: 27337139

THE IMPACT OF HEALTHCARE WORKERS METACOGNITION AND COGNITIVE FLEXIBILITY ON THEIR ABILITY TO COPE WITH STRESSFUL SITUATIONS

Fatima Özdemir Şişva¹, Nurgül Özdemir², Mehmet Çavuşoğlu³

¹Mardin Training and Research Hospital, Psychiatric Nurse, Mardin, Türkiye ,ftmaozdemir47@gmail.com, Orcid:000-0003-0038-5740

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Gaziantep, Türkiye, nuoazdemir@hotmail.com, Orcid:0000-0002-9466-1357

³Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye, mehmetcavusoglu@artuklu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8871-5646

ABSTRACT

Introduction and Aim: This descriptive and cross-sectional study aims to determine the effect of metacognition and cognitive flexibility on the ability of healthcare workers to cope with stressful situations.

Methods: The study was conducted in an education and research hospital located in a province between October 15, 2024, and December 15, 2024. The sample of the study consisted of 180 healthcare workers (physicians and nurses) who were actively working in this hospital. Data collection tools included the Personal Information Form, Cognitive Flexibility Inventory (CFI), Metacognition Scale-30 (MS-30), and the Brief Coping with Stressful Situations Inventory (BCSSI-21). Data were analyzed using the SPSS 25.0 statistical software program.

Results: The average scores obtained from the scales by the healthcare workers were as follows: “Metacognition Scale-30” 72.87±15.35, “Cognitive Flexibility Inventory” 77.64±10.62, and “Brief Coping with Stressful Situations Inventory” 66.55±13.81. A statistically significant negative correlation was found between the total scores of the Metacognition Scale and the Cognitive Flexibility Inventory. Additionally, a moderate and statistically significant positive correlation was observed between the total scores of the Metacognition Scale and the Brief Coping with Stressful Situations Inventory, as well as the Emotion-Focused Coping subscale ($p<0.01$).

Conclusion and Recommendations: It was determined that as the metacognitive level of healthcare workers increases, their cognitive flexibility and ability to cope with stress also increase. These findings highlight the importance of continuous learning, training, and personal development activities to enhance the professional success and coping skills of healthcare workers in the face of adverse situations.

Keywords: Cognitive Flexibility, Health Personnel, Metacognition, Psychiatric Nursing

Referances:

1. Erdoğan Kurtaran, Nurcan. Müziğin Kognitif Fonksiyonlar Üzerine Etkisinde Duygulanımların Rolü [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi,
2. 2019. Erişim: 16 Ocak 2025. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

3. 2. Wong, V.C, and Wyer, RS. “Mental Traveling Along Psychological Distances: The Effects Of Cultural Syndromes, Perspective Flexibility, And Construal Level. Journal of Personality and Social Psychology, vol.111,no.1,2016,pp.17-33. PMID: 27337139.

SAVAŞ TRAVMASINA MEDYA ARACILIĞI İLE MARUZ KALANLARDA İKİNCİL TRAVMATİK STRES SEMPTOMLARININ İNCELENMESİ

Nur Ceren Güvenc¹, Derya Tanrıverdi², Derya Özbaş Gençaslan³, Cemile Güvenen⁴

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye, nurceren.guvenc@gibtu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6223-2179

²Gaziantep Üniveristesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, dtanriverdi@gantep.edu.tr, Orcid:0000-0001-6912-5520

³Gaziantep Üniveristesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, gencarslan@gantep.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8188-3930

⁴Gaziantep Üniveristesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek lisans Programı, Gaziantep, Türkiye, cemileguvenen343@gmail.com, Orcid:0009-0007-6670-2530

ÖZET

Giriş-Amaç: Dünya'nın herhangi bir yerinde olan savaşlar sadece savaşa taraf olan toplumları değil, bu duruma dolaylı olarak şahit olan diğer toplumları da etkisi altına almaktadır [1,2]. İsrail'in Filistin'e saldırısı 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana devam etmektedir ve bu süreçte toplum olarak medya aracılığı ile birçok içeriğe maruz kalmaktayız. Yaşanan bu maruziyetin, kişilerde hangi duyguları etkilediği, hangi davranışları tetiklediği ve ikincil travmatik stres düzeylerinin nasıl olduğunu belirlemek amacıyla çalışma yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini medya aracılığı ile Filistin-İsrail Savaşına maruz kalan yetişkinler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise 1015 birey oluşturmuştur. Araştırmanın verileri tanıtıcı özellikler formu ve Sosyal Medya Kullanıcıları İçin İkincil Travmatik Stres Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların, sosyal medya hesaplarından %86.1'inin instagramı kullandığı ve en fazla savaş haberlerini bu ağdan takip ettiği, %27.7'sinin savaş haberlerini sansürsüz olarak izlediği saptanmıştır. Medyadan izlediği savaş haberleri karşısında; katılımcılar, %83.5'i üzüntü, %62.7'si çaresizlik %48.8'i öfke, %43.6'sı huzursuzluk, %39.9'u kaygı ifade etmiştir. Katılımcıların savaş haberleri karşısında %67'si İsrail'i destekleyen ürünleri satın almama, %58.7'side kurumlara gitmeme, %36.4'ü sosyal medyada paylaşım yapma, %26.5'i yardım kuruluşlarına bağış yapma ile tepkisini ifade ettiğini bildirmiştir. Katılımcıların İkincil travma ölçeği puan ortalaması 41,79±14,63 olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Katılımcıların medyadan izlediği savaş haberleri karşısında yüksek oranda üzüntü, çaresizlik, öfke, huzursuzluk, kaygı gibi olumsuz duyguları yaşadıkları, savaş karşıtı eylemlerde bulundukları ve ortalamanın üzerinde ikincil travmatik stres yaşadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Savaş, Ruh Sağlığı, Sosyal Medya

Kaynaklar:

1. Karakoç S. Impact of war on children (tur). J Clin Psychiatry. 2022;25(1):3-4. 3. DOI: 10.5505/kpd.2022.03323
2. Derin G, Öztürk E. Savaş ve terörizm: Psikotraumatojik temelli teorik bir yaklaşım. Aydın

INVESTIGATION OF SECONDARY TRAUMATIC STRESS SYMPTOMS IN THOSE EXPOSED TO WAR TRAUMA THROUGH THE MEDIA

Nur Ceren Güvenc¹, Derya Tanrıverdi², Derya Özbaş Gençaslan³, Cemile Güvenen⁴

¹Gaziantep Islamic Science and Technology University Vocational School of Health Services Elderly Care Program, Gaziantep,

nurceren.guvenc@gibtü.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6223-2179

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gaziantep, Türkiye, dtanriverdi@gantep.edu.tr, Orcid:0000-0001-6912-5520

³Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwife, Gaziantep, Türkiye, gençaslan@gantep.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8188-3930

⁴Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Psychiatric Nursing Master's Program, Gaziantep, Türkiye, cemileguvenen343@gmail.com, Orcid: 0009-0007-6670-2530

ABSTRACT

Introduction and Aim: Wars that take place anywhere in the world affect not only the societies that are parties to the war, but also other societies that indirectly witness this situation [1,2]. Israel's attack on Palestine has been ongoing since October 7, 2023, and in this process, we as a society have been exposed to many contents through the media. The study was conducted in order to determine which emotions this exposure affects in people, which behaviors it triggers, and how secondary traumatic stress levels are.

Methods: The universe of the research was created by adults who were exposed to the Palestinian-Israeli War through the media. The sample of the research consisted of 1015 individuals. The data of the study were collected using the descriptive characteristics form and the Secondary Traumatic Stress Scale for Social Media Users.

Results: It was found that 86.1% of the participants used instagram from their social media accounts and followed the most war news from this network, while 27.7% watched war news uncensored. 83.5% of the participants expressed sadness, 62.7% helplessness, 48.8% anger, 43.6% unrest, 39.9% anxiety in the face of the war news they watched from the media. 67% of the participants reported that in the face of war news, 67% expressed their reaction by not buying products supporting Israel, 58.7% by not going to institutions, 36.4% by sharing on social media, 26.5% by donating to charity organizations. The average score of the secondary trauma scale of the participants was determined as 41.79±14.63.

Conclusion and Recommendations: It was determined that the participants experienced negative emotions such as sadness, helplessness, anger, restlessness, anxiety at a high rate in the face of war news watched by the media, took anti-war actions and experienced secondary traumatic stress above average.

Key Words: War, Mental Health, Social media

References:

1. Karakoç S. Impact of war on children (tur). J Clin Psychiatry. 2022;25(1):3-4. 3. DOI: 10.5505/kpd.2022.03323
2. Derin G, Öztürk E. Savaş ve terörizm: Psikotravmatolojik temelli teorik bir yaklaşım. Aydın İnsan ve Toplum Derg. 2020;6(1):11-36. Doi Num: 10.17932/IAU.AIT.2015.012/ait_v06i1002

BİR HALK EĞİTİM MERKEZİNE GELEN BİREYLERE UYGULANAN RUH SAĞLIĞI İLK YARDIMI EĞİTİMİNİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARA VE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINA ETKİSİ*

Yasemin Yalcın Akman¹, Satı Demir²

¹Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Korukent Mah. 96015 Sok. Mersin Entegre Sağlık Kampüsü, 33240 Toroslar/Mersin, Türkiye, mystoryasmin@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3079-9135

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı/Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Emek, Bişkek Cad. 6. Sk, Çankaya/Ankara, Türkiye, satiunal@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4232- 8891

*Doktora Tez Çalışması

ÖZET

Giriş-Amaç: Toplumdaki bireylerin yaşamı boyunca ruhsal hastalık yaşama veya ruhsal hastalığı olan biriyle karşılaşma olasılığı yüksektir ancak toplumun ruhsal bozukluklar hakkındaki bilgi düzeyi yeterli seviyede değildir bu yüzden toplumdaki bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığının artırılması son derece önemlidir. Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyinin artışı, ruhsal hastalıklar hakkındaki bilgi ve inançtaki iyileşmelerin yanı sıra ruhsal hastalığı olan kişilere yönelik tutum ve davranışları iyileştirmekte, ruhsal bozuklukların erken teşhisini kolaylaştırmakta, ruh sağlığı hizmetlerinin kullanımını arttırmakta ve damgalamayı azaltmaktadır. Toplumdaki bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığını arttırabilecek önemli uygulamalardan biri Ruh Sağlığı İlk Yardımı Eğitimi'dir. Bu çalışma, bir Halk Eğitim Merkezi'ne gelen bireylere verilen Ruh Sağlığı İlk Yardımı Eğitimi'nin (RSİYE) ruhsal hastalığa yönelik inançlara ve ruh sağlığı okuryazarlığına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma yarı deneysel araştırma deseninde yapılmıştır. Çalık Koyak ve Arslantaş (2020) tarafından yapılan çalışma temel alınarak araştırmanın örneklem hesaplaması yapılmıştır (Çalık Koyak ve Arslantaş, 2020). Buna göre, %95 güven seviyesi, 0,05 alfa değeri, 0,53 etki büyüklüğü ve %80 teorik güç ile minimum örneklem sayısı her bir grup için 30 olarak hesaplanmıştır. Müdahale grubuna 30, kontrol grubuna 30 birey dahil edilmiştir. Çalışmanın yürütülmesi esnasında, RSİYE oturumlarında, iki kişi üst üste iki oturuma katılmadığından, bir kişi de çalışmaya devam etmek istemediğinden çalışmadan çıkarılmıştır ve çalışma (müdahale n=27, Kontrol n=30) toplam 57 bireyle tamamlanmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak, okuma yazma biliyor olmak araştırmaya alınma kriterlerini, zeka geriliği, demans, ruhsal hastalığa sahip olmak, iletişime engel bir sağlık probleminin olması (işitme engeli vs.) ve bireysel ya da grupla başka benzer bir programa devam ediyor olmak araştırmanın dışlama kriterlerini oluşturmuştur. Herhangi bir nedenle üst üste iki kez RSİYE oturumlarına katılmamak/katılamamak ve devam etmek istememek de araştırmadan çıkarılma kriterlerini oluşturmuştur. Müdahale grubuna haftada bir gün, ortalama 90 dakika süren, toplam altı oturumdan oluşan RSİYE programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna (n=30), ön test

uygulandıktan sonra herhangi bir müdahalede bulunulmamış, son test uygulandıktan sonra bireylere bir saatlik RSİYE'nin Önemi ve Eylem Planı ile ilgili eğitim verilmiştir. Müdahale ve kontrol grubu eğitim öncesi (ön test), eğitim sonrası (son test) “Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği” ve “Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği” ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; Ki-kare (χ^2), t-testi, Fisher Exact testi, Mann Whitney U testi, Wilcoxon Eşletirilmiş İki Örnek Testi, Spearman korelasyon katsayısı, Cohen d ve Kısmi Eta Kare katsayısı kullanılmış, doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Müdahale grubundaki bireylerin ön test ve son test değerlendirmesinde, ruhsal hastalığa yönelik inanç puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0,05$), ancak Ruh Sağlığı Okuryazarlığı, ‘hastalıkları tanıyabilme’ ve ‘bilgiye nasıl ulaşabileceğine yönelik bilgi’ puanlarında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Değişkenler arasında zaman içindeki değişim ilişkisini belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel analiz sonucunda eğitimin ruhsal hastalığa yönelik inançlarda değişime yol açmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bireylere uygulanan Ruh Sağlığı İlk Yardım Eğitimi'nin Ruh Sağlığı Okuryazarlığı, hastalıkları tanıyabilme ve bilgiye nasıl ulaşabileceğine yönelik bilgiyi arttırdığı bulunmuştur. Ruh Sağlığı İlk Yardım Eğitimi'nin toplumdaki bireyler üzerine bu olumlu etkileri göz önüne alındığında, Halk Eğitim Merkezleri'nde uygulanması ve yaygınlaştırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu Psikiyatri, Psikiyatri Hemşireliği, Ruhsal Hastalıklar

Kaynaklar

1. Çalık Koyak, H., Arslantaş, H. (2020). Lise Öğrencilerine Verilen Ruhsal Hastalıklara Yönelik Eğitimin Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanca ve Sosyal Mesafeye Etkisi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(1), 7-18.

THE EFFECT OF MENTAL HEALTH FIRST AID TRAINING APPLIED TO INDIVIDUALS COMING TO A PUBLIC EDUCATION CENTER ON BELIEFS TOWARDS MENTAL ILLNESSES AND MENTAL HEALTH LITERACY*

Yasemin Yalçın Akman¹, Satı Demir²

¹Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Korukent Mah. 96015 Sok. Mersin Entegre Sağlık Kampüsü, 33240 Toroslar/Mersin, Türkiye, mystoryasmin@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3079-9135

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı/Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Emek, Bişkek Cad. 6. Sk, Çankaya/Ankara, Türkiye, satiunal@gazi.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4232- 8891

*Doctoral Thesis Study

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals in the society are likely to experience a mental illness or encounter someone with a mental illness throughout their lives, but the society's level of knowledge about mental disorders is not at a sufficient level, so it is extremely important to increase the mental health literacy of individuals in the society. Increasing the level of mental health literacy improves attitudes and behaviors towards people with mental illnesses, facilitates early diagnosis of mental disorders, increases the use of mental health services and reduces stigma, as well as improvements in knowledge and beliefs about mental illnesses. One of the important practices that can increase the mental health literacy of individuals in society is Mental Health First Aid Training (MHFAT).

Methods: The research was conducted in a quasi-experimental research design. In this research, sample calculation was made based on the study conducted by Çalık Koyak and Arslantaş (2020) (Çalık Koyak and Arslantaş, 2020). Accordingly, the minimum number of samples was calculated as 30 for each group, with a 95% confidence level, 0.05 alpha value, 0.53 effect size and 80% theoretical power. 30 individuals were included in the intervention group and 30 individuals in the control group. During the conduct of the study, two people were excluded from the MHFAT sessions because they did not attend two consecutive sessions and one person did not want to continue the study, and the study (intervention n=27, Control n=30) was completed with a total of 57 individuals. Volunteering to participate in the study and being literate were the criteria for inclusion in the study. The presence of a mental illness that makes cooperation difficult, such as mental retardation or dementia, the presence of a mental illness, the presence of a health problem that prevents communication (hearing impairment, etc.) and continuing another similar program with an individual or group has established the exclusion criteria of the research. Not attending/not attending the MHFAT sessions twice in a row for any reason and not wanting to continue constituted the exclusion criteria from the study. The intervention group was administered an MHFAT program composed of six sessions, lasting an average of 90 minutes, once a week. The control group (n=30) received no intervention after the pre-test and a one-hour training on the Importance of MHFAT and Action Plan after the post-test. The

intervention and control groups were evaluated with the “Beliefs toward Mental Illness Scale (BMIS)” and “Mental Health Literacy Scale (MHLS)” before (pre-test) and after (post-test) the training program. In the evaluation of the data Chi-square (χ^2), t-test, Fisher Exact test, Mann Whitney U test, Wilcoxon Paired Two Samples Test, Spearman correlation coefficient, Cohen d and Partial Eta Square coefficient were used, and linear regression analysis was performed.

Results: In the pre-test and post-test evaluations of the individuals in the intervention group, it was determined that there was no significant difference between the BMIS scores ($p>0.05$), but there were significant differences in the scores of MHLS, ‘being able to recognize illnesses’ and ‘knowledge of how to access information’ ($p<0.05$). As a result of the statistical analysis conducted to determine the relationships between the variables over time, it was determined that the training program did not cause a change in beliefs toward mental illness ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: MHFAT applied to individuals increases Mental Health Literacy, the ability to recognize diseases, and knowledge of how to access information. Considering these positive effects of MHFAT on individuals in society, it can be recommended that it be implemented and disseminated in Public Education Centers.

Keywords: Preventive Psychiatry, Psychiatric Nursing, Mental Disorders

References

1. Çalık Koyak, H., Arslantaş, H. (2020). The Effect of Mental Illnesses Oriented Education Given to High School Students on Faith and Social Distance, *Balıkesir Health Sciences Journal*, 9(1), 7-18.

FARKLI RUHSAL HASTALIKLARDA KULLANILAN BİLİŞSEL ÇARPITMALARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Yasemin Yalçın Akman¹, Derya Tanrıverdi²

¹Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Korukent Mah. 96015 Sok. Mersin Entegre Sağlık Kampüsü, 33240 Toroslar/Mersin, Türkiye, mystoryasmin@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3079-9135

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı/Psikiyatri Hemşireliği, Üniversite Bulvarı, Merkez Kampüs, Şhitkamil/Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6912-5520

ÖZET

Giriş-Amaç: Araştırma, farklı ruhsal hastalıklarda kullanılan bilişsel çarpıtmaları karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı desende yapılmıştır ve Gaziantep Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Onay numarası: 08.05.2017/184). Araştırmanın örneklemini; Major Depresyon, Bipolar Bozukluk, Anksiyete Bozukluğu ve Madde Kullanım Bozukluğu tanısı almış toplam 195 hasta oluşturmuştur (n=195). Veriler, 'Kişisel Bilgi Formu', 'Düşünce Özellikleri Ölçeği' ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların, %29.7'sinin Majör depresyon, %35.9'unun Bipolar bozukluk, %21.5'inin Anksiyete bozukluğu ve %12.8'inin Madde Kullanım Bozukluğu tanısına sahiptir. Tanı gruplarının en sık kullandıkları üç bilişsel çarpıtma, Majör Depresyon hastaları için "Felaketleştirme", "Aşırı genelleme" ve "Zihin okuma"; Bipolar bozukluk hastaları için "Hep ya da Hiç Tarzı Düşünme", "Duygudan Sonuç Çıkarma" ve "Felaketleştirme"; Anksiyete bozukluğu hastaları için "Felaketleştirme", "Aşırı genelleme" ve "Kişiselleştirme", Madde kullanım bozukluğu olan hastalar için ise "Hep ya da Hiç Tarzı Düşünme", "Zihin okuma" ve "Aşırı genelleme" olarak belirlenmiştir. Bilişsel çarpıtma düzeyi en yüksek tanılar sırasıyla, Madde kullanım bozukluğu, Majör depresyon, Anksiyete bozukluğu ve Bipolar bozukluk olarak belirlenmiştir. "Felaketleştirme (Kişisel başarı)" ve "Hep ya da Hiç Tarzı Düşünme (Kişilerarası ilişkiler ve Kişisel başarı)" bilişsel çarpıtmalarını Madde kullanım bozukluğu olan hastaların diğerlerinden daha sık kullandıkları ve gruplar arasındaki farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur (p<0.05). "Zihinsel filtreleme (Kişilerarası ilişkiler)" ve "Aşırı genelleme (Kişilerarası ilişkiler ve Kişisel başarı)" bilişsel çarpıtmalarını en fazla Majör depresyon hastalarının kullandığı bulunmuş ve gruplar arasındaki farklılık anlamlıdır (p<0.05). "Kişiselleştirme (Kişilerarası ilişkiler)" bilişsel çarpıtmasını ise en fazla Anksiyete bozukluğu olan hastalarının kullandığı görülmüş olup gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Diğer bilişsel çarpıtma türlerinin kullanımı açısından ise psikiyatrik hastalık tanısına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Madde Kullanım Bozukluğu hastalarındaki bilişsel çarpıtma kullanım düzeyinin, Anksiyete Bozukluğu, Major Depresyon, Bipolar Bozukluk hastalarından daha fazla olduğu ve

gruplar arasında farkın anlamlı düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ayrıca bu hastalıklarda da farklı bilişsel çarpıtmaların kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Toplumda yaygın görülen ruhsal hastalıkların kullandığı bilişsel çarpıtmaları bilmek, hastaların ihtiyaç duydukları yardımı belirlemek ve çarpıtılmış düşünceleri değiştirebilmek için uygulanan teknikleri kullanmada gereklidir ve hastalara uygulanacak terapilerde özelleşmiş girişim sağlamak için yol göstericidir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Çarpıtmalar, Ruhsal Hastalıklar, Psikiyatri

COMPARISON OF COGNITIVE DISTORTIONS USED IN DIFFERENT MENTAL ILLNESSES

Yasemin Yalçın Akman¹, Derya Tanrıverdi²

¹Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Korukent Mah. 96015 Sok. Mersin Entegre Sağlık Kampüsü, 33240 Toroslar/Mersin, Türkiye, mystoryasmin@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3079-9135

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı/Psikiyatri Hemşireliği, Üniversite Bulvarı, Merkez Kampüs, Şhitkamil/Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6912-5520

ABSTRACT

Introduction and Aim: The study was conducted to compare cognitive distortions used in different mental illnesses.

Methods: The research was conducted by utilizing descriptive design and approval was obtained from a Gaziantep University Clinical Research Ethics Committee (Approval number: 08.05.2017/184). The sample of the study consisted of 195 patients diagnosed with Major Depression, Bipolar Disorder, Anxiety Disorder, and Substance Use Disorder (n=195). Data were collected using the ‘Personal Information Form’ and ‘Thought Characteristics Scale’.

Results: Of the patients participating in the study, 29.7% had a diagnosis of Major Depression, 35.9% had a diagnosis of Bipolar Disorder, 21.5% had an Anxiety Disorder, and 12.8% had a diagnosis of Substance Use Disorder. The three most common cognitive distortions used by the diagnosed groups were determined to be “Catastrophizing,” “Overgeneralizing,” and “Mindreading” for Major Depression patients; “All-or-Nothing Thinking,” “Drawing Conclusions from Emotions,” and “Catastrophizing” for Bipolar Disorder patients; “Catastrophizing,” “Overgeneralizing,” and “Personalizing” for Anxiety Disorder patients; and “All-or-Nothing Thinking,” “Mindreading,” and “Overgeneralizing” for Substance Use Disorder patients. Among psychiatric disorders, the diagnoses with the highest level of cognitive distortions were determined as Substance use disorder, Major depression, Anxiety disorder, and Bipolar disorder, respectively. It was found that “Catastrophizing (Personal achievement)” and “All or Nothing Thinking (Interpersonal relations and Personal achievement)” cognitive distortions were used more frequently by patients with Substance use disorder than the others and the differences between the groups were significant ($p<0.05$). “Mental filtering (Interpersonal relations)” and “Overgeneralization (Interpersonal relations and Personal achievement)” cognitive distortions were used most by patients with Major depression and the differences between the groups were significant ($p<0.05$). The cognitive distortion “Personalization (Interpersonal Relations)” was found to be used more frequently by patients with anxiety disorder than by others, and the differences between the groups were found to be significant ($p<0.05$). No significant difference was found according to psychiatric disease diagnosis in terms of the use of other types of cognitive distortions ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the level of cognitive distortion use in patients with Substance Use Disorder was higher than in patients with Anxiety Disorder, Major Depression, and Bipolar Disorder and that the differences between the groups were significant. It was also concluded that different cognitive distortions were used by those diagnosed with these diseases. Knowing the cognitive distortions used by common mental illnesses in society is necessary to determine the help patients need and to use the techniques applied to change distorted thoughts, and it is also a guide to provide specialized interventions in therapies to be applied to patients.

Key Words: Cognitive Distortions, Mental Illnesses, Psychiatry

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KÖKLERİ: ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, CİNSİYET NORMLARI VE ŞİDDET ALGISININ EŞİNE ŞİDDET UYGULAYAN ERKEKLERİN PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ

Fatma Ayhan¹

¹Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Batman, Türkiye, email:
f.kucuksumbul@gmail.com ORCID: 0000-0001-9717-1727

ÖZET

Giriş-Amaç: Kadına yönelik şiddet – özellikle yakın partner şiddeti (IPV) ve cinsel şiddet – ciddi bir halk sağlığı sorunu ve kadınların insan haklarının ihlalidir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yayımlanan tahminlere göre, dünya genelinde kadınların yaklaşık 3'te 1'i (%30) yaşamları boyunca fiziksel ve/veya cinsel IPV'ye ya da partner dışı cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bu şiddetin büyük bir kısmını yakın IPV oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet önlenabilir bir sorundur. Sağlık sektörü, şiddete maruz kalan kadınlara kapsamlı sağlık hizmeti sunulması ve ihtiyaç duyabilecekleri diğer destek hizmetlerine yönlendirme sağlanması açısından önemli bir rol oynamaktadır [1].

Yöntem: Nitel araştırmanın fenomenolojik deseninin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen eşine karşı şiddet suçu bulunan 44 mahkum oluşturdu. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplandı. Araştırma verileri içerik analiziyle değerlendirildi. Araştırmanın raporlanması için COREQ (Nitel Araştırma Raporlama için Birleştirilmiş Kriterler) kriterleri takip edildi.

Bulgular: Eşine şiddet uygulayan erkeklerin büyük çoğunluğunu eğitim düzeyi ve ekonomik düzeyi düşük erkekler oluşturdu. Şiddete maruz kalanlar ise eğitim düzeyi düşük ve çalışmayan kadınlardı. Görüşmelerin içerik analizinden çocukluk çağı travmaları, çocukluk dönemi mizacı, suç öyküsü, kendine yöneltilmiş şiddet, yakın partner şiddetinin nedenleri, kadın cinayeti nedenleri, şiddete yönelik tutum ve cinsiyet normları olmak üzere sekiz ana tema belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma, partnerlerine şiddet uygulayan erkeklerin çocukluklarında yaşadıkları travma, şiddet ve ihmalin, şiddetin nesiller arası aktarımında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Erkeklerin partnerlerine yönelik şiddetinde, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ekonomik sorunlar, kıskançlık, alkol ve madde kullanımı gibi faktörler etkili olurken; aldatma ve hakaretle başa çıkamama partner cinayetlerinin temel nedenleri olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgular, şiddeti önlemek için eğitim seviyesinin artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen politikaların geliştirilmesi ve bireylerin çocukluklarında yaşadıkları travmaların ele alınmasının önemini vurgulamaktadır. *

Anahtar Kelimeler: Yakın partner şiddeti, Kadına şiddet, Erkek, Fail, Toplumsal cinsiyet algısı, Cinsiyet normları

Kaynaklar:

1. World Health Organization. Violence against women. Published 2024. Accessed December 8, 2024.
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

THE ROOTS OF VIOLENCE AGAINST WOMEN: AN EXAMINATION OF CHILDHOOD TRAUMAS, GENDER NORMS, AND VIOLENCE PERCEPTION AMONG MEN WHO ARE VIOLENT TOWARD THEIR PARTNERS

Fatma Ayhan¹

¹Batman University, Faculty of Health Science, Department of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Batman, Türkiye, email: f.kucuksumbul@gmail.com ORCID: 0000-0001-9717-1727

ABSTRACT

Introduction and Aim: Violence against women, and especially particularly intimate partner violence (IPV) and sexual violence, represents a major public health problem and breach of the victims' human rights. Estimates produced by the World Health Organization (WHO) suggests that approximately 30% of women worldwide are subjected to either physical and/or sexual IPV or non-partner sexual violence during their lives. The majority of this violence is IPV and preventable. The health sector has an important responsibility to discharge in terms of providing comprehensive health care for women subjected to violence, and or referring such women to other support services they may need. This study set out to determine the sociodemographic characteristics of men who inflict violence on their partners, their experiences of violence in childhood, gender norms, and their experiences of committing violence against their spouses.

Methods: The study group in this qualitative research with a phenomenological design consisted of 44 convicted prisoners who had committed crimes of violence against their partners, selected using the purposeful sampling method. The data were collected using a semi-structured interview form and evaluated using content analysis. Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) criteria were adopted for reporting the research.

Results: The great majority of men who committed violence against their partners possessed low education and economic levels. The majority of women subjected to violence had low education levels and were not working. Content analysis of the interviews identified eight principal themes; childhood traumas, childhood temperament, criminal history, violence against the self, causes of intimate partner violence, causes of femicide, attitudes toward violence, and gender norms.

Conclusion and Recommendations: The research reveals that childhood trauma, violence, and neglect play a significant role in the intergenerational transmission of violence among men who perpetrate partner violence. Factors such as gender inequality, financial problems, jealousy, and substance abuse contribute to partner violence, while infidelity and an inability to cope with insults emerge as primary causes of partner homicides. These findings highlight the importance of increasing education levels, developing policies that promote gender equality, and addressing childhood traumas to prevent violence.*

Key Words: Intimate partner violence, Violence against women, Perpetrator, Societal perception of gender, Gender norms

References:

1. World Health Organization. Violence against women. Published 2024. Accessed December 8, 2024. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

*Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından desteklenen 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı (2025 yılı 1. dönem) kapsamında desteklenmiştir. (Başvuru No: [1919B022500626])

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ÖZNEL MUTLULUK İLE TEDAVİYE UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fatih Şahin¹

¹Muş Alparslan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muş Alparslan Üniversitesi Külliyesi, Muş, Türkiye, fatih.sahin@alparslan.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-2642-1263>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma şizofreni hastalarında öznel mutluluk ile tedaviye uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada sonucunda elde edilen bulguların, bireyselleştirilmiş müdahalelerin geliştirilmesine ve tedavi süreçlerinin daha etkili yönetilmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca, psikososyal faktörlerin tedaviye uyum üzerindeki rolünü vurgulayarak, bütüncül tedavi yaklaşımlarına ışık tutması beklenmektedir.

Yöntem: Araştırma verileri, Bir Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine bağlı Toplum Ruh Sağlığı (TRSM) merkezinde arasında toplandı. Araştırmanın evrenini TRSM'ye kayıtlı, DSM-V tanı kriterlerine göre şizofreni tanısı almış ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan 124 hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında "Sosyo Demografik Bilgi Formu", Tedaviye Uyum Ölçeği "TUÖ" ve Öznel Mutluluk Ölçeği "ÖMÖ" kullanıldı.

Bulgular: Hastaların ortalama TUÖ puanı 2.60 ± 0.52 olarak ÖMÖ toplam puanı ise 18.62 ± 4.22 olarak bulundu. Hastaların ortalama TUÖ ve ÖMÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edildi ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Hastaların ortalama Tedaviye Uyumu orta düzeyde, Öznel Mutluluk orta düzeyde bulunmuştur. Bu bulgu; tedaviye uyumun, bireylerin öznel mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Psikiyatri hemşireleri, hastalarla birebir iletişim kurarak tedavi süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etmelidir. Hastaların öznel mutluluk düzeylerini artırmak için psikososyal müdahaleler planlanmalı ve duygusal destek verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri, Şizofreni, Tedaviye Uyum, Öznel Mutluluk

Kaynaklar:

1. Gutiérrez-Rojas L, Peralta V, Tabarés-Seisdedos R, et al. Functioning and happiness in people with schizophrenia: analyzing the role of cognitive impairment. Int J Environ Res Public Health. 2021;18(14):7706. doi:10.3390/ijerph18147706.
2. Palmer BW, Mausbach B, McClure F, et al. Wellness within illness: happiness in schizophrenia. Schizophr Res. 2014;159(1):151-156. doi:10.1016/j.schres.2014.07.029.
3. Goff DC, Hill M, Freudenreich O. Strategies for improving treatment adherence in schizophrenia and schizoaffective disorder. J Clin Psychiatry. 2010;71(suppl 2):20033. doi:10.4088/JCP.9108su1cc.04.

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SUBJECTIVE HAPPINESS AND COMPLIANCE WITH TREATMENT IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Fatih Şahin¹

¹Muş Alparslan University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Muş Alparslan University Campus, Muş, Türkiye, fatih.sahin@alparslan.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-2642-1263>

Abstract

Introduction and Aim: This study was conducted to examine the relationship between subjective happiness and treatment adherence in patients with schizophrenia. The findings obtained as a result of the study may contribute to the development of individualized interventions and more effective management of treatment processes. It is also expected to shed light on holistic treatment approaches by emphasizing the role of psychosocial factors on treatment compliance.

Methods: The research data were collected at a Community Mental Health Center (CMHC) affiliated with a Mental Health and Diseases Hospital. The study sample consisted of 124 patients diagnosed with schizophrenia according to DSM-V diagnostic criteria and meeting the inclusion criteria for the study. Data collection tools included the "Socio-Demographic Information Form," the "Treatment Adherence Scale" (TAS), and the "Subjective Happiness Scale" (SHS).

Results: The average TAS score of the patients was found to be 2.60 ± 0.52 , and the average SHS score was 18.62 ± 4.22 . A statistically significant positive correlation was identified between the patients' TAS and SHS scores ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Patients' treatment adherence levels were found to be moderate, as were their levels of subjective happiness. This finding indicates that treatment adherence positively affects individuals' subjective happiness levels. It is recommended that psychiatric nurses engage in direct communication with patients to encourage active participation in treatment processes. Furthermore, psychosocial interventions and emotional support should be planned to improve patients' subjective happiness.

Keywords: Nursing, Psychiatry, Schizophrenia, Treatment Adherence, Subjective Happiness

References:

1. Gutiérrez-Rojas L, Peralta V, Tabarés-Seisdedos R, et al. Functioning and happiness in people with schizophrenia: analyzing the role of cognitive impairment. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(14):7706. doi:10.3390/ijerph18147706.
2. Palmer BW, Mausbach B, McClure F, et al. Wellness within illness: happiness in schizophrenia. *Schizophr Res*. 2014;159(1):151-156. doi:10.1016/j.schres.2014.07.029.
3. Goff DC, Hill M, Freudenreich O. Strategies for improving treatment adherence in schizophrenia and schizoaffective disorder. *J Clin Psychiatry*. 2010;71(suppl 2):20033. doi:10.4088/JCP.9108su1cc.04.

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL YEME VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ecem Yağmur Karadağ¹, Kerime Bademli²

¹Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Dumlupınar Bulvarı, Akdeniz Üniversitesi Yerleşkesi Konyaaltı, Antalya, Türkiye, ecem.yagmur.karadag@gmail.com, Orcid: 0009-0009-6916-7697

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Dumlupınar Bulvarı, Akdeniz Üniversitesi Yerleşkesi Konyaaltı, Antalya, Türkiye, kerimedemirbas@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3969-9010

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, lise öğrencilerinde duygusal yeme ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde olan bu çalışma, Antalya İli Muratpaşa İlçesine bağlı beş lisede Ekim 2023–Aralık 2023 tarihleri arasında, çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 477 öğrenci ile tamamlanmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Çocuk ve Ergenler İçin Duygusal Yeme Ölçeği, Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplanmış olup, verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular: Erkek öğrencilerin duygusal yeme ölçeği genel puan ortalaması ve duygusal yeme ölçeği kaygı-öfke-hayal kırıklığı ve huzursuz duygu durum alt boyut puan ortalamaları kadınlardan daha yüksektir. Duygusal yeme ölçeği kaygı-öfke- hayal kırıklığı alt boyutu ile vücut kitle indeksi ve ders çalışırken atıştırma arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Depresif belirtiler alt boyutu ile birşeyler seyrederken atıştırma arasında anlamlı fark bulunmuştur. Huzursuz duygu durum alt boyutu ile tatlı/aburcubur tüketimi ve ders çalışırken atıştırma arasından anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile sınıf, gelir düzeyi, okul başarısı, fast food tüketimi, tatlı/aburcubur tüketimi ve düzenli öğün tüketimi arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,005$). Duygusal yeme ve psikolojik sağlamlık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r=-0,00551$, $p=0,9044$). Çok adımlı regresyon analizine göre boy ve ders çalışırken atıştırma değişkenlerinin duygusal yemeyi; boy, sınıf, gelir düzeyi, okul başarısı ve düzenli akşam yemeği yeme değişkenlerinin ise psikolojik sağlamlığı etkilediği bulunmuştur ($p<0,005$).

Sonuç ve Öneriler: Lise öğrencilerinde duygusal yeme ile psikolojik sağlamlık arasında ilişki bulunmamaktadır. Lise öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri ile yeme alışkanlıkları, duygusal yeme davranışları ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme ve yeme bozuklukları, Duygusal yeme, Ergenlik, Psikiyatri hemşireliği, Psikolojik sağlamlık

INVESTIGATION of the RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL EATING and PSYCHOLOGICAL RESILIENCE in HIGH SCHOOL STUDENTS

Ecem Yağmur Karadağ¹, Kerime Bademli²

¹Akdeniz University, Department of Nursing, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Dumlupınar Boulevard, Akdeniz University Campus Konyaaltı, Antalya, Türkiye, ecem.yagmur.karadag@gmail.com, Orcid: 0009-0009-6916-7697

²Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Dumlupınar Boulevard, Akdeniz University Campus Konyaaltı, Antalya, Türkiye, kerimemedirbas@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3969-9010

ABSTRACT

Aim: This study aims to investigate the correlation between emotional eating and psychological resilience in high school students.

Methods: This descriptive and relational study was done in five high schools in Muratpaşa district in Antalya between October 2023 – December 2023 with 477 students who fit the study's inclusion criteria. The data has been collected face to face with Personal Information Forms, Emotional Eating Scale for Children and Adolescents, and Child and Youth Resilience Measure, and parametric tests were used in the analysis.

Results: Male students' emotional eating scale average and emotional eating scale's anxiety-anger-frustration and feeling unsettled subscale score averages are higher than that of women students. A significant difference has been found between the emotional eating scale's anxiety-anger-frustration subscale, and body mass index and snacking while studying. A significant difference has been found between depressive symptoms subscale and snacking while watching. A significant difference has been found between feeling unsettled subscale and sweets/snacks consumption and snacking while studying. A significant difference has been found between students' psychological resilience level and grade, income, academic success, fast food consumption, sweets/snack consumption and regular meal consumption ($p<0.005$). A significant correlation has not been found between emotional eating and psychological resilience ($r=-0.00551$, $p=0.9044$). It has been found that according to stepwise regression, height and snacking while studying variables affect emotional eating; height, grade, income level, academic success and regular dinners variables affect psychological resilience ($p<0.005$).

Conclusion and Recommendations: There is no correlation found between emotional eating and psychological resilience in high school students. There is no correlation between sociodemographic statistics and eating habits, emotional eating behaviour and psychological resilience level in high school students.

Key Words: Adolescence, Emotional eating, Feeding and eating disorders, Psychiatric nursing, Psychological resilience

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE MUTLULUK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gülseren Çıtak Tunç¹, Büşra Köse²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye,
gctunc@uludag.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1329-1719

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye,
kosebuusra@gmail.com, Orcid: 0009-0007-7875-0222

ÖZET

Giriş-Amaç:

İnternet, hayatımızda büyük bir öneme sahiptir. 21.yy'da, internete erişim sağlayabilen birey sayısı 5,16 milyar kişi, dünya nüfusunun %64,4'dür. Türkiye'de ise bu oran %88,8'dir [1]. İnternet kullanımının ve dijital yazılımların artışıyla sosyal medya bağımlılığı kavramı ortaya çıkmıştır. İnternet, sosyal medya ağlarının kullanımının kişinin mutluluğu üzerinde etkilerinin olduğu belirtilmektedir [2]. Bu araştırma sağlık çalışanlarının sosyal medya bağımlılığının mutluluk düzeyine etkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem:

Araştırma Bursa'da bir devlet hastanesinde 225 sağlık çalışanı ile gerçekleştirildi. Veriler, Sosyodemografik Veri Formu, Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ-K), Bergen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (BSMBÖ) aracılığıyla toplandı. Verilerin analizinde betimleyici istatistiksel analizler, OMÖ-K ile BSMBÖ puanları ve yaş, OMÖ-K ve BSMBÖ puanları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile incelendi. Cinsiyete ve gelire göre OMÖ-K ve BSMBÖ puanları Bağımsız Gruplar t testi ile karşılaştırıldı. OMÖ-K skorlarını açıklamada etkili olan değişkenler Çok Değişkenli Linear Regresyon Analizi ile incelendi.

Bulgular:

Katılımcıların %65,8'i kadın, %61,3'ü evli, yaş ortalamaları 33,11'dir, %56'sının gelir-gidere denk olduğu belirlendi. BSMBÖ ile OMÖ-K puanları arasında istatistik olarak anlamlı seviyede negatif korelasyon ($r=-0,273$, $p<0,001$) bulundu. Katılımcıların yaşları ile OMÖ-K puanları arasında istatistik olarak anlamlı seviyede pozitif ($r=0,143$, $p=0,032$); BSMBÖ puanları arasındaysa istatistik olarak anlamlı seviyede negatif korelasyon ($r=-0,388$, $p<0,001$) bulundu. Bağımsız Gruplar t testinde kadınların erkeklere göre BSMBÖ ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı seviyede daha yüksek ($t=-2,58$, $p=0,011$) bulundu. OMÖ-K ve BSMBÖ skorları karşılaştırıldığında ise kadın ve erkek katılımcılar arasında gelire göre OMÖ-K ($t=-0,10$, $p=0,921$) ve BSMBÖ ($t=-1,75$, $p=0,082$) ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılık göstermediği belirlendi. Regresyon Analizine göre OMÖ-K skorlarını açıklamada sadece BSMBÖ puanlarının ($p<0,001$, GA:-0,349 - -0,113) istatistiksel olarak anlamlı seviyede etkili bir değişken olduğu bulundu.

Sonuç ve Öneriler:

Sağlık çalışanlarında bağımlılık arttıkça mutluluk azalmaktadır. Yaş arttıkça bağımlılık azalmakta, mutluluk seviyesi artmaktadır. Cinsiyete göre kadınlarda bağımlılık daha yüksektir. Regresyon analizi sonucuna göre mutluluk puanlarını açıklamada sadece bağımlılık puanları etkilidir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Mutluluk, Sosyal Medya

Kaynaklar:

1. Türkiye İstatistik Kurumu. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. 2024. Erişim Aralık 2024. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2024-53492)
2. Balcı Ş, Yavuz D. Sosyal medya kullanımı ile mutluluk düzeyi arasındaki ilişki: üniversite gençliği üzerine bir inceleme. International Journal of Social Science Studies. 2018; 71:339-354. doi: 10.9761/JASSS7762

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND HAPPINESS LEVEL IN HEALTHCARE WORKERS

Gülseren Çıtak Tunç¹, Büşra Köse²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, gctunc@uludag.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1329-1719

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, kosebuusra@gmail.com, Orcid: 0009-0007-7875-0222

ABSTRACT

Introduction and Aim: The internet has great importance in our lives. In the 21st century, 5.16 billion people can access the internet, which is 64.4% of the world's population. In Türkiye, this rate is 88.8% [1]. Social media addiction has emerged with increased internet use and digital software. The internet and social media networks affect a person's happiness. [2]. The study aims to investigate how social media addiction affects healthcare professionals' happiness levels.

Methods: The study involved 225 healthcare workers in a state hospital in Bursa. Data were collected using the Sociodemographic Data Form, Oxford Happiness Questionnaire-Short Form (OHQ-SF), and Bergen Social Media Addiction Scale (BSMAS). Descriptive statistical analyses, the relationship between OHQ-SF and BSMAS scores and age, OHQ-SF and BSMAS scores were examined with Pearson Correlation Analysis. OHQ-SF and BSMAS scores were compared with Independent Groups t test according to gender and income. Multivariate Linear Regression Analysis was used to explore variables that explain OHQ-SF scores.

Results: The study involved 65.8% females, 61.3% married, average age 33.11, and 56% having equal income and expenses. A statistically significant negative correlation ($r=-0.273$, $p<0.001$) was found between BSMAS and OHQ-SF scores. Age positively correlated with OHQ-SF scores ($r=0.143$, $p=0.032$) and negatively with BSMAS scores ($r=-0.388$, $p<0.001$). In the Independent Groups t test, women's BSMAS scores were statistically significantly higher than men ($t=-2.58$, $p=0.011$). When OHQ-SF and BSMAS scores were compared, the means of OHQ-SF ($t=-0.10$, $p=0.921$) and BSMAS ($t=-1.75$, $p=0.082$) did not differ statistically significantly between female and male participants according to income. According to the Regression Analysis, only the BSMAS scores ($p<0.001$, CI:-0.349 - -0.113) is statistically significant effective variable to explain the OHQ-SF scores.

Conclusion and Recommendations: As addiction increases in healthcare workers, happiness decreases. As age increases, addiction decreases and happiness level increases. According to gender, addiction is higher in women. Regression analysis shows only addiction scores are effective in explaining happiness scores.

Key Words: Addiction, Happiness, Social Media

References:

1. Turkish Statistical Institute. Survey on information and communication technology usage in households and by individuals. 2024. Erişim December, 2024.
[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-\(ICT\)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-(ICT)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2024-53492)
2. Balcı Ş, Yavuz D. The relationship between social media use and happiness: a review of university youth. International Journal of Social Science Studies. 2018; 71:339-354. doi: 10.9761/JASSS7762

AYAKTAN TEDAVİ EDİLEN RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN HASTALIK YÖNETİMLERİ VE İYİLEŞME DURUMLARI: TÜRKİYE'DE KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Nihan Altan Sarıkaya¹, Esra Albal², Özlem Kapucu³, Özlem Gül⁴

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

²T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye, esraalbal@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7012-3899

³T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozlemiskin87@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7609-4272

⁴Ataköy Medicana Hastanesi, Psikiyatri Bölümü, İstanbul, Türkiye ozlemkirtas@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-1236-0348

ÖZET

Giriş-Amaç: Hastalık yönetimi ve iyileşme, bireylerin özerkliğe sahip olmalarını, hastalık semptomlarını kontrol etmelerini, sorunlarını tanımlayarak kişisel hedefler belirlemelerini, karar vermelerini ve iyileşmeyi sağlayan değişiklikleri sürdürmelerini amaçlamaktadır [1,2]. Bu çalışmanın amacı, ayaktan tedavi edilen ruhsal bozukluğu olan bireylerin hastalık yönetimleri ve iyileşme durumlarını incelemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın verilerini, bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde kayıtlı olan 190 ruhsal bozukluğu olan birey oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında Hasta Bilgi Formu, Hastalık Yönetimi ve İyileşme Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis testleri ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre ruhsal bozukluğu olan bireylerin hastalık yönetimleri ve iyileşme düzeyi toplam puanı ortalamaları 50.047 ± 8.196 olarak bulunmuştur. Eğitim durumu lisansüstü olanların, çalışanların, toplum ruh sağlığı merkezine düzenli olarak gelenlerin ve madde kullanmayanların hastalık yönetimleri ve iyileşme düzeyleri puan ortalamalarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Hastaların hastalık yönetimleri ve iyileşme düzeyleri puanı ile yaşı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Ayaktan tedavi edilen ruhsal bozukluğu olan bireylerin hastalık yönetimleri ve iyileşme durumlarının yetersiz olduğu, yaş arttıkça hastalık yönetim ve iyileşme düzeylerinin düştüğü ve bireylerin eğitim durumu, çalışma durumu, toplum ruh sağlığı merkezlerine gitme durumu ve madde kullanma durumu değişkenlerine göre hastalık yönetimleri ve iyileşme düzeylerinde farklılıklar olduğu görülmüştür. Ağır ruhsal hastalığı olan bireylerin hastalık yönetimleri ve iyileşme durumlarını desteklemek için iyileşme süreçlerinde aktif rol almalarını ve işlevselliklerini arttıran destekleyici müdahalelerin yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İyileşme, Rehabilitasyon, Toplum ruh sağlığı merkezi

Kaynaklar:

1. Uzun G, Aydın Z, Kayaaslan B, Lok N. The relationship of functioning and life satisfaction with illness management and recovery in patients with bipolar disorder: a cross-sectional study. *Community Ment Health J.* 2024;60:1191-1202.
2. Roosenschoon BJ, Van Weeghel J, Deen ML, Van Esveld EW, Kamperman AM, Mulder CL. Effects of illness management and recovery: a multicenter randomized controlled trial. *Front Psychiatry.* 2021;12: 723435. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.723435>

ILLNESS MANAGEMENT AND RECOVERY STATUS OF INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS TREATED ON AN OUTPATIENT BASIS: A CROSS-SECTIONAL STUDY IN TÜRKİYE

Nihan Altan Sarıkaya¹, Esra Albal², Özlem Kapucu³, Özlem Gul⁴

¹Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

²Republic of Türkiye, Ministry of Health, Istanbul Bakirkoy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Nervous Diseases Training and Research Hospital, Istanbul, Türkiye, esraalbal@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7012-3899

³Republic of Türkiye, Ministry of Health, Istanbul Bakirkoy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Istanbul, Türkiye, ozlemiskin87@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7609-4272

⁴Ataköy Medicana Hospital, Department of Psychiatry, Istanbul, ozlemkirtas@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-1236-0348

ABSTRACT

Introduction and Aim: Disease management and recovery aim to enable individuals to have autonomy, control their disease symptoms, define problems, set personal goals, make decisions, and sustain changes that lead to recovery [1,2]. This study aimed to examine the illness management and recovery status of outpatients with mental health disorders.

Methods: This was a descriptive cross-sectional study. The study data consisted of 190 individuals with mental disorders who were registered at the Community Mental Health Center. Patient Information Form, Illness Management and Recovery Scale were used to collect research data. Descriptive statistics, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and correlation analysis were used to analyze the study data.

Results: According to the findings obtained from the study, the total mean score of individuals with mental disorders in terms of disease management and recovery level was found to be 50.047±8.196. It was found that those with postgraduate education, those who were employed, those who regularly visited community mental health centers, and those who did not use substances had significantly higher mean scores in terms of disease management and recovery levels. There was a statistically significant negative correlation between patients' disease management and recovery level scores and age.

Conclusion and Recommendations: It has been observed that the disease management and recovery status of individuals with mental disorders who are treated as outpatients are inadequate, that disease management and recovery levels decrease as age increases, and that there are differences in disease management and recovery levels according to the variables of individuals' education status, employment status, attendance at community mental health centers, and substance use status. It is thought that to support the disease management and recovery status of individuals with severe mental illness, it is necessary to ensure that they take an active role in the recovery process and that supportive interventions that increase their functionality should be widespread.

Key Words: Community mental health center, Recovery, Rehabilitation

References:

1. Uzun G, Aydın Z, Kayaaslan B, Lok N. The relationship of functioning and life satisfaction with illness management and recovery in patients with bipolar disorder: a cross-sectional study. *Community Ment Health J.* 2024;60:1191-1202.
2. Roosenschoon BJ, Van Weeghel J, Deen ML, Van Esveld EW, Kamperman AM, Mulder CL. Effects of illness management and recovery: a multicenter randomized controlled trial. *Front Psychiatry.* 2021;12: 723435. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.723435>

BAKIM VERİCİLERİN GÖZÜNDEN SANAT TERAPİSİNİN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Nurcan Düzgün¹, Feride Ercan², Satı Demir³

¹Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, nurcanduzgun@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, ferideercan@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3239-9058>

³Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, satiunal@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-4232-8891>

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni tanılı bireylerde psikososyal müdahalelerin farmakolojik tedaviye ek kullanımı oldukça önemlidir. Psikososyal müdahalelerden biri olarak sanat terapisinin, pozitif ve negatif belirtileri azalttığı [1], öz yeterliliği ve sosyal işlevselliği geliştirdiği [2], öfke belirtilerini azalttığı ve tedaviye uyumu kolaylaştırdığı belirlenmiştir [3]. Bu değişimleri ilk fark edecek olanların şizofreni tanılı bireye bakım vericilerin olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, şizofreni tanılı bireylere uygulanan sanat terapisinin etkisinin bakım vericilerin gözünden değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Evreni toplum ruh sağlığı merkezinde (TRSM) takip edilen ve altı hafta boyunca sanat terapisi uygulanan şizofreni tanılı bireylerin birincil bakım verileri (N=34) oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen ve araştırmaya katılmayı kabul eden n=12 bakım verici çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırma, derinlemesine bireysel görüşmeler aracılığıyla Mayıs-Kasım 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler, “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş ve her bir görüşme 45-50 dakika sürmüştür. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Derinlemesine bireysel görüşmeler sonucunda dört tema ve on altı tema belirlenmiştir. Bunlar: Semptom yönetimi (pozitif, negatif ve fiziksel belirtiler ile baş etme), kendini gerçekleştirme (öz bakımını yerine getirme, özgüvende artma, motivasyonda artma), aile işlevselliği (duygusal tepki verebilme, davranış kontrolünü sağlama ve rol ve sorumlulukları yerine getirme) ve toplumsal katılım (etkileşimde artma)dır.

Sonuç ve Öneriler: Sanat terapisinin bakım vericiler perspektifinden Şizofreni tanılı bireylerde bireysel, ailesel ve toplumsal açıdan etkili bir müdahale olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Şizofreni tanılı bireylerin kendini gerçekleştirmesi ve toplumda var olabilmesi için sanat terapisinin TRSM’lerde rutin tedaviye dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım Vericiler, Psikiyatri Hemşireliği, Sanat Terapisi, Şizofreni, TRSM

Kaynaklar:

1. Hung C, Ku Y. Influencing and moderating factors analyzed in the group art therapy of two schizophrenic inpatients. *Biomedicine*. 2015;5: 36-38.
2. Tong J, Yu W, Fan X, Sun X, Zhang J, Zhang J, Zhang T. Impact of Group Art Therapy Using Traditional Chinese Materials on Self-Efficacy and Social Function for Individuals Diagnosed With Schizophrenia. *Frontiers in Psychology*. 2021;20(11):571124.
3. Qiu HZ, Ye ZJ, Liang MZ, Huang YQ, Liu W, Lu ZD. Effect of an art brut therapy program called go beyond the schizophrenia (GBTS) on prison inmates with schizophrenia in mainland China-A randomized, longitudinal, and controlled trial. *Clinical Psychology & Psychotherapy*. 2017;24(5):1069-1078.

THE EFFECTS OF ART THERAPY ON INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA FROM THE PERSPECTIVE OF CAREGIVERS: A QUALITATIVE STUDY

Nurcan Düğün¹, Feride Ercan², Satı Demir³

¹Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, nurcanduzgun@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, ferideercan@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3239-9058>

³Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, satunal@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-4232-8891>

ABSTRACT

Introduction and Aim: The use of psychosocial interventions, in addition to pharmacological treatment, is very important in individuals diagnosed with schizophrenia. As one of the psychosocial interventions, art therapy has been found to reduce positive and negative symptoms [1], improve self-efficacy and social functioning [2], reduce anger symptoms, and facilitate compliance with treatment [3]. It is thought that caregivers of individuals diagnosed with schizophrenia will be the first to notice these changes. In this direction, it was aimed to evaluate the effect of art therapy applied to individuals diagnosed with schizophrenia from the perspective of caregivers.

Methods: A descriptive qualitative study design was used. The population consisted of the primary caregivers (N=34) of individuals diagnosed with schizophrenia who were followed up in the community mental health center (CMHC) and received art therapy for six weeks. n=12 caregivers determined by the purposive sampling method and who agreed to participate in the study were included. The study was conducted between May and November 2024 through in-depth individual interviews. Data were obtained using a “Semi-structured Interview Form”. Interviews were conducted face-to-face and each interview lasted 45-50 minutes. Content analysis was used to evaluate the data.

Results: As a result of in-depth individual interviews, four themes and ten sub-themes were identified. These are: Symptom management (coping with positive, negative and physical symptoms), self-actualization (fulfilling self-care, increased self-confidence, increased motivation), family functioning (being able to react emotionally, controlling behavior and fulfilling roles and responsibilities) and social participation (increased interaction).

Conclusion and Recommendations: From the perspective of caregivers, art therapy was found to be an effective intervention for individuals diagnosed with schizophrenia in terms of individual, family, and social aspects. Accordingly, it is recommended that art therapy should be included in routine treatment in CMHC for individuals diagnosed with schizophrenia to self-actualize and exist in society.

Key Words: Art Therapy, Caregivers, CMHC, Psychiatric Nursing, Schizophrenia

References:

1. Hung C, Ku Y. Influencing and moderating factors analyzed in the group art therapy of two schizophrenic inpatients. Biomedicine. 2015;5: 36-38.
2. Tong J, Yu W, Fan X, Sun X, Zhang J, Zhang J, Zhang T. Impact of Group Art Therapy Using Traditional Chinese Materials on Self-Efficacy and Social Function for Individuals Diagnosed With Schizophrenia. Frontiers in Psychology. 2021;20(11):571124.
3. Qiu HZ, Ye ZJ, Liang MZ, Huang YQ, Liu W, Lu ZD. Effect of an art brut therapy program called go beyond the schizophrenia (GBTS) on prison inmates with schizophrenia in mainland China-A randomized, longitudinal, and controlled trial. Clinical Psychology & Psychotherapy. 2017;24(5):1069-1078.

ANKSİYETE BOZUKLUĞU TANILI HASTALARIN İLİŞKİSEL İHTİYAÇLARI VE EVLİLİK DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Abdulkadir Ertürk¹, Sibel Polat Olca²

¹SANKO Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik AD, Gazimuhtarpaşa Bulvarı İncilipınar Mah. No:36, Gaziantep, Türkiye, fbkadir02@gmail.com, Orcid:0000-0003-1058-0187

²İstanbul Aydın Üniversitesi, SBF, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Florya Yerleşkesi (Halit Aydın Yerleşkesi), Beşyol Mah.Inönü Cad.No: 38 Sefaköy-Küçükçekmece / İstanbul, Türkiye, sibelozt76@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6274-6989

ÖZET

Giriş-Amaç: İlişkiler, bireyleri psikolojik sağlığını etkileyen, yaşamlarına olumlu katkıları olan ve gelişimsel süreçlerinin tamamlamasını sağlayan en önemli unsurlar arasındadır. İlişki, iki taraf için de karşılanması zorunlu olan ilişkisel ihtiyaçları içinde barındırmaktadır. Erskine'nin ilişkisel ihtiyaçlar kuramına göre sekiz ilişkisel ihtiyaç bulunmaktadır. Bunlar 'güvenlik, kabul, karşılıklılık, değer verme, benlik tanımı, karşı tarafın başlatması, etki yaratmak ve sevgiyi ifade etmek'tir [1]. Evlilik, birçok değişkeni içeren karmaşık bir süreçtir. Evlilik doyumunu etkileyebilecek, depresyon kadar yaygın hatta daha sık karşılaşılan psikolojik bir durum ise anksiyetedir [2]. Anksiyete bozuklukları en yaygın psikiyatrik hastalıklar arasındadır [3]. Anksiyete bozukluğu tanısı almış bireylerin ilişkileri ve evlilikleri ile ilgili birçok sorun yaşadığı düşünülmektedir. Bu araştırma anksiyete bozukluğu olan hastaların ilişkisel ihtiyaçları ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini psikiyatri polikliniğine başvuran anksiyete bozukluğu tanılı 142 hasta oluşturdu. Verilerin toplanması amacıyla "Sosyodemografik Veri Formu," "Beck Anksiyete Ölçeği" (BAÖ), "İlişkisel İhtiyaçlar Doyum Ölçeği" (İİDÖ), ve "Evlilik Doyum Ölçeği" (EDÖ) kullanıldı. Analizlerde Student t-testi, ve Oneway ANOVA, Post Hoc testlerinden Bonferroni, Pearson korelasyon testi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $40,7 \pm 10,7$ 'dir. Katılımcıların %59,9'u kadın, evlilik yaş ortalaması $24,6 \pm 4,9$ yıldır. Katılımcıların %78,17'sinde şiddetli düzeyde anksiyete olduğu saptandı. BAÖ toplam puanı erkeklerde $32,7 \pm 8,8$, kadınlarda $33,1 \pm 12,2$, İİDÖ toplam puan ortalamaları erkeklerde $60,3 \pm 13,5$ kadınlarda $62,7 \pm 13,6$, EDÖ toplam puan ortalamaları erkeklerde $43,1 \pm 11,1$, kadınlarda $42,2 \pm 10,1$ olarak bulundu. Katılımcıların EDÖ toplam ölçek puanı ile destek ve koruma alt ölçek skoru ile İİDÖ toplam ölçek puanı arasında pozitif (doğrusal) yönlü bir ilişki olduğu saptandı (sırasıyla $r=0,232$; $r=0,184$). BAÖ toplam ölçek puanı ile cinsellik boyutu ile EDÖ toplam ölçek puanı arasında negatif (ters) yönlü bir ilişki olduğu belirlendi (sırasıyla $r=-0,270$; $r=-0,194$). Katılımcıların İİDÖ toplam ölçek skorunu yordama durumlarının incelenmesi için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda modelin %95 güven düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu bulunmuştur

($F=5,005$; $p<0,001$). Buna göre İİDÖ toplam ölçek skorunun eşlerin eğitim düzeyi ve eşlerinde fiziksel bir hastalık bulunan katılımcılar ile pozitif yönde (sırasıyla $p=0,007$; $p=0,019$); alınan sosyal desteğin yeterliliği bulguları ile negatif yönde etkisinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,009$). Ayrıca modelde yer alan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin $R^2=0,166$ birim olduğu bulunmuştur. Katılımcıların EDÖ toplam ölçek skorunu yordama durumlarının incelenmesi için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda modelin %95 güven düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($F=4,575$; $p<0,001$). Buna göre EDÖ toplam ölçek skorunun eşlerinde ruhsal bir hastalık bulunan katılımcılar ile pozitif yönde ($p=0,005$); eşleri ile aralarındaki yaş farkı bulgularının ise negatif yönde bir etkisinin olduğu belirlenmiştir ($p=0,046$). Ayrıca modelde yer alan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin $R^2=0,169$ birim olduğu bulunmuştur. Katılımcıların BAÖ toplam ölçek skorunu yordama durumlarının incelenmesi için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda modelin %95 güven düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($F=4,867$; $p<0,001$). Buna göre BAÖ toplam ölçek skorunun çocukları olan katılımcılar ile pozitif yönde ($p=0,032$); Tedavi gerektiren fiziksel hastalık varlığı, eşlerin sigara kullanımı ve cinsellik boyutu bulgularının negatif yönde etkisinin olduğu saptanmıştır (sırasıyla $p=0,026$; $p=0,027$; $p=0,006$). Ayrıca 47 modelde yer alan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin $R^2=0,203$ birim olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Anksiyete bozukluğu yaşayan bireylerin evlilik doyumunun düşük olduğu belirlendi. Bireylerin evlilik doyumunu ve ilişkisel ihtiyaçlarını etkileyen anksiyete bozukluklarını hedef alan terapilerin düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete bozukluğu, İlişkisel ihtiyaçlar, Evlilik doyumu, Psikiyatri hemşireliği

Kaynaklar:

1. Bartan B. Genç Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Öz Anlayışları ile Algılanan Ebeveyn Kabul-Red Düzeylerinin İlişkisel İhtiyaç Doyum Düzeylerini Yordaması [Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2023.
2. Gülersoy G. 18-30 yaş arası evli çiftlerde ayrılık anksiyetesinin evlilik doyumu üzerine etkisinin kadın ve erkeklerdeki ilişkisi: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2021.
3. Kalin NH. Novel Insights Into Pathological Anxiety and Anxiety-Related Disorders. Am J Psychiatry. 2020;177(3):187-9.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN RELATIONAL NEEDS AND MARRIAGE SATISFACTION OF PATIENTS DIAGNOSED WITH ANXIETY DISORDER

Abdulkadir Ertürk¹, Sibel Polat Olca²

¹SANKO University, Graduate School of Education, Department of Nursing, Gazimuhtarpaşa Bulvarı İncilipınar Mah. No:36, Gaziantep, Türkiye, fbkadir02@gmail.com, Orcid:0000-0003-1058-0187

²İstanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Florya Yerleşkesi (Halit Aydın Yerleşkesi), Beşyol Mah.İnönü Cad.No: 38 Sefaköy-Küçükçekmece / İstanbul, Türkiye, sibelozt76@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6274-6989

ABSTRACT

Introduction and Aim: Relationships are among the most important elements that affect the psychological health of individuals, contribute positively to their lives, and enable them to complete their developmental processes. The relationship includes relational needs that must be met for both parties. According to Erskine's relational needs theory, there are eight relational needs. These are "safety, acceptance, reciprocity, valuing, self-definition, initiation by the other party, creating impact and expressing love" [1]. Marriage is a complex process that involves many variables. Anxiety is a psychological condition that is as common or even more common as depression and can affect marital satisfaction [2]. Anxiety disorders are among the most common psychiatric diseases [3]. It is thought that individuals diagnosed with anxiety disorder experience many problems with their relationships and marriages. This research was conducted to examine the relationship between the relational needs and marital satisfaction of patients with anxiety disorders.

Methods: The sample of the study consisted of 142 patients diagnosed with anxiety disorder who applied to the psychiatry outpatient clinic. "Sociodemographic Data Form," "Beck Anxiety Inventory" (BAI), "Relational Needs Satisfaction Scale" (RASS), and "Marriage Satisfaction Scale" (MSS) were used to collect data. Student's t-test, Oneway ANOVA, Post Hoc tests such as Bonferroni, Pearson correlation test and multiple linear regression analysis were used in the analyses.

Results: The mean age of the participants was 40.7±10.7 years. 59.9% of the participants were female and the mean age at marriage was 24.6±4.9 years. Severe anxiety was found in 78.17% of the participants. The mean total score of BAI was 32.7± 8.8 in men and 33.1± 12.2 in women, the mean total score of RASS was 60.3±13.5 in men and 62.7±13.6 in women, and the mean total score of MSS was 43.1±11.1 in men and 42.2±10.1 in women. It was found that there was a positive (linear) relationship between the total scale score of the MSS, the support and protection subscale score and the total scale score of the RASS ($r=0.232$; $r=0.184$, respectively). It was determined that there was a negative (inverse) relationship between the total scale score and the sexuality dimension of the BAI and the total scale score of the MSS ($r=-0.270$; $r=-0.194$, respectively). As a result of the multiple linear regression analysis performed to examine the predictive status of the participants' RASS total scale score, the model was found to be statistically significant at 95% confidence level ($F=5.005$;

$p<0,001$). Accordingly, it was found that the total scale score of the RASS had a positive effect with the educational level of the spouses and the participants whose spouses had a physical illness ($p=0,007$; $p=0,019$, respectively), and a negative effect with the findings of the adequacy of the social support received ($p=0,009$). In addition, the effect of the independent variables in the model on the dependent variable was found to be $R^2=0,166$ units. As a result of the multiple linear regression analysis performed to examine the participants' prediction of the total scale score of MSS, it was found that the model was statistically significant at 95% confidence level ($F=4,575$; $p<0,001$). Accordingly, it was determined that the total scale score of the MSS had a positive effect with the participants whose spouses had a mental illness ($p=0,005$), while the age difference between the participants and their spouses had a negative effect ($p=0,046$). In addition, the effect of the independent variables in the model on the dependent variable was found to be $R^2=0,169$ units.

As a result of the multiple linear regression analysis performed to examine the prediction of the participants' BAI total scale score, it was found that the model was statistically significant at 95% confidence level ($F=4,867$; $p<0,001$). According to this, it was found that the total scale score of the BAI had a positive effect with the participants who had children ($p=0,032$), while the presence of a physical illness requiring treatment, spouses' smoking and sexuality dimension findings had a negative effect ($p=0,026$; $p=0,027$; $p=0,006$, respectively). In addition, the effect of the independent variables in the model on the dependent variable was found to be $R^2=0,203$ units.

Conclusion and Recommendations: It was determined that individuals with anxiety disorders had low marital satisfaction. It may be recommended to organize therapies targeting anxiety disorders that affect individuals' marital satisfaction and relational needs.

Key Words: Anxiety disorder, Relational needs, Marital satisfaction, Psychiatric nursing

References:

1. Bartan B. Genç Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Öz Anlayışları ile Algılanan Ebeveyn Kabul-Red Düzeylerinin İlişkisel İhtiyaç Doyum Düzeylerini Yordaması [Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2023.
2. Gülersoy G. 18-30 yaş arası evli çiftlerde ayrılık anksiyetesinin evlilik doyumu üzerine etkisinin kadın ve erkeklerdeki ilişkisi: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2021.
3. Kalin NH. Novel Insights Into Pathological Anxiety and Anxiety-Related Disorders. Am J Psychiatry. 2020;177(3):187-9.

AÇIK KALP AMELİYATI PLANLANAN HASTALARDA SANAL GERÇEKLİK GÖZLÜĞÜ İLE DOĞA TEMELLİ VIDEO İZLETMENİN CERRAHİ KORKU VE ANKSİYETEYE ETKİSİ

Sabriye Gül¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk²

¹Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Mimar Sinan Mh. Selman-ı Pak Cd. Üsküdar, İstanbul, Türkiye, sabriye.gul@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0006-2916-5169

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ÖZET

Giriş-Amaç: Cerrahi müdahale öncesinde hastalarda, olası cerrahi komplikasyonlar, ameliyat sonrasındaki ağrı, hastalık öncesi yaşamlarına geri dönememe ve ölüm korkusu ile ilişkili olarak anksiyete ve korku oluşabilmektedir [1]. Çalışmanın amacı, açık kalp ameliyatı planlanan hastalarda sanal gerçeklik (SG) gözlüğü ile doğa temelli video izletmenin cerrahi korku ve anksiyeteye etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma randomize kontrollü deneysel nitelikte bir araştırmadır. Çalışmaya başlamadan önce araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı ve kurum izni alındı. Araştırma bir kalp damar cerrahisi eğitim ve araştırma hastanesinde Aralık 2023-Şubat 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. 18 yaş ve üzerinde olan, açık kalp ameliyatı uygulanacak olan, daha önce kalp cerrahisi geçirmemiş olan, bilinci açık, psikiyatrik rahatsızlığı olmayan bireyler örnekleme seçildi. Girişim grubuna ameliyattan önceki gece ameliyat öncesi hazırlık hakkında bilgi verildikten sonra bir kez SG gözlüğü ile video izletildi (n=30). Video orman, dağ, şelale gibi doğa görüntüleri ve su gibi doğa seslerinden oluşmaktadır. Kontrol grubuna sadece ameliyat öncesi hazırlık hakkında bilgi verildi (n=30). Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Cerrahi Korku Ölçeği (CKÖ)”, “Durumluk Kaygı Ölçeği (STAI-I)” kullanılarak toplandı.

Bulgular: Hastaların CKÖ ön ve son test puan ortalamaları incelendiğinde; girişim grubunda 49,87±11,60’tan 35,80±12,26’ya anlamlı düzeyde azalma olduğu, kontrol grubunda ise 42,57±15,31’den 55,60±10,91’e anlamlı düzeyde yükselme olduğu belirlendi (p<0,05). CKÖ son test puan ortalamaları incelendiğinde; girişim grubunda 35,80±12,26; kontrol grubunda ise 55,60±10,91 olduğu saptandı. Hastaların STAI-I ön ve son test puan ortalamaları incelendiğinde girişim grubunun 56,81±9,57’den 42,03±6,99’a anlamlı düzeyde azalma olduğu, kontrol grubunda 51,64±9,79’dan 63,80±6,65’e anlamlı düzeyde artış olduğu saptandı (p<0,05). STAI-I son test puan ortalamaları incelendiğinde, girişim grubunda 42,03±6,99, kontrol grubunda ise 63,80±6,65 olduğu belirlendi. Girişim grubundaki hastaların CKÖ ve STAI-I son test puan ortalamalarının, kontrol grubundaki hastaların puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu saptandı (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Açık kalp ameliyatı planlanan hastalarda, SG gözlüğü ile doğa temelli video izletmenin cerrahi korku ve anksiyeteyi azalttığı belirlendi. Hastaların anksiyete ve korkusunu hafifletmek amacıyla sanal gerçeklik uygulamalarının ameliyat öncesi hazırlık programlarına eklenilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık kalp ameliyatı, Anksiyete, Cerrahi korku, Sanal gerçeklik

Kaynaklar:

1. Tashjian VC, Mosadeghi S, Howard AR, Lopez M, Dupuy T, Reid M, Spiegel B. Virtual reality for management of pain in hospitalized patients: Results of a controlled trial. *JMIR Mental Health*. 2017;4(1):e9.

THE EFFECT OF WATCHING NATURE-BASED VIDEOS VIA VIRTUAL REALITY GLASSES ON SURGICAL FEAR AND ANXIETY IN PATIENTS PLANNED FOR OPEN HEART SURGERY

Sabriye Gül¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk²

¹Üşküdar University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Mimar Sinan Neighborhood Selman-ı Pak Street. Üşküdar, İstanbul, Türkiye, sabriye.gul@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0006-2916-5169

²Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Üşküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ABSTRACT

Introduction and Aim: Before surgery, patients may experience anxiety and fear related to possible surgical complications, postoperative pain, inability to return to their pre-disease lives, and fear of death [1]. The aim of the study was to examine the effect of virtual reality (VR) goggles and nature-based video viewing on surgical fear and anxiety in patients scheduled for open heart surgery.

Methods: The study is a randomized controlled experimental study. Ethics committee approval and institutional permission were obtained before the study. The study was conducted in a cardiovascular surgery training and research hospital between December 2023 and February 2024. The intervention group was informed about the preoperative preparation the night before the operation and was shown a video with SG glasses once (n=30). The video consists of nature images such as forest, mountain, waterfall and nature sounds such as water. The control group was only informed about preoperative preparation (n=30). Data were collected using the “Personal Information Form”, “Surgical Fear Questionnaire (SFQ)”, “State Anxiety Inventory (STAI-I)”.

Results: When SFQ mean pre- and post-test mean scores of the patients were analysed, it was found that there was a significant decrease from 49.87±11.60 to 35.80±12.26 in the intervention group and a significant increase from 42.57±15.31 to 55.60±10.91 in the control group (p<0.05). When the SFQ posttest mean scores were analyzed, it was found that the intervention group had 35.80±12.26 points and the control group had 55.60±10.91 points.

When the STAI-I pre and post test mean scores of the patients were analysed, it was found that there was a significant decrease from 56.81±9.57 to 42.03±6.99 in the intervention group and a significant increase from 51.64±9.79 to 63.80±6.65 in the control group (p<0.05). When the STAI-I posttest mean scores were analyzed, it was determined that the intervention group had 42.03±6.99 and the control group had 63.80±6.65. It was found that the SFQ and STAI-I mean scores of the patients in the intervention group were significantly lower than those of the patients in the control group (p<0.05).

Conclusion and Recommendations: It was determined that watching nature-based videos with VR glasses reduced surgical fear and anxiety in patients scheduled for open heart surgery. It is

recommended that virtual reality applications be added to preoperative preparation programs in order to alleviate patients' anxiety and fear.

Key Words: Preoperative Anxiety, Open heart surgery, Surgical fear, Virtual reality

References:

1. Tashjian VC, Mosadeghi S, Howard AR, Lopez M, Dupuy T, Reid M, Spiegel B. Virtual reality for management of pain in hospitalized patients: Results of a controlled trial. *JMIR Mental Health*. 2017;4(1):e9.

PSİKİYATRİ SERVİSLERİNDE YATARAK TEDAVİ ALAN HASTALARA UYGULANAN QİGONG EGZERSİZİNİN HASTALARIN DURUMLUK ANKSİYETE DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Elçin Babaoğlu¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk², Emel Erdeniz Güreş³, Asli Zeynep Sipahi⁴, Selma Doğan⁵

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü / Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı /İstanbul-Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0952-2652

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi-Hamidiye Hemşirelik Fakültesi/İstanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5386-0624

³Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü / Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı /İstanbul-Türkiye, emelerdeniz@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0003-3949-2770

⁴Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü / Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı /İstanbul-Türkiye, aslizeyepsipahi@uskudar.edu.tr , ORCID: 0000-0002-1917-1462

⁵Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü / Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı /İstanbul-Türkiye, selmadogan@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9997-4731

ÖZET

Giriş ve Amaç: Qigong, Çin'de ortaya çıkan bir zihin-beden egzersizidir ve genellikle bir meditasyon veya hareket terapisi biçimi olarak tanımlanır. Mevcut literatür Qigong egzersizlerinin ayakta tedavi gören hastalarda sürekli kaygı üzerindeki etkisini araştırmış olsa da, yatarak tedavi gören hastalarda durumluk kaygı üzerindeki etkisine dair sınırlı araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmada Qigong egzersizinin psikiyatri servislerinde yatan hastaların durumluk kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Yöntem: Bu çalışma tek kör, randomize kontrollü bir çalışmadır. Hastalar rastgele olarak müdahale veya kontrol grubuna atanmıştır. Çalışmaya her grupta 35 hasta olmak üzere yatarak tedavi gören 70 hasta katılmıştır. Müdahale grubunda, 40 dakikalık tek bir Qigong seansından önce (Test 1) ve sonra (Test 2) durumluk kaygı düzeylerini değerlendirmek için STAI-I formu kullanılmıştır.

Bulgular: Müdahale grubunun ortalama son test puanları (27,20±5,57) kontrol grubunkilerden (39,72±10,84) anlamlı derecede düşüktür. Ayrıca, müdahale grubundaki ortalama test-1 (38,42±9,7) ve test-2 puanları (27,2±5,57) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: 40 dakikalık tek bir Qigong egzersiz seansı, yatarak tedavi gören psikiyatrik hastalarda durumluk kaygı düzeylerini düşürmüş ve durumluk kaygı ile ilişkili potansiyel olumsuz sonuç riskini azaltmıştır. Uygulayıcılar, klinik kararlar verirken, klinik uygulamada durumluk anksiyete yönetiminde Qigong egzersizinin kullanımını göz önünde bulundurabilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Psikiyatrik yatan hastalar, Psikiyatri Hemşireliği, Qigong, Durumluk anksiyete.

Kaynaklar:

1. Xu S, Zhang D, He Q, Ma C, Ye S, Ge L, Zhang L, Liu W, Chen Z, Zhou L. Efficacy of Liuzijue Qigong in patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review and meta-analysis, *Complementary Therapies in Medicine*, 2022,65,102809. doi: 10.1016/j.ctim.2022.102809
2. Yin J, Tang L, Dishman RK. The effects of a single session of mindful exercise on anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Mental Health and Physical Activity*. 2021, 21. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2021.100403>
3. Zaprutko T, Goder R, Rybakowski F, Kus K, Kopciuch D, Paczkowska W, Pałys E, Ratajczak A, Nowakowska E. Non-pharmacological treatments of inpatients with major depression – The case of Polish (Poznan) and German (Kiel) hospital. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 2020, 39: 101-129. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101129>

THE EFFECT OF QIGONG INTERVENTION ON STATE ANXIETY LEVELS OF INPATIENTS IN PSYCHIATRIC WARDS: A RANDOMIZED CONTROLLED STUDY

Elcin Babaoğlu¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk², Emel Erdeniz Güreş³

Asli Zeynep Sipahi⁴, Selma Doğan⁵

¹Uskudar University Health Sciences Faculty, Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing / Istanbul-Türkiye, elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0952-2652

²Health Sciences University-Hamidiye Faculty of Nursing/Istanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-5386-0624

³Uskudar University Health Sciences Faculty, Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing / Istanbul-Türkiye, emelerdeniz@uskudar.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3949-2770

⁴Uskudar University Health Sciences Faculty, Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing / Istanbul-Türkiye, aslizeyepsipahi@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1917-1462

⁵Uskudar University Health Sciences Faculty, Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing / Istanbul-Türkiye, selmadogan@uskudar.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9997-4731

ABSTRACT

Introduction and Aim: Qigong is a mind-body exercise that originated in China and is often described as a form of meditation or movement therapy. While the existing literature has investigated the impact of Qigong exercises on trait anxiety in outpatients, there is limited research on their influence on state anxiety in inpatients. This study examined the effect of Qigong exercise on state anxiety levels of inpatients in psychiatric wards.

Methods: This study was a single-blind, randomized controlled trial. Patients were randomly assigned to either the intervention or control group. Seventy inpatients participated in the study, with 35 in each group. In the intervention group, the STAI-I form was used to assess state anxiety levels before (Test 1) and after (Test 2) a single 40-minute session of Qigong.

Results: The mean post-test scores of the intervention group (27.20 ± 5.57) were significantly lower than those of the control group (39.72 ± 10.84). Additionally, a statistically significant difference was observed between the mean test-1 (38.42 ± 9.7) and test-2 scores (27.2 ± 5.57) within the intervention group.

Conclusion and Recommendations: A single 40-minute Qigong exercise session reduced state anxiety levels in psychiatric inpatients and reduced the risk of potential adverse outcomes associated with state anxiety. Practitioners may consider the use of Qigong exercise in the management of state anxiety in clinical practice, when making clinical decisions

Key Words: Anxiety, Psychiatric inpatients, Psychiatric Nursing, Qigong, State anxiety.

References:

1. Xu S, Zhang D, He Q, Ma C, Ye S, Ge L, Zhang L, Liu W, Chen Z, Zhou L. Efficacy of Liuzijue Qigong in patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review and meta-analysis, *Complementary Therapies in Medicine*, 2022,65,102809. doi: 10.1016/j.ctim.2022.102809

2. Yin J, Tang L, Dishman RK. The effects of a single session of mindful exercise on anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Mental Health and Physical Activity*. 2021, 21. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2021.100403>
3. Zaprutko T, Goder R, Rybakowski F, Kus K, Kopciuch D, Paczkowska W, Pałys E, Ratajczak A, Nowakowska E. Non-pharmacological treatments of inpatients with major depression – The case of Polish (Poznan) and German (Kiel) hospital. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 2020, 39: 101-129. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101129>

RUH SAĞLIĞI VE PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ DERSİ ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİ DÜZEYLERİNE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMASININ ETKİSİ*

Arzu Dikici¹, Fatma Yasemin Kutlu²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzudikici@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0077-9264>

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kerem Aydınlar Kampüsü Kayışdağı Cad. No:32, 34752 Ataşehir, İstanbul, Türkiye, yasemin.kutlu@acibadem.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0596-4258>

*Bu araştırma, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı'nda doktora tezi olarak yapılmıştır.
Bu araştırma TÜBİTAK 1005 Ulusal Yeni Fikir ve Ürünleri Destekleme Programı (Proje No: 192S930, Sözleşme Tarihi: 15.12.2022-15.06.2024) kapsamında desteklenmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Sanal Gerçeklik Simülasyonları (SGS), psikiyatri hemşireliği becerilerinin öğretiminde yenilikçi öğretim araçları olarak kullanım alanı bulmaktadır [1,2]. Bu çalışma, Ruh ağılığı ve Psikiyatri Hemşireliği (RSPH) dersi öğrencilerin terapötik iletişim becerilerinin geliştirilmesinde, şizofreni bozukluğu tanımlı bir hasta senaryosu ile tasarlanan sanal gerçeklik simülasyonunun etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü araştırma türünde gerçekleştirildi.

Yöntem: Çalışma, ön test, son test, randomize kontrollü, izlemli deneysel araştırma tipindedir. Araştırma verileri, Aralık 2022-Haziran 2023 tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinin RSPH dersine kayıtlı 65 üçüncü sınıf hemşirelik öğrencisinden elde edildi. Araştırmanın hazırlık aşamasında, International Nursing Association for Clinical Simulation and Learning-INACSL Standarts 2021 doğrultusunda Şizofreni Bozukluğu Olan Hastanın Simülasyon Tasarım Şablonu oluşturuldu. SGS'de kullanılan vaka senaryosu, araştırmacı tarafından Türkçe ve Türk kültürüne uygun olan gerçek vakalardan esinlenerek hazırlandı. Senaryo, öğrencinin görüşme yerini seçmesiyle başlar ve her diyalogda biri terapötik, ikisi non-terapötik olmak üzere üç yanıt seçeneği sunulur. Öğrencinin seçimine göre senaryo ilerler; terapötik olmayan yanıtlar seçildiğinde hasta beklenmeyen tepkiler verir ve senaryo bir önceki aşamaya döner. Bu yapı, öğrencinin yanıtlarını yeniden değerlendirmesini ve terapötik iletişim becerilerini geliştirerek senaryoyu tamamlamasını destekler. Dallanma yapısı, yanlış öğrenmeleri önlemek amacıyla non-terapötik seçimlerde geriye dönmeyi sağlayacak şekilde tasarlandı [3]. SGS yazılımına ait kodlama, Unity platformunda sanal gerçeklik için geliştirildi. Veriler, Bireysel Bilgi Formu, Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği (HÖTİBÖ) ve Simülasyon Tasarım Ölçeği (STÖ) kullanılarak toplandı. Her iki gruba girişim öncesinde HÖTİBÖ uygulandı. Girişim grubuna SGS uygulandı. Kontrol grubuna herhangi bir girişim uygulanmadı. Girişim grubuna uygulama öncesinde, uygulama bitiminde ve akademik dönemin sonunda, kontrol grubuna uygulama öncesinde ve akademik dönemin sonunda testler tekrar

uygulandı. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programında analiz edildi. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) ile birlikte grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda Ki-kare, tekrarlayan ölçümler için ANOVA, bağımsız ve bağımlı gruplar için t testi ile Wilcoxon Signed Ranks testi kullanıldı.

Bulgular: Girişim grubunda, SGS öncesi, sonrası ve izlemde HÖTİBÖ'nün her iki alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendi (Terapötik İletişim Becerileri-1 $p=0,000$; $Z=2,993$; Terapötik İletişim Becerileri-2 $p=0,000$; $Z=1,001$). Gruplar arası izlem ölçümleri değerlendirildiğinde, girişim grubunda HÖTİBÖ toplam puan ortalamasının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu belirlendi ($p=0,028$).

Sonuç ve Öneriler: Sanal gerçeklik simülasyonu, RSPH dersi alan öğrencilerin terapötik iletişim becerilerini önemli ölçüde artırmış ve non-terapötik iletişim tekniklerini kullanımını azaltmıştır. Bu nedenle, sanal gerçeklik simülasyonunun RSPH dersi alan öğrenciler için etkili ve kullanılabilir bir öğretim aracı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Öğrenci, Sanal Gerçeklik, Simülasyon

Kaynaklar:

1. Cho MK, Kim MY. The effect of virtual reality simulation on nursing students' communication skills: a systematic review and meta-analysis. *Front Psychiatry*. 2024;15:1351123. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2024.1351123>
2. Lee Y, Kim SK, Eom MR. Usability of mental illness simulation involving scenarios with patients with schizophrenia via immersive virtual reality: a mixed methods study. *PLoS One*. 2020;15(9):e0238437. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238437>
3. Cowperthwait A. NLN/Jeffries simulation framework for simulated participant methodology. *Clin Simul Nurs*. 2020;42:12-21. <https://doi.org/10.1016/j.ecns.2019.12.009>

THE EFFECT OF VIRTUAL REALITY APPLICATION ON THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILL LEVELS OF MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING COURSE STUDENTS*

Arzu Dikici¹, Fatma Yasemin Kutlu²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzudikici@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0077-9264>

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kerem Aydınlar Kampüsü Kayışdağı Cad. No:32, 34752 Ataşehir, İstanbul, Türkiye, yasemin.kutlu@acibadem.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0596-425>

*This research was conducted as a doctoral thesis at Istanbul University Cerrahpaşa Graduate Education Institute, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing.
This research was supported by TUBITAK 1005 National New Ideas and Products Support Program (Project No: 192S930, Contract Date: 15.12.2022-15.06.2024).

ABSTRACT

Introduction and Aim: Virtual Reality Simulations (VRS) are used as innovative teaching tools in teaching psychiatric nursing skills [1,2]. This randomized controlled study was conducted to determine the effect of a virtual reality simulation, designed with a patient scenario diagnosed with schizophrenia, on the development of therapeutic communication skills of students enrolled in the Mental Health and Psychiatric Nursing (MHPN) course.

Methods: This pre-test, post-test, randomized controlled, follow-up experimental study was conducted with 65 third-year nursing students taking a MHPN course at a foundation university between December 2022 and June 2023. A Simulation Design Template for a schizophrenia patient was prepared in line with the 2021 INACSL standards. The VRS case scenario, inspired by real cases, was adapted to Turkish language and culture. The scenario begins with the student selecting the interview setting, followed by dialogue options consisting of one therapeutic and two non-therapeutic responses. Depending on the student's choice, the scenario progresses or loops back. Non-therapeutic responses trigger unexpected patient reactions, prompting a return to the previous step. This branching design encourages reflection, reinforces therapeutic communication skills, and prevents incorrect learning [3]. The VRS software was developed using Unity. Data were collected using the Individual Information Form, Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students (TCSSNS), and Simulation Design Scale (SDS). The TCSSNS was administered to both groups before the intervention. The VRS was applied only to the intervention group, with tests repeated before, immediately after, and at the end of the term. For the control group, tests were conducted before the intervention and at the end of the term. Data were analyzed using SPSS version 25.0. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, standard deviation), along with Pearson Chi-square test, repeated measures ANOVA, independent and paired samples t-tests, and the Wilcoxon Signed Ranks test for within- and between-group comparisons.

Results: Significant improvements were observed in both subscale scores of TCSSNS across pre-test, post-test, and follow-up in the intervention group (TCS-1: $p=0.000$, $Z=2.993$; TCS-2: $p=0.000$, $Z=1.001$). At follow-up, the intervention group also showed significantly higher total TCSSNS scores compared to the control group ($p=0.028$).

Conclusion and Recommendations: Virtual reality simulation significantly increased the therapeutic communication skills of students taking MHPN courses and decreased the use of non-therapeutic communication techniques. Therefore, VRS is considered an effective and usable teaching tool for students taking MHPN courses.

Key Words: Communication, Student, Virtual Reality, Simulation.

References:

1. Cho MK, Kim MY. The effect of virtual reality simulation on nursing students' communication skills: a systematic review and meta-analysis. *Front Psychiatry*. 2024;15:1351123. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2024.1351123>
2. Lee Y, Kim SK, Eom MR. Usability of mental illness simulation involving scenarios with patients with schizophrenia via immersive virtual reality: a mixed methods study. *PLoS One*. 2020;15(9):e0238437. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238437>
3. Cowperthwait A. NLN/Jeffries simulation framework for simulated participant methodology. *Clin Simul Nurs*. 2020;42:12-21. <https://doi.org/10.1016/j.ecns.2019.12.009>

M-BACK-TR-PSİKIYATRİ PROFESYONELLERİNİN METABOLİK SAĞLIĞI DEĞERLENDİRMeye YÖNELİK GÜÇLÜK, TUTUM, ÖZ GÜVEN VE BİLGİ DURUMU ÖLÇEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Elçin Babaoğlu¹, Aydan Akkurt Yalçintürk², Yalçın Kanbay³

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/İstanbul-Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi-Hamidiye Hemşirelik Fakültesi/İstanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5386-0624

³ Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Artvin-Türkiye, yalcinkanbay@artvin.edu.tr ORCID: 0000-0002-8025-9877

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ağır ruhsal bozukluğu olan bireylerde metabolik sağlığın değerlendirilmesi ve önlenmesine yönelik uygulamalar hastaların yaşam kalitesini artırmak için önemlidir. Bu çalışmada, psikiyatri profesyonellerinin metabolik sendromun değerlendirilmesine yönelik yaşadıkları güçlükleri, tutumlarını, özgüvenlerini ve bilgi durumlarını belirlemek amacıyla "Metabolik Sağlık Değerlendirmede Güçlük, Tutum, Özgüven ve Bilgi Durumu Ölçeği (M-Back-Tr) "nin geçerlik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu metodolojik çalışma Mart-Haziran 2023 tarihleri arasında kamu ve özel sağlık kurumlarında çalışan 304 psikiyatri hemşiresi ile yürütülmüştür. Uyarlama sürecinde Türkçe'ye çeviri ve geri çeviri yapılmış ve versiyonlar arasında anlamsal bir kayma olmadığı görülmüştür. M-Back-Tr'nin geçerliliği için kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği ve yakınsak geçerlilik, güvenilirliği için ise iç güvenilirlik ve iki yarı test güvenilirliği incelenmiştir.

Bulgular: M-Back-Tr'nin dört boyut (zorluk, tutum, özgüven, bilgi) ve 16 maddeden oluşan yapısı Türk kültüründe doğrulanmıştır. Bu yapı ilgili kavramdaki varyansın %73'ünü açıklayabilmektedir. Her bir alt boyuttan alınabilecek minimum puan 4, maksimum puan ise 20'dir. Ölçeğin alt boyutlarında Cronbach's α değeri .79 ile .91 arasında bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın bulguları, M-Back-Tr'nin Türk kültüründe kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Geçerlilik, Güvenilirlik, Klinik Psikiyatri Hemşireliği, Metabolik Sendrom.

Kaynaklar:

1. Naslund JA, Aschbrenner K., Scherer EA, Pratt SI, Wolfe RS, Bartels SJ. Lifestyle intervention for people with severe obesity and serious mental illness. American Journal of Preventive Medicine. 2016,50(2), 145–153. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2015.07.012>.
2. Vancampfort D, Stubbs B, Mitchell AJ, De Hert M, Wampers M, Ward PB, Correll CU. Risk of metabolic syndrome and its components in people with schizophrenia and related psychotic disorders, bipolar disorder and major depressive disorder: A systematic review and meta-analysis. World Psychiatry, 2015. 14(3), 339–347. <https://doi.org/10.1002/wps.20252>.

3. Watkins A, Rosenbaum S, Ward PB, Patching J, Denney-Wilson E, Stein-Parbury J. The validity and reliability characteristics of the m-back questionnaire to assess the barriers, attitudes, confidence and knowledge of mental health staff regarding metabolic health of mental health service users. *Frontiers in Public Health*, 2017. 11(5), 321. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2017.00321>.

M-BACK-TR-ADAPTATION OF THE BARRIERS, ATTITUDES, CONFIDENCE, AND KNOWLEDGE SCALE INTO TURKISH CULTURE TO ASSESS THE METABOLIC HEALTH OF PSYCHIATRIC PROFESSIONALS AND INVESTIGATION OF IITS PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS

Elcin Babaoğlu¹, Aydan Akkurt Yalçintürk², Yalçın Kanbay³

¹Uskudar University Health Sciences Faculty/Istanbul-Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

²Health Sciences University-Hamidiye Faculty of Nursing/Istanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5386-0624

³Artvin Çoruh University Health Sciences Faculty/Artvin-Türkiye, yalcinkanbay@artvin.edu.tr ORCID: 0000-0002-8025-9877

ABSTRACT

Introduction and Aim: Assessment of metabolic health in individuals with severe mental disorders and practices for prevention are important to improve the quality of life of patients. In this study, it was aimed to evaluate the validity and reliability of the "Difficulty, Attitude, Self-Confidence and Knowledge Status Scale for Assessing Metabolic Health (M-Back-Tr)" to determine the difficulties, attitudes, self-confidence and knowledge status of psychiatry professionals towards the assessment of metabolic syndrome.

Methods: This methodological study was conducted between March and June 2023 with 304 psychiatric nurses working in public and private health institutions. During the adaptation process, translation and back-translation into Turkish language was performed and it was seen that there was no semantic shift between the versions. The validity of the M-Back-Tr was tested with content validity, construct validity and convergent validity, while internal reliability and two-half test reliability were examined for reliability.

Results: The structure of M-Back-Tr, which consists of four dimensions (difficulty, attitude, self-confidence, knowledge) and 16 items, was validated in Turkish culture. This construction can explain 73% of the variance in the related concept. The minimum score to be obtained from each sub-dimension is 4 and the maximum score is 20. Cronbach's α value in the sub-dimensions of the scale was found between .79 and .91.

Conclusion and Recommendations: The findings of the study showed that M-Back-Tr is a valid and reliable measurement tool that can be used in Turkish culture.

Key Words: Clinical Psychiatric Nursing, Metabolic Syndrome, Reliability, Validity.

References:

1. Naslund JA, Aschbrenner K., Scherer EA, Pratt SI, Wolfe RS, Bartels SJ. Lifestyle intervention for people with severe obesity and serious mental illness. American Journal of Preventive Medicine. 2016;50(2), 145–153. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2015.07.012>.
2. Vancampfort D, Stubbs B, Mitchell AJ, De Hert M, Wampers M, Ward PB, Correll CU. Risk of metabolic syndrome and its components in people with schizophrenia and related psychotic disorders, bipolar disorder and major depressive disorder: A systematic review and meta-analysis. World Psychiatry, 2015. 14(3), 339–347. <https://doi.org/10.1002/wps.20252>.

3. Watkins A, Rosenbaum S, Ward PB, Patching J, Denney-Wilson E, Stein-Parbury J. The validity and reliability characteristics of the m-back questionnaire to assess the barriers, attitudes, confidence and knowledge of mental health staff regarding metabolic health of mental health service users. *Frontiers in Public Health*, 2017. 11(5), 321. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2017.00321>.

DİJİTAL AMNEZİ ÖLÇEĞİ YETİŞKİN FORMU-DAAF'IN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİN İNCELENMESİ

Yalçın Kanbay¹, Elcin Babaoğlu², Aydan Akkurt Yalcıntürk³, Aysun Akçam⁴

¹Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Artvin-Türkiye, yalcinkanbay@artvin.edu.tr ORCID: 0000-0002-8025-9877

²Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul-Türkiye, elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi/Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5386-0624

⁴Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, akcamaysun1@gmail.com ORCID: 0000-0001-9428-3942

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dijital amnezi olgusu, çağdaş dijital cihazların ve internetin yaygın kullanımının bir sonucu olarak bilgiyi saklama ve işleme kapasitemizde meydana gelen değişiklikleri tanımlamaktadır. Bu çalışmanın amacı "Dijital Amnezi Ölçeği Yetişkin Formu-DAAF" geliştirmek ve 18 yaş ve üzeri bireylerde psikometrik özelliklerini incelemektir.

Yöntem: Araştırmacılar tarafından oluşturulan 22 ifadeden oluşan madde havuzu 9 uzmanın değerlendirmesine sunulmuş ve kapsam geçerliliği incelenmiştir. Kapsam geçerliliği sonucunda 17 maddelik taslak form elde edilmiş ve 650 kişiye uygulanmıştır. Ölçek 5'li Likert tarzındadır (Hiçbir zaman: "0" ve Her zaman: "4"). Yapı geçerliliğini belirlemek için Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizi, iç geçerliliği belirlemek için ise %27'lik alt-üst grup karşılaştırması kullanılmıştır. Ölçeğin yakınsak ve ayırt edici geçerliliği için AVE ve CR değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach α Güvenirlik Katsayısı ve iki yarı test tutarlılığı incelenmiştir.

Bulgular: DAAF ölçeği 2 alt boyut ve 12 maddeden oluşmakta ve toplam varyansın %68,7'sini açıklamaktadır. Ölçek, alt boyutların puanlarının 0-48 aralığında toplanmasıyla puanlanmaktadır. Puan arttıkça dijital amnezi düzeyi de artmaktadır. Ölçeğin Cronbach α güvenirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur ve yüksek güvenirliliğe işaret etmektedir.

Sonuç ve Öneriler: "Dijital Amnezi Ölçeği Yetişkin Formu -DAAF" kapsam ve içerik açısından geçerlidir ve yüksek güvenirliliğe sahiptir.

Keywords: Dijital Amnezi, Dijital Amnezi Ölçeği Yetişkin Formu, Psikometrik özellikler, Güvenirlik ve geçerlilik, Türkçe.

Kaynaklar

1. Swaminathan S. Digital amnesia: the smart phone and the modern indian student. Journal of Humanities and Social Sciences Studies. 2020; .2(3), 23–31.
2. Tamir DJ, Templeton EM, Ward AF, Zaki J. Media usage diminishes memory for experiences. Journal of Experimental Social Psychology. 2018; 76: 161–168.
3. Musa N, Mukhtaruddin M, Bakkara VF. The effects of digital amnesia on knowledge construction and memory retention. Khizanah Al-Hikmah: Jurnal Ilmu Perpustakaan, Informasi, Dan Kearsipan. 2023; 11(2), 313-326. <https://doi.org/10.24252/kah.v11i2cfl>

DEVELOPMENT OF THE DIGITAL AMNESIA SCALE ADULT FORM-DAAF AND EXAMINATION OF PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS

Yalçın Kanbay¹, Elçin Babaoğlu², Aydan Akkurt Yalçıntürk³, Aysun Akçam⁴

¹Artvin Çoruh University Faculty of Health Sciences / Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing, Artvin-Türkiye, yalcinkanbay@artvin.edu.tr ORCID: 0000-0002-8025-9877

²Uskudar University Health Sciences Faculty Department of Nursing / Department of Psychiatric Nursing, Istanbul-Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr ORCID: 0000-0002-0952-2652

³Health Sciences University Hamidiye Faculty of Nursing / Department of Psychiatric Nursing, Istanbul-Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5386-0624

⁴Aysun Akçam, Kırşehir Ahi Evran University Institute of Social Sciences akcamaysun1@gmail.com ORCID: 0000-0001-9428-3942

ABSTRACT

Introduction and Aim: The phenomenon of digital amnesia describes the alterations in our capacity to retain and process information that are a consequence of the pervasive use of contemporary digital devices and the Internet. The objective of this study was to develop the "Digital Amnesia Scale Adult Form-DAAF" and to examine its psychometric characteristics in individuals aged 18 and over.

Methods: The item pool that consisted of 22 statements created by the researchers was presented to 9 experts for evaluation and its content validity was examined. As a result of the content validity, a 17-item draft form was obtained and applied to 650 individuals. The scale had a 5-point Likert style (Never: "0" and Always: "4"). Exploratory and Confirmatory Factor Analysis was used to determine construct validity, and a 27% lower-upper group comparison was used to determine internal validity. AVE and CR values were calculated for the convergent and discriminant validity of the scale. Cronbach α Reliability Coefficient and two half-test consistency were examined for the reliability of the scale

Results: The DAAF scale consisted of 2 sub-dimensions and 12 items and explained 68.7% of the total variance. The scale is scored by adding the scores of the sub-dimensions within the range of 0-48. As the score increases, the level of digital amnesia increases. The Cronbach α reliability coefficient of the scale was found to be .93, indicating high reliability.

Conclusion and recommendations: The "Digital Amnesia Scale Adult Form -DAAF" is valid in terms of scope and content and has high reliability.

Keywords: Digital Amnesia, Digital Amnesia Scale Adult Form, Psychometric properties, Reliability and validity, Turkish

References:

1. Swaminathan S. Digital amnesia: the smart phone and the modern indian student. Journal of Humanities and Social Sciences Studies. 2020; .2(3), 23–31.
2. Tamir DJ, Templeton EM, Ward AF, Zaki J. Media usage diminishes memory for experiences. Journal of Experimental Social Psychology. 2018; 76: 161–168.
3. Musa N, Mukhtaruddin M, Bakkara VF. The effects of digital amnesia on knowledge construction and memory retention. Khizanah Al-Hikmah: Jurnal Ilmu Perpustakaan, Informasi, Dan Kearsipan. 2023; 11(2), 313-326. <https://doi.org/10.24252/kah.v11i2cf1>

SANAL GERÇEKLİK İLE VERİLEN EĞİTİMİN HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK ve RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ

Melek Kozan¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk²

¹Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Mimar Sinan Mh. Selman-ı Pak Cd. Üsküdar, İstanbul, Türkiye, melek.sahan@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0008-6709-8280

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı birimlerinin dışında çalışan hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık düzeyi hizmet verdikleri hastalardaki ruh sağlığı problemlerini saptayabilmek açısından oldukça önemlidir [1]. Çalışmanın amacı, sanal gerçeklik (SG) ile verilen eğitimin hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyi üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma randomize kontrollü deneysel nitelikte bir araştırmadır. Araştırma bir devlet hastanesinde görev yapan hemşireler ile Mart-Mayıs 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Girişim grubundaki hemşirelere ruh sağlığı okuryazarlığı eğitimi SG gözlük kullanılarak verildi (n=30). Kontrol grubundaki hemşirelere ise eğitim klasik yöntemle verildi (n=30). Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOÖ)”, “Sağlık Çalışanları İçin Ruhsal Hastalıklara Yönelik Damgalama Ölçeği (SÇ-RHYDÖ)” kullanılarak toplandı.

Bulgular: Hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyleri yeterli bulundu (113.68±11.99). Girişim grubundaki hemşirelerin eğitim sonrası “RSOÖ” puan ortalamasının 129,37±9,72 olduğu, kontrol grubunda ise 122,83±15,63 olduğu belirlendi (p<0,05). Hemşirelerin ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeylerinin düşük olduğu belirlendi (53,48±7,62). Girişim grubundaki hemşirelerin eğitim sonrası “SÇ-RHYDÖ” puan ortalamasının 47,63±8,47 olduğu, kontrol grubunda ise 51,00 ± 8,70 olduğu belirlendi (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: SG kullanılarak verilen ruh sağlığı okuryazarlığı eğitiminin hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık düzeyini artırdığı, ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyini azalttığı ve klasik yönteme göre daha etkili olduğu belirlendi. Hemşirelere, SG kullanılarak ruh sağlığı okuryazarlığı eğitimlerinin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh sağlığı, Ruh sağlığı okuryazarlığı, Hemşire, Damgalama, Sanal gerçeklik

Kaynaklar:

1- Öztaş B, Aydoğan A. Assessment of mental health literacy of health professionals. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2021;12(3):198-204.

THE EFFECT OF TRAINING GIVEN WITH VIRTUAL REALITY ON THE MENTAL HEALTH LITERACY AND STIGMA LEVEL OF MENTAL ILLNESSES OF NURSES

Melek Kozan¹, Aydan Akkurt Yalçıntürk²

¹Üşküdar University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Mimar Sinan Neighborhood Selman-ı Pak Street. Üşküdar, İstanbul, Türkiye, melek.sahan@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0008-6709-8280

²Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Üşküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ABSTRACT

Introduction and Aim: The mental health literacy level of nurses working outside of mental health units is very important in terms of being able to detect mental health problems in the patients they serve [1]. The aim of the study is to examine the effect of education provided through virtual reality (VR) on nurses' mental health literacy and the level of stigma towards mental illnesses.

Methods: The study is a randomized controlled experimental study. The research was conducted with nurses working in a public hospital between March and May 2024. Mental health literacy training was given to nurses in the intervention group using VR glasses (n=30). The nurses in the control group were given the training using the classical method (n=30). Data were collected using the “Personal Information Form”, “Mental Health Literacy Scale (MHLS)”, “Mental Illness Stigma Scale for Healthcare Providers (MISS-HP)”.

Results: The mental health literacy levels of the nurses were found to be sufficient (113.68 ± 11.99). It was determined that the mean “MHLS” score of the nurses in the intervention group after the training was 129.37 ± 9.72 , while it was 122.83 ± 15.63 in the control group ($p < 0.05$). It was determined that the stigmatization levels of the nurses towards mental illnesses were low (53.48 ± 7.62). It was determined that the mean “MISS-HP” score of the nurses in the intervention group after the training was 47.63 ± 8.47 , while it was 51.00 ± 8.70 in the control group ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was determined that mental health literacy training provided using VR increased the mental health literacy level of nurses, reduced the level of stigmatization towards mental illnesses and was more effective than the classical method. It is recommended that mental health literacy training be provided to nurses using VR.

Key Words: Mental health, Mental health literacy, Nurse, Stigma, Virtual reality

References:

1- Öztaş B, Aydoğan A. Assessment of mental health literacy of health professionals. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2021;12(3):198-204.

KANSER TANISI ALAN BİREYLERDE BİLGİ YÜKÜ İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE ANKSİYETE DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Halime Ulu¹, Aydan Akkurt Yalcıntürk²

¹Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Mimar Sinan Mh. Selman-ı Pak Cd.

Üsküdar, İstanbul, Türkiye, halime.ulu@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0002-2848-3414

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşireler hastaların yanlış veya eksik bilgilerini ve hemşireden ne kadar bilgiye ihtiyaç duyduklarını değerlendirir ve uygun bilgileri sağlarlar [1]. Hemşirelerin kanser bilgi yüküyle başa çıkması, hastaların kaygısını azaltmak, refahını iyileştirmek için oldukça önemlidir. Çalışma, kanser tanısı alan bireylerde bilgi yükü ile psikolojik iyi oluş ve anksiyete düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek için gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı ve ilişkisel tasarıma sahip olup, çalışma örneklemini ayaktan kemoterapi ünitesinde tedavi gören 400 hastadan oluşmuştur. Çalışmanın verileri “Tanımlayıcı Bilgi Formu”, “Kanser Bilgi Yükü Ölçeği (KBYÖ)”, “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ)” ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Hastaların KBYÖ puanı ortalaması 17,83±4,65, PİÖÖ puanı ortalaması 47,71±5,81, Durumluk Kaygı puanı ortalaması 45,49±9,89 ve Sürekli Kaygı puanı ortalaması 56,58±8,56 olarak belirlenmiştir. Kanser bilgi yükü ile psikolojik iyi oluş ve durumluk kaygı arasında negatif ilişki, sürekli kaygı arasında ise pozitif ilişki bulunmuştur (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Kanser bilgi yükünün artmasıyla psikolojik iyi oluş ve durumluk kaygı düzeyinin azaldığı, sürekli kaygı düzeyinin ise arttığı saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda hemşireler tarafından, kanser hakkında güvenilir ve kolay anlaşılabilir web sitelerinin ve güvenilir bilgi kaynaklarının oluşturulması, bilimsel ve doğru bilgi kaynaklarına nasıl ve nereden ulaşacaklarına ilişkin görsel, yazılı ve sözel bilgileri hastalarla paylaşması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Bilgiye erişim, Hemşirelik, Psikoloji

Kaynaklar:

1-Özdemir Ü, Taşcı S. Psychosocial problems and care of chronic diseases. *ERÜ Journal of the Faculty of Health Sciences*. 2013;1(1):57-72.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INFORMATION OVERLOAD AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND ANXIETY LEVELS OF INDIVIDUALS WHO WERE DIAGNOSED WITH CANCER

Halime Ulu¹, Aydan Akkurt Yalcıntürk²

¹Üsküdar University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Mimar Sinan Neighborhood Selman-ı Pak Street. Üsküdar, İstanbul, Türkiye, halime.ul@st.uskudar.edu.tr, Orcid: 0009-0002-2848-3414

²Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nurses assess patients' incorrect or incomplete information and how much information they need from the nurse and provide appropriate information. [1]. Dealing with by nurses the cancer information overload is important for patients to reduce anxiety, improve well-being. The study was conducted to examine the relationship between information overload and psychological well-being and anxiety levels of individuals who are diagnosed with cancer.

Methods: The study had a descriptive and correlational design and the sample consisted of 400 patients who were receiving treatment in the Outpatient Chemotherapy Unit. The data of the study were collected by using the “Descriptive Information Form”, “Cancer Information Overload Scale (CIO)”, “Psychological Well-Being Scale (PWBS)”, and State-Trait Anxiety Inventory (STAI).

Results: The mean CIO Scale score of the patients was found to be 17.83 ± 4.65 , the mean PWBS score was 47.71 ± 5.81 , the mean State Anxiety score was 45.49 ± 9.89 , and the mean Trait Anxiety score was 56.58 ± 8.56 . A negative relationship was found between cancer information overload and psychological well-being and state anxiety, and a positive relationship was found between trait anxiety ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was found that the increase in cancer information overload decreased the level of psychological well-being and state anxiety and caused the level of trait anxiety to increase. In line with this result, it is recommended that nurses create reliable and easily understandable websites and reliable information sources about cancer and share visual, written and verbal information with patients about how and where to access scientific and accurate information sources.

Key Words: Access to information, Anxiety, Nursing, Psychology

References:

1-Özdemir Ü, Taşçı S. Psychosocial problems and care of chronic diseases. *ERÜ Journal of the Faculty of Health Sciences*. 2013;1(1):57-72.

18-49 YAŞ ARASI İNTİHAR GİRİŞİMİ İLE PSİKIYATRİ KLİNİĞİNE YATIŞI YAPILAN KADIN HASTALARIN BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Özden Tandoğan¹, Zeynep Şahin²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Anabilim Dalı , İstanbul, Türkiye , Orcid:0000-0001-7439-5816

²İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye , Orcid::0009-0001-2736-5056

ÖZET

Amaç: Çalışma da 18-49 yaş arasında olan ve psikiyatri kliniğine intihar girişimi ile yatışı yapılan kadın hastaların kişilik özellikleri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandı.

Gereç-Yöntem: Araştırma Ekim-Kasım-Aralık 2024 tarihleri arasında, İstanbul’da bir şehir hastanesinin Psikiyatri Kadın Servisi’nde yatan ve araştırma kriterlerine uyan 80 kadın hasta ile yüz yüze anket yöntemi ile yürütüldü. Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışmadır. Araştırma verileri, ‘Kişisel Bilgi Toplama Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği-Kısa Form ile toplandı. Veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 26.0 paket programına yüklenerek analiz edildi.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması $26,64 \pm 8,60$ yıl olup, 18-49 yaş aralığındadır; medeni durum açısından %41,3’ü bekâr, %32,5’i ilişkisi var ve %26,3’ü evlidir, bu da bekâr kadın oranının diğer gruplardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Eğitim durumunda ise %15,0 ilköğretim, %60,0 lise ve %25,0 üniversite mezunu bulunmakta, lise mezunu kadın oranı diğer gruplardan daha yüksektir. Korelasyon analizi, kaçınmacı bağlanma alt ölçeği ile kaygılı bağlanma alt ölçeği arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğunu ($r = 0,281$, $p = 0,012$) göstererek, kaçınmacı bağlanma puanı yüksek olan bireylerin kaygılı bağlanma puanları da yüksektir. Kadın hastaların kaçınmacı bağlanma düzeyleri üzerinde yapılan çok değişkenli regresyon analizi, öz denetimlilik faktörünün negatif ve anlamlı bir etkisinin olduğu ($\beta = -0,262$, $p = 0,031$) belirlendi. Nörotiklik alt ölçeği ile kaygılı ve kaçınmacı bağlanma arasında ise pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlendi ($r = -0,241$, $p = 0,031$; $r = 0,295$, $p = 0,008$).

Sonuç: Kadınların çoğunun bekâr ve lise mezunu olduğu, ayrıca kaçınmacı ve kaygılı bağlanma stilleri arasında zayıf bir pozitif ilişki olduğu belirlendi. Nörotiklik düzeyinin artmasının kaygılı ve kaçınmacı bağlanma eğilimini artırdığı belirlendi. Ayrıca, öz denetimlilik düzeyinin artmasının kaçınmacı bağlanma eğilimini azalttığı tespit edildi. Araştırmaya katılan kadınların romantik ilişkilerinde yaşadıkları kaygı düzeylerinin, kaçınma düzeylerinden daha yüksek olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: İntihar, Kadın, Kaçınmacı Bağlanma, Kaygılı Bağlanma, Kişilik Özellikleri

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES AND PERSONALITY TRAITS OF FEMALE PATIENTS BETWEEN THE AGES OF 18-49 WHO HAD ATTEMPTED SUICIDE AND WERE ADMITTED TO A PSYCHIATRY CLINIC

Özden Tandoğan¹, Zeynep Şahin²

¹Istanbul Arel University, Graduate Education Institute, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, Orcid:0000-0001-7439-5816

²Istanbul Arel University, Graduate Education Institute, Department of Nursing, Nursing Master's Program, Istanbul, Türkiye, Orcid::0009-0001-2736-5056

ABSTRACT

Objective: The study aimed to examine the relationship between personality traits and attachment styles in women aged 18-49 who were admitted to a psychiatric clinic following a suicide attempt.

Materials and Methods: This research was conducted between November and December 2024 with 80 female patients who met the inclusion criteria and were hospitalized in the Women's Psychiatry Ward of a city hospital. The data collection instruments included the "Personal Information Form" developed by the researcher gather socio-demographic information, the "Experiences in Close Relationships Inventory-II," and the "Five-Factor Personality Traits Scale-Short Form."

Results: The average age of the women was 26.64 ± 8.60 years, within the 18- 49 age range. Regarding marital status, 41.3% were single, 32.5% were in a relationship, and 26.3% were married, indicating that the proportion of single women was higher than in the other groups. Correlation analysis showed weak positive relationship between avoidant attachment subscale and anxious attachment subscale ($r = 0.281$, $p = 0.012$), indicating that individuals with higher avoidant attachment scores also had higher anxious attachment scores. Furthermore, multivariate regression analysis on the level of avoidant attachment revealed that self-control factor had a negative and significant effect ($\beta = -0.262$, $p = 0.031$), meaning that as self-control increased, the tendency for avoidant attachment decreased. It was determined that there was a moderate positive relationship between the neuroticism subscale and anxious and avoidant attachment ($r = -0.241$, $p = 0.031$; $r = 0.295$, $p = 0.008$).

Conclusion: The results indicate that the majority of the women were single and high school graduates. Additionally, a weak positive relationship was found between avoidant and anxious attachment styles. Notably, increased self-control levels were associated with a decrease in avoidant attachment tendencies. It was determined that increasing the level of neuroticism increased the tendency for anxious and avoidant attachment.

Key Words: Suicide, Anxious Attachment, Avoidant Attachment, Personality Traits,

“SİHIRLI BİR DEĞNEĞİM OLSAYDI”: TRANS BİREY OLMAK, SORUNLAR, HAYALLER VE GELECEK BEKLENTİLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA

Evren Gökra İnam¹, Ayşe Kuzu Durmaz²

¹Kocaeli Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kocaeli, Türkiye E-mail: evrengokrainam@gmail.com Orcid: 0000-0002-6237-8389

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Zonguldak, Türkiye, E-mail: aysekuzu@gmail.com Orcid: 0000-0003-0181-874

ÖZET

Giriş-Amaç: Transgender bireyler toplumda azınlık olarak kabul edilmekte ve ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bu ayrımcılık bireylerin psikolojik, sosyal, ekonomik ve hukuksal düzeyde sorunlar yaşanmasına sebep olmaktadır [1]. Bu çalışma transseksüel bireylerin özellikle cinsiyet uyum sürecinde yaşadığı güçlükleri, psikososyal problemleri kapsamlı ve bütünlüklü olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu tekniği ile belirlenen 10 transgender kadın ve 10 transgender erkek toplam 20 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. İçerik analizinde NVİVO-11 nitel analiz programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın yapılan içerik analizinin sonucunda “transgender birey olmak”, “duygular”, “günlük yaşamda yaşanan sorunlar”, “hayaller (sihirli değnek olsa)”, “gelecekte beklenenler” olmak üzere beş ana tema belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızda katılımcıların cinsiyet kimliği nedeniyle yaşadıkları güçlüklerin tüm dünyada özellikle muhafazakâr toplumlarda yaşanan güçlüklerle benzer olduğu belirlenmiştir [1-3]. Önyargı ve ayrımcılığın önlenmesi için transgender bireylerin beklentilerinin toplumun her kesimine ulaşmasını sağlayacak çalışmaların yapılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Transgender bireyler, sorunlar, hayaller, beklentiler

Kaynaklar:

- 1.Tsfati M, Nadan Y. Stress and the coping of Israeli trans students in higher education: A qualitative study. International Journal of Transgender Health.2024;1-12. doi:10.1080/26895269.2023.2286608
- 2.Cotaina M, Peraire M, Boscá M, Echeverria I, Benito A, Haro, G. (2022). Substance Use in the Transgender Population: A Meta-Analysis. Brain Sci. 2022;12(3). doi:10.3390/brainsci12030366
- 3.Glynn TR, van den Berg JJ A Systematic Review of Interventions to Reduce Problematic Substance Use Among Transgender Individuals: A Call to Action. Transgend Health. 2017;2(1): 45-59. doi:10.1089/trgh.2016.0037

“IF I HAD A MAGIC WAND”: A QUALITATIVE STUDY ON BEING A TRANSGENDER INDIVIDUAL, PROBLEMS, DREAMS AND FUTURE EXPECTATIONS

Evren Gökra İnam¹, Ayşe Kuzu Durmaz²

¹Kocaeli University Research and Practice Hospital, Kocaeli, Türkiye E-mail: evrengokrainam@gmail.com Orcid: 0000-0002-6237-8389

²Zonguldak Bülent Ecevit University, Ahmet Erdoğan Vocational School of Health Zonguldak, Türkiye, E-mail: aysekuzu@gmail.com Orcid: 0000-0003-0181-874

ABSTRACT

Introduction and Aim: Transgender individuals are considered a minority in society and are subject to discrimination. This discrimination causes individuals to experience psychological, social, economic, and legal problems [1]. This study aims to comprehensively reveal the difficulties and psychosocial problems experienced by transgender individuals, particularly during the gender transition process.

Methods: The study employed a phenomenological design, a qualitative research method. The study sample consisted of 20 participants: 10 transgender women and 10 transgender men, selected using the snowball technique, a purposive sampling method. Data were collected using the "Semi-Structured Interview Form" and in-depth interviews. The NVİVO-11 qualitative analysis program was used for content analysis.

Results: Five main themes were identified as "being a transgender individual," "feelings," "problems experienced in daily life," "dreams (if only there were a magic wand)," and "future expectations."

Conclusion and Recommendations: Our study determined that the difficulties experienced by participants due to their gender identity are similar to those experienced worldwide, especially in conservative societies [1-3]. To prevent prejudice and discrimination, it would be beneficial to conduct studies that ensure the expectations of transgender individuals are met by all segments of society.

Keywords: Transgender individuals, problems, dreams, expectations

References:

- 1.Tsfati M, Nadan Y. Stress and the coping of Israeli trans students in higher education: A qualitative study. International Journal of Transgender Health.2024;1-12. doi:10.1080/26895269.2023.2286608
- 2.Cotaina M, Peraire M, Boscá M, Echeverria I, Benito A, Haro, G. (2022). Substance Use in the Transgender Population: A Meta-Analysis. Brain Sci. 2022;12(3). doi:10.3390/brainsci12030366
- 3.Glynn TR, van den Berg JJ A Systematic Review of Interventions to Reduce Problematic Substance Use Among Transgender Individuals: A Call to Action. Transgend Health. 2017;2(1): 45-59. doi:10.1089/trgh.2016.0037

DOĞUM KORKUSU YAŞAYAN GEBELERDE TRAVELBEE İNSAN İNSANA İLİŞKİLER MODELİNE GÖRE VERİLEN EĞİTİMİN PRENATAL BAĞLANMA, DOĞUM KORKUSU VE ANKSİYETEYE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA*

Tuğba Sarı¹, Nermin Gürhan²

¹Atılım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Ankara, Türkiye, tubaaasari@gmail.com, 0000-0002-5172-8662

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Taşlıçiftlik Yerleşkesi, Tokat, Türkiye, nurhangurhan@gmail.com, 0000-0002-3472-7115

* Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Gebelik süresince anne adayları bedensel ve ruhsal olarak birçok deneyim yaşamaktadır. Bu deneyimler gebeler üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerin oluşmasına neden olmaktadır [1]. Hemşirelerin doğum korkusu ve anksiyete gibi durumları tanımlayabilme ve buna yönelik girişimlerde bulunarak uygun eğitimleri planlayabilmesi doğum sonuçlarını olumlu yönde etkilemektedir [2]. Travelbee' nin teorisine göre hemşirelik insandan insana ilişkiler yoluyla sağlanmaktadır. İnsanlara yardım edilebilmesi konusunda bakımın verildiği tüm sağlık alanlarında insan insana ilişkiler modelinin kullanılabileceği belirtilmektedir [3]. Travelbee insan insana ilişkiler modeline göre doğum korkusu yaşayan gebelere verilen eğitiminin doğum korkusu, prenatal bağlanma ve anksiyeteye etkisini incelemek amacıyla randomize kontrollü bir çalışma olarak yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma 2023 Haziran – Ağustos ayları arasında bir devlet hastanesinde yapılmıştır. Araştırma CONSORT raporlama kılavuzu doğrultusunda hazırlanmış ve Clinical Trials Number alınmıştır. Eğitim programı için primipar ve Wijma Doğum Beklentisi / Deneyimi Ölçeği A versiyonundan orta ve üstü puan alan gebeler seçildi. Çalışmayı kabul eden gebelerden 32' si müdahale, 30' u kontrol grubuna olmak üzere toplam 62 gebe randomizasyon ile ayrıldı. Müdahale grubuna Travelbee insan insana ilişkiler modeline göre hazırlanan 8 seans eğitim programı uygulanırken, kontrol grubu rutin bakıma devam etti.

Bulgular: Eğitim programı öncesinde doğum korkusu, anksiyete ve prenatal bağlanma arasında istatistiksel bir fark yoktur. Eğitim programı sonunda müdahale grubunda daha düşük doğum korkusu ($t=16,885$, $p<0,001$), daha düşük anksiyete puanı ($t=13,679$, $p<0,001$) ve daha yüksek prenatal bağlanma ($t=17,043$, $p<0,001$) kontrol grubu ile karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermiştir.

Sonuç ve Öneriler: Travelbee insan insana ilişkiler modeline göre hazırlanan doğuma hazırlık eğitimi gebelerin doğum korkusunu ve anksiyetesini azaltmada, prenatal bağlanma seviyesini

arttırmada etkili bir yöntemdir. Modele göre hazırlanan antenatel eğitim programının gebelere sunulması ile doğum korkusu ile baş edebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Doğum Hazırlık Eğitim, Doğum Korkusu, Prenatal Bağlanma, Travelbee İnsan İnsana İlişkiler

Kaynaklar:

1. Massae, A.F., Larsson, M., Pembe, A.B., Mbekenga, C. ve Svanberg, A.S., 2022. Patterns and predictors of fear of childbirth and depressive symptoms over time in a cohort of women in the Pwani region, Tanzania. PLoS ONE, 17(11), e0277004. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277004>
2. Yuen, W.S., Lo, H.C., Wong, W.N. ve Ngai, F.W., 2022. The effectiveness of psychoeducation interventions on prenatal attachment: A systematic review. Midwifery, 104, 103184. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103184>
3. Broca, P.V. ve Ferreira, M.A., 2015. Communication process in the nursing team based on the dialogue between Berlo and King. Esc Anna Nery, 19(3), 467-474. DOI: 10.5935/1414-8145.20150062

THE EFFECT OF TRAINING BASED ON TRAVELBEE HUMAN-HUMAN RELATIONS MODEL ON PRENATAL ATTACHMENT, FEAR OF CHILDBIRTH AND ANXIETY IN PREGNANT WOMEN WITH FEAR OF CHILDBIRTH: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Tuğba Sarı¹, Nermin Gürhan²

¹Atılım University, Faculty Of Health Sciences, Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Ankara, Türkiye, tubaaasari@gmail.com, 0000-0002-5172-8662

²Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty Of Health Sciences, Taşlıçiftlik Campus, Tokat, Türkiye, ngurhangurhan@gmail.com, 0000-0002-3472-7115

ABSTRACT

Introduction and Aim: Pregnancy affects the mother physically and psychologically (1). Nurses' ability to detect situations such as fear of birth and anxiety and to plan appropriate education positively affects birth outcomes (2). According to Travelbee, nursing is a human-to-human relationship. It is stated that the model can also be used in healthcare areas where care is provided (3). The aim of the research is to investigate the effect of education given according to the Travelbee model on fear of birth, prenatal attachment and anxiety.

Methods: This study was conducted in a public hospital between June and August 2023. The study was prepared in accordance with the CONSORT reporting guideline and a CTN was obtained. Pregnant women who were primiparous and had average or above scores on WDEQ-A performance were selected for the training. A total of 62 pregnant women who accepted the study were assigned to the classified group by randomization method, and 30 pregnant women were assigned to the control group. While the intervention group received an 8-session training program according to the Travelbee model, the control group continued its routine care.

Results: There is no statistical difference between pregnant women before the training program. At the end of the training program, low fear of birth ($t=16.885$, $p<0.001$), low anxiety score ($t=13.679$, $p<0.001$) and high prenatal attachment ($t=17.043$, $p<0.001$) were observed. The intervention group showed a statistically significant difference compared to the control group.

Conclusion and Recommendations: Birth preparation training, prepared according to the Travelbee's model, is an effective method for reducing pregnant women's fear and anxiety of birth and increasing the level of prenatal attachment. It is envisaged that the antenatal education program prepared according to the model will be able to cope with the fear of birth by offering it to pregnant women.

Key Words: Anxiety, Antenatal Education, Fear of Birth, Prenatal Attachment, Travelbee Human-to-Human Relations

References:

1. Massae, A.F., Larsson, M., Pembe, A.B., Mbekenga, C. ve Svanberg, A.S., 2022. Patterns and predictors of fear of childbirth and depressive symptoms over time in a cohort of women in the Pwani region, Tanzania. PLoS ONE, 17(11), e0277004. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277004>

2. Yuen, W.S., Lo, H.C., Wong, W.N. ve Ngai, F.W., 2022. The effectiveness of psychoeducation interventions on prenatal attachment: A systematic review. Midwifery, 104, 103184. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103184>
3. Broca, P.V. ve Ferreira, M.A., 2015. Communication process in the nursing team based on the dialogue between Berlo and King. Esc Anna Nery, 19(3), 467-474. DOI: 10.5935/1414-8145.20150062

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DEPRESYON OKURYAZARLIĞI VE DEPRESYONA YÖNELİK DAMGALAMA

Gülseren Çıtak Tunç¹, Kader Gül²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, gctunc@uludag.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1329-1719

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, kadergul_107@hotmail.com, Orcid: 0009-0003-4091-5029

ÖZET

Giriş-Amaç: Depresyon 2030 yılında, küresel hastalık yüküne en fazla sebep olacak hastalıklardan biridir[1]. Depresyon okuryazarlığı, depresyonda yardım alma davranışlarıyla ilişkilendirilirken, depresyona yönelik damgalamanın ise yardım almanın önünde bir bariyer olduğu belirtilmektedir[2]. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinde depresyon okuryazarlığı ve depresyon damgalamanın belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde kayıtlı 457 öğrenci ile gerçekleştirilmiş kesitsel tanımlayıcı bir araştırmadır. Veriler “Sosyodemografik Bilgi Formu”, “Depresyon Okuryazarlığı Ölçeği (DOYÖ)”, “Depresyon Damgalama Ölçeği (DDÖ)” kullanarak toplanmıştır. Veriler SPSS 26.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, ortalama, yüzdelik dağılımlar, standart sapma, Pearson kolerasyon analizi, Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U testi ve Çok Değişkenli Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerin yaş ortalamaları $20,95 \pm 1,96$, 386’sının (%84,5) kadın, 48’inin (%10,5) psikiyatrik muayenesinin, 21’inin (%4,6) psikiyatrik ilaç kullanımının, 56’sının (%12,3) ailesinde psikiyatrik tanının olduğu bulundu. Bağımsız Gruplar t testinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre DOYÖ ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı seviyede daha yüksek olduğu ($p < 0,001$) bulundu. Psikiyatrik muayene olan öğrencilerin olmayanlara göre DOYÖ ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı seviyede daha yüksek olduğu ($p < 0,001$) bulundu. Katılımcıların DOYÖ puanları ile yaş ($r = 0,214$, $p < 0,001$) ve sınıf ($r = 0,346$, $p < 0,001$) değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı seviyede pozitif korelasyon olduğu bulundu. Çok Değişkenli Doğrusal Regresyon Analizine göre öğrencilerin DDÖ puanlarının %2’sinin istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($F = 2,78$, $p = 0,040$) yaş, cinsiyet ve DOYÖ puanları tarafından açıklandığı bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Depresyon okuryazarlığı kadınlarda, üst sınıflarda, psikiyatrik tanı ve psikiyatrik muayene olan öğrencilerde yüksektir. Depresyon okuryazarlığı yaş ve sınıf arttıkça artmaktadır. Regresyon analizi sonuçlarına göre depresyon damgalama puanlarını açıklamada yaş ve cinsiyet olarak erkek olma etkilidir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Öğrenciler, Stigma

Kaynaklar:

1. World Health Organization (WHO) (2008).
https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43942/9789241563710_eng.pdf?sequence=1
2. Chow, G. M., Bird, M. D., Cox, C., Cooper, B. T., & Gabana, N. T. (2023). A brief web-based depression literacy, efficacy, and stigma intervention among college students. *Advances in Mental Health*, 1-21.

DEPRESSION LITERACY AND STIGMA TOWARDS DEPRESSION IN UNIVERSITY STUDENTS

Gülseren Çıtak Tunç¹, Kader Gül²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye,
gctunc@uludag.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1329-1719

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye,
kadergul_107@hotmail.com, Orcid: 0009-0003-4091-5029

ABSTRACT

Introduction and Aim: Depression is one of the diseases that will cause the most global disease burden in 2030 [1]. While depression literacy is associated with the behavior of seeking help for depression, it is stated that stigma towards depression is a barrier to receiving help [2]. The aim of this research is to determine the depression literacy and depression stigma in nursing students.

Methods: This research was carried out as a cross-sectional descriptive research. The research consisted of 457 students enrolled in the Nursing department of the Faculty of Health Sciences of Bursa Uludağ University. The data of the study were collected using the “Sociodemographic Information Form”, “Depression Literacy Questionnaire (D-LIT-Questionnaire)”, “Depression Stigma Scale (DSS)”.

Results: The average age of nursing students was 20.95±1.96, 386 of them were women, 48 of them had a psychiatric examination, 21 of them were on psychiatric medication. In the Independent Groups t test, it was found that the mean D-LIT-Questionnaire of female students compared to male students and the students who underwent psychiatric examination were statistically significantly higher than those who didn't (p<0.001). According to Pearson Correlation Analysis, it was found that there was a statistically significant positive correlation between the participants' D-LIT-Questionnaire scores age (r=0.214, p<0.001) and class (r=0.346, p<0.001) values. Multivariate Linear Regression Analysis found that 2% of the DSS score of the students were statistically explained by age, gender and D-LIT-Questionnaire scores (F=2.78, p=0.040).

Conclusion and Recommendations: Depression literacy is high in women, upper grades, students with psychiatric diagnosis and psychiatric examination. Depression literacy increases as age and grade increase. According to the results of the regression analysis, being male in terms of age and gender is effective in explaining depression stigma scores.

Key Words: Depression, Stigma, Students

References:

1. WHO, 2008. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43942/9789241563710_eng.pdf?sequence=1
2. Chow, et al., (2023). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18387357.2023.2213357>

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE DUYARLI SEVGİ VE ŞEFKATLİ İLETİŞİMDE MANEVİYATIN ROLÜ

Sinem Dağ Canatan¹, Emine Öksüz²

¹Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: sinem.dag@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-3746-2025>

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye, E-mail: emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

ÖZET

Giriş-Amaç: Geleceğin hemşireleri olan hemşirelik öğrencilerinin duyarlı sevgi, şefkatli iletişim ve maneviyat düzeylerini ölçmek son derece önemlidir. Bu araştırmada, hemşirelik eğitimi gören öğrencilerin duyarlı sevgi, şefkatli iletişim ve maneviyat düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, 2023- 2024 akademik yılı bahar döneminde Doğu Akdeniz Üniversitesi Türkçe Hemşirelik bölümüne kayıt yaptıran 1.,2.,3. ve 4. Sınıf öğrenciler oluşturmuştur (N=450). Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek, araştırmaya dahil edilme kriterlerini taşıyan ve gönüllü olarak katılmayı kabul eden 325 öğrenciye uygulanmıştır. Etik Kurul ve Kurum izni alınmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı anlatılıp yazılı ve sözlü izin alındıktan sonra veri toplama formlarını kendi öz bildirimlerine dayalı olarak doldurmaları istenmiştir. Veriler ‘‘Sosyo-demografik Özellikler Formu,’’ ‘‘Duyarlı Sevgi Ölçeği,’’(1) ‘‘Şefkatli İletişim Ölçeği,’’(2) ve ‘‘ Maneviyat Ölçeği’’(3) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi Kolmogorov-Smirnov testi ve Pearson testiyle incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerinin %58,77’sinin kadın, yaş ortalamasının 21,49±1,95, Duyarlı Sevgi Ölçeğinden aldıkları puanlar ile Şefkatli İletişim Ölçeği genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonların olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Duyarlı Sevgi Ölçeğinden aldıkları puanlar ile Maneviyat Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon saptanmıştır (p<0,05). Hemşirelik öğrencilerinin Şefkatli İletişim Ölçeği genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Maneviyat Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonların olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Maneviyat Ölçeği puanlarının Duyarlı Sevgi Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve pozitif yönlü olarak yordadığı tespit edilmiştir (β=0,40;p<0,05). Benzer şekilde öğrencilerin Maneviyat Ölçeği puanlarının Şefkatli İletişim Ölçeği puanlarını da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve pozitif yönlü olarak yordadığı saptanmıştır (β=0,26;p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim süresi boyunca duyarlı sevgi, şefkatli iletişim ve maneviyat ile ilgili bilgi ve beceri düzeylerinin saptanması ve bu konularda eğitimlere önem verilmesi, uygulamalı laboratuvar eğitimlerinde becerilerinin geliştirilmesi son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Duyarlı sevgi, Maneviyat, Şefkatli iletişim

Kaynaklar:

1. Akın, A., Eker, H. Duyarlı Sevgi Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), (2012) 75-85.
2. İbrahimoglu, Ö., Mersin, S., Çağlar, M. (2021). The Turkish adaptation of the compassionate communication scale: A validity and reliability study. *Perspectives in Psychiatric Care*, 57(1), (2012) 43-49.
3. Demirci, İ., Ekşi, H. Keep calm and be happy: A mixed method study from character strengths to well-being. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 18(29), (2018), 303–354. <http://dx.doi.org/10.12738/estp.2018.2.0799>.

THE ROLE OF SPIRITUALITY IN SENSITIVE LOVE AND COMPASSIONATE COMMUNICATION AMONG NURSING STUDENTS

Sinem Dağ Canatan¹, Emine Öksüz²

¹Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: sinem.dag@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-3746-2025>

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye, E-mail: emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to examine the levels of sensitive love, compassionate communication and spirituality of students receiving nursing education.

Methods: The universe of the study consisted of 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students enrolled in the Turkish Nursing Department of Eastern Mediterranean University in the spring semester of the 2023-2024 academic year (N=450). The study did not involve sample selection and was applied to 325 students who met the inclusion criteria and agreed to participate voluntarily. Ethics Committee and Institutional permissions were obtained. Data were collected with the "Socio-demographic Characteristics Form," "Sensitive Love Scale," (1) "Compassionate Communication Scale," (2) and "Spirituality Scale." (3) The data were evaluated using the Kolmogorov-Smirnov test and the Pearson test.

Results: Findings: 58.77% of the students were female, the average age was 21.49±1.95, and it was determined that there were statistically significant and positive correlations between the scores they received from the Sensitive Love Scale and the scores they received from the overall and sub-dimensions of the Compassionate Communication Scale ($p<0.05$). A statistically significant and positive correlation was found between the scores they received from the Sensitive Love Scale and the Spirituality Scale scores ($p<0.05$). It was determined that there were statistically significant and positive correlations between the scores nursing students received from the overall and sub-dimensions of the Compassionate Communication Scale and the Spirituality Scale scores ($p<0.05$). It was determined that the Spirituality Scale scores predicted the Sensitive Love Scale scores statistically significantly and positively ($\beta=0.40$; $p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: It is crucial to assess nursing students' knowledge and skills in compassionate communication and sensitive love, emphasizing training on these topics and developing their abilities through practical laboratory training.

Key Words: Compassionate communication, Sensitive love, Spirituality

References:

1. Akın, A., Eker, H. Duyarlı Sevgi Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), (2012) 75-85.
2. İbrahimoglu, Ö., Mersin, S., Çağlar, M. (2021). The Turkish adaptation of the compassionate communication scale: A validity and reliability study. *Perspectives in Psychiatric Care*, 57(1), (2012) 43-49.

3. Demirci, İ., Ekşi. H. Keep calm and be happy: A mixed method study from character strengths to well-being. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 18(29), (2018), 303–354. <http://dx.doi.org/10.12738/estp.2018.2.0799>.

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN PSİKOTROP İLAÇ POLİFARMASİSİNE İLİŞKİN DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA

Gülsüm Zekiye Tuncer¹, Zekiye Çetinkaya Duman², Köksal Alptekin³

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

³Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, koks.alptekin@deu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7601-9002

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik ruhsal bozukluğu olan bireyler polifarmasi yönetiminde zorluk ve engellerle karşılaşmakta ve polifarmasi bireylerin yaşam kalitesi ve sosyal uyumlarını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.¹ Bireylerin polifarmasi deneyimlerini keşfetmek, hemşirelerin bu bireylerin çoklu ilaç kullanımı sürecinde iletişimi güçlendirmesi ve tedaviye uyumu desteklemesi kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin psikotrop ilaç polifarmasına yönelik bakış açıları ve deneyimlerini keşfetmektir.

Yöntem: Çalışmada tanımlayıcı kalitatif araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Mart-Aralık 2024 arasında erişkin psikiyatri polikliniğinden takip edilen, çoklu ilaç kullanımı olan kronik ruhsal bozukluğu olan 28 birey oluşturmuştur. Çalışmanın işleme kriterleri 18-65 yaş aralığındaki erişkin şizofreni ya da bipolar hasta olması, son 2 aydır en az iki psikotrop ilaç kullanmasıdır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler doyum noktasına ulaşıncaya kadar sürdürülmüştür. Veriler derinlemesine bireysel yüzyüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş, tema ve alt temalar elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın verileri 5 ana temalara ayrılmıştır: [1] çok ilaç ve hastalık algısı, [2] kimyasallar ve kimlik, [3] yan etkilerle yaşam, [4] sistemle yarış: tıbbi prosedürlerin zorlukları (5) destekle ayakta kalmak. Bireylerin çoklu ilaç kullanımının hastalık algısı ile ilgili olduğu, günlük aktivitelerinde zorluk yarattığı, aile ve sosyal destekle ilaçların kullanımını devam ettirdiği, kullanım için prosedürlere uyum sağlamak zorunda kaldıkları, ilaçların bazı psikolojik ve fiziksel etkilerinin hastaları endişeye sevkettiği ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin psikotrop ilaç polifarmasının günlük aktiviteleri ve yaşamlarında çok boyutlu zorluğa neden olabileceği ortaya çıkmıştır. Psikotrop ilaçların polifarmasi kronik ruhsal bozukluğu olan bireyler üzerindeki bu etkileri tedaviye uyum önünde engel oluşturabilir. Psikiyatrik bakımda hemşirelerin, hastalarda tedaviye uyumu etkileyeceği bilinen polifarmasının farkında olması gerekmektedir. Ayaktan takip edilen bu hastaların çoklu ilaç

yönetimin kapsamlı incelenmesi hastalığın yönetimi ve tekrarlı yatışların önleminde etkili olacağı düşünülmektedir [2-3].

Anahtar Kelimeler: Polifarmasi, Şizofreni, Bipolar, Kalitatif.

Kaynaklar:

1. Nguyen ML, Sunderland B, Lim S, Hattingh L, Chalmers L. A qualitative exploration of factors contributing to non-guideline adherent antipsychotic polypharmacy. *Res Social Adm Pharm.* 2022;18(3):2457-2467.
2. Fornaro M, De Berardis D, Koshy AS, et al. Prevalence and clinical features associated with bipolar disorder polypharmacy: a systematic review. *Neuropsychiatr Dis Treat.* 2016:719-735.
3. Karadag H, Orsel S, Akkoyunlu S, et al. Comparison of polypharmacy in schizophrenia and other psychotic disorders in outpatient and inpatient treatment periods: a naturalistic one year follow-up study. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni-Bull Clin Psychopharmacol.* 2012;22(2):130-138.

EXPERIENCES OF INDIVIDUALS WITH CHRONIC MENTAL DISORDERS REGARDING PSYCHOTROPIC DRUG POLYPHARMACY: A QUALITATIVE STUDY

Gülsüm Zekiye Tuncer¹, Zekiye Çetinkaya Duman², Köksal Alptekin³

¹Dokuz Eylül University, Department of Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

²Dokuz Eylül University, Department of Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

³Dokuz Eylül University, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, İzmir, Türkiye, koksal.alptekin@deu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7601-9002

ABSTRACT

Introduction & Aim: Individuals with severe mental disorders face difficulties and barriers in polypharmacy management, and polypharmacy is thought to negatively affect individuals' quality of life and social adaptation.¹ This study aims to explore the perspectives and experiences of individuals with severe mental disorders regarding psychotropic drug polypharmacy.

Methods: Descriptive qualitative research method was used in the study. The sample consisted of 28 individuals with severe mental disorders using multiple medications followed from adult psychiatry outpatient clinic between March-December 2024. Inclusion criteria were being an adult schizophrenia or bipolar patient aged 18-65, using at least two psychotropic drugs for the last 2 months. Semi-structured interview form was used in data collection. Data were collected through in-depth individual face-to-face interviews. Data were analyzed using content analysis method, and themes and sub-themes were obtained.

Results: The study data were divided into 5 main themes: (1) multiple medication and illness perception, (2) chemicals and identity, (3) living with side effects, (4) racing with the system: difficulties of medical procedures (5) surviving with support. It was revealed that multiple medication use was related to illness perception, created difficulties in daily activities, continued medication use with family and social support, had to adapt to procedures for use, and some psychological and physical effects of medications caused concern in patients.

Conclusion & Recommendations: The study revealed that psychotropic drug polypharmacy may cause multidimensional difficulties in daily activities and lives of individuals with severe mental disorders. These effects of psychotropic drug polypharmacy on individuals with severe mental disorders may create barriers to treatment adherence. Nurses in psychiatric care need to be aware of polypharmacy, which is known to affect treatment adherence in patients. It is thought that comprehensive examination of multiple medication management in these outpatients will be effective in disease management and preventing repeated hospitalizations.²⁻³

Key Words: Polypharmacy, Schizophrenia, Bipolar, Qualitative.

References:

1. Nguyen ML, Sunderland B, Lim S, Hattingh L, Chalmers L. A qualitative exploration of factors contributing to non-guideline adherent antipsychotic polypharmacy. *Res Social Adm Pharm.* 2022;18(3):2457-2467.
2. Fornaro M, De Berardis D, Koshy AS, et al. Prevalence and clinical features associated with bipolar disorder polypharmacy: a systematic review. *Neuropsychiatr Dis Treat.* 2016:719-735.
3. Karadag H, Orsel S, Akkoyunlu S, et al. Comparison of polypharmacy in schizophrenia and other psychotic disorders in outpatient and inpatient treatment periods: a naturalistic one year follow-up study. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni-Bull Clin Psychopharmacol.* 2012;22(2):130-138.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN BAKIMIN DESTEKLENMESİNDE YAPAY ZEKAYA UYGULAMALARINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ KEŞFEDİLMESİ: “HASTALAR YAPAY ZEKA YERİNE, BİR İNSANI GÖRMEYİ TERCİH EDER”

Gülsüm Zekiye Tuncer¹, Zekiye Çetinkaya Duman²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

ÖZET

Giriş-Amaç: Yapay zeka teknolojileri hızla gelişirken psikiyatri hemşirelerinin bakım sunumunda bu teknoloji kullanma ve geliştirmede hazırlıklı olmaları gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı psikiyatri hemşirelerinin bakımın desteklenmesinde yapay zekaya uygulamalarına ilişkin bakış açılarının keşfedilmesidir.

Yöntem: Bu çalışmada tanımlayıcı kalitatif yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Nisan 2024 – Aralık 2024 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden yüksek lisans veya doktora eğitimini tamamlamış ya da halen eğitim almakta olan 28 psikiyatri hemşiresi oluşturmuştur. Psikiyatri hemşirelerine kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılmış, herhangi belirli bir kuruma bağlı kalınmamıştır. Veriler, psikiyatri hemşirelerinden bireysel yüzyüze ya da online toplantı (Google Meets uygulaması) ile toplanmıştır. Veriler toplanırken ses kaydı alınmıştır. Ses kayıtları kelimesi kelimesine transkript edilmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada psikiyatri hemşirelerinin, bakımın desteklenmesinde yapay zekaya uygulamalarına ilişkin bakış açıları 5 tema altında sunulmuştur: (1) Yapay zeka ile yapılamayacaklar; hasta ihtiyaçları, (2) Görünmez destek; hemşireliğin yenilenen nefesi, (3) Geleceğe bakış; ufukta beliren yenilikler, (4) Eğitime ve bakıma entegrasyonun zorlu yolu, (5) Sis perdesi; bilinmezlikler, riskler, endişeler. Bu çalışmada psikiyatri hemşireleri, yapay zeka uygulamalarının hastaların özellikle duygusal destek ve yüz yüze iletişim gibi ihtiyaçlarını karşılayamadığını; bakım planı kullanımında destek sağladığını; yakın gelecekte hasta takibini kolaylaştıracağını ve terapötik yönleri güçlendiren yeni roller getireceğini; bu uygulamaların entegrasyonunda hala engeller bulunduğunu ve hasta güvenliği açısından bazı riskler ve endişeler içerdiğini vurgulamışlardır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma psikiyatri hemşirelerinin yapay zekanın özellikle psikososyal bakımın geliştirilmesi açısından sahip olduğu potansiyele ve bu süreçte karşılaşılabilecek zorluklara ilişkin öngörülerine ışık tutmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin, yapay zekanın bakım süreçlerine entegrasyonunda öncü bir rol üstlenmesi, mesleğin gelişimine katkı sağlayarak yeni bir dönemin kapılarını aralayabilir.^{1,2}

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, psikiyatri hemşiresi, hemşirelik bakımı.

Kaynaklar:

1. Rony MKK, Parvin MR, Wahiduzzaman M, Debnath M, Bala SD, Kayesh I. "I Wonder if my Years of Training and Expertise Will be Devalued by Machines": Concerns About the Replacement of Medical Professionals by Artificial Intelligence. SAGE Open Nursing. 2024;10:23779608241245220.
2. Zhang M, Scandiffio J, Younus S, et al. The adoption of AI in mental health care–perspectives from mental health professionals: qualitative descriptive study. JMIR Form Res. 2023;7(1):e47847.

THE EXPLORATION OF PSYCHIATRIC NURSES' PERSPECTIVES ON THE APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SUPPORTING CARE: “PATIENTS PREFER SEEING A HUMAN OVER AI”

Gülsüm Zekiye Tuncer¹, Zekiye Çetinkaya Duman²

¹Dokuz Eylül University, Department of Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

²Dokuz Eylül University, Department of Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

ABSTRACT

Introduction & Aim: As artificial intelligence (AI) technologies rapidly evolve, psychiatric nurses need to be prepared for using and developing this technology in care delivery. The purpose of this research is to explore psychiatric nurses' perspectives on artificial intelligence applications in supporting care.

Methods: A descriptive qualitative method was used in this study. The study sample consisted of 28 psychiatric nurses who agreed to participate in the research between April-October 2024, who had completed or were currently pursuing their master's or doctoral education. Data were collected through individual face-to-face/online meetings (via Google Meets application) with psychiatric nurses. Audio recordings were taken during the interviews. The audio recordings were transcribed verbatim and content analysis was performed.

Results: In this study, psychiatric nurses' perspectives regarding artificial intelligence applications in care support were categorized under 5 themes: (1) Limitations of artificial intelligence; patient needs, (2) Invisible support; the revitalized breath of psychiatric nursing, (3) Future outlook in psychosocial care; emerging innovations on the horizon, (4) The challenging path of integration into education and care, (5) The veil of uncertainty; unknowns, risks, and concerns. In this study, psychiatric nurses emphasized that AI applications cannot meet patients' needs, especially emotional support and face-to-face communication; that it provides support in care plan usage; that it will facilitate patient monitoring and bring new roles that strengthen therapeutic aspects in the near future; that there are still barriers to the integration of these applications and they contain some risks and concerns regarding patient safety.

Conclusion & Recommendations: This study reveals psychiatric nurses' insights regarding the potential of artificial intelligence, particularly in terms of developing psychosocial care, and their predictions about challenges that may be encountered in this process. Taking a pioneering role in integrating artificial intelligence into care processes, psychiatric nurses may open the doors to a new era while contributing to the development of the profession.^{1,2}

Key Words: Artificial intelligence, psychiatric nurses, nursing care.

References:

1. Rony MKK, Parvin MR, Wahiduzzaman M, Debnath M, Bala SD, Kayesh I. "I Wonder if my Years of Training and Expertise Will be Devalued by Machines": Concerns About the Replacement of Medical Professionals by Artificial Intelligence. SAGE Open Nursing. 2024;10:23779608241245220.
2. Zhang M, Scandiffio J, Younus S, et al. The adoption of AI in mental health care—perspectives from mental health professionals: qualitative descriptive study. JMIR Form Res. 2023;7(1):e47847.

DEPREM ÜLKESİ TÜRKİYE ÖRNEKLEMİ: HEMŞİRELERDE AFETE HAZIR BULUNUŞLUK VE SEKONDER TRAVMATİZASYON

Özkan Adıgüzel¹, Gamze Sarıkoç²

¹Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Varlık Mahallesi Halil Sezai Erkut Caddesi Yenimahalle, Ankara, Türkiye,
oadiguzel19@gmail.com, Orcid: 0009-0003-4967-3839

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Emrah Mahallesi
Gülhane Külliyesi Etlik/Keçiören, Ankara, Türkiye, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1651-4308

ÖZET

Giriş-Amaç: Afetzedelere primer bakım verici rolünü üstlenen hemşirelerde afet sonrası primer ve sekonder travma yaşantıları görülebilmektedir. Hemşirelerde afet sonrası dönemde görülen sekonder travma yaşantılarının afete hazır bulunuşluk düzeyleri üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada, deprem ülkesi olan Türkiye’de afetzedelere bakım veren hemşirelerin sekonder travma yaşama durumları ile afete hazır bulunuşluk düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma kesitsel tipte yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Ankara il sınırları içerisindeki bir eğitim ve araştırma hastanesinde çalışan 296 hemşire oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 15 Mart 2024- 15 Temmuz 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “İkincil Travmatik Stres Ölçeği” ve “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney-U, Kruskal Wallis-H Testi ve Sperman Korelasyon analizleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelere uygulanan “İkincil Travmatik Stres Ölçeği” toplam puan ortalamaları $44,71 \pm 12,47$ (min:17, max:75) ve “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” toplam puan ortalamaları $28,08 \pm 4,13$ ’tür (Min:14, Max:38). Afetzedelere bakım veren hemşirelerin “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” toplam puan ortalaması ($31,22 \pm 4,31$) ile afetzedelere bakım vermeyen hemşirelerin “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” toplam puan ortalaması ($30,13 \pm 4,31$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Afete maruz kalan hemşirelerin “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” toplam puan ortalaması ($32,18 \pm 4,79$) ile afete maruz kalmayan hemşirelerin “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” toplam puan ortalaması ($30,69 \pm 4,22$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Hemşirelerin “İkincil Travmatik Stres Ölçeği” ve “Afete Hazır Bulunuşluk Ölçeği” puan ortalamaları arasında ilişki bulunmamıştır ($p \geq 0,005$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada afetzedelere bakım veren hemşirelerin orta düzeyde sekonder travma yaşadıkları ve orta düzeyin üzerinde de afete hazır bulunuşluk düzeylerinin olduğu belirlenmiştir. Araştırmada afete maruz kalma durumu ile afetzedelere bakım verme durumunun hemşirelerin afete hazır bulunuşluk düzeyini artırdığı görülmüştür. Hemşirelik mesleğinin eğitim sürecinde ve mesleki süreçte afete hazır bulunuşluk düzeyinin düzenli aralıklarla değerlendirilmesi ve hemşirelerin afete hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması için mesleki eğitimlerin verilmesi

önerilmektedir. Afet sonrası afetzedelere bakım veren hemşirelerde görülen sekonder travma durumunun farklı değişkenler ile tekrar değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Hemşirelik, Travma, Sekonder Travma

Kaynaklar:

1. Kahil, A., and N. R. Palabıykoğlu. 2017. “İkincil Travmatik Stres.” *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 10 (1): 59–70. <https://doi.org/10.18863/pgy.336495>.
2. Doğan, A., G. Keskin, and A. Dönmez. 2021. “Afete Yardım Çalışanlarında Sekonder Travma.” *Hastane Öncesi Dergisi* 6 (3): 421–32. <https://doi.org/10.54409/hod.992827>.
3. Taşkıran, G., and Ü. Baykal. 2017. “Afetler ve Türkiye’de Hemşirelerin Afetlere Hazır Olma Durumları: Literatür İnceleme.” *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi* 2 (4): 79–88. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2017.079>.

THE CASE OF EARTHQUAKE-PRONE TÜRKİYE: DİSASTER PREPAREDNESS AND SECONDARY TRAUMATİZATION AMONG NURSES

Özkan Adıgüzel¹, Gamze Sarıkoç²

¹Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Varlık Mahallesi Halil Sezai Erkut Caddesi Yenimahalle, Ankara, Türkiye, oadiguzel19@gmail.com, Orcid: 0009-0003-4967-3839

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Emrah Mahallesi Gülhane Külliyesi Etlik/Keçiören, Ankara, Türkiye, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1651-4308

ABSTRACT

Introduction and Aim: Primary and secondary trauma experiences can be seen in nurses who assume the role of primary caregiver for disaster victims. Secondary trauma experiences seen in nurses in the post-disaster period are thought to be effective on their level of disaster preparedness. In this study, it was aimed to evaluate the secondary trauma experiences and disaster preparedness levels of nurses caring for disaster victims in Türkiye, which is an earthquake country.

Methods: This cross-sectional study was conducted. The sample of the study consisted of 296 nurses working in a training and research hospital in Ankara province. The data were collected between March 15, 2024 and July 15, 2024. “Personal Information Form”, “Secondary Traumatic Stress Scale” and “Disaster Preparedness Scale” were used to collect the data. The data of the study were evaluated by Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney-U, Kruskal Wallis-H Test and Sperman Correlation analysis.

Results: Nurses scored an average of 44.71 ± 12.47 (min: 17, max: 75) on the “Secondary Traumatic Stress Scale” and 28.08 ± 4.13 (min: 14, max: 38) on the “Disaster Preparedness Scale”. A statistically significant difference was observed in disaster preparedness scores between nurses caring for disaster victims (31.22 ± 4.31) and those who did not (30.13 ± 4.31) ($p < 0.05$). Similarly, nurses exposed to disasters had significantly higher preparedness scores (32.18 ± 4.79) compared to those unexposed (30.69 ± 4.22) ($p < 0.05$). However, no correlation was found between secondary traumatic stress and disaster preparedness scores ($p \geq 0.005$).

Conclusion and Recommendations: The study found that nurses caring for disaster victims experienced moderate secondary trauma and exhibited above-moderate disaster preparedness. Additionally, exposure to disasters and caregiving enhanced their preparedness. Regular assessment of disaster preparedness in nursing education and practice is recommended, along with vocational training to strengthen preparedness. Furthermore, secondary trauma in disaster-care nurses should be reassessed considering diverse variables.

Key Words: Naturel Disasters, Nursing, Secondary Traumatization, Trauma

References:

- 1 Kahil, A., and N. R. Palabıykoğlu. 2017. “İkincil Travmatik Stres.” *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 10 (1): 59–70. <https://doi.org/10.18863/pgy.336495>.
- 2 Doğan, A., G. Keskin, and A. Dönmez. 2021. “Afete Yardım Çalışanlarında Sekonder Travma.” *Hastane Öncesi Dergisi* 6 (3): 421–32. <https://doi.org/10.54409/hod.992827>.
- 3 Taşkiran, G., and Ü. Baykal. 2017. “Afetler ve Türkiye’de Hemşirelerin Afetlere Hazır Olma Durumları: Literatür İnceleme.” *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi* 2 (4): 79–88. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2017.079>.

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK GÜVENLİĞİ TEHDİT EDEN VE SOMATİZASYON BELİRTİLERİNE NEDEN OLAN BİR ETKEN: ZİHİNSEL İŞ YÜKÜ

Fatma Demirkaya¹, Demet Yurtsever², Merve Sarıtaş³, Merve Murat Mehmed Ali⁴,

Elvan Emine Ata⁵

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yalova Üniversitesi Merkez Kampüs Çınarcık Yolu zeri 3.km Tıp Fakültesi Binası, Yalova, Türkiye, fatma.demirkaya@yalova.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8318-3030

²Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Atakent Mh, Turgut Özal Bulvarı No:46/1, İstanbul, Türkiye, demetaltunbas@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-0980-1088

³Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Esenköy, Kozlu 67600, Zonguldak, Türkiye, saritasmerv6767@gmail.com, Orcid: : 0000-0002-9489-3553

⁴Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

⁵Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma, hemşirelerin zihinsel iş yükü ile somatizasyon bozukluğu arasındaki ilişkileri değerlendirmek ve psikolojik güvenlik algısının bu ilişkiler üzerindeki aracılık etkisini belirlemektir.

Yöntem: Bu kesitsel araştırmaya, Türkiye'nin İstanbul şehrindeki bir kamu hastanesinden seçilen 422 hemşire dahil edildi. Araştırmada, Bireysel Özellikler Formu, Zihinsel İş Yükü Ölçeği, Psikolojik Güvenlik Ölçeği ve Somatizasyon Ölçeği kullanıldı. Toplanan veriler SPSS yazılımı ile analiz edildi ve aracılık rolü, SPSS Hayes PROCESS Macro eklentisi kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların ortalama yaşı 29,6±6,6 yıl olup, %81,8'i kadın, %31,8'i yataklı hasta servislerinde çalışmakta ve %74,9'u haftada 45 saatten fazla çalışmaktadır. Hemşirelerin zihinsel iş yükü puanı ortalaması 3,95 (SD=0,63) olup, bu puan yüksek zihinsel iş yükünü yansıtmaktadır. Yüksek zihinsel iş yükü, düşük psikolojik güvenlik duygusu ($r=-0,171$, $p<0,01$) ve yüksek somatizasyon ($r=0,404$, $p<0,01$) ile ilişkilendirildi. Bunun aksine, daha güçlü bir psikolojik güvenlik algısı, daha düşük somatizasyon seviyeleriyle ilişkilendirildi ($r=-0,363$, $p<0,01$). Zihinsel iş yükü somatizasyon üzerinde olumlu bir etkiye sahipken ($\beta=3,552$, $p<0,01$), psikolojik güvenliğin somatizasyon üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu bulundu ($\beta=-0,538$, $p<0,01$). Psikolojik güvenliğin bu ilişkide aracılık role sahip olduğu istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($Y=0,477$, $SE=0,191$, %95 Boot CI [0,114, 0,874]).

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma, hemşirelerin yüksek düzeyde zihinsel iş yükü yaşadığını ve bunun somatizasyon üzerinde ve psikolojik güvenlik üzerinde ise olumsuz bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca hemşirelerin psikolojik güvenlik algısının somatizasyonu azalttığı belirlendi. Bulgular, zihinsel iş yükünün hemşirelerin psikolojik güvenlik algılarını etkileyerek dolaylı olarak somatizasyon seviyelerini artırabileceğini göstermektedir. Hemşirelerin yüksek zihinsel iş yükünün,

sağlıkları ve organizasyon üzerindeki olumsuz etkilerinin yanı sıra hasta bakım kalitesini de etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşireler, Psikolojik Güvenlik, Somatizasyon, Zihinsel İş Yüğü

MENTAL WORKLOAD: THE HIDDEN THREAT TO NURSES' PSYCHOLOGICAL SAFETY AND WELL-BEING

***Fatma Demirkaya¹, Demet Yurtsever², Merve Sarıtaş³, Merve Murat Mehmed Ali⁴,
Elvan Emine Ata⁵***

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yalova Üniversitesi Merkez Kampüs Çınarcık Yolu zeri 3.km Tıp Fakültesi Binası, Yalova, Türkiye, fatma.demirkaya@yalova.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8318-3030

²Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Atakent Mh, Turgut Özal Bulvarı No:46/1, İstanbul, Türkiye, demetaltunbas@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-0980-1088

³Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Esenköy, Kozlu 67600, Zonguldak, Türkiye, saritasmerv6767@gmail.com, Orcid: : 0000-0002-9489-3553

⁴Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, merve.muratmehmedali@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5704-6814

⁵Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Selimiye Mah. Tıbbiye Cad. No:38, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study assesses the relationship between nurses' mental workload and somatization disorder, as well as to examine whether the perception of psychological safety acts as a mediator.

Methods: This cross-sectional study recruited 422 nurses selected from a public hospital in Istanbul, Türkiye. The Individual Characteristics Form, Mental Workload Scale, Psychological Safety Scale, and Somatization Scale were used. The data collected in the study were analyzed using the SPSS software, and the mediating role was evaluated using the Process macro for SPSS (Hayes) add-on.

Results: The participants had an average age of 29.6±6.6 years, with 81.8% being female, 31.8% working in inpatient wards, and 74.9% working over 45 hours per week. The median mental workload score for nurses was 3.95 (SD=0.63), reflecting a high mental workload. A greater mental workload was associated with a lower sense of psychological safety ($r=-0.171$, $p<0.01$) and higher somatization ($r=0.404$, $p<0.01$). Conversely, a stronger perception of psychological safety correlated with reduced somatization levels ($r=-0.363$, $p<0.01$). Mental workload had a positive impact ($\beta=3.552$, $p<0.01$), while psychological safety had a negative impact on somatization ($\beta=-0.538$, $p<0.01$). The mediating role of psychological safety was statistically significant ($Y=0.477$, $SE=0.191$, 95% Boot CI [0.114, 0.874]).

Conclusion and Recommendations: This study revealed that nurses experienced an important level of mental workload, which had a positive impact on somatization and a negative impact on psychological safety. Furthermore, nurses' perception of psychological safety was found to negatively influence somatization. The findings also suggest that mental workload may indirectly affect nurses' somatization levels by influencing their perception of psychological safety. The negative impact of nurses' high mental workload on both their health and the organization can diminish their well-being and the quality of patient care.

Key Words: Nurses, Psychological Safety, Somatization, Mental Workload

YÜKSEK RİSKLİ GEBELERDE BİLİŞSEL-DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ STRES AZALTMA PROGRAMININ GEBELİK SÜRECİ ve RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ*

Nesiba Kalyoncu¹, Sevil Yılmaz², Tuğba Saraç Sivrikoz³

¹İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi BD, Fatih, İstanbul, Türkiye, nesibekacmaz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0643-3283

²İstanbul Üniversitesi -Cerrahpasa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İstanbul, Türkiye, sevilyilmaz72@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-4967-8264

³İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum AD, Perinatoloji BD, İstanbul, Türkiye, tugbasrc@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5482-9429

*Doktora tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Gebenin ve/veya fetüsün sağlığını ve yaşamını tehlikeye sokan, hastalık ve ölüm riskini artıran, fizyolojik, emosyonel ve psikososyal durumun varlığı “yüksek riskli gebelik” olarak tanımlanmaktadır [1]. Literatürde yüksek riskli gebeliklerde sağlıklı gebeliklere göre kaygı, depresyon ve stres gibi ruhsal sorunların daha sık görüldüğü bildirilmektedir [2,3]. Çalışma, yüksek riskli gebeliklerde bilişsel davranışçı yaklaşıma temelli stres azaltma programının anne ruh sağlığı, gebelik ve doğum süreci üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, İstanbul’da bir üniversite hastanesinin ilgili servisinde Haziran 2022-Temmuz 2023 tarihlerinde yürütüldü. Randomize kontrollü deneysel tipteki araştırmanın örneklemine yüksek riskli gebelik sürecindeki 31’i deney, 29’u kontrol grubu olmak üzere toplam 60 gebe oluşturmuştur. Deney grubuna rutin hemşirelik bakımı yanında bilişsel davranışçı yaklaşıma temelli stres azaltma programı uygulandı. Uygulama öncesi, uygulama sonrası, postpartum 4-6 hafta ve postpartum üçüncü ayda olmak üzere toplamda dört değerlendirme yapıldı. Bu amaçla; “Bilgi Formu, Depresyon, Anksiyete, Stres (DASS-21) Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ), Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ) ve Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeği (EPPDÖ) uygulandı.

Bulgular: Deney ve kontrol gruplarının sosyo-demografik, gebelik süreci ve psikososyal özellikleri ve ön testte uygulanan DASS-21, PİÖÖ, BTÖ ölçeklerinden aldıkları puanlar benzerdi ($p>0,05$). Stres azaltma programı sonrası tüm ölçümlerde DASS-21, EPPDÖ ve BTÖ ölçeği toplam ve alt boyut puanları deney grubundaki gebelerde kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük ($p<0,05$) bulunurken, PİÖÖ ölçeği toplam puanı ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksekti ($p<0,05$) ve bu farkın etkisinin çoğunlukla yüksek olduğu belirlendi. Doğum sonuçları açısından ise her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Yüksek riskli gebelere uygulanan bilişsel davranışçı yaklaşım temelli stres azaltma programı, tedavi süreci ve doğum sonu dönemde anne ruh sağlığı üzerinde olumlu etkileri olduğu görüldü. Bilişsel davranışçı yaklaşıma temelli stres azaltma programının yüksek riskli gebelere uygulanan standart tedavi ve izleme eklenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Davranışçı Terapi, Yüksek Riskli Gebelik, Ruh Sağlığı

Kaynaklar:

1. Isaacs, N. Z., & Andipatin, M. G., 2020, A systematic review regarding women's emotional and psychological experiences of high-risk pregnancies, *BMC psychology*, 8, 1-11.
2. Abedian, Z., Soltani, N., Mokhber, N., & Esmaily, H., 2015, Depression and anxiety in pregnancy and postpartum in women with mild and severe preeclampsia, *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 20, 454-459.
3. Ertekin Pinar, S Daglar, G., & Duran Aksoy, O., 2022, The effect of stress management training on perceived stress, anxiety and hopelessness levels of women with high-risk pregnancy, *Journal of obstetrics and gynaecology*, 42(1),17-22, DOI: 10.1080/01443615.2020.1867970

THE EFFECT OF STRESS REDUCTION PROGRAM BASED ON COGNITIVE BEHAVIORAL APPROACH ON PREGNANCY PROCESS AND MENTAL HEALTH IN HIGH RISK PREGNANT WOMEN

Nesiba Kalyoncu¹, Sevil Yılmaz², Tuğba Saraç Sivrikoz³

¹Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Consultation Liaison Psychiatry, Istanbul, Türkiye, nesibekacmaz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0643-3283

²Istanbul University-Cerrahpasa, Florence Nightingale Nursing Faculty, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Istanbul, Türkiye, sevilyilmaz72@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-4967-8264

³Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Obstetrics and Gynaecology, Department of Perinatology, Istanbul, Türkiye, tugbasrc@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5482-9429

ABSTRACT

Introduction and Aim: A "high-risk pregnancy" is defined as the presence of physiological, emotional, or psychosocial conditions that threaten the health and life of the pregnant individual and/or fetus, increasing the risk of illness and mortality [1]. Literature indicates that psychological issues such as anxiety and stress are more prevalent in high-risk pregnancies compared to healthy pregnancies [2,3]. This study aimed to assess the effects of a cognitive-behavioral approach-based stress reduction program on maternal mental health, as well as pregnancy and birth outcomes, in high-risk pregnancies.

Methods: This single-blind randomized controlled trial with a repeated measures design was conducted at a high-risk pregnancy center in western Türkiye between June 2022 and July 2023 (Trial registration: NCT05573009). The study included 60 pregnant women with high-risk pregnancies, with 31 participants in the experimental group and 29 in the control group. Data collection involved the use of the Information Form, the Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21), the Psychological Well-Being Scale (PWBS), the Intolerance of Uncertainty Scale (IUS), and the Edinburgh Postpartum Depression Scale (EPDS).

Results: The experimental and control groups were similar in terms of socio-demographic characteristics and pre-test scores on the DASS-21, PWBS, and IUS scales ($p>0.05$). Following the implementation of the stress reduction program, the experimental group showed statistically significant decreases in the total and subscale scores of the DASS-21, EPDS, and IUS scales ($p<0.05$). Conversely, the total score of the PWBS scale was significantly higher in the experimental group ($p<0.05$), with a predominantly high effect size observed. However, no statistically significant differences were found between the two groups regarding birth outcomes ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: The stress reduction program demonstrated positive effects on maternal mental health both during the treatment process and in the postpartum period for high-risk pregnant women. It is recommended that this program be incorporated into the standard care and monitoring provided to high-risk pregnant women.

Key Words: Behavior Therapies, Cognitive, Pregnancy, High Risk, Mental Health

References:

1. Isaacs, N. Z., & Andipatin, M. G., 2020, A systematic review regarding women's emotional and psychological experiences of high-risk pregnancies, *BMC psychology*, 8, 1-11.
2. Abedian, Z., Soltani, N., Mokhber, N., & Esmaily, H., 2015, Depression and anxiety in pregnancy and postpartum in women with mild and severe preeclampsia, *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 20, 454-459.
3. Ertekin Pinar, S Daglar, G., & Duran Aksoy, O., 2022, The effect of stress management training on perceived stress, anxiety and hopelessness levels of women with high-risk pregnancy, *Journal of obstetrics and gynaecology*, 42(1),17-22, DOI: 10.1080/01443615.2020.1867970

KRONİK BÖBREK HASTALARINDA GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLERİN HASTALIK YÖNETİMİNE VE PSİKOSOSYAL UYUMA ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME

Arzu Kavala¹, Tuğba Şahin Tokathoğlu²

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Beşyol, İnönü Cd. No:38, 34295 Küçükçekmece, İstanbul, Türkiye. arzukavala@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8817-0511

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Beşyol, İnönü Cd. No:38, 34295 Küçükçekmece, İstanbul, Türkiye. tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik Böbrek Yetmezliği (KBY) dünyada ve ülkemizde artmaya devam eden tıbbi, sosyal ve ekonomik yükü olan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Erken tanı ve tedavi yöntemleri ile KBY'nin ilerlemesi önlenmeli ve hastaların yaşam sürelerini uzatmak için hastalık yönetim modelleri geliştirilmelidir. KBY hastalarının yönetiminde tele sağlık, mobil uygulamalar, robotik ve e-sağlık teknolojileri, nanoteknoloji, sanal gerçeklik ve giyilebilir teknolojilerden yararlanılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü de teknolojinin sağlık sistemine entegre edilmesinin önemini vurgulamıştır. Giyilebilir teknolojiler, hastaların fizyolojik parametrelerinin eş zamanlı ve yüksek verimli bir şekilde izlenmesini sağlamakta, yaşam kalitelerini ve psikososyal uyumlarını artırmaktadır. Bu nedenle, bu sistematik derleme, giyilebilir teknolojilerin KBY hastalarında hastalık yönetimi ve psikososyal uyum üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma seçimi Covidence kullanılarak iki hakem tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma protokolü PROSPERO sistemine kaydedilmiş ve tarama sonuçlarını raporlamak için PRISMA akış şeması kullanılmıştır. Çalışmalar 08/08/2014-08/08/2024 tarihleri arasında 12 veri tabanından 'Kronik Böbrek Yetmezliği', 'Giyilebilir Teknolojiler', 'Psikososyal Adaptasyon' anahtar kelimeleri kullanılarak başlık ve özet olarak taranmıştır.

Bulgular: Tarama sonucunda 294 yayına ulaşılmıştır. Dahil edilme kriterleri doğrultusunda üç randomize kontrollü, iki kohort, iki çapraz kesitsel ve bir yarı deneysel çalışma olmak üzere toplam sekiz çalışma dahil edilmiştir [1,2,3].

Sonuç ve Öneriler: Sistematik derlemede giyilebilir teknolojiler ile fiziksel aktivite, hiperkalemi, sıvı takibi ve oksijen satürasyonunun izlendiği sonucuna varılmıştır. Giyilebilir teknoloji cihazlarının KBY hastalarında hastalık ve tedaviye bağlı semptom ve komplikasyonların yönetiminde etkili olduğu, hastaların yaşam kalitesini artırdığı, öz yönetim becerilerini geliştirerek kendi hastalıklarını yönetmelerine olanak sağladığı, anksiyete ve depresyon semptomlarını azaltarak psikososyal uyumlarını artırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Giyilebilir Teknolojiler, Kronik Böbrek Yetersizliği, Psikososyal Uyum

Kaynaklar:

1. Sheshadri A, Kittiskulnam P, Lai JC, Johansen KL. Effect of a pedometer-based walking intervention on body composition in patients with ESRD: a randomized controlled trial. BMC Nephrol. 2020;21(1):100. Published 2020 Mar 16. doi:10.1186/s12882-020-01753-5
2. Zhou H, Al-Ali F, Kang GE, et al. Application of Wearables to Facilitate Virtually Supervised Intradialytic Exercise for Reducing Depression Symptoms. Sensors (Basel). 2020;20(6):1571. Published 2020 Mar 12. doi:10.3390/s20061571
3. Malhotra R, Rahimi S, Agarwal U, et al. The Impact of a Wearable Activity Tracker and Structured Feedback Program on Physical Activity in Hemodialysis Patients: The Step4Life Pilot Randomized Controlled Trial. Am J Kidney Dis. 2023;82(1):75-83. doi:10.1053/j.ajkd.2022.12.011

THE EFFECT OF WEARABLE TECHNOLOGIES ON DISEASE MANAGEMENT AND PSYCHOSOCIAL ADAPTATION IN PATIENTS WITH CHRONIC RENAL FAILURE: A SYSTEMATIC REVIEW

Arzu Kavala¹, Tuğba Şahin Tokathoğlu²

¹Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Besyol, Inonu Cd. No:38, 34295 Kucukcekmece, Istanbul, Türkiye. arzukavala@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8817-0511

²Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Besyol, Inonu Cd. No:38, 34295 Kucukcekmece, Istanbul, Türkiye. tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

ABSTRACT

Introduction and Aim: Chronic Kidney Failure (CKF) is an important public health problem with medical, social and economic burden that continues to increase in the world and in our country. The progression of CKF should be prevented with early diagnosis and treatment methods and disease management models should be developed to prolong the life span of patients. Telehealth, mobile applications, robotic and e-health technologies, nanotechnology, virtual reality and wearable technologies are utilized in the management of CKF patients. The World Health Organization has also emphasized the importance of integrating technology into the health system. Wearable technologies enable simultaneous and highly efficient monitoring of patients' physiological parameters and increase their quality of life and psychosocial adaptation. Therefore, this systematic review was conducted to examine the effect of wearable technologies on disease management and psychosocial adjustment in CKF patients.

Methods: Study selection was performed independently by two reviewers using Covidence. The study protocol was recorded in the PROSPERO system and the PRISMA flowchart was used to report the screening results. The studies were scanned as title and abstract from 12 databases between 08/08/2014-08/08/2024 using the keywords 'Chronic Kidney Failure ', 'Wearable Technologies', 'Psychosocial Adaptation'.

Results: As a result of the search, 294 publications were reached. In line with the inclusion criteria, a total of eight studies were included, including three randomized controlled, two cohort, two cross-sectional and one quasi-experimental studies [1,2,3].

Conclusion and Recommendations: In the systematic review, it was concluded that physical activity, hyperkalemia, fluid monitoring and oxygen saturation were monitored with wearable technologies. It was concluded that wearable technology devices are effective in the management of symptoms and complications related to the disease and treatment in patients with CKF, increase the quality of life of patients, improve their self-management skills and allow them to manage their own diseases, and increase their psychosocial adaptation by reducing anxiety and depression symptoms.

Key Words: Wearable Technologies, Chronic Renal Insufficiency, Psychosocial Adaptation

References:

1. Sheshadri A, Kittiskulnam P, Lai JC, Johansen KL. Effect of a pedometer-based walking intervention on body composition in patients with ESRD: a randomized controlled trial. BMC Nephrol. 2020;21(1):100. Published 2020 Mar 16. doi:10.1186/s12882-020-01753-5
2. Zhou H, Al-Ali F, Kang GE, et al. Application of Wearables to Facilitate Virtually Supervised Intradialytic Exercise for Reducing Depression Symptoms. Sensors (Basel). 2020;20(6):1571. Published 2020 Mar 12. doi:10.3390/s20061571
3. Malhotra R, Rahimi S, Agarwal U, et al. The Impact of a Wearable Activity Tracker and Structured Feedback Program on Physical Activity in Hemodialysis Patients: The Step4Life Pilot Randomized Controlled Trial. Am J Kidney Dis. 2023;82(1):75-83. doi:10.1053/j.ajkd.2022.12.011

GELECEK KAYGISI YAŞAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN AİLE DANIŞMANLIĞI PROGRAMININ KAYGI VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYİNE ETKİSİ*

Merve Geylani¹, Fatma Yasemin Kutlu²

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, mervegeylani0@gmail.com, Orcid: 0000- 0002-3536-7879

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, yasemin.kutlu@acibadem.edu.tr, Orcid:0000- 0003- 0596- 4258

*Doktora tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Gelecek kaygısı, üniversite öğrencilerinde akademik başarı, motivasyon, yaşam tatmini ve psikososyal iyi oluş gibi kavramlar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir [1]. Bu araştırma, bilişsel davranışçı model temelli aile danışmanlığı (BDAD) programının üniversite öğrencilerinin kaygı ve bilinçli farkındalık düzeyine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, İstanbul'daki bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencileri (N=1414) oluşturmaktadır. Anketi tamamlayan öğrenciler (N=133) arasından, güç analizi ile belirlenen 10 girişim ve 10 kontrol grubu öğrencisi örnekleme dahil edilmiştir. Etki büyüklüğü $d=1,614$ olarak hesaplanmış ve %90 güç elde etmek için 20 katılımcının yeterli olduğu belirlenmiştir. Ön test-son test randomize kontrollü deneysel desenle yürütülen araştırmada, veriler Bireysel Özellikler Formu, Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği (ÜÖGKÖ) ve Ergen ve Yetişkinler İçin Bilinçli Farkındalık Ölçeği (EYBFÖ) ile toplanmıştır. Girişim grubuna 8 hafta boyunca, haftada bir kez, online olarak 50-60 dakika süren BDAD programı uygulanmıştır [2]. İlk 6 hafta yalnızca öğrencilerle, son 2 hafta ise aile üyeleriyle yürütülmüştür. Kontrol grubuna müdahale uygulanmamış, her iki gruba da uygulama öncesinde ve bitiminde ölçekler tekrar uygulanmıştır.

Bulgular: Girişim ve kontrol grupları karşılaştırıldığında; ÜÖGKÖ ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve EYBFÖ toplam puanı açısından ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Ancak, ölçeğin "Reaktif Olmama" alt boyutu incelendiğinde, girişim grubunda ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları, BDAD programının üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısını azaltmada etkili olduğunu, ancak bilinçli farkındalık düzeyi üzerindeki etkisinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Literatürde genellikle tek yönlü müdahalelere odaklanıldığı, çok yönlü yaklaşımların ise sınırlı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, öğrenciler arasında yaygın olan gelecek kaygısını azaltmaya yönelik müdahalelerin kapsamlı ve çok yönlü yaklaşımlarla desteklenmesi önemlidir. Bu tür programların, öğrencilerin zihinsel sağlığını korumanın yanı sıra akademik başarı, sosyal uyum ve aile içi iletişimi güçlendirmede etkili olabileceği düşünülmektedir.

Özellikle bilinçli farkındalık düzeyini artırmaya yönelik ek içeriklerin dahil edilmesi, programın etkinliğini artırabilir. Ayrıca, uzun vadeli etkileri değerlendirebilmek adına daha geniş örneklem gruplarıyla ve uzun süreli takip çalışmalarıyla desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Danışmanlığı, Bilinçli Farkındalık, Gelecek Kaygısı, Kaygı

Kaynaklar:

1. Dağtekin G, Dalkılıç M, Çakıcı F, Çakır A, Ekin AE, Öztünç D, Işıklı B. Tıp fakültesi öğrencilerinde gelecek kaygısı, depresyon ve stres ilişkisinin değerlendirilmesi. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*. 2020;2(3):135-142. <https://doi.org/10.5222/tttad.2020.50582>
2. Güçray SS, Çekici F, Çolakkadıoğlu O. Psiko-eğitim gruplarının yapılandırılması ve genel ilkeleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2009;5(1):134-153.

THE EFFECT OF FAMILY COUNSELING PROGRAM APPLIED TO UNIVERSITY STUDENTS WITH FUTURE ANXIETY ON ANXIETY AND CONSCIOUS AWARENESS LEVELS

Merve Geylani¹, Fatma Yasemin Kutlu²

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, mervegeylani0@gmail.com, Orcid: 0000- 0002-3536-7879

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, yasemin.kutlu@acibadem.edu.tr, Orcid:0000- 0003- 0596- 4258

ABSTRACT

Introduction and Aim: Future anxiety can negatively impact various aspects of university students, including academic achievement, motivation, life satisfaction, and psychosocial well-being [1]. This study aims to determine the effects of a cognitive-behavioral model-based family counseling (CBMFC) program on anxiety and mindfulness levels among university students.

Methods: The study population consists of students from the Faculty of Health Sciences at a private university in Istanbul (N=1414). Among the students who completed the questionnaire (N=133), 10 intervention and 10 control group participants were included based on power analysis. The effect size was calculated as $d=1.614$, and it was determined that 20 participants were sufficient to achieve 90% power.

This randomized controlled experimental study employed a pre-test and post-test design. Data were collected using the Individual Characteristics Form, University Students' Future Anxiety Scale (USFAS), and the Turkish version of the Mindfulness Scale for Adolescents and Adults (MSAA). The intervention group participated in an 8-week, online CBMFC program, with sessions lasting 50-60 minutes once a week. The first 6 weeks were conducted only with students, and the last 2 weeks included family members. No intervention was applied to the control group, and both groups were assessed before and after the intervention.

Results:

- A significant difference was found between pre-test and post-test scores on the USFAS.
- No significant difference was observed in the total score of the MSAA.
- However, a significant difference was found in the "Non-reactivity" subscale for the intervention group between pre-test and post-test.

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that the CBMFC program is effective in reducing future anxiety among university students, although its impact on mindfulness levels is limited. Literature often focuses on one-dimensional interventions, while integrated, multifaceted approaches are rare. Expanding and deepening interventions for future anxiety with comprehensive approaches is essential. These programs could also improve mental health, academic achievement, social adjustment, and family communication. Including additional content to increase mindfulness

levels may enhance the program's effectiveness. Long-term effects should be evaluated through follow-up studies with larger sample sizes.

Key Words: Anxiety, Conscious Awareness, Family Counseling, Future Anxiety

References:

1. Dağtekin G, Dalkılıç M, Çakıcı F, Çakır A, Ekin AE, Öztünç D, Işıklı B. Evaluation of the relationship between future anxiety, depression, and stress in medical faculty students. *Turk Med Stud Res J.* 2020;2(3):135-142. <https://doi.org/10.5222/tttad.2020.50582>
2. Güçray SS, Çekici F, Çolakkadıoğlu O. Structuring and general principles of psycho-education groups. *Mersin Univ J Fac Educ.* 2009;5(1):134-153.

KEMOTERAPİ ALAN BİREYLERDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN ÖFKE KONTROLÜ VE ÖLÜM ANKSİYETESİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA*

Sabri Toğluk¹, Funda Kavak Budak²

¹Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diyaliz Programı, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5504-8058

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Programı, Malatya, Türkiye, funda.kavak@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2159-0180

*Doktora tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Kansere hastalığı ve tedavisinin uzun vadeli, oldukça zararlı etkileri sonucunda bireyin ailesi, işi ve sosyal hayatı altüst olmakta; bunun üzerine bireyin yaşamında görev ve mevki kaybı, depresyon, umutsuzluk, çaresizlik, gelecek korkusu, toplumsal izolasyon, tükenmişlik, öfke görülmektedir. Fiziksel hastalığın ölüm anksiyetesini arttırdığı zamanlar vardır. Birincisi, hastanın terminal dönemde olduğunu öğrenmesidir. Bu süre zarfında intihar planları ve depresyon ortaya çıkabilir. İkincisi, bireylerin organik hastalığa bağlı olarak yorgunluk, fonksiyon kaybı ve sakatlık gösterdiği aşamadır. Kanserde anksiyete sorunları; çoğunlukla korku, kaygı, öfke, kontrol kaybı ve kanserin tekrarlama ile ilişkili yaşam ve ölümle ilgili varoluşsal kaygılardır. Kanser tanılı birçok hastada yaygın olan anksiyete, depresyon, öfke, çaresizlik duyguları gibi sorunların kanser ağrısını alevlendirebildiği, ağrı toleransını azaltabildiği, hasta sıkıntısını artırabildiği ve tedaviyi sınırlayabildiği, yan etkilerinin olduğu görülmüştür [1]. BDT, öfke yönetimi çalışmalarında kullanılmış olup tatmin edici ve kalıcı faydalar sağladığı bildirilmiştir [2]. Kanser tanılı bireylerde görülen psikiyatrik bozukluklarda BDT'nin etkinliği birçok araştırmada incelenmiş ve faydaları kanıtlanmıştır [3]. Bu çalışma, kemoterapi alan bireylerde Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) temelli psikoeğitimin öfke kontrolü ve ölüm anksiyetesi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmaya başlamadan önce etik kurul, kurum izni ve hasta onamı alınmıştır. Çalışma, kemoterapi alan 80 bireyle (40 kontrol, 40 deney) ön test- son test deneysel desen olarak tamamlanmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Kontrol Altına Alınmış Öfke Ölçeği (KAAÖÖ) ve Ölüm Kaygısı Ölçeği (ÖKÖ) kullanılarak toplanmıştır. Deney grubundaki bireyler sekiz seans BDT temelli psikoeğitim almış, kontrol grubuna hiçbir müdahalede bulunulmamıştır. Verilerin analizinde yüzdelerik dağılım, ki-kare testi ve bağımlı ve bağımsız gruplar için t-testi kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışma, kemoterapi alan BDT temelli psikoeğitim deney grubundaki bireylerin kontrol altına alınmış öfke ölçeği ve ölüm kaygısı ölçeği ön test ve son test toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: BDT temelli psikoeğitim, kanserli bireylerde öfke ve anksiyeteyi iyileştirmek için profesyonel bir psiko-onkoloji uygulaması olarak önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel davranışçı terapi, Kanser, Öfke kontrolü, Ölüm anksiyetesi, Psikiyatri hemşireliği

Kaynaklar:

1. Papila Ç. Kanserli hastada psikososyal problemler. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi. 2008;62:197-200
2. Yalom ID, Leszcz M. Grup Psikoterapisinin Teori ve Pratiği. Tangör A, Karaçam Ö. ed. 1. St. ed. İstanbul: Pegasus Publications;2018:549-51
3. Mannix KA, Blackburn IM, Garland A, Gracie J, Moorey S, Reid B, Standart S, Scott J. Effectiveness of brief training in cognitive behaviour therapy techniques for palliative care practitioners. Palliat Med. 2006;20:579–84

THE EFFECT OF COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY BASED PSYCHOEDUCATION ON ANGER MANAGEMENT AND DEATH ANXIETY IN INDIVIDUALS RECEIVING CHEMOTHERAPY: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Sabri Tođluk¹, Funda Kavak Budak²

¹Siirt University, Vocational School of Health Services, Dialysis Program, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5504-8058

²İnönü University, Faculty of Health Sciences, Psychiatric Nursing Department, Malatya, Türkiye, funda.kavak@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2159-0180

ABSTRACT

Introduction and Aim: As a result of the long-term, highly detrimental effects of cancer disease and its treatment, the individual's family, work and social life are disrupted, resulting in loss of position, depression, hopelessness, helplessness, fear of the future, social isolation, burnout and anger. There are times when physical illness increases death anxiety. The first is when the patient learns that they are terminal. During this time, suicide plans and depression may emerge. The second is the stage when individuals show fatigue, loss of function and disability due to the organic disease. Anxiety problems in cancer are mostly fear, anxiety, anger, loss of control and existential concerns about life and death related to the recurrence of cancer. It has been observed that problems such as anxiety, depression, anger and feelings of helplessness, which are common in many patients diagnosed with cancer, can exacerbate cancer pain, reduce pain tolerance, increase patient distress, limit treatment and have side effects [1]. CBT has been used in anger management studies and has been reported to provide satisfactory and lasting benefits [2]. The effectiveness of CBT in psychiatric disorders seen in individuals diagnosed with cancer has been examined in many studies, and its benefits have been proven [3]. This study was conducted to examine the effect of Cognitive Behavioral Therapy (CBT) based psychoeducation on anger management and death anxiety in individuals receiving chemotherapy.

Methods: Ethics committee, institutional permission and patient consent were obtained before starting the study. The study was completed as a pretest-posttest experimental design with 80 individuals receiving chemotherapy (40 control, 40 experimental). Data were collected using Personal Information Form, Controlled Anger Scale (CARS) and Death Anxiety Scale (DEAS). Individuals in the experimental group received eight sessions of CBT-based psychoeducation, while the control group received no intervention. Percentage distribution, chi-square test and t-test for dependent and independent groups were used to analyze the data.

Results: This study showed that the difference between the pre-test and post-test total scores of the controlled anger scale and death anxiety scale in the CBT-based psychoeducation experimental group receiving chemotherapy was statistically significant ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: CBT-based psychoeducation can be recommended as a professional psycho-oncology practice to improve anger and anxiety in individuals with cancer.

Key Words: Anger management, Cancer, Cognitive behavioral therapy, Death anxiety, Psychiatric nursing

References:

1. Papila Ç. Kanserli hastada psikososyal problemler. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi. 2008;62:197-200
2. Yalom ID, Leszcz M. Grup Psikoterapisinin Teori ve Pratiğı. Tangör A, Karaçam Ö. ed. 1. St. ed. İstanbul: Pegasus Publications;2018:549-51
3. Mannix KA, Blackburn IM, Garland A, Gracie J, Moorey S, Reid B, Standart S, Scott J. Effectiveness of brief training in cognitive behaviour therapy techniques for palliative care practitioners. Palliat Med. 2006;20:579–84

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE POZİTİF RUH SAĞLIĞI VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME

Esra Kırıcıl¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, esrakircil@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0000-6032-3678

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşam boyu öğrenmenin; hemşirelerin mesleki yeterliliğinin gelişmesine ve hasta bakımının kalitesinin artmasına destek sağlarken, hemşirelerin psikolojik iyi oluşları üzerinde de olumlu bir etki oluşturduğu belirtilmektedir [1]. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile pozitif ruh sağlık durumlarını incelemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, bir devlet üniversitesi hemşirelik bölümü son sınıfında okuyan 164 öğrenci, örneklemi ise çalışmaya katılmaya gönüllü olan 108 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Pozitif Ruh Sağlığı Ölçeği ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre son sınıf hemşirelik öğrencilerinin pozitif ruh sağlığı toplam puanı ortalamaları $73,425 \pm 14,547$, yaşam boyu öğrenme eğilim toplam puan ortalamaları $56,814 \pm 16,681$ olarak bulunmuştur. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin pozitif ruh sağlık düzeyleri ile yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin pozitif ruh sağlık durumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yeterli düzeyde olmadığı ve yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyleri arttıkça pozitif ruh sağlık düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Yapılacak çalışmalarda öğrenci hemşirelerin ruhsal iyi oluşlarına, kişisel gelişimlerine ve yaşam kalitelerine katkı sağlayacak yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Pozitif ruh sağlığı, Yaşam boyu öğrenme

Kaynaklar:

1. Qalehsari MQ, Khaghanizadeh M, Ebadi A. Lifelong learning strategies in nursing: A systematic review. *Electronic Physician*. 2017;9(10):5541-5550.

POSITIVE MENTAL HEALTH AND LIFELONG LEARNING IN NURSING STUDENTS

Esra Kırçıl¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya University, Institute of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye, esrakircil@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0000-6032-3678

²Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ABSTRACT

Introduction and Aim: Lifelong learning supports the development of professional competence in nurses and an increase in the quality of patient care, while also having a positive effect on the psychological well-being of nurses [1]. This study aimed to examine the lifelong learning tendencies and positive mental health status of senior nursing students.

Methods: The study is a descriptive and cross-sectional study. The universe of the study consisted of 164 senior nursing students at a state university and the sample consisted of 108 students who volunteered to participate in the study. The personal Information Form, Positive Mental Health Scale and Lifelong Learning Tendencies Scale were used to collect data. Descriptive statistics and Spearman correlation analysis were used to analyze the study data.

Results: According to the findings obtained from the study, the mean total positive mental health score of the senior nursing students was found to be 73.425 ± 14.547 , and the mean total lifelong learning tendency score was found to be 56.814 ± 16.681 . It was determined that there was a statistically significant relationship between the positive mental health levels of the nursing students and their lifelong learning tendency levels ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: It was found that the positive mental health status and lifelong learning tendencies of senior nursing students are not at a sufficient level and that their positive mental health levels increase as their lifelong learning tendencies increase. It is thought that the factors affecting the lifelong learning tendencies of student nurses, which will contribute to their mental well-being, personal development and quality of life, should be determined in future studies.

Key Words: Lifelong learning, Nursing students, Positive mental health

References:

- ¹ Qalehsari MQ, Khaghanizadeh M, Ebadi A. Lifelong learning strategies in nursing: A systematic review. *Electronic Physician*. 2017;9(10):5541-5550.

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞSEL VE DUYGULANIMSAL EMPATİ DÜZEYLERİ İLE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA ÖZ YETERLİKLERİ

Nursu Şahin¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nursusahin@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0002-6933-1687

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ÖZET

Giriş-Amaç: Büyük bir afetin ne zaman ve nerede meydana geleceğini tahmin etmenin kesin bir yolu olmadığından, bir afet durumunda hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmek için sürekli bir hazırlık durumunu sürdürmek çok önemlidir. Hemşirelik öğrencileri, topluma sağlık konusunda hizmet eden yedek iş gücünün en büyük bölümünü oluşturmaktadır [1]. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin empati düzeyleri ile psikolojik ilk yardım öz yeterliklerini incelemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, bir devlet üniversitesi hemşirelik bölümü son sınıfında okuyan 164 öğrenci, örneklemini ise çalışmaya katılmaya gönüllü olan 114 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında Anket Formu, Psikolojik İlk Yardım Uygulama Öz Yeterlik Ölçeği ve Bilişsel ve Duygulanımsal Empati Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre son sınıf hemşirelik öğrencilerinin psikolojik ilk yardım uygulama özyeterlik toplam puanı ortalamaları $133,622 \pm 17,407$, bilişsel ve duygulanımsal empati toplam puan ortalamaları $91,710 \pm 8,020$ olarak bulunmuştur. Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin psikolojik ilk yardım uygulama özyeterlik düzeyleri ile bilişsel ve duygulanımsal empati düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin bilişsel ve duygulanımsal empati düzeyleri ile psikolojik ilk yardım uygulama özyeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve bilişsel ve duygulanımsal empati düzeyleri arttıkça psikolojik ilk yardım uygulama özyeterlik düzeylerinin de arttığı bulunmuştur. Öğrenci hemşirelerin psikolojik ilk yardım uygulama özyeterliklerini desteklemek için bilişsel ve duygulanımsal empati becerileri kazanmalarına yönelik çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Hemşirelik öğrencileri, Psikolojik ilk yardım

Kaynaklar:

1. Zhang J, Cao M, Ma D, Zhang G, Shi Y, Chen B. Exploring effect of psychological first aid education on vocational nursing students: a quasi-experimental study. *Nurse Educ Today*. 2022;119:105576.

COGNITIVE AND AFFECTIVE EMPATHY LEVELS AND PSYCHOLOGICAL FIRST AID APPLICATION SELF-EFFICIENCY OF FINAL YEAR NURSING STUDENTS

Nursu Şahin¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya University, Institute of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye,
nursusahin@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0002-6933-1687

²Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye,
nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ABSTRACT

Introduction and Aim: As there is no definitive way to predict when and where a major disaster will occur, it is crucial to maintain a constant state of preparedness to respond quickly and effectively in the event of a disaster. Nursing students constitute the largest portion of the reserve workforce serving public health [1]. This study aimed to examine the empathy levels and psychological first-aid self-efficacy of senior nursing students.

Methods: This was a descriptive, cross-sectional study. The universe of the study consisted of 164 senior nursing students at a state university and the sample consisted of 114 students who volunteered to participate in the study. A questionnaire form, psychological first aid application self-efficacy scale, and cognitive and affective empathy scales were used to collect data. Descriptive statistics and Spearman's correlation analyses were used to analyze the data.

Results: According to the findings obtained from the study, the mean total score of the senior nursing students for psychological first aid application was 133.622 ± 17.407 , and the mean total score of cognitive and affective empathy was 91.710 ± 8.020 . It was determined that there was a statistically significant relationship between the levels of self-efficacy in psychological first aid application and cognitive and affective empathy levels of senior nursing students ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: It was found that the cognitive and affective empathy levels and psychological first aid application self-efficacy levels of senior nursing students were at a moderate level and that as cognitive and affective empathy levels increased, their psychological first aid application self-efficacy levels also increased. It is thought that studies should be conducted to help student nurses gain cognitive and affective empathy skills in order to support their psychological first aid application self-efficacy.

Key Words: Empathy, Nursing students, Psychological first aid

References:

1. Zhang J, Cao M, Ma D, Zhang G, Shi Y, Chen B. Exploring effect of psychological first aid education on vocational nursing students: a guasi-experimental study. *Nurse Educ Today*. 2022;119:105576.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK UYGULAMADA MESLEKTAŞ ŞİDDETİNE MARUZ KALMA DURUMLARININ MESLEKİ BAĞLILIKLARI İLE İLİŞKİSİ

Berna Aktas¹, Leyla Altun², Nilüfer Kıranşal³

¹Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

²Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

³Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, nkiranşal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

ÖZET

Giriş-Amaç: Klinik uygulama, öğrencilere becerilerini öğrenme ve geliştirme şansı sunsa da [1], aynı zamanda onları klinik ortamlarda meslektaşlarının şiddet içeren davranışlarına maruz bırakmaktadır [2]. Meslektaş şiddetine maruz kalmak, öğrencilerin mesleğe bakış açılarının yanı sıra mesleki tutumlarını, değerlerini ve beklentilerini de olumsuz etkileyebilir [3]. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamada meslektaş şiddetine maruz kalma durumlarının mesleki bağlılıkları ile ilişkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma kesitsel desende gerçekleştirildi. Bu araştırmanın verileri Haziran- Temmuz 2024 arasında Türkiye'deki bir üniversitede hemşirelik bölümünde öğrenim gören 549 öğrenciden toplandı. Araştırmada veri toplama aracı olarak Tanıtıcı Bilgi Formu, Hemşirelik Öğrencileri için Meslektaş Şiddetine Maruz Kalma Ölçeği (Hemşirelik öğrencileri için MŞMKÖ) ve Hemşirelikte Mesleğe Bağlılık Ölçeği (HMBÖ) kullanıldı. Araştırmada veriler SPSS 25.0 programında tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi, one-Way ANOVA testi ve lineer regresyon analizi kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Öğrencilerin Hemşirelik öğrencileri için MŞMKÖ ve HMBÖ toplam puan ortalamaları sırasıyla 57,62±23,08 ve 74,47±12,21'dir. Regresyon analizi öğrencilerin mesleki bağlılıklarında meydana gelen değişimin %1,7'sinin meslektaş şiddetine maruz kalma toplam puanları ve %2,7'sinin ise sözel-psikolojik şiddet alt boyut puanları ile açıklandığını ortaya koydu. Öğrencilerin meslektaş şiddetine maruz kalma toplam puanları bir birim arttığında mesleki bağlılık puanlarının 0,138 birim (Beta=-0,138; t=-3,259) ve sözel-psikolojik şiddet alt boyut puanları bir birim arttığında mesleki bağlılık puanlarının 0,321 birim azaldığı (Beta=-0,321; t=-3,192) belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Meslektaş şiddeti puan ortalamaları arttıkça mesleki bağlılık puan ortalamaları azaldığından hemşirelik öğrencileri için meslektaş şiddetini önleme ve azaltmaya yönelik müdahalelerin uygulanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, İşyeri, Mesleğe Bağlılık, Şiddet.

THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSING STUDENTS' EXPOSURE TO COLLEAGUE VIOLENCE IN CLINICAL PRACTICE AND THEIR PROFESSIONAL COMMITMENT

Berna Aktas¹, Leyla Altun², Nilüfer Kıranşal³

¹Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

²Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

³Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, nkiranşal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although clinical practice provides students with chances to learn and develop their skills [1], it also exposes them to instances of violent behavior by their colleagues in clinical settings [2]. Exposure to colleague violence may negatively affect students' perspectives on the profession, as well as their professional attitudes, values, and expectations [3]. The aim of this study was to determine the relationship between nursing students' exposure to colleague violence in clinical practice and their professional commitment.

Methods: The study was carried out in a cross-sectional design. The data of this study were collected from 549 students studying in the department of nursing at a university in Türkiye between June and July 2024. Descriptive information form, Colleague Violence Exposure Scale For Nursing Students (CVESNS) and Nursing Professional Commitment Scale (NPCS) were used as data collection instruments. The data were analyzed using descriptive statistics, independent samples t-test, one-way ANOVA, and linear regression analysis in SPSS 25.0 programme.

Results: The mean total CVESNS and NPCS scores for nursing students were 57.62 ± 23.08 and 74.47 ± 12.21 , respectively. Regression analysis revealed that exposure to colleague violence total score explains 1.7% of the variance in students' professional commitment, and verbal-psychological violence sub-scale scores explain 2.7% of the variance. It was found that when students' total exposure to colleague violence scores increased by one unit, their professional commitment scores decreased by 0.138 units (Beta=-0.138; $t=-3.259$), and when their verbal-psychological violence sub-scale scores increased by one unit, their professional commitment scores decreased by 0.321 units (Beta=-0.321; $t=-3.192$).

Conclusion and Recommendations: As the mean scores for professional commitment decline with an increase in the mean scores of colleague violence, it is necessary to implement interventions to prevent and reduce colleague violence for nursing students.

Key Words: Nursing Student, Professional Commitment, Violence, Workplace.

References:

1. Jack K, Hamshire C, Harris WE, Langan M, Barrett N, Wibberley, C. “My mentor didn't speak to me for the first four weeks”: Perceived unfairness experienced by nursing students in clinical practice settings. *J Clin Nurs*. 2018; 27(5-6): 929-938. <https://doi.org/10.1111/jocn.14015>.
2. Kırbaş ZÖ, Kahrıman İ. Hemşirelik öğrencilerinin uygulama alanlarında meslektaş şiddetine maruz kalma durumlarının değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2023; 12(2): 524-533. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1225590>.
3. Tee, S, Özçetin YSÜ, Russell-Westhead M. Workplace violence experienced by nursing students: A UK survey. *Nurs Educ Today*. 2016; 41: 30-35. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.03.014>.

HIV (+) BİREYLERDE TEDAVİYE UYUMDA DAMGALAMA

Cansu Morkoç¹, Nareg Doğan²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, 225324003@bvü.edu.tr, Orcid: 0009-0003-8928-5005

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, ndogan@bezmialem.edu.tr, Orcid:0000-0002-5473-1170

ÖZET

Giriş: AIDS, HIV virüsünün neden olduğı, modern tıbbın önemli bir halk sağlığı sorunudur. AIDS, ilk kez ABD’de eşcinsel erkeklerde ve Haiti’den gelen göçmenlerde kayıtlara geçmiştir. Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Ortak Programı (UNAIDS) 2023 raporuna göre, dünya çapında 39 milyon kişi HIV ile enfekte olmuştur . Ülkemizde ise 2023 Kasım itibarıyla 39.437 HIV pozitif birey ve 2.295 AIDS vakası kayıtlara geçmiştir . Virüsün bulaş yolları ise cinsel ilişki, anne sütü ve kan yoludur .

Bulgular: HIV/AIDS, çoklu ilaç tedavileri sayesinde kronik bir hastalık haline gelmiştir. Antiretroviral tedavinin yaygın olarak sağlandığı ülkelerde, HIV hastalığının morbidite ve mortalite oranlarında azalmalar gözlemlenmiştir. Ancak ilaç tedavisinin etkili olabilmesi için tedaviye uyum önemli bir faktördür. Tedavi, viral süpresyonun hedef değeriine ulaşmasını sağlayarak bulaşıcılığı önler ve ilaç direncinin oluşmasına engel olur. Viral süpresyon için %95 ve üzeri uyum oranı gereklidir .

Uyum; düzenli ilaç kullanımı, diyet, randevulara katılım ve yaşam tarzı değişikliklerini içermektedir. HIV (+) bireylerde uyumu etkileyen en önemli psikososyal sorunlardan biri damgalamadır. Damgalama, önyargılar ve yanlış anlamalar sonucu toplumun HIV taşıyan bireylere karşı olumsuz tutumlar sergilemesi ve bireyleri dışlamasıdır. Bu damgalama, bireylerde suçluluk, kaygı, korku ve güvensizlik gibi olumsuz duygulara neden olmaktadır . Türkiye’de HIV (+) 100 kişiyle yapılan bir çalışmada, katılımcıların %23’ü tanı aldıktan sonra damgalamaya maruz kaldıklarını bildirmiştir. Ayrımcılık nedenleri arasında %39,2 ile cinsel yönelim öne çıkarken, damgalanma şekilleri arasında %69 oranında kişi hakkında dedikodu yapılması, %30 oranında ise HIV nedeniyle iş kaybı yaşanması bildirilmiştir [1].

Ferlatte ve ark. (2017), HIV (+) biseksüel ve gay erkeklerle yaptıkları çalışmada, damgalanmaya bağlı olarak katılımcıların %22’sinde intihar düşüncesi, %5’inde ise intihar girişimi görüldüğünü bildirmiştir [2]. Damgalanma korkusu; hastalığı gizleme, tedaviye uyumsuzluk ve tedaviyi reddetme gibi davranışları tetikleyebilir. Gamarel ve ark. (2018) çalışmasında, cinsel olarak aktif olan genç trans kadınlar, gay, biseksüel ve diğer erkeklerin üçte birinin, damgalanma ve cinsel kimliklerinin ifşa edilmesi korkusundan dolayı son altı ay içerisinde HIV testi yaptırmadığı saptanmıştır [3].

Sonuç ve Öneriler: HIV’li bireylerin tedaviye uyumunu artırmak için damgalamayla mücadele büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: AIDS ,HIV, Tedaviye Uyum

Kaynaklar

1. Gökengin, D., Çalık, Ş., & Öktem, P. (2017). Türkiye’de HIV’le ilgili damgalama ve ayrımcılığın analizi: HIV’le yaşayan kişiler için damgalanma göstergesi sonuçları. *Klinik Dergisi*, 30(1), 15–21.
2. Ferlatte, O., Salway, T., Oliffe, J. L., & Trussler, T. (2017). Stigma and suicide among gay and bisexual men living with HIV. *AIDS Care*, 29(11), 1346–1350. <https://doi.org/10.1080/09540121.2017.1300634>
3. Gamarel, K. E., Nelson, K. M., Stephenson, R., Rivera, O. J. S., Chiaramonte, D., Miller, R. L., & Adolescent Medicine Trials Network for HIV/AIDS Interventions. (2018). Anticipated HIV stigma and delays in regular HIV testing behaviors among sexually-active young gay, bisexual, and other men who have sex with men and transgender women. *AIDS and Behavior*, 22(2), 522–530. <https://doi.org/10.1007/s10461-017-1880-8>

STIGMA IN TREATMENT ADHERENCE IN HIV (+) INDIVIDUALS

Cansu Morkoç¹, Nareg Doğan²

¹Bezmialem Vakıf University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, 225324003@bvü.edu.tr, ORCID: 0009-0003-8928-5005

²Bezmialem Vakıf University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, ndogan@bezmialem.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5473-1170

ABSTRACT

Introduction: AIDS, caused by the HIV virus, is a significant public health issue in modern medicine. AIDS was first recorded in the United States among homosexual men and immigrants from Haiti. According to the 2023 report by the Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS), 39 million people worldwide have been infected with HIV . In Türkiye, as of November 2023, 39,437 individuals have been recorded as HIV-positive, and 2,295 AIDS cases have been documented . The virus is transmitted through sexual contact, breast milk, and blood

Findings: Thanks to combination drug therapies, HIV/AIDS has become a chronic condition. In countries where antiretroviral treatment is widely available, decreases in HIV-related morbidity and mortality have been observed. However, adherence to treatment is a critical factor for the effectiveness of medication. Treatment enables viral suppression to reach target levels, preventing transmission and the development of drug resistance. A 95% or higher adherence rate is required to achieve viral suppression .

Adherence includes regular medication intake, diet, attending medical appointments, and lifestyle changes. One of the most significant psychosocial challenges affecting adherence in HIV-positive individuals is stigma. Stigma refers to the negative attitudes and exclusion that people with HIV face as a result of prejudice and misunderstandings. This stigma can lead to feelings of guilt, anxiety, fear, and insecurity in affected individuals .

In a study conducted in Türkiye with 100 HIV-positive individuals, 23% of participants reported experiencing stigma after diagnosis. Among the reported reasons for discrimination, sexual orientation stood out at 39.2%, while gossip about the individual (69%) and job loss due to HIV (30%) were among the most common forms of stigmatization [1].

Ferlatte et al. (2017), in a study with HIV-positive bisexual and gay men, reported suicidal ideation in 22% and suicide attempts in 5% of participants as a result of stigma [2]. Fear of stigma can trigger behaviors such as hiding the illness, poor adherence to treatment, and even rejecting treatment altogether. In a study by Gamarel et al. (2018), it was found that one-third of sexually active young transgender women, gay, bisexual, and other men had not taken an HIV test in the past six months due to fear of stigma and disclosure of their sexual identity [3].

Conclusion and Recommendations: Combating stigma is of great importance to improve treatment adherence among people living with HIV.

Keywords: AIDS,HIV, Treatment adherence

References:

1. Gökengin, D., Çalık, Ş., & Öktem, P. (2017). Türkiye’de HIV’le ilgili damgalama ve ayrımcılığın analizi: HIV’le yaşıyan kişiler için damgalanma göstergesi sonuçları. *Klinik Dergisi*, 30(1), 15–21.
2. Ferlatte, O., Salway, T., Oliffe, J. L., & Trussler, T. (2017). Stigma and suicide among gay and bisexual men living with HIV. *AIDS Care*, 29(11), 1346–1350. <https://doi.org/10.1080/09540121.2017.1300634>
3. Gamarel, K. E., Nelson, K. M., Stephenson, R., Rivera, O. J. S., Chiamonte, D., Miller, R. L., & Adolescent Medicine Trials Network for HIV/AIDS Interventions. (2018). Anticipated HIV stigma and delays in regular HIV testing behaviors among sexually-active young gay, bisexual, and other men who have sex with men and transgender women. *AIDS and Behavior*, 22(2), 522–530. <https://doi.org/10.1007/s10461-017-1880-8>

İKİ UÇLU BOZUKLUK HASTALARINDA DÜRTÜSELLİK VE BAŞA ÇIKMA BECERİLERİNİN YAŞAM KALİTESİNİ YORDAYICI ETKİSİ

Kübra Tohumcu¹, Derya Tanrıverdi²

¹Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye, Kubratohumcu0203@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7878-2012

²Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6912-5520

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşam kalitesi ruhsal hastalıkların tedavisinin etkinliği hakkında önemli bir sonuç ölçütü olarak kabul edilir ve zorluklarla baş etme yeteneği yaşam kalitesi için koruyucu bir faktördür [1,2]. İki uçlu bozuklukta dürtüsel davranışlar yaşam kalitesini etkileyebilecek şekilde uzun vadede olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir [3]. Bu araştırma, iki uçlu bozukluk hastalarında dürtüsellik ve başa çıkma becerilerinin yaşam kalitesini yordayıcı etkilerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı desende yürütölen araştırmanın örneklemini Adıyaman Besni Devlet Hastanesi psikiyatri polikliniğine ayaktan başvuru yapan DSM-5'e göre İki Uçlu Bozukluk tanısı ile ayaktan tedavi alan ve doktor kontrolüne göre ötimik dönemdeki 128 hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında, demografik özellikleri belirlemeye yönelik kişisel bilgi formu, "Bipolar Bozuklukta Yaşam Kalitesi Ölçeğı Kısa Formu (BBYKÖ-KF)", "Barratt Dürtüsellik Ölçeğı-11 Kısa Formu (BIS-11-KF)" ve "Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğı COPE-R" kullanıldı. Veriler SPSS 22 yazılımı kullanılarak tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U-testi, Kruskal Wallis testi, Pearson korelasyonları ve regresyon analizleri ile değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların BIS-11-KF toplam puan ortalaması, 32.61±10.10, COPE-R toplam puanı 82.65±8.65, Yaşam Kalitesi ölçeğı puanı ise 39.98±8.54 olduğu belirlendi. Yaşam Kalitesi ölçeğı ile; BIS-11-KF tüm alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki (p<0.01), COPE-R toplam puan ve Kendine Yardım, Yaklaşım ve Uyum Sağlama alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki (p<0.01), Sakınma-Kaçınma ve Kendine Ceza alt boyutları arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi (p<0.01). Dürtüsellik düzeyi yaşam kalitesindeki değişimin %12.4'ünü açıklarken (R=.352, R²=.124), başa çıkma düzeyi yaşam kalitesindeki değişimin %7'sini açıklamaktadır (R=.267, R²=.071). Bipolar bozukluk hastalarının dürtüsellik ve başa çıkma düzeylerinin yaşam kalitesinin anlamlı yordayıcıları olduğu gözlemlendi (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bipolar bozukluk hastalarının yaşam kalitesi dürtüsellik ve başa çıkma becerileri düzeylerinden etkilenmektedir. Bipolar bozukluk tanılı hastaların yaşam kalitelerini yükseltebilmek için dürtüselliklerinin ve başa çıkma becerilerinin önemle değerlendirilmesi, dürtüsellik düzeylerinin

azaltılması, başa çıkma becerilerilerinin ise geliştirilmesine yönelik gerekli uygulama yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Başa çıkma yöntemleri, Bipolar bozukluk, Dürtücü davranış, Yaşam kalitesi

Kaynaklar:

1. de Abreu LN, Nery FG, Harkavy-Friedman JM, de Almeida KM, Gomes BC, Oquendo MA, Lafer B. Suicide attempts are associated with worse quality of life in patients with bipolar disorder type I. *Comprehensive Psychiatry*. 2012;53(2):125-129. doi:10.1016/j.comppsy.2011.03.003
2. Lee D, Cha B, Park CS, Kim BJ, Lee CS, Lee SJ, et al. Effects of resilience on quality of life in patients with bipolar disorder. *Journal of Affective Disorders*. 2017;207:434-441. doi:10.1016/j.jad.2016.08.075
3. Victor SE, Johnson SL, Gotlib IH. Quality of life and impulsivity in bipolar disorder. *Bipolar Disorders*. 2011;13(3):303-309. <https://doi.org/10.1111/j.1399-5618.2011.00919.x>

THE PREDICTIVE EFFECT OF IMPULSIVITY AND COPING SKILLS ON QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WITH BIPOLAR DISORDER

Kübra Tohumcu¹, Derya Tanrıverdi²

¹Adıyaman University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Adıyaman, Türkiye, Kubratohumcu0203@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7878-2012

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6912-5520

ABSTRACT

Introduction and Aim: Quality of life is considered to be an important outcome measure of the effectiveness of treatment of mental disorders and the ability to cope with difficulties is a protective factor for quality of life [1,2]. In bipolar disorder, impulsive behaviours may cause long-term negative consequences that may affect quality of life [3]. This study was conducted to determine the predictive effects of impulsivity and coping skills on quality of life in patients with bipolar disorder.

Methods: The sample of the study, which was conducted in a descriptive design, consisted of 128 patients who applied to the psychiatry outpatient clinic of Adıyaman Besni State Hospital and received outpatient treatment with the diagnosis of Bipolar Disorder according to DSM-5 and were in the euthymic period according to the doctor's control. Personal information form to determine demographic characteristics, "Quality of Life in Bipolar Disorder Scale Brief Form (Brief QoL.BD)" "Barratt Impulsiveness Scale (BIS-11-SF)" and "Coping Attitudes Evaluation Scale R-COPE" were used to collect the data. Data were analysed by descriptive statistics, Mann-Whitney U-test, Kruskal Wallis test, Pearson correlations and regression analyses using SPSS 22 software.

Results: The mean BIS-11-SF total score was 32.61 ± 10.10 , R-COPE total score was 82.65 ± 8.65 , and Quality of Life scale score was 39.98 ± 8.54 . It was determined that there was a significant negative correlation ($p < 0.01$) between the Quality of Life scale and the mean scores of all sub-dimensions and total scores of the BIS-11-SF, a significant positive correlation ($p < 0.01$) between the R-COPE total score and Self-Help, Approach and Adaptation sub-dimensions, and a significant negative correlation ($p < 0.01$) between the Avoidance-Avoidance and Self-Punishment sub-dimensions. While impulsivity level explained 12.4% of the change in quality of life ($R = .352$, $R^2 = .124$), coping level explained 7% of the change in quality of life ($R = .267$, $R^2 = .071$). Impulsivity and coping levels of bipolar disorder patients were found to be significant predictors of quality of life ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Quality of life of patients with bipolar disorder is affected by impulsivity and coping skills levels. In order to improve the quality of life of patients diagnosed with bipolar disorder, it is recommended that impulsivity and coping skills of patients with bipolar disorder should be evaluated, and necessary practices should be made to reduce impulsivity levels and improve coping skills.

Key Words: Coping methods, Bipolar disorder, Impulsive behaviour, Quality of life

References:

1. de Abreu LN, Nery FG, Harkavy-Friedman JM, de Almeida KM, Gomes BC, Oquendo MA, Lafer B. Suicide attempts are associated with worse quality of life in patients with bipolar disorder type I. *Comprehensive Psychiatry*. 2012;53(2):125-129. doi:10.1016/j.comppsy.2011.03.003
2. Lee D, Cha B, Park CS, Kim BJ, Lee CS, Lee SJ, et al. Effects of resilience on quality of life in patients with bipolar disorder. *Journal of Affective Disorders*. 2017;207:434-441. doi:10.1016/j.jad.2016.08.075
3. Victor SE, Johnson SL, Gotlib IH. Quality of life and impulsivity in bipolar disorder. *Bipolar Disorders*. 2011;13(3):303-309. <https://doi.org/10.1111/j.1399-5618.2011.00919.x>

DEPREMİ YAŞARKEN BAKIM SAĞLAMAK: DEPREME MARUZ KALAN HEMŞİRELERDE TRAVMA DÜZEYİ VE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN BAKIM DAVRANIŞINA ETKİSİ

Kübra Tohumcu¹, Neslihan Gülşah İzgi², Ceyda Başoğlu³, Nuray Şimşek⁴

¹Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye, Kubratohumcu0203@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7878-2012

²Kayseri Develi Dr. Ekrem Karakaya Devlet Hastanesi, Develi/Kayseri, Türkiye, ng.izgi@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4977-0124

³Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye, ceydayk@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7290-9123

⁴Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Kayseri, Türkiye, nuraysimsek@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2325-791X

ÖZET

Giriş-Amaç: Bireysel ve toplumsal etkileri sebebiyle travmatik özelliğe sahip olan depremler, depreme maruz kalan kişileri psikososyo-ekonomik olarak olumsuz etkiler [1]. Deprem sonrası zorlu koşullar altında çalışan hemşirelerin yaşadığı zorluklar ve yetersizlikler hemşirelerin; ruh sağlığını, psikolojik sağlıklarını, hastalarla etkileşimlerini ve klinik performanslarını olumsuz olarak etkiler [2,3]. Bu çalışma, Türkiye’de 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan ilçe merkezli depremlere maruz kalan hemşirelerin depreme bağlı yaşadıkları travma düzeyi ve duygu düzenleme güçlüğü düzeylerini belirlemek, etkili değişkenleri saptamak, travma düzeyi ve duygu düzenleme güçlüğü bakım davranışına etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı desende yürütülen araştırmanın örneklemini, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden etkilenen iki devlet hastanesinde, görevli araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden, deprem süreci boyunca aktif olarak çalışan 143 hemşire oluşturdu. Çalışma Haziran 2024 - Eylül 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, tanıtıcı bilgi formu, “Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği”, “Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-8 (DDGÖ-8)” ve “Bakım Davranışları Ölçeği-24” kullanıldı. Veriler SPSS 22 yazılımı kullanılarak, tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyonları ve regresyon analizleri ile değerlendirildi. $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Hemşirelerin Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği toplam puan ortalaması 64.75 ± 14.64 , DDGÖ-8 toplam puanı 22.28 ± 6.84 , Bakım Davranışları Ölçeği puanı ise 106.38 ± 23.33 olduğu belirlendi. Hemşirelerin Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği toplam puan ortalaması ile Bakım Davranışları Ölçeği toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki bulundu ($r = .183$; $p = .029$). Hemşirelerin deprem sonrası travma düzeyi alt boyutları ile Duygu Düzenleme Güçlüğü alt boyutları, bakım davranışlarındaki toplam varyansın %16’sını açıklamıştır ($R = 402$, $R^2 = 0.162$; $p = .000$). Duygu Düzenleme Güçlüğü ile Deprem Sonrası

Travma Düzeyi alt boyutları, hemşirelerin bakım davranışlarının ($R^2=0.162$; $p=.000$) önemli yordayıcılarıdır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin deprem sonrası bakım davranışları deprem sonrası travma düzeyi ve duygu düzenleme güçlüğünden etkilenmektedir. Deprem bölgelerinde çalışan hemşirelerin psikolojik iyilik halinin sağlanması ve korunması için deprem sonrası travma düzeylerinin ve duygu düzenleme becerilerinin değerlendirilmesi, travma düzeylerini azaltmaya, duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik destek programlarının geliştirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Depremler, Hemşirelik, Hemşirelik bakımı, Psikolojik travma

Kaynaklar:

1. Yelboğa N. Kahramanmaraş depremi özelinde travmatik yas ve sosyal hizmetin yas danışmanlığı müdahalesi. *International Journal of Social Sciences*. 2023;7(1):97-121. <http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.13.6>
2. Salvarani V, Rampoldi G, Ardenghi S, Bani M, Blasi P, Ausili D, Di Mauro S, Strepparava MG. Protecting emergency room nurses from burnout: The role of dispositional mindfulness, emotion regulation and empathy. *Journal of nursing management*. 2019;27(4):765-774. <https://doi.org/10.1111/jonm.12771>
3. Sehlikoğlu Ş, Yılmaz Karaman IG, Yastıbaş Kaçar C, Canakci ME. Deprem ve sağlık çalışanlarının ruh sağlığı: Bir sistematik derleme. *Turkish J Clinical Psychiatry*. 2023;26:309-318. <https://doi.org/10.5505/kpd.2023.70845>

PROVIDING CARE WHILE EXPERIENCING THE EARTHQUAKE: THE EFFECT OF TRAUMA LEVEL AND EMOTION REGULATION DIFFICULTY ON CARING BEHAVIOUR IN NURSES EXPOSED TO EARTHQUAKE

Kübra Tohumcu¹, Neslihan Gülşah İzgi², Ceyda Başoğlu³, Nuray Şimşek⁴

¹Adıyaman University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Adıyaman, Türkiye, Kubratohumcu0203@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7878-2012

²Kayseri Develi Dr. Ekrem Karakaya State Hospital, Develi/Kayseri, Türkiye. ng.izgi@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4977-0124

³Adıyaman University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Adıyaman, Türkiye, ceydayk@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7290-9123

⁴Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health Nursing, Kayseri, Türkiye. nuraysimsek@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2325-791X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Earthquakes, which are traumatic due to their individual and social effects, negatively affect the people exposed to earthquakes psychosocio-economically [1]. The difficulties and inadequacies experienced by nurses working under difficult conditions after the earthquake negatively affect their mental health, psychological health, interactions with patients and clinical performance [2,3]. This study was carried out to determine the level of trauma and emotion dysregulation difficulties experienced by nurses exposed to the earthquakes centred in Pazarcık and Elbistan districts of Kahramanmaraş Province on 06.02.2023 in Türkiye, to determine the effective variables and to determine the effects of trauma level and emotion dysregulation difficulties on care behaviour.

Methods: The sample of the study, which was conducted in a descriptive design, consisted of 143 nurses working in two state hospitals affected by the 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquakes, who voluntarily accepted to participate in the study and actively worked during the earthquake process. The study was conducted between June 2024 and September 2024. A descriptive information form to determine demographic characteristics, “Scale for Determining the Level of Trauma After the Earthquake”, “Difficulty in Emotion Regulation Scale-8” and “Caring Behaviors Inventory-24” were used to collect the data. The data were evaluated with descriptive statistics, Mann-Whitney U-test, Kruskal Wallis test, Pearson correlations and regression analyses using SPSS 22 software. $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: The mean total score of the Scale for Determining the Level of Trauma After the Earthquake was 64.75 ± 14.64 , the mean total score of the Difficulty in Emotion Regulation Scale-8 was 22.28 ± 6.84 , and the mean score of the Caring Behaviors Inventory-24 was 106.38 ± 23.33 . A statistically significant positive relationship was found between the mean total score of the Scale for Determining the Level of Trauma After the Earthquake and the mean total score of the Caring Behaviors Inventory-24 ($r = .183$; $p = .029$). The sub-dimensions of nurses' post-earthquake trauma

level and Difficulty in Emotion Regulation sub-dimensions explained 16% of the total variance in caring behaviours ($R=402$, $R^2=0.162$; $p=.000$). Difficulty in Emotion Regulation and Post-Earthquake Trauma Level sub-dimensions were significant predictors of nurses' caring behaviours ($R^2=0.162$; $p=.000$).

Conclusion and Recommendations: Post-earthquake care behaviours of nurses are affected by post-earthquake trauma level and emotion regulation difficulties. In order to ensure and protect the psychological well-being of nurses working in earthquake zones, it is recommended to evaluate post-earthquake trauma levels and emotion regulation skills, and to develop support programmes to reduce trauma levels and improve emotion regulation skills.

Key Words: Earthquakes, Nursing, Nursing care, Psychological trauma

References:

1. Yelboğa N. Traumatic grief in the special of Kahramanmaraş Earthquake and grief counseling intervention of social work. *International Journal of Social Sciences*. 2023;7(1):97-121. <http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.13.6>
2. Salvarani V, Rampoldi G, Ardenghi S, Bani M, Blasi P, Ausili D, Di Mauro S, Strepparava MG. Protecting emergency room nurses from burnout: The role of dispositional mindfulness, emotion regulation and empathy. *Journal of nursing management*. 2019;27(4):765-774. <https://doi.org/10.1111/jonm.12771>
3. Sehlikoğlu Ş, Yılmaz Karaman IG, Yastıbaş Kaçar C, Canakci ME. Earthquake and mental health of healthcare workers: A systematic review. *Turkish J Clinical Psychiatry*. 2023;26:309-318. <https://doi.org/10.5505/kpd.2023.70845>

MEDYADA YER ALAN SAVAŞ HABERLERİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİ*

Zehra Beyza Nur Çelik¹, Seda Nur Hazar², Özge Öner³

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail: zhrbyznr.01@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0006-7160-6984>

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail: b210603055@subu.edu.tr

³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail: ozgeoner@subu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7511-6177>

*Bu araştırma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2023 Yılı 1. Dönem projesi tarafından desteklenmiştir (Proje no: 1919B012336689).

ÖZET

Giriş-Amaç: Medyada yer alan savaş haberleri, bireylerin psikolojik ve duygusal durumları üzerinde derin etkiler yaratabilmektedir [1,2,3]. Özellikle hemşirelik öğrencileri, mesleklerinin gerektirdiği empati ve duygusal hassasiyet nedeniyle bu tür içeriklere karşı daha savunmasız olabilmektedir. Bu çalışmada, medyada yer alan savaş haberlerinin hemşirelik öğrencilerinin sağlamlıkları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada tanımlayıcı ve analitik araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Araştırmanın örneklemini 198 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırmada veriler, Sosyo-demografik Bilgi Formu, Medyada Yer Alan Savaş Haberlerini İzlemeye Yönelik Bilgi Formu, Genel Sağlık Anketi ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılarak elde edildi. Araştırma verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistikler ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Medya kullanım amaçları incelendiğinde, öğrencilerin %76,3'ü medyayı "gündemden haberdar olma" amacıyla kullanmakta, çoğunluğunun (%42,9) günlük sosyal medya kullanım süresi 4-5 saat arasındadır. Haberleri izlerken hissedilen duygular arasında endişe (%46,5), umutsuzluk (%38,9) ve öfke (%37,9) en sık belirtilen duygular olmuştur. %68,7'sinin duygusal sıkıntı yaşadığı görülmüştür. Psikolojik sağlamlılık üzerinde duygusal sıkıntı yaşama durumu, cinsiyet, ekonomik durum, bölüme isteyerek gelme, kullanılan sosyal medya türü, savaş haberleri görmek isteme durumlarının etkili olduğu görüldü ($R^2=0,300$; $F= 11,634$; $p=0,001$). Psikolojik sıkıntı durumu üzerinde yalnızca psikolojik sağlamlığın etkili olduğu görüldü ($Kikare= 44,885$; $p=0,001$; Nagelkerke R Square: 0,285).

Sonuç ve Öneriler: Sosyal medya türü, ekonomik durum ve haber içeriklerine ilişkin tutumlar psikolojik sağlamlıkla ilişkili bulunmuştur. Psikolojik sıkıntının en güçlü belirleyicisinin psikolojik sağlamlık olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin medyada maruz kaldıkları savaş haberlerinin olumsuz etkilerini azaltmak ve psikolojik sağlamlıklarını desteklemek amacıyla, üniversitelerde duygu yönetimi, stresle başa çıkma ve medya okuryazarlığı konularında eğitim programları düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Psikolojik sağlamlılık, Savaş haberleri, Sosyal medya

THE EFFECT OF WAR NEWS IN THE MEDIA ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE OF NURSING STUDENTS

Zehra Beyza Nur Çelik¹, Seda Nur Hazar², Özge Öner³

¹Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Türkiye, E-mail: zhrbyznr.01@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0006-7160-6984>

²Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Türkiye, E-mail: b210603055@subu.edu.tr

³Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Türkiye, E-mail: ozgeoner@subu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7511-6177>

ABSTRACT

Introduction and Aim: War news in the media can profoundly affect individuals' psychological and emotional states [1,2,3]. Nursing students, especially, may be more vulnerable to such content due to the empathy and emotional sensitivity required by their profession. This study aimed to examine the effect of war news in the media on the resilience of nursing students.

Methods: Descriptive and analytical research design was used in the study. The population of the study consisted of 198 nursing students. The data were obtained using the Information Form for Watching War News in the Media, General Health Questionnaire and Brief Psychological Resilience Scale. Descriptive statistics and multiple linear regression analysis were used to evaluate the data.

Results: The purpose of 76.3% of students' media use was "to be informed about the agenda", and the majority (42.9%) use social media for 4-5 hours a day. Among the emotions felt while watching the news, anxiety (46.5%), hopelessness (38.9%) and anger (37.9%) were the most frequently mentioned emotions. Of 68.7% experienced emotional distress. It was seen that the status of experiencing emotional distress, gender, economic status, coming to the department willingly, the type of social media used, and wanting to see war news were effective on psychological resilience ($R^2=0.300$; $F= 11.634$; $p=0.001$). Only psychological resilience was found to be effective on psychological distress (Chi-square= 44,885; $p=0,001$; Nagelkerke R Square: 0,285).

Conclusion and Recommendations: Social media type, economic status and attitudes towards news content were found to be related to psychological resilience. The strongest predictor of psychological distress was found to be psychological resilience. To reduce the negative impact of war news that nursing students are exposed to in the media and to support their psychological resilience, it is recommended that training programs on emotion management, coping with stress, and media literacy in universities be organized.

Key Words: Nursing students, Psychological resilience, War news, Social media

References:

1. Işık M. Medya ve demokrasi paradoksu: Medya yoluyla demokrasinin tehdit edilmesi. Selçuk İletişim Dergisi. 2005;3(4):114-121. Accessed December 27, 2024. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/178013>

2. Özdemir Ö. Savaş ve çatışmalarda şiddetin kurbanları kadınlar. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2015;8(39):310-318. Accessed December 27, 2024. <https://eds.s.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=b2bd6422-6fb7-497a-bb49-b23a12fc65f0%40redis>
3. Zorlu Y. Medyadaki şiddet ve etkileri. Humanities Sciences (NWSAHS). 2016;11(1):13-32. Accessed December 27, 2024. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/186880>

DEPREMZEDE ENGELLİ BİREYLERDE ŞÜKRAN DÜZEYİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞA ETKİSİ

Aysel Akbeniz¹, Abdurrezzak Gültekin², Funda Kavak Budak³

¹Tarsus Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tarsus, Mersin, Türkiye,
ayselakbeniz@tarsus.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5163-5258

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Afşin Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Afşin, Kahramanmaraş,
Türkiye, abdibey1989@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-2159-0180

³İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Malatya, Türkiye, Orcid: 000-0002-2159-0180

ÖZET

Giriş-Amaç: Engelli bireyler, afet sonrası daha kırılgan olabilecek hassasiyettedirler. Travmatik deneyimler yaşayan bireylerde, şükran duygusunun psikolojik sağlamlığı artırdığı ve iyileşme sürecine katkı sağladığı gösterilmiştir [1]. Bu çalışma, depremzede engelli bireylerde şükran düzeyinin psikolojik sağlamlığa etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın evrenini, 20 Temmuz-20 Aralık 2024 tarihleri arasında depremzede bir ile kayıtlı engelli bireyler oluşturmuştur. Araştırma, görme ve ortopedik engeli olan, okuma yazma bilen, tanı almış psikiyatrik hastalığı olmayan, 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremini yaşayan, deprem öncesi engelli olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 60 engelli birey ile tamamlanmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan Tanıtıcı Özellikler Formu, Şükran Ölçeği ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce bir üniversitenin etik kurulundan etik kurul izni ve ilgili kamu kurumundan kurum izni, katılımcılardan ise sözel onay alınmıştır. Yapılan normallik testlerinin ardından verilerin analizinde; yüzdelik dağılım, aritmetik ortalama ve Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Depremzede engelli bireylerin şükran ölçeği ortalamaları 35.47 ± 6.43 iken; psikolojik sağlamlık ölçeği puan ortalamaları ise 26.14 ± 7.15 bulunmuştur. Engelli bireylerin şükran düzeyi puan ortalamaları ile psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Depremzede engelli bireylerde şükran düzeyinin yüksek, psikolojik sağlamlığın ise orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Depremzede engelli bireylerde şükran düzeyi arttıkça, psikolojik sağlamlıkları da artmaktadır. Şükran duygusunun ve psikolojik sağlamlığın artırılması, depremezde için iyileşme sürecini daha verimli hale getirebilir bu bakımdan psikolojik destek programları oluşturmak ve toplumsal desteği artırmak oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Engelli bireyler, Minnettarlık, Psikolojik sağlamlık

Kaynaklar:

¹ Kardaş, Ferhat, and İlhan Yalçın. "Şükran: Ruh sağlığı alanında güncel bir kavram." *Psikiyatride Guncel Yaklasimler* 10.1 (2018): 1-18.

THE EFFECT OF GRATITUDE LEVELS ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN EARTHQUAKE SURVIVORS WITH DISABILITIES

Aysel Akbeniz¹, Abdurrezzak Gültekin², Funda Kavak Budak³

¹Tarsus University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Tarsus, Mersin, Türkiye, ayselakbeniz@tarsus.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5163-5258

²Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Afşin Health Highschool, Nursing Department, Afşin, Kahramanmaraş, Türkiye, abdibey1989@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-2159-0180

³İnönü University, Nursing Faculty, Malatya, Türkiye, Orcid: 000-0002-2159-0180

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals with disabilities are more vulnerable and sensitive after a disaster. It has been shown that gratitude enhances psychological resilience and contributes to the recovery process in individuals who have experienced traumatic events [1]. This study was conducted to determine the effect of gratitude levels on psychological resilience in earthquake survivors with disabilities.

Methods: The population of this descriptive study consisted of individuals with disabilities registered in a province affected by the earthquake between July 20 and December 20, 2024. The study was completed with 60 disabled individuals who met the following criteria: having visual or orthopedic disabilities, being literate, having no diagnosed psychiatric illness, experiencing the February 6, 2023 Kahramanmaraş earthquake, being disabled prior to the earthquake, and agreeing to participate in the study. Data were collected using a Descriptive Characteristics Form, the Gratitude Scale, and the Psychological Resilience Scale, all developed by the researcher. Before starting the research, ethical approval was obtained from the university's ethics committee, institutional permission was secured from the relevant public institution, and verbal consent was obtained from the participants. Following normality tests, data analysis was performed using percentage distribution, arithmetic mean, and Pearson correlation test.

Results: The mean score of the Gratitude Scale for disabled individuals affected by the earthquake was found to be 35.47 ± 6.43 , while the mean score of the Psychological Resilience Scale was 26.14 ± 7.15 . A statistically significant relationship was identified between the mean gratitude scores and the mean psychological well-being scores of the disabled individuals ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was determined that the level of gratitude among disabled individuals affected by the earthquake was high, while their psychological resilience was at a moderate level. As the level of gratitude increases, psychological resilience also improves in earthquake-affected individuals with disabilities. Enhancing gratitude and psychological resilience can make the recovery process more efficient for earthquake survivors. In this regard, it is crucial to develop psychological support programs and strengthen social support.

Key Words: Disabled persons, Grateful, Psychological resilience.

References:

1. Kardaş, Ferhat, and İlhan Yalçın. "Şükran: Ruh sağlığı alanında güncel bir kavram." *Psikiyatride Guncel Yaklasimler* 10.1 (2018): 1-18.

ERKEK RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Sebnem Kurt¹, Reyhan Gürün Betbaşı², Şerife Vaizoğlu³

¹Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye, E-mail: sebnem_bayraktar83@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9593-3097

²Galata Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, E-mail: reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000- 00002- 2586-0408

³İskenderun Devlet Hastanesi, Hatay, Türkiye, E-mail: serifeunluturk35@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7593-8069

ÖZET

Giriş-Amaç: Erkeklerde genellikle tanı konulmayan anksiyete bozuklukları ve depresyon, önemli ruh sağlığı sorunları arasında yer almaktadır. Türkiye'de psikolojik yardım alma konusunda toplumsal cinsiyet rolü üzerindeki araştırmalar sınırlı olmasına rağmen, yurtdışındaki literatür, erkeklerle psikolojik danışmanlık üzerine özel bir çalışma alanı olduğunu göstermektedir [1]. Bu çalışmalar, erkeklerde cinsiyet rolü karmaşasının psikolojik yardım arama davranışları üzerindeki etkilerini incelemekte ve bu etkilerin, psikolojik danışma süreçlerinde nasıl ele alınması gerektiği konusunda önemli tartışmalar yürütmektedir. Alan yazında erkeklerde şizofreni, kişilik bozuklukları, alkol ve madde kötüye kullanımı gibi psikiyatrik bozukluklar daha yaygın olarak gözlemlendiği belirtilmiştir [2]. Ayrıca, duygudurum bozuklukları, özellikle depresyonun, erkeklerde daha düşük tanı oranlarına sahip olduğunda literatürde mevcuttur. Bu durum, erkeklerin ruhsal sağlık sorunlarıyla başa çıkma biçimlerinin ve toplumda erkeklere yönelik beklentilerin bir sonucu olabilir. Erkek hastalarla çalışan psikiyatri hemşireleri, eyleme dayalı ve geleceğe odaklanan müdahaleler sunmak, tedavi sürecine katılımı artırabilir. Çözüm odaklı yaklaşım, bireylerin zorluklarla nasıl başa çıkabileceklerine dair pratik önerilerde bulunurken, koçluk ve bilişsel davranışçı terapi (BDT) gibi yöntemler de erkeklerin zihinsel ve duygusal iyileşmelerine yardımcı olabilir. Bu süreçlerde erkeklerin daha etkili ve sağlıklı bir şekilde iyileşebilmesi için hemşirelerin, güçlendirici, destekleyici bir dil kullanarak onların umutlarını pekiştirmeleri gereklidir. Bu, erkeklerin tedavi sürecine olan katılımlarını artırır ve onların iyileşme yolculuklarında daha aktif olmalarını teşvik eder [3]. Amaç: Bu çalışma, psikiyatri hemşireliğinde erkek ruh sağlığı hakkındaki önemli noktaları güncel yayınlardan örneklerle tartışarak araştırmacılara bir rehber oluşturmayı ve erkek ruh sağlığına yönelik psikiyatri hemşireliğinin bakımının önemini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Sonuç: Erkeklik kimliği, bazı ruhsal sorunların ortaya çıkmasında veya şiddetlenmesinde önemli bir risk faktörü olabilir. Toplumsal cinsiyet normları ve erkeklere yüklenen geleneksel rollere bağlı olarak, erkekler duygusal sıkıntılarını ifade etme veya psikolojik yardım arama konusunda daha fazla zorluk yaşayabilirler. Bu durum, bazı psikolojik sorunların erkeklerde daha belirgin hale gelmesine yol açabilir. Bu durumda psikiyatri hemşirelerinin uyguladığı bakım ve psikoterapiler erkek ruh sağlığının iyileşmesine umut olacaktır.

Anahtar Kelime: Erkeklerde ruh sağlığı, Psikiyatri hemşireliği, Toplumsal cinsiyet.

MEN'S MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

Sebnem Kurt¹, Reyhan Gürün Betbaşı², Şerife Vaizoğlu³

¹Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye, E-mail: sebnem_bayraktar83@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9593-3097

²Galata Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, E-mail: reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000- 00002- 2586-0408

³İskenderun Devlet Hastanesi, Hatay, Türkiye, E-mail: serifeunluturk35@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7593-8069

ABSTRACT

Introduction and Aim: Anxiety disorders and depression, which are often undiagnosed in men, are among the major mental health problems. Although research on gender role in seeking psychological help is limited in Türkiye, literature from abroad shows that there is a special field of study on counseling with men [1]. These studies examine the effects of gender role confusion on psychological help-seeking behaviors in men and conduct important discussions on how these effects should be addressed in psychological counseling processes. In the literature, it is stated that psychiatric disorders such as schizophrenia, personality disorders, alcohol and substance abuse are more commonly observed in men [2]. In addition, mood disorders, especially depression, have lower rates of diagnosis in men. This may be a result of the way men cope with mental health problems and societal expectations of men. Psychiatric nurses working with male patients can increase engagement in the treatment process by providing action-based and future-focused interventions. A solution-focused approach offers practical suggestions on how individuals can cope with difficulties, while methods such as coaching and cognitive behavioral therapy (CBT) can also help men's mental and emotional recovery. These processes can help men recover more effectively and healthily [3]. **Aim:** This study aims to discuss important points regarding men's mental health in psychiatric nursing by providing examples from recent publications and to highlight the importance of psychiatric nursing care for men's mental health.

Results: Masculine identity can be a significant risk factor in the onset or exacerbation of certain mental health problems. Due to gender norms and traditional roles imposed on men, they may face greater difficulties in expressing emotional distress or seeking psychological help. This situation can lead to certain psychological issues becoming more pronounced in men. In this context, the care and psychotherapies provided by psychiatric nurses can offer hope for the improvement of men's mental health.

Key Words: Gender, Men's Mental Health, Psychiatric Nursing.

References:

1. Gültekin, İ., ve Durmuş, E. (2024). Erkek Rolü Normlarının Psikolojik Yardım Arama Engelleriyle İlişkisi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [PAÜEFED], 60, 316-336.
2. Keskin, N., Gültekin, B. K., & Dereboy, Ç. (2013). Eskişehir İlinde Ruhsal Bozuklukların Yaygınlığı, Cinsiyetlere Göre Dağılımı ve Psikiyatrik Destek Alma ile İlişkisi. Nöropsikiyatri Arşivi, 50(4), 344-351.
3. Gül Yıldız, G., & Sarıçam, H. (2024). Öğretmenlerin Depresyon, Anksiyete, Stres Düzeyleri ve Psikolojik Yardım Alma Tutumları. Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 1-23.

HEMŞİRELERİN MERHAMET YETERLİLİĞİ, PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ

Gülsena Kaplan¹, Meltem Meriç²

¹Hacettepe Üniversitesi Hastanesi, Erişkin Hastanesi, Ankara, Türkiye, glsnsnkya@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0002-3082-7829>

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Ankara, Türkiye, meltem.meric@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3146-5500>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşirelerin, iletişim, duyarlılık ve içgörüyü içeren merhamet yeterliliği düzeyleri [1], verecekleri psikososyal bakımı etkilemektedir. Bu çalışma, bu nedenle hemşirelerin merhamet yeterliliği ile psikososyal bakım yetkinliği düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 09.11.2023-02.05.2024 tarihleri arasında Ankara'nın kamu, üniversite ve özel hastanelerinde hemşire olarak çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 383 kişi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Merhamet Yeterliliği Ölçeği (MYÖ) ve Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği (PBYÖDÖ) kullanılmıştır. Veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılmış olup, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla pearson korelasyon ve basit doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin “merhamet yeterliliği” toplam ölçek puan ortalaması 4,032±0,701, “psikososyal bakım yetkinliği öz değerlendirme” toplam ölçek puan ortalaması 69,969±12,046 olarak saptanmıştır. MYÖ ile PBYÖDÖ arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.001). Psikososyal bakım yetkinliği öz değerlendirme düzeyindeki toplam değişimin %32,2'si merhamet yeterliliği tarafından açıklanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin merhamet yeterliliği düzeylerinin yüksek, psikososyal bakım yetkinliği öz değerlendirme düzeylerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin merhamet yeterliliğinin artmasının psikososyal bakım yetkinliğini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Hemşirelerin merhamet yeterliliği ve psikososyal bakım yetkinliklerini artırmak amacıyla psikososyal destek becerilerini geliştirecek sürekli eğitim programlarının düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Merhamet yeterliliği, Psikososyal bakım, Yetkinlik.

Kaynaklar:

- 1 Yıldız, G. N., Çiftçi, B. Merhamet Yeterliliği Nedir? *World Conference On Pandemic Studies-II*. 2021; Ankara.

NURSES' COMPASSION COMPETENCE, PSYCHOSOCIAL CARE COMPETENCE AND THE RELATIONSHIP BETWEEN THEM

Gülsena Kaplan¹, Meltem Meriç²

¹Hacettepe University Hospital, Adult Hospital, Ankara, Türkiye, glsnsnkya@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0002-3082-7829>

²Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, meltem.meric@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3146-5500>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nurses' levels of compassion competence, which include communication, sensitivity, and insight [1], affect the psychosocial care they will provide. Therefore, this study aimed to determine the compassion competence and psychosocial care competence levels of nurses and to explore the relationship between them.

Methods: The study sample consisted of 383 people who worked as nurses in public, university and private hospitals in Ankara and voluntarily participated between 09.11.2023-02.05.2024. The data collection tools included a Personal Information Form, Compassion Competence Scale (CCS) and Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale (PCCSS). Data were analyzed with the SPSS 22 program. Descriptive statistical methods such as number, frequency, percentage, mean, and standard deviation were used for data evaluation. Parametric methods were used such as in the analysis of the data, and independent groups t-test, one-way analysis of variance (Anova) and post hoc (Tukey, LSD) analyses were used. Pearson correlation and simple linear regression analyses were used to examine the relationships between variables. **Results:** The mean total scale score for nurses “compassion competence” was determined as 4.032 ± 0.701 , and the mean total scale score for “psychosocial care competence self-assessment” was determined as 69.969 ± 12.046 . A positive moderate relationship was identified between CCS and PCCSS ($p < 0.001$), with compassion competence explaining 32.2% of the variance in the level of psychosocial care competence.

Conclusion and Recommendations: It was found that nurses' levels of compassion competence were high, and their levels of psychosocial care competence self-assessment were above moderate. An increase in nurses' compassion competence positively affects their psychosocial care competence. It is recommended that continuous education programs, including practices to develop psychosocial support skills, be organized to enhance nurses' compassion competence and psychosocial care competence.

Key Words: Nursing, Compassion competence, Psychosocial care, Competence.

References:

1. Yıldız, G. N., Çiftçi, B. Merhamet Yeterliliğ Nedir? *Wold Conferance On Pandemic Studies-II*. 2021; Ankara.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PHUBBING DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Gülten Güleşen¹, Reyhan Gürün Betbaş², Ceren Aycanoğlu³, Osman Akay⁴

¹Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr.Tevfik Sağlam Cd 25/2,34147,İstanbul, Türkiye, gultengulesen@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7534-4738

²İstanbul Galata Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Tepebaşı, Evliya Çelebi Mahallesi, Meşrutiyet Cd, No:62, 34430, İstanbul, Türkiye, reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2586-0408

³İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tepeören Mahallesi, Ballica Yolu Cd., İstanbul Okan Üniversitesi Rektörlük Blok No: 11/11 Tuzla, İstanbul, Türkiye, ceren.sonakin@okan.edu.tr Orcid: 0000-0001-7518-9707

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr.Tevfik Sağlam Cd 25/2,34147,İstanbul, Türkiye, Orcid: 0000-0002-2723-0901

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin phubbing düzeylerinin sosyodemografik değişkenlere göre incelemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı araştırma türündendir. Çalışmanın evrenini İstanbul'da hizmet veren Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören 6000 öğrenci, örneklemi ise 366 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama süreci çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları Sosyodemografik Veri Formu ve Phubbing Ölçeği'dir (1.2). Çalışmaya dahil edilme kriterleri;18 yaş ve üzeri olmak, online anketi eksiksiz tamamlamış olmak ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmektir. Çalışmaya etik kurul ve kurum izni alınmasıyla birlikte Haziran 2023 tarihinde başlanmış ve Şubat 2024 tarihinde veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Bulgular: Katılımcılardan Phubbing ölçeğinden aldıkları puanların devam ettikleri sınıfa göre farklılık göstermiştir ($p<0,5$). Phubbing ölçeğinden alınan puanlar ile günlük akıllı telefon kullanım süresi, günlük sosyal medyada geçirilen süre ve arkadaşlarla iletişim kurmada güçlük yaşama değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0,5$) (3).

Sonuç:

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyodemografik değişkenlerine göre phubbing düzeyleri incelenmiştir. Bu kapsamda çalışmada saptanan bulgular doğrultusunda öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin phubbing düzeylerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Phubbing, Sosyotelizm, Ruh Sağlığı, Üniversite Öğrencileri

Kaynaklar:

3. Ergün N, Göksu İ, Sakız H. Phubbing'in etkileri: Psikodemografik değişkenlerle tanıtımlar. Psikol Raporu. 2020;123(5):1578–1613.
4. Göksün DO. Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeklerinin Türkçeye uyarlanması. Afyon Kocatepe Univ J Soc Sci. 2019;21(3):657–671.
5. Karadağ E, Tosuntaş ŞB, Erzen E, Duru P, Bostan N, Şahin BM, Babadağ B. Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. J Behav Addict. 2015;4(2):60–74

INVESTIGATION OF UNIVERSITY STUDENTS' PHUBBING LEVELS ACCORDING TO SOCIODEMOGRAPHIC VARIABLES

Gülten Güleşen¹, Reyhan Gürün Betbaşı², Ceren Aycanoğlu³, Osman Akay⁴

¹Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr.Tevfik Sağlam Cd 25/2,34147,İstanbul, Türkiye, gultengulesen@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7534-4738

²İstanbul Galata Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Tepebaşı, Evliya Çelebi Mahallesi, Meşrutiyet Cd, No:62, 34430, İstanbul, Türkiye, reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2586-0408

³İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tepeören Mahallesi, Ballica Yolu Cd., İstanbul Okan Üniversitesi Rektörlük Blok No: 11/11 Tuzla, İstanbul, Türkiye, ceren.sonakin@okan.edu.tr Orcid: 0000-0001-7518-9707

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr.Tevfik Sağlam Cd 25/2,34147,İstanbul, Türkiye, Orcid: 0000-0002-2723-0901

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to examine the phubbing levels of university students according to sociodemographic variables.

Method: The study is a descriptive research type. The population of the study consisted of 6000 students studying in Vocational Schools serving in Istanbul and the sample consisted of 366 students. Data collection process was carried out online. Data collection tools are Sociodemographic Data Form and Phubbing Scale (1.2). The inclusion criteria were to be 18 years of age or older, to have completed the online questionnaire completely, and to voluntarily agree to participate in the study. The study was started in June 2023 with the ethics committee and institutional permission and the data collection process was terminated in February 2024.

Results: The participants' scores from the Phubbing scale differed according to the class they attended ($p<0.5$). A statistically significant difference was found between the scores obtained from the Phubbing scale and the variables of daily smartphone usage time, daily time spent on social media and having difficulty in communicating with friends ($p<0.5$) (3).

Conclusion: This research investigates the levels of phubbing among university students in relation to their sociodemographic variables. Based on the findings identified in this study, it can be concluded that the sociodemographic characteristics of the students significantly influence their levels of phubbing.

Keywords: Phubbing, Sociotelism, Mental Health, University Students

References:

1. Ergün N, Göksu İ, Sakız H. Phubbing'in etkileri: Psikodemografik değişkenlerle tanıtımlar. Psikol Raporu. 2020;123(5):1578–1613.
2. Göksün DO. Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeklerinin Türkçeye uyarlanması. Afyon Kocatepe Univ J Soc Sci. 2019;21(3):657–671.
3. Karadağ E, Tosuntaş ŞB, Erzen E, Duru P, Bostan N, Şahin BM, Babadağ B. Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. J Behav Addict. 2015;4(2):60–74

TOPLUM RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE EV GENCİ KAVRAMI

Sebnem Kurt¹, Reyhan Gürün Betbaşı², Şerife Vaizoğlu³

¹Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye, E-mail: sebnem_bayraktar83@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9593-3097

²Galata Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, E-mail: reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000- 00002- 2586-0408

³İskenderun Devlet Hastanesi, Hatay, Türkiye, E-mail: serifeunluturk35@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7593-8069

ÖZET

Giriş-Amaç: Gençler, işsizlik, ekonomik zorluklar, sınav kaygısı, aile içi problemler ve gelecek kaygısı gibi pek çok etken nedeniyle çeşitli ruh sağlığı sorunları yaşamaktadır. Bu sorunlar, uyku bozuklukları, bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımı (sigara, alkol, uyuşturucu), depresyon gibi ciddi durumlara yol açabileceği gibi, ileri aşamalarda cinayet ve intihar gibi trajik sonuçlara da neden olabilmektedir. Global çapta 'NEET' durumunda olan gençlere yönelik çeşitli yaş grupları bulunmaktadır. Ancak 14-24 ile 14-29 yaş aralığındaki aktif işgücü durumu için değerlendirilmektedir. "Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan" (NEET) kavramı, 1980'li yıllarda İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Bu terim, eğitimde yer almayan, istihdamda olmayan ve yerleştirme süreçlerine dahil olmayan gençleri tanımlamak için kullanılmaktadır [1]. Türkçe literatürde genellikle İngilizce kısaltması olan "NEET" veya "Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne Yerleştirmede" (NEİY) şeklinde ifade edilmektedir. Toplumsal uyum bozukluğu yaşayan bu gençlere yönelik psikiyatri hemşireliği bakımı kilit rol oynamaktadır. Çünkü ev genci kavramı mental sağlık ve madde kullanım bozukluklarıyla iç içedir [2]. Literatür çalışmalarında ev gençlerinin depresyon, madde kullanımı, anksiyete ve öz kıyım riski belirtilerinin olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda toplum ruh sağlığı hemşireleri, kamuoyu çalışmaları yaparak ve ev ziyaretlerinde bulunarak bu riskli gruba yönelik psikiyatri hemşireliği bakımı sağlamalıdır [3]. Amaç: Bu derlemenin amacı, toplumdan kendini dışlamış ev gençlerinin topluma yeniden kazandırılması ve mental sağlıklarının iyileştirilmesine yönelik toplum ruh sağlığı hemşirelik bakımının önemini vurgulanması amaçlanmıştır.

Sonuç: Ev gençleri toplumda uyum bozuklukları yaşayan, depresyon, anksiyete ve madde kullanım bozukluğu semptomları barındıran riskli bir gruptur. Bu durumda toplum ruh sağlığı hemşirelerinin sağlayacağı bakım neticesinde ev gençlerinin ruh sağlıklarını iyileştirecek ve topluma adapte olmalarını sağlayacaktır.

Anahtar Kelime: Ev genci, Ruh sağlığı, Psikiyatri hemşireliği.

THE CONCEPT OF HOUSEHOLD YOUTH IN COMMUNITY MENTAL HEALTH NURSING

Sebnem Kurt¹, Reyhan Gürün Betbaşı², Şerife Vaizoğlu³

¹Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye, E-mail: sebnem_bayraktar83@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9593-3097

²Galata Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, E-mail: reyhan.betbasi@galata.edu.tr, Orcid: 0000- 00002- 2586-0408

³İskenderun Devlet Hastanesi, Hatay, Türkiye, E-mail: serifeunluturk35@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7593-8069

ABSTRACT

Introduction and Aim: Young people often face various mental health issues due to factors such as unemployment, economic difficulties, exam anxiety, family problems, and concerns about the future. These issues can lead to serious conditions like sleep disorders, substance use (such as tobacco, alcohol, or drugs), depression, which in more severe cases, may result in tragic outcomes like homicide or suicide. Globally, there are different age groups identified as being "NEET" (Not in Education, Employment, or Training). However, the age range of 14-24 or 14-29 is commonly used to assess active workforce potential. The term "NEET" emerged in the 1980s in the UK and refers to young people who are not in education, employment, or involved in any training or placement processes [1]. In Turkish literature, this term is often used as "NEET" or "Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne Yerleştirmede" (NEİY). Young people who experience social maladjustment are at significant risk for mental health issues and substance use disorders. Studies indicate that these young individuals are more prone to symptoms of depression, substance abuse, anxiety, and suicidal tendencies [2]. In this context, psychiatric nursing care plays a key role, as it is intertwined with mental health and substance use disorders. Psychiatric nurses can help address these risks by conducting public awareness campaigns and making home visits to provide care to this vulnerable group [3]. **Aim:** The aim of this review is to emphasize the reintegration of young people who have excluded themselves from society and the increase of social mental health preventive care for their mental health.

Results: NEET youth are a high-risk group that experiences social maladjustment and exhibits symptoms of depression, anxiety, and substance use disorders. Through the nursing care provided by community mental health nurses, the mental health of these youth can be improved, facilitating their adaptation to society.

Key Words: Mental health, NEET youth, Psychiatric nursing.

References:

1. Tatar, M., & Öztürk, M. (2024). Türkiye’de NEET Gençliği Sorunsalına Çözüm: NEET İzleme Merkezlerinin Oluşturulması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 53, 133-152.
2. Çakmak, B. Y. ve Yiğit, B. (2022), Türkiye’de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Yer Almayan Genç (NEET) Olmak: Sistematik Literatür Analizi, A. ÖZDEMİR (Ed.) Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar-VI İçinde (S.149-165), Sakarya: Değişim.
3. Gariépy, G., Danna, S. M., Hawke, L., Henderson, J., & Iyer, S. N. (2022). The mental health of young people who are not in education, employment, or training: a systematic review and meta-analysis. Social psychiatry and psychiatric epidemiology, 57(6), 1107–1121.

LİSE ÖĞRETMENLERİNİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇ VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ*

Fatma Nur Sarı¹, Tuğba Korkmaz Aslan²

¹Sosyal Gelişim ve Dayanışma Derneği SGDD-ASAM, Battalgazi, 980. Sk. No:6, Ankara, Türkiye, fatmanuurs@outlook.com, Orcid: 0000-0003-2103-8166

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, tkorkmazaslan@erbakan.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0419-2217

*Yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ruhsal hastalıkların toplumsal damgalanma ve olumsuz tutumlarla ilişkilendirildiği, ergenlik dönemindeki bireylerin ruhsal bozukluklarla mücadele etme riskinin yüksek olduğu, bu dönemde yapılacak farkındalık çalışmalarının önem taşıdığı, öğretmenlerin, öğrencilerin ruhsal hastalık sorunlarını erken tespit etme ve bu konuda olumlu tutumlar geliştirme noktasında kritik bir rol oynadığı ifade edilmektedir [1]. Bu araştırma lise öğretmenlerinin ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Nicel araştırma kategorisinde olup tanımlayıcı, ilişki arayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ili Çankaya ilçesinde, araştırmayı yapmayı kabul eden 179 liseye kayıtlı toplam 400 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler için “Kişisel Bilgi Formu”, “Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği (RHİÖ)” ve “Ruhsal Sorunlu Bireylere Yönelik Toplum Tutumları Ölçeği (RSTTÖ)” kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış; ölçek sahiplerinden, ilgili etik kuruldan, Milli Eğitim Bakanlığı’ndan ve öğretmenlerden izin alınmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H Testi, Varyans analizi ve Bonferroni testi kullanılmıştır.

Bulgular: Lise öğretmenlerinin ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Ruhsal hastalığa sahip olan öğretmenlerin daha az tehlikelilik inancına sahip oldukları, psikiyatrik destek alan öğretmenlerin ve psikoloji ile ilgili kitap okuyan öğretmenlerin daha az olumsuz inanca sahip olduğu bulunmuştur. Lise öğretmenlerinin ruhsal hastalığı olan bireylere yönelik olumsuz tutumlarının orta düzeyde olduğu ve korku/dışlama tutumu gösterebildikleri bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre ruhsal hastalıklara yönelik daha az iyi niyet tutumu gösterdikleri bulunmuştur. İmam Hatip Lisesi’nde eğitim veren öğretmenlerin ve psikiyatrik yardım alıp kitap okuyan öğretmenlerin tutum puanı istatistiksel olarak daha düşük görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızda ruhsal hastalıklara yönelik inanç durumu ile ruhsal hastalıklara yönelik tutum arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin ruhsal hastalıklar hakkında bilgi düzeyi artırılması için müfredatlara ruh sağlığı hakkında bilgilendirici derslerin eklenmesi ve başka örneklerde yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Öğretmen, Psikiyatri hemşireliği, Ruhsal hastalıklar, Tutum.

DETERMINING HIGH SCHOOL TEACHERS' BELIEFS AND ATTITUDES TOWARDS MENTAL DISEASES

Fatma Nur Sarı¹, Tuğba Korkmaz Aslan²

¹Association for Social Development and Aid Mobilization SGDD-ASAM,

Battalgazi, 980. Sk. No:6, Ankara, Türkiye, fatmanuurs@outlook.com, Orcid: 0000-0003-2103-8166

²Necmettin Erbakan University Seydişehir Kamil Akkanat Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Konya, Türkiye, tkorkmazaslan@erbakan.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0419-2217

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study explores high school teachers' beliefs and attitudes towards mental illnesses. Mental illnesses are often linked to social stigma and negative perceptions, with adolescents being particularly vulnerable to mental health struggles. Teachers play a crucial role in identifying mental health issues early and promoting positive attitudes towards affected students[1].

Methods: The research is quantitative, descriptive, correlational, and cross-sectional, involving 400 teachers from 179 high schools in Çankaya, Ankara. Data were gathered through face-to-face interviews using the "Personal Information Form," "Beliefs Towards Mental Illness Scale (RHİÖ)," and "Societal Attitudes Towards Individuals with Mental Problems Scale (RSTTÖ)." Ethical permissions were obtained from relevant authorities, the Ministry of National Education and the teachers. The Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H Test, Variance analysis and Bonferroni test were used in the analysis of the data.

Results: The results indicated that teachers held moderately negative beliefs about mental illnesses. Teachers with personal experiences of mental illness, those who had received psychiatric support, and those who read books on psychology showed less negative beliefs. Similarly, teachers' attitudes towards individuals with mental illnesses were moderately negative, with some showing fear or exclusion. Female teachers were found to have more negative attitudes than male teachers. Teachers from Imam Hatip High Schools, as well as those who had received psychiatric support or read psychology books, demonstrated significantly lower attitude scores.

Conclusion and Recommendations: The study revealed a weak but statistically significant positive correlation between teachers' beliefs and attitudes towards mental illnesses. Based on these findings, the study recommends integrating mental health education into the curriculum to enhance teachers' understanding of mental illnesses and improve their attitudes. Further research in other regions or with different teacher populations is also suggested to better address mental health awareness and training for educators.

Key Words: Attitude, Belief, Mental illness, Psychiatric nursing, Teacher.

References:

1. Anderson, M., Werner-Seidler, A., King, C., et al. Mental Health Training Programs for Secondary School Teachers: A Systematic Review. *Sch. Ment. Health*. 2019;11(4):489-508. doi:10.1007/s12310-018-9291-2.

İLETİŞİM BECERİLERİ ODAKLI PSIKOEĞİTİMİN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN BAKIM VERENLERİNİN ÖZNEL İYİ-OLUŞ DÜZEYİNE ETKİSİ*

Sirin Harkin Gemicioğlu¹, Hülya Bilgin²

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak, Türkiye, E-mail: sirin_harkin@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-1331-7635>

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, E-mail: hcbilgin@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-7332-5568>

*Doktora tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Bakım verenlerin ruhsal ve fiziksel sağlığının geliştirilmesi, hem toplumun, hem bakım verenlerin hem de bakım verilen bireyin sağlığı yönünden önem kazanmaktadır [1,2]. Giderek artan kanıtlar, sağlık-uzun ömür, etkin iletişim becerisi ve gelişmiş toplum yararı gibi sağlığı önemli ölçüde iyileştiren özelliklerin Öznel İyi Oluş'un (ÖİÖ) yüksek düzeyde olması ile ilgili olduğunu göstermektedir^[3]. Bu çalışmanın amacı, şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinin ÖİÖ'nu artırmak amacıyla geliştirilen "İletişim Becerileri Odaklı Psikoeğitim Programı"nın (İBOP) etkinliğini değerlendirmektir.

Yöntem: Randomize, iki girişim ve bir kontrol gruplu, ön test, son test ve izlem ölçümlü deneysel desende gerçekleştirilen çalışmada, üç grup ([İBOP], Genel Psikoeğitim [GEP] ve kontrol) karşılaştırılmıştır. Çalışmanın evreni son bir yılda başvuran şizofreni tanısı almış bireylere bakım veren 279 aile üyesiydi. Örneklem için güç analizi yapıldı. 72 bakım veren, sosyodemografik, bakım verme ve iletişim becerileri özelliklerine göre tabakalı randomizasyon yöntemiyle 24 kişilik gruplara ayrıldı. Uygulama aşamasında, İBOP grubuna 8 haftalık, GEP grubuna 5 haftalık psikoeğitim, kontrol grubu ile iki kez telefon görüşmesi yapıldı. İzlem aşamasında, girişim sonrası 1. ve 3. Aylarda ölçekler tekrar edildi. Veriler, "Bilgi Formu", "Zarit Bakım Yüğü Ölçeği", "İletişim Becerileri Ölçeği", "Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ)" ve "Katılımcı Grup Deneyim Formu" kullanılarak toplandı. Analizlerde tanımlayıcı, çıkarımsal testler ve İBOP sonrası deneyimler için elde edilen nitel veriler "içerik analizi" ile ortaya kondu.

Bulgular: İBOP katılımcılarının girişim öncesi ÖİÖÖ ortalama puanı ile girişim sonrası ve izlem aşamaları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p<0.05$). Gruplararası karşılaştırmalarda İBOP katılımcılarının ÖİÖÖ ortalama puanlarının GEP katılımcılarına göre girişim sonrasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ($p<0.05$) yüksek olarak bulunmakla birlikte, izlem aşamalarında anlamlı fark saptanmadı ($p>0.05$). İBOP katılımcılarının ÖİÖÖ ortalama puanları kontrol grubu katılımcılarına göre girişim sonrası ve ikinci izlem aşamasında anlamlı düzeyde yüksekti ($p<0.05$), ancak birinci izlem aşamasında anlamlı farklılık saptanmadı.

Sonuç ve Öneriler: İBOP katılımcılarının ÖİÖ düzeyi üzerine olumlu etkiler gösterdiği ve bu etkilerin sonrasında da devam ettiği görüldü. Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireleri'nin bakım verenlerde ÖİÖ'yu artırmak ve iletişim becerilerini geliştirmek için İBOP'u psikososyal müdahalelerine entegre etmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım veren, İletişim becerileri, Öznel iyi-oluş, Psikoeğitim, Şizofreni.

THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATION FOCUSED COMMUNICATION SKILLS ON SUBJECTIVE WELL-BEING OF THE CAREGIVERS OF INDIVIDUAL WITH THE DIAGNOSIS OF SCHIZOPHRENIA

Sirin Harkin Gemicioğlu¹, Hülya Bilgin²

¹Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Zonguldak, Türkiye. Email: sirin_harkin@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1331-7635

²Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye. Email: hcbilgin@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7332-5568

ABSTRACT

Introduction and Aim: Enhancing caregivers' mental and physical health is vital for their well-being, the care recipients, and society. Evidence suggests that high levels of subjective well-being (SWB) are linked to health benefits, longevity, and improved communication skills. This study evaluates the effectiveness of the 'Communication Skills-Focused Psychoeducation Program' (CSFP) in increasing the SWB of caregivers for individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This randomized, experimental study featured a pre-test, post-test, and follow-up design with two intervention groups (CSFP, General Psychoeducation [GP]) and one control group. The population included 279 caregivers for individuals diagnosed with schizophrenia in the past year. Based on a power analysis, 72 participants were stratified into three groups of 24 using randomization based on demographics and communication skills. The CSFP group attended an 8-week psychoeducation program, while the GPE group received a 5-week program; the control group had two phone sessions. Scales were administered pre-intervention, post-intervention, and at 1 and 3 months follow-up. Data were collected using the Information Form, Zarit-Caregiver Burden Scale, Communication-Skills Scale, Subjective Well-Being Scale (SWBS), and Participant Experience Form. Descriptive and inferential statistics were used for analysis, and qualitative data on post-CSFP experiences were analyzed through content analysis.

Results: CSFP participants showed a statistically significant improvement in SWBS scores post-intervention and during follow-up phases ($p < 0.05$). Compared to GP participants, CSFP participants had significantly higher SWBS scores post-intervention ($p < 0.05$), although differences were not significant during follow-ups ($p > 0.05$). CSFP participants also outperformed the control group post-intervention and during the second follow-up ($p < 0.05$), with no significant difference in the first follow-up.

Conclusion and Recommendations: CSFP positively impacted participants' SWB levels, with effects persisting beyond the intervention. Mental Health and Psychiatric Nurses are encouraged to integrate CSFP into their interventions to improve caregivers' SWB and communication skills.

Key Words: Caregivers, Communication skills, Psychoeducation, Schizophrenia, Subjective well-being.

References:

1. Rezaei, O., et al. Applying psychoeducational program on general health and communication skills in caregivers of patients with schizophrenia: A randomized controlled trial. *The European Journal of Psychiatry*, 2018, 32.4: 174-181. <https://doi.org/10.1016/j.ejpsy.2018.04.001>.
2. Abedi Z, Alavi M, Ghazavi Z, Visentin D, Cleary M. Improving coping styles in family caregivers of psychiatric inpatients using planned behavior problem-solving training. *J Nurs Res.* 2020;28(1):e70. doi:10.1097/jnr.0000000000000320.
3. Hvalič-Touzery S, Smole-Orehsek K, Dolničar V. Informal Caregivers' Perceptions of Self-Efficacy and Subjective Well-Being When Using Telecare in the Home Environment: A Qualitative Study. *Geriatrics.* 2022; 7(5):86. <https://doi.org/10.3390/geriatrics7050086>.

BEDEN İMAJİ-VÜCUT ŞEKLİNE ÖZEN GÖSTERME ÖLÇEĞİ TÜRKÇE GEÇERLİLİK GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Meryem Fırat¹, Şeyda Yetginler Memiş², Papatya Karakurt³, Buse Nur Gedik⁴

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzincan, Türkiye, meryemfırat@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4193-2299

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, seyda_ytgnlr@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9703-6736

³Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, papatyademirci@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-0330-9807

⁴Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, busenurgedik.1997@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1098-1888

ÖZET

Giriş-Amaç: Beden algısı, bireyin kendi bedenine dair duygu, düşünce ve algılarının zihinsel bir yansımasıdır ve bu algı, bireyin özgüveni ve sosyal yaşamındaki başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir [1]. Estetik kaygıların artışıyla birlikte beden imajı, toplumsal ve bireysel anlamda daha önem kazanmıştır [2]. Benlik saygısıyla doğrudan ilişkili olan beden memnuniyeti, bireylerin sosyal uyumunu ve yaşam doyumunu etkileyen bir faktördür [3]. Bu araştırma, Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmayı amaçlamakta olup, elde edilen sonuçların bireylerin beden algısı ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin anlaşılmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Yöntem: Araştırma, metodolojik bir çalışmadır ve 18-40 yaş arası 70 katılımcıyla yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik özellikler formu ve ölçek aracılığıyla Google Form üzerinden toplanmıştır. Ölçeğin uyarlanması, dil geçerliliği, uzman görüşü ve pilot uygulamalarla desteklenerek; yapı geçerliliği için Kaiser-Meyer-Olkin İndeksi (KMO) ve Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Güvenilirlik analizinde Cronbach alfa katsayısı ve test-tekrar test yöntemleri uygulanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 25 programı ile analiz edilerek sonuçlar raporlanmıştır.

Bulgular: Ölçeğin faktör yükleri ,51 ile ,84 arasında sıralanmaktadır. Bartlett testi sonuçları ($\chi^2=3759.127$, $p=0.000$) verinin birbiri ile ilişki gösterdiği ve faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. İlgili uyum indeks değerleri sonucunda modelin bu hali ile kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ,79 olarak bulunmuştur. Analizler Ölçeği'n, yetişkinlerin beden imajı ve beden algısı belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada, Ölçeği'n geçerlilik ve güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Ölçek, psikometrik açıdan yeterli bulunmuş ve Türk kültürüne uyarlanarak kullanılabilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Faktör analizi ve iç tutarlık katsayısı, ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir. Ölçeğin akademik çalışmalarda ve klinik değerlendirme süreçlerinde, beden algısı ve benlik saygısı gibi kavramlarla ilişkili diğer değişkenlerin incelenmesinde bir araç

olarak kullanılması, alandaki bilgi birikiminin zenginleştirilmesine ve uygulamaya dönük katkılar sağlamasına olanak tanıyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden algısı, Benlik saygısı, Dil geçerliliği

Kaynaklar:

1. Teixeira PA, Silva WR, Campos LA, Marôco J, Campos JADB. Psychometric investigation of the Attention to Body Shape Scale in Brazilian adults. *Ciênc Saúde Coletiva*. 2022;27:1443-1453.
2. Beebe DW. The Attention to Body Shape Scale: A new measure of body focus. *J Pers Assess*. 1995;65:486-501.
3. Gümüş Eren A. Sosyal kaygının benlik saygısına ve işlevsel olmayan tutumlara göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2006;3:63-75.

BODY IMAGE-ATTENTION TO BODY SHAPE SCALE TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Meryem Fırat¹, Şeyda Yetkinler Memiş², Papatya Karakurt³, Buse Nur Gedik⁴

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzincan, Türkiye, meryemfirat@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4193-2299

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, seyda_ytgnlr@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9703-6736

³Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, papatyademirci@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-0330-9807

⁴Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, busenurgedik.1997@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1098-1888

ABSTRACT

Introduction and Aim: Body perception is a mental reflection of the individual's feelings, thoughts and perceptions about own body, and this perception has a significant impact on the individual's self-confidence and success [1]. With the increase in aesthetic concerns, body image has become more important [2]. Body satisfaction, which is directly related to self-esteem, is a factor that affects individuals' social adaptation and life satisfaction [3]. This research aims to conduct a validity and reliability study of the scale in Turkish.

Methods: The research is a methodological study and was conducted with 70 participants aged 18-40. Data were collected via Google Form using the sociodemographic characteristics form and scale. Adaptation of the scale was supported by language validity, expert opinion and pilot applications; Kaiser-Meyer-Olkin Index (KMO) and Exploratory Factor Analysis (EFA) were used for construct validity. Cronbach's alpha coefficient and test-retest methods were applied in the reliability analysis. The data was analyzed with the SPSS 25 program.

Results: Factor loadings of the scale range between .51 and .84. Bartlett test results ($\chi^2=3759.127$, $p=0.000$) show that the data are related to each other and are suitable for factor analysis. As a result of the relevant fit index values, it was decided that the model was acceptable in its current state. Cronbach Alpha internal consistency coefficient for the overall scale was found to be .79.

Conclusion and Recommendations: The scale was found to be psychometrically sufficient and it was concluded that it was usable measurement tool by adapting it to Turkish culture. Factor analysis and internal consistency coefficient show that the scale is reliable and valid. Using the scale as a tool in academic studies and clinical evaluation processes to examine other variables related to concepts such as body perception and self-esteem will enable enriching the knowledge in the field and making practical contributions.

Key Words: Body image, Self-esteem, Language validity

References:

1. Teixeira PA, Silva WR, Campos LA, Marôco J, Campos JADB. Psychometric investigation of the Attention to Body Shape Scale in Brazilian adults. Ciênc Saúde Coletiva. 2022;27:1443-1453.
2. Beebe DW. The Attention to Body Shape Scale: A new measure of body focus. J Pers Assess. 1995;65:486-501.

3. Gümüş Eren A. Sosyal kaygının benlik saygısına ve işlevsel olmayan tutumlara göre yordanması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2006;3:63-75.

YURTTA VE EVDE KALAN ÖĞRENCİLERİN UYKU KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirin Harkin Gemicioğlu¹, Tuğba Sarı²

¹Zongulda Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 67100, Zonguldak, Türkiye,
sirin_harkin@hotmail.com, 0000-0002-1331-7635

²Atılım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Ankara, Türkiye, tubaaasari@gmail.com,
0000-0002-5172-8662

ÖZET

Giriş-Amaç: Fiziksel ve ruhsal refahın sürdürülmesi bağlamında uyku sağlığı, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde birinci basamakta yer almakla birlikte uyku bozuklukları tüm dünyada giderek artmaktadır [1]. Üniversite dönemi, öğrenciler tarafından az uyku ile ilişkilendirilmekte ve uyku sorunları ile uykudan duyulan memnuniyetsizliğin yaygın olduğu belirtilmektedir [2]. Uyku literatüründe, yurttaki kalan öğrencilerin hayatın bu yeni aşamasına geçişte daha fazla uyku sorunları yaşadığı bildirilmektedir [3]. Bu araştırma yurttaki ve evde kalan öğrencilerinin uyku kalitesi ve uyku kalitesini etkileyen etmenleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma 2024 Haziran – Aralık ayları arasında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde kesitsel ve tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Verilerin toplanmasında ve bilgilendirilmiş gönüllü onam formunun alınmasında Google Formlarda oluşturulmuş anket aracılığı ile 973 öğrenciden online olarak veriler toplanmıştır. Araştırma verileri, Birey Tanıtım Formu ve Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi kullanılarak toplanmıştır. Verilerin istatistiksel anlamlılık durumu $p<0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Demografik verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, ikili bağımsız gruplarda Mann Whitney U testi, üçlü ve daha fazla bağımsız gruplarda Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma bulguları sosyodemografik veriler ile değerlendirildiğinde sınıf seviyesi ($p=0,014$), aylık gelir düzeyi ($p<,001$) ve yaşamını sürdürdüğü yer (Aile evi, Öğrenci evi, Yurt) ($p=0,007$) arasında aile evinde kalan öğrencilerde uyku kalitesi yüksek bulunmuştur. Çalışma bulguları uyku özellikleri veriler ile değerlendirildiğinde son bir ayda uyku problemi yaşamaması ($p<,001$), ailede uyku problemi yaşanması ($p<,001$), günlük ortalama uyku süresi ($p<,001$), uyumadan önce sigara içme ($p<,001$) davranışları arasında aile evinde kalan öğrencilerde uyku kalitesi yüksek bulunmuştur. Bulgular arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin uyku kalitesinin bazı sosyo-demografik değişkenler, uyku düzeni ve sigara kullanımından etkilendiği sonucuna varılmıştır. Evde kalan öğrencilerin yurttaki kalan öğrenciler ile kıyaslandığında daha yüksek uyku kalitesine sahip olduğu bulunmuştur. Düşük kaliteli uyku döngüsü riski altında olan öğrencilerde uyku hijyeni ve

alışkanlıkları değıştirmeye yönelik bilgi ve motivasyon eksikliğini gidermeye yardımcı olacak etkinliklerin arttırılması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku kalitesi, Pittsburgh uyku kalitesi indeksi, Lisans öğrencisi

Kaynaklar:

1. Massae, A.F., Larsson, M., Pembe, A.B., Mbekenga, C. ve Svanberg, A.S., 2022. Patterns and predictors of fear of childbirth and depressive symptoms over time in a cohort of women in the Pwani region, Tanzania. PLoS ONE, 17(11), e0277004. <https://doi.org/10.1371%2Fjournal.pone.0277004>
2. Yuen, W.S., Lo, H.C., Wong, W.N. ve Ngai, F.W., 2022. The effectiveness of psychoeducation interventions on prenatal attachment: A systematic review. Midwifery, 104, 103184. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103184>
3. Broca, P.V. ve Ferreira, M.A., 2015. Communication process in the nursing team based on the dialogue between Berlo and King. Esc Anna Nery, 19(3), 467-474. DOI: 10.5935/1414-8145.20150062

EVALUATION OF THE SLEEP QUALITY OF STUDENTS STAYING IN DORMITORY AND AT HOME

Şirin Harkin Gemicioğlu¹, Tuğba Sarı²

¹Zongulda Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, 67100, Zonguldak, Türkiye, sirin_harkin@hotmail.com, 0000-0002-3472-7115

²Atılım University, Faculty of Health Sciences, Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Ankara, Türkiye, tubaaasari@gmail.com, 0000-0002-5172-8662

ABSTRACT

Introduction and Aim: In the context of maintaining physical and mental well-being, sleep health is positioned at the primary level of Maslow's hierarchy of needs. However, sleep disorders are increasingly prevalent worldwide [1]. University life is often associated with insufficient sleep among students, with sleep problems and dissatisfaction with sleep being widely reported [2]. The sleep literature indicates that students residing in dormitories experience more sleep-related issues during this transitional phase of life [3]. This study aimed to examine the sleep quality and the factors affecting sleep quality among students living in dormitories and homes.

Methods: This cross-sectional and descriptive study was conducted at Zonguldak Bülent Ecevit University Faculty of Health Sciences between June and December 2024. Data were collected online from 973 students through a questionnaire created in Google Forms after obtaining informed voluntary consent. The research data were gathered using the Individual Information Form and the Pittsburgh Sleep Quality Index. The statistical significance level was set at $p < 0.05$. Descriptive statistics were used to evaluate demographic data, the Mann-Whitney U test was applied for comparisons between two independent groups, and the Kruskal-Wallis test was used for comparisons among three or more independent groups.

Results: When analyzing the findings based on sociodemographic data, significant differences were found in sleep quality according to class level ($p = 0.014$), monthly income level ($p < 0.001$), and place of residence (family home, student house, dormitory) ($p = 0.007$), with students residing in family homes exhibiting higher sleep quality. When assessing sleep characteristics, significant differences were observed regarding experiencing sleep problems in the past month ($p < 0.001$), family history of sleep problems ($p < 0.001$), average daily sleep duration ($p < 0.001$), and smoking before bedtime ($p < 0.001$), with students living in family homes showing better sleep quality. The differences found were statistically significant.

Conclusion and Recommendations: The findings of the study indicate that students' sleep quality is influenced by certain sociodemographic variables, sleep patterns, and smoking habits. Students residing in homes were found to have higher sleep quality compared to those living in dormitories. It is recommended to increase activities aimed at addressing the lack of information and motivation regarding sleep hygiene and habits among students at risk of experiencing poor sleep cycles.

Key Words: Sleep quality, Pittsburgh sleep quality index, Undergraduate student

References:

1. Massae, A.F., Larsson, M., Pembe, A.B., Mbekenga, C. ve Svanberg, A.S., 2022. Patterns and predictors of fear of childbirth and depressive symptoms over time in a cohort of women in the Pwani region, Tanzania. PLoS ONE, 17(11), e0277004. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277004>
2. Yuen, W.S., Lo, H.C., Wong, W.N. ve Ngai, F.W., 2022. The effectiveness of psychoeducation interventions on prenatal attachment: A systematic review. Midwifery, 104, 103184. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103184>
3. Broca, P.V. ve Ferreira, M.A., 2015. Communication process in the nursing team based on the dialogue between Berlo and King. Esc Anna Nery, 19(3), 467-474. DOI: 10.5935/1414-8145.20150062

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OBSESİF İNANÇLARI VE SİBERKONDRI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Ceren Aycanoğlu¹, Sümeyra Nurdan Yılmaz², Güner Ekin Demirtaş Uçkıran³

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, ceren.sonakin@okan.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7518-9707

²İstanbul Sağlık ve Sosyal Meslek Yüksek Okulu, Ameliyathane Hizmetleri Bölümü, Fatih İstanbul, Türkiye, sumeyra.nurdan@issb.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2690-5524

³İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, guner.uckiran@okan.edu.tr, Orcid: 0009-0009-6461-1082

ÖZET

Giriş- Amaç: Siberkondri, internet aracılığıyla yapılan aşırı sağlık araştırmalarını ve bunun sağlık kaygısı seviyelerindeki artışıyla sonuçlanan bir durum olarak tanımlanmaktadır [1]. Üniversite öğrencilerinin obsesif inançları ve siberkondri ilişkisinin sosyodemografik verilere, obsesif inançlar ölçeğine ve siberkondri ciddiyeti ölçeğine göre incelenmesi hedeflenmektedir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın verileri yüzyüze anket formu ile kişisel beyana dayalı olarak toplandı. Araştırmanın örneklemini bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan öğrenciler oluşturdu (n=301). Veriler “Sosyodemografik Form”, “Siberkondri Ciddiyeti Ölçeği Kısa Formu (CSS-12)” ve “Obsesif İnançlar Anketi Kısa Formu (OİA-9)” kullanılarak toplandı. Veriler SPSS 27.0 paket programında uygun istatistik yöntemlerle analiz edildi. Sonuçlar %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirildi. Araştırma için İstanbul Okan Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alındı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21,07±2,81 olup, %81,4'ü kadın, %45,5'i Hemşirelik Bölümü öğrencisidir. Sağlık problemlerine ilişkin sağlık kurumuna başvurmadan önce başvuru nedeni ile ilgili araştırma yapanların oranı %85'tir. Öğrencilerin %86'sı sağlığa ilişkin bilgileri, sağlık profesyonellerinden, %32,2'si medyadan, %43,9'u internetten edinmektedir (birden çok seçenek işaretlendi). Katılımcıların, siberkondri ciddiyeti düzeyi toplam puanı 29,17±7,85, obsesif inançlar anketi toplam puanı 37,70±8,97 bulundu. Sağlığa ilişkin bilgileri sağlık profesyonellerinden alanların, internetten bilgi almayanların, doktora başvuru sebebiyle ilgili araştırma yapmayanların siberkondri düzeyleri anlamlı derecede düşük olarak saptandı (p=0,008, p=0,005, p<0,001). Öğrencilerin obsesif inanç düzeyleri ve siberkondri ciddiyetleri arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişki saptandı (r= 0,33, p <0.001).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun sağlığa ilişkin bilgileri sağlık profesyonellerinden edindiği, büyük kısmının hekime başvurmadan önce başvuru nedeniyle ilgili araştırma yaptığı saptandı. Siberkondri ciddiyeti düzeyleri ile obsesif inanç düzeyleri arasında istatistiksel olarak zayıf, ancak anlamlı bir pozitif ilişki bulundu (r=0.272, p<0.001). Bu durum,

obsesif inançların siberkondri davranışlarını etkileyebileceğini göstermektedir. Daha geniş ve farklı demografik grupları içeren çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hipkondriazis, İnternet, Obsesif davranış

Kaynaklar:

1. Starcevic V, Berle D, Arnáez S. Recent Insights Into Cyberchondria. *Current Psychiatry Reports*. 2020; 22 (56): 1-8. [Doi.org/10.1007/s11920-020-01179-8](https://doi.org/10.1007/s11920-020-01179-8).

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN OBSESSIVE BELIEFS AND CYBERCHONDRIA OF HEALTH SCIENCES FACULTY STUDENTS

Ceren Aycanoğlu¹, Sümeyra Nurdan Yılmaz², Güner Ekin Demirtaş Uçkiran³

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, ceren.sonakin@okan.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7518-9707

²İstanbul Sağlık ve Sosyal Meslek Yüksek Okulu, Ameliyathane Hizmetleri Bölümü, Fatih İstanbul, Türkiye, sumeyra.nurdan@issb.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2690-5524

³İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, guner.uckiran@okan.edu.tr, Orcid: 0009-0009-6461-1082

ABSTRACT

Introduction-Aim: Cyberchondria is characterized as excessive health-related internet research that results in heightened health anxiety [1]. This study investigates the relationship between obsessive beliefs and cyberchondria among university students, considering sociodemographic data, the Obsessive Beliefs Questionnaire, and the Cyberchondria Severity Scale.

Methods: This cross-sectional descriptive study was conducted with 301 students from the Faculty of Health Sciences at a private university. Data were collected through face-to-face surveys, including a “Sociodemographic Form,” the “Cyberchondria Severity Scale Short Form (CSS-12),” and the “Obsessive Beliefs Questionnaire Short Form (OBQ-9).” Statistical analyses were performed using SPSS 27.0 software, and results were evaluated at a 95% confidence interval with a 5% significance level. Ethical approval for the study was obtained from the Istanbul Okan University Ethics Committee.

Results: The participants’ mean age was 21.07 ± 2.81 years, with 81.4% female and 45.5% enrolled in the Nursing Department. Among them, 85% researched their reasons for visiting healthcare institutions before seeking medical attention. Students primarily obtained health information from healthcare professionals (86%), followed by the internet (43.9%) and media (32.2%). The average Cyberchondria Severity Scale score was 29.17 ± 7.85 , while the Obsessive Beliefs Questionnaire score averaged 37.70 ± 8.97 . Cyberchondria levels were significantly lower among those who received information from professionals, avoided internet searches, and refrained from researching before seeing a doctor ($p=0.008$, $p=0.005$, $p<0.001$). A weak but significant positive correlation was identified between obsessive belief levels and cyberchondria severity ($r=0.33$, $p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: Most students obtained health information from professionals and researched their health concerns before visiting a doctor. A weak but significant positive correlation between obsessive beliefs and cyberchondria severity suggests that obsessive beliefs may influence cyberchondria behaviors. Future studies should include broader and more diverse populations to further explore this relationship.

Key Words: Hypochondriasis, Internet, Obsessive behavior

References:

1. Starcevic V, Berle D, Arnáez S. Recent Insights Into Cyberchondria. *Current Psychiatry Reports*. 2020; 22 (56): 1-8. [Doi.org/10.1007/s11920-020-01179-8](https://doi.org/10.1007/s11920-020-01179-8).

AKUT PSİKIYATRİ KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARIN GRUP PSİKOTERAPİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA *

Özlem Kaçkin¹, Özlem Kapucu², Ejder Akgün Yıldırım³

¹Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şanlıurfa, TÜRKİYE, ozlemkackin.711@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1720-0343

²İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul, TÜRKİYE, ozlemiskin87@gmail.com Orcid: 0000-0003-1110-5265

³İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul, TÜRKİYE, ejderyildirim@yahoo.com Orcid: 0000-0002-8620-1254

*Bu bildiri, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından desteklenmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Grup psikoterapi uygulamaları, özellikle akut psikiyatri kliniklerinde yatan hastalar için zaman ve maliyet açısından etkin olan önemli bir tedavi edici unsurdur. Bu çalışmanın amacı; akut psikiyatri kliniklerinde yatan hastaların grup psikoterapi uygulamalarına ilişkin deneyimlerini incelemektir.

Yöntem: Fenomenolojik yaklaşım kullanılarak yürütülen bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Etik kurul onayı alınmış olan araştırmanın örneklemini, akut psikiyatri kliniğinde yatarak tedavi alan ve çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 15 erkek hasta oluşturmuştur. Veriler, sosyodemografik veri formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiş, Colazzinin fenomenolojik analiz basamakları kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen veriler üç ana tema etrafında gruplandırılmıştır: "Etkiler" teması, duygusal etkiler ve iyileştirici etkiler olarak iki alt tema içerirken; "Fırsatlar" teması, problem çözme, başa çıkma ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi şeklinde alt başlıklara ayrılmıştır. "Hayal Kırıklığı" teması ise kurum içi ve kurumlar arası farklılıklar ile karşılaşılan engeller alt temalarını kapsamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç ve Öneriler: Grup psikoterapi uygulamaları, hastaların duygusal iyileşme ve iletişim becerilerini geliştirme konularında önemli faydalar sağlarken, bazı kurumsal farklılıklar ve engeller hastalarda hayal kırıklığına yol açabilmektedir. Bu nedenle, uygulamaların daha etkili olması için standardizasyonun sağlanması ve bireysel ihtiyaçlara yönelik desteklerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Grup terapisi, Hasta, Psikiyatri, Psikoterapi, Nitel araştırma

EXPERIENCES OF INPATIENTS IN ACUTE PSYCHIATRIC HOSPITALS WITH GROUP PSYCHOTHERAPY PRACTICES: A QUALITATIVE STUDY

Özlem Kaçkin¹, Özlem Kapucu², Ejder Akgün Yıldırım³

¹Harran University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Şanlıurfa, TURKİYE, ozlemkackin.711@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1720-0343

²İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Hospital, İstanbul, TURKİYE, ozlemiskin87@gmail.com Orcid: 0000-0003-1110-5265

³İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Health Practice and Research Centre, İstanbul, TURKİYE, ejderyildirim@yahoo.com Orcid: 0000-0002-8620-1254

ABSTRACT

Introduction and Aim: Group psychotherapy is an important therapeutic element that is time and cost effective, especially for patients hospitalised in acute psychiatric clinics. The aim of this study was to investigate the experiences of patients in acute psychiatric hospitals regarding group psychotherapy practices.

Methods: In this study, which was conducted using a phenomenological approach, purposive sampling method was used. The sample of the study, which was approved by the ethics committee, consisted of 15 male patients who received inpatient treatment in the acute psychiatry clinic and met the inclusion criteria. Data were collected using a socio-demographic data form and a semi-structured interview form, and analysed using Colazzinin's phenomenological analysis steps.

Results: The data obtained were grouped around three main themes: the 'Impact' theme includes two sub-themes as emotional impact and healing impact; the 'Opportunities' theme is subdivided into sub-themes as problem solving, coping and developing communication skills. The 'disappointment' theme includes the sub-themes of intra- and inter-organisational differences and obstacles encountered.

Conclusion and Recommendations: Conclusions and recommendations: While group psychotherapy practices provide significant benefits in terms of emotional recovery and improving patients' communication skills, some institutional differences and barriers may lead to patient frustration. Therefore, standardisation should be ensured for more effective practices.

Key Words: Group therapy, Patient, Psychiatry, Psychotherapy, Qualitative research

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE CİNSEL ŞİDDET MAĞDURU KADINLARDA PSİKOTERAPÖTİK MÜDAHALELERİN ETKİSİNİ İNCELEMEK: SİSTEMATİK DERLEME

Tülay Tuğçe Yigit¹, Gülsüm Zekiye Tuncer²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, tulaytugce.yigit@gmail.com, Orcid:0009-0001-6931-1902

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid:0000-0001-8969-7139

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik ruhsal bozukluğu olan kadınlar, ruhsal sorunların getirdiği kırılganlık ve toplumsal krizler nedeniyle şiddete maruz kalma riski taşır [1]. Cinsel şiddet, kadınlarda kalıcı travmalara yol açarken, kronik ruhsal bozukluklar iyileşme sürecini zorlaştırır [2]. Bu sistematik derlemenin amacı, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda uygulanan psikoterapötik müdahalelerin etkisini incelemektir.

Yöntem: Literatür taraması, 8 Aralık 2024 tarihine kadar yapılmış çalışmaları kapsayacak şekilde üç veri tabanında (PubMed, OVID Medline ve Web of Science) gerçekleştirildi. Derleme için; en az bir oturum içeren psikoeğitimsel veya psikoterapötik müdahale ya da tekniklerin kullanılması, katılımcıların kadın olması, şizofreni, bipolar bozukluk, depresyon veya anksiyete bozukluğu gibi kronik ruhsal hastalık tanılarının bulunması ve cinsel şiddet mağduru olmaları dahil edilme kriterlerini oluşturdu. Çalışmalara 18 yaş üstü bireylere yönelik psikoterapötik müdahaleler dahil edildi.

Bulgular: Veri tabanlarından elde edilen 12 çalışma sistematik derlemeye dahil edildi. Bu çalışmaların 7'si randomize kontrollü çalışma (RKÇ), 1'i retrospektif, 2'si pilot, 1'i yarı deneysel ve 1'i deneysel tasarıma sahipti. Müdahale programları kapsamında; mindfulness temelli terapiler, meditasyon, güçlendirme programları, kişilerarası psikoterapi ve ifade edici yazma teknikleri uygulandı. Programlara katılan kadınlarda depresyon, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), cinsel işlev bozukluğu, sosyal işlevsellik sorunları ve kronik ağrı semptomlarında anlamlı düzeyde azalma saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Bulgular, kronik ruhsal bozukluğu olan ve cinsel şiddet mağduru kadınlarda mindfulness ve kişilerarası psikoterapi gibi müdahalelerin etkili olduğunu göstermektedir. Ancak, bu kadınlarda özelleştirilmiş terapi yöntemlerinin daha güvenilir şekilde değerlendirilmesi ve iyileşme süreçlerindeki olası faydaların belirlenmesi için büyük örneklemli, çok merkezli ve uzun süreli yüksek kaliteli çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Şizofreni, Bipolar, Cinsel şiddet, Psikoterapi.

Kaynaklar:

1. Rani, A., Raman, J., Antony, S., Thirumoorthy, A., & Basavarajappa, C. (2020). Abuse Experienced by Persons with Severe Mental Illness. *Social Science Protocols*, 3, 1-16.
2. Lundberg, P., Johansson, E., Okello, E., Allebeck, P., & Thorson, A. (2012). Sexual risk behaviours and sexual abuse in persons with severe mental illness in Uganda: a qualitative study. *PloS one*, 7(1), e29748.

INVESTIGATING THE EFFECTIVENESS OF PSYCHOTHERAPEUTIC INTERVENTIONS IN WOMEN WITH SEVERE MENTAL DISORDERS AND VICTIMS OF SEXUAL VIOLENCE: A SYSTEMATIC REVIEW

Tülay Tuğçe Yigit¹, Gülsüm Zekiye Tuncer²

¹Dokuz Eylül University, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Master's Program, İzmir, Türkiye, tulaytugce.yigit@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6931-1902

²Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, gulsumdamlarkaya@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8969-7139

ABSTRACT

Introduction and Aim: Women with severe mental disorders are at risk of experiencing violence due to vulnerabilities stemming from their mental health issues and societal crises [1]. Sexual violence, in particular, leads to enduring trauma, which complicates the recovery process of chronic mental illnesses [2]. This systematic review aims to examine the effectiveness of psychotherapeutic interventions applied to women with severe mental disorders who are victims of sexual violence.

Methods: A literature search was conducted across three databases (PubMed, OVID Medline, and Web of Science) covering studies published up to December 8, 2024. Inclusion criteria included studies utilizing psychotherapeutic or psychoeducational interventions with at least one session, participants being women diagnosed with severe mental illnesses such as schizophrenia, bipolar disorder, depression, or anxiety disorders, and victims of sexual violence. Psychotherapeutic interventions targeting women aged 18 years and older were included in the review.

Results: Twelve studies from the databases met the inclusion criteria for this systematic review. These comprised seven randomized controlled trials (RCTs), one retrospective study, two pilot studies, one quasi-experimental study, and one experimental design. Interventions included mindfulness-based therapies, meditation, empowerment programs, interpersonal psychotherapy and expressive writing techniques. Participants demonstrated significant reductions in symptoms of depression, post-traumatic stress disorder (PTSD), sexual dysfunction, social functioning problems, and chronic pain.

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that interventions such as mindfulness and interpersonal psychotherapy are effective for women with severe mental disorders and victims of sexual violence. However, larger, multi-center, and long-term high-quality studies are needed to reliably evaluate tailored therapy methods and identify potential benefits in recovery processes for this population.

Key Words: Women, Schizophrenia, Bipolar disorder, Sexual violence, Psychotherapy

References:

¹ Rani, A., Raman, J., Antony, S., Thirumoorthy, A., & Basavarajappa, C. (2020). Abuse Experienced by Persons with Severe Mental Illness. *Social Science Protocols*, 3, 1-16.

² Lundberg, P., Johansson, E., Okello, E., Allebeck, P., & Thorson, A. (2012). Sexual risk behaviours and sexual abuse in persons with severe mental illness in Uganda: a qualitative study. *PloS one*, 7(1), e29748.

KANSER HASTALARININ BİRİNCİL BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNDE BAKIM VEREN ÖDÜLLENDİRİCİ DUYGULAR ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN PSİKOMETRİK TESTİ

Özkan Uğuz¹, Sati Doğan²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknuguz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

²Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, sati.dogan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9935-3265

ÖZET

Giriş-Amaç: Bakım verme, manevi tatmin, sosyal bağlantı ve empati ve dayanıklılık gibi beceri gelişimi de dahil olmak üzere ödüllendirici deneyimler sunar. Bu deneyimler bakım verenlerin hayatlarına anlam katar ve kişisel gelişimi teşvik eder. Bu çalışmanın amacı, Tong ve arkadaşları [1] tarafından geliştirilen Bakım Veren Ödüllendirici Duygular Ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirliğini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışmada Kuzeybatı Türkiye'de kanser hastalarına birincil bakım veren 282 aile üyesinden toplanan verilerle metodolojik bir tasarım kullanılmıştır. Ölçeğin İngilizce versiyonu, çeviri-geri çeviri yöntemi kullanılarak Türkçe'ye çevrilmiştir. İçerik geçerliliğini değerlendirmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Ölçüt geçerliliği ise Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) ve Algılanan Stres Ölçeği (ASDÖ) ile korelasyonlar yoluyla değerlendirilmiştir. Güvenilirlik, iç tutarlılık için Cronbach's α ve test-tekrar test güvenilirliği için sınıf içi korelasyon katsayıları kullanılarak test edilmiştir.

Bulgular: Ölçek, 0,95'lik kapsam geçerliliği indeks değeri ile yüksek güvenilirlik göstermiştir. Bir madde düşük madde korelasyon katsayısı nedeniyle analizden çıkarılmıştır. Daha sonra, genel Cronbach's α değeri 0,86 olarak belirlenmiştir. Sınıf içi korelasyon katsayısı 0,99 ile 0,98 arasında değişmektedir. Faktör analizinin uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin değeri (0,84) ve Bartlett testi ($p < 0,001$) ile doğrulanmıştır. AFA ile toplam varyansı %64,47 olan 11 madde ve üç faktörlü yapı belirlenmiştir. DFA ile iyi model uyum indeksleri ($\chi^2/df = 1,54$, GFI = 0,98, RMSEA = 0,04, CFI = 0,98, SRMR = 0,03) orijinal ölçekle tutarlıdır. Ölçüt geçerliliği ÇBASDÖ ($r = 0,63$, $p < 0,001$) ve ASÖ ($r = -0,45$, $p < 0,001$) ile anlamlı korelasyonlarla desteklenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Orijinal ölçeğin aksine, 11 madde ve üç faktörlü bir yapıdan oluşan ölçek, Türk kültürel bağlamında kanser hastalarının birincil aile bakıcıları arasında bakım vermenin olumlu yönlerini değerlendirmek için bir araç olarak geçerlilik ve güvenilirlik göstermektedir. Kullanımı, bakım verme sonuçlarını iyileştirmek için klinik müdahalelere rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile üyeleri, Güvenilirlik, Geçerlilik, Kanser

Kaynaklar:

1. Tong X, Li T, Xi S, Yu Y. Validating a Caregiving Rewarding Feelings scale among family caregivers of those diagnosed with schizophrenia in China. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2024;31(1):31-42. doi:10.1111/jpm.12958

PSYCHOMETRIC TEST OF THE TURKISH FORM OF THE CAREGIVER REWARDING FEELINGS SCALE IN PRIMARY CAREGIVING FAMILY MEMBERS OF CANCER PATIENTS

Özkan Uğuz¹, Sati Doğan²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknuguz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

²Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, sati.dogan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9935-3265

ABSTRACT

Introduction and Aim: Caregiving offers rewarding experiences, including spiritual fulfillment, social connection and skill development such as empathy and resilience. These experiences add meaning to caregivers' lives and promote personal growth. The aim of this study was to assess the reliability and validity of the Turkish version of the Caregiver Rewarding Feelings Scale developed by Tong et al [1].

Methods: This study used a methodological design with data collected from 282 family members who were primary caregivers of cancer patients in Northwestern Türkiye. The English version of the scale was translated into Turkish using the translation-back translation method. Expert opinion was used to assess content validity. Exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were used to assess construct validity. Criterion validity was assessed through correlations with the Multidimensional Perceived Social Support Scale (MPSSS) and the Perceived Stress Scale (PSS). Reliability was tested using Cronbach's α for internal consistency and intraclass correlation coefficients for test-retest reliability.

Results: The scale showed high reliability with a content validity index value of 0.95. One item was excluded from the analysis due to low item correlation coefficient. Subsequently, the overall Cronbach's α value was 0.86. The intraclass correlation coefficient ranged from 0.99 to 0.98. The appropriateness of factor analysis was confirmed by Kaiser-Meyer-Olkin value (0.84) and Bartlett's test ($p < 0.001$). EFA yielded 11 items with a total variance of 64.47% and a three-factor structure. Good model fit indices ($\chi^2/df = 1.54$, GFI = 0.98, RMSEA = 0.04, CFI = 0.98, SRMR = 0.03) were consistent with the original scale. Criterion validity was supported by significant correlations with the CBAASDI ($r = 0.63$, $p < 0.001$) and the ASL ($r = -0.45$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: In contrast to the original scale, the scale, consisting of 11 items and a three-factor structure, shows validity and reliability as a tool to assess positive aspects of caregiving among primary family caregivers of cancer patients in the Turkish cultural context. Its use can guide clinical interventions to improve caregiving outcomes.

Key Words: Cancer, Family members, Reliability, Validity

References:

1. Tong X, Li T, Xi S, Yu Y. Validating a Caregiving Rewarding Feelings scale among family caregivers of those diagnosed with schizophrenia in China. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2024;31(1):31-42. [doi:10.1111/jpm.12958](https://doi.org/10.1111/jpm.12958)

YEME BOZUKLUKLARINDA PSİKOSOSYAL MÜDAHALELERİN ETKİNLİĞİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Nurten Gülsüm Bayrak, Sevdâ Uzun²

¹Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye, nurtenbayrak28@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7658-9961

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5954-717X

ÖZET

Giriş-Amaç: Yeme bozukluğu, normal yeme alışkanlığının bozulması ile karakterize olup, yüksek morbidite, mortalite ve nüksetme oranlarına sahiptir. Hastalık ayrıca yüksek tıbbi ve psikiyatrik komorbidite ve düşük yaşam kalitesi ile ilişkilidir [1]. Yeme bozukluğunda, yardım arama davranışı ve tedavi alım oranları düşük, tedaviyi bırakma oranları ise yüksektir. Bu durum, hastalığın uzun süre devam etmesine, prognozunun kötüleşmesine ve dolayısıyla sağlık bakım maliyetlerinde artışa neden olabilmektedir [2]. Psikososyal müdahaleler, yeme bozukluğunda sıklıkla tercih edilmekte ve tedavinin önemli bir parçası olarak belirtilmektedir. Hızlı iyileşmeyi hedefleyen, sadece beslenme danışmanlığı ya da farmakolojik tedaviye odaklanan müdahalelerin çoğu zaman etkin olmadığı [3], ilaç tedavisini psikoterapi müdahaleleriyle birleştirmenin, sonuçları önemli ölçüde etkilemediği bildirilmiştir. Yeme bozukluğu semptomlarının fiziksel ve psikolojik sonuçları göz önüne alındığında, psikososyal müdahalelerin tedavinin önemli bir basamağını oluşturduğu görülmektedir. Bu amaçla çalışmada yeme bozukluklarında psikososyal müdahalelerin etki düzeyinin meta-analiz yöntemi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Meta analiz türünde yapılan bu çalışma, PRISMA kontrol listesine (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses Protocols (PRISMA) Checklist) göre hazırlanmıştır. Bu meta analizde olası yan tutma (bias) riskini azaltmak için, literatür tarama, makale seçimi ve veri çekme işlemleri iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır. Editöre mektup, sistematik ve geleneksel derleme niteliğinde olan çalışmalar bu araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Tarama sonucunda başlangıçta 5465 kayıta ulaşılmıştır. Tekrar edilen çalışmalar çıkarıldıktan sonra 130 kayıt başlık ve özetle seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda 36 çalışma tam metinde incelemek üzere seçilmiştir. Daha sonra tam metnine ulaşılan 15 makale dâhil etme ve dışlama kriterlerine göre incelenmiş, yeme bozukluklarında psikososyal müdahalelerin etkinliğini değerlendiren 15 çalışma meta analize dahil edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya alınan araştırmaların onikisi randomize kontrollü üçü yarı deneysel niteliktedir. Araştırmaların toplam örneklem hacmi 2256 (müdahale grubu:965; kontrol grubu:914 tek grup:377)'dir. Bu çalışmaların bulgularına dayalı olarak yapılan meta-analizde, yeme bozukluklarında psikososyal müdahalelerin depresyon (SMD: -0,371, %95 CI: -0,697 to -0,045; Z=

-2,228, $p = 0.026$); stres (SMD: -0,545, %95 CI: -1,080 to -0,011; $Z = -1,999$, $p = 0.046$); öz kontrol (SMD: 0,476, %95 CI: 0,116 to -0,835; $Z = -2,594$, $p = 0.009$); duygusal yeme isteğı (SMD: 0,224, %95 CI: -4,335 to -0,164; $Z = -2,115$, $p = 0.034$) üzerinde etkin olduğı saptanmıştır. Analiz edilen veriler, yeme bozukluğunda psikososyal müdahalelerin depresyon, stres, öz kontrol ve duygusal yeme isteğı üzerinde müdahale grubu lehine anlamlı bir etkiye sahip olduğı göstermiştir.

Sonuç ve Öneriler: Yeme bozukluklarında psikososyal müdahalelerin, bireylerin ruh sağlığı üzerinde özellikle depresyon, stres, öz kontrol ve duygusal yeme üzerinde etkili olduğı saptanmıştır. Gelecekteki araştırmalar, sağlık profesyonellerinin psikososyal müdahaleleri farmakolojik tedaviye ek olarak daha aktif kullanılması noktasında etkin olabilir. Bununla birlikte psikososyal müdahalelerin, farklı ruh sağlığı göstergeleri üzerindeki etkilerini araştırmak için geniş hacim örneklemli gruplarda randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeme Bozukluğu, Depresyon, Duygusal yeme, Stres, Öz kontrol, Meta analiz

Kaynaklar:

1. Thornton, LM., Watson, HJ., Jangmo, A., Welch, E., Wiklund, C., von Hausswolff-Juhlin, Y., et al. (2017). Binge-eating disorder in the Swedish national registers: somatic comorbidity. *Int J Eat Disord.* 50(1):58–65.
2. Austin, A., Flynn, M., Richards, K., Hodsoll, J., Duarte, TA., Robinson, P. et al. (2021). Duration of untreated eating disorder and relationship to outcomes: a systematic review of the literature. *Eur Eat Disord Rev.* 29(3):329–45.
3. Cahn, SC., McFillin, RK. Eating disorders. In: DiTomasso, RA., Golden, BA., Morris, HJ. (2010). editors. *Handbook of cognitive-behavioral approaches in primary care.* New York: Springer Publishing Company; p. 501-23.

EFFECTIVENESS OF PSYCHOSOCIAL INTERVENTIONS IN EATING DISORDERS: A META-ANALYSIS STUDY

Nurten Gülsüm Bayrak¹, Sevdâ Uzun²

¹ Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Giresun, Türkiye,
nurtenbayrak28@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7658-9961

² Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gümüşhane, Türkiye,
sevdauzun50@gmail.com, ORCID no: 0000-0002-5954-717X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Eating disorders are characterized by disruption of normal eating habits and have high morbidity, mortality and relapse rates. The disorder is also associated with high medical and psychiatric comorbidity and poor quality of life [1]. In eating disorders, help-seeking behavior and treatment uptake rates are low and treatment dropout rates are high. This may lead to prolonged disease persistence, worsening prognosis, and thus increased health care costs [2]. Psychosocial interventions are frequently preferred in eating disorders and are considered as an important part of treatment. It has been reported that interventions aiming for rapid recovery, focusing only on nutritional counseling or pharmacological treatment are often ineffective [3], and combining drug treatment with psychotherapy interventions does not significantly affect outcomes. Considering the physical and psychological consequences of eating disorder symptoms, psychosocial interventions constitute an important step of treatment. For this purpose, this study aimed to evaluate the effect level of psychosocial interventions in eating disorders by meta-analysis method.

Methods: This meta-analysis was prepared according to the PRISMA checklist (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses Protocols (PRISMA) Checklist). To reduce the risk of bias in this meta-analysis, literature search, article selection and data extraction were performed independently by two investigators. Letters to the editor, systematic and traditional reviews were excluded from the scope of this study. As a result of the search, 5465 records were initially reached. After removing duplicate studies, 130 records were examined to select the title and abstract. As a result of this review, 36 studies were selected to be examined in full text. Then, 15 articles with full text were examined according to the inclusion and exclusion criteria, and 15 studies evaluating the effectiveness of psychosocial interventions in eating disorders were included in the meta-analysis.

Results: Twelve of the studies included in the study were randomized controlled and three were quasi-experimental. The total sample size of the studies was 2256 (intervention group: 965; control group: 914; single group: 377). In the meta-analysis based on the findings of these studies, psychosocial interventions in eating disorders were found to be associated with depression (SMD: -0.371, 95% CI: -0.697 to -0.045; Z= -2.228, p = 0.026); stress (SMD: -0.545, 95% CI: -1.080 to -0.011; Z= -1.999, p = 0.046); self-control (SMD: 0.476, 95% CI: 0.116 to -0.835; Z= -2.594, p = 0.009); emotional craving (SMD: 0.224, 95% CI: -4.335 to -0.164; Z= -2.115, p = 0.034). The analyzed data showed

that psychosocial interventions in eating disorders had a significant effect on depression, stress, self-control and emotional cravings in favor of the intervention group.

Conclusion and Recommendations: Psychosocial interventions in eating disorders have been found to be effective on individuals' mental health, especially on depression, stress, self-control and emotional eating. Future research may be effective for health professionals to use psychosocial interventions more actively in addition to pharmacological treatment. However, it is recommended that randomized controlled trials be conducted in groups with large sample sizes to investigate the effects of psychosocial interventions on different mental health indicators.

Key Words: Eating disorder, Depression, Emotional eating, Stress, Self-control, Meta-analysis

References:

1. Thornton, LM., Watson, HJ., Jangmo, A., Welch, E., Wiklund, C., von Hausswolff-Juhlin, Y., et al. (2017). Binge-eating disorder in the Swedish national registers: somatic comorbidity. *Int J Eat Disord.* 50(1):58–65.
2. Austin, A., Flynn, M., Richards, K., Hodsoll, J., Duarte, TA., Robinson, P. et al. (2021). Duration of untreated eating disorder and relationship to outcomes: a systematic review of the literature. *Eur Eat Disord Rev.* 29(3):329–45.
3. Cahn, SC., McFillin, RK. Eating disorders. In: DiTomasso, RA., Golden, BA., Morris, HJ. (2010). editors. *Handbook of cognitive-behavioral approaches in primary care.* New York: Springer Publishing Company; p. 501-23.

HEMŞİRELİK ALANINDA ŞİZOFRENİ İLE İLGİLİ RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Nurten Gülsüm Bayrak¹

¹Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye, nurtenbayrak28@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7658-9961

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni, şiddetli genellikle kalıcı ve tedaviye dirençli ruhsal bir bozukluktur [1]. Hastalığın klinik sunumu ve yönetiminde toplumsal farklılıklar görülmektedir. Bu nedenle tedavide, bireyselleştirilmiş teröpatik yaklaşım oldukça önemlidir [2]. Hemşirelik süreci bireyselleştirilmiş hasta odaklı bakım sağlamanın yanısıra bilgiyi analiz etme, yorumlama ve değerlendirme ile farklı bakış açılarını göz önünde bulundurur. Hemşirelik süreci, hemşirelerin kapsamlı, güvenli ve kaliteli bakım verebilmek için kullandıkları bilimsel ve sistematik klinik akıl yürütme yöntemidir [3]. Literatürde şizofreni ile ilişkili farklı disiplinlerde ve farklı çalışma metodolojilerinin kullanıldığı birçok yayın bulunmasına karşın, hemşirelik alanında şizofreni ile ilişkili randomize kontrollü çalışmaların bibliyometrik analizine rastlanmamıştır. Bu çalışmada hemşirelik alanında yapılan randomize kontrollü çalışmaların bibliyometrik analiz yoluyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın verileri herhangi bir yıl sınırlaması yapılmadan 20.08.2024 tarihinden önce SCOPUS veri tabanında yayınlanan çalışmalardan elde edilmiştir. Bu amaçla “Şizofreni”, “Hemşirelik”, “Randomize kontrollü çalışma” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmış ve 179 çalışmaya ulaşılmıştır. Konu ile ilişkili olmayan ve farklı disiplinleri içeren çalışmalar çıkarıldıktan sonra 34 çalışma analiz edilmiştir. Araştırmanın analizinde bilim haritalama ve görselleştirme yazılım programı VOSviewer kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma sonucunda hemşirelik alanında şizofreni ile ilgili randomize kontrollü ilk araştırmanın 1995 yılında yayınlandığı, çalışmaların sıklıkla Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye ve İngiltere’de yürütüldüğü, en fazla iş birliği yapan ülkenin Türkiye olduğu, konuya ilişkin araştırmaların genellikle Archives of Psychiatric Nursing dergisinde yayınlandığı ve pandemi sonrasında yayın sayısının azalma eğilimi gösterdiği saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, alandaki araştırma gündeminin gelişmesine katkı sunarak ve konu ile ilişkili eğilimleri ve dinamikleri ortaya çıkararak alandaki boşluğu belirlemeye yardımcı olmuştur. Araştırma sonuçları, hemşirelik alanında şizofreni ile ilgili RKÇ yayınların pandemi sonrasında azalma eğilimi gösterdiğini saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda konu ile ilişkili çalışma sayısının artırılması önerilebilir. Bununla birlikte gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında şizofreni çalışmaları ile ilgili iş birliğinin yaygınlaştırılmasını sağlayacak düzenlemelere ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Şizofreni, Hemşirelik, Randomize kontrollü çalışma, Bibliyometri

Kaynaklar:

1. McCutcheon RA, Reis Marques T, Howes OD. Schizophrenia-An Overview. JAMA Psychiatry. 2020 Feb 1;77(2):201-210. doi: 10.1001/jamapsychiatry.2019.3360. PMID: 31664453.
2. Brand BA, Haveman YRA, de Beer F, de Boer JN, Dazzan P, Sommer IEC. Antipsychotic medication for women with schizophrenia spectrum disorders. Psychol Med. 2022 Mar;52(4):649-663. doi: 10.1017/S0033291721004591. Epub 2021 Nov 12. Erratum in: Psychol Med. 2023 Jul;53(10):4832. doi: 10.1017/S0033291723001344. PMID: 34763737; PMCID: PMC8961338.
3. Alfaro-Le Fevre Rosalinda Aplicación del proceso enfermero. Fundamento del razonamiento clínico (8th ed), Lippincott Williams & Wilkins, Barcelona, España (2014)

BIOMETRIC ANALYSIS OF RANDOMIZED CONTROLLED TRIALS ON SCHIZOPHRENIA IN NURSING

Nurten Gülsüm Bayrak¹

¹Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Giresun, Türkiye, nurtenbayrak28@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7658-9961

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a severe, usually persistent and treatment-resistant mental disorder [1]. Social differences are observed in the clinical presentation and management of the disease. Therefore, individualized therapeutic approach is very important in treatment [2]. In addition to providing individualized patient-oriented care, the nursing process considers different perspectives by analyzing, interpreting and evaluating information. The nursing process is a scientific and systematic clinical reasoning method that nurses use to provide comprehensive, safe and quality care [3]. Although there are many publications related to schizophrenia in different disciplines and using different study methodologies in the literature, no bibliometric analysis of randomized controlled trials related to schizophrenia in the field of nursing has been found. In this study, we analyzed randomized controlled trials in the field of nursing.

Methods: The data of the study were obtained from the studies published in the SCOPUS database before 20.08.2024 without any year limitation. For this purpose, a search was made using the keywords “Schizophrenia”, “Nursing”, “Randomized controlled trial” and 179 studies were reached. After excluding studies that were not related to the subject and included different disciplines, 34 studies were analyzed. The science mapping and visualization software program VOSviewer was used in the analysis of the research.

Results: As a result of the study, it was determined that the first randomized controlled study on schizophrenia in the field of nursing was published in 1995, studies were frequently conducted in the United States, Türkiye and the United Kingdom, Türkiye was the country with the highest number of collaborations, research on the subject was generally published in the Archives of Psychiatric Nursing journal, and the number of publications tended to decrease after the pandemic.

Conclusion and Recommendations: This study helped to identify the gap in the field by contributing to the development of the research agenda in the field and revealing the trends and dynamics related to the subject. The results of the study revealed that RCT publications on schizophrenia in the field of nursing tended to decrease after the pandemic. In line with these results, it may be recommended to increase the number of studies related to the subject. In addition, it can be said that there is a need for regulations that will ensure the expansion of cooperation between developed and developing countries regarding schizophrenia studies.

Key Words: Schizophrenia, Nursing, Randomised controlled trial, Bibliometrics

References:

1. McCutcheon, RA., Reis Marques, T., Howes, OD. (2020). Schizophrenia-An Overview. JAMA Psychiatry, Feb 1;77(2):201-210. doi: 10.1001/jamapsychiatry.2019.3360. PMID: 31664453.
2. Brand, BA., Haveman, YRA., de Beer, F., de Boer, JN., Dazzan, P. (2022). Sommer IEC. Antipsychotic medication for women with schizophrenia spectrum disorders. Psychol Med. 2022 Mar;52(4):649-663. doi: 10.1017/S0033291721004591.
3. Alfaro-Le Fevre, Rosalinda (2014). Aplicación del proceso enfermero. Fundamento del razonamiento clínico (8th ed), Lippincott Williams & Wilkins, Barcelona, España.

AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI, RUH SAĞLIĞI VE TIBBİ TEDAVİ DIŞINDAKİ UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ayşe Kuzu Durmaz¹, Berin Bayraklı²

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Zonguldak/Türkiye Email: aysekuzu@gmail.com ORCID: 0000-0003-0181-8747

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye Email: berrinbayrakli@yahoo.com.tr ORCID: 0000-0002-9631-8456

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı okuryazarlığı kavramı, ruhsal hastalıklar hakkında mevcut bilgi ve inançların bu hastalıkların tanınması, yönetilmesi ve önlenmesi için kullanılmasını ifade eder [1,2]. Bu çalışmada aile sağlığı merkezlerinden hizmet alan bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığı, ruh sağlığı ve tıbbi tedavi dışındaki uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu ilişki arayıcı tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini Zonguldak şehir merkezinde hizmet veren iki aile sağlığı merkezinden 01.04.2024-01.05.2024 tarihleri arasında hizmet alan 335 birey oluşturmuştur. Çalışmanın verileri kişisel bilgi formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOY) ve Genel Sağlık Anketi-28 (GSA-28) ile toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %84'ü tıbbi tedavi dışındaki uygulamaları kullanmakta ve %80,9'u bu uygulamaların yararlı olduğunu düşünmektedir. Çalışmada tıbbi tedavi dışındaki uygulamaları kullanmayanların GSA-28 puanlarının daha yüksek olduğu ($p<0,05$), RSOY puanları arasında ise anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). RSOY puanları ile GSA-28 puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Toplumda ruhsal sorunlara yönelik tıbbi tedavi dışındaki uygulamalar devam etmekte ve ruh sağlığı üzerinde etkili olmaktadır. Ruh sağlığı okuryazarlığı ile ruhsal sağlık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Toplum ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesinde toplumun bilgi, inanç ve davranışlarının incelenmesi önemlidir [3]. Konuya yönelik daha kapsamlı çalışmaların yapılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ruh sağlığı okuryazarlığı, Ruh sağlığı, Tıp dışı uygulamalar

Kaynaklar:

1. Yang X, Hu J, Zhang B, Ding H, Hu D, Li H. The relationship between mental health literacy and professional psychological help-seeking behavior among Chinese college students: mediating roles of perceived social support and psychological help-seeking stigma. Front Psychol. 2024;15:1356435.
2. Seki Öz, H. Investigation of mental health literacy of individuals living in a city center. 2021;3 (3), 660-675.
3. Özparlak, A., Karakaya, D., Özer, Z. The association of mental health literacy with mental well-being and help-seeking in young people: A systematic review and meta-analysis, Journal of Pediatric Nursing, 2023;73,2023:e243-e250.

THE RELATIONSHIP BETWEEN MENTAL HEALTH LITERACY, MENTAL HEALTH, AND NONMEDICAL PRACTICES OF INDIVIDUALS RECEIVING SERVICES FROM FAMILY HEALTH CENTERS

Ayşe Kuzu Durmaz¹ , Berin Bayraklı²

¹Zonguldak Bülent Ecevit University, Ahmet Erdoğan Vocational School of Health Department of Medical Services and Techniques Zonguldak / Türkiye Email: aysekuzu@gmail.com ORCID: 0000-0003-0181-8747

²Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Public Health Nursing Zonguldak / Türkiye Email: berrinbayrakli@yahoo.com.tr ORCID: 0000-0002-9631-8456

ABSTRACT

Introduction and Aim: The concept of mental health literacy refers to the use of existing knowledge and beliefs about mental illnesses for the recognition, management, and prevention of these illnesses [1,2]. This study aims to examine the relationship between mental health literacy, mental health, and non-medical practices of individuals benefiting from family health centers.

Methods: This is a descriptive study seeking relationships. The sample of the study consists of 335 individuals who received services from two family health centers in the city center of Zonguldak between 01.04.2024 and 01.05.2024. The data of the study were collected using a personal information form, the Mental Health Literacy Scale (MHLS), and the General Health Questionnaire-28 (GHQ-28).

Results: 84% of the participants use non-medical practices, and 80.9% think these practices are beneficial. It was determined that those who do not use nonmedical practices have higher GHQ-28 scores ($p<0.05$), while there was no significant difference between MHLS scores ($p>0.05$). No significant relationship was found between MHLS scores and GHQ-28 scores ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: Non-medical practices for mental health issues continue in society and have an impact on mental health. No significant relationship was found between mental health literacy and mental health. Examining the knowledge, beliefs, and behaviors of the community is important in protecting and improving public mental health [3]. More comprehensive studies on the subject would be beneficial.

Key Words: Mental health literacy, Mental health, Nonmedical practices

References:

1. Yang X, Hu J, Zhang B, Ding H, Hu D, Li H. The relationship between mental health literacy and professional psychological help-seeking behavior among Chinese college students: mediating roles of perceived social support and psychological help-seeking stigma. Front Psychol. 2024;15:1356435.
2. Seki Öz, H. Investigation of mental health literacy of individuals living in a city center. 2021;3 (3), 660-675.
3. Özparlak, A., Karakaya, D., Özer, Z. The association of mental health literacy with mental well-being and help-seeking in young people: A systematic review and meta-analysis, Journal of Pediatric Nursing, 2023;73,2023:e243-e250.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ BİREYLERDE İNTİHAR RİSKİNİN İNCELENMESİ

Zeynep Beyza Kula¹, Özlem Şahin Altun²

¹Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Batman, Türkiye, zbkulaz@gmail.com, Orcid: 0009-0009-3477-5342

²Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye, ozlemsahinaltun@gmail.com, Orcid: 0000-0001-6727-6480

ÖZET

Giriş-Amaç: Araştırma, madde kullanım bozukluğu tanısı almış bireylerin sosyodemografik özelliklerine göre intihar risklerinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Madde; farklı yollardan vücuda alınan ve bireylerin algılama, düşünme, duygu durum kontrolü gibi birtakım fonksiyonlarında gerilemeye sebep olan, kötüye kullanım ve bağımlılığa yol açan kimyasallardır [1]. MKB ise zararlı etkilerine rağmen maddenin bırakılamaması, yoğun arzu ve yoksunluk belirtileriyle karakterizedir [2]. Madde kullanan bireylerin yaşadığı birtakım sorunlar bireylerde intiharı tetikleyebilmektedir. MKB tanısı almış birçok bireyin ölüm nedenlerinin çoğu doğrudan ya da dolaylı olarak madde kullanımından kaynaklıdır [3].

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel desende olan bu araştırma 25 Mayıs 2023-30 Şubat 2024 tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Üniversitesi Van Eğitim Araştırma Hastanesi Amatem biriminde gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklemini 182 hasta oluşturdu. Veriler; Sosyodemografik Bilgi Formu ve İÖÖ kullanılarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzdelik dağılımlar, ortalama, standart sapma, t testi, ANOVA ve Cronbach Alpha katsayısı analizi kullanıldı. Bunun yanında verilerin normal dağılım sağlayıp sağlamadığını saptamak için Shapiro-Wilk testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre bireylerin İÖÖ toplam puan ortalaması 78.92 ± 15.40 olarak belirlendi. İÖÖ'nün en yüksek puan alan alt boyutu sosyal destek/benlik algısı (30.80 ± 7.63), en az puan alan alt boyutu ise öfke/dürtüsellik (11.35 ± 3.71) olarak bulundu. Çalışmaya katılan hastaların aldıkları tedavi sayısı ($p < 0.05$, $r = 0.219^{**}$), intihar girişim sayısı ($p < 0.001$, $r = 0.354^{**}$), ekonomik durumu ($p < 0.05$, $F = 5.418$), daha önce AMATEM'den tedavi alma durumu ($p > 0.05$, $t = 2.246$), aile ilişkilerini etkileme durumu ($p < 0.05$, $KW = 9.052$), daha önce intihar düşüncesi olan bireyler ($p < 0.05$, $t = 6.224$) ve daha önce intihar girişimi olan bireyler ile ($p < 0.05$, $t = 5.442$) İÖÖ ölçek toplam puanı arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edildi. Bunun yanında eğitim durumu ($p < 0.05$, $F = 2.532$), madde kullanım süresi ($p < 0.05$, $F = 2.763$) ve annenin hayatta olma durumu ile İÖÖ alt boyutlarından intihar düşüncesi ($p < 0.05$, $t = 1.976$) arasında anlamlı bir fark gözlemlendi.

Sonuç ve Öneriler: Madde kullanım bozukluğu olan bireylerin AMATEM'den aldıkları tedavi sayısının, intihar girişim sayısının, ekonomik durumunun, annenin hayatta olma durumunun, madde kullanım süresinin, madde kullanımının aile ilişkilerine etkisinin, intihar öyküsü ve düşüncesinin varlığının intihar riskine etkisi olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: İntihar riski, Madde kullanım bozukluğu, Psikiyatri hemşireliğı

Kaynaklar:

1. Zayman EP, Ünal S, Cumurcu HB, Özcan ÖÖ, Bilici R. Madde kullanım bozukluğu olan bireylerde erişkin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ve pekiştireç duyarlılığı ilişkisinin araştırılması. Klinik Psikiyatri Dergisi. 2024;27(1):74-82.
2. Yegül, S. (2020). *Lise öğrencilerinin bağımlılık yapan maddelere karşı tutumları ile sosyal dışlanma durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 631866) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi].
3. Demircan T, Karbeyaz K. (2022). Tamamlanmış intihar olgularında psikolojik otopsi. Osmangazi Tıp Dergisi. 2022; 44(4), 593-600.

INVESTIGATION OF SUICIDE RISK IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SUBSTANCE USE DISORDER

Zeynep Beyza Kulaz¹, Özlem Şahin Altun²

¹Batman University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Batman, Türkiye, zbkulaz@gmail.com, Orcid: 0009-0009-3477-5342

²Atatürk University, Erzurum, Türkiye, ozlemsahinaltun@gmail.com, Orcid: 0000-0001-6727-6480

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to examine the suicide risk of individuals diagnosed with substance use disorder (SUD) based on their sociodemographic characteristics. Substances are chemicals that are taken into the body through various routes and cause deterioration in functions such as perception, thinking, and mood control, leading to misuse and addiction [1]. SUD is characterized by an inability to quit substance use despite its harmful effects, intense cravings, and withdrawal symptoms [2]. The various problems experienced by individuals using substances can trigger suicidal behavior. The majority of deaths among individuals diagnosed with SUD are directly or indirectly related to substance use [3].

Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted between May 25, 2023, and February 30, 2024, in the AMATEM unit of Van Training and Research Hospital, University of Health Sciences. The study sample consisted of 182 patients. Data were collected using a Sociodemographic Information Form and the Suicide Probability Scale (SPS). In data analysis, frequency, percentage distributions, mean, standard deviation, t-test, ANOVA, and Cronbach's alpha coefficient were used. Additionally, the Shapiro-Wilk test was used to determine whether the data followed a normal distribution.

Results: According to the findings, the total mean score of the SPS was 78.92 ± 15.40 . The highest-scoring subscale of the SPS was social support/self-perception (30.80 ± 7.63), while the lowest-scoring subscale was anger/impulsivity (11.35 ± 3.71). A significant difference was found between the total SPS score and the number of treatments received ($p < 0.05$, $r = .219^{**}$), the number of suicide attempts ($p < 0.001$, $r = 0.354^{**}$), economic status ($p < 0.05$, $F = 5.418$), previous treatment at AMATEM ($p > 0.05$, $t = 2.246$), the effect of substance use on family relationships ($p < 0.05$, $KW = 9.052$), individuals with previous suicidal thoughts ($p < 0.05$, $t = 6.224$), and individuals with previous suicide attempts ($p < 0.05$, $t = 5.442$). Additionally, a significant difference was observed between educational status ($p < 0.05$, $F = 2.532$), duration of substance use ($p < 0.05$, $F = 2.763$), and the presence of the mother (alive or deceased) with the SPS subscale of suicidal thoughts ($p < 0.05$, $t = 1.976$).

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the number of treatments received at AMATEM, the number of suicide attempts, economic status, the presence of the mother, duration of

substance use, the impact of substance use on family relationships, and the presence of suicidal thoughts and history significantly affect the suicide risk of individuals with substance use disorder.

Key Words: Suicide risk, Substance use disorder, Psychiatric nursing

References:

1. Zayman, E. P., Ünal, S., Cumurcu, H. B., Özcan, Ö. Ö., & Bilici, R. (2024). Investigation of the relationship between adult attention deficit hyperactivity disorder and reinforcement sensitivity in individuals with substance use disorder. *Journal of Clinical Psychiatry*, 27(1), 74-82.
2. Yegül, S. (2020). An analysis of the relationship between high school students' attitudes toward addictive substances and their social exclusion status (Master's thesis, İnönü University). (Thesis No. 631866).
3. Demircan, T., & Karbeyaz, K. (2022). Psychological autopsy in completed suicide cases. *Osmangazi Medical Journal*, 44(4), 593-600.

ROY UYUM MODELİ'NE TEMELLENDİRİLMİŞ ROL PERFORMANSINI GÜÇLENDİRME PROGRAMININ PANDEMİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN UYUM PERFORMANSI VE YETKİNLİĞİNE ETKİSİ*

Belkıs Şimşek¹, Kadriye Buldukoğlu², İlhan Günbayı³

¹Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Pınarbaşı, Akdeniz Ün., 07070 Konyaaltı, Antalya, Türkiye, belkissimsek@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7456-1383

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Pınarbaşı, 07070 Konyaaltı, Antalya, Türkiye, bkadriye@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1699-6151

³Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Pınarbaşı, Akdeniz Ün., 07058 Konyaaltı, Antalya, Türkiye, igunbayi@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7139-0200

*Bu araştırma bir doktora tez çalışmasıdır.

ÖZET

Giriş-Amaç: Covid-19 pandemisi, hemşireler için benzersiz stres etkenleri yaratarak pek çok zorluğa neden olmuştur[1]. Hastaların ve ailelerin acılarına tanık olan, hastalığa maruz kalan hemşirelerin fiziksel ve ruhsal sağlığının yanı sıra sosyal işlevleri de bu süreçte zarar görmüştür[2]. Yaşanan zorluklar karşısında hemşireleri güçlendirmenin önemi anlaşılmıştır. Bu tez çalışması, Roy Uyum Modeli'ne temellendirilmiş “Rol Performansını Güçlendirme Programı”nın pandemi birimlerinde çalışan hemşirelerin yetkinliği ve uyum performansına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, radikal hümanist paradigmaya dayalı özgürleştirici karma yöntem eylem araştırmasıdır[3]. Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nin pandemi birimlerinde çalışan, araştırmaya katılmaya gönüllü 10 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma süreci “eylem öncesi”, “eylem”, “eylem sonrası”, “izlem” olmak üzere dört aşamalıdır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Hemşire Yetkinlik Ölçeği, Uyum Performansı Ölçeği, Rol Performansını Güçlendirme Programı yarı-yapılandırılmış görüşme formlarıyla toplanmıştır. Toplanan nicel ve nitel veriler doğrultusunda bireysel bir psikoeğitim programı olan “Rol Performansını Güçlendirme Programı” Roy Uyum Modeli'ne temellendirilmiş, bilişsel davranışçı yaklaşım çerçevesinde yapılandırılmış ve uygulanmıştır. Uygulamadan bir ve dört hafta sonra, hemşirelerin yetkinlik ve uyum performansı tekrar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin yetkinlik toplam puan ortalamaları eylem öncesinde 72,17, eylem sonrasında 90,81, izlemde 95,74'tür. Hemşirelerin uyum performansı toplam puan ortalamaları eylem öncesinde 3,78, eylem sonrasında 4,50, izlemde 4,93'tür. Nitel ölçümlerden elde edilen sonuçlar nicel ölçümlerden elde edilen sonuçları desteklemektedir. Eylem sonrasında hemşirelerin yetkinlik ve uyum performansı eylem öncesine göre önemli ölçüde artmış; izlemde, eylem sonrasına göre yetkinlik korunmuş, uyum performansı anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Roy Uyum Modeli'ne temellendirilmiş “Rol Performansını Güçlendirme Programı”nın hemşirelerin yetkinliğini ve uyum performansını artırdığı saptanmıştır. Roy Uyum

Modeli'nin Covid-19'dan kaynaklı zorluklarla başetmede hemşirelerle yapılacak araştırmalarda kullanımının uygun olduğı görölmüştür. Programın kurumsal eğitim programlarına dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Psikiyatri Hemşireliğı, Psikoeğitim, Rol Performansı, Roy Uyum Modeli.

Kaynaklar:

- 1 Rizzo A, Yıldırım M, Öztekin GG, Carlo AD, Nucera G, Szarpak Ł, et al. Nurse burnout before and during the COVID-19 pandemic: a systematic comparative review. Front Public Health, 2023; 11: 1225431.
- 2 Luo Y, Feng X, Wang D, Qiao X, Xiao X, Jia S, et al. Experience of clinical nurses engaged in caring for patients with COVID-19: A qualitative systematic review and meta-synthesis. J Clin Nurs, 2023; 32(15-16): 5258-5273.
- 3 Gunbayi I. Action Research as a Mixed Methods Research: Definition, Philosophy, Types, Process, Political and Ethical Issues and Pros and Cons. JOMES, 2020; 2: 16-25.

THE EFFECT OF THE ROLE PERFORMANCE STRENGTHENING PROGRAM BASED ON THE ROY ADAPTATION MODEL ON THE ADAPTIVE PERFORMANCE AND COMPETENCE OF NURSES WORKING IN PANDEMIC UNITS*

Belkıs Şimşek¹, Kadriye Buldukoğlu², İlhan Günbayı³

¹Akdeniz University Hospital, Pinarbasi, Akdeniz University, 07070 Konyaalti, Antalya, Türkiye, belkissimsek@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7456-1383

²Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Pinarbasi, 07070 Konyaalti, Antalya, Türkiye, bkadriye@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1699-6151

³Akdeniz University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Department of Educational Administration, Pinarbasi, Akdeniz University, 07058 Konyaalti, Antalya, Türkiye, igunbayi@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7139-0200

*This research is a PhD thesis.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Covid-19 pandemic has created unique stressors for nurses, causing numerous challenges[1]. Nurses who witnessed the suffering of patients and families and were exposed to the disease have suffered not only their physical and mental health but also their social functioning[2]. The importance of strengthening nurses in the face of these challenges has been recognized. This thesis was conducted to examine the impact of a "Role Performance Strengthening Program," based on the Roy Adaptation Model, on the competency and adaptive performance of nurses working in pandemic units.

Methods: The research is an emancipatory mixed methods action research based on radical humanist paradigm[3]. The research was conducted with 10 nurses working in the pandemic units of Akdeniz University Hospital who volunteered to participate in the study. The research process consisted of four stages: "pre-action," "action," "post-action," and "follow-up." Data were collected using Personal Information Form, Nurse Competence Scale, Adaptive Performance Scale, Role Performance Strengthening Program semi-structured interview forms. Based on the collected quantitative and qualitative data, "Role Performance Strengthening Program," an individual psychoeducation program based on the Roy Adaptation Model, was structured and implemented within the framework of a cognitive-behavioral approach. The nurses' competence and adaptive performance were re-evaluated one and four weeks after the implementation.

Results: The nurses' total mean competency score was 72.17 before the action, 90.81 after the action, 95.74 at follow-up. The nurses' total mean adaptive performance score was 3.78 before the action, 4.50 after the action, 4.93 at follow-up. The results obtained from the qualitative measurements support the results obtained from the quantitative measurements. After the action, the nurses' competency and adaptive performance increased significantly compared to before the action; at

follow-up, competency was maintained compared to after the action, and adaptive performance was found to be significantly higher.

Conclusion and Recommendations: "Role Performance Strengthening Program" based on the Roy Adaptation Model has been found to increase nurses' competence and adaptive performance. The Roy Adaptation Model has been found to be suitable for use in research conducted with nurses to cope with the challenges arising from Covid-19. Incorporating the program into institutional training programs is recommended.

Key Words: Covid-19 Pandemic, Psychiatric Nursing, Psychoeducation, Role Performance, Roy Adaptation Model.

References:

- 1 Rizzo A, Yıldırım M, Öztekin GG, Carlo AD, Nucera G, Szarpak Ł, et al. Nurse burnout before and during the COVID-19 pandemic: a systematic comparative review. *Front Public Health*, 2023; 11: 1225431.
- 2 Luo Y, Feng X, Wang D, Qiao X, Xiao X, Jia S, et al. Experience of clinical nurses engaged in caring for patients with COVID-19: A qualitative systematic review and meta-synthesis. *J Clin Nurs*, 2023; 32(15-16): 5258-5273.
- 3 Gunbayi I. Action Research as a Mixed Methods Research: Definition, Philosophy, Types, Process, Political and Ethical Issues and Pros and Cons. *JOMES*, 2020; 2: 16-25.

TOPLUMDA YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK KORUMA DAVRANIŞI, YAŞAM KALİTESİ VE SOSYAL SAĞLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

İbrahim Aldemir¹, Celalettin Çevik²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği A.B.D, İstanbul
Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Abide-i Hürriyet Caddesi, İstanbul, Türkiye,
ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-6313-8427

²Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği A.B.D, Balıkesir, Türkiye,
celalettincevik@balikesir.edu.tr, Orcid:0000-0002-1123-6196

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlı bireylerin sosyal sağlık düzeyini belirlemek ve bu durumla ilişkili faktörleri tanımlamak, yaşlılara sunulacak hizmetlerin kalitesini artırmak açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, toplumda yaşayan yaşlı bireylerde sağlık okuryazarlığı, sağlık koruma davranışları ve yaşam kalitesinin sosyal ile ilişkisini incelemektir [1,2].

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma, Türkiye'nin Güney Marmara bölgesinde yer alan bir kent merkezinde 60 yaş ve üzeri kişilerle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini 3289 kişi oluşturmakta olup örnek büyüklüğü Epi Info 7,0 programında, 3289 kişilik evrende, %50 prevalans, %95 güven düzeyi, 1,5 desen etkisi ve %5 sapma göz önüne bulundurularak 517 kişi olarak hesaplanmış, çok aşamalı örneklem yöntemiyle 600 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmanın bağımlı değişkeni sosyal sağlık algısıdır. Veri analizinde çok değişkenli doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışma STROBE kontrol listesine göre yürütülmüştür [2]. Veri toplamaya başlamadan önce araştırmanın yürütülebilmesi için Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (06.12.2022 tarih, 2022/119 sayılı), Balıkesir Valiliği'nden (06.01.2023 tarih, 1499 belge sayılı) izin alınmış, ayrıca katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların Yaşlılar için Sosyal Sağlık Ölçeği (SHSE) puan ortalaması 50.48±8.98'dir. Lineer regresyon analizi sonucunda Sosyal Sağlık puanı lise ve üzerinde öğrenimi olanlarda ($\beta=-3,337$; GA -5,26;-1,41), çocuklarının yanında ikamet edenlerde ($\beta=-5,857$; GA=-10,18;-1,52), yalnız yaşayanlarda ($\beta=-3,678$; GA=-5,71;-1,64), genel sağlık algısı kötü olanlarda ($\beta=2,333$; GA=1,10;3,57) anlamlı olarak düşüktür. Yaş arttıkça ($\beta=-0,133$; GA-0,25;-0,04), Sağlık okuryazarlığı (TSOY-KF) puanı arttıkça ($\beta=-0,080$; GA=-0,15;-0,006), Yaşam kalitesi (WHOQOL BREF) azaldıkça ($\beta=0,219$; GA=0,17; 0,26) Sosyal sağlık (SHSE) puanı anlamlı olarak azalmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Katılımcıların sosyal sağlıkları orta düzeydedir. Sosyal sağlığı yükseltmek için başta dezavantajlı yaşlı grupları önceliklendirerek şu adımlar atılmalıdır: Yaşlılara yönelik sosyal destek sistemleri güçlendirilmeli, sosyal uyum teşvik edilmeli ve toplumsal katılım arttırılmalı, çevresel faktörler iyileştirilmeli ve yaşlı bireylerin yaşamını kolaylaştıran mekanlar oluşturulmalıdır. Ayrıca, yaşlı bireylerin sağlık okuryazarlığını arttırmaya yönelik eğitim

programları geliştirilerek, yaşam kalitesini yükseltmeye ve sosyal sağlığı iyileştirmeye yönelik bütüncül sağlık politikaları hayata geçirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Sağlık okuryazarlığı, Koruyucu sağlık, Yaşam kalitesi, Sosyal uyum.

RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH LITERACY, HEALTH PROTECTION BEHAVIOUR, QUALITY OF LIFE AND SOCIAL HEALTH IN OLDER ADULTS LIVING IN THE COMMUNITY

İbrahim Aldemir¹, Celalettin Çevik²

¹Istanbul University-Cerrahpasa, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul University-Cerrahpasa Florence Nightingale Faculty of Nursing, Abide-i Hürriyet Street, Istanbul, Türkiye, ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-6313-8427

²Balıkesir University, Faculty of Health Sciences, Department of Public Health Nursing, Balıkesir, Türkiye, celalettincevik@balikesir.edu.tr, Orcid:0000-0002-1123-6196

ABSTRACT

Introduction and Aim: Assessing social health in older adults and its associated factors is essential for enhancing service quality. This study examined the relationship between social health, health literacy, health protection behaviours, and quality of life in community-dwelling older adults [1,2].

Methods: This cross-sectional study was conducted in an urban centre in South Marmara, Türkiye, with individuals aged 60 years and older. The study population consisted of 3,289 individuals, and the sample size was calculated as 517 using Epi Info 7.0, considering a 50% prevalence, 95% confidence level, 1.5 design effect, and 5% margin of error. A total of 600 participants were reached through multi-stage sampling. The dependent variable was social health perception, and multivariate linear regression analysis was applied. The study followed the STROBE checklist for reporting observational studies [3]. Ethical approval was obtained from Balıkesir University Health Sciences Non-Interventional Research Ethics Committee (06.12.2022, No: 2022/119) and Balıkesir Governorship (06.01.2023, No: 1499). Informed verbal consent was obtained from all participants prior to data collection.

Results: The mean score of the Social Health Scale for Older Adults (SHS-OA) was 50.48±8.98. Regression analysis revealed that SHS-OA scores were significantly lower in: Participants with high school education or above ($\beta=-3.337$; 95% CI: -5.26, -1.41). Those living with their children ($\beta=-5.857$; 95% CI: -10.18, -1.52). Individuals living alone ($\beta=-3.678$; 95% CI: -5.71, -1.64). Those with poor general health perception ($\beta=2.333$; 95% CI: 1.10, 3.57). Additionally, SHS-OA scores decreased significantly with: Increasing age ($\beta=-0.133$; 95% CI: -0.25, -0.04). Higher health literacy (THLS-SF scores) ($\beta=-0.080$; 95% CI: -0.15, -0.006). Lower quality of life (WHOQOL-BREF scores) ($\beta=0.219$; 95% CI: 0.17, 0.26).

Conclusion and Recommendations: The social health of participants was moderate. Strengthening social support, enhancing social cohesion, and improving environmental factors are crucial for improving social health. Additionally, promoting health literacy and enhancing quality of life should be prioritized to support the well-being of older adults.

Key Words: Aged, Health literacy, Health behavior, Quality of life, Psychological adaptation.

References:

1. Bao C, Yu Z, Yin X, et al. The development of the social health scale for the elderly. *Health Qual Life Outcomes*.2018;16(1):1-14. doi:10.1186/s12955-018-0899-6.
2. Abacıgil F, Harlak H, Okyay P, et al. European Health Literacy Scale Turkish Adaptation. *18th National Public Health Congress*; 2015.

“DUYGULARIMLA ARAMA BİR DUVAR KOYDUM, AMA O DUVAR ÜZERİME GELİYORDU”: ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU DÜZENLEME DENEYİMLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK TANIMLAYICI BİR NİTEL ÇALIŞMA*

Aycan Kayalar¹, Duygu Hiçdurmaz²

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Hastanesi/Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Birimi, Ankara, Türkiye, E-mail: aycankayalar@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0139-0365

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, E-mail: dhicdurmaz@gmail.com Orcid: 0000-0002-0576-3168

*Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından (2224-B 2025/1) 1919B022501561 başvuru numarasıyla desteklenmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser bakımının duygusal olarak yoğun doğası, onkoloji hemşirelerinin duygularını etkili bir şekilde düzenlemesini zorunlu kılmaktadır [1]. Bu beceri, hemşirelerin ruh sağlığını, bakım kalitesini, empati düzeylerini, tükenmişlik riskini ve iş gücünde kalıcılığını önemli ölçüde etkilemektedir [2]. Bu çalışma, onkoloji hemşirelerinin hasta bakımı sırasında duygu düzenleme deneyimlerini keşfetmeyi ve bu deneyimlerin onların iyi oluşları ve sundukları bakımın kalitesi üzerindeki etkilerini anlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu tanımlayıcı nitel çalışmaya farklı birimlerden 28 onkoloji hemşiresi dahil edilmiştir. Sorular literatür doğrultusunda ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Veriler, derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve duygu düzenlemeye ilişkin temel tema ve desenleri belirlemek için içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Etik kurul izni Hacettepe Üniversitesi Araştırma Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Proje numarası: GO 23/185) ve Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Gazi Hastanesinden kurum izni alınarak uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışma, duygu düzenleme ile ilgili kişisel bakış açısı ve becerilere, hasta kaynaklı faktörlere ve iş ile ilgili koşullara bağlı çeşitli zorlukları ortaya koymuştur. Duygusal tepkiler, hemşirelerin mesleğin ilk yılları ile ilerleyen yılları arasında önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Hemşireler tarafından kullanılan stratejiler arasında kaçınma, duygusal yükleri hafifletme ve bilişsel yeniden yapılandırma yer almıştır. Bununla birlikte, hemşireler, duygu düzenleme konusunda farkındalık ve becerilerini artırmaya ve çalışma koşullarını iyileştirmeye yönelik ihtiyaçlarını dile getirmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, onkoloji hemşirelerinin hasta bakımı sırasında duygularını nasıl yönettiklerine ve bu stratejilerin ruh sağlıkları ile mesleki etkinlikleri üzerindeki etkilerine ışık tutmaktadır. Mesleğin erken dönemlerinde duygu düzenleme ile mücadele eden hemşireler, genellikle ilerleyen yıllarda tükenmişlik ve eş duyum yorgunluğu yaşamaktadır. Bu durum, duygusal tükenme, yorgunluk ve kişisel ilişkileri sürdürmede zorluklarla karakterize edilmektedir. Ayrıca, bu zorluklar

yaşam kalitesinde genel bir düşüşle ilişkilidir. Mesleki deneyim, duygusal tanıma ve başa çıkma becerilerini artırsa da, bu iyileşmeler bireysel çaba ve erişilebilir öğrenme fırsatlarına bağıdır ve genellikle yetersizdir. Bu nedenle, deneyimli hemşireler bile duygusal farkındalık ve düzenleme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen yapılandırılmış destek programlarından faydalanabilir. Bu programlar, hemşirelerin iyi oluşunu ve sundukları bakımın kalitesini artırmada önemli bir rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: Bakımda duygular, Duygu düzenleme, Onkoloji hemşireliği, Ruh sağlığı

Kaynaklar:

1. Phillips, Carolyn S., and Deborah L. Volker. "Riding the roller coaster: a qualitative study of oncology nurses' emotional experience in caring for patients and their families." *Cancer Nursing* 43.5 (2020): E283-E290. | DOI: 10.1097/NCC.0000000000000734
2. Lincoln, Tania M., Lars Schulze, and Babette Renneberg. "The role of emotion regulation in the characterization, development and treatment of psychopathology." *Nature Reviews Psychology* 1.5 (2022): 272-286 / DOI: 10.1038/s44159-022-00040-4

“I PUT A WALL BETWEEN ME AND MY EMOTIONS, BUT THAT WALL WAS COMING TOWARDS ME”: A DESCRIPTIVE QUALITATIVE STUDY ON DETERMINING EMOTION REGULATION EXPERIENCES OF ONCOLOGY NURSES

Aycan Kayalar¹, Duygu Hiçdurmaz²

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Hastanesi/Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Birimi, Ankara, Türkiye, E-mail: aycankayalar@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0139-0365

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, E-mail: dhicdurmaz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0576-3168

ABSTRACT

Introduction and Aim: The emotionally intense nature of cancer care makes it essential for oncology nurses to regulate their emotions effectively [1]. This ability significantly impacts their mental health, quality of care, empathy levels, burnout, and workforce retention [2]. The study aims to explore oncology nurses' experiences with emotion regulation during patient care and to understand how these experiences influence their well-being and the quality of patient care they provide.

Methods: This descriptive qualitative study included 28 oncology nurses from different units. The questions were prepared in line with the literature and expert opinion. Data were collected through in-depth semi-structured interviews and analysed by content analysis to identify the main themes and patterns related to emotion regulation. Ethics committee approval was approved by Hacettepe University Research Ethics Committee (Project number: GO 23/185) and the study was conducted with the permission of Gazi University Health Research and Application Centre Gazi Hospital.

Results: The study identified multiple challenges in emotion regulation, including issues related to personal perspective and skills, patient-related factors, and work-related conditions. Emotional responses varied significantly between nurses in their early and later years of practice. Strategies employed by nurses included avoidance, alleviating emotional burdens, and cognitive restructuring. However, they expressed a need for increased awareness and skills for emotion regulation and improvements in working conditions.

Conclusion and Recommendations: This study highlights how oncology nurses manage their emotions during patient care and the effects of these strategies on their mental health and professional effectiveness. Nurses who struggle with emotion regulation early in their careers often experience burnout and compassion fatigue later, characterized by emotional exhaustion, fatigue, and difficulties maintaining personal relationships. These challenges are further linked to a decline in overall quality of life. While professional experience enhances emotional recognition and coping skills, these improvements depend on individual efforts and accessible learning opportunities, which are often lacking. Therefore, even experienced nurses would benefit from structured support programs aimed at improving emotional awareness and regulation skills, ultimately enhancing their well-being and the quality of care they deliver.

Key Words: Emotions in care, Emotion regulation, Oncology nursing, Mental health.

References:

1. Phillips, Carolyn S., and Deborah L. Volker. "Riding the roller coaster: a qualitative study of oncology nurses' emotional experience in caring for patients and their families." *Cancer Nursing* 43.5 (2020): E283-E290. | DOI: 10.1097/NCC.0000000000000734
2. Lincoln, Tania M., Lars Schulze, and Babette Renneberg. "The role of emotion regulation in the characterization, development and treatment of psychopathology." *Nature Reviews Psychology* 1.5 (2022): 272-286 / DOI: 10.1038/s44159-022-00040-4

SAĞLIK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ AŞKINLIK VE DEPRESYON BELİRTİ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİŞSEL ESNEKLİĞİN ARACI ROLÜ

Sevval Yeyit¹, Havva Kaçan²

¹Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, sevvalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

²Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Kastamonu Üniversitesi Merkez Kampüsü, Kastamonu, Türkiye, hkacan@kastamonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2493-3051

ÖZET

Giriş-Amaç: Öz aşkınlık, bireyin deneyimlediği zorlu durumlar karşısında kendi sınırlarını genişletebilmesidir [1]. Öğrenciler, klinik uygulamada bakım verdiği bireyin deneyimlediği zorlu durumlara maruz kalabilir. Bu, öğrencilerde öz aşkınlık düzeyinin artmasını sağlayabilir ve böylece depresif belirtilerin azalmasında etkili olabilir [2]. Bilişsel esneklik de depresyon belirti düzeyini azaltmada etkili olabilir [3]. Bu çalışma, öğrencilerin öz aşkınlık ve depresyon arasındaki ilişkide bilişsel esnekliğin aracı rolünü incelemek amacıyla yapıldı. Çalışmanın etik onayı bir devlet Üniversitesi'nin Etik Kurulundan 2024/25 karar numarası ile alındı.

Yöntem: Çalışmanın evrenini 912 Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencisi oluşturdu. Çalışmanın örneklemini ise, gönüllü olarak katılan 451 öğrenci oluşturmuştur. Veriler “Öğrencileri Tanımlayıcı Bilgi Formu”, “Öz Aşkınlık Ölçeği”, “Bilişsek Esneklik Envanteri” ve “Beck Depresyon Envanteri” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde pearson korelasyon, lineer regresyon ve aracılık etkisine ilişkin hiyerarşik regresyon analizleri yapılmıştır. Modelde toplam etki, dolaylı ve doğrudan etki puanlarına ulaşarak aracı değişkenin, bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki ilişkiye etkisi incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin Bilişsel Esneklik puan ortalaması 58,373±6,894, Öz Aşkınlık puan ortalaması 43,949±5,293 ve depresyon puan ortalaması 14,064±10,538'dir. Öz aşkınlık ile depresyon arasında negatif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($\beta = -0,469$, $p = 0,000$). Bilişsel esneklik ve depresyon arasında da negatif ve anlamlı bir ilişki mevcuttur ($\beta = -0,179$, $p = 0,000$).. Aracılık analizi sonucunda toplam etki ($\beta = -0,933$, $p = 0,000$), dolaylı etki($\beta = -0,091$, %95 CI: -0,141 ila -0,044) anlamlıdır. Doğrudan etkinin hala anlamlı olması ($\beta = -0,752$, $p = 0,000$), bilişsel esnekliğin kısmi aracılık rolü oynadığını ve öz aşkınlığın depresyon üzerindeki etkisinin doğrudan ve dolaylı yollarla gerçekleştiğini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, öğrencilerinin öz aşkınlık düzeyi yüksek olduğunda bilişsel esneklik düzeyleri de yüksek olabilir. Öz aşkınlık düzeyi yüksek bireylerin depresyon belirtileri daha düşüktür, bu bilişsel esneklik aracılığıyla kısmen açıklanabilir. Bilişsel esnekliğin artırılması, bireylerin depresif belirtilerini azaltmada önemli olabilir, psikolojik iyilik hallerini destekleyebilir.

Bu anlamda öğrencilerin, bilişsel esnekliğini arttırmaya yönelik psikoğitimler ile desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Esneklik, Depresyon, Öz Aşkınlık, Öğrenciler

Kaynaklar:

1. Reed PG, Smith MJ, Liehr PR, Carpenter RD, eds. *Middle Range Theory for Nursing*. 5th ed. Springer Publishing; 2023:105-129.
2. Sarıçam H. Öz aşkınlık ölçeğİ Türkçe formunun psikometrik özellikleri [Psychometric properties of the Turkish version of the Self-Transcendence Scale]. *Avrasya Bilimler Akademisi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2015;5.
3. Çuhadaroglu A. Bilişsel esnekliğin yordayıcıları [Predictors of cognitive flexibility]. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*. 2013;2(1):86-101.

THE MEDIATING ROLE OF COGNITIVE FLEXIBILITY IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-TRANSCENDENCE AND DEPRESSION SYMPTOM LEVELS OF HEALTH DEPARTMENT STUDENTS

Sevval Yeyit¹, Havva Kaçan²

¹Kastamonu University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kastamonu University Central Campus, Kastamonu, Türkiye, sevvalyeyit@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2221-1991

²Kastamonu University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kastamonu University Central Campus, Kastamonu, Türkiye, hkacan@kastamonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2493-3051

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Self-transcendence is the ability of a person to expand his/her own boundaries in the face of difficult situations [1]. Students might be exposed to challenging situations experienced by the individuals they provide care for in clinical practice, which might increase the level of self-transcendence in students and therefore be effective in reducing depressive symptoms [2]. Cognitive flexibility may also be effective in reducing the level of depression symptoms [3]. The present study was conducted to examine the mediating role of cognitive flexibility in the relationship between students' self-transcendence and depression. Ethical approval of the study was obtained from the Ethics Committee of a state university with the decision number 2024/25.

Method: The population of the study consisted of a total of 912 students from the Faculty of Health Sciences. The sample of the study consisted of 451 students who participated voluntarily. The data of the study were collected by using the "Student Identification Form", "Self-Transcendence Scale", "Cognitive Flexibility Inventory", and "Beck Depression Inventory". The Pearson Correlation, Linear Regression and Hierarchical Regression Analyses were used in the evaluation of the data. The total effect, indirect and direct effect scores were obtained in the model and the effect of the mediator variable on the relationship between the independent and dependent variables was examined.

Results: The students' Cognitive Flexibility score average was found to be 58.373 ± 6.894 , the Self-Transcendence score average was 43.949 ± 5.293 and the depression score average was 14.064 ± 10.538 . A negative and significant relationship was detected between self-transcendence and depression ($\beta = -0.469$, $p = 0.000$). Also, a negative and significant relationship was detected between cognitive flexibility and depression ($\beta = -0.179$, $p = 0.000$). As a result of the mediation analysis, the total effect ($\beta = -0.933$, $p = 0.000$), the indirect effect ($\beta = -0.091$, 95% CI: -0.141 to -0.044) were significant. The fact that the direct effect was significant ($\beta = -0.752$, $p = 0.000$) showed that cognitive flexibility plays partial mediating roles and the effect of self-transcendence on depression occurs through direct and indirect means.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, when the self-transcendence level of students is high, their cognitive flexibility levels might also be high. Individuals who have high self-transcendence levels have lower depression symptoms, which can be partially explained by cognitive

flexibility. Increasing cognitive flexibility might be important in reducing individuals' depressive symptoms and might support their psychological well-being. In this sense, it is recommended that students be supported with psychoeducation aimed at increasing their cognitive flexibility.

Keywords: Cognitive Flexibility, Depression, Self-Transcendence, Students

References

1. Reed PG, Smith MJ, Liehr PR, Carpenter RD, eds. *Middle Range Theory for Nursing*. 5th ed. Springer Publishing; 2023:105-129.
2. Sarıçam H. Öz aşkınlık ölçeği Türkçe formunun psikometrik özellikleri [Psychometric properties of the Turkish version of the Self-Transcendence Scale]. *Avrasya Bilimler Akademisi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2015;5.
3. Çuhadaroğlu A. Bilişsel esnekliğin yordayıcıları [Predictors of cognitive flexibility]. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*. 2013;2(1):86-101.

KLİNİK UYGULAMA SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROFESYONEL BENLİK ALGISI: BAKIM DAVRANIŞLARI VE KLİNİK PERFORMANS ÖZ-YETERLİLİK İLE İLİŞKİSİ

Ebru Akbaş¹, Selma Sabancıoğulları², Ceyda Yılmaz³

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, eakbas@mehmetakif.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9941-8436

²Cumhuriyet Üniversitesi, Suşehri Sağlık Yüksekokulu, Sivas, Türkiye, selma.ssabanci@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7340-7448

³Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas, Türkiye, ceyda.ylmz10@gmail.com, Orcid: 0009-0001-4699-0607

ÖZET

Giriş-Amaç: Klinik uygulama, hemşirelik eğitiminin temel taşlarından birini oluşturmaktadır [1]. Hemşirelik öğrencileri, klinik uygulama süreçlerinde teorik bilgilerini, psikomotor becerilerini ve duygusal yaklaşımlarını profesyonel bir sosyalleşme süreci içerisinde birleştirmektedir [2,3] Bu araştırmanın amacı, lisans düzeyindeki hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama döneminde sergiledikleri bakım davranışları ile mesleki yeterlilik ve profesyonel benlik kavramının gelişimi arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tasarıma sahip olan bu araştırmanın örneklemini 511 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler, klinik uygulama döneminin sonunda toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Öğrenci Hemşirelerde Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği, Klinik Performansta Öz-Yeterlik Ölçeği ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 kullanılmıştır.

Bulgular: Lisans hemşirelik öğrencilerinin profesyonel benlik kavramı (136.46 ± 18.30), bakım davranışları (5.31 ± 0.90) ve Klinik Performans Öz Yeterlik Ölçeği genel puan ortalaması (271.53 ± 98.50) ortalamanın üzerinde saptanmıştır. Öğrencilerin Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği genel puan ortalaması ile Klinik Performans Öz Yeterlik Ölçeği genel ve alt boyut puan ortalamaları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=.45-.50$; $p=0.000$). Öğrencilerin Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği genel puan ortalaması ile Bakım Davranışları Ölçeği genel puan ortalaması arasında zayıf düzeyde pozitif anlamda bir ilişki belirlenmiştir ($r=.10$; $p<0.05$). Öğrencilerin Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre Klinik Performans Öz Yeterlik Ölçeği Toplam ve Bakım Davranışları Ölçeği toplam puan ortalaması, cinsiyet (kadın), mesleği isteyerek seçme, mesleği kendine uygun bulma ve müfredat derslerinin bakım bilgisi içeriyor olması profesyonel benlik kavramını önemli ölçüde etkilemektedir ($R=0.55$, $R^2=0.31$, $F=24.79$, $p=0.000$).

Sonuç ve Öneriler: Profesyonel benlik kavramının gelişimi, öğrencilerin klinik performans öz-yeterliliklerini ve bakım davranışlarını olumlu yönde etkileyerek bu alanlardaki yetkinliklerini artırmaktadır. Bu nedenle, hemşire eğitimcilerin, lisans hemşirelik öğrencilerinin mesleki benlik kavramının ve mesleki yeterliliğinin geliştirilmesini kolaylaştırmak için eğitim müfredatında bakım

felsefesi, değerler gibi konulara ağırlık vermeleri ve destekleyici bir klinik öğrenme ortamı oluşturmaya daha fazla dikkat etmeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Lisans hemşirelik öğrencisi, Profesyonel benlik kavramı, Mesleki yeterlilik, Bakım davranışı, Hemşirelik eğitimi, Klinik uygulama.

Kaynaklar

- 1.Abd Elfattah Mahgoub S, Mostafa Shazly M, Farouk Kamel, F. Effect of educational program about professional identity development on nurse-interns' professional values and satisfaction. Journal of Nursing Science Benha University 2022; 3(2): 538-555.
- 2.Zeng L, Chen Q, Fan S, Yi Q, An W, Liu H, ... & Huang H Yu, et al. Factors influencing the professional identity of nursing interns: a cross-sectional study. BMC Nursing 2022; 21(1): 200.
- 3.Karahan Okuroğlu G. Hemşirelik öğrencilerinin klinik performanslarına ilişkin öz yeterliklerinin akademik öz yeterlikleri ve akademik başarıları ile ilişkisi: tanımlayıcı araştırma. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi 2022; 14(1):125-131.

PROFESSIONAL SELF-CONCEPT OF NURSING STUDENTS DURING CLINICAL PRACTICE: RELATIONSHIP WITH CARING BEHAVIORS AND CLINICAL PERFORMANCE SELF-EFFICACY

Ebru Akbaş¹, Selma Sabancıoğulları², Ceyda Yılmaz³

¹Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology, Burdur, Türkiye, eakbas@mehmetakif.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9941-8436

²Cumhuriyet University, School of Susehri Health High, Sivas, Türkiye, selma.ssabanci@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7340-7448

³Cumhuriyet University, Institute of Health Sciences, Sivas, Türkiye, ceyda.ylmz10@gmail.com, Orcid: 0009-0001-4699-0607

ABSTRACT

Introduction and Aim: Clinical practice is one of the most critical aspects of nursing education. [1]. Through clinical practice, nursing students integrate theoretical knowledge, psychomotor skills, and emotions within a process of professional socialization [2,3]. This study aims to examine the relationship between the development of the concept of professional self in undergraduate nursing students during clinical practice and their care behaviors and professional competencies.

Methods: This descriptive and cross-sectional study included a sample of 511 undergraduate nursing students. Data were collected after the completion of clinical practice. The instruments used for data collection included the Professional Self-Concept of Student Nurses Scale, the Self-Efficacy in Clinical Performance Scale, and the Caring Behaviors Inventory-24.

Results: The mean scores of undergraduate nursing students for professional self-concept (136.46 ± 18.30), caring behaviors (5.31 ± 0.90), and the Self-Efficacy in Clinical Performance Scale total score (271.53 ± 98.50) were found to be above average. A moderate positive and significant correlation was identified between the total score of the Professional Self-Concept of Student Nurses Scale and the total and subdimension scores of the Self-Efficacy in Clinical Performance Scale ($r = .45-.50$; $p = .000$). Additionally, a weak but significant positive correlation was found between the Professional Self-Concept of Student Nurses Scale total score and the Caring Behaviors Inventory total score ($r = .10$; $p < 0.05$). According to the multiple linear regression analysis of the Professional Self-Concept of Student Nurses Scale, the total scores of the Self-Efficacy in Clinical Performance Scale and the Caring Behaviors Inventory, as well as factors such as gender (female), choosing the profession voluntarily, perceiving the profession as suitable for oneself, and the inclusion of caregiving knowledge in the curriculum, were significant predictors of professional self-concept ($R = 0.55$, $R^2 = 0.31$, $F = 24.79$, $p = 0.000$).

Conclusion and Recommendations: The development of professional self-concept positively influences nursing students' self-efficacy in clinical performance and their caring behaviors, thereby enhancing their competencies in these areas. Therefore, it is recommended that nursing educators

place greater emphasis on topics such as the philosophy of care and professional values in the nursing curriculum and strive to create a supportive clinical learning environment to facilitate the development of professional self-concept and professional competence in undergraduate nursing students.

Key Words: Undergraduate nursing student, Professional self-concept, Professional competence, Caregiving behavior, Nursing education, Clinical practice.

References

1. Abd Elfattah Mahgoub S, Mostafa Shazly M, Farouk Kamel, F. Effect of educational program about professional identity development on nurse-interns' professional values and satisfaction. Journal of Nursing Science Benha University 2022; 3(2): 538-555.
2. Zeng L, Chen Q, Fan S, Yi Q, An W, Liu H, ... & Huang H Yu, et al. Factors influencing the professional identity of nursing interns: a cross-sectional study. BMC Nursing 2022; 21(1): 200.
3. Karahan Okuroğlu G. The relationship between nursing students' self-efficacy regarding their clinical performance with their academic self-efficacy and academic achievement: descriptive study. Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences 2022; 14(1):125-131.

YAŞLI BİREYLERİN ÖLÜM KAYGISI VE ÖLÜME İLİŞKİN ALGILARI: BİR KARMA DESEN ÇALIŞMASI

Merve Şahin¹

¹Bergama Necla-Mithat Öztüre Devlet Hastanesi, Bergama-İzmir, Türkiye, mmrveshn@gmail.com,
Orcid:0000-0002-4924-970X

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, yaşlı bireylerin ölüm kaygısı ve ölüme ilişkin algılarını derinlemesine incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmada nitel ve nicel yöntem birlikte kullanılarak karma desen uygulanmıştır. Çalışma grubunu İzmir ili Bergama ilçesinde ikamet eden yaşlı bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel bölümüne 125 ve nitel bölümüne 13 yaşlı birey alınmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, Templer Ölüm Kaygısı Ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışmaya katılan yaşlı bireylere araştırmanın amacı, tasarımı hakkında bilgi verilmiş, sözlü onamları alınmıştır. Görüşme boyunca ses kaydı alınarak, bireyler ile uygun zamanda çevrimiçi görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler tanımlayıcı, betimsel ve içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiştir. Elde edilen nicel veriler IBM SPSS Statistics for Windows 25.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Nitel veriler ise, MAXQDA programı aracılığı ile içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Bulgular: Yaşlı bireylerin ölüm kaygısı ölçeği puan ortalamasının 9.88 ± 3.33 olduğu bulunmuştur. Araştırmada yaşlı bireylerle yapılan görüşmelerde elde edilen veriler kodlanarak yaşlılık dönemine ilişkin düşünceler, yaşlılığın getirdiği zorluklar ve yaşlılığın getirdiği zorluklarla baş etme yöntemleri olmak üzere üç tema ve 9 alt tema oluşturulmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, yaşlı bireylerin ölüm kaygısı yaşadıklarını göstermiştir. Çalışmadan elde edilen nitel bulgular da nicel bulguları destekler niteliktedir. Yaşlı bireylere yaşlılığın yorgunluk, hastalık ve duyu kayıpları gibi fiziksel; yalnızlık, üzüntü, endişe ve pişmanlık gibi de ruhsal zorlukları getirdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, yaşlılık ve ölümün kaçınılmazlığı dikkate alındığında, yaşlı bireylerin ölüm ve ölmekle ilgili gereksinim ve endişelerine göre uyarlanmış eğitim, danışmanlık ve destek hizmetlerinin sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Karma desen, Ölüm kaygısı, Yaşlı

DEATH ANXIETY AND PERCEPTIONS OF DEATH AMONG ELDERLY INDIVIDUALS: A MIXED DESIGN STUDY

Merve Şahin¹

¹Bergama Necila-Mithat Öztüre State Hospital, Bergama-İzmir, Türkiye, mmrveshn@gmail.com, Orcid:0000-0002-4924-970X

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to explore in depth death anxiety and perceptions of death among elderly individuals.

Methods: A mixed design approach was used, combining qualitative and quantitative methods. The study group consisted of elderly individuals residing in the Bergama district of İzmir, Türkiye. A total of 125 elderly individuals participated in the quantitative part and 13 in the qualitative part of the study. Data were collected using a personal information form, the Templer Death Anxiety Scale, and a semi-structured interview form. Participants were informed about the aim and design of the study, and verbal consent was obtained. Audio recordings were taken during the interviews, and online interviews were conducted conveniently for the participants. The data were analyzed using descriptive, thematic, and content analysis methods. Quantitative data were evaluated using the IBM SPSS Statistics for Windows 25.0 package program, while qualitative data were analyzed using content analysis with the MAXQDA program.

Results: The mean score of elderly individuals on the Death Anxiety Scale was found to be 9.88 ± 3.33 . Data obtained from interviews with elderly individuals were coded into three themes and nine sub-themes: perceptions of the aging process, challenges of aging, and coping mechanisms for aging-related difficulties.

Conclusion and Recommendations: This study revealed that elderly individuals experience death anxiety. The qualitative findings also supported the quantitative results. It was determined that aging brings physical challenges such as fatigue, illness, and sensory losses, as well as psychological difficulties such as loneliness, sadness, anxiety, and regret. Based on these findings, it is recommended to provide education, counseling, and support services tailored to the needs and concerns of elderly individuals regarding death and dying, considering the inevitability of aging and death.

Key Words: Perception, Mixed design, Death anxiety, Elderly

GOOGLE TRENDS VERİLERİYLE TRAVELBEE’NİN BİLİNİRLİĞİNE BİR YOLCULUK

Nihan Sena Özcan¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
281120211056@ogrenci.ogu.edu.tr, Orcid: 0009-0002-1038-8144

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
esrauslu@ogu.edu.tr , Orcid: 0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş-Amaç: Travelbee İnsan-İnsana İlişki Modelinde sempati kavramından bahsetmektedir. Sempatiyi, bireyin başka birinin sıkıntısını hissederek bu sıkıntıyı hafifletme arzusuyla harekete geçme motivasyonu olarak tanımlamaktadır. Ancak Travelbee’nin tanımladığı “sempati kavramı” bazı hemşireler ve hemşirelik öğrencileri tarafından zarar verici bir duygu olarak algılanmaktadır [1]. Bu da “Travelbee biliniliyor mu?” sorusunu gündeme getirmektedir. Bu sorunun yanıtını aramada “toplumun bilgi arama alışkanlıklarını ve belirli bir kavramın bilinirliğini incelemek için etkili, erişilebilir ve kapsamlı bir veri kaynağı” olan Google Trends bir fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır [2]. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı Google Trends aracılığıyla Travelbee hakkında yapılan aramaları incelemektir.

Yöntem: İnfodemiyojik desendeki bu çalışma tarama “Google Trends” aracı üzerinden, “Joyce Travelbee” anahtar kelimesi kullanılarak Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Tarama filtreleri olarak Türkiye’deki aramalar, son 20 yıl, Google Web üzerindeki tüm kategoriler seçilmiştir. Veriler zamana, konuma, ilgili konulara ve ilgili sorgulamalara göre sınıflandırılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada “Joyce Travelbee” teriminin arama hacminin sabit ve düşük olmakla birlikte yalnızca Kasım 2015 yılında popülerlik kazanmıştır. İllerin arama oranları yalnızca üç ilde ölçülebilmüş, en popüler ilin Malatya olduğu görülmüştür. Aramalar ile ilgili konular incelendiğinde “teori, lisanslı hemşire, Hildegard Peplau” öne çıkarken, ilgili sorgulamalar Travebee’nin ismi ile sınırlıdır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, toplumun Travelbee ilgili bilgi arama eğilimlerini analiz etmiş ve bilinirliğinin sınırlı olabileceğini ortaya koymuştur. Sempati kavramına yönelik yaygın yanlış inanışlar, bu sınırlılığın önemli bir nedeni olarak değerlendirilebilir. Travelbee’nin daha geniş bir çevrede tanınması için, hemşirelik eğitim müfredatına modelinin kapsamlı bir şekilde entegre edilmesi ve sempati kavramına ilişkin farkındalığı artırmaya yönelik akademik çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Google Trends, İnfodemiyoloji, Travelbee

Kaynaklar:

1. Rich K. Revisiting Joyce Travelbee's question: What's wrong with sympathy? *J Am Psychiatr Nurses Assoc.* 2003;9(6):202-204. doi:10.1016/j.japna.2003.10.003.

2. Mavragani A, Ochoa G. Google Trends in infodemiology and infoveillance: methodology framework. *JMIR Public Health Surveill.* 2019;5(2):e13439. doi:10.2196/13439.

A JOURNEY TO FAMILIARITY OF TRAVELBEE WITH GOOGLE TRENDS DATA

Nihan Sena Özcan¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, 281120211056@ogrenci.ogu.edu.tr, Orcid: 0009-0002-1038-8144

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, esrauslu@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0168-2747

ABSTRACT

Introduction and Aim: Travelbee discusses the concept of sympathy in her Human-to-Human Relationship Model, defining it as the motivation to take action with the desire to alleviate another person's distress by empathizing with their suffering. However, the concept of sympathy, as defined by Travelbee, is perceived as a harmful emotion by some nurses and nursing students [1]. This raises the question of whether Travelbee is well known. To address this question, Google Trends serves as an effective, accessible, and comprehensive data source for examining society's information-seeking habits and awareness of specific concepts [2]. In this context, the aim of this study is to analyze searches related to Travelbee using Google Trends.

Methods: This infodemiological study was conducted using the "Google Trends" tool with the keyword "Joyce Travelbee" in December 2024. The search was filtered to include searches within Türkiye over the past 20 years and across all categories on Google Web. The data were classified based on time, location, related topics, and related queries.

Results: The results indicate that the search volume for "Joyce Travelbee" has remained consistently low, with a notable increase in popularity only in November 2015. Search rates could only be measured in three provinces, with Malatya being the most prominent. In the analysis of related topics, "theory, licensed nurse, and Hildegard Peplau" were among the most relevant, while related queries were limited to Travelbee's name.

Conclusion and Recommendations: This study analyzed the public's tendency to seek information about Travelbee and revealed that her recognition may be limited. Common misconceptions about the concept of sympathy may contribute to this limitation. To enhance Travelbee's recognition on a broader scale, comprehensive integration of her model into nursing education curricula and the development of academic studies aimed at raising awareness of the concept of sympathy are recommended.

Key Words: Google Trends, Infodemiology, Travelbee.

References:

1. Mavragani A, Ochoa G. Google Trends in infodemiology and infoveillance: methodology framework. *JMIR Public Health Surveill.* 2019;5(2):e13439. doi:10.2196/13439.
2. Rich K. Revisiting Joyce Travelbee's question: What's wrong with sympathy? *J Am Psychiatr Nurses Assoc.* 2003;9(6):202-204. doi:10.1016/j.japna.2003.10.003.

SOSYAL MEDYADA ŞİZOFRENİ: NE KONUŞUYORUZ? NE YAPABİLİRİZ?

Eda Nur Karaarslan¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, edanur.karaarslan@gmail.com, Orcid: 0009-0008-3596-1342

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni bireysel ve toplumsal düzeyde çeşitli yanlış anlaşılmalara ve önyargılarla çevrili karmaşık ruhsal bir hastalıktır [1]. Sosyal medya şizofreni gibi ruhsal sağlık sorunlarının paylaşımı, destek ve tedavisi için etkili bir seçenek olarak değerlendirilmektedir [2]. Bu kapsamda çalışmanın amacı sık kullanılan sosyal medya platformlarından biri olan Ekşi Sözlük'te şizofreniye ilişkin içeriği metin madenciliği tekniği kullanarak değerlendirmektir.

Yöntem: Bu bibliyometrik araştırma Ekşi Sözlük'te "şizofreni" başlığı altında yer alan veriler kullanılarak yürütülmüştür. Tarama Aralık 2024 tarihinde yapılmıştır. Veriler beğeni sırasına göre listelenmiş, tek başına anlam ifade etmeyen kelimeler çıkarılmış ve analiz Ekşi Sözlük Veri Çekme ve Analiz Aracı [3] kullanılarak tamamlanmıştır. Bu süreçte kullanıcıların kullanıcı isimleri kullanılmamıştır. Veriler temel bilgiler, kelime bulutu, kelime ağı başlıkları altında sunulmuştur.

Bulgular: Çalışmada 2000-2024 yılları arasında 607 veri girişi yapılmıştır. Verilerin %37,1'i 18-24 saatleri arasında girilmiştir. Kelime bulutunda en sık kullanılan terimler "şizofreni" (n=426), "hastalık" (n=177), "iyi" (n=109), "şizofren, hasta" (n=106), "tedavi" (n=95), "insan" (n=87), "ilaç" (n=75), "kişilik" (n=68) ve "genetik" (n=64) olarak sıralanmıştır. Kelime ağında şizofreni kelimesinin en sık "hastalık, kişi, kişilik, belirti, tedavi" ile eş birlikteliğinin olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Sonuçlar, metinlerde şizofreninin hastalık olarak ele alındığını, etiyolojiye ve tedaviye odaklanıldığını, ayrıca damgalayıcı ifadelerle sıklıkla yer verildiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, toplumun sosyal medyadaki şizofreni algısına dair önemli veriler sunmakta olup, özellikle damgalama konusunda farkındalık artırıcı eğitimlerin gerekliliğine işaret etmektedir. Bununla birlikte şizofreninin farklı sosyal medya platformlarında ve araştırma desenlerinde incelenmesi, hemşirelere toplumun bilgi ihtiyaçlarını belirlemede rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, Ekşi sözlük, Şizofreni

Kaynaklar:

- Öztürk GK, Çam MO. Şizofreni hastalarıyla komşu olan bireylerin perspektifinden: Şizofreni hastaları ve damgalama. *Sağlık ve Toplum* 2020;30(3):110-7.
- Bae, Y. J., Shim, M., & Lee, W. H. Schizophrenia detection using machine learning approach from social media content. *Sensors*, 2021;21(17),5924. <https://doi.org/10.3390/s21175924>
- Öğr. Gör. Eniser Atabay. Ekşi Sözlükten Veri İndirme/ Analiz Etme/ Kodsuz. Youtube. Yayınlanma tarihi Ekim 20,2023. Erişim Tarihi Aralık 1,2024.

SCHIZOPHRENIA ON SOCIAL MEDIA: WHAT ARE WE TALKING ABOUT? WHAT CAN WE DO?

Eda Nur Karaarslan¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye ,
edanurr.karaarslan@gmail.com, Orcid: 0009-0008-3596-1342

²Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye,
esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0168-2747

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a complex mental illness surrounded by various misconceptions and prejudices at both the individual and societal levels. [1]. Social media is considered an effective option for sharing, support, and treatment of mental health issues such as schizophrenia. [2]. In this context, the aim of the study is to evaluate the content related to schizophrenia on one of the most commonly used social media platforms, Ekşi Sözlük, using text mining technique.

Methods: This text mining study was conducted using data under the topic of 'schizophrenia' on Ekşi Sözlük. The search was conducted in December 2024.. The data were listed according to the number of likes, words that do not convey meaning on their own were removed, and the analysis was completed using the Ekşi Sözlük Data Extraction and Analysis Tool [3] In this process, users' usernames were not used. The data are presented under the categories of basic information, word cloud, and keyword network headings.

Results: A total of 607 data entries were made in the study between 2000 and 2024. 37.1% of the data entries were made between 18:00 and 24:00 hours. The most frequently used terms in the word cloud were 'schizophrenia' (n=426), 'disease' (n=177), 'good' (n=109), 'schizophrenic, patient' (n=106), 'treatment' (n=95), 'human' (n=87), 'medication' (n=75), 'personality' (n=68), and 'genetics' (n=64). In the word network, it was observed that the term 'schizophrenia' most frequently co-occurred with 'disease', 'person', 'personality', 'symptom', and 'treatment'.

Conclusion and Recommendations: The results revealed that schizophrenia is presented as a disease in the texts, with a focus on etiology and treatment, and that stigmatizing expressions are frequently used. These findings provide significant data on the public's perception of schizophrenia on social media, highlighting the need for awareness-raising training, particularly regarding labeling. Nevertheless, the examination of schizophrenia across different social media platforms and research designs could guide nurses in identifying the informational needs of the community.

Key Words: Stigmatization, Ekşi Sözlük, Schizophrenia

References:

1. Öztürk GK, Çam MO. From the perspective of individuals who live next to people with schizophrenia: Schizophrenia patients and stigmatization. *Health ve Society* 2020;30(3):110-7.

2. Bae, Y. J., Shim, M., & Lee, W. H. Schizophrenia detection using machine learning approach from social media content. *Sensors*, 2021;21(17),5924. <https://doi.org/10.3390/s21175924>
3. Öğr. Gör. Eniser Atabay. Data Download/Analysis from Ekşi Sözlük/No Code. YouTube. Publication date: October 20, 2023. Access date: December 1, 2024.

TÜRKİYE'DE PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI*

Aylin Bostanlı¹, Burcu Arkan²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Bursa, Türkiye, aylinbostanli@gmail.com, Orcid:0000-0003-4149-2593

²Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Bursa, Türkiye, arkanburcu@yahoo.com, Orcid:0000-0002-7285-6196

*Doktora tezinden üretilmiştir. "Bu çalışma, Bursa Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından TDK-2025-1996 proje numarası ile desteklenmiştir."

ÖZET

Giriş ve Amaç: Psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyon kullanımı yenilikçi bir yaklaşım olup, bu yöntemin dünya genelinde önemi giderek artmaktadır [1]. Bu çalışma, Türkiye’de psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyona dayalı eğitim yönteminin kullanımını değerlendiren çalışmaların incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, Türkiye’de psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyon tabanlı eğitim yöntemlerinin kullanımına ilişkin literatür taraması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturmak üzere, Ağustos-Eylül 2024 tarihleri arasında, “simülasyon”, “senaryo”, “standart hasta”, “standardize hasta” ve “simüle hasta” anahtar sözcükleri kullanılarak PubMed, EMBASE, CINAHL, Cochrane Kütüphanesi, Web of Science, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanlarında sistematik bir arama yapılmıştır. Tarama sürecinde herhangi bir tarih kısıtlaması uygulanmamış; yalnızca psikiyatri hemşireliği anabilim dalı kapsamında simülasyon kullanımını değerlendiren çalışmalar dahil edilmiştir. Belirlenen kriterlere uygun olarak seçilen toplam 15 çalışma, örneklem özellikleri, kullanılan yöntemler ve elde edilen sonuçlar açısından detaylı olarak incelenmiş ve karşılaştırmalı analiz yapılmıştır.

Bulgular: Ülkemizde psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyonun kullanıldığı çalışmaların son 8 yılda arttığı görülmüştür. Bu çalışmalardan 5’i derleme, 3’ü nitel, 2’si yarı deneysel, 2’si randomize kontrollü, 2’si karma yöntem 1’i de tanımlayıcı türdedir. Tüm çalışmaların 3 tanesi doktora tezidir. Simülasyonda kullanılan senaryo içeriklerine bakıldığında daha çok intihar düşünceleri olan hasta, depresyon tanılı hasta, halüsinasyonları olan hasta, şizofreni tanılı hasta, bipolar bozukluk tanısı almış hasta olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri hemşireliği alanında profesyonellerin ruhsal sağlık sorunları olan bireylere kaliteli bakım sunabilmesi için simülasyon tabanlı eğitimin müfredata dahil edilmesi önemlidir. Ülkemizde bu eğitim son 8 yılda artsa da yeterli değildir. Kanıta dayalı uygulamaların yaygınlaşması için daha fazla randomize kontrollü çalışmalar yapılmalı ve bu çalışmalarda psikiyatri hemşireliği eğitiminde kriz durumlarında hastayla iletişim, sınır koyma ve krize müdahale gibi öğrencilerin zorlandığı farklı konular da ele alınmalıdır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Psikiyatri hemşireliğı, Simölasyon, Standart hasta

Kaynaklar:

1. Jawabreh N, Hamdan-Mansour A, Harazne L. et al. Effectiveness of high-fidelity simulation on practice, satisfaction, and self-confidence among nursing students in mental health nursing class. BMC Nursing, 2025; 24, 622.
<https://doi.org/10.1186/s12912-025-03300-9>

USE OF SIMULATION IN PSYCHIATRIC NURSING EDUCATION IN TÜRKİYE*

Aylin Bostanlı¹, Burcu Arkan²

¹Bursa Uludağ University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Bursa, Türkiye,
aylinbostanli@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4149-2593

²Bursa Uludağ University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Bursa, Türkiye,
arkanburcu@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-7285-6196

*This study is derived from a doctoral dissertation. It was supported by the Scientific Research Projects Coordination Unit of Bursa Uludağ University under project number TDK-2025-1996.

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The use of simulation in psychiatric nursing education is an innovative approach, and the importance of this method is increasingly recognized worldwide [1]. This study aims to examine studies evaluating the use of simulation-based education methods in psychiatric nursing education in Türkiye.

Methods: This research was conducted as a literature review on the use of simulation-based education methods in psychiatric nursing education in Türkiye. For sample selection, a systematic search was carried out between August and September 2024 using the keywords “simulation”, “scenario”, “standardized patient”, “standard patient”, and “simulated patient” in databases such as PubMed, EMBASE, CINAHL, Cochrane Library, Web of Science, the National Thesis Center of the Council of Higher Education, and Google Scholar. No date limitation was applied during the search; only studies evaluating the use of simulation within the scope of psychiatric nursing were included. A total of 15 studies that met the inclusion criteria were examined in detail and comparatively analyzed in terms of sample characteristics, methods used, and results obtained.

Results: It was observed that the number of studies using simulation in psychiatric nursing education in Türkiye has increased over the last eight years. Among these, 5 were reviews, 3 qualitative, 2 quasi-experimental, 2 randomized controlled, 2 mixed-method, and 1 descriptive. Three of the studies were doctoral theses. The most common patient scenarios used in simulations included patients with suicidal ideation, depression, hallucinations, schizophrenia, and bipolar disorder.

Conclusion and Recommendations: To ensure the provision of high-quality care to individuals with mental health issues, it is essential to integrate simulation-based education into psychiatric nursing curricula. Although the use of simulation in Türkiye has increased over the past eight years, it is still insufficient. To promote the spread of evidence-based practices, more randomized controlled trials should be conducted. These studies should address challenging topics for students such as communication during crises, setting boundaries, and crisis intervention within psychiatric nursing education.

Key Words: Nursing education, Psychiatric nursing, Simulation, Standardized patient

References:

1. Jawabreh, N., Hamdan-Mansour, A., Harazne, L., & Ayed, A. (2025). Effectiveness of high-fidelity simulation on practice, satisfaction, and self-confidence among nursing students in mental health nursing class. BMC Nursing, 24, Article 622. <https://doi.org/10.1186/s12912-025-03300-9>

ERGENLER İÇİN EBEVEYNLIK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Burcu Arkan¹, Aylin Bostanlı², Murat Bektaş³

¹Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Bursa, Türkiye,
arkanburcu@yahoo.com, Orcid:0000-0002-7285-6196

²Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Bursa, Türkiye,
aylinbostanli@gmail.com, Orcid:0000-0003-4149-2593

³Murat Bektaş, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Pediatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
muratbektas35@gmail.com, Orcid:0000-0003-3327-8204

ÖZET

Giriş-Amaç: Ergenlik, çocukluk ile yetişkinlik arasındaki gelişim dönemidir. Ebeveyn-çocuk etkileşimi, farklı gelişim dönemlerinde niteliksel olarak değişiklik göstermektedir [1]. Bu bağlamda, ebeveyn tutumlarına yönelik, yaş dönemlerine duyarlı ayrı ölçeklerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Ergenler için Ebeveynlik Ölçeği'ni Türk kültürüne uyarlamak ve ölçeğin psikometrik özelliklerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma, metodolojik, tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırma olarak planlanmıştır. Araştırma, Türkiye'nin batı bölgesinde yer alan bir ilde, çocuğı sağlıklı olan ve herhangi bir destek almayan 104 ebeveyn üzerinde gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçiminde ebeveynlerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyoekonomik durum gibi demografik özellikleri dikkate alınmıştır. Verilerin toplanmasında, hazırlanan Sosyodemografik Veri Formu ile Ergenler için Ebeveynlik Ölçeğı kullanılmıştır.

Bulgular: Ölçeğin uyum indeksi; hem bireysel içerik geçerliliğı indeksi (I-CVI) hem de ölçek düzeyinde içerik geçerliliğı indeksi (S-CVI) açısından 0,80'in üzerinde bulunmuştur. Yapılan içerik geçerliliğı analizi, ölçeğin Türk örneklemini için hem içerik hem de dil açısından geçerli olduğunu ve orijinal versiyon kadar yeterli ölçüm yapabildiğini göstermiştir [2].

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonuçlarına göre, Ergenler için Ebeveynlik Ölçeğı Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, ergenlerde ortaya çıkabilecek sorunları önceden tespit etme, mevcut sorunlar durumunda ebeveyn davranışlarını belirleme ve tedavi süreçlerinin sonuçlarını değerlendirmede etkili bir araç olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Ergen, Ebeveyn, Geçerlik, Güvenirlilik, Anne-Baba Eğitimi

Kaynaklar:

1. Soenens B, Vansteenkiste M, Beyers W. Parenting adolescents. In *Handbook of parenting* (pp. 111-167). Routledge; 2019.
2. Arkan B, Bostanlı A, Bektaş M. Assessment of the psychometric properties of the Turkish version of the parenting scale for adolescents. *Journal of Pediatric Nursing*, 2025; 80, e34-e39.

TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE PARENTING SCALE FOR ADOLESCENTS

Burcu Arkan¹, Aylin Bostanlı², Murat Bektaş³

¹Bursa Uludağ University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Bursa, Türkiye, arkanburcu@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-7285-6196

²Bursa Uludağ University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Bursa, Türkiye, aylinbostanlı@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4149-2593

³Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Pediatric Nursing, İzmir, Türkiye, muratbektaş35@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3327-8204

ABSTRACT

Introduction and Aim: Adolescence is a developmental period between childhood and adulthood. Parent-child interaction qualitatively changes across different developmental stages (Soenens et al., 2019). In this context, it is important to develop separate scales for different age periods, sensitive to parental attitudes. This study aims to adapt the Parenting Scale for Adolescents to Turkish culture and to evaluate its psychometric properties.

Method: This study was designed as a methodological, descriptive, and cross-sectional research. The research was conducted with 104 parents living in a western province of Türkiye who had healthy children and were not receiving any support. Demographic characteristics such as age, gender, education level, and socioeconomic status of the parents were considered in the sample selection. The Sociodemographic Data Form and the Parenting Scale for Adolescents were used for data collection.

Results: The scale's validity index was found to be above 0.80 for both the item-level content validity index (I-CVI) and the scale-level content validity index (S-CVI). Content validity analysis indicated that the scale was valid in terms of both content and language for the Turkish sample and was as effective as the original version in measurement (Arkan et al., 2025).

Conclusion and Recommendations: According to the results, the Parenting Scale for Adolescents is a valid and reliable measurement tool in Turkish culture. This scale can be used as an effective tool for identifying potential problems in adolescents, evaluating parental behavior in case of existing problems, and assessing the outcomes of intervention processes.

Key Words: Adolescent, Parent, Validity, Reliability, Parenting Education

References:

1. Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Beyers, W. (2019). Parenting adolescents. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of Parenting* (pp. 111–167). Routledge.
2. Arkan, B., Bostanlı, A., & Bektaş, M. (2025). Assessment of the psychometric properties of the Turkish version of the parenting scale for adolescents. *Journal of Pediatric Nursing*, 80, e34–e39.

PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARIN DÜŞME KAYITLARININ GERİYE DÖNÜK İNCELENMESİ

Yeliz Bicer¹

¹Özel Moodist Hastanesi, Çeçen Sk, No:52, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, ybicer@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0003-5661-946X

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatri servislerinde yatan hastalar ciddi düşme riskine sahiptir. Çalışma, psikiyatri kliniğinde yatan hastaların son iki yıldaki düşme kayıtlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır [1,2].

Yöntem: Araştırma, özel bir hastanenin Psikiyatri/AMATEM servislerine 01.01.2023 ve 31.12.2024 yıllarında yatmış hastaların kayıtlarının incelenmesiyle geriye dönük ve tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Verilerin toplanması amacıyla veri tabanı oluşturulmuştur. Veri tabanı hastaların tanımlayıcı özellikleri, İtaki II ve Harizmi II Düşme Risk Ölçekleri sonuçlarına ait bilgileri içermektedir. Veri analizinde Mann Whitney U Testi, Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ve Ki Kare Testi kullanılmıştır. Hastaneden ve etik kuruldan izin alınmıştır.

Bulgular: Araştırmanın örneklemini 1537 erkek ve 788 kadın hastadan oluşmakta, hastaların yaş ortalaması 34.750, ortalama yatış süreleri 13.438 gündür. Bu hastalardan düşme kaydı bulunan 67 hasta için toplamda 75 (%3,2) düşme kaydı tespit edilmiştir. 6 hasta 2 defa, 1 hasta 3 defa, 60 hasta 1 defa düşmüştür. Hastaların %93,3'ü düşük riskli, %6,7'si yüksek riskli tespit edilmiştir. Hastaların düşme sayılarının düşme riski ölçeğinden elde edilen sonuçlara göre farklılaştığı ($U = 134247.0$, $z = -14.095$, $p < .05$), yüksek riskli hastaların daha çok olduğu görülmüştür. Hasta düşme sayıları ile hasta yaşı ($r_s = .066$, $p < .05$) ve yatış yapılan gün sayıları ($r_s = .063$, $p < .05$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Antihipertansif kullanan bireylerin daha yüksek risk grubunda yer aldığı ve bu ilişkinin orta düzeyde bir etki büyüklüğüne ($r_\phi = .353$) sahip olduğu, bunama tanısı ile düşme riski arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($X^2 = 7.604$, $p < .05$). Hastaların düşme sebepleri arasında düşük riskli olanlar için en fazla ortostatik hipotansiyon ve ajitasyon, yüksek riskli hastalar için ajitasyon, uyku bozukluğu ve riskli ilaç kullanımı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma psikiyatri kliniğinde yatan tüm hastaların düşük riskli olsa bile düşme açısından sürekli izlenmesinin önemini göstermektedir. Hastalar ve tedavi ekibi düşmeler konusunda eğitilmeli farkındalık artırılmalıdır [3].

Anahtar kelimeler: Düşme riski, İtaki II, Harizmi II, Psikiyatri

Kaynaklar:

1. Marshall, B., Giuliani, D., & Kolodziej, J. O Hagan G, Pradhanang L.(2020) Assessing Patient Fall Risk on Psychiatric Units: A Comparison of Three Fall Risk Scales. *Iris J of Nur & Car.* 2 (4): *IJNC. MS. ID, 545.*
2. Abraham S (2016) Factors Contributing to Psychiatric Patient Falls. *J Community Med Health Educ* 6: 410.
3. Carpels, A., de Smet, L., Desplenter, S., & De Hert, M. (2022). Falls among psychiatric inpatients: a systematic review of literature. *Alpha psychiatry*, 23(5), 217.

RETROSPECTIVE REVIEW OF FALL RECORDINGS OF PATIENTS IN PSYCHIATRY CLINICS

Yeliz Biçer¹

¹Private Moodist Hospital, Çeçen Sk, No:52, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, ybicer@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0003-5661-946X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Patients in psychiatric wards are at serious risk of falling. The study was conducted to examine the fall records of patients in the psychiatric clinic for the last two years [1,2].

Methods: The study was conducted retrospectively and descriptively by examining the records of patients admitted to the Psychiatry/AMATEM services of a private hospital between 01.01.2023 and 31.12.2024. A database was created to collect data. The database contains information on the descriptive characteristics of the patients, the results of the Itaki II and Harizmi II Fall Risk Scales. Mann Whitney U Test, Spearman Brown Rank Difference Correlation Coefficient and Chi Square Test were used in data analysis. Permission was obtained from the hospital and ethics committee.

Results: The study sample consisted of 1537 male and 788 female patients, the mean age of the patients was 34.750, and the mean length of stay was 13.438 days. A total of 75 (3.2%) fall records were identified for 67 patients with a fall record. 6 patients fell 2 times, 1 patient fell 3 times, and 60 patients fell 1 time. 93.3% of the patients were identified as low risk, and 6.7% as high risk. It was observed that the number of falls of the patients differed according to the results obtained from the fall risk scale ($U = 134247.0$, $z = -14.095$, $p < .05$), and there were more high risk patients. A low level positive significant correlation was found between the number of patient falls and patient age ($r_s = .066$, $p < .05$) and the number of days of hospitalization ($r_s = .063$, $p < .05$). A statistically significant relationship was found between the diagnosis of dementia and the risk of falling ($X^2 = 7.604$, $p < .05$), with individuals using antihypertensives being in a higher risk group and this relationship having a medium effect size ($r\phi = .353$). Among the reasons for falling, the most common were orthostatic hypotension and agitation for those at low risk, and agitation, sleep disorders and risky drug use for those at high risk.

Conclusion and Recommendations: The study shows the importance of continuously monitoring all patients in the psychiatric clinic for falls, even if they are at low risk. Patients and treatment teams should be educated and awareness should be increased about falls [3].

Key Words: Fall risk, Itaki II, Harizmi II, Psychiatry

References:

1. Marshall, B., Giuliani, D., & Kolodziej, J. O Hagan G, Pradhanang L.(2020) Assessing Patient Fall Risk on Psychiatric Units: A Comparison of Three Fall Risk Scales. *Iris J of Nur & Car.* 2 (4): *IJNC. MS. ID, 545.*
2. Abraham S (2016) Factors Contributing to Psychiatric Patient Falls. *J Community Med Health Educ* 6: 410.
3. Carpels, A., de Smet, L., Desplenter, S., & De Hert, M. (2022). Falls among psychiatric inpatients: a systematic review of literature. *Alpha psychiatry*, 23(5), 217.

HEMŞİRELERİN BEKLENEN YAS DANIŞMANLIĞI YETERLİKLERİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Buket Şimşek Arslan¹, Ayşe Sezer Balci², Yağmur Çolak³, Kadriye Buldukoğlu⁴

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, buketsmse@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1731-4471

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, asbalci@mehmetakif.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6520-1669

³Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, y.colak0706@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2926-1306

⁴Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, kadriyebuldukoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1699-6151

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşireler hayati risk taşıyan hastalıkları olan bireylere ve ailelere bakım vermektedir. Beklenen yaşam süresinin [1] ve kronik hastalıkların artması [2] ile yaşam sonu bakım yeterliklerinin önemi daha belirgin hale gelmiştir. Bu çalışma, Hemşirelerin Beklenen Yas Danışmanlığı Yeterlikleri Ölçeği'nin [3] Türkçe versiyonunun (HBYDYÖ-T) geçerlilik ve güvenilirliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Kesitsel veri toplama yöntemiyle gerçekleştirilen metodolojik türdeki araştırmanın örneklemini dört hastanenin yoğun bakım, onkoloji ve diğer kliniklerinde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Ölçek 53 madde olduğu için örneklem sayısı madde sayısının 5 katı olarak (n=265) belirlenmiştir. Tekrar test ile toplam 295 hemşire araştırmaya katılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliği ve yapısal geçerliliği, uzman görüşleri ve faktör analizi ile incelenmiş, iç tutarlılık analizi için Cronbach alfa katsayıları, zamana göre değişmezlik için test tekrar test güvenilirliği hesaplanmıştır.

Bulgular: Türkçe versiyonun yüksek uzman kapsam geçerliliği (I-CVI: 0.87 ile 0.94) ve iç tutarlılık (Cronbach alfa> 0.80) değerlerine sahip olduğu bulunmuştur. Ölçek, 3 faktörlü ve 51 maddeli bir yapı sunmuştur. Faktör 1 yası tanılamada hemşirelik yeterliliği, Faktör 2 Yas danışmanlığında kişisel yeterlilik, Faktör 3 ise Yas danışmanlığında disiplinler arası iş birliği yeterliliği olarak adlandırıldı. Faktör 1'in iç tutarlık katsayısı 0.97, Faktör 2'nin 0.96, faktör 3'ün 0.91'di.

Sonuç ve Öneriler: HBYDYÖ-T'nin, hemşirelerin beklenen yas danışmanlığı yeterliklerini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Gelecekteki araştırmalarda, ölçeğin farklı kültürler ve sağlık kurumlarında kullanımının araştırması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beklenen yas, Danışmanlık, Hemşirelik, Yeterlilik

Kaynaklar:

1. Sağlık Bakanlığı. *Türkiye Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Risk Faktörleri: Kohort Çalışması*. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Matbaası; 2021.
2. World Health Organization. (2021). *Global health estimates Life expectancy and healthy life expectancy*. Erişim tarihi: 30.03.2023 <https://www.who.int/data/gho/data/themes/mortality-and-global-health-estimates/ghelifeexpectancy-and-healthy-life-expectancy>
3. Hsiao CC, Hsieh SI, Kao CY, et al. Development of a Scale of Nurses' Competency in Anticipatory Grief Counseling for Caregivers of Patients with Terminal Cancer. *Healthcare*. 11(2), 264-278, 2023.

PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF THE NURSES' COMPETENCY IN ANTICIPATORY GRIEF COUNSELING SCALE

Buket Şimşek Arslan¹, Ayşe Sezer Balci², Yağmur Çolak³, Kadriye Buldukoğlu⁴

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Burdur, Türkiye, buketsmsek@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1731-4471

² Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Burdur, Türkiye, asbalci@mehmetakif.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6520-1669

³Akdeniz University, Faculty of Nursing, Antalya, Türkiye, y.colak0706@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2926-1306

⁴ Akdeniz University, Faculty of Nursing, Antalya, Türkiye, kadriyebuldukoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1699-6151

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nurses provide care to individuals and families with life-threatening illnesses. With the increase in life expectancy [1] and chronic diseases [2], the importance of end-of-life care competencies has become more evident. The study evaluates the validity and reliability of the Turkish version of the Nurses' Competency in Anticipatory Grief Counseling Scale (AGCCS-TR).

Methods: This methodological study was conducted using cross-sectional data collection. The sample of the study consisted of nurses working in intensive care, palliative care and oncology clinics of three public hospitals. The sample size was determined as five times the number of items (n=265). A total of 295 nurses participated in the study with retesting sample. Expert opinions and factor analysis examined the scale's content and structural validity. Cronbach's alpha coefficients were calculated for internal consistency analysis and test-retest reliability for invariance over time.

Results: The Turkish version of the scale was found to have high expert content validity (I-CVI: 0.87 to 0.94) and internal consistency (Cronbach's alpha > 0.80) values. The scale presented a structure with three factors and 51 items. Factor 1 was named as Nursing Competence in Diagnosing Anticipatory Grief, Factor 2 as Personal Competence in Anticipatory Grief Counseling and Factor 3 as Competence in Interdisciplinary Collaboration in Anticipatory Grief Counseling. The internal consistency coefficient of Factor 1 was 0.97, of Factor 2 was 0.96, and of Factor 3 was 0.91.

Conclusion and Recommendations: It was concluded that AGCCS-TR can be used as a valid and reliable tool in assessing the anticipatory grief counseling competencies of nurses. It is recommended that future research investigate the use of the scale in different cultures and healthcare institutions.

Key Words: Anticipatory grief, Counseling, Nursing, Competency

References:

1. Republic of Türkiye Ministry of Health. (2021). *Türkiye Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Risk Faktörleri: Kohort Çalışması*. Printing House of General Directorate of Public Health.
2. World Health Organization. (2021). *Global health estimates Life expectancy and healthy life expectancy*. Access date: March 30, 2023 <https://www.who.int/data/gho/data/themes/mortality-and-global-health-estimates/ghelife-expectancy-and-healthy-life-expectancy>
3. Hsiao CC, Hsieh SI, Kao CY, et al. Development of a Scale of Nurses' Competency in Anticipatory Grief Counseling for Caregivers of Patients with Terminal Cancer. *Healthcare*. 11(2), 264-278, 2023.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK ALGILAR

Mert Hızlıoğulları¹, Berna Arifoğlu²

¹Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, KKTC,
mertcyp7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3052-7746

²Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, KKTC,
berna.arifoglu@emu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6430-026X

ÖZET

Giriş-Amaç:

Bağımlılık; bir ya da birden çok maddeye karşı aynı anda gelişebilen, maddeye erişilememesi halinde ruhsal ve/veya fiziksel birtakım semptomlara neden olan, tedavisi mümkün olan ancak tekrar madde kullanılması halinde yineleyebilen bir hastalıktır [1]. Yapılan son çalışmalar madde kullanım bozukluğu (mkb) sorunu yaşayan bireylerin sayısının her geçen gün arttığını göstermektedir [2] Toplumu olumsuz açıdan etkileyen madde bağımlılığı sorununda, madde kullanım bozukluğu olan bireylerin damgalanması, yardım alma sürecini olumsuz etkilemektedir. Bireyin deneyimlerinden, algılarından veya tutumlarından kaynaklanan olumsuz bakış açısı ve hatalı şemalar madde bağımlısı bireylerin etiketlenmesine kapı açar [3]. Literatürde mkb olan bireylere yönelik "damgalama" çalışmaları geçmişe oranla artmışken, bu bireylere yönelik direkt olarak "algı" ölçeği çalışmalarının sayısı halen oldukça sınırlıdır. Bu tanımlayıcı-kesitsel araştırma toplumun madde bağımlılığına yönelik *algılarını* belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem:

Araştırma 401 kişinin katılımıyla Kıbrıs'ın kuzeyinde web-tabanlı çevrimiçi ortamda 2021 yılında gerçekleştirilmiştir. 18-65 yaş arası gönüllü olarak araştırmaya katılan bireylere email veya sosyal medya yoluyla ulaşılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Madde Bağımlılığına Toplumsal Bakış Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde yüzdelik, ortalama, standart sapma, Kolmogorov-Smirnov testi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Bulgular:

Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu (%86,03) madde bağımlılığının tedavi edilebilir olduğunu düşünmesine rağmen, %71,07 sinin madde kullanım bozukluğu olan bireylerin toplum tarafından kabul görmediği belirlenmiştir. Katılımcılar Madde Bağımlılığına Toplumsal Bakış Ölçeği'nden ortalama 93,96±13,46 puan almıştır. Katılımcıların bazı özelliklerine göre MBTBÖ Alt Ölçek Puanları farklılaşmaktadır. Kadın bireylerin Aile ve Birey Yapısı Etkisi alt boyutundan aldıkları puanlar erkeklere göre yüksek, Toplumsal Duyarlılık alt boyutundan aldıkları puanlar ise düşüktür (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler:

Bu araştırma toplumun madde bağımlılarına yönelik algısının yaş, cinsiyet, eğitim durumu, madde bağımlısı bir bireyi tanıma, madde kullanım bozukluğunun bir hastalık olduğunu düşünme gibi çeşitli demografik özelliklerden etkilendiğini göstermiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda madde bağımlılığıyla ilgili farkındalık çalışmaları yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanım Bozukluğu, Algı, Bağımlılık, Damgalama, Hemşirelik.

Kaynaklar:

1. Ögel, K. Bağımlılık ve Tedavisi Temel Kitabı. 2017; İstanbul: Kültür Yayınları.
2. Ha Ngoc Doa & Hue Thi Maib. Perception Toward Substance Use and Misuse Among Young People in Vietnam, *Children and Youth Services Review*, 2019;100:444–450.
3. Polat, H. & Kök, B. Madde Bağımlılığına Toplumsal Bakış Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Bağımlılık Dergisi*, 2019;20(3): 119-132.

PERCEPTIONS TOWARDS INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDER

Mert Hızlıoğulları¹ Berna Arifoğlu²

¹Eastern Mediterranean University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Famagusta, TRNC, mertcyp7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3052-7746

²Eastern Mediterranean University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Famagusta, TRNC, berna.arifoglu@emu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6430-026X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Addiction is a disease that can develop against one or more substances at the same time, causes mental and/or physical symptoms in case of inaccessibility to the substance, is treatable but can recur if the substance is used again [1]. Recent studies show that the number of individuals with substance use disorder (SUD) is increasing day by day [2]. While "stigmatization" studies on individuals with SUD have increased in the literature compared to the past, the number of studies that directly measure "perception" towards these individuals is still quite limited [3]. This descriptive cross-sectional study was conducted to determine the perceptions of the community towards substance abuse.

Method: The research was conducted in 2021 in the northern part of Cyprus in a web-based online environment with the participation of 401 people. Individuals between the ages of 18-65 who voluntarily participated in the study were reached via email or social media. Personal Information Form and Social Perspective on Substance Abuse Scale were used as data collection tools.

Results: Although the majority of the individuals participating in the study (86.03%) thought that substance addiction was treatable, 71.07% of them thought that individuals with substance use disorder were not accepted by the society. Participants received an average score of 93.96±13.46 on the Social Perspective on Substance Abuse Scale. According to some characteristics of the participants, the subscale scores of the MBTBI differed.

Conclusion and Recommendations: This study showed that the public's perception of substance addicts is affected by various demographic characteristics such as age, gender, educational status, knowing a substance addicted individual, and thinking that substance use disorder is a disease. In line with the results obtained, it is recommended to carry out awareness raising activities on substance addiction.

Key Words: Substance Use Disorder, Perception, Addiction, Stigmatization, Nursing

References:

1. Ögel, K. Bağımlılık ve Tedavisi Temel Kitabı. 2017; İstanbul: Kültür Yayınları.
2. Ha Ngoc Doa & Hue Thi Maib. Perception Toward Substance Use and Misuse Among Young People in Vietnam, *Children and Youth Services Review*, 2019;100:444-450.
3. Polat, H. & Kök, B. Madde Bağımlılığına Toplumsal Bakış Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Bağımlılık Dergisi*, 2019;20(3): 19-132.

TRAVMADA ACININ DÖNÜŞTÜRÜCÜ GÜCÜ İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nilüfer Kıranşal¹, Fadime Kaya Soylu², Özgü Tekin Uluman³, Berna Aktaş⁴, Leyla Altun⁵

¹Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, nkiransal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

²Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, fadimee36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

³Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, , ozguluman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9734-0022

⁴Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

⁵Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

ÖZET

Giriş-Amaç: İnsanların yaşadıkları acı veren olayları anlamlandırma biçimleri farklılık göstermekle birlikte [1], bu krizlerin ardından gelişen olumlu ruhsal değışim acının dönüştürücü gücü olarak adlandırılmaktadır [2]. Psikolojik dayanıklılığı yüksek olan kişiler, stresli deneyimlerle başa çıkmada daha başarılıdır [3]. Bu araştırmanın amacı travma yaşayan bireylerde acının dönüştürücü gücü ile psikolojik sağlamlık ilişkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma, 20-22 Eylül 2024 tarihleri arasında online olarak ulaşılan 369 bireyle tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak gerçekleştirildi. Çalışma verileri Kişisel Bilgi Formu, Acının Dönüştürücü Gücü Ölçeğı ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğı (KPSÖ) ile elde edildi. Çalışma verilerinin değıerlendirilmesi SPSS 25.0 ile yapıldı. Analiz için tanımlayıcı istatistiksel analizler, Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi ve Spearman Korelasyon analizi uygulandı.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen bireylerin yaş ortalaması 35,49±11,23, %71,5'i kadın, %86,2'si travma kurbanı ve %86,4'ü travma tanığıdır. Çalışmada Acının Dönüştürücü Gücü Ölçeğı toplam puan ortalamasının medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, çocuk sahibi olma, çocuk sayısı, yaşam biçimine göre anlamlı bir fark gösterdiği görüldü ($p<,05$). Ayrıca KPSÖ toplam puan ortalamasının cinsiyet, ekonomik durum, ruhsal hastalık, psikiyatrik tedavi ve alıkonulma/işkenceye maruz kalma durumuna göre anlamlı bir fark gösterdiği tespit edildi ($p<,05$). Korelasyon analizi, travma yaşayan bireylerde Acının Dönüştürücü Gücü Ölçeğı ile KPSÖ arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur ($p<,05$).

Sonuç ve Öneriler: Mevcut araştırmanın sonuçları travma yaşayan bireylerde acının dönüştürücü gücü ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Acının dönüştürücü gücünün psikolojik sağlamlıktaki aracı rolünün ortaya konulması için çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acının dönüştürücü gücü, Psikolojik sağlamlık, Travma.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND THE TRANSFORMATIVE POWER OF SUFFERING IN TRAUMA

Nilüfer Kıranşal¹, Fadime Kaya Soylu², Özgü Tekin Uluman³, Berna Aktaş⁴, Leyla Altun⁵

¹Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, nkiransal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

²Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, fadimee36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

³Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, ozguluman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9734-0022

⁴Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

⁵Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although the way people make sense of the painful events they experience varies [1], the positive psychological change that develops after these crises is called the transformative power of suffering [2]. People with high psychological resilience are more successful in coping with stressful experiences [3]. The aim of this research, is to determine the relationship between the transformative power of suffering and psychological resilience in traumatized individuals.

Methods: The research was performed descriptive and correlational with 369 individuals reached online between 20-22 September 2024. The study data were obtained with Personal Information Form, Transformative Power of Suffering Scale and Brief Resilience Scale (BRS). Evaluation of the study data was performed with SPSS 25.0. Descriptive statistics analyses, Kruskal Wallis test, Mann Whitney U test, and Spearman Correlation analysis were applied for analysis.

Results: The average age of the individuals included in the research was 35.49±11.23 years, 71.5% were woman, 86.2% were trauma victims, and 86.4% were trauma witnesses. In the study, it was observed that the mean total score of the Transformative Power of Suffering Scale showed a significant difference according to marital status, age, educational level, having children, number of children and lifestyle ($p<.05$). In addition, it was identified that the mean total score of the BRS showed a significant difference according to gender, economic status, mental illness, psychiatric treatment, imprisonment/torture exposure ($p<.05$). The correlation analysis revealed that there was a positive relationship between the Transformative Power of Suffering Scale and the BRS in traumatized individuals ($p<.05$).

Conclusion and Recommendations: The results of current research, show that there is a positive relationship between the transformative power of suffering and psychological resilience in traumatized individuals. It is suggested to conduct studies to reveal the mediating role of the transformative power of suffering in psychological resilience.

Key Words: Psychological resilience, Transformative power of suffering, Trauma.

References:

- 1 Troy AS, Willroth EC, Shallcross AJ, Giuliani NR, Gross JJ, Mauss IB. Psychological resilience: an affect-regulation framework. *Annu Rev of Psychol.* 2023; 74(1): 547-576. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-020122-041854>.
- 2 Bolat T, Bolat Oİ, Taştan S. Örgütsel destek, sosyal bağılılık ve dünyaya ilişkin varsayımların travma sonrası büyüme üzerindeki etkisinde acının dönüştürücü gücünün rolü: pozitif psikoloji bağlamında bir değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 2020; 22(1): 361-402. <http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.554080>.
- 3 Öz F, Yılmaz EB. Ruh sağlığının korunmasında önemli bir kavram: Psikolojik sağlamlık. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2009; 16(3): 82-89.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN ZORBALIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Esra Ünal¹, Arzu Koçak Uyaroglu², Alime Selçuk Tosun³

¹KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akabe, Alaaddin Kap Caddesi, Konya, Türkiye / Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, PhD, Ardıçlı, İsmetpaşa Caddesi, Konya, Türkiye, uesra70@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7588-9444>

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ardıçlı, İsmetpaşa Caddesi, Konya, Türkiye, asukocak51@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-6581-4617>

³Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Ardıçlı, İsmetpaşa Caddesi, Konya, Türkiye, alimeselcuk_32@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4851-0910>

ÖZET

Giriş-Amaç: Akran zorbalığı, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde sık karşılaşılan ve fiziksel, duygusal, sosyal gelişimi olumsuz etkileyen küresel anlamda önemli bir sorundur [1,2,3]. Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin görüşlerini nitel araştırma yöntemleriyle derinlemesine incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik desende tasarlanan bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce 27 ortaokul öğrencisinden elde edilen veriler, 2-17 Ocak 2025 tarihleri arasında katılımcılarla sessiz sakin bir ortamda yüz yüze görüşülerek kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için 2025/012 karar sayılı etik kurul izni alınmıştır. Öğrencilerden ve ebeveynlerinden çalışmanın başında Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu aracılığıyla onamları alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmış; geçerlik ve güvenirlik aşamalarında katılımcı teyidi, araştırmacı üçgenlemesi ve bağımsız uzman incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: Ortaokul öğrencilerinin yaş ortalaması 12,48±0,93 olup %55.6'sı kızdır, %81.5'i okulda zorbalık olayı ile karşılaştığını ve %33.3'ü kurban rolünde olduğunu belirtmiştir. Akran zorbalığına ilişkin 4 ana kategori, 14 alt kategori belirlenmiştir. Katılımcılar akran zorbalığını sözel, fiziksel, psikolojik, siber olmak üzere dört farklı şekilde tanımlamış; akran zorbalığı deneyimlerinin olumlu ve olumsuz etkilerini dile getirmiş; bilgilendirme, öğretmen ile işbirliği, akran ve aile desteğinin zorbalıkla mücadelede etkili stratejiler olduğunu söylemiştir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin akran zorbalığına ilişkin görüşlerinin çok boyutlu olabileceği düşünülmektedir. Akran zorbalığını öğrenciler sıklıkla psikolojik olarak tanımlamakta, sosyal etkileşimde bozulma gibi olumsuz sonuçlar yaşamakta, empati becerisi kazanmakta, bilgilendirme ve öğretmen ile iş birliğinin akran zorbalığıyla mücadelede etkili olduğunu düşünmektedir. Akran zorbalığını önlemeye yönelik okul temelli eğitim programlarının yaygınlaştırılması, öğretmenlerin ve velilerin aktif roller üstlenmesi, okul sağlığı hemşirelerinin liderliğinde konuya ilişkin stratejilerin planlanması önerilmektedir. Çocuk ergen ruh sağlığı, toplum ruh sağlığı ve okul sağlığı hemşireleri

tarafından akran zorbalığı yönünden riskli öğrencilerin belirlenmesi, ruh sağlığı değerlendirmeleri ile düzenli takip edilmesi önerilmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmaların farklı sosyokültürel ortamlarda ve örneklem grupları ile planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Nitel çalışma, Psikiyatri hemşireliği, Siber zorbalık

Kaynaklar:

1. Moreno, Megan A., Rachel H. Hyzer, Megan E. Bushman, et al. 2021. “Adolescent and Parent Emotions and Perceptions Regarding News Media Stories About Bullying: A Qualitative Study.” *International Journal of Bullying Prevention* 3: 270–77. <https://doi.org/10.1007/s42380-020-00083-2>.
2. Roques, Morgan, Sophie Spiers, Mohamad El Hussein, et al. 2022. “The Experience of Bullying Among Adolescents Receiving Mental Health Care: An Interpretative Phenomenological Analysis.” *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health* 16: 69. <https://doi.org/10.1186/s13034-022-00505-7>.
3. Smith, Kathryn F., and Sandra L. Caron. 2023. “Exploring the Experiences and Impact of Middle School and High School Bullying: A Qualitative Analysis of Interviews with College Women.” *Current Psychology* 42: 21505–17. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03267-9>.

MIDDLE SCHOOL STUDENTS' OPINIONS ON PEER BULLYING: A QUALITATIVE STUDY

Esra Ünal¹, Arzu Koçak Uyaroglu², Alime Selçuk Tosun³

¹KTO Karatay University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Akabe, Alaaddin Kap Street, Konya, Türkiye / Selcuk University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, PhD, Ardicli, Ismetpasa Street, Konya, Türkiye, uesra70@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7588-9444>

²Selcuk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ardicli, Ismetpasa Street, Konya, Türkiye, asukocak51@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-6581-4617>

³Selcuk University, Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, Ardicli, Ismetpasa Street, Konya, Türkiye, alimeselcuk_32@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4851-0910>

ABSTRACT

Introduction and Aim:Peer bullying is a globally important problem that is frequently encountered in childhood and adolescence and negatively affects physical, emotional and social development [1,2,3].This study was conducted to thoroughly examine the views of secondary school students on peer bullying using qualitative research methods.

Methods:This study was designed in the phenomenological pattern of qualitative research methods.The criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used in the study.Data were obtained from 27 middle school students who agreed to participate in the study and met the inclusion criteria.Data were collected between January 02,2025 and January 17,2025, in a quiet and calm environment,face-to-face interviews with the participants and a personal information form and semi-structured interview form developed by the researchers.

Results:4 main categories,14 subcategories were determined for peer bullying.Participants defined peer bullying in four different ways: verbal, physical, psychological and cyber;they expressed both positive and negative effects of peer bullying experiences; they stated that informing,cooperating with the teacher, and peer and family support are effective strategies in combating bullying.

Conclusion and Recommendations:It was observed that peer bullying is often defined psychologically by students,that negative consequences such as disruption in social interaction are experienced, that they gain empathy skills, and that they think that informing and cooperating with teachers are effective in combating peer bullying.It is recommended that school-based education programs aimed at preventing peer bullying be disseminated,that teachers and parents take on more active roles,and that preventive strategies related to the subject be planned under the leadership of school nurses.It is also recommended that children and adolescents' mental health and community mental health nurses identify students at risk for peer bullying and regularly follow them up with mental health assessments.

Key Words: Adolescent, Qualitative study, Psychiatric nursing, Cyberbullying

References:

1. Moreno, Megan A., Rachel H. Hyzer, Megan E. Bushman, et al. 2021. “Adolescent and Parent Emotions and Perceptions Regarding News Media Stories About Bullying: A Qualitative Study.” *International Journal of Bullying Prevention* 3: 270–77. <https://doi.org/10.1007/s42380-020-00083-2>.
2. Roques, Morgan, Sophie Spiers, Mohamad El Hussein, et al. 2022. “The Experience of Bullying Among Adolescents Receiving Mental Health Care: An Interpretative Phenomenological Analysis.” *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health* 16: 69. <https://doi.org/10.1186/s13034-022-00505-7>.
3. Smith, Kathryn F., and Sandra L. Caron. 2023. “Exploring the Experiences and Impact of Middle School and High School Bullying: A Qualitative Analysis of Interviews with College Women.” *Current Psychology* 42: 21505–17. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03267-9>.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA YÖNELİK ŞİDDET TUTUMLARINDA, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE ÖZYETERLİLİK DÜZEYLERİNİN ROLÜ

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Mustafa Akyüz³

¹Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın, Türkiye, duyguozer@bartin.edu.tr , Orcid: 0000-0001-5800-5099

² Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Erzurum, Türkiye, elif.gokhan@atauni.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6727-6480

³ Iğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Iğdır, Türkiye mustafa.akyuz@igdir.edu.tr mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

ÖZET

Giriş: Kadına yönelik şiddet, kadın sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmakta ve çok sayıda fiziksel ile psikolojik soruna yol açmaktadır [1]. Belirlenen hedefleri gerçekleştirme sürecinde bireyin kendi yetkinliğine olan inancı olarak tanımlanan özyeterlik [2], kadına yönelik şiddetin azaltılmasında önemli bir faktör olarak değerlendirilebilir. Bilişsel esneklik ise, “(a) herhangi bir durumda mevcut seçenekler ve alternatiflerin farkında olma, (b) esnek davranma ve duruma uyum sağlama isteği ile (c) esnek davranma konusundaki özyeterlik” şeklinde tanımlanmaktadır [3]. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddet tutumlarında bilişsel esneklik ve özyeterlik düzeylerinin etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılmış bu çalışma 1-20 Ocak 2025 tarihleri arasında Türkiye’nin Doğu Anadolu bölgesindeki bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören 655 öğrencisi ile yapıldı. Veri toplamada İSKEBE Tutum Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği (BEÖ), Genel Özyeterlilik Ölçeği (GÖÖ) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %52,4’ünün lisans öğrencisi, %71,6’sının kadın olduğu belirlendi. Öğrencilerin İSKEBE toplam puan ortalamasının 125,18 (24,07), BEÖ toplam puan ortalamasının 53,89(8,18), GÖÖ toplam puan ortalamasının 60,74 (10,98) olduğu saptandı. Öğrencilerin İSKEBE toplam puan ortalaması ile BEÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunurken ($r=,160$; $p<0,001$); GÖÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki saptandı ($r=,133$; $p<0,001$). BEÖ toplam puan ortalamasının, İSKEBE ölçeğinden alınan puanın %12,6’sını açıkladığı ($R^2=,126$; $B=,471$, $p<0,001$); GÖÖ toplam puan ortalamasının, İSKEBE ölçeğinden alınan puanın %9,6’sını açıkladığı belirlendi ($R^2=,096$; $B=,293$, $p<0,001$).

Sonuç: Öğrencilerin kadına yönelik şiddete olumsuz tutum sergiledikleri, bilişsel esneklik ve özyeterlilik düzeylerinin ise yüksek olduğu bulundu. Öğrencilerin bilişsel esneklik ve özyeterlilik düzeyleri arttıkça, kadına yönelik şiddete olumsuz tutum sergiledikleri saptandı. Öğrencilerin bilişsel esneklik düzeylerini ve özyeterlilik duygularını geliştirmeye yönelik eğitim programlarının

geliştirilmesi ve uygulanması; kadına yönelik şiddete ilişkin farkındalık çalışmalarının yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Kadına Şiddet Algısı, Bilişsel Esneklik, Özyeterlilik

Kaynaklar:

- 1.White, S. J., Sin, J., Sweeney, A., Salisbury, T., Wahlich, C., Montesinos Guevara, C. M., ... & Mantovani, N. (2024). Global prevalence and mental health outcomes of intimate partner violence among women: A systematic review and meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(1), 494-511.
- 2.Lunenburg, F. C. (2011). Self-efficacy in the workplace: Implications for motivation and performance. *International journal of management, business, and administration*, 14(1), 1-6.
- 3.Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive therapy and research*, 34(3), 241-253.

THE ROLE OF COGNITIVE FLEXIBILITY AND SELF-EFFICACY LEVELS IN UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS VIOLENCE AGAINST WOMEN

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Mustafa Akyüz³

¹Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Bartın, Türkiye, duyguozer@bartin.edu.tr ,
Orcid: 0000-0001-5800-5099

²Ataturk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye,
elif.gokhan@atauni.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6727-6480

³Iğdır University, Health Services Vocational School, Department of Health Care Services, Iğdır, Türkiye,
mustafa.akyuz@igdir.edu.tr mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

ABSTRACT

Introduction: Violence against women has adverse effects on women's health and leads to numerous physical and psychological problems [1]. Self-efficacy, defined as an individual's belief in their own competence to achieve designated goals [2], can be considered an important factor in reducing violence against women. Cognitive flexibility is defined as "(a) being aware of the available options and alternatives in any given situation, (b) the willingness to act flexibly and adapt to the situation, and (c) self-efficacy in behaving flexibly" [3]. This study aims to examine the impact of cognitive flexibility and self-efficacy levels on university students' attitudes toward violence against women.

Method: This cross-sectional study was conducted with 655 students studying at the Faculty of Health Sciences and Vocational School of Health Services of a university in the Eastern Anatolia region of Türkiye between January 1-20, 2025. The ISKEBE Attitude Scale, Cognitive Flexibility Scale (CFS), and General Self-Efficacy Scale (GSS) were used for data collection.

Results: It was determined that 52.4% of the students were undergraduate students and 71.6% were female. It was determined that the total score of ISKEBE was 125.18 (24.07), the total score of CFS was 53.89 (8.18), and the total score of GSS was 60.74 (10.98). While there was a positive and very weakly significant relationship between the mean total score of the students' ISKEBE and the mean total score of the students' CFS ($r=.160$; $p<0.001$), there was a positive and very weakly significant relationship between the mean total score of the students' GSS ($r=.133$; $p<0.001$). It was determined that the mean total score of the CFS explained 12.6% of the score obtained from the ISKEBE scale ($R^2=.126$; $B=.471$, $p<0.001$); the mean total score of the GSS explained 9.6% of the score obtained from the ISKEBE scale ($R^2=.096$; $B=.293$; $p<0.001$).

Conclusion: It was found that students had negative attitudes toward violence against women and high levels of cognitive flexibility and self-efficacy. As the cognitive flexibility and self-efficacy levels of the students increased, it was found that they exhibited negative attitudes toward violence against women. It may be recommended to develop and implement training programs to improve

students' cognitive flexibility levels and feelings of self-efficacy, and to conduct awareness studies on violence against women.

Key Words: University Students, Attitude Towards Future, Substance Use Tendency

References:

- 1.White, S. J., Sin, J., Sweeney, A., Salisbury, T., Wahlich, C., Montesinos Guevara, C. M., ... & Mantovani, N. (2024). Global prevalence and mental health outcomes of intimate partner violence among women: A systematic review and meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(1), 494-511.
- 2.Lunenburg, F. C. (2011). Self-efficacy in the workplace: Implications for motivation and performance. *International journal of management, business, and administration*, 14(1), 1-6.
- 3.Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive therapy and research*, 34(3), 241-253.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEĞE YÖNELİK TUTUMLARININ MADDE KULLANMA EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Mustafa Akyüz³

¹Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın, Türkiye,
duyguozer@bartin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5800-5099

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Erzurum, Türkiye,
elif.gokhan@atauni.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6727-6480

³Iğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Iğdır, Türkiye
mustafa.akyuz@igdir.edu.tr mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

ÖZET

Giriş: Yirmi birinci yüzyılda meydana gelen sosyal, ekonomik ve kültürel değişimler, bireylerin geleceğe yönelik tutum ve algılarını etkilemektedir [1]. Geleceğe yönelik tutum, bireylerin beklenti, umut, motivasyon ve hedeflerini ifade eder [2]. Madde kullanma eğilimi ise bireylerin çeşitli nedenlerle madde kullanımına yatkınlığıdır [3]. Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutumlarının madde kullanma eğilimleri üzerinde etkili olabileceği düşünülmekte olup, bu çalışma bu ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılmış bu çalışma 1-20 Ocak 2025 tarihleri arasında Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesindeki bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 579 öğrencisi ile yapıldı. Veri toplamada Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği (GYTÖ), Madde Kullanma Eğilimi Ölçeği (MKEÖ) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %50,9'unun ön lisans öğrencisi, %73,6'sının kadın olduğu ve çoğunun sigara, alkol, madde kullanmadığı belirlendi. Öğrencilerin GYTÖ toplam puan ortalamasının 50,87(10,37), ölçeğin en yüksek alt boyut puan ortalamasının 18,76(4,88) ile olumlu tutum alt boyutu olduğu bulundu. MKEÖ toplam puan ortalamasının 15,76(3,93) olduğu saptanırken; öğrencilerin %47,7'sinin madde kullanma eğiliminin olduğu belirlendi. Lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerine göre madde kullanma eğilimlerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptandı ($p<0,05$). Öğrencilerin geleceğe yönelik olumlu tutum alt boyutu ile madde kullanma eğilimi arasında negatif yönde çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki ($r=-,102$; $p<0,05$) bulunurken; geleceğe yönelik kaygılı tutum alt boyutu ile madde kullanma eğilimi arasında pozitif yönde çok zayıf anlamlı ilişki olduğu saptandı ($r=,126$. $p<0,05$). MKEÖ ölçeğinden alınan toplam puanı, GYTÖ olumlu tutum alt boyutu puan ortalamasının %0,6 oranında yordadığı; GYTÖ kaygılı tutum alt boyutu puan ortalaması ise %8,1 oranında yordadığı belirlendi.

Sonuç: Olumlu tutum sergileyen öğrencilerin madde kullanma eğilimleri azalırken; kaygılı tutum sergileyen öğrencilerin madde kullanım düzeylerinin arttığı belirlendi. Geleceğe kaygılı tutum sergileyen öğrenciler başta olmak üzere üniversite öğrencilerine kaygı ile başatme ve madde

kullanımı ile ilgili farkındalık çalışmaları yapılabilir, okulların eğitim müfredatlarına bağımlılık dersi zorunlu ders olarak eklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, geleceğe yönelik tutum, madde kullanma eğilimi

Kaynaklar:

1. Çarkıt E. The role of career adaptability and career optimism in detailing the future work self. Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education Journal (AKEF). 2022;4:347-359.
2. Simonelli-Muñoz AJ, Balanza S, Rivera-Caravaca JM, Vera-Catalán T, Lorente AM, Gallego-Gómez JI. Reliability and validity of the student stress inventory-stress manifestations questionnaire and its association with personal and academic factors in university students. Nurse Educ Today. 2018;64: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.02.019>
3. Şaşmaz T, Buğdaycı R, Toros F, Kurt AO, Tezcan H, Öner S, Çamdeviren H. Ergenlerde alkol içme prevalansı ve olası risk faktörleri: okul tabanlı, kesitsel bir çalışma. TAF Prev Med Bull. 2006;5(2).

THE ROLE OF UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS FUTURE ON SUBSTANCE USE TENDENCIES

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Mustafa Akyüz³

¹Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Bartın, Türkiye, duyguozer@bartin.edu.tr ,
Orcid: 0000-0001-5800-5099

²Ataturk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye,
elif.gokhan@atauni.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6727-6480

³Iğdır University, Health Services Vocational School, Department of Health Care Services, Iğdır,
[Türkiyemustafa.akyuz@igdir.edu.tr](mailto:Turkiyemustafa.akyuz@igdir.edu.tr) mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

ABSTRACT

Introduction: The social, economic, and cultural transformations of the twenty-first century have influenced individuals' attitudes and perceptions toward the future [1]. Future-oriented attitude refers to individuals' expectations, hopes, motivations, and goals [2]. Substance use tendency is defined as the predisposition of individuals to use substances for various reasons [3]. It is considered that university students' future-oriented attitudes may affect their tendency toward substance use, and this study aims to examine this relationship.

Method: This cross-sectional study was conducted between 1-20 January 2025 with 579 students studying at the Faculty of Health Sciences and Vocational School of Health Services of a university in the Eastern Anatolia region of Türkiye. Information Form, Attitudes Towards Future Scale (ATFS), and Substance Abuse Proclivity Scale (SAPS) were used for data collection.

Results: It was determined that 50.9% of the students were associate degree students, 73.6% were female. The students' ATFS mean total score was 50.87 (10.37) and the highest mean sub-dimension score was 18.76 (4.88) in the positive attitude. The mean total score of the SAPS was 15.76 (3.93) and 47.7% of the students tended to use substances. It was found that undergraduate students had a significantly higher tendency to use substances than associate degree students ($p<0.05$). There was a very weak significant negative correlation between the positive attitude towards the future sub-dimension and the tendency to use substances ($r=-.102$; $p<0.05$), while there was a very weak significant positive correlation between the anxious attitude towards the future sub-dimension and the tendency to use substances ($r=.126$, $p<0.05$). It was determined that the mean score of the positive attitude sub-dimension of the SAS predicted the total score obtained from the MKES scale by 0.6%, while the mean score of the anxious attitude sub-dimension of the SAS predicted it by 8.1%.

Conclusion: While the substance use tendencies of students with positive attitudes decreased, the substance use levels of students with anxious attitudes increased. Awareness studies on coping with anxiety and substance use can be conducted for university students, especially students with anxious attitudes toward the future, and addiction courses can be added to the curriculum of schools as compulsory course.

Key Words: University students, attitude towards future, substance use tendency

References:

1. Çarkıt E. The role of career adaptability and career optimism in detailing the future work self. Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education Journal (AKEF). 2022;4:347-359.
2. Simonelli-Muñoz AJ, Balanza S, Rivera-Caravaca JM, Vera-Catalán T, Lorente AM, Gallego-Gómez JJ. Reliability and validity of the student stress inventory-stress manifestations questionnaire and its association with personal and academic factors in university students. Nurse Educ Today. 2018;64: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.02.019>
3. Şaşmaz T, Buğdaycı R, Toros F, Kurt AO, Tezcan H, Öner S, Çamdeviren H. Ergenlerde alkol içme prevalansı ve olası risk faktörleri: okul tabanlı, kesitsel bir çalışma. TAF Prev Med Bull. 2006;5(2).

TÜRK KADINLARININ MUTLULUK DÜZEYLERİ: ÖZ-ŞEFKAT VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK İLE İLİŞKİSİ

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Leyla Altun³

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ağdacı, Ağdacı Köyü Yolu, 74110 Bartın Merkez/Bartın, Türkiye, duyguozer@bartin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5800-5099

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Atatürk Üniversitesi Merkez Kampüsü, 25240 Yakutiye/Erzurum, Türkiye, ozlemsahinaltun@gmail.com, Orcid: 0000-0001-6727-6480

³Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

ÖZET

Giriş ve Amaç: Yaşam boyu maruz kalınan toplumsal cinsiyet ayrımı, mesleki ve çevresel risklerin varlığı, eğitim eşitsizliği, travma ve şiddete maruz kalma gibi durumlar kadın sağlığını olumsuz etkilemektedir [1-3]. Bu yıkıcı durumlara bağlı olarak kadınların ruhsal sağlıkları bozulmakta ve mutsuzluk, umutsuzluk, depresyon, anksiyete gibi sorunları sıkça yaşadığı bildirilmektedir [1,2]. Kadınların öz-şefkat, psikolojik esneklik ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte olan bu çalışma, Nisan- Haziran 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesinin bir ilindeki 18-65 yaş arası 404 yetişkin kadın ile yapıldı. Çalışmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Öz Şefkat Ölçeği (SCS), Kabul ve Eylem Anketi-II (AAQ-II), Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu (OHS) kullanıldı.

Bulgular: Kadınların yaş ortalamasının 31,10 (10,72) olduğu, %57,7'sinin bekar, %54,2'sinin üniversite mezunu olduğu ve %6,9'unun eş/partner şiddetine maruz kaldığı belirlendi. SCS puan ortalaması ile AAQ-II puan ortalaması arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken; SCS puan ortalaması ile OHS puan ortalaması arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlendi ($p<.001$). AAQ-II toplam puan ortalaması ile OHS toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. SCS toplam puan ortalaması, AAQ-II toplam puan ortalamasının %33,2'sinin, yordadığı, OHS toplam puan ortalamasını ise %19,8 oranında yordadığı saptandı. Evli olma, eğitim düzeyi yüksekliği, çocuk sahibi olma, eş/partner ile ilişkisinin iyi olması, eş/partnerinden şiddet görmeme durumları kadınların öz-şefkat, psikolojik esneklik ve mutluluk düzeylerini arttıran faktörlerdendir.

Sonuç ve Öneriler: Kadınların öz-şefkat düzeyleri arttıkça, psikolojik esneklik ve mutluluk düzeylerinin arttığı bulundu. Kadınların psikolojik esneklik ile mutluluk düzeyleri arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı saptandı. Kadınlara düzenli olarak ruhsal desteğin sağlanması ve onların psikoterapiler, psikoeğitimler ile desteklenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kadınlar, Öz-şefkat, Psikolojik esneklik, Mutluluk.

TURKISH WOMEN'S HAPPINESS LEVELS: RELATIONSHIP WITH SELF-COMPASSION AND PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Leyla Altun³

¹Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ağdacı, Ağdacı Village Road, 74110 Bartın Merkez/Bartın, Türkiye, duyguozzer@bartin.edu.tr , Orcid: 0000-0001-5800-5099

²Atatürk University, Faculty of Nursing, Department of Nursing, Atatürk University Central Campus, 25240 Yakutiye/Erzurum, Türkiye, ozlemsahinaltun@gmail.com , Orcid: 0000-0001-6727-6480

³Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, leyla.altun.3695@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1064-3977

ABSTRACT

Introduction and Aim: Lifelong exposure to gender discrimination, occupational and environmental risks, inequality in education, trauma and violence negatively affect women's health [1-3]. Due to these destructive situations, women's mental health deteriorates and it is reported that they frequently experience problems such as unhappiness, hopelessness, depression and anxiety [1, 2]. It was aimed to determine the relationship between self-compassion, psychological flexibility and happiness levels of women.

Methods: This cross-sectional study was conducted between April - June 2024 with 404 adult women aged 18-65 years in a province of the Eastern Anatolia region of Türkiye. Information Form, Self-Compassion Scale (SCS), Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II), Oxford Happiness Scale-Short Form (OHS) were used as data collection tools.

Results: The mean age of the women was 31.10 (10.72), 57.7% were single, 54.2% were university graduates, and 6.9% had been exposed to spousal/partner violence. While there was a moderately significant negative correlation between the mean SCS score and the mean AAQ-II score, there was a weakly significant positive correlation between the mean SCS score and the mean OHS score ($p<.001$). No significant relationship was found between the mean AAQ-II total score and the mean OHS total score. The mean SCS total score predicted the mean AAQ-II total score by 33.2% and the mean OHS total score by 19.8%. Being married, having a high level of education, having children, having a good relationship with husband/partner, not experiencing violence from husband/partner are among the factors that increase women's self-compassion, psychological flexibility and happiness levels.

Conclusion and Recommendations: It was found that as women's self-compassion levels increased, their psychological flexibility and happiness levels increased. There was no significant relationship between psychological flexibility and happiness levels of women. It is important to provide regular psychological support to women and to support them with psychotherapies and psychoeducation.

Key Words: Women, Self-compassion, Psychological flexibility, Happiness.

References:

1. Maharlouei N, Cobb S, Bazargan M, Assari S. Subjective Health and Happiness in the United States: Gender Differences in the Effects of Socioeconomic Status Indicators. *J Ment Health Clin Psychol.* 2020;4(2):8-17. doi: 10.29245/2578-2959/2020/2.1196. Epub 2020 May 14. PMID: 32568256; PMCID: PMC7304555.
2. Mahmoodi, Z., Yazdkhasti, M., Rostami, M., & Ghavidel, N. (2022). Factors affecting mental health and happiness in the elderly: A structural equation model by gender differences. *Brain and Behavior*, 12(5), e2549. <https://doi.org/10.1002/brb3.2549>
3. Blanchflower, D.G., Bryson, A. The female happiness paradox. *J Popul Econ* 37, 16 (2024). <https://doi.org/10.1007/s00148-024-00981-5>

SANATIN GÜCÜ: HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ ARASINDA SANATA İLGİ DUYMANIN YARATICILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Sema Üstündağ¹, Nihan Durgu²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Germiyan Yerleşkesi Afyon Yolu 7. Km, Kütahya, Türkiye, sema.ustundag@ksbu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5010-1756

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 5526 St. No:8/4, Manisa, Türkiye, nihan_yalciner@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7430-9316

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik mesleğinde yaratıcılık, yenilikçi problem çözme ve iyileştirme açısından daha önemli hale gelmiştir [1]. Hemşirelik bilimini sanatla bütünleştirmek ve yaratıcılığı etkili bir şekilde kullanmak, hasta bakımının kalitesini artırmada kritik rol oynar [2]. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin sanata olan ilgisi ile yaratıcı kişilik özellikleri, yaratıcı özellik motivasyonu ve yaratıcı zihniyet düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamıştır. Özellikle, sanata aktif katılımın hemşirelik öğrencilerinin yaratıcılığını nasıl etkilediğini araştırılmıştır.

Yöntem: Kesitsel, tanımlayıcı tipteki çalışma iki üniversitenin 569 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Veriler Sanat İlgisi Ölçeği, Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği, Yaratıcı Özellik Motivasyon Ölçeği ve Yaratıcı Zihniyet Yapısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Sanatla aktif olarak ilgilenen öğrenciler görev odaklılık, içsel motivasyon, özgüven, risk alma ve içsel yaratıcı motivasyonda anlamlı düzeyde daha yüksek puan almıştır. Ek olarak, sanata ilginin büyüme zihniyetiyle pozitif, sabit zihniyetle negatif ilişkili olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Sanatsal aktiviteler, hemşirelik öğrencilerinin yaratıcı kişilik özelliklerini ve içsel yaratıcı motivasyonlarını geliştirmek için önemli araçlar olarak tanımlanmıştır. Sanatı hemşirelik eğitime entegre etmek, öğrencilerin yaratıcı problem çözme yeteneklerini geliştirebilir ve onları daha etkili ve yenilikçi sağlık profesyonelleri haline getirebilir. Bulgular, sanatsal aktiviteleri hemşirelik eğitime dahil etmenin, öğrencilerin klinik becerilerini ve eğitimlerini zenginleştirmek için önemli bir strateji olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kişilik, Motivasyon, Sanat, Yaratıcılık

THE POWER OF ART: THE IMPACT OF ART INTEREST ON CREATIVITY AMONG NURSING STUDENTS

Sema Üstündağ¹, Nihan Durgu²

¹Kütahya Health Sciences University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Germiyan Campus on Afyon Road, 7th km, Kütahya, Türkiye, sema.ustundag@ksbu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5010-1756

²Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, 5526 St. No:8/4, Manisa, Türkiye, nihan_yalciner@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7430-9316

ABSTRACT

Introduction and Aim: Creativity has become increasingly important in the nursing profession for innovative problem-solving and improving patient outcomes [1]. Integrating nursing science with the arts and effectively utilizing creativity play critical roles in enhancing the quality of patient care [2]. This study aimed to examine the relationships between nursing students' interest in the arts and their creative personality traits, creative trait motivation, and creative mindset levels. Specifically, it explored how active engagement in the arts influenced the creativity of nursing students.

Methods: A cross-sectional, descriptive study was conducted with 569 nursing students from two universities. Data was collected using the Interest in Art Scale, the Creative Personality Traits Scale, the Creative Trait Motivation Scales, and the Creative Mindset Scale and analyzed using Pearson correlation and multiple linear regression analyses.

Results: The findings revealed that students who actively engaged in the arts scored significantly higher in task-orientedness, internal motivation, self-confidence, risk-taking, and intrinsic creative motivation. Additionally, interest in the arts was found to be positively correlated with a growth mindset and negatively correlated with a fixed mindset.

Conclusion and Recommendations: Artistic activities were identified as important tools for enhancing the creative personality traits and intrinsic creative motivation of nursing students. Integrating art into nursing education can improve students' creative problem-solving abilities, making them more effective and innovative healthcare professionals. These findings suggest that incorporating artistic activities into nursing education could be a significant strategy for enriching students' clinical skills and overall educational experience.

Key Words: Art, Creativity, Nursing, Personality, Motivation

References:

- 1 Cheraghi MA, Pashaeypoor S, Dehkordi LM, et al. Creativity in nursing care: a concept analysis. *Florence Nightingale J Nurs*. 2021;29(3):389-397. <https://doi.org/10.5152/fnjin.2021.21027>
- 2 Durmaz YÇ, Doğan R, Serin EK. Are nurses creative? *APJHS*. 2018;5(2):21-24. <https://doi.org/10.21276/apjhs.2018.5.2.6>

ÜÇÜNCÜ EL SİĞARA DUMANI KAVRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Nurbanu Odacı¹, Meva Nur Çürük²

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye,
nurbanu.odaci@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4710-7257>

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr,
Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

Giriş-Amaç

Literatürde üçüncü el sigara dumanına yönelik çalışmalar giderek artmaktadır. Bu çalışma ÜESD kavramına yönelik çalışmaların bilimsel literatürde nasıl şekillendiğini, en etkili yazarları, dergileri ve araştırma eğilimlerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Bu çalışmada bibliyometrik analiz yapılmıştır. Veriler “Web of Science Core Collection” veritabanında tüm alanlarda "third hand smoking" OR "thirdhand smoking" OR "third-hand smoking" OR "thirdhand smoke" OR "third-hand smoke" OR "third hand smoke" kombinasyonları taranarak elde edilmiştir. Yalnızca İngilizce dilindeki makale ve derleme makaleler analize dahil edilmiştir. VOSviewer programı kullanılarak analiz ve görselleştirme yapılmıştır.

Bulgular: Web of Science Core Collection’da 2009-2025 yılları arasında 43 ülkeden 251 yazar katkıda bulunduğu ÜESD konulu 316 çalışma taranmıştır. Kavramın ilk kez 2009’da ortaya çıktığı görülmektedir. En fazla yayın (n=41) 2021 yılında, en düşün yayın (n=2) 2009 yılında yapılmıştır. Toplamda 6888 kez, kendi kendine yapılan atıflar hariç 4529 kez atıf yapılmıştır. Çalışma başına ortalama atıf sayısı 21,8 ve H-Index 41’dir. ÜESD ile ilgili en fazla makalenin yayınlandığı dergi Nicotine Tobacco Research (n=19) olarak belirlenirken, en fazla atıf alan dergi Tobacco Control (n=105; TLS=4343) olmuştur. Alana en fazla katkıda bulunan ilk üç ülke Amerika, Çin ve Türkiye’dir. En çok atıf alan yazarlar "Matt, GE" (n=92; TLS=3385)’dir. Yayımlanan çalışmalarda ÜESD ile en sık kullanılan beş anahtar kelime; tütün, ikinci el sigara dumanı, sigara, tütün kontrolü, sigara kullanımıdır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak son 15 yılda ÜESD kavramını ele alan çalışmaların arttığı görülmektedir. ÜESD kavramına yönelik gelecek çalışmalarda farklı anahtar kelimelere odaklanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, üçüncü el sigara dumanı, tütün

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON THE CONCEPT OF THIRD-HAND SMOKE

Nurbanu Odacı¹, Meva Nur Çürük²

¹Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, Türkiye, nurbanu.odaci@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4710-7257>

²Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Studies on third-hand smoke are increasing in the literature. This study was conducted to examine how studies on the concept of third-hand smoke have been shaped in the scientific literature, the most influential authors, journals, and research trends.

Method: A bibliometric analysis was performed in this study. Data were obtained by searching the Web of Science Core Collection database for all fields using the combinations “third hand smoking” OR “thirdhand smoking” OR “third-hand smoking” OR “thirdhand smoke” OR “third-hand smoke” OR “third hand smoke.” Only articles and review articles in English were included in the analysis. Analysis and visualization were performed using the VOSviewer program.

Findings: A total of 316 studies on the topic of ÜESD, contributed by 251 authors from 43 countries between 2009 and 2025, were screened in the Web of Science Core Collection. It was observed that the concept first emerged in 2009. The highest number of publications (n=41) was in 2021, and the lowest number of publications (n=2) was in 2009. A total of 6,888 citations were made, excluding self-citations, and 4,529 citations were made. The average number of citations per study is 21.8, and the H-Index is 41. The journal with the most articles on ÜESD is Nicotine Tobacco Research (n=19), while the journal with the most citations is Tobacco Control (n=105; TLS=4343). The top three countries contributing most to the field are the United States, China, and Türkiye. The most cited authors are “Matt, GE” (n=92; TLS=3385). The five most frequently used keywords in published studies related to THS are tobacco, secondhand smoke, cigarette, tobacco control, and cigarette use.

Conclusions and Recommendations: In conclusion, there has been an increase in studies addressing the concept of THS over the past 15 years. It is recommended that future studies on the concept of THS focus on different keywords.

Keywords: Bibliometric analysis, third-hand smoke, tobacco

KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ HASTALARINA VERİLEN KABUL KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN HASTALIK UYUMU, PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNE ETKİSİ*

Kübra Berber¹, Ayşe Okanlı²

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Rize, Türkiye, kbberber@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6887-4623

²İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, İstanbul, Türkiye, a.okanlı@gmail.com, Orcid: : 0000-0003-3266-5077

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma kronik böbrek yetmezliği (KBY) olan hastalara verilen kabul ve kararlılık terapisi temelli psikoeğitimin, hastalık uyumu, psikolojik esneklik ve yaşam doyumları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Çalışma, öntest, sontest, izlem testli müdahale ve kontrol grublu randomize kontrollü deneysel bir araştırma olarak gerçekleştirildi. Haziran 2023 – Kasım 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin kuzeydoğusunda, nefroloji polikliniğinde takip edilen 16 müdahale, 16 kontrol grubu olarak toplam 32 hasta birey ile gerçekleştirildi. Müdahale grubuna 8 hafta süre ile kabul ve kararlılık temelli psikoeğitim uygulanmış olup kontrol grubuna diyaliz öncesi eğitim programı dışında herhangi bir eğitim verilmemiştir [1]. Veriler, Kronik Hastalıklara Uyum Ölçeği (KHUÖ), Kabul ve Eylem Formu II (KEF II) ve Yaşam Doyumu ölçekleri ile toplandı. Girişim öncesi, sonrası ve izlem ölçümleri yapıldı [2,3]. Verilerin analizinde; t-testi, Mann-Whitney U testi, One-way ANOVA, Kruskal-Wallis H, Wilcoxon, ve Ki-kare testleri kullanıldı.

Bulgular: Müdahale ve kontrol grubunun son testte KHUÖ ile Yaşam Doyumu ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Müdahale grubunda son testte KEF II ölçeği toplam puanlarındaki düşüş, kronik hastalıklara uyum ölçeği alt boyut ve toplam puanındaki ve yaşam doyumu puanlarındaki artış anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Diyaliz öncesi verilen Kabul ve Kararlılık Terapisi (ACT) temelli psikoeğitimin KBY hastalarında, hastalık uyumu, psikolojik esneklik ve yaşam doyumu üzerinde olumlu etkiler meydana getirdiği tespit edilmiştir. Çalışma, ACT'in diyaliz öncesi ve sonrasında kronik böbrek yetmezliğinde sağaltımı destekleyici olacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: : Kabul ve kararlılık terapisi, Kronik böbrek yetmezliği, Psikolojik esneklik, Yaşam doyumu

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY-BASED PSYCHOEDUCATION ON ILLNESS ADJUSTMENT, PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY, AND LIFE SATISFACTION IN CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS*

Kübra Berber¹, Ayşe Okanlı²

¹Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Rize, Türkiye, kbberber@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6887-4623

²Istanbul Medeniyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, a.okanli@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3266-5077

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to determine the effects of acceptance and commitment therapy-based psychoeducation given to patients with chronic renal failure (CKF) on disease adjustment, psychological flexibility and life satisfaction.

Methods: The study was conducted as a randomized controlled experimental study with pretest, posttest, follow-up test intervention and control groups. It was conducted with a total of 32 patients, 16 in the intervention group and 16 in the control group, who were followed in the nephrology outpatient clinic in the northeast of Türkiye between June 2023 and November 2023. Acceptance and commitment-based psychoeducation was applied to the intervention group for 8 weeks, and the control group did not receive any education other than the pre-dialysis education program [1]. Data were collected with the Chronic Diseases Adjustment Scale (CIT), Acceptance and Action Form II (AAP II) and Life Satisfaction scales [2,3]. Pre-intervention, post-intervention and follow-up measurements were made. In the analysis of the data; t-test, Mann-Whitney U test, One-way ANOVA, Kruskal-Wallis H, Wilcoxon, and Chi-square tests were used.

Results: A significant difference was found between the post-test KHUÖ and Life Satisfaction scale scores of the intervention and control groups. In the intervention group, the decrease in the total scores of the KEF II scale, the increase in the sub-dimension and total scores of the chronic disease adjustment scale and life satisfaction scores were found to be significant ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was determined that Acceptance and Commitment Therapy (ACT)-based psychoeducation given before dialysis had positive effects on disease adjustment, psychological flexibility, and life satisfaction in CKD patients. The study shows that ACT will support the treatment of chronic renal failure before and after dialysis.

Key Words: Acceptance and commitment therapy, Chronic renal failure, Life satisfaction, Psychological flexibility

References:

1.Hayes SC, Luoma JB, Bond FW, Masuda A, Lillis J. Acceptance and Commitment Therapy: Model, processes and outcomes. *Behav Res Ther.* 2006;44(1):1-25. doi:10.1016/j.brat.2005.06.006

- 2.Eknoyan G, Lameire N. KDIGO 2012 Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Management of Chronic Kidney Disease. 2013;3. doi:10.3182/20140824-6-za-1003.01333
- 3.Yavuz F, Ulusoy S, Iskin M, et al. Turkish version of acceptance and action Questionnaire-II (AAQ-II): A reliability and validity analysis in clinical and non-clinical samples. *Klin Psikofarmakol Bul.* 2016;26(4):397-408. doi:10.5455/bcp.20160223124107

LİSE BİRİNCİ SINIF ERKEK ERGENLERİN ÖFKE DÜZEYLERİNE SİNEMATERAPİNİN ETKİSİ: YARI DENEYSEL BİR ÇALIŞMA*

Ezgi Sarı¹, Hülya Arslantas²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Efeler Yerleşkesi, Adnan Menderes Bulvarı No: 4, Aydın, Türkiye, ezgi.ozen@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0776-1318

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Efeler Yerleşkesi, Adnan Menderes Bulvarı No: 4, Aydın, Türkiye, harslantas@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3018-2314

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Ergenlik dönemi, öfkenin yoğun yaşandığı bir süreçtir ve kontrolsüz yaşanan öfke duygusu bireysel ve sosyal sorunlara yol açabilir [1]. Ergenlerin öfkeyi sağlıklı şekilde ifade etmeyi öğrenmesi önemlidir [2]. Sinematerapi, ergenlerin duygusal durumlarını iyileştirmede potansiyel taşıyan bir yöntemdir [3]. Bu araştırmanın amacı, lise birinci sınıf erkek ergenlerin öfke düzeylerine sinematerapinin etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırmada ön test, son test, bir aylık ve üç aylık izlem kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, Aydın il merkezindeki bir lisede, 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında lise birinci sınıfa kayıtlı erkek öğrencilerle yapılmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu ve Çok Boyutlu Öfke Ölçeği ile toplanmıştır. Ön test sonucunda Çok Boyutlu Öfke Ölçeğinin öfke belirtileri alt boyutundan en yüksek puan alan 73 öğrenci kura ile deney (36 öğrenci) ve kontrol (37 öğrenci) gruplarına atanmıştır. Deney grubuna, 12 kişilik gruplar halinde toplam 6 hafta süresince, her hafta bir oturum olmak üzere 40-45 dakikalık sinematerapi seansları uygulanmıştır. Bu seanslarda, öfke ile ilgili çeşitli konularda (öfke duygusunun tanınması, öfke belirtilerinin fark edilmesi, öfke kontrolü) film sahneleri üzerinden tartışmalar yapılmıştır. Araştırmada, ön test, son test, birinci ay ve üçüncü ayda yapılan testlerle öğrencilerin öfke düzeyleri ölçülmüştür. Deney grubuna müdahale yapılırken, kontrol grubuna herhangi bir müdahale uygulanmamıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Ki-Kare Testi, bağımsız örneklem t testi ve tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Uygulanan sinematerapi sonrası lise öğrencisi erkek ergenlerin öfke belirtilerinde ($p<0,001$); ölçeğin öfkeye yol açan durumlar alt boyutlarını oluşturan ciddiye alınmama ve eleştirilme alt boyutlarında (Sırasıyla: $p<0,001$; $p<0,001$); ölçeğin öfkeyle ilişkili düşünceler alt boyutlarını oluşturan öfkesine yönelik düşünceleri, kendine yönelik öfke düşünceleri, diğerlerine yönelik öfke düşünceleri ve dünyaya yönelik öfke düşünceleri alt boyutlarında (Sırasıyla: $p<0,001$; $p<0,001$; $p<0,001$; $p=0,001$); ölçeğin öfkeyle ilgili davranışlar alt boyutlarını oluşturan saldırgan, sakin davranışlar alt boyutlarında (Sırasıyla $p=0,002$; $p=0,039$); ölçeğin kişilerarası öfke alt boyutlarını oluşturan intikam tepkileri ve pasif agresif tepkiler alt boyutlarında (Sırasıyla: $p<0,001$; $p<0,001$) anlamlı düzeyde gelişme gösterdikleri saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada lise birinci sınıf erkek ergenlere uygulanan sinematerapinin, ergenlerin öfke ile ilgili düşünce ve davranışlarında olumlu yönde değişimler yarattığı ve öfke düzeylerini azalttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Öfke düzeyleri fazla olan lise öğrencisi ergenlerin öfke düzeylerini azaltmak için sinematerapi yapılması ve belli aralıklarla sinematerapi ile desteklenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Öfke, Psikoterapi, Sinematerapi

THE EFFECT OF CINEMATHERAPY ON ANGER LEVELS OF FIRST YEAR HIGH SCHOOL MALE ADOLESCENTS: A QUASI-EXPERIMENTAL STUDY*

Ezgi Sarı¹, Hülya Arslantaş²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Efeler Yerleşkesi, Adnan Menderes Bulvarı No: 4, Aydın, Türkiye, ezgi.ozen@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0776-1318

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Efeler Yerleşkesi, Adnan Menderes Bulvarı No: 4, Aydın, Türkiye, harslantas@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3018-2314

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: Adolescence is a period when anger is intensely experienced, and uncontrolled anger can lead to individual and social problems [1]. It is important for adolescents to learn to express their anger in a healthy way [2]. Cinematherapy is a method that has the potential to improve adolescents' emotional states [3]. The aim of this study is to examine the effect of cinematherapy on the anger levels of first-year male high school students.

Methods: The study used a pre-test, post-test, one-month, and three-month follow-up control group quasi-experimental design. The research was conducted with first-year male high school students enrolled in a high school in the city center of Aydın during the 2023-2024 academic year. Data were collected using a Personal Information Form and the Multidimensional Anger Scale. Based on the pre-test results, 73 students who scored the highest on the anger symptoms subscale of the Multidimensional Anger Scale were randomly assigned to the experimental (36 students) and control (37 students) groups. The experimental group participated in six 40-45 minute cinematherapy sessions, conducted weekly in groups of 12 students for a total of six weeks. During these sessions, various topics related to anger (recognizing anger, noticing anger symptoms, controlling anger) were discussed through movie scenes. The students' anger levels were measured through tests conducted at the pre-test, post-test, one-month, and three-month points. While the experimental group received an intervention, the control group did not. Descriptive statistics, Chi-square Test, independent samples t-test, and two-way analysis of variance for repeated measures were used in the data analysis.

Results: After the cinematherapy intervention, significant improvements were found in the anger symptoms of male high school students ($p<0.001$); in the subdimensions of the scale related to situations that trigger anger, namely being ignored and being criticized (respectively: $p<0.001$; $p<0.001$); in the subdimensions related to anger-related thoughts, including thoughts about their own anger, thoughts about anger toward themselves, thoughts about anger toward others, and thoughts about anger toward the world (respectively: $p<0.001$; $p<0.001$; $p<0.001$; $p=0.001$); in the subdimensions of anger-related behaviors, including aggressive and calm behaviors (respectively:

$p=0.002$; $p=0.039$); and in the subdimensions of interpersonal anger, including revenge responses and passive-aggressive responses (respectively: $p<0.001$; $p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: This study found that the cinematherapy applied to first-year male high school students led to positive changes in their anger-related thoughts and behaviors, and reduced their anger levels. It is recommended that cinematherapy be used to decrease the anger levels of high school students with high levels of anger and that it be supported periodically with cinematherapy.

Key Words: Adolescence, Anger, Cinematherapy, Psychotherapy

References:

1. Elyaspoor M, Maghsoudi J, Ghaedi-Heidari F. The effect of narrative therapy on anger control of high school adolescent girls: a quasi-experimental study. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*. 2021;12(8):7508-7517.
2. Adana F, Aslantaş H. Ergenlikte öfke ve öfkenin yönetiminde okul hemşirelerinin rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2011;12(1):57-62.
3. Guoqing W, Sabran K. Integrating biotechnological insights into cinema therapy for young adults with mental health issues: A systematic review. *Journal of Commercial Biotechnology*. 2024;29(3):326-343.

TÜRKİYE-SURİYE DEPREMİ SONRASI HAMİLE KADINLARIN DENEYİMLERİ VE İHTİYAÇLARI: YAKINSAYAN PARALEL DESEN BİR ÇALIŞMA¹

Bedia Tarsuslu¹, Zekiye Turan², Hatice Tambağ³, Gülgün Durat⁴, Sibel Tolun⁵

¹Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Cumhuriyet Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, Orcid:0000-0002-4606-2843

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Esentepe Kampüsü, Esentepe, Üniversite Cd., 54050 Serdivan, Sakarya, Türkiye, zekiyeturan@sakarya.edu.tr, Orcid:0000-0002-2763-2820

³Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Esentepe, Akademiyolu Sok B Blok 10 B / Z05, 54040 Hatay, Türkiye, htambag@hotmail.com, Orcid:0000-0002-0812-2489

⁴Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Esentepe Kampüsü, Esentepe, Üniversite Cd., 54050 Serdivan, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid:0000-0002-9889-3622

⁵Hatay Antakya Narlıca 2 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Narlıca, 31035 Antakya, Hatay, Türkiye, sibel-toker@hotmail.com, Orcid:0009-0003-8778-3916

ÖZET

Giriş-Amaç: 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye ve Suriye'de meydana gelen büyük depremler bölgedeki hamile kadınların sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırmıştır. Depremden bir yıl sonra, üreme sağlığı hizmetleri tam olarak iyileşmemiş ve birçok kadın hala sağlık hizmetlerine erişmekte güçlük çekmektedir [1-3]. Bu araştırma, 6 Şubat 2023 Türkiye-Suriye depreminden sonra gebe kalan kadınların deneyimlerini ve ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı karma yöntem araştırma desenlerinden yakınsayan paralel desen benimsendi. Veriler deprem sonrası dönemde gebe kalan 23 gebeden elde edildi. Nicel veriler Hasta Sağlık Anketi, Gebelikte Psikososyal Sağlığı Değerlendirme Ölçeği ve Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edildi.

Bulgular: Katılımcıların çoğu mevcut gebeliğin plansız bir şekilde oluştuğunu, gebe olduklarını ilk öğrendiklerinde olumlu duygular hissettiklerini ifade ettiler. Gebelerin büyük çoğunluğu bu süreçte eşlerinden destek aldıklarını ve bu desteği yeterli bulduklarını belirtti. Gebelerin ölçüm araçlarından aldıkları puanlar incelendiğinde 9 gebenin orta düzeyde depresif, 4 gebenin kısmen şiddetli depresif belirti deneyimlediği söylenebilir. Gebelerin 14'ünün gebelikte psikososyal sağlığının iyi, 9'unun ise çok iyi düzeyde olduğu, Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği puanlarının 27,0 ila 72,0 arasında değiştiği görüldü. Yapılan görüşmeler sonucunda gebelerin deneyim ve gereksinimlerine yönelik 4 ana temaya ulaşıldı; 1) gebeliğe ilişkin duygu ve düşünceler, 2) deprem yaşantısı ile ilişkili psikososyal etkiler, 3) deprem sonrası gebelikte ihtiyaç duyulan gereksinimler, 4) sağlık personelinin beklentiler.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma, eş ve aile desteğinin depremten sonra hamile kalan kadınların psikososyal sağlığını olumlu yönde etkileyen en önemli faktörler olduğunu göstermektedir.

Yaşadıkları zorluklara rağmen bu kadınlar hamileliği bir umut kaynağı olarak görmektedir. Psikolojik bakım ve destek bu süreçte kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Deprem sonrası travma, Gebelik, Deneyim ve ihtiyaçlar, Türkiye-Suriye depremi

EXPERIENCES AND NEEDS OF PREGNANT WOMEN AFTER THE TÜRKİYE-SYRIA EARTHQUAKE: A CONVERGENT PARALLEL DESIGN STUDY*

Bedia Tarsuslu¹, Zekiye Turan², Hatice Tambag³, Gulgun Durat⁴, Sibel Tolun⁵

¹Ordu University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Cumhuriyet Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, Orcid:0000-0002-4606-2843

²Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Obstetric and Gynecological Nursing, Esentepe Kampüsü, Esentepe, Üniversite Cd., 54050 Serdivan, Sakarya, Türkiye, zekiyeturan@sakarya.edu.tr, Orcid:0000-0002-2763-2820

³Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Esentepe, Akademiyolu Sok B Blok 10 B / Z05, 54040 Hatay, Türkiye, htambag@hotmail.com, Orcid:0000-0002-0812-2489

⁴Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Esentepe Kampüsü, Esentepe, Üniversite Cd., 54050 Serdivan, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid:0000-0002-9889-3622

⁵Hatay Antakya Narlıca Primary Care Clinic No. 2, Narlıca, 31035 Antakya, Hatay, Türkiye, sibel-toker@hotmail.com, Orcid:0009-0003-8778-3916

ABSTRACT

Introduction and Aim: On 6 February 2023, major earthquakes in Türkiye and Syria made it difficult for pregnant women in the region to access health services. One year after the earthquake, reproductive health services have not fully recovered and many women still have difficulty accessing health facilities [1-3]. This study aims to determine the experiences and needs of women who became pregnant after the February 6, 2023, Türkiye-Syria earthquake.

Methods: A convergent parallel design was adopted, using quantitative and qualitative research methods. Data were obtained from 23 pregnant women. Data collected using the Patient Health Questionnaire, Pregnancy Psychosocial Health Assessment Scale, and Scale for Determining the Level of Post-Earthquake Trauma, and a semi-structured interview form.

Results: Most participants reported that their pregnancy was unplanned and that they felt good when they found out. Most of them stated that they received support from their spouses during this process and found it sufficient. Results of the measurement tools of pregnant women, it can be said that 9 participant experienced moderate depressive symptoms, and 4 experienced partially severe depressive symptoms. Fourteen participants had good psychosocial health during pregnancy. The post-earthquake trauma scores ranged from 27.0 to 72.0. As a result of the interviews conducted, 4 main themes related to the experiences and needs were identified: 1) Emotions and thoughts about pregnancy, 2) psychosocial effects related to earthquake experiences, 3) requirements needed during pregnancy after the earthquake, and 4) expectations from healthcare professionals.

Conclusion and Recommendations: The study shows that spouse and family support were the most important factors that positively affected the psychosocial health of women who became pregnant after the earthquake. Despite experiencing difficulties, these women saw pregnancy as a source of hope. Psychological care and support are critical in this process.

Key Words: Earthquake, Experience and needs, Post-earthquake trauma, Pregnancy, Türkiye–Syria earthquake

References:

1. Ahmed K, Khedher RM. Protecting the health of pregnant women in Türkiye and Syria earthquake-affected areas: Challenges and opportunities. *Women's Health*. 2023;19. doi:10.1177/17455057231166281.
2. Uwishema O. Addressing the effects of the earthquakes on Türkiye's health-care system. *Lancet*. 2023;401(10378):727. doi:10.1016/S0140-6736(23)00326-4.
3. Cofini V, Carbonelli A, Cecilia MR, di Orio F. Quality of life, psychological wellbeing and resilience: a survey on the Italian population living in a new lodging after the earthquake of April 2009. *Ann Ig*. 2014;26(1):46-51. doi:10.7416/ai.2014.1957.

*This study was supported within the scope of the "Special Call for Universities in Earthquake Region - BİNBİRÇABA project call" by The Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) under the 1001 programme. The Project titled "Gebeler İçin Afet Sonrası Bakım Protokolünün Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi: Hatay, Narlıca Örnekleme" (Project ID: 123S863).

The researcher received financial support for participation in the congress within the scope of TÜBİTAK 2224-B Domestic Scientific Events Participation Support Program 2025 / 1st Term.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA AT DESTEKLİ TERAPÖTİK MÜDAHALELERİN HASTALIK BELİRTİLERİ, YAŞAM KALİTESİ, ANKSİYETE VE YALNIZLIK ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Zeynep Öztürk¹, Elif Özcan Tozoğlu², Musa Eymir³, Nurgül Karakurt⁴, Serdar Ulusoy⁵

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzurum, Türkiye,
zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, Orcid:0000-0003-3368-4288

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Erzurum, Türkiye, drelifozcan@hotmail.com, Orcid:0000-0003-2300-2634

³Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Erzurum, Türkiye,
musa.eymir@erzurum.edu.tr, Orcid:0000-0002-9671-9583MD

⁴Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzurum, Türkiye, E-mail:
nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, Orcid:0000-0001-7598-6554

⁵Atatürk Üniversitesi, Açılık ve Antrenörlük Bölümü, Erzurum, Türkiye, as.serdar.131@gmail.com, Orcid:0009-0005-1343-3854

ÖZET

Giriş-Amaç: Literatürde hayvan destekli terapilerin faydaları bildirilmesine rağmen şizofreni hastalarında bu konu üzerine yapılan araştırmalar oldukça sınırlıdır. Şizofreni hastalarında yürütülen hayvan destekli müdahale çalışmalarının büyük çoğunluğunun düşük kanıt düzeyine ve küçük örneklem boyutlarına sahip olduğu bildirilmiştir [1-3]. Literatürde şizofreni hastalarında at destekli uygulamaların incelendiği randomize kontrollü bir çalışmaya ise ulaşılammıştır. Hayvan destekli uygulamalar sağlık profesyonelleri arasında koordineli çabalar gerektiren multidisipliner yaklaşımlardır. Hastalarla en fazla zaman geçiren sağlık profesyoneli olan hemşireler, multidisipliner iş birliğini koordine ederek bu tür yenilikçi yaklaşımların uygulanmasına öncülük edebilirler. Bu çalışma Erzurum Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 2024/003. Bu çalışmanın klinik çalışma kayıt numarası: NCT06303596'dır. Bu çalışmada at destekli terapinin şizofreni hastalarında semptomlar, yaşam kalitesi, kaygı ve yalnızlık üzerindeki etkinliğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Araştırma, Şubat-Temmuz 2024 tarihleri arasında bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı şizofreni hastaları ile yürütülmüştür. Çalışmaya 61 hasta (deney grubunda 30 ve kontrol grubunda 31) katılmıştır. Araştırma kapsamında deney grubuna bireysel olarak katıldıkları 8 haftalık at destekli terapötik müdahale programı uygulanmıştır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği (PANSS), Sürekli Kaygı Envanteri (SKÖ), Şizofreni Hastaları için Yaşam Kalitesi Ölçeği (ŞHYNÖ) ve UCLA Yalnızlık Ölçeği (UCLA-YÖ) kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; ortalama, sayı, yüzdelik dağılımlar, χ^2 testi, bağımlı gruplarda t-testi ve bağımsız gruplarda t-testi kullanıldı.

Bulgular: Bu çalışmada, deney grubunda PANSS, SKÖ, UCLA-YÖ ve ŞHYNÖ ön test ve son test ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulundu ($p < 0,05$). Kontrol

grubunda, PANSS, SKÖ, UCLA-YÖ ve ŞHYNÖ ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik bulunmadı ($p > 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: At destekli terapiler, şizofreni hastalarında semptom şiddeti, anksiyete ve yalnızlıkta azalma, yaşam kalitesinde ise artış sağlamaktadır. Şizofreni hastalarında farmakolojik tedaviye ek olarak hayvan destekli terapilerin araştırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Anksiyete, Şizofreni, Yalnızlık, Yaşam kalitesi

INVESTIGATING THE EFFECTS OF EQUINE-ASSISTED THERAPEUTIC INTERVENTIONS ON DISEASE SYMPTOMS, QUALITY OF LIFE, ANXIETY AND LONELINESS IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Zeynep Öztürk¹, Elif Özcan Tozoğlu², Musa Eymir³, Nurgül Karakurt⁴, Serdar Ulusoy⁵

¹Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Erzurum, Türkiye, zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3368-4288

²University of Health Sciences, Community Mental Health Center, Erzurum, Türkiye, drelifozcan@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2300-2634

Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Physical Therapy and Rehabilitation,

³Erzurum, Türkiye, musa.eymir@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9671-9583MD

⁴Erzurum Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Erzurum, Türkiye, nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7598-6554

⁵Atatürk University, Equine and Training Unit, Erzurum, Türkiye, as.serdar.131@gmail.com, Orcid: 0009-0005-1343-3854

ABSTRACT

Introduction and Aim: While animal-assisted therapies are reported to be beneficial, research on schizophrenia is limited, with most studies having low evidence levels and small samples [1-3]. No randomized controlled trials on equine-assisted interventions for schizophrenia have been found. These interventions require coordinated efforts from healthcare professionals. Nurses, who spend the most time with patients, can lead the implementation of these approaches through multidisciplinary collaboration. This work was supported by Erzurum Technical University Scientific Research Coordination Unit. Project Number: 2024/003. The clinical trial registration number of this study is NCT06303596. This study aims to investigate the effectiveness of equine-assisted therapy on symptoms, quality of life, anxiety, and loneliness in patients with schizophrenia.

Methods: This study is a randomized controlled experimental study. The research was conducted from February to July 2024 with 61 schizophrenia patients (30 experimental, 31 control) at a Community Mental Health Center. The experimental group participated in an 8-week individual equine-assisted therapeutic intervention program as part of the study. To collect research data, the Personal Information Form, Positive and Negative Syndrome Scale (PANSS), Trait Anxiety Inventory (TAI), Quality of Life Scale for Patients with Schizophrenia (QLS), and UCLA Loneliness Scale (UCLA-LS) were used. In data analysis, mean, frequency, percentage distributions, chi-square (χ^2) test, paired t-test, and independent t-test were utilized.

Results: In this study, statistically significant differences were found between the pre-test and post-test mean scores of PANSS, STAI, UCLA-LS, and QLS-S in the experimental group ($p < 0,05$). In the control group, no statistically significant changes were observed between the pre-test and post-test scores of PANSS, STAI, UCLA-LS, and QLS-S ($p > 0,05$).

Conclusion and Recommendations: Equine-assisted therapies reduce symptom severity, anxiety, and loneliness in schizophrenia patients, while improving their quality of life. It is recommended to explore animal-assisted therapies in addition to pharmacological treatments for schizophrenia.

Key Words: Anxiety, Loneliness, Schizophrenia, Quality of life

References

1. Cerino S, Cirulli F, Chiarotti F, Seripa S. Non conventional psychiatric rehabilitation in schizophrenia using therapeutic riding: the FISE multicentre Pindar project. *Annali Dell'istituto Superiore Di Sanita*. 2011;47:409-414. doi.org/10.4415/ANN_11_04_13
2. Jormfeldt H, Carlsson IM. Equine-assisted therapeutic interventions among individuals diagnosed with schizophrenia. A systematic review. *Issues in Mental Health Nursing*. 2018;39(8):647-656. doi.org/10.1080/01612840.2018.1440450
3. Corring D, Lundberg E, Rudnick A. Therapeutic horseback riding for ACT patients with schizophrenia. *Community Mental Health Journal*. 2013;49:121-126. doi.org/10.1007/s10597-011-9457-y

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TUTUMLARI İLE HASTA MAHREMİYET ALGILARI

Ceyda Mutlu¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, ceydaamutluu@outlook.com, Orcid: 0009-0002-5219-9683

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal hastalıklara karşı olumsuz tutumlar ve etik olmayan yaklaşımlar, ruhsal hastalıkların tedavisini zorlaştırabilmekte ve hastaların tedaviye olan güvenlerini zedelemektedir [1]. Hemşirelik eğitiminde, öğrencilerin ruhsal hastalıklara karşı daha duyarlı ve etik bir tutum geliştirmesinin sağlanması hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı, son sınıf hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara yönelik tutumlarını ve hasta mahremiyetine dair algılarını belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, bir devlet üniversitesi hemşirelik bölümünde son sınıfında okuyan 164 öğrenci, örneklemi ise çalışmaya katılmaya gönüllü olan 122 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Hasta Mahremiyet Ölçeği ve Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre son sınıf hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara yönelik inancının olumlu yönde olduğu ve hasta mahremiyetine özen gösterdikleri bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin ruhsal bozukluğu olan hastaların mahremiyetine önem verdikleri ve ruhsal hastalıklara yönelik inancının olumlu yönde olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda benzer çalışmaların farklı bölgelerde eğitim gören daha geniş örneklem gruplarıyla yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Mahremiyet, Ruhsal hastalığa yönelik inanç

NURSING STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS MENTAL ILLNESSES AND THEIR PERCEPTIONS OF PATIENT PRIVACY

Ceyda Mutlu¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya University, Institute of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye, nursusahin@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0002-5219-9683

²Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ABSTRACT

Introduction and Aim: Negative attitudes and unethical approaches towards mental illnesses can make it difficult to treat mental illnesses and undermine patients' trust in treatment [1]. Nursing education aims to ensure that students develop a more sensitive and ethical attitude towards mental illnesses. This study aimed to determine the attitudes of senior nursing students towards mental illnesses and their perceptions of patient privacy.

Methods: This was a descriptive cross-sectional study. The universe of the study consisted of 164 students studying in the final year of the nursing department of a state university, and the sample consisted of 122 students volunteered to participate in the study. A personal information form, patient privacy scale, and beliefs about mental illness scale were used to collect data. Descriptive statistics were used to analyze the data.

Results: According to the findings obtained from the study, it was found that final-year nursing students' beliefs about mental illnesses were positive and they were careful about patient privacy.

Conclusion and Recommendations: Senior nursing students valued the privacy of patients with mental disorders and held positive beliefs about mental illnesses. In line with these results, it can be suggested that similar studies should be conducted with larger sample groups in different regions.

Key Words: Beliefs toward mental illness, Nursing students, Privacy

References:

1. Öztürk H, Bahçecik N, Özçelik KS. The development of the patient privacy scale in nursing. *Nurse Ethics*. 2014;21(7):812-28.

FLÖRT ŞİDDETİNE KARŞI SEYİRCİ MÜDAHALELERİ: SESSİZLİĞİ BOZMAK

Seda Er¹, Sevim Buzlu²

¹İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, E-mail: seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, Şişli, İstanbul, Türkiye, E-mail: sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

ÖZET

Giriş: Flört şiddetinin en fazla araştırıldığı yaş grubu ergenlikten yetişkinliğe geçiş dönemi de olan “beliren yetişkinlik” dönemidir. Üniversite öğrencileri beliren yetişkinlik grubunda yer almakta olup, flört şiddetine maruz kalan öğrencilerin fiziksel yaralanmalar, depresyon, anksiyete, azalan akademik performans, uyuşturucu ve alkol kötüye kullanımı dahil olmak üzere birçok sorunla karşılaşmaktadır [1].

Yöntem: Flört şiddetini önlemeye yönelik geliştirilen programların seyirci müdahalesi etrafında şekillendiği görülmektedir. Flört şiddetinin gerçekleşme riskini azaltmanın yollarından biri de çevrede duruma seyirci olan diğer bireylere odaklanmaktır. Bu derlemenin amacı, üniversite öğrencileri arasında yaygın olarak görülen flört şiddetini önlemede seyirci müdahalesi programlarının rolünü incelemektir. Ayrıca, ruh sağlığı hemşirelerinin bu programlardaki rolü ve katkısı da ele alınacaktır.

Bulgular: Flört şiddetini önlemek ve sessizliği bozmak için kullanılan Seyirci Müdahale Programları (Green Dot, Bringing in the Bystander, Step UP! vb.) bulunmaktadır [2,3]. Şiddete karşı doğrudan bakım sağlamak ve şiddeti önlemeye odaklanan kaynakları savunmak hemşirelik rollerinin iki önemli yönünü oluşturmaktadır. Seyirci müdahaleleri çevredeki bireylere nasıl güvenli yardım edileceği hakkında bir çerçeve sunarken, bireylere aynı zamanda flört şiddetinin ne olduğuna ilişkin farkındalık sağlayarak kendi yaşamlarını da olumlu olarak etkileyebilir. Müdahaleler aynı zamanda şiddete maruz kalan bireye destek sunmak ile ilgili bilgi ve becerileri kapsamaktadır. Bu kapsamda seyirci müdahalesi programı birincil-ikincil-üçüncül koruma stratejilerine ortak olarak hizmet etmektedir. Ruh sağlığı hemşireleri şiddete ilişkin toplum normlarını değiştirmeyi amaçlayan önleme programlarında seyirci eğitimi ilkelerini uygulayabilir [1,3].

Sonuç: Flört şiddetine maruz kalan gençlerin çoğunun etrafındaki bireylerden yardım aradığı görülmektedir. Bu nedenle flört şiddetine tanık olan üçüncü kişilerin seyirci davranışı becerileri göstermesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, Ruh Sağlığı, Seyirci Müdahalesi,

Kaynaklar

1. Toplu-Demirtaş E, Fincham FD. I don't have power, and I want more: Psychological, physical, and sexual dating violence perpetration among college students. J Interpers Violence. 2022;37(13-14). doi:10.1177/0886260520938498
2. Banyard V, Plante EG, Moynihan MM, et al. What happened next? New measures of consequences of bystander actions to prevent interpersonal violence. Psychol Violence. 2019;9(6):664-678. doi:10.1037/vio0000254
3. National Sexual Violence Resource Center (NSVRC). Bystander intervention resources. Published 2020. Accessed January 1, 2025. <https://www.nsvrc.org/bystander-intervention-resources>

BYSTANDER INTERVENTIONS AGAINST DATING VIOLENCE: BREAKING THE SILENCE

Seda Er¹, Sevim Buzlu²

¹Istanbul University - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Street, Sisli, Istanbul, Türkiye, E-mail: seda.er@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1984-8071

²Istanbul University - Cerrahpaşa, Florence Nigtingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Street, Sisli, Istanbul, Türkiye, E-mail:sevim.buzlu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1668-4182

ABSTRACT

Introduction: The age group in which dating violence is most frequently investigated is the “emerging adulthood”, which is also the transition period from adolescence to adulthood. University students are in the emerging adulthood, and it is seen that students exposed to dating violence experience many problems including physical injuries, depression, anxiety, decreased academic performance, drug and alcohol abuse [1].

Method: Programs developed to prevent dating violence have been shaped around bystander interventions. One of the ways to reduce the risk of dating violence is to focus on other individuals who are bystanders to the situation. The aim of this review is to examine the role of bystander intervention programs in preventing dating violence, which is commonly seen among university students. In addition, the role and contribution of mental health nurses within these programs will also be addressed.

Results: There are Bystander Intervention Programs (Green Dot, Bringing in the Bystander, Step UP! etc.) used to prevent dating violence and break the silence [2,3]. Providing direct care against violence and advocating for resources focused on violence prevention are two important aspects of nursing roles. Bystander interventions provide a framework for how to safely help bystanders but can also positively impact their own lives by raising awareness of what dating violence is. The interventions include knowledge and skills related to providing support to the individual experiencing violence. Thus, bystander intervention programs serve as a partner to primary-secondary-tertiary prevention strategies. Mental health nurses can apply bystander principles in prevention programs aimed at changing community norms regarding violence [1,3].

Conclusion: It is observed that most of the young people exposed to dating violence seek help from other individuals due to fear of an increase in the frequency of violence. It is therefore important that bystanders who witness dating violence demonstrate bystander skills.

Keywords: Bystander Interventions, Dating Violence, Mental Health

References

- 1 Toplu-Demirtaş E, Fincham FD. I don't have power, and I want more: Psychological, physical, and sexual dating violence perpetration among college students. J Interpers Violence. 2022;37(13-14). doi:10.1177/0886260520938498

- 2 Banyard V, Plante EG, Moynihan MM, et al. What happened next? New measures of consequences of bystander actions to prevent interpersonal violence. Psychol Violence. 2019;9(6):664-678. doi:10.1037/vio0000254
- 3 National Sexual Violence Resource Center (NSVRC). Bystander intervention resources. Published 2020. Accessed January 1, 2025. <https://www.nsvrc.org/bystander-intervention-resources>

PSİKOZUN ERKEN DÖNEMİNDE AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİNİN KENDİNİ DAMGALAMA, STRESLE BAŞA ÇIKMA VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Duygu Özer¹

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bartın, Türkiye E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr
ORCID:0000-0001-5800-5099

Amaç: Bu çalışmanın amacı; psikozun erken döneminde aile üyelerine online olarak uygulanan Kabul ve Kararlılık Terapisinin (ACT) kendini damgalama, stresle başa çıkma ve psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Temmuz-Ekim 2024 tarihleri arasında bir eğitim araştırma hastanesinin psikiyatri polikliniğine başvuran, DSM-5 tanı ölçütlerine göre şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar tanısını en fazla üç yıl önce almış bireylere birinci derece bakım veren 43 birey oluşturdu. Araştırma örneklemini dahil olma kriterlerini sağlayan 41 birey oluşturdu ve müdahale (n=20) ve kontrol (n=21) gruplarına basit randomizasyon yöntemi ile atandı. Müdahale grubuna online-grup terapisi olarak sekiz oturumluk ACT programı uygulanırken; kontrol grubuna araştırmacı tarafından herhangi bir uygulama yapılmadı. Verilerin toplanmasında Kendini Damgalama Ölçeğı (Aileler için) (KDÖ-A), Stresle Başa Çıkma Ölçeğı (SBÇÖ), Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğı (KPSÖ) kullanıldı. Araştırma sonuçları ön test, son test, üçüncü ay izlem ile değerlendirildi.

Bulgular: Program öncesi aile üyelerinin ölçek puan ortalamaları açısından gruplar arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Müdahale grubundaki ailelerin son test ve izlem testi KDÖ-A toplam puan ortalamasının kontrol grubundaki ailelerin puan ortalamasından daha düşük olduğu saptanırken; son test ve izlem testi SBÇÖ ve izlem testindeki KPSÖ toplam puan ortalamasının kontrol grubundaki ailelerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu bulundu ($p<0,05$).

Sonuç: Psikozun erken döneminde aile üyelerine online olarak uygulanan ACT'in kendini damgalama düzeylerini azalttığı, stresle başa çıkma ve psikolojik sağlamlık düzeylerini arttırdığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Psikoz, aile üyeleri, Kabul ve Kararlılık Terapisi, damgalama, psikolojik sağlamlık

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY APPLIED TO FAMILY MEMBERS IN EARLY PSYCHOSIS ON SELF-STIGMATIZATION, COPING WITH STRESS AND RESILIENCE LEVELS

Duygu Özer¹

¹Bartın University, Health Sciences Faculty, Department of Nursing, Bartın, Türkiye E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr
ORCID:0000-0001-5800-5099

ABSTRACT

Objective: This study aimed to evaluate the effect of Acceptance and Commitment Therapy (ACT) applied online to family members in the early psychosis on self-stigmatization, coping with stress and resilience levels.

Method: The population of the study consisted of 42 individuals who were first-degree caregivers of individuals who were diagnosed with schizophrenia and other psychotic disorders according to DSM-5 diagnostic criteria more than three years ago, who applied to the psychiatry outpatient clinic of a training and research hospital between July and October 2024. The study sample consisted of 43 individuals who met the inclusion criteria and were assigned to the intervention (n=20) and control (n=21) groups by simple randomization method. The intervention group received an eight-session ACT program as online-group therapy, while the control group did not receive any intervention by the researcher. The Self-Stigmatization Scale (for Families) (SSI-F), Stress Coping Scale (SCS), and Brief Psychological Resilience Scale (BPRS) were used to collect the data. The results of the study were evaluated by pre-test, post-test and third month follow-up.

Results: There is no significant difference between the groups in terms of mean scale scores of family members before the program ($p>0.05$). The post-test and follow-up test SSI-F total mean scores of the families in the intervention group were lower than the mean scores of the families in the control group, while the mean total scores of the families in the post-test and follow-up test of the SCS and the mean total score of the BPRS in the follow-up test were higher than the mean score of the families in the control group. ($p<0.05$).

Conclusion: It was determined that ACT applied online to family members in the early period of psychosis decreased self-stigmatization levels and increased stress coping and psychological resilience levels.

Keywords: Psychosis, family members, Acceptance and Commitment Therapy, stigmatization, resilience

ONKOLOJİ HASTALARININ AİLE DEĞERLENDİRMELERİ İLE UMUTSUZLUK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Songül Karan¹, Mine Ekinci²

¹Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Erzurum, Türkiye, E-mail: songulkaran25@gmail.com, ORCID: 0009-0005-1056-2415

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Erzurum, Türkiye, E-mail: mekinci@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6207-2232

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, onkoloji hastalarının psikososyal boyutları çerçevesinde aile işlevselliğini değerlendirmeyi ve bu değerlendirmelerin hastaların umutsuzluk düzeyiyle ilişkisini belirlemeyi amaçlamaktadır [1].

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki araştırma, Nisan–Haziran 2023 tarihleri arasında Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki bir üniversite hastanesinin ayaktan kemoterapi ünitesinde tedavi gören 250 onkoloji hastası ile yürütülmüştür. Veriler, Sosyodemografik Veri Formu, Aile Değerlendirme Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplanmıştır [2]. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, t-testi, ANOVA, Mann Whitney U testi, Pearson korelasyon analizi ve Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların Aile Değerlendirme Ölçeği toplam puanı $2,90 \pm 0,167$; Beck Umutsuzluk Ölçeği toplam puanı $16,83 \pm 3,027$ 'dir. Aile işlevselliği alt boyut ortalamaları: Problem Çözme $2,65 \pm 0,321$; İletişim $2,88 \pm 0,310$; Roller $2,81 \pm 0,261$; Duygusal Tepki Verebilme $3,11 \pm 0,382$; Gereken İlgiyi Gösterme $2,86 \pm 0,293$; Hareket Kontrolü $2,80 \pm 0,238$ ve Genel İşlevsellik $3,11 \pm 0,280$ olarak belirlenmiştir. Aile değerlendirme puanları ile umutsuzluk düzeyi arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Kadın ve bekar bireylerin aile değerlendirmeleri daha olumlu yöndedir [3].

Sonuç ve Öneriler: Onkoloji hastalarının aile işlevlerinde bazı sorunlar yaşadığı ve hastaların ciddi düzeyde umutsuzluk duygusu yaşadığı görülmüştür. Aile işlevselliği bozuldukça umutsuzluk düzeyinin arttığı tespit edilmiştir. Bu nedenle onkoloji hastalarının aile dinamiklerinin periyodik olarak değerlendirilmesi ve umut düzeyini artırmaya yönelik psikososyal destek programlarına yönlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Onkoloji, Aile İşlevselliği, Umutsuzluk, Psikososyal Değerlendirme, Hemşirelik

Kaynaklar:

- 1 Epstein, N. B., Baldwin, L. M., & Bishop, D. S. (1983). The McMaster Family Assessment Device. *Journal of Marital and Family Therapy*, 9(2), 171–180. [https://doi.org/\[varsa DOI\]](https://doi.org/[varsa DOI])
- 2 Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C., & Tekin, D. (1993). Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve güvenirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3). [Sayfa numarası yoksa belirtmeye gerek yok]

3 Clarke, A. L., & Critchley, C. (2016). Impact of choice of coping strategies and family functioning on psychosocial function of young people with epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, 59, 50–56.
<https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2016.02.035>

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ONCOLOGY PATIENTS' FAMILY ASSESSMENTS AND THEIR LEVELS OF HOPELESSNESS

Songül Karan¹, Mine Ekinci²

¹Atatürk University, Faculty of Nursing, Erzurum, Türkiye, E-mail: songulkaran25@gmail.com, ORCID: 0009-0005-1056-2415

²Atatürk University, Faculty of Nursing, Erzurum, Türkiye, E-mail: mekinci@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6207-2232

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to evaluate the psychosocial aspects of oncology patients through a comprehensive assessment of family functionality and to determine the relationship between these evaluations and patients' levels of hopelessness [1].

Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted between April and June 2023 with 250 oncology patients receiving treatment at the outpatient chemotherapy unit of a university hospital in Eastern Anatolia, Türkiye. Data were collected face-to-face using a Sociodemographic Data Form, the Family Assessment Device, and the Beck Hopelessness Scale [2]. Statistical analyses included descriptive statistics, independent samples t-test, ANOVA, Mann Whitney U test, Pearson correlation analysis, and Cronbach's Alpha coefficient.

Results: The mean total score of the Family Assessment Device was $2,90 \pm 0,167$, and the mean Beck Hopelessness Scale score was 16.83 ± 3.027 . The mean subscale scores for family functionality were as follows: Problem Solving 2.65 ± 0.321 ; Communication 2.88 ± 0.310 ; Roles 2.81 ± 0.261 ; Affective Responsiveness 3.11 ± 0.382 ; Affective Involvement 2.86 ± 0.293 ; Behavior Control 2.80 ± 0.238 ; and General Functioning 3.11 ± 0.280 . A positive and weak but statistically significant correlation was found between family assessment scores and levels of hopelessness ($p < 0.05$). Female and single patients reported more positive family assessments [3].

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that oncology patients experience certain problems in family functioning and a significant level of hopelessness. As family functionality deteriorates, levels of hopelessness increase. It is recommended that oncology patients' family dynamics be evaluated periodically and that they be referred to psychosocial support programs to enhance hope.

Key Words: Oncology, Family Functionality, Hopelessness, Psychosocial Assessment, Nursing

References:

1. Epstein, N. B., Baldwin, L. M., & Bishop, D. S. (1983). The McMaster Family Assessment Device. *Journal of Marital and Family Therapy*, 9(2), 171–180. [https://doi.org/\[varsa DOI\]](https://doi.org/[varsa DOI])
2. Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C., & Tekin, D. (1993). Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve güvenirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3). [Sayfa numarası yoksa belirtmeye gerek yok]

3. Clarke, A. L., & Critchley, C. (2016). Impact of choice of coping strategies and family functioning on psychosocial function of young people with epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, 59, 50–56.
<https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2016.02.035>

ACİL SERVİS HEMŞİRELERİNİN TRAVMA İLE BAŞA ÇIKABİLME ALGISI İLE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA ÖZ YETERLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİNÇLİ ÖZBAKIM BECERİLERİNİN ARACI ROLÜ

Ayşe Büyükbayram Arslan¹, Nurhayat Kılıç Bayageldi²

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

²Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Artvin, Türkiye, nurhayat.artvin@edu.tr, ORCID: 0000-0002-2790-5227

ÖZET

Giriş-Amaç: Travmatik olaylara maruz kalan bireylere psikolojik ilk yardım uygulayan acil hemşirelerinin yaşadıkları stres ve travmatik etkiyi azaltmak için öz bakım becerilerine sahip olması önemlidir [1-3]. Araştırma acil servis hemşirelerinin travma ile başa çıkma algısı ile psikolojik ilk yardım uygulama öz yeterliliği arasındaki ilişkide bilinçli özbakım becerilerinin aracı rolünü incelemek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel model çerçevesinde bağıntısal ve nedensel karşılaştırma yöntemleri kullanılarak yapılan çalışma, Şubat–Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye’nin üçüncü basamak hizmet veren altı ayrı hastanenin acil servisinde yürütülmüştür. Araştırmada evreninin tamamına ulaşılması hedeflenmiş, gönüllü olarak katılmayı kabul eden 316 hemşire örneklemini oluşturmuştur (Katılım oranı %78,4). Araştırmanın yürütülmesi için etik kurul (26.12.2023/0596) ve kurum izinleri alınmıştır. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Psikolojik İlk Yardım Uygulama Özyeterliliği Ölçeği [1], Travma ile Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği [2], Bilinçli Özbakım Ölçeği [3] ile toplanmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS 22.00 programı, IBM AMOS 24 programı ve GPower 3.0 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan acil servis hemşirelerinin %72,5’inin kadın, %69,6’sının lisans mezunu, %39,2’sinin 2-5 yıldır acil serviste çalıştığı ve yaş ortalamasının 31,85±7,54 olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin Psikolojik İlk Yardım Uygulama Özyeterliliği Ölçeği, Travma ile Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği ve Bilinçli Özbakım Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=,296; ,444; ,499$ $p<.01$). Ayrıca psikolojik ilk yardım uygulama özyeterliliği ile travma ile başa çıkabilme algısı arasındaki ilişkide bilinçli farkındalığa dayalı rahatlama ve destekleyici yapı özbakım becerilerinin aracı rolünün olduğu bulunmuştur($p<,05$).

Sonuç ve Öneriler: Acil servis hemşirelerin psikolojik ilk yardım uygulama özyeterliliğinin yanısıra, bilinçli özbakım becerilerinin geliştirilmesi travma ile başa çıkabilme algılarının artırılmasında etkilidir. Konsültasyon liyazon psikiyatrisi hemşirelerinin yürüteceği eğitim programlarının, acil

servis hemşirelerinin travma ile başa çıkabilme konusunda dayanıklılıklarını artıracakı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil hemşireliği, İlk yardım, Psikolojik travma, Özbakım

THE MEDIATING ROLE OF CONSCIOUS SELF-CARE SKILLS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN TRAUMA COPING PERCEPTION AND PSYCHOLOGICAL FIRST AID SELF-EFFICACY OF EMERGENCY NURSES

Ayşe Büyükbayram Arslan¹, Nurhayat Kılıç Bayageldi²

¹Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Izmir, Türkiye, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

²Artvin Coruh University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Artvin, Türkiye, nurhayat.artvin@edu.tr, ORCID: 0000-0002-2790-5227

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is important for emergency nurses who provide psychological first aid to individuals exposed to traumatic events to have self-care skills to reduce the stress and traumatic effects they experience[1-3].The study was planned to examine the mediating role of conscious self-care skills in the relationship between emergency nurses' perception of coping with trauma and their self-efficacy in applying psychological first aid.

Methods: The study, which was conducted using correlational and causal comparison methods within the framework of the descriptive and relational model, was conducted in the emergency services of six different hospitals providing tertiary services in Türkiye between February and December 2024. The aim of the study was to reach the entire universe, and a sample of 316 nurses who agreed to participate voluntarily was formed(Participation rate 78.4%).Ethics committee (26.12.2023/0596) and institutional permissions were obtained for the conduct of the study. Data were collected with the Introductory Information Form, Psychological First Aid Application Self-Efficacy Scale, Trauma Coping Perception Scale, Conscious Self-Care Scale. IBM SPSS 22.00 program, IBM AMOS 24.0 program and GPower 3.0 program were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that 72.5% of the emergency nurses participating in the study were female, 69.6% had a bachelor's degree, 39.2% had been working in the emergency department for 2-5 years, and the average age was 31.85±7.54.It was determined that there was a positive and moderately significant relationship between the total mean scores of the Nurses' Psychological First Aid Application Self-Efficacy Scale, the Trauma Coping Perception Scale and the Conscious Self-Care Scale ($r=.296; .444; .499; p<.01$).In addition, it was found that the mediating role of conscious awareness-based relaxation and supportive structure self-care skills in the relationship between psychological first aid application self-efficacy and the perception of being able to cope with trauma($p<.05$).

Conclusion and Recommendations: In addition to the self-efficacy of emergency nurses in applying psychological first aid, the development of conscious self-care skills is effective in increasing their

perception of coping with trauma. It is thought that the training programs conducted by consultation liaison psychiatric nurses will increase the resilience of emergency nurses in coping with trauma.

Key Words: Emergency nursing, First aid, Psychological trauma, Self care

References:

1. Kılıç Bayageldi N, Şimşek N. Development study of psychological first aid application self-efficacy scale. *Perspect Psychiatr Care*. 2022;58(4):1665-1679. doi:10.1111/ppc.12757
2. Bonanno GA, Pat-Horenczyk R, Noll J. Coping flexibility and trauma: The Perceived Ability to Cope With Trauma (PACT) scale. *Psychol Trauma*. 2011;3(2):117-129. doi:10.1037/a0022289
3. Aydın Sunbul Z, Malkoç A, Aslan Gordesli M, Arslan R, Çekici F. Mindful Self-Care Scale (MSCS): adaptation and validation in a normative Turkish sample. *Eur J Educ Res*. 2018;7(4):887-892. doi:10.12973/eu-jer.7.4.887

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYİN YAKINLARININ DAMGALAYICI TUTUMLARI, BİREYİN DAMGALANMA DURUMU VE ÖZ ANLAYIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

İlke Alpaslan¹, İlkey Keser²

¹Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Doktora Programı Öğrencisi, Antalya, Türkiye, ilkealpaslan07@gmail.com ORCID: 0009-00
06-2616-4523

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı., Antalya,
Türkiye,ikeser@akdeniz.edu.tr ORCID:0000-0001-6595-4188

ÖZET

Amaç: Çalışmada madde kullanım bozukluğu olan bireylerin damgalanma düzeyleri, bu bireylerin yakınlarının damgalayıcı tutumları ve bireylerin öz-anlayışları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan bu çalışmanın örneklem sayısı evreni bilinen örneklem yöntemine göre belirlenmiş; katma dışlama kriterlerine uyan 181 hasta ve 181 hasta yakını ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, sosyodemografik veri formu, Madde Kullanımı Damgalama Mekanizması Ölçeği (MKDMÖ), Öz Anlayış Ölçeği (ÖAÖ) ve Yedam Madde Bağımlılığı Stigmatizasyon Ölçeği (YMBSÖ) kullanılarak Eylül 2023- Mart 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler, SPSS 23.0 programında analiz edilmiştir. Analizlerde farklılıkların belirlenmesi için %95 anlamlılık düzeyi kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizlerin sonucunda madde kullanım bozukluğu olan bireylerin damgalanma durumlarıyla öz anlayışları arasında zayıf ve negatif yönlü bir ilişki olduğu ($p<0.05$), bireylerin öz anlayışları ve damgalanma durumlarıyla yakınlarının damgalayıcı tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ($p>0.05$) tespit edilmiştir. Madde Kullanımı Damgalama Mekanizması Ölçeğinin alt boyutları olan “Onaylanmış Damgalanma” ve “Beklenen Damgalanma” puanları ile bireylerin yakınlarının damgalayıcı tutumları arasında zayıf ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmanın bulguları, madde kullanım bozukluğu olan bireylerin yakınlarının damgalayıcı tutumlarının bireyin onaylanmış ve beklenen damgalanma düzeyinde önemli bir etkiye sahip olduğunu, bireylerin öz anlayış düzeyleri azaldıkça damgalanma durumlarının arttığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışmanın sonucunda; birey ve ailelerine damgalanmayı önlemeye yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi, yapılacak farkındalık çalışmaları ile doğru bilgi ve tutumların yaygınlaştırılarak damgalayıcı tutumların azaltılması ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerin öz anlayışlarını geliştirecek psikososyal müdahalelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, Bağımlılık, Aile, Damgalanma, Öz Anlayış

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE STIGMATIZING ATTITUDES OF RELATIVES OF INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDER, THE INDIVIDUAL'S STIGMA STATUS AND SELF-UNDERSTANDING

İlke Alpaslan¹, İlkay Keser²

¹Akdeniz University, Graduate School of Health Sciences, PhD Student in Psychiatric and Mental Health Nursing, Antalya, Türkiye, ilkealpaslan07@gmail.com

²Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr

ABSTRACT

Aim: This study aimed to examine the relationship between the stigma levels of individuals with substance use disorder, the stigmatizing attitudes of their relatives, and the individuals' levels of self-compassion.

Method: This descriptive and correlational study was conducted with 181 patients and 181 patient relatives who met the inclusion and exclusion criteria. The sample size was determined using a known population sampling method. Data were collected between September 2023 and March 2024 using a sociodemographic data form, the Substance Use Stigma Mechanism Scale (SUSMS), the Self-Compassion Scale (SCS), and the YEDAM Substance Addiction Stigmatization Scale (YSASS). Data were analyzed with SPSS 23.0 software, using a 95% confidence level to determine statistical significance.

Results: The analyses revealed a weak and negative correlation between the self-compassion levels and the perceived stigma levels of individuals with substance use disorder ($p < 0.05$). No significant relationship was found between the self-compassion and stigma levels of the individuals and the stigmatizing attitudes of their relatives ($p > 0.05$). However, a weak and positive correlation was found between the "Perceived Stigma" and "Anticipated Stigma" subscales of the SUSMS and the stigmatizing attitudes of the individuals' relatives ($p < 0.05$).

Conclusion: The findings suggest that the stigmatizing attitudes of relatives significantly influence the perceived and anticipated stigma levels of individuals with substance use disorder. Moreover, as self-compassion decreases, perceived stigma increases. Based on these findings, it is recommended to implement educational programs aimed at preventing stigma among individuals and their families, to conduct awareness campaigns promoting accurate information and positive attitudes to reduce stigmatizing behaviors, and to carry out psychosocial interventions that enhance the self-compassion of individuals with substance use disorder.

Keywords: Psychiatric Nursing, Addiction, Family, Stigma, Self-Compassion

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARA VE EBEVEYNLERİNE GÖRE OYUN OYNAMA BOZUKLUĞUNUN VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı², Cengiz Cengisiz³, Berçem Ceren Güler⁴

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulşenay.tas@ikcu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8153-4316

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-0314-6350

³Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Bölge Hastanesi, Manisa Türkiye, ccengisiz@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-5552-8767

⁴İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir Türkiye, cerenguler68@gmail.com,
ORCID: 0009-0007-7299-0153

ÖZET

Giriş-Amaç: Oyun oynama bozukluğu üzerine yapılan araştırmaların çoğu sağlıklı popülasyonlar ve genç yetişkinler üzerinde gerçekleştirilmiştir [1]. Bu araştırmanın amacı, ruhsal bozukluğu olan çocuk-ergenler ve onların ebeveynlerine göre oyun oynama bozukluğu düzeylerini ve bunu etkileyen faktörleri incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma, çocuk ve ergen psikiyatrisi polikliniklerinde ruhsal hastalık tanısı ile takip edilen hastalar ve aileleri ile yürütülmüştür. Çalışmaya toplam 150 çocuk-ergen ve 150 ebeveyn dahil edilmiştir. GADIS-A [2] ve GADIS-P [3] ölçekleri kullanılmıştır. Veriler Mart 2024 ile Ağustos 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 22.0 kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan ve ruhsal hastalığı olan çocuk-ergenlerin %54,0'ı kadın ve yaş ortalaması 14,62±2,32, ebeveynlerin %75,3'ü (n=113) kadın ve yaş ortalaması 43,36±7,34'tür. Çocuk-ergenlerin %32'sinin (n=48) birden fazla çeşit oyun oynadığı, %77,3 (n=116)'nın çevrimiçi online oyunları oynadığı belirlenmiştir. Her iki ölçek için de zaman kriteri değerlendirmeye dahil edildiğinde, GADIS-A'ya göre çocuk ve ergenlerin %24,0'ının, GADIS-P'ye göre ise çocuk ve ergenlerin %53,3'ünün oyun oynama bozukluğu kriterlerini karşıladığını göstermektedir. Çocuk-ergenlerinin, cinsiyetine, oyun oynama süresine, oynadığı oyun çeşitliliğine, oyun oynama düzenine ve oyunun çeşidine göre GADIS-A ölçek puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu saptanmıştır (p<0,00). Kappa analizi sonuçları ebeveynler ve çocuk-ergenler arasında düşük düzeyde uyum olduğunu göstermektedir (κ= 0,33, p=0,000).

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırmadan elde edilen bulgular, ruhsal bozukluğu olan çocuk-ergenlerde oyun oynama bozukluğunun görülme sıklığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ebeveynlere göre ise çocuk ergenlerde oyun oynama bozukluğunun görülme sıklığı daha yüksektir. Özellikle oyun oynama süresi ve oynanan oyun çeşitliliği oyun oynama bozukluğunda önemli bir belirleyici olmaktadır. Ruhsal bozukluğu olan çocuk-ergenlerde görülen davranışsal bağımlılıkların varlığı,

bakım ve tedavinin sağlanmasında önemli zorluklar ortaya çıkarabilir. Ruhsal bozukluğu olan çocuk-ergenlerde, oyun bozukluğunun gerçek boyutlarını ve ruh sağlığı üzerine etkilerini belirlemeye yönelik daha fazla sayıda araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve ergenler, Ebeveynler, İnternet oyun oynama bozukluğu, Ruhsal hastalık

GAMING DISORDERS AND AFFECTING FACTORS ACCORDING TO CHILDREN-ADOLESCENT WITH MENTAL DISORDERS AND THEIR PARENTS

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı², Cengiz Cengisiz³, Berçem Ceren Güler⁴

¹İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8153-4316

¹İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0314-6350

²Manisa Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Manisa Türkiye, ccengisiz@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5552-8767

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir Türkiye, cerenguler68@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7299-0153

ABSTRACT

Introduction and Aim: Studies on gaming disorder have been conducted on healthy young populations [1]. The present study was conducted with the aim of examining the levels of gaming disorder and the factors affecting it according to children-adolescents with mental disorders and their parents.

Methods: Study was conducted with patients who were undergoing follow-up in child-adolescent psychiatry outpatient clinics, and their families. A total of 150 child-adolescents and 150 families were included in the study. GADIS-A [2] and GADIS-P [3] scales were used. The data was collected between March 2024-August 2024. Statistical analyses were performed using SPSS 22.0. Ethics committee and institutional permissions were obtained for the study.

Results: Among the children-adolescents with mental illness, 54.0% were female, mean age of 14.62 ± 2.32 , among parents 75.3% (n=113) were female, mean age of 43.36 ± 7.34 . It was determined that 32% (n=48) of the children-adolescents played more than one type of game and 77.3% (n=116) of them played online games. When including the time criterion, whereas GADIS-A indicates that 24.0% of children and adolescents meet the criteria for gaming disorder, GADIS-P indicates that 53.3% meet the criteria. Mean GADIS-A scores of the child-adolescents were statistically significantly different according to gender, duration of games, variety of games, and type of games ($p < 0.00$). Kappa analysis results showed a low level of accordance between parents and child-adolescents ($\kappa = 0.33$, $p = 0.000$).

Conclusions and Recommendations: This study show that the prevalence of gaming disorder is high in children-adolescents, according to parents, the prevalence is higher. Especially the duration of play and the variety of games played are important determinants of gaming disorder. The presence of co-occurring behavioural addictions in children with mental illness can present significant challenges to the delivery of care and treatment. There is a need for new research to focus how gaming disorders affect children-adolescents with mental disorders.

Key words: Child and adolescent, Internet gaming disorders, Mental disorders, Parents

References:

1. Şimşek E, Karakuş Yılmaz T. Türkiye’de yürütölen dijital oyun bağımlılığı çalışmalarındaki yöntem ve sonuçların sistematik incelemesi. *Kastamonu Eğitim Derg.* 2020;28(4):1851-1866. doi:10.24106/kefdergi.3920
2. Tuncturk M, Karacetin G, Ermis C, et al. Rate of overlap between ICD-11 gaming disorder and dsm-5 internet gaming disorder along with turkish reliability of the gaming disorder scale for adolescents (GADIS-A). *Dubai Med J.* 2023;6(4):291-300. doi:10.1159/000530318
3. Palanbek Yavaş S, Baysan C, Baysan Arabacı L. Gaming disorder scale for parents: reliability and validity study of turkish form. *Turkish J Psychiatry.* Published online 2023. doi:10.5080/u27320

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK GENEL TUTUM, KAYGI VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Eren Sarıtaş¹, Pınar Çiçekkoğlu Öztürk²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik AD, Psikiyatri Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, Muğla, Türkiye, erensaritas@posta.mu.edu.tr Orcid: 0009-0003-9441-6540

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Muğla, Türkiye, pinarcicekoglu@mu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3738-7248

ÖZET

Giriş-Amaç: Teknolojideki gelişmeler, sağlık personeli eksikliği, yaşlı ve savunmasız bireylerin artan nüfusu, yapay zeka teknolojilerinin sağlık alanında kullanımını gündeme getirmiştir [1,2]. Bu çalışma geleceğin sağlık profesyonelleri olacak hemşirelik öğrencilerinin yapay zekâ teknolojilerine yönelik genel tutum, kaygı ve bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türdeki araştırmanın evrenini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde 2024-2025 yılı güz döneminde eğitim öğretime devam eden hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur (N=620). Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, basit rastgele örnekleme ile dahil edilme kriterlerini sağlayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü toplam 373 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'ndan onay (02.12.2024 tarihli 240165-148 numaralı), fakülte dekanlığından olur, ölçekler için yazarlardan izin ve öğrencilerden bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği (YZGTÖ), Yapay Zekâ Kaygı Ölçeği (YZKÖ) ve Yapay Zekâ Bağımlılık Ölçeği (YZBÖ) ile toplanmış ve IBM SPSS 27 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $20,84 \pm 3,54$ ve %68,1'i kadındır. Öğrencilerin %42,6'sı yapay zeka teknolojilerinin hemşirelik bakımının yerini alabileceğini düşünmektedir. Öğrencilerin YZGTÖ ölçeğinin pozitif tutumlar alt boyut puan ortalaması $42,17 \pm 8,71$, negatif tutumlar alt boyut ortalaması $24,44 \pm 6,69$; YZKÖ toplam puan ortalaması $73,57 \pm 25,54$; YZBÖ toplam puan ortalaması $12,39 \pm 4,28$ 'dir. YZKÖ puan ortalaması ile YZBÖ ($r_{\text{pearson}} = ,415$, $p < 0,001$) ve olumlu tutumlar ($r_{\text{pearson}} = ,215$, $p < 0,001$) puan ortalamaları arasında pozitif yönde; olumsuz tutumlar ($r_{\text{pearson}} = -,472$, $p < 0,001$) puan ortalamaları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yapay zekaya yönelik olumlu-olumsuz tutumları ve bağımlılık düzeyleri yapay zekaya yönelik kaygı varyansının %31,6'sını açıklamaktadır ($F=56,909$, $p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin yapay zekâ teknolojilerine yönelik olumlu tutumunun yüksek olmasına rağmen yapay zekaya yönelik kaygılarının da yüksek olması dikkat çekicidir. Yapay zekâ teknolojilerinin yüksek kaliteli tıbbi bakıma erişim sağlama, tıbbi kayıtları iyileştirme, tıbbi hataları en aza indirme, hemşirelik bakım süreçlerinin optimizasyonunu sağlama, kişi başına düşen sağlık

maliyetlerini azaltma gibi avantajları olmasına rağmen, hasta hemşire ilişkisinden doğan bütüncül bakımın sunulmasında yeterli olamayacağı ve işsizliğe neden olabileceği görüşü bu sonucu desteklemektedir. Öğrencilere yapay zeka teknolojilerinin hemşirelik bakımı alanında kullanımına ilişki kapsamlı eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Kaygı, Tutum, Yapay zeka

DETERMINATION OF NURSING STUDENTS' GENERAL ATTITUDE, ANXIETY, AND DEPENDENCY LEVELS TOWARD ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Eren Sarıtaş¹, Pınar Çiçekoglu Öztürk²

¹Muğla Sıtkı Koçman University, Graduate School of Medical Sciences, Department of Nursing, Master of Science Programme in Psychiatry Nursing, Muğla, Türkiye, erensaritas@posta.mu.edu.tr, Orcid: 0009-0003-9441-6540

² Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Muğla, Türkiye, pinarcicekoglu@mu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3738-7248

ABSTRACT

Introduction and Aim: Advances in technology, healthcare workforce shortages, and the growing population of elderly and vulnerable individuals have brought artificial intelligence (AI) technologies to the forefront in healthcare. This study aims to determine the attitudes, anxiety, and dependency levels of nursing students, as future healthcare professionals, toward AI Technologies.

Methods: The population of the descriptive, cross-sectional, and relational study consisted of nursing students enrolled in the Faculty of Health Sciences at a university during the fall semester of the 2024-2025 academic year (N=620). No sampling method was employed in the study; instead, 373 students who met the inclusion criteria and volunteered to participate in the study were included through simple random sampling. In order to conduct the research, approval was obtained from the Health Sciences Ethics Committee of Muğla Sıtkı Koçman University (Approval date: 02.12.2024 Approval number: 240165-148), consent was granted by the faculty dean's office, permission was received from the authors for the scales, and informed consent was obtained from the students. Data were collected using the Information Form, General Attitude Towards Artificial Intelligence Scale (GAAIS), Artificial Intelligence Anxiety Scale (AIAS), and Artificial Intelligence Dependency Scale (DAI) and analyzed with IBM SPSS 27.

Results: The mean age of students was 20.84±3.54, and 68.1% were female. While 42.6% believed AI could replace nursing care, their mean scores were 42.17±8.71 for positive attitudes, 24.44±6.69 for negative attitudes, and 73.57±25.54 for total AIAS. The mean DAI score was 12.39±4.28. A positive correlation was found between AIAS and DAIS (r=0.415, p<0.001) and positive attitudes (r=0.215, p<0.001), while a negative correlation was observed between negative attitudes and AIAS (r=-0.472, p<0.001). Attitudes and dependency levels were key determinants of AI-related anxiety, explaining 31.6% of the variance (F=56.909, p<0.001).

Conclusion and Recommendations: Despite students' positive attitudes toward AI, their anxiety levels remain high. While AI enhances medical care quality, optimizes nursing processes, and reduces costs, concerns about holistic care and potential unemployment persist. Comprehensive AI training in nursing education is recommended.

Key Words: Anxiety, Attitude, Artificial Intelligence, Dependency

References:

1. Pailaha AD. The impact and issues of artificial intelligence in nursing science and healthcare settings. *SAGE Open Nursing*. 2023; 9:1-4. doi:10.1177/23779608231196847
2. Ruksakulpiwat S, Thorngthip S, Niyomyart A, Benjasirisan C, Phianhasin L, Aldossary H, et al. A systematic review of the application of artificial intelligence in nursing care: where are we, and what's next?. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*. 2024;17:1603-16. doi.org/10.2147/JMDH.S459946

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN HASTALARIN BAKIMINDA PSİKOSOSYAL MÜDAHALELERİN YERİ VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN ROLÜ

Yeliz Arslan¹, Ebru Akgün Çıtak²

¹Gazi Üniversitesi, Uzm.Hemşire, Psikiyatri Kliniğı, Yenimahalle, Ankara, Türkiye, ylz26@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6142-1031

²Başkent Üniversitesi, Etimesgut, Ankara, Türkiye, citak@baskent.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0484-4687

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada, ruhsal bozukluğu olan hastaların bakımında psikososyal müdahalelerin önemini vurgulamak ve psikiyatri hemşirelerinin bu süreçteki rolünü değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: 2010-2023 yılları arasında ‘psychiatric nursing’, ‘nursing intervention’, ‘Mental illness’, ‘mental disorder’ anahtar kelimeleri aralarında kombinasyonlarıyla ‘Pubmed’, ‘ScienceDirect’, ‘Scopus’ veri tabanları taranmış ve tam metnine ulaşılabilen ruhsal hastalığa sahip bireylere yönelik psikiyatri hemşireliği müdahaleleri incelenmiştir. Dahil edilme kriterlerine uyan 20 çalışma analiz edilmiştir.

Bulgular: İncelenen 20 araştırma makalesinin örneklem sayısı 6-342 arasında değişkenlik göstermektedir. Çalışmaların %45’i randomize çalışmadır. İzlem süreleri 4 hafta – 4 yıl arasında değişkenlik göstermiştir. Uygulanan psikososyal müdahaleler genel olarak eğitimsel müdahale, terapiler ve motivasyonel görüşme olarak ifade edilmiştir. Bu müdahaleler sonucunda hastaların semptom yönetimi, iç görü düzeyleri ve sosyal işlevselliğı [1], damgalama [2], hastalık bilgi düzeyleri ve yaşam kaliteleri [3], şiddet davranışları, stres, fiziksel sağlığın iyileşmesi, üzerinde olumlu yönde etkiler yarattığı ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri hemşirelerinin ruhsal hastalığı olan bireylere ayaktan tedavi, klinik ve rehabilitasyon alanlarında psikososyal müdahalelerin kapsamlı, işbirliğine dayalı ve iyileşme odaklı verildiğı görölmektedir. Bununla birlikte hastaların topluma uyumları ve tedaviye bağlılıklarını arttırmada psikiyatri hemşireleri kritik role sahiptir. Bu nedenle klinik uygulamaya aktaracak şekilde daha fazla kanıta dayalı klinik çalışmaya ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik müdahaleleri, Psikiyatri hemşireliği, Ruhsal bozukluk, Ruhsal hastalık

THE PLACE OF PSYCHOSOCIAL INTERVENTIONS IN THE CARE OF PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS AND THE ROLE OF PSYCHIATRIC NURSES

Yeliz Arslan¹, Ebru Akgün Çıtak²

¹Gazi University, Specialist Nurse, Psychiatry Clinic, Yenimahalle, Ankara, Türkiye, ylz26@hotmail.com, Orcid:0000-0002-6142-1031

²Başkent University, Etimesgut, Ankara, Türkiye, citak@baskent.edu.tr, Orcid:0000-0002-0484-4687

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to emphasize the importance of psychosocial interventions in the care of patients with mental disorders and to evaluate the role of psychiatric nurses in this process.

Methods: The databases of ‘Pubmed’, ‘ScienceDirect’, ‘Scopus’ were searched between 2010-2023 with the keywords ‘psychiatric nursing’, ‘nursing intervention’, ‘Mental illness’, ‘mental disorder’ in combination and psychiatric nursing interventions for individuals with mental illnesses whose full texts could be accessed were examined. 20 studies that met the inclusion criteria were analyzed.

Results: The sample size of the 20 research articles examined varied between 6-342. 45% of the studies were randomized studies. Follow-up periods varied between 4 weeks and 4 years. The applied psychosocial interventions are generally expressed as educational interventions, therapies and motivational interviews. As a result of these interventions, it has been revealed that they have positive effects on patients' symptom management, insight levels and social functionality [1], stigmatization [2], quality of life and disease knowledge levels [3], violent behaviors, stress, , improvement in physical health.

Conclusion and Recommendations: It is seen that psychiatric nurses provide comprehensive, collaborative and recovery-oriented psychosocial interventions to individuals with mental illness in outpatient treatment, clinic and rehabilitation areas. In addition, psychiatric nurses play a critical role in increasing patients' adaptation to society and adherence to treatment. Therefore, it can be said that more evidence-based clinical studies are needed to transfer them to clinical practice.

Key Words: Mental disorder, Mental illness, Nursing interventions, Psychiatric nursing

References:

- 1.Chien WT, Mui JH, Cheung EF, Gray R. Effects of motivational interviewing-based adherence therapy for schizophrenia spectrum disorders: a randomized controlled trial. *Trials*. 2015;16:1-14. doi.org/10.1186/s13063-015-0785-z
- 2.Kumari S, Joseph J, Singh B. Nurse-led brief psycho-education on self-stigma among clients with schizophrenia and affective disorders:-Solomon four-group design. *Applied Nursing Research*. 2023;69:151657. doi.org/10.1016/j.apnr.2022.151657
- 3.Ye M, Guo J, Song C, Zheng F. Effects of out-of-hospital continuing nursing on schizophrenia patients' rehabilitation and quality of life. *Open Medicine*. 2017;12(1):501-505. doi.org/10.1515/med-2017-0070

PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNE ÖZGÜ ÇEVİRİMİÇİ SANAL AİLE ZİYARETİ UYGULAMASININ ANKSİYETE, STRES, DEPRESYON, SOSYAL DESTEK ALGISI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERE ETKİSİ

Burak Şirin¹, Nermin Gürhan²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Taşıciiftlik Kampüsü, Tokat, Türkiye, buraksirin33@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8485-5756

²Uluslararası Sağlık Turizmi Enstitüsü, Balgat Mahallesi Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 36/6, Ankara, Türkiye, ngurhangurhan@gmail.com, Orcid: 0009-0005-9057-6816

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmada çevrimiçi görüşme programı ile sanal aile ziyareti uygulamasının depresif bozukluk ve anksiyete bozukluğuna sahip bireylerin depresyon, anksiyete, stres, algılanan sosyal destek, tedavi motivasyonu, hastalık şiddeti ve klinik işlevsellik düzeylerine etkisini ölçmeyi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çevrimiçi görüşme programı ile sanal aile ziyaretlerinin etkinliğini incelemek amacıyla kontrol gruplu ve sıralı ölçümlü yarı deneysel çalışma deseni yöntemi kullanılmıştır. Araştırma ön test, ara ölçüm ve son test ölçümlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri Yataklı Servisinde 15.08.2023 – 15.02.2024 tarihleri arası yatarak tedavi gören ruhsal bozukluk tanısı almış 104 birey (2 deney ve 2 kontrol grubu) oluşturmaktadır. Araştırmanın 15.08.2023 – 15.02.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Ruhsal bozukluk tanısı olan bireylere özgü çevrimiçi görüşme programı ile tanı almış bireyler ve yakınlarına sanal aile ziyareti yapılmıştır. Bu süreçte veri toplama aracı olarak Tanıtıcı Bilgi Formu (TBF), Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS), Tedavi Motivasyon Anketi (TMA), Global Değerlendirme Ölçeği, Klinik Genel İzlenim Ölçeği, Hasta ve hasta yakınlarına Görüşme Değerlendirme Formu uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmanın bulgularına göre DASS-21 ($p<0,05$) %44 düzeyinde, MSPSS ($p<0,001$) %41,5 düzeyinde, TMA İçsel Motivasyon alt boyutunda %43,2 düzeyinde, Dışsal Motivasyon alt boyutunda %9,1 düzeyinde, Yardım Arayışı alt boyutu %24,2 düzeyinde, Klinik Global İzlenim Ölçeği ($p<0,05$) %14,2 düzeyinde ve Global Değerlendirme Ölçeği ($p<0,05$) %9,3 düzeyinde etki etmiş tüm ölçeklerin toplam puanları üzerinde anlamlı fark oluşturmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda Sanal Aile Ziyaretinin örneklemini oluşturan bireylerin depresyon, anksiyete, stres ve hastalık yükü düzeylerini düşürürken; algılanan sosyal destek, tedavi motivasyonu ve işlevsellik düzeylerini arttırdığı saptanmıştır. Geliştirilen program psikiyatri yataklı servislerinde sanal ziyaretlere özgü işlevsel bir kullanıma sahip yapay zeka destekli ilk program olma özelliği taşımakla birlikte etkinliği de kanıtlanmıştır. Bu sonuçlara dayanarak psikiyatri yataklı servislerinde ruhsal bozukluğa sahip bireylerin aile ziyaretlerini kolaylaştırmak ve teknoloji destekli

müdahalelerin geliştirilmesi amacıyla ruh sağlığı hizmeti veren kurumlarda uygulamanın entegre edilmesi ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Ziyareti, Anksiyete, Depresyon, Sanal görüşme, Sosyal destek

THE EFFECT OF ONLINE VIRTUAL FAMILY VISIT APPLICATION SPECIFIC TO PSYCHIATRIC CLINICS ON ANXIETY, STRESS, DEPRESSION, PERCEPTION OF SOCIAL SUPPORT AND RELATED FACTORS

Burak Şirin¹, Nermin Gürhan²

¹Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Tokat Gaziosmanpaşa University Taşlıçiftlik Campus, Tokat, TÜRKİYE, buraksirin33@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8485-5756

²International Health Tourism Institute, Balgat Mahallesi Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 36/6, Ankara, TÜRKİYE, ngurhangurhan@gmail.com, Orcid: 0009-0005-9057-6816

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to measure the effects of an online interview program and virtual family visit application on depression, anxiety, stress, perceived social support, treatment motivation, disease severity, and clinical functioning in individuals with depressive and anxiety disorders.

Methods: A quasi-experimental study design with a control group and sequential measurement was used to evaluate the effectiveness of virtual family visits. The study included pre-test, interim, and post-test measurements. The sample consisted of 104 hospitalized individuals (two experimental and two control groups) diagnosed with mental disorders at Tokat Gaziosmanpaşa University Hospital Psychiatry Inpatient Service between 15.08.2023 and 15.02.2024. Virtual family visits were conducted with patients and their relatives using an online interview program specifically designed for individuals with mental disorders. Data collection tools included the Introductory Information Form (IIF), Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21), Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS), Treatment Motivation Questionnaire (TMA), Global Assessment Scale, Clinical Global Impression Scale, and Interview Evaluation Form(1-3).

Results: The study findings indicated significant improvements in DASS-21 ($p<0.05$, 44%), MSPSS ($p<0.001$, 41.5%), TMA intrinsic motivation (43.2%), extrinsic motivation (9.1%), help-seeking (24.2%), Clinical Global Impression Scale ($p<0.05$, 14.2%), and Global Assessment Scale ($p<0.05$, 9.3%).

Conclusion and Recommendations: The results demonstrated that the Virtual Family Visit reduced depression, anxiety, stress, and disease burden while enhancing perceived social support, treatment motivation, and functionality. This program is the first AI-supported application specifically designed for virtual psychiatric inpatient visits, and its effectiveness has been proven. Based on these findings, it is recommended to integrate and expand the application in mental health institutions to facilitate family visits and improve technology-supported interventions.

Key Words: Family Visit, Anxiety, Depression, Virtual Interview, Social Support

References:

1. Eker, D., Arkar, H., & Yıldız, H. (2001). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. Türk Psikiyatri Dergisi, 12(1), 17-25.
2. Evren C, Saatçioğlu Ö, Dalbudak E ve ark. (2006) Tedavi motivasyonu anketi (TMA) Türkçe versiyonunun alkol bağımlısı hastalarda faktör yapısı, geçerliği ve güvenirliği. Bağımlılık Dergisi, 7:117-122.
3. Yılmaz, Ö., Boz, H., & Arslan, A. (2017). Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğinin (Dass 21) Türkçe Kısa Formunun Geçerlilik-Güvenilirlik Çalışması. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2), 78-91.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN RUHSAL DURUMLARI İLE YAŞAMDA ANLAM VE AMACA SAHİP OLMA DURUMLARI: YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ

Satı Dil¹, Ceyda İnci Soydaş²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çankırı/Türkiye. E-mail: satidil@karatekin.edu.tr Orcid: 0000-0002-5952-9190

²Çankırı Gazi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi. Çankırı/Türkiye. E-mail: inciceyda@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-5897-3655

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal sorunların önlenmesi ve kontrolü risk faktörlerinin anlaşılmasını gerektirir. Bu çalışma, İç Anadolu'nun kuzey bölgesindeki bir lisenin öğrencilerinde ruhsal sorunlarla ilişkili risk faktörlerini tanımlamakta ve bunların yaşamda anlam ve amaç sahibi olma ile ilişkisini incelemektedir.

Yöntem: Çalışma 858 öğrencinin katılımıyla yapısal eşitlik modeline göre yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak Kısa Semptom Envanteri ve Yaşamda Anlam ve Amaç Ölçeği kullanılmış ve model mükemmel uyum göstermiştir.

Bulgular: Yol analizi sonuçlarına göre, yaşamda anlam ve amaca sahip olmak ergenlik döneminde ruh sağlığını korumak için önemlidir. Aile sorunları olan, tutarsız ebeveyn tutumları sergileyen, geniş ailelerde yaşayan, sigara ve alkol kullanan, kronik hastalıkları olan ve fiziksel kavgalara karışan kız öğrencilerin ruhsal sorunlar ve yaşamda anlamsızlık ve amaçsızlık duyguları puanları daha yüksektir.

Sonuç ve Öneriler: Ergenlerin ruh sağlıklarını korumaları için bir amaç duygusuna sahip olmaları çok önemlidir. Özellikle ergenler arasında bireylerin psikososyal ihtiyaçlarına öncelik verilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ergen Sağlığı; Yaşamda Anlam; Ruh Sağlığı

Kaynaklar

1. Türk F, Kul A, Kılınç E (2021) Depression-anxiety and coping strategies of adolescents during the Covid-19 pandemic. Turkish Journal of Education 10(2), 58-75. <https://doi.org/10.19128/turje.814621>.
2. Elema SA, Kara E, Rostamzadeh M (2022) The fear of COVID-19 and flourishing: the mediating role of search for meaning and presence of meaning. Current Psychology <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03872-8>.
3. Nania T, Dellafiore F, Caruso R, Barelo S (2021) Risk and protective factors for psychological distress among Italian University students during the COVID-19 pandemic: the beneficial role of health engagement. International Journal of Social Psychiatry 67(1):102–103, <https://doi.org/10.1177/0020764020945729>.

HIGH SCHOOL STUDENTS' MENTAL STATUS AND HAVING MEANING AND PURPOSE IN LIFE: STRUCTURAL EQUATION MODELING

Satı Dil¹, Ceyda İnci Soydaş²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çankırı/Türkiye. E-mail: satidil@karatekin.edu.tr Orcid: 0000-0002-5952-9190

²Çankırı Gazi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi. Çankırı/Türkiye. E-mail: inciceyda@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-5897-3655

ABSTRACT

Introduction and Aim: Prevention and control of mental problems requires an understanding of risk factors. This study identifies risk factors associated with mental problems in students of a high school in the northern region of Central Anatolia and examines their relationship with having meaning and purpose in life.

Method: The study was conducted according to the structural equation model with the participation of 858 students. Brief Symptom Inventory and Meaning and Purpose in Life Scale were used as data collection tools and the model showed excellent fit.

Results: According to the results of path analysis, having meaning and purpose in life is important for maintaining mental health during adolescence. Female students who had family problems, inconsistent parental attitudes, lived in large families, smoked and drank alcohol, had chronic illnesses and were involved in physical fights had higher scores for mental problems and feelings of meaninglessness and purposelessness in life.

Conclusion and Recommendations: It is very important for adolescents to have a sense of purpose to protect their mental health. It is important to prioritise the psychosocial needs of individuals, especially among adolescents.

Key Words: Adolescent Health; Meaning in Life; Mental Health.

References

1. Türk F, Kul A, Kılınç E (2021) Depression-anxiety and coping strategies of adolescents during the Covid-19 pandemic. Turkish Journal of Education 10(2), 58-75. <https://doi.org/10.19128/turje.814621>.
2. Eleemo SA, Kara E, Rostamzadeh M (2022) The fear of COVID-19 and flourishing: the mediating role of search for meaning and presence of meaning. Current Psychology <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03872-8>.
3. Nania T, Dellafiore F, Caruso R, Barelllo S (2021) Risk and protective factors for psychological distress among Italian University students during the COVID-19 pandemic: the beneficial role of health engagement. International Journal of Social Psychiatry 67(1):102-103, <https://doi.org/10.1177/0020764020945729>.

HEMŞİRELERDE ALGILANAN STRES VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ: PSİKOLOJİK ESNEKLİĞİN ARACI ROLÜ

Müge Coşgun¹, Neslihan Günüşen²

¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, mugecosgun@outlook.com.tr, Orcid: 0000-0003-1673-882X

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, neslihan.gunusen@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1666-291X

ÖZET

Giriş-Amaç: Yüksek düzeyde stresle karşı karşıya kalan hemşireler için psikolojik iyi oluş büyük önem taşımaktadır. Hemşirelerin psikolojik esnekliklerinin stres ve iyi oluş üzerindeki rolünü inceleyen araştırmalar sınırlıdır ve bu durum, bu çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, hemşireler arasında algılanan stres ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide psikolojik esnekliğin aracılık rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel desenli bu çalışma, Türkiye'nin İzmir ilinde bulunan bir üniversite hastanesinde en az altı ay çalışma deneyimine sahip 279 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ)", "Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği (WEMİÖÖ)" ve "Psikolojik Esneklik Ölçeği (PEÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Araştırma modeli ve hipotezlerini test etmek amacıyla betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve R paket programı kullanılarak yol analizi ile yapısal eşitlik modellemesi (SEM) uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin ortalama ASÖ puanı $43,45 \pm 7,07$, WEMİÖÖ puanı $49,67 \pm 10,24$ ve PEÖ puanı $126,68 \pm 18,89$ olarak bulunmuştur. Algılanan stres, psikolojik iyi oluş ve psikolojik esneklik ile negatif yönde; psikolojik esneklik ise psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($p < 0,01$). Algılanan stresin psikolojik iyi oluş üzerindeki dolaylı etkisi $-0,183$ olarak hesaplanmıştır ($SE = 0,038$, $Z = -4,852$, $p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Algılanan stres ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide psikolojik esnekliğin aracılık ettiği belirlenmiştir. Hemşirelerin psikolojik iyi oluşunu artırmak için stres yönetimi ve psikolojik esneklik temelli müdahaleler önem taşımaktadır. Özellikle, stresle başa çıkma becerilerinin geliştirilmesinin ve psikolojik esnekliğin artırılmasının, hemşirelerin psikolojik iyilik hallerini korumalarına destek sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan stres, Aracılık etkisi, Hemşire, Psikolojik esneklik, Psikolojik iyi oluş

PERCEIVED STRESS AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN NURSES: THE MEDIATING ROLE OF PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY

Müge Coşgun¹, Neslihan Günüşen²

¹Izmir Demokrasi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, mugecosgun@outlook.com.tr, Orcid: 0000-0003-1673-882X

²Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, neslihan.gunusen@gmail.com Orcid: 0000-0002-1666-291X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychological well-being is critical for nurses who face high levels of stress. Limited research has explored the mediating role of psychological flexibility in this context, highlighting the need for this study. This study aimed to examine the mediating role of psychological flexibility in the relationship between perceived stress and psychological well-being among nurses.

Methods: A descriptive, cross-sectional study was conducted in a university hospital in İzmir, Türkiye, with 279 nurses who had at least six months of work experience. Participants were selected using purposive sampling. Data were collected using the "Descriptive Information Form," "Perceived Stress Scale" (PSS), "Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale" (WEMWBS), and "Psychological Flexibility Scale" (PFS). Structural equation modeling (SEM), along with descriptive statistics, Pearson correlation analysis, and path analysis using the R package, was employed to test the research model and hypotheses.

Results: The mean PSS score was 43.45 ± 7.07 , WEMWBS score was 49.67 ± 10.24 , and PFS score was 126.68 ± 18.89 . Perceived stress was negatively correlated with psychological well-being and psychological flexibility, while psychological flexibility was positively correlated with psychological well-being ($p < 0.01$). The indirect effect of perceived stress on psychological well-being through psychological flexibility was -0.183 ($SE = 0.038$, $Z = -4.852$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: The findings suggest that psychological flexibility mediates the relationship between perceived stress and psychological well-being. Interventions targeting stress management and enhancing psychological flexibility can improve nurses' mental health and resilience in high-stress environments, supporting their well-being.

Key Words: Mediating effect, Nurse, Perceived stress, Psychological flexibility, Psychological well-being

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARI VE ŞİDDET EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Senay Öztürk¹, Elvan Emine Ata², Yalçın Kanbay³

¹Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Marmara Eğitim Köyü, Büyükbakkalköy Mah. Büyükbakkalköy Yolu Sk. No:39 34857 Maltepe / İstanbul, Türkiye, senayozturk@maltepe.edu.tr,

Orcid:0000-0002-4892-8313

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, elvanhenden@gmail.com

Orcid: 0000-0002-5920-8207

³Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Artvin, Türkiye, yalcinkanbay@gmail.com,

Orcid: 0000-0002-8025-9877

ÖZET

Giriş-Amaç: Toplumsal cinsiyet kalıpları, bireylerin toplumsal algılarını, değerlerini ve rollerini şekillendiren önemli bir toplumsal kategoridir ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi Türk toplumunun birçok alanında görülebilmektedir. Ataerkillik, Türkiye'de kültürel bir norm olarak oldukça değerlidir ve insanların şiddete karşı tutumlarını etkiler [1]. Ülkemizde, son yıllarda şiddet olaylarında önemli bir artış olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu araştırma özel bir üniversitede 2022-2023 eğitim döneminde öğrenim görmekte olan tüm öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturdu. Örneklemi tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen toplam 613 öğrenci oluşturdu. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, Şiddet Eğilim Ölçeği ile toplandı. Veriler, SPSS for Windows 22 paket programı ile analiz edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %63,5'i kadın, yaş ortalamaları 21,06±2,78, %56,9'u ailesiyle beraber yaşamakta ve %57,7'si ailesini demokratik aile olarak tanımlamaktadır. TCRTÖ toplam puan ortalamaları 99,42±13,27, ŞEÖ 37,51±8,93'dür. ŞEÖ kesme puanlarına göre öğrencilerin %30,3'ünün fazla şiddet eğilimi olduğu bulunmuştur. TCRTÖ ve ŞEÖ toplam puanları arasında anlamlı pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki bulundu ($r = 0,274$, $p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin toplumsal cinsiyet tutumları orta düzeyde, şiddet eğilimlerinin ise az olduğu belirlenmiştir. Erkekler daha eşitlikçi tutum sergilerken kadınların daha geleneksel cinsiyet algılarının olduğu ve öğrencilerin önemli bir çoğunluğun fazla şiddet eğilimine sahip oldukları belirlendi. Toplumsal cinsiyet rolleri ve şiddet eğilimleri arasında anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu bulundu. Şiddet önlenabilir bir sorundur ve sağlık çalışanları, özellikle hemşireler, şiddetin önlenmesinde önemli rollere sahiptir. Hemşirelik akademisyenleri üniversitelerde konu ile ilgili farkındalık ve eğitim programları düzenleyebilirler.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Şiddet eğilimi, Toplumsal cinsiyet, Üniversite öğrencileri

THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTIONS OF GENDER ROLES AND THEIR PROPENSITY FOR VIOLENCE

Senay Öztürk¹, Elvan Emine Ata², Yalçın Kanbay³

¹Maltepe University, School of Nursing, Marmara Education Village, Buyukbakkalkoy Mah. Buyukbakkalkoy Yolu St. No:39 34857 Maltepe / İstanbul, Türkiye, senayozturk@maltepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4892-8313

²University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Nursing, İstanbul, Türkiye, elvanhenden@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5920-8207

³Artvin Coruh University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Artvin, Türkiye, yalcinkanbay@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8025-9877

ABSTRACT

Introduction and Aim: Gender norms are a significant social category that shapes individuals' perceptions, values, and roles, and their influence can be observed in various aspects of Turkish society. Patriarchy is deeply embedded as a cultural norm in Türkiye and affects people's attitudes toward violence [1]. In recent years, a notable increase in violent incidents has been observed in the country. This study aims to examine the relationship between university students' gender perceptions and their tendencies toward violence.

Methods: This descriptive and correlational study was conducted during the 2022-2023 academic year at a private university. The study population comprised all students enrolled at the university, while the sample consisted of 613 students selected using the stratified sampling method. Data were collected using a Personal Information Form, the Gender Roles Attitude Scale (GRAS), and the Violence Tendency Scale (VTS). Statistical analysis was performed using SPSS for Windows 22.

Results: Among the participants, 63.5% were female, with a mean age of 21.06±2.78 years. Additionally, 56.9% lived with their families, and 57.7% described their families as democratic. The mean total score for GRAS was 99.42±13.27, while for VTS, it was 37.51±8.93. According to the VTS cutoff scores, 30.3% of students exhibited a high tendency toward violence. A significant, positive, and low-level correlation was found between GRAS and VTS total scores ($r = 0.274$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: Students' gender attitudes were found to be at a moderate level, while their tendency toward violence was low. Males exhibited more egalitarian attitudes, whereas females demonstrated more traditional gender perceptions. A significant proportion of students showed a high tendency toward violence. A significant, positive, and low-level correlation was observed between gender roles and violence tendencies. Violence is a preventable issue, and healthcare professionals, particularly nurses, play a crucial role in its prevention. Nursing academics can organize awareness and educational programs at universities to address this issue.

Key Words: Gender, Nursing, University students, Violence tendency

References:

1. Yildirim-Hamurcu S, Terzioğlu F. Attitudes toward dating violence among Turkish university students: The relationships with self-esteem level and gender roles. *Arch Psychiatr Nurs.* 2023;45:131-136. doi:10.1016/j.apnu.2023.06.010.

PALYATİF BAKIM HASTALARINA DOĞA TEMELLİ MÜZİK EŞLİĞİNDE UYGULANAN MASAJIN AĞRI VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ*

Sanem Ece Tunca¹, Senay Öztürk²

¹Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Disiplinlerarası Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, eceezgi1998@hotmail.com, Orcid:0000-0001-7651-1673

²Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Marmara Eğitim Köyü, Büyükbakkalköy Mah. Büyükbakkalköy Yolu Sk. No:39 34857 Maltepe / İstanbul, Türkiye, senayozturk@maltepe.edu.tr, Orcid:0000-0002-4892-8313

*Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Palyatif bakım hastalarında, hastalığa bağlı ve uzun süreli yatışa bağlı ağrıyı azaltmada masajın kas hasarını önleyebileceği düşünülmektedir [1]. Ayrıca, katekolamin salınımını azaltarak stres ve anksiyete kontrolünü artırıp, psikolojik direnci güçlendirebileceği öngörülmektedir [2]. Bu araştırma, palyatif bakım merkezinde yatan hastalara doğa temelli müzik eşliğinde uygulanan masajın ağrı ve anksiyete üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma Nisan 2023- Eylül 2023 tarihleri arasında Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'nde palyatif bakım merkezinde yatmakta olan 56 hasta ile gerçekleştirildi. Bu hastaların 28'i girişim, 28'i kontrol grubunu oluşturdu. Araştırma verileri "Hasta Tanılama Formu", "Visual Analog Skala" ve "Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği" ile yüz yüze görüşülerek toplandı. Girişim grubundaki hastalara 4 hafta boyunca haftada 1 kez doğa temelli müzik eşliğinde 30 dakika masaj yapıldı. Kontrol grubuna herhangi bir uygulama yapılmadı. Veriler SPSS 26 programı ile analiz edildi. Sayı, yüzdelik, ortalama (X) ve grupların ön test-son test sonuçlarını karşılaştırılmasında Wilcoxon işaretli sıralar testi ve iki grubun karşılaştırılmasında ise Mann-Whitney U testi kullanıldı.

Bulgular: Her iki grubun cinsiyet, medeni durum, kronik hastalığa sahip olma/olmama, sigara-alkol kullanma durumuna göre benzerlik görüldü. Doğa temelli müzik eşliğinde masaj öncesi ağrı şiddetinin ve anksiyete düzeyinin yüksek olduğu, gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görüldü ($p>.05$). Masaj sonrası ağrı, anksiyete ve depresyon düzeyi değerlendirildiğinde girişim grubundaki hastalarda azaldığı, kontrol grubundakilerin ise aynı kaldığı ve haftalar boyunca daha yüksek çıktığı görüldü ($p<.05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonucunda palyatif bakım hastalarına doğa temelli müzik eşliğinde uygulanan masajın ağrı ve anksiyeteyi azaltmada etkili olduğu bulundu. Müzik ve masajın kolay uygulanabilir, invaziv olmayan bir uygulama olmasından dolayı palyatif bakım hastalarının bakımına entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı; Palyatif Bakım; Anksiyete; Doğa Temelli Müzik; Masaj

Kaynaklar:

1. Saatsaz S, Rezaei R, Alipour A, Beheshti Z. Massage as adjuvant therapy in the management of post-cesarean pain and anxiety: A randomized clinical trial. *Complement Ther Clin Pract.* 2016;24:92-98.
doi:10.1016/j.ctcp.2016.05.014
2. Yıldırım D, Kırşan M, Kıray S, Korhan EA. The Effect of Complementary and Integrative Therapies on Pain Management in Palliative Care: A Systematic Review. *Acibadem Univ Sağlık Bilim Derg.* 2019;3:511-517.
<https://doi.org/10.31067/0.2018.96>

THE EFFECT OF MASSAGE ACCOMPANIED BY NATURE-BASED MUSIC ON PAIN AND ANXIETY IN PALLIATIVE CARE PATIENTS

Sanem Ece Tunca¹, Senay Öztürk²

¹Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Disiplinlerarası Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
eceezi1998@hotmail.com, Orcid:0000-0001-7651-1673

²Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Marmara Eğitim Köyü, Büyükbakkalköy Mah. Büyükbakkalköy Yolu
Sk. No:39 34857 Maltepe / İstanbul, Türkiye, senayozturk@maltepe.edu.tr,
Orcid:0000-0002-4892-8313

ABSTRACT

Introduction and Aim: Massage is thought to prevent muscle damage in palliative care patients by alleviating pain associated with illness and prolonged hospitalization [1]. Additionally, it is anticipated that massage may enhance stress and anxiety control by reducing catecholamine secretion and strengthening psychological resilience [2]. This study aimed to determine the effect of massage accompanied by nature-based music on pain and anxiety in patients hospitalized in a palliative care center.

Methods: The study was conducted between April 2023 and September 2023 with 56 patients receiving care at the palliative care center of Maltepe University Faculty of Medicine Training and Research Hospitals. Of these patients, 28 were assigned to the intervention group, and 28 to the control group. Data were collected through face-to-face interviews using the "Patient Identification Form," "Visual Analog Scale," and "Hospital Anxiety and Depression Scale." Patients in the intervention group received a 30-minute massage accompanied by nature-based music once a week for four weeks. No intervention was applied to the control group. Data were analyzed using SPSS 26. Descriptive statistics (frequency, percentage, mean), Wilcoxon signed-rank test for pre-test and post-test comparisons, and Mann-Whitney U test for comparisons between the two groups were used.

Results: The two groups were found to be similar in terms of gender, marital status, presence of chronic disease, and smoking/alcohol consumption. Prior to the intervention, pain intensity and anxiety levels were high in both groups, with no significant difference between them ($p>.05$). However, after the massage intervention, pain, anxiety, and depression levels significantly decreased in the intervention group, while they remained unchanged or increased in the control group over time ($p<.05$).

Conclusion and Recommendations: The study concluded that massage accompanied by nature-based music is effective in reducing pain and anxiety in palliative care patients. Due to its ease of application and non-invasive nature, integrating music and massage into palliative care is recommended.

Key Words: Pain; Palliative Care; Anxiety; Nature-Based Music; Massage

References:

1. Saatsaz S, Rezaei R, Alipour A, Beheshti Z. Massage as adjuvant therapy in the management of post-cesarean pain and anxiety: A randomized clinical trial. Complement Ther Clin Pract. 2016;24:92-98. doi:10.1016/j.ctcp.2016.05.014
2. Yıldırım D, Kırşan M, Kıray S, Korhan EA. The Effect of Complementary and Integrative Therapies on Pain Management in Palliative Care: A Systematic Review. Acibadem Univ Saglik Bilim Derg. 2019;3:511-517. https://doi.org/10.31067/0.2018.96

SOSYAL MEDYA KULLANAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK VE PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİ

Yaren Yılmaz¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, yarenyilmaz208@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0008-1173-6909

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ÖZET

Giriş-Amaç: Gençlerin, arkadaşlık kurmak ve sosyal çevrelerini genişletmek için sosyal medya ağlarını tercih ettikleri görülmektedir [1]. Sosyal medya, kişinin kim olduğunu tüm gerçekliğiyle göstermeden iletişim kurulabilen bir ortamdır. Sürekli güzel görünümlü insanları ve kusursuz deneyimleri içeren paylaşımları gören gençler kendilerini mükemmeliyetçi biçimde gösterme arayışına girebilmektedir. Öz değer problemleri ile aşırı beklenti içerisinde olma bireylerin psikolojik sıkıntı yaşamasına yol açan başlıca faktörlerdir. Bu çalışmanın amacı, sosyal medya kullanan üniversite öğrencilerinin kendini mükemmel gösterme eğilimleri ile psikolojik sıkıntı düzeylerini incelemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini çalışmaya katılmaya gönüllü olan 175 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında Anket Formu, Kendini Mükemmeliyetçi Gösterme Ölçeği ve Psikolojik Sıkıntı Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin kendini mükemmeliyetçi gösterme toplam puan ortalamaları 104,405±26,944, psikolojik sıkıntı toplam puan ortalamaları 30,651±7,902 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin kendini mükemmel gösterme eğilimleri ile psikolojik sıkıntı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,000).

Sonuç ve Öneriler: Sosyal medya kullanan üniversite öğrencilerinin kendini mükemmel gösterme eğilimleri arttıkça psikolojik sıkıntı düzeylerinin de arttığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda benzer çalışmaların daha geniş örneklem gruplarıyla yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mükemmeliyetçilik, Psikolojik sıkıntı, Üniversite öğrencileri

PERFECTIONISM AND PSYCHOLOGICAL DISTRESS LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS USING SOCIAL MEDIA

Yaren Yılmaz¹, Nihan Altan Sarıkaya²

¹Trakya University, Institute of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye,
yarenyilmaz208@trakya.edu.tr, Orcid: 0009-0008-1173-6909

²Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye,
nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ABSTRACT

Introduction and Aim: Young people prefer social media networks to make friends and expand their social circles [1]. Social media is an environment in which communication can be established without showing who the person is in reality. Young people who constantly see good-looking people and posts with perfect experiences may seek to show themselves in a perfectionist manner. Self-worth problems and excessive expectations are the main factors that cause individuals to experience psychological distress. This study aimed to examine the tendency of university students who use social media to present themselves as perfect and their levels of psychological distress.

Methods: This was a descriptive, cross-sectional study. The study sample consisted of 175 university students who volunteered to participate. The questionnaire Form, Perfectionistic Self-Presentation Scale and Psychological Distress Scale were used to collect the study data. Descriptive statistics and Spearman's correlation analyses were used to analyze the data.

Results: According to the findings obtained from the study, the mean total score of the students' self-perfectionism was 104.405 ± 26.944 and the mean total score of psychological distress was 30.651 ± 7.902 . It was determined that there was a statistically significant relationship between students' tendency to present themselves as perfect and their psychological distress levels ($p < 0.000$)

Conclusion and Recommendations: It was found that as the tendency of university students using social media to present themselves perfectly increased, their level of psychological distress also increased. In line with these results, it is recommended to conduct similar studies with larger sample groups.

Key Words: Perfectionism, Psychological distress, University students

References:

1. Köklü B. Üniversite öğrencilerinde sosyal media kullanım özelliklerinin beğenilme arzusu, kendini mükemmeliyetçi gösterme ve sosyal kaygı ile ilişkisi. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi; 2019.

ŞİZOFRENİ TANISI ALAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ

Tülay Yıldırım Üşenmez¹, Aslan Dikmen²

¹Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, tulay.yildirim@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9979-9654

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, aslndikmn@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6815-2273

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerde psikolojik iyi oluş ve umut arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişkisel tasarımlı bu çalışma Kasım 2024-Ocak 2025 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin psikiyatri polikliniklerinde ve yatan hasta kliniğinde yürütülmüştür. Çalışmaya şizofreni tanısı almış otuz beş (35) birey dahil edilmiştir. Veri toplamak için Tanımlayıcı Özellikler Formu, Herth Umut Ölçeği (HUÖ) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ) kullanılmıştır. Etik onay bir üniversitenin Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Onay Numarası: 19.09.2024/20).

Bulgular: Şizofreni tanısı alan bireylerin HUÖ toplam puan ortalaması $28,00 \pm 18,02$, PİÖÖ toplam puan ortalaması $29,20 \pm 10,64$ 'tür. Bireylerin tanımlayıcı özelliklerine göre HUÖ ve PİÖÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, yaş grupları, eğitim durumu, çalışma durumu, ailede ruhsal hastalık öyküsü varlığı ve hastalık süresi ile ilişkili istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0,05$). Bununla birlikte, bireylerin cinsiyetleri ve medeni durumlarına göre HUÖ ve PİÖÖ açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır ($p > 0,05$). HUÖ ve PİÖÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif ve zayıf bir korelasyon vardı ($r = 0,903$, $p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, ölçeklerin toplam puan ortalamasına göre, bu bireylerin umutlarının düşük düzeyde olduğu, psikolojik iyi oluşlarının ise orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca, şizofreni tanısı almış bireylerin psikolojik iyi oluşları arttıkça umut düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik İyi Oluş, Şizofreni, Umut

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND HOPE IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Tülay Yıldırım Üşenmez¹, Aslan Dikmen²

¹Dicle University, Atatürk Health Science Faculty, Department of Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
tulay.yildirim@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9979-9654

²Dicle University, Health Sciences Institute, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
aslndikmn@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6815-2273

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to determine the relationship between psychological well-being and hope in individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This descriptive-correlational design study was carried out in psychiatry outpatient clinics and an inpatient clinic of a State Hospital between November 2024 and January 2025. Thirty-five (35) individuals diagnosed with schizophrenia were included in the study. Descriptive Characteristics Form, Herth Hope Scale (HHS), and Psychological Well-Being Scale (PWBS) were used to collect data. The ethical approval were obtained that Ethics Committee of a University (Approv Number: 19.09.2024/20).

Results: The total mean score of the individuals diagnosed with schizophrenia were 28.00±18.02 on the HHS, 29.20±10.64 on the PWBS. Comparison of the individuals' mean HHS and PWBS total scores according to descriptive characteristics revealed statistically significant differences associated with age groups, educational status, working status, presence of a history of mental illness in the family, and duration of the illness ($p<0.05$). However, there were no statistically significant differences with respect to the individuals' gender and marital status in terms of the HHS and PWBS ($p>0.05$). There was a statistically positive and weak correlation between total mean score of the HHS and PWBS ($r=0.903$, $p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, according to the total mean score of the scales, it can be said that the hope of these individuals were at a low level, psychological well-being of these individuals were at a moderate level. Additionally, it can be asserted that as the psychological well-being of the individuals diagnosed with schizophrenia increased their hope levels also increased.

Key Words: Hope, Psychological well-being, Schizophrenia

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN MAYMUN ÇİÇEĞİNİN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ VE BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Belgin Şen Atasayar¹, Sevda Uzun², Elif Güzide Emirza³

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kurupelit Kampüsü, Samsun, Türkiye, belginsenatasayar@outlook.com, Orcid:0000-0001-9680-7439

²Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bağlarbaşı Mahallesi Gümüşhanevi Kampüsü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kurupelit Kampüsü, Samsun, Türkiye, guzzide@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3652-2428

ÖZET

Giriş-Amaç: Pandemi süreci yoğun bakım hemşirelerinin ruh sağlığını doğrudan etkileyen zorlu durumlara neden olmuş; hemşirelerin metaforik algılarını ve bilişsel yapılarını şekillendirerek, mesleki tatmin, stres ve iş yükü gibi faktörleri derinden etkilemiştir [1]. Bu bağlamda, yoğun bakım hemşirelerinin bu süreçlere yönelik algılarını anlamak, hemşirelerin psikolojik dayanıklılıklarını ve hastalara sağladıkları bakım kalitesini iyileştirmek için kritik bir öneme sahiptir [2]. Bu çalışma, yoğun bakım hemşirelerinin maymun çiçeğinin ruh sağlığına etkisine ilişkin metaforik algılarının ve bilişsel yapılarının incelenmesi amacıyla tasarlanmıştır.

Yöntem: Araştırma metafor analizine dayalı nitel bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, yoğun bakım hemşirelerinin maymun çiçeğinin ruh sağlığına etkisine yönelik metaforik algılarını araştıran yarı yapılandırılmış görüşme formu ve çizim tekniğiyle anlatılması istenen form kullanılarak toplanmıştır. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma COREQ kontrol listesine göre yapılandırılmış ve raporlanmıştır [3].

Bulgular: Araştırmaya katılan yoğun bakım hemşirelerinin maymun çiçeğinin ruh sağlığına yansımalarına ilişkin yazma tekniği ile 25, çizme tekniği ile de 17 metafor oluşturduğu saptanmıştır. Yazma tekniği ile imgeler ve etkiler olmak üzere iki kategori altında incelenmiştir. Çizme tekniği ile maymun çiçeğinin özellikleri olmak üzere bir kategori olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada da yoğun bakım hemşirelerinin maymun çiçeğinin ruh sağlığına yansımaları konusunda farklı görüşler dile getirmelerine rağmen benzer duyguları yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda yoğun bakım hemşirelerinin maymun çiçeğinin ruh sağlığına yansımaları konusunda kendileri ve dünya toplumları için kaygı duydukları saptanmıştır. Hemşirelerin ruh sağlığının korunması için ruhsal sorunların belirtilerine ilişkin farkındalıklarının olması, stres yönetimi, bireysel özbakım ve mesleki özbakım konusunda desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Maymun çiçeği, Metafor, Psikiyatri hemşireliği, Ruh sağlığı, Yoğun bakım hemşireliği

EXAMINATION OF INTENSIVE CARE NURSES' METAPHORICAL PERCEPTIONS AND COGNITIVE STRUCTURES ABOUT THE EFFECT OF MONKEYPOX ON MENTAL HEALTH: A SAMPLE OF TÜRKİYE

Belgin Şen Atasayar¹, Sevda Uzun², Elif Güzide Emirza³

¹Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Surgical Diseases Nursing, Kurupelit Campus, Samsun, Türkiye, belginsenasayar@outlook.com, Orcid:0000-0001-9680-7439

²Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Psychiatric Nursing, Bağlarbasi Neighborhood Gümüşhanevi Campus, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

³Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Psychiatric Nursing, Kurupelit Campus, Samsun, Türkiye, guzzide@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3652-2428

ABSTRACT

Introduction and Aim: The pandemic process has caused challenging situations that directly affect the mental health of intensive care nurses; it has deeply affected factors such as professional satisfaction, stress and workload by shaping nurses' metaphorical perceptions and cognitive structures [1]. In this context, understanding intensive care nurses' perceptions of these processes is critical for improving their psychological resilience and the quality of care they provide to patients [2]. This study was designed to examine intensive care nurses' metaphorical perceptions and cognitive structures regarding the effect of monkeypox on mental health.

Methods: The research was conducted as a qualitative study based on metaphor analysis. Data were collected using a semi-structured interview form that investigated the metaphorical perceptions of intensive care nurses about the effect of monkeypox on mental health and a form that was asked to be explained with drawing technique. Data were analyzed using content analysis technique. The study was structured and reported according to the COREQ checklist [3].

Results: It was determined that the intensive care nurses participating in the study created 25 metaphors with the writing technique and 17 metaphors with the drawing technique regarding the reflection of monkeypox on mental health. With the writing technique, they were analyzed under two categories: images and effects. With the drawing technique, it was determined as one category as the characteristics of the monkeypox.

Conclusion and Recommendations: In the study, it was concluded that although intensive care nurses expressed different opinions about the reflection of monkeypox on mental health, they experienced similar feelings. In this context, it was determined that intensive care nurses were concerned about the reflection of monkeypox on mental health for themselves and the world community. It is recommended that nurses should be aware of the symptoms of mental problems and be supported in stress management, individual self-care and professional self-care in order to protect their mental health.

Key Words: Intensive care nursing, Mental health, Metaphor, Monkeypox, Psychiatric nursing

References:

1. Lepelletier D, Pozzetto B, Chauvin F, Chidiac C. Management of patients with monkeypox virus infection and contacts in the community and in healthcare settings: a French position paper. *Clin Microbiol Infect.* 2022;28:1572-1577.
2. Alhamidah M, Akbar MA. Perceptions of Community Health Nurses on Monkeypox Cases: A Qualitative Study. *Journal of Community Nursing and Primary Care*, 2024;1(1):8-14.
3. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item check list for interview sand focus groups. *Int J Qual Health Care*, 2007;19(6):349-357.

ÜROLOJİK CERRAHİ GEÇİRECEK ERKEK HASTALARIN BEDEN TUTUMUNUN PSİKOLOJİK İYİLİK HALLERİ VE CİNSEL DOYUMA ETKİSİ: TANIMLAYICI VE İLİŞKİSEL BİR ARAŞTIRMA

Elif Güzide Emirza¹, Belgin Şen Atasayar², Sevdal Uzun³

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kurupelit Kampüsü, Samsun, Türkiye, guzzide@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3652-2428

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kurupelit Kampüsü, Samsun, Türkiye, belginsenatasayar@outlook.com, Orcid:0000-0001-9680-7439

³Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bağlarbaşı Mahallesi Gümüşhanevi Kampüsü, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

ÖZET

Giriş-Amaç: Ürolojik cerrahi geçirecek erkek hastalar bedensel, ruhsal ve cinsel yönden olumsuz etkilenmektedir [1,2]. Bu araştırma, ürolojik cerrahi geçirecek erkek hastaların beden tutumlarının psikolojik iyilik halleri ve cinsel doyumları üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişkisel tipte yapılmıştır. Araştırma verileri Ağustos-Ekim 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin bir ilinde bulunan ve işleme kriterlerini karşılayan 111 erkek hastadan toplanmıştır. Araştırmanın raporlanmasında Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) kullanılmıştır. Araştırmada veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “WHO (Beş) İyilik Durumu İndeksi”, “Erkeklere Özgü Beden Tutum Ölçeği” ve “Yeni Cinsel Doyum Ölçeği Kısa Form” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon testi, bağımsız örneklem t-testi, one-way ANOVA ve regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Ürolojik cerrahi geçirecek erkek hastaların beden tutumlarının, psikolojik iyilik hallerini ve cinsel tatminlerini de etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca bu hastaların medeni durumu, hastalığın cinsel ve psikolojik etkisi, tıbbi tanısı, hastalığın neden olduğu beden memnuniyetsizliği ve birlikte yaşadığı kişilerin de beden tutumu, psikolojik iyilik hali ve cinsel doyum ve alt boyutlarından bazıları ile ilişkisi vardır ($p<0,005$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucuna göre, toplumda ürolojik sorunların erkek cinsel sağlığı üzerindeki olumsuz etkisinin anlaşılması için özellikle psikiyatri ve cerrahi klinik hemşirelerinin bu hastalara yönelik görüşme ve etişim programları düzenlemesi önerilmektedir. Ayrıca bu hastalara psikolojik destek sağlanmalı ve beden algılarına yönelik değerlendirip uygun psikoterapötik müdahale de bulunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, Erkek, Psikiyatri hemşireliği, Psikolojik iyilik hali, Ürolojik cerrahi

THE EFFECT OF BODY ATTITUDE ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND SEXUAL SATISFACTION OF MALE PATIENTS UNDERGOING UROLOGIC SURGERY: A DESCRIPTIVE AND CORRELATIONAL STUDY

Belgin Şen Atasayar¹, Sevda Uzun², Elif Güzide Emirza³

¹Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Surgical Diseases Nursing, Kurupelit Campus, Samsun, Türkiye, belginsenatasayar@outlook.com, Orcid:0000-0001-9680-7439

²Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Psychiatric Nursing, Bağlarbasi Neighborhood Gümüşhanevi Campus, Gümüşhane, Türkiye, sevdauzun50@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5954-717X

³Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/Psychiatric Nursing, Kurupelit Campus, Samsun, Türkiye, guzzide@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3652-2428

ABSTRACT

Introduction and Aim: Male patients undergoing urologic surgery are adversely affected physically, mentally and sexually [1,2]. This study was conducted to examine the effect of body attitudes on psychological well-being and sexual satisfaction of male patients undergoing urologic surgery.

Methods: The study was descriptive and correlational. The study data were collected from 111 male patients who met the inclusion criteria in a province of Türkiye between August and October 2024. Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) was used to report the study. Data were collected using the "Personal Information Form", "WHO-5 Well-Being Index", "Male Body Attitudes Scale" and "Sexual Satisfaction Scale-Short Form". Descriptive statistics, Pearson correlation test, independent sample t-test, one-way ANOVA and regression analysis were used to analyze the data.

Results: Body attitudes of male patients undergoing urologic surgery were found to affect their psychological well-being and sexual satisfaction. In addition, marital status, sexual and psychological impact of the disease, medical diagnosis, body dissatisfaction caused by the disease and cohabitant were also associated with body attitude, psychological well-being and sexual satisfaction and some of its sub-dimensions ($p<0.005$).

Conclusion and Recommendations: According to the results of the study, it is recommended that especially psychiatry and surgical clinic nurses should organize interview and ethics programs for these patients in order to understand the negative impact of urological problems on male sexual health in the society. In addition, psychological support should be provided to these patients and their body perception should be evaluated and appropriate psychotherapeutic intervention should be provided.

Key Words: Male, Psychiatric nursing, Psychological well-being, Sexuality, Urological surgery

References:

1. Tong Y, Xie K, Li S. Self-care and quality of life in elderly chinese patients with benign prostatic hyperplasia. *Nurs Sci Q*. 2020;33:79-84.
2. Egan KB. The epidemiology of benign prostatic hyperplasia associated with lower urinary tract symptom. Prevalence and Incident Rates. *Urol Clin North Am*. 2016;43:289-97.

ULUSLARARASI HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK VE EMPATİK EĞİLİM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Deniz Kaya Meral¹, Nihan Altan Sarıkaya², Dilara Cengizli³

¹İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, dkaya@gelisim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7189-6022

²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi, Edirne, Türkiye, nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

³İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik, İstanbul, Türkiye, dcengizli@gelisim.edu.tr, Orcid: 0009-0007-9736-7245

ÖZET

Giriş-Amaç: Uluslararası öğrenciler, dil, giyim, beslenme, sosyal faaliyetler ve kişiler arası ilişkiler gibi kültürel farklılıklar nedeniyle uyum sorunları yaşamaktadır [1]. Bu farklılıklar sağlık hizmetlerinde büyük önem taşımaktadır. Hemşireler, bakım kalitesini artırmak için kültürel farklılıkları göz önünde bulundurarak duyarlılık göstermelidir. Empati, farklı kültürlerden gelen bireylerle etkili iletişim için gereklidir [2]. Kültürlerarası duyarlılık ve empati, sağlık çalışanlarının bireysel ihtiyaçlara saygı göstererek daha etkili bakım sunmalarını sağlar [3]. Bu becerilerin uluslararası öğrencilerde araştırılması, küresel sağlık hizmetlerinin kalitesini artıracak önemli veriler sunabilir. Bu çalışmanın amacı, uluslararası hemşirelik öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve empatik eğilim düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 89 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ve Çok Boyutlu Duygusal Empati Ölçeği kullanılmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, katılımcıların Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği puanı ortalama 89,83±12,39, Çok Boyutlu Duygusal Empati Ölçeği puanı ise ortalama 110,70±13,46 olarak bulunmuştur. Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ve Çok Boyutlu Duygusal Empati Ölçeği puanları arasında pozitif bir korelasyon vardı (p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, empati becerilerinin kültürlerarası etkileşimlerde önemli bir rol oynadığını ve öğrencilerin farklı kültürlerle etkili iletişim kurmasını desteklediğini göstermektedir. Hemşirelik eğitiminde, empati ve kültürel farkındalık odaklı programların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empatik eğilim, Hemşirelik öğrencileri, Kültürlerarası duyarlılık, Uluslararası öğrenciler

Kaynaklar:

1. Akıncı B Nergiz A, Gedik E. Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*. 2015;1(2):58-83.
2. Kimberly A. Promoting Cultural Competence in Nursing Strategies for Providing Inclusive Patient Care. *Journal of Advanced Practices in Nursing*. 2023;8(6):351.
3. Chen H, Hu B. On the intercultural sensitivity of university students in multicultural regions: A case study in Macao. *Frontiers in Psychology*. 2023;14:1090775. doi:10.3389/fpsyg.2023.1090775.

DETERMINATION OF INTERCULTURAL SENSITIVITY AND EMPATHIC TENDENCY LEVELS OF INTERNATIONAL NURSING STUDENTS

Deniz Kaya Meral¹, Nihan Altan Sarıkaya², Dilara Cengizli³

¹İstanbul Gelişim University, Faculty of Health Sciences, Nursing, İstanbul, Türkiye
dkaya@gelisim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7189-6022

²Trakya University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Trakya University Balkan Campus, Edirne, Türkiye,
nihanaltan@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3678-6186

³İstanbul Gelişim University, Faculty of Health Sciences, Nursing, İstanbul, Türkiye
dcengizli@gelisim.edu.tr, Orcid: 0009-0007-9736-7245

ABSTRACT

Introduction and Aim: International students often face adaptation challenges due to cultural differences in language, clothing, nutrition, social activities, and interpersonal relationships [1]. These differences are particularly important in healthcare services. Nurses must consider cultural variations to improve care quality and demonstrate sensitivity towards individuals. Empathy is essential for effective communication with people from diverse cultures [2]. Intercultural sensitivity and empathy allow healthcare professionals to respect individual needs and provide better care [3]. Investigating these skills in international students could offer valuable insights to enhance global healthcare quality. This study aims to assess the level of intercultural sensitivity and empathetic tendencies in international nursing students.

Methods: This study is descriptive and cross-sectional. The sample of the study consisted of 89 students who were enrolled in the nursing department of a university. The data collection tools used in the study were the Personal Information Form, Intercultural Sensitivity Scale, and Multidimensional Emotional Empathy Scale. Data were collected through face-to-face interviews. Descriptive statistics and Spearman correlation analysis were used to analyze the study data.

Results: According to the findings obtained from the study, the average Intercultural Sensitivity Scale score of the participants was 89.83 ± 12.39 and the average Multidimensional Emotional Empathy Scale score was 110.70 ± 13.46 . There was a positive correlation between the Intercultural Sensitivity Scale and Multidimensional Emotional Empathy Scale scores ($p < .001$).

Conclusion and Recommendations: This study shows that empathy skills play an important role in intercultural interactions and support students to communicate effectively with different cultures. It is recommended to develop programs focused on empathy and cultural awareness in nursing education.

Key Words: Empathetic tendency, Intercultural sensitivity, International students, Nursing students

References:

- 1 Akıncı B Nergiz A, Gedik E. Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*. 2015;1(2):58-83.
- 2 Kimberly A. Promoting Cultural Competence in Nursing Strategies for Providing Inclusive Patient Care. *Journal of Advanced Practices in Nursing*. 2023;8(6):351.

3 Chen H, Hu B. On the intercultural sensitivity of university students in multicultural regions: A case study in Macao. *Frontiers in Psychology*. 2023;14:1090775. doi:10.3389/fpsyg.2023.1090775.

YOĞUN BAKIM VE PALYATİF BAKIM HEMŞİRELERİNİN İYİ ÖLÜM ALGISI VE DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Ümran Altınöz, Demircan¹, Merve Işık²

¹Sinop Üniversitesi, Durağan Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Pr.,
Durağan, Sinop, Türkiye, umrnaltinoz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2975-4581

²Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, Türkiye, merve0606_90@hotmail.com,
Orcid:0000-0002-4857-2337

ABSTRACT

Giriş-Amaç: İyi ölüm, yoğun bakım ve palyatif bakımda hem hasta sonuçlarını hem de sağlık profesyonellerinin iyilik halini etkileyen önemli bir faktördür [1]. Hemşirelerin iyi ölüm algısını anlamak, bakım kalitesini iyileştirmek ve sağlık çalışanlarının duygusal ihtiyaçlarını desteklemek için gereklidir [2,3]. Bu çalışma, yoğun bakım ve palyatif bakım hemşirelerinin iyi ölüm algıları, deneyimleri, beklentileri ve ihtiyaçlarını keşfetmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada tematik analiz yaklaşımına dayalı tanımlayıcı temel niteliksel bir tasarım kullanılmıştır. Veriler yoğun bakım ve palyatif bakım hemşireleri (n=18) ile bireysel yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde tematik analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmaya başlanmadan önce Sinop Üniversitesi Etik Kurulundan etik izin (2024/323/E-57428665-050.04-305571) ve kurum izni alınmıştır.

Bulgular: ‘Hasta merkezli (bireyselleştirilmiş) iyi ölüm’ ve ‘Hemşirelerin mesleki yükü ve duygusal etkiler’ bu araştırmanın hemşirelerin perspektifinden ortaya çıkan ana temalarıdır. Ana temalar; ‘fiziksel, duygusal ve manevi konforun sağlanması’, ‘doğal ve bireyselleştirilmiş süreç’, ‘hayatı tamamlama düşüncesi’, ‘empati ve iletişim zorlukları’, ‘fiziksel ve duygusal yorgunluk’ ve ‘duygusal dayanıklılık’ olmak üzere 6 alt temadan oluşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçları, hemşirelerin iyi ölümü bireyselleştirilmiş hasta merkezli bir süreç olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır. Hemşireler, hasta konforunu sağlamanın, etkili iletişim kurmanın ve duygusal dayanıklılıklarını korumanın iyi ölüm sürecinde kritik öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Ancak bu süreçler, çalışma koşulları ve duygusal yıpranma ve iletişim zorlukları gibi mesleki zorluklarla karmaşık hale gelebilmektedir. Bu çalışma hemşirelerin, iyi ölüm konusundaki farkındalıklarını artırmak ve mesleki dayanıklılıklarını güçlendirmek amacıyla eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Yoğun bakım ve palyatif bakım birimlerinde çalışan hemşireler için duygusal destek mekanizmalarının ve multidisipliner iş birliği stratejilerinin güçlendirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bireyselleştirilmiş iyi ölüm, Hemşire

Kaynaklar:

1. Wu WD, Wang Y, Fu XY, et al. Qualitative study on the perception of good death in patients with end-stage cancer in oncology nurses. *BMC Nurs.* 2024;23(1):431. Published 2024 Jun 25. doi:10.1186/s12912-024-02081-x

2. Şahın M, Demirkıran F Yoğun bakım hemşirelerinin ölmekte olan hastaya bakım vermeye ilişkin deneyimleri nasıldır: nitel bir çalışma. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*. 2022;14(3):886-895. doi:10.5336/nurses.2021-86811
3. Vanderveken L, Schoenmakers B, De Lepeleire J. A better understanding of the concept "a good death": how do healthcare providers define a good death?. *Am J Geriatr Psychiatry*. 2019;27(5):463-471. doi:10.1016/j.jagp.2018.12.017

GOOD DEATH PERCEPTION AND EXPERIENCES OF INTENSIVE CARE AND PALLIATIVE CARE NURSES: A QUALITATIVE STUDY

Ümran Altınöz Demircan¹, Merve Işık²

¹Sinop University, Durağan Vocational School, Department of Medical Services and Techniques, First and Emergency Aid Pr., Durağan, Sinop, Türkiye, umrnaltinoz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2975-4581

²Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Giresun, Türkiye, merve0606_90@hotmail.com, Orcid:0000-0002-4857-2337

ABSTRACT

Introduction and Aim: A good death is an important factor affecting both patient outcomes and the well-being of healthcare professionals in intensive care and palliative care [1] Understanding nurses' perception of a good death is essential to improve the quality of care and support the emotional needs of healthcare professionals [2, 3]. The aim of this study was to explore the perceptions, experiences, expectations and needs of intensive care and palliative care nurses regarding good death.

Methods: This study used a descriptive basic qualitative design based on a thematic analysis approach. Data were obtained through individual semi-structured interviews with intensive care and palliative care nurses (n=18). Thematic analysis approach was used to analyze the data. Before starting the research, ethical permission (2024/323/E-57428665-050.04-305571) and institutional permission were obtained from the Sinop University Ethics Committee.

Results: 'Patient-centered (individualized) well-being' and 'Nurses' occupational burden and emotional effects' are the main themes of this study that emerged from the perspective of nurses. The main themes consisted of 6 sub-themes: 'providing physical, emotional and spiritual comfort', 'natural and individualized process', 'the idea of completing life', 'empathy and communication difficulties', 'physical and emotional fatigue' and 'emotional resilience'.

Conclusion and Recommendations: The results of the study reveal that nurses perceive a good death as an individualized patient-centered process. Nurses stated that ensuring patient comfort, communicating effectively and maintaining emotional resilience are critical in the process of dying well. However, these processes can be complicated by working conditions and professional challenges such as emotional exhaustion and communication difficulties. This study shows that training programs should be developed to increase nurses' awareness of dying well and to strengthen their professional resilience. It is important to strengthen emotional support mechanisms and multidisciplinary collaboration strategies for nurses working in intensive care and palliative care units.

Key Words: Individualized well-being, Nurse

References

1. Wu WD, Wang Y, Fu XY, et al. Qualitative study on the perception of good death in patients with end-stage cancer in oncology nurses. *BMC Nurs.* 2024;23(1):431. Published 2024 Jun 25. doi:10.1186/s12912-024-02081-x

2. Şahın M, Demirkıran F Yoğun bakım hemşirelerinin ölmekte olan hastaya bakım vermeye ilişkin deneyimleri nasıldır: nitel bir çalışma. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*. 2022;14(3):886-895. doi:10.5336/nurses.2021-86811
3. Vanderveken L, Schoenmakers B, De Lepeleire J. A better understanding of the concept "a good death": how do healthcare providers define a good death?. *Am J Geriatr Psychiatry*. 2019;27(5):463-471. doi:10.1016/j.jagp.2018.12.017

YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE SES DÜZEYİNİN ETKİLERİ: HEMŞİRELERDE ALARM YORGUNLUĞU VE STRES

Gamze Sarıkoç¹, Gökçe Durmuş Tosun², Lale Karabıyık³

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr,
0000-0003-1651-4308

² Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara, gokcedur95@gmail.com,
0000-0001-5053-2783

³ Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anestezi Yoğun Bakım Bilim Dalı, Ankara, lalekarabiyik@yahoo.com
0000-0002-6009-8324

ÖZET

Giriş-Amaç: Yoğun bakım ünitelerinde çok sayıda yüksek ses seviyesine sahip teknolojik cihazlar bulunmaktadır. Bu cihazlardaki alarm limitleri iyi yönetilmediğinde sağlık çalışanlarında alarm yorgunluğuna neden olabilmektedir. Gürültülü ortam sağlık personelinin arasındaki iletişimi bozmakta ve personel arasındaki stres düzeyini de artırmaktadır (1). Bu araştırmanın amacı, bir üniversite hastanesindeki yoğun bakım ünitelerinin ses düzeyleri ile hemşirelerdeki alarm yorgunluğu ve iş stresi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu kesitsel araştırma, etik kurul izni alındıktan sonra bir üniversite hastanesinin yoğun bakımında çalışan 110 hemşire ile Mart - Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Alarm Yorgunluğu Ölçeği”, “Hemşire Stres Ölçeği” kullanılarak yüz yüze toplandı (2,3). Gürültü ölçümleri Uluslararası Standartlar Organizasyonu’nun önerilerine göre hastane demirbaşına kayıtlı Gürültü ölçüm cihazı (Lutron SL-4033SD) ile yapıldı. Ses düzeyi ölçümleri 11 farklı yoğun bakımda hemşire deskine zeminden 1.5 m yüksekte olmak üzere 24 saat boyunca yapıldı. Araştırma verileri SGürültü ölçüm cihazı, her ölçüm öncesi (her gün 08:00’da) araştırmacı tarafından kontrol edilerek her bir yoğun bakım için 24 saatlik kayıt alındıktan sonra cihaza ait olan hafıza kartı kullanılarak bilgisayara aktarıldı. Çalışmanın verileri SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin “Hemşire Stres Ölçeği” toplam puan ortalaması 70,58±13,03; “Alarm Yorgunluğu Ölçeği” toplam puan ortalaması 69,81±35,18 olarak tespit edildi. Çalışma şekli gece/gündüz olan hemşirelerin “Hemşire Stres Ölçeği” toplam puan ortalamaları, yalnızca gündüz çalışanlarındakinden yüksek bulunmuştur (p<0,05). Kadın hemşirelerin “Alarm Yorgunluğu Ölçeği” toplam puan ortalaması ile alt ölçek toplam puan ortalamaları erkeklerinkinden yüksek bulunmuştur (p<0,05). Daha önce alarm eğitimi almayan hemşirelerin “Alarm Yorgunluğu Ölçeği” puan ortalamaları eğitim alanlarındakinden daha yüksek bulunmuştur (p<0,05). Hemşirelerin vardiya öncesi ve sonrası nabız, sistolik kan basıncı, diastolik kan basıncı düzeyleri arasında farklılık saptanmamıştır (p≥0,05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya katılan hemşirelerin deneyimlediği alarm yorgunluklarının ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Yoğun bakımların fiziki şartları gereği sesli ortamlar olduğu düşünüldüğünde gerek hastalar gerekse hemşireler için uygun gürültü düzeyinin belirlenmesi ve bu konuda gereken düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alarm, Hemşire, Stres, Yoğun Bakım Ünitesi, Yorgunluk

Kaynaklar:

1. Padmakumar A.D., Bhasin V., Wenham T.N., Bodenham A.R. (2013). Evaluation of noise levels in intensive care units in two large teaching hospitals—A prospective observational study. J. Intensive Care Soc. ;14:205–210.
2. Handan, A.L.A.N., ŞEN, H. T., Bilgin, O., & Polat, Ş. (2021). Alarm Fatigue Questionnaire: Turkish Validity And Reliability Study. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, (15), 436-445
3. Mert, S., Aydın Sayılan, A., & Baydemir, C. (2021). Nurse Stress Scale (NSS): Reliability and validity of the Turkish version. Perspectives in Psychiatric Care, 57(2), 443-454

THE EFFECTS OF NOISE LEVELS IN THE INTENSIVE CARE UNIT: ALARM FATIGUE AND STRESS IN NURSES

Gamze Sarıkoç¹, Gökçe Durmuş Tosun², Lale Karabıyık³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, gamze.sarikoc@sbu.edu.tr,
0000-0003-1651-4308

²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara, gokcedur95@gmail.com,
0000-0001-5053-2783

³Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anestezi Yoğun Bakım Bilim Dalı, Ankara, lalekarabiyik@yahoo.com
0000-0002-6009-8324

ABSTRACT

Introduction and Aim: Intensive care units are equipped with numerous technological devices having high noise levels. Poor management of alarm limits in these devices can lead to alarm fatigue among healthcare workers. A noisy environment disrupts communication among healthcare personnel and increases stress levels among staff (1). The aim of this study is to evaluate the relationship between noise levels in intensive care units of a university hospital and alarm fatigue and work stress among nurses.

Method: This cross-sectional study was conducted with 110 nurses working in the intensive care unit of a university hospital between March and June 2024, after obtaining ethical committee approval. Data were collected face-to-face using the "Descriptive Information Form," the "Alarm Fatigue Scale," and the "Nurse Stress Scale" (2,3). Noise measurements were taken according to the recommendations of the International Standards Organization using the hospital's designated noise measurement device (Lutron SL-4033SD). Sound level measurements were conducted at the nurse station, 1.5 meters above the ground, continuously over 24 hours in 11 different intensive care units. Research data were transferred to a computer using the memory card of the noise measurement device after verifying the device each morning at 08:00 by the researcher and after obtaining 24-hour recordings for each intensive care unit. The study data were analyzed using the SPSS 20.0 statistical software package.

Results: The average total score of the "Nurse Stress Scale" for participating nurses was found to be 70.58±13.03, and the average total score of the "Alarm Fatigue Scale" was 69.81±35.18. Nurses working both day and night shifts had higher average total scores on the "Nurse Stress Scale" compared to those working only day shifts (p<0.05). Female nurses had higher average total scores on the "Alarm Fatigue Scale" and its subscales compared to male nurses (p<0.05). Nurses who had not received alarm training had higher average scores on the "Alarm Fatigue Scale" than those who had received training (p<0.05). No differences were found in pulse, systolic blood pressure, or diastolic blood pressure levels among nurses before and after their shifts (p≥0.05).

Conclusion and Recommendations: It has been determined that the level of alarm fatigue experienced by the participating nurses is above average. Considering that intensive care units are inherently noisy environments, it is recommended to establish appropriate noise levels for both patients and nurses and to implement necessary adjustments in this regard.

Key Words: Alarm, Nurse, Stress, Intensive Care Unit, Fatigue

References:

1. Padmakumar A.D., Bhasin V., Wenham T.N., Bodenham A.R. (2013). Evaluation of noise levels in intensive care units in two large teaching hospitals—A prospective observational study. J. Intensive Care Soc. ;14:205–210.
2. Handan, A.L.A.N., ŞEN, H. T., Bilgin, O., & Polat, Ş. (2021). Alarm Fatigue Questionnaire: Turkish Validity And Reliability Study. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, (15), 436-445
3. Mert, S., Aydın Sayılan, A., & Baydemir, C. (2021). Nurse Stress Scale (NSS): Reliability and validity of the Turkish version. Perspectives in Psychiatric Care, 57(2), 443-454

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FOTOSES YÖNTEMİNE DAYALI ANTİ- STİĞMA PROGRAMININ İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA DÜZEYİNE ETKİSİ*

Ömer Faruk Bastuğ¹, Hülya Bilgin²

¹ İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, İstanbul, Türkiye, o.f.bastug@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0002-9869

²İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, İstanbul, Türkiye, hcbilgin@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7332-5568

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatri hastalığı olan bireylerde, damgalanma algısı hastalarda psikolojik kökenli kendini toplumdan soyutlama ve davranışsal kaçınmaya yol açmaktadır. İçselleştirilmiş damgalanma, tedavi sürecinde üzerinde durularak ele alınması gereken önemli bir sorundur [1-3]. Bu araştırma psikiyatrik bozukluğu olan bireylerde fotoses yöntemine dayalı anti-stigma programının içselleştirilmiş damgalama düzeyine etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü (2x3) deneysel araştırma deseninde gerçekleştirildi. Bu amaçla, ruhsal bozukluğu olan bireylerde içselleştirilmiş damgalamanın azaltılması girişimlerine, katılımcıların kendi ürettikleri ile (fotoğraflar) yer alabilecekleri bir yöntemin uygulamaya geçirilmesine kanıtlar sunulması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 30 hasta oluşturdu. Nicel veriler; “tanıtıcı bilgi formu”, “Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçeği”, nitel veriler ise katılımcıların çektikleri fotoğraflar ve yazdıkları metinler ile oluşturuldu. Nicel verilerin analizinde, tanımlayıcı ve çıkarımsal istatistikler kapsamında parametrik ve non parametrik testler kullanıldı. Nitel verilerin analizinde ikonografik ve tematik analiz gerçekleştirildi.

Bulgular: Gruba göre RHİDÖ toplam puanlarına ait girişim sonrası ($t(28)=-2,139$; $p=0,041<0,05$) ve izlem sonrası ölçümler ($t(28)=-3,086$; $p=0,006<0,05$) anlamlı farklılık gösterdi. Kontrol grubunda RHİDÖ toplam puan son test ($\bar{x}=76,333$), izlem ($\bar{x}=73,400$) ölçümleri, girişim grubunun RHİDÖ son test ($\bar{x}=64,267$) ve izlem ($\bar{x}=53,533$) ölçümlerinden yüksekti. Girişim grubunun içselleştirilmiş damgalama düzeyi kontrol grubuna kıyasla azaldı. Ayrıca girişim grubunun sosyal geri çekilme, algılanan ayrımcılık, kalıp yargıların onaylanması, yabancılaşma, damgalamaya karşı direnç puanları kontrol grubuna kıyasla anlamlı düşüş gösterdi. Bu bulgular, nitel analizde yer alan semboller ve metaforlar ile güçlü bir şekilde desteklenmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Fotoses yöntemine dayalı anti-stigma programının psikiyatrik tanısı olan bireylerin içselleştirilmiş damgalama ile başa çıkmalarına katkıda bulunduğu tespit edildi. Programın katılımcıların sosyal geri çekilme, algılanan ayrımcılık, kalıp yargıların onaylanması, yabancılaşma düzeylerine karşı olumlu etkisi hem nicel hem de nitel analizler ile ortaya kondu. Fotoses yöntemine

dayalı anti-stigma programı, bireylerin damgalanma deneyimlerini ifade etmelerine, damgalama ile mücadele için stratejiler geliştirmelerine ve kişisel dönüşüm süreçlerini desteklemelerine katkıda bulundu.

Anahtar Kelimeler Damgalama, Fotoses yöntemi, İçselleştirilmiş damgalama, Psikiyatrik bozukluklar, Şizofreni

THE EFFECT OF THE PHOTOVOICE BASED ANTI-STIGMA PROGRAM ON THE INTERNALIZED STIGMA LEVELS OF INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS

Ömer Faruk Bastuğ¹, Hülya Bilgin²

¹Istanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education Institute, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, o.f.bastug@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0002-9869

²Istanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education Institute, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, hcbilgin@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7332-5568

ABSTRACT

Introduction and Aim: The perception of stigma in individuals with psychiatric disorders leads to psychological isolation and behavioral avoidance. Internalized stigma is a crucial issue that should be addressed during the treatment process [1-3]. This study aimed to determine the effect of a photovoice-based anti-stigma program on internalized stigma levels in individuals with psychiatric disorders using a randomized controlled (2x3) experimental design. It seeks to provide evidence for interventions aimed at reducing internalized stigma by implementing a method that allows participants to engage through self-produced images (photographs).

Methods: The study sample included 30 patients divided. Quantitative data were collected using the "Introductory Information Form" and the "Internalized Stigma of Mental Illness Scale (ISMI)" while qualitative data were obtained through photographs taken by participants and their written narratives. Quantitative data analysis employed descriptive and inferential statistics, including parametric and non-parametric tests. Qualitative data were analyzed using iconographic and thematic methods.

Results: Post-intervention ISMI scores showed significant differences between groups ($t(28)=-2.139$; $p=0.041<0.05$), as did follow-up scores ($t(28)=-3.086$; $p=0.006<0.05$). In the control group, post-test ($\bar{x}=76.333$) and follow-up ($\bar{x}=73.400$) ISMI scores remained higher than those of the intervention group, whose post-test ($\bar{x}=64.267$) and follow-up ($\bar{x}=53.533$) scores demonstrated substantial reductions. Statistical analysis indicated that the internalized stigma levels in the intervention group decreased significantly compared to the control group. Furthermore, scores for social withdrawal, perceived discrimination, stereotype endorsement, alienation, and resistance to stigma in the intervention group showed significant declines compared to the control group. These findings are strongly supported by the symbols and metaphors present in the qualitative analysis.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, the Photovoice based anti-stigma program was found to contribute to reducing internalized stigma among individuals with psychiatric diagnoses. The program also decreased levels of social withdrawal, perceived discrimination, stereotype endorsement, and alienation, while increasing resistance to stigma, as evidenced by both quantitative and qualitative analyses.

Keywords: Internalized stigma, PhotoVoice method, Psychiatric disorders, Schizophrenia, Stigma

References:

1. Yılmaz FT, Yıldız E, Çevik BE. Hemşirelerin iş stresi ile damgalama eğilimleri arasındaki ilişki. *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*. 2021;6(12):190- 203.
2. WHO. Knowledge is power: tackling stigma through social contact. Erişim: <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/knowledge-is-power--tackling-stigma-through-social-contact>. 2022. Erişim tarihi:04.05.2023
3. Russinova Z, Mizock L, Bloch P. Photovoice as a tool to understand the experience of stigma among individuals with serious mental illnesses. *Stigma and Health*. 2018;3(3):171–185.

2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİ YAŞAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PSİKOLOJİK DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ

Zehra Merve Türkay¹, Nazmiye Yıldırım²

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Yeniköy Merkez İlca Cd. No: 29, Kocaeli, Türkiye,

zehramerve.turkay@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0009-0005-2045-4020

²Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı,

BAİBÜ Gölköy Yerleşkesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi C Blok, 14030 Merkez/Bolu, Türkiye,

nazmiyekocaman@yahoo.com, Orcid: 0000-0003-2279-2865

ÖZET

Giriş- Amaç: Deprem gibi afetler sonrası 1 ila 36 ay arasında farklı zamanlarda yapılan kesitsel çalışmalarda psikiyatrik bozuklukların yaygın olduğu bildirilmiştir [1]. Bu çalışmada 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerine maruz kalan üniversite öğrencilerinin depremde 6 ve 12 ay sonraki hem olumlu hem olumsuz psikolojik değişimleri karşılaştırmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Prospektif olarak yapılan bu nicel çalışma, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 2023 Kahramanmaraş depremine maruz kalan 178 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri depremde 6 ve 12 ay sonra Kişisel Bilgi Formu, Travma Sonrası Değişim Ölçeği, DSM-5 Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) Kontrol Listesi ve DSM-5 Depresyon Ölçeği (Erişkin), Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 27.0 paket programıyla normal dağılımın değerlendirilmesinin akabinde tanımlayıcı istatistikler, bağımlı örneklem t testi ve Wilcoxon işaretli sıra testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 22,30±3,03 (18-42) yıl, %60,1'i kadındır. Depremi %20,2'si Gaziantep'te yaşamış, deprem anında %97,8'i evlerinde olduğunu, %96,6'sı ciddi yaralanma yaşamadığını ancak %60,7'sinin deprem nedeniyle bir yakınının vefat ettiğini bildirmiştir. Deprem öncesi %94,6'sının ve deprem sonrası %89,9'unun psikolojik tedavi almadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların 6. ve 12. aylardaki Travma Sonrası Değişim Ölçeğine göre özgüven, kişilerarası katılım, farkındalık alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasında fark saptanmıştır (p<0,05). TSSB Kontrol Listesine göre yeniden deneyimleme, kaçınma, bilgi ve duygudurumdaki olumsuz değişiklikler, aşırı uyarılmışlık alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasında fark bulunmuştur (p<0,001). Depresyon Ölçeğine göre 6. ve 12. aylarda elde edilen sıra ortalaması arasında fark saptanırken (p<0,001), Psikolojik Sermaye Algıları Ölçeği toplam ve alt boyut sıra ortalaması arasında bir fark belirlenmemiştir (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: Üniversite öğrencilerinde depremde 12 ay sonra 6 ay öncesine göre psikolojik sermaye düzeyleri benzerken, travma sonrası değişimin olumlu yönde arttığı, TSSB belirtilerinin azaldığı ancak depresyon düzeylerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Depremin ruh sağlığına uzun

sürelî etkisini gösteren bu çalışmaya göre öğrencilerin psikolojik destek ve danışmanlık hizmetlerine erişiminin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Depresyon, Psikolojik sermaye, Travma sonrası değişim, Travma sonrası stres bozukluğu

INVESTIGATION OF PSYCHOLOGICAL CHANGES IN UNIVERSITY STUDENTS AFFECTED BY THE 2023 KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES

Zehra Merve Türkay¹, Nazmiye Yıldırım²

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Yeniköy Merkez İlca Cd. No: 29, Kocaeli, Türkiye,
zehramerve.turkay@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0009-0005-2045-4020

²Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı,
BAİBÜ Gököy Yerleşkesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi C Blok, 14030 Merkez/Bolu, Türkiye,
nazmiyekocaman@yahoo.com, Orcid: 0000-0003-2279-2865

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cross-sectional studies conducted 1 to 36 months after disasters like earthquakes report a high prevalence of psychiatric disorders [1]. This study aims to compare the positive and negative psychological changes in university students exposed to the February 6, 2023, Kahramanmaraş earthquakes at 6 and 12 months post-disaster.

Methods: This prospective quantitative study included 178 students from a public university affected by the 2023 Kahramanmaraş earthquake. Data were collected 6 and 12 months after the earthquake using the Personal Information Form, Post-Traumatic Growth Inventory, DSM-5 PTSD Checklist, DSM-5 Depression Scale (Adult), and Psychological Capital Questionnaire. Data were analyzed with SPSS 27.0 using descriptive statistics, paired sample t-tests, and the Wilcoxon signed-rank test after checking normal distribution.

Results: The mean age of participants was 22.30±3.03 years (range: 18–42), with 60.1% being female. About 20.2% experienced the earthquake in Gaziantep; 97.8% were at home during the event, 96.6% did not suffer severe injuries, but 60.7% lost a relative. Before the earthquake, 94.6% had not received psychological treatment, compared to 89.9% after the earthquake. Significant differences were found in self-confidence, interpersonal involvement, awareness, and total scores on the Post-Traumatic Growth Inventory ($p<0.05$). The PTSD Checklist showed differences in re-experiencing, avoidance, negative mood changes, hyperarousal, and total scores ($p<0.001$). Depression scores differed significantly between the 6th and 12th months ($p<0.001$), while no differences were observed in psychological capital scores ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: Twelve months post-disaster, students' psychological capital remained stable, post-traumatic growth improved, PTSD symptoms decreased, but depression levels increased. Improving access to psychological support and counseling services is recommended to address long-term mental health impacts.

Key Words: Depression, Earthquake, Post-Traumatic Change, Post-Traumatic Stress Disorder, Psychological Capital

Reference:

1. Keya TA, Leela A, Habib N, Rashid M, Bakthavatchalam P. Mental health disorders due to disaster exposure: a systematic review and meta-analysis. **Cureus**. 2023;15(4):e37031. doi:10.7759/cureus.37031.

SİNEMA FİMLERİ İLE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİ: RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLAR, TERAPÖTİK İLİŞKİ VE DAMGALAMANIN DÖNÜŞÜMÜ

Aysun Babacan Gümüş¹, Merve Ataç Öksüz²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, aysungumus@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2133-3168

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, merveatat@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9556-0737

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmanın amacı psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılan sinema filmlerinin ruhsal hastalıklara yönelik inançlar, terapötik ilişki kurma ve damgalama eğilimi üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırma, tek grup ön test-son test tasarım ile yarı deneysel olarak yürütüldü. Örnekleme 2024-2025 eğitim-öğretim yılında güz döneminde Türkiye'nin Batısında bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersini alan 132 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturdu. Verilerin toplanmasında Kişisel Veri Formu, 'Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği (RHYİÖ), Terapötik İlişki Değerlendirme Ölçeği-Hemşire Formu (TİDÖ-HF) ve Damgalama Ölçeği (DÖ) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 22,21±2,2, %78,8'inin kadın, %21,2'sinin erkek olduğu belirlendi. RHYİÖ alt boyutlarının ön test- son test puan ortalamaları arasında Çaresizlik ve Utanma için anlamlı farklılık bulunmazken, Tehlikelilik için anlamlı düzeyde farklılık olduğu bulundu (t=2,254, p=0,026). TİDÖ-HF alt boyutlarının ön test- son test puan ortalamaları arasında Empati için (t=-2,807, p=0,006), Kendini Tanıma için (t=-2,398, p=0,018), Bakıma Katılım için (t=-2,528, p=0,013), Oryantasyon için (t=-5,187, p=0,000) ve ölçek toplamı için (t=-4,349, p=0,000) istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlendi. DÖ alt boyutlarının ön test- son test puan ortalamaları arasında Etiketleme (t=-7,336, p=0,000) ve Önyargı (t=4,485, p=0,000) yönünden anlamlı farklılık bulunurken, Ayrımcılık ve Dışlama ve Psikolojik Sağlık yönünden anlamlı bir farklılık bulunmadı.

Sonuç ve Öneriler: Sinema filmleri hemşirelik öğrencilerinin empati, kendini tanıma, bakıma katılım ve oryantasyon olmak üzere terapötik ilişki kurma düzeylerini geliştirmiştir. Öğrencilerin ruhsal hastalıkların tehlikeliliği yönündeki olumsuz inançları azalırken, çaresizlik ve utanma yönündeki inançları değişmemiştir. Öğrencilerin damgalama yönünden önyargıları azalırken, etiketleme eğilimleri artmıştır. Bu sonuçlar psikiyatri hemşireliği eğitiminde sinema filmlerinin olumlu etkileri olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, Hemşirelik, İnanç, Ruhsal hastalık, Sinema filmi

PSYCHIATRIC NURSING TRAINING WITH CINEMA FILMS: BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESS, THE THERAPEUTIC RELATIONSHIP AND THE TRANSFORMATION OF STIGMA

Aysun Babacan Gümüş¹, Merve Ataç Öksüz²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, aysungumus@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2133-3168

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, merveatac@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9556-0737

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study was to examine the effect of motion pictures used in psychiatric nursing education on beliefs about mental illness, establishing therapeutic relationship and stigmatization tendency.

Methods: The study was conducted quasi-experimentally with a one-group pretest-posttest design. The sample consisted of 132 nursing students studying at a state university in western Türkiye in the fall semester of the 2024-2025 academic year, taking the mental health and psychiatric nursing course. Personal Data Form, Beliefs about Mental Illness Scale (BBSMI), Therapeutic Relationship Assessment Scale-Nurse Form (TİDÖ-HF) and Stigma Scale (DS) were used to collect the data.

Results: The mean age of the students was 22.21±2.2, 78.8% were female and 21.2% were male. While there was no significant difference between the pre-test and post-test mean scores of the sub-dimensions of the RHIQ for Helplessness and Embarrassment, there was a significant difference for Dangerousness ($t=2,254$, $p=0,026$). There was a statistically significant difference between the pre-test and post-test mean scores for Empathy ($t=-2,807$, $p=0,006$), Self-Knowledge ($t=-2,398$, $p=0,018$), Participation in Care ($t=-2,528$, $p=0,013$), Orientation ($t=-5,187$, $p=0,000$) and the total scale ($t=-4,349$, $p=0,000$). While there was a significant difference between the pre-test and post-test mean scores for Labeling ($t=-7,336$, $p=0,000$) and Prejudice ($t=4,485$, $p=0,000$), there was no significant difference for Discrimination and Exclusion and Psychological Health.

Conclusion and Recommendations: Movie films improved nursing students' levels of empathy, self-knowledge, participation in care and orientation in establishing therapeutic relationships. While students' negative beliefs about the dangerousness of mental illnesses decreased, their beliefs about helplessness and shame did not change. While students' prejudices in terms of stigmatization decreased, their tendency to label increased. These results show that motion pictures have positive effects in psychiatric nursing education.

Key Words: Belief, Mental illness, Motion picture, Nursing, Stigmatization

ŞİZOFRENİ TANISI OLAN BİREYLERDE OTOMATİK DÜŞÜNCE, MANEVİ İYİ OLUŞ VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİ: KORELASYONEL YAPISAL EŞİTLİK MODELLEME ÇALIŞMASI

Zeynep Öztürk¹, Elif Özcan Tozoğlu², Mustafa Durmus³, Nurgül Karakurt⁴

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, E-posta: zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3368-4288

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Erzurum, Türkiye, E-posta: drelifozcan@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2300-2634

³Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muş, Türkiye, E-posta: m.durmus@alparslan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7559-4187

⁴Erzurum Teknik Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, E-posta: nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7598-6554

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarını etkileyen, yaşam boyu devam eden, dünya çapında yaklaşık 24 milyon insanı etkileyen ağır bir ruhsal hastalıktır (1). Şizofrenide görülen düşünme sürecinde bozulmalar bireylerin gerçeği algılama ve yorumlama biçimlerinde derin bozulmalara yol açarak, işlevsiz düşüncelere sebep olabilmektedir (2). Bu çalışmanın amacı şizofreni tanısı konulan hastalarda otomatik düşünce ile manevi iyi oluş arasındaki ilişkide sosyal desteğin aracı rolünü belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma kesitsel tanımlayıcı-analitik bir çalışmadır. Araştırma Nisan 2024-Haziran 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 156 şizofreni hastası ile yürütülmüştür. Araştırma verilerinin toplanmasında Tanımlayıcı Bilgi Formu, Otomatik Düşünce Anketi (ATQ), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS) ve Manevi İyi Oluş Ölçeği (FACIT Sp-12) kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların ATQ toplam puan ortalamasının 106,99±33,43 olduğu, MSPSS toplam puan ortalamasının 50,62±20,04 ve FACIT Sp-12 toplam puan ortalamasının 30,35±10,84 olduğu belirlendi. Bu çalışmada algılanan sosyal desteğin, manevi iyi oluş ve otomatik düşünce üzerinde olumlu bir etkisi olduğu belirlendi ($\beta=0.641$, $p<0.001$, $\beta=-0.374$, $p<0.001$). Manevi iyi oluş ile otomatik düşünce arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin %38 oranında açıklayıcı olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerin sosyal destek ve manevi iyi oluşlarının orta seviyede olduğu, otomatik düşüncelerinin ise yüksek seviyede olduğu belirlendi. Şizofreni tanısı almış bireylerde manevi iyi oluşun ve sosyal desteğin olumsuz otomatik düşünceleri azalttığı saptandı. Ayrıca sosyal desteğin, otomatik düşünceler ve maneviyat arasındaki ilişkiye aracılık ettiği görüldü. Algılanan sosyal destek sistemlerin artırılmasına yönelik planlamaların faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma modelinin şizofreni tanısı almış hastalarda otomatik düşünceleri azaltmaya yönelik stratejilerin formüle edilmesinde faydalı olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Manevi iyi oluş, Sosyal destek, Şizofreni, Otomatik düşünce

Kaynaklar:

- 1.Tandon R, Nasrallah H, Akbarian S, Carpenter Jr, WT, DeLisi LE, Gaebel W., ... & Keshavan, M. (2024). The schizophrenia syndrome, circa 2024: What we know and how that informs its nature. *Schizophrenia research*, 264, 1-28.
- 2.Takeda T, Nakataki M, Umehara H, & Numata S. (2024). Associations between negative and positive automatic thoughts and clinical variables in patients with schizophrenia. *Schizophrenia Research: Cognition*, 35, 100298.

THE RELATIONSHIP BETWEEN AUTOMATIC THOUGHTS, SPIRITUAL WELL-BEING, AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA: A CORRELATIONAL STRUCTURAL EQUATION MODELING STUDY

Zeynep Öztürk¹, Elif Özcan Tozoğlu², Mustafa Durmus³, Nurgül Karakurt⁴

¹Erzurum Technical University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, E-mail: zeynep.ozturk@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3368-4288

²Health Sciences University, Community Mental Health Center, Erzurum, Türkiye, E-mail: drelifozcan@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2300-2634

³Muş Alparslan University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Muş, Türkiye, E-mail: m.durmus@alparslan.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7559-4187

⁴Erzurum Technical University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, E-mail: nurgul.karakurt@erzurum.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7598-6554

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a severe mental disorder that affects an individual's thoughts, emotions, and behaviors, persisting throughout their lifetime, and impacting approximately 24 million people worldwide (1). Disruptions in the thought processes observed in schizophrenia can lead to profound distortions in the way individuals perceive and interpret reality, resulting in dysfunctional thoughts (2). The aim of this study is to determine the mediating role of social support in the relationship between automatic thoughts and spiritual well-being in patients diagnosed with schizophrenia.

Method: This study is a cross-sectional descriptive-analytical study. The research was conducted with 156 schizophrenia patients registered at a Community Mental Health Center in eastern Türkiye between April 2024 and June 2024. The Descriptive Information Form, Automatic Thought Questionnaire (ATQ), Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS) and Spiritual Well-being Scale (FACIT Sp-12) were used to collect the research data.

Results: The study found that the patients' mean total score on the ATQ (Automatic Thoughts Questionnaire) was 106.99 ± 33.43 , the mean total score on the MSPSS (Multidimensional Scale of Perceived Social Support) was 50.62 ± 20.04 , and the mean total score on the FACIT Sp-12 (Functional Assessment of Chronic Illness Therapy—Spiritual Well-Being Scale) was 30.35 ± 10.84 . The research determined that perceived social support had a positive effect on both spiritual well-being and automatic thoughts ($\beta = 0.641$, $p < 0.001$; $\beta = -0.374$, $p < 0.001$). Additionally, perceived social support was found to account for 38% of the variance in the relationship between spiritual well-being and automatic thoughts.

Conclusion and Recommendations: In this study, it was determined that individuals diagnosed with schizophrenia had moderate levels of social support and spiritual well-being, while their levels of automatic thoughts were high. It was found that spiritual well-being and social support reduced negative automatic thoughts in individuals diagnosed with schizophrenia. Additionally, social support

was observed to mediate the relationship between automatic thoughts and spirituality. It is suggested that interventions aimed at enhancing perceived social support systems could be beneficial. This research model is expected to contribute to the formulation of strategies aimed at reducing automatic thoughts in patients diagnosed with schizophrenia.

Key Words: Spiritual well-being, Social support, Schizophrenia, Automatic thoughts

References:

- 1.Tandon R, Nasrallah H, Akbarian S, Carpenter Jr, WT, DeLisi LE, Gaebel W., ... & Keshavan, M. The schizophrenia syndrome, circa 2024: What we know and how that informs its nature. Schizophrenia research, (2024). 264, 1-28.
- 2.Takeda T, Nakataki M, Umehara H, & Numata S. Associations between negative and positive automatic thoughts and clinical variables in patients with schizophrenia. Schizophrenia Research: Cognition, (2024). 35, 100298.

MODERN ÇAĞIN BAĞIMLILIĞI; HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI VE DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES

Merve Ataç Öksüz¹, Aysun Babacan Gümüş²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi,
Çanakkale, Türkiye, merveatac@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9556-0737

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi,
Çanakkale, Türkiye, aysungumus@comu.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-2133-3168

ÖZET

Giriş-Amaç: Modern çağın hastalığı olarak adlandırılan teknoloji bağımlılığı hemşirelik öğrencileri için bir tehdit oluşturmaktadır. Araştırmada hemşirelik öğrencilerinde teknoloji bağımlılığı, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmaya 251 hemşirelik öğrencisi katıldı. Verilerin toplanmasında Kişisel Veri Formu, Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği (TBÖ), Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği (DASÖ) kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $20,74 \pm 2,6$; %84,1'inin kadın olduğu görüldü. Öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım süresi $3,24 \pm 0,8$ saat olarak belirlendi. Öğrencilerde internete bağlanmanın en yaygın amacı, sosyal medya uygulamalarını kullanmaktır (%91,6). Öğrencilerin TBÖ puan ortalaması $49,07 \pm 13,96$; DASÖ puan ortalamaları depresyon için $14,17 \pm 4,99$ Anksiyete için $12,92 \pm 3,95$ Stres için $14,73 \pm 5,01$ olarak bulundu. Kadın öğrencilere göre erkeklerin TBÖ puan ortalaması anlamlı düzeyde daha yüksekti ($p=0,023$, $t=5,205$). Erkek öğrencilerin çevrimiçi oyun ve web sitesi kullanımları kadın öğrencilerden daha yüksekti ($p=0,017$, $t=5,776$). Birinci sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre TBÖ ($p=0,001$, $F=5,494$) ve DASÖ stres ($p=0,001$, $t=8,755$) puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksekti. Günlük sosyal medya kullanımına göre TBÖ ve DASÖ alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptandı ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuçlar hemşirelik öğrencilerinin teknoloji bağımlılık düzeyinin “orta”, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin “yüksek” olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda üniversitelerde ruh sağlığını geliştirme ve teknoloji bağımlılığını azaltma amaçlı koruyucu/egitici programların uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Depresyon, Hemşirelik öğrencileri, Stres, Teknoloji Bağımlılığı

ADDICTION OF MODERN AGE; TECHNOLOGY ADDICTION AND DEPRESSION, ANXIETY, STRESS IN NURSING STUDENTS

Merve Ataç Öksüz¹, Aysun Babacan Gümüş²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, merveatac@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9556-0737

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ÇOMÜ Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, aysungumus@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2133-3168

ABSTRACT

Introduction and Aim: Technology addiction, which is called the disease of the modern age, poses a threat to nursing students. In this study, it was aimed to examine the levels of technology addiction, depression, anxiety and stress in nursing students in terms of some variables.

Methods: In this descriptive study, 251 nursing students participated. Personal Data Form, Technology Dependence Scale (TDS), Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS) were used to collect the data.

Results: The mean age of the students participating in the study was 20.74 ± 2.6 years; 84.1% of them were female. The average daily internet usage time of the students was 3.24 ± 0.8 hours. The most common purpose of connecting to the internet was to use social media applications (91.6%). The mean TDS score of the students was 49.07 ± 13.96 and the mean DASS score was 14.17 ± 4.99 for depression and 12.92 ± 3.95 for anxiety and 14.73 ± 5.01 for stress. Compared to female students, male students had a significantly higher mean score on the TDS ($p=0.023$, $t=5.205$). Male students' use of online games and websites was higher than female students ($p=0.017$, $t=5.776$). First-year students had significantly higher mean scores on the TDS ($p=0.001$, $F=5.494$) and the stress scale ($p=0.001$, $t=8.755$) compared to other grades. Statistically significant differences were found in the subscales of the TDS and the DASS according to daily social media use ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: The results show that the level of technology addiction of nursing students is “medium” and the levels of depression, anxiety and stress are “high”. In line with these results, it is recommended to implement preventive/educational programs to improve mental health and reduce technology addiction in universities.

Key Words: Anxiety, Depression, Nursing students, Stress, Technology Addiction

ESKİ MEZOPOTAMYA’DA DEPRESYON

Bülent Diri¹, Zeynep Sena Diri²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, PhD, Samsun; Medicana International Samsun Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Bölümü, Yenimahalle, Şht. Mesut Birinci Cd. No:85, 55080, Canik, Samsun, Türkiye, bulentdiri@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1791-3327

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrenci, OMÜ Kurupelit Kampüsü Tıp Fakültesi, 55200 Atakum, Samsun, Türkiye, drzeynepdiri@gmail.com, Orcid: 0009-0003-9713-4442

ÖZET

Giriş-Amaç: Eski Mezopotamya dönemi insanları bugünkü bilgilerden yoksun olmalarına karşın, psikiyatrik hastalıkların farkındaydı ve bu hastalıkları gözlemleriyle belgeliyorlardı. Ancak, psikiyatrik hastalıkların nedenlerine dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları için, bu hastalıklar gizemini koruyan çözülmemiş problemler olarak kabul ediliyordu. Kişinin içsel dünyayı algılama ve davranışlarını değiştiren duygu tonuna “duygu durum” denir. Duygu durumunun çökkün haline ise “depresyon” denir. İnsan varlığından beri olmasını beklediğimiz bu depresyonun tarihi hakkında derin bilgiye sahip değiliz, ancak 19. yy Alman psikiyatrist Emil Kraepelin tarafından tanımlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Eski Mezopotamya tıp metinlerinde depresyonun varlığını araştırmaktır.

Yöntem: Mezopotamya tıp literatüründeki depresyonla ilgili olduğunu düşündüğümüz bilgi ve metinlere ulaşarak güncel tıp literatürüyle değerlendirildi.

Bulgular: Depresyonla ilgili ilk kayıtlar, Eski Babil Dönemi’ne ait olup Köcher tarafından yayımlanan BAM 234 numaralı metinde yer almaktadır. Bu metin, MÖ 2. binyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Akadça "ašašu" fiilinden türeyen ve sıkıntı anlamına gelen "ašuštu" kelimesi depresyonla ilişkilendirilmiştir. Sumerce’de ise "zikurrudû" kelimesi, intihar, intihar teşebbüsü ve eğilimini ifade ederken, tıbbi metinlerde depresyonla bağlantılı olarak geçmektedir.

Metin örneği: “Eğer bir *awīlum* (ev hane reisi), şanssız (uzun) bir büyüye sahipse... domuzları ve hatta ev halkından ölümleri (yaşarsa); eğer sık sık sinir krizleri olursa ... o yatak odasında korkuyla titrer ve uzuvlarında “zayıflama” olur; eğer o krala ve tanrıya karşı öfke dolu ise: ve eğer sürekli rahatsız edici rüyalar görür ve gece gündüz uyuyamayabilirse, bazen de böyle korkarsa; eğer yeterli yemek yiyip, su içmediği için zayıflarsa; ve eğer (konuşmada) söylemeye çalıştığı kelimeyi unutursa; sonra (onun) tanrı ve tanrıçasının öfkesi onun üzerindedir [1,2,3].

Sonuç ve Öneriler: Antik Mezopotamya metinlerinde gözlemlenen depresif hastalık belirtileri, günümüzdeki tanım ve teşhislerle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Bu durum, depresyonun tarihsel perspektiften incelenmesini sağlayan önemli bir bulgu niteliğindedir. Metinlerde yer alan bu gözlemler, günümüzdeki klinik tanı kriterleriyle uyumlu olup, depresyonun insanlık tarihindeki köklü geçmişine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çivi yazısı, Depresyon tarihi, Eski mezopotamya, Tıp tarihi

Kaynaklar:

1. Reynolds E, Kinnier W. Depression and anxiety in Babylon. *J. R. Soc. Med.* 2013;106:478-481.
2. Scurlock J, Andersen BR. Diagnoses in Assyrian and Babylonian Medicine. Ancient Sources, Translations, and Modern Medical Analyses, University of Illinois Press, Urbana-Chicago. 2005.
3. Ritter E, Kinnier WJ. Prescription for an anxiety state. *Anatolian Stud.* 1980;30:23-30.

DEPRESSION IN ANCIENT MESOPOTAMIA

Bülent Diri¹, Zeynep Sena Diri²

¹Ondokuz Mayıs University, Institute of Graduate Studies, Department of History, PhD, Samsun; Medicana International Samsun Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Bölümü, Yenimahalle, Şht. Mesut Birinci Cd. No:85, 55080, Canik, Samsun, Türkiye, bulentdiri@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1791-3327

²Ondokuz Mayıs University Student, OMÜ Kurupelit Kampüsü Tıp Fakültesi, 55200 Atakum, Samsun, Türkiye, drzeynepdiri@gmail.com, Orcid: 0009-0003-9713-4442

ABSTRACT

Introduction and Aim: The people of ancient Mesopotamia were aware of psychiatric illnesses and documented them through their observations, although they lacked the knowledge we have today. However, since they did not have enough information about the causes of psychiatric illnesses, these illnesses were considered as unsolved problems that remained mysterious. The tone of emotion that changes a person's perception of the inner world and behavior is called “mood”. A depressed state of mood is called “depression”. We do not have deep knowledge about the history of this depression, which we expect to have existed since human existence, but it was described by the 19th century German psychiatrist Emil Kraepelin. The aim of this study is to investigate the presence of depression in ancient Mesopotamian medical texts.

Methods: Information and texts in Mesopotamian medical literature that we think are related to depression were accessed and evaluated with current medical literature.

Results: The first record of depression is found in the text numbered BAM 234 published by Köcher, which belongs to the Old Babylonian Period. This text dates to the first half of the 2nd millennium BC. The word “ašuštu”, derived from the Akkadian verb “ašašu” and meaning distress, is associated with depression. In Sumerian, the word “zikurrudû” refers to suicide, suicide attempts and suicidal tendencies, and is associated with depression in medical texts.

Text example: “If an awīlum (head of a household) has an unlucky (long) spell... (he experiences) pigs and even deaths from his household; if he has frequent nervous breakdowns... he trembles with fear in his bedroom and his limbs become “weak”; if he is full of anger against the king and the god: and if he constantly has disturbing dreams and cannot sleep day or night, and is sometimes so frightened; if he becomes weak because he does not eat enough food and drink enough water; and if (in speech) he forgets the word he is trying to say; then the anger of (his) god and goddess is upon him [1,2,3].

Conclusion and Recommendations: The symptoms of depressive illness observed in ancient Mesopotamian texts are remarkably similar to current definitions and diagnoses. This is an important finding that enables the examination of depression from a historical perspective. These observations in the texts are compatible with today's clinical diagnostic criteria and point to the deep-rooted history of depression in human history.

Key Words: Ancient mesopotamia, Cuneiform, History of depression, History of medicine

References:

1. Reynolds E, Kinnier W. Depression and anxiety in Babylon. *J. R. Soc. Med.* 2013;106:478-481.
2. Scurlock J, Andersen BR. Diagnoses in Assyrian and Babylonian Medicine. Ancient Sources, Translations, and Modern Medical Analyses, University of Illinois Press, Urbana-Chicago. 2005.
3. Ritter E, Kinnier WJ. Prescription for an anxiety state. *Anatolian Stud.* 1980;30:23-30.

İNTİHAR GİRİŞİMİNDE BULUNAN DEPRESYON TANILI BİREYLERE UYGULANAN ÇEVİRİMİÇİ BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİNİN İNTİHAR DÜŞÜNCESİ, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE UMUTSUZLUK ÜZERİNE ETKİLİLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA*

Rahime Aslan¹, Hülya Arslantaş²

¹ Kütahya Sağlık Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye, rahime.aslan@ksbu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8301-4656

² Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, Orcid:0000-0002-3018-23140000-0002-3018-2314

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: İntihar, dünya genelinde önde gelen önlenebilir ölüm nedenlerinden biri olup, özellikle depresyon tanılı bireyler arasında önemli bir halk sağlığı sorunu olarak öne çıkmaktadır [1-3]. Bireylerin bilişsel çarpıtmaları ve umutsuzluk düzeyleri, intihar davranışının en güçlü psikolojik yordayıcıları arasında yer almaktadır [1-3]. Bu çalışmanın amacı intihar girişiminde bulunan depresyon tanılı bireylere çevrimiçi uygulanan bireysel bilişsel davranışçı terapinin (ÇBDT) intihar düşüncesi, bilişsel esneklik ve umutsuzluk üzerine etkililiğini incelemektir.

Yöntem: Randomize kontrollü izlem desenli (ön test, 1., 3. ve 6. ay) çalışma olarak tasarlandı. Çalışma Haziran 2021-Kasım 2022 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin psikiyatri polikliniğine başvuran son altı ay içinde en az bir kez intihar girişiminde bulunmuş standart tedavi alan depresyon tanılı 50 bireyle yürütüldü. Müdahale ve kontrol grubuna 25'er birey random olarak atandı. Müdahale grubundaki bireylere 20 seans bireysel ÇBDT uygulandı. İntihar Olasılığı Ölçeği, Bilişsel Esneklik Envanteri, Beck Umutsuzluk Ölçeği, Beck Depresyon Ölçeği ve Beck Anksiyete Ölçeği ile veriler toplandı. Verilerin analizinde tekrarlayan ölçümlerde ANOVA kullanıldı.

Bulgular: Çalışmanın sonucunda müdahale grubu kontrol grubuna göre daha düşük intihar düşüncesi ($F=72,589$; $p<0,001$), daha yüksek bilişsel esneklik ($F=223,568$; $p<0,001$) ve daha düşük umutsuzluk ($F=19,688$; $p<0,001$) gösterdi. Zaman faktörü göz önüne alındığında, müdahale grubu ÇBDT öncesi döneme kıyasla düşük intihar düşüncesi ($F=26,132$; $p<0,001$), yüksek bilişsel esneklik ($F=31,260$; $p<0,001$) ve düşük umutsuzluk ($F=7,199$; $p<0,001$) gösterdi. Grup ve zaman faktörü arasındaki etkileşim etkisi, müdahale grubunun üç zaman aralığında da kontrol grubuna kıyasla düşük intihar düşüncesi ($F=38,533$; $p<0,001$), yüksek bilişsel esneklik ($F=45,633$; $p<0,001$) ve düşük umutsuzluk ($F=6,652$; $p<0,001$) gösterdi. ÇBDT sonrası müdahale grubunun depresyon ve anksiyete düzeyinin düştüğü görüldü (sırasıyla $p=0,015$; $p=0,002$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, ÇBDT uygulanan bireylerin intihar düşüncesinin ve umutsuzluğunun azaldığı ve bilişsel esnekliklerinin arttığı saptanmıştır. Ayrıca ÇBDT bireylerin depresyon ve anksiyete düzeylerini düşürmüş olup klinik seyirlerinde de iyileşme sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel davranışçı terapi, Çevrimiçi, Depresyon, İntihar düşüncesi, Umutsuzluk

THE EFFICACY OF ONLINE COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY ON SUICIDAL IDEATION, COGNITIVE FLEXIBILITY, AND HOPELESSNESS IN PERSONS DIAGNOSED WITH DEPRESSION WHO ATTEMPTED SUICIDE: RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Rahime Aslan¹, Hülya Arslantaş²

¹Kütahya Health Sciences University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Kütahya, Türkiye, rahime.aslan@ksbu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8301-465

²Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, Orcid:0000-0002-3018-2314

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: Suicide is one of the leading preventable causes of death worldwide and represents a significant public health concern, particularly among individuals diagnosed with depression [1-3]. Cognitive distortions and levels of hopelessness are among the most powerful psychological predictors of suicidal behavior [1-3]. The aim of this study is to examine the effectiveness of individually delivered Online Cognitive Behavioral Therapy (OCBT) on suicidal ideation, cognitive flexibility, and hopelessness in individuals with depression who have attempted suicide.

Method: This study was designed as a randomized controlled follow-up trial with repeated measurements (pre-test, and at 1st, 3rd, and 6th months). It was conducted between June 2021 and November 2022 with 50 individuals diagnosed with depression who had attempted suicide at least once in the past six months and were receiving standard treatment at a state hospital's psychiatric outpatient clinic. Participants were randomly assigned to intervention (n=25) and control (n=25) groups. The intervention group received 20 sessions of individual OCBT. Data were collected using the Suicide Probability Scale, Cognitive Flexibility Inventory, Beck Hopelessness Scale, Beck Depression Inventory, and Beck Anxiety Inventory. Repeated measures ANOVA was used to analyze the data.

Results: The intervention group demonstrated significantly lower suicidal ideation ($F=72.589$; $p<0.001$), higher cognitive flexibility ($F=223.568$; $p<0.001$), and lower hopelessness ($F=19.688$; $p<0.001$) compared to the control group. When the time factor was considered, the intervention group showed a significant decrease in suicidal ideation ($F=26.132$; $p<0.001$), an increase in cognitive flexibility ($F=31.260$; $p<0.001$), and a reduction in hopelessness ($F=7.199$; $p<0.001$) compared to the pre-intervention period. The interaction effect between group and time revealed that the intervention group had consistently lower suicidal ideation ($F=38.533$; $p<0.001$), higher cognitive flexibility ($F=45.633$; $p<0.001$), and lower hopelessness ($F=6.652$; $p<0.001$) across all three follow-up points

than the control group. Furthermore, post-intervention levels of depression and anxiety were significantly reduced in the intervention group ($p=0.015$ and $p=0.002$, respectively).

Conclusion and Recommendations: This study found that online CBT effectively reduced suicidal ideation and hopelessness while enhancing cognitive flexibility among individuals who had previously attempted suicide. Additionally, CBT contributed to reductions in depression and anxiety levels and led to clinical improvement.

Key Words: Cognitive behavioral therapy, Depression, Hopelessness, Online, Suicidal ideation

References:

1. Zhou X, Hetrick SE, Cuijpers P, Qin B, Whittington CJ, Cohen D, Del Giovane C, Liu Y, Michael KD, Xie P. Comparative efficacy and acceptability of psychotherapies for depression in children and adolescents: A systematic review and network meta-analysis. *World Psychiatry*. 2021;20(2):244–255. doi.org/10.1002/wps.20867
2. World Health Organization. Suicide worldwide in 2019: Global health estimates. *World Health Organization*. 2021. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240026643>
3. Poletti B, Tagini S, Brugnera A, Parolin L, Pievani L, Ferrucci R, Silani V. Telepsychotherapy: A leaflet for psychotherapists in the age of COVID-19. A review. *Frontiers in Psychology*. 2021;12:559. doi.org/10.3389/fpsyg.2021.559

POZİTİF PSİKOTERAPİ TEMELLİ DANIŞMANLIĞIN KRONİK ÜRTİKER TANILI HASTALARIN ANKSİYETE DÜZEYLERİ VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Eda Albayrak Günday¹, Nuray Şimşek², Salih Levent Çınar³

¹ Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

² Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, nuraysimsek@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2325-791X

³ Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bil., Deri ve Zührevi Hastalıkları, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:30, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, sleventcinar@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3708-2412

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik ürtiker, bireyin yaşam kalitesini bozan ve sıklıkla anksiyete gibi psikiyatrik komorbiditeler ile ilişkili bir hastalıktır [1]. Pozitif Psikoterapi; psikodinamik, hümanistik, çatışma çözme ve yetenek odaklı, eklektik ve transkültürel bir yaklaşım sunmaktadır [2]. Bu çalışma kronik ürtiker tanılı bireylere verilen pozitif psikoterapi temelli danışmanlığın anksiyete ve yaşam kalitesine etkisini incelemek amacıyla randomize kontrollü deneysel çalışma olarak yürütülmüştür.

Yöntem: Çalışma, 2022-2024 yılında bir hastanenin Deri ve Zührevi Hastalıkları servisine gelen 32 müdahale, 34 kontrol grubunda olmak üzere toplam 66 bireyle tamamlanmıştır. Veriler; “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Durumluk Sürekli Kaygı Ölçeği”, “Dermatolojik Yaşam Kalite Ölçeği” ve “Ürtiker Aktivite Skoru” ile toplanmıştır. Müdahale grubundaki hastalara rutin tedavi dışında toplam 8 oturum pozitif psikoterapi temelli danışmanlık yapılmıştır. Oturumlar ilki yüz yüze diğerleri çevrim içi olmak üzere her bireyle uygun gün ve saat planlanarak haftada bir gün 45-50 dk sürelerle bireysel olarak yürütülmüştür. Veriler ön test ve son test (ön testten 5 ay sonra) şeklinde toplanmıştır.

Bulgular: Müdahale grubunda sürekli ve durumluk kaygı, dermatolojik yaşam kalitesi ile ürtiker aktivite skoru puan ortalamalarının son testte ön teste göre düşmüş olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca danışmanlık sonrası müdahale grubu ile kontrol grubu puanları arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık olduğu ve bu farkın müdahale grubu lehine olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak pozitif psikoterapi temelli danışmanlığın bireylerin anksiyete düzeyini ve ürtiker belirtilerini azalttığı, yaşam kalitesini arttırdığı saptanmıştır. Bu müdahalelerin ilaç tedavisi ile uygulanması, böylece kronik ürtiker tanılı hastaların semptom yönetiminin ve yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sunulması ve bireylerin psikososyal belirtilerinin göz ardı edilmemesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Kronik ürtiker, Psikoterapi, Yaşam kalitesi

THE EFFECT OF POSITIVE PSYCHOTHERAPY BASED COUNSELING ON ANXIETY LEVELS AND QUALITY OF LIFE OF PATIENTS DIAGNOSED WITH CHRONIC URTICARIA *

Eda Albayrak Günday¹, Nuray Şimşek², Salih Levent Çınar³

¹ Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

² Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:63, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, nuraysimsek@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2325-791X

³ Erciyes University, Faculty of Medicine, Internal Medicine, Skin and Venereal Diseases, Köşk, Fakülte İçi Küme Evleri No:30, 38030 Melikgazi/Kayseri, Kayseri, Türkiye, sleventcinar@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3708-2412

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: Chronic urticaria is a disease that disrupts the individual's quality of life and is often associated with psychiatric comorbidities such as anxiety [1]. Positive Psychotherapy offers a psychodynamic, humanistic, conflict resolution, and strength-focused, eclectic, and transcultural approach [2]. This study was conducted as a randomized controlled experimental study to examine the effects of positive psychotherapy-based counseling given to individuals diagnosed with chronic urticaria on anxiety and quality of life.

Methods: The study included 66 participants (32 intervention, 34 control) from a hospital's dermatology service (2022–2024). Data was collected with the "Introductory Information Form," "State-Trait Anxiety Scale," "Dermatological Quality of Life Scale," and "Urticaria Activity Score." Patients in the intervention group received a total of 8 sessions of positive psychotherapy-based counseling in addition to routine treatment. The sessions were conducted individually for 45–50 minutes, once a week, by planning the appropriate day and time for each individual, the first being face-to-face and the other online. Data were collected pre-test and post-test (5 months after the pre-test).

Results: It was determined that the mean scores of trait and state anxiety, dermatological quality of life, and urticaria activity in the intervention group decreased in the post-test compared to the pre-test ($p<0.05$). In addition, it was determined that there was a statistically significant difference between the scores of the intervention group and the control group after counseling and that this difference was in favor of the intervention group ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: It has been determined that positive psychotherapy-based counseling reduces individuals' anxiety levels and urticaria symptoms and increases their quality of life. It is recommended that these interventions be implemented together with drug therapy, thus contributing to improving the symptom management and quality of life of patients diagnosed with chronic urticaria and not ignoring the psychosocial symptoms of individuals.

Key Words: Anxiety, Chronic Urticaria, Life Quality, Psychotherapy

References:

1. Sánchez-Díaz M, Rodríguez-Pozo JÁ, Latorre-Fuentes JM, Salazar-Nievas MC, Alejandro, ML, Arias-Santiago S. Sleep quality as a predictor of quality-of-life and emotional status impairment in patients with chronic spontaneous urticaria: a cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023;20(4):3508.
2. Peseschkian H, Remmers A. Positive psychotherapy: an introduction. *Positive Psychiatry, Psychotherapy and Psychology: Clinical Applications*. 2020:11-32.

NEUMAN'IN SİSTEMLER MODELİ'NE TEMELLENDİRİLMİŞ PSİKOEĞİTİMİN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN BİREYLERİN EŞLERİNİN PSİKOLOJİK SIKINTI ve STRESLE BAŞA ÇIKMALARI ÜZERİNE ETKİSİ

Yeliz Karaçar¹, Kerime Bademli²

¹Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Konyaaltı, Antalya, Türkiye,
yelizkaracar@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6433-7898

² Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Konyaaltı, Antalya, Türkiye,
kerimemedirbas@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3969-9010

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Yoğun bakımda yatış süreci, tüm aile üyeleri için stresli olmakla birlikte eşlerin daha yüksek düzeyde stres ve psikolojik sıkıntı yaşadığı bildirilmektedir [1,2]. Bu çalışmanın amacı Neuman'ın Sistemler Modeline (NSM) temellendirilmiş psikoeğitim programının yoğun bakım ünitesinde yatan bireylerin eşlerinin psikolojik sıkıntı ve stresle başa çıkma tarzları üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırma karma yöntem türündedir. Araştırma, bir devlet hastanesinde yoğun bakımlarda yatan bireylerin eşleri (n=14) ile yürütülmüştür. NSM'ye temellendirilmiş psikoeğitim programı yüz yüze bireysel görüşme yöntemiyle altı oturumda uygulanmıştır [3]. Nicel veriler, eylem öncesi ve sonrası “Psikolojik Sıkıntı Ölçeği” ve “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” ile, nitel veriler eylem sonrası bireysel görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde Wilcoxon testi, nitel verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların psikolojik sıkıntılarının azaldığı (p=,002), kendine güvenli (p=,001), iyimser (p=,003) ve sosyal destek arama (p=,001) yaklaşımlarının arttığı, çaresiz (p=,001) ve boyun eğici (p=,020) yaklaşımlarının azaldığı belirlenmiştir. Katılımcıların, en fazla deneyimledikleri başa çıkma stratejilerinin “duyguları ifade edebilme”, “kabullenme” ve “sosyal destek alma” olduğu, en fazla deneyimledikleri duygusal tepkilerin “azalmış kaygı” ve “baş etmeye ilişkin güçlenme” olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, psikososyal destek gereksinimleri olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: NSM'ye temellendirilmiş psikoeğitimin psikolojik sıkıntıyı azalttığı, başa çıkma tarzlarını geliştirdiği belirlenmiştir. Eylem sonrası en fazla duyguları ifade edebilme, kabullenme, sosyal destek stratejilerinin kullanıldığı, kaygıların azaldığı ve başa çıkmalarının güçlendiği ortaya çıkmıştır. Bu programın, yoğun bakımda yatan bireylerin eşlerinin ruhsal sağlığının ve başa çıkmalarının desteklemesinde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Neuman'ın sistemler modeli, Psikoeğitim, Psikolojik sıkıntı, Stresle başa çıkma, Yoğun bakım

THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATION BASED ON NEUMAN'S SYSTEMS MODEL ON PSYCHOLOGICAL DISTRESS AND COPING WITH STRESS OF SPOUSES OF INDIVIDUALS HOSPITALISED IN INTENSIVE CARE UNIT*

Yeliz Karaçar¹, Kerime Bademli²

¹Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Konyaaltı, Antalya, Türkiye, yelizkaracar@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6433-7898

²Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Konyaaltı, Antalya, Türkiye, kerimedemirbas@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3969-9010

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although intensive care unit hospitalization is stressful for all family members, spouses are reported to experience higher levels of stress and psychological distress [1,2]. The aim of this study was to examine the effect of a psychoeducation program based on Neuman's Systems Model (NSM) on psychological distress and stress coping styles of spouses of individuals hospitalized in an intensive care unit.

Methods: The research is of mixed method type. The study was conducted with the spouses (n=14) of patients admitted to the intensive care unit of a state hospital. The NSM-based on psychoeducation was implemented in six sessions with face-to-face individual interview method [3]. Data were collected with the “Psychological Distress Scale” and “Stress Coping Styles Scale” before and after the action, and qualitative data were collected individual interviews after the action. Wilcoxon test was used to analyze quantitative data, and descriptive analysis was used to analyze qualitative data.

Results: Participants' psychological distress levels (p=.002) decreased; self-confident (p=.001), optimistic (p=.003) and social support seeking (p=.001) of approaches increased; helpless (p=.001) and submissive (p=.020) of approaches decreased. It has been found that the most frequently experienced coping strategies by the participants are “expressing emotions”, “acceptance”, and “seeking social support”. The most frequently experienced emotional responses are “reduced anxiety” and “empowerment in coping”. Participants stated that they needed psychosocial support.

Conclusion and Recommendations: The NSM-based on psychoeducation was found to reduce psychological distress and improve coping styles with stress. It has been found that after the action, the most used strategies were expressing emotions, acceptance, and seeking social support, and that participants experienced reduced anxiety and increased strength in coping. It is recommended that this program be used to support the mental health and coping of spouses of individuals in intensive care.

Key Words: Coping with stress, Intensive care, Neuman's systems model, Psychoeducation, Psychological distress

References:

- 1 Abdul Halain A, Tang LY, Chong MC, Ibrahim NA, Abdullah KL. Psychological distress among the family members of Intensive Care Unit (ICU) patients: A scoping review. *Journal of Clinical Nursing*. 2022;31(5-6): 497-507.
- 2 Cairns PL, Buck HG, Kip KE, Rodriguez CS, Liang Z, Munro CL. Stress management intervention to prevent post-Intensive Care Syndrome-Family in patients' spouses. *American Journal of Critical Care*. 2019;28(6):471-476.
- 3 Neuman B, Fawcett J. *The Neuman Systems Model*. In *Care Planning* (Fifty). Pearson Education, Inc. 2011.

İLK ATAĞ/YENİ BAŞLANGIÇLI PSİKOZ TANILI BİREYLERİN BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNE PSİKOSOSYAL MÜDAHALE UYGULAMALARI: SİSTEMATİK İNCELEME

Aykut Karademir¹, Zekiye Çetinkaya Duman²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi, 35340, İzmir, Türkiye, aykut.karademir.58@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4948-4283

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İnciraltı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi, 35340, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

ÖZET

Giriş-Amaç: İlk atak psikoz tanılı kişilerde iyileşme sonuçlarının en önemli belirleyicisi, bakım veren aile üyelerinin tedavi sürecine dahil olmasıdır [1]. Erken müdahalelere giden yolları iyileştirmek için bakım veren aile üyelerine uygulanan ve etkileri olan psikososyal/aile müdahalelerin ruh sağlığı sistemine dahil edilebilmesine gereksinim vardır [2]. Bu çalışma, ilk atak/ yeni başlangıçlı psikoz tanılı bireylerin bakım veren aile üyelerine uygulanan psikososyal müdahalelerin etkilerini incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Literatür taraması “Medline, PubMed, PsycINFO, Scopus“ veritabanları, 01.01.2024-05.11.2024’e kadar olan süreçte incelenmiştir. Dahil edilen çalışmalar ilk atak/ yeni başlangıçlı psikoz, bakım veren, aile bakım veren, psikososyal müdahaleler, aile müdahalesi anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Araştırma raporunun yazımı PRISMA Bildirimi kontrol listesine göre yapılmıştır. Bu çalışmaya, örnekleme anne, eş, çocuk gibi birinci derece aile üyeleri olan 2004 ile 2024 yılları arası yapılan çalışmalar dahil edilmiş, örnekleme arkadaş ve paralı bakım veren çalışmalar dahil edilmemiştir[1-3].

Bulgular: 2004 ve 2024 yılları arası toplam on iki çalışmaya ulaşılmıştır. Dört çalışma 2004-2017 yılları arası, sekiz çalışma ise 2017-2024 yılları arası yapılmıştır. Dokuz çalışmada randomize kontrollü araştırma tasarımı, bir çalışmada deneysel tasarım ve diğer iki çalışmada ise yarı deneysel tasarım kullanılmıştır. Psikososyal/Aile müdahaleleri; bibliyoterapi, motivasyonel görüşme temelli psikoeğitim, bakım verenlerin eğitimi ve başa çıkma müdahalesi, sosyal terapi kullanan dijital müdahale, bilişsel davranışçı temelli psikoeğitim, internet tabanlı psikoeğitim ve destek programı, psikoeğitimsel hemşirelik müdahalesi ve farkındalık temelli aile psikoeğitimi gibi müdahalelerden oluşmaktadır. Bu incelemenin genel bulguları, psikososyal müdahalelerin ilk atak psikoz hastası bireylerin bakım verenlerine fayda sağladığını göstermiştir [1-3].

Sonuç: İlk atak psikoz hastası aile bakım verenlerine yönelik psikososyal müdahalelerin, bakım verenlerin psikososyal sağlığını iyileştirdiği, bakım yükünde azalma, bakım verme deneyiminde, bilgi düzeylerini ve hastalık algısını geliştirmede iyileşmeler olduğu, kaygı ve duygu ifadesinde azalmayı sağladığı, algılanan desteğin ve başa çıkma yeteneğinin arttığı, problem çözme becerilerini geliştirmede etkileri olduğu bulunmuştur. Belirtilen olumlu sonuçlara rağmen psikososyal

müdahalelerin, bakım verenlerin hizmetlerden memnuniyet, aile dinamikleri, tedaviye uyum, hastalık kontrol algısı ve negatif inançlarda etkileri olmadığı bulunmuştur. Müdahalelerin uzun vadeli sürdürülebilirliği ile ilgili yeterince veri bulunmamaktadır. Bu inceleme sonucu ülkemizde ilk atak psikoz hastası bakım verenlerine yönelik uygulanan psikososyal müdahale çalışmalarına ulaşamamıştır. Çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de ilk atak /yeni başlangıçlı psikoz tanılı bireylerin bakım verenlerinin güçlendirilmesine yönelik müdahalelerin/ programların geliştirilmesi ve rutin hizmet olarak uygulanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Aile müdahaleleri, Bakım veren aile üyesi, İlk atak/ yeni başlangıçlı psikoz, Psikososyal müdahaleler

Kaynaklar:

- [1] Abo Shereda HM, Shattla SI, Amer HM, Kasemy ZAA. The effectiveness of a psycho-educational nursing intervention on illness perception, knowledge and expressed emotion of caregivers of patients with first episode psychosis. *Journal of Nursing Education and Practice*. 2019;9(7):118. <https://doi.org/10.5430/jnep.v9n7p118>
- [2] Ali S, Tallent J, Sambrook H, MacInnes D, Kinane C. Effectiveness of psychological interventions for carers of patients with severe mental illness (SMI): a systematic review. *BMJ Open*. 2024;14(10):e086149.
- [3] Bayrak D, Çetinkaya Duman Z. A comparison of expressed emotion in caregivers of patients with first-episode psychosis and chronic psychosis. *E-Journal of Dokuz Eylül University Nursing Faculty*. 2022;15(1):13–21. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.841324>

PSYCHOSOCIAL INTERVENTION APPLICATIONS FOR FAMILY CAREGIVERS OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH FIRST ATTACK/NEW ONSET PSYCHOSIS: SYSTEMATIC REVIEW

Aykut Karademir¹, Zekiye Çetinkaya Duman²

¹Dokuz Eylül University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Inciraltı, Dokuz Eylül University Health Campus, 35340, İzmir, Türkiye, aykut.karademir.58@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4948-4283

²Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Inciraltı, Dokuz Eylül University Health Campus, 35340, İzmir, Türkiye, zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7447-874X

ABSTRACT

Introduction and Aim: The most important parts of the recovery outcomes diagnosed with first-episode psychosis include the treatment options of family caregivers [1]. There are changes to the mental health system's incorporation of psychosocial/family interventions that have implications and implications for family caregivers for pathways to early interventions [2]. This study aimed to examine the existence of psychosocial interventions applied to family caregivers diagnosed with first episode/new onset psychosis.

Method: Literature review "Medline, PubMed, PsycINFO, Scopus" databases were examined between 01.01.2024 and 05.11.2024. The included studies were scanned using the keywords first episode/new onset psychosis, caregiver, family caregiver, psychosocial interventions, family intervention. The writing of the research report was done according to the PRISMA Statement checklist. In this study, studies conducted between 2004 and 2024 whose samples were first-degree family members such as mothers, spouses and children were included, and studies whose samples included friends and paid caregivers were not included [1-3].

Result: A total of twelve studies were accessed between 2004 and 2024. Four studies were conducted between 2004 and 2017, and eight studies were conducted between 2017 and 2024. Randomized controlled trial design was used in nine studies, experimental design was used in one study, and quasi-experimental design was used in the other two studies. Psychosocial/Family interventions; It consists of interventions such as bibliotherapy, motivational interview-based psychoeducation, caregiver training and coping intervention, digital intervention using social therapy, cognitive behavioral-based psychoeducation, internet-based psychoeducation and support program, psychoeducational nursing intervention and awareness-based family psychoeducation. The overall findings of this review showed that psychosocial interventions benefit caregivers of individuals with first-episode psychosis[1-3].

Conclusion: It has been found that psychosocial interventions for family caregivers with first-episode psychosis improve the psychosocial health of caregivers, reduce the care burden, improve caregiving experience, knowledge levels and disease perception, reduce anxiety and emotional expression, increase perceived support and coping ability, and have effects on improving problem-solving skills.

Despite the stated positive results, psychosocial interventions were found to have no effect on caregivers' satisfaction with services, family dynamics, treatment compliance, disease control perception and negative beliefs. There is not enough data on the long-term sustainability of interventions. As a result of this review, psychosocial intervention studies applied to caregivers of first-episode psychosis patients in our country could not be found. In our country, as in most countries, it is recommended that interventions/programs to strengthen caregivers of individuals diagnosed with first-episode/new-onset psychosis be developed and implemented as routine services.

Key Words: Family caregiver, Family interventions, First episode/new onset psychosis Psychosocial interventions

References:

1. [Abo Shereda HM, Shattla SI, Amer HM, Kasemy ZAA. The effectiveness of a psycho-educational nursing intervention on illness perception, knowledge and expressed emotion of caregivers of patients with first episode psychosis. *Journal of Nursing Education and Practice*. 2019;9(7):118. <https://doi.org/10.5430/jnep.v9n7p118>
2. Ali S, Tallent J, Sambrook H, MacInnes D, Kinane C. Effectiveness of psychological interventions for carers of patients with severe mental illness (SMI): a systematic review. *BMJ Open*. 2024;14(10):e086149.
3. Bayrak D, Çetinkaya Duman Z. A comparison of expressed emotion in caregivers of patients with first-episode psychosis and chronic psychosis. *E-Journal of Dokuz Eylül University Nursing Faculty*. 2022;15(1):13–21. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.841324>

GENÇ ERKEKLERDE SAVUNMACI KÖTÜMSERLİK VE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN İNCELENMESİ

Meryem Fırat¹, Papatya Karakurt², Buse Nur Gedik³

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzincan, Türkiye, meryemfirat@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4193-2299

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, papatyademirci@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-0330-9807

³Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye, busenurgedik.1997@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1098-1888

ÖZET

Giriş-Amaç: Araştırmanın amacı, genç erkeklerde savunmacı kötümserlik ile duygu düzenleme güçlüğüne incelemektir.

Yöntem: Çalışmanın evrenini, bir il merkezinde yaşayan 18–25 yaş arası erkekler oluşturmuştur. Örneklem seçimi, evren sayısının bilindiği örneklem hesaplama formülü ve kolay örnekleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya katılan 430 bireyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş, onam alınarak veriler toplanmıştır. Veriler, Sosyodemografik Veri Formu, Savunmacı Kötümserlik Ölçeği-Kısa 5 (SK-5)(1) ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form (DDGÖ-16)(2) kullanılarak elde edilmiştir. Toplanan veriler SPSS 29 programıyla analiz edilmiş; yüzdelik dağılımlar, ortalamalar, parametrik testler ve korelasyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamasının $23,85 \pm 4,32$ olduğu, %61,2'sinin çalıştığı, %65,8'inin çekirdek ailede yaşadığı, %47,4'ünün gelir-gider dengesinin sağlandığı, %69,5'inin üniversite mezunu ve %91,4'ünün bekar olduğu tespit edilmiştir. Sosyal yaşamda, %57,9'u kendini başarılı, %52,6'sı geniş sosyal çevreye sahip olarak tanımlanmıştır. SK-5 puan ortalaması $20,16 \pm 7,13$; DDGÖ-16 toplam puan ortalaması ise $36,91 \pm 13,49$ bulunmuştur. DDGÖ-16'nin alt boyutları; açıklık: $4,87 \pm 2,16$, amaçlar: $7,79 \pm 3,16$, dürtü: $6,80 \pm 3,23$, stratejiler: $10,97 \pm 4,87$ ve kabul etmeme: $6,46 \pm 3,02$ şeklinde belirlenmiştir. Ölçek puanları, aile tipi, gelir, sosyal yaşam ve psikiyatrik tanı varlığına göre incelendiğinde anlamlı farklılıklar ($p < 0,005$) ortaya konmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Duygu düzenleme güçlüğü yaşayan genç erkeklerin daha yüksek savunmacı kötümserlik sergilediği gözlemlenmiş; bu, bireylerin hayata daha kontrollü yaklaştıklarını düşündürmektedir. Ek olarak, elde edilen veriler, duygu düzenleme ile sosyal işlevsellik arasındaki ilişkinin derinlemesine incelenmesine olanak sağlamıştır. Gelecekte, daha geniş örneklemlerle yapılacak nitel çalışmalar ve pozitif psikoloji yaklaşımlarının değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu çalışma, genç erkeklerde savunmacı kötümserlik ve duygu düzenleme güçlüğüne, sosyal ilişkiler ve yaşam kalitesi üzerinde önemli etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Bulgular, psikolojik müdahalelerin yararlı olabileceğini göstermekte olup, gelecekteki çalışmaların nitel ve nicel yöntemleri harmanlaması beklenmektedir. Bu ek çalışmalar büyük katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Genç, Erkek, Savunmacı Kötümserlik, Duygu Düzenleme Güçlüğü

Kaynaklar:

1. Tekin, I., & Yüksel, M. (2020). Savunmacı Kötümserlik Ölçeğı-Kısa5 (SK-5) Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliğı. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 51(51), 243-259.
2. Yiğıt, İ. & Güzey-Yiğıt, M. (2017). Psychometric properties of Turkish version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). Current Psychology, 1-9. doi: 10.1007/s12144-017-9712-7.

EXAMINING DEFENSIVE PESSIMISM AND DIFFICULTIES IN EMOTION REGULATION AMONG YOUNG MEN

Meryem Fırat¹, Papatya Karakurt², Buse Nur Gedik³

¹Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Erzincan, Türkiye, meryemfirat@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4193-2299

²Erzincan Binali Yıldırım University, Erzincan, Türkiye, papatyademirci@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-0330-9807

³Erzincan Binali Yıldırım University, Erzincan, Türkiye, busenurgedik.1997@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1098-1888

ABSTRACT

Introduction and Aim: The purpose of this study was to examine defensive pessimism and difficulties in emotion regulation among young men.

Methods: The study population consisted of all men aged 18–25 residing in a provincial center. The sample was selected using a known population sample size calculation formula and convenience sampling. Data were collected via face-to-face interviews with 430 individuals who provided informed consent. Information was obtained using a Sociodemographic Data Form, the Short Form 5 of the Defensive Pessimism Scale (SK-5)(1), and the Short Form of the Difficulties in Emotion Regulation Scale (DDGÖ-16)(2). Data were analyzed using SPSS version 29, employing percentage distributions, means, parametric tests, and correlation analyses.

Results: Participants had a mean age of 23.85 ± 4.32 . It was determined that 61.2% were employed, 65.8% lived in nuclear families, 47.4% maintained a balanced income-expenditure ratio, 69.5% were university graduates, and 91.4% were single. In terms of social life, 57.9% considered themselves successful, while 52.6% reported an extensive social circle. The mean SK-5 score was 20.16 ± 7.13 , and the overall mean DDGÖ-16 score was 36.91 ± 13.49 . For the DDGÖ-16 subscales, scores were as follows: Clarity, 4.87 ± 2.16 ; Goals, 7.79 ± 3.16 ; Impulse, 6.80 ± 3.23 ; Strategies, 10.97 ± 4.87 ; and Non-Acceptance, 6.46 ± 3.02 . Significant differences ($p < 0.005$) in scale scores were observed based on family type, income, self-perceived success, social life, and psychiatric diagnosis.

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that young men with difficulties in emotion regulation tend to exhibit higher defensive pessimism, suggesting a more controlled approach to life. The data highlight a significant relationship between emotion regulation and social functioning. Future research should include larger samples, incorporate qualitative methods, and examine positive psychology interventions to enhance psychological outcomes. Such efforts are needed.

Key Words: Young, Men, Defensive Pessimism, Difficulties in Emotion Regulation

References:

1. Tekin, I., & Yüksel, M. (2020). Savunmacı Kötümserlik Ölçeği-Kısa5 (SK-5) Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 51(51), 243-259.
2. Yiğit, İ. & Güzey-Yiğit, M. (2017). Psychometric properties of Turkish version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). Current Psychology, 1-9. doi: 10.1007/s12144-017-9712-7.

KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE TEKNOLOJİ TABANLI UYGULAMALARIN STRES VE BAŞ ETME ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN META ANALİZİ

Beyzanur Topallı¹, Mustafa Akyüz², Sedanur Aran Tiryaki³, Nurullah Taş⁴

¹Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye, topallibeyzanur@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8430-9595

²İğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, İğdır, Türkiye mustafa.akyuz@igdir.edu.tr mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

³Ağrı 6 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Ağrı, Türkiye, sedanur_aran@hotmail.com , Orcid: 0000-0003-0786-9043

⁴Atatürk Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri Bölümü, Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri Ana Bilim Dalı, Erzurum, Türkiye, nurullah.tas@atauni.edu.tr Orcid: 0000-0002-8312-8733

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik hastalıklar, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyen, uzun süreli tıbbi bakım gerektiren sağlık sorunlarıdır. Bu hastalıklarla mücadelede teknolojik çözümler giderek önem kazanmaktadır [1]. Son yıllarda, mobil uygulamalar, sanal gerçeklik ve çevrim içi terapiler gibi teknoloji tabanlı uygulamaların stres yönetimi ve baş etme süreçlerinde etkili olduğu öne sürülmektedir [2]. Bu meta-analiz çalışmasının amacı, kronik hastalığı olan bireylerde teknoloji tabanlı uygulamaların stres ve baş etme üzerindeki etkisini belirlemek ve mevcut bilimsel kanıtları sentezlemektir.

Yöntem: PRISMA protokolüne uygun olarak gerçekleştirilen meta-analiz kapsamında Web of Science, Scopus, PubMed ve Science Direct veri tabanlarından 467 çalışma taranmıştır. Dahil edilme kriterlerini karşılayan 11 randomize kontrollü çalışma analize dahil edilmiştir. Etki büyüklüğü hesaplamalarında Hedges' g istatistiği ve rastgele etkiler modeli kullanılmıştır. Moderatör analizinde hastalık türü, müdahale yöntemi, oturum sayısı ve kullanılan teknoloji türü değerlendirilmiştir. Yayın yanlılığı Egger testi, Begg testi ve huni grafiği ile incelenmiştir.

Bulgular: Teknoloji tabanlı müdahalelerin stres yönetimi ve baş etme becerileri üzerindeki genel etki büyüklüğü küçük düzeyde bulunmuştur (Hedges' g = 0,33, %95 GA: -0,11 ile 0,97). Moderatör analizine göre, kistik fibrozis hastalarında etkisi orta düzeyde (g = 0,65), psikiyatri hastalarında küçük düzeyde (g = 0,27), ancak kanser ve kalp hastalarında etkisi düşük bulunmuştur [3]. BDT temelli müdahaleler ve başa çıkma becerilerine dayalı yaklaşımlar mindfulness temelli yaklaşımlara kıyasla daha etkili bulunmuştur. Mobil uygulamalar ve telekonferans yöntemleri, sanal gerçeklik uygulamalarına göre daha yüksek etki göstermiştir. Kısa süreli (2-4 oturum) müdahalelerin daha uzun süreli müdahalelere kıyasla daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Teknoloji tabanlı müdahaleler, kronik hastalığı olan bireylerde stres yönetimi ve baş etme becerileri üzerinde olumlu etkiler sağlamaktadır. Ancak bu etkinin küçük düzeyde olduğu ve bireysel farklılıklar ile hastalık türlerine bağlı olarak değişebileceği görülmüştür. Dijital sağlık hizmetlerinin

daha etkin ve kişiselleştirilmiş hale getirilmesi için ileri araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, Metaanaliz, Psikiyatri hemşireliği, Stres-psikolojik, Teknoloji

THE EFFECT OF TECHNOLOGY-BASED APPLICATIONS ON STRESS AND COPING IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC ILLNESS: A META-ANALYSIS OF RANDOMIZED CONTROLLED TRIALS

Beyzanur Topallı¹, Mustafa Akyüz², Sedanur Aran Tiryaki³, Nurullah Taş⁴

¹Ordu University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ordu, Türkiye, topallibeyzanur@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8430-9595

²Iğdır University, Vocational School of Health Services, Department of Health Care Services, Iğdır, Türkiye mustafa.akyuz@igdir.edu.tr mustafa.akyuz191@ogr.atauni.edu.tr - Orcid:0000-0003-3984-0229

³Ağrı 6th Family Health Center, Ağrı, Türkiye, sedanur_aran@hotmail.com Orcid: 0000-0003-0786-9043

⁴Atatürk University, Faculty of Applied Sciences, Department of Information Systems and Technologies, Division of Information Systems and Technologies, Erzurum, Türkiye nurullah.tas@atauni.edu.tr Orcid: 0000-0002-8312-8733

ABSTRACT

Introduction and Aim: Chronic diseases are long-term health conditions that negatively affect individuals' quality of life and require continuous medical care [1]. In recent years, technology-based solutions such as mobile applications, virtual reality, and online therapies have gained importance in stress management and coping strategies for chronic illnesses [2]. This meta-analysis aims to evaluate the effects of technology-based interventions on stress and coping among individuals with chronic diseases and synthesize existing scientific evidence in this field.

Methods: A meta-analysis was conducted following the PRISMA protocol. A total of 467 studies were screened from the Web of Science, Scopus, PubMed, and Science Direct databases. After applying inclusion and exclusion criteria, 11 randomized controlled trials (RCTs) were included in the final analysis. Hedges' g statistics and a random-effects model were used to calculate effect sizes. Moderator analyses were performed to assess the impact of disease type, intervention method, session duration, and technology type. Publication bias was examined using Egger's test, Begg's test, and funnel plots.

Results: The overall effect size of technology-based interventions on stress management and coping was small (Hedges' g = 0.33, 95% CI: -0.11 to 0.97). Moderator analysis indicated that the effect was moderate in cystic fibrosis patients (g = 0.65), small in psychiatric patients (g = 0.27), and minimal in cancer and cardiac patients [3]. Cognitive Behavioral Therapy (CBT)-based interventions and coping skills approaches were more effective than mindfulness-based approaches. Mobile applications and teleconference methods showed greater efficacy compared to virtual reality interventions. Short-term interventions (2-4 sessions) were more effective than longer interventions.

Conclusion and Recommendations: Technology-based interventions have a positive impact on stress management and coping skills among individuals with chronic diseases. However, the overall effect is small and varies based on individual differences and disease types. Further research is needed to optimize digital health services and develop more personalized interventions.

Key Words: Chronic disease, Meta-analysis, Psychiatric Nursing, Stress-psychological, Technology

References:

- 1.Sasseville M, LeBlanc A, Tchunte J, et al. The impact of technology systems and level of support in digital mental health interventions: a secondary meta-analysis. *Systematic Reviews*. 2023;12(1):78.
- 2.Zhang Z, Hu Y, Liu S, et al. The effectiveness of e-mental health interventions on stress, anxiety, and depression among healthcare professionals: a systematic review and meta-analysis. *Systematic Reviews*. 2024;13(1):144.
- 3.Sawilowsky SS. New effect size rules of thumb. *Journal of modern applied statistical methods*. 2009;8:597-599.

PADEMİDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ EMPATİ BECERİLERİ VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK DÜZEYLERİ İLE MESLEKİ YAŞAM KALİTELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ece Mutlu Satıl¹, Tuğba Uygun Aykanat², Leyla Baysan Arabacı³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği ABD. İzmir, Türkiye. ecemutlu94@gmail.com, Orcid:0000-0001-8957-7567
²Soma Devlet Hastanesi, Acil Servis Birimi, Manisa, Türkiye. tugbauygun9@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3742-7994
³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği ABD. İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-0314-6350

ÖZET

Giriş-Amaç: COVID-19 pandemisi döneminde sağlık profesyonelleri ön saflarda mücadele ettikleri için yaşam kalitesinin kötüleşmesi açısından büyük risk altına girmiştir [1]. Ancak pandemi gibi kriz ortamlarında sağlık çalışanlarının empati becerisi ve kişilerarası duyarlılıklarının onların yaşam kalitesini etkilediği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, sağlık profesyonellerinin empati becerileri ve kişilerarası duyarlılık düzeyleri ile mesleki yaşam kaliteleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: İlişkisel ve tanımlayıcı tipte olan çalışma Kasım 2021-Nisan 2022 tarihleri arasında etik kurul onayı ve Sağlık Bakanlığı ile ilgili kurum izinleri alındıktan sonra bir devlet hastanesinde 162 sağlık çalışanı ile yürütülmüştür. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Toronto Empati Ölçeği (TEÖ), Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği (KDÖ) ve Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇYKÖ) kullanılarak toplanmıştır. Ölçeklerden elde edilen yüksek puan yüksek empatiyi, yüksek kişilerarası duyarlılığı ve yüksek yaşam kalitesini göstermektedir [2-4]. Sosyodemografik veriler sayı ve yüzde dağılımlarıyla, değişkenler arasındaki ilişki korelasyon analiziyle incelenmiştir.

Bulgular: Yaş ortalaması 33,41±8,30 olan profesyonellerin %77,8'i kadındır. %62,3'ü lisans mezunu, %79,0'u hemşire olan katılımcıların %17,8'i COVID biriminde, %64,8'i günde 24 saat çalışmaktadır. Sağlık çalışanlarının ölçek toplam ve alt ölçek puan ortalamaları sırasıyla $X_{TEÖ}=52,61±6,59$ (min:13-max:65), $X_{KDÖ}=91,26±12,70$, $X_{ÇYKÖ-MeslekiTatmin}=31,33±9,27$, $X_{ÇYKÖ-Tükenmişlik}=19,50±6,70$ ve $X_{ÇYKÖ-EşduyumYorgunluğu}=17,02±7,59$ bulunmuştur. TEÖ ve KDÖ toplam puan ortalamaları ile ÇYKÖ'nün alt boyutlarına (mesleki tatmin, tükenmişlik, eşduyum yorgunluğu) ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sağlık çalışanları yüksek empati becerisine ve orta düzeyde kişilerarası duyarlılığa sahip olup, eşduyum yorgunluğu ve tükenmişlik düzeylerinin düşük, mesleki tatmin ve memnuniyetlerinin ortalamanın üzerinde olduğu saptanmıştır. Empati becerileri geliştikçe tükenmişlikleri azalmakta; kişilerarası duyarlılıkları arttıkça eşduyum yorgunlukları artmakta; empati becerileri ile kişilerarası duyarlılıkları arttıkça mesleki tatmin ve memnuniyetleri de artmaktadır. Özellikle pandemi dönemlerinde, sağlık profesyonellerinin mesleki yaşam kalitesinin geliştirilmesi

için empati ve kişilerarası duyarlılık becerilerine yönelik müdahalelerinin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Kişilerarası duyarlılık, Pandemi, Sağlık çalışanı, Yaşam kalitesi
TUBİTAK 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMPATHY AND INTERPERSONAL SENSITIVITY OF HEALTHCARE PROFESSIONALS AND THEIR PROFESSIONAL QUALITY OF LIFE ON PANDEMIC

Ece Mutlu Satıl¹, Tuğba Uygun Aykanat², Leyla Baysan Arabacı³

¹İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing. İzmir, Türkiye. ecemutlu94@gmail.com, Orcid:0000-0001-8957-7567

²Soma State Hospital, Emergency Department, Manisa, Türkiye. tugbauygun9@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3742-7994

³İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing. İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Introduction and Aim: During the COVID-19 pandemic, healthcare professionals have been at great risk of poor quality of life as they fight on the front lines [1]. However, in crisis environments such as pandemics, it is thought that the empathy skills and interpersonal sensitivity of healthcare professionals affect their quality of life. The study was aimed to examine relationship between empathy and interpersonal sensitivity of healthcare professionals and their professional quality of life in the pandemic period.

Methods: The descriptive and relational study was conducted 162 healthcare-professionals at a state hospital between November 2021-April 2022, after obtaining ethics committee approval and relevant institution permissions. The data were collected through Identifying Information Form, Toronto Empathy Questionnaire (TEQ), Interpersonal Sensitivity Measure (IPSM), and Professional Quality of Life Scale (ProQOL). High scores of scales indicate high empathy, interpersonal sensitivity and quality of life [2-3]. Sociodemographic data were examined with number and percentage distributions, and the relationship between variables was examined with correlation analysis.

Results: The mean age was 33.41 ± 8.30 . 77.8% were female, 79.0% were nurses, 17.8% worked in COVID-19 unit, and 64.8% worked 24 hours a day. Total scale and subscale mean scores of the health professionals were found as $X_{TEQ}=52.61 \pm 6.59$, $X_{IPSM}=91.26 \pm 12.70$, $X_{ProQOL-Compassion Satisfaction}=31.33 \pm 9.27$, $X_{ProQOL-Burnout}=19.50 \pm 6.70$ and $X_{ProQOL-Compassion Fatigue}=17.02 \pm 7.59$. A statistically significant relationship was founded between TEQ and IPSM total mean scores and the subscales of ProQOL ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: During COVID-19 pandemic, health professionals had low compassion fatigue and burnout, above-average compassion satisfaction, moderate interpersonal sensitivity and high empathy skills. It was found that as their empathy skills developed, their burnout levels decreased, as their interpersonal sensitivity levels increased, their compassion fatigue levels increased, and as their empathy skills and interpersonal sensitivity levels increased, their compassion satisfaction increased. Especially during pandemic periods, it is recommended that interventions

targeting empathy and interpersonal sensitivity skills be implemented to improve healthcare professionals' quality of professional life.

Key Words: Empathy, Health professional, Interpersonal sensitivity, Pandemic, Quality of life

The corresponding author was supported within the scope of 2224-B - Grant Program for Participation in Scientific Meetings within the Country.

References:

1. Lluch C, Galiana L, Doménech P, Sansó N. The impact of the COVID-19 Pandemic on burnout, compassion fatigue, and compassion satisfaction in healthcare personnel: A systematic review of the literature published during the first year of the pandemic. *Healthcare*. 2022;10(2):364. doi.org/10.3390/healthcare10020364
2. Doğan T, Sapmaz S. Psychometric analysis of the Interpersonal Sensitivity Measure (IPSM) among turkish undergraduate students. *Journal of Theoretical Educational Science*. 2012;5(2):143–155.
3. Totan T, Dogan T, Sapmaz F. The Toronto Empathy Questionnaire: Evaluation of psychometric properties among turkish university students. *Eurasian Journal of Educational Research*. 2012;46:179–198.

“RİDDİKULUS” HEMŞİRELİK GİRİŞİMİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Ege Miray Topcu¹, Narin Sarılmaz², Şeymanur Dilerbay³, Dilek Yaprak⁴, Esra Engin⁵

¹Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

²Lithuanian University of Health Sciences, Litvanya

³Dokuz Eylül Üniversitesi Araştırma Uygulama Hastanesi, Hemşire, İzmir, Türkiye

⁴TC Sağlık Bakanlığı İzmir Şehir Hastanesi, Hemşire, İzmir, Türkiye

⁵Emekli Öğretim Üyesi, İzmir Türkiye, esraengin@yahoo.com , Orcid: 0000-0003-0836-1532

ÖZET

Giriş-Amaç: Anksiyete temel bir duygu olmak ile birlikte, hemşirelik tanılarının arasında da yer alan düzeyinin artması ile günlük yaşamda zorlanmalara neden olan ve yönetilmesi gereken bir semptomdur. Anksiyete yönetiminde hemşire bakımı kapsamında birçok girişim bulunmaktadır (1, 2). Ancak bu çalışma kapsamında maliyeti etkin, sürdürülebilir bir girişimin etkililiği sınanmıştır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı “Riddikulus” hemşirelik girişiminin(RHG) üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeyine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: RHG, tek oturumda gerçekleştirilen ve kişilerin anksiyeteye yönelik metaforları üzerinden çalışılan, esneklik ve yaratıcılığa dayanan bir hemşirelik girişimidir. Araştırma randomize kontrollü deneysel izlem çalışmasıdır. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, VAS Anksiyete ve Beck Anksiyete Ölçeği(BAE) ile Aralık 2023-Haziran 2024 tarihleri arasında toplanmıştır (3). Araştırma araştırmanın dahil olma kriterlerini karşılayan, gönüllü öğrenciler ile Ege Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu’nda 549 öğrenci ile yürütülmüştür. Dahil olma kriterlerini karşılayan 36 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır (17 deney/ 19 kontrol). Hipotezler, Kikare, Mann Whitney, bağımsız örneklem t testi, Friedman testi tekrarlı ölçümlerde ANOVA testi ile sınanmıştır.

Bulgular: Deney ve kontrol grubu arasında zaman serisinde BDE puan ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$). Ancak Deney grubunun VAS Anksiyete girişim öncesi ve sonrası puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı düzeyde azalmıştır ($p<0,05$). Deney grubu ölçümlerin VAS üzerindeki etkisinin büyük etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: RHG öğrencilerin kısa süreli anksiyete düzeylerini düşürmede etkilidir. RHG’ nin farklı örneklem gruplarında ve tekrarlı uygulandığı kanıt değeri yüksek çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Hemşire, Girişim, Ruh Sağlığı

Kaynaklar:

1. Hart BGA, Lusk P, Hovermale R, Melnyk BM. Decreasing depression and anxiety in college youth using the Creating Opportunities for Personal Empowerment Program (COPE). J Am Psychiatr Nurses Assoc. 2019;25(2):89-98. doi:10.1177/10783903187792.

2. Savitsky B, Findling Y, Ereli A, Hendel T. Anxiety and coping strategies among nursing students during the COVID-19 pandemic. Nurse Educ Pract. 2020. doi:10.1016/j.nepr.2020.102809
3. Ulusoy M, Sahin NH, Erkmen H. Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: psychometric properties. J Cogn Psychother. 1998;12(2):163.

THE EFFECT OF THE “RIDDIKULUS” NURSING INTERVENTION ON ANXIETY LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Ege Miray Topcu¹, Narin Sarılmaz², Şeymanur Dilerbay³, Dilek Yaprak⁴, Esra Engin⁵

¹Ege University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, ege.miray.eyrenci@gmail.com , Orcid: 0000-0001-5574-7441

²Narin Sarılmaz, Lithuanian University Of Health Sciences, Lithuanian

³Dokuz Eylül University Hospital, Nurse, İzmir, Türkiye

⁴Republic of Türkiye Ministry of Health, Nurse, İzmir, Türkiye

⁵Retired Proffesor, İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.com , Orcid: 0000-0003-0836-1532

ABSTRACT

Introduction and Aim: Anxiety is a basic emotion, and is a symptom that must be managed and causes difficulties in daily life as its level increases, which is also among the nursing diagnoses. There are many interventions within the scope of nursing care in anxiety management (1, 2). However, within the scope of this study, the effectiveness of a cost-effective, sustainable intervention was tested. Therefore, the aim of this study was to evaluate the effect of ‘Riddikulus’ nursing intervention (RNI) on the anxiety level of university students.

Methods: RNI is a nursing intervention based on flexibility and creativity, which is carried out in a single session and works on people's metaphors for anxiety. The study is a randomised controlled experimental follow-up study. Data were collected between December 2023 and June 2024 with the Descriptive Information Form, VAS Anxiety and Beck Anxiety Inventory (BAI) (3). The study was conducted with 549 volunteer students who met the inclusion criteria at Ege University School of Foreign Languages. The study was completed with 36 students who met the inclusion criteria (17 experimental/ 19 control). Hypotheses were tested with Chi-square, Mann Whitney, independent sample t-test, Friedman test, repeated measures ANOVA test.

Results: There was no statistically significant difference between the experimental and control groups in the mean BDI score in the time series ($p>0.05$). However, the mean VAS Anxiety score of the experimental group before and after the intervention decreased statistically significantly ($p<0.05$). It was determined that the effect of the experimental group measurements on VAS had a great effect.

Conclusion and Suggestions: RHG is effective in reducing short-term anxiety levels of students. It is recommended to carry out studies with high evidence value in different sample groups and repeated application of RHG.

Keywords: Anxiety, Nurse, Intervention, Mental Health

References:

1 Hart BGA, Lusk P, Hovermale R, Melnyk BM. Decreasing depression and anxiety in college youth using the Creating Opportunities for Personal Empowerment Program (COPE). J Am Psychiatr Nurses Assoc. 2019;25(2):89-98. doi:10.1177/10783903187792.

- 2 Savitsky B, Findling Y, Ereli A, Hendel T. Anxiety and coping strategies among nursing students during the COVID-19 pandemic. Nurse Educ Pract. 2020. doi:10.1016/j.nepr.2020.102809
- 3 Ulusoy M, Sahin NH, Erkmen H. Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: psychometric properties. J Cogn Psychother. 1998;12(2):163.

ESKİ MEZOPOTAMYA'DA ANKSİYETE

Bülent Diri¹, Zeynep Sena Diri²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, PhD, Samsun; Medicana International Samsun Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Bölümü, Yenimahalle, Şht. Mesut Birinci Cd. No:85, 55080, Canik, Samsun, Türkiye, bulentdiri@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1791-3327

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrenci, OMÜ Kurupelit Kampüsü Tıp Fakültesi, 55200 Atakum, Samsun, Türkiye, drzeynepssdiri@gmail.com, Orcid: 0009-0003-9713-4442

ÖZET

Giriş-Amaç: Anksiyete, kişinin tolere edemediği olumsuzluk ve belirsizliğin otonomik belirtilerle dışı vurumu olarak tanımlanır. Bu durum, tekrar eden korku ve endişe duygu durumunu içerir ve günlük yaşamı etkiler. Klinik anksiyete, sempatik sistem aktivasyonuna bağlı olarak kalp çarpıntısı, terleme, göğüste sıkışma hissi, ölüm korkusu, baş ağrısı, hemen tuvalete gitme isteği ve huzursuzluk gibi belirtilerle kendini gösterebilir. Zamanla, ruhsal çöküntü ve depresyon belirtileri de eşlik edebilir. Antik Mezopotamya metinlerinde anksiyete semptomları detaylı şekilde betimlenmiştir. Bu çalışmanın amacı bu metinlerdeki anksiyete semptom ve bulgularını değerlendirerek, Mezopotamya'da anksiyenin varlığını oraya koymaktır. Bu çalışma, psikiyatrik hastalıkların tarihsel gelişimini anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Yöntem: Mezopotamya tıp literatüründeki anksiyete ile ilgili olduğu düşünülen bilgi ve metinlere ulaşılarak güncel tıp literatürüyle değerlendirildi.

Bulgular: Metin örneği: “16.20 Eğer bazı şeyler bir kişiye uygunsuz oluyorsa ve o nasıl olduğunu ‘bilmiyorsa’ ... (parasal kayıp ve hayvanları ve hane halkından insanlar ölür) onun sürekli göğsünde duyular eksilmiştir, konuşuyor, duymuyor, çağırıyor ve cevap vermiyor, (ve) sürekli istenen şeylere [ulaşılamaz];o sürekli yatakta titrer, ...o sürekli tanrı ve ‘krala’ öfkeli, uzuvları sürekli gergin, o sürekli titrer, gece gündüz uyku uyuyamayabilir, o sürekli kabus görür, o sürekli gevşektir, ekmek ve biraya iştahı azalır, (ve) her ne söylerse unuttur, tanrı ve tanrıçasının öfkesi onun üstünedir (ve) tanrı ve tanrıçaları ona kızgındır. Lanetin “elini” çözmek için; tanrının “eli” ... hastalık oluşumu ya da anne, babanın, kız kardeşin, en geniş akrabanın günahları onu etkiler ve bu kişi onun endişesi için yapmaz...[1,2,3].

Metin örneğinde, yaşanan bir sosyal travma sonrasında içine kapanma, titreme, öfke, uykusuzluk ve iştahsızlık gibi semptomların sebebi metafizik kavramlara bağlanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Mezopotamya'da anksiyetenin metinlerde var olduğu görülmektedir. Bu konuda yapılacak daha detaylı çalışmalarla ortaya konması mümkündür. Bu çalışmalar arttıkça anksiyetenin Mezopotamya tıbbı gibi yazının ilk bulunmasına kadar uzanan derinlikte bilinirliği daha iyi anlaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete tarihi, Çivi yazısı, Eski mezopotamya, Tıp tarihi

Kaynaklar:

1. Kocher, F. Die babylonisch-assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen (BAM), Vol. 1-6 (1963-80), (BAM 231 i 1-18), (BAM 409 obv. II'-12', 16'), (BAM55b iii 55'; cf. SAM575 iv 34 [AOAT 43.331]).
2. Karamustafalıoğlu O, Yumrukçal H. Depresyon ve Anksiyete Bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*. 2011;45(2):65-74.

ANXIETY IN ANCIENT MESOPOTAMIA

Bülent Diri¹, Zeynep Sena Diri²

¹Ondokuz Mayıs University, Institute of Graduate Studies, Department of History, PhD, Samsun; Medica International Samsun Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Bölümü, Yenimahalle, Şht. Mesut Birinci Cd. No:85, 55080, Canik, Samsun, Türkiye, bulentdiri@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1791-3327

²Ondokuz Mayıs University Student, OMÜ Kurupelit Kampüsü Tıp Fakültesi, 55200 Atakum, Samsun, Türkiye, drzeynepdiri@gmail.com, Orcid: 0009-0003-9713-4442

ABSTRACT

Introduction and Aim: Anxiety is defined as the expression of intolerable negativity and uncertainty with autonomic symptoms. This condition includes recurrent feelings of fear and anxiety and affects daily life. Clinical anxiety may manifest itself with symptoms such as heart palpitations, sweating, chest tightness, fear of death, headache, urgency to go to the toilet and restlessness due to sympathetic system activation. Over time, symptoms of mental breakdown and depression may also accompany. Anxiety symptoms are described in detail in ancient Mesopotamian texts. The aim of this study is to evaluate the symptoms and findings of anxiety in these texts and to establish the existence of anxiety in Mesopotamia. This study will contribute to our understanding of the historical development of psychiatric disorders.

Methods: Information and texts thought to be related to anxiety in Mesopotamian medical literature were accessed and evaluated with current medical literature.

Results: Text example: ‘16.20 If something is inconvenient to a person and he does not know how it happened ... his senses are constantly diminished in his chest, he speaks, he does not hear, he calls and does not answer, (and) the things that are constantly desired are [unattainable]; he constantly trembles in bed ... the occurrence of disease or the sins of the mother, father, sister, and the widest relative affect him, and this person does not do it for his anxiety... [1,2,3].

In the text example, symptoms such as withdrawal, trembling, anger, insomnia and loss of appetite after a social trauma are attributed to metaphysical concepts.

Conclusion and Recommendations: It is seen that anxiety is present in Mesopotamian texts. It is possible to reveal this with more detailed studies. As these studies increase, it will be better understood that anxiety is known in depth dating back to the first discovery of writing, such as Mesopotamian medicine.

Key Words: Ancient Mesopotamia, Cuneiform, History of anxiety, History of medicine

References:

1. Kocher, F. Die babylonisch-assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen (BAM), Vol. 1-6 (1963-80), (BAM 231 i 1-18), (BAM 409 obv. II'-12', 16'), (BAM55b iii 55'; cf. SAM575 iv 34 [AOAT 43.331]).
2. Karamustafalıoğlu O, Yumrukçal H. Depresyon ve Anksiyete Bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*. 2011;45(2):65-74.
3. Ritter E, Kinnier WJ. Prescription for an anxiety state. *Anatolian Stud.* 1980;30:23-30.

DEPRESYON HASTALARINDA BİLİŞSEL ÇARPITMALARIN PSİKOLOJİK ACI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK İLE İLİŞKİSİ

Özlem Akkurt¹, Döndü Çuhadar², Gülçin Elboğa³

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik anabilim Dalı, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, akkurtozlem1176@gmail.com, ORCID: 0009-0004-0262-2871

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, donducuahadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

³Gaziantep Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, gelboga@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3903-1835

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bireylerin duygularını belirleyen olayın kendisi değil, kişinin kendi düşünce sisteminde olaya yüklediği anlamdır [1]. Bilişsel çarpıtmaların sonucunda kişinin; geleceğini başarısızlıklarla dolu ve olumsuz görmesi, olumsuz kendilik algısı geliştirmesi, dünyayı yaşam hedeflerine ulaşma yolunda engeller sunan olumsuz bir çevre olarak görmesi söz konusudur [2]. Psikolojik acı, kayıp yaşama, travmatik olaylara uğrama, düş kırıklığı, kişinin beklentilerinin olumsuz sonuçlanması, temel gereksinimlerin karşılanmaması gibi durumlardan kaynaklanabilen zihinsel acı çekme sürecidir [3]. Psikolojik sağlık, bireylerin stresli yaşantıları olumlu değerlendirmelerine ve bu olaylarla başarılı bir şekilde baş etmelerine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada, depresyon hastalarında bilişsel çarpıtmaların psikolojik acı ve psikolojik sağlık ile ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırma bir üniversite hastanesinde depresyon tanısıyla tedavi alan bireylerle yapılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Etik Kurul, Kurum İzni ve katılımcılardan yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (BÇÖ)”, “Psikolojik acı Ölçeği(PAÖ)” ve “Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği(KPSÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS de yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmada, hastaların BÇÖ toplam puan ortalaması 97,77±21,25; PAÖ puan ortalaması 41,63±13,45; KPSÖ puan ortalaması 13,88±5,23 olarak bulunmuştur. Depresyon tanılı hastalarda Bilişsel Çarpıtma Puan ortalamaları ile Psikolojik acı puan ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur($r=,541$; $p<0,001$). Bilişsel Çarpıtma puan ortalaması ile psikolojik sağlık puan ortalaması arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmamıştır($r=-,304$; $p<0,016$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada bilişsel çarpıtmalardaki artışın psikolojik acı çekmeyi olumsuz yönde artırdığı, psikolojik sağlamlığı ise olumsuz yönde azalttığı belirlenmiştir. Psikolojik acı bireyin benliğindeki ve işlevselliğindeki olumsuz değişikliklerin ve olumsuz duyguların farkına varması ile karakterize öznel bir deneyim olup özellikle depresyonla çok ilişkilidir. Psikiyatri Hemşireleri hastanın bilişsel çarpıtmalarını fark etmesinde hastaya uygun müdahaleleri planlayarak bilişsel

çarpıtmaların psikolojik acı üzerindeki etkisini azaltma yoluyla bu süreçte hastanın iyileşme sürecine katkıda bulunabilirler.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel çarpıtma, Depresyon, Psikiyatri hemşireliği Psikolojik acı, Psikolojik sağlamlık

Kaynaklar:

1. Yazıcı Çelebi G, Odacı H. Bağlanma stilleri, ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmalar. Kişilerarası ilişki tarzları ve kişiliközelliklerinin evlilik uyumunu yordamadaki rolünün incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 2018;40.
2. Bulut M, Mercan N, Yüksel Ç. Bilişsel çarpıtma düzeyi ile depresyon ve anksiyete düzeyi arasındaki ilişki: sistematik derleme. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020;9(3):215-226.
3. Demirkol ME, Güleç H, Çakmak S, Namli Z, Güleç M, Güçlü N, Tamam L. Psikolojik Acı Ölçeği Türkçe Formunun güvenilirliği ve geçerliliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2018;19.

THE RELATIONSHIP OF COGNITIVE DISTORTIONS WITH PSYCHOLOGICAL PAIN AND PSYCHOLOGICAL RESILIANE IN DEPRESSED PATIENTS

Özlem Akkurt¹, Döndü Çuhadar², Gülçin Elboğ³

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, akkurtozlem1176@gmail.com, ORCID: 0009-0004-0262-2871

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, donducuhadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

³Gaziantep Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, gelboga@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3903-1835

ABSTRACT

Introduction and Aim: What determines individuals' emotions is not the event itself, but the meaning the person attributes to the event in their own thought system [1]. As a result of cognitive distortions, the person sees their future as full of failures and negative, develops a negative self-perception, and sees the world as a negative environment that presents obstacles to reaching life goals [2]. Psychological pain is the process of mental suffering that can result from situations such as experiencing loss, experiencing traumatic events, disappointment, negative results of a person's expectations, and failure to meet basic need [3]. Psychological resilience helps individuals evaluate stressful experiences positively and cope with these events successfully. This study aimed to determine the relationship between cognitive distortions and psychological pain and psychological well-being in patients with depression.

Methods: This descriptive study was conducted with individuals receiving treatment with a diagnosis of depression in a university hospital. Before starting the study, Ethics Committee, Institutional Permission and written informed consent were obtained from the participants. "Personal Information Form", "Cognitive Distortions Scale (CDS)", "Psychological Pain Scale (PPS)" and "Brief Psychological Resilience Scale (BPRS)" were used to collect the data. Data analysis was performed in SPSS.

Results: In the study, the patients' total CDS score average was 97.77 ± 21.25 ; the PPS score average was 41.63 ± 13.45 ; and the BPRS score average was 13.88 ± 5.23 . A positive significant relationship was found between the Cognitive Distortion Score average and the Psychological Pain score average in patients diagnosed with depression ($r=.541$; $p<0.001$). There was no significant negative relationship between the mean score of Cognitive Distortion and the mean score of psychological resilience ($r=-.304$; $p<0.016$).

Conclusion and Recommendations: In this study, it was determined that the increase in cognitive distortions negatively increased psychological pain and negatively decreased psychological resilience. Psychological pain is a subjective experience characterized by the individual's awareness of negative changes and negative emotions in his/her self and functionality, and is particularly closely

related to depression. Psychiatric nurses can contribute to the patient's recovery process by planning appropriate interventions for the patient's awareness of cognitive distortions and reducing the effect of cognitive distortions on psychological pain.

Key Words: Cognitive distortion, Depression, Psychiatric nursing, Psychological pain, Psychological resilience

References:

1. Yazıcı Çelebi G, Odacı H. Bağlanma stilleri, ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmalar. Kişilerarası ilişki tarzları ve kişiliközelliklerinin evlilik uyumunu yordamadaki rolünün incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 2018;40.
2. Bulut M, Mercan N, Yüksel Ç. Bilişsel çarpıtma düzeyi ile depresyon ve anksiyete düzeyi arasındaki ilişki: sistematik derleme. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020;9(3):215-226.
3. Demirkol ME, Güleç H, Çakmak S, Namli Z, Güleç M, Güçlü N, Tamam L. Psikolojik Acı Ölçeği Türkçe Formunun güvenilirliği ve geçerliliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2018;19.

HEMŞİRELİK VE MİZAH: ETKİLEŞİMLİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ İLE VERİLEN DERSİN MİZAH TARZINA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNE ETKİSİ

Mehtap Akkoc¹, İrem Utlu²

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1427-1752

²Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, utluirem@gmail.com, Orcid: 0009-0009-8146-669X

ÖZET

Giriş-Amaç: Mizah, hemşirelik uygulamalarında hasta merkezli bakımın etkinliğini artıran önemli bir iletişim aracıdır. Araştırmalar, mizahın hemşire-hasta etkileşiminde güveni ve iletişimi güçlendirdiğini, stresle başa çıkma becerilerini desteklediğini ve hemşirelerin iş doyumunu artırdığını göstermektedir [1,3]. Ayrıca mizah, sağlık çalışanlarının problem çözme kapasitelerini geliştirerek zorlayıcı durumlarla baş etmede bilişsel ve duygusal destek sağlar [2]. Bu bağlamda, hemşirelik eğitiminde mizahın sistematik bir şekilde ele alınması önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı, mizahın hemşirelikte olumlu etkilerini değerlendirmek ve mizah odaklı eğitim programlarının, hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerine katkı sağladığını ortaya koymaktır.

Yöntem: Tübitak tarafından desteklenen (2209A) bu proje; yarı deneysel müdahale çalışmasıdır. Örneklemini, daha önce mizah dersi almamış ve çalışmaya gönüllü birinci sınıf öğrencileri ile bu dersi alan ikinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Müdahale kapsamında işlenen ders haftada bir saat teori bir saat uygulamadır. Teorik derslerde mizahın tanımı, mizah teorileri, mizahın fizyolojik ve psikolojik yararları ile sağlık bağlamındaki rolü ele alınmıştır. Uygulama derslerinde ise rol oynama, drama, skeç, fıkra, masal, karikatür gibi mizahi öğeler kullanılarak problem çözme süreçleri interaktif yöntemlerle analiz edilmiştir. Veriler, Tanımlayıcı Soru Formu, Mizah Tarzları Ölçeği (MTÖ; Cronbach alfa: 0,87) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE; Cronbach alfa: 0,89) ile toplanmış, istatistiksel analizlerle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Dersi alan öğrencilerde katılımcı ve kendini geliştirici gibi olumlu mizah tarzlarında artış, saldırgan ve kendini yıkıcı gibi olumsuz mizah tarzlarında ise azalma gözlemlenmiştir. Ayrıca, problem çözme becerileri belirgin şekilde gelişmiş ve problem çözme becerileri ile olumlu mizah tarzları arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Etkileşimli öğretim yöntemleriyle verilen mizah dersi, hemşirelik öğrencilerinin olumlu mizah tarzlarını geliştirmekte, olumsuz mizah tarzlarını azaltmakta ve problem çözme becerilerini anlamlı düzeyde artırmaktadır. Mizahın, iletişim, stres yönetimi ve problem çözme becerilerini geliştiren etkili bir araç olarak hemşirelik müfredatına entegre edilmesi, klinik ortamlarda

kullanımı teşvik edilmesi ve ekip çalışması ile iş doyumunu artırmak amacıyla kurum kültürüne dahil edilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Ders, Hemşirelik, Mizah, Mizah tarzı, Problem çözme

NURSING AND HUMOR: THE EFFECT OF A COURSE DELIVERED THROUGH INTERACTIVE TEACHING METHODS ON HUMOR STYLES AND PROBLEM-SOLVING SKILLS

Mehtap Akkoc¹, İrem Utlu²

¹Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1427-1752

²Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, utluirem@gmail.com, ORCID: 0009-0009-8146-669X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Humor is a key communication tool that enhances patient-centered care in nursing. It strengthens nurse-patient relationships, supports stress management, and improves job satisfaction [1,3]. Additionally, humor enhances problem-solving by providing cognitive and emotional support [2]. This study aims to evaluate the effects of humor in nursing and its contribution to students' problem-solving skills through humor-focused education.

Methods: This TÜBİTAK (2209A)-supported quasi-experimental study involved first-year nursing students without prior humor education and second-year students who completed a humor course. The course included weekly sessions with one hour of theory and one hour of practice. Theoretical topics covered humor definitions, theories, and health-related benefits, while practical sessions used interactive methods like role-playing, drama, skits, jokes, and cartoons. Data were collected using the Descriptive Information Form, Humor Styles Questionnaire (HSQ), and Problem-Solving Inventory (PSI) and analyzed statistically.

Results: Students who took the course showed an increase in positive humor styles (affiliative, self-enhancing) and a decrease in negative styles (aggressive, self-defeating). Problem-solving skills significantly improved, with a negative correlation found between problem-solving abilities and positive humor styles.

Conclusion and Recommendations: The humor course improved positive humor styles, reduced negative styles, and enhanced problem-solving skills. Integrating humor into nursing education and clinical practice can strengthen communication, stress management, problem-solving, teamwork, and job satisfaction.

Key Words: Course, Humor, Humor style, Nursing, Problem-solving

References:

1. Edwards N, Kornaszewska-Polak M, Sánchez L, Domínguez MA. The role of humor in reducing stress and enhancing communication among healthcare professionals. *J Adv Nurs*. 2010;66(9):2021-2030. doi:10.1111/j.1365-2648.2010.05380.x
2. Günüşen NP, Üstün B. Problem-solving skills and stress management among nurses: The role of humor and emotional regulation. *J Nurs Manag*. 2011;19(5):619-627. doi:10.1111/j.1365-2834.2011.01262.x
3. Sousa VD, Marques-Vieira CM, Severino SS, Antunes AV, José HM, Dos Santos MJ. The use of humor in nursing practice: A systematic review. *Nurse Educ Today*. 2019;79:12-18. doi:10.1016/j.nedt.2019.05.017

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNİN DOĞAYA BAĞLILIK DÜZEYLERİ İLE EKO-ANKSİYETE DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ: GÖLCÜK ÖRNEĞİ

Mehtap Akkoc¹, Buket Demirel²

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1427-1752

²Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, buketemredemire588@gmail.com, Orcid: 0009-0004-8743-5863

ÖZET

Giriş-Amaç: Doğa, sürekli değişen dinamik bir sistem olup insan, doğaya bağımlı bir varlık olarak yaşamını sürdürmektedir [2]. Sanayi devrimiyle artan insan etkisi, çevresel sorunlar ve iklim değişikliği gibi küresel risklere yol açarken, bu durum eko-anksiyete gibi psikolojik sorunları da tetikleyebilmektedir [3]. Öğretmenler çevre bilinci oluşturma ve öğrencilerin ekolojik kaygılarla başa çıkmalarında önemli bir rol üstlenmektedir [1]. Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmenlerinde doğaya bağlılık düzeyleri ile eko-anksiyeteleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı araştırma, Kocaeli ili Gölcük ilçesinde görev yapan 83 fen bilgisi öğretmeni ile yürütülmüştür. Tübitak tarafından desteklenen (2209) bir öğrenci projesidir. Veriler, Sosyodemografik Özellikler Formu, Doğaya Bağlılık Ölçeği ve Eko-Anksiyete Ölçeği kullanılarak çevrim içi anket yoluyla toplanmıştır. Doğaya Bağlılık Ölçeği 5’li, Eko-Anksiyete Ölçeği ise 4’lü Likert tipi olup, her iki ölçeğin güvenirlik katsayısı yüksek bulunmuştur.

Bulgular: Fen bilgisi öğretmenlerinin eko-anksiyete ve doğaya bağlılık düzeylerine ilişkin bulgular, öğretmenlerin orta düzeyde eko-anksiyete yaşadıklarını ve yüksek düzeyde doğaya bağlılık hissettiklerini göstermektedir. Demografik değişkenler açısından anlamlı farklılıklar bulunmamakla birlikte, şehirde yaşayan öğretmenlerin kişisel etki kaygısı puanlarının daha yüksek olması, kentleşmenin çevresel kaygılar üzerindeki olası etkilerini düşündürmektedir. Eko-anksiyete toplam puanı ile doğaya bağlılık arasında anlamlı bir ilişki saptanmamış, ancak ruminasyon alt boyutunda pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, doğaya bağlılığın çevresel sorunlara yönelik zihinsel odaklanmayı artırabileceğini göstermektedir. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bağlamında, eko-anksiyete ve doğaya bağlılık bireylerin psikolojik sağlığı üzerinde önemli etkiler yaratabilir.

Sonuç ve Öneriler: Fen bilgisi öğretmenlerinde orta düzeyde eko-anksiyete ve yüksek düzeyde doğaya bağlılık gözlemlenmiş olup, özellikle ruminasyon düzeyinde doğaya bağlılıkla pozitif ilişki saptanması, çevresel kaygıların bireylerin zihinsel süreçlerini etkileyebileceğini ve kentleşmenin kişisel etki kaygısını artırabileceğini göstermektedir. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireleri, çevresel kaygılarla başa çıkma becerilerini destekleyen psikoeğitim programları geliştirebilir ve doğa temelli

terapötik müdahaleler uygulayabilir. Çevresel kaygıların bireysel ve bağlamsal faktörlerle şekillendiği, bu konuda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğaya bağlılık, Eko-anksiyete, Fen bilgisi öğretmeni

DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SCIENCE TEACHERS' NATURE CONNECTEDNESS LEVELS AND ECO-ANXIETY LEVELS: THE CASE OF GÖLCÜK

Mehtap Akkoc¹, Buket Demirel²

¹Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, ORCID: <https://Orcid.org/0000-0003-1427-1752>

²Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Başiskele, Kocaeli, Türkiye, ORCID: <https://Orcid.org/0009-0004-8743-5863>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nature is a dynamic system, and humans depend on it for survival [2]. Since the Industrial Revolution, human impact has caused global risks like climate change, triggering eco-anxiety [3]. Teachers play a key role in promoting environmental awareness and coping with ecological concerns [1]. This study aims to determine the relationship between nature connectedness and eco-anxiety among science teachers.

Methods: This descriptive study was conducted with 83 science teachers working in Gölcük district, Kocaeli, Türkiye. Data were collected through an online questionnaire, including the Sociodemographic Characteristics Form, the Connectedness to Nature Scale, and the Eco-Anxiety Scale. The Connectedness to Nature Scale is a 5-point Likert scale, while the Eco-Anxiety Scale uses a 4-point Likert format. Both scales demonstrated high reliability coefficients.

Results: Findings indicated that science teachers experienced moderate levels of eco-anxiety and high levels of connectedness to nature. Although no significant differences were found based on demographic variables, teachers living in urban areas had higher personal impact anxiety scores, suggesting potential effects of urbanization on environmental concerns. While no significant correlation was observed between total eco-anxiety scores and connectedness to nature, a positive and significant relationship was found in the rumination subscale, indicating that connectedness to nature may increase cognitive focus on environmental issues.

Conclusion and Recommendations: Moderate levels of eco-anxiety and high levels of nature connectedness were observed among science teachers, with a positive relationship identified between nature connectedness and rumination, suggesting that environmental concerns may influence individuals' cognitive processes and that urbanization may increase personal impact anxiety. Mental health nurses can develop psychoeducation programs and nature-based therapies to manage environmental anxiety; however, further research is needed to examine the impact of individual and contextual factors.

Key Words: Connectedness to Nature, Eco-Anxiety, Science Teachers

References:

1. Clayton S, Karazsia BT. Development and validation of a measure of climate change anxiety. *J Environ Psychol.* 2020; 69:101434. doi: 10.1016/j.jenvp.2020.101434
2. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* Cambridge University Press; 2021. doi:10.1017/9781009157896
3. Ojala M, et al. Eco-anxiety among youth: A global perspective. *Curr Opin Psychol.* 2021; 42:36-41. doi: 10.1016/j.copsyc.2021.06.005

KANSER HASTALARINDA RUMİNASYON VE ÜSTBİLİŞLERİN TRAVMA SONRASI BÜYÜME İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Eda Ay¹, Fulyagül Sönmez²

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, eda.ay@atauni.edu.tr, Orcid: 0009-0008-8516-2223

²Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, fulyaguldemir@icloud.com, Orcid: 0009-0007-9915-2440

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma kanser hastalarında ruminasyon ve üstbilişlerin travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ile yapıldı. Araştırmalar, kanser hastalarının uyumsuz düşünce içeriğinin (neden bu hastalık beni buldu, ne suç işledim, neden ben, bir daha asla iyi olamayacağım gibi) travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, depresyon, beden imajı endişesi ve duygusal zorluklar gibi olumsuz sonuçlarla ilişkilendirildiğini göstermektedir [1]. Uzun süreli ruminasyon, psikolojik sıkıntıya ve kendini cezalandırma davranışlarına yol açabilir. Bu süreç, kişinin geçmişteki olumsuz olayları sürekli olarak düşünmesini içerir. Ancak amaçlı ruminasyon, bu deneyimlerin üstesinden gelmede olumlu bir etken olarak görülebilir [2]. Öte yandan, kanser hastalarında amaçlı ruminatifdüşüncelerin ise travma sonrası büyümeye aracılık ettiği bilinmektedir [3].

Yöntem: Araştırma Türkiyenin doğusunda yer alan bir üniversite hastanesinin medikal onkoloji polikliniği ve ayaktan kemoterapi ünitesine başvuran hastalarla yüzyüze görüşme yolu ile gerçekleştirilmiştir. Veriler; tanıtıcı veri formu, Olay İlişkili Rüminasyon Envanteri Üstbiliş Ölçeği- 30 ve Travma Sonrası Büyüme Envanteri kullanılarak 25 Temmuz 2023 ile 15 Aralık 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Güç analizi sonucunda,% 95 güven aralığı ve %5 hata payı ile yapılan hesaplamalara göre, araştırmanın en az 172 kanser hastası ile tamamlanması gerektiği belirlenmiştir.Ancak,çalışma öngörülen örneklem büyüklüğü olan 250 hasta ile tamamlanmıştır.Verilerin analizi; sıklık analizleri ile birlikte korelasyon ve regresyon analizi yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesi, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre; kanser hastalarında amaçlı ruminasyon ve üstbilişleri ile travma sonrası büyüme arasında pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu, girici ruminasyon ile travma sonrası büyüme düzeyleri arasında ise negatif yönde bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir (p<0,05). Kanser hastalarında amaçlı ruminasyon, girici ruminasyon ve üstbilişlerin travma sonrası büyümenin %23,5'ini açıkladığı saptanmıştır

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada kanser hastalarında, ruminasyon ve üst bilişlerin travma sonrası büyümeyi önemli ölçüde etkilediği ve hemşirelik pratiğinde bu faktörlerin dikkate alınmasının önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kanser, Ruminasyon, Travma sonrası büyüme, Üstbiliş

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN RUMINATION AND METACOGNITIONS AND POST-TRAUMATIC GROWTH IN CANCER PATIENTS

Eda Ay¹, Fulyagül Sönmez²

¹ Atatürk University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, eda.ay@atauni.edu.tr, Orcid: 0009-0008-8516-2223

² Atatürk University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, fulyaguldemir@icloud.com, Orcid: 0009-0007-9915-2440

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to examine the relationship between rumination, metacognitions, and post-traumatic growth in cancer patients. Research shows that the maladaptive thought content of cancer patients (such as "Why did this disease happen to me?", "What sin did I commit?", "Why me?", "I will never be well again") is associated with negative outcomes such as post-traumatic stress disorder, anxiety, depression, body image concerns, and emotional difficulties [1]. Long-term rumination may lead to psychological distress and self-punishing behaviors. This process involves the constant thinking about past negative events. However, deliberate rumination can be seen as a positive factor in coping with these experiences [2]. On the other hand, it is known that deliberate ruminative thoughts in cancer patients mediate post-traumatic growth [3].

Methods: The research was conducted through face-to-face interviews with patients who applied to the medical oncology outpatient clinic and outpatient chemotherapy unit of a university hospital in eastern Türkiye. Data; The introductory data form was collected between July 25, 2023 and December 15, 2023, using the Event-Related Rumination Inventory Metacognition Scale-30 and the Post-Traumatic Growth Inventory. As a result of the power analysis, it was determined that the study should be completed with at least 172 cancer patients, according to calculations made with a 95% confidence interval and a 5% margin of error. However, the study was completed with the expected sample size of 250 patients.

Results: According to the research results; It was observed that there was a positive linear relationship between purposeful rumination and metacognition and post-traumatic growth in cancer patients, and a negative relationship between intrusive rumination and post-traumatic growth levels ($p < 0.05$). It was determined that purposeful rumination, intrusive rumination and metacognitions explained 23.5% of post-traumatic growth in cancer patients.

Conclusion and Recommendations: In line with these results, this study emphasizes that rumination and metacognition significantly affect post-traumatic growth in cancer patients and the importance of taking these factors into consideration in nursing practice.

Key Words: Cancer, Metacognition, Nursing, Post-traumatic growth, Rumination

References:

1. Kanat BB, Özpolat AGY. Kanser hastalarında travma sonrası büyüme kavramı. *Turkish Journal of Clinics and Laboratory*. 2016;7(4):106 110. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tjcl/issue/26304/286720>
2. Ağaç M, Özçetin YSÜ. Metacognitions, psychological resilience and fear of recurrence in cancer process. *Psikiyatride Guncel Yaklasimlar*. 2021;13(4):693-706.
3. Ogińska-Bulik N, Ciechomska M. Posttraumatic growth of parents struggling with cancer disease of their child–the role of rumination. *Postępy Psychiatrii i Neurologii*. 2016;25(2):99-110.

HASTA KAYIPLARININ SIK OLDUĞU SERVİSLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE EMPATİ VE YAS DENEYİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE DAYANIKLILIĞIN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

Ozan Özkol¹, Özkan Uğuz², Dilay Güngör³, Zeynep Özcan⁴

¹Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik Programı, İstanbul, Türkiye, ozan.ozkol@maltepe.edu.tr, Orcid: 0009-0009-5778-7282

²Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknugz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

³Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, dilaygungor59@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5988-570X

⁴Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, zzfozz1042@gmail.com, Orcid: 0009-0000-5661-1511

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşireler, ölümle sık karşılaştıkları klinik ortamlarında yas sürecini deneyimlemektedir. Önceki nitel çalışmalara göre, hasta ölümleri karşısında profesyonel bakım verenler hem kısa vadeli yas tepkileri hem de kümülatif küresel değişiklikler yaşamaktadır [1]. Ancak literatürde hemşirelerin yas deneyimleri ile alaklı literatür oldukça sınırlıdır. Bu nedenle bu tepkileri ve değişiklikleri arttıran ve azaltan faktörlerin bilinmesi önem taşımaktadır. Bu süreçte empati önemli bir unsur olup, hemşirelerin hasta kayıplarıyla başa çıkma biçimini etkileyebilir. Ancak, yüksek empati düzeyi mesleki yası derinleştirebilirken, dayanıklılık bu ilişkinin etkisini azaltabilir. Bu çalışma, hemşirelerin empati düzeyleri ile mesleki yas deneyimleri arasındaki ilişkide dayanıklılığın aracı rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışma, Türkiye’de bir kamu hastanesinde çalışan 238 hemşire ile yürütülen kesitsel bir araştırmadır. Katılımcıların empati, dayanıklılık ve mesleki yas düzeyleri, Klinik Kişilerarası Tepkisellik İndeksi, Kısa Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve Mesleki Yas Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Veriler, Spearman korelasyon analizi ve Hayes'in Process Modeli kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Yasın kısa vadeli tepkilerine ilişkin ortalama puan $35,10 \pm 13,97$, kümülatif etkilerine ilişkin ortalama puan ise $37,32 \pm 12,60$ olarak belirlenmiştir. Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, yasin hem kısa vadeli etkileri ($r = 0,323$, $p < 0,001$) hem de kümülatif etkileri ($r = 0,503$, $p < 0,001$) ile empati düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, empati ve dayanıklılık düzeyleri arasında da pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = 0,348$, $p < 0,001$). Aracılık analizi sonuçları, dayanıklılığın empati ile yasin her iki boyutu arasındaki ilişkide kısmi bir aracı rol oynadığını göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Yüksek empati düzeyine sahip hemşireler, daha yoğun yas deneyimleri yaşamakla birlikte, yüksek dayanıklılık düzeyi bu deneyimlerin şiddetini azaltıcı bir etkiye sahiptir. Bu durum, yas sürecini hafifletmeye yönelik dayanıklılık odaklı müdahalelerin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca, empati ve dayanıklılık arasındaki anlamlı korelasyon, hasta kaybıyla başa çıkan

hemşireler için destek stratejileri geliştirirken her iki faktörün de ele alınması gerektiğinin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Dayanıklılık, Hemşire, Ölüm, Yas

EXAMINING THE MEDIATING ROLE OF RESILIENCE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN EMPATHY AND GRIEF EXPERIENCES IN NURSES IN SERVICES WHERE PATIENT LOSS ARE COMMON

Ozan Özkol¹, Özkan Uğuz², Dilay Güngör³, Zeynep Özcan⁴

¹Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik Programı, İstanbul, Türkiye,
ozan.ozkol@maltepe.edu.tr, Orcid: 0009-0009-5778-7282

²Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknugz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

³Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, dilaygungor59@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5988-570X

⁴Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, zzfozz1042@gmail.com, Orcid: 0009-0000-5661-1511

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nurses experience grief in clinical settings, where they frequently encounter death. According to previous qualitative studies, professional caregivers experience both short-term grief reactions and cumulative global changes in the face of patient death [1]. However, the literature on nurses' grief experiences is limited. Therefore, it is important to understand the factors that increase or decrease these reactions and changes. Empathy is an important element in this process and can affect the way nurses cope with patient loss. However, high levels of empathy may deepen professional grief, whereas resilience may reduce the effect of this relationship. This study examined the mediating role of resilience in the relationship between empathy levels and nurses' grief experiences.

Methods: This cross-sectional study included 238 nurses working in a public hospital in Türkiye. Participants' levels of empathy, resilience, and occupational grief were assessed using the Clinical Interpersonal Reactivity Index, Brief Psychological Resilience Scale, and Professional Bereavement Scale. The data were analyzed using Spearman's correlation analysis and Hayes' process model.

Results: The mean score for short-term reactions of grief was 35.10 ± 13.97 and the mean score for cumulative effects of grief was 37.32 ± 12.60 . According to the results of Spearman correlation analysis, a positive and significant relationship was found between both short-term ($r = 0.323$, $p < 0.001$) and cumulative effects ($r = 0.503$, $p < 0.001$) of grief and empathy levels. There was also a positive and significant relationship between empathy and resilience ($r = 0.348$, $p < 0.001$). The mediation analysis results showed that resilience played a partial mediating role in the relationship between empathy and both dimensions of grief.

Conclusion and Recommendations: Although nurses with high levels of empathy experience more intense grief, high levels of resilience have a decreasing effect on the severity of these experiences. This finding reveals the importance of resilience-oriented interventions in alleviating grief. Moreover, the significant correlation between empathy and resilience underlines the need to address both factors when developing support strategies for nurses to cope with patient loss.

Key Words: Empathy, Death, Grief, Nurse, Resilience

References:

1. Chen C, Chow AYM, Tang S. Bereavement process of professional caregivers after deaths of their patients: A meta-ethnographic synthesis of qualitative studies and an integrated model. *Int J Nurs Stud.* 2018;88:104-113. [doi:10.1016/j.ijnurstu.2018.08.010](https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2018.08.010).

DEPREMİN YAŞANDIĞI AFET BÖLGELERİNDE GÖREVLENDİRİLEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA TRAVMA SONRASI BÜYÜME VE PSİKOLOJİK KIRILGANLIK: YÜZYILIN FELAKETİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARI

Suheyra Yurt¹, Şeyma Laloğlu², Şeyda Erçel³, Sibel Asi Karakaş⁴

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
suheylac34@gmail.com Orcid: 0000-0002-1295-0631

²Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye, seymaalaloglu@gmail.com Orcid: 0000-0003-4429-4488

³Atatürk Üniversitesi, Erzurum, seydaercel23@gmail.com , Orcid: 0000-0003-4029-5571

⁴Atatürk Üniversitesi, Erzurum, sibelasi_36@hotmail.com , Orcid: 0000-0002-5499-2143

ÖZET

Giriş-Amaç: Doğal afetler içinde kontrol edilebilir ve tamamıyla kestirilebilir olmamaları yönüyle depremler farklı özelliklere sahiptir. Depremler çoğunlukla büyük hasarlara, kayıplara yol açan korkutucu ve yıkıcı afetlerden biridir [1]. Bu felaketler sonrasında acil öncelik olarak arama kurtarma çalışmaları profesyonel ekipler tarafından gerçekleştirilir [2]. Ayrıca, afetlerin ilk zamanlarında acil tıbbi hizmet veren deprem müdahalesinde görev alan sağlık çalışanları; cesetler, ağır yaralı mağdurlar ve inleyen insanlar gibi korkunç sahnelerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu nedenle sağlık çalışanları ruhsal açıdan değerlendirilmeleri önemlidir [3]. Bu araştırma, deprem bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarında travma sonrası büyüme ile psikolojik kırılganlık arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma Erzurum’da bir hastanenin deprem bölgesine görevlendirilen gönüllü sağlık çalışanlarıyla yürütülmüştür. Çalışmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak, Sosyodemografik Veri Formu, Travma Sonrası Büyüme Envanteri (TSBE) ve Psikolojik Kırılganlık Ölçeği (PKÖ) uygulanmıştır.

Bulgular: Bulgular, travma sonrası büyüme puanlarının $65,31 \pm 20,68$ ve psikolojik kırılganlık puanının $16,79 \pm 4,38$ olarak orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Psikolojik kırılganlık ile travma sonrası büyüme ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı, düşük düzeyde pozitif ilişkiler tespit edilmiştir ($r = 0,238$, $p = 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, deprem bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarında travma sonrası büyüme ve psikolojik kırılganlığın orta düzeyde olduğunu ve aralarında pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, afet hazırlık programlarında sağlık çalışanlarının psikolojik dayanıklılığını artırmak için; eğitim ve destek programları, disiplinler arası işbirliği ve güçlendirmeye dayalı gibi müdahalelerin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Psikolojik kırılganlık, Sağlık çalışanları, Travma sonrası büyüme

POST-TRAUMATIC GROWTH AND PSYCHOLOGICAL VULNERABILITY IN HEALTHCARE WORKERS DEPLOYED TO EARTHQUAKE DISASTER AREAS: HEALTHCARE WORKERS IN THE CENTURY'S GREATEST DISASTER

Suheyta Yurt¹, Şeyma Laloğlu², Şeyda Erçel³, Sibel Asi Karakaş⁴

¹Atatürk University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, suheyta34@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1295-0631

²Atatürk University, Erzurum, Türkiye, seymaalaloglu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4429-4488

³Atatürk University, Erzurum, Türkiye, seydaercel23@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4029-5571

⁴Atatürk University, Erzurum, Türkiye, sibelasi_36@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5499-2143

ABSTRACT

Introduction and Aim: Earthquakes have distinct characteristics among natural disasters due to their unpredictability and lack of complete controllability. They are among the most frightening and devastating disasters, often causing significant damage and loss [1]. In the aftermath of such catastrophes, search and rescue operations are carried out as an urgent priority by professional teams [2]. Additionally, healthcare workers involved in earthquake response, providing emergency medical services in the early stages of disasters, are exposed to distressing scenes such as corpses, severely injured victims, and groaning individuals. Therefore, it is crucial to assess the mental well-being of healthcare workers [3]. This study aims to examine the relationship between post-traumatic growth and psychological vulnerability among healthcare workers serving in earthquake-affected areas.

Methods: Volunteer healthcare workers assigned to an earthquake-affected zone in a hospital located in Erzurum participated in the study. The researcher employed the relational screening approach and applied the Sociodemographic Data Form, Post-Traumatic Growth Inventory (PTG) and Psychological Vulnerability Scale (PVS).

Results: The findings indicated that the psychological vulnerability score was 16.79 ± 4.38 and the post-traumatic growth score was 65.31 ± 20.68 , both of which were at a moderate level. Psychological vulnerability and post-traumatic growth and its sub-dimensions were revealed to have low-level, statistically significant positive associations ($r = 0.238$, $p = 0.001$).

Conclusion and Recommendations: The study's findings indicate a positive correlation between post-traumatic growth and psychological vulnerability, with both conditions being at a moderate level among healthcare professionals operating in earthquake zones. Therefore, it is believed that interventions including empowerment-based interventions, interdisciplinary teamwork, and education and support programs might help improve the psychological resilience of healthcare personnel in disaster preparedness programs.

Key Words: Earthquake, Healthcare workers, Post-traumatic growth, Psychological vulnerability

References:

1. Newnham EA, Mergelsberg EL, Chen Y, et al. Long-term mental health trajectories after disasters and pandemics: A multilingual systematic review of prevalence, risk, and protective factors. *Clin Psychol Rev.* 2022;97:102203. doi:10.1016/j.cpr.2022.102203
2. Rom A, Kelman I. Search without rescue? Evaluating the international search and rescue response to earthquake disasters. *BMJ Glob Health.* 2020;5(12):e002398. doi:10.1136/bmjgh-2020-002398
3. Selvi Ö, Aslan A. Evaluation of post-traumatic stress and psychological resilience levels of health workers who worked in the Maraş earthquake of February 6, 2023. *Middle Black Sea J Commun Stud.* 2024;9(1):1-18. doi:10.56202/mbjsjcs.1488476

ÇEVİRİMİÇİ GROUP PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞININ GENÇ YETİŞKİNLERDE CİNSEL MİTLER VE TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RANDOMİZE CONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Gizem Beycan Ekitli¹, Evrim Deniz Gül²

¹Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, gizem.beycan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7308-5629

²Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi, Karabük, Türkiye, evrimdeniz.42@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6559-7237

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmada, çevrimiçi grup psikolojik danışmanlığının genç yetişkinlerin cinsel mitler ve tutumları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Tek körlü, randomize deneysel araştırmada altı hafta boyunca katılımcılara çevrimiçi ortamda bilişsel davranışçı temelli Group danışmanlık oturumları sürdürülmüştür. Ön test, son test ve takip ölçümleri Cinsel Mitler Ölçeği ve Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler parametrik testlerle analiz edilmiş, etki büyüklükleri Huynh-Feldt düzeltmesi kullanılarak 2×3 Faktöriyel tekrarlı ANOVA ve kısmi eta kare (η_p^2) ile hesaplanmıştır.

Bulgular: Cinsel Mitler Ölçeği puanları açısından iki grup arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($F(1,53) = 4,871, p < 0,05$). Ayrıca, Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği'nin Onay, Paylaşım ve Değerlendirme alt boyutlarında anlamlı değişimler gözlemlenmiş olup, daha olumlu ve sağlıklı bir cinsel tutuma işaret etmektedir (sırasıyla $F = 7,386, 4,929, 20,094; p < 0,05$). Randomize kontrollü deneyin bulguları, dijital müdahalelerin Zaman-Grup etkileşimleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın bulguları, çevrimiçi grup danışmanlığının işlevsiz cinsel inançları azaltmada ve daha sağlıklı cinsel tutumları teşvik etmede etkili olduğunu göstermektedir. Bulgular literatürü desteklerken, kanıta dayalı sonuçlar sunması açısından önemlidir [1,2]. Bizim bulgularımız da bu tür müdahalelerin yalnızca kısa vadeli değil, aynı zamanda uzun vadede de sürdürülebilir faydalar sunduğunu göstermektedir (Klinik deney lisans numarası: NCT06763016/2025-01-02).

Anahtar kelimeler: Çevrimiçi danışmanlık; Group terapisi; Teletıp; Cinsel Sağlık

THE EFFECT OF DISTANT GROUP PSYCHO-COUNSELING ON SEXUAL MYTHS' AND ATTITUDES IN YOUNG ADULTS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Gizem Beycan Ekitli¹, Evrim Deniz Gül²

¹Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, gizem.beycan@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7308-5629

²Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi, Karabük, Türkiye, evrimdeniz.42@gmail.com, Orcid: 0009-0001-6559-7237

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study examines the effects of online group psycho-counseling on sexual myths and sexual attitudes among young adults.

Method: A randomized, single-blind factorial trial with a control group was conducted. Over six weeks, participants engaged in cognitive behavioral-based group counseling sessions delivered online. Pre-test, post-test, and follow-up assessments were administered using the Sexual Myths Scale and the Hendrick Sexual Attitude Scale. Data were analyzed using parametric tests, with effect sizes calculated through 2×3 factorial repeated measures ANOVA using the Huynh-Feldt correction and partial eta squared (η_p^2). Ethical approval was obtained for the study.

Results: Significant differences were observed between groups in the Sexual Myths Scale scores ($F(1.53) = 4.871, p < 0.05$) and in the Affirmation, Sharing, and Evaluation subscales of the Hendrick Sexual Attitude Scale, indicating a more positive and health-oriented sexual attitude ($F = 7.386, 4.929, 20.094$, respectively; $p < 0.05$). The randomized controlled trial findings highlight the substantial impact of digital interventions on time-group interactions ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: The findings of the study demonstrate that online group counseling is effective in reducing dysfunctional sexual beliefs and promoting healthier sexual attitudes. While the results support the existing literature, they are also significant in providing evidence-based outcomes [1,2]. Our findings further indicate that such interventions offer not only short-term benefits but also long-term sustainable advantages (The clinic trial registration number: NCT06763016/2025-01-02)

Key Words: Distant counseling, group therapy, telemedicine, sexual health

References:

1. Avcıbay B. Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere ilişkin inanç ve tutumları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folk Tıp Derg.* 2020;10(3):392-403.
2. Köprülü Z. Çevrimiçi Olarak Verilen Cinsel Eğitimin Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Tutumlarına ve Mitlerine Etkisinin Değerlendirilmesi. 2022.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE MİNDFULNESS TEMELLİ SANAT TERAPİSİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE ÖZGÜVEN DÜZEYİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Nurcan Düzgün¹, Feride Ercan²

¹Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, nurcanduzgun@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, ferideercan@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3239-9058>

ÖZET

Giriş-Amaç: Mindfulness temelli sanat terapisi (MTST), beden taraması meditasyonu, nefesin farkındalığı meditasyonu, mindful hareket/yoga gibi uygulamalar ile sanat terapisi yönergelerini birleştiren bir yaklaşımdır [1,2]. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinde MTST'nin eleştirel düşünme eğilimine ve özgüven düzeyine etkisini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Bu çalışma randomize kontrollü araştırma deseninde, bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklem büyüklüğü G*Power 3.1.9.7 Software Paket Programı ile 54 olarak belirlenmiştir. Süreç içerisinde kayıplar olabileceği düşünülerek örneklem sayısı %15 artırılmış ve 62 katılımcı ile çalışmanın yürütülmesi planlanmıştır. Katılımcılar müdahale ve kontrol gruplarına basit rastgele randomizasyon yöntemi ile atanmıştır. Müdahale grubundaki öğrencilere sekiz oturumdan oluşan MTST programı haftada bir kez olmak üzere yüz yüze uygulanmıştır. Kontrol grubuna bu süreçte herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Her iki gruba eş zamanlı olarak ön test, son-test ve izlem testi “Özgüven Ölçeği (ÖGÖ)” ve “Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (EDEÖ)” uygulanmıştır. Araştırma, müdahale grubunda 27 ve kontrol grubunda 26 olmak üzere 53 katılımcı ile tamamlanmıştır. Araştırma, Nisan- Aralık 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Bulgular: Ön testte müdahale ve kontrol grupları arasında EDE ve ÖGÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). MTST programı sonrasında, son test ve izlem testinde müdahale grubu EDE ve ÖGÖ puan ortalamaları kontrol grubundan istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir ($p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, MTST'nin hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve özgüven düzeylerini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Hemşirelerin klinik karar verebilmeleri, karmaşık sağlık problemlerini hızlı ve etkili biçimde çözebilmeleri için hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerini ve özgüvenlerini arttıracak müdahalelerin hemşirelik eğitimine eklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel düşünme, Hemşirelik öğrencileri, Mindfulness, Özgüven, Sanat terapisi

Kaynaklar:

- 1 Beerse ME, Van Lith T, Pickett SM, & Stanwood GD. Biobehavioral utility of mindfulness-based art therapy: Neurobiological underpinnings and mental health impacts. Experimental Biology and Medicine, 2020; 245(2): 122-130. <https://doi.org/10.1177/1535370219883634>
- 2 Newland P, & Bettencourt BA. Effectiveness of mindfulness-based art therapy for symptoms of anxiety, depression, and fatigue: A systematic review and meta-analysis. Complement Ther Clin Pract. 2020; 41: 101246. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101246>

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED ART THERAPY ON CRITICAL THINKING DISPOSITION AND SELF-CONFIDENCE LEVEL IN NURSING STUDENTS: A RANDOMIZED CONTROLLED STUDY

Nurcan Düzgün¹, Feride Ercan²

¹Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, nurcanduzgun@gazi.edu.tr,
Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, ferideercan@gazi.edu.tr,
Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3239-9058>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Mindfulness-based art therapy (MBAT) is an approach that combines art therapy guidelines with practices such as body scan meditation, breath awareness meditation, and mindful movement/yoga [1,2]. This study examined the effect of MBAT on nursing students' critical thinking disposition and self-confidence levels.

Methods: This study was conducted in a randomized controlled trial design in the nursing department of a state university. The study's sample size was determined to be 54 with the G*Power 3.1.9.7 Software Package Program. Considering that there may be losses during the process, the sample size was increased by 15%, and the study was planned to be conducted with 62 participants. Participants were assigned to the intervention and control groups using a simple randomization method. The MBAT program, consisting of eight sessions, was applied face-to-face once a week to the students in the intervention group. No application was made to the control group in this process. Pretest, post-test, and follow-up tests "Self-Confidence Scale (SCS)" and "Critical Thinking Disposition Scale (CTDS)" were administered to both groups simultaneously. The study was completed with 53 participants: 27 in the intervention group and 26 in the control group. The study was conducted between April and December 2024.

Results: In the pretest, there was no statistically significant difference between the intervention and control groups regarding the mean scores on the SCS and the CTDS ($p>0.05$). After the MBAT program, in the post-test and follow-up test, the mean scores of the intervention group were statistically significantly higher than the control group ($p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: The study concluded that MBAT increased the critical thinking tendency and self-confidence levels of nursing students. Interventions that will improve nursing students' critical thinking tendencies and self-confidence should be added to nursing education so nurses can make clinical decisions and solve complex health problems quickly and effectively.

Key Words: Art therapy, Critical thinking, Mindfulness, Nursing students, Self-confidence

References:

1. Beerse ME, Van Lith T, Pickett SM, & Stanwood GD. Biobehavioral utility of mindfulness-based art therapy: Neurobiological underpinnings and mental health impacts. *Experimental Biology and Medicine*, 2020; 245(2): 122-130. <https://doi.org/10.1177/1535370219883634>
2. Newland P, & Bettencourt BA. Effectiveness of mindfulness-based art therapy for symptoms of anxiety, depression, and fatigue: A systematic review and meta-analysis. *Complement Ther Clin Pract*. 2020; 41: 101246. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101246>

KIRSAL VE KENTSEL BÖLGEDE YAŞAYAN YAŞLI ERİŞKİNLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ VE SOSYAL KATILIMLARI İLE DEPRESYON İLİŞKİSİ

Hacer Alemdar¹

¹Düzce Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Düzce, Türkiye,
hacercetin@duzce.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8599-3213

ÖZET

Giriş-Amaç: Türkiye’de yaşlı yetişkin nüfus olarak kabul edilen 65 ve üzeri yaştaki nüfusun toplam içindeki oranı 2017 yılında %8,5 iken, 2022 yılında %9,9’a yükselmiştir. Yaşlanmanın bir sonucu olarak, vücut rezervlerinin azalması nedeniyle fiziksel aktivitede kaçınılmaz bir düşüş yaşanmaktadır. Fiziksel aktivitenin sosyal sağlık üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra fizyolojik ve psikolojik sağlık üzerinde de olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Bu çalışma kırsal ve kentsel bölgede yaşayan yaşlı erişkinlerde fiziksel aktivite ve sosyal katılımın depresyon üzerinde etkisinin incelemesi amacı ile kesitsel ve tanımlayıcı türde gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmaya bir ilde merkez, ilçeleri (kentsel) ve orman köylerinde (kırsal) ≥ 10 yıllık daimi ikamet eden, demans tanısı olmayan 60 yaş üzeri katılımcılar dâhil edilmiştir. İlin nüfusu yaklaşık 400.000 bin olup, nüfusun %20’si kırsalda, %80’i kentte yaşamaktadır. Araştırma, 235 kırsal ve 326 kentsel yaşlı ile tamamlanmıştır. Katılımcıların depresyon düzeylerini belirlemek için “Toplum Epidemiyolojik Çalışmaları Depresyon Ölçeği (CESD-10) ve fiziksel aktivite katılımlarını değerlendirmek için “Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ)” kullanılmıştır. Veriler 2024 Kasım - 2025 Şubat aralığında yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanılmıştır. Değişkenler normal dağılım göstermediği için, iki grubu karşılaştırmak için Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grubu karşılaştırmak için ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için bir üniversitenin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan izin alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların çoğunluğu kadın olup (%63,5), 60’lı (%87,3) yaşlardadır ve fiziksel aktivite düzeyleri yerleşim yerlerine göre farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). CESD-10 ile ölçülen toplam depresyon puanı kırsal ve kentsel katılımcılarda benzerdir. Kırsal katılımcılarda fiziksel aktivite ve sosyal katılım depresyon puanı üzerinde fark yaratırken, kentsel katılımcılarda sosyal katılım fark yaratmıştır ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma fiziksel aktivite ve sosyal katılımın yaşlı bireylerde depresyon puanlarını farklı şekillerde etkilediği belirlenmiştir. Hem kırsal hem de kentsel yaşlıları fiziksel aktivite ve sosyal katılıma teşvik edecek eğitim programları ve politikalar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Fiziksel Aktivite, Sosyal Katılım, Yaşlı

RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL ACTIVITY LEVELS AND SOCIAL PARTICIPATION OF OLDER ADULTS LIVING IN RURAL AND URBAN AREAS AND DEPRESSION

Hacer Alemdar¹

¹Düzce University, Health Services Vocational School, Düzce, Türkiye, hacercetin@duzce.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8599-3213

ABSTRACT

Introduction and Aim: The proportion of the population aged 65 and over, which is considered as the elderly adult population in Türkiye, was 8.5% in 2017, and increased to 9.9% in 2022. It is known that physical activity has positive effects on the social health of individuals as well as physiological and psychological health. This study was conducted in a cross-sectional and descriptive manner in order to examine the effect of physical activity and social participation on depression in older adults living in rural and urban areas.

Methods: Participants aged 60 and over who have been living permanently in the city center, districts (urban) and forest villages (rural) for ≥ 10 years and who do not have a diagnosis of dementia were included in the study. The study was completed with 235 rural and 326 urban elderly. “CESD-10 and IPAQ” were used to determine the depression levels of the participants. Since the variables did not show a normal distribution, the Mann-Whitney U test was used to compare two groups, and the ANOVA test was used to compare more than two groups. Permission was obtained from the Scientific Research and Publication Ethics Board of a university to conduct the study.

Results: The majority of the participants were female (63.5%), in their 60s (87.3%), and their physical activity levels varied according to their location ($p < 0.05$). Total depression scores measured with CESD-10 were similar in rural and urban participants. While physical activity and social participation made a difference in depression scores in rural participants, social participation made a difference in urban participants ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: This study determined that physical activity and social participation affected depression scores in elderly individuals in different ways. Education programs and policies should be developed to encourage physical activity and social participation in both rural and urban elderly.

Key Words: Elderly, Depression, Physical activity, Social participation.

References:

1. İstatistiklere göre yaşlılar (2023). Türkiye İstatistik Kurumu. Sayı:49667. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%C5%9F1%C4%B1lar-2022-49667&dil=1>
2. Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi, 2014. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-db/Dokumanlar/Rehberler/Turkiye_Fiziksel_Aktivite_Rehberi.pdf

3. Arslantaş H, Ergin F. 50–65 Yaş arasındaki bireylerde yalnızlık, depresyon, sosyal destek ve etki eden faktörler. Türk Geriatri Dergisi 2011;14:135-44.

KRONİK RUHSAL HASTALIK TANISINA SAHİP BİREYE BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNDE DAMGALANMA ALGISININ AİLE DAYANIKLILIĞINI YORDAYICI ROLÜ

Ayşe Sarı¹, Figen Şengün İnan², Zekiye Çetinkaya Duman³, Erkan Ünsal⁴

¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, İzmir, Türkiye,
aysesar2012@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-5577-9205>

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Ankara, Türkiye, figensengun@gmail.com
<https://Orcid.org/0000-0002-9703-4594>

³Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, İzmir, Türkiye,
zekiyeçetinkaya69@gmail.com <https://Orcid.org/0000-0002-7447-874x>

⁴Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, İzmir, Türkiye, erkan.unsl@gmail.com,
<https://Orcid.org/0000-0001-6620-8128>

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı kronik ruhsal hastalığa bakım veren aile üyelerinde damgalanma algısının aile dayanıklılığını yordayıcı rolünün incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma kesitsel ilişki arayıcı tasarımıdır. Çalışma Türkiye’de bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi’ne kayıtlı kronik ruhsal hastalık tanısına sahip bireylerin aile üyeleriyle yürütülmüştür. Örneklem, amaçlı örneklem yoluyla seçilen 158 bakım verenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Sosyodemografik Özellikler Veri Formu, Aile Görüşme Formu-Damgalama Boyutu ve Aile Dayanıklılık İndeksi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ailenin damgalanması ($\beta=-0,564$, $p = 0,001$) ve bakım verme süresi ($\beta = -0,396$, $p=0.001$) aile dayanıklılığını istatistiksel olarak anlamlı biçimde yordamaktadır. Elde edilen modelde ailenin damgalanması ve bakım verme süresi aile dayanıklılığının 30%’unu açıklamaktadır (Düzenlenmiş $R^2=0,300$) ($F =33,142$, $p = 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Ailenin algılanan damgalaması ve ruhsal hastalığa bakım verme süresi aile dayanıklılığının önemli belirleyicilerinden birisidir. Bakım verenlerde algılanan damgalamanın aile dayanıklılığı üzerindeki uzun dönemli etkisinin gelecekte yapılacak çalışmalarda araştırılması önerilir. Ayrıca damgalamayı azaltmaya önlemeye yönelik müdahalelerin yalnız hastalara değil, ailelere de uygulanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ailenin Damgalanması, Aile Dayanıklılığı, Bakım Veren, Hemşirelik, Kronik Ruhsal Hastalık.

Kaynaklar:

1. Bishop, M., & Greeff, A. P. (2015). Resilience in families in which a member has been diagnosed with schizophrenia. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 22(7), 463-471.
2. Walsh (2015). A Family Developmental Framework from: Handbook of family therapy Routledge.

INVESTIGATION OF THE ROLE OF PERCEIVED STIGMA ON FAMILY RESILIENCE IN FAMILY MEMBERS OF PEOPLE WITH A CHRONIC MENTAL ILLNESS

Ayşe Sarı¹, Figen Şengün İnan², Zekiye Çetinkaya Duman³, Erkan Ünsal⁴

¹Izmir Democracy University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, TÜRKİYE, aysesar2012@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-5577-9205>

²Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, TÜRKİYE, figensengun@gmail.com <https://Orcid.org/0000-0002-9703-4594>

³Dokuz Eylül University Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, TÜRKİYE, zekiyecetinkaya69@gmail.com <https://Orcid.org/0000-0002-7447-874x>

⁴Ege University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, İzmir, TÜRKİYE, erkan.unsl@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-6620-8128>

ABSTRACT

Aim: This study was aimed at investigating the predictive role of stigma perception on family resilience among family caregivers of people with a chronic mental illness.

Methods: This study has a cross-sectional correlational design. The study was conducted with family members of individuals diagnosed with chronic mental illness registered at a Community Mental Health Center in Türkiye. The sample consisted of 158 family caregivers selected through convenience sampling. Data were collected using the Sociodemographic Characteristics Form, the stigma section of the Family Interview Schedule (FIS), and Family Hardiness Index. Multiple linear regression analysis was used to analyze the data.

Results: Family stigma ($\beta=-0.564$, $p = 0.001$) and duration of caregiving ($\beta = -0.396$, $p = 0.001$) statistically significantly predicted family resilience. In the model obtained, family stigma and duration of caregiving accounted for 30% of family resilience (Adjusted $R^2=0.300$) ($F =33.142$, $p = 0.001$).

Conclusion and Recommendations: Perceived stigma of the family and duration of caregiving given to a person with a mental illness are important determinants of family resilience. It is recommended that the long-term effects of perceived stigma in caregivers on family resilience be investigated in future studies. It is also important that interventions aimed at reducing stigma are applied not only to patients but also to families.

Keywords: Chronic Mental Illness, Family Caregiver, Family Resilience, Family Stigma, Nursing.

References:

- 1 Bishop, M., & Greeff, A. P. (2015). Resilience in families in which a member has been diagnosed with schizophrenia. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 22(7), 463-471.
- 2 Walsh (2015). A Family Developmental Framework from: Handbook of family therapy Routledge.

6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİ KANUNU KAPSAMINDA SAĞLIK TEDBİRİ KARARLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEKLEMİ

Yeliz Aktas¹, Sergen Yapıncak², Semra Yücel³, Halil Öncül⁴, İsrail Öztepe⁵, Sevdâ Acar⁶

¹İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
yelizuysal35@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1036-3310

²İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
sergen.yapincak@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0005-2382-8606

³İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
semra.yucel@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0000-2797-7442

⁴İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
halil.uncul@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0004-3045-4019

⁵İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
israfiloztepe@gmail.com, Orcid: 0009-0004-2870-762X,

⁶İzmir Bayraklı İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ankara Cad. No: 73 D: 1, Bayraklı, İzmir, Türkiye,
psikologsevdaacar@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5875-0379

ÖZET

Giriş-Amaç: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun “şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi ile şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali olan kişiler hakkında şiddetin önlenmesine yönelik tedbirler ile bu tedbirlerin alınması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları” içermektedir.^[1] Kanun, koruyucu tedbirlerle mağduru korurken şiddet uygulayana yönelik de önleyici tedbirler içerir. Bireyin uyguladığı şiddet davranışının sonuçlarını öngörebilme kabiliyeti ve hukuki sonuçlarını kavrayabilecek bir yapıda olup olmamasının değerlendirilmesi açısından 6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen sağlık tedbiri (ST) kararı önem arz etmektedir.^[2] Araştırmanın amacı, mahkemeler tarafından verilen ST kararları doğrultusunda Türkiye’de bir İlçe Sağlık Müdürlüğündeki verilerin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve retrospektif tipte olan çalışmanın verileri, Ocak 2020-Aralık 2023 tarihleri arasında hakkında 6284 Sayılı Kanun kapsamında ST kararı verilen bireylerin Türkiye’de bir İlçe Sağlık Müdürlüğündeki verilerinden elde edilmiştir (n:320). Elde edilen veriler, SPSS 22.00 paket programı ile çözümlenmiş olup veriler sayı, yüzde ve frekans olarak belirlenmiştir. Kategorik değişkenler için Ki-kare testi uygulanmıştır.

Bulgular: ST uygulanan bireylerin %31,6’sı 2021 ve %33,1’i 2022 yıllarında dağılım göstermektedir. Bireylerin yaş ortalaması 37,85±11,17 olup %93,8’i erkektir. Mahkeme kararlarından alınan verilere göre; ST kararı uygulanan bireylerin %81,9’u kadına yönelik şiddet uygulamış olup %22,5’i partnerlerine şiddet uyguladığı görülmüştür. ST kararı nedeninin %75,9’ünün psikolojik şiddet oluşturduğu görülmektedir. ST süresi 1-60 gün olan bireylerin ST kapsamında alınan hastane randevu

katılım oranlarının daha yüksek olduğu, ST süresi arttıkça randevuya katılımın azaldığı görölmektedir. Ayrıca Erişkin Arındırma Merkezinden randevu alınan bireylerin randevuya katılımları psikiyatri biriminden randevu alınanlara göre daha yüksektir.

Sonuç ve Öneriler: 6284 sayılı Kanun kapsamında uygulanan ST, mağdurların korunması ve faillerin rehabilitasyonu açısından kritik önem taşımaktadır. Bu kapsamda ST kayıt ve takip sistemlerinin geliştirilmesinin faillerin ST randevularına katılımlarına ve etkili tedavi olmalarına olumlu yansıyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Şiddet, Önleyici Tedbirler.

Kaynaklar

1. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Kanun No.6284, 08.03.2012, RG Tarih/Sayı: 20.03.2012/28239. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf>, Erişim Tarihi: 10.02.2025.
2. Cengisiz, C., & Nehir, S. Protection of the Family No. 6284 and health measure applications of the law on the prevention of violence against women: Example of psychiatry hospital. *Gevher Nesibe Journal Of Medical And Health Sciences*, 2023;8(4), 905-908. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10045600>.

EVALUATION OF HEALTH PRECAUTION DECISIONS WITHIN THE SCOPE OF THE LAW NO. 6284 ON THE PROTECTION OF THE FAMILY AND PREVENTION OF VIOLENCE AGAINST WOMEN: A SAMPLE OF DISTRICT HEALTH DIRECTORATE

Yeliz Aktas¹, Sergen Yapıncak², Semra Yücel³, Halil Öncül⁴, İsrail Öztepe⁵, Sevdâ Acar⁶

¹İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye, yelizyuysal35@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1036-3310

²İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye, sergen.yapıncak@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0005-2382-8606

³İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye, semra.yucel1@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0000-2797-7442

⁴İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye, halil.öncul@saglik.gov.tr, Orcid: 0009-0004-3045-4019

⁵İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye, israfiloztepe@gmail.com, Orcid: 0009-0004-2870-762X,

⁶İzmir Bayraklı District Health Directorate, Ankara St. No: 73 D: 1, Bayraklı, İzmir, Türkiye, psikologsevdacar@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5875-0379

ABSTRACT

Introduction and Aim: Law No. 6284 on the Protection of the Family and Prevention of Violence Against Women includes “the protection of women, children, family members and victims of one-sided stalking who are subjected to violence or at risk of violence, and the measures to prevent violence against these individuals, and the procedures and principles regarding taking and implementing these measures against individuals who are perpetrators of violence or who are likely to perpetrate violence.”^[1] While the law provides protective measures for victims, it also incorporates preventive measures aimed at the perpetrator. The health measure (HM) decision issued under Law No. 6284 is significant for assessing an individual's ability to foresee the consequences of their violent behavior and their capacity to understand its legal implications.^[2] This research aims to evaluate data from a District Health Directorate in Türkiye concerning the HM decisions rendered by the courts.

Methods: The data of the descriptive, cross-sectional and retrospective study were obtained from the data of individuals who were given HM decisions within the scope of Law No. 6284 between January 2020 and December 2023 in a District Health Directorate in Türkiye (n: 320). The obtained data were analyzed with the SPSS 22.00 package program and the data were determined as number, percentage and frequency. Chi-square test was applied for categorical variables.

Results: 31.6% of individuals who underwent HM are distributed in 2021 and 33.1% in 2022. The average age of these individuals was 37.85±11.17, with 93.8% being male. According to data collected from court rulings, 81.9% of the individuals subjected to HM decisions had committed violence against women, while 22.5% had perpetrated violence against their partners. It has been observed that 75.9% of the reasons for the HM decision stem from psychological violence. Furthermore, individuals with an HM duration of 1-60 days demonstrated higher rates of attendance

at hospital appointments related to HM, whereas attendance rates tended to decline as the HM duration increased. Additionally, those who scheduled appointments through the Adult Detoxification Center were more likely to attend than those who made appointments through the psychiatry unit

Conclusion and Recommendations: The HM implemented within the scope of Law No. 6284 are of critical importance in terms of protecting victims and rehabilitating perpetrators. In this context, it is thought that the development of HM recording and monitoring systems will have a positive impact on the perpetrators' attendance at HM appointments and effective treatment.

Key Words: Family Violence, Preventive Measures, Violence.

References:

1. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Kanun No.6284, 08.03.2012, RG Tarih/Sayı: 20.03.2012/28239. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf>, Erişim Tarihi: 10.02.2025.
2. Cengisiz, C., & Nehir, S. Protection of the Family No. 6284 and health measure applications of the law on the prevention of violence against women: Example of psychiatry hospital. *Gevher Nesibe Journal Of Medical And Health Sciences*, 2023;8(4), 905-908. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10045600>.

ŞİZOFRENİ VE DİĞER PSİKOTİK BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE SANAT TERAPİ TEMELLİ PSİKOSOSYAL BECERİ EĞİTİMİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Yağmur Zararsız¹, Oya Tanrıverdi Türkeli² Çağla Ceren Türkoğlu³ Ezgi İnce Guliyev³ Semra Karaca¹ Nurhan Eren³

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Başbüyük/Maltepe, İstanbul, Türkiye, yagmurzararsiz94@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0955-3600

²Nest Psikoloji, Koşuyolu/Kadıköy, İstanbul, Türkiye, oyatanriverdi7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3367-1217

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul, Türkiye cerenturkoglu96@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7196-7209

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul, Türkiye ezgi.ince@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3283-9102

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Başbüyük/Maltepe, İstanbul, Türkiye, karacasc@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1616-104X

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni tedavisinde etkili olduğu kanıtlanmış psikososyal müdahaleler arasında toplumsal beceri eğitimi, sanat terapisi, psikoeğitimler, bilişsel yeniden yapılandırma, metakognitif terapi, aile eğitimleri ve destekli istihdam programları yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, “psikososyal beceri eğitimi” ve “sanat terapi temelli psikososyal beceri eğitiminin” şizofreni tanılı bireylerin negatif belirtileri, psikososyal becerileri, sosyal bilişleri, ruhsal belirti ve duygu ifadeleri üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, 11.2024-02.2025 tarihleri arasında İÜ İTF Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sosyal Sosyal Psikiyatri Servisi’nde ruhsal bir bozukluk nedeniyle tedavi gören ve şizofreni ve diğer psikotik bozukluk tanısı almış hastalar ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma açık etiketli, randomize kontrollü olarak dizayn edilmiş olup çalışmanın farklı katılımcılardan oluşan, 3 farklı gruba (2 deney, 1 kontrol grubu), toplam 23 oturum olacak şekilde toplam 30 katılımcıyla tamamlanmıştır. Birinci grup klasik uygulanan psikososyal beceri eğitimine, ikinci grup araştırmacılar tarafından oluşturulan sanat terapi temelli psikososyal beceri eğitimine katılmıştır. Kontrol grubuna herhangi bir eğitim veya atölye yapılmamıştır. Tüm hastaların ilaç tedavisinden oluşan standart tedavileri doktorları tarafından yürütülmüştür. Araştırma ön ve son test deseninde yarı deneysel olarak yürütülmüştür. İstanbul Tıp Fakültesi Etik Kurulu’ndan izin ve hastalardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Veri toplama araçları olarak; Hasta Bilgi Formu ve Kısa Psikiyatrik Değerlendirme (BPRS), Kısa Negatif Belirtiler (BNSS), Edinburgh Sosyal Biliş Testi (ESBiT), (Calgary Şizofrenide Depresyon (CDSS), Zamansal Keyif Yaşantısı (TEPS), Kişilerarası Bekleme ve Doyum Hazzı (ACIPS) ve Sosyal Çaba ve Vicdanlılık(SEACS) ölçekleri kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizleri SPSS 25.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında Ki-Kare testi, beklenen frekansların karşılanmaması durumunda Fisher Exact

testi kullanılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalar için Kruskal Wallis Testi, ön test-son test karşılaştırmaları için Wilcoxon testi ve tedavi etkinliği değerlendirilmesi için tekrarlayan ölçümlerde ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca sanat temelinde geliştirilmiş psikososyal beceri eğitiminin klasik uygulamaya göre farkını incelemek amaçlanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %65'i (n=17) erkek olup, yaş Ort.= 42,30±13,27, eğitim süresi Ort.= 13,11±2,1 ve hastalık süresi Ort.= 20,65±11,64 olarak bulunmuştur. Bu değişkenler açısından iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktaydı (sırasıyla p=0,165; p=0,931; p=0,277). Değerlendirmeye alınan gruplar arasında belirti şiddeti açısından da fark bulunmamıştır (BPRS Ort.=41,00 ± 13,62 p=0.905; PSP Ort.= 54,0 ± 10,89 p=0,182; Calgary Ort.= 4,05±4,30 p=0,661; BNSS Ort.=25,61±13,73 p=0,063). Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası Edinburgh Sosyal Biliş Testi (ESBIT) performansları tekrarlayıcı ölçümler ANOVA testi ile değerlendirildiğinde ESBIT toplam puanı (F(2,20)=19,61; p<0.001) ile AZK (F(2, 20)=10,88; p=0.005), Kişilerarası (F(2, 20)=10,81; p=0,005) ve İçsel (F(2,20)=35,32; p<0.001) alt puanlarında istatistiksel olarak anlamlı zaman etkisi bulunmuştur. Ancak zaman* grup etkileşimi herhangi bir sonuç için anlamlı bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Psikososyal beceri eğitiminin sosyal kognisyonu iyileştirdiği; sanat psikoterapisi ile zenginleştirilmiş sosyal beceri eğitiminin de rutin uygulama kadar etkili olduğu görülmüştür. Örneklem sayısı artırılarak daha ileri çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal Beceri Eğitimi, Ruhsal Belirti, Sanat Terapi, Sosyal Biliş, Şizofreni.

Kaynaklar:

1. Kurtz, M. M., & Mueser, K. T. (2008). A meta-analysis of controlled research on social skills training for schizophrenia. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(3), 491–504.
2. Eren N. (2015). Psikiyatride Bakım İçin Sanatın ve Sanat Terapisinin Yeri, *Türkiye Klinikleri J PsikiyatriNurs-Special Topics*, 1(1):95-104
3. Yıldız M, Veznedaroglu B, Eryavuz A, Kayahan B. Psychosocial skills training on social functioning and quality of life in the treatment of schizophrenia: A controlled study in Türkiye. *Int J Psych Clin Pract* 2004;8:219–225.
4. Barlati, S., Nibbio, G., & Vita, A. (2024). Evidence-based psychosocial interventions in schizophrenia: a critical review. *Current Opinion in Psychiatry*, 37(3), 131-139.

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF ART THERAPY-BASED PSYCHOSOCIAL SKILLS TRAINING ON INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA AND OTHER PSYCHOTIC DISORDERS

Yağmur Zararsız¹, Oya Tanrıverdi Türkeli², Çağla Ceren Türkoğlu³

Ezgi İnce Guliyev³, Semra Karaca¹ Nurhan Eren³

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi,
Başbüyük/Maltepe, İstanbul, Türkiye, yagmurzararsiz94@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0955-3600

²Nest Psikoloji, Koşuyolu/Kadıköy, İstanbul, Türkiye, oyatanriverdi7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3367-1217

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul,
Türkiye cerenturkoglu96@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7196-7209

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul,
Türkiye ezgi.ince@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3283-9102

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Başbüyük/Maltepe, İstanbul,
Türkiye, karacasc@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1616-104X

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çapa/Fatih, İstanbul,
Türkiye, nurhaneren@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychosocial interventions that have been proven to be effective in the treatment of schizophrenia include social skills training, art therapy, psychoeducation, cognitive restructuring, metacognitive therapy, family training, and supported employment programs. The aim of this study is to examine the effects of "psychosocial skills training" and "art therapy-based psychosocial skills training" on the negative symptoms, psychosocial skills, social cognitions, mental symptoms, and emotional expressions of individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This research was conducted between 11.2024 and 02.2025 with patients diagnosed with schizophrenia and other psychotic disorders who were treated for a mental disorder at the IU ITF Department of Mental Health and Diseases, Social Psychiatry Service. The study was designed as an open-label, randomized controlled trial and was completed with 3 different groups (2 experimental, 1 control group) consisting of different participants, for a total of 23 sessions, with a total of 30 participants. The first group participated in the classically applied psychosocial skills training, and the second group participated in the art therapy-based psychosocial skills training created by the researchers. No training or workshop was administered to the control group. All patients' standard treatments consisting of drug treatment were conducted by their doctors. The research was conducted as a quasi-experimental pre- and post-test design. Permission was obtained from the Istanbul Faculty of Medicine Ethics Committee and informed consent was obtained from the patients. As data collection tools; Patient Information Form and Brief Psychiatric Assessment (BPRS), Brief Negative Symptoms (BNSS), Edinburgh Social Cognition Test (ESBiT), (Calgary Depression in Schizophrenia (CDSS), Temporal Pleasure Experience (TEPS), Interpersonal Anticipation and Gratification Pleasure (ACIPS) and Social Effort and Conscientiousness (SEACS) scales were used. Statistical analyses of the data were performed using SPSS 25.0 program. Chi-Square test was used for

comparison of quantitative data, and Fisher Exact test was used in case of non-existence of expected frequencies. Kruskal Wallis Test was used for comparisons between groups, Wilcoxon test for pre-test-post-test comparisons and ANOVA test for repeated measures for evaluation of treatment effectiveness. In addition, it was aimed to examine the difference of psychosocial skills training developed on the basis of art compared to classical practice.

Results: Participants were 65% (n=17) male, age Mean= 42.30±13.27, duration of education Mean= 13.11±2.1 and disease duration Mean= 20.65±11.64. There was no statistically significant difference between the two groups in terms of these variables (p=0.165; p=0.931; p=0.277, respectively). There was also no difference in terms of symptom severity between the groups evaluated (BPRS Mean=41.00 ± 13.62 p=0.905; PSP Mean= 54.0 ± 10.89 p=0.182; Calgary Mean= 4.05±4.30 p=0.661; BNSS Mean=25.61±13.73 p=0.063). When the participants' pre- and post-training Edinburgh Social Cognition Test (ESBIT) performances were evaluated with repeated measures ANOVA test, a statistically significant time effect was found in the ESBIT total score (F(2,20)=19.61; p<0.001) and AZK (F(2, 20)=10.88; p=0.005), Interpersonal (F(2, 20)=10.81; p=0.005) and Intrapersonal (F(2,20)=35.32; p<0.001) sub-scores. However, time*group interaction was not found to be significant for any result.

Conclusion and Recommendations: It has been observed that psychosocial skills training improves social cognition; social skills training enriched with art psychotherapy is as effective as routine practice. It is recommended that further studies be conducted by increasing the sample size.

Key Words: Schizophrenia, Psychosocial Skills Training, Art Therapy, Social Cognition, Psychological Symptoms

References:

1. Kurtz, M. M., & Mueser, K. T. (2008). A meta-analysis of controlled research on social skills training for schizophrenia. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(3), 491–504.
2. Eren N. (2015). Psikiyatride Bakım İçin Sanatın ve Sanat Terapisinin Yeri, *Türkiye Klinikleri J PsikiyatrNurs-Special Topics*, 1(1):95-104
3. Yıldız M, Veznedaroglu B, Eryavuz A, Kayahan B. Psychosocial skills training on social functioning and quality of life in the treatment of schizophrenia: A controlled study in Türkiye. *Int J Psych Clin Pract* 2004;8:219–225.
4. Barlati, S., Nibbio, G., & Vita, A. (2024). Evidence-based psychosocial interventions in schizophrenia: a critical review. *Current Opinion in Psychiatry*, 37(3), 131-139.

YENİ STOMA AÇILAN BİREYLERİN VE BAKIM VERENLERİNİN HASTANEDEKİ DENEYİMİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Eda Çelik¹, Neslihan P. Günnüşen², Sevecen Ç. İnce³

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İzmir, Türkiye, clkeda23@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0914-5436

² Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, İzmir, Türkiye, neslihan.gunusen@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1666-291X

³ Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Zonguldak, Türkiye, sevecencelik@hotmail.com , Orcid: 0000-0003-3113-4565

ÖZET

Giriş-Amaç: Kolorektal kanser (KRK), dünyada önde gelen üçüncü ölümcül kanser ve en fazla teşhis edilen dördüncü kanser türü olmasından dolayı önemli bir sağlık sorunudur (1). KRK tedavisinde yaygın olarak kullanılan stoma, bireylerin adaptasyon ve kabullenme sürecini etkileyerek yaşamlarında çeşitli sorunlara neden olabilir (2). Çalışmanın amacı; yeni stoma açılan birey ve bakım verenlerinin hastanedeki deneyimlerini tanımlamaktır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı kalitatif türde bir çalışmadır. Çalışmaya yeni stoma açılan 10 birey ve 10 bakım veren katılmıştır. Katılımcılara yüz yüze ulaşılmıştır. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler yanıtların tekrarlanması ve yeni kavramların gelmediği noktaya kadar sürdürülmüştür. Bu araştırmada kalitatif çalışmaların raporlanmasında kullanılan COREQ (Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research) (3) kriterlerine uygun şekilde raporlandırma yapılmıştır.

Bulgular: Yeni stoma açılan birey ve bakım verenlerinin deneyimlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen veriler sonucunda dört temaya ulaşılmıştır. (1) Stoma ile tanışma teması altında stomalı bireylerin ve bakım verenlerinin kaygı, belirsizlik ve korku ile ilgili deneyimlerine yer verilmiştir. (2) Stoma ile yaşam teması altında bireylerin ve bakım verenlerin stoma ile yeni bir hayata başladıkları ve stomanın yaşamları üzerindeki etkisi ifade edilmiştir. (3) Baş etme temasında bireylerin ve bakım verenlerin dua ederek, mesleğe yönelerek, sosyal destek alarak ve stomayı kabul ederek başa çıktıkları belirlenmiştir. (4) Gereksinimler temasında bireylerin ve bakım verenlerin bilgi, anlayış ve maddi gereksinimlerinin olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda yeni stomaya sahip bireylerin ve bakım verenlerinin birçok duygu ve zorluk yaşadıkları, stoma nedeniyle gelecekteki yaşamlarının olumsuz etkileneceğini düşündükleri görülmüştür. Bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda hemşireler, bütüncül bakımın bir parçası olarak stomalı bireylerin ve bakım verenlerinin psikososyal ihtiyaçlarını belirleyebilir ve bu konuda bilgi sağlayabilir.

Anahtar Sözcükler: Bakım veren, Hemşirelik, Kalitatif çalışma, Kolorektal kanser, Stoma.

EXPERIENCES OF INDIVIDUALS WITH NEW STOMA AND THEIR CAREGIVERS IN THE HOSPITAL: A QUALITATIVE STUDY

Eda Çelik¹, Neslihan P. Günüşen², Sevecen Ç. İnce³

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İzmir, Türkiye, clkeda23@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0914-5436

² Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, İzmir, Türkiye, neslihan.gunusen@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1666-291X

³ Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Zonguldak, Türkiye, sevecencelik@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3113-4565

ABSTRACT

Introduction: Colorectal cancer (CRC) is an important health concern, as it is the third leading cause of cancer death and the fourth most commonly diagnosed cancer in the world (1). Stoma, which is widely used in CRC treatment, can cause various problems in the lives of individuals by affecting the adaptation and acceptance process (2). The aim of this study was to describe the experiences of individuals with a new stoma and their caregivers in hospital.

Methods: This study is a descriptive qualitative study. The sample of the study consisted of 10 individuals with new stoma and their 10 caregivers. Participants were reached face to face. Semi-structured interview technique was used in this study. In this study, reporting was done in accordance with the COREQ (3) criteria used in reporting qualitative studies.

Results: Four themes emerged as a result of the research. (1) Under the theme of meeting with stoma, the experiences of individuals with stoma and their caregivers related to anxiety, uncertainty and fear are included. (2) Under the theme of life with stoma, it is stated that individuals and caregivers started a new life with stoma and the effect of stoma on their lives. (3) In the theme of coping, it was determined that individuals and caregivers coped by praying, social support and accepting the stoma. (4) In the theme of needs, it was found that individuals and caregivers had information, understanding and material needs.

Conclusion: As a result of this study, it was observed that individuals with new stoma and their caregivers experienced many emotions and difficulties and thought that their future lives would be negatively affected by stoma. In line with the results of this study, nurses can identify and provide information about the psychosocial needs of people with ostomies and their caregivers as part of holistic care.

Keywords: Caregiver, Colorectal cancer, Nursing, Stoma, Qualitative research.

References:

1. Rawla P, Sunkara T, Barsouk A. Epidemiology of colorectal cancer: Incidence, mortality, survival, and risk factors. *Prz Gastroenterol.* 2019;14(2):89-103. doi:10.5114/pg.2018.81072
2. Essex R, Booth L, Sirois F, Burch J, Dibley L. A scoping review of the qualitative literature reporting experiences of living with a stoma for inflammatory bowel disease. *J Adv Nurs.* 2024;(April):1-16. doi:10.1111/jan.16254
3. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criterion for reporting qualitative research (COREQ): a 32- item checklist for interviews and focus group. *Int J Qual Heal Care.* 2007;19(6):349-357. doi:10.1093/intqhc/mzm042

MÜZİK DESTEKLİ ANIMSAMA TERAPİSİNİN DEMANSLI YAŞLI BİREYLERİN BİLİŞSEL FONKSİYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME

Tuğçe Kaplan Uyan¹, Elif Aşık², İlkay Keser³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Isparta, Türkiye, tugcekaplan@sdu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4836-4834

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye, elifesenask@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1423-6594

³Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6595-4188

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu sistematik derlemede; müzik destekli anımsama terapisinin (MDAT) demansı olan bireylerin bilişsel işlevleri üzerindeki etkilerini belirlenmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada, MDAT'nin demanslı yaşlı bireylerin bilişsel fonksiyonları üzerindeki etkisini değerlendiren randomize kontrollü çalışmalar sistematik olarak incelenmiştir. Literatür tarama ve çalışmaların seçimi gibi süreçlerde rehber olarak sistematik derleme ve meta analiz çalışmaları için hazırlanmış olan Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analysis Protocols (PRISMA-P) kontrol listesi kullanılmıştır. Arama dizeleri; Wiley Online Library, Scopus, Web of Science, PubMed, EBSCOhost CINAHL Compete ve Cochrane Library veri tabanlarında taranmıştır. Literatür taraması, İngilizce dilinde, yıl sınırlaması yapılmadan, 16 Ocak 2024 tarihine kadar gerçekleştirilmiştir. Tarama iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yürütülmüştür. Üçüncü araştırmacı işlemin doğruluğunu kontrol ederek ve uzlaşma sağlanamayan veriler için uzman görüşü vermiştir. Dahil edilen çalışmaların yanlılık riski Cochrane ROB-2 aracı kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma için PROSPERO kaydı (CRD42023488391) yapılmış ve araştırma protokolü bilimsel bir dergide yayınlanmıştır.

Bulgular: Bu sistematik derlemeye dört çalışma dahil edilmiştir. Çalışmalardan ikisi MDAT'nin bilişsel işlevleri anlamlı düzeyde iyileştirdiğini [1, 2], iki çalışma bilişsel işlevleri olumlu etkilese de bu iyileşmenin anlamlı düzeyde olmadığını belirtmiştir [3]. Dahil edilen çalışmaların uygulama biçimi, oturum temaları, bilişsel işlevleri değerlendirdikleri ölçüm araçlarında farklılıklar olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, MDAT'nin demansı olan yaşlılarda bilişsel işlevleri iyileştirdiği saptanmıştır. Bu sistematik derlemeden elde edilen bulgular, araştırmacılar için müdahale programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasına yol gösterici olacaktır. Bu kapsamda MDAT'nin özelliklerini ve etkinliğini belirleyecek olan bu çalışmanın bulguları, demanslı yaşlılarda bilişsel işlevleri iyileştirmeye yönelik çözüm sunma potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Anımsama Terapisi, Bilişsel İşlev, Demans, Müzik Terapisi, Yaşlı Bireyler

THE EFFECT OF MUSIC-ASSISTED REMINISCENCE THERAPY ON COGNITIVE FUNCTIONS OF ELDERLY INDIVIDUALS WITH DEMENTIA: A SYSTEMATIC REVIEW

Tuğçe Kaplan Uyan¹, Elif Aşık², İlkay Keser³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Isparta, Türkiye,
tugcekaplan@sdu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4836-4834

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye, elifesenask@gmail.com,
Orcid: 0000-0003-1423-6594

³Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6595-4188

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this systematic review was to determine the effects of music-assisted reminiscence therapy (MART) on the cognitive functions of individuals with dementia.

Methods: In this study, randomized controlled trials evaluating the effect of MART on cognitive functions of elderly individuals with dementia were systematically reviewed. The Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analysis Protocols (PRISMA-P) checklist, which was prepared for systematic review and meta-analysis studies, was used as a guide for literature search and selection of studies. Search strings were searched in Wiley Online Library, Scopus, Web of Science, PubMed, EBSCOhost CINAHL Compete and Cochrane Library databases. The literature search was conducted in English language, without any year limitation, until January 16, 2024. The search was conducted independently by two researchers. The third researcher checked the accuracy of the process and provided expert opinion for data that could not be reconciled. The risk of bias of included studies was assessed using the Cochrane ROB-2 tool. PROSPERO registration (CRD42023488391) was made for this study and the research protocol was published in a scientific journal.

Results: Four studies were included in this systematic review. Two of the studies reported that MART significantly improved cognitive functions, while two studies reported that although it positively affected cognitive functions, this improvement was not significant. It was observed that the included studies differed in the method of application, session themes, and measurement tools used to assess cognitive functions.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, MART was found to improve cognitive functioning in elderly people with dementia. The findings obtained from this systematic review will guide researchers in the development and implementation of intervention programs. In this context, the findings of this study, which will determine the characteristics and effectiveness of MART, have the potential to provide solutions to improve cognitive functions in the elderly with dementia.

Key Words: Cognitive Function, Dementia, Elderly Individuals, Music Therapy, Reminiscence Therapy

References:

1. Mahendran R, Gandhi M, Moorakonda RB, et al. Art therapy is associated with sustained improvement in cognitive function in the elderly with mild neurocognitive disorder: Findings from a pilot randomized controlled trial for art therapy and music reminiscence activity versus usual care. *Trials*. 2018;19(1):1-10.
2. Tz-Han L, Wan-Ru W, Chen IH, Hui-Chuan H. Reminiscence music intervention on cognitive, depressive, and behavioral symptoms in older adults with dementia. *Geriatr Nurs*. 2023;49:127-132.
3. Kim, H. S., & Kang, J. S. (2021). Effect of a group music intervention on cognitive function and mental health outcomes among nursing home residents: a randomized controlled pilot study. *Geriatric Nursing*, 42(3), 650-656.

BİR PSİKIYATRİ GÜNDÜZ HASTANESİNE DEVAM EDEN HASTALARIN BİRİME VE HEMŞİRELİK BAKIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Buket Şimşek Arslan¹, Yağmur Çolak², Şeyma Kaplan Ekinci³, Kadriye Buldukoğlu⁴

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, buketsmsek@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1731-4471

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, y.colak0706@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2926-1306

³Akdeniz Üniversitesi, Psikiyatri Gündüz Hastanesi, Antalya, Türkiye, seyma-kaplan@hotmail.com, Orcid: 0009-0001-7743-7134

⁴Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, kadriyebuldukoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1699-6151

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik ruhsal hastalıkların tedavisinde tıbbi tedavilerin yanı sıra psikiyatrik rehabilitasyon da son derece önemli bir gereksinimdir [1]. Gündüz hastaneleri bu gereksinimi karşılayan, tedavi, rehabilitasyon ve destek hizmetlerini multidisipliner yaklaşımla sürdüren toplum temelli bir ruh sağlığı birimidir [2]. Hemşireler ise psikiyatrik rehabilitasyonda önemli bir yere sahiptir [3]. Bu kapsamda araştırmanın amacı, Akdeniz Üniversitesi Psikiyatri Gündüz Hastanesi'nden hizmet alan hastaların birime ve hemşirelik bakımına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma, nitel yöntemle ve fenomenolojik desende gerçekleştirilmiştir. Akdeniz Üniversitesi Psikiyatri Gündüz hastanesine devam eden bireyler sırasıyla araştırmaya davet edilmiş ve veri doygunluğu ilkesi doğrultusunda 12 katılımcı ile araştırma tamamlanmıştır. Temaları oluşturma aşamasında MAXQDA nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla iki uzman, temalar ve ifadeleri karşılaştırmıştır.

Bulgular: Araştırmada toplum ruh sağlığı hizmetleri kapsamında takip edilen hastaların aldıkları hemşirelik bakımı ile ilgili beş ana tema ve 15 alt tema belirlenmiştir. Ana temalar '*birimin anlamı*', '*birimde çalışan hemşirenin rolleri*', '*birimden alınan hemşirelik bakımının katkıları*', '*hemşire ile kurulan iletişimin özelliği*' ve '*hemşirelik bakımından beklenti*'lerdir. Hemşirelerle kurulan iletişim büyük oranda destekleyici ve kolaylaştırıcı olarak değerlendirilmiş olup, hastaların büyük bir kısmı hemşirelik bakımına yönelik olumlu duygular bildirmiştir. Bununla birlikte, bazı katılımcılar meslek edindirme, ekonomik kazanç fırsatları, daha fazla etkinlik ve sağlık kontrollerinin artırılması gibi ek destek hizmetleri beklediklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma, gündüz hastanesi birimi ve hemşirelik bakımına ilişkin görüşleri inceleyerek özgün bir bakış açısı sağlamıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, psikiyatri gündüz hastanesinin, hastalar için yalnızca bir tedavi merkezi değil, aynı zamanda psikososyal destek sağlayan, iyi hissettiren ve hastalık belirtilerini hafifleten bir ortam olduğu görülmektedir. Hemşirelik bakımının planlanması ve uygulanmasında araştırma bulgularının dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik bakımı, Psikiyatri hemşireliği, Psikiyatrik rehabilitasyon, Ruhsal hastalık, Toplum ruh sağlığı hizmetleri

OPINIONS OF PATIENTS ATTENDING A PSYCHIATRIC DAY HOSPITAL ON THE UNIT AND NURSING CARE

Buket Şimşek Arslan¹, Yağmur Çolak², Şeyma Kaplan Ekinci³, Kadriye Buldukoğlu⁴

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Burdur, Türkiye, buketsmse@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1731-4471

² Akdeniz University, Faculty of Nursing, Antalya, Türkiye, y.colak0706@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2926-1306

³Akdeniz University, Psychiatric Day Hospital, Antalya, Türkiye, seyma-kaplan@hotmail.com, Orcid: 0009-0001-7743-7134

⁴ Akdeniz University, Faculty of Nursing, Antalya, Türkiye, kadriyebuldukoglu@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1699-6151

ABSTRACT

Introduction and Aim: In the treatment of chronic mental illnesses, psychiatric rehabilitation is as crucial as medical treatments[1]. Day hospitals serve as community-based mental health units that address this need by providing treatment, rehabilitation, and support services through a multidisciplinary approach[2]. Nurses play a significant role in psychiatric rehabilitation[3]. In this context, the aim of this study is to examine the opinions of patients receiving services from the Akdeniz University Psychiatric Day Hospital regarding the unit and nursing care.

Methods: This study was conducted using a qualitative method with a phenomenological design. Individuals attending the Akdeniz University Psychiatric Day Hospital were invited to participate sequentially, and the study was completed with 12 participants based on the principle of data saturation. The MAXQDA qualitative data analysis program was used in the process of generating themes.

Results: The study identified five main themes and 15 sub-themes regarding the nursing care received by patients monitored within the scope of community mental health services. The main themes are: the meaning of the unit, the roles of the nurses working in the unit, the contributions of nursing care received from the unit, the characteristics of communication with nurses, and expectations from nursing care. Communication with nurses was largely evaluated as supportive and facilitative, and most patients expressed positive feelings about nursing care. However, some participants indicated that they expected additional support services, such as vocational training, economic opportunities, more activities, and increased health check-ups.

Conclusion and Recommendations: This study provides a unique perspective by examining opinions on the day hospital unit and nursing care. The findings suggest that the psychiatric day hospital is not only a treatment center but also a space that provides psychosocial support, fosters well-being, and alleviates symptoms of illness. It is recommended that the research findings be considered in the planning and implementation of nursing care.

Key Words: Community mental health services, mental illness, nursing care, psychiatric nursing, psychiatric rehabilitation

References:

1. Awara MA, Simon P, Lewis N, Edem D, Morrison JM. Psychiatric rehabilitation: quality of care and clinical effectiveness. *J Psychosoc Rehabil Ment Health*. 2017;4(1):61-71. doi:10.1007/s40737-017-0082-0.
2. Güney M. The Place of Day Hospitals in Psychiatric Rehabilitation. *Turkish J Clin Psy*. 2001;4(4):268-276
3. Buldukoğlu, K. Roles And Responsibilities of Community Mental Health Nurses. *III. National Psychiatric Nursing Congress, Proceedings*. 4-6 June 2009; Düzce, Türkiye.

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Şeyma Nur Bayrak¹, Merve Uğuryol Ünal²

¹Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye, Seymaaa758@gmail.com , Orcid:0009-0004-0679-7951

²Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi/Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
merve.uguryol.unal@ege.edu.tr , Orcid:0000-0002-2069-7306

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı okuryazarlığı bireylerin daha sağlıklı ve bilinçli bir yaşam sürmelerine yardımcı olurken aynı zamanda ruhsal hastalıkların erken tanı ve tedavisinde, bireylerin yardım arama davranışında, toplumsal farkındalık kazandırılmasında ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalamanın azaltılmasında önemli bir rol oynar [1,2]. Özellikle lisans hemşirelik düzeyindeki öğrencilerin ruh sağlığı ile ilgili edindikleri bilgi ve becerilerin gelecekte verecekleri ruhsal bakımı doğrudan etkileyeceği düşünülmektedir [3]. Bu araştırmada henüz ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği uygulamasına yapmamış olan öğrenci hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi ile ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma Kasım 2024 ile Ocak 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklem seçiminde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmış olup, 259 öğrenci araştırmanın örneklemine oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Tanıtıcı Bilgi Formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği ve Sağlık Çalışanları İçin Ruhsal Hastalıklar İçin Damgalama Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Google Forms üzerinden toplanmıştır. Verilerin analizinde ölçekler arası ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmada, öğrenci hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık düzeyi yüksek düzey ($X \pm SD = 16,94 \pm 3,46$) ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyleri orta düzey ($X \pm SD = 52,76 \pm 7,29$) bulunmuştur. Öğrenci hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı ile ruhsal hastalıklara yönelik damgalama durumları arasında negatif yönde, zayıf ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($\rho = -0,290$, $p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, öğrenci hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı arttıkça, ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeylerinin azaldığı saptanmıştır. Öğrenci hemşirelerin ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeylerinin orta düzey olması, öğrenci hemşirelerin klinik ortamda henüz ruhsal hastalık tanısı almış bireyler ile temas etmemiş olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Hemşirelik lisans düzeyinde ruh sağlığı bilgisini arttırmak ve damgalamayı azaltmaya yönelik müdahalelerin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, Öğrenciler, Hemşirelik, Ruh Sağlığı, Okuryazarlık

Kaynaklar:

1. Göктаş S, Işıklı B, Önsüz MF, Yenilmez Ç, Metintaş S. Ruh sağlığı okuryazarlığı ölçeğı'nin (rsay ölçeğı) türkçe geçerlilik ve güvenilirliğinin değeriendirilmesi. *Konuralp Medical Journal*. 2019;11(3):424-431.
2. Uguz O, Gulcan E, Keskin G. A survey on the relationship between mental health literacy and beliefs toward mental illness among nurses in general hospitals in Türkiye. *Archives Of Psychiatric Nursing*. 2024;53:144-150.
3. Patterson C, Roberts M, Yousiph T, Robson G, Lewer K, Jay EK, Moxham L. Non-traditional mental health clinical placements: An effective means for reducing self-stigma in pre-registration nursing students. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2024;32(1):143-151.

THE RELATIONSHIP BETWEEN MENTAL HEALTH LITERACY AND STIGMATISATION OF MENTAL ILLNESS IN UNDERGRADUATE NURSING STUDENTS

Şeyma Nur Bayrak¹, Merve Uğuryol Ünal²

¹Ege University, Faculty of Nursing, İzmir, Türkiye, Seymaaa758@gmail.com , Orcid:0009-0004-0679-7951

²Ege University, Faculty of Nursing/ Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, İzmir, Türkiye, merve.uguryol.unal@ege.edu.tr , Orcid:0000-0002-2069-7306

ABSTRACT

Introduction-Objective: Mental health literacy helps individuals to lead a healthier and more conscious life and plays an important role in early diagnosis and treatment of mental illnesses, help-seeking behaviour of individuals, raising social awareness and reducing stigma towards mental illnesses [1,2]. It is thought that the knowledge and skills acquired by undergraduate nursing students about mental health will directly affect the mental care they will provide in the future [3]. In this study, it was aimed to examine the relationship between the level of mental health literacy of student nurses who have not yet practised mental health and psychiatric nursing and the level of stigmatisation towards mental illnesses.

Method:The research was conducted between November 2024 and January 2025. Stratified sampling method was used in the sample selection of the research and 259 students constituted the sample of the research. Descriptive Information Form, Mental Health Literacy Scale and Mental Illness Stigma Scale for Health Workers were used as data collection tools. Data were collected through Google Forms. In the analysis of the data, Spearman Correlation test was applied to examine the relationship between the scales.

Results: In the study, the mental health literacy level of student nurses was found to be high ($X \pm SD = 16.94 \pm 3.46$) and their stigmatization level towards mental illnesses was found to be moderate ($X \pm SD = 52.76 \pm 7.29$). A negative, weak and significant relationship was found between student nurses' mental health literacy and stigmatisation towards mental illnesses ($\rho: -0.290, p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations:In this study, it was found that as the mental health literacy of student nurses increased, their stigmatisation levels towards mental illnesses decreased. It is thought that the fact that the stigmatisation levels of student nurses towards mental illnesses are moderate is due to the fact that student nurses have not yet had contact with individuals diagnosed with mental illness in the clinical environment. It may be recommended that interventions should be made to increase mental health knowledge and reduce stigmatisation at the undergraduate nursing level.

Keywords: Stigmatisation, Students, Nursing, Mental Health, Literacy

References:

1. Göktaş S, Işıklı B, Önsüz MF, Yenilmez Ç, Metintaş S. Evaluation of Validity and Reliability of the Turkish Version of the Mental Health Literacy Scale (Mhl Scale). *Konuralp Medical Journal*. 2019;11(3):424-431.

2. Uguz O, Gulcan E, Keskin G. A survey on the relationship between mental health literacy and beliefs toward mental illness among nurses in general hospitals in Türkiye. *Archives Of Psychiatric Nursing*. 2024;53:144-150.
3. Patterson C, Roberts M, Yousiph T, Robson G, Lewer K, Jay EK, Moxham L. Non-traditional mental health clinical placements: An effective means for reducing self-stigma in pre-registration nursing students. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2024;32(1):143-151.

KENNEDY’NİN BAKIM MODELİ PERSPEKTİFİNDEN ADLİ PSİKIYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI

Aslı Özbay¹, Ayşegül Şafak², Gizem Şahin Bayındır³, Yasin Hasan Balcioğlu⁴

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-2251-2125

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Psikiyatri Kliniği, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, yhasanbalcioglu@gmail.com, Orcid:0000-0002-1336-1724

ÖZET

Adli psikiyatri hemşireliği, toplum temelli bakımdan yüksek güvenliqli hastanelere uzanan süreçte, ruhsal bozukluğu olan ve antisosyal davranış sergileyen olgulara nasıl yaklaşılması gerektiği, hangi hemşirelik girişimlerinin uygulanacağı ve hangi becerilere sahip olunmasının gerektiği konularında uzmanlık gerektiren bir alan haline gelmektedir.^[1] Adli psikiyatri hemşireleri suç geçmişli ve ruh sağlığı sorunları olan bireylerle çalıştıkları için diğer hemşirelik alanlarından farklı olarak gözlem, zorunlu yatış ve istemsiz tedavi süreçlerinde sorumluluklar üstlenmekle birlikte bu rol ve sorumlulukların kapsamında eksiklikler gözlenmektedir.^[1,3]

Adli psikiyatri hizmetlerinin gelişmesiyle, yüksek risk ve maliyet nedeniyle sürdürülebilir kaliteli bakım sunumu zorunlu hale gelmiştir. Kennedy (2022) tarafından teorize edilen Bakım Modeli, adli psikiyatri hizmetlerinin yapılandırılmasını, bireylerin güvenli ortamda uygun tedavisini amaçlamaktadır. Geleneksel hemşirelik modelinden ayrışan, yasal standartlara uyumu, etkili tedavi sunumunu, klinikte kalış süresinin yönetimini, sürdürülebilir hizmet seviyelerinin sağlanmasını hedefleyen model, adli psikiyatri hemşireliği bakımını kapsayan hizmet sunumunu bütüncül ve sistematik yaklaşımla yönlendiren geniş bir sistem olarak ele alınmaktadır.^[2] Modelde, sürdürülebilirlik için yatak doluluk oranları ve kalış sürelerinin dengelenmesi, topluma entegrasyonun aşamalı gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Tedavi planları, tabakalandırılmış terapötik güvenlik ilkeleri doğrultusunda oluşturulmalı, bireylerin tedavisi ile rehabilitasyonu, güvenlik düzeyinin ihtiyaca göre kademeli azaltılmasıyla ilerlemelidir. Tedavilerin bireysel ihtiyaçlara uyarlanması, değişime açık yaklaşım ve kaynakların doğru planlanması, bakım modelinin sürdürülebilirliği açısından kritiktir. Modelde sunulan hizmetlerin etkinliği, sağlık kazanımlarıyla ilişkilendirilerek performans göstergeleri ve çıktıların ölçümleriyle incelenmelidir.^[2] Yapılandırılmış bakım modeli doğrultusunda, adli psikiyatri hizmetlerinin planlanması ve sunulması, hizmet sunucularının görevlerinin belirlenerek ve planlı yürütülmesini sağlayarak, hemşireler ve diğer sağlık profesyonellerinin rol ve sorumluluklarının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.^[1,3]

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri, Psikiyatri hemşireliği, Ruh sağlığı

Kaynaklar:

1. Dikeç, G., et al. (2017). Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistemik Derleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(3), 157-164.
2. Kennedy, H. G. (2022). Models of care in forensic psychiatry. *BJPsych Advances*, 28(1), 46-59.
3. Martin, T., et al. (2013). Standards of practice for forensic mental health nurses: Identifying contemporary practice. *Journal of Forensic Nursing*, 9(3), 171-177.

ROLES AND RESPONSIBILITIES OF FORENSIC PSYCHIATRIC NURSES IN KENNEDY'S THE MODEL OF CARE FRAMEWORK

Aşlı Özbay¹, Ayşegül Şafak², Gizem Şahin Bayındır³, Yasin Hasan Balcıoğlu⁴

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²Istanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, Cankurtaran, Kennedy Street. No:2, PC:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-2251-2125

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Training and Research Hospital for Psychiatry, Neurology and Neurosurgery, Forensic Psychiatry Unit, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, yhasanbalcioglu@gmail.com, Orcid:0000-0002-1336-1724

ABSTRACT

Forensic psychiatric nursing is becoming a field that requires expertise in how to approach cases with mental disorders and antisocial behaviour, which nursing interventions to use, and which skills to have in the process, from community-based care to high-security hospitals.^[1] Forensic psychiatric nurses have responsibilities in processes such as observation, compulsory hospitalisation and involuntary treatment, unlike other nursing fields, because they work with people with a criminal history and mental health problems, but deficiencies have been observed in the scope of these roles and responsibilities.^[1,3]

The development of forensic psychiatry services has highlighted the need for sustainable and high-quality care due to the associated high risks and costs. Kennedy's (2022) Care Model provides a structured approach to forensic psychiatric services, ensuring patient treatment in a safe environment while complying with legal standards. The model differs from the traditional care model and aims to ensure compliance with legal standards, effective treatment delivery, management of patient length of stay and sustainable service levels. Unlike traditional models, it focuses on balancing bed occupancy and length of stay for sustainability and gradual reintegration into society. The model is seen as a broad system that directs service delivery with a holistic and systematic approach rather than a care framework. The model emphasizes stratified therapeutic safety, individualized treatment, resource planning, and adaptability. Implementing this structured model enhances the roles of nurses and healthcare professionals by clearly defining responsibilities and ensuring systematic service delivery.^[1,3]

Key Words: Psychiatric nursing, Forensic psychiatry, Mental health

References:

1. Dikeç, G., et al. (2017). Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistemik Derleme. *Journal of Psychiatric Nursing/Psikiyatri Hemşireleri Derneği*, 8(3).
2. Kennedy, H. G. (2022). Models of care in forensic psychiatry. *BJPsych Advances*, 28(1), 46-59.
3. Martin, T., et al. (2013). Standards of practice for forensic mental health nurses: Identifying contemporary practice. *Journal of Forensic Nursing*, 9(3), 171-177.

PSİKIYATRİ KLİNİĞİNDE YATARAK TEDAVİ GÖREN ERGENLERE UYGULANAN BENSON GEVŞEME EGZERSİZİNİN ANKSİYETE DÜZEYİ VE UYKU KALİTESİNE ETKİSİ

Aydan Akkurt Yalçıntürk¹, Elçin Babaoğlu², Yeliz Biçer³, Beyza Gül⁴

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

²Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Saray Mh. Ahmet Tefik İleri Cd. No:5 Ümraniye, İstanbul, Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0952-2652

³Özel Moodist Hastanesi, Çeçen Sk, No:52, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, ybicer@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0003-5661-946X

⁴Özel Moodist Hastanesi, Çeçen Sk, No:52, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, bgul@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0005-2631-6972

ÖZET

Giriş-Amaç: Tanısı ne olursa olsun psikiyatri kliniğine yatan hastalar alışık olmadıkları yeni bir yaşam biçimi ve karşılaştıkları yeni kurallardan dolayı anksiyete ve uyku kalitelerinde bozulma yaşayabilmektedirler. Anksiyete ve uyku bozuklukları sıklıkla birbirine eşlik eden şikayetler olduğundan, en etkili tedavi hem uyku sorunlarını hem de anksiyete sorunlarını ele alan entegre bir yaklaşımdır. Psikiyatrik rahatsızlıklara yönelik uygulanabilecek yaklaşımlar arasında Benson Gevşeme Egzersizi yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı psikiyatri kliniğinde yatarak tedavi gören ergenlere uygulanan benson gevşeme egzersizinin (BGE) anksiyete düzeyi ve uyku kalitesi üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma yarı deneysel tasarıma sahip olup, çalışma örneklemini psikiyatri kliniğinde yatarak tedavi gören 14-18 yaş arasında olan 30 ergen bireyden oluşmuştur. BGE hastalara peşpeşe 5 gün, günde bir kez, 15 dakika yaptırılmıştır. Çalışmanın verileri “Tanımlayıcı Bilgi Formu”, “Durumluk-Süreklilik Kaygı Ölçeği” ve “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)” kullanılarak toplanmıştır. Veriler BGE yaptırılmadan önce, BGE oturumları tamamlandıktan sonraki gün, ve 4 gün sonra toplanılmıştır. Yani hastalara çalışma başlamadan önce, çalışmanın 6. Günü ve 10. Günü ölçekler doldurtulmuştur.

Bulgular: Durumluk Kaygı Ölçeği ön test, son test ve izleme testleri arasındaki farkların incelendiği varyans analizi sonuçlarına göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,01$). İzleme testi ($\bar{X}=36,60\pm10,06$) ve son test ($\bar{X}=37,87\pm9,74$) puanlarının ön test ($\bar{X}=49,60\pm12,41$) puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır. Süreklilik Kaygı Ölçeği için yapılan analizde, testler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,01$). Bonferroni düzeltmesi sonuçlarına göre, izleme testi ($\bar{X}=44,93\pm8,18$) ve son test ($\bar{X}=47,13\pm7,74$) puanlarının ön test ($\bar{X}=51,30\pm8,81$) puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur. PUKİ için yapılan varyans analizi sonucunda, ön test, son test ve izleme testlerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,01$). Bonferroni düzeltmesine göre, izleme testi

($\bar{X}=8,13\pm2,86$) ve son test ($\bar{X}=8,60\pm2,54$) puanlarının ön test ($\bar{X}=12,73\pm3,07$) puanlarından anlamlı derecede düşük olduğı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri kliniğinde yatarak tedavi gören ergenlere uygulanan benson gevşeme egzersizinin anksiyete düzeyini azaltmada ve uyku kalitesini arttırmada etkili olduğı belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda psikiyatrik kliniklerinde yatarak tedavi gören ergenlere BGE uygulanması önerilmektedir. Bu sayede hastalarda anksiyete düzeyinin düşürölüp ve uyku kalitesinin arttırılarak servise, hastalığa ve tedaviye uyumun arttırılabileceğı, hastalık semptomlarının azaltılabileceğı ve iyileşmenin hızlanabileceğı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Gevşeme egzersizi, Ergenler, Psikiyatri, Uyku kalitesi

THE EFFECT OF BENSON RELAXATION EXERCISE ON ANXIETY LEVEL AND SLEEP QUALITY IN ADOLESCENTS HOSPITALIZED IN A PSYCHIATRIC CLINIC

Aydan Akkurt Yalçıntürk¹, Elçin Babaoğlu², Yeliz Biçer³, Beyza Gül⁴

¹Health Sciences University, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Üsküdar, İstanbul, Türkiye, aydan.akkurtyalcinturk@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5386-0624

²Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Saray Neighborhood Ahmet Tevfik İleri Street Number:5 Ümraniye, İstanbul, Türkiye, elcin.babaoğlu@uskudar.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0952-2652

³Moodist Hospital, Çeçen Street, Number:52, Uskudar, İstanbul, Türkiye, ybicer@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0003-5661-946X

⁴Moodist Hospital, Çeçen Street, Number:52, Uskudar, İstanbul, Türkiye, bgul@moodisthastanesi.com, Orcid: 0009-0005-2631-6972

ABSTRACT

Introduction and Aim: Regardless of the diagnosis, patients admitted to a psychiatric clinic may experience anxiety and sleep quality deterioration due to an unfamiliar new lifestyle and new rules. Since anxiety and sleep disorders are often comorbid complaints, the most effective treatment is an integrated approach that addresses both sleep problems and anxiety. Among the approaches that can be applied for psychiatric disorders is the Benson Relaxation Exercise. The aim of this study was to examine the effect of Benson Relaxation Exercise (BRE) on anxiety level and sleep quality in adolescents who were hospitalized in a psychiatric clinic.

Methods: This study had a quasi-experimental design and the study sample consisted of 30 adolescents between the ages of 14-18 who were inpatients in a psychiatric clinic. BRE was performed once a day for 15 minutes for 5 consecutive days. Data were collected using the “Descriptive Information Form”, “State-Trait Anxiety Scale” and “Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI)”. Data were collected before the BRE was performed, the day after the BRE sessions were completed, and 4 days later. In other words, the scales were filled out before the study started, on the 6th day and on the 10th day of the study.

Results: According to the results of the analysis of variance examining the differences between the pre-test, post-test and follow-up tests of the State Anxiety Scale, a statistically significant difference was found between the groups ($p < 0.01$). The follow-up test ($\bar{X} = 36.60 \pm 10.06$) and posttest ($\bar{X} = 37.87 \pm 9.74$) scores were significantly lower than the pretest ($\bar{X} = 49.60 \pm 12.41$) scores. In the analysis for the Trait Anxiety Scale, statistically significant differences were found between the tests ($p < 0.01$). According to the Bonferroni correction results, the follow-up test ($\bar{X} = 44.93 \pm 8.18$) and posttest ($\bar{X} = 47.13 \pm 7.74$) scores were significantly lower than the pretest ($\bar{X} = 51.30 \pm 8.81$) scores. As a result of the analysis of variance for PSQI, a statistically significant difference was found between the mean scores of the pretest, posttest and follow-up tests ($p < 0.01$). According to Bonferroni

correction, the follow-up test ($\bar{X}=8,13\pm2,86$) and posttest ($\bar{X}=8,60\pm2,54$) scores were significantly lower than the pretest ($\bar{X}=12,73\pm3,07$) scores.

Conclusion and Recommendations: Benson relaxation exercise applied to adolescents hospitalized in psychiatric clinics was found to be effective in reducing anxiety levels and improving sleep quality. In line with this result, it is recommended to apply BRE to adolescents receiving inpatient treatment in psychiatric clinics. In this way, it is thought that by decreasing anxiety level and increasing sleep quality in patients, compliance with the service, disease and treatment can be increased, disease symptoms can be reduced and recovery can be accelerated.

Key Words: Adolescents, Anxiety, Psychiatry, Relaxation exercise, Sleep quality

HEMODİYALİZ HASTALARINA UYGULANAN BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN PSİKOSOSYAL UYUMA ETKİSİ

Ciğdem Sen Tepe¹, Gülgün Durat²

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemodiyaliz tedavisi alan bireyler fizyolojik ve psikolojik birçok stresörlerle baş etmek zorunda kalmaktadır.^[1] Bu durum, bireylerin psikososyal uyumunu olumsuz etkileyebilmektedir.^[2] Bu araştırma, bilinçli farkındalık temelli eğitim programının, hemodiyaliz hastalarının bilinçli farkındalık düzeylerine, hemodiyalize bağlı stresörlere ve psikososyal uyumlarına olan etkisinin araştırılması amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu araştırmada randomize kontrollü deneysel tasarım ve karma yöntemlerden açıklayıcı sıralı desen kullanıldı. Araştırmanın örneklemini hemodiyaliz hizmeti alan 32 hasta (16 müdahale-16 kontrol) oluşturdu. Müdahale grubuna altı haftalık bilinçli farkındalık eğitim programı uygulandı. Kontrol grubuna herhangi bir girişimde bulunulmadı. Araştırmanın nicel verileri Kişisel Bilgi Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Hemodiyaliz Stresör Ölçeği ve Hastalığa Psikososyal Uyum Öz-Bildirim Ölçeği kullanılarak toplandı. Nitel veriler ise müdahale programı sonrası yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplandı. Nitel veriler MAXQDA 2024, nicel veriler SPSS for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edildi. Araştırmada nicel verilerde bağımsız gruplar için t testi, bağımlı gruplar için t testi, nitel verilerin analizinde tematik analiz kullanıldı.

Bulgular: : Müdahale grubunun bilinçli farkındalık ölçeği, hemodiyaliz stresör ölçeği ve alt boyutları, Hastalığa Psikososyal Uyum Öz-Bildirim Ölçeği ve sağlık bakımına oryantasyon, psikolojik baskı alt boyutlarının ön test-son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0.05$). Nitel analizler çerçevesinde “Programın Kazanımları” ve “Programa Yönelik Görüş ve Öneriler” olmak üzere iki tema belirlendi. “Programın Kazanımları” temasında bilinçli farkındalık, baş etme ve duygulara yönelik kazanımlar ile sosyal ilişkilere ve iletişim becerilerine, aile ilişkilerine, iş ve eğitim yaşamına, günlük yaşama, hastalık yönetimine ve programın kazanım sağlamasına ilişkin görüşleri içeren dokuz alt tema, “Programa Yönelik Görüş ve Öneriler” temasında ise programın yeterli bulunması, yaygınlaştırılmasına yönelik ve içerikle ilgili öneriler olmak üzere üç alt tema belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu programın hemodiyaliz hastalarının bilinçli farkındalık düzeylerini artırdığı, hemodiyalize bağlı stresörlerle baş etmelerini kolaylaştırdığı ve psikososyal uyumlarını arttığı

bulundu. Bilinçli farkındalık temelli uygulamalara hemşirelik bakımında yer verilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Hemodiyaliz, Hemşirelik, Psikososyal Uyum, Stresör

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED NURSING INTERVENTIONS ON PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT IN HEMODIALYSIS PATIENTS

Ciğdem Sen Tepe¹, Gülgün Durat²

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals receiving hemodialysis treatment have to cope with many physiological and psychological stressors.^[1] This situation may negatively affect the psychosocial adaptation of individuals.^[2] This study investigated the effect of mindfulness-based training programs on mindfulness levels, hemodialysis-related stressors, and psychosocial adjustment of hemodialysis patients.

Methods: In this study, a randomized controlled experimental design and an explanatory sequential design were used, using mixed methods. The study sample consisted of 32 patients (16 intervention-16 control) receiving hemodialysis services in the Sakarya and Düzce provinces. A six-week mindfulness training program was applied to the intervention group. No intervention was applied to the control group. Quantitative data were collected using the Personal Information Form, Mindfulness Scale, Hemodialysis Stressor Scale, and Psychosocial Adaptation to Illness Self-Report Scale. Qualitative data were collected through a semi-structured interview form after the intervention program. Qualitative data were analyzed using MAXQDA 2024, and quantitative data were analyzed using SPSS for Windows 25.0. In the study, t-tests for independent groups and t-tests for dependent groups were used to analyze quantitative data, and thematic analysis was used to analyze qualitative data.

Results: There was a statistically significant difference between the pre-test and post-test scores of mindfulness scale, hemodialysis stressor scale and its sub-dimensions, Psychosocial Adaptation to Illness Self-Report Scale and orientation to health care, psychological pressure sub-dimensions of the intervention group ($p<0.05$). Within the framework of qualitative analyses, two themes were identified: “Outcomes of the Program” and “Opinions and Suggestions Regarding the Program”. In the theme of “Outcomes of the Program”, nine sub-themes were identified, including the outcomes related to mindfulness, coping and emotions, social relations and communication skills, family relations, work and education life, daily life, disease management and the program's achievements, and in the theme of “Opinions and Suggestions for the Program”, three sub-themes were identified: the program was found adequate, suggestions for its dissemination and suggestions related to the content.

Conclusion and Recommendations: This program increased the mindfulness levels of hemodialysis patients, facilitated their coping with hemodialysis-related stressors, and increased their psychosocial adjustment. It is recommended that mindfulness-based practices should be included in nursing care and their use should be expanded in hemodialysis patients.

Key Words: Mindfulness, Hemodialysis, Nursing, Psychosocial adjustment, Stressors

References:

1. Razzera B. N., Adamoli A. N., Ranheiri M. F., Oliveira M. da S., & Feoli A. M. P. Impacts of mindfulness-based interventions in people undergoing hemodialysis: a systematic review. *Jornal Brasileiro de Nefrologia: 'orgao Oficial de Sociedades Brasileira e Latino-Americana de Nefrologia*. 2022; 44(1), 84–96.
2. Kılıç H. F., & Alpar Ş. The effect of group training implemented on hemodialysis patients for their stress management, psychosocial adjustment and self-care strength. *Journal of Human Sciences*. 2016: 13(1), 754–767.

KAMUDA GÖREVLİ MESLEK GRUPLARINA VERİLEN BAĞIMLILIK EĞİTİMLERİNİN KATILIMCILARIN BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE'DE İZMİR İLİNİN BİR İLÇESİNDE MÜDAHALE ÖRNEĞİ

Yeliz Aktaş¹, Sevda Acar², Yağmur Suadiye Dalgıç³, Zeki Yüncü⁴, İsrail Öztepe⁵

¹İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye, yelizuysal35@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1036-3310

²İzmir Bayraklı İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ankara Cad. No: 73 D: 1, Bayraklı, İzmir, Türkiye, psikologsevdaacar@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5875-0379

³İzmir Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bahar Mah. Saim Çıkırkçı Cad. No:59 Karabağlar, İzmir, Türkiye, yagmursuadiye@gmail.com , Orcid: 0000-0002-3386-5938

⁴Bağımsız Araştırmacı, Kültür Mah. 1380 Sokak No:4 D:3 Konak, İzmir, Türkiye, zekiyuncu@gmail.com, Orcid: 0009-0004-2870-762X

⁵İzmir Karabağlar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Bahar Mah. 2904 Sok. No:4-10 Karabağlar, İzmir, Türkiye, israfiloztepe@gmail.com, Orcid: 0009-0004-2870-762X

ÖZET

Giriş-Amaç: Bağımlılığın önlenmesinde eğitim, önemli bir müdahale yöntemi olarak kabul edilmektedir.^[1] Bağımlılığın eğitim yoluyla önlenmesinin, tedaviden daha etkili olduğu ve toplumsal refahı artırmada önemli bir rol oynadığı savunulmaktadır.^[2] Bu araştırma, gençlerle etkileşimde bulunan din görevlilerine yönelik hazırlanan eğitim programının, bağımlılık konusunda bilgi ve farkındalık düzeylerine etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, tek gruplu, ön test- son test desenli ve yarı deneysel bir araştırmadır. Çalışmanın örneklemini Türkiye'de İzmir ilinin bir ilçesinde çalışan din görevlilerinden oluşmaktadır. Bu ilçede toplam 232 din görevlisi istihdam edilmektedir. Çalışma 87 gönüllü katılımcının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında katılımcılar ergenlik dönemi ve genel özellikleri, bağımlılık hakkında genel bilgi, bağımlılıkta yasal düzenlemeler, bağımlı ve bağımlılık riski olan kişilerle iletişim konularından oluşan 4 oturumluk eğitim programına dahil edilmiştir. Eğitimin öncesi ve sonrasında, Madde Bağımlılığı Farkındalık Ölçeği (MBFÖ) ve Madde Bağımlılığı Bilgi Testi (MBBT) uygulanmasıyla ölçümler yapılmıştır. Verilerin analizinde IBM-SPSS-Statistics-26.00 programı kullanıldı. Katılımcıların ön-test ve son-test ölçek puanları arasındaki farklar eşleştirilmiş örneklem t-testi yöntemi kullanılarak test edildi.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 39,09±8,58, %58,6'sı erkek, %87,4'ü üniversite mezunu ve %65,5'i kuran kursu öğreticisidir. Eğitim sonrası MBFÖ ve MBBT puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede artmıştır (p<0,05). MBFÖ alt boyutları olan *yardım ve hukuki düzenlemeler, madde kullanımının belirtileri ve etkileri, bağımlılığa neden olan faktörler* puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış gözlenmiştir. (p<0,05) *Kişisel tutum ve görüşler* alt boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

Sonuç ve Öneriler: Katılımcıların; yardım ve hukuki düzenlemeler, madde kullanımının belirtileri ve etkileri, bağımlılığa neden olan faktörler konusunda farkındalıkları artmışken, kişisel tutum ve

göruşleri eğitim sonunda değişmemiştir. Gelecekteki çalışmalarda halka temas eden diğer meslek gruplarına da bağımlılık ile ilgili eğitimlerin verilmesi ve izlemlerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Farkındalık, Madde Kullanımına Bağlı Bozukluklar.

Kaynaklar:

1. Khydyrova, A. V. (2015). Information openness of the education system as a resource for prevention of antisocial behavior: domestic and foreign experience. *Electronic Journal" Obshestvo. Kultura. Nauka. Obrazovanie*, 3.
2. Taghipour, E., Vizeshtar, F., & Zarifsanaiey, N. (2023). The effect of gamification-based training on the knowledge, attitudes, and academic achievement of male adolescents in preventing substance and internet addiction. *BMC Medical Education*, 23(1), 860.

EFFECTS OF ADDICTION-RELATED EDUCATION ON THE KNOWLEDGE AND AWARENESS LEVELS OF CIVIL SERVANTS: AN EXAMPLE OF INTERVENTION IN A DISTRICT OF İZMİR PROVINCE IN TÜRKİYE

Yeliz Aktaş¹, Sevda Acar², Yağmur Suadiye Dalgıç³, Zeki Yüncü⁴, İsrail Öztepe⁵

¹İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye,
yelizuysal35@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1036-3310

²İzmir Bayraklı District Health Directorate, Ankara St. No: 73 D: 1, Bayraklı, İzmir, Türkiye,
psikologsevdaacar@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5875-0379

³İzmir Bozyaka Training and Research Hospital, Bahar Dist. Saim Çıkırıkçı St. No:59 Karabağlar, İzmir, Türkiye,
yagmursuadiye@gmail.com , Orcid: 0000-0002-3386-5938

⁴Independent Research, Kültür Dist. 1380 St. No:4 Konak, İzmir, Türkiye, zekiyuncu@gmail.com, Orcid:0009-0004-2870-762X

⁵ İzmir Karabaglar District Health Directorate, Bahar Dist. 2904 St. No:4-10 Karabaglar, İzmir, Türkiye,
israfiloztepe@gmail.com, Orcid: 0009-0004-2870-762X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Education is considered an important intervention method in preventing addiction.^[1] It is argued that preventing addiction through education is more effective than treatment and plays an important role in increasing social welfare.^[2] This research aims to measure the effect of the education program prepared for religious officials who interact with young people on their knowledge and awareness levels about addiction.

Methods: This research is a single-group, pre-test and post-test design, and a quasi-experimental study. The sample of the study consists of religious officials working in a district of İzmir, Türkiye. There are a total of 232 religious officials employed in this district. The study was conducted with the participation of 87 voluntary participants. Within the scope of the research, participants were included in a four-session training program covering topics such as adolescence and general characteristics, general information about addiction, legal regulations regarding addiction, and communication with addicted individuals and those at risk of addiction. Measurements were conducted by applying the Substance Addiction Awareness Scale (SAAS) and the Substance Addiction Knowledge Test (SAKT) before and after the training. The data analysis was performed using IBM-SPSS-Statistics-26.00 software. The differences between the pre-test and post-test scale scores of the participants were tested using the paired sample t-test method.

Results: The participants had an average age of 39.09 ± 8.58 , with 58.6% being male, 87.4% being university graduates, and 65.5% being Quran courses instructors. After the training, the scores for SAAS and SAKT significantly increased ($p < 0.05$). A statistically significant increase was observed in the sub-dimensions of SAAS, including *assistance and legal regulations, symptoms and effects of substance use, and factors leading to addiction* ($p < 0.05$). However, no statistically significant difference was found in the sub-dimension of personal attitudes and opinions.

Conclusion and Recommendations: While participants' awareness has increased regarding assistance and legal regulations, symptoms and effects of substance use, and factors that lead to addiction, their personal attitudes and opinions have not changed by the end of the training. It is recommended that in future studies, training related to addiction be provided to other professional groups that come into contact with the public, along with follow-up assessments.

Key words: Awareness, Education, Substance-Related Disorders.

References

1. Khydyrova, A. V. (2015). Information openness of the education system as a resource for prevention of antisocial behavior: domestic and foreign experience. *Electronic Journal" Obshchestvo. Kultura. Nauka. Obrazovanie*, 3.
2. Taghipour, E., Vizesfar, F., & Zarifsanaiey, N. (2023). The effect of gamification-based training on the knowledge, attitudes, and academic achievement of male adolescents in preventing substance and internet addiction. *BMC Medical Education*, 23(1), 860.

UMUT BAHARLA YEŞERİR: TÜRKİYE’DE ADLİ PSİKİYATRİ KONULARINDA YAPILAN HEMŞİRELİK TEZLERİ: HIZLI İNCELENME

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı¹, Leyla Aksu², Sude Özağar³

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulşenay.tas@ikcu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8153-4316

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-0314-6350

²İzmir Bozyaka Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir Türkiye, leyla.aksu210@hotmail.com ,
ORCID: 0009-0007-0135-9137

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir Türkiye, sudeozagar4@gmail.com ,
ORCID: 0009-0004-1449-5152

ÖZET

Giriş-Amaç: Adli psikiyatri hemşireliği, suça sürüklenen psikiyatri hastalarının tedavi ve bakımıyla ilgilenen bir psikiyatri hemşireliği alt uzmanlık alanıdır [1]. Türkiye’de yüksek güvenlikli adli psikiyatri hastanelerinin de açılması ile adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili bakım uygulamalarının önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Bu literatür araştırması, ülkemizde hemşirelik alanında yapılan lisansüstü tezlerin, adli psikiyatri hemşireliği açısından niceliksel ve niteliksel olarak incelemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Retrospektif tasarımlı çalışmada 1980-2024 yılları arasında tamamlanan hemşirelik alanındaki lisansüstü tezleri incelendi. Çalışma verileri Kasım-Aralık 2024’te Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Veri Tabanı gelişmiş tarama sistemi üzerinden taranarak toplandı. Toplam ulaşılan 10594 lisansüstü tezden, çalışma örneklemine uyan 161 tez araştırma kapsamında detaylı incelendi, 59 tez analizlere dahil edildi. İstatistiksel analizler SPSS 22.0 kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Psikiyatri hemşireliği alanında adli psikiyatri konusunda yapılan tezlerin 2018 yılı ve sonrası artış gösterdiği, dahil edilen tezlerin tümünün %100 (n=59) danışmanın hemşire akademisyen olduğu ve %71,2’sinin (n=42) yüksek lisans tezi olduğu saptandı. Tezlerin %32,2’sinin (n=19) veri toplama/tanımlama, %27,1’inin (n=16) terapi temelli psikososyal destek/psikoeğitim ve %23,7’sinin (n=14) risk belirleme ile ilgili olduğu, %33,9’unun (n=20) şiddet, %27,1’inin (n=16) suç ve suça sürüklenme, ile ilgili olduğu belirlendi. Tezlerin %61,0’ı (n=36) niceliksel, %27,1’inin (n=16) çocuk-ergenler, %20,3’ünün kadınlar ile yürütüldüğü saptandı. Çalışmaların %33,9’unun (n=20) koruma ve önleme, %47,5’inin (n=28) hemşirelik bakımını geliştirmeye odaklandığı belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu literatür araştırmasından elde edilen sonuçlar, ülkemizde adli psikiyatri ile ilgili çalışmaların gelişim aşamasında olduğu göstermektedir. Yapılan çalışmaların daha çok incinebilir grupta yer alan çocuk ergenler ve kadınlara odaklanması ve şiddet konularında yapılmış olması ülkemizin güncel sorunlarına ışık tutması ve geleceğe yönelik planlamalar yapılabilmesi için önemlidir. Yeni planlanacak olan tezlerin rehabilitasyon sürecini kapsayacak şekilde planlanması, adli psikiyatri hastalarının bakım sürecine odaklanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri hemşireliğı, Hemşirelik, Tez çalışmaları.

Kaynaklar:

1.Dikeç G, Byasan Arabacı L, Taş G. Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistematiik Derleme. Psikiyatri Hemşireliğı Dergisi, 2017; 8(3): 157-164 | DOI: 10.14744/phd.2017.86094.

HOPE BLOSSOMS WITH SPRING: NURSING DISSERTATIONS ON FORENSIC PSYCHIATRY IN TÜRKİYE: A RAPID REVIEW

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı¹, Leyla Aksu², Sude Özağar³

¹İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences, İzmir, Türkiye, gulşenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8153-4316

¹İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0314-6350

²İzmir Bozyaka Research and Training Hospital, İzmir Türkiye, leyla.aksu210@hotmail.com, ORCID: 0009-0007-0135-9137

³İzmir Kâtip Çelebi University, Health Sciences Institution, İzmir Türkiye, sudeozagar4@gmail.com, ORCID: 0009-0004-1449-5152

ABSTRACT

Introduction and Aim: Forensic psychiatric nursing is a subspecialty of psychiatric nursing that deals with the treatment and care of psychiatric patients who are engaged in crime [1]. With the opening of high security forensic psychiatric hospitals in Türkiye, it is seen that forensic psychiatric nursing practice has started to gain importance. This literature review was carried out to quantitatively and qualitatively examine postgraduate nursing theses in our country in relation to forensic psychiatric nursing.

Methods: In this retrospective study, postgraduate nursing dissertations completed between 1980-2024 analysed. Data were collected in November-December 2024 by scanning the National Thesis Database of the Council of Higher Education using the advanced scanning system. Out of a total of 10594 postgraduate dissertations, 161 dissertations were examined in detail, 59 dissertations were included in the analyses. Statistical analyses were carried out using SPSS 22.0.

Results: It was determined that the number of dissertations related to forensic psychiatry in psychiatric nursing increased in 2018 and beyond, 100%(n=59) were supervised by nurse academics, 71.2% (n=42) were master's theses. It was found that 32.2%(n=19) of the dissertations were related to data collection/diagnosis, 27.1%(n=16) to therapy-based psychosocial support/psychoeducation, 23.7%(n=14) to risk identification, 33.9%(n=20) to violence, 27.1%(n=16) to crime and involvement in crime and 16.9%(n=10) to neglect/abuse. It was found that 61.0%(n=36) of the dissertations were quantitative, 27.1%(n=16) were conducted with children-adolescents and 20.3% with women. It was found that 33.9%(n=20) of the studies were related to protection and prevention, 47.5%(n=28) were related to improving care.

Conclusions and Recommendations: The results of this literature review show that studies on forensic psychiatry in our country are in a developmental stage. The studies focus on children, adolescents and women, who are in the vulnerable group, and that the studies on violence are important for shedding light on the current problems in our country and for making plans. It is

recommended that the new dissertations to be planned should cover the rehabilitation process and focus on the care process of forensic psychiatric patients.

Key words: Forensic Psychiatric Nursing, Nursing, Dissertation

References:

1. Dikeç G, Byasan Arabacı L, Taş G. Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistemik Derleme. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2017; 8(3): 157-164 | DOI: 10.14744/phd.2017.86094.

YENİ TANI ALAN MULTİPL SKLEROZLU BİREYLERİN DEPRESİF SEMPTOM, ANKSİYETE VE PSİKOLOJİK DİSTRESS DÜZEYLERİNE EFT’NİN (EMOTIONAL FREEDOM TECHNIQUE/DUYGUSAL ÖZGÜRLÜK TEKNİĞİ) ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Pelin Çıray¹, Neslihan P. Günüşen², R. Oğulcan Çıray³, Özge S. Duman⁴, Serkan Özakbaş⁵

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
pelinhancer@gmail.com Orcid: 0000-0003-3857-7641

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
neslihan.partlak@deu.edu.tr Orcid: 0000-0002-1666-291X

³Mardin Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Nur, Vali Ozan Blv., 47100 Artuklu, Mardin, Türkiye
remziogulcanciray@gmail.com Orcid: 0000-0003-2864-613X

⁴Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilimler Anabilim Dalı, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir,
Türkiye ozgesagici@gmail.com Orcid: 0000-0002-2228-9744

⁵Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilimler Anabilim Dalı, , İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir,
Türkiye serkan.ozakbas@gmail.com Orcid: 0000-0003-2140-4103

ÖZET

Giriş-Amaç: Multipl skleroz (MS), yalnızca fiziksel bozukluklarla değil, aynı zamanda nöropsikiyatrik semptomlar ve bilişsel eksikliklerle de kendini gösteren kronik bir hastalıktır^[1]. Bilişsel sorunlar, MS’ te sık görülür ve sosyal katılım, bireyin çalışma durumu, yaşam kalitesi dahil olmak üzere hastaların günlük işlevlerini olumsuz etkiler^[2]. Psikolojik distressi azaltmak ve MS tanısı alan bireylerin yaşam kalitesini iyileştirmek için kısa ve etkin müdahale yöntemleri sağlamak önemlidir. Bu anlamda Duygusal Özgürlük Tekniği (EFT) kolay uygulanan ve kontrolü hastaya veren kısa süreli etkin bir müdahaledir^[3]. Yeni tanı almış Multipl Skleroz (MS)’li bireyler, özellikle ilk yıl içinde psikolojik stres açısından risk altındadır ve bu dönemde müdahale büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Emotional Freedom Technique (EFT)’in, yeni tanı almış MS’li bireylerin depresyon, anksiyete, psikolojik stres düzeyleri, Symbol Digit Modalities Test skorları, dinlenme kalp hızı ve kan basıncı üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Çalışmaya son üç ay içinde MS tanısı alan 18 müdahale, 18 kontrol olmak üzere 36 birey katıldı. Müdahale grubu altı seans Emotional Freedom Technique uygulaması alırken, kontrol grubu altı hafta boyunca rutin bakım aldı. İki grubun depresif semptomları, anksiyete düzeyleri, psikolojik distress düzeyleri ve bilişsel fonksiyonları girişim öncesi ve sonrası değerlendirildi. Aynı zamanda müdahale grubunun her seans öncesi ve sonrası olmak üzere dinlenme kalp hızları ve kan basınçları karşılaştırıldı.

Bulgular: Müdahale grubunun ve kontrol grubunun son test depresyon, anksiyete ve psikolojik stres düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p < 0,05$). Ancak, müdahale grubunun ön test ve son test Symbol Digit Modalities Test skorları arasında anlamlı bir artış gözlemlenmiştir. Ayrıca, müdahale grubunda her EFT seansı öncesi ve sonrası yapılan ölçümlerde, dinlenme kalp hızı ve kan basıncında anlamlı bir azalma tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada yeni tanı almış MS'li bireylere uygulanan EFT'nin depresyon, anksiyete, psikolojik sıkıntı düzeyleri üzerinde bir etkisi olmadığı görülmüştür. Müdahale grubunun ön test Symbol Digit Modalities Test puanları ile son test Symbol Digit Modalities Test puanları arasında anlamlı bir artış görülmüştür. Müdahale grubundaki bireylerin dinlenme kalp hızları ve kan basınçları seans sonrası seans öncesine göre anlamlı bir şekilde düşük bulunmuştur. EFT'nin etkinliğini değerlendirmek için daha büyük örneklemelerle ve yüksek kanıt düzeyine sahip uzun dönem takip çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Emotional Freedom Technique, Hemşirelik, Multipl Skleroz, Psikolojik Stres

THE EFFECT OF EMOTIONAL FREEDOM TECHNIQUE (EFT) ON DEPRESSIVE SYMPTOMS, ANXIETY, AND PSYCHOLOGICAL DISTRESS LEVELS IN INDIVIDUALS NEWLY DIAGNOSED WITH MULTIPLE SCLEROSIS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Pelin Ciray¹, Neslihan P. Gunusen², R. Ogulcan Ciray³, Ozge S. Duman⁴, Serkan Ozakbas⁵

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
pelinhancer@gmail.com Orcid: 0000-0003-3857-7641

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
neslihan.partlak@deu.edu.tr Orcid: 0000-0002-1666-291X

³Mardin Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Nur, Vali Ozan Blv., 47100 Artuklu, Mardin, Türkiye
remziogulcanciray@gmail.com Orcid: 0000-0003-2864-613X

⁴ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilimler Anabilim Dalı, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
ozgesagici@gmail.com Orcid: 0000-0002-2228-9744

⁵ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sinirbilimler Anabilim Dalı, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
serkan.ozakbas@gmail.com Orcid: 0000-0003-2140-4103

ABSTRACT

Introduction and Aim: Multiple sclerosis (MS) is a chronic disease characterized by both physical impairments and neuropsychiatric symptoms, including cognitive deficits ^[1]. Cognitive problems are common in MS and negatively impact daily functioning, including social participation, employment, and quality of life ^[2]. Short and effective interventions to reduce psychological distress and enhance the quality of life in individuals with MS are crucial. Emotional Freedom Technique (EFT) is a brief, effective, easy-to-apply intervention that allows patients to take control of their well-being ^[3]. Individuals newly diagnosed with MS are at high risk for psychological distress, particularly within the first year, making early intervention essential. This study aimed to investigate the effects of EFT on depression, anxiety, psychological distress, Symbol Digit Modalities Test scores, resting heart rate, and blood pressure in individuals newly diagnosed with MS.

Methods: This randomized controlled trial included 36 individuals diagnosed with MS in the last three months, with 18 in the intervention and 18 in the control group. The intervention group received six EFT sessions, while the control group received routine care for six weeks. Depressive symptoms, anxiety, psychological distress, and cognitive functions were assessed before and after the intervention. Additionally, the resting heart rate and blood pressure of the intervention group were measured before and after each session.

Results: Post-test depression, anxiety, and psychological distress levels did not significantly differ between the groups ($p < 0.05$). However, the intervention group showed a significant increase in Symbol Digit Modalities Test scores and a significant decrease in resting heart rate and blood pressure before and after each EFT session.

Conclusion and Recommendations: In our study, EFT applied to individuals with newly diagnosed MS had no effect on depression, anxiety, psychological distress levels. There was a significant

increase between the pre-test Symbol Digit Modalities Test scores, and post-test Symbol Digit Modalities Test scores of the EFT group. Resting heart rates and blood pressures of individuals in the EFT group were significantly lower after the session compared to before the session. To evaluate the effectiveness of EFT, studies with larger sample sizes and high-level evidence from long-term follow-up studies are needed.

Key Words: Emotional Freedom Technique, Multiple Sclerosis, Nursing, Psychological Distress

References:

1. Baetge SJ, Filser M, Renner A, et al. Supporting brain health in multiple sclerosis: exploring the potential of neuroeducation combined with practical mindfulness exercises in the management of neuropsychological symptoms. *J Neurol.* 2023;(0123456789). doi:10.1007/s00415-023-11616-2
2. Sumowski JF, Benedict R, Enzinger C, et al. Cognition in multiple sclerosis: State of the field and priorities for the future. *Neurology.* 2018;90(6):278-288. doi:10.1212/WNL.0000000000004977
3. Bach D, Groesbeck G, Stapleton P, Sims R, Blickheuser K, Church D. Clinical EFT (Emotional Freedom Techniques) Improves Multiple Physiological Markers of Health. *J Evidence-Based Integr Med.* 2019;24. doi:10.1177/2515690X18823691

ENTELLEKTÜEL ENGELLİLİĞİ OLAN ADÖLESLANLARIN CİNSEL GELİŞİMİNE İLİŞKİN EBEVEYN DENEYİMLERİ: NİTEL ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK BİR İNCELEMESİ VE SENTEZİ

Yeşim Yurdakul¹, Yelda Kublay²

¹Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Antalya, Türkiye, yesim.yurdakul.yy@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4073-5445

²Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, yelda_kublay@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7355-1434

ÖZET

Giriş-Amaç: Cinsel kimlik gelişiminin kritik olduğu bir süreç olan adölesanlık döneminde, entellektüel engelliliği olan adölesanların cinselliğiyle ilgili olarak ebeveynlerin yaşadığı sorunların, ihtiyaçların ve deneyimlerin belirlenmesi, müdahale ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için önemlidir [1]. Bu çalışmanın amacı, entellektüel engelliliği olan adölesanların cinsel gelişimine ilişkin nitel araştırma bulgularını ebeveynlerinin bakış açısından sistematik olarak sentezlemektir.

Yöntem: Araştırma verileri Mart-Nisan 2024 tarihleri arasında PubMed, Web of Sciences, EBSCO, CINAHL Complete, Google Scholar, Medline ve Science Direct elektronik veritabanlarından kapsamlı bir tarama ile toplanmıştır. Entellektüel engelliliği olan 10-19 yaş arası adölesan çocuğu olan ebeveynlerin deneyimlerini inceleyen on beş çalışma bu araştırmaya dahil edildi. Dahil edilen çalışmaların kalite değerlendirmesi, Kritik Değerlendirme Becerileri Programı (CASP) kontrol listesi aracı kullanılarak yapıldı. Veri sentezi için Sandelowski ve Barroso (2007) tarafından önerilen tümevarımsal bir yaklaşım benimsendi [2]. Bu çalışmada nitel araştırma sentezinin raporlanmasında şeffaflığın artırılması için ENTREQ yönergeleri izlendi.

Bulgular: Ebeveynlerin, entellektüel engelliliği olan adölesan çocuklarının cinselliğiyle ilgili deneyimleri beş ana tema altında özetlenmiştir: (1) Ebeveynlerin çocuklarının cinselliğiyle ilgili algıları, (2) Cinsel değişimlerin sosyal ve duygusal etkileri, (3) Ebeveynlerin cinsel eğitim ihtiyaçları ve stratejileri, (4) Cinsel değişimlerle ilgili artan endişeler ve sorumluluklar ve (5) Cinsel davranışları yönetme stratejileri.

Sonuç ve Öneriler: Bu inceleme, ebeveynlerin entellektüel engelliliği olan adölesan çocuklarının cinsel gelişimiyle ilgili çeşitli zorluklar yaşadığını göstermektedir. Ebeveynlerin, çocuklarının cinsel arzularını görmezden gelme, cinsellikle ilgili konuşmaktan kaçınma ve nasıl tepki vereceklerini bilememe eğiliminde olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin çocuklarına yönelik sosyal dışlanma, damgalanma, cinsel istismar ve gelecekteki ilişkilerle ilgili kaygıları öne çıkmaktadır. Bu nedenlerle, ebeveynler kapsamlı cinsellik eğitimi ve danışmanlığa ihtiyaç duymaktadır. Ebeveynlere verilecek cinsellik eğitimi, çocukların erken yaşlarından itibaren önleyici bir yaklaşımla verilmelidir. Psikiyatri hemşireleri, entellektüel engelliliği olan adölesanları ve ebeveynlerini desteklemek için psikologlar,

psikiyatristler ve özel eğitim uzmanlarıyla iş birliğı içinde çalışarak bu popölasyondaki cinsel eğitim ihtiyaçlarını ve cinsel sağlık sorunlarını daha etkili bir şekilde yönetmeye yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Cinsellik, Ebeveynlik, Entellektüel engellilik

Kaynaklar:

1. Hole R, Schnellert L, Cantle G. Sex: What is the big deal? Exploring individuals' with intellectual disabilities experiences with sex education. Qual Health Res. 2022;32(3):453-464. doi:10.1177/1049732321105709.
2. Sandelowski M, Barroso J. *Handbook for Synthesizing Qualitative Research*. Springer Publishing Company; 2007.

EVİNDEN UZAKTA YAŞAYAN 18-25 YAŞ ARASI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MOTİVASYONEL GÖRÜŞME TEKNİĞİNİN YALNIZLIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Fatma Gündoğdu¹, Aykut Karademir²

¹KTO Karatay Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Akabe, Alaaddin Kap Cd. No:130, 42020 Karatay/Konya, Konya, Türkiye, gundogdufatma@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8147-220X

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi, 35340, İzmir, Türkiye, aykut.karademir.58@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4948-4283

ÖZET

Giriş-Amaç: Ailelerinden, evlerinden ve alışkanlıklarından uzakta eğitim-öğretim için farklı bir ortama gelen üniversite öğrencilerinde, yeni bir şehre ve alışılmadık yeni bir çevreye uyum sağlama çabaları pek çok öğrencide değişik sorunlar ortaya çıkarmakta ve üniversite öğrencilerini daha fazla yalnızlık sorunu yaşamalarına neden olabilmektedir. Motivasyonel görüşme tekniğinin bireylerin bulunduğu durumun farkına varmaları, yaşadıkları ambivalan duygulardan kurtulmaları ve değişmek amacıyla harekete geçmesini sağlamak için yalnızlıkta etkili olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle Motivasyonel Görüşme Tekniğinin yalnızlık üzerine etkisini değerlendiren çalışmalar yapılması önemlidir. Bu araştırma, evinden uzakta yaşayan 18-25 yaş arası üniversite öğrencilerinde Motivasyonel Görüşme Tekniğinin yalnızlık üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla ön test-son test randomize kontrollü araştırma olarak yapıldı.

Yöntem: Bu araştırma evinden uzakta yaşayan 18-25 yaş arası üniversite öğrencilerinde Motivasyonel Görüşme Tekniğinin yalnızlık üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla ön test- son test, deney-kontrol gruplu randomize kontrollü bir araştırma olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini KTO Karatay Üniversitesi'nde evinden uzakta öğrenim gören üniversite öğrenciler oluşturmuş olup, 21 Eylül 2021- 01 Mayıs 2022 tarihleri arasında dahil edilme kriterlerine uyan 31 deney 31 kontrol olmak üzere toplam 62 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturdu. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği ” ve “UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu ” kullanıldı. Deney grubunda Motivasyonel Görüşme Tekniği ile yalnızlığa yönelik dört görüşme (iki haftalık süre ile her bir oturum 30 dakika süreli) gerçekleştirildi. Kontrol grubunda herhangi bir girişimde bulunulmadı. Verilerin değerlendirilmesi için SPSS 25 istatistiksel paket programı kullanıldı. Araştırmada kategorik ve sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, sayı ve yüzdelik) verildi. Araştırmanın yürütülebilmesi için, KTO Karatay Üniversitesi İlaç ve Tıbbi Cihaz Dışı Araştırmalar Etik Kurulu'ndan, etik kurul onayı ve araştırmanın yapılacağı kurumdan izin alınmıştır. Çalışmaya katılımda gönüllük esas olup katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu ve Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık

ölçeğinin Türkçe geçerlilik güvenilirliğini yapan yazarlardan izin alınmıştır. Yanlılığı önlemek için etik kuruldan izin alındıktan sonra Clinical Trials protokol kaydı yapılmıştır.

Bulgular: Üniversite öğrencilerin başlangıçta gruplar arasında yaş, cinsiyet, okuduğu fakülte veya yüksekokul, sınıfı, okuduğum bölüm, öğrenim sırasında kaldığı yer, gelir düzeyi ve eğitim durumuna göre homojen dağılıma sahip olduğu saptandı Motivasyonel görüşme tekniği girişimi uygulanan deney grubunun son testi, kontrol grubu son testine göre gruplar arası değerlendirilmesinde “Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği toplam puanı ($p>0,05$) ve UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu ölçeğinde deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılık bulunmadı ($p>0,05$). Deney grubunda “Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği sosyal, duygusal-aile ve romantik alt boyutları ve toplam puanı ile UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu ölçeği son test puanlarında ön test puanlarına göre anlamlı olarak azalma saptandı ($p<0,002$).

Sonuç: Üniversite öğrencilerinde yalnızlık üzerine iki haftalık dört görüşme ile gerçekleştirilen Motivasyonel Görüşme Tekniğinin yalnızlık üzerine etkili olduğuna ilişkin kanıtlar elde edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin geleceği üzerine önemli etkisi olan üniversite öğrenimi sırasında yalnızlığı azaltmaya yönelik Motivasyonel Görüşme Tekniğini ile daha ileri çalışmaların yapılması önerilir. Teknolojik gelişmelerin artması ve uzaktan eğitim, online ortamda iletişim sağlama gibi teknolojileri gençlerin daha fazla kullandığı varsayıldığından yalnızlıkla ilgili internet tabanlı Motivasyonel Görüşme Tekniği programlarının geliştirilmesi önerilir. Ayrıca bireyin fiziksel, psikososyal açıdan sağlığının korunması ve geliştirilmesinde önemli bir yere sahip olan hemşirelerin bu alanda daha fazla çalışma yapması önerilir

Anahtar Kelimeler: Motivasyonel görüşme tekniği, Üniversite öğrencileri, Yalnızlık.

Kaynaklar:

1. Bessaha, M. L., Sabbath, E., Morris, Z., Malik, S., Scheinfeld, L., & Saragossi, J. (2020). A systematic review of loneliness interventions among non-elderly adults. *Clinical Social Work Journal*, 48(1), 110-125.
2. Beutel, M.E., Klein, E. M., Brähler, E., Reiner, I., Jünger, C., Michal, M., . . . Tibubos, A. N. (2017). Loneliness in the general population: prevalence, determinants and relations to mental health. *BMC psychiatry*, 17(1), 1-7.
3. Boekhout, J. M., Volders, E., Bolman, C. A., Groot, R. H., & Lechner, L. (2021). Long-Term Effects on Loneliness of a Computer-Tailored Intervention for Older Adults With Chronic Diseases: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Aging and Health*, 33(10) 865–876

EFFECT OF MOTIVATIONAL INTERVIEWING TECHNIQUE ON LONELINESS LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS BETWEEN 18-25 YEARS OLD LIVING AWAY FROM HOME: RANDOMIZED CONTROLLED STUDY

Fatma Gündoğdu¹, Aykut Karademir²

¹KTO Karatay Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Akabe, Alaaddin Kap Cd. No:130, 42020 Karatay/Konya, Konya, Türkiye, gundogdufatma@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8147-220X

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, Inciraltı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Yerleşkesi, 35340, İzmir, Türkiye, aykut.karademir.58@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4948-4283

ABSTRACT

Introduction and Aim: In universities that come from their families, homes and meetings in a different center for education and training, efforts to provide a new access to a new city can reveal detailed problems in many students and cause university countries to experience more loneliness problems. To ensure that the motivational interviewing system is effective in loneliness in order to get rid of the unstable feelings they experience and to move them to change. Therefore, it is important to evaluate the loneliness power of the Interviewing Motivational Technique. This research was conducted as a pre-test-post-test randomized controlled trial for the purpose of recording evaluations of the Motivational Interviewing Technique on loneliness in universities between the ages of 18-25 living with help at home.

Method: This research was conducted as a randomized controlled study with pre-test-post-test, experimental-control groups, in order to evaluate the effect of Motivational Interviewing Technique on loneliness in university students aged 18-25 who live away from home. The population of the research consisted of university students studying away from home at KTO Karatay University, and a total of 62 students, including 31 experimental and 31 control students, who met the inclusion criteria between 21 September 2021 and 01 May 2022, constituted the sample of the research. "Personal Information Form", "Social and Emotional Loneliness Scale for Adults" and "UCLA Loneliness Short Form" were used to collect data. In the experimental group, four interviews (each session lasting 30 minutes for two weeks) were held regarding loneliness using the Motivational Interviewing Technique. No intervention was made in the control group. SPSS 25 statistical package program was used to evaluate the data. Descriptive statistics (mean, standard deviation, number and percentage) were given for categorical and continuous variables in the study. In order to conduct the research, permission was obtained from KTO Karatay University Non-Drug and Medical Device Research Ethics Committee, ethics committee and educational therapies institution. Volunteers' main condition for participating in the study was confirmed in writing. Permission was obtained from the authors who conducted the Turkish validity and reliability of the UCLA Loneliness Scale Short Form

and Social and Emotional Loneliness for Adults. Clinical Trials protocol registration was made after obtaining permission from the ethics committee to prevent bias.

Result: It was determined that the university students initially had a homogeneous distribution among the groups according to age, gender, faculty or college, class, department I studied, place of residence during education, income level and educational status. In the evaluation of the groups according to the post-test of the experimental group to which the motivational interviewing technique was applied and the post-test of the control group, no significant difference was found between the experimental group and the control group in the total score of the "Social and Emotional Loneliness Scale for Adults" ($p>0.05$) and the UCLA Loneliness Short Form scale. ($p>0.05$). In the experimental group, a significant decrease was found in the social, emotional-family and romantic subscales and total score of the "Social and Emotional Loneliness Scale for Adults" and the post-test scores of the UCLA Loneliness Short Form scale compared to the pre-test scores ($p<0.002$).

Conclusion: It has been found that the Motivational Interviewing Technique, which continues with a two-week interview throughout loneliness at university, can continue to survive effectively on loneliness. Therefore, it is recommended to train more advanced soldiers with the Motivational Interviewing Technique, which targets loneliness during university education, which has a significant impact on the future of their country. Assuming the spread of technological developments and the increased use of technologies such as distance education and online unified communication among young people, it is recommended to add internet-based Motivational Interviewing Technique programs regarding loneliness. In addition, it is recommended that Certified people, who have an important place in protecting and improving the physical and psychosocial health of the individual, do more work in this field.

Key Words: *Motivational interview technique, University students, Loneliness*

References:

- 1 Bessaha, M. L., Sabbath, E., Morris, Z., Malik, S., Scheinfeld, L., & Saragossi, J. (2020). A systematic review of loneliness interventions among non-elderly adults. *Clinical Social Work Journal*, 48(1), 110-125.
- 2 Beutel, M.E., Klein, E. M., Brähler, E., Reiner, I., Jünger, C., Michal, M., . . . Tibubos, A. N. (2017). Loneliness in the general population: prevalence, determinants and relations to mental health. *BMC psychiatry*, 17(1), 1-7.
- 3 Boekhout, J. M., Volders, E., Bolman, C. A., Groot, R. H., & Lechner, L. (2021). Long-Term Effects on Loneliness of a Computer-Tailored Intervention for Older Adults With Chronic Diseases: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Aging and Health*, 33(10) 865–876

MAJOR DEPRESİF BOZUKLUK TANILI ERGENLERDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ İLE KOGNİTİF/METAKOGNİTİF BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Pelin Çıray¹, R. Oğulcan Çıray², M. Mutlu Özbek³, Mustafa Karaköse⁴

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
pelinhancer@gmail.com Orcid: 0000-0003-3857-7641

²Mardin Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Nur, Vali Ozan Blv., 47100 Artuklu, Mardin, Türkiye
remziogulcanciray@gmail.com Orcid: 0000-0003-2864-613X

³Yalova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Yalova Üniversitesi Merkez Kampüs Çınarcık Yolu 3.km, Yalova, Türkiye mutlu.ozbek@yalova.edu.tr Orcid: 0000-0002-0928-2820

⁴İzmir Bayraklı Şehir Hastanesi, YGAP Kliniği, Şevket İnce Mah. 2148/11 Sk. No:1/11 Bayraklı, İzmir, Türkiye
mustafa-karakose@hotmail.com Orcid: 0000-0002-5585-1414

ÖZET

Giriş-Amaç: Ergenlerde major depresif bozukluk (MDB), yüksek intihar riski, akademik başarısızlık ve psikososyal zorluklara yol açabilen yaygın bir hastalıktır ^[1]. Ergenlik döneminde nörobiyolojik değişimler, kognitif gelişim ve soyut düşünmeyi etkiler. Depresif ergenlerde duygu düzenleme güçlükleri ve dürtüsellik, depresyon ve anksiyete ile ilişkili bulunmuş; uygun regülasyon stratejilerinin yeterince kullanılmadığı gösterilmiştir ^[2]. MDB, yalnızca duygudurum ve motivasyonu değil, kognitif becerileri de olumsuz etkiler. DSM-5'te MDB tanı kriterleri arasında konsantrasyon kaybı, yürütücü işlev bozukluğu ve karar verme güçlüğü yer almaktadır. Metakognisyon, bireyin bilişsel süreçlerini değerlendirmesidir ve depresyon ile metakognitif negatif inançlar arasında güçlü bir ilişki olduğu gösterilmiştir ^[3]. Bu çalışmada, depresyon, kognitif/metakognitif beceriler ve duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yöntem: Bu kesitsel gözlemsel çalışmaya, 12-18 yaş aralığında, okur-yazar olan ve ailesi ile kendisinden onam alınan ergenler dahil edilmiştir. Kognitif fonksiyonları etkileyen ek psikiyatrik tanı, hafif zekâ geriliği, kronik nörolojik hastalık, gönüllü onamın reddedilmesi veya akut mental durum varlığı dışlama ölçütleri olarak belirlenmiştir. Tanılar, çocuk ergen psikiyatri uzmanı tarafından psikiyatrik muayene ve ÇDŞG-ŞY DSM-5 yarı yapılandırılmış görüşmesi ile konulmuştur.

Bulgular: BRIEF puanları, DDGÖ ve tüm Stroop toplam süreleri ile anlamlı pozitif korelasyon göstermektedir (p <0,05). DDGÖ puanları ile Stroop 1-4 toplam süreleri arasında anlamlı pozitif korelasyonlar bulunmuştur (p <0,05). Stroop testinin aşamalarındaki toplam süreler birbirleriyle yüksek düzeyde korelasyon bulunmuştur (p <0,05).

Sonuç ve Öneriler: Depresyonun kognitif ve dikkat becerilerini etkilediği bilinmektedir. Bulgular, yürütücü işlevler ile duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. BRIEF ve Stroop süreleri arasındaki korelasyon, yürütücü işlevlerdeki bozulmanın bilişsel kontrol süreçlerinde daha uzun yanıt süreleriyle ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. DDGÖ ile Stroop süreleri arasındaki anlamlı ilişkiler, duygu düzenleme güçlüğü yaşayan bireylerde bilişsel kontrol süreçlerinin

de etkilenebileceğini göstermektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalar, bu ilişkilerin nedenselliğini incelemek için boyamsal tasarımlar kullanabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Depresyon, Duygu Düzenleme, Kognitif Beceri

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTION REGULATION DIFFICULTIES AND COGNITIVE/METACOGNITIVE SKILLS IN ADOLESCENTS DIAGNOSED WITH MAJOR DEPRESSIVE DISORDER

Pelin Ciray¹, R. Ogulcan Ciray², M. Mutlu Ozbek³, Mustafa Karakose⁴

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği, İnciraltı, 35330 Balçova, İzmir, Türkiye
pelinhancer@gmail.com Orcid: 0000-0003-3857-7641

²Mardin Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Nur, Vali Ozan Blv., 47100 Artuklu, Mardin, Türkiye
remziogulcanciray@gmail.com Orcid: 0000-0003-2864-613X

³Yalova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı, Yalova Üniversitesi Merkez Kampüs Çınarcık Yolu 3.km, Yalova, Türkiye mutlu.ozbek@yalova.edu.tr Orcid: 0000-0002-0928-2820

⁴İzmir Bayraklı Şehir Hastanesi, YGAP Kliniği, Şevket İnce Mah. 2148/11 Sk. No:1/11 Bayraklı, İzmir, Türkiye
mustafa-karakose@hotmail.com Orcid: 0000-0002-5585-1414

ABSTRACT

Introduction and Aim: Major Depressive Disorder (MDD) in adolescents is a common condition associated with a high risk of suicide, academic failure, and psychosocial difficulties [1]. Neurobiological changes during adolescence affect cognitive development and abstract thinking. Studies show that emotional regulation difficulties and impulsivity in depressed adolescents are linked to depression and anxiety, with inadequate regulation strategies [2]. MDD impairs not only mood and motivation but also cognitive abilities. DSM-5 criteria for MDD include concentration difficulties, executive dysfunction, and impaired decision-making. Metacognition, which involves evaluating cognitive processes, has been strongly associated with depression and negative metacognitive beliefs [3]. This study investigates the relationship between depression, cognitive/metacognitive abilities, and emotional regulation difficulties.

Methods: This cross-sectional study included adolescents aged 12-18 who were literate and provided consent with their parents. Exclusion criteria included additional psychiatric diagnoses affecting cognition, mild intellectual disability, chronic neurological disease, refusal of consent, or an acute mental condition. Diagnoses were confirmed by a child and adolescent psychiatry specialist through psychiatric evaluation and a semi-structured interview using the Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia for School-Age Children – Present and Lifetime Version (K-SADS-PL) DSM-5.

Results: BRIEF scores showed significant positive correlations with DDGÖ and all Stroop total times ($p < 0.05$). Similarly, DDGÖ scores correlated positively with Stroop 1-4 total times ($p < 0.05$). Strong positive correlations were also found among different Stroop test stages ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Depression affects cognitive and attentional skills. Findings support a link between executive functions and emotional regulation difficulties. The correlation between BRIEF and Stroop times suggests that executive dysfunction relates to longer response times in cognitive control. The associations between DDGÖ and Stroop times indicate that adolescents with

emotional regulation difficulties may also have impaired cognitive control. Future studies should use longitudinal designs to explore these relationships further.

Key Words: Child and Adolescent Psychiatry, Cognitive Ability Depression, Emotion Regulation,

References:

1. Rao U, Ryan ND, Birmaher B, et al. Unipolar depression in adolescents: clinical outcome in adulthood. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry. 1995;34(5):566-578.
2. Schäfer JÖ, Naumann E, Holmes EA, et al. Emotion regulation strategies in depressive and anxiety symptoms in youth: A meta-analytic review. Journal of youth and adolescence. 2017;46:261-276.
3. Capobianco L, Faija C, Husain Z, et al. Metacognitive beliefs and their relationship with anxiety and depression in physical illnesses: A systematic review. PLoS One. 2020;15(9):e0238457.

PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON VE NÜKSTE KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN YAKINLARININ BAKIŞ AÇISI: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Buse Saygın Şahin¹, Rahime Atakoğlu Yılmaz², Sevil Yılmaz³, Berika Çelik⁴

¹Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik İngilizce Bölümü, Esentepe mah. Büyükdere Cd. No:120 34394 Şişli, İstanbul, Türkiye, busesayginsahin@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4166-8993

²İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, İETT İşletme Fakültesi Durağı Üniversite Yolu 34320 Avcılar, İstanbul, Türkiye, r_atakoglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5157-1810

³İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Abide-i Hürriyet Caddesi 34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4967-8264

⁴Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba mah. Dr. Tevfik Sağlam cad. No:25/2, İstanbul, Türkiye, berika.beta@gmail.com, Orcid: 0009-0001-7031-6161

ÖZET

Giriş-Amaç: Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri (TRSM) kronik ruhsal bozukluğu olan hastaların topluma kazandırılmasını ve hastaneye yatış oranlarının azaltılmasını amaçlayan birimlerdir. Hastaların hastane dışında takip süreçlerinin yürütülmesi, hasta ve aile eğitimleri, ev ziyaretleri, beceri kazandırma uygulamaları gibi faaliyetler ile bireylerin işlevsellikleri artırılarak yeti kaybını azaltma ve yaşam kalitesini artırma öncelikli görevleridir ^[1]. Kronik ruhsal hastalıklarda hasta yakınları, birincil olarak hastanın bakım sorumluluğunu üstlendiğinden hastanın durumundaki değişiklikleri fark etmede önemli rol oynamaktadır ^[2]. Bu nedenle araştırma tekrarlı yatışı olan hastaların yakınlarının yatışların nedenleri hakkındaki görüşlerini belirlemek ve TRSM’de gerçekleşen psikiyatrik rehabilitasyon faaliyetlerine ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desene uygun olarak yapılan bu araştırma Eylül-Kasım 2024 tarihleri arasında İstanbul’da bir eğitim ve araştırma hastanesine bağlı TRSM tarafından takip edilen 10 hastanın yakını ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak ses kaydı altına alınmıştır. Verilerin analizinde MAXQDA 24 istatistik programı kullanılmıştır.

Bulgular: TRSM tarafından takip edilen hastaların yakınları ile yürütülen çalışmada üç temaya ulaşılmıştır. Bunlar; “tekrarlı yatış nedenleri”, “nüksü önlemeye ilişkin görüşler” ve “TRSM rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin görüşler” şeklindedir. “Tkrarlı yatış nedenleri” teması 10 kod, “nüksü önlemeye ilişkin görüşler” teması 5 kod ve “TRSM rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin görüşler” teması 2 alt kategori ve toplam 9 koddan oluşmaktadır. Araştırma sonucunda hasta yakınları hastaların tekrarlı yatış nedenlerinin en büyük sebebi olarak öfke problemleri ve ilaçların düzenli kullanılmaması olduğunu ifade etmiştir. Hasta yakınları, nüksü önlemede en çok hastaların istihdam

edilmesi gerektiğini ve TRSM hizmetlerine ilişkin önerilerinde ise yapılan sanatsal faaliyetlerden hastaların gelir elde etmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hasta yakınlarının genel olarak TRSM’de gerçekleşen psikiyatrik rehabilitasyon faaliyetlerinden memnun oldukları saptanmıştır. İfadelerinde istihdam ve ilaçların düzenli kullanımı öne çıkmaktadır. Sonuçların nüksü önleme stratejilerinin ve TRSM hizmetlerinin geliştirilmesine kaynak oluşturması açısından rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatrik rehabilitasyon, Ruhsal hastalıklar, Toplum ruh sağlığı merkezleri

Kaynaklar:

1. Gıynaş Ayhan M, Köse A, Ercan SK, Bozdoğan ŞY, Özayhan HY, Eren İ. Toplum ruh sağlığı merkezi hizmetlerinden yararlanan şizofreni tanılı hastaların yakınlarındaki bakım yükü: karşılaştırmalı bir çalışma. Cukurova Medical Journal. 2019;44: 92-99.
2. Tel H, Doğan S, Özkan B, Çoban S. Hasta yakınlarına göre kronik psikiyatrik bozukluğu olan hastaların tedaviye uyumu. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 2010; 1(1): 7-12.

THE PERSPECTIVES OF RELATIVES OF INDIVIDUALS WITH CHRONIC MENTAL DISORDERS ON PSYCHIATRIC REHABILITATION AND RELAPSE – A QUALITATIVE STUDY

Buse Saygın Şahin¹, Rahime Atakoğlu Yılmaz², Sevil Yılmaz³, Berika Çelik⁴

¹Demiroğlu Bilim University, Florence Nightingale Hospital School of Nursing, Nursing (English) Department, Esentepe Neigh., Büyükdere St. No:120, 34394 Şişli, İstanbul, Türkiye, busesayginsahin@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4166-8993

²Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Graduate Studies, Doctoral Program in Psychiatric and Mental Health Nursing, İETT İşletme Fakültesi Stop, Üniversite Rd., 34320 Avcılar, İstanbul, Türkiye, r_atakoglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5157-1810

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Nursing Department, Abide-i Hürriyet St., 34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4967-8264

⁴Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Zuhuratbaba Neigh., Dr. Tevfik Sağlam St. No:25/2, İstanbul, Türkiye, berika.beta@gmail.com, Orcid: 0009-0001-7031-6161

ABSTRACT

Introduction and Aim: Community Mental Health Centers (CMHC) are aimed at the reintegration of individuals with chronic mental disorders into society and the reduction of hospitalization rates. Their roles include conducting activities such as outpatient follow-up processes, providing patient and family education, home visits and skill-building programs. These are designed to enhance individuals' functionality, reduce disability, and improve quality of life. In chronic mental illnesses, relatives play a major role in recognizing changes, as they primarily assume the responsibility of care. This study aimed to determine the perspectives of relatives of patients with recurrent hospitalizations regarding the reasons for admissions and to assess their views on the psychiatric rehabilitation activities carried out in CMHC.

Methods: This study, conducted in accordance with the phenomenological design of qualitative research methods, was carried out between Sep-Nov 2024 with the relatives of 10 patients followed by a CMHC affiliated with a training and research hospital in İstanbul. Interviews conducted using a "Semi-Structured Interview Form" and recorded. MAXQDA 24 statistical software was used.

Results: In the study three main themes were identified. These are: "Reasons Of Recurrent Hospitalization", "Opinions on Preventing Relapse", and "Opinions on CMHC Rehabilitation Services". The theme "Reasons of Recurrent Hospitalization" consists of 10 codes, "Opinions on Preventing Relapse" includes 5 codes, and "Opinions on CMHC Rehabilitation Services" is composed of 2 subcategories and a total of 9 codes. Main reasons for recurrent hospitalization were anger problems and non-adherence to medication. Relatives emphasized employment for relapse prevention and income generation through artistic activities for CMHC services recommendation.

Conclusion and Recommendations: The relatives were generally satisfied with the psychiatric rehabilitation activities conducted at the CMHC. The statements primarily highlight employment and

adherence to medications. It is believed that the results will provide guidance for the development of relapse prevention strategies and CMHC services.

Key Words: Psychiatric Rehabilitation, Mental Disorders, Community Mental Health Centers

References:

1. Gıynaş Ayhan M, Köse A, Ercan SK, Bozdoğan ŞY, Özayhan HY, Eren İ. Care burden of relatives of patients diagnosed with schizophrenia benefiting from community mental health center services: a comparative study. Cukurova Med J. 2019; 44:92-99.
2. Tel H, Doğan S, Özkan B, Çoban S. Treatment adherence of patients with chronic psychiatric disorders according to their relatives. J Psychiatr Nurs. 2010;1(1):7-12.

ERKEK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN FARKINDALIK (MINDFULNESS) TEMELLİ ŞİDDET EĞİTİMİNİN FLÖRT ŞİDDETİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISINA ETKİSİ: BİR EYLEM* ARAŞTIRMASI*

Müge Bulut¹, Hülya Arslantas²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye, E-mail: cabukmuge@hotmail.com , Orcid: 0000-0003-2858-1217

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, E-mail: hulyaars@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3018-231

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Doktora Tezi, Aydın, 2025.

ÖZET

Giriş-Amaç: Farkındalık (mindfulness), kişinin olumsuz duyguları yönetmesine yardımcı olan kendi iç deneyiminin netliğine katkıda bulunur [1]. Araştırmacılar farkındalık (mindfulness) ve kişilerarası şiddet arasında negatif bir ilişki bulmuşlardır [2,3] ve farkındalık (mindfulness) müdahalelerinin şiddeti azaltmada umut vaat ettiğini ve bu uygulamaların şiddeti önleme programlarına dahil edilmesini önermektedirler [4]. Bu çalışma erkek üniversite öğrencilerine verilen farkındalık (mindfulness) temelli şiddet eğitiminin flört şiddeti tutumuna ve toplumsal cinsiyet algısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Eylem araştırması olarak yürütülen araştırmanın örneklemini 2023-2024 bahar yarı yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi 1. Sınıfta okuyan sekiz erkek öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılara haftada bir gün olacak şekilde altı oturumluk farkındalık temelli şiddet eğitimi verilmiştir. Araştırmanın veri toplama aşamasında eğitim oturumu içinde ve oturum sonunda doldurulan ve ev uygulaması olarak verilen formlar kullanılmış, ayrıca eğitimden önce ve sonra *Flört Şiddeti Tutum Ölçeği*, *Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği* ve *Bilinçli Farkındalık Ölçeği* uygulanmıştır. Eğitimden sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak katılımcılarla birebir görüşmeler yapılmıştır. Verilen formlar ve bireysel görüşmelere içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Veri analizi sonucunda iki kategori ve dokuz tema bulunmuştur. “Eğitim ve farkındalık uygulamaları” kategorisinde verilen eğitimin (içerik, uygulanış biçimi, grup formatı, süresi gibi) ve farkındalık uygulamaları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Bu kategoride “yararlılık”, “uygulanabilirlik”, “zorluklar”, “duyguların farkındalığı”, “öfke kontrolü”, “eğitimin sürekliliği” temaları elde edilmiştir. “Flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet algısı” kategorisinde ise verilen eğitimin flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet algısına etkilerine ait bulgulara yer verilmiştir. Bu kategoride “bilgilenme”, “bilinçlenme”, “eşitlik” temaları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada verilen eğitimin flört şiddetini önlemede ve toplumsal cinsiyet algısının eşitlikçi yönde değişmesinde olumlu etkiye sahip olduğu ve farkındalık (mindfulness) uygulamaları ile desteklenmesinin bireylerin duygularını tanıma, öfke kontrolünü sağlama gibi

becerileri geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrutusunda farkındalık (mindfulness) temelli şiddet eğitiminin kullanılmasının flört şiddetini önleme ve eşitlikçi toplumsal cinsiyet bakış açısı geliştirmede yararlı olacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Farkındalık (mindfulness), Flört şiddeti, Şiddet eğitimi, Toplumsal cinsiyet

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED VIOLENCE EDUCATION GIVEN TO MALE UNIVERSITY STUDENTS ON DATING VIOLENCE AND GENDER PERCEPTION: AN ACTION RESEARCH*

Müge Bulut¹, Hülya Arslantas²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye, E-mail: cabukmuge@hotmail.com , Orcid: 0000-0003-2858-1217

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, E-mail: hulyaars@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3018-231

*Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, PhD Thesis, Aydın, 2025.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Mindfulness contributes to the clarity of one's internal experience, which helps one manage negative emotions [1]. Researchers have found a negative relationship between mindfulness and interpersonal violence [2,3] and suggest that mindfulness interventions hold promise in reducing violence and should be incorporated into violence prevention programs [4]. This study was conducted to determine the effects of mindfulness-based violence training given to male university students on dating violence attitudes and gender perception.

Methods: The sample of the study conducted as an action research consists of eight male students studying in the first year of Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing in the spring semester of 2023-2024. Participants were given six sessions of awareness-based violence training once a week. In the data collection phase of the study, forms filled in during and at the end of the training session and given as home practice were used, and the Dating Violence Attitude Scale, Gender Perception Scale and Conscious Awareness Scale were applied before and after the training. After the training, one-on-one interviews were conducted with the participants using a semi-structured interview form. Content analysis was performed on the forms and individual observations.

Results: As a result of the data analysis, two categories and nine themes were found. The "Education and awareness practices" category included findings related to the education provided (content, implementation method, group format, duration, etc.) and awareness practices. In this category, the themes "usefulness", "applicability", "difficulties", "awareness of emotions", "anger management", and "continuity of education" were obtained. The "Dating violence and gender perception" category included findings related to the effects of the education provided on dating violence and gender perception. In this category, the themes "information", "awareness", and "equality" were determined.

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the training provided in the study had a positive effect on preventing dating violence and changing gender perception in an egalitarian direction, and that supporting it with mindfulness practices was effective in developing skills such as recognizing individuals' emotions and controlling anger. In line with this result, it is thought that the

use of mindfulness-based violence training will be useful in preventing dating violence and developing an egalitarian gender perspective.

Key Words: Awareness (Mindfulness), Dating violence, Violence education, Gender,

References:

1. Coffey, K. A., Hartman, M., Fredrickson, B. L. (2010). Deconstructing mindfulness and constructing mental health: understanding mindfulness and its mechanisms of Action. *Mindfulness*, 1; 235-253.
2. Yusainy, C. ve Lawrence, C. (2014). Relating mindfulness and aggression to harm to the self and to others. *Personality and Individual Differences*, 64(1);78–83.
3. Yusainy, C. ve Lawrence, C. (2015). Brief mindfulness induction could reduce aggression after depletion. *Consciousness and cognition*, 2015:33;125-134.
4. Fix, R. L. ve Fix, S. T. (2013). The effects of mindfulness-based treatments for aggression: A critical review. *Aggression and Violent Behavior*, 18;219-227.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKIYATRİ HASTALARININ FİZİKSEL SAĞLIK SORUNLARINA İLİŞKİN BİLGİ VE BECERİLERİNE İKİ FARKLI KLİNİK SİMÜLASYONUN ETKİSİ

Gizem Şahin Bayındır¹, Sevim Buzlu²

¹İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

²İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, 0000-0002-1668-4182

ÖZET

Giriş-Amaç: Klinik simülasyon, ruhsal bozukluğu olan bireylere bakım verme için gerekli yetkinliklerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır^[1]. Bu araştırma, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği dersi alan öğrencilerin ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlık sorunlarına yönelik bilgi kazanımları ve beceri gelişimlerine iki farklı klinik simülasyon deneyiminin etkisini belirlemek amacıyla karma metot tasarım tipinde gerçekleştirildi.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini, İstanbul’da bir devlet üniversitesinde Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği dersi alan toplam 61 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için etik kurul ve kurum çalışma izinleri alındı. İki deney grubundan birincisine standardize hasta simülasyonu, diğerine hibrit simülasyon; kontrol grubunda ise eğitim girişimi uygulandı. Klinik simülasyon ve eğitim gruplarında yer alan öğrencilerde klinik simülasyonun (deney grubu için) ve eğitimin (kontrol grubu için) fiziksel sağlığı değerlendirme becerilerine etkisini değerlendirmek amacıyla klinik ortamda gerçek hasta ile uygulama yapıldı. Öğrencilerde bilginin kalıcılığını değerlendirmek için birinci, üçüncü ve altıncı ayda izlem testleri yapıldı. Niceliksel veriler SPSS 21.0 programı, niteliksel veriler ise MAXQDA programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmada, bilgi izlem testleri puan ortalamaları ile gruplar arasında fark olmadığı, ölçüm zamanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptandı. Ek olarak, standardize hasta simülasyon grubu ve hibrit simülasyon grubunun klinik uygulama sırasındaki fiziksel sağlığı değerlendirme becerisi puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksektir. Araştırmada standardize hasta simülasyon grubunun ve hibrit simülasyon grubunun “Etkili İletişim Öğeleri”, “Etkisiz İletişim Öğeleri” ve “Terapötik İletişim Teknikleri” medyanlarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu bulgulandı. Odak grup görüşmelerinde “Fiziksel Sağlık Sorunları”, “Hastayı Değerlendirme Süreci”, “Simülasyona Yönelik Görüşler” ve “Eğitime Yönelik Görüşler” olmak üzere dört tema elde edildi.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonucunda; nicel veriler doğrultusunda, klinik simülasyonun öğrencilerin ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlık sorunlarına yönelik bilgi kazanımlarında etkili olmadığı ancak, beceri gelişimlerini olumlu yönde etkilediği belirlendi. Nitel verilerde ise, klinik simülasyonun öğrencilerin bilgi düzeyini artırdığı ve fiziksel sağlığı değerlendirme becerilerini

geliştirdiğı saptandı. Bu doğrultuda, klinik simülasyonun bilgi kazanımı ve beceri gelişimine etkisinin prospektif çalışmalar ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Hasta simülasyonu, Yüksek gerçeklikli simülasyon, Psikiyatri hemşireliği, Hemşirelik eğitimi

THE EFFECT OF TWO DIFFERENT CLINICAL SIMULATION ON KNOWLEDGE AND SKILLS OF NURSING STUDENTS REGARDING PHYSICAL HEALTH PROBLEMS OF PSYCHIATRIC PATIENTS

Gizem Şahin Bayındır¹, Sevim Buzlu²

¹İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

²İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, 0000-0002-1668-4182

ABSTRACT

Introduction and Aim: Clinical simulation helps to develop the skills needed to care for people with mental disorders^[1]. This study was conducted in a mixed method design to determine the effect of two different clinical simulation experiences on the knowledge and skill development of students taking Mental Health and Psychiatric Nursing course on the physical health problems of individuals with mental disorders.

Methods: The sample of the study was drawn from a state A total of 61 students taking Mental Health and Psychiatric Nursing courses at the university. Ethics committee and institutional study permissions were obtained for the realization of the study. Standardized patient simulation was applied to one of the two experimental groups, hybrid simulation to the other, and training intervention to the control group. In order to evaluate the effect of clinical simulation and training on the physical health assessment skills of the students in the clinical simulation and training groups, practice was performed with real patients in the clinical environment. Follow-up tests were performed at the first, third and sixth months to evaluate the retention of knowledge in students. Quantitative data were evaluated using SPSS 21.0 program and qualitative data were evaluated using MAXQDA program.

Results: It was found that there was no difference between the mean scores of the knowledge follow-up tests and the groups, but there was a statistically significant difference between the measurement times. In addition, the mean scores of the standardized patient simulation group and the hybrid simulation group on physical health assessment skills during clinical practice were higher than the control group. In the study, it was found that the standardized patient simulation group and the hybrid simulation group had higher “Effective Communication Elements”, “Ineffective Communication Elements” and “Therapeutic Communication Techniques” medians than the control group. In the focus group interviews, four themes were obtained as “Physical Health Problems”, “Patient Assessment Process”, “Views on Simulation” and “Views on Education”.

Conclusion and Recommendations: It was determined that clinical simulation was not effective in students' knowledge acquisition about the physical health problems of individuals with mental disorders, but it positively affected their skill development. In qualitative data, it was determined that

clinical simulation increased students' knowledge level and improved their physical health assessment skills. In this direction, it is recommended to evaluate the effect of clinical simulation on knowledge acquisition and skill development with prospective studies.

Key Words: Nursing students, Patient simulation, High fidelity simulation training, Psychiatric nursing, Nursing education

References:

1. Piot MA, Dechartres A, Attoc C, et al. Effectiveness of simulation in psychiatry for nursing students, nurses and nurse practitioners: A systematic review and meta-analysis. *J Adv Nurs*. 2022;78(2):332-347. doi:10.1111/jan.14986

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KİŞİLERARASI İLİŞKİ BİÇİMLERİ VE SOSYAL-DUYGUSAL YETKİNLİK DÜZEYLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuğba Uygun Aykanat¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹Soma Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniğı, Manisa, Türkiye, tugbauygun9@gmail.com, Orcid:0000-0002-3742-7994

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@gmail.com, Orcid:0000-0002-0314-6350

ÖZET

Amaç:Araştırma, sağlık çalışanlarının kişilerarası ilişki biçimleri ve sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri ile şiddete maruz kalma durumlarını belirlemek ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem:Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra, Ocak-Aralık 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin batısında bir ilçe devlet hastanesinde çalışan sağlık çalışanlarıyla (N=225) yürütüldü. Evrenin %73.7'sine(n=166) ulaşıldı. Veriler, *Tanıtıcı Bilgi Formu*, *Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeğı(KİBO)* ve *Sosyal-Duygusal Yetkinlik Ölçeğı(SDYÖ)* ile toplandı[1,2]. Normal dağılım gösteren bağımsız grupların değerlendirilmesinde Student-t testi, sürekli değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmek için Pearson korelasyon analizi ve şiddet görme durumunu öngörmek için backward methodu ile lojistik regresyon analizi yapıldı.

Bulgular:Sağlık çalışanlarının %75,9'u kadın ve %63,3'ü lisans veya lisansüstü mezunu, yaş ortalamaları 35,3±9,0'dır. Çalışma yaşamları boyunca şiddet deneyimleyen(%35,5) sağlık çalışanlarının %55,9'u hasta yakını tarafından ve %86,4'ü sözel şiddete uğradığını, şiddetin daha çok 16.01-00.00 vardiyasında, tedavi ve bakım sırasında gerçekleştiğini belirtmiştir. Sağlık çalışanlarının şiddete maruz kalma durumları, şiddeti hazırlayıcı faktörlere ilişkin görüşlerine göre farklılık göstermektedir. Ayrıca, sağlık çalışanlarının kişilerarası ilişki biçimleri ile sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri arasında ilişki olduğu, şiddete maruz kalma durumlarının Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeğı alt boyut puan ortalamalarına göre farklı olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç:Sağlık çalışanlarının kişilerarası ilişkilerde *empati* yeteneğı, *başkalarına güven* duyma ve *duygu farkındalığı* arttıkça farklı durumlara uyum sağlama becerilerinin de(*uyumluluk*) arttığı saptanmıştır. Hasta ve hasta yakınları ile iletişimi engelleyen bireysel faktörlere ilişkin farkındalığı yüksek olan, başkalarına güven düzeyi ve duygu farkındalığı (*kişilerarası ilişki becerileri*) daha yüksek olan sağlık çalışanları daha az şiddete maruz kalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Yeri Şiddeti, Sağlık Çalışanı, Kişilerarası İlişki, Sosyal-Duyusal Yetkinlik

Kaynaklar:

1. Ay, İ. ve Temel, G. (2021). Sosyal-Duygusal Yetkinlik Ölçeğı'nin Türkçeye Uyarlanması ve Güvenilirlik-Geçerlilik Çalışması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 142-160. <https://doi.org/10.21733/ibad.839544>
2. Erden-İmamoğlu, S. ve Aydın, B. (2009). *Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeğı'nin Geliştirilmesi*. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 29(29), 39-64.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTHCARE WORKERS' INTERPERSONAL RELATIONSHIP STYLES AND SOCIAL-EMOTIONAL COMPETENCE LEVELS AND THEIR EXPOSURE TO VIOLENCE

Tuğba Uygun Aykanat¹, Leyla Baysan-Arabacı²

¹Soma State Hospital Psychiatry Clinic, Manisa, Türkiye, tugbauygun9@gmail.com, Orcid:0000-0002-3742-7994

²İzmir Kâtip Celebi University, Health Science Faculty, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@gmail.com, Orcid:0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Purpose:The study was conducted to determine the interpersonal relationship styles and social-emotional competence levels of healthcare workers and their exposure to violence and to examine the relationship between these variables.

Methods:This descriptive study was conducted with healthcare professionals(N=225) working in a district state hospital in western Türkiye between January and December 2023 after obtaining ethics committee approval and institutional permission. 73.7%(n=166) of the population was reached. Data were collected using the Introductory Information Form, Interpersonal Relationship Dimensions Scale(IRDS) and Social-Emotional Competence Scale(SELCS).Student-t test was used to evaluate independent groups with normal distribution, Pearson correlation analysis was used) work to evaluate the relationships between continuous variables, and logistic regression analysis with backward method was used to predict violence.

Findings:The mean age of healthcare workers was 35.3±9.0years, 75.9%were female and 63.3% had undergraduate or graduate degrees. Among the healthcare workers who experienced violence during their working life(35.5%),55.9% were subjected to violence by the patient's relatives and 86.4% were subjected to verbal violence, and the violence occurred mostly during the 16.01-00.00 shift, during treatment and care.The exposure of healthcare workers to violence differs according to their views on the predisposing factors of violence. In addition, it was found that there was a relationship between the interpersonal relationship styles and social-emotional competence levels of healthcare workers, and the exposure to violence was different according to the mean scores of the Interpersonal Relationship Dimensions Scale sub-dimensions (p<0.05).

Conclusion:It was determined that as the empathy, trust in others, and emotional awareness of healthcare workers in interpersonal relationships increased, their ability to adapt to different situations (adaptability) also increased. Healthcare workers with higher awareness of individual factors that prevent communication with patients and their relatives, higher level of trust in others and higher level of emotional awareness (interpersonal relationship skills) are less exposed to violence.

Keywords: Workplace violence, healthcare worker, interpersonal relationship, social-emotional competence

İNMEK İSTİYORUM AMA DUR DÜĞMESİ YOK: ONKOLOJİ HASTALARINDA KANSER HASTALIĞINA YÖNELİK METAFOR (MECAZİ DİL) KULLANIMI

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, küresel çapta ikinci önde gelen ölüm nedeni olarak tanımlanmaktadır. Metafor, bireyin bir kavrama ilişkin algılarının göstergesi olup duygularını düşünceleri ile ifade etmesinin bir yoludur. Literatürde onkologların hastalarla yaptıkları konuşmaların yaklaşık üçte ikisinde metafor kullandığı, hastaların hastalık deneyimleri hakkında birçok metaforik ifade kullandığı açıklanmaktadır.

Yöntem: Derleme olarak planlanan bu çalışmada kanser hastalarının acılarını açmakta zorluk çektiği ve hastalığın karanlık tarafını kabul ettikleri ve hastalık deneyimlerinin önemli bir kısmının sessiz kaldığı bilinmektedir. Etkili bir psikiyatrik bakım için gerekli olan terapötik ortam, hemşirelik bakım hizmeti almak isteyen bir bireyin yaşamış olduğu deneyimlerinin anlaşılması ile mümkündür. Metaforlar, hastaların deneyimlerini anlamalarını geliştirmek ve böylece hasta merkezli bakım sağlamak için araç olarak kullanılabilir. Meme kanseri, kadınların hayatının her alanını etkilemektedir. Metaforlar meme kanseri kadınların kendisiyle, bedeniyle, başkalarıyla ve dünyayla olan ilişkisini ifade etmesine olanak sağlayarak terapötik ilişkiyi güçlendirebilir.

Bulgular: Onkoloji hastalarının metafor kullanımlarına yönelik literatür çalışmaları incelendiğinde; *düşman, savaş, zafer, yolculuk, hapis, adil olmayan bir mücadele, savaşı kazanmak/kaybetmek, şok edici, korkutucu, Tanrının bir sınavı, kötülük, iblis, sinsi zehirleyen bir yılan, hayalet, uyanmak istenilen kötü bir rüya, onu asla kovalamayı bırakmayacak canlı, hayatın yüzüne attığı tokat, mola, vücudumda istenmeyen bir kiracı* şeklinde metaforik tanımlamalar kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca metafor kullanımının meme kanseri hastalarının iyileşmesinin bir göstergesi olarak hizmet edebileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Psiko-onkolojik bakımın gereksinimlerinden olan hastanın hastalık deneyiminin derinlemesine anlaşılması ve empatik yaklaşım için günümüzde metaforik dil kullanımı ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deneyim, Kanser, Metafor.

I WANT TO GET OFF BUT THERE IS NO STOP BUTTON: USE OF METAPHORS FOR CANCER DISEASE IN ONCOLOGY PATIENTS

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is identified as the second leading cause of death globally. Metaphor is an indicator of an individual's perceptions of a concept and is a way of expressing his feelings through his thoughts. It is explained in the literature that oncologists use metaphors in approximately two-thirds of their conversations with patients, and that patients use many metaphorical expressions about their disease experiences.

Methods: In this study planned as a compilation, it is known that cancer patients have difficulty opening up about their pain and accept the dark side of the disease and that a significant part of their disease experiences remain silent. The therapeutic environment required for effective psychiatric care is possible by understanding the lived experiences of an individual who wants to receive nursing care. Metaphors can be used as a tool to improve the understanding of patients' experiences and thus provide patient-centered care. Breast cancer affects every aspect of women's lives. Metaphors can strengthen the therapeutic relationship by allowing breast cancer women to express their relationship with themselves, their bodies, others and the world.

Results: When literature studies on metaphor use by oncology patients are examined; It is seen that metaphorical definitions are used such as *enemy, war, victory, journey, prison, an unfair fight, winning/losing the war, shocking, scary, a test of God, evil, sneaky poisoning snake, ghost, a bad dream from which you want to wake up, a living being that will never stop chasing you, a slap in the face of life*. It is also thought that the use of metaphor may serve as an indicator of patients' recovery.

Conclusion and Recommendations: Today, the use of metaphorical language comes to the fore for an in-depth understanding of the patient's illness experience and empathic approach, which are among the requirements of psycho-oncological care.

Key Words: Cancer, Experience, Metaphor.

References

1. Hulse SB, Balogun Z, Rosenzweig MQ, Marsland AL, Palmer VM. I'm still me, I'm still a person: war metaphor use and meaning making in women with metastatic breast cancer. *Support Care Cancer*. 2024;32(2):108.
2. Zhang X, Wu Y. Metaphors in blogs posted by Chinese lung cancer survivors. *Heliyon*. 2023 Sep 25;9(10):1-11.
3. Guité-Verret A, Vachon M. The incurable metastatic breast cancer experience through metaphors: the fight and the unveiling. *International Journal Of Qualitative Studies On Health And Well-Being*. 2021;16(1):1-13.

RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ KLİNİK UYGULAMASININ ÖĞRENCİLERİN RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARINA ETKİSİ

Selda Öztürk Kaygan¹, Aysel İncedere², Nihan Altan Sarıkaya³

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, Türkiye, seldaozturk620@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9069-412X

²Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kocaeli, Türkiye, ayselyazici@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8181-1371

³Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, Türkiye, nihanaltan85@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3678-6186

ÖZET

Giriş-Amaç: Sağlık profesyonellerinin ruhsal hasta ve hastalıklara ilişkin geliştirdikleri olumlu ya da olumsuz inançlarının, hastalara sunulan bakımın kalitesini etkilediği bilinmektedir [1]. Bu çalışmanın amacı, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği klinik uygulamasının öğrencilerin ruhsal hastalıklara yönelik inançlarına etkisini belirlemektir.

Yöntem: Tek grupta ön test-son test yarı deneysel tasarımda olan araştırma, 2024-2025 akademik yılında bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında ruh sağlığı hemşireliği klinik uygulamasını yapan 143 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulmuş tanıtıcı bilgi formu ve “Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği (RHYİÖ)” ölçeği ile elde edilmiştir. Öğrenciler klinik uygulamaya çıkmadan önce ve klinik uygulama bittikten sonra Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizinde çapraz tablolarda, ki-kare analizi ve ön test- son test değerlendirmesinde eşleştirilmiş t (paired t testi) testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.5 ± 1.1 , öğrencilerin %76.2’si kadın, %98.6’sının ruhsal hastalık tanısının olmadığı, %14’ünün psikiyatri polikliniğine başvuru yaptığı ve %13.3’ünün yakınının ruhsal hastalığa sahip olduğu belirlendi. Katılımcıların klinik uygulamaya çıktıktan sonra ruhsal hastalığa olan bireylere yönelik korku duygusunda istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi ($p=0.040$). Öğrencilerin klinik uygulama sonrasında elde edilen puanlarda RHYİÖ alt ölçeği olan tehlikelilik alt boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=3.024$; $p=0.003$). Öğrenciler T-RHYİÖ toplam puanı ve ölçeğin diğer alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları, öğrencilerin ruhsal hastalıklara yönelik algılarında klinik uygulama sonrası tehlikelilik alt boyutunda değişim olduğunu göstermektedir. Ancak diğer ölçek alt boyutlarında değişiklik saptanmamıştır. Korku duygusunun ve ruhsal bozukluğa sahip hastaların tehlikeli olarak değerlendirildiğinin azalması öğrencilerin klinik uygulama ile damgalamanın da azaldığını göstermektedir. Ruhsal hastalıklara ilişkin olumsuz algıları azaltmak amacıyla, eğitim sürecine daha fazla vaka temelli öğretim ve farkındalık çalışmaları planlanmalıdır [2]. Klinik

uygulama öncesi ve sonrası eğitim programlarının güçlendirilerek, öğrencilerin ruhsal hastalıklar hakkındaki bilgi düzeylerini ve tutumlarını olumlu yönde geliştirmeye yönelik müdahaleler planlanmalıdır [3].

Anahtar kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Ruhsal Hastalık, Sağlık Personelinin Tutumu.

Kaynaklar

1. Arkan B, Bademli K, Çetinkaya Duman Z. Sağlık çalışanlarının ruhsal hastalıklara yönelik tutumları: son 10 yılda Türkiye’de yapılan çalışmalar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2011;3:214-231.
2. Centers for Disease Control and Prevention, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, National Association of County Behavioral Health & Developmental Disability Directors, National Institute of Mental Health, The Carter Center Mental Health Program. *Attitudes Toward Mental Illness: Results from the Behavioral Risk Factor Surveillance System*. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention; 2012.
3. Reavley NJ, Mackinnon AJ, Morgan AJ, Jorm AF. Stigmatising attitudes towards people with mental disorders: a comparison of Australian health professionals with the general community. *Aust N Z J Psychiatry*. 2014;48(5):433-441. doi:10.1177/0004867413512686.

THE EFFECT OF PSYCHIATRIC NURSING CLINICAL PRACTICE ON STUDENTS' BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESSES

Selda Öztürk Kaygan¹, Aysel İncedere², Nihan Altan Sarıkaya³

¹Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Edirne, Türkiye, seldaozturk620@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9069-412X

²Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kocaeli, Türkiye, ayselyazici@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8181-1371

³Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Edirne, Türkiye, nihanaltan85@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3678-6186

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is well known that healthcare professionals' positive or negative beliefs about mental illnesses and individuals with psychiatric disorders influence the quality of care provided to patients [1]. This study aims to determine the effect of psychiatric nursing clinical practice on students' beliefs regarding mental illnesses.

Methods: The study included 143 nursing students enrolled in the psychiatric nursing course at the Faculty of Health Sciences. Data were collected using a researcher-designed demographic information form and the "Beliefs About Mental Illness Scale (BMI)." Data analysis involved chi-square tests for categorical variables and paired t-tests for pre-test and post-test comparisons.

Results: The mean age of the participants was 21.5 ± 1.1 years. Among them, 76.2% were female, 98.6% had no diagnosis of mental illness, 14% had previously sought psychiatric consultation, and 13.3% had a relative with a mental illness. A statistically significant difference was found in the fear of individuals with mental illness after clinical practice ($p=0.040$). A significant difference was also observed in the "dangerousness" subscale of the BMI after clinical practice ($t=3.024$; $p=0.003$). However, no statistically significant differences were detected in the total BMI score or other subscales ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: The study findings indicate a change in students' perceptions regarding the dangerousness of individuals with mental illness following clinical practice. However, no significant changes were observed in other subscales of the scale. The reduction in fear and the perception of individuals with psychiatric disorders as dangerous suggest that clinical practice helps decrease stigma. To further reduce negative perceptions of mental illnesses, integrating more case-based learning and awareness activities into the curriculum is recommended [2]. Strengthening pre- and post-clinical education programs is essential to enhance students' knowledge and attitudes toward mental illnesses in a positive direction [3].

Key Words: Attitude of Health Personnel, Mental Disorders, Nursing Education.

References:

1. Arkan B, Bademli K, Çetinkaya Duman Z. Sağlık çalışanlarının ruhsal hastalıklara yönelik tutumları: son 10 yılda Türkiye’de yapılan çalışmalar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2011;3:214-231.
2. Centers for Disease Control and Prevention, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, National Association of County Behavioral Health & Developmental Disability Directors, National Institute of Mental Health, The Carter Center Mental Health Program. Attitudes Toward Mental Illness: Results from the Behavioral Risk Factor Surveillance System. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention; 2012.
3. Reavley NJ, Mackinnon AJ, Morgan AJ, Jorm AF. Stigmatising attitudes towards people with mental disorders: a comparison of Australian health professionals with the general community. *Aust N Z J Psychiatry*. 2014;48(5):433-441. doi:10.1177/0004867413512686.

PSIKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İŞLEVSELLİK: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Ayşegül Safak¹, Gülcan Kendirkıran², Selman Ayyıldız³, Aslı Özbay⁴, Sevil Yılmaz⁵

¹İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

²Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 15 Temmuz Şehitler Cad. No:14/12, PK 34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3243-9590

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Şişli, İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-375,

⁴İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

⁵İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr Orcid: 0000-0002-4967-8264

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatrik rehabilitasyon, ruhsal sağlık sorunları yaşayan bireylerin yaşam kalitelerini artırmayı, işlevselliklerini geliştirmeyi ve topluma katılımlarını desteklemeyi amaçlayan çok boyutlu bir yaklaşımdır.^[1] İşlevsellik, bireyin günlük yaşam, sosyal ilişkiler, iş veya okul performansı gibi alanlarda bağımsız hareket edebilme becerisini ifade eder ve yalnızca sağlık farkındalığını değil, aynı zamanda günlük yaşam becerileri, ev işleri, sosyal ilişkiler ve mesleki işlevlerin sürdürülebilmesini de kapsar.^[2,3] Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda işlevsellik konulu çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda sosyal işlevsellikle ilgili makaleler bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. 12 Şubat 2025'te Web of Science üzerinden erişilen 5147 makale, VOSviewer (1.6.20) ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada, 1980-2025 yılları arasında yayınlanmış 5.147 makale incelenmiş, bunlardan 594'ünün randomize kontrollü çalışma olduğu belirlenmiştir. En fazla yayının 2021 yılına (n=358), en çok yayın yapılan alanın Psikiyatriye (n=1711) ve en fazla yayının Elsevier dergilerinde (n=1093) olduğu tespit edilmiştir. En yüksek yayın oranına sahip dergiler Schizophrenia Research ve Archives of Physical Medicine and Rehabilitation (her biri n=102) olup, en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri'nden (n=1942) geldiği görülmüştür.

Sonuç: İşlevsellik, özellikle çalışmalarda sosyal işlevsellik boyutunda, psikiyatride hastaların topluma kazandırılmasında önemli bir parametre olup, bu alandaki çalışmaların küresel ölçekte arttığı, özellikle son 5 yılda belirginleştiği görülmektedir. Ancak, randomize kontrollü çalışmaların sınırlı olduğu ve bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, İşlevsellik, Psikiyatrik Rehabilitasyon

Kaynaklar:

1. Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri. *Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences*, 3(3), 135-143.

2. Ustün, T. B., Chatterji, S., Bickenbach, J., Kostanjsek, N., & Schneider, M. (2003). Disability and Health: A new tool for understanding disability and health. disability and rehabilitation, *The International Classification of Functioning*, 25(11-12), 565-571.
3. Emiroğlu B, Karadayı G, Aydemir Ö, Üçok A. (2009). şizofreni hastalarında işlevsel iyileşme ölçeğı'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Nöropsikiyatri Arşivi* 46, 15-24.

WATSON İNSAN BAKIM KURAMINA DAYALI SANAT TEMELLİ ANIMSAMA TERAPİSİNİN YAŞLI BİREYLERDE HAYATIN ANLAMI VE İYİLİK HALİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI*

Tuğçe Kaplan Uyan¹, İlkay Keser²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, tugcekaplan@sdu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4836-4834

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6595-4188

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Anımsamaya terapisi, yaşlı bireylerde iyilik halini artırmak için kullanılabilecek en yaygın psikososyal müdahalelerden birisidir [1]. Anımsama sürecinde özellikle sanatın kullanımı, sosyal bağlantı, kontrol deneyimi ve duyguları hem ifade etme hem de yönetme fırsatı sağlayarak iyileşmeyi ve hayattan anlam bulmayı destekler [2]. Bu araştırmanın amacı, Watson İnsan Bakım Kuramına Dayalı Sanat Temelli Anımsama Terapisinin yaşlılarda hayatın anlamı, amacı ve iyilik hali üzerine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma, katılımlı eylem araştırması deseninde tasarlanmıştır. Araştırma, Özel Isparta Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi'nde yapılmıştır. Örneklem (n=20) seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, hayatın anlamı, amacı ve iyilik halini değerlendiren yarı yapılandırılmış görüşme formu, Hayatın Anlamı ve Amacı Ölçeğı ve Genel İyi Oluş Ölçeğı aracılığıyla toplanmıştır. Eylem öncesi elde edilen veriler doğrultusunda katılımcılara 10 oturumdan oluşan (giriş, çocukluk dönemi ve oyunlar, aile hayatı, eğitim hayatı, çalışma hayatı ve askerlik, kişiler arası ilişkiler, sosyalleşme ve ev dışında geçirilen bir gün, eskiye dair güzel anılar, kayıplar ve yalnızlıkla baş etme, hayatı anlamlandırma ve değerlendirme) Watson İnsan Bakım Kuramına Dayalı Sanat Temelli Anımsama Terapisi grup oturumları şeklinde uygulanmıştır. Nicel veriler SPSS paket program ile analiz edilmiş; nitel verileri ise NVivo paket program ile analiz edilmiştir. Araştırmanın uygulanabilmesi için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların eylem öncesi ve sonrası ölçek puanları karşılaştırıldığında Hayatın Anlamı ve Amacı Ölçeğı ve Genel İyi Oluş Ölçeğı puan ortalamalarının anlamlı düzeyde arttığı saptanmıştır (p<0,05). Eylem sonrasında temalarda aile hayatına odaklanma, hayattan anlam bulma, yaşam mücadelesi, anımsamanın olumlu hissettirmesi, yaşlılıkla etkin başetme ve başetmede sanatın kullanımı gibi olumlu değişimler olduğu görülmüştür ve bu değişim izlem değerlendirmesinde devam etmiştir. Nitel verilerin nicel verileri desteklediğı görülmüştür.

Sonuç: Çalışmamızın sonucunda uygulanan eylemin yaşlılarda hayatın anlamını ve amacını bulmalarını desteklediğini ve genel iyilik hallerini artırdığını göstermektedir. Bu kapsamda Watson

İnsan Bakım Kuramına Dayalı Sanat Temelli Anımsama Terapisinin yaşlılara uygulanması ve farklı parametreler üzerine etkisinin değerdendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anımsama Terapisi, Psikiyatri Hemşireliği, Sanat, Yaşlı

THE EFFECT OF ART-BASED REMINISCENCE THERAPY BASED ON WATSON'S HUMAN CARE THEORY ON THE MEANING OF LIFE AND WELL-BEING OF ELDERLY INDIVIDUALS: AN ACTION RESEARCH*

Tuğçe Kaplan Uyan¹, İlkey Keser²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, tugcekaplan@sdu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4836-4834

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6595-4188

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction-Objective: Reminiscence therapy is the most common psychosocial interventions that can be used to increase well-being in older individuals [1]. The use of art, especially in the reminiscence process, supports healing and finding meaning in life by providing social connection, experience of control, and the opportunity to both express and manage emotions [2]. Purpose of this study is to evaluate the effect of Art-Based Reminiscence Therapy Based on Watson's Theory of Human Caring on meaning, purpose and well-being of life in older people.

Method: The research was designed as a participatory action research design. The research was conducted in Isparta Private Nursing Home and Elderly Care Center. Criterion sampling method was used in the selection of the sample (n=20). The research data were collected through a semi-structured interview form that evaluates the meaning, purpose and well-being of life, the Meaning and Purpose of Life Scale and the General Well-Being Scale. In line with the data obtained before the action, the Watson Human Caring Theory-Based Art-Based Reminiscence Therapy consisting of 10 sessions was applied to the participants in the form of group sessions. Quantitative data were analyzed with the SPSS package program; qualitative data were analyzed with the NVivo package program. Ethics committee approval was obtained for the implementation of the research.

Results: When the participants' scale scores before and after the action were compared, it was determined that the mean scores of the Meaning and Purpose of Life Scale and the General Well-Being Scale increased significantly ($p<0.05$). It was seen that the qualitative data supported the quantitative data.

Conclusion: The results of study show that the applied action supports the elderly to find the meaning and purpose of life and increases their general well-being. It's recommended to apply this action to the elderly and evaluate its effects on different parameters.

Key words: Art, Elderly, Psychiatric Nursing, Reminiscence Therapy

References:

- 1 Tam W, Poon SN, Mahendran R, Kua EH, Wu XV. The effectiveness of reminiscence-based intervention on improving psychological well-being in cognitively intact older adults: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Studies*. 2021;114: 103847.
- 2 Johnson CM, Sullivan-Marx EM. Art therapy: Using the creative process for healing and hope among African American older adults. *Geriatric Nursing*. 2006;27(5): 309-316.

JİNEKOLOJİK KANSER HASTALARINA UYGULANAN BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI VE DIŞAVURUMCU TEKNİKLERE TEMELLENDİRİLMİŞ “KADINLIK KİMLİĞİNİ İYİLEŞTİRME PROGRAMI”NIN UZAMIŞ YAS TEPKİLERİNE ETKİSİ VE “KADINLIK ALGISI” NIN BELİRLENMESİ*

Kevser Pamuk¹, Aysel Karaca²

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye, kevser.pamuk@afsu.edu.tr, 0000-0002-6101-871X

²Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Düzce, Türkiye, ayselkaraca0905@gmail.com, 0000-0003-4507-0726

*Bu çalışma “Jinekolojik Kanser Hastalarına Uygulanan Bilişsel Davranışçı ve Dışavurumcu Tekniklere Temellendirilmiş “Kadınlık Kimliğini İyileştirme Programı”nın Uzamış Yas Tepkilerine Etkisi ve “Kadınlık Algısı”nın Belirlenmesi” (2024) adlı tez çalışmasından üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Jinekolojik kanser sürecinde bireylerde bilişsel süreçlerin ve bastırılmış duyguların etkisi değerlendirildiğinde, bilişsel-davranışçı ve dışavurumcu tekniklerin ruh sağlığı açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, jinekolojik kanser hastalarına uygulanan bilişsel davranışçı ve dışavurumcu tekniklere temellendirilmiş “Kadınlık Kimliğini İyileştirme Programı”nın uzamış yas tepkilerine etkisi ve hastaların kadınlik algılarının belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma nicel ve nitel yaklaşımın birlikte kullanıldığı karma yöntemde yapıldı. Örneklemi 80 jinekolojik kanser hastası (müdahale:40, kontrol:40) oluşturdu. Nicel veriler Kişisel Bilgi Formu ve Uzamış Yas Bozukluğu Ölçeği-Hasta Formu (UYBÖ-HF) ile ön test, son test ve izlem testi şeklinde toplandı. Nitel veriler için müdahale sonrası müdahale grubundan gönüllü 11 kadınla görüşüldü.

Bulgular: Müdahale ve kontrol grubu arasında UYBÖ-HF puan ortalamalarının zamana göre değişiminin anlamlı olduğu saptandı ($p<0,05$). Müdahale ve kontrol grubunun ön test ve son test ölçüm puanının etkisi arındırıldığında; ANCOVA analizi sonuçlarında, UYBÖ-HF izlem testi puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu ($p=0,006$). Müdahale grubunda yer alan hastaların uygulama sonrası UYBÖ-HF puan ortalamalarının, kontrol grubuna göre anlamlı olarak düşük olduğu ve etki büyüklüğünün (η^2 : 0,110) güçlü düzeye (0,114) yakın olduğu saptandı. Nitel analizlerde; hastaların oturumlar sonrası kadınlik algılarına yönelik altı ana tema ortaya çıktı.

Sonuç ve Öneriler: Hastalara uygulanan “Kadınlık Kimliği İyileştirme Programı”nın uzamış yas tepkisi üzerinde etkisi vardır. Programın kadınlara olumlu benlik algısı, özgüven, alternatif düşünce üretme ve kabullenme gibi başatme becerileri kazandırdığı, kadınlik algılarını olumlu yönde etkilediği gözlemlendi. Beden imajı, benlik algısı ve cinsellik ile ilgili kayıpla ilişkili sorunların erken teşhisi, ruh sağlığı problemlerinin gelişme riskini azaltabilir. Bilişsel davranışçı ve sanat terapisi tekniklerinin kanser hastalarının hemşirelik bakımına entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel davranışçı terapi, Jinekolojik kanser, Kadın, Sanat terapi, Uzamış yas

THE EFFECT OF THE "FEMININITY IDENTITY IMPROVEMENT PROGRAM" BASED ON COGNITIVE BEHAVIORAL AND EXPRESSIVE TECHNIQUES APPLIED TO GYNECOLOGICAL CANCER PATIENTS ON PROLONGED GRIEF REACTIONS AND DETERMINING THE PERCEPTION OF FEMININITY*

Kevser Pamuk¹, Aysel Karaca²

¹Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Afyonkarahisar, Türkiye, kevser.pamuk@afsu.edu.tr, 0000-0002-6101-871X

²Düzce University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Düzce, Türkiye, ayselkaraca0905@gmail.com, 0000-0003-4507-0726

*This study was produced from the thesis titled "The Effect of the "Femininity Identity Improvement Program" Based on Cognitive Behavioral and Expressive Techniques Applied to Gynecological Cancer Patients on Prolonged Grief Reactions and Determining the Perception of Femininity" (2024).

ABSTRACT

Introduction and Aim: When cognitive processes and repressed emotions in gynecological cancers are evaluated in terms of mental health, the use of cognitive-behavioral and expressive techniques is important. The aim of study is to determine the effect of the "Femininity Identity Improvement Program" based on cognitive-behavioral and expressive techniques applied to gynecological cancer patients on prolonged grief reactions and to determine the patients'perceptions of femininity.

Methods: The study was mixed-method study using both quantitative and qualitative approaches. The sample consisted of 80 gynecologic cancer patients (intervention:40, control:40). Quantitative data were collected using the Personal Information Form and Prolonged Grief Disorder Scale-Patient Form (PG12-PF) as pretest, posttest and follow-up test. For qualitative data, 11 women from the post-intervention intervention group were interviewed.

Results: It was found that the change in the mean scores of the intervention and control groups according to time was significant ($p<0.05$). When the effect of the pre-test and post-test measurement score of the intervention and control groups was adjusted for, statistically significant difference was found between PG12-PF follow-up test scores in the ANCOVA analysis results ($p=0.006$). It was found that the mean scores of patients in the intervention group were significantly lower than the control group and the effect size ($\eta^2:0.110$) was close to the strong level (0.114). Qualitative analyses revealed six main themes regarding patients'perceptions of femininity after sessions.

Conclusion and Recommendations: The "Femininity Identity Improvement Program" applied to patients has an effect on prolonged grief response. It was observed that the program provided women with coping skills such as positive self-perception, self-confidence, alternative thinking and acceptance, and positively affected their perception of femininity. Early identification of loss-related problems with body image, self-perception and sexuality can reduce the risk of developing mental

health problems. It is recommended that cognitive-behavioral and art therapy techniques be integrated into the nursing care of cancer patients.

Key Words: Cognitive behavioral therapy, Gynecological cancer, Woman, Art therapy, Prolonged grief,

DAMGALAMA İLE MÜCADELEDE AKRAN EĞİTİMİNİN DAMGALAMA VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARA ETKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ

Merve İnan Budak¹, Dilşaz Azizoglu-Keleş², Kübra Lort³, Sibel Gökgöz⁴

¹İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehit Hakan Kurban Caddesi Okul Sokak Cevizli Kartal/İstanbul, Türkiye, merve.inann1@gmail.com/merve.inan@medeniyet.edu.tr , Orcid: 0000-0002-4334-6779

²İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehit Hakan Kurban Caddesi Okul Sokak Cevizli Kartal/İstanbul, Türkiye, dilsa.azizoglu@medeniyet.edu.tr , Orcid:0000-0002-4334-6779

³Kübra Lort, Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, Dahiliye Servisi, İstanbul, Türkiye, lortkubra@gmail.com, Orcid: 0009-0006-4485-2434

⁴Sibel Gökgöz, Medipol Bahçelievler Hastanesi, Pediatri Servisi, İstanbul, Türkiye, gokgozsibel21@gmail.com, Orcid: 0009-0000-8967-3276

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz tutumların değiştirilmesi, gerek toplumsal damgalamanın kişi ve yakın çevresi üzerindeki etkileri, gerekse yardıma başvurmada gecikme gibi nedenlerden dolayı gençler üzerinde önem kazanmaktadır. İleri dönemlerdeki toplumsal damgalamayı azaltmada rol oynayacak en öncelikli grup üniversite öğrencileridir. Literatür taramalarında üniversite öğrencilerinin ruhsal hastalıklara yönelik damgalama ile mücadelesinde akran eğitiminin etkisi çok nadir birkaç çalışmada gözlenmiştir [1,2,3]. Ruhsal hastalıklara yönelik damgalama ile mücadelede eğitim önemli bir faktördür. Bu araştırmanın amacı öğrenci hemşireler tarafından verilen ruhsal hastalıklara yönelik video destekli akran eğitiminin üniversite öğrencilerinde ruhsal hastalığı olan bireylere yönelik damgalama tutumlarına ve ruhsal hastalıklara yönelik inançlarına etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırma tek gruplu ön test-son test yarı deneysel tasarım tipindedir. Katılımcılar akran eğitimi öncesi Katılımcı Bilgi Formu; eğitim öncesi ve eğitimden 2 hafta sonra Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeğini ve Damgalama ölçeğini doldurmuştur. Araştırma hemşirelik öğrencileri hariç sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüştür (n=151).

Bulgular: Damgalama ölçeği ve alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde akran eğitimi sonrasında öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde düştüğü bulundu (öncesi puanı=45,26±9,14, sonrası puanı=38,94±9,71, p<0.05). Ruhsal hastalığa yönelik inançlar ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde akran eğitimi sonrasında öncesine göre ölçek puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde düştüğü görüldü (öncesi puanı=60,94±13,34, sonrası puanı=44,70±14,01, p<0,05). Akran eğitimi sonrası öğrencilerin ruhsal hastalığa yönelik olumsuz inançlarının azaldığı belirlendi. İki ölçek arasındaki regresyon analizine bakıldığında da damgalanma ölçeğinin ruhsal hastalığa yönelik inançlar ölçeği üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi olduğu görüldü (R²=0,409, p<0,001)

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonucuna göre öğrencilere verilen akran eğitiminin ruhsal hastalıklara yönelik inançlar ve damgalama eylemleri üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur. Gelecekte yapılan araştırmaların deneysel modele göre tasarlanması planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Akran Eğitimi, Damgalama, Ruhsal Hastalıklar, Üniversite Öğrencileri

Araştırmanın bilimsel toplantıda sunulması TÜBİTAK 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı tarafından destek almıştır.

Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A kapsamında 2021 yılı 2. Döneminde destek almaya hak kazanmış ve desteklenmiştir.

THE IMPACT OF PEER EDUCATION ON STIGMATIZATION AND BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESSES AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Merve İnan Budak¹, Dilşâ Azizoğlu-Keleş², Kübra Lort³, Sibel Gökğöz⁴

¹İstanbul Medeniyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehit Hakan Kurban Street, Okul Street, Cevizli, Kartal/İstanbul, Türkiye merve.inann1@gmail.com/merve.inan@medeniyet.edu.tr., Orcid: 0000-0002-4334-6779

²İstanbul Medeniyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehit Hakan Kurban Street, Okul Street, Cevizli, Kartal/İstanbul, Türkiye , dilsa.azizoglu@medeniyet.edu.tr , Orcid: 0000-0002-4334-6779

³Lütfi Kırdar City Hospital, Internal Medicine Department, İstanbul, Türkiye, lortkubra@gmail.com, Orcid: 0009-0006-4485-2434.

⁴Sibel Gökğöz, Medipol Bahçelievler Hospital, Pediatrics Department, İstanbul, Türkiye, gokgozsibel21@gmail.com, Orcid: 0009-0000-8967-3276.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Changing negative attitudes towards mental illnesses is crucial for young individuals due to the effects of social stigma on both the individual and their close environment, as well as delays in seeking help. University students are the primary group that can play a key role in reducing social stigma in later periods. Literature reviews indicate that the impact of peer education on university students' struggle against mental illness stigma has been examined in only a few rare studies [1,2,3]. Education is a critical factor in combating stigma related to mental illnesses. The aim of this study is to examine the effect of video-supported peer education, provided by nursing students, on university students' attitudes towards stigma against individuals with mental illness and their beliefs about mental illnesses.

Methods: This study was designed as a single-group pre-test and post-test quasi-experimental research. Before the peer education, participants completed a Participant Information Form. Additionally, they filled out the Beliefs About Mental Illness Scale and the Stigma Scale both before the education and two weeks after the training. The study was conducted with students from the Faculty of Health Sciences, excluding nursing students (n=151).

Results: When the mean scores of the Stigma Scale and its sub-dimensions were examined, it was found that post-education scores were significantly lower than pre-education scores (pre-education score = 45.26 ± 9.14 , post-education score = 38.94 ± 9.71 , $p < 0.05$). Similarly, the mean scores of the Beliefs About Mental Illness Scale and its sub-dimensions also significantly decreased after peer education (pre-education score = 60.94 ± 13.34 , post-education score = 44.70 ± 14.01 , $p < 0.05$). These findings indicate that students' negative beliefs about mental illnesses decreased following the peer education. Regression analysis between the two scales revealed that the stigma scale had a significant positive effect on the beliefs about mental illnesses scale ($R^2=0.409$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: According to the results of the study, it was found that peer education given to students had an effect on beliefs and stigmatization actions towards mental illnesses. Future studies can be planned to be designed according to the experimental model.

Key Words: Peer Education, Mental Illnesses, Stigma, University Students

The presentation of the research at a scientific meeting was supported by the TUBITAK 2224-B Programme for Supporting Participation in Domestic Scientific Activities.

This study was awarded support and supported within the scope of TUBITAK 2209-A in the 2nd Term of 2021.

References:

1. İnan FŞ, Günuşen N, Çetinkaya Duman Z, Yönder Ertem M. The impact of mental health nursing module, clinical practice, and an anti-stigma program on nursing students' attitudes toward mental illness: a quasi-experimental study. *J Prof Nurs*. 2018;34(6):424-432. doi:10.1016/j.profnurs.2018.07.002.
2. Kara Özçalık C, Çakal E. Stigmatization through discourse: the effect of peer education on beliefs about mental illness among nursing students. Paper presented at: 7th International 11th National Psychiatric Nursing Congress; October 18-20, 2023; Ankara, Türkiye.
3. İnan FŞ, Günuşen N, Çelik İnce S, Çetinkaya Duman Z. The effect of a peer education program implemented by nursing students on university students' beliefs about mental illness. *DEUHFED*. 2020;13(3):142-147. doi:10.46483/deuhfed.660210.

ÖLÜMLE SONUÇLANAN KADINA YÖNELİK ŞİDDET HABERLERİ ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Kevser Pamuk¹, Beyza Yavuz²

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği
Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye, kevser.pamuk@afsu.edu.tr, 0000-0002-6101-871X

²Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kariyer ve Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi,
Afyonkarahisar, Türkiye, beyza.yavuz@afsu.edu.tr., 0000-0001-7769-810X

ÖZET

Giriş-Amaç: Son yıllarda kadına yönelik şiddet ve şiddetin medyada temsili bu toplumsal sorunun daha geniş bir çerçevede ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Medyada yer alan şiddet haberleri toplumun olaylara bakış açısını, algısını ve olaylara verdiği tepkileri etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı, partner veya eski partner tarafından gerçekleştirilen ölümle sonuçlanan kadına yönelik şiddet olaylarını medyadaki temsilleri çerçevesinde ele almaktır.

Yöntem: Bu çalışma, 01.07.2024 – 31.12.2024 tarihleri arasında Anıt Sayaç platformunda yer alan 229 haberden, belirli kapsayıcılık kriterlerine göre seçilen 98 haber üzerinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Bu araştırma, ölümle sonuçlanan kadına şiddet olaylarının medyadaki temsiline ilişkin önemli bulgular ortaya koymaktadır. Haber metinlerinin betimsel analiz sonuçlarında haber başlığında en sık (%20,4) kullanılan kelimenin “katledildi” olduğu, failin çoğunlukla (%38,8) eş olduğu, en yaygın (%49) kullanılan şiddet aracının ateşli silah olduğu ve faillerin bir kısmının (%22,4) olay sonunda intihar ettiği bulunmuştur. İçerik analizinde ise ölümle sonuçlanan kadına şiddet olayları ile ilgili kıskançlık, reddedilme, sosyal medya kullanımı, intihar senaryoları, uzaklaştırma kararlarının etkinliği ve kadın kimliğinin sunumu temalarına ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada partner/eski partner tarafından gerçekleştirilen ölümle sonuçlanan kadına şiddet olaylarının medyada belirli kalıplar çerçevesinde sunulduğu bulunmuştur. Faillerin çoğunluğunun eş olduğu gözlemi, kadına yönelik şiddetin genellikle yakın ilişkilerde meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Medyanın, şiddeti haberleştirirken duyarlı bir yaklaşım benimsemesi önerilmektedir. İçerik analizi sonucunda belirlenen temalar kapsamında şiddetin önlenmesine yönelik erken müdahale programları geliştirilmelidir. Ayrıca, toplumsal farkındalık çalışmaları yürütülmelidir. Hem şiddete maruz kalan bireyler hem de şiddete eğilimli bireyler erken dönemde tespit edilerek psikososyal destek sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra, yasal düzenlemeler güçlendirilerek şiddetin önlenmesi de desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Medya, Şiddet

A QUALITATIVE STUDY ON NEWS ABOUT VIOLENCE AGAINST WOMEN RESULTING IN DEATH

Kevser Pamuk¹, Beyza Yavuz²

¹Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Afyonkarahisar, Türkiye, kevser.pamuk@afsu.edu.tr, 0000-0002-6101-871X

²Afyonkarahisar Health Sciences University, Career and Entrepreneurship Application and Research Center, Afyonkarahisar, Türkiye, beyza.yavuz@afsu.edu.tr, 0000-0001-7769-810X

ABSTRACT

Introduction and Aim: In recent years, violence against women and its representation in the media necessitates a broader approach to this social problem. Violence news in the media affects the society's perspective, perception and reactions to events. The aim of this study is to examine the incidents of violence against women resulting in death perpetrated by a partner or ex-partner within the framework of their representation in the media.

Methods: This study was conducted using descriptive analysis and content analysis on 98 news items selected according to certain inclusiveness criteria from 229 news items on the Anıt Savaş platform between 01.07.2024- 31.12.2024.

Results: This study reveals important results regarding the representation of violence against women leading to death in the media. In the descriptive analysis of the news texts, it was found that the most frequently (20.4%) used word in the headline was “murdered”, the perpetrator was mostly (38.8%) the spouse, the most commonly (49%) used instrument of violence was a firearm and some of the perpetrators (22.4%) committed suicide at the end of the incident. In the content analysis, the themes of jealousy, rejection, use of social media, suicide scenarios, effectiveness of restraining orders and presentation of women's identity were found in violence against women resulting in death.

Conclusion and Recommendations: In this study, it was found that incidents of violence against women resulting in death perpetrated by a partner/ex-partner are presented in the media within the framework of certain stereotypes. The observation that the majority of perpetrators are spouses reveals that violence against women usually occurs in close relationships. It is recommended that the media should adopt a sensitive approach when reporting violence. Early intervention programs should be developed to prevent violence within the scope of the themes identified as a result of content analysis. In addition, social awareness activities should be carried out. Both individuals exposed to violence and individuals prone to violence should be identified at an early stage and psychosocial support should be provided. In addition, prevention of violence should be supported by strengthening legal regulations.

Key Words: Women, Violence, Media

HEMŞİRELERİN GÖRÜŞÜ: KRONİK HASTALIKLARIN TEDAVİ VE BAKIMINDA PET TERAPİ KULLANILABİLİR Mİ?

Dilek Baykal¹, Seyma Demiralay Katurcioğlu², İlkey Keser³

¹İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hamidiye, Anadolu Cd. no:40, 34408, 34403 Kağıthane, Türkiye, dilek.baykal@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5965-9318

²İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hamidiye, Anadolu Cd. no:40, 34408, 34403 Kağıthane, Türkiye, seyma.demiralay@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5177-1919

³Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Pınarbaşı, 07070 Konyaaltı, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5965-9318

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik hastalıklar, yaşam tarzı değişiklikleriyle yönetilebilir olsa da, bireyler, aileler ve toplum için yıkıcı sonuçlar doğurabilir, sağlık sistemleri üzerinde büyük bir yük oluşturabilir [1]. Pet terapiler, hastalıkla ilgili semptomları hafifletmek için kullanılmakta ve hemşireler tarafından bağımsız olarak uygulanabilmektedir [2,3]. Bu çalışmanın amacı, kronik hastalıkların tedavi ve bakımında evcil hayvan terapisinin kullanımına ilişkin hemşirelerin görüşlerini değerlendirmektir.

Yöntem: Veriler Ekim ve Nisan 2021 tarihleri arasında yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Toplam 167 hemşireye ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan Sosyo-demografik Özellikler Anketi, Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Bakımına İlişkin Görüşler Anketi, Pet Terapi Kullanımına İlişkin Görüşler Anketi ve Pet Terapi Kullanımına İlişkin Tercihler Anketi kullanılmıştır. STROBE kontrol listesine uygun olarak tanımlayıcı bir çalışma tasarımı kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin evcil hayvan terapisini duymadıkları, eğitim yoluyla uygulamalarına dahil etmek istediklerini ve özellikle dezavantajlı gruplar için canlı hayvanlarla yapılabileceğini belirttikleri belirlenmiştir. Ayrıca, pet terapi uygulamalarının hastalara psikososyal destek sağlayacağını düşündükleri ve hemşirelik bakımına pet terapileri dahil etmenin, mesleki görünürlüğü ve gücü artıracaklarını da düşündükleri tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Pet terapinin hastalık yönetiminde olumlu etkilerinin olduğu düşünüldüğünde hasta bakım süreçlerine katkı sağlayabilmesi açısından hemşireler açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşire, Kronik hastalıklar, Pet terapi

NURSE'S OPINION: CAN PET THERAPY BE USED IN THE TREATMENT AND CARE OF CHRONIC DISEASES?

Dilek Baykal¹, Şeyma Demiralay Katırcıoğlu², İlkey Keser³

¹İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hamidiye, Anadolu Cd. no:40, 34408, 34403 Kağıthane, Türkiye, dilek.baykal@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5965-9318

²İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hamidiye, Anadolu Cd. no:40, 34408, 34403 Kağıthane, Türkiye, seyma.demiralay@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5177-1919

³Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Pınarbaşı, 07070 Konyaaltı, Antalya, Türkiye, ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5965-9318

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although chronic diseases can be managed with lifestyle changes, they can have devastating consequences for individuals, families and society, placing a huge burden on healthcare systems [1]. Pet therapies are used to relieve disease-related symptoms and can be administered independently by nurses [2,3]. The purpose of this study is to evaluate nurses' opinions on the use of pet therapy in the treatment and care of chronic diseases.

Methods: Data were collected through face-to-face interviews between October and April 2021. A total of 167 nurses were reached. The data collection used the Socio-demographic Characteristics Questionnaire, Views on Care of People with Chronic Diseases Questionnaire, Views on Use of Pet Therapy Questionnaire and Preferences on Use of Pet Therapy Questionnaire. A descriptive study design was used in adherence to the STROBE checklist.

Results: We found that the nurses had not heard of pet therapy, wanted to use incorporate it into their practices through training and indicated that it could done with live animals, especially for disadvantaged groups. It was also evident that they felt that animal-assisted therapy applications would provide psychosocial support to patients.

Conclusion and Recommendations: Given that pet therapy is considered to have positive effects in disease management, it is believed to be important for nurses as it can contribute to patient care processes.

Key Words: Care, Nurse, Chronic diseases, Pet therapy

References:

1. World Health Organization. (2022). Noncommunicable diseases. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases> Accessed 24 March 2023
2. McCullough, A., Ruehrdanz, A., Jenkins, M.A., et al. (2018). Measuring the Effects of an Animal Assisted Intervention for Pediatric Oncology Patients and Their Parents: A Multisite Randomized Controlled Trial. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*. 2018; 35:159–177.
3. Demiralay Ş. and Keser, İ. The Effect Of Pet Therapies On The Stress And Social Anxiety Levels Of Disabled Children: A Randomized Controlled Trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice*. 2022; 48:Article 101574. doi: 10.1016/j.ctcp.2022.101574.

ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARDA TERAPÖTİK HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN BENLİK ALGISI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Emine Cincioğlu¹, Gülgün Durat²

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye,
eminecincioğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0003-1659-9196

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, 0000-0002-9889-3622

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikososyal güçlüklerin yaşandığı Özgül Öğrenme Bozukluğu'nda (ÖÖB), multidisipliner yaklaşım ve psikososyal müdahaleler, prognozda önemlidir [1,2,3]. Bu tez çalışmasında; ÖÖB olan çocuklara yönelik hazırlanan, bilişsel-davranışçı yaklaşımı ve terapötik hemşirelik girişimleri ile aktivitelerini kapsayan programın, çocukların benlik kavramı, öz yeterlik ve yaşam kalitesi üzerindeki etkiliğinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışma randomize olmayan, kontrol gruplu, tekrarlayan ölçümlü, yarı deneysel araştırma desenindedir. Çalışmanın örneklemini, müdahale grubunda 25 ve kontrol grubunda 24 çocuktan oluştu. Müdahale grubuna, “Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Öz Yeterlik ve Benlik Algısını Geliştirme Programı” uygulandı. Kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmadı. Veriler bilgi formu, “Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavramı Ölçeği”, “Çocuklar için Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Çocuklar İçin Genel Amaçlı Sağlıkla İlgili Yaşam Kalitesi Ölçeği” ile toplandı. Tekrarlayan üç ölçüm yapıldı. Normallik varsayımı karşılandığından veriler, Bağımsız Örneklem t Testi ve Tekrarlayan Ölçümlerde Varyans Analizi ile değerlendirildi.

Bulgular: Müdahale grubunda, program öncesine ve kontrol grubuna göre; benlik kavramı ($F=58,587$; $p=0,000$; $t=2,557$; $p=0,014$), öz yeterlik ($F=42,860$; $p=0,000$; $t=3,530$; $p=0,001$) ve yaşam kalitesi ($F=9,710$; $p=0,001$; $t=2,104$; $p=0,041$) puanlarında anlamlı fark olduğu belirlendi. Ayrıca benlik kavramı, öz yeterlik ve yaşam kalitesi puanlarında, Grup*Zaman etkileşimi anlamlı bulundu. Programa katılan çocukların grupta bulunmaktan ve grup liderinin yaklaşımından memnun oldukları (3 puan üzerinden $Ort\pm SS=2,97\pm 0,27$) belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Programın ÖÖB olan çocuklarda; benlik kavramı, öz yeterlik ve yaşam kalitesi düzeylerini arttırdığı görüldü. ÖÖB olan çocukların katıldığı terapötik nitelikli grup müdahalelerinin eğitim kurumları ile özel eğitim-rehabilitasyon merkezlerinde düzenli olarak uygulanması, çeşitli kaynaklarla desteklenmesi; ÖÖB olan çocuklara yönelik terapötik nitelikli programların uygulanmasına, çocukların gelişim süreçleri de dikkate alınarak daha erken dönemlerde başlanması önerildi.

Anahtar Kelimeler: Benlik Kavramı, Hemşirelik Aktiviteleri, Özgül Öğrenme Bozukluğu, Öz Yeterlik, Yaşam Kalitesi

EFFECTS OF THERAPEUTIC NURSING INTERVENTIONS ON SELF-PERCEPTION AND RELATED FACTORS IN CHILDREN WITH SPECIFIC LEARNING DISABILITIES*

Emine Cincioğlu¹, Gülgün Durat²

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, eminecincioğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0003-1659-9196

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, gdurat@sakarya.edu.tr, 0000-0002-9889-3622

ABSTRACT

Introduction and Aim: In Specific Learning Disorder (SLD), where psychosocial difficulties are experienced, a multidisciplinary approach and psychosocial interventions are important in prognosis [1,2,3]. This thesis study aimed to examine the effectiveness of the program prepared for children with SLD, which includes the cognitive-behavioral approach and therapeutic nursing interventions and activities, on the children's self-concept, self-efficacy and quality of life.

Methods: The study was non-randomized control group with repeated measures and quasi-experimental research design. The study sample consisted of 25 children in the intervention group and 24 in the control group. "Program for Improving Self-Efficacy and Self-Perception of Children with Specific Learning Disabilities" was applied to the intervention group. No intervention was made in the control group. Data were collected using an information form, "Piers-Harris Children's Self-Concept Scale", "Self-Efficacy Scale for Children" and "Health-Related Quality of Life Questionnaire for Children". Three repeated measurements were made. Since the assumption of normality was met, the data were evaluated using Independent Samples t Test and Repeated Measures Analysis of Variance.

Results: In the intervention group, compared to the pre-program and control group it was determined that there was a significant difference in self-concept ($F=58.587$; $p=0.000$; $t=2.557$; $p=0.014$), self-efficacy ($F=42.860$; $p=0.000$; $t=3.530$; $p=0.001$) and quality of life ($F=9.710$; $p=0.001$; $t=2.104$; $p=0.041$) scores. In addition, Group*Time interaction was significant in self-concept, self-efficacy and quality of life scores. It was determined that the children who participated in the program were satisfied with being in the group and the approach of the group leader ($\text{Mean} \pm \text{SD} = 2.97 \pm 0.27$ out of 3 points).

Conclusion and Recommendations: It was observed that the program increased the self-concept, self-efficacy, and quality of life levels in children with SLD. It was suggested that therapeutic group interventions attended by children with SLD should be implemented regularly in educational institutions and special education-rehabilitation centers and supported with various resources; and

that therapeutic programs for children with SLD should be started at earlier ages, taking into account the developmental processes of the children.

Key Words: Nursing Activities, Quality of Life, Self-concept, Self-efficacy, Specific Learning Disorder

References:

1. Freilich R, Shechtman Z. The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic adjustment of children with Learning Disabilities. *The Arts in Psychotherapy*. 2010;37(2):97-105.
2. Haft SL, Chen T, LeBlanc C, Tencza F, Hoeft F. Impact of mentoring on socio-emotional and mental health outcomes of youth with Learning Disabilities and Attention-Deficit Hyperactivity Disorder. *Child and Adolescent Mental Health*. 2019;24(4):318-328.
3. Boyes ME, Leitão S, Claessen M, Dzidic P, Badcock NA, Nayton M. Piloting ‘Clever Kids’: A randomized-controlled trial assessing feasibility, efficacy, and acceptability of a socioemotional well-being programme for children with Dyslexia. *British Journal of Educational Psychology*. 2021;91(3):950-971.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: TELE PSİKİYATRİ VE DİJİTAL SAĞLIK UYGULAMALARININ ENTEGRASYONU

Tuba Geçdi¹

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği
Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Türkiye, tubagecdi@ksu.edu.tr, 0000-0002-1483-0852

ÖZET

Giriş-Amaç: Teknolojinin hızlı gelişimi, psikiyatri pratiğinde yeni fırsatlar yaratırken, bu dönüşümün hemşirelik pratiğine de önemli etkileri olmuştur. Dijital sağlık uygulamaları, hastaların tedavi süreçlerini izlemek, terapi seansları düzenlemek ve psikolojik destek sunmak için kullanılan araçlar arasında yer almaktadır [1]. Bu uygulamalar, psikiyatri hemşirelerinin hastalarla etkileşim biçimlerini değiştirmiş, hemşirelerin hasta bakımındaki rollerini genişletmiş ve tedavi sürecine daha etkin bir katılım sağlamalarına olanak tanımıştır. Tele psikiyatri ve mobil uygulamalar gibi dijital araçlar, hastaların psikolojik sağlığını uzaktan takip etmeyi mümkün kılmaktadır. Telepsikiyatri, teknolojinin psikiyatri alanına sunduğu en önemli yeniliklerden biridir [2]. İnternet üzerinden yapılan psikoterapi, danışmanlık seansları ve psikososyal destek hastaların coğrafi engelleri aşarak profesyonellere erişimini kolaylaştırmaktadır. Mobil uygulamalar ve diğer dijital sağlık araçları, bireylerin psikolojik sağlığını izlemek ve iyileştirmek için önemli araçlar haline gelmiştir. Kişisel verilerin toplanması, ruh halinin izlenmesi ve terapi süreçlerinin takibi gibi fonksiyonlarla, bu uygulamalar bireysel bakımın daha özelleştirilmesine imkân tanımaktadır. Akıllı telefonlar üzerinden erişilebilen meditasyon uygulamaları, uyku düzeni takibi ve stres yönetimi araçları, kullanıcıların günlük yaşamlarında psikolojik sağlıklarını desteklemektedir. Bu bildiri dijital dönüşümün psikiyatri alanındaki etkilerini ve bu teknolojilerin gelecekteki rolünü kapsamlı bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır

Sonuç-Öneriler: Hemşireler, bu araçları kullanarak hastaların tedavi sürecini izleyebilmekte, psikososyal destek sunabilmekte ve olası risklere erken müdahale etmektedirler. Ayrıca, dijital sağlık uygulamaları, psikiyatri hemşirelerinin mesleki gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bu uygulamalar, hemşirelerin yeni beceriler kazanmalarını ve dijital dünyadaki en son gelişmeleri takip etmelerini gerektirmektedir. Bu bağlamda, psikiyatri hemşirelerinin dijital sağlık uygulamalarını daha verimli kullanabilmeleri için sürekli eğitim programlarına katılmaları teşvik edilmelidir. Ayrıca, dijital sağlık uygulamalarının uygulanabilirliği ve etik standartların sağlanması için multidisipliner bir yaklaşım benimsenmelidir. Hemşirelerin, dijital araçları kullanırken hasta güvenliğini ve mahremiyetini gözetmeleri için yönlendirme ve denetim süreçlerinin oluşturulması önemlidir. Sonuç olarak, dijital sağlık uygulamaları psikiyatri hemşireliğine yenilikçi bir yaklaşım sunmakta ve hemşirelerin rolünü genişletmektedir. Bu dönüşüm, hemşirelerin daha etkili bir şekilde hizmet vermelerini sağlayarak,

hasta bakımını iyileştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Uygulama, Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Tele psikiyatri

DIGITAL TRANSFORMATION IN PSYCHIATRIC NURSING: INTEGRATION OF TELE-PSYCHIATRY AND DIGITAL HEALTH APPLICATIONS

Tuba Geçdi¹

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Kahramanmaraş Sütçü İmam University,
Kahramanmaraş, Türkiye, tubagecdi@ksu.edu.tr, 0000-0002-1483-0852

ABSTRACT

Introduction and Aim: While the rapid development of technology has created new opportunities in psychiatric practice, this transformation has also had significant effects on nursing practice. Digital health applications are among the tools used to monitor patients' treatment processes, organize therapy sessions and provide psychological support [1]. These applications have changed the way psychiatric nurses interact with patients, expanded their role in patient care and enabled them to participate more effectively in the treatment process. Digital tools such as tele-psychiatry and mobile applications make it possible to monitor patients' psychological health remotely. Telepsychiatry is one of the most important innovations offered by technology to the field of psychiatry [2]. Online psychotherapy, counseling sessions and psychosocial support facilitate patients' access to professionals across geographical barriers. Mobile apps and other digital health tools have become important tools for monitoring and improving the psychological health of individuals. With functions such as collecting personal data, monitoring mood and tracking therapy processes, these apps allow for more customized individual care. Meditation apps, sleep tracking and stress management tools accessible via smartphones support users' psychological health in their daily lives. This paper aims to provide a comprehensive overview of the impact of digital transformation in psychiatry and the future role of these Technologies.

Conclusion-Recommendations: Using these tools, nurses can monitor the treatment process of patients, provide psychosocial support and intervene early in possible risks. In addition, digital health applications contribute to the professional development of psychiatric nurses. These practices require nurses to acquire new skills and follow the latest developments in the digital world. In this context, psychiatric nurses should be encouraged to participate in continuing education programs to use digital health applications more efficiently. In addition, a multidisciplinary approach should be adopted to ensure the applicability of digital health practices and ethical standards. It is important to establish guidance and supervision processes for nurses to observe patient safety and privacy when using digital tools. In conclusion, digital health applications offer an innovative approach to psychiatric nursing and expand the role of nurses. This transformation improves patient care by enabling nurses to provide services more effectively.

Key Words: Digital Practice, Nursing, Psychiatric Nursing, Tele-psychiatry

References:

1. Lupton D. “The Digitally Engaged Patient: Self-Monitoring and Self-Care in the Digital Health Era”, Social Theory & Health. 2013;11(3), 256-270.
2. Mair F WP. International telepsychiatry: a study of patient acceptability. J Telemed Telecare. 2000;14:241-243

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ GRUP PSİKOEĞİTİMİNİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE BEDENSEL BELİRTİLERE ETKİSİ*

Tuğba Yıldırım¹, Satı Demir²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çankırı, Türkiye

tugbayildirim@karatekin.edu.tr, Orcid:0000-0003-0249-0309

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

satidemir2013@gmail.com, Orcid:0000-0003-4232-8891

*Doktora Tez Çalışması / Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından (2224-B 2025/1) 1919B022501561 başvuru numarasıyla desteklenmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerine uygulanan kabul ve kararlılık terapisi temelli grup psikoeğitiminin psikolojik esneklik ve bedensel belirtilere etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, Nisan-Eylül 2024 tarihleri arasında Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileriyle yapılmıştır. Araştırma grubunu belirlemeden önce “Bradford Bedensel Belirti Envanteri” kullanılarak öğrenciler bedensel belirtiler açısından taranmıştır. Araştırma kriterlerine uyan, deney grubu (n=27) ve kontrol grubu (n=27) olmak üzere toplam 54 öğrenci ile ön test-son test ve izlem desenli randomize kontrollü bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Deney grubuna haftada bir kez, 90 dakika süren, toplam sekiz oturumdan oluşan kabul ve kararlılık terapisi temelli grup psikoeğitimi uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare, t-testi, tekrarlı ölçümlerde varyans analizi, kısmi eta-kare analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre, deney grubundaki öğrencilerin psikolojik esneklik son test, birinci izlem ve ikinci izlem puan ortalamalarının ön test puan ortalamalarından daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin Bradford Bedensel Belirti Envanteri son test, birinci izlem ve ikinci izlem puan ortalamaları ön test puan ortalamalarından daha düşüktür ($p<0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin ön teste göre bedensel belirtileri son test, birinci izlem ve ikinci izlemde orta düzeyden düşük düzeye düşerken; kontrol grubunun bedensel belirti düzeyi ön test, son test, birinci ve ikinci izlemde orta düzeyde kalmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerine uygulanan kabul ve kararlılık terapisi temelli grup psikoeğitiminin psikolojik esnekliği artırdığı ve bedensel belirtileri azalttığı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, bedensel belirtileri olan öğrencilerin psikolojik esnekliğini artırmada ve bedensel belirtileri azaltmada kabul ve kararlılık terapisi temelli grup psikoeğitiminin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bedensel belirti, Hemşirelik öğrencileri, Kabul ve kararlılık terapisi, Psikoeğitim,

THE EFFECTS OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY BASED GROUP PSYCHOEDUCATION APPLIED TO NURSING STUDENTS ON PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY AND SOMATIC SYMPTOMS

Tuğba Yıldırım¹, Satı Demir²

¹ Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Çankırı, Türkiye
tugbayildirim@karatekin.edu.tr, Orcid:0000-0003-0249-0309

² Gazi University, Nursing Faculty, Ankara, Türkiye
satidemir2013@gmail.com, Orcid:0000-0003-4232-8891

*Ph.D. Thesis Study / Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından (2224-B 2025/1) 1919B022501561 başvuru numarasıyla desteklenmiştir.

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to evaluate the effect of acceptance and commitment therapy-based group psychoeducation on psychological flexibility and somatic symptoms in nursing students.

Methods: The study was conducted with Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing students between April-September 2024. Before determining the research group, students were screened for bodily symptoms using the ‘Bradford Somatic Inventory’. The study was carried out as a randomized controlled trial with pretest-posttest and follow-up design with a total of 54 students, including the experimental group (n=27) and the control group (n=27). Acceptance and commitment therapy-based group psychoeducation was applied to the experimental group once a week, lasting 90 minutes, consisting of a total of eight sessions. Chi-square, t-test, repeated measures analysis of variance, partial eta-square analysis were used in the evaluation of the data.

Results: According to the results obtained as a result of the analyses, it was found that the post-test, first follow-up and second follow-up mean scores of the students in the experimental group were higher than the pre-test mean scores ($p<0.05$). Bradford Somatic Inventory posttest, first follow-up and second follow-up mean scores of the students in the experimental group were lower than the pre-test mean scores ($p<0.05$). While the somatic symptoms of the students in the experimental group decreased from moderate to low level in the post-test, first follow-up and second follow-up, the somatic symptom level of the control group remained at moderate level in the pre-test, post-test, first and second follow-up.

Conclusion and Recommendations: It was found that acceptance and commitment therapy-based group psychoeducation applied to nursing students increased psychological flexibility and decreased somatic symptoms. Accordingly, it is recommended that acceptance and commitment therapy-based group psychoeducation should be conducted to increase psychological flexibility and decrease somatic symptoms in students with somatic symptoms.

Key Words: Somatic symptom, Nursing students, Acceptance and commitment therapy, Psychoeducation, Psychological flexibility

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ'NDEN ETKİLENEN 2-10 YAŞ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN TRAVMA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Özlem Selime Merter¹, Filiz Ersöğütçü², Semiha Dertli³

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi, Konya, Türkiye, Orcid: 0000-0001-7892-1342

²Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ, Türkiye, semihadertli15@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0291-8045

³Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ, Türkiye, Orcid: 0000-0002-5334-4830

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Kahramanmaraş Depremi'nden etkilenen 2-10 yaş arası çocuğu olan annelerin travma düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmada kesitsel ve tanımlayıcı desen kullanılmıştır. Araştırma, Nisan-Haziran 2023 tarihleri arasında, depremde etkilenen 11 ilde yaşayan anneler (n=432) ile yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde, annelere “Anne ve Çocuklar İçin Tanıtıcı Form” ve “Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği (DSTDBÖ)” uygulanmıştır. Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov testi, t testi, Mann-Whitney U testi, ANOVA ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Post-power analizi sonucunda, çalışmanın gücü 0,99 olarak hesaplanmıştır (etki büyüklüğü=0,5, $\alpha=0,05$).

Bulgular: Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 34,74±5,72 yıl, çocuklarının yaş ortalaması ise 6,32±2,60 yıl olarak bulunmuştur. Annelerin %95,8'inin evli, %52,8'inin lisans mezunu olduğu, çocukların ise %50,5'inin kız olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %90,5'inin depreme evinde yakalandığı, %10,2'sinin kendisinin veya yakınlarından birinin göçük altında kaldığı, %77,5'inin ailesinden veya yakın çevresinden birini kaybettiği tespit edilmiştir. Ayrıca, annelerin %46,8'inin, çocuklarının ise %23,4'ünün deprem sonrası ilk 10 gün boyunca sık sık televizyon veya internet üzerinden deprem görüntülerine maruz kaldığı saptanmıştır. Çocukların %62,3'ünün okula veya kreşe devam ettiği belirlenmiştir. Annelerin Deprem Sonrası Travma Düzeyini Belirleme Ölçeği (DSTDBÖ) toplam ve alt ölçek puanları şu şekilde bulunmuştur: DSTDBÖ toplam puanı 62,02±17,05, Davranış Problemleri 10,97±3,66, Heyecansal Sınırlılık 14,20±5,61, Duyuşsal 12,90±3,40, Bilişsel Yapı 14,96±4,11 ve Uyku Problemleri 8,98±3,64'tür. Depremde yakın kaybı yaşayan annelerin DSTDBÖ puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ancak, diğer değişkenler ile DSTDBÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları, annelerin travma düzeylerinin yüksek olduğunu ve özellikle yakın kaybı yaşayan annelerde travma düzeyinin belirgin şekilde arttığını ortaya koymuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, depremde etkilenen annelere yönelik psikososyal destek

programlarının oluşturulması ve psikolojik iyilik hâllerini artırmaya yönelik müdahalelerin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne, Deprem, Travma Düzeyi

DETERMINING THE TRAUMA LEVELS OF MOTHERS WITH CHILDREN AGED 2–10 AFFECTED BY THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE

Özlem Selime Merter¹, Filiz Ersöğütçü², Semiha Dertli³

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi, Konya, Türkiye, Orcid: 0000-0001-7892-1342

²Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ, Türkiye, semihadertli15@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0291-8045

³Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ, Türkiye, Orcid: 0000-0002-5334-4830

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to determine the trauma levels of mothers who have children aged 2–10 and were affected by the Kahramanmaraş Earthquake.

Method: This cross-sectional and descriptive study was conducted between April and June 2023 with 432 mothers residing in 11 provinces affected by the earthquake. During data collection, the “Introductory Form for Mothers and Children” and the “Post-Earthquake Trauma Level Determination Scale (PETLDS)” were administered. Data were analyzed using the Kolmogorov-Smirnov test, t-test, Mann-Whitney U test, ANOVA, and Kruskal-Wallis test. Post-power analysis revealed that the study had a power of 0,99 (effect size = 0,5, $\alpha = 0,05$).

Results: The mean age of the participating mothers was 34.74 ± 5.72 years, and the mean age of their children was 6.32 ± 2.60 years. Among the mothers, 95.8% were married and 52.8% were university graduates; 50.5% of the children were girls. It was found that 90.5% of the participants experienced the earthquake at home, 10.2% had themselves or a relative trapped under debris, and 77.5% lost someone from their family or close social circle. Additionally, 46.8% of the mothers and 23.4% of the children were frequently exposed to earthquake images on television or the internet within the first 10 days following the disaster. It was also noted that 62.3% of the children continued to attend school or daycare. The PETLDS total and subscale scores of the mothers were as follows: Total Score: 62.02 ± 17.05 ; Behavioral Problems: 10.97 ± 3.66 ; Emotional Restriction: 14.20 ± 5.61 ; Affective Symptoms: 12.90 ± 3.40 ; Cognitive Structure: 14.96 ± 4.11 ; Sleep Problems: 8.98 ± 3.64 . The trauma scores of mothers who experienced the loss of a loved one were significantly higher ($p < 0.05$). However, no statistically significant differences were found between other variables and PETLDS scores.

Conclusion: The findings indicate that trauma levels among mothers were high, with particularly elevated levels among those who experienced the loss of a loved one.

Keywords: Earthquake, Mother, Trauma

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞA SAHİP BİREYLERE UYGULANAN AKRAN EĞİTİMİ DESTEKLİ PSİKOSOSYAL BECERİ EĞİTİMİNİN HASTALARIN DAMGALANMA ALGILARINA, İŞLEVSELLİK VE İÇGÖRÜ DÜZEYLERİNE ETKİSİ*

Halil İbrahim Bilkay¹, Nermin Gürhan²

¹KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, halil.bilkay@karatay.edu.tr Orcid: 0000-0002-8231-960X

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Tokat, Türkiye, nermingurhan@gmail.com Orcid: 0000-0002-3472-7115

*Doktora Tezi

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmada, akran eğitimi destekli psikososyal beceri eğitiminin kronik ruhsal bozukluğa sahip bireylerin damgalanma algıları, işlevsellik ve içgörü düzeylerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma, bu bireylerin psiko-sosyal iyilik hallerini geliştirmeye yönelik etkili bir akran desteği temelli müdahale modeli sunmayı hedeflemektedir [1].

Yöntem: Araştırma, nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı açıklayıcı sıralı karma yöntem desenine dayanmaktadır. Nicel boyutta, ön test, ara ölçüm-1, ara ölçüm-2, son test-1 ve son test-2 ölçümlerini içeren randomize kontrollü deneysel tasarım, nitel boyutta ise fenomenolojik desen kullanılmıştır [2,3]. Samsun Pelitköy Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde takip edilen 38 birey (deney grubu: 19, kontrol grubu: 19) araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama süreci 07.07.2023-29.09.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, 3 hastaya 8 oturumluk "Akran Eğitimi Destekli Psikososyal Beceri Eğitimi-Uygulayıcı Eğitimi" verilmiştir. İkinci aşamada, deney grubuna 6 oturumluk eğitim, uygulayıcı eğitimi almış akranlar tarafından araştırmacının desteğiyle uygulanmıştır. Veri toplama araçları olarak "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Kendini Damgalama Ölçeği (KDÖ)", "Toplumsal İşlevselliği Değerlendirme Ölçeği (TİDÖ)" ve "Beck Bilişsel İçgörü Ölçeği (BBİÖ)" kullanılmıştır. Üçüncü aşamada, deney grubundaki 12 katılımcıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Bulgular: Nicel bulgular, eğitimin deney grubundaki bireylerin TİDÖ toplam puanlarını kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artırdığını göstermiştir (%35,8, $\eta^2=0,358$, $p=0,005$). Ancak, KDÖ ve BBİÖ toplam puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Nitel analizde "Akran Desteği", "Etkili Alanlar", "Etkinliği Sınırlayan Alanlar", "Eğitim Etkinliğini Etkileyen Faktörler" ve "Öneriler" başlıkları altında 5 ana tema ve 24 alt tema oluşturulmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Akran eğitimi destekli psikososyal beceri eğitiminin, kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin işlevsellik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı iyileşme sağladığı; özgüven, iletişim becerileri, topluma uyum ve öz bakım becerilerini desteklediği; ancak kendini damgalama ve bilişsel içgörü düzeylerinde anlamlı bir değişiklik yaratmadığı görülmüştür. Bu bulgular, ruh sağlığı

profesyonellerinin bu tür müdahaleleri geliştirmeleri ve toplum ruh sağlığı hizmetlerine entegre etmeleri gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Akran desteği, İlgörü, Damgalanma, Psikososyal beceri eğitimi, Toplumsal işlevsellik

Kaynaklar:

1. Lloyd-Evans, B., Mayo-Wilson, E., Harrison, B. et al. A systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials of peer support for people with severe mental illness. BMC Psychiatry 14, 39, (2014) <https://doi.org/10.1186/1471-244X-14-39>
2. Creswell, J.W. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. (3rd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage, 2013.
3. Onwuegbuzie, A. J., & Leech, N. L. Linking research questions to mixed methods data analysis procedures. The Qualitative Report, 11(3), 2006; 474-498.

IMPACT OF PEER EDUCATION-SUPPORTED PSYCHOSOCIAL SKILLS TRAINING APPLIED TO INDIVIDUALS WITH CHRONIC MENTAL DISORDER ON PATIENTS' PERCEPTIONS OF STIGMA, LEVELS OF FUNCTIONALITY AND INSIGHT*

Halil İbrahim Bilkay¹, Nermin Gürhan²

¹KTO Karatay University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Konya, Türkiye,
halil.bilkay@karatay.edu.tr Orcid: 0000-0002-8231-960X

²Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Tokat, Türkiye,
nermingurhan@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3472-7115

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to examine the impact of peer-supported psychosocial skills training on the stigma perception, functionality, and insight levels of individuals with chronic mental disorders. The study also sought to present an effective intervention model to improve the psychosocial well-being of these individuals [1].

Methods: The research employed an explanatory sequential mixed-methods design, combining quantitative and qualitative approaches. The quantitative phase used a randomized controlled experimental design with pretest, mid-measurements (1 and 2), and posttest (1 and 2). The qualitative phase followed a phenomenological design [2,3]. The sample consisted of 38 individuals (19 in the experimental group, 19 in the control group) receiving follow-up care at Samsun Pelitköy Community Mental Health Center. Data collection occurred between July 7 and September 29, 2023. In the first phase, three individuals received "Peer-Supported Psychosocial Skills Training-Trainer Education" in eight sessions. In the second phase, six sessions of "Peer-Supported Psychosocial Skills Training (PSPST)" were delivered to the experimental group by trained peers with the researcher's support. Data were collected using the "Introductory Information Form," "Self-Stigma Scale (SSS)," "Social Functioning Assessment Scale (SFAS)," and "Beck Cognitive Insight Scale (BCIS)." In the third phase, semi-structured interviews were conducted with 12 participants from the experimental group.

Results: Quantitative findings indicated that the training significantly improved SFAS total scores in the experimental group compared to the control group (35,8%, $\eta^2=0,358$, $p=0,005$). However, no significant differences were found between the groups in SSS and BCIS total scores ($p>0,05$). Qualitative analysis yielded five main themes—"Peer Support," "Effective Areas," "Limitations of Effectiveness," "Factors Influencing Training Efficiency," and "Recommendations"—with 24 sub-themes.

Conclusion and Recommendations: Peer-supported psychosocial skills training significantly enhanced the functionality of individuals with chronic mental disorders and positively influenced their self-confidence, communication skills, social adaptation, and self-care abilities. However, it did

not have a significant impact on self-stigma or cognitive insight levels. The findings highlight the importance of integrating such peer-supported interventions into community mental health services by psychiatric nurses and mental health professionals.

Key Words: Peer support, Insight, Stigma, Psychosocial skills training, Social functioning

References:

1. Lloyd-Evans, B., Mayo-Wilson, E., Harrison, B. et al. A systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials of peer support for people with severe mental illness. BMC Psychiatry 14, 39, (2014) <https://doi.org/10.1186/1471-244X-14-39>
2. Creswell, J.W. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. (3rd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage, 2013.
3. Onwuegbuzie, A. J., & Leech, N. L. Linking research questions to mixed methods data analysis procedures. The Qualitative Report, 11(3), 2006; 474-498.

ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARI VE BAKIM DAVRANIŞLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA

Gülhan Küçük Öztürk¹, Vefa Toran², Semanur Eriş³

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnkck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal hastalıklar, bireyin duygu, düşünce, inanç ve davranışlarında farklı yoğunluklarda, anormal sapma, bozulma ve tutarsızlıkların olması şeklinde tanımlanmaktadır [1,2]. İnsanlar yaşamlarının herhangi bir evresinde ruhsal hastalıklardan etkilenebilir. 2020 yılı itibarı ile bir milyara yakın insan ruhsal bir bozuklukla yaşamakta ve her 40 saniyede bir kişi intihar nedeniyle ölmektedir [3]. Acil servise başvuran hasta popülasyonunda, ruhsal hastalıklara ilişkin aciller önemli bir yere sahiptir. Bu gibi durumlarda, hastaya ilk müdahale ve bakım genellikle psikiyatri dışı sağlık çalışanları tarafından yapılmaktadır. Acil serviste çalışan sağlık çalışanlarının hastayı değerlendirme, hastanın muayenesini yapma, doğru tanı koyma, tedavisini planlama ve bakımını vermedeki bilgi ve becerisi kadar, hastaya karşı geliştirdiği inanç ve tutumda oldukça önemlidir [1]. Acil servis hemşirelerinin ruhsal hastalıklara yönelik inançlarının ve bakım davranışlarının belirlenmesi, ruhsal hastalığa sahip bireylerin ve ailelere sunulan sağlık hizmeti açısından ve mevcut problemlerin önüne geçilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma, acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı olarak Haziran 2024 - Ocak 2025 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara iline bağlı bir şehir hastanesinin acil servisinde çalışan toplam 263 hemşire oluşturmuştur. Çalışmada örneklem, evreni bilinen örneklem seçimi formülüne göre 157 hemşire olarak belirlenmiştir. Çalışma 160 hemşire ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri tanıtıcı bilgi formu, Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Araştırma etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan bireysel onam alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamaları 28.44 ± 5.68 ve %59.4'ü kadındır. Katılımcıların %71.9'u bekâr, %44.4'ünün gelir durumunun gidere eşit, %91.9'unun üniversite mezunu, %80.6'sının çocuk sahibi olmadığı, %80'inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu bulunmuştur. Katılımcıların

%85.6'sının yakınlarında bir ruhsal hastalık olmadığı, %96.9'unun ruhsal hastalık konusunda başvuracağı birimin sağlık çalışanları olacağı ve ruhsal hastalıklarının ana nedenlerinin %43.1'i ile travmatik olaylar ve %38.8'inin aile içi çatışmalar olduğu bulunmuştur. Çalışmada bazı değişkenlere (cinsiyet, gelir durumu, travmatik olaylar ve aile içi çatışmalar gibi ana nedenler vs.) göre acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları ölçek puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları ölçeği arasında bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ruh sağlığı hizmetlerinde bütüncül bakımın sağlanabilmesi için acil serviste verilen hizmetlerin ruh sağlığı açısından değerlendirilmesi ve öncelikli olarak ruhsal hastalıklara ait inanç ve bakıma yönelik kapsamlı hizmetlerin sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Bakım Davranışı, Hemşireler, İnanç, Ruhsal Hastalıklar

BELIEFS AND CARE BEHAVIORS OF NURSES WORKING IN EMERGENCY DEPARTMENT TOWARDS MENTAL ILLNESS: A DESCRIPTIVE STUDY

Gülhan Küçük Öztürk¹, Vefa Toran², Semanur Eriş³

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra ve Vefa Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Mental illnesses are defined as the presence of abnormal deviations, distortions and inconsistencies in an individual's feelings, thoughts, beliefs and behaviors at different intensities [1,2]. People can be affected by mental illness at any stage of their lives. As of 2020, nearly one billion people live with a mental disorder and one person dies every 40 seconds due to suicide [3]. Mental illness emergencies have an important place in the patient population presenting to the emergency department. In such cases, the first intervention and care of the patient is usually provided by non-psychiatric healthcare professionals. The beliefs and attitudes developed by healthcare professionals working in the emergency department towards the patient are as important as their knowledge and skills in evaluating the patient, examining the patient, making the correct diagnosis, planning the treatment and providing care [1]. Determining the beliefs and care behaviors of emergency nurses towards mental illnesses is important in terms of health care services provided to individuals and families with mental illnesses and in terms of preventing existing problems. This study was conducted to determine the beliefs and care behaviors of nurses working in the emergency department towards mental illness.

Method: The descriptive study was conducted between June 2024 and January 2025. The population of the study consisted of a total of 263 nurses working in the emergency department of a city hospital in Ankara. The sample in the study was determined as 157 nurses according to the sample selection formula with known population. The study was completed with 160 nurses. The research data were collected with a descriptive information form, the Beliefs about Mental Illness Scale and the Caring Behaviors Scale-24. Statistical evaluation of the obtained data was performed in a computerized environment. Statistical significance was accepted as $p < 0.05$. Ethics committee permission, institutional permission and individual consent were obtained from the participants.

Results: The mean age of the participants was 28.44 ± 5.68 years and 59.4% were female. It was found that 71.9% of the participants were single, 44.4% had income equal to expenses, 91.9% were

university graduates, 80.6% did not have children, and 80% had a nuclear family structure. It was found that 85.6% of the participants did not have a mental illness in their relatives, 96.9% of them would apply to health professionals for mental illness, and the main causes of mental illness were traumatic events in 43.1% and family conflicts in 38.8%. In the study, a significant difference was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scale scores of nurses working in the emergency department according to some variables (gender, income status, main causes such as traumatic events and family conflicts, etc.) ($p<0.05$). A relationship was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scale of nurses working in the emergency department ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, a significant relationship was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scores of nurses working in the emergency department. In order to provide holistic care in mental health services, it is recommended that the services provided in the emergency department should be evaluated in terms of mental health and comprehensive services should be provided primarily for beliefs and care behaviors related to mental illnesses.

Keywords: Beliefs, Care Behavior, Emergency Department, Mental Diseases, Nurses

References:

1. Büyükbayram A, Engin E. Acil psikiyatrik bakım ve ruh sağlığı triyaji. *Psikiyatri Hemşireliği Derg.* 2018;9:61-7.
2. Çam O, Engin E. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bakım sanatı. 3rd ed. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi; 2014.
3. World Health Organization (WHO). World Mental Health Day: an opportunity to kick-start a massive scale-up in investment in mental health. Published August 27, 2020. Accessed April 4, 2025. <https://www.who.int/news/item/27-08-2020-world-mental-health-day-an-opportunity-to-kick-start-a-massive-scale-up-in-investment-in-mental-health>

PSIKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İYİLEŞME: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Aslı Özbay¹, Gülcan Kendirkıran², Ayşegül Şafak³, Selman Ayyıldız⁴, Özge Sukut⁵, Sevil Yılmaz⁶

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, 5. Levent Mahallesi, 15 Temmuz Şehitler Caddesi, No: 14/12 PK:34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3243-9590

³İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

⁴İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, Üniversite Mahallesi Üniversite Caddesi No:7, 34320 Avcılar-İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-3755

⁵İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, ozge.sikut@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-6394-3346

⁶İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-4967-8264

ÖZET

Giriş ve Amaç: Psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme, ruh sağlığı bozukluğu olan bireyleri optimal işlevsellik ve yaşam kalitesine kavuşturmayı amaçlayan çok yönlü bir süreçtir. ^[1] Psikiyatrik rehabilitasyonun kilit yönlerinden biri, iyileşmeyi teşvik eden yapılandırılmış müdahalelerin uygulanmasıdır.^[2] Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme konulu çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme ile ilgili konuları içeren makalelerin analizinde bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, “Psikiyatrik Rehabilitasyonda İyileşme” ile ilgili makalelere 12 Şubat 2025 tarihinde Web of Science veri tabanı kullanılarak erişilmiştir. Tarama yapılırken anahtar kelime olarak “((ALL=("Recovery"))) AND ALL=(Psychiatric Rehabilitation)) AND ALL=(patient)” kullanılmıştır. Çalışma kapsamında erişilen 2387 makalenin VOSviewer (1.6.20) programı aracılığı ile içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Bu çalışma kapsamında, 1980-2024 yılları arasında yayınlanmış makalelere ulaşılmıştır. Psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme ile ilgili 2387 yayına ulaşılmıştır. Yayınların en fazla yayınlandığı alanın “Psikiyatri” (n=745), yayıncı olarak en fazla Elsevier (n=428) dergilerinde olduğu, ülke olarak ise en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri’nde (n=1,046) olduğu görülmüştür. Çalışmaların yayın dilinin çoğunluğunun İngilizce (n=2,321) olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmaların çoğunluğunun psikiyatri alanında yayınlanmış olsa da farklı alanlarda da yer aldığı, komorbiditenin ve farklı tedavi süreçlerinin etkileri üzerinde durulduğu görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere farklı ülkelerdeki yayın sayılarının fazla olduğu görülmüş, bu durum rehabilitasyon ve iyileşmenin giderek önem kazandığını ortaya

koymuştur. Bu sonuçlar, konuya yönelik iyileşme odaklı girişimlerin arttırılmasını gerekli kılmaktadır. Ayrıca bireylerin geri bildirimlerinin daha derinlemesine incelenebilmesi için nitel çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatrik Rehabilitasyon, Mental Sağlığın Gerikazanılması, Ruh Sağlığı

Kaynaklar:

1. Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri. *Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences*, 3(3), 135-143.
2. Winsper, C., Crawford-Docherty, A., Weich, S., Fenton, S. J., & Singh, S. P. (2020). How do recovery-oriented interventions contribute to personal mental health recovery? A systematic review and logic model. *Clinical psychology review*, 76, 101815.

RECOVERY IN PSYCHIATRIC REHABILITATION: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Aslı Özbay¹, Gülcan Kendirkıran², Ayşegül Şafak³, Selman Ayyıldız⁴, Özge Sukut⁵, Sevil Yılmaz⁶

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, 5. Levent Mahallesi, 15 Temmuz Şehitler Caddesi, No: 14/12 PK:34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3243-9590

³Istanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, Cankurtaran, Kennedy Street. No:2, PC:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

⁴Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Graduate Studies, Psychiatric and Mental Health Nursing Doctorate Program, University Street No:7, 34320 Avcılar-İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-3755

⁵Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, ozge.sukut@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-6394-3346

⁶Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-4967-8264

ABSTRACT

Introduction and Aim: Recovery in psychiatric rehabilitation is a multifaceted process aimed at restoring optimal functioning and quality of life in individuals with mental disorders. ^[1] One of the key aspects of psychiatric rehabilitation is the implementation of structured interventions that promote recovery. ^[2] The aim of this study was to perform a bibliometric analysis of descriptive studies on recovery in psychiatric rehabilitation.

Methods: In this study, a bibliometric analysis method was used to analyse articles on recovery in psychiatric rehabilitation. In the study, articles related to 'recovery in psychiatric rehabilitation' were retrieved from the Web of Science database on 12 February 2025. ((ALL=('Recovery')) AND ALL=(psychiatric rehabilitation)) AND ALL=(patient)' was used as a keyword in the search. Content analysis of the 2387 articles retrieved in the study was performed using VOSviewer (1.6.20).

Results: This study included articles published between 1980 and 2024. We found 2387 publications on recovery in psychiatric rehabilitation. It was observed that the most common field of publication was 'psychiatry' (n=745), the most common publisher was Elsevier (n=428), and the most common country of publication was the USA (n=1,046). The majority of studies published in English (n=2,321).

Conclusion and Recommendations: Although most of the studies were in psychiatry, they also covered other fields, emphasising co-morbidity and treatment processes. The high number of publications worldwide highlights the growing importance of rehabilitation and recovery. These findings call for more recovery-oriented interventions and qualitative studies to explore individual feedback in depth.

Key Words: Psychiatric Rehabilitation, Mental Health Recovery, Mental Health

References:

1. Tonkuş, M. B., et al, (2022). Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri. Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences, 3(3), 135-143.
2. Winsper, C., et al. (2020). How do recovery-oriented interventions contribute to personal mental health recovery? A systematic review and logic model. *Clinical psychology review*, 76, 101815.

GENÇ PSİKOTİK BİR HASTADA OLANZAPİN KULLANIMI İLE GELİŞEN OLASI OSAS: BİR OLGU SUNUMU

Ezgi Şişman¹, Aylin Gareayaghi², Fatma Seher Kocaaayan³

¹Kocaeli Şehir Hastanesi, Psikiyatri Kliniğı, Kocaeli, Türkiye; drezgisisman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9496-991X

²Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye; aylingare@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8453-0321

³Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye; seherkocaaayan@gmail.com, ORCID: 0009-0001-7183-2002

ÖZET

Giriş-Amaç: Obstrüktif Uyku Apne Sendromu (OSAS), uyku sırasında üst solunum yolunun tekrarlayan tıkanmaları ile karakterize edilen bir uyku bozukluğudur. Bu durum, solunumun kısmen veya tamamen durmasına neden olur ve uyku düzenini bozar. Bu yazıda antipsikotik kullanımı sonrası OSAS belirtileri ortaya çıkan genç psikotik bir hastanın kliniğı sunulacaktır.

Yöntem: 31 yaşında erkek hasta, Atipik psikoz tanısı ve aripiprazol 20 mg/gün tedavisi ile takipli olup son 3 ayda ailesinin kendisini zehirleyeceğine yönelik belirginleşen perseküsyon sanrıları ile ilaç kullanımını bırakmıştır. Acil servise babasını boğma girişimi ile gelip tedavi düzenlenmesi için yatışı yapılmıştır. Takiplerinde psikomotor aktivasyonu yüksek olup etkin tranklizasyon sağlamak amacıyla züklopentiksol dekonat 200 mg IM enjeksiyon haftalık uygulanmış, Risperidon 4 mg/gün ve Olanzapin 20 mg/gün tedavisine tedricen doz artışı ile çıkılmıştır. Taburculuğunda ilaç uyumunu sağlamak için Paliperidon palmitat aylık 150 mg enjeksiyona geçilmiş, Olanzapin 20 mg/gün tedavisi sürdürülmüş ve Haloperidol 15 mg tedavisi eklenmiştir. Hastanın genç erkek olması ve ilaç uyumunu bozacak olası EPS yan etkilerinden kaçınmak için biperiden 4 mg/gün tedavisi rutin olarak düzenlenmiştir.

Bulgular: Hastanın psikotik tablosu gerilemiş, ancak hasta akşamki olanzapin dozu sonrası belirginleşen uyku sırasında huzursuzluk ve nefes almada zorluk, boğulma hissi, horlama başlangıcı yakınmaları tarif etmeye başlamıştır. Hasta KBB polikliniğine başvurmuş, mevcut tablosu yeni başlangıçlı OSAS olarak değerlendirilerek polisomnografi planlanmıştır. Hastanın olanzapin dozu kademeli olarak 10 mg/gün'e düşürülmüş ve semptomlarında belirgin azalma gözlemlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmalar, atipik antipsikotik ilaçların ve özellikle olanzapinin kilo alımından bağımsız olarak OSA'nın şiddetini artırabileceğini göstermiştir. Bunun, bu ilaçların sakinleştirici etkilerinden kaynaklandığı ve bu ilaçların üst solunum yolu kas fonksiyonunu etkileyebileceği ve bu ilaçları kullanan hastalarda kullanıcı olmayanlara kıyasla daha yüksek bir apne-hipopne indeksine yol açabileceği düşünülmektedir. Atipik antipsikotik kullanan hastalarda tüm tedavi ekibi OSAS semptomları gelişebileceğinin farkında olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Atipik Antipsikotikler; Olanzapin; Obstrüktif Uyku Apne Sendromu; Yan Etkiler; Psikoz

Kaynaklar:

- 1 Rishi, M. A., Shetty, M., Wolff, A., Amoaeng-Adjepong, Y., & Manthous, C. A. (2010). Atypical antipsychotic medications are independently associated with severe obstructive sleep apnea. *Clinical neuropharmacology*, 33(3), 109–113. <https://doi.org/10.1097/WNF.0b013e3181db8040>
- 2 Khazaie, H., Sharafkhaneh, A., Khazaie, S., & Ghadami, M. R. (2018). A weight-independent association between atypical antipsychotic medications and obstructive sleep apnea. *Sleep & breathing = Schlaf & Atmung*, 22(1), 109–114. <https://doi.org/10.1007/s11325-017-1537-y>
- 3 Rohatgi, R., Gupta, R., Ray, R., & Kalra, V. (2018). Is obstructive sleep apnea the missing link between metabolic syndrome and second-generation antipsychotics: Preliminary study. *Indian Journal of Psychiatry*, 60, 478 - 484. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_105_18.

OBSTRUCTIVE SLEEP APNEA POTENTIALLY ASSOCIATED WITH OLANZAPINE USE IN A YOUNG PSYCHOTIC PATIENT: A CASE REPORT

Ezgi Şişman¹, Aylin Gareayaghi², Fatma Seher Kocaaayan³

¹Kocaeli City Hospital, Psychiatry Clinic, Kocaeli, Türkiye; drezgisisman@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9496-991X

²Kocaeli University School of Medicine, Department of Psychiatry, Kocaeli, Türkiye; aylingare@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8453-0321

³Kocaeli University School of Medicine, Department of Psychiatry, Kocaeli, Türkiye; seherkocaayan@gmail.com, Orcid: 0009-0001-7183-2002

ABSTRACT

Introduction and Aim: Obstructive Sleep Apnea Syndrome (OSAS) is a sleep disorder characterized by recurrent upper airway obstruction during sleep, leading to partial or complete cessation of breathing and disrupted sleep architecture. While OSAS is commonly associated with obesity and anatomical predispositions, emerging evidence suggests that certain psychotropic medications, particularly atypical antipsychotics, may exacerbate or induce OSAS independent of weight gain. This case report presents the clinical course of a young psychotic patient who developed OSAS symptoms following olanzapine treatment.

Methods: A 31-year-old male patient with a diagnosis of atypical psychosis was on aripiprazole (20 mg/day) but discontinued his medication due to worsening persecutory delusions centered around poisoning by his family. He was admitted to the emergency department following an attempted strangulation of his father and subsequently hospitalized for psychiatric stabilization. During hospitalization, his regimen was gradually adjusted, including weekly intramuscular zuclopenthixol decanoate (200 mg), risperidone (4 mg/day), and olanzapine (20 mg/day). Upon discharge, he was transitioned to monthly paliperidone palmitate (150 mg), continued olanzapine (20 mg/day), and added haloperidol (15 mg/day), with biperiden (4 mg/day) prescribed to mitigate potential extrapyramidal side effects.

Results: Although psychotic symptoms improved, the patient began experiencing nocturnal restlessness, dyspnea, choking sensations, and new-onset snoring, particularly following his evening olanzapine dose. An otolaryngology evaluation led to a diagnosis of newly emergent OSAS, confirmed by polysomnography. Tapering olanzapine to 10 mg/day resulted in a notable reduction in symptoms.

Conclusion and Recommendations: Studies suggest that atypical antipsychotics, especially olanzapine, may aggravate OSAS severity through mechanisms unrelated to weight gain, potentially via sedative effects impairing upper airway muscle tone. Clinicians should remain vigilant for OSAS symptoms in patients on atypical antipsychotics, ensuring timely diagnosis and dose adjustments to mitigate associated respiratory risks.

Key Words: Antipsychotic Agents, Atypical; Olanzapine; Sleep Apnea, Obstructive; Adverse Effects; Psychotic Disorders

References:

1. Rishi, M. A., Shetty, M., Wolff, A., Amoateng-Adjepong, Y., & Manthous, C. A. (2010). Atypical antipsychotic medications are independently associated with severe obstructive sleep apnea. *Clinical neuropharmacology*, 33(3), 109–113. <https://doi.org/10.1097/WNF.0b013e3181db8040>
2. Khazaie, H., Sharafkhaneh, A., Khazaie, S., & Ghadami, M. R. (2018). A weight-independent association between atypical antipsychotic medications and obstructive sleep apnea. *Sleep & breathing = Schlaf & Atmung*, 22(1), 109–114. <https://doi.org/10.1007/s11325-017-1537-y>
3. Rohatgi, R., Gupta, R., Ray, R., & Kalra, V. (2018). Is obstructive sleep apnea the missing link between metabolic syndrome and second-generation antipsychotics: Preliminary study. *Indian Journal of Psychiatry*, 60, 478 - 484. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_105_18.

HEMŞİRELERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINI ELE ALAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN SİSTEMATİK OLARAK İNCELENMESİ

Özkan Uğuz¹, Dilay Güngör², Zeynep Özcan³

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. ozknuguz1@gmail.com, 0000-0002-9410-9511.

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. dilaygungor59@gmail.com, 0000-0002-5988-570X.

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. zzfozz1042@gmail.com, 0009-0000-5661-1511.

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı bozuklukları, sağlık profesyonelleri tarafından sıkça karşılaşılan bir hasta grubunu oluşturmakta olup, hemşireler, diğer sağlık profesyonellerine kıyasla hastalarla daha fazla doğrudan iletişim kurarak, dahili ve cerrahi hastalar dahil geniş bir yelpazede bakım sunarken, ruh sağlığı sorunları yaşayan bireylerle de sıkça karşılaşmaktadır [1]. Ruh sağlığı okuryazarlığı, ruhsal bozuklukların tanınması, yönetilmesi ve önlenmesine yönelik bilgi ve becerileri kapsayan bir kavram olup [2], hemşirelerin nitelikli bakım sunabilmesi ve psikososyal destek sağlayabilmesi için kritik bir yetkinlik olarak kabul edilmektedir. Bu derlemenin amacı, hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığını konu alan lisansüstü tezleri sistematik bir şekilde incelemektir.

Yöntem: Bu araştırmada, tezlerdeki spesifik bilgileri ele alacak şekilde beş araştırma sorusu formüle edilmiştir. Türkiye'deki hemşirelerde ruh sağlığı okuryazarlığını inceleyen lisansüstü tezlerin sistematik taraması, 10-13 Şubat 2025 tarihleri arasında Yükseköğretim Kurulu'nun tez veri tabanından yapılmıştır. Tarama, Türkiye'de yapılmış olma, hemşirelerden oluşan örnekleme odaklanma, tam metne erişim sağlanması ve yüksek lisans ile doktora tezlerinin dahil edilmesi gibi kriterlere dayandırılmıştır. Araştırmada, "ruh sağlığı okuryazarlığı" anahtar kelimesi kullanılmıştır ve çalışma, metodolojik olarak PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analysis Protocols) bildirim kontrol listesine uygun olarak yapılandırılmıştır [3].

Bulgular: Tarama sürecinde, dahil edilme kriterlerine uygun olarak beş tez çalışmaya dahil edilmiştir. Bu tezlerin tamamı yüksek lisans düzeyindedir ve çoğunluğu nicel ve betimsel araştırma yöntemleriyle hazırlanmışken, bir tez nitel bir yaklaşım, diğeri ise randomize kontrollü deneysel tasarım kullanmıştır. Tezlerin örnekleme, genellikle genel servislerde çalışan hemşirelerden oluşmakla birlikte, psikiyatri birimlerinde görev yapan hemşirelere de yer verilmiştir. Ruh sağlığı okuryazarlığının değerlendirilmesinde, Türkiye bağlamına kültürel olarak uyarlanmış ölçüm araçları ve yapılandırılmış görüşme protokolleri kullanılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu inceleme, hemşirelerde ruh sağlığı okuryazarlığını artırmak amacıyla deneysel çalışmaların sayısının artırılmasını, farklı klinik alanlarda çalışan hemşirelerin okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılmasını ve nitel araştırmaların güçlendirilmesini önermektedir. Ayrıca, hastanelerde hemşirelere yönelik ruh sağlığı okuryazarlığını artırmaya yönelik eğitim programlarının

uygulanması, bu eğitimlerin etkinliğinin uzun vadeli takip çalışmaları ile değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Ruh sağlığı, Ruh sağlığı okuryazarlığı

Kaynaklar:

1. Wang A, Jia S, Shi Z, et al. Mental health literacy of Chinese nurses from public general and psychiatric hospitals: a cross-sectional study. Front Psychiatry. 2023;14:1148380. Published 2023 Aug 1. [doi:10.3389/fpsy.2023.1148380](https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1148380).
2. Doğrul T, Meriç M. Mental health literacy and stigmatizing attitudes towards mental illness among faculty of health sciences students. Artuklu Health. 2024;(10):11-18.
3. Aşık Z, Özen M. Meta-analiz basamakları ve raporlanması. TJFMPC, 2019;13(2): 232-240.

A SYSTEMATIC REVIEW OF GRADUATE THESES ON MENTAL HEALTH LITERACY IN NURSES

Özkan Uğuz¹, Dilay Güngör², Zeynep Özcan³

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. ozknugz1@gmail.com, 0000-0002-9410-9511.

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. dilaygungor59@gmail.com, 0000-0002-5988-570X.

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye. zzfozz1042@gmail.com, 0009-0000-5661-1511.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Mental health disorders constitute a patient group frequently encountered by health professionals, and nurses have more direct contact with patients than other health professionals and frequently encounter individuals with mental health problems while providing a wide range of care including internal and surgical patients [1]. Mental health literacy is a concept that encompasses knowledge and skills for the recognition, management and prevention of mental disorders [2] and is considered a critical competency for nurses to provide quality care and psychosocial support. The aim of this review is to systematically examine the postgraduate theses on mental health literacy of nurses.

Methods: In this study, five research questions were formulated to address specific information in the theses. A systematic review of postgraduate theses examining mental health literacy in nurses in Türkiye was conducted between February 10-13, 2025 from the thesis database of the Council of Higher Education. The search was based on criteria such as being conducted in Türkiye, focusing on a sample of nurses, providing access to the full text, and including master's and doctoral theses. The keyword “mental health literacy” was used and the study was methodologically structured in accordance with the PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analysis Protocols) reporting checklist [3].

Results: In the screening process, five theses were included in the study in accordance with the inclusion criteria. All of these theses were at the master's level and the majority of them were prepared with quantitative and descriptive research methods, while one thesis used a qualitative approach and the other used a randomized controlled experimental design. Although the sample of the theses generally consisted of nurses working in general wards, nurses working in psychiatric units were also included. Measurement tools culturally adapted to the Turkish context and structured interview protocols were used to assess mental health literacy.

Conclusion and Recommendations: This review recommends increasing the number of experimental studies, comparing the literacy levels of nurses working in different clinical areas and strengthening qualitative research to increase mental health literacy in nurses. In addition, it is emphasized that training programs aimed at increasing mental health literacy for nurses in hospitals should be

implemented and the effectiveness of these trainings should be evaluated with long-term follow-up studies.

Key Words: Nursing, Mental health, Mental health literacy

References:

1. Wang A, Jia S, Shi Z, et al. Mental health literacy of Chinese nurses from public general and psychiatric hospitals: a cross-sectional study. Front Psychiatry. 2023;14:1148380. Published 2023 Aug 1. [doi:10.3389/fpsy.2023.1148380](https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1148380).
2. Doğrul T, Meriç M. Mental health literacy and stigmatizing attitudes towards mental illness among faculty of health sciences students. Artuklu Health. 2024;(10):11-18.
3. Aşık Z. Özen M. Meta-analiz basamakları ve raporlanması. TJFMPC, 2019;13(2): 232-240.

BABY BOOMER VE Z KUŞAĞININ EKO ANKSİYETE VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Pınar Çicekoğlu Öztürk¹, Çiğdem Alaca²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Muğla, Türkiye, pinarcicekoglu@mu.edu.tr, E-mail, Orcid: 0000-0003-3738-7248

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı, Muğla, Türkiye, cigdemalaca@mu.edu.tr, E-mail, Orcid: 0000-0003-0531-0078

ÖZET

Giriş-Amaç: İklim değişikliği hem gezegenimizin ekolojik dengesini hem de insan sağlığını tehdit eden en büyük küresel krizlerden biridir. Özellikle sosyal medyanın etkisiyle küresel farkındalığın artması, iklim değişikliğine yönelik psikolojik tepkilerin daha görünür hale gelmesini sağlamıştır. Bu araştırma, farklı kuşaklardaki bireylerin iklim değişikliği karşısında yaşadığı eko-anksiyete düzeyini ve psikolojik dayanıklılıklarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türdeki araştırmanın evrenini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitimine devam eden öğrenciler (Z kuşağı) ile bir ilçe merkezinde yaşayan Baby Boomer kuşağına giren bireyler oluşturmuştur. Araştırma verileri Ocak-Aralık 2023 tarihleri arasında toplanmış ve Z kuşağına basit rastgele örnekleme ile Baby Boomer kuşağına ise kartopu örnekleme ile ulaşılmıştır. Çalışma dahil edilme kriterlerini sağlayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü toplam 352 birey ile tamamlanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'ndan onay, kullanılan ölçekler için yazarlardan izin ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Eko Anksiyete Ölçeği ve Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ) ile toplanmış ve IBM SPSS 27 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan Z kuşağının yaş ortalaması $19,75 \pm 1,79$ ve Baby boomer kuşağının yaş ortalaması $63,95 \pm 9,36$ 'dır. Z kuşağının Eko anksiyete ölçeği toplam puan ortalaması $14,34 \pm 7,16$, Baby boomer kuşağının toplam puan ortalaması ise $13,56 \pm 6,69$ olup kuşaklar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0.05$). Z kuşağının psikolojik dayanıklılık ölçeği toplam puan ortalaması $118,17 \pm 18,06$, Baby boomer kuşağının toplam puan ortalaması ise $124,64 \pm 18,29$ olup kuşaklar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). İklim değişikliği ile baş etmede hayatında davranışsal değişiklikler yapan bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($F=6,007$, $p=0,000$). Katılımcıların Eko Anksiyete Ölçeği ile yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ($r_{\text{pearson}} = -,172$, $p < 0,001$) puan ortalamaları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma; farklı kuşaklardaki iklim değişikliğine bağlı ortaya çıkan eko anksiyete düzeylerinin düşük olduğunu, Baby boomer kuşağındaki bireylerin psikolojik

dayanıklılıklarının daha yüksek olduğunu ve yaşam deneyimlerinin psikolojik dayanıklılıkta belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, iklim kaygısını yönetmeye yönelik psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, farkındalık artırıcı eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve bireylerin çevresel sorunlarla başa çıkabilme becerilerini geliştirilmeye yönelik stratejilerin benimsenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eko anksiyete, İklim değişikliği, Psikolojik dayanıklılık, Kuşaklar

COMPARISON OF ECO ANXIETY AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE LEVELS BETWEEN BABY BOOMERS AND GENERATION Z

Pınar Çiçekoğlu Öztürk¹, Çiğdem Alaca²

¹Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Muğla, Türkiye, pinarcicekoglu@mu.edu.tr, E-mail, Orcid: 0000-0003-3738-7248

²Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Health Services Vocational School, Department of Health Care Services, Elderly Care Program, Muğla, Türkiye, cigdemalaca@mu.edu.tr, E-mail, Orcid: 0000-0003-0531-0078

ABSTRACT

Introduction and Aim: Climate change represents one of the most significant global crises, jeopardizing our planet's ecological balance and human health. Social media has amplified awareness, making psychological reactions to climate change increasingly visible. This research investigates the levels of eco-anxiety and psychological resilience experienced by individuals from various generations in response to climate.

Methods: The population of the descriptive, cross-sectional, and relational research consists of students currently studying at the Faculty of Health Sciences of a university (Generation Z) and individuals from the Baby Boomer generation living in a district center. The research data were collected between January and December 2023, with a simple random sampling method used for Generation Z and snowball sampling for the Baby Boomer generation. The study was completed with a total of 352 individuals who met the inclusion criteria and voluntarily participated in the research. Ethical approval was obtained from the Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Health Sciences Ethics Committee, permission was obtained from the authors for the scales used, and informed consent was obtained from the participants. Data were collected using a Demographic Information Form, the Eco-Anxiety Scale, and the Psychological Resilience Scale for Adults (PRSA) and analyzed using IBM SPSS 27.

Results: In the study, the mean age of Generation Z was 19.75 ± 1.79 , while the mean age of the Baby Boomer generation was 63.95 ± 9.36 . While the total Eco Anxiety Scale score was 14.34 ± 7.16 for Generation Z, it was 13.56 ± 6.69 for the Baby Boomer generation. There was no statistically significant difference between the generations ($p > 0.05$). While the total Psychological Resilience Scale score was 118.17 ± 18.06 for Generation Z, it was 124.64 ± 18.29 for the Baby Boomer generation. There was a statistically significant difference between the generations ($p < 0.05$). It was determined that individuals who made behavioral changes to cope with climate change showed higher psychological resilience ($F = 6.007$, $p = 0.000$). A negative, low-level significant relationship was found between the mean scores of the Eco Anxiety Scale and the Resilience Scale among the participants ($r_{\text{pearson}} = -0.172$, $p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: The study indicates that various generations display low levels of eco-anxiety regarding climate change, while baby boomers demonstrate higher psychological

resilience, which is significantly shaped by their life experiences. In this context, it is advisable to establish psychosocial support systems, implement educational programs to raise awareness, and cultivate skills to tackle the challenges posed by climate change in order to alleviate climate anxiety.

Key Words: Eco-anxiety, Climate Change, Psychological Resilience, Generations

YAŞLI RUH SAĞLIĞINDA ŞEFKATLİ BAKIM ETKİSİ

Seyma Zübeyde Albakır¹, Figen Şengün İnan²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD. Ankara, Türkiye,
seymazubeyde.albakir@aybu.edu.tr, 0000-0002-1809-010X

²Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD. Ankara, Türkiye,
figensengun@gazi.edu.tr

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik mesleğinin temel değerlerinden biri olan şefkatli bakım; bilgelik, insanlık, sevgi ve empati unsurlarından oluşan, başka bir kişinin acısını farkındalıkla hissetmek ve bu acıya yardım etme ve hafifletme motivasyonu olarak ifade edilmektedir [1]. Şefkatli bakım, hastanın doğuştan gelen bağlanma ihtiyacını karşılamakta, sağlık sonuçlarını ve hasta deneyimini iyileştirerek hemşirelik uygulamalarına rehberlik etmektedir [2]. Bu derlemenin amacı şefkatli bakımın yaşlı ruh sağlığı üzerindeki etkisini literatüre dayalı olarak incelemektir.

Yöntem: İlgili yayınlara ulaşmak amacıyla Pubmed, Science Direct, Wiley Online Library ve Google Akademik gibi veri tabanlarından yararlanılmıştır. Veri tabanlarında Türkçe ve İngilizce “şefkatli bakım” ve “yaşlı ruh sağlığı” anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmalar şefkatli bakımın; hastaların iyileşme umudu üzerinde, kendi sağlıkları üzerindeki kontrollerinde, memnuniyetlerinde ve mutluluk düzeylerinde etkili olduğunu [3], ayrıca sağlık bakım hizmetinin kalitesinin artmasını ve iş birliğini, iyi ilişkiler geliştirme ve empatiyi desteklediğini göstermektedir. Yaşlılarda şefkate odaklanan çalışmalar; yaşlıların hayatlarında neyin anlamlı olduğunu keşfedilmesi, fiziksel ve ruhsal sağlığın korunmasını ve desteklenmesi boyutlarını içermektedir. Ancak şefkate odaklanan müdahalelerin yaşlı ruh sağlığı üzerindeki etkisine yönelik çalışmalar sınırlıdır.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen sonuçlar şefkatli bakımın yaşlı ruh sağlığı üzerindeki koruyucu etkisini ortaya koymaktadır. Hemşirelere yönelik şefkatli bakım eğitim programlarının hasta ve bakım sonuçlarının kalitesini artırdığı ve hemşirelerin şefkatli bakım sunabilmeleri için ilk olarak öz-şefkat ve öz-bakımın öncelikli olduğu, kendine şefkat vermenin şefkatli bakımın da öncüsü olduğu, ek olarak hemşirelerin şefkatli bakım sağlayabilmeleri için karakter, bilgi, beceri ve etkili liderlik özelliklerinin ön plana çıkarılması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak yaşlı bireylere yönelik sınırlı sayıda çalışma vardır. Bundan dolayı şefkatli bakımı inceleyen müdahale çalışmalarının yaşlı bireyler üzerindeki uzun vadeli etkisinin değerlendirilmesine gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Öz şefkat, Psikiyatri hemşireliği, Ruh sağlığı, Şefkatli bakım, Yaşlılar

Kaynaklar:

1. Su, J. J., Masika, G. M., Paguio, J. T., & Redding, S. R. (2020). Defining compassionate nursing care. *Nursing ethics*, 27(2), 480-493.
2. Crawford, P., Brown, B., Kvangarsnes, M., & Gilbert, P. (2014). The design of compassionate care. *Journal of clinical nursing*, 23(23-24), 3589-3599.

3. Tehranineshat, B., Rakhshan, M., Torabizadeh, C., & Fararouei, M. (2019). Compassionate care in healthcare systems: a systematic review. *Journal of the National Medical Association*, 111(5), 546-554.

HASTALARIN PERSPEKTİFİNDEN BİPOLAR BOZUKLUK: BİR METAFOR ÇALIŞMASI

Rüveyda Yüksel¹, Dilek Ayakdaş Dağı², Duygu Aslan Kunt³, Hülya Arslantaş⁴

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD,
Aydın, Türkiye, ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, 0000-0002-5997-4155

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri
Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye, dilekayakdas@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

³Psikiyatri Kliniğı, Aydın, Türkiye, drduyguaslan@gmail.com, 0000-0002-7959-3237

⁴Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD,
Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, 0000-0002-3018-2314

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk, depresyon döneminden mani dönemine ve bu dönemlere tıbbi müdahale ile normallik dönemleri ile karakterize bir ruhsal bozukluktur (American Psychiatric Association [APA], 2013). Dünyada 40 milyon kişi bipolar bozukluk tanısı ile izlenmektedir (World Health Organization [WHO], 2022). Bipolar bozukluk erken başlangıçlı olması, kronik seyretmesi ve tekrarlayıcı atakları nedeniyle bireyin yaşamının birçok yönünü etkilemektedir (Öztürk, 2020). Bu araştırmada bipolar bozukluk tanılı bireylerin bipolar bozukluğa ilişkin yaşantılarını, yaşantılarının anlamını ve algılarını metaforlar aracılığı ile keşfetmek amaçlandı.

Yöntem: Araştırma, betimsel fenomenolojik tasarım ile yürütüldü. Araştırmanın çalışma grubunu Mart-Ağustos 2024 tarihleri arasında batıda bir ilde özel bir psikiyatri kliniğine başvuran 55 bipolar bozukluk tanılı hasta oluşturdu. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan "Metaforik Algılar Veri Toplama Formu" kullanıldı. Bu form "Bipolar bozukluk’ya benziyor, çünkü....." cümlesini içeren açık uçlu bir metafor sorusu olmak üzere toplam 9 sorudan oluşmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (yüzdelik, ortalama, standart sapma) yanı sıra içerik analizi tekniğı kullanıldı. Araştırma için etik kurul izni ve katılımcılardan onam alındı.

Bulgular: Katılımcıların %52,7’si kadın, %74,5’i bekar ve yaş ortalamaları 36,81±10,42’di. Katılımcıların %38,2’si lise mezunu ve %52,7’si çalışmıyor. Katılımcıların bipolar bozukluk başlangıç yaşı 24,52±7,68’di. Katılımcıların 36,4’ü 10 yıldan fazladır tedavi görmekte ve %78,2’si en az 1 kez, %41,8’i en az 3 kez hastaneye yatarak tedavi gördüğünü belirtti. Hastaların, bipolar bozukluğa ilişkin 52 metafor oluşturdukları saptandı. Metaforlar, ortak özelliklerine göre 4 kavramsal kategoride toplandı. Kategoriler "Ortası olmayan bir yaşam", "dizginlenemeyen güç", "bipolar bozukluk bir bilinmezlik" ve "pranga ile yaşamak" olarak belirlendi. Hastaların en fazla hava durumu ve mevsim metaforlarını ürettikleri görüldü.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada hastaların bipolar bozukluğa yönelik algılarını atak dönemlerine ilişkin deneyimlerinin şekillendirdiği görüldü. Bu sonuçlar doğrultusunda bipolar bozukluk tanılı hastalarda semptom yönetimini ele alan müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Bipolar bozukluk, Metafor.

Kaynaklar:

1. Amerikan Psikiyatri Birliği [APA]. (2013). *Ruhsal bozuklukların tanı ve istatistik el kitabı (5. baskı)*. Washington, DC: Amerikan Psikiyatri Birliği.
2. Dünya Sağlık Örgütü [WHO]. (2022). Ruhsal bozukluklar. Dünya Sağlık Örgütü. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders>

BIPOLAR DISORDER FROM PATIENTS' PERSPECTIVE: A METAPHOR STUDY

Rüveyda Yüksel¹, Dilek Ayakdaş Dağlı², Duygu Aslan Kunt³, Hülya Arslantaş⁴

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, 0000-0002-5997-4155

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, dilekayakdas@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

³Psikiyatri Kliniğı, Aydın, Türkiye, drduyguaşlan@gmail.com, 0000-0002-7959-3237

⁴Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, 0000-0002-3018-2314

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar disorder is a mental condition characterized by periods of depression, mania, and normality, achieved by medical intervention in these periods (American Psychiatric Association [APA], 2013). There are about forty million people with bipolar disorder globally (WHO, 2022). This study aimed to explore the experiences of individuals with bipolar disorder with the disease, the meaning of their experiences, and their perceptions through metaphors.

Methods: A descriptive phenomenological design was employed. The study group consisted of 55 patients diagnosed with bipolar disorder who presented to a private psychiatric clinic in a western province of Türkiye between March and August 2024. A nine-item "Metaphorical Perceptions Data Collection Form" prepared by the researchers was used as the data collection tool. Data analysis involved descriptive statistical methods (percentages, mean scores, and standard deviation values) and content analysis techniques. Ethics committee approval and participants' consent were obtained.

Results: According to the findings, 52.7% of the participants were female, 74.5% were single, and the mean age was 36.81±10.42 years. Of the participants, 38.2% were high school graduates, and 52.7% were unemployed. The mean age at the onset of bipolar disorder was 24.52±7.68 years, and 36.4% of the participants had been receiving treatment for more than 10 years. The frequency of hospital admission was at least once in 78.2% and at least three times in 41.8%. Fifty-two metaphors about bipolar disorder were elicited from the data. They were grouped into four categories, namely "a life without a middle ground," "uncontrollable power," "bipolar disorder is an unknown," and "living with shackles."

Conclusion and Recommendations: Patients' perceptions of bipolar disorder were shaped by their experiences of attack periods. Intervention studies addressing symptom management in patients with bipolar disorder should be conducted.

Key Words: Bipolar disorder, Perception, Metaphor.

References:

1. Amerikan Psikiyatri Birliğı [APA]. (2013). *Ruhsal bozuklukların tanı ve istatistik el kitabı* (5. baskı). Washington, DC: Amerikan Psikiyatri Birliğı.

2. Dünya Sağlık Örgütü [WHO]. (2022). Ruhsal bozukluklar. Dünya Sağlık Örgütü.
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇ, SOSYAL MESAFE VE PROFESYONEL YARDIM ARAMA: ÇOK ULUSLU KÜLTÜRLERARASI KARŞILAŞTIRMA

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Sena Gök², Rüveyda Yüksel³, Nesrin Cunkuş Köktaş⁴, Hülya Arslantaş⁵

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, dilekayakdas@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

²CAMH, Toronto, Canada, senagokk@gmail.com, 0009-0008-8383-2174

³Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, 0000-0002-5997-4155

⁴Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, nesrin_cunkus89@hotmail.com, 0000-0003-1813-1511

⁵Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, 0000-0002-3018-2314

ÖZET

Giriş-Amaç: Göç eden üniversite öğrencileri birçok sorunla karşı karşıya kalabilmektedirler [1,2,3].Bireylerin ruh sağlığına yönelik inanç ve tutumları, sosyal mesafelerini ve yardım arama davranışlarını etkileyebilmektedir. Türkiye’ye göç eden üniversite öğrencilerinde ruhsal hastalıklara yönelik inanç, sosyal mesafe ve profesyonel yardım arama davranışının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yöntem: Bulgular: damgalamanın önlenmesi ve toplum sağlığının güçlendirilmesi açısından önemli olabilir.

Yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türdedir. Araştırma evrenini, Eylül 2023- Haziran 2024 arasında üç farklı ilde bulunan üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 2500 yabancı uyruklu ve Türkiye’nin farklı bölgelerinden göç eden öğrenciler oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem yöntemi ile yapılan hesaplama göre 385 öğrenciden veriler yüz yüze toplanmıştır. Çalışmada Tanıtıcı Bilgi Formu, Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği, Sosyal Mesafe Ölçeği ve Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği-Kısa Form olmak üzere dört ölçme aracı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) ve ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizi, bağımsız grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığının test edilmesinde Anova testi kullanılmıştır.

Bulgular: Üniversite öğrencilerinin yaş ortalaması 21,48±3,43’tür. Öğrencilerin %52,5’inin erkek, %33,5’inin Asya ülkelerinden Türkiye’ye göç etmişlerdir. Yapılan incelemede, Ruhsal hastalıklara yönelik inanç ölçeği ile sosyal mesafe ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki($r=0,287$, $p=0,000$), psikolojik yardım arama davranışı toplam puan ortalamaları arasında ise herhangi bir istatistiksel ilişki bulunmamıştır($p>0,05$). Ayrıca göç eden üniversite öğrencilerinde göç ettikleri kıtalara göre karşılaştırma yapıldığında Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanç Ölçeği puan ortalamalarında herhangi bir anlamlılık saptanmamışken, Sosyal Mesafe Ölçeği ve Psikolojik Yardım Arama puan ortalamalarında kıtalar arası anlamlılık saptanmıştır

Sonuç ve Öneriler: Göç eden üniversite öğrencilerinde ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inanç arttıkça sosyal mesafede artmaktadır. Bu doğrultuda göç eden üniversite öğrencilerine yönelik ruhsal hastalıklar konusunda farkındalık çalışmalarının yapılması

Anahtar Kelimeler: Göç, Üniversite Öğrencileri, İnanç ve Tutum, Sosyal Mesafe, Profesyonel Yardım Arama.

Kaynaklar

1. Başterzi, A. D. (2017). Mülteci, sığınmacı ve göçmen kadınların ruh sağlığı. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 9(4), 379-387.
2. Bhugra D, Gupta S, Bhui K, Craig T, Dogra N, Ingleby JD et al. (2011) WPA guidance on mental health and mental health care in migrants. World Psychiatry, 10:2-10.
3. Çam, O., & Bilge, A. (2011). Türkiye'nin Batısında Yaşayan Halkın Ruhsal Hastalığa ve Hastalara Yönelik İnanç ve Tutumlarının Belirlenmesi. Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi, 49(3), 131-140.

BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESS, SOCIAL DISTANCE AND PROFESSIONAL HELP SEEKING IN UNIVERSITY STUDENTS: A MULTINATIONAL CROSS-CULTURAL COMPARISON

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Sena Gök², Rûveyda Yüksel³, Nesrin Cunkuş Köktaş⁴, Hülya Arslantaş⁵

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye, dilekayakdas@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

²CAMH, Toronto, Canada, senagokk@gmail.com, 0009-0008-8383-2174

³Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, 0000-0002-5997-4155

⁴Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, nesrin_cunkus89@hotmail.com, 0000-0003-1813-1511

⁵Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Aydın, Türkiye, hulyaars@yahoo.com, 0000-0002-3018-2314

ABSTRACT

Introduction and Aim: Migrant students may face many problems. Individuals' beliefs and attitudes towards mental health may affect their social distance and help-seeking behaviors. The aim of this study was to determine the beliefs about mental illness, social distance and professional help-seeking behaviors of university students who migrated to Türkiye.

Methods: The study was cross-sectional and correlational. The study population consisted of 2500 foreign students studying at three state universities in three different provinces between September 2023 and June 2024. According to the calculation made with the sampling method, data were collected from 385 students. Four measurement tools were used; Introductory Information Form, Beliefs about Mental Illness Scale, Social Distancing Scale and Attitudes Towards Seeking Psychological Help Scale-Short Form. In the evaluation of the data, descriptive statistics and Pearson-correlation analysis were used to examine the relationship between the scale score averages, and Anovatest was used.

Results: The mean age of the university students was 21.48 ± 3.43 years. It was determined that 52.5% of the students were male, 33.5% of them had immigrated from Asian countries. In the examination, a statistically significant positive relationship was found between the mean total scores of the belief scale for mental illness and the social distance scale ($r=0.287, p=0.000$), while no statistical relationship was found between the mean total scores of psychological help seeking behavior ($p>0.05$). In addition, when a comparison was made among migrant university students according to the continents they migrated to, no significance was found in the mean scores of the Beliefs about Mental Illness Scale, while inter-continental significance was found in the mean scores of the Social Distancing Scale and Seeking Psychological Help Scale.

Conclusion and Recommendations: As the negative beliefs about mental illnesses increase in migrant university students, social distance increases. In this direction, it may be important to conduct awareness studies on mental illnesses for migrant university students in terms of preventing stigmatization.

Key Words: Migration, University Students, Beliefs and Attitudes, Social Distance, Seeking Professional Help.

References:

1. Başterzi, A. D. (2017). Mülteci, sığınmacı ve göçmen kadınların ruh sağlığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(4), 379-387.
2. Bhugra D, Gupta S, Bhui K, Craig T, Dogra N, Ingleby JD et al. (2011) WPA guidance on mental health and mental health care in migrants. *World Psychiatry*, 10:2-10.
3. Çam, O., & Bilge, A. (2011). Türkiye'nin Batısında Yaşayan Halkın Ruhsal Hastalığa ve Hastalara Yönelik İnanç ve Tutumlarının Belirlenmesi. *Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 49(3), 131-140.

PSİKIYATRİ HEMŞİRELERİNİN AHLAKİ HESAPLAŞMA KURAMI PENCERESİNDEN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Özge Öner¹, Bedia Tarsuslu²

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yeni Mah. Şehit Ahmet Tarım Cad. No:32/A Akyazı, Sakarya, Türkiye, ozgeoner@subu.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-7511-6177>

²Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cumhuriyet Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-4606-2843>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmanın amacı, Alvita K. Nathaniel'nin hemşirelerin ahlaki açıdan zorlu hasta bakım durumlarıyla ilgili deneyimlerini inceleyen araştırmalar sırasında ortaya koyduğu, ilişkin 'Hemşirelikte Ahlaki Hesaplaşma Teorisi' çerçevesinde psikiyatri hemşirelerinin ahlaki hesaplaşma sürecini anlamak ve açıklamaktır. Araştırma, psikiyatri hemşirelerinin mesleki etik değerler ile kurumsal prosedürler arasındaki dengeyi nasıl sağladığını ve bu süreçte yaşadıkları ahlaki sıkıntıların mesleki tutumlarına etkisini ortaya koymada yardımcı olacaktır [1-3].

Yöntem: Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinde fenomenolojik desen temel alındı. Veriler yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler ile yetişkin psikiyatri kliniklerinde görev yapmakta olan 11 hemşireden elde edildi. Veriler, tematik içerik analizi yöntemi ile incelendi. Öncelikle Ahlaki Hesaplaşma Teorisi'nin aşamalarına göre (Kolaylık, Çözüm, Yansıma) ön kodlama süreci tamamlandı, ardından ana temalar ve alt temalar belirlendi.

Bulgular: Araştırma sonuçları, Ahlaki Hesaplaşma Teorisi'nin aşamaları olan Kolaylık Aşaması, Çözüm Aşaması, Yansıma Aşaması olarak üç ana başlıkta sunuldu. Kolaylık Aşamasında dört tema (Otantik Olmak, Profesyonelleşmek, Kurumsallaşma ve Çalışma), Çözüm Aşamasında iki tema (Vazgeçmek, Taviz Almak), Durumsal Bağlanma ve Yansıma Aşamasında dört tema (Eleştirmek, Etik/İyi Ahlaklılık, Çalışmaları İncelemek, Sonuçlarla Yüzleşmek) çerçevesinde alt temalar belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma, hemşirelerin mesleki etik değerler ile kurumsal prosedürler arasındaki dengeyi sağlama çabalarının, zamanla etik hesaplaşmalara dönüştüğünü ortaya koymuştur. Durumsal Bağlanma, hasta güvenliği için zorlayıcı kararlar almayı gerektirirken, Çözüm Aşaması hemşirelerin bu çatışmalarla başa çıkmak için geliştirdiği stratejileri içermektedir. Yansıma Aşaması ise etik kararların uzun vadeli etkilerinin değerlendirildiği kritik bir süreçtir. Bu doğrultuda, hemşirelerin etik karar alma süreçlerini destekleyen kurumsal düzenlemeler yapılmalı, etik eğitimi güçlendirilerek mesleki tatmin artırılmalıdır. Ayrıca, hasta güvenliği ile etik ilkeler arasında denge sağlayacak politikalar geliştirilmeli ve hemşirelerin psikolojik destek mekanizmalarına erişimi artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Hesaplaşma, Hemşirelik, Teori, Ahlaki Sıkıntı, Hemşirelikte Ahlaki Hesaplaşma Teorisi

EXPERIENCES OF PSYCHIATRIC NURSES FROM THE PERSPECTIVE OF MORAL RECKONING THEORY IN NURSING: A QUALITATIVE STUDY

Özge Öner¹, Bedia Tarsuslu²

¹Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yeni Mah. Şehit Ahmet Tarım Cad. No:32/A Akyazı, Sakarya, Türkiye, ozgeoner@subu.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-7511-6177>

²Ordu University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Cumhuriyet Campus Cumhuriyet Mahallesi, 52200 Altınordu, Ordu, Türkiye, tarsuslubedia@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-4606-2843>

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to understand and explain the moral reckoning process of psychiatric nurses within the framework of Alvita K. Nathaniel's Moral Reckoning Theory in Nursing, which she put forward during her research on nurses' experiences of morally challenging patient care situations. The research will help reveal how psychiatric nurses maintain the balance between professional ethical values and institutional procedures and the effect of the moral distress they experience on their professional attitudes [1-3].

Methods: The phenomenological design used. Data were obtained from 11 nurses working in adult psychiatric clinics through semi-structured in-depth interviews. The data were analyzed using the thematic content analysis method. First, the pre-coding process was completed according to the stages of the Moral Reckoning Theory (Ease, Resolution, Reflection), and then the main and sub-themes were determined.

Results: The findings were presented under three main headings as the stages of the Moral Reckoning Theory. Sub-themes were identified within the framework of four themes (becoming, professionalizing, institutionalizing and working) in the ease stage, two themes (giving up, making a stand) in the resolution stage, situational bind and four themes (remembering, ethics/good morality, examining conflicts, living with consequences) in the reflection stage.

Conclusion and Recommendations: This study revealed that nurses' efforts to balance professional, ethical values and organizational procedures became ethical confrontations over time. While situational bind requires challenging patient safety decisions, the resolution stage involves the strategies nurses develop to cope with these conflicts. The reflection stage is a critical process in which the long-term effects of ethical decisions are evaluated. Accordingly, institutional arrangements should be made to support nurses' ethical decision-making processes, and professional satisfaction should be increased by strengthening ethics education. In addition, policies that will provide a balance between patient safety and ethical principles should be developed, and nurses' access to psychological support mechanisms should be increased.

Key Words: Moral Reckoning, Nursing, Theory, Moral Distress, Theory of Moral Reckoning in Nursing

References:

1. Nathaniel AK. Moral reckoning in nursing. West J Nurs Res. 2006;28(4):419-438.
2. Nathaniel A. Theory of moral reckoning. In: Middle Range Theory for Nursing. Edit. Mary Jane Smith, Patricia R. Liehr. Springer Publishing Company; 2014:329-346.
3. Redman B, Fry ST. Nurses' ethical conflicts: What is really known about them? Nurs Ethics. 2000;7:360-366.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ YATAN ANNELERİN BAKIMA KATILIMLARININ KAYGI VE STRES DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Kübra Yalabuk¹, Neslihan Lök²

¹Tarsus Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Takbaş Kartaltepe Sokak
33400 Tarsus/ Mersin, Türkiye, kubrayalabuk@tarsus.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3894-3181

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Akademi 42250 Selçuklu/Konya, Türkiye, neslihanlok1@gmail.com, 0000-
0003-1568-9659

ÖZET

Giriş-Amaç: Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği tedavi edilen ebeveynlerin olumsuz stres ve kaygı seviyeleri, psikososyal açıdan olumsuz etkiler yaratabilir ve bakım sürecine katılımı etkileyebilmektedir[1,2]. Bu araştırmanın amacı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin bakıma katılımlarının kaygı ve stres düzeyi ile ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde 1. düzeyde bebeği yatan 109 anne ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Bakıma Katılımı Değerlendirme Ölçeği, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeği ve Durumluluk- Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler için sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma; karşılaştırmalı verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, One Way ANOVA testi, pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre bakıma katılım puan ortalamasının 15,12±3,51 olduğu belirlenmiştir. Annelerin eğitim düzeyi, çalışma durumu, ekonomik düzey, aile tipi, doğum şekli, doğum zamanı, yenidoğan yoğun bakımda kalma süresi, bebeğini bir günde görme sayısı, bebeğin sağlığı ile ilgili yeterli açıklama yapılma durumu, daha önce yenidoğan yoğun bakımda yatan bebeğinin olma durumu ile bakıma katılım puan ortalaması arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0.05). Annelerin eğitim durumu, herhangi bir işte çalışması ve aile tipi ile bakıma katılım puan ortalamaları arasında istatistiksel fark bulunmamıştır (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, annelerin YYBÜ Anne Baba Stres ölçeği, durumluluk ve sürekli kaygı ölçeği puan ortalamaları ile bakıma katılım düzeyi arasında ileri düzeyde anlamlı etki bulunmuştur. Stres ve kaygı faktörlerinin belirlenmesi, ilişkilerinin araştırılması ve farkındalık artırıcı çalışmalar önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anneler, Bakıma Katılım, Kaygı, Psikiyatri Hemşireliği, Stres

THE RELATIONSHIP OF ANXIETY AND STRESS LEVELS OF PARTICIPATION IN CARE OF MOTHERS WHO HAVE AN INFANT IN NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT

Kübra Yalabuk¹, Neslihan Lök²

¹Tarsus University, School of Health Services, First and Emergency Aid Program, Takbaş Kartaltepe Street 33400 Tarsus/ Mersin, Türkiye, kubrayalabuk@tarsus.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3894-318

²Selcuk University, Faculty of Nursing, Academy 42250 Selcuklu/Konya, Türkiye, neslihanlok1@gmail.com, 0000-0003-1568-9659

ABSTRACT

Introduction and Aim: Negative stress and anxiety levels of parents whose babies are treated in the neonatal intensive care unit create negative psychosocial effects and may affect participation in the care process[1,2].The purpose of this study is to examine the relationship between the level of anxiety and stress an the participation in care of mothers whose babies are in the neonatal intensive care unit.

Methods: The research was conducted with 109 mothers whose babies were hospitalized at level 1 in the Neonatal Intensive Care Unit of Selcuk University Faculty of Medicine. Personal Information Form, Care Participation Evaluation Scale, Neonatal Intensive Care Unit Parenting Stress Scale and State-Trait Anxiety Scale were used to collect the data. Number, percentage, mean and standard deviation for descriptive statistics; In the analysis of comparative data, t test in independent groups, One Way ANOVA test, Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis were used.

Results: According to the findings obtained from the research, the average score of participation in care was determined to be 15.12 ± 3.51 . It was found that there was a significant difference between the mothers' education level, employment status, economic level, family type, type of birth, time of birth, duration of stay in the neonatal intensive care unit, number of times they saw their baby in a day, adequate explanation about the baby's health, whether their baby had been in the neonatal intensive care unit before and the average score of participation in care ($p < 0.05$). There was no statistical difference between the mothers' education level, employment, family type and care participation participation score averages ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: As a result, a highly significant effect was found between the mothers' NICU Parental Stress Scale, state and trait anxiety scale mean scores and their level of participation in care. Identifying stress and anxiety factors, investigating their relationships and awareness-raising studies are recommended.

Key Words: Mothers, Participation in Care, Anxiety, Psychiatric Nursing, Stress

References:

- 1 Çakmak E, Karaçam Z. The relationship between mothers' participation in infant care in the Neonatal Intensive Care Unit and their anxiety and problem solving skill levels in caregiving. J Matern Fetal Neonatal Med. 2018;31(1):21-31.

2 Keklikçi Y, Dorum BA, Vatansever A. Stress levels and coping methods of families with babies in the neonatal intensive care unit. Van Med J. 2020;27(2):160-5.

HUZUREVİ YAŞANTISINDAKİ BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİNİ ŞEKİLLENDİREN SOSYODEMOGRAFIK ÖZELLİKLER

Tuba Geçdi¹, Emine Karacan², Şerife Bilal³

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Türkiye, tubagecdi@ksu.edu.tr, 0000-0002-1483-0852

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Pr. Gaziantep, Türkiye, emine.karacan@gibtu.edu.tr, 0000-0001-5953-219X

³Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Pr., Kahramanmaraş, Türkiye, serifebilal46@gmail.com, 0009-0008-5126-9161

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlılık, bireylerin yaşamının ilerleyen döneminde biyolojik, psikolojik ve sosyal değişikliklerin meydana geldiği bir süreçtir. Yaşlı bireylerde bu süreçte ortaya çıkan değişimler, bireyin fiziksel ve sosyal anlamda bütün aktivitelerini kısıtlamakta ya da gerçekleştirmelerine engel olmaktadır. Yaşlının duygusal yönden olumsuzluk hissetmesine neden olan bu engeller ise yaşam kalitelerini olumsuz etkilemektedir [1;2]. Toplumda yaşlı nüfusun artmaya devam etmesi ileri yaşlardaki bireylerde yaşam kalitesinin yüksek bir şekilde sağlanması konusunda sağlık alanında endişeler yaratmaktadır [3]. Bütüncül sağlık ve huzurun sağlanmasında ve sürdürülmesinde yaşlı bireylerle çok sık karşılaşan hemşirelere yaşlıların yaşam kalitelerinin artırılmasında önemli görevler düşmektedir. Bu çalışma, huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam kalitelerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte yürütülen araştırmanın evrenini, Türkiye'nin bir ilinde bulunan huzurevinde yaşayan 106 birey oluşturdu. Örneklem ise evreni temsil etmektedir. Veriler; Tanıtıcı Özellikler Formu ve Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılarak toplandı. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 23 paket programıyla değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin; %39.4'ü 75-84 yaş aralığında, %51.9'u erkek, %81.7'si 0-5 yıldır huzurevinde, %32.7'si kendisini kimsesiz/yalnız hissediyor, %64.4'ü huzurevinde kendi isteğiyle bulunuyor, %51.0'ının ziyaretçisi ara sıra gelmektedir. Ayrıca yaşlılarda yaşam kalitesi ölçeği; vücudunda ağrı/hassasiyet hissetmeyen (20.96 ± 6.88) ve kendisini kimsesiz/yalnız hissetmeyen (20.21 ± 7.90) katılımcılarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda huzurevinde yaşayan yaşlıların; huzurevinde arkadaşı olanların özerklik ve memnuniyet algıları, 85 yaş ve üzeri, erkek, sosyal güvencesi olmayan, kronik hastalığı olan, vücudunda ağrı/hassasiyet hisseden, sağlık konusunda kaygılanan ve kurumunda düzenli egzersiz programı olmayanların ise engel algıları yüksek bulunmuştur. Ayrıca çalışmada yer alan tüm katılımcıların özerklik/memnuniyet algılarının ve yaşam kalitelerinin orta seviyeye yakın, engel algısının ise yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda; huzurevlerinde yaşlılara hizmet sunumunda yer alan profesyonellerin ve özellikle hemşirelerin yaşlı bireylerin yaşam

kalitelerini arttırmaları, değerlendirmeleri ve yaşam kalitesini yükseltecek hizmetleri planlayarak girişimlerde bulunması yaşlıların yaşam kalitesini yükseltmede etkili olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Huzurevi, Yaşam Kalitesi, Yaşlı,

SOCIODEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS SHAPING THE QUALITY OF LIFE OF INDIVIDUALS LIVING IN NURSING HOMES

Tuba Geçdi¹, Emine Karacan², Şerife Bilal³

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Kahramanmaraş, Türkiye, tubagecdi@ksu.edu.tr, 0000-0002-1483-0852

²Elderly Care Program, Vocational School of Health Services, Gaziantep Islam Science and Technology University, Gaziantep, Türkiye, emine.karacan@gibtu.edu.tr, 0000-0001-5953-219X

³Elderly Care Program, Vocational School of Health Services, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Kahramanmaraş, Türkiye, serifebilal46@gmail.com, 0009-0008-5126-9161

ABSTRACT

Introduction and Aim: Aging is a process in which biological, psychological, and social changes occur in the later stages of an individual's life. The changes that emerge during this process restrict or prevent older individuals from performing all their physical and social activities. These limitations, which cause negative emotions in the elderly, adversely affect their quality of life [1; 2]. Moreover, the increasing elderly population continues to raise concerns in the healthcare field regarding the maintenance of a high quality of life in later years [3]. Nurses, who frequently interact with older individuals, play a crucial role in ensuring and maintaining holistic health and well-being and improving the quality of life of the elderly. This study aimed to identify the factors affecting the quality of life of elderly individuals residing in nursing homes.

Methods: The study was conducted using a descriptive and correlational design. The population consisted of 106 individuals residing in a nursing home in a province of Türkiye, and the sample was representative of this population. The data were collected using the Demographic Information Form and the Quality-of-Life Scale in Older People. The data obtained from the study were analyzed using SPSS 23 statistical software.

Results: Among the participants, 39.4% were aged 75–84, 51.9% were male, 81.7% had been residing in the nursing home for 0–5 years, 32.7% reported feeling lonely or without family, 64.4% were staying in the nursing home voluntarily, and 51.0% had occasional visitors. Additionally, the quality-of-life scale scores were significantly higher among those participants who did not experience bodily pain/sensitivity (20.96 ± 6.88) and those who did not feel lonely (20.21 ± 7.90).

Conclusion and Recommendations: As a result of the study, it was determined that those older adults residing in nursing homes who had friends in the institution had higher autonomy and satisfaction perception, whereas those who were 85 years and older and male, lacked social security, had a chronic illness, experienced bodily pain/sensitivity, had health concerns, and did not have access to a regular exercise program in the institution had higher perceived constraints. Additionally, it was found that all participants in the study had autonomy/satisfaction perceptions and quality of life scores close to moderate levels, while their perceived constraints were high. Based on these results, it may be

effective for professionals providing services in nursing homes, particularly nurses, to assess and enhance the quality of life of older adults by planning and implementing interventions aimed at improving their quality of life.

Key Words: Nursing, Nursing Home, Quality Of Life, Elderly

References:

- 1 Balogun JA, Katz JS. Physiological changes and functional limitations associated with aging: A critical literature review. Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation. 2002;13 (1):37-59.
- 2 Tajvar M, Arab M, Montazeri A. Determinants of health-related quality of life in elderly in Tehran, Iran. BMC Public Health. 2008; 8: 323.
- 3 Bumin G, Kırdı N, Kayıhan H. Geriatrik yaş grubunda yaşam kalitesi değerdendirme. Arioğul S (editör). Geriatri ve Gerontoloji. 2006; 221-31.

ONKOLOJİ HEMŞİRELERİ İÇİN İNTİHARI ÖNLEMESİ İLİŞKİN FARKINDALIK GELİŞTİRME PROGRAMI*

Sevda Öztürk¹, Duygu Hiçdurmaz²

¹Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adnan Saygun Caddesi D Blokları
1. Kat 06100 Samanpazarı, Ankara, Türkiye, sevdaozturk@hacettepe.edu.tr, Orcid:0000-0003-0765-5926

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adnan Saygun Caddesi D Blokları
1. Kat 06100 Samanpazarı, Ankara, Türkiye, duyguh@hacettepe.edu.tr, Orcid:0000-0002-0576-3168

*Doktora Tez Çalışması

ÖZET

Giriş-Amaç: Kansere hastalarında intihar nedeniyle ölüm oranı, genel popülasyonda beklenen orandan yaklaşık 2-5 kat daha yüksektir¹⁻³. Onkoloji hemşireleri kanser hastalarında intihar riskinin değerlendirilmesinde ve yönetilmesinde etkin rol oynayabilir. Bu bağlamda, onkoloji hemşirelerinin mesleki yetkinliklerine uygun, intihar riskini tanıma ve önlemeye yönelik sistemli oluşturulmuş programlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yöntem: Onkoloji alanına özgü geliştirdiğimiz Onkoloji Hemşireleri İçin İntiharı Önlemeye İlişkin Farkındalık Geliştirme Programı onkoloji popülasyonuna özgü intihar risk faktörlerini, onkoloji hemşirelerinin ve kanser hastalarının sık karşılaştığı psikososyal sorunları dikkate alan, Türkiye'deki psikososyal hizmetlerin yapısına uygun yardım kaynaklarını içeren bir farkındalık geliştirme programıdır.

Bulgular: Bu programın intiharın tanınması ve yönetiminde hemşirelerin farkındalık, bilgi ve becerilerinin gelişmesine, intihar riskini yönetme konusunda etkililiklerinin artmasına ve intihara yönelik damgalayıcı tutumlarının olumlu yönde değişmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Program üç oturumdan oluşmakta olup, yetkin psikiyatri hemşireleri tarafından uygulanabilir niteliktedir.

Sonuç ve Öneriler: Programın içeriğinin ve uygulamasının tanıtılmasının meslektaşlarımız için sahada kullanım kolaylığı sağlayacağı ve bu alanda yeni programların geliştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kansere, İntihar, İntihar Önleme

AWARENESS DEVELOPMENT PROGRAM ON SUICIDE PREVENTION FOR ONCOLOGY NURSES

Sevda Öztürk¹, Duygu Hiçdurmaz²

¹Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adnan Saygun Caddesi D Blokları
1. Kat 06100 Samanpazarı, Ankara, Türkiye, sevdaozturk@hacettepe.edu.tr, Orcid:0000-0003-0765-5926

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Adnan Saygun Caddesi D Blokları
1. Kat 06100 Samanpazarı, Ankara, Türkiye, duyguh@hacettepe.edu.tr, Orcid:0000-0002-0576-3168

ABSTRACT

Introduction and Aim: The mortality rate due to suicide in cancer patients is approximately 2-5 times higher than the expected rate in the general population. Oncology nurses can play an important role in the assessment and management of suicide risk in cancer patients. Therefore, programs that are tailored to the professional competencies of oncology nurses and systematically designed to recognize and prevent suicide risk are needed. The Awareness Development Program on Suicide Prevention for Oncology Nurses is tailored explicitly for the oncology field.

Methods: This program addresses the suicide risk factors associated with cancer patients, considers the psychosocial challenges commonly faced by both oncology nurses and their patients, and provides resources that are suitable for the psychosocial services available in Türkiye.

Results: This program can contribute to the development of awareness, knowledge and skills of nurses in the recognition and management of suicide, increase their effectiveness in managing suicide risk and positively change their stigmatizing attitudes towards suicide. The program consists of three sessions and can be implemented by competent psychiatric nurses.

Conclusion and Recommendations: Introducing the program's content and implementation may facilitate ease of use for our colleagues in the field and support the development of new programs in this area.

Key Words: Cancer, Suicide, Suicide Prevention

References:

1. Ahn MH, Park S, Lee HB, et al. Suicide in cancer patients within the first year of diagnosis. *Psychooncology*. 2015;24(5):601-607. doi:10.1002/pon.3705
2. Anderson C, Park EM, Rosenstein DL, Nichols HB. Suicide rates among patients with cancers of the digestive system. *Psychooncology*. 2018;27(9):2274-2280. doi:10.1002/pon.4827
3. Vyssoki B, Gleiss A, Rockett IRH, et al. Suicide among 915,303 Austrian cancer patients: Who is at risk? *J Affect Disord*. 2015;175:287-291. doi:10.1016/j.jad.2015.01.028

PSIKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İYİLEŞME: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Selman Ayyıldız¹, Gülcan Kendirkıran², Aslı Özbay³, Ayşegül Şafak⁴, Hülya Bilgin⁵

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, Üniversite Mahallesi Üniversite Caddesi No:7, 34320 Avcılar-İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-3755

²Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, 5. Levent Mahallesi, 15 Temmuz Şehitler Caddesi, No: 14/12 PK:34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3243-9590

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

⁴İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

⁵İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, hulya.bilgin@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-7332-5568

ÖZET

Giriş ve Amaç: Psikiyatrik rehabilitasyon, ruh sağlığı sorunları olan bireylerin yaşam kalitesini artırmayı, günlük yaşam becerilerini, sosyal ilişkileri ve mesleki performansı geliştirerek topluma etkin katılım sağlamayı hedefler.^[1,2,3] Çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme konulu randomize kontrollü çalışmaların bibliyometrik analizi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme ile ilgili randomize kontrollü makalelerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. 12 Şubat 2025'te Web of Science veri tabanından “Psikiyatrik Rehabilitasyonda İyileşme” konulu makalelere erişilmiştir. Taramada, “(((ALL= (“Recovery”)) AND ALL= (Psychiatric Rehabilitation)) AND ALL= (patient)) AND ALL= (Randomized Controlled Trial))” anahtar kelimesi kullanılmıştır. 254 makale, VOSviewer (1.6.20) programı ile içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamında, 2000-2025 yılları arasında yayınlanan makalelere ulaşılmıştır. Psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme konulu randomize kontrollü çalışmalarla ilgili 254 yayına ulaşılmıştır. Yayınların tamamının dilinin İngilizce olduğu, en fazla yayının 2022 ve 2024 yıllarında (n=23), yayınların alanının yüksek oranda “Psikiyatri” (n=85), yayınların en fazla “Elsevier” (n=57) dergilerinde olduğu, ülke olarak ise en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri’nde (n=101) olduğu görülmüştür. Çalışmalar en çok şizofreni, depresyon ve inme üzerine yoğunlaşmış, müdahaleler arasında bilişsel rehabilitasyon, sosyal destek ve transkraniyal manyetik stimülasyon öne çıkmıştır. En sık değerlendirilen sonuçlar yaşam kalitesi, işlevsel iyileşme ve maliyet etkinliktir.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme ile ilgili randomize kontrollü çalışmaların son 5 yılda artış gösterdiği ve bu konuya yönelik tüm dünya genelinde çalışmaların olduğu görülmüştür. Randomize kontrollü çalışmaların artış göstermesine rağmen hala az sayıda olduğu ve iyileşmeye yönelik uygulamaların yaygınlaşmasının gerekliliği ortaya konmuştur. Ayrıca bireylerin

geri bildirimlerinin daha derinlemesine incelenebilmesi için nitel çalışmalara da daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, İyileşme, Psikiyatrik Rehabilitasyon, Randomize Kontrollü Çalışma

Kaynaklar:

- 1 Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri. Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences, 3(3), 135-143.
- 2 Ustün, T. B., et all(2003). *Disability and Health: A new tool for understanding disability and health. disability and rehabilitation*, The International Classification of Functioning, 25(11-12), 565-571
- 3 Emiroğlu B, et all (2009). *şizofreni hastalarında işlevsel iyileşme ölçeğı'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. Nöropsikiyatri Arşivi 46, 15–24.

RECOVERY IN PSYCHIATRIC REHABILITATION: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF RANDOMIZED CONTROLLED TRIALS

Selman Ayyıldız¹, Gülcan Kendirkıran², Aslı Özbay³, Ayşegül Şafak⁴, Hülya Bilgin⁵

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Graduate Studies, Psychiatric and Mental Health Nursing Doctorate Program, University Street No:7, 34320 Avcılar-İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-3755

²Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, 5. Levent Mahallesi, 15 Temmuz Şehitler Caddesi, No: 14/12 PK:34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3243-9590

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

⁴Istanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, Cankurtaran, Kennedy Street. No:2, PC:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

⁵Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, hulya.bilgin@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0001-7332-5568

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychiatric rehabilitation aims to improve the quality of life of individuals with mental health problems and to ensure effective participation in society by improving daily living skills, social relations and occupational performance.^[1,2,3] In this study, bibliometric analysis of randomised controlled trials on recovery in psychiatric rehabilitation was aimed.

Methods: In this study, a bibliometric analysis of randomised controlled trials on recovery in psychiatric rehabilitation was conducted. On 12 February 2025, articles on ‘Recovery in Psychiatric Rehabilitation’ were accessed from the Web of Science database. In the search, the keyword ‘((((ALL=‘Recovery’))) AND ALL=(Psychiatric Rehabilitation)) AND ALL=(patient)) AND ALL=(Randomised Controlled Trial)’ was used. 254 articles were content analysed with VOSviewer (1.6.20) programme.

Results: Within the scope of the study, articles published between 2000 and 2025 were accessed. We reached 254 publications on randomised controlled trials on recovery in psychiatric rehabilitation. It was observed that the language of all publications was English, the highest number of publications were in 2022 and 2024 (n=23), the field of publications was ‘Psychiatry’ (n=85), the highest number of publications were in ‘Elsevier’ (n=57) journals, and the highest number of publications were in the United States of America (n=101). The studies mostly focused on schizophrenia, depression and stroke, and cognitive rehabilitation, social support and transcranial magnetic stimulation were prominent among the interventions. The most frequently evaluated outcomes were quality of life, functional improvement and cost-effectiveness.

Conclusion and Recommendations: Randomised controlled trials on recovery in psychiatric rehabilitation have increased in the last 5 years and there are studies on this subject all over the world. Despite the increase in randomised controlled trials, it was revealed that there are still a small number of randomised controlled trials and that recovery-oriented applications should be widespread. In

addition, it is recommended that qualitative studies should be included more in order to examine the feedback of individuals in more depth.

Key Words: Patient, Recovery, Psychiatric Rehabilitation, Randomized Controlled Trial

References:

- 1 Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). *Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri*. Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences, 3(3), 135-143.
- 2 Ustün, T. B., et all(2003). *Disability and Health: A new tool for understanding disability and health. disability and rehabilitation*, The International Classification of Functioning, 25(11-12), 565-571
- 3 Emiroğlu B, et all (2009). *şizofreni hastalarında işlevsel iyileşme ölçeğı'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. Nöropsikiyatri Arşivi 46, 15–24.

BİLİNÇLİ FARKINDALIKLI ÖZ BAKIM VE PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Ayşe Büyükbayram Arslan¹, Abdullah Furkan Nazlı²

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, nazliafurkan@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0958-9336

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatri hemşireleri travmatik yaşam öyküsü, kronik ve akut ruhsal sorunu olan, özel gereksinimi olan bireylere bakım verirken güçlükler yaşamaktadır. Bunun beraberinde iş yükü, çalışma ortamı ve koşullarının getirdiği sorunlar; hemşirelerde yoğun strese, tükenmişliğe, işi bırakma kararına neden olabilmektedir [1]. Özbakım “bir kişinin fiziksel veya zihinsel sağlığına özen gösterilmesi” olarak tanımlanır. Bilinçli farkındalıklı öz bakım ise “ihtiyaçları farkındalık yoluyla karşılamayı, rahatlık ve refah duygusunu sürdüren faaliyetlerle bilinçli olarak meşgul olmayı içeren bir süreç”tir [1,2]. Bu süreçte anda kalmaya odaklı günlük yaşam aktiviteleri, nefes egzersizleri, bedene odaklanma, duygu ve düşüncelerin farkındalığı, günlük meditasyon gibi beceriler kullanılabilir [2]. Literatürde farkındalıklı öz bakım becerilerinin hem hemşirelere hem de bakım verdikleri hastalara yönelik olumlu etkilerinin olduğu belirtilmektedir [1]. Bu bağlamda derleme, literatür doğrultusunda bilinçli farkındalıklı öz bakım becerilerinin psikiyatri hemşireleri için önemini ortaya koymak amacıyla ele alınmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Literatürde bilinçli farkındalıklı öz bakım becerilerinin zor durumda olan bireylerde stresle başa çıkabilme, duygu düzenleme, bilişsel yeniden yapılandırma, yaşamdan anlam bulma, yaşadığı zor deneyimi kabul etme, öz şefkati geliştirme ve dayanıklılığı artırma gibi etkilerinin olduğu belirtilmektedir [1,3]. Bu becerileri kullanan psikiyatri hemşirelerinde duygusal dayanıklılığın, iş doyumunun, öz şefkatin ve psikolojik iyi oluşun arttığı, tükenmişliğin azaldığı saptanmıştır [1,3]. Diğer taraftan bu becerilerin; klinik psikiyatri hemşireleri tarafından ruhsal sorunu olan bireylere verilen bakım kalitesini [3], diğer kliniklerde konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireleri tarafından verilen hizmet kalitesini [2] olumlu anlamda etkilediği belirlenmiştir. Koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici ruh sağlığı hizmetleri açısından önemi vurgulanmaktadır [1,3]. Bu doğrultuda psikiyatri hemşirelerinde farkındalık temelli öz bakım becerilerini geliştirmek için, okulda lisansüstü eğitim programı müfredatında ve hastanelerde hizmet içi eğitim programlarında konuya yer alması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Öz bakım, Bilinçli farkındalık, Psikiyatri hemşireliği

MINDFUL SELF-CARE AND PSYCHIATRIC NURSING

Ayşe Büyükbayram Arslan¹, Abdullah Furkan Nazlı²

¹Izmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzmir, Türkiye, abayram35@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2479-913

²Izmir Katip Çelebi University, Institute of Health Sciences, Psychiatric Nursing Thesis Master's Program, İzmir, Türkiye, nazliafurkan@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0958-9336

ABSTRACT

Introduction-Aim: Psychiatric nurses face difficulties while providing care to individuals with traumatic life histories, chronic and acute mental health problems, and special needs. The workload, work environment, and conditions often lead to stress, burnout, and even decisions to quit the job for nurses. Self-care is defined as "taking care of one's physical or mental health." Mindful self-care is a process that involves "meeting needs through awareness and consciously engaging in activities that maintain a sense of comfort and well-being" [1,2]. Daily activities focused on staying present, breathing exercises, body awareness, emotional and cognitive awareness, and daily meditation can be part of this process [2]. Literature suggests that mindful self-care skills have positive effects both on nurses and the patients they care for [1]. This review aims to highlight the importance of mindful self-care skills for psychiatric nurses, based on the literature.

Conclusion and Recommendations: Literature indicates that mindful self-care skills help individuals in distress cope with stress, regulate emotions, engage in cognitive restructuring, find meaning in life, accept difficult experiences, develop self-compassion, and enhance resilience [1,3]. In psychiatric nurses using these skills, emotional resilience, job satisfaction, self-compassion, and psychological well-being increase, while burnout decreases [1,3]. On the other hand, it has been found that these skills positively affect the quality of care provided by clinical psychiatric nurses to individuals with mental health problems [3], as well as the quality of services provided by consultation-liaison psychiatric nurses in other clinical settings [2]. Their importance is emphasized in terms of preventive, therapeutic, and rehabilitative mental health services [1,3]. In this context, it is recommended that the topic be included in postgraduate education curricula at schools and in in-service training programs at hospitals in order to enhance mindfulness-based self-care skills among psychiatric nurses.

Key Words: Self-care, Mindfulness, Psychiatry nursing

References

- 1 Kwon J. Self-care for nurses who care for others: the effectiveness of meditation as a self-care strategy. Religions. 2023;14(1):90. doi:10.3390/rel14010090
- 2 Dakdevir K, Altundal Kuru H. Effectiveness of mindfulness-based interventions in cancer patients and the role of the psychiatric nurse: literature review. Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi (KÜSBFD). 2024;3(3):178-189. doi:10.59778/sbfergisi.1520016
- 3 Bowden GE, Smith JCE, Parker PA, Boxall MJC. Working on the edge: stresses and rewards of work in a front-line mental health service. Clin Psychol Psychother. 2015;22(6):488-501. doi:10.1002/cpp.1912

SOSYAL MEDYADA DEPREM HABERLERİNİ PAYLAŞMAK: YARDIM İÇİN BİR FIRSAT YA DA İKİNCİL TRAVMA İÇİN BİR NEDEN

Elvan Emine Ata¹, Merve Sarıtas², Merve Murat³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Zonguldak, Türkiye, merve.saritas@beun.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9489-3553

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, merve.murat@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5704-6814

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma Türkiye’de yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası sosyal medya kullanıcılarının ikincil travmatik stres düzeyleri ve ruhsal durumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Kesitsel tipte tasarlanan araştırma 22 Mart 2023-25 Nisan 2023 tarihleri arasında Türkiye’de yaşayan, sosyal medya kullanan depremden birebir etkilenmeyen katılımcılar ile çevrimiçi yürütüldü. Çalışmanın örneklemini %95 güven düzeyi ve %5 örnekleme hatası ile 384 kişi olarak belirlendi ve olası kayıplar düşünülerek 418 kişinin katılımıyla çalışma tamamlandı. Veriler Bilgi Formu, Sosyal Medya Kullanıcıları İçin İkincil Travmatik Stres Ölçeği (SM-İTSÖ) [1] ve Genel Sağlık Anketi (GSA-12) [2] kullanılarak toplandı. Araştırmaya başlamadan etik kurul izini ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onamları alındı. Verilerin analizinde Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis Testi ve Spearman Korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 34,25 yıl olup, %79,4’ü kadın idi. Katılımcıların deprem ile ilgili paylaşımlarının içeriğinin en çok yardım çağrısı (%46,2), olduğu, sosyal medyada deprem ile ilgili karşılaştıkları paylaşımların içeriğinin ise en çok yardım çağrısı (%78,7), kurtarma çalışmalarının görüntü/videoları (%73) ve organizasyonel sorunlara yönelik bilgi/eleştiriler (%54,8) olduğu saptandı. Katılımcıların GSA-12 toplam puanı ile SM-İTSÖ toplam puanı, Yeniden Yaşama, Uyarılma alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde, Kaçınma alt boyutu arasında ise pozitif yönde zayıf düzeyde ($p<0,05$) bir ilişki bulundu. Bu çalışmada kadınların, son bir yıl içinde travmatik bir deneyim yaşayanların ve dört saat ve üzeri sosyal medya kullananların ve uykudan önce ve hemen sonra sosyal medyayı takip edenlerin travmatik stres düzeylerinin daha yüksek ve genel sağlık durumlarının daha olumsuz etkilendiği belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada deprem sonrası dönemde sosyal medya da uzun süre zaman geçirenlerin ruhsal durumlarının bundan olumsuz etkilendiği ve ikincil travmatik stres yaşamak açısından daha riskli oldukları söylenebilir. Büyük kitleleri etkileyen afet durumlarında toplumu ikincil travmatik stresten korumak için sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda toplumun eğitilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, İkincil Travmatik Stres, Ruh Sağlığı, Sosyal Medya

Kaynaklar:

- 1 Çelik SB, Altınışık MS. Adaptation of Secondary Traumatic Stress Scale to Turkish for social media users: Reliability and validity study. *Turk Psychol Counsel Guid J.* 2021;11(60):1-12.
- 2 Kılıç C. Genel sağlık anketi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turk Psikiyatri Dergisi.* 1996;7(1):3-9.

SHARING EARTHQUAKE NEWS ON SOCIAL MEDIA: AN OPPORTUNITY FOR HELP OR A REASON FOR SECONDARY TRAUMA

Elvan Emine Ata¹, Merve Sarıtaş², Merve Murat³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, elvanemine.ata@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5920-8207

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Zonguldak, Türkiye, merve.saritas@beun.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9489-3553

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, merve.murat@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5704-6814

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study set out with the objective of evaluating the secondary traumatic stress levels and mental health of social media users in the aftermath of the Kahramanmaraş-centred earthquakes in Türkiye.

Methods: A cross-sectional study was conducted online between 22 March and 25 April 2023. The study sample comprised participants residing in Türkiye who use social media and were not directly impacted by the earthquake. The sample of the study was determined as 384 people with 95% confidence level and 5% sampling error, and the study was completed with the participation of 418 people considering possible losses. Data were collected using Information Form, Secondary Traumatic Stress Scale for Social Media Users (SM-STS) [1], and General Health Questionnaire (GHA-12) [2]. Ethical approval and informed consent from participants were obtained. Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and Spearman's Correlation Analysis was used for data analysis.

Results: The average age of participants was 34.25 years, with 79.4% of them female. The most prevalent content in participants' earthquake-related social media posts was appeals for assistance (46.2%), and the most frequently encountered content on social media was also appeals for assistance (78.7%), images/videos of rescue operations (73%), and information/criticisms about organisational issues (54.8%). A moderate positive correlation was identified between the total scores of GHA-12 and SM-STS, as well as with the subscales of Re-living and Arousal ($p < 0.05$). A weak positive correlation was observed with Avoidance subscale. The study also found that women, experienced a traumatic event in the past year, using social media for over four hours, accessing social media before and after sleep had higher traumatic stress levels and poorer overall health.

Conclusion and Recommendations: The study suggests that individuals spending prolonged time on social media post-earthquake are more negatively affected in terms of mental health and are at higher risk of secondary traumatic stress. To mitigate the adverse effects of secondary traumatic stress, it is recommended that public education on the judicious use of social media be implemented to safeguard individuals from the potential consequences of exposure to large-scale disasters.

Key Words: Earthquake, Secondary Traumatic Stress, Mental Health, Social Media

References:

- 1 Çelik SB, Altınışık MS. Adaptation of Secondary Traumatic Stress Scale to Turkish for social media users: Reliability and validity study. *Turk Psychol Counsel Guid J.* 2021;11(60):1-12.
- 2 Kılıç C. Genel sağlık anketi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turk Psikiyatri Dergisi.* 1996;7(1):3-9.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE HEDONİK TÜKETİM ALIŞKANLIĞI İLE DUYGUSAL KISKANÇLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayşe Tanşu¹, Fatma Ördek², Şeyma Yılmaz³, Melek Gündag⁴

¹İstanbul Rumeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yeni mah. Mehmet Silivri cad. No:38 Silivri, İstanbul, Türkiye, E-mail: ayse.tansu@rumeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6151-0237

²Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye, E-mail: fatma.ordek47@gmail.com, Orcid: 0009-0000-7661-172X

³Marmara 1 Nolu Cezaevi Aile Sağlığı Merkezi, Semizkuşlar Mah. Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü, Silivri/ İstanbul, Türkiye, E-mail: seymazra13@gmail.com, Orcid: 0009-0009-7923-3002

⁴Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye, E-mail: melegkundag@gmail.com, Orcid: 0009-0006-2197-9045

ÖZET

Giriş-Amaç: Hedonik tüketimin bireylerin duygusal durumlarını etkileyerek mutluluk, tatmin ya da kıskançlık gibi duyguları tetikleyebileceği belirtilmektedir [1,2]. Tüketiciler, alışveriş sırasında planlanmamış ürünlere yönelik ani kararlar alarak plansız satın alma davranışı gösterebilmektedir [3]. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin hedonik tüketim alışkanlıkları ile duygusal kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada 402 üniversite öğrencisine Kişisel Bilgi Formu, Hedonik Tüketim Ölçeği ve Duygusal Kıskançlık Ölçeğini içeren çevrim içi anket formu uygulanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemi ve ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. İstatistiksel analizler SPSS (IBM SPSS Statistics 27) paket programı uygulanmış olup “Kruskal-Wallis H” test (χ^2 -tablo değeri), Bonferroni ve Spearman yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada, plansız ani alışveriş yapanların memnuniyet ve macera, rol, değersizlik hissi, sosyal puanları yapmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$). Haftada 1 ve ayda 2-3 kez alışveriş yapanların memnuniyet ve macera, rol, değersizlik hissi, sosyal puanları ayda 1/daha az alışveriş yapanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,001$). Romantik ilişkide kıskanç olmayanların memnuniyet ve macera, rol, değersizlik hissi, sosyal puanları, kıskanç olanlar ve bazen kıskanç olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$). Duygusal kıskançlık ölçeği toplam puanları ile hedonik tüketim ölçeği puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, değersizlik hissi, ilişkide doyumsuzluk, beraber vakit geçirmede isteksizlik gibi olumsuz duygular arttıkça, memnuniyet ve macera gibi hedonik tüketim boyutlarının da artışı bulunmuştur. Bunun, olumsuz duygusal durumların bireyleri tatmin ve heyecan arayışına yönlendirdiği düşünülmektedir. Aynı zamanda, olumsuz duyguların rol ve fikir boyutunda olumsuz etkiler yarattığı belirlenmiştir. Kıskançlık ve değersizlik gibi olumsuz duygularla başa çıkabilmek için bireylerin farkındalığını artıracak psikolojik destek programları veya eğitimler, öğrencilerin

bilinçli tüketim alışkanlıklarını geliştirecek farkındalık kampanyaları düzenlenmesi katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dürtücü davranış, Kıskançlık, Tüketici, Üniversite öğrencisi

Kaynaklar:

- 1 Arnold MJ, Reynolds KE. Hedonic shopping motivations. *J Retailing*. 2003;79:77-95. doi:10.1016/S0022-4359(03)00007-1
- 2 Hwang J, Kandampully J. The role of emotions aspects in younger consumer brand relationships. *J Prod Brand Manag*. 2012;21(2):98-108.
- 3 Türk Z. Hedonik ve faydacı tüketim eğiliminin plansız satın alma davranışı üzerindeki etkisi: bir araştırma. *OPUS Int J Soc Res*. 2018;9(16):853-878.

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HEDONIC CONSUMPTION HABITS AND EMOTIONAL JEALOUSY AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Ayşe Tanşu¹, Fatma Ördek², Şeyma Yılmaz³, Melek Gündag⁴

¹Istanbul Rumeli University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yeni mah. Mehmet Silivrili cad. No:38 Silivri, İstanbul, Türkiye, E-mail: ayse.tansu@rumeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6151-0237

²Başakşehir Çam and Sakura City Hospital, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye, E-mail: fatma.ordek47@gmail.com, Orcid: 0009-0000-7661-172X

³Marmara Prison No. 1 Family Health Center, Semizkuşlar Mah. Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü, Silivri/ İstanbul, Türkiye, E-mail: seymazra13@gmail.com, Orcid: 0009-0009-7923-3002

⁴Başakşehir Çam and Sakura City Hospital, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye, E-mail: melegkundag@gmail.com, Orcid: 0009-0006-2197-9045

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is stated that hedonic consumption can influence individuals' emotions, triggering feelings such as happiness, satisfaction, or jealousy [1,2]. During shopping, consumers can make sudden decisions and engage in unplanned purchasing behavior regarding products that they had not previously planned to purchase [3]. This research aims to examine the relationship between the hedonic consumption habits of university students and their emotional jealousy levels.

Methods: In the study, an online survey form including Personal Information Form, Hedonic Consumption Scale and Emotional Jealousy Scale was applied to 402 university students. Quantitative research method and relational screening model were preferred in the study. Statistical analyses were performed using SPSS (IBM SPSS Statistics 27) package program and Kruskal-Wallis H test (χ^2 -table value), Bonferroni and Spearman methods.

Results: In this study, it was determined that those who made impulsive shopping without planning had significantly higher satisfaction and adventure, role, feeling of worthlessness, social scores than those who did not ($p<0.001$). The findings revealed that individuals who engaged in impulsive shopping without planning exhibited significantly higher scores in satisfaction and adventure, role, feelings of worthlessness, and social dimensions compared to those who did not ($p<0.001$). It was determined that those who were not jealous in romantic relationships had significantly higher satisfaction and adventure, role, feeling of worthlessness, social scores than those who were jealous and sometimes jealous ($p<0.001$). A statistically significant positive correlation was observed between the total scores of the emotional jealousy scale and the hedonic consumption scale ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: This study highlights that negative emotional states such as feelings of worthlessness and dissatisfaction in relationships drive individuals toward hedonic consumption to seek satisfaction and excitement. Psychological support programs and awareness campaigns focusing on conscious consumption habits among students are recommended.

Key Words: Impulsive behavior, Jealousy, Consumer, College student

References:

- 1 Arnold MJ, Reynolds KE. Hedonic shopping motivations. *J Retailing*. 2003;79:77-95. doi:10.1016/S0022-4359(03)00007-1
- 2 Hwang J, Kandampully J. The role of emotions aspects in younger consumer brand relationships. *J Prod Brand Manag*. 2012;21(2):98-108.
- 3 Türk Z. Hedonik ve faydacı tüketim eğiliminin plansız satın alma davranışı üzerindeki etkisi: bir araştırma. *OPUS Int J Soc Res*. 2018;9(16):853-878.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FoMO, NOMOFObİ VE UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayşe Tanşu¹, Didem Akgün², Hacer Akkaya³

¹İstanbul Rumeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yeni mah. Mehmet Silivri cad. No:38 Silivri, İstanbul, Türkiye, E-mail: ayse.tansu@rumeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6151-0237

²Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye, E-mail: akgundidem8@gmail.com, Orcid: 0009-0005-3295-8533

³Sevgi Turgut Çanta Aile Sağlığı Merkezi, Balaban mahallesi Kırsal sok no.25 Çantaköy, Silivri/ İstanbul, Türkiye, E-mail: hacerryilmaz@gmail.com, Orcid: 0009-0004-4827-8551

ÖZET

Giriş-Amaç: İletişim teknolojilerinde bugün geline noktanın bir sonucu olarak cep telefonu ve sosyal medya kullanımı günümüzün ayrılmaz bir olgusu haline gelmiştir. Literatürde FoMO'nun (Fırsatları Kaçırma Korkusu), sosyal medya bağımlılığını artırarak bireylerin uyku düzenini bozduğu ve nomofobiye (Telefonsuz kalma korkusu) neden olduğu belirtilmektedir [2,3]. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinde FoMO, nomofobi ve uyku kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada, 450 üniversite öğrencisine Kişisel Bilgi Formu, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği, Nomofobi Ölçeği ve Uyku Kalitesi Ölçeğini içeren çevrim içi anket formu uygulanmıştır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemi ve ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir [1]. İstatistiksel analizler SPSS (IBM SPSS Statistics 27) paket programı uygulanmış olup “Kruskal-Wallis H” test (χ^2 -tablo değeri), Binary Lojistik Regresyon: Bacward LR, Bonferroni ve Spearman yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre, FoMO ile nomofobi arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuş; özellikle sosyal FoMO, nomofobi alt boyutları ile pozitif yönde anlamlı ilişki göstermiştir ($p<0,001$). Kişisel FOMO, uykuya dalma sorunları ve uyanma sorunları puanlarının, az/orta nomofobi riskini etkileyen önemli parametreler olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Kişisel FOMO puanları 1 birim arttığında, az/orta nomofobi riski %3,3 artmış (OR=1,033), uykuya dalma sorunları puanları 1 birim arttığında, az/orta nomofobi riski %18,4 artmış (OR=1,184) ve uyanma sorunları puanları 1 birim arttığında, az/orta nomofobi riski %15,8 artmıştır (OR=1,158).

Sonuç ve Öneriler: Uykuya dalma ve uyanma problemlerinin nomofobi üzerindeki yüksek etkisi, özellikle dijital cihaz kullanımının uyku düzenine olan olumsuz etkilerini göstermiştir. Bu bağlamda; üniversite öğrencilerine yönelik farkındalık ve psikoeğitim programlarının yanı sıra uyku sağlığını destekleyecek müdahaleler, dijital detoks etkinlikleri ve zaman yönetimi eğitimlerinin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Korku, Öğrenci, Uyku Kalitesi, Üniversite

Kaynaklar

1. Akarsu, B., & Akarsu, B. (2019). Bilimsel araştırma tasarımı nicel, nitel ve karma araştırma yaklaşımları. *İstanbul: Cinius Yayınları*.
2. Elhai J D, Hall B and Erwin M (2018) Emotion regulation's relationships with depression, anxiety and stress due to imagined smartphone and social media loss. *Psychiatry Research*(261), 28-34
3. Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R. ve Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841–1848. doi:10.1016/j.chb.2013.02.014

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FoMO, NOMOPHOBIA AND SLEEP QUALITY IN UNIVERSITY STUDENTS

Ayşe Tanşu¹, Didem Akgün², Hacer Akkaya³

¹Istanbul Rumeli University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yeni mah. Mehmet Silivrili cad.
No:38 Silivri, İstanbul, Türkiye, E-mail: ayse.tansu@rumeli.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6151-0237

²Başakşehir Çam and Sakura City Hospital, Başakşehir Mahallesi G-434 Caddesi No: 2L Başakşehir / İstanbul, Türkiye,
E-mail: akgundidem8@gmail.com, Orcid: 0009-0005-3295-8533

³Sevgi Turgut Çanta Family Health Center, Balaban mahallesi Kırsal sok no.25 Çantaköy, Silivri/ İstanbul, Türkiye,
E-mail: hacerryilmaz@gmail.com, Orcid: 0009-0004-4827-8551

ABSTRACT

Introduction and Aim: As a result of the current state of communication technologies, the use of mobile phones and social media has become an inseparable phenomenon of our day. It is stated in the literature that FoMO (Fear of Missing Out) disrupts individuals' sleep patterns by increasing social media addiction and causes nomophobia (no mobile phobia) [2,3]. This study aimed to examine the relationship between FoMO, nomophobia and sleep quality in university students.

Methods: In the study, an online survey form including Personal Information Form, Fear of Missing Out Scale, Nomophobia Scale and Sleep Quality Scale was applied to 450 university students. Quantitative research method and relational screening model were preferred in the study [1]. Statistical analyses were performed using SPSS (IBM SPSS Statistics 27) package program and Kruskal-Wallis H test (χ^2 -table value), Binary Logistic Regression: Backward LR, Bonferroni and Spearman methods.

Results: According to the research results, positive significant relationships were found between FoMO and nomophobia; especially social FoMO showed a high level of relationship with nomophobia sub-dimensions ($p<0.001$). It was determined that personal FOMO, problems falling asleep and waking up problems scores were important parameters affecting the risk of mild/moderate nomophobia ($p<0.05$). When personal FOMO scores increased by 1 unit, the risk of mild/moderate nomophobia increased by 3.3% (OR=1.033), When sleep falling asleep problems scores increased by 1 unit, the risk of mild/moderate nomophobia increased by 18.4% (OR=1.184) and when waking up problems scores increased by 1 unit, the risk of mild/moderate nomophobia increased by 15.8% (OR=1.158).

Conclusion and Recommendations: The high impact of problems falling asleep and waking up on nomophobia has shown the negative effects of digital device use on sleep patterns. In this context, it is recommended that individual awareness and psychoeducation programs, interventions for sleep health, digital detox activities, digital literacy courses, and time management training be planned within or outside the curriculum for university students.

Key Words: Fear, Student, Sleep Quality, University

Kaynaklar

1. Akarsu, B., & Akarsu, B. (2019). Bilimsel araştırma tasarımı nicel, nitel ve karma araştırma yaklaşımları. *İstanbul: Cinius Yayınları*.
2. Elhai J D, Hall B and Erwin M (2018) Emotion regulation's relationships with depression, anxiety and stress due to imagined smartphone and social media loss. *Psychiatry Research*(261), 28-34
3. Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R. ve Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841–1848. doi:10.1016/j.chb.2013.02.014

YETİŞKİNLERDE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMLARININ KUMAR OYNAMA DAVRANIŞINA ETKİSİ: PSİKOLOJİK DAYANIKLIĞIN ARACI ROLÜ

Tuğba Pehlivan Sarıbudak¹, Arzu Dikici²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, tugbapehlivan@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-1406-5123>

²İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzudikici@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0077-9264>

ÖZET

Giriş-Amaç: Kumar oynama davranışı, bireyin psikososyal gelişimi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilen riskli bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Aile ortamı ve ebeveyn tutumları, bireyin psikolojik sağlamlığı ve riskli davranışlara yönelme eğilimi üzerinde belirleyici faktörler arasında yer almaktadır [1,2]. Bu araştırma yetişkinlerde ebeveyn tutumları ile kumar oynama davranışı arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılığın aracı rolünü belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Çalışma, korelasyonel tarama modeline dayalı, kesitsel ve nicel araştırma tipindedir. Araştırmanın evrenini, Ekim 2024-Ocak 2025 tarihleri arasında İstanbul'da yaşayan 18-65 yaş arasındaki bireyler oluşturdu. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) verilerine göre, İstanbul'da 18-65 yaş arasında 6.9 milyon kişi bulunmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden evreni bilinen örnekleme yöntemi ile %95 güven aralığında 385 kişiye ulaşılması planlandı. Araştırmanın örneklemini 389 kişi oluşturdu. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu (KAETÖ), Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ) ve South Oaks Kumar Tarama Testi ölçeği (SOKTT) ile katılımcılardan online olarak toplandı. Verilerin analizinde, kategorik veriler sayı ve yüzde ile sayısal veriler ise ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum istatistikleri ile özetlendi. Sayısal değişkenler arası ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile çözümlendi. Aracılık model çözümlemesi yapıldı. Aracılık modeli kestirimlerine ilişkin güven aralıkları bias düzeltilmeli bootstrap yöntemi (Bias corrected bootstrap) ile elde edildi. Model çözümlemeleri Jamovi (versiyon 2.3) ile yapıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 29.27±10.41 olup, %31.6'sı erkek (n=123), %68.4'ü kadın (n=266) olarak belirlendi. Ebeveyn tutumlarına göre altı model oluşturuldu: aşırı koruyuculuk, reddedicilik ve duygusal sıcaklık (anne-baba). SOKTT skoru ile anne (r=0.166) ve baba (r=0.222) reddedicilik skorları arasında pozitif zayıf ilişki, KPSÖ skoru ile anne (r=0.151) ve baba (r=0.144) duygusal sıcaklık skorları arasında pozitif zayıf ilişki bulundu (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, ebeveyn tutumlarının kumar oynama davranışı üzerindeki etkisini ve psikolojik dayanıklılığın aracı rolü incelendi. Bulgular, özellikle anne ve baba reddedicilik tutumlarının kumar oynama davranışı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak,

psikolojik dayanıklılığın aracılık etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı. Bu doğrultuda, kumar oynama davranışının önlenmesi ve azaltılması için aile içi ilişkilerin güçlendirilmesi, ebeveyn farkındalık programlarının artırılması ve bireylerin psikososyal destek mekanizmalarına erişimlerinin sağlanması önerilmektedir [2,3].

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn tutumu, Kumar oynama davranışı, Psikolojik dayanıklılık

THE EFFECT OF PERCEIVED PARENTAL ATTITUDES ON GAMBLING BEHAVIOR IN ADULTS: THE MEDIATING ROLE OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE

Tuğba Pehlivan Sarıbudak¹, Arzu Dikici²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, tugbapehlivan@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-1406-5123>

²İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Merkez Efendi Mahallesi, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, arzudikici@arel.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0003-0077-9264>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Gambling behavior is considered a risky activity that can have negative consequences on an individual's psychosocial development. Family environment and parental attitudes are among the key determinants influencing psychological resilience and the tendency to engage in risky behaviors [1,2]. This study aimed to examine the mediating role of psychological resilience in the relationship between parental attitudes and gambling behavior in adults.

Method: This study is a cross-sectional, correlational, and quantitative research. The population of the study consisted of individuals aged 18 to 65 residing in Istanbul between October 2024 and January 2025. According to the data from the Türkiye Demographic and Health Survey (TDHS), there are approximately 6.9 million individuals aged 18–65 living in Istanbul. Without employing a sampling method, it was planned to reach 385 participants based on a known population sampling approach with a 95% confidence interval. The sample of the study consisted of 389 individuals. Data were collected online from participants using the Personal Information Form, the Short Form of the Perceived Parenting Styles Scale-Child Form (S-PPSS), the Brief Resilience Scale (BRS), and the South Oaks Gambling Screen (SOGS). Categorical variables were summarized using frequencies and percentages, while numerical variables were summarized with mean, standard deviation, median, minimum, and maximum values. Relationships between numerical variables were analyzed using Pearson correlation coefficient. A mediation model analysis was conducted. Confidence intervals for the mediation model estimates were obtained using the bias-corrected bootstrap method. Model analyses were performed using Jamovi (version 2.3).

Results: The participants' mean age was 29.27±10.41 years; 31.6% were male (n=123) and 68.4% female (n=266). Parental attitudes included overprotection, rejection, and emotional warmth. SOGS score showed a weak positive correlation with both maternal (r=0.166) and paternal (r=0.222) rejection. Similarly, the BPRS score had a weak positive correlation with maternal (r=0.151) and paternal (r=0.144) emotional warmth (p<0.05).

Conclusion and Recommendations: This study examined the effect of parental attitudes on gambling behavior and the mediating role of psychological resilience. The findings indicate that maternal and

paternal rejection attitudes are positively associated with gambling behavior. However, the mediating effect of psychological resilience was not statistically significant. In light of these findings, strengthening family relationships, increasing parental awareness programs, and improving individuals' access to psychosocial support mechanisms are recommended to prevent and reduce gambling behavior [2,3].

Keywords: Parental Attitude, Gambling Behavior, Psychological Resilience

References:

- 1 Liu, Q., & Wang, Z. (2021). Associations between parental emotional warmth, parental attachment, peer attachment, and adolescents' character strengths. *Children and Youth Services Review*, 120, 105765. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105765>
- 2 Botella-Guijarro, Á., Lloret-Irles, D., Segura-Heras, J. V., & Moriano-León, J. A. (2022). Characterization and prediction of gambling behavior in adolescents using the COM-B model. *PLOS ONE*, 17(11), e0277520. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277520>
- 3 Yau, Y. H., & Potenza, M. N. (2015). Gambling disorder and other behavioral addictions: Recognition and treatment. *Harvard Review of Psychiatry*, 23(2), 134–146. <https://doi.org/10.1097/HRP.0000000000000051>

SMOMBİE (AKILLI TELEFON ZOMBİSİ) ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yalcın Kanbay¹, Pınar Tektas², Burcu Arkan³, Aysun Akçam⁴

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Artvin, Türkiye,
yalcinkanbay@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8025-9877

²İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye,
pinar.tektas@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-00020694-2782

³Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bursa, Türkiye, arkanburcu@yahoo.com,
Orcid: 0000-0002-7285-6196

⁴Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye
akcamaysun1@gmail.com, 0000-0001-9428-3942

ÖZET

Giriş-Amaç: Günümüzde akıllı telefon kullanımı oldukça yaygındır. Akıllı telefon kullanım yaygınlığının artmasıyla beraber, yayaların akıllı telefon kullanma oranı da artmış ve bu durum hem telefonu kullanan kişi hem de diğer kişiler için bir güvenlik riski oluşturmaya başlamıştır [1,2,3,]. Bu çalışma yayaların akıllı telefon kullanımlarını ölçmek için yeni bir kavram olan Smombie (akıllı telefon zombisi) Ölçeği'ni geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Metodolojik bir çalışmadır. Ölçeğin geliştirilme süreci üç aşama ve sekiz adımdan oluşmaktadır. Araç geliştirme sürecinin I. Aşaması: Kavramsal yapının ortaya çıkarılması, II. Aşama: Psikometrik değerlendirme, III. Aşama: Ölçek yönergesinin hazırlanması şeklinde yapılandırılmıştır. Madde havuzu literatür taraması ve odak grup görüşmeleri sonucu oluşturulmuş ve toplamda 40 madde yazılmıştır. Uzman görüşleri ve pilot çalışma sonucu 304 kişiden oluşan verilerle yapı ortaya çıkartılmış daha sonra 312 kişilik bir örneklemden toplanan verilerle ise yapının doğrulaması yapılmıştır.

Bulgular: Elde edilen verilere göre Smombie Ölçeği, 4 faktör ve 18 maddeden oluşan bir ölçüm aracıdır. Ölçek, 5'li Likert tipi (Hiçbir Zaman: "0", Nadiren: "1", Bazen: "2", Sık Sık: "3" ve Her Zaman: "4") bir derecelendirme sistemine sahiptir ve ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans %75,3'tür ve genel Cronbach α güvenilirlik katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır. Ölçek, alt boyutlara ait puanların toplanmasıyla puanlanır ve toplamda 0-72 puan aralığında bir sonuç elde edilir. Ölçek, bireylerin yaya durumunda telefon kullanma özellikleri ve bunun sonucunda karşılaştıkları sorunlar ile ilgili bilgi vermektedir. Puanın artması smombie düzeyinin arttığı; yaya durumunda telefon kullanımının ve telefon kullanımına bağlı yaşanan sorunların arttığı anlamına gelmektedir. Puanlar, yönergede belirtilen standardizasyon kurallarına göre 0-100 puan aralığına standardize edilmeli (virgül sonrası basamak varsa en yakın tam sayıya yuvarlanmalı) ve çalışmalarda bu standardize edilmiş puanlar üzerinden analiz yapılmalıdır.

Sonuç ve Öneriler: Akıllı telefon zombisi (Smombie) ölçeği güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olup; Türk kültüründe etkili bir ölçüm aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Smombi (akıllı telefon zombisi), Geçerlik, Güvenirlik

DEVELOPMENT OF THE SMOMBIE (SMARTPHONE ZOMBIE) SCALE AND EXAMINATION OF ITS PSYCHOMETRIC PROPERTIES

Yalçın Kanbay¹, Pınar Tektas², Burcu Arkan³, Aysun Akçam⁴

¹Artvin Çoruh University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Artvin, Türkiye
yalcinkanbay@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8025-9877

²İzmir Bakırçay University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, İzmir, Türkiye
pinar.tektas@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-00020694-2782

³Bursa Uludag University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Bursa, Türkiye
arkanburcu@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-7285-6196

⁴Necmettin Erbakan University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Konya, Türkiye
akcamaysun1@gmail.com 0000-0001-9428-3942

ABSTRACT

Introduction- Aim: Smartphone usage is extremely common in today's world. With the increasing prevalence of smartphone usage, the number of pedestrians using smartphones has also risen, creating a safety risk for both the user and others [1, 2, 3]. This study was conducted to develop the Smombie (smartphone zombie) Scale, a new concept to measure pedestrians' smartphone use.

Methods: It is a methodological study. The development of the scale consisted of three phases and eight steps. The first phase of the process involved defining the conceptual framework, the second phase covered the psychometric evaluation, and the third phase focused on preparing the scale guidelines. The item pool was created based on a literature review and focus-group discussions, resulting in a total of 40 items. The structure was identified using data from 304 participants after expert opinions and a pilot study. Subsequently, the structure was validated using data collected from a sample of 312 participants.

Results: According to the data obtained, the Smombie Scale is a measurement tool consisting of four factors and 18 items. The scale uses a five-point Likert-type rating system and there are no reverse-scored items. The total variance explained by the scale is 75.3%, and the overall Cronbach's α reliability coefficient was calculated as .89. The scale is scored by summing the points from the subdimensions, resulting in a total score ranging from 0 to 72. The scale provides information about the characteristics of individuals' use of cell smartphones on foot and the problems they face as a result. An increase in the score means that the smombie level increases; the use of the phone while on foot and the problems experienced due to phone use increase.

According to the standardization rules specified in the guidelines, the scores should be standardized to a 0-100 scale (rounding to the nearest whole number if there are decimal places), and analyses should be conducted based on these standardized scores.

Conclusion and Recommendations: It was determined that the smartphone zombie (Smombie) scale is a reliable and valid measurement tool and can be used as an effective measurement tool in Turkish culture.

Keywords: Smombie (smartphone zombie), Validity, Reliability

References

1. Osborne R, Horberry T, Young KL. Pedestrian distraction from smartphones: An end-user perspective on current and future countermeasures. *Transp Res Part F Traffic Psychol Behav.* 2020;73:348-361. doi:10.1016/j.trf.2020.07.007.
2. Nasar JL, Troyer D. Pedestrian injuries due to mobile phone use in public places. *Accid Anal Prev.* 2013;57:91-95.
3. Fernández C, Vicente MA, Carrillo I, Guilabert M, Mira JJ. Factors influencing the smartphone usage behavior of pedestrians: Observational study on “Spanish Smombies.” *J Med Internet Res.* 2020;22(8):e19350.

HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSIKİYATRİ KLİNİĞİNE YÖNELİK ALGILARININ METAFOR ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ

Nilüfer Kıranşal¹, Fadime Kaya Soylu², Nihal Bostancı Daştan³

Özgü Tekin Uluman⁴, Berna Aktas⁵

¹Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, nkiransal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

²Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, fadimee36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

³Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, nbdastan@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5580-4960

⁴Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, ozguluman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9734-0022

⁵Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şehitler Mah., Ahmet Arslan Cad., Merkez Kampüs, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

ÖZET

Giriş-Amaç: Metafor kullanımı bireyin genel olarak dünyayı ve kendini kavrayışını etkileyen, günlük konuşmalarda popüler olarak kullanılan bir düşünme ve değerlendirme biçimidir [1,2]. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara ve tedavilerine ilişkin sahip oldukları inanç ve tutumların belirlenmesi, hastalığın aile ve toplumsal yükünü etkilemesi nedeniyle oldukça önemlidir [3]. Öğrencilerin psikiyatri kliniğine ilişkin algıları sonucunda ortaya çıkan dikkat çekici metaforlar ve metaforlar için ifade edilen gerekçelerin, ruhsal hastalıklara ve tedavi sürecine ilişkin algı ile mücadelede önemli olacağı düşünülmektedir. Sağlık bakım hizmetleri eğitimi alan ebe ve hemşirelerin psikiyatri kliniklerine ilişkin metaforları kapsamında algılarının incelenmesinin zamana bağlı değişen koşulları da göz önünde bulundurarak ruh sağlığı hizmetlerinin gelişimine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Yöntem: Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda psikiyatri kliniğine yönelik algıların derinlemesine incelendiği için anlamı kavrama, beklenmeyen yönleri ile olayları tanımlama, süreçleri anlama ve nedensel açıklamalar yapmaya olanak sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırma için etik izin alınmıştır (02.07.2019 tarih ve 81829502.903/78 sayılı). Araştırma bir devlet üniversitesinde 2021-2022 öğretim yılında öğrenim gören, amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen, henüz Ruh Sağlığı ve Hastalıkları/Ruh Sağlığı dersi almamış olan 559 hemşirelik; 198 ebelik bölümü olmak üzere toplam 757 öğrenci ile gerçekleştirildi. Veri analizi MAXQUDA 2024 paket programı kullanılarak nitel içerik analizi ile yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların 161'inin (%27) erkek, 425'inin (%72) kadın olduğu; 155'inin (%26) ebelik bölümü, 432'sinin (%74) hemşirelik bölümü öğrencisi olduğu belirlendi. Metaforların ortak özelliklerine göre 9 kategoride gruplandırılması yapıldı. Tedavi ve İyileşme, Duygu, Çalışma Alanı, Temel İhtiyaç, Kendini İfade Etme, Çeşitlilik-Farklılık, Damgalama, Şiddet, Bilinmezlik kategorileri

başlığı altında 28 adet metafor belirlendi. En sık tekrar eden metaforlar Terapi (n=160), Huzur (n=88) ve Önemli Çalışma Alanı (n=58) olarak bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin psikiyatri kliniklerine yönelik algılarının olumlu yönde olduğu belirlendi. Olumlu algıların desteklenip olumsuz algıların da onarılabilmesi adına ruh sağlığı eğitimi başta olmak üzere mesleki eğitim müfredatlarının ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Metafor, Psikiyatri kliniği.

DETERMINATION OF NURSING AND MIDWIFERY STUDENTS' PERCEPTIONS OF PSYCHIATRY CLINIC WITH METAPHOR ANALYSIS

Nilüfer Kıranşal¹, Fadime Kaya Soylu², Nihal Bostancı Daştan³

Özgü Tekin Uluman⁴, Berna Aktas⁵

¹Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, nkiransal@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3392-5512

²Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, fadimee36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

³Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, nbdastan@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5580-4960

⁴Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, ozguluman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9734-0022

⁵Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şehitler Blvd., Ahmet Arslan St., Central Campus, Kars, Türkiye, brnaktas57@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8722-8299

ABSTRACT

Introduction and Aim: The use of metaphor is a way of thinking and evaluation that affects the individual's understanding of the world and himself/herself in general and is popularly used in daily conversations [1,2]. Determining the beliefs and attitudes of nursing and midwifery students about mental illnesses and their treatment is very important because it affects the family and social burden of the disease [3]. It is thought that the remarkable metaphors that emerged as a result of the students' perceptions of the psychiatric clinic and the reasons expressed for the metaphors will be important in combating the perception of mental illnesses and the treatment process. It is aimed to contribute to the development of mental health services by examining the perceptions of midwives and nurses receiving health care services training within the scope of their metaphors about psychiatric clinics, taking into account the time-dependent changing conditions.

Methods: Since the perceptions of nursing and midwifery students towards the psychiatric clinic were examined in depth in line with their views, the phenomenology design, which is one of the qualitative research methods that allows understanding the meaning, defining events with unexpected aspects, understanding processes and making causal explanations, was used. Ethical approval was obtained for the research (dated 02.07.2019 and numbered 81829502.903/78). The study was conducted with a total of 757 students, 559 nursing and 198 midwifery students, who had not yet taken Mental Health and Diseases/Mental Health course, determined by purposive sampling method, studying at a state university in the 2021-2022 academic year. Data analysis was conducted with qualitative content analysis using MAXQUDA 2024 package program.

Results: It was determined that 161 (27%) of the participants were male and 425 (72%) were female; 155 (26%) were midwifery students and 432 (74%) were nursing students. Metaphors were grouped into 9 categories according to their common characteristics. A total of 28 metaphors were identified under the categories of Treatment and Healing, Emotion, Workspace, Basic Need, Self-Expression,

Diversity-Difference, Stigmatization, Violence, Unknown. The most frequently recurring metaphors were Therapy (n=160), Peace (n=88) and Important Workspace (n=58).

Conclusion and Recommendations: In the study, it was determined that the perceptions of nursing and midwifery students towards psychiatric clinics were positive. It is recommended that vocational education curricula, especially mental health education, should be addressed in order to support positive perceptions and repair negative perceptions.

Key Words: Metaphor, Perception, Psychiatry clinic.

References:

- 1 Çam O, Bilge A. Türkiye’de ruhsal hastalığa/hastaya yönelik inanç, tutum ve damgalama süreci: sistematik derleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2013; 4(2): 91-101. <https://dx.doi.org/10.5505/phd.2013.92300>
- 2 Özveren H, Özden D, Gülnar E. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik algısı: bir metafor analizi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2018; 27(2): 162-169
- 3 Kallai D, März V, de Timary P, De Mol J. Mental health nurses’ social representations of people who experience mental illness: A story of paradoxes. *Glob Qual Nurs Res*. 2023; 10: 23333936231203818. <https://doi.org/10.1177/23333936231203818>

ÜNİVERSİTEDE OKUYAN KIZ ÖĞRENCİLERİN MARUZ KALDIKLARI DUYGUSAL ŞİDDET İLE DUYGUSAL ZEKALARININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİNİ YORDAYICI ETKİSİ

Zeynep Koc¹, Ece Kaplan Doğan², Derya Tanrıverdi³

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Osmangazi Mahallesi, Üniversite Bulvarı, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, zeynepkoc2009@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-8755-9303>

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Osmangazi Mahallesi, Üniversite Bulvarı, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, Kurum adresi, Şehir, Ülke, ecekaplan_106@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-4234-9481>

³Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Osmangazi Mahallesi, Üniversite Bulvarı, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6912-5520>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, üniversitede okuyan kız öğrencilerin psikolojik iyi oluş, maruz kaldıkları duygusal şiddet ve duygusal zekâ düzeylerinin arasındaki ilişkileri belirlemek, duygusal şiddet ve duygusal zekanın psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerindeki yordayıcı rolünü incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, bir devlet üniversitesinde okuyan 381 kız öğrenci ile yürütülen tanımlayıcı bir çalışmadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak “Kişisel bilgi formu” “Duygusal Şiddete Maruz Kalma Ölçeği”, “Duygusal Zekâ Özelliği Ölçeği-Kısa Form” ve “PERMA İyi Oluş Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler, betimleyici istatistikler, pearson korelasyon testleri, hiyerarşik regresyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Tüm analizlerde güven aralığı %95 olarak kabul edilmiş ve anlamlılık $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Üniversitede okuyan kız öğrencilerin yüksek düzeyde duygusal zekâ, orta düzeyde psikolojik iyi oluş gösterdikleri ve yüksek düzeyde duygusal şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Psikolojik iyi oluşun duygusal şiddet ile negatif, duygusal zekâ ile pozitif yönde anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu saptanmıştır. Maruz kalınan duygusal şiddetin %24, duygusal zekâ düzeyinin %2, her iki değişkenin birlikte %27 oranında psikolojik iyi oluş düzeyini yordadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, üniversitede okuyan kız öğrencilerin duygusal zekâ ve yaşanan duygusal şiddet düzeylerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde önemli rol oynadığı belirlenmiştir. Duygusal şiddete maruziyet arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyinin azaldığı, duygusal zekâ düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyinin arttığı görülmüştür. Bu bulgulara dayanarak psikiyatri hemşirelerinin bireylerin psikolojik iyi oluşlarını artırmak için duygusal zekâyı geliştirme, duygusal şiddetten korunma ve bununla başa çıkma gibi programlar ve müdahaleler uygulamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal şiddet, Duygusal zekâ, Kadın üniversite öğrencileri, Psikolojik iyi oluş

THE EFFECT OF EMOTIONAL VIOLENCE AND EMOTIONAL INTELLIGENCE ON THE PSYCHOLOGICAL WELL-BEING LEVELS OF FEMALE UNIVERSITY STUDENTS

Zeynep Koc¹, Ece Kaplan Dogan², Derya Tanriverdi³

¹Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing Osmangazi District, University Boulevard, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, zeynepkoc2009@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-8755-9303>

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery, Osmangazi District, University Boulevard, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, Institutional address, City, Country, ecekaplan_106@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-4234-9481>

³Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing Osmangazi District, University Boulevard, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6912-5520>

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to determine the relationships between the psychological well-being of female university students, the emotional violence they are exposed to, and their emotional intelligence levels, and to examine the predictive role of emotional violence and emotional intelligence on their psychological well-being levels.

Methods: The research is a descriptive study on 381 female students studying at a state university. In this study, the "Personal information form", "Emotional Violence Scale (EVS)", "Trait Emotional Intelligence Questionnaire–Short Form (TEIQue-SF)" and "PERMA Profiler" were used as data collection tools. Data was analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation test. Hierarchical regression analysis. In all analyses, the confidence interval was accepted as 95% and significance was determined as $p < 0.05$.

Results: It was determined that female students studying at the university showed high levels of emotional intelligence, moderate psychological well-being, and were exposed to high levels of emotional violence. It was found that psychological well-being was significantly negatively related to emotional violence and significantly positively related to emotional intelligence. Emotional violence variable explained approximately 24% of variance in psychological well-being, while emotional intelligence variable explained approximately 2% of variance in psychological well-being. Both variables explain approximately 27% of the variance in psychological well-being.

Conclusion and Recommendations: As a result, it has been determined that emotional intelligence and emotional violence levels of female students studying at university play an important role on their psychological well-being levels. It has been observed that as exposure to emotional violence increases, the level of psychological well-being decreases, and as the level of emotional intelligence increases, the level of psychological well-being increases. Based on these findings, it is recommended that psychiatric nurses implement programs and interventions such as developing emotional

intelligence, protecting against emotional violence, and coping with it to increase the psychological well-being of individuals.

Key Words: Emotional violence, Emotional intelligence, Female university Students, Psychological well-being

DÜŞME SONUCU KIRIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERİN VE SAĞLIKLI YAŞLI BİREYLERİN RUHSAL DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Maile Hizmetçi¹, Serpil Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, MEÜ Hemşirelik Fakültesi Çiftlikköy Kampüsü 33343 Yenişehir/MERSİN, Mersin, Türkiye, maylahizmetci178@outlook.com, Orcid: 2004-1601-7100-06

²Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Çorum, Türkiye, serpilyilmaz@hitit.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9259-9975

ÖZET

Giriş-Amaç: Düşmeler yaşlılığa özgü bir durum olmamasına rağmen görülme sıklığı yaşla birlikte artan, yaşlı bireylerde mortalite ve morbiditeye neden olan önemli bir sağlık sorunudur. Bu çalışma düşme sonucu kırığı olan yaşlı bireylerin ve sağlıklı yaşlı bireylerin ruhsal durumlarının karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı karşılaştırmalı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, kırığı olan 146 yaşlı birey ve kırığı olmayan 150 yaşlı birey oluşturmaktadır (n=296). Araştırma verilerinin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu (KBF)”, bireylerin ruhsal belirtilerini saptamak amacıyla “Belirti Tarama Testi (SCL-90-R) ve bilişsel durumlarını değerlendirmek için “Standardize Mini Mental Test (SMMT)” kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada kırığı olan yaşlı bireylerin SCL-90-R Kişilerarası duyarlılık alt boyutu puan ortalamaları ve “Araz Düzeyleri” sağlıklı bireylere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Kırığı olan yaşlı bireylerin SMMT toplam, Yönelim, Hatırlama, Lisan puanları sağlıklı bireylere göre anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Kırığı olan yaşlı bireylerde yaş, yatış süresi ve düşme sayısı ile SCL-90-R arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kırığı olan yaşlı bireylerde yaş ve düşme sayısı ile SMMT arasında negatif yönlü, anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Kırığı olan yaşlı bireylerde SCL-90-R ile SMMT arasında negatif yönlü, anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuçlara göre, kırığı olan yaşlı bireylerin kişilerarası becerilerini arttırmaya yönelik hemşire müdahalelerinin planlanması ve yaşlı bireylerin oryantasyon, yönelim, zihinsel ve dil becerilerini korumaya ve geliştirmeye yönelik hemşirelik müdahalelerinin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Düşmeler; Yaşlı; Kırıklar; Ruhsal sağlığı.

COMPARISON OF THE MENTAL STATUS OF ELDERLY INDIVIDUALS WITH FRACTURES BY FALLING AND OF HEALTHY ELDERLY INDIVIDUALS

Maile Hizmetçi¹, Serpil Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, MEÜ Hemşirelik Fakültesi Çiftlikköy Kampüsü, Mersin, Türkiye, maylahizmetci178@outlook.com, Orcid: 2004-1601-7100-06

²Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Çorum, Türkiye, serpilyilmaz@hitit.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9259-9975

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although falls are not specific to old age, they are an important health problem that increases with age and causes mortality and morbidity in elderly individuals. This study was conducted to compare the mental states of elderly individuals with fractures as a result of falling and healthy elderly individuals.

Methods: This study is a descriptive comparative study. The results of the study consist of 146 elderly individuals with fractures and 150 elderly individuals without fractures. (n= 296). In this research "Personal Information Form (KBF)" was used to collect research data, "Symptom Screening Test (SCL-90-R)" was used to determine the level of psychological symptoms of individuals, and "Standardized Mini Mental Test (SMMT)" was used to evaluate cognitive status.

Results: In this study, the SCL-90-R Interpersonal Sensitivity sub-dimension score averages and "Symptom Levels" of elderly individuals with fractures were found to be significantly higher than those of healthy individuals. The SMMT total, Orientation, Remembering, and Language scores of elderly individuals with fractures were found to be significantly lower than those of healthy individuals. It has been determined that there is a positive and significant relationship between age, length of stay, number of falls and SCL-90-R in elderly individuals with fractures. It has been determined that there is a negative and significant relationship between age and number of falls and SMMT in elderly individuals with fractures. It has been determined that there is a negative and significant relationship between SCL-90-R and SMMT in elderly individuals with fractures.

Conclusion and Recommendations: According to the results, it is recommended that nursing interventions be planned to increase the interpersonal skills of elderly individuals with fractures and that nursing interventions be implemented to protect and improve the orientation, orientation, mental and language skills of elderly individuals.

Key Words: Fall; Old; Broken; Mental state.

HEMŞİRELİK UYGULAMALARI KAPSAMINDA BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERİ GÜÇLENDİRMEYE YÖNELİK YAPILAN KANIT TEMELLİ MÜDAHALELER

Merve Sevim Tekin¹, Mualla Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Mersin, Türkiye, mervetkn.109@gmail.com, 0000-0001-6109-9401

²Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Mersin, Türkiye, mualley69@mersin.edu.tr, 0000-0003-2685-43

ÖZET

Giriş: Bipolar bozukluk, bireyin yaşamında sosyal, ekonomik ve eğitim alanlarında önemli psikososyal sorunlara yol açan, yineleme atakları ve iyileşmenin olduğu son derece önemli bir ruhsal bozukluktur. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin bipolar bozukluğa sahip bireylerin iyileşme süreçlerinde önemli rol ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Amaç: Bipolar bozukluğa sahip bireylerin hastalığa ilişkin yaşadıkları psikososyal sorunlarına değinmekle beraber, baş etme ve güçlendirilmelerine yönelik hemşirelik uygulamaları kapsamında yapılan kanıt temelli müdahale çalışmalarını inceleyip bu kapsamda ruh sağlığı psikiyatri hemşiresinin güçlendirme sürecindeki rolünü vurgulamaktır.

Yöntem: Psikiyatri hemşirelerinin bipolar bozukluk tanılı bireylere yönelik yaptıkları kanıt temelli müdahale çalışmaları PubMed, Scopus, Web of Science, Science Direct, EBSCO ve TRDizin veri tabanlarında, Mart-Nisan-Mayıs ayları aralığında 2024 yılında taranmıştır.

Bulgular: Bipolar bozukluğun erken başlangıçlı olması ve tekrarlaması nedeni ile yaşam boyu kişilerarası ilişkilerde ve yaşam kalitesinde bozulma ile beraber eğitim ve mesleki performansta aksaklıklara neden olduğu belirlenmiştir. Çalışmalar incelendiğinde yapılan kanıt temelli müdahalelerin psikososyal müdahaleleri içerdiği görülmektedir. Yapılan kanıt temelli psikososyal müdahaleler bilişsel davranışçı psikoterapi, aile odaklı terapi, psikoeğitim, kişilerarası ilişkiler-sosyal ritim terapisi, kabul ve kararlılık terapisi ve öz yönetim güçlendirme uygulamalarını içermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Kanıt temelli müdahalelerin uygulanmasının bipolar bozukluğa sahip bireylerin tedaviye uyumlarını, yaşam kalitelerini, negatif inançlarını, işlevsellik düzeylerini olumlu olarak etkilediği; bakım verenlere yönelik yapılan müdahale çalışmalarının ise, bu bireylerin stresle baş etme mekanizmalarını geliştirdiği, yaşam doyumlarını arttırdığı çalışma sonuçlarında görülmektedir. Bipolar bozukluğa sahip bireylerin psikososyal sorunlarını anlama ve güçlendirme konusunda ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin önemi büyüktür. Bu nedenle ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanında bipolar bozukluğa sahip bireylere yönelik yapılmış kanıt temelli müdahale çalışmalarının artırılması ve bu konuda psikiyatri hemşirelerinin eğitimler alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, Güçlendirme, Psikososyal sorunlar, Kanıta dayalı hemşirelik

EVIDENCE-BASED INTERVENTIONS TO EMPOWER INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH BIPOLAR DISORDER WITHIN THE SCOPE OF NURSING PRACTICES

Merve Sevim Tekin¹, Mualla Yılmaz²

¹Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Mersin, Türkiye, mervetkn.109@gmail.com, 0000-0001-6109-9401

²Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Mersin, Türkiye, mualley69@mersin.edu.tr, 0000-0003-2685-43

ABSTRACT

Introduction: Bipolar disorder is an extremely important mental disorder that causes significant psychosocial problems in the social, economic and educational areas of the individual's life, with relapses and recovery. Mental health and psychiatric nurses have important roles and responsibilities in the recovery processes of individuals with bipolar disorder.

Purpose: To examine the psychosocial problems experienced by individuals with bipolar disorder related to the disease, as well as to examine evidence-based intervention studies conducted within the scope of nursing practices for coping and empowerment, and to emphasize the role of the mental health psychiatric nurse in the empowerment process.

Method: Evidence-based intervention studies conducted by psychiatric nurses for individuals diagnosed with bipolar disorder were searched in PubMed, Scopus, Web of Science, Science Direct, EBSCO and TRDizin databases between March-April-May in 2024.

Findings: It has been determined that bipolar disorder, due to its early onset and recurrence, causes deterioration in interpersonal relationships and quality of life throughout life, as well as disruptions in educational and occupational performance. When the studies are examined, it is seen that the evidence-based interventions include psychosocial interventions. The evidence-based psychosocial interventions include cognitive behavioral psychotherapy, family-focused therapy, psychoeducation, interpersonal relations-social rhythm therapy, acceptance and commitment therapy, and self-management strengthening practices.

Conclusion and suggestions: The results of the studies show that the implementation of evidence-based interventions positively affects the treatment compliance, quality of life, negative beliefs, and functionality levels of individuals with bipolar disorder; and that intervention studies targeting caregivers improve the stress coping mechanisms of these individuals and increase their life satisfaction. Mental health and psychiatric nurses are of great importance in understanding and strengthening the psychosocial problems of individuals with bipolar disorder. Therefore, it is recommended that evidence-based intervention studies for individuals with bipolar disorder be increased in the field of mental health and psychiatric nursing and that psychiatric nurses receive training on this subject.

Keywords: Bipolar disorder, Empowerment, Psychosocial problems, Nursing, Evidence-based nursing

PSİKİYATRİK REHABİLİTASYONDA İŞLEVSELLİK: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Aysegül Safak¹, Gülcan Kendirkıran², Selman Ayyıldız³, Aslı Özbay⁴, Sevil Yılmaz⁵

¹İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

²Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 15 Temmuz Şehitler Cad. No:14/12, PK 34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3243-9590

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Şişli, İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-6200-375,

⁴İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

⁵İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr Orcid: 0000-0002-4967-8264

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatrik rehabilitasyon, ruhsal sağlık sorunları yaşayan bireylerin yaşam kalitelerini artırmayı, işlevselliklerini geliştirmeyi ve topluma katılımlarını desteklemeyi amaçlayan çok boyutlu bir yaklaşımdır.^[1] İşlevsellik, bireyin günlük yaşam, sosyal ilişkiler, iş veya okul performansı gibi alanlarda bağımsız hareket edebilme becerisini ifade eder ve yalnızca sağlık farkındalığını değil, aynı zamanda günlük yaşam becerileri, ev işleri, sosyal ilişkiler ve mesleki işlevlerin sürdürülebilmesini de kapsar.^[2,3] Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda işlevsellik konulu çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada, psikiyatrik rehabilitasyonda sosyal işlevsellikle ilgili makaleler bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. 12 Şubat 2025'te Web of Science üzerinden erişilen 5147 makale, VOSviewer (1.6.20) ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada, 1980-2025 yılları arasında yayınlanmış 5.147 makale incelenmiş, bunlardan 594'ünün randomize kontrollü çalışma olduğu belirlenmiştir. En fazla yayının 2021 yılına (n=358), en çok yayın yapılan alanın Psikiyatriye (n=1711) ve en fazla yayının Elsevier dergilerinde (n=1093) olduğu tespit edilmiştir. En yüksek yayın oranına sahip dergiler Schizophrenia Research ve Archives of Physical Medicine and Rehabilitation (her biri n=102) olup, en fazla yayının Amerika Birleşik Devletleri'nden (n=1942) geldiği görülmüştür.

Sonuç: İşlevsellik, özellikle çalışmalarda sosyal işlevsellik boyutunda, psikiyatride hastaların topluma kazandırılmasında önemli bir parametre olup, bu alandaki çalışmaların küresel ölçekte arttığı, özellikle son 5 yılda belirginleştiği görülmektedir. Ancak, randomize kontrollü çalışmaların sınırlı olduğu ve bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, İşlevsellik, Psikiyatrik Rehabilitasyon

Kaynaklar:

- 1 Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerde İyileşme ve İyileşme Modelleri. *Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences*, 3(3), 135-143.
- 2 Ustün, T. B., Chatterji, S., Bickenbach, J., Kostanjsek, N., & Schneider, M. (2003). Disability and Health: A new tool for understanding disability and health. disability and rehabilitation, *The International Classification of Functioning*, 25(11-12), 565-571.
- 3 Emiroğlu B, Karadayı G, Aydemir Ö, Üçok A. (2009). şizofreni hastalarında işlevsel iyileşme ölçeğı'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Nöropsikiyatri Arşivi* 46, 15–24.

FUNCTIONALITY IN PSYCHIATRIC REHABILITATION: A BIOMETRIC ANALYSIS

Aysegül Safak¹, Gülcan Kendirkıran², Selman Ayyıldız³, Aşlı Özbay⁴, Sevil Yılmaz⁵

¹Istanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, Cankurtaran, Kennedy Street. No:2, PC:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

²Haliç University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, 15 July Şehitler Cad. No:14/12,PK 34060 Eyüpsultan, İstanbul, Türkiye, gulcank_87@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3243-9590

³ İstanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, selman.ayyildiz@ogr.iuc.edu.tr , Orcid:0000-0002-6200-3755

⁴ İstanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

⁵ İstanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr Orcid: 0000-0002-4967-8264

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychiatric rehabilitation is a multidimensional approach aimed at improving the quality of life, enhancing functionality, and supporting the social integration of individuals with mental health disorders.^[1] Functionality refers to an individual's ability to independently manage daily activities, social relationships, work or academic performance, and encompasses not only health awareness but also the ability to maintain daily life skills, household tasks, social interactions, and professional functions.^[2,3] This study aims to conduct a bibliometric analysis of studies on functionality in psychiatric rehabilitation.

Methods: In this study, bibliometric analysis was used to examine articles related to social functionality in psychiatric rehabilitation. A total of 5,147 articles accessed via the Web of Science database on February 12, 2025, were analyzed using VOSviewer (1.6.20).

Results: A total of 5,147 articles published between 1980 and 2025 were reviewed, of which 594 were identified as randomized controlled trials. The highest number of publications was in 2021 (n=358), with Psychiatry being the most published field (n=1,711) and Elsevier being the most frequently used publisher (n=1,093). The journals with the highest publication rates were *Schizophrenia Research* and *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation* (each n=102). The United States had the highest number of publications (n=1,942).

Conclusion and Recommendations: Functionality, particularly in the domain of social functionality, is a crucial parameter in the reintegration of psychiatric patients into society. Studies in this field have increased globally, with a notable rise in the past five years. However, the limited number of randomized controlled trials highlights the need for further research in this area.

Key Words: Patient, Functioning, Psychiatric Rehabilitation

References:

- 1 Tonkuş, M. B., Karataş, S., Yılmaz, S., & Kutlu, Y. (2022). Recovery and Recovery Models in Individuals with Mental Disorders. *Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences*, 3(3), 135-143.
- 2 Ustün, T. B., Chatterji, S., Bickenbach, J., Kostanjsek, N., & Schneider, M. (2003). Disability and Health: A new tool for understanding disability and health. disability and rehabilitation, *The International Classification of Functioning*, 25(11-12), 565-571.
- 3 Emiroğlu, B., Karadayı, G., Aydemir, Ö., & Üçok, A. (2009). The Validity and Reliability Study of the Turkish Version of the Functional Recovery Scale in Schizophrenia Patients. *Archives of Neuropsychiatry*, 46, 15-24.

TABULAR VE GERÇEKLER: ENGELLİ ERGENLERİN CİNSEL SAĞLIĞINA AİLELERİN BAKIŞ AÇISI

Raife Aşık¹

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Prg, Tepeören/Tuzla, İstanbul, Türkiye, raife_55@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6023-8649

ÖZET

Giriş-Amaç: Toplum ve aileler tarafından, engelli bireylerin de cinsel sağlık ihtiyaçlarının olduğu göz ardı edilmekte ve sağlık durumları nedeniyle bu ihtiyaçlarının olmadığına dair bir inanış yaygınlaşmaktadır. Engelli ergenler, cinsel sağlık, cinsel duygu ve arzularını ifade etme konusunda hem toplum hem de aileleri tarafından sıklıkla damgalanmakta ve cinsel gelişimleri görmezden gelinmektedir. Bu çalışmanın amacı engelli ergenlerin cinsel sağlığına ilişkin ailelerinin bakış açılarını incelemek ve bu konu üzerine yapılan çalışmalardan elde edilen bulguları sunarak farkındalık yaratmaktır.

Yöntem: Bu derleme çalışmasında, engelli ergenlerin cinsel sağlığı ve ailelerin tutumlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası literatür taranmıştır. Google Scholar, PubMed, Scopus, DergiPark gibi akademik veri tabanlarından “engelli ergen” VE “Engelli ergen ailesi” VE “cinsel sağlık” VEYA “üreme sağlığı” VE “tabu” VEYA “inanç” VEYA “bakış açısı” anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Bulgular: Seçilen çalışmalarda, ailelerin cinsel sağlık konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmüştür. Araştırmalar, ailelerin cinsel sağlık bilgi düzeyi arttıkça, çocuklarının cinsel sağlık ihtiyaçlarına yönelik bakış açılarının da daha olumlu hale geldiğini göstermektedir. Ayrıca, kültürel faktörler ve düşük eğitim düzeyinin, ailelerde cinsel sağlık konusunda utanç ve olumsuz tutumlara yol açtığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Engelli ergenlerin aileleri için hassas bir konu olan cinsel sağlık konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Aileler, engelli bireylerin de en az engeli olmayan bireyler kadar cinsel sağlık bilgisine ihtiyaç duyabileceğini bilmeli ve bu doğrultuda desteklenmelidir. Bu nedenle, ailelere cinsel sağlığın önemiyle ilgili eğitimler düzenlenmeli ve gerektiğinde uzman rehberliği sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel sağlık, Engelli, Ergen, Aile, Tabu

Kaynaklar:

1. Perez-Curiel P, Vicente E, Moran ML, Gomez LE. Sexual rights, reproductive health, and family planning for individuals with intellectual disabilities: a systematic review. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(2):1587. doi:10.3390/ijerph20021587.
2. Alriksson-Schmidt AI, Armour BS, Thibadeau JK. Are adolescent girls with a physical disability at increased risk for sexual violence? *J Sch Health*. 2010;80(7):361-367. doi:10.1111/j.1746-1561.2010.00514.x.

TABOOS AND REALITIES: FAMILIES' PERSPECTIVE ON THE SEXUAL HEALTH OF ADOLESCENTS WITH DISABILITIES

Raife Aşık¹

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Prg, Tepeören/Tuzla, İstanbul, Türkiye, raife_55@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6023-8649

ABSTRACT

Introduction-Purpose: : In society and families, the sexual health needs of individuals with disabilities are often overlooked, and there is a prevailing belief that they do not have such needs due to their health conditions. Disabled adolescents are often stigmatized by both society and their families regarding sexual health, expressing their sexual feelings and desires, and their sexual development is ignored. The aim of this study is to examine the perspectives of families regarding the sexual health of disabled adolescents and to raise awareness by presenting the findings obtained from studies conducted on this subject.

Method: In this compilation study, national and international literature on the sexual health of disabled adolescents and the attitudes of families was reviewed. The keywords “disabled adolescent” AND “disabled adolescent family” AND “sexual health” OR “reproductive health” AND “taboo” OR “belief” OR “perspective” were used from academic databases such as Google Scholar, PubMed, Scopus, DergiPark.

Findings: In the selected studies, it was observed that families did not have sufficient information about sexual health. Studies show that as families' level of sexual health knowledge increases, their perspectives on their children's sexual health needs become more positive. In addition, it has been determined that cultural factors and low education levels lead to shame and negative attitudes in families regarding sexual health.

Conclusion and Recommendations: Awareness-raising activities should be carried out on sexual health, which is a sensitive issue for families of disabled adolescents. Families should be aware that disabled individuals may need sexual health information as much as non-disabled individuals and should be supported in this direction. Therefore, families should be provided with training on the importance of sexual health and expert guidance should be provided when necessary.

Keywords: Sexual health, Disabled, Adolescent, Family, Taboo

References:

- 1 Perez-Curiel P, Vicente E, Moran ML, Gomez LE. Sexual rights, reproductive health, and family planning for individuals with intellectual disabilities: a systematic review. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(2):1587. doi:10.3390/ijerph20021587.
- 2 Alriksson-Schmidt AI, Armour BS, Thibadeau JK. Are adolescent girls with a physical disability at increased risk for sexual violence? *J Sch Health*. 2010;80(7):361-367. doi:10.1111/j.1746-1561.2010.00514.x.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN PSİKİYATRİ HASTALARININ DAMGALANMASINA YÖNELİK TUTUMLARININ FİZİKSEL SAĞLIK BAKIMINA ETKİSİ

Tuğba Pehlivan Sarıbudak¹, Ayşe Öztürk², Zeynep Dağ³

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cevizlibağ Sağlık Yerleşkesi, Merkez Efendi mah, Eski Londra Asfaltı Cad., Number: 3, 34010, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, tugba.pehlivansaribudak@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1406-5123

²Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr. Tevfik Sağlam Cd 25/2, 34147 Bakırköy, İstanbul, Türkiye, aysseeozturk@hotmail.com

³Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Zuhuratbaba, Dr. Tevfik Sağlam Cd 25/2, 34147 Bakırköy, İstanbul, Türkiye, zeynepdag1998@gmail.com

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikiyatri hemşirelerinin, psikiyatri hastalarının fiziksel sağlığını yeterince değerlendiremedikleri ve fiziksel sağlığa öncelik vermedikleri bilinmektedir [1,2]. Diğer yandan, psikiyatri hemşirelerinin psikiyatri hastalarını damgalamalarının yeterli fiziksel bakımın önünde engeller oluşturduğu belirtilmiştir [3]. Bu çalışmada, psikiyatri hemşirelerinin ruhsal hastalığa yönelik damgalamaya bağlı tutumlarının hastalara verdikleri fiziksel bakıma etkisini incelemek hedeflenmiştir.

Yöntem: Bu kesitsel, tanımlayıcı ve korelasyonel dizayndaki çalışma, bir psikiyatri hastanesinde çalışan, yataklı psikiyatri kliniklerinde direkt hasta bakımında görev alan 181 psikiyatri hemşiresi ile Haziran-Aralık 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Fiziksel Sağlık Tutum Ölçeği ve Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (24.05.2024, No: 11). Pearson korelasyon analizi, ruhsal hastalığa yönelik inançlar ile fiziksel sağlık bakımına katılmaya yönelik tutumlar arasındaki ilişkileri belirlemiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık sınırı için $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 29,20 (SS, 5,94), %69,6'ı kadın, %89,0'ı çalıştığı departmandan memnun, psikiyatride toplam çalışma yılı ortalama 3,23 (SS, 3,19) ve %73,5'i aldığı kurumsal desteği yetersiz olarak değerlendirmektedir. Katılımcıların çoğu (%85,6) fiziksel değerlendirme için yeterli bilgiye sahip olduklarını, ancak hastalara fiziksel bakım için yeterli zaman ayıramadıklarını (%64,1) düşünmektedir. Hemşirelerin 'Fiziksel Sağlık Bakımına Katılmaya Yönelik Tutum' ölçeği puan ortalaması 26,94 (SS, 7,59), Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar ölçeği puan ortalaması ise 50,89 (SS, 17,74) olarak bulunmuştur. Fiziksel sağlık bakımına katılmaya yönelik tutum ile ruhsal hastalığa yönelik inançlar ölçekleri arasında negatif yönde, istatistiksel olarak zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r: -0,298, p < ,001$). Çoklu regresyon analizi, fiziksel sağlık bakımına katılıma yönelik tutum için üç yordayıcı bildirmiştir: (1) Ruhsal hastalıklar inanç ölçeği, (2) vardiya türü ve (3) günlük çalışma saatleri.

Sonuç ve Öneriler: Sürekli gündüz vardiyasında çalışmanın fiziksel sağlık bakımına katılıma yönelik tutum düzeylerini artırdığı belirlenmiştir. Ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inanç fiziksel sağlık bakımına katılıma yönelik tutumu da olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, hemşirelerin günlük çalışma saati arttıkça fiziksel sağlık bakımına katılıma yönelik tutum düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir. Psikiyatri hemşirelerinde ruhsal hastalıkları damgalamayı azaltmaya yönelik girişimsel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel, Hemşirelik Bakımı, Psikiyatri Hemşireliği, Psikiyatri Hastası, Stigma

THE EFFECT OF PSYCHIATRIC NURSES' ATTITUDES TOWARDS STIGMATIZATION OF PSYCHIATRIC PATIENTS ON PHYSICAL HEALTH CARE

Tuğba Pehlivan Sarıbudak¹, Ayşe Öztürk², Zeynep Dağ³

¹Istanbul Arel University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Cevizlibağ Health Campus, Merkez Efendi mah, Eski Londra Asfaltı Cad., No: 3, 34010, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye, tugba.pehlivansaribudak@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1406-5123

²Bakirkoy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Zuhuratbaba, Dr. Tefvik Sağlam Cd 25/2, 34147 Bakirkoy, İstanbul, Türkiye, ayssecozturk@hotmail.com

³Bakirkoy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Zuhuratbaba, Dr. Tefvik Sağlam Cd 25/2, 34147 Bakirkoy, İstanbul, Türkiye, zeynepdag1998@gmail.com

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is known that psychiatric nurses cannot adequately assess the physical health of psychiatric patients and do not prioritize physical health [1,2]. On the other hand, it has been reported that psychiatric nurses' stigmatization of psychiatric patients creates barriers to adequate physical care [3]. In this study, we aimed to examine the effect of psychiatric nurses' stigmatizing attitudes toward mental illness on the physical care they provide to patients.

Methods: This cross-sectional, descriptive, and correlational study was conducted between June and December 2024 with 181 psychiatric nurses working in a psychiatric hospital and direct patient care in inpatient psychiatric clinics. Before starting the study, permission was obtained from the Ethics Committee of İstanbul Arel University (24.05.2024, No: 11). Pearson correlation analysis determined the relationships between beliefs towards mental illness and attitudes toward participating in physical health care. Multiple linear regression analysis was performed. For the statistical significance, $p < 0.05$ was accepted.

Results: The mean age of the participants was 29.20 years (SD, 5.94), and 69.6% were female. The mean score of the 'Attitude Toward Participation in Physical Health Care' scale was 26.94 (SD, 7.59), and the mean score of the 'Beliefs Toward Mental Illness' scale was 50.89 (SD, 17.74). A negative, weakly statistically significant relationship was found between the attitudes toward participation in physical health care and beliefs about mental illness scales ($r: -0.298, p < .001$). Multiple regression analysis reported three predictors for attitude toward participation in physical health care: (1) mental illness belief scale, (2) shift type, and (3) daily working hours.

Conclusion and Recommendations: Continuous day shift work increased attitudes toward participation in physical health care. Negative beliefs about mental illnesses also negatively affect attitudes toward participation in physical health care. In addition, it was determined that as the nurses' daily working hours increased, their attitudes toward participation in physical health care also

increased. It is recommended that interventional studies be conducted to reduce the stigmatization of mental illness in psychiatric nurses.

Key Words: Physical, Nursing care, Psychiatric nursing, Psychiatric patient, Stigma

References:

- 1 Çelik Ince S, Partlak Güneşen N, Serçe Ö. The opinions of Turkish mental health nurses on physical health care for individuals with mental illness: A qualitative study. *J Psychiatr Ment Health Nurs*, 2018; 25(4), 245-257. Doi: 10.1111/jpm.12456.
- 2 Segerra ER, Diaz NV, Figueroa AS. “That’s all Fake”: Health professionals’ stigma and physical healthcare of people living with serious mental illness. *Plos One*, 2019, 14(12), 1-19. Doi: 10.1371/journal.pone.0226401
- 3 Tyerman J, Autumun-Lee P, Ann C. How stigma and discrimination influence nursing care of persons diagnosed with mental illness: A systematic review. *Issues in Mental Health Nursing*, 2020; 42(2), 153- 163. Doi: 10.1080/01612840.2020.1789788

HEMŞİRELERDE İŞ STRESİ VE İŞ STRESİNİN BİREYSEL İŞ PERFORMANSINA ETKİLERİ

Seyda Yetginler Memiş¹, Serap Sökmen², Papatya Karakurt³

¹ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
Erzincan/Türkiye, seyda.memis@erzincan.edu.tr, Orcid:0000-0001-9703-6736

² Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
Erzincan/Türkiye, sokmenserap@hotmail.com, Orcid:0000-0002-0756-5309

³ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Erzincan/Türkiye,
papatyademirci@hotmail.com, Orcid:0000-0003-0330-9807

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik mesleği; çalışma sistemleri, iş taleplerinin yüksek oluşu, hasta bakımının kalitesiyle ilgili kaygılar gibi nedenlerden dolayı da yoğun baskı altındadır[1,2]. Bu durum iş performanslarının düşmesine, isteksizliğe neden olmaktadır[3]. Araştırma hemşirelerde iş stresi ve iş stresinin bireysel iş performansına etkilerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı türde olan bu araştırmanın evrenini bir ildeki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan 501 hemşire oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek, en az 6 aydır ilgili hastanede çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 247 hemşire ile araştırma Kasım 2022-Ekim 2023 tarihleri arasında tamamlandı. Araştırma verilerinin toplanmasında hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ve iş ortamına ilişkin tanımlayıcı özellikler formu, hemşirelerde iş stresinin belirlenmesi amacı ile "A İş Stresi Ölçeği-20" ve hemşirelerin iş stresinin bireysel iş performansına etkilerini belirlemek için "Bireysel İş Performansı Ölçeği" kullanıldı. Verilerin analizinde t testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 29.88 ± 6.89 olduğu, %57'sinin evli, %79.4'sinin lisans mezunu olduğu, %51.4'ünün gelirinin giderine denk olduğu, %59.9'unun çalışma süresinin 1-5 yıl arası ve %28.3'ünün dahili birimlerde çalıştığı belirlendi. Hemşirelerin iş stresi ölçeği toplam puan ortalaması 53.02 ± 16.99 , bireysel iş performansı ölçeği toplam puan ortalamasının ise 3.67 ± 0.71 olduğu saptandı. Hemşirelerin çalışma süresi, çalıştığı birimdeki pozisyon, birimde isteyerek çalışma durumuna göre iş stresi ve bireysel iş performansı puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendi.

Sonuç ve öneriler: Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin iş stresi ve bireysel iş performansı düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu belirlendi. Hemşirelerin çalışma süresi, çalıştığı birimdeki pozisyon ve birimde isteyerek çalışma durumlarının iş stresi ve bireysel iş performansı düzeylerini etkilediği saptandı. Hemşirelerin iş stresi arttıkça bireysel iş performans düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Hemşirelerin çalıştıkları kurumlarda iş stresini azaltmaya ve bireysel iş performans düzeylerini artırmaya yönelik hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi ve iş stresine neden olan faktörlerin araştırılmasına yönelik nitel araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel, Hemşire, İş performansı, İş stresi

JOB STRESS IN NURSES AND EFFECTS OF JOB STRESS ON INDIVIDUAL JOB PERFORMANCE

Seyda Yetginler Memiş¹, Serap Sökmen², Papatya Karakurt³

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
Erzincan/Türkiye, seyda.memis@erzincan.edu.tr, Orcid:0000-0001-9703-6736

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
Erzincan/Türkiye, sokmenserap@hotmail.com, Orcid:0000-0002-0756-5309

³Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Erzincan/Türkiye,
papatyademirci@hotmail.com, Orcid:0000-0003-0330-9807

ABSTRACT

Introduction and Aim: The nursing profession is under intense pressure due to reasons such as working systems, high job demands, and concerns about the quality of patient care[1,2]. This situation causes a decrease in job performance and reluctance[3]. The research was conducted to determine job stress in nurses and the effects of job stress on individual job performance.

Method: The universe of this descriptive study consisted of 501 nurses working in a Training and Research Hospital in a province. The research was completed between November 2022-October 2023 with 247 nurses who had been working in the relevant hospital for at least 6 months and volunteered to participate in the research. The sociodemographic characteristics of nurses and the descriptive characteristics form regarding the work environment, the “A Job Stress Scale-20” to determine job stress in nurses, and the “Individual Job Performance Scale” to determine the effects of job stress on individual job performance of nurses were used. T test, one-way variance analysis and Pearson correlation analysis were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that the average age of the nurses was 29.88 ± 6.89 , 57% were married, 79.4% had a bachelor's degree, 51.4% had an income equal to their expenses, 59.9% had a working period of 1-5 years and 28.3% worked in internal units. The total mean score of the nurses' job stress scale was 53.02 ± 16.99 , and the total mean score of the individual job performance scale was 3.67 ± 0.71 . It was determined that there was a significant difference between the job stress and individual job performance mean scores according to the nurses' working period, position in the unit they worked in and whether they worked in the unit voluntarily.

Conclusion: It was determined that the job stress and individual job performance levels of the nurses included in the study were above the medium level. It was determined that the length of time nurses work, their positions in the unit they work in, and their willingness to work in the unit affect their job stress and individual job performance levels. It is observed that as nurses' job stress increases, their individual job performance levels decrease. It is recommended that in-service training be organized to reduce job stress and increase individual job performance levels in the institutions where nurses work, and that qualitative research be conducted to investigate the factors that cause job stress.

Keywords: Individual, Nurse, Job performance, Job stress

References:

1. Nur, D. (2011)''Kamu Hastanelerinde Çalışan Sağlık Personelinde İş Doyumu ve Stres İlişkisi'', Klinik Psikiyatri Dergisi, C:14, S:4.
2. Li, L. I., Ai, H., Gao, L., Zhou, H., Liu, X., Zhang, Z., ... & Fan, L. (2017). Moderating effects of coping on work stress and job performance for nurses in tertiary hospitals: a cross-sectional survey in China. BMC health services research, 17(1), 1-8. doi: 10.1186/s12913-017-2348-3
3. Yaşar, B. A. (2014). Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş Stresinin Çalışan Performansına Etkileri. İstanbul, Yüksek Lisans Tezi: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi Bilim Dalı, ss: 1-4.

OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA İŞLEVSİZ İNANÇLARIN SEMPTOM ŞİDDETİNE ETKİSİ

Zeynep Koç¹, Derya Tanrıverdi², Gülçin Elboğa³

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
Osmangazi Mahallesi, Üniversite Bulvarı, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, zeynepkoc2009@hotmail.com, Orcid:
<https://Orcid.org/0000-0002-8755-9303>

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
Osmangazi Mahallesi, Üniversite Bulvarı, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid:
<https://Orcid.org/0000-0001-6912-5520>

³Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Gaziantep, Türkiye, gelboga@gantep.edu.tr

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma, Obsesif Kompulsif Bozukluğu (OKB) olan hastalarda işlevsiz inançların semptom şiddetine etkisini belirlemek ve hangi işlevsiz inanç alanının hangi obsesif-kompulsif semptom boyutuyla spesifik olarak ilişkili olduğunu açıklığa kavuşturma amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde olan bu araştırma, bir üniversite hastanesinin psikiyatri polikliniğinde tedavi gören ve dahil edilme kriterlerini karşılayan 80 OKB hastası ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, Kişisel bilgi formu, OKB semptom ve bulgularını değerlendirmek için Padua Envanter-Washington Eyalet Üniversitesi Revizyonu (PE-WEÜR), Obsesyonlara yönelik inançları ölçmek için Obsesif İnanışlar Ölçeği (OIÖ-44), Kompulsiyonlara yönelik inançlar için ise Ritüeller Hakkındaki İnanışlar Ölçeği (RHİÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, Pearson korelasyon testleri, doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Tüm analizlerde güven aralığı %95 olarak kabul edilmiş ve anlamlılık $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular: OKB hastalarının obsesif-kompulsif inançlar ile obsesif-kompulsif belirtiler ve OKB semptom şiddeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0.001$). Obsesif inançların %22, kompulsif inançların %28 oranında semptom şiddetini yordadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, işlevsiz inançlar, OKB semptom şiddeti üzerinde önemli rol oynamaktadır. OKB hastalarının obsesif-kompulsif işlevsiz inançları arttıkça semptom şiddetinin de arttığı görülmüştür. Bu bulgulara dayanarak, psikiyatri hemşirelerinin OKB semptom şiddetini azaltmak için işlevsiz inançlara odaklanan müdahaleler uygulaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşlevsiz inançlar, Obsesif inançlar, Kompulsif inançlar, OKB, Semptom şiddeti

THE EFFECT OF DYSFUNCTIONAL BELIEFS ON SYMPTOM SEVERITY IN PATIENTS WITH OBSESSIVE COMPULSIVE DISORDER

Zeynep Koc¹, Derya Tanriverdi², Gülçin Elboga³

¹Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing
Osmangazi District, University Boulevard, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, zeynepkoc2009@hotmail.com,
Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-8755-9303>

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing
Osmangazi District, University Boulevard, 27310 Şehitkamil-Gaziantep, Türkiye, deryalper@hotmail.com, Orcid:
<https://Orcid.org/0000-0001-6912-5520>

³Gaziantep University Şahinbey Research And Practice Hospital, Department of Mental Health and Diseases,
Gaziantep, Türkiye, gelboga@gantep.edu.tr,

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to determine the effect of dysfunctional beliefs on symptom severity in patients with obsessive compulsive disorder (OCD) and to clarify which dysfunctional belief area is specifically associated with which obsessive-compulsive symptom dimension.

Method: This descriptive study was conducted with 80 OCD patients who were receiving treatment in a university hospital psychiatry outpatient clinic and met the inclusion criteria. Research data was collected by "Personal Information Form", "Padua Inventory-Washington State University Revision (PI-WSUR)", "Obsessive Beliefs Questionnaire-44 (OBQ-44)", "Beliefs About Rituals Inventory (BARI)". Descriptive statistics, Pearson correlation tests, and linear regression analysis were used in the analysis of the data. In all analyses, the confidence interval was accepted as 95% and significance was determined as $p < 0.05$.

Findings: A significant positive relationship was found between obsessive-compulsive beliefs of OCD patients and obsessive-compulsive symptoms and OCD symptom severity ($p < 0.001$). It was determined that obsessive beliefs predicted symptom severity by 22% and compulsive beliefs predicted symptom severity by 28%.

Conclusion and Recommendations: As a result, dysfunctional beliefs play an important role in OCD symptom severity. It was observed that as the obsessive-compulsive dysfunctional beliefs of OCD patients increased, symptom severity also increased. Based on these findings, it is recommended that psychiatric nurses implement interventions focusing on dysfunctional beliefs to reduce OCD symptom severity.

Key Words: Dysfunctional beliefs, Obsessive beliefs, Compulsive beliefs, OCD, Symptom severity

KKTC' DE YAŞAYAN BİREYLERİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE SAĞLIK ANKSİYETESİNDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞIN ROLÜ

Sinem Dağ Canatan¹, Gamze Yatmaz², Berna Arifoğlu³

¹Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: sinem.dag@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-3746-2025>

²Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: gamze.yatmaz@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-1486-4072>

³Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: berna.arifoglu@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-6430-026X>

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı okuryazarlığı “Ruhsal bozuklukların tanınmasına, yönetilmesine veya önlenmesine yardımcı olan bilgi ve inançları” ifade eden bir kavramdır. Ruh sağlığı okuryazarlığı hem bireyin hem de toplumun ruh sağlığını koruma ve güçlendirme de önemli bir belirleyicidir. Bu araştırmada, KKTC' de yaşayan bireylerin psikolojik iyi oluş, sağlık anksiyetesi ve ruh sağlığı okuryazarlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini KKTC' de yaşayan 286.257 birey oluşturmaktadır. (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2011). Evreni bilinen örneklem hesaplanmış ve 354 bireye ulaşılması planlanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul izni alınmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan e-anket formu ve Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu'nun internet/sosyal medya yoluyla paylaşılması yoluyla gerçekleştirilmektedir. Yazılı bilgilendirilmiş onam ve veri toplama araçları Google Formlar üzerinde oluşturulmuştur. Yazılı bilgilendirilmiş onam formunu kabul edenler anketi dolduracaktır. Ankette soruyu cevaplamadan bir sonrakine geçilemeyecek şekilde düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenleme ile sadece eksiksiz doldurulmuş anketler sisteme yüklenebilmektedir. Anket yaklaşık 15 dk. da doldurulacaktır. Çalışmada "Tanıtıcı Özellikler Formu", "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği", "Sağlık Anksiyetesi Ölçeği" ve "Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılmaktadır.

Bulgular: Katılımcıların, yaş ortalaması 26,91, %73,40'ının kadın olduğu, Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden 41,54±9,35 puan, Sağlık Anksiyetesi Ölçeği toplamından 34,73±8,11 puan, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği toplamından 69,00±10,47 puan aldıkları belirlenmiştir. Katılımcıların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları ile Sağlık Anksiyetesi Ölçeği toplamından ve Bedensel Belirtilere Aşırı Duyarlılık ve Kaygı alt ölçeğinden aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonlar olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Katılımcıların Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları ile Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeğinin Ruhsal Bozuklukları Tanıma ve Ruhsal Sağlık Bilgisine Ulaşma alt ölçeklerinden aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Katılımcıların Sağlık Anksiyetesi Ölçeği toplamından ve Bedensel Belirtilere Aşırı Duyarlılık ve Kaygı alt ölçeğinden aldıkları puanlar ile Ruh

Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeğinin Ruhsal Hastalığı Olan Bireylere Yönelik Tutum alt ölçeğinden aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bireylerin sağlık anksiyetesiyle başa çıkma becerilerinin desteklenmesi ve ruhsal hastalıklara yönelik olumlu tutumlarının güçlendirilmesi amacıyla yürütülecek eğitim ve danışmanlık çalışmalarıyla, ruh sağlığı okuryazarlığının geliştirilmesi ve bu sayede toplum genelinde psikolojik iyi oluş düzeyinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik iyi oluş, Ruh sağlığı okuryazarlığı, Sağlık anksiyetesi

Kaynaklar:

1. Aydemir, Ö., Kırpınar, İ., Satı, T., Uykur, B. ve Cengisiz, C. Sağlık Anksiyetesi Ölçeği'nin Türkçe için güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50(4), (2013) 325-331. doi: 10.4274/npa.y6383.
2. Akdoğan, E., Şen GK, Onan, N. Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOÖ): Türkçe Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), (2023) 490-507.
3. Telef, B. B. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), (2013) 374-384.

THE ROLE OF MENTAL HEALTH LITERACY IN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND HEALTH ANXIETY OF INDIVIDUALS LIVING IN TURKİSH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS

Sinem Dağ Canatan¹, Gamze Yatmaz², Berna Arifoğlu³

¹Doğı Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: sinem.dag@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-3746-2025>

²Doğı Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: gamze.yatmaz@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0003-1486-4072>

³Doğı Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, E-mail: berna.arifoglu@emu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-6430-026X>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Mental health literacy is a concept that refers to “knowledge and beliefs that help identify, manage or prevent mental disorders”. Mental health literacy is an important determinant in protecting and strengthening the mental health of both the individual and the society. This study aimed to examine the relationship between psychological well-being, health anxiety and mental health literacy of individuals living in the Turkish Republic of Northern Cyprus

Methods: The universe of the study consists of 286,257 individuals living in the TRNC (Ministry of Internal Affairs of the Turkish Republic of Northern Cyprus, 2011). The known universe was calculated and it was planned to reach 354 individuals. Ethics committee permission was obtained for the study. It is carried out by sharing the e-survey form and Informed Voluntary Consent Form prepared by the researchers via the internet/social media. Written informed consent and data collection tools were created on Google Forms. Those who accept the written informed consent form will fill out the survey. Arrangements were made in the survey so that it is not possible to move on to the next question without answering it. With this arrangement, only completely filled out surveys can be uploaded to the system. The survey will be filled out in approximately 15 minutes. "Descriptive Characteristics Form", "Psychological Well-Being Scale", "Health Anxiety Scale" and "Mental Health Literacy Scale" are used in the study.

Results: It was determined that the average age of the participants was 26.91, 73.40% were female, and they scored 41.54 ± 9.35 on the Psychological Well-Being Scale, 34.73 ± 8.11 total on the Health Anxiety Scale, and 69.00 ± 10.47 total on the Mental Health Literacy Scale. It was determined that there were statistically significant and negative correlations between the participants' Psychological Well-Being Scale scores and the total Health Anxiety Scale scores and the Hypersensitivity to Somatic Symptoms and Anxiety subscales ($p < 0.05$). It was determined that there were statistically significant and positive correlations between the participants' Psychological Well-Being Scale scores and the scores they got from the Recognizing Mental Disorders and Accessing Mental Health Information subscales of the Mental Health Literacy Scale ($p < 0.05$). It was determined that there was a statistically significant and positive correlation between the scores of the participants from the total

Health Anxiety Scale and the Hypersensitivity and Anxiety to Somatic Symptoms subscale and the scores they received from the Attitude Towards Individuals with Mental Illness subscale of the Mental Health Literacy Scale ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: It is recommended that mental health literacy be improved and the level of psychological well-being in society as a whole be increased through training and counselling activities to support individuals' skills in coping with health anxiety and to strengthen their positive attitudes towards mental illnesses.

Key Words: Health anxiety, Mental health Literacy, Psychological well-being

References:

1. Aydemir, Ö., Kırpınar, İ., Satı, T., Uykur, B. ve Cengisiz, C. Reliability and validity study of the Turkish version of the Health Anxiety Scale. *Archives of Neuropsychiatry*, 50(4), (2013) 325-331. doi: 10.4274/npa.y6383.
2. Akdoğan, E., Şen GK, Onan, N. Mental Health Literacy Scale: Turkish Adaptation, Validity and Reliability. *Unika Journal of Health Sciences*, 3(2), (2023) 490-507.
3. Telef, B. B. Psychological Well-being Scale: Adaptation to Turkish, validity and reliability study. *Hacettepe University Faculty of Education Journal*, 28(3), (2013) 374-384.

ACİL SERVİS ÇALIŞANLARININ PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ DÜZEYLERİNİN VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK DAMGALAMA TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Bevzanur Topallı¹, Nevin Günaydın², Tuğçe Akyol³

¹Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye, topallibevzanur@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8430-9595

²Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye, nevingunaydin@odu.edu.tr, Orcid:0000-0002-5382-6354

³Çorum Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çorum, Türkiye, tugceakyol.6@gmail.com , Orcid: 0009-0001-3431-7757

ÖZET

Giriş: Acil servise başvuru yapan hasta popülasyonu içerisinde ruhsal hastalığa sahip bireylerin önemli bir çoğunluğu oluşturduğu bilinmektedir. Çevresel ve çevresel olmayan birçok faktör nedeniyle, psikososyal bakım yetersiz kalabilmekte acil servis çalışanlarının damgalama tutumları, ruhsal hastalığa sahip bireylerin tedavi süreçlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu çalışma, acil servis çalışanlarının psikososyal bakım yetkinliği düzeylerini ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalama tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir tasarımda olup, 2023-2024 yılları arasında 220 acil servis çalışanının katılımıyla yürütülmüştür. Katılımcılara Sosyodemografik veri formu, Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz-Değerlendirme Ölçeği ve Sağlık Çalışanları İçin Ruhsal Hastalıklara Yönelik Damgalama Ölçeği uygulanmış, veriler SPSS ve AMOS programları kullanılarak; yüzde frekans, fark analizleri, korelasyon ve path analizi yöntemleri ile incelenmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yüksek düzeyde Psikososyal Bakım Yetkinliği düzeyine sahip olduğu (Ort. = 3.40), Ruhsal Hastalıklara Yönelik damgalama düzeylerinin düşük olduğu (Ort. = 2.71). Psikososyal bakım yetkinliğinin Damgalama tutumları üzerine doğrudan bir etkiye sahip olmadığı ($r = 0.004$, $p = 0.957$); ancak alt boyutlar arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. ($p < .05$). Demografik değişkenlere göre yapılan analizlerde ise cinsiyet, medeni durum ve çocuk sayısına göre anlamlı bir fark bulunmadığı ($p > .05$) ancak, psikososyal bakıma yönelik eğitim almış bireylerin psikososyal bakım yetkinliği düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. ($p < .05$).

Sonuç: Bu çalışma, acil servis çalışanlarının psikososyal bakım yetkinliklerinin yüksek, ancak ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Psikososyal bakım yetkinliği ile damgalama arasında doğrudan bir ilişki bulunmamakla birlikte, alt boyutlar düzeyinde semptom tanılama ve müdahale yetkinliğinin sosyal mesafeyi azalttığı ve yardım arama ile kendini açma eğilimini artırdığı, bilgiyi kullanma becerisinin ise sosyal mesafeyi artırıp yardım arama davranışını azalttığı görülmektedir. Demografik değişkenler açısından anlamlı bir fark saptanmazken, psikososyal bakım eğitimi alanların yetkinlik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Psikososyal bakımın etkinliğini artırmak ve damgalamayı azaltmak için eğitim programlarının

güçlendirilmesi, özellikle uygulamalı ve vaka temelli eğitimlerin yaygınlaştırılması bu çalışmanın önerilerindendir.

Anahtar Kelimeler: Acil servisler-psikiyatrik, Psikososyal Ffktörler, Stigma.

DETERMINATION OF EMERGENCY SERVICE WORKERS' LEVEL OF PSYCHOSOCIAL CARE COMPETENCE AND STIGMATIZATION ATTITUDES TOWARDS MENTAL ILLNESSES

Bevzanur Topallı¹, Nevin Günaydın², Tuğçe Akyol³

¹Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye, topallibeyzanur@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8430-9595

²Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye, nevingunaydin@odu.edu.tr, Orcid:0000-0002-5382-6354

³Kuruluş adı, Kuruluş adresi, Şehir, Ülke, E-mail, Orcid:xxx

ABSTRACT

Introduction: A significant proportion of patients presenting to emergency departments have mental health disorders. Due to various environmental and non-environmental factors, psychosocial care may be inadequate, and the stigmatizing attitudes of emergency department staff can negatively impact treatment outcomes. This study examines the psychosocial care competence levels of emergency department staff and their attitudes toward stigma related to mental illness.

Methods: This descriptive and correlational study was conducted between 2023 and 2024 with 220 emergency department staff. Participants completed a sociodemographic data form, the Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale, and the Stigma Scale for Mental Illness Among Healthcare Professionals. Data were analyzed using SPSS and AMOS software, employing percentage-frequency analysis, difference analyses, correlation, and path analysis.

Results :Participants demonstrated high psychosocial care competence ($M = 3.40$) and low stigma toward mental illness ($M = 2.71$). Although psychosocial care competence did not directly affect stigma attitudes ($r = 0.004$, $p = 0.957$), significant relationships were found among its subdimensions ($p < .05$). No significant differences were observed based on gender, marital status, or number of children ($p > .05$). However, those who had received psychosocial care training showed higher competence levels ($p < .05$).

Conclusion: Emergency department staff exhibited high psychosocial care competence and low stigma levels toward mental illness. While no direct relationship was found between overall competence and stigma, symptom diagnosis and intervention competence correlated with lower social distance and higher help-seeking behavior, whereas greater information use was linked to higher social distance and reduced help-seeking. Training was associated with greater competence, emphasizing the need for enhanced case-based and practical education to improve psychosocial care and reduce stigma.

Keywords: Emergency services-psychiatric, Psychosocial factors, Stigma.

References:

1 Weare, R., Green, C., Olosoji, M., & Plummer, V. (2019). ICU nurses feel unprepared to care for patients with mental illness: a survey of nurses' attitudes, knowledge, and skills. *Intensive and Critical Care Nursing*, 53, 37-42.

- 2 Abaatyo, J., Nyemara, N., & Ashaba, S. (2024). Health professionals' stigmatizing attitudes towards people with mental illness: A cross-sectional study in a referral hospital in Uganda. Plos one, 19(12), e0313153.
- 3 McIntosh, J. T. P. (2021). Emergency department nurses' care of psychiatric patients: A scoping review. International Emergency Nursing, 54, 100929.

DEPRESYON HASTALARINDA SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ VE DEPRESYON ŞİDDETİNİN, ÖLÜM DİSTRESİ ÜZERİNE ETKİSİ: TANIMLAYICI VE KORELASYONEL BİR TASARIM

Merve Işıık¹, Burcu Özer², Emel Bahadır Yılmaz³, Ümran Demircan⁴, Hasan Belli⁵

¹Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Bölümü, Yeni Mahalle Fakülte Sok. No:4 P.K.28340 Piraziz, Giresun, Türkiye, Merve0606_90@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4857-2337

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Cd, İstanbul, Türkiye, hem.burcuozzer@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7135-690X

³Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Bölümü, Yeni Mahalle Fakülte Sok. No:4 P.K.28340 Piraziz, Giresun, Türkiye, ebahadiryilmaz@yahoo.com , Orcid: 0000-0003-1785-3539

⁴Sinop Üniversitesi, Durağan Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Buzluk, Çiğdem Sk. No:21 Durağan, Sinop, Türkiye, umranaltinoz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-2975-4581

⁵SBÜ Bağcılar EAH, Psikiyatri Kliniği, Merkez Mahallesi Dr. Sadık Ahmet Caddesi, İstanbul, Türkiye, hasan.belli@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-4538-6587

ÖZET

Giriş-Amaç: Depresyon, bireylerin psikososyal işlevselliğini önemli ölçüde etkileyen yaygın bir ruh sağlığı bozukluğudur [1]. Depresyon şiddetinin artışıyla ölüm anksiyetesinin arttığı, manevi iyilik halinin ise depresyon şiddetini azaltmaya yardımcı olduğu bilinmektedir [2]. Ölüm distresi; ölüm anksiyetesi, ölüm depresyonu ve ölüm obsesyonundan oluşmaktadır [3]. Bu çalışmada, depresyon hastalarında spiritüel iyi oluşun ve depresyon şiddetinin ölüm distresi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve korelasyonel tasarımda yürütölen bu çalışmada, Ağustos-Aralık 2024 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde takipli 203 depresyon hastası örnekleme dahil edilmiştir. Veriler; Katılımcı Bilgi Formu, Spiritüel İyi Oluş Ölçeği (MİÖÖ), Kısa Beck Depresyon Envanteri (KBDÖ) ve Kısa Ölüm Distresi Ölçeği (KÖSÖ) ile yüz yüze toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler (mean, medyan, min.-max. vb.), bağımsız t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanıldı. Çalışma raporlanmasında STROBE kontrol listesi kullanıldı.

Bulgular: Bu araştırmada; kadın cinsiyet, aileyle yaşama ve algılanan destek durumu olan kişilerin MİÖÖ puanı anlamlı derecede yüksekti ($p < 0,05$). Geçmişte intihar girişiminde bulunma, algılanan destek görememe ve kendine zarar verme düşüncesi bulunan kişilerin KBDÖ puanı anlamlı derecede daha yüksekti ($p < 0,05$). KBDÖ ile MİÖÖ arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,001$). KÖSÖ toplam puanı, KBDÖ toplam puanının anlamlı yordayıcısıdır ($B = 0.341$, $p < 0,05$). Modelin düzeltilmiş açıklayıcılığı %9,4 olarak hesaplanmıştır ($Adj. R^2 = 0.094$). Bununla birlikte; sosyodemografik özellikler, spiritüel iyi oluş, geçmiş intihar girişimi gibi diğereğişkenlerin ölüm distresinin anlamlı yordayıcısı olmadığı görölmüştür ($p > 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Depresyon hastalarında; depresyon şiddetinin, ölüm distres düzeyini etkileyen önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Depresyon şiddeti arttıkça, ölüm distresi artmaktadır.

Depresyon şiddetini azaltmaya yönelik uygulamaların, ölüm distresini azaltarak intihara yönelik girişim ve davranışlar gelişmesini engellemeye katkısının olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Maneviyat, Spiritüel iyi oluş, Ölüm

THE EFFECT OF SPIRITUAL WELL-BEING AND DEPRESSION SEVERITY ON DEATH DISTRESS IN DEPRESSED PATIENTS: A DESCRIPTIVE AND CORRELATIONAL DESIGN

Merve Işık¹, Burcu Özer², Emel Bahadır Yılmaz³, Ümran Demircan⁴, Hasan Belli⁵

¹Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Yeni Fakülte St. No:4, 28340 Piraziz, Giresun, Türkiye, Merve0606_90@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4857-2337

²Istanbul University Cerrahpaşa Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İzzet Paşa, Abide-i Hürriyet Ave., İstanbul, Türkiye, hem.burcuozzer@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7135-690X

³Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Yeni Fakülte St. No:4, 28340 Piraziz, Giresun, Türkiye, ebahadiryilmaz@yahoo.com, Orcid: 0000-0003-1785-3539

⁴Sinop Üniversitesi, Durağan Meslek Yüksekokulu, Department of Emergency Medicine and First Aid, Buzluk, Çiğdem St. No:21 Durağan, Sinop, Türkiye, umranaltinoz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-2975-4581

⁵Bağcılar Training and Research Hospital, Psychiatry Clinic, Merkez, Dr. Sadık Ahmet Ave., İstanbul, Türkiye, hasan.belli@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-4538-6587

ABSTRACT

Introduction and Aim: Depression is a common mental health disorder that significantly affects the psychosocial functioning of individuals [1]. It is known that death anxiety increases with the increase in the severity of depression, and spiritual well-being helps to reduce the severity of depression [2]. Death distress consists of death anxiety, death depression and death obsession [3]. In this study, it was aimed to examine the effect of spiritual well-being and depression severity on death distress in patients with depression.

Methods: The research is a conducted with a descriptive and correlational design, 203 depression patients followed in a training and research hospital between August and December 2024 were included in the sample. Data were collected face to face with the Participant Information Form, Spiritual Well-Being Scale (SWBS), Beck Depression Inventory for Primary Care (BDI-PC) and Death Distress Scale (DDS). Descriptive statistics (mean, median, min.-max. etc.), independent t test, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson correlation analysis and multiple regression analysis were used in the evaluation of the data. The STROBE checklist was used in the study reporting.

Results: In this study, the SWBS scores of individuals who were female, living with family and perceived support were significantly higher ($p<0.05$). The BDI-PC scores of individuals who had attempted suicide in the past, who did not receive perceived support and who had thoughts of harming themselves were significantly higher ($p<0.05$). A negative and weak correlation was found between DDS total score and SWBS total score ($p<0.001$). The DDS total score is a significant predictor of the BDI-PC total score ($B= 0.341$, $p<0.05$). The adjusted explanatory power of the model was calculated as 9.4% (Adj. $R^2= 0.094$). However, it was observed that other variables such as sociodemographic characteristics, spiritual well-being, and past suicide attempts were not significant predictors of death distress ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: In depressed patients; it shows that the severity of depression is an important factor affecting the level of death distress. As the severity of depression increases, death distress increases. It is thought that practices aimed at reducing the severity of depression will contribute to preventing the development of suicidal attempts and behaviors by reducing death distress.

Key Words: Depression, Spirituality, Spiritual Coping, Death

References:

- 1 Fu Z. et al. Psychological factors for the onset of depression: a meta-analysis of prospective studies. *BMJ open*. 2021; 11(7): e050129. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-050129>
- 2 Korkmaz Z. Çiçek İ., and Söğüt R. "The effect of spirituality on death-related depression, death anxiety, and loneliness among young adults." *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*. 2024;12(3):872-885. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.1532972>
- 3 Abdel-Khalek, A. M. A general factor of death distress in seven clinical and non-clinical groups. *Death Studies*, 2004; 28: 889–898 <https://doi.org/10.1080/07481180490491040>

BİLİNMEYENE YOLCULUK: FETAL ANOMALİ RİSKİ OLAN GEBELERİN DENEYİMLERİ VE BEKLENTİLERİ – NİTEL BİR ÇALIŞMA

Zekiye Turan¹, Çiğdem Şen Tepe², Semiha Ünkan³, Ahsen Demirhan Kayacık⁴, Sevgi

Köroğlu⁵, Emine Cincioğlu⁶, Merve Baştan⁷

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, zekiyeturan@sakarya.edu.tr, 0000-0002-2763-2820

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr, 0000-0002-2652-5628

³Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, semihaunkazan@sakarya.edu.tr, 0000-0002-3453-2166

⁴Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, ahsendemirhan@sakarya.edu.tr, 0000-0001-9431-9204

⁵Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, sevgikoroğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0002-8060-9216

⁶Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, eminecincioğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0003-1659-9196

⁷Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Perinatoloji Birimi, Sakarya, Türkiye, ymkmerve@gmail.com, 0000-0001-8664-7830

ÖZET

Giriş ve Amaç: Fetal anomali tanısı beklenmedik bir anda öğrenilebilir ve gebede şok, keder, anksiyete, kızgınlık gibi karmaşık ve şiddetli yas tepkileri görülebilir. Tanıyla birlikte gebe ve ailesi için, gelişimsel süreçte olumlu duygulardan; belirsizliklerin, bilinmezliklerin olduğu ve zor kararların alınmasını gerektiren yeni bir aşamaya geçilebilir [1,2,3]. Bu çalışmada, fetal anomali riski belirlenen veya tanı koyulan gebelerin deneyimlerini ve gereksinimlerini belirlemek amaçlandı.

Yöntem: Çalışmamızda, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım tercih edildi. Amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılarak, fetal anomali riski olan veya tanı koyulan ve gebeliğini devam ettirme kararı alan 22 gebe ile yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler gerçekleştirildi. Araştırma, Haziran 2023-Nisan 2024 tarihleri arasında yapıldı. Veriler, MAXQDA programı kullanılarak, tematik analiz tekniği ile değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 33,59±5,56'dır. İçerik analizi sonrası; altı ana, 15 alt tema belirlendi. "Tanı deneyimi" teması altında duygular, sağlık profesyonellerinin yaklaşımı; "karar verme süreci" teması altında inançlar, eşin rolü; "sağlık hizmetleri" teması altında kullanılabilirlik-erişim ile hizmet kalitesi olarak ikişer alt tema belirlendi. "İhtiyaçlar" teması altında psikososyal destek, doğru ve yeterli bilgi, terapötik iletişim, sağlık profesyonellerine güven; "anneliğin rolü" teması altında duygusal durum ve iletişim; "baş çıkma stratejileri" teması altında ise bilgi edinme, sosyal destek ve dini başvuru alt temaları açığa çıkarıldı.

Sonuç ve Öneriler: Fetal anomali tanısı olan gebelerin, bebeklerinin bakımına katılımlarını iyileştirmek ve sorumluluk kazanmalarına yardımcı olabilmek adına fırsatların ve engellerin belirlenmesi önemlidir. Gebelik takibi ve bakımı, bu doğrultuda plânlanmalıdır. Elde edilen sonuçlar, fetal anomali riski veya tanısı olan gebelerin beklentilerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına

yardımcı olacak, böylece daha nitelikli bakım sağlanmasına rehberlik edecektir. Fetal anomali tanısı olan gebelere yönelik psikososyal destek programlarının hazırlanması, uygulanarak etkinliğinin incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Fetal anomali, Gebelik, Nitel araştırma, Tanılama

JOURNEY INTO THE UNKNOWN: EXPERIENCES AND EXPECTATIONS OF PREGNANT WOMEN AT RISK OF FETAL ANOMALY – A QUALITATIVE STUDY

*Zekiye Turan¹, Çiğdem Şen Tepe², Semiha Ünkazan³, Ahsen Demirhan Kayacık⁴, Sevgi
Köroğlu⁵, Emine Cincioğlu⁶, Merve Baştan⁷*

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, zekiyeturan@sakarya.edu.tr, 0000-0002-2763-2820

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, cigdemsen@sakarya.edu.tr, 0000-0002-2652-5628

³Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, semihaunkazan@sakarya.edu.tr, 0000-0002-3453-2166

⁴Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, ahsendemirhan@sakarya.edu.tr, 0000-0001-9431-9204

⁵Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, sevgikoroğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0002-8060-9216

⁶Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, eminecincioğlu@sakarya.edu.tr, 0000-0003-1659-9196

⁷Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Perinatoloji Birimi, Sakarya, Türkiye, ymkmerve@gmail.com, 0000-0001-8664-7830

ABSTRACT

Introduction and Aim: The diagnosis of fetal anomaly can be learned unexpectedly, and the pregnant woman may experience complex and severe grief reactions such as shock, grief, anxiety, and anger. With the diagnosis, the developmental process for the pregnant woman and her family may shift from positive emotions to a new stage of uncertainty, ambiguity, and difficult decisions [1,2,3]. This study aimed to determine the experiences and needs of pregnant women who were identified or diagnosed with a risk of fetal anomaly.

Methods: In our study, the phenomenological approach, one of the qualitative research methods, was preferred. Using the purposeful sampling method, semi-structured, individual interviews were conducted with 22 pregnant women who were at risk of fetal anomaly or diagnosed and decided to continue their pregnancy. The research was conducted between June 2023 and April 2024. The data were evaluated using thematic analysis of the MAXQDA program.

Results: The average age of the participants was 33.59±5.56. After the content analysis, six main and 15 sub-themes were determined. Under the theme of “diagnostic experience,” emotions, the approach of health professionals; under the theme of “decision-making process,” beliefs, and the role of the spouse; under the theme of “health services,” two sub-themes were determined as usability-access, and service quality. Under the theme of “needs”, psychosocial support, accurate and sufficient information, therapeutic communication, trust in health professionals; under the theme of “role of motherhood”, emotional state and communication; under the theme of “coping strategies”, information acquisition, social support and religious reference were revealed.

Conclusion and Recommendations: It is important to identify opportunities and barriers to help pregnant women diagnosed with fetal anomalies improve their participation in their babies' care and

gain responsibility. Pregnancy follow-up and care should be planned accordingly. The results obtained will help to understand the expectations of pregnant women with a risk or diagnosis of fetal anomalies more comprehensively, thus guiding the provision of more qualified care. It may be recommended to prepare psychosocial support programs for pregnant women diagnosed with fetal anomalies, implement them, and examine their effectiveness.

Key Word: Diagnosis, Fetal anomalies, Pregnancy, Qualitative research

References:

- 1.Yaşar BN. The needs of parents and opinions of interdisciplinary team members in perinatal palliative care: A quantitative study. Hacettepe University Institute of Health Sciences, Ankara, 2018. [Accessed 10 June 2024].
2. Isaacs NZ, Andipatin MG. A systematic review regarding women's emotional and psychological experiences of high-risk pregnancies. BMC Psychology. 2020;8(1):1-11. doi: 10.1186/s40359-020-00410-8.
3. Mutti G, Ait Ali L, Marotta M, et al. Psychological impact of a prenatal diagnosis of congenital heart disease on parents: Is it time for tailored psychological support? Journal of Cardiovascular Development and Disease. 2024;11(1):31. doi: 10.3390/jcdd11010031.

HEMŞİRELERDE EMPATİK ÖFKE İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Merve Sözen¹, Emine Öksüz²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, merve.sozen@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0005-9489-2402>

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <http://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

ÖZET

Giriş-Amaç: İletişim becerileri, hemşireler de dahil olmak üzere sağlık ekibinin her üyesi için gereklidir ve etkili iletişim becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Bu becerilerinin en temel bileşeni karmaşık ve çok boyutlu empati becerisidir [1]. Empatik öfke kişinin karşısındakini her haliyle hissedebilmesi ve mağduriyet yaşayan kişiye yardımda bulunma isteğinin olmasıdır. Başkasının iyiliğini istemek ve bu insanlara haksızlık edildiğine tanık olmak, mağdurlara karşı empati hissedilmesine ve yardım etme duygusunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır [2]. Bu araştırmanın amacı; hemşirelerde empatik öfke ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, Ankara ilindeki bir üniversite hastanesinde çalışan hemşireler ile Aralık 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 270 hemşire dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri; Tanıtıcı Bilgi Formu, Empatik Öfke Ölçeği ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 bilgisayar programı kullanılarak analiz edilmiştir. $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması $37,56\pm 8,41$ olup, %89,6'sı ($n=242$) kadındır ve meslekte çalışma yılı ortalaması $15,27\pm 9,01$ 'dir. Empatik Öfke Ölçeği puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre empatik öfkenin iletişim becerilerini olumlu etkilediği bulunmuştur. Bu kapsamda hemşirelik gibi hastanın iyilik halini ve hasta savunuculuğunu temel alan bir meslekte iletişim becerilerinin ve empatik öfkenin geliştirilmesine yönelik eğitimler düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Empatik öfke, Hemşire, İletişim becerileri

Kaynaklar:

1. Pazar B, Demiralp M, Erer İ. The communication skills and the empathic tendency levels of nursing students: a cross-sectional study. *Contemporary Nurse*. 2017;53(3):368-377.
2. Okutan N. (Özellik) Empatik Öfke Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*. 2019;3(6):237-250.

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EMPATHIC ANGER AND COMMUNICATION SKILLS IN NURSES

Merve Sözen¹, Emine Öksüz²

¹Health Sciences University, Gülhane Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, E-mail: merve.sozen@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0005-9489-2402>

²Health Sciences University, Gülhane Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, E-mail: emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <http://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Communication skills are essential for all members of the healthcare team, including nurses, and the development of effective communication skills is necessary. The most fundamental component of these skills is the complex and multidimensional ability of empathy [1]. Empathic anger is the ability of an individual to deeply understand the other person in any situation and the willingness to help those experiencing harm. Wanting the well-being of others and witnessing injustice done to these people leads to feelings of empathy towards the victims and triggers the desire to help [2]. The aim of this research is to examine the relationship between empathic anger and communication skills in nurses.

Methods: This descriptive qualitative research was conducted with nurses working at a university hospital in Ankara between December 2024 and February 2025. A total of 270 nurses participated in the study. The data for the research were collected using the Introductory Information Form, the Empathic Anger Scale, and the Communication Skills Scale for Healthcare Workers. The obtained data were analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) version 26 software. $p<0.05$ was considered statistically significant.

Results: The average age of the nurses participating in the study was 37.56 ± 8.41 , with 89.6% ($n=242$) being female, and the average number of years working in the profession was 15.27 ± 9.01 . A statistically significant positive correlation was found between the scores of the Empathic Anger Scale and the Communication Skills Scale ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: According to the results of the study, it was found that empathic anger positively affects communication skills. In this context, it is recommended to organize training programs aimed at developing communication skills and empathic anger in professions such as nursing, which are based on patient well-being and patient advocacy.

Key Words: Communication skills, Empathic anger, Nurses

References:

1. Pazar B, Demiralp M, Erer İ. The communication skills and the empathic tendency levels of nursing students: a cross-sectional study. *Contemporary Nurse*. 2017;53(3):368-377.
2. Okutan N. (Özellik) Empatik Öfke Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*. 2019;3(6):237-250.

ENSEFALİT SONRASİ PSİKOZ: PSİKOTİK BELİRTİLERİN TEDAVİSİNDE AMİSÜLPİRİDİN ROLÜNE DAİR BİR OLGU SUNUMU

Ezgi Şişman¹, Aylin Gareayaghi²

1 Kocaeli Şehir Hastanesi, Psikiyatri Kliniğı, Kocaeli, Türkiye drezgisisman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9496-991X

2 Kocaeli Üniversitesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı, Kocaeli, Türkiye aylingare@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8453-032

ÖZET

Giriş: Genel tıbbi duruma bağı psikotik bozukluklar, organik etyolojiye sahip psikiyatrik tablolar arasında yer almakta olup heterojen klinik görünümsergileyebilir. Bu yazıda, ensefalit sonrası psikotik belirtiler geliştiren bir olgu sunularak, tanı ve tedavi sürecine ilişkin multidisipliner yaklaşımlar tartışılmaktadır.

Olgu: 46 yaşında erkek hasta, rektum kanseri ve epilepsi tanıları ile takipli olup, bir yıl önce ensefalit nedeniyle yoğun bakım yatışı geçirmiştir. Son bir yıldır yaygın anksiyete bozukluğu nedeniyle seçici serotonin geri alım inhibitörleri ile tedavi edilmektedir. Psikiyatrik izlem öyküsü bulunmayan hastada, ensefalit sonrası süreçte ailesine yönelik persekütuar hezeyanlar gelişmiş olup, son dönemde ailesini hırsızlıkla suçlama, fiziksel saldırganlık ve intihar girişimi gibi belirtiler gözlenmiştir. Jandarma eşliğinde acil servise getirilen hastanın değerlendirilmesi yapılmıştır.

Değerlendirme ve Tedavi: Acil serviste bilinç açık, yönelim tam ve düşünce içeriğinde persekütuar hezeyanlar saptanmıştır. Duygu durumu disforik olarak değerlendirilmiş, alkol ve madde kullanım öyküsü saptanmamıştır. Antipsikotik olarak hem epilepside görece güvenli olması hem de ensefalit psikozlarında tercih edilmesi nedeniyle amisülpirid 200 mg/gün tedavisi başlanmış ve hastanın semptomlarında bir ay içinde dramatik şekilde iyileşme sağlanmıştır. Takiplerinde hezeyanların gerilediğı, saldırganlığın sonlandığı ve ilaç uyumunun sağlandığı izlenmiştir.

Tartışma: Ensefalit sonrası gelişen psikotik bozukluklar, farklı klinik seyir gösterebilir ve multidisipliner yaklaşım gerektirir. Bu olgu otoimmün ensefalitlerde ön plana çıkan amisülpirid seçeneğinin viral ensefalite bağı psikotik bozukluklarda da etkili olduğunu göstermektedir. Ensefalit takibinde doktor ve hemşirelerin yani tüm tedavi ekibinin psikiyatrik belirtiler açısından da tetikle olması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Ensefalit Sonrası Psikoz, Persekütör Hezeyanlar, Amisülpirid Tedavisi, Viral Ensefalite Bağı Psikoz, Akut Başlangıçlı Psikoz

Referanslar

- 1 Pollak, T., Vincent, A., Iyegbe, C., Coutinho, E., Jacobson, L., Rujescu, D., Stone, J., Jezequel, J., Rogemond, V., Jamain, S., Groc, L., David, A., Egerton, A., Kahn, R., Honnorat, J., Dazzan, P., Leboyer, M., & McGuire, P. (2020). Relationship Between Serum NMDA Receptor Antibodies and Response to Antipsychotic Treatment in First-Episode Psychosis. *Biological Psychiatry*, 90, 9 - 15. <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2020.11.014>.
- 2 Oommen, K., Johnson, P., & Ray, C. (1982). Herpes simplex type 2 virus encephalitis presenting as psychosis.. *The American journal of medicine*, 73 3, 445-8 . [https://doi.org/10.1016/0002-9343\(82\)90751-3](https://doi.org/10.1016/0002-9343(82)90751-3).

POST-ENCEPHALITIC PSYCHOSIS: A CASE REPORT ON THE ROLE OF AMISULPRIDE IN TREATING PSYCHOTIC SYMPTOMS

Ezgi Şişman¹, Aylin Gareayaghi²

¹Kocaeli City Hospital, Psychiatry Clinic, Kocaeli, Türkiye; drezgisisman@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9496-991X

²Kocaeli University School of Medicine, Department of Psychiatry, Kocaeli, Türkiye; aylingare@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8453-0321

ABSTRACT

Introduction: Psychotic disorders secondary to general medical conditions present with heterogeneous clinical manifestations, necessitating a multidisciplinary approach. This report discusses a case of post-encephalitic psychosis, highlighting diagnostic challenges and treatment considerations.

Case Presentation: A 46-year-old male with a history of rectal cancer and epilepsy was admitted to intensive care one year ago due to encephalitis. He had no prior psychiatric history but had been on selective serotonin reuptake inhibitors for generalized anxiety disorder. Following the encephalitic episode, he developed persecutory delusions towards his parents, accusing them of theft, exhibiting physical aggression towards his mother, and attempting suicide by climbing an electric pole. He was brought to the emergency department under police escort.

Assessment and Treatment: On evaluation, the patient was conscious and oriented but exhibited prominent persecutory delusions and dysphoric mood. There was no history of substance use. Given the suspected organic etiology, a comprehensive medical evaluation ruled out acute metabolic or structural pathology. Considering its relative safety in epilepsy and effectiveness in organic psychoses, amisulpride was initiated at 200 mg/day. A marked clinical improvement was observed within one month, with resolution of persecutory delusions, cessation of aggressive behavior, and stable medication adherence.

Discussion: Post-encephalitic psychosis can present with diverse clinical symptoms and necessitates a structured diagnostic and therapeutic approach. This case highlights the potential utility of amisulpride in treating viral encephalitis-associated psychotic disorders. Given the neuropsychiatric sequelae of encephalitis, it is crucial for physicians, nurses, and other healthcare providers to remain vigilant for emerging psychiatric symptoms in post-infectious patients. A multidisciplinary approach is essential to ensure timely diagnosis and optimal treatment outcomes in such complex cases.

Keywords: Post-Encephalitic Psychosis, Persecutory Delusions, Amisulpride Treatment, Viral Encephalitis-Associated Psychosis, Acute-Onset Psychosis

References

- 1 Pollak, T., Vincent, A., Iyegbe, C., Coutinho, E., Jacobson, L., Rujescu, D., Stone, J., Jezequel, J., Rogemond, V., Jamain, S., Groc, L., David, A., Egerton, A., Kahn, R., Honnorat, J., Dazzan, P., Leboyer, M., & McGuire, P. (2020).

Relationship Between Serum NMDA Receptor Antibodies and Response to Antipsychotic Treatment in First-Episode Psychosis. *Biological Psychiatry*, 90, 9 - 15. <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2020.11.014>.
2 Oommen, K., Johnson, P., & Ray, C. (1982). Herpes simplex type 2 virus encephalitis presenting as psychosis.. *The American journal of medicine*, 73 3, 445-8 . [https://doi.org/10.1016/0002-9343\(82\)90751-3](https://doi.org/10.1016/0002-9343(82)90751-3).

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER ZORBALIĞIN ÖFKE DÜZEYİ, ÖFKE İFADE TARZI VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Emine Öksüz¹, Mert Öksüz², Arda Ayyıldız³, Merve Sözen⁴

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, E-mail: emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <http://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

²TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi, Ankara, Türkiye, E-mail: mertoksuz07@icloud.com

³TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi, Ankara, Türkiye, E-mail: arda.ayyildiz23@gmail.com

⁴Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, E-mail: merve.sozen@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0005-9489-2402>

ÖZET

Giriş-Amaç: Siber zorbalığa maruz kalma ve maruz bırakma davranışı üniversite öğrencilerinin fiziksel/ruhsal sağlığını, ilişkilerini ve akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir [1, 2]. Bu nedenle, siber zorbalığı etkileyen faktörlerin araştırılması ve buna yönelik önlemlerin alınması önemlidir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde siber zorbalığın öfke düzeyi, öfke ifade tarzı ve bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tasarımdaki bu çalışma, Ankara'daki bir devlet üniversitesinin farklı bölümlerinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 350 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, kişisel bilgi formu, Üniversite Öğrencileri İçin Siber Zorbalık Ölçeği ile Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 bilgisayar programı kullanılarak analiz edilmiştir. $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada katılımcıların siber zorbalık yapma puan ortalaması $12,94\pm3,50$, siber zorbalığa maruz kalma puan ortalaması ise $14,34\pm3,50$ 'dir. Erkek öğrencilerin ve birinci sınıf öğrencilerinin siber zorbalık yapma puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Günde 5 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin ise hem siber zorbalık yapma hem de siber zorbalığa maruz kalma puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Siber zorbalık yapma ve siber zorbalığa maruz kalma puanları ile sürekli öfke, öfke içe vurumu ve öfke dışı vurumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin siber zorbalık yapma ve siber zorbalığa maruz kalma düzeyleri düşüktür. Öğrencilerin cinsiyeti ve okul sınıfının siber zorbalık yapma üzerinde etkili olduğu, günlük internet kullanım süresinin ise hem siber zorbalık yapma hem de siber zorbalığa maruz kalma üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilere öfke yönetimi, öfkeyi sağlıklı bir biçimde ifade etme ve internette geçirilen zamanı yönetme konularında eğitim ve danışmanlık verilmesi, siber zorbalığı azaltmada/önlemede etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Öfke ifade tarzları, Siber zorbalık, Sürekli öfke, Üniversite öğrencisi

Kaynaklar:

1. Alrajeh SM, Hassan HM, Al-Ahmed AS, Alsayed Hassan D. An investigation of the relationship between cyberbullying, cybervictimization and depression symptoms: a cross sectional study among university students in Qatar. *PloS One*. 2021;16(12):e0260263.
2. Muzamil M, Shah G. Cyberbullying and self-perceptions of students associated with their academic performance. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*. 2016;12(3):79–92.

EXAMINATION OF CYBERBULLYING IN UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF ANGER LEVEL, ANGER EXPRESSION STYLE AND SOME VARIABLES

Emine Öksüz¹, Mert Öksüz², Arda Ayyıldız³, Merve Sözen⁴

¹Health Sciences University, Gülhane Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, E-mail: emine.oksuz@sbu.edu.tr, Orcid: <http://Orcid.org/0000-0001-6970-7408>

²TED Ankara College Foundation Private High School, Ankara, Türkiye, E-mail: mertoksuz07@icloud.com

³TED Ankara College Foundation Private High School, Ankara, Türkiye, E-mail: arda.ayyildiz23@gmail.com

⁴Health Sciences University, Gülhane Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, E-mail: merve.sozen@sbu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0005-9489-2402>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Experiencing and engaging in cyberbullying negatively affects university students' physical/mental health, relationships, and academic success [1, 2]. Therefore, it is important to investigate the factors influencing cyberbullying and take measures accordingly. The aim of this study is to examine cyberbullying in university students in terms of anger level, anger expression style, and some variables.

Methods: This descriptive, cross-sectional, and correlational study was conducted with 350 students from different departments of a state university in Ankara during the 2023-2024 academic year. Data were collected using a personal information form, the Cyberbullying Scale for University Students, and the Trait Anger-Anger Expression Styles Scale. The obtained data were analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) version 26 software. $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: In the study, the average score of participants for engaging in cyberbullying was 12.94 ± 3.50 , while the average score for experiencing cyberbullying was 14.34 ± 3.50 . It was found that male students and first-year students had higher average scores for engaging in cyberbullying. Students who used the internet for more than 5 hours a day also had higher average scores for both engaging in cyberbullying and experiencing cyberbullying ($p < 0.05$). A statistically significant positive correlation was found between the scores for engaging in cyberbullying and experiencing cyberbullying, and the scores for trait anger, anger inward, and anger outward ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: According to the results of this study, university students' levels of engaging in cyberbullying and experiencing cyberbullying are low. It was found that students' gender and academic year have an impact on engaging in cyberbullying, while daily internet usage time affects both engaging in cyberbullying and experiencing cyberbullying. Providing education and counseling on anger management, expressing anger in a healthy way, and managing time spent online may be effective in reducing/preventing cyberbullying.

Key Words: Anger expression styles, Cyberbullying, Trait anger, University student

References:

1. Alrajeh SM, Hassan HM, Al-Ahmed AS, Alsayed Hassan D. An investigation of the relationship between cyberbullying, cybervictimization and depression symptoms: a cross sectional study among university students in Qatar. *PloS One*. 2021;16(12):e0260263.
2. Muzamil M, Shah G. Cyberbullying and self-perceptions of students associated with their academic performance. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*. 2016;12(3):79–92.

ÖFKE KONTROLÜ

Sabri Toğluk¹

¹Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diyaliz Programı, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-5504-8058

Öfke kısa bir deliliktir. Hiçbir salgın hastalık insanlığa bu kadar pahalıya mal olmamıştır (Seneca).

ÖZET

Giriş-Amaç: Öfkeli olma duygusu durdurulamaz ancak öfkeli olduğumuzda nasıl davranılması gerektiği öğrenilebilir. Öfkeyi doğru ifade etme becerisi kazanmaya “öfke kontrolü” denir. Burada amaç; saldırganlıktan uzak, şiddet içermeyen, kişinin kendisine ve çevresindekilere zarar vermeyecek şekilde duygusunu ifade etme becerisini kazanmasıdır [1]. Öfkeyi ifade etmenin üç şekilde görüldüğü belirtilmiştir. Bunlardan ilki öfkeyi kendi içinde yönlendirmek, ikincisi öfkeyi dışa doğru yönlendirmek ve son olarak öfkeyi kontrol etmektir. Öfke, insanların kontrol etmeyi zor bulduğu duyguların başında gelir. Yakın yıllardan itibaren kontrolsüz öfkeye sahip olan bireylerin sayısı artmıştır. Günümüzde insanların öfke problemleri olması birçok kişiye göre normal denilebilecek bir durumdur fakat öfke problemleri normalleştirilmesi gerekmeyen bir olaydır. Dünyada suç oranının artma sebeplerinden biri de başlıca öfke kontrolü olmayan insanlardır. Öfke problemleri arttıkça aile içi şiddet gibi ağır suçlar da doğru orantılı olarak artacaktır. Bireylere öfke kontrolünü sağlarken profesyonel yöntemler kullanılmalı ve sonuçları gözlemlenip öfke kontrolü olan bireyler yetiştirilmelidir [2]. Öfke azaltma ya da kontrol etme hedefiyle hazırlanan programlar incelendiğinde genellikle öfkenin emosyonel, davranışsal ve bilişsel bileşenleri, öfke tetikleyicileri, mantıksız düşüncelerin ele alındığı ve öfke yönetimi için relaksasyon, atılganlık, kendini yönetme, problem çözme gibi bilişsel ve davranışsal yöntemlere yer verildiği izlenmektedir [3]. Bu araştırmanın amacı geleneksel derleme yöntemiyle literatürde öfke kontrolünü incelemektir.

Yöntem: Bu geleneksel derlemede “öfke”, “öfke kontrolü”, “anger” ve “anger management” kelimeleri ile PubMed, Google Scholar ve Science Direct arama motorları ile literatür taranmıştır.

Bulgular: Literatürde çoğunlukla öfke kontrolü programları örneklem olarak lise-üniversite öğrencileri, suçlular, hemşireler, polisler, hastalar ve sürücüler ile gerçekleştirilmiştir. Öfke kontrolü için kullanılan en yaygın ve en etkili terapi yöntemi Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) dir. Ayrıca diyalektik davranış terapisi, kısa süreli çözüm odaklı yaklaşım, psikodrama, gevşeme egzersizleri, psikoeğitim programları da kullanılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireler insanlara en zor anlarında hizmet veren meslek gruplarından ve bu anlarda gerek hemşire gerek bireylerde öfke duygusu sık yaşanmaktadır. Hemşirelerin lisans-lisansüstü eğitimleri ve hizmet içi eğitimlerinde öfke kontrolü eğitimlerinin olması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öfke, Öfke kontrolü, Psikiyatri hemşireliğı

Kaynaklar:

1. Beyazaslan T, Tanrıverdi D. Öfke kontrolü ve kontrolsüzlüğü. e - Sağlık Hemşirelik Dergisi. 2014;1(2):14-23.
2. Taş G, Cangüven HD, Taş H. Biz mi öfkemizi yoksa öfkemiz mi bizi kontrol ediyor? (Tarsus Örneğı). İçel Dergisi. 2024;4(2):76-85
3. Toğluk S, Kavak Budak F. The effect of cognitive behavioral therapy-based psychoeducation on anger management and death anxiety in individuals receiving chemotherapy: a randomized controlled trial. OMEGA - Journal of Death and Dying. 2024. Doi: 10.1177/00302228241237279 (Yayın No: 9081714).

ANGER MANAGEMENT

Sabri Toğluk¹

¹Siirt University, Vocational School of Health Services, Dialysis Program, Siirt, Türkiye, sabri.togluk@siirt.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-5504-8058

Anger is a short madness. No epidemic has ever cost humanity so much (Seneca).

ABSTRACT

Introduction and Aim: The feeling of being angry cannot be stopped, but we can learn how to behave when we are angry. Gaining the ability to express anger correctly is called “anger control.” The aim here is to gain the ability to express one's emotions in a way that is free from aggression and non-violent and does not harm oneself or those around one [1]. It is stated that expressing anger can be done in three ways. The first is to direct anger within oneself, the second is to direct anger outward, and the last is to control anger. Anger is one of the emotions that people find difficult to control. In recent years, the number of individuals with uncontrolled anger has increased. Nowadays, it is considered normal for many people to have anger problems, but anger problems do not need to be normalized. One of the main reasons for the increase in crime in the world is people who have no anger management. As anger problems increase, serious crimes such as domestic violence will increase in direct proportion. Professional methods should be used while providing anger control to individuals, and the results should be observed, and individuals with anger control should be raised [2]. When the programs prepared with the aim of reducing or controlling anger are examined, it is observed that emotional, behavioral and cognitive components of anger, anger triggers, and irrational thoughts are addressed, and cognitive and behavioral methods such as relaxation, assertiveness, self-management, problem-solving are included for anger management [3]. This study examines anger control in the literature using the traditional review method.

Methods: In this traditional review, the words “anger,” “anger control,” “anger” and “anger management” were searched in PubMed, Google Scholar and Science Direct search engines.

Results: In the literature, anger management programs were mainly conducted with high school-university students, criminals, nurses, police officers, patients and drivers as samples. The most common and effective therapy method used for anger management is Cognitive Behavioral Therapy (CBT). Dialectical behavior therapy, short-term solution-focused approach, psychodrama, relaxation exercises, psychoeducation programs are also used.

Conclusion and Recommendations: Nursing is one of the professional groups that serve people in their most difficult moments, and in these moments, both nurses and individuals frequently

experience feelings of anger. It may be recommended that anger control training be provided in undergraduate and graduate education and in-service training for nurses.

Key Words: Anger, Anger management, Psychiatric nursing

References:

1. Beyazaslan T, Tanrıverdi D. Öfke kontrolü ve kontrolsüzlüğü. e - Sağlık Hemşirelik Dergisi. 2014;1(2):14-23.
2. Taş G, Cangüven HD, Taş H. Biz mi öfkemizi yoksa öfkemiz mi bizi kontrol ediyor? (Tarsus Örneğı). İçel Dergisi. 2024;4(2):76-85
3. Toğluk S, Kavak Budak F. The effect of cognitive behavioral therapy-based psychoeducation on anger management and death anxiety in individuals receiving chemotherapy: a randomized controlled trial. OMEGA - Journal of Death and Dying. 2024. Doi: 10.1177/00302228241237279 (Yayın No: 9081714).

DUYGUSAL YEME YAŞAM KALİTESİNİ NASIL ŞEKİLLENDİRİYOR? ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDEN GÖRÜŞLER

Merve Sarıtaş¹, Merve Murat Mehmed Ali², Elvan Emine Ata³

¹Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye,
saritas.merve@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9489-3553

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
merve.murat@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
elvanhenden@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ÖZET

Giriş-Amaç: Üniversite öğrencileri, toplumsal rolleri ve gelecekteki liderlik potansiyelleri olan kritik bir grubu temsil etmektedir [1]. Stres, kaygı ve yetişkinliğe geçiş gibi zorlayıcı faktörler; üniversite öğrencilerinin duygusal yeme gibi olumsuz başa çıkma davranışlarını kullanmalarına yol açarak ruhsal sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır [2]. Bu çalışma, üniversite öğrencileri arasında duygusal yeme ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tipte tasarlanan çalışma, İstanbul'da eğitim gören lisans öğrencileriyle yürütüldü. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Hollanda Yeme Davranışı Anketi Duygusal Yeme Altboyutu kullanılarak toplandı. Çalışma 653 üniversite öğrencisinin katılımı ile tamamlandı. Normal dağılmayan verilerin analizinde; Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi ve Spearman korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların ortalama yaşı 20,93 ($\pm 2,16$) olup, %79,5'i kadın ve %27'si üniversitenin ilk yılındadır. Erkek katılımcılar ve daha yüksek gelire sahip olanlar daha iyi yaşam kalitesi puanlarına sahipken, ruhsal hastalığı olan, sigara içen, alkol tüketen veya ilaç kullanan kişiler SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin çeşitli alt boyutlarında önemli ölçüde daha düşük puanlar aldı. Kadınlar ve daha yüksek beden kitle indeksine sahip bireylerin duygusal yeme puanları daha yüksekti. Duygusal yeme ile fiziksel fonksiyon, ağrı, vitalite, emosyonel rol kısıtlılığı, fiziksel rol kısıtlılığı, mental sağlık ve sağlığın genel olarak algılanması alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyon bulundu ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Ruhsal hastalıklar, sigara içme, alkol tüketimi ve ilaç kullanımı daha kötü yaşam kalitesi, kadın cinsiyet ve yüksek beden kitle indeksi daha yüksek duygusal yeme davranışı ile ilişkilendirildi. Bulgular, üniversite öğrencilerinin ruhsal sağlıklarının ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesi için olumsuz baş etme davranışları arasında yer alan duygusal yeme davranışının ele alınmasının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duygusal yeme, Üniversite öğrencisi, Yaşam kalitesi

HOW EMOTIONAL EATING SHAPES THE QUALITY OF LIFE: INSIGHTS FROM UNIVERSITY STUDENTS

Merve Sarıtas¹, Merve Murat Mehmed Ali², Elvan Emine Ata³

¹Bülent Ecevit University, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Zonguldak, Türkiye, saritas.merve@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9489-3553

²University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, merve.murat@sbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5704-6814

³University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, elvanhenden@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5920-8207

ABSTRACT

Introduction and Aim: University students represent a critical group with social roles and future leadership potential [1]. Challenging factors such as stress, anxiety and transition to adulthood cause university students to use negative coping behaviors such as emotional eating and experience psychological problems [2]. This study aims to examine the relationship between emotional eating and quality of life among university students.

Methods: Designed as a descriptive, cross-sectional and correlational study, the study was conducted with undergraduate students studying in Istanbul. Data were collected using the Personal Information Form, SF-36 Quality of Life Scale and the Dutch Eating Behavior Questionnaire Emotional Eating Sub-dimension. The study was completed with the participation of 653 university students. In the analysis of non-normally distributed data; Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test and Spearman correlation analysis were used.

Results: The mean age of the participants was 20.93 (± 2.16), 79.5% were female and 27% were in their first year of university. Male participants and those with higher income had better quality of life scores, while those with mental illness, smoking, drinking alcohol or using medication had significantly lower scores on various subscales of the SF-36 Quality of Life Scale. Females and individuals with higher body mass index had higher emotional eating scores. A statistically significant and negative correlation was found between emotional eating and physical function, pain, vitality, emotional role limitation, physical role limitation, mental health and general perception of health subscales ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Mental illness, smoking, alcohol consumption and medication use were associated with worse quality of life, while female gender and higher body mass index were associated with higher emotional eating behavior. The findings emphasize the importance of addressing emotional eating behavior, which is among the negative coping behaviors, in order to improve the mental health and quality of life of university students.

Key Words: Emotional eating, University student, Quality of life

References:

1. Macgilchrist F, Allert H, Bruch A. Students and society in the 2020s: Three future “histories” of education and technology. Learn Media Technol. 2020;45(1):76-89.
2. Montagni I, Tzourio C, Cousin T, Sagara JA, Bada-Alonzi J, Horgan A. Mental health-related digital use by university students: A systematic review. Telemed e-Health. 2020;26(2):131-146.

KRONİK RUHSAL HASTALIKLARDA TAMAMLAYICI-ALTERNATİF TEDAVİYE BAKIŞ

Hatice Şahan¹, Şeyda Dülgerler², Armağan Baklacı³

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, Orcid:0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seydadulgerler@yahoo.com, Orcid:0000-0003-4512-9855

³5 Ocak Devlet Hastanesi Acil Servis, Adana, Türkiye, armgn95@gmail.com Orcid:0009-0007-1175-1773

ÖZET

Giriş-Amaç: Tamamlayıcı-alternatif tedavi (TAT), fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmede kullanılan, farklı kültürlerle özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı izahı yapılabilen bilgi, beceri ve uygulamalar bütünüdür [1].

Yöntem: TAT; bir toplum ya da kültüre sunulan mevcut sağlık sisteminin dışında yer alan tüm sağlık uygulamalarını, yöntemlerini ve bununla birlikte değer ve inançları içine alan çok kapsamlı bir alandır. TAT; alternatif tıbbi sistemler (akupunktur, geleneksel Çin tıbbı vb.), biyolojik temelli terapiler (vitaminler ve doğal ürünler vb.), manipülatif vücut terapileri (masaj, kayropratik vb.), zihin-beden terapileri (gevşeme teknikleri, hipnoz) ve enerji iyileştirme terapileri (elektromanyetik terapi, reiki vb.) olarak sınıflandırılmaktadır. İnsanların yaşam sürelerinin uzamasıyla doğru orantılı olarak artan bakımı ve takibi zor olan kronik, malign hastalıklar, sağlık ekiplerinin hastalarına yeterli zamanı ayıramaması, modern tıptaki ilaçların yan etkilerinden korkma gibi sebeplerden dolayı halkın ilgisi geleneksel ve tamamlayıcı tıba yönelmiştir ve zamanla bu ilginin artacağı öngörülmektedir [2].

Bulgular: Ülkemizde yapılan çalışmalara göre, kronik psikiyatri hastalarının en fazla yardım arama davranışı olarak, din görevlileri ve yatır, ziyareti, şifacı (hoca, türbe, yatır, muska, özel dua), bitkisel tıp, kurşun dökme, sülük ve düşük oranda meditasyon olduğu belirtilirken bir başka çalışmada psikiyatri hastalarına bakım verenlerin hastası için %89'unun dini yaklaşımları tercih ettiğini belirtilmektedir [3].

Sonuç ve Öneriler: Kronik ruhsal hastalıklarda sağlık çalışanlarının bu konudaki farkındalığın artırılması önemlidir. Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin yardım arama davranışları ile ilgili çalışmaları bilmek, hastaların ve yakınlarının tıbbi tedavi dışında başvurdukları etkili ve etkisiz yöntemlerin belirlenmesi hastaların doğru ve etkili tedavi almaları için yönlendirilmesine yardımcı olabilmek için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kronik ruhsal hastalık, Ruh sağlığı, Tamamlayıcı-Alternatif Tedavi.

A VIEW OF COMPLEMENTARY-ALTERNATIVE TREATMENT IN CHRONIC MENTAL DISEASES

Hatice Şahan¹, Şeyda Dülgerler², Armağan Baklaci³

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, Orcid:0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seydadulgerler@yahoo.com, Orcid:0000-0003-4512-9855

³5 Ocak Devlet Hastanesi Acil Servis, Adana, Türkiye, armgn95@gmail.com Orcid:0009-0007-1175-1773

ABSTRACT

Introduction and Aim: Complementary-alternative treatment (CAM) is a set of knowledge, skills and practices that are used to prevent, diagnose, cure or treat physical and mental diseases, and can be explained based on theories, beliefs and experiences specific to different cultures [1].

Methods: CAM; It is a very comprehensive field that includes all health practices, methods, as well as values and beliefs outside the existing health system offered to a society or culture. CAM; They are classified as alternative medical systems (acupuncture, traditional Chinese medicine), biologically based therapies (vitamins and natural products, etc.), manipulative body therapies (massage, chiropractic, etc.), mind-body therapies (relaxation techniques, hypnosis) and energy healing therapies (electromagnetic therapy, reiki). Due to reasons such as chronic and malignant diseases that are difficult to care for and follow-up, which are increasing in direct proportion to the lengthening of people's lives, the inability of healthcare teams to allocate enough time to their patients, and fear of the side effects of drugs in modern medicine, the public's interest has been directed to traditional and complementary medicine, and it is predicted that this interest will increase over time [2].

Results: According to studies conducted in our country, it is stated that the most common help-seeking behavior of chronic psychiatric patients is visiting religious officials and tombs, healers (hodja, shrine, tomb, amulet, special prayer), herbal medicine, casting lead, leeches and, to a lesser extent, meditation, while another study states that 89% of caregivers of psychiatric patients prefer religious approaches for their patients [3].

Conclusion and Recommendations: It is important to increase the awareness of healthcare professionals regarding chronic mental illnesses. It is important to know the studies on the help-seeking behavior of individuals with chronic mental illness and to determine the effective and ineffective methods that patients and their relatives use outside of medical treatment to help guide patients to receive correct and effective treatment.

Key Words: Chronic mental illness, Complementary-alternative Treatment, Mental health.

References:

1. Şişginoğlu EC, Günay Molu N. Determination of Non-Medical Help-Seeking Behaviors and Drug Adherence Levels of Patients with Chronic Mental Disorders. *Med J SDU*. 2024; 31(1): 1-12.

2. Sarıkoç G, Demiralp M, Özşahin A, Açikel CH. Ruhsal hastalıklarda yardım arama: hasta yakınlarının tutumlarına yönelik bir çalışma. *BSBD*. 2015;4(1):32-38.
3. Öztürk Özen D, Demirci C. 18-65 Yaş Aralığındaki Kadınların Tamamlayıcı-Alternatif Tedavileri Kullanım Durumları, Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *IGUSABDER*. 2024;21(1):1065–1076.

ALKOL VE MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BAĞLANMA STİLLERİ, STRESLE BAŞETME BİÇİMLERİ VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Songül Duran¹, Hande Tuğçe Demirci²

¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı, İzmir, Türkiye, songul.duran@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2565-7784

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Sakarya, Türkiye, demircitugceh@gmail.com, Orcid:0000-0003-2078-8985

ÖZET

Giriş-Amaç: Madde kullanım bozukluğu olan savunmasız gruplarda, madde kullanımı ve eşlik eden sorunlarla ilgili risk faktörlerinin ve koruyucu faktörlerin belirlenmesi, önleyici ve müdahale stratejileri açısından önemli bir araştırma alanıdır [1]. Çalışmada alkol-madde kullanım bozukluğu olan bireylerde bağlanma stilleri, stresle baş etme biçimleri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmaya bir devlet hastanesinin Erişkin Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezinde yatarak ve ayaktan tedavi gören 18-65 yaş arası alkol-madde kullanım bozukluğu olan 208 erkek birey katıldı. Bir yılda birime başvuran hasta sayısı 450'dir. Evreni bilinen durumda kullanılan örneklem büyüklüğü hesaplama formülü uygulandı. Veriler, Nisan 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında Kişisel bilgi formu, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu ve Stresle Başetme Envanteri ile toplandı. Veriler SPSS paket programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği altboyutları puan ortalamaları, güvenli bağlanma 18,19±3,55, kaçınan bağlanma 16,98±5,63, kaygılı bağlanma 17,06±5,09 olarak belirlenmiştir. Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu puan ortalaması 25,73±7,83'tür. Stresle Başetme envanteri etkili başetme altboyut puan ortalaması 36,65±6,32; etkisiz başetme puan ortalaması 43,71±7,62'dir. Katılımcılarda, güvenli bağlanma ve psikolojik sağlamlık (r=0,354); güvenli bağlanma ile stresle etkili başetme (r=0,356) ve kaçınan bağlanma ile kaygılı/kararsız bağlanma (r=0,524), stresle etkisiz başetme arasında (r=0,181) pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı (p<0,00) bir ilişki saptanmıştır. Kaygılı/kararsız bağlanma ile stresle etkisiz başetme (r=0,318) ve psikolojik sağlamlık ile stresle etkili başetme arasında pozitif yönde, stresle etkisiz başetme arasında ise negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlenmiştir (p<0,00).

Sonuç ve Öneriler: Güvenli bağlanmanın psikolojik sağlamlığı ve stresle etkili başa çıkmayı desteklediği, kaçınan ve kaygılı bağlanmanın ise stresle etkisiz başa çıkma ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bireylerin güvenli bağlanma stillerini geliştirmeye yönelik psikososyal müdahalelerin ve stresle başa çıkma becerilerini artırmaya yönelik programların teşvik edilmesi önerilir. Gelecek

araştırmalarda, farklı yaş gruplarında ve çeşitli örneklemlemlerle bu ilişkilerin incelenmesi, alana katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Bağlanma, Psikolojik mücadele, Stres

Kaynaklar:

1. Caparrós, B., Masferrer, L. Coping strategies and complicated grief in a substance use disorder sample. Frontiers in Psychology. 2021;11, 624065.

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES, COPING STRATEGIES, AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE LEVELS IN INDIVIDUALS WITH ALCOHOL AND SUBSTANCE USE DISORDER

Songül Duran¹, Hande Tuğçe Demirci²

¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı, İzmir, Türkiye, songul.duran@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2565-7784

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Sakarya, Türkiye, demircitugceh@gmail.com, Orcid:0000-0003-2078-8985

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Identifying risk and protective factors related to substance use and associated problems in vulnerable groups with substance use disorders is a significant research area for preventive and intervention strategies [1]. This study aimed to examine the relationships between attachment styles, coping mechanisms, and psychological resilience levels in individuals with alcohol and substance use disorders.

Method: The study included 208 male participants aged 18-65 receiving inpatient or outpatient treatment at the Adult Detoxification and Rehabilitation Center of a state hospital. The annual number of patients admitted to the unit was 450. A sample size calculation formula used for a known population was applied. Data were collected between April 2024-February 2025 using a Personal Information Form, the Three-Dimensional Attachment Styles Scale, the Connor-Davidson Resilience Scale Short Form, and the Coping with Stress Inventory. Data were analyzed using the SPSS software package.

Findings: Participants' mean scores on the Three-Dimensional Attachment Styles Scale subscales were as follows: secure attachment 18.19 ± 3.55 , avoidant attachment 16.98 ± 5.63 , and anxious attachment 17.06 ± 5.09 . The mean score on the Connor-Davidson Resilience Scale Short Form was 25.73 ± 7.83 . The Coping with Stress Inventory showed mean scores of 36.65 ± 6.32 for effective coping and 43.71 ± 7.62 for ineffective coping. Statistically significant positive correlations ($p < 0.00$) were found between secure attachment and psychological resilience ($r = 0.354$), secure attachment and effective coping ($r = 0.356$), avoidant attachment and anxious/ambivalent attachment ($r = 0.524$), and ineffective coping ($r = 0.181$). Anxious/ambivalent attachment correlated positively with ineffective coping ($r = 0.318$), while psychological resilience showed a positive correlation with effective coping and a negative correlation with ineffective coping ($p < 0.00$).

Conclusion and Recommendations: Secure attachment supports psychological resilience and effective coping, while avoidant and anxious attachment relate to ineffective coping. Promoting secure attachment through psychosocial interventions and coping skill programs is advised. Future research exploring these links across diverse ages and samples could benefit the field.

Key Words: Codependency, Coping behavior, Psychological resilient responses

References:

1. Caparrós, B., Masferrer, L. Coping strategies and complicated grief in a substance use disorder sample. *Frontiers in Psychology*. 2021;11, 624065.

TÜRKİYE’DE ADLİ PSİKIYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PROFİLLERİNİN İNCELENMESİ

Leyla Baysan Arabacı¹, Gülsenay Taş Soylu², Hatice Polat³

Gizem Şahin Bayındır⁴, Esra Albal⁵, Handan Özçılınak⁶

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-0314-6350

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8153-4316

³Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya, Türkiye, hatice_ce.polat@hotmail.com,
ORCID:0000-0003-0444-3717

⁴İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye,
agizemsahin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2251-2125

⁵İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul,
Türkiye, esraalbal@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7012-3899

⁶Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Ankara, Türkiye,
handanozclnak@gmail.com, 0000-0001-5951-8873

ÖZET

Giriş-Amaç: Adli psikiyatri servislerinde çalışan hemşirelerin bilgi düzeylerinin geliştirilmesi, uygulamalarının kanıta dayalı olarak desteklenmesi, ihtiyaçları doğrultusunda eğitimler verilebilmesi için mevcut durumda bu birimlerde çalışan hemşirelerin özelliklerinin bilinmesi önemlidir^{1,2}. Araştırma, adli psikiyatri servislerinde çalışan hemşirelerin sosyodemografik ve mesleki özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma, etik kurul onayı sonrası, adli psikiyatri birimlerinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 78 hemşirenin katılımı ile Eylül 2024- Ocak 2025 tarihleri arasında gerçekleşti. Hemşirelere, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda hazırlanan, 31 sorudan oluşan bir anket çevrimiçi olarak uygulandı. Veriler, SPSS 22 programı kullanılarak analiz edildi, istatistiksel anlamlılık düzeyi %95 güven aralığında $p<0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Hemşirelerin %65,4’ü ($n=51$) erkek ve yaş ortalaması $40,75\pm8,41$; mesleki çalışma yılı ortalaması $16,91\pm8,75$; hemşirelerin %62,8’inin($n=49$) adli psikiyatri biriminde dört yıldan fazla süredir çalıştığı belirlenmiştir. %79,5’i ($n=62$) lisans mezunu ve %21,8’i psikiyatri hemşireliği sertifikasına sahip olan hemşirelerin %59,0’u ($n=46$) tayin/atama ile adli psikiyatri biriminde çalışmaya başlamıştır. Hemşirelerin %67,9’u ($n=53$) yüksek güvenlikli, %24,4’ü ($n=19$) bölge psikiyatri hastanesinde ve büyük çoğunluğu (%83,3, $n=65$) servis hemşiresi olarak çalışmaktadır. Hemşirelerin %87,2’si adli psikiyatri birimlerinde çalışmaktan memnun olmakla birlikte, %60,3’ü adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili hiç bilgi almadığını, %71,8’i ise adli psikiyatri hastasına bakım verme konusunda daha fazla bilgiye ihtiyacı olduğunu belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bulgular, adli psikiyatri birimlerinde daha ziyade lisans mezunu ve mesleki deneyimi olan hemşirelerin çalıştığını, bu birimlerde çalışmaktan memnun olduklarını, ancak adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili mevcut bilgi düzeylerini yeterli bulmadıklarını ortaya koymuştur.

Ülkemiz için görece yeni alan olan adli psikiyatri hemşireliği konusunda daha fazla sayıda çalışma yapılması ve ivedilikle bu birimlerde çalışmakta olan hemşirelerin ihtiyaç duydukları bilgi açığını kapatmaya yönelik sürekli ve kapsamlı eğitim programlarının oluşturulması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri hemşireliği, Adli psikiyatri, Psikiyatri hemşireliği.

NOT: *Psikiyatri Hemşireliği Derneği Adli Psikiyatri Hemşireliği Alt Komisyonu'nun araştırmasıdır.*

INVESTIGATION OF THE PROFILES OF NURSES WORKING IN FORENSIC PSYCHIATRY CLINICS IN TÜRKİYE

Leyla Baysan Arabacı¹, Gülşenay Taş Soylu², Hatice Polat³

Gizem Şahin Bayındır⁴, Esra Albal⁵, Handan Özçılınak⁶

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-0314-6350

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8153-4316

³Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya, Türkiye, hatice_ce.polat@hotmail.com,
ORCID:0000-0003-0444-3717

⁴İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye,
agizemsahin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2251-2125

⁵İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul,
Türkiye, esraalbal@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7012-3899

⁶Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Ankara, Türkiye,
handanozclnak@gmail.com, 0000-0001-5951-8873

ABSTRACT

Introduction-Aim: In order to enhance the knowledge levels of nurses working in forensic psychiatry services, to support their practices on the basis of evidence, and to provide training in accordance with their needs, it is necessary to ascertain the characteristics of nurses currently working in these units^{1,2}. This study conducted to determine the sociodemographic and professional characteristics of nurses working in forensic psychiatry services.

Methods: The research was conducted September 2024-January 2025, after the ethical approval, with the participation of 78 nurses working in forensic psychiatry units. The nurses were administered a questionnaire consisting of 31 questions prepared by the researchers. The data were analysed using SPSS 22, with a statistical significance level of $p<0.05$ at 95%.

Results: Of the nurses, 65.4%(n=51) were male and the mean age was 40.75 ± 8.41 and the mean years of profession was 16.91 ± 8.75 . 62.8% (n=49) of the nurses had been working in the forensic psychiatry unit for more than four years. 79.5%(n=62) had a bachelor's degree, 21.8% had a certificate in psychiatric nursing, 59.0%(n=46) started to work in the forensic psychiatry unit by appointment. 67.9%(n=53) worked in a high-security, 24.4%(n=19) worked in regional psychiatric hospital. 87.2% were satisfied with working in units, 60.3% stated that they received no information about forensic psychiatry nursing, 71.8% stated that they needed more information about forensic psychiatric nursing care.

Conclusions- Recommendations: The findings revealed that most of the nurses were undergraduate graduates, had professional experience in forensic units, were satisfied with working in these units, but did not find their current level of knowledge about forensic psychiatric nursing sufficient. More studies should be conducted on forensic psychiatry nursing, and nurses working in these units should

urgently fill the knowledge gap they need. It is recommended to establish continuous and comprehensive training programmes.

Key Words: Forensic psychiatric nursing, Forensic psychiatry, psychiatric nursing

NOTE: *This is the research of the Forensic Psychiatric Nursing sub-commission of the Psychiatric Nursing Association.*

Kaynaklar:

1. Martin T. Something special: forensic psychiatric nursing. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2001;8(1):25-32. doi:10.1111/j.1365-2850.2001.00349.x
2. Mason T, Lovell A, Coyle D. Forensic psychiatric nursing: skills and competencies: I role dimension. *J Psychiatr Ment Heal Nurs.* 2008;15:118-130. doi:http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2850.2007.01192.x

ACİL PSİKIYATRİK BAKIM VE RUH SAĞLIĞI TRIYAJI EĞİTİMİNİN LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELERİN BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ

Leyla Baysan Arabacı¹, Ayşe Büyükbayram Arslan², Ece Mutlu-Satıl³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. abayram35@gmail.com Orcid: 0000-0003-2479-9139

³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. ecemutlu94@gmail.com Orcid: 0000-0001-8957-7567

ÖZET

Giriş-Amaç: Acil psikiyatrik bakım ve ruh sağlığı triyajı eğitiminin lisansüstü öğrenime devam eden hemşirelerin bilgi düzeyine etkisini değerdendirilmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, ön-test son-test tek grup yarı deneysel desende tasarlanmıştır. Türkiye’de bulunan üniversitelerde hemşirelik alanında lisansüstü öğrenime devam eden ve araştırma kabul kriterlerini karşılayan 71 gönüllü hemşirenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. TUBİTAK-2237 kapsamında desteklenen araştırma, bir üniversitenin sağlık araştırmaları etik kurul (Eylül 2024/0068) onayı sonrası 11-13 Eylül 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen Tanıtıcı Bilgi Formu(TBF), Bilgi Testi(BT), Değerdendirme Sınav Formu(DSF) ve Eğitim Memnuniyet Anketi(EMA) ile toplanmıştır. Teorik,vaka çalışması ve değerdendirme oturumlarının olduğu toplam 30 saatlik(3günlük) eğitim programı, çevrimiçi gerçekleştirilmiştir. Eğitim oturumlarının %70 ve daha fazlasına devam eden ve eğitim sonunda yapılan sınavdan başarılı olan 60 hemşireye ait veriler üzerinden analizler yapılmıştır. Eğitim öncesi (TBF,BT) ve sonrası (BT,DSF,EMA) uygulanan ölçme araçlarından elde edilen veriler, SPSS 25 programıyla, sayı yüzde dağılımı ve bağımlı örnekleme t testi ile analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi %95 güven aralığında $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin %68,3’ü psikiyatri hemşireliği alanında lisansüstü bir programa ve %61,7’si yüksek lisans düzeyinde öğrenime devam etmektedir. Hemşirelerin, BT ön test($70,36\pm9,36$)-son test($76,30\pm5,72$) puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak oldukça anlamlı bulunmuştur($t=-12,359$; $p<0.01$). DSF ortalaması da $76,30\pm5,72$ (max:100) olarak hesaplanmıştır. EMA’ya göre hemşirelerin %93,3’ü eğitim programından genel olarak çok memnun kaldıklarını, özellikle vaka çalışmalarından ve eğitmcilerin deneyimlerinden çok yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireler, verilen acil psikiyatrik bakım ve ruh sağlığı triyajı eğitiminin, konu ile ilgili bilgi ve becerilerini arttırdığını, beklentilerini karşıladığını, acil psikiyatrik triyaja yönelik eğitimlerin yaygınlaştırılması ve sürekli olması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Anahtar Kelime: Acil psikiyatri servis, Triyaj, Hemşire, Eğitim.

Kaynaklar:

1. Stigter-Outshoven, C., Van de Glind, G., Wieberdink, L. J., van Zelm, R., & Braam, A. (2024). Competencies emergency and mental health nurses need in triage in acute mental health care: a narrative review. *Journal of emergency nursing*, 50(1), 55-71.
2. Khandanpoor, S., Hajfiroozabadi, M., & Tayebi, Z. (2024). Psychiatric competencies of general emergency nurses: A cross-sectional study. *Journal of Psychiatric Nursing*, 15(3), 298.

THE EFFECT OF EMERGENCY PSYCHIATRIC CARE AND MENTAL HEALTH TRIAGE EDUCATION ON THE KNOWLEDGE LEVEL OF POSTGRADUATE NURSES

Leyla Baysan Arabacı¹, Ayşe Büyükbayram Arslan², Ece Mutlu-Satıl³

¹İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing, İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

²İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing, İzmir, Türkiye. abayram35@gmail.com Orcid: 0000-0003-2479-9139

³İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing, İzmir, Türkiye. ecemutlu94@gmail.com Orcid: 0000-0001-8957-7567

ABSTRACT

Introduction and Aim: The study was conducted to evaluate the effect of emergency psychiatric care and mental health triage training on the knowledge level of postgraduate nurses.

Methods: This one-group pretest-posttest quasi-experimental study was conducted with 71 volunteer nurses pursuing postgraduate nursing education at universities in Türkiye who met the inclusion criteria. The research was supported under TUBITAK-2237 and was conducted between 11-13 September 2024 after the approval of a university's health research ethics committee (September 2024/0068). Data were collected using the Introductory Information Form(IIF), Knowledge Test(KT), Evaluation Exam Form(EEF) and Education Satisfaction Survey(ESS) developed by the researchers. A total of 30 hours(3 days) of training program including theory, case study and evaluation sessions was conducted online. Analyses were conducted on data from 60 nurses who attended 70% or more of the training sessions and passed the exam at the end of the training. Data obtained from measurement tools applied before(IIF,KT) and after(KT,EEF,ESS) were analyzed with number percentage distribution and dependent sample t-test via SPSS 25 program. Statistical significance level was accepted as $p < 0.05$ in 95% confidence interval.

Results: 68.3% of them were enrolled in a postgraduate program in the field of psychiatric nursing and 61.7% were continuing their education at the master's level. The difference between the nurses' KT pre-test(70.36 ± 9.36) and post-test(76.30 ± 5.72) mean scores was found to be statistically significant($t = -12.359$; $p < 0.01$). The mean EEF was also calculated as 76.30 ± 5.72 (max:100). According to ESS, 93.3% of the nurses stated that they were generally very satisfied with the training program and that they particularly benefited from the case studies and the experiences of the trainers.

Conclusion and Recommendations: Nurses reported that the emergency psychiatric care and mental health triage training-increased their knowledge and skills on the subject and met their expectations and emphasized that trainings on emergency psychiatric triage should be widespread and continuous.

Keyword: Psychiatric emergency services, Triage, Nurse, Education.

References:

- 1 Stigter-Outshoven, C., Van de Glind, G., Wieberdink, L. J., van Zelm, R., & Braam, A. (2024). Competencies emergency and mental health nurses need in triage in acute mental health care: a narrative review. *Journal of emergency nursing*, 50(1), 55-71.
- 2 Khandanpoor, S., Hajfiroozabadi, M., & Tayebi, Z. (2024). Psychiatric competencies of general emergency nurses: A cross-sectional study. *Journal of Psychiatric Nursing*, 15(3), 298.

GÖÇMEN KADINLAR PERİNATAL DÖNEMDE HANGİ SORUNLARLA BAŞA ÇIKMAYA ÇALIŞIR?

Hatice Şahan¹, Aytuğ Türk², Erkan Ünsal³

¹Akhisar Mustafa Kirazzoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, Orcid:0000-0002-5310-7683

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Muğla, Türkiye, aytug.turk@mu.edu.tr, Orcid:0000-0001-9172-3302,

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, erkan.unsl@gmail.com, Orcid:0000-0001-6620-8128

ÖZET

Giriş-Amaç: Göç, yerleşik destek sistemlerinin kaybı, yeni ağlar kurmada zorluk, geleneksel cinsiyet rolü beklentilerinin yükü, ayrımcılık gibi nedenlerle göçmenler için bir stres kaynağı oluşturmaktadır. Göç etmiş olan anne baba adayları ise göçle ilgili stres faktörlerinin yanında sağlık hizmeti engelleri, göç ve yeni ebeveynliğin ikili yaşam değişiklikleriyle ilgili stres faktörleri gibi nedenlerle perinatal psikolojik sıkıntı açısından daha yüksek risk altındadır [1].

Yöntem: Bu derlemede, perinatal dönemin göçmen kadınların ruhsal ve fiziksel sağlıkları üzerindeki etkileri açıklanmaktadır.

Bulgular: Göçmen ebeveynler için önemli olan perinatal sıkıntılar (sağlık sistemine aşına olmamaları, kültürel inançlar veya tercihler, dil engelleri, ruhsal hastalıklara karşı kültürel olarak damgalanma ve utanç ve uygunsuz bir ebeveyn olarak algılanma korkusu vb.) doğum bakım hizmetlerini ve ruh sağlığı hizmetlerini daha az kullanmalarına neden olmaktadır. Göçmen kadınlar, etnik köken, kültür, din, inançlar ve doğdukları ülkelerin ekonomik ve sosyal normları, cinsiyet eşitsizliği, sosyal ve aile destek sistemlerinden uzakta olmaları, yoksulluk, işsizlik, ayrımcılık, travma sonrası stres bozukluğu, ırkçılık ve şiddet durumları ve dil engeli, kayıp (aile, toplum, statü, geçim kaynağı, vatan ve kültür kaybı) gibi çeşitli kırılmalık faktörlerine maruz kalmakta ve yeni ortama uyum sağlamaları gerekirken, bu farklı zorluklarla başa çıkmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca hamilelik sırasında, göçmen kadınların yüksek anksiyete yaşama riski, maternal morbidite riski, postpartum depresyon, düşük doğum ağırlıklı bebek doğurma riski, gestasyonel diyabet riski ve maternal postpartum kanama riski daha yüksektir [2,3].

Sonuç ve Öneriler: Ulusal klavuzlar, göçmen kadınlar için erken gebelikte ve doğumdan sonra rutin evrensel psikososyal değerlendirme, depresyon taraması, psikoeğitim, ev ziyaretleri, grup dersleri, bireysel temas, konuşma kartları sağlama ve sosyal ağ grupları sağlama önermektedir [3].

Anahtar Kelimeler: Göçmen kadın sağlığı, Perinatal dönem, Psikiyatri

WHAT PROBLEMS DO MIGRANT WOMEN TRY TO COPE WITH DURING THE PERINATAL PERIOD?

Hatice Şahan¹, Aytuğ Türk², Erkan Ünsal³

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, Orcid:0000-0002-5310-7683

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Muğla, Türkiye, aytug.turk@mu.edu.tr, Orcid:0000-0001-9172-3302,

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, erkan.unsl@gmail.com, Orcid:0000-0001-6620-8128

ABSTRACT

Introduction and Aim: Immigration is a source of stress for immigrants for reasons such as loss of established support systems, difficulty in establishing new networks, the burden of traditional gender role expectations, and discrimination. Expectant parents who have migrated are at higher risk for perinatal psychological distress due to migration-related stress factors, as well as health care barriers, stress factors related to migration and the dual life changes of new parenthood [1].

Methods: In this review, the effects of the perinatal period on the mental and physical health of immigrant women are explained.

Results: Perinatal difficulties that are important for immigrant parents (familiarity with the healthcare system, cultural beliefs or preferences, language barriers, cultural stigma and shame against mental illnesses, and fear of being perceived as an inappropriate parent, etc.) cause them to use maternity care and mental health services less. Immigrant women are exposed to various vulnerability factors such as ethnicity, culture, religion, beliefs and economic and social norms of their country of birth, gender inequality, being away from social and family support systems, poverty, unemployment, discrimination, post-traumatic stress disorder, racism and violence situations and language barrier, loss (loss of family, society, status, livelihood, homeland and culture), and they try to cope with these different challenges while they need to adapt to the new environment. Additionally, during pregnancy, immigrant women have a higher risk of experiencing high anxiety, risk of maternal morbidity, postpartum depression, risk of giving birth to a low birth weight baby, risk of gestational diabetes and maternal postpartum bleeding [2,3].

Conclusion and Recommendations: National guidelines recommend routine universal psychosocial assessment for migrant women in early pregnancy and after birth, screening for depression, psychoeducation, home visits, group classes, individual contact, providing conversation cards, and providing social networking groups [3].

Key Words: Immigrant woman health, Perinatal period, Psychiatry

References

1. Philip, B., Kemp, L., Taylor, C., & Schmied, V. (2024). Indian immigrants' constructions of mental health and mental illness in the perinatal period: A qualitative study. *Journal of Advanced Nursing*.

2. Highet, N. J. (2023). The Expert Working Group and Expert Subcommittees. *Mental health care in the perinatal period: Australian clinical practice guideline*. Melbourne: Centre of Perinatal Excellence (COPE).
3. Giallo, R., Riggs, E., Lynch, C., Vanpraag, D., Yelland, J., Szwarc, J., ... & Brown, S. J. (2017). The physical and mental health problems of refugee and migrant fathers: findings from an Australian population-based study of children and their families. *BMJ open*, 7(11), e015603.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ YATAN ANNELERDE AİLE MERKEZLİ BAKIM ALGISI, POSTPARTUM DEPRESYON VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Gizem Aslankaya Toga¹, Gizem Şahin Bayındır²

¹Denizli Devlet Hastanesi, Denizli, Türkiye, gzm_nesse@hotmail.com, Orcid:0000 0002 9617 8916

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye,
agizemsahin@gmail.com, Orcid: 0000 0002-2251-2125

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmanın amacı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde prematüre bebeği yatan annelerde yenidoğan aile merkezli bakım algısı, postpartum depresyon ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte yürütülen bu çalışmaya 100 anne katıldı. Veriler, “Tanıtıcı Özellikler Formu”, “Yenidoğan Aile Merkezli Bakım Ölçeği”, “Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği” ve “Connor – Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” kullanılarak 18.04.2024 – 30.08.2024 tarihleri arasında toplandı. Veri analizinde bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi kullanıldı. Yüksek lisans tez çalışmasının yürütülmesi için etik kurul ve kurum çalışma izni alındı. Çalışmaya katılan yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerden bilgilendirilmiş yazılı onayları alındı.

Bulgular: Bu çalışmada, katılımcıların “Yenidoğan Aile Merkezli Bakım Ölçeği” toplam puan ortalaması 3,77±0,60, “itibar ve saygı” alt boyutu puan ortalaması 3,67±0,68, “bilgi paylaşımı” alt boyutu puan ortalaması 4,14±0,59, “bakıma katılma” alt boyutu puan ortalaması 4,04±0,74, “aile ile işbirliği” alt boyutu puan ortalaması 3,29±0,84 olarak belirlendi. Katılımcıların “Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği” toplam puan ortalaması 10,24±6,41, “Connor – Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” toplam puan ortalaması 68,47±18,03 olarak bulundu. Çalışmada, “Yenidoğan Aile Merkezli Bakım Ölçeği” toplam puan ortalaması ile “Connor – Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde ve zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki görüldü ($r=0,389$; $p<0,001$). Buna ek olarak, “Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği” toplam puan ortalaması ile “Connor – Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” toplam puan ortalaması arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki belirlendi ($r=-0,540$; $p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Bu doğrultuda, yenidoğan aile merkezli bakım uygulamalarının yaygınlaştırılması, annelerin postpartum depresyon riski açısından değerlendirilmesi ve psikolojik sağlamlığı güçlendirmeye yönelik uygulamaların yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile merkezli bakım, Postpartum depresyon, Psikolojik sağlamlık

PERCEPTION OF FAMILY-CENTERED CARE, POSTPARTUM DEPRESSION AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN MOTHERS WHOSE BABIES AND HOSPITALIZED IN THE NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT

Gizem Aslankaya Toga¹, Gizem Şahin Bayındır²

¹Denizli State Hospital, Denizli, Türkiye, gzm_nesse@hotmail.com, Orcid: 0000 0002 9617 8916

²İstanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Nursing Faculty, Department of Mental Health and Disease Nursing, İstanbul, Türkiye, agizemsahin@gmail.com, Orcid: 0000 0002 2251 2125

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study was to determine the relationship between perception of neonatal family- centered care, postpartum depression, and psychological resilience in mothers whose premature infants were hospitalized in the neonatal intensive care unit.

Methods: This descriptive and correlational study included 100 mothers. Data were collected between 18.04.2024 and 30.08.2024 using the “Descriptive Characteristics Form”, “Family-Centered Care Scale in Neonatal Intensive Care Unit”, “Edinburgh Postpartum Depression Scale” and “Connor-Davidson Resilience Scale”. Independent samples t-test, one-way analysis of variance and Pearson correlation analysis were used for data analysis. Ethics committee and institutional study approval were obtained to conduct the master's thesis study. Informed written consent was obtained from mothers whose infants were hospitalized in the neonatal intensive care unit.

Results: In this study, the mean total score of the “Family-Centered Care Scale in Neonatal Intensive Care Unit” was 3.77 ± 0.60 , the mean score of the “dignity and respect” subscale was 3.67 ± 0.68 , the mean score of the “information sharing” subscale was 4.14 ± 0.59 , the mean score of the “participation” subscale was 4.04 ± 0.74 , and the mean score of the “collaboration” subscale was 3.29 ± 0.84 . The mean total score of the “Edinburgh Postpartum Depression Scale” was 10.24 ± 6.41 and the mean total score of the “Connor-Davidson Resilience Scale” was 68.47 ± 18.03 . In the study, a positive and weakly significant relationship was observed between the mean total score of the “Family-Centered Care Scale in Neonatal Intensive Care Unit” and the mean total score of the “Connor-Davidson Resilience Scale” ($r=0.389$; $p<0.001$). In addition, there was a negative and moderately significant relationship between the mean

total score of the “Edinburgh Postpartum Depression Scale” and the mean total score of the “Connor-Davidson Resilience Scale” ($r=-0.540$; $p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: In this direction, it is recommended that newborn family-centered care practices should be expanded, mothers should be evaluated in terms of postpartum depression risk, and practices to strengthen psychological resilience should be carried out.

Key Words: Family-centered care, Postpartum depression, Resilience

DEPRESYON TANILI HASTALARA UYGULANAN LOGOTERAPİ TEMELLİ MÜDAHALENİN DEPRESİF BELİRTİLER, PSİKOLOJİK ACI VE YAŞAMIN ANLAMINA ETKİSİ

Merve Uğuryol Ünal¹, Esra Engin²

¹Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
merve.uguryol.unal@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2069-7306

²Emekli Öğretim Üyesi, İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk , Orcid: 0000-0003-0836-1532

*Doktora Tez Çalışması

ÖZET

Giriş-Amaç: Depresyon tüm toplumu etkileyen bir ruhsal hastalıktır [1]. Depresyondaki bireyin yaşadığı hastalık semptomlarına yönelik müdahaleler kilit rol oynamaktadır [2]. Bu müdahalelerden biri de logoterapidir [3]. Bu araştırmada depresyon tanılı hastalara uygulanan logoterapi temelli müdahalenin, hastaların depresif belirti ve psikolojik acı düzeylerini azaltması ve yaşamdan anlam bulma becerilerinin artırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma ön test son test izlem ölçümlü, kontrol gruplu, yarı deneysel araştırma tasarımındadır. Araştırma Eylül 2020-Eylül 2022 tarihleri arasında bir hastanenin psikiyatri biriminde tedavi gören depresyon tanısı almış hastalar üzerinde yürütülmüştür. Girişim grubunda 12, kontrol grubunda 16 olmak üzere toplam 28 hasta ile araştırma tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Beck Depresyon Envanteri”, “Psikolojik Acı Ölçeği” ve “Yaşamın Anlamı Ölçeği” kullanılmıştır. Girişim grubundaki hastalara çevrim içi (online) logoterapi temelli müdahale haftada bir oturum olacak şekilde toplam sekiz oturum olarak uygulanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız t testi, ki kare analizi, tekrarlı ölçümlerde varyans analizi, Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre, grupx zaman etkileşimi açısından Beck Depresyon Envanteri etki büyüklüğü 0,718, Psikolojik Acı Ölçeği etki büyüklüğü 0,719 ve Yaşamın Anlamı Ölçeği etki büyüklüğü 0,324 olarak belirlenmiştir. Logoterapi temelli müdahaleler bireylerin depresif belirti ve psikolojik acı düzeylerini azaltmada ve yaşamı anlamlandırmada yüksek düzey etkili olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çevrim içi (online) olarak uygulanan logoterapi temelli müdahalenin, depresif belirtiler ve psikolojik acı düzeyini azaltmada etkili olduğu ve bu olumlu etkilerin uzun dönem (3 ay) izlemde devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Logoterapi temelli müdahalenin bireylerin yaşamı anlamlandırma süreçlerinde uzun dönemde etkisini gösterdiği saptanmıştır. Yaşamdan anlam bulamayan, depresif belirtiler ve psikolojik acı yaşayan depresyon tanılı hastalara çevrim içi logoterapi temelli müdahale uygulanabilir. Aynı zamanda daha geniş örnekleme, uzun süreli

izlemlerle, randomize kontrollü araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Logoterapi, Psikolojik acı, Yaşamın anlamı

Kaynaklar:

1. World Health Organization. 13 September 2021. (2025, 01 Şubat). Erişim adresi: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/depression>
2. Helvacı Çelik, F., ve Hocaoglu, Ç. (2016). “Major Depresif Bozukluk” Tanımı, Etiyolojisi ve Epidemiyolojisi: Bir Gözden Geçirme. Journal of Contemporary Medicine, 6(1), (s.51-66).
3. Frankl, V.E. (2017). İnsanın Anlam Arayışı. Selçuk Budak (Çev.) İstanbul: İstanbul Okuyan Us Yayınları

THE EFFECT OF LOGOTHERAPY-BASED INTERVENTION ON DEPRESSION DIAGNOSED PATIENTS ON DEPRESSIVE SYMPTOMS, PSYCHOLOGICAL PAIN, AND MEANING OF LIFE

Merve Uğuryol Ünal¹, Esra Engin²

¹Ege University, Nursing Faculty, Psychiatric and Mental Health Nursing Department, İzmir, Türkiye, merve.uguryol.unal@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2069-7306

²Retired Faculty Member, İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk , Orcid: 0000-0003-0836-1532

*Doctoral Thesis

ABSTRACT

Introduction and Aim: Depression is a mental illness that affects the all society [1]. Interventions aimed at the disease symptoms experienced by the depressed individual play a key role [2]. One of these interventions is logotherapy [3]. In this study, it was aimed to reduce the depressive symptoms and psychological pain levels of the patients and to increase their ability to find meaning in life with logotherapy-based intervention applied to patients diagnosed with depression.

Methods: The research is a pre-test post-test follow-up measurement, control group, quasi-experimental research design. The research was conducted on patients diagnosed with depression who were treated in the psychiatric unit of a hospital between September 2020 and September 2022. The study was completed with a total of 28 patients, 12 in the intervention group and 16 in the control group. ‘Descriptive Information Form’, “Beck Depression Inventory”, “Psychache Scale” and “Meaning of Life Questionnaire” were used as data collection tools in the study. Online logotherapy-based intervention was applied to the patients in the intervention group in a total of eight sessions, one session per week. Descriptive statistics, independent t test, chi-square analysis, repeated measures analysis of variance, Bonferroni correction were applied in the analysis of the data.

Results: According to the results of the study, the effect size of the Beck Depression Inventory was 0.718, the effect size of the Psychache Scale was 0.719 and the effect size of the Meaning of Life Questionnaire was 0.324 in terms of group-time interaction. Logotherapy-based interventions were found to be highly effective in reducing depressive symptoms and psychological pain levels of individuals and in making sense of life.

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the online logotherapy-based intervention was effective in reducing the level of depressive symptoms and psychological pain and that these positive effects continued in long-term (3 months) follow-up. Logotherapy-based intervention was found to have a long-term effect on the meaning-making processes of individuals. Online logotherapy-based intervention can be applied to patients diagnosed with depression who cannot find

meaning in life and experience depressive symptoms and psychological pain. At the same time, it is recommended to conduct randomised controlled trials with a larger sample and long-term follow-up.

Key Words: Depression, Logotherapy, Psychache, Meaning of life

References:

1. World Health Organization. 13 September 2021. (2025, 01 Şubat). Erişim adresi: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/depression>
2. Helvacı Çelik, F., ve Hocaoglu, Ç. (2016). 'Major Depressive Disorder' Definition, Etiology and Epidemiology: A Review. Journal of Contemporary Medicine, 6(1), (s.51-66).
3. Frankl, V.E. (2017). İnsan Anlam Arayışı. Selçuk Budak (Çev.) İstanbul: İstanbul Okuyan Us Yayınları

GÖÇMEN ÇOCUKLARIN RESİM YOLUYLA DEĞERLENDİRİLEN DUYGU İFADELERİ İLE ANNELERİN ÇOCUKLARININ DUYGU İFADE BECERİLERİNE YÖNELİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Aslıhan Bilgin¹ , Leyla Baysan Arabacı²

¹İstanbul, Türkiye, aslhnvc@gmail.com, Orcid:0000-0001-9108-9319

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@gmail.com, Orcid:0000-0002-0314-6350

ÖZET

Amaç: Göç yaşantısı olan ailelerin okul öncesi dönemde olan (36-72 aylık) çocuklarının, duygu ifade becerilerini resim yoluyla incelemektir.

Yöntem: Betimsel nitelikteki araştırma verileri, etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra *Tanıtıcı Bilgi Formu*, *Çocuk Duygu İfade Etme Ölçeği (ÇDİEÖ)* ve çocukların çizdikleri resimler aracılığı ile elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini Türk Kızılay İzmir Toplum Merkezi'ne başvuran 3-6 yaş arasında çocuğı olan 40 göçmen çocuk ve annesi oluşturmıştır. Çocuklardan tanışma oyunu sonrası resim çizmesi istenmiş ve bu resimler, araştırmacı tarafından literatür taraması sonucunda oluşturulan *Resim Puanlama Listesine* göre puanlanmıştır. Değişkenler arasında ilişki ve farklılık olup olmadığı spearman korelasyon analizi, Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi ile incelenmiştir. Anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Games-Howell Post-Hoc testi yapılmıştır.

Bulgular: Herbir yaş grubundan (3-4-5 ve 6yaş) 10 çocuk olmak üzere araştırmaya katılan 40 çocuğun, %57,5'i (n=23) erkek, %27,5'i (n=11) ailenin ilk çocuğı olup, %55'inin (n=22) dört ve üzeri kardeşi bulunmaktadır. Çocukların %22,5'i (n=9), annelerinin %27,5'i (n=11), babalarının %42,5'i (n=17) Türkçe bilmektedir. ÇDİEÖ'nin toplam puanı ile çocuğun Öfke Resim Puanı, yaş ve kendisi ile annesinin Türkçe bilme durumu arasında; ÇDİBÖ'nin "Mutluluk" alt boyut puanı ile Mutluluk Resim puanı ve kardeş sayısı arasında ve "Öfke" alt boyut puanı ile çocuğun Türkçe bilme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Çocukların duygu ifade becerileri arttıkça resimlerinde duygusal göstergelerin de arttığı gözlenmiştir. Çocukların ve annelerinin Türkçe bilme durumu duyguları anlama ve ifade etmede etkili olmaktadır. Göçmen ve okul öncesi dönemde olan, dil yetisinde kısıtlılık yaşayan çocuklarla iletişimde resim bir duygu ifade yolu olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen, Çocuk, Duygu, Duygu ifade becerisi, Resim

Kaynaklar

1. Gülmez SC. Öztürk A. Göç Yaşantısı Çerçevesinde Çocukta Psiko-sosyal Uyum Süreci Üzerine Bir İnceleme. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2018, 449-481.
2. Aktın, K. (2018). Sığınmacı çocukların mutluluk temalı resimlerinden yansımalar. Elementary Education Online, 2018, 17 (3).
3. Tuzcu A. Bademli K. "Göçün Psikososyal Boyutu." Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2014 6 (1). 56-66.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MIGRANT CHILDREN'S EMOTIONAL EXPRESSIONS ASSESSED THROUGH DRAWINGS AND MOTHERS' PERCEPTIONS TOWARD THEIR CHILDREN'S EMOTIONAL EXPRESSION SKILLS

Aslıhan Bilgin¹ , Leyla Baysan Arabacı²

¹İstanbul, Türkiye, aslhnvc@gmail.com, Orcid:0000-0001-9108-9319

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@gmail.com, Orcid:0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Purpose: To examine the emotional expression skills of preschool children (36-72 months) from families with migration experience through drawing.

Method: Descriptive research data were obtained through the Introductory Information Form, the Child Emotion Expression Scale (CDIES) and the pictures drawn by the children, after obtaining the ethics committee and institutional permissions. The sample of the research consisted of 40 immigrant children and their mothers with children between the ages of 3-6 who applied to the Turkish Red Crescent İzmir Community Center. Children were asked to draw pictures after the introduction game, and these pictures were scored according to the Picture Scoring List created by the researcher as a result of the literature review. Whether there was a relationship or difference between the variables was examined using Spearman correlation analysis, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H test. Games-Howell Post-Hoc test was performed to determine between which groups the significance was.

Findings: Of the 40 children participating in the study, 10 children from each age group (3-4-5 and 6 years old), 57.5% (n=23) were boys, 27.5% (n=11) were the first child of the family, and 55% (n=22) had four or more siblings. 22.5% of the children (n=9), 27.5% of their mothers (n=11), and 42.5% of their fathers (n=17) speak Turkish. There is a difference between the total score of the CDIES and the child's *Anger Picture Score*, age, and his/her mother's Turkish proficiency; A statistically significant relationship was found between the *"Happiness"* subscale score of MDBS, the *Happiness Picture score* and the number of siblings, and between the *"Anger"* subscale score and the child's ability to speak Turkish ($p < 0.05$).

Conclusion: It has been observed that as children's emotion expression skills increase, emotional indicators in their drawings also increase. The ability of children and their mothers to know Turkish is effective in understanding and expressing emotions. Drawing can be used as a way of expressing emotions in communication with immigrant and pre-school children who have limited language skills.

Key Words: Migration, Immigrant, Child, Emotion, Emotion expression skill, Painting

Resources

1. Gülmez SC. Öztürk A. Göç Yaşantısı Çerçevesinde Çocukta Psiko-sosyal Uyum Süreci Üzerine Bir İnceleme. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2018, 449-481.
2. Aktın, K. (2018). Sığınmacı çocukların mutluluk temalı resimlerinden yansımalar. Elementary Education Online, 2018, 17 (3).
3. Tuzcu A. Bademli K. "Göçün Psikososyal Boyutu." Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2014 6 (1). 56-66.

YATARAK TEDAVİ OLAN ADLİ PSİKIYATRİ HASTALARININ FİZİKSEL SAĞLIK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Gül Dikeç¹, Ece Mutlu Satıl², Gülçin Uzunoğlu³, Cengiz Cengisiz⁴, Leyla Baysan Arabacı⁵

¹Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. gul.dikec@fbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7593-4014

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. ecemutlu94@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8957-7567

³Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye. gulcin.boluk_09@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-5948-5223

⁴Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye. ccengisiz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5552-8767

⁵İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

ÖZET

Giriş-Amaç: Ciddi ruhsal bozukluğu olan bireylerin yaşam ömürleri genel popülasyona göre 10-25 yıl daha kısadır. Bu bireyler arasında adli psikiyatri kliniklerinde yatarak tedavi alan hastalar fiziksel sağlık sorunları bakımından daha çok risk altındadır. Bu hastalar sağlıklı olmayan yaşam alışkanlıklarına sahip olup, yetersiz fiziksel aktivite gösterebilmektedir. Adli psikiyatri birimine başvuran hastaların %16'sının metabolik sendrom tanısı aldığı bildirilmektedir. Ancak, adli psikiyatri hastalarının fiziksel sağlık durumlarını kapsamlı biçimde değerlendiren çalışma sayısı sınırlıdır. Tanımlayıcı ve kesitsel türde yapılan bu çalışmada, bir bölge psikiyatri hastanesinde gözetim amaçlı yatarak tedavi olan adli psikiyatri hastalarının fiziksel sağlık durumlarının incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Mevcut çalışma bir bölge psikiyatri hastanesine Ocak 2024-Ocak 2025 tarihleri arasında adli olgu olarak tedavi olmak üzere yatışı yapılan 200 hasta ile yürütüldü. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Sağlığı Geliştirme Profili (SGP) aracılığıyla toplandı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların %61,5'i erkek ve yaş ortalaması 40,81(13,51)dir. Hastaların %99,5'inin ruhsal ve %37,0'ının fiziksel bir hastalığı olup, en sık %42,5 ile psikotik bozukluk ve %15,5 ile hipertansiyon tanılarının olduğu; hastaların %98,5'inin ruhsal bozukluk ve %28,0'ının fiziksel hastalık nedeniyle ilaç kullandığı ve en sık kullanılan ilaç grubun antipsikotikler olduğu belirlendi. Çalışmaya katılan hastaların bel çevrelerinin normal değerlerin üstünde, beden kitle endeksi ortalamalarının 27,82 (6,10) ve büyük çoğunluğunun fazla kilolu olduğu belirlendi. Hastaların daha az meyve, sebze; daha çok yağ, tuz ve karbonhidrat tükettikleri, yemek yapma olanaklarının olmadığı belirlendi. Hastaların çoğunluğu 1 litrenin altında sıvı aldığını ve 6 fincandan fazla kafein tükettiklerini belirtti.

Sonuç ve Öneriler: Adli psikiyatri servislerinde yatan hastaların fiziksel sağlık sorunları olduğu, özellikle sağlığı geliştirici davranışlar ve taramalar konusunda fiziksel sağlığı etkileyebilecek risk faktörlerini taşıdıkları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri, Ruhsal bozukluk, Fiziksel hastalık, Psikiyatri hemşireliği.

Kaynaklar:

1. Bergman, H., Nilsson, T., Andine, P., Degl'Innocenti, A., Thomee, R., & Gutke, A. (2020). Physical performance and physical activity of patients under compulsory forensic psychiatric inpatient care. *Physiotherapy Theory and Practice*, 36(4), 507–515.
2. Fiorillo, A., & Sartorius, N. (2021). Mortality gap and physical comorbidity of people with severe mental disorders: the public health scandal. *Annals of General Psychiatry*, 20, 1-5.
3. Moss, K., Meurk, C., Steele, M. L., & Heffernan, E. (2022). The physical health and activity of patients under forensic psychiatric care: A scoping review. *International Journal of Forensic Mental Health*, 21(2), 194-209.

EXAMINING PHYSICAL HEALTH STATUS OF INPATIENTS IN FORENSIC PSYCHIATRIC UNITES

Gül Dikey¹, Ece Mutlu Satıl², Gülçin Uzunoğlu³, Cengiz Cengisiz⁴, Leyla Baysan Arabacı⁵

¹Fenerbahçe University Faculty of Health Sciences Department of Nursing, İstanbul, Türkiye. gul.dikec@fbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7593-4014

²Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing. ecemutlu94@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8957-7567

³Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Manisa, Türkiye. gulcin.boluk_09@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-5948-5223

⁴Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Manisa, Türkiye. ccengisiz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5552-8767

⁵Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatry Nursing, İzmir, Türkiye. baysanarabaci@hotmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Introduction and Aim: Individuals with severe mental disorders have a life expectancy 10-25 years shorter than the general population. Among these individuals, patients receiving inpatient treatment in forensic psychiatry clinics are at higher risk for physical health problems. These patients tend to have unhealthy lifestyle habits and inadequate physical activity. It has been reported that 16% of patients admitted to forensic psychiatry units are diagnosed with metabolic syndrome. However, the number of studies comprehensively assessing the physical health status of forensic psychiatry patients remains limited. This descriptive and cross-sectional study examined the physical health status of forensic psychiatry patients hospitalized in a regional psychiatric hospital.

Methods: : The study was conducted with 200 patients admitted as forensic cases to a regional psychiatric hospital between January 2024 and January 2025. Data were collected using the Demographic Information Form and the Health-Promoting Lifestyle Profile (HPLP).

Results: Among the participants, 61.5% were male, with a mean age of 40.81 (± 13.51). It was found that 99.5% of the patients had a psychiatric disorder, and 37.0% had a physical illness, with psychotic disorders and hypertension being the most common diagnoses. Furthermore, 98.5% of patients used medication for psychiatric conditions and 28.0% for physical illnesses, with antipsychotics being the most frequently used drug category. Patients' waist circumferences exceeded typical values, and their mean body mass index (BMI) was 27.82 (± 6.10). Women had significantly higher fasting blood glucose levels. Patients consumed fewer fruits and vegetables but more fat, salt, and carbohydrates, with limited access to cooking facilities. The majority reported drinking less than one liter of fluids per day and consuming more than six cups of caffeine daily.

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that forensic psychiatry inpatients have significant physical health issues and are at risk for factors that may impact their overall well-being, particularly regarding health-promoting behaviors and screenings.

Key Words: Forensic psychiatry, Mental disorder, Physical illness, Psychiatric nursing.

References:

1. Bergman, H., Nilsson, T., Andine, P., Degl'Innocenti, A., Thomee, R., & Gutke, A. (2020). Physical performance and physical activity of patients under compulsory forensic psychiatric inpatient care. *Physiotherapy Theory and Practice*, 36(4), 507–515.
2. Fiorillo, A., & Sartorius, N. (2021). Mortality gap and physical comorbidity of people with severe mental disorders: the public health scandal. *Annals of General Psychiatry*, 20, 1-5.
3. Moss, K., Meurk, C., Steele, M. L., & Heffernan, E. (2022). The physical health and activity of patients under forensic psychiatric care: A scoping review. *International Journal of Forensic Mental Health*, 21(2), 194-209.

KADIN SANATÇILARIN ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARI VE ŞİDDETLE MÜCADELEDEKİ ROLÜ

Özlem Diken¹, Şeyda Dülgerler², Ayşegül Dönmez³

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
dikenozlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475.

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
aysegul.donmez@ege.edu.tr

ÖZET

Giriş: Kadın sanatçılara yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sanata ve sanatçılara yansıyan bir biçimi olarak önemli bir sorundur. Sanat, bu tür şiddeti görünür kılmada, farkındalık yaratmada ve toplumsal dönüşümü teşvik etmede güçlü bir araç olabilir. Kadın sanatçılar, toplumun farklı kesimlerinde olduğu gibi, çeşitli şiddet türlerine maruz kalmaktadır. Bu şiddet fiziksel, psikolojik, ekonomik veya dijital boyutta meydana gelmektedir. Özellikle sanat dünyasında, cinsiyet ayrımcılığı, sansür, mobbing, sosyal medya saldırıları ve ekonomik eşitsizlik gibi konular kadın sanatçıların karşılaştığı yaygın sorunlardır. Kadın sanatçılar, maruz kaldıkları şiddetle başa çıkabilmek için farklı stratejiler ve dayanışma yöntemleri geliştirmektedir. Bunlar hem bireysel hem de kolektif mücadele yollarını içermektedir. Bu mücadele yöntemleri, kadın sanatçıların sadece bireysel olarak güçlenmesini değil, aynı zamanda toplumsal değişime katkı sağlamalarını da desteklemektedir.

Amaç: Bu derlemenin amacı kadın sanatçıların şiddete maruz kalma durumları ve şiddetle mücadeledeki rollerini incelemektir.

Yöntem: “Kadın sanatçılara yönelik şiddet”, “kadın sanatçı”, “kadına yönelik şiddet”, “şiddetle mücadele” gibi anahtar kelimeler kullanılarak ilgili güncel literatür incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: Tüm dünyada ve ülkemizde, kadın sanatçıların maruz kaldığı şiddete dair spesifik veriler sınırlı olsa da genel olarak kadınların karşılaştığı şiddet oranları önemli bir gösterge sunmaktadır. Kadın sanatçılar, özellikle toplumsal cinsiyet ve kadın hakları temalı eserler ürettiklerinde sansür ve hukuki yaptırımlarla karşılaşabilmektedir. Kadın yönetmenler ve tiyatrocular ise feminist içerikli eserleri nedeniyle sansüre uğrayabilmekte ve erkek meslektaşlarına kıyasla daha az destek görmektedir. Ayrıca, feminist sanatçılar sosyal medyada linç kampanyalarına da maruz kalmaktadır. Kadın sanatçılar özellikle mesleki eşitsizlikler göz önüne alındığında ekonomik ve cinsel şiddete maruz kalabilmektedirler. Sanat eserlerinin sansüre uğramasıyla duygusal ve psikolojik şiddetle de mücadele etmek durumunda kalırlar. Feminist sanat hareketleri ve kolektifler, sanat dünyasındaki eril yapıları sorgulayarak kadın sanatçıları desteklemekte ve şiddete karşı bir direniş alanı oluşturmaktadır.

Sonuç: Sanat, toplumsal değışim için önemli bir araç olma potansiyeline sahiptir. Şiddeti doğrudan ya da dolaylı olarak deneyimlemiş kadın sanatçılar eserlerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve şiddeti eleştirerek güçlü bir etki bırakabilmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Kadın sanatçılara yönelik şiddet, Kadına yönelik şiddet, Şiddetle mücadele.

EXPOSURE OF WOMEN ARTISTS TO VIOLENCE AND THEIR ROLE IN THE FIGHT AGAINST VIOLENCE

Özlem Diken¹, Şeyda Dülgerler², Ayşegül Dönmez³

¹Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
dikenozlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475.

²Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr

³Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
aysegul.donmez@ege.edu.tr

ABSTRACT

Introduction: Violence against women artists is a significant problem as a form of gender inequality reflected in art and artists. Art can be a powerful tool in making such violence visible, raising awareness and promoting social transformation. Women artists, like other segments of society, are subjected to various forms of violence. This violence can be physical, psychological, economic or digital. Especially in the art world, issues such as gender discrimination, censorship, mobbing, social media attacks and economic inequality are common problems faced by women artists. Women artists develop different strategies and solidarity methods to cope with the violence they face. These include both individual and collective ways of struggle. These methods of struggle support not only the individual empowerment of women artists, but also their contribution to social change.

Aim: The aim of this review is to examine women artists' exposure to violence and their role in combating violence.

Method: A literature review was conducted using keywords such as “violence against women artists”, “women artists”, “violence against women”, “combating violence”.

Findings: Although specific data on the violence faced by women artists worldwide and in our country is limited, the overall rates of violence against women provide a significant indicator. Women artists, especially when producing works on gender and women's rights, may encounter censorship and legal sanctions. Female directors and theater artists can face censorship due to their feminist-themed works and receive less support compared to their male counterparts. Additionally, feminist artists are subjected to smear campaigns on social media. Considering professional inequalities, women artists may experience economic and sexual violence. When their artworks are censored, they also have to deal with emotional and psychological violence. Feminist art movements and collectives challenge the patriarchal structures within the art world, supporting women artists and creating a space of resistance against violence.

Conclusion: Art has the potential to be an important tool for social change. Women artists who have directly or indirectly experienced violence can leave a strong impact by criticizing gender inequality and violence in their works.

Keywords: Fight against violence, Violence against women, Violence against women artists.

References:

1. Baker A, Williams K, Rodrigues UM. #metoo 2.0 to #meNOMore: Analysing Western Reporting About Sexual Violence in the Music Industry. 2020;14(2):191-207. doi:10.1080
2. Erol CÇ. ŞİDDET TEMALİ KADIN İMGESİNİN ÇAĞDAŞ SANATA YANSIMALARI. İdil Sanat ve Dil Dergisi. 2016;5(19):193-213. doi:10.7816
3. Hammer J. Trauma, Witness and Healing: Muslim Women Artists on Domestic Violence. Journal of Islamic Faith and Practice. 2019;4(1):101-124.

TİP 2 DİYABET TANISI ALAN BİREYLERİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ İLE TEDAVİYE UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE YEME BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ

Dilek Ayakdas Dağlı¹, Ece Mutlu Satıl², Leyla Baysan Arabacı³, Ümit Çavdar⁴

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, Çiğli, İzmir Türkiye, dilek.ayakdas.dagli@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, Çiğli, İzmir Türkiye,ecemutlu94@gmail.com, 0000-0001-8957-7567

³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, Çiğli, İzmir, Türkiye,baysanarabaci@hotmail.com, 0000-0002-0314-6350

⁴İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, İç Hastalıkları AD, Çiğli, İzmir, Türkiye, umit.cavdar@kc.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-5867-9672>

ÖZET

Amaç: Diyabette tedaviye uyum çok önemlidir ve birçok faktörden etkilenmektedir [1]. Diyabette tedaviye uyumu bozan faktörlerden biri de olumsuz otomatik düşüncelerdir [2]. Olumsuz otomatik düşüncelerin yeme bozukluklarına neden olduğu bilinmektedir [3]. Tip 2 diyabet tanısı olan bireylerin olumsuz otomatik düşünceleri ile tedaviye uyumu arasındaki ilişkide yeme bağımlılığının aracı rolünü incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem:Kesitsel ve ilişki arayıcı türde yapılan araştırma, etik kurul onayı alındıktan sonra(15.02.2024/0072), Nisan-Eylül 2024 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin endokrinoloji polikliğinde yürütülmüştür. Tip2 diyabet tanısı olan 201 kişiden elde edilen veriler, yüz yüze ve dört ölçme aracı(Tanıtıcı Bilgi Formu, Otomatik Düşünceler Ölçeği(OOD), Modifiye Edilmiş Yale Yeme Bağımlılığı Ölçeği Sürüm 2.0(mYFAS-v2) ve Tip2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçeği(DMHUÖ)) kullanılarak toplanmıştır. Ölçek puanlarının yükselmesi, olumsuz otomatik düşüncenin ve yeme bağımlılığının arttığını, tedaviye uyumun ise azaldığını göstermektedir. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler, korelasyon ve lineer regresyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular:Tip 2 diyabet tanısı olan bireylerin yaş ortalaması 59,36±11,65'dir.%73,1'i kadın, %74,1'i evli, %49,8'i ilkokul mezunu ve %63,2'si ev hanımı olan hastaların %87,1'i herhangi bir işte çalışmadığını ve %60,7'si gelirinin giderine eşit olduğunu bildirmiştir.Ortalama 13,01±9,19 yıldır diyabet tanısı olan hastaların %49,8'i sadece oral antidiyabetik tedavisi almaktadır.Hastaların olumsuz otomatik düşünce puanları ile yeme bağımlılığı puanları arasında($r=,200$, $p=,004$); yeme bağımlılığı puanları ile tedaviye uyum puanları arasında ($r=,305$, $p=,000$) ve olumsuz otomatik düşünce puanları ile tedaviye uyum puanları arasında ($r=,372$, $p=,000$) pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Regresyon analizinde, olumsuz otomatik düşüncelerin ve yeme bağımlılığının, hastanın tedaviye uyumunu %19,4 oranında açıkladığı ve en çok etkileyen değişkenin yeme bağımlılığı olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler:Tip 2 diyabet tanısı olan bireylerde olumsuz otomatik düşünceler özellikle kişinin yeme davranışını etkilemekte, bu da hastaların tedaviye uyumları üzerinde etkili olmaktadır.Bu

nedenle, hastaların tedaviye uyumunu artırmada yeme davranışlarını yönetmek ve bunun için de kişilerin bu konudaki düşünce biçimlerine (olumsuz otomatik düşüncelerine) odaklanmak gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Diyabet, Olumsuz Otomatik Düşünce, Tedaviye Uyum, Yeme Bağımlılığı

Kaynaklar

1. Capoccia, K., Odegard, P. S., & Letassy, N. (2016). Medication adherence with diabetes medication: a systematic review of the literature. *The Diabetes Educator*, 42(1), 34-71.
2. Borgmann, S.O., Chernyak, N., Haastert, B. et al. Thoughts about health and patient-reported outcomes among people with diabetes mellitus: results from the DiaDec-study. *BMC Public Health* 21, 213 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10231-y>
3. Jones, C., Leung, N., & Harris, G. (2007). Dysfunctional core beliefs in eating disorders: A review. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 21(2), 156.

THE MEDIATING ROLE OF EATING ADDICTION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN NEGATIVE AUTOMATIC THOUGHTS AND TREATMENT COMPLIANCE OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH TYPE 2 DIABETES

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Ece Mutlu Satıl², Leyla Baysan Arabacı³, Ümit Çavdar⁴

¹İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Çiğli, İzmir Türkiye, dilek.ayakdas.dagli@gmail.com, 0000-0001-7531-3552

²İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Çiğli, İzmir Türkiye,ecemutlu94@gmail.com, 0000-0001-8957-7567

³İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Çiğli, İzmir, Türkiye,baysanarabaci@hotmail.com, 0000-0002-0314-6350

İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Medicine- Department of Internal Medicine, Çiğli, İzmir, Türkiye, umit.cavdar@ikc.edu.tr, <https://Orcid.org/0000-0002-5867-96>

ABSTRACT

Aim:Adherence to treatment in diabetes is very important and is affected by many factors [1]. One of the factors that impair adherence to treatment in diabetes is negative automatic thoughts [2]. Negative automatic thoughts are known to cause eating disorders [3]. It was aimed to examine the mediating role of eating addiction in the relationship between negative automatic thoughts and treatment adherence of individuals diagnosed with type2 diabetes.

Method:The cross-sectional and correlational study was conducted in the endocrinology outpatient clinic of a training and research hospital between April and September 2024 after ethics committee approval(15.02.2024/0072). Data from 201 individuals with type 2 diabetes mellitus were collected face-to-face and using four measurement tools (Descriptive Information Form, Automatic Thoughts Scale, Modified Yale Eating Addiction Scale Version 2.0 and Patient Adaptation to Type 2 Diabetes Mellitus Treatment Scale). Descriptive statistics, correlation, and linear regression analyses were used to evaluate the data.

Results:The mean age of individuals diagnosed with type 2 diabetes was 59.36±11.65 years.73.1% of the patients were female, 74.1% were married, 49.8% were primary school graduates and 63.2% were housewives.87.1% of the patients reported that they were not employed and 60.7% reported that their income was equal to their expenses.49.8% of the patients with a mean diagnosis of diabetes for 13.01±9.19 years received only oral antidiabetic treatment. It was determined that there were significant positive correlations between negative automatic thought scores and eating addiction score($r=.200$, $p=.004$), between eating addiction scores and treatment compliance scores($r=.305$, $p=.000$) and between negative automatic thought scores and treatment compliance scores($r=.372$, $p=.000$).In the regression analysis, it was found that negative automatic thoughts and eating addiction explained19.4% of the patient's adherence to treatment and the most influential variable was eating addiction.

Conclusion and Recommendations: In individuals with type2 diabetes, negative automatic thoughts especially affect the eating behaviour of the person, which in turn affects the compliance of patients with treatment. Therefore, it is necessary to manage eating behaviours to increase patients' compliance with treatment and focus on the way of thinking of individuals in this regard.

Keywords: Diabetes, Negative Automatic Thought, Treatment Adherence, Eating Addiction

Referances

1. Capoccia, K., Odegard, P. S., & Letassy, N. (2016). Medication adherence with diabetes medication: a systematic review of the literature. *The Diabetes Educator*, 42(1), 34-71.
2. Borgmann, S.O., Chernyak, N., Haastert, B. et al. Thoughts about health and patient-reported outcomes among people with diabetes mellitus: results from the DiaDec-study. *BMC Public Health* 21, 213 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10231-y>
3. Jones, C., Leung, N., & Harris, G. (2007). Dysfunctional core beliefs in eating disorders: A review. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 21(2), 156.

PSİKIYATRİ HEMŞİRELERİNİN REÇETE YAZMA YETKİSİ: KÜRESEL UYGULAMALAR VE TÜRKİYE’DE DURUM

Özlem Diken¹, Kübra Kurt², Mehmet Yılmaz³, Şeyda Dülgerler⁴, Ayşegül Dönmez⁵

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, dikenoazlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475.

²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, kubra99.kurt@gmail.com

³Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,

⁴Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seyda.dulgerler@ege.edu.tr

⁵Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, aysegul.donmez@ege.edu.tr

ÖZET

Giriş: Dünyada ve ülkemizde psikiyatri hemşirelerinin gerek hastalarla gerek sağlık ekibinin diğer üyeleriyle en yakından ilişkili ekip üyesi olması sebebiyle yetki alanlarının artırılması üzerinde durulmuştur. Yurtdışında çeşitli ülkelerde bu sebeple hemşirelere verilen eğitimler ve politik düzenlemeler ile birlikte hemşireler de reçete yazmaya başlamıştır. Ülkemizde ise bu durum sadece değerlendirme sürecinde kalmıştır.

Amaç: Bu derlemenin amacı çeşitli ülkelerde reçete yazma yetkisi bulunan hemşirelerin sağlık sektörüne ve tedavi sürecine olan etkisinin ve ülkemizde hemşirelerin bu yetki özelindeki durumlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: “Psikiyatri hemşireleri”, “hemşire reçete yazıcıları”, “psikofarmakolojik reçete” gibi anahtar kelimeler kullanılarak güncel literatür incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: Dünyada sınırlı sayıda ülkede reçete yazma yetkisi bulunan hemşirelerin bu yetki için farmakoloji eğitimi almaları ve belirli programları bitirme gibi şartları bulunmaktadır. İngiltere’de 91 hemşireyle yapılan bir araştırmada örneklemin üçte ikisinden fazlası (%68.5, n=61) hemşirelerin reçete yazmasının profesyonel rolleri kapsamında orta derecede yararlı olduğunu bildirmiştir.[1] Birleşik Krallık’ta hemşire reçeteleme 1992’den beri uygulanmakta ve hasta sonuçlarını iyileştirmede son derece etkili olduğu kanıtlanmıştır. Uzman hemşireler belirli ilaçları reçete edebilmekte, bu durum özellikle kırsal bölgelerde sağlık hizmetlerine erişimi artırmaktadır. Hemşireler, sağlık sisteminin belirli alanlarında bağımsız reçete yazabilmekte ve multidisipliner sağlık ekibi içinde önemli bir rol üstlenmektedir. Türkiye’de hemşirelerin reçete yazma yetkisi bulunmamaktadır. Ancak, hemşirelerin genişletilmiş yetkilerle sağlık sistemine katkı sağlayabileceği yönünde akademik tartışmalar devam etmektedir. Bunun başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için eğitim programlarının geliştirilmesi, yasal düzenlemelerin yapılması ve pilot uygulamalarla sürecin test edilmesi gerekmektedir. Tedavi sürecinin hızlanması, hasta memnuniyetinde artış, maliyetin düşmesi gibi noktalarda sağlık sektörüne katkı sağlayan bu uygulama iş yükü ve sorumluluğun artmasıyla hemşireler için hukuki riskleri arttıracığından bazı hemşireleri endişelendirmektedir.[2]

Sonuç: Reçete yazma yetkisi hemşirelerin diğer sorumluluklarıyla birlikte onlar için daha fazla iş yükü ve fazladan eğitim programlarını gerektirse de sınırların belirlenmesi ile birlikte hastalar ve tıp sektörü açısından oldukça faydalı sayılabilecek bir uygulamadır. Hemşirelerin mesleki becerilerini ve klinik deneyimlerini daha etkili kullanmalarını sağlamak ve tıbbi hizmetlerin özgüllüğünü ve etkinliğini arttırmaktadır. [3]

Anahtar Kelimeler: Hemşire reçete yazıcıları, Psikiyatri hemşireleri, Psikofarmakolojik reçete

PSYCHIATRIC NURSES' AUTHORITY TO WRITE PRESCRIPTIONS: GLOBAL PRACTICES AND SITUATION IN TÜRKİYE

Özlem Diken¹, Kübra Kurt², Mehmet Yılmaz³, Şeyda Dülgerler⁴, Ayşegül Dönmez⁵

¹Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
dikenozlem21@gmail.com, Orcid: 0009-0007-2521-7475.

²Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye,
kubra99.kurt@gmail.com

³Ege University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatry Nursing, İzmir Türkiye

⁴Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
seyda.dulgerler@ege.edu.tr, Orcid:

⁵Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İzmir, Türkiye,
aysegul.donmez@ege.edu.tr, Orcid:

ABSTRACT

Introduction: Psychiatric nurses are the healthcare team members who interact most closely with both patients and other healthcare professionals worldwide and in our country. Therefore, expanding their scope of authority has been emphasized. In various countries abroad, nurses have started prescribing medications due to the education and policy regulations implemented for this purpose. However, in our country, this issue has remained only at the evaluation stage.

Objective: This review aims to assess the impact of nurses with prescribing authority in different countries on the healthcare sector and treatment processes, as well as to evaluate the status of nurses in our country regarding this specific authority.

Method: A current literature review was conducted using keywords such as "psychiatric nurses," "nurse prescribers," and "psychopharmacological prescription."

Findings: In a limited number of countries worldwide, nurses with prescribing authority are required to receive pharmacology education and complete specific training programs. A study conducted in England with 91 nurses found that more than two-thirds of the sample (68.5%, n=61) considered nurse prescribing moderately beneficial within their professional roles.[1] Nurse prescribing has been implemented in the United Kingdom since 1992 and has been proven to significantly improve patient outcomes. Specialist nurses are authorized to prescribe certain medications, which enhances healthcare access, particularly in rural areas. Nurses can prescribe independently in specific areas of the healthcare system and play a crucial role within the multidisciplinary healthcare team. In Türkiye, nurses do not have prescribing authority. However, academic discussions continue regarding the potential contributions of nurses to the healthcare system if their scope of practice is expanded. Successful implementation would require the development of training programs, legal regulations, and pilot applications to test the process. Although this practice could contribute to the healthcare sector by accelerating treatment processes, increasing patient satisfaction, and reducing costs, it also raises legal concerns among nurses due to the increased workload and responsibilities.[2]

Conclusion: While prescribing authority increases the workload of nurses and requires additional training programs, it is a potentially beneficial practice for both patients and the medical sector when clear boundaries are established. It allows nurses to utilize their professional skills and clinical experience more effectively, enhancing the specificity and efficiency of medical services.[3]

Keywords: Nurse prescribers, Psychiatric nurses, Psychopharmacological prescription.

References:

1. While AE, Biggs KSM. Benefits and challenges of nurse prescribing. Journal of Advanced Nursing. 2004;45(6):553-676. doi: 10.1046
2. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. HEMŞİRELİK ROLLERİ VE ÖZERKLİK. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2012;14(3):66-74. doi: 10.69487
3. Sunzi K, Luo H, Li Y, Zhou X, Lei C. Barriers and facilitators in nurse prescribing practices: a protocol for qualitative meta-synthesis from nurses' perspectives. BMJ Open. 2024;14(12). doi:10.1136

SES SİMÜLASYONUNUN RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ VE ÖZ-YETERLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Sevim Buzlu¹, Gizem Şahin Bayındır², Sevil Yılmaz³

¹İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, 0000-0002-1668-4182

²İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

³İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, 0000-0002-4967-8264

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamada işitsel halüsinasyonu olan hastalarla terapötik ilişki ve iletişimde anksiyete yaşadıkları gözlenmektedir. Bu nedenle ses simülasyonunun işitsel halüsinasyonu olan hastaları daha iyi anlama ve hemşirelik öğrencilerinin öz yeterliklerini geliştirme açısından etkili olabileceği düşünülmektedir.^[1]

Yöntem: Bu araştırma, ses simülasyonunun Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği dersi alan öğrencilerin empati ve öz yeterlik düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla 144 üçüncü sınıf öğrencisi ile yürütüldü. Tek gruplu ön-test son-test tasarım tipindeki bu araştırmada, ses simülasyonu öncesi ve sonrası öğrencilerin empati ve öz yeterlik düzeyleri değerlendirildi. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Jefferson Hemşirelik Öğrencileri için Empati Ölçeği (JSENS) ve Öz Yeterlik Skalası (SES) kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analiz ve bağımlı örneklem t-testi kullanıldı. Araştırma için etik kurul ve kurum çalışma izinleri alındı.

Bulgular: JSENS toplam puan ön test ve son test verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu belirlendi ($t=10.679$, $p<0.001$). Ayrıca, SES toplam puan ön test ve son test verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu saptandı ($t=17.409$, $p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Ses simülasyonu, işitsel halüsinasyon deneyimleyen ruhsal bozukluğu olan bireyle empati kurmak ve ruhsal bozukluğu olan bireylere hemşirelik bakımı verme öz yeterliğini artırmak için bir eğitim stratejisi olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Ses simülasyonu, İşitsel halüsinasyon, Empati, Öz yeterlik, Hemşirelik öğrencileri

THE EFFECT OF HEARING VOICES SIMULATION ON EMPATHY AND SELF-EFFICACY IN MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING STUDENTS

Sevim Buzlu¹, Gizem Şahin Bayındır², Sevil Yılmaz³

¹İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, sevim.buzlu@iuc.edu.tr, 0000-0002-1668-4182

²İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

³İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, 0000-0002-4967-8264

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is observed that nursing students experience anxiety in therapeutic relationships and communication with voice-hearer patients in clinical practice. For this reason, it is thought that Hearing Voices Simulation (HVS) can be effective in terms of better understanding the voice-hearer patients and improve the self-efficacy of nursing students.^[1]

Methods: It was carried out to determine the effect of HVS on the empathy and self-efficacy levels of nursing students who took the course of Mental Health and Psychiatric Nursing with 144 third-year Bachelor of Nursing Science (BSN) students. This single-group pretest and posttest study evaluated empathy and self-efficacy among nursing students before and after participating in HVS. The data was collected by using the Personal Information Form, the Jefferson Empathy Scale for Nursing Students (JSENS) and the Self-Efficacy Scale (SES). Descriptive statistics and paired samples t-test were used to analyze the data. Approval was obtained from the ethics committee and the institution where the study was conducted.

Results: There was a statistically significant increase in the total JSENS scores between the pretest and posttest data ($t=10.679$, $p<0.001$). Additionally, there was a statistically significant increase in the total SES scores between the pretest and posttest data ($t=17.409$, $p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: Hearing Voices Simulation can be used as an educational strategy to empathize with an individual with a mental disorder who experience auditory hallucinations and to increase the self-efficacy of giving nursing care to individuals with mental disorders.

Key Words: Simulation, Hearing voices simulation, Auditory hallucinations, Empathy, Self-efficacy, Nursing students

References:

1. Parozzi M, Bozzetti M, Ferrara P, et al. Auditory hallucinations simulation in mental health nursing education: A scoping review. *Teaching and Learning in Nursing*. 2024;20(1):e175-e181. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2024.10.004>

ŞİZOFRENİ SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELER İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE YAŞAMA BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ahmet Çapar¹, Ejdane Çoşkun²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Osmaniye/Türkiye, ahmetcapar02@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4122-9023

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye/Türkiye, ejdanecoskun@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1989-5671

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırmada, şizofreni spektrum bozukluğu tanısı almış bireylerin yaşama bağıllık, otomatik düşünceler ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, kesitsel ve korelasyonel desenli bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Osmaniye Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağıllı 2 bakım merkezinde yaşayan şizofreni spektrum bozukluğu tanısı almış 150 birey oluşturmıştır. Araştırmada örneklem seçimine yönelik bir hesaplama yapılmamış, araştırma kriterlerini karşılayan ve gönüllü olan 127 birey araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri “*Kişisel Bilgi Formu*”, “*Yaşam Bağıllığı Ölçeğı*”, “*Otomatik Düşünceler Ölçeğı*” ve “*Psikolojik İyi Oluş Ölçeğı*” kullanılarak Ocak-Mart 2025 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi SPSS 23.0 ile yapılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı (r) ve anlamlılık düzeyi (p) hesaplanarak yorumlanmıştır. $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların olumsuz otomatik düşünce toplam puan ortalaması $79,58 \pm 33,73$, psikolojik iyi oluş toplam puan ortalaması $41,77 \pm 10,68$ ve yaşama bağıllık toplam puan ortalaması $21,82 \pm 5,73$ olduğu belirlenmiştir. Otomatik düşünceler ile yaşama bağıllık arasında negatif yönlü ve orta düzeyde ($r = -0.367$, $p < 0.001$), otomatik düşünceler ile psikolojik iyi oluş arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde ($r = -0.190$, $p < 0.05$) ve yaşama bağıllık ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r = 0.641$, $p < 0.001$) anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bakım merkezinde yaşayan şizofreni spektrum bozukluğu tanısı almış bireylerin, olumsuz otomatik düşünce düzeylerinin orta düzeyde, psikolojik iyi oluş ve yaşama bağıllık düzeylerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Olumsuz otomatik düşünceler arttıkça yaşama bağıllık ve psikolojik iyi oluş düzeyi azalma eğilimindedir. Ayrıca yaşama bağıllık düzeyi yükseldikçe psikolojik iyi oluş düzeyi artma eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bakım merkezi, Otomatik düşünce, Psikolojik iyi oluş, Şizofreni spektrum bozuklukları, Yaşam bağıllığı

RELATIONSHIP BETWEEN NEGATIVE AUTOMATIC THOUGHTS AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND LIFE ENGAGEMENT LEVELS IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA SPECTRUM DISORDER

Ahmet Çapar¹, Ejdane Çoşkun²

¹Osmaniye Korkut Ata University, Health Services Vocational School, Department of Health Care Services, Osmaniye/Türkiye, ahmetcapar02@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4122-9023

²Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Osmaniye/Türkiye, ejdanecoshkun@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1989-5671

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to examine the relationships between the levels of life engagement, automatic thoughts, and psychological well-being of individuals diagnosed with schizophrenia spectrum disorder.

Methods: This research was designed as a cross-sectional and correlational study. The universe of the research consisted of 150 individuals diagnosed with schizophrenia spectrum disorder living in 2 care centers affiliated with Osmaniye Family and Social Services Directorate. No calculation was made for sample selection in the research, 127 individuals who met the research criteria and volunteered were included in the research. The data of the research were collected between January and March 2025 using the “*Personal Information Form*”, “*Life Engagement Scale*”, “*Automatic Thoughts Scale*” and “*Psychological Well-Being Scale*”. The analysis of the research data was done with SPSS 23.0. Descriptive statistics and Pearson Correlation Analysis were used in the analysis of the data. The correlation coefficient (r) and significance level (p) were calculated and interpreted. The significance level of $p < 0.05$ was taken as the basis.

Results: It was determined that the participants' negative automatic thought total score mean was 79.58 ± 33.73 , their psychological well-being total score mean was 41.77 ± 10.68 , and their life engagement total score mean was 21.82 ± 5.73 . A negative and moderately significant relationship was found between life engagement and negative automatic thoughts ($r = -0.367$, $p < 0.001$). It was determined that there is a positive and moderately significant relationship between life engagement and psychological well-being ($r = 0.641$, $p < 0.001$). It was found that there was a negative and low-level significant relationship between negative automatic thoughts and psychological well-being ($r = -0.190$, $p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: It can be said that individuals diagnosed with schizophrenia spectrum disorder living in a care center have a moderate level of negative automatic thoughts and a good level of psychological well-being and life engagement. As negative automatic thoughts increase, the level of life engagement and psychological well-being tends to decrease. In addition, it was concluded that as the level of life engagement increases, the level of psychological well-being tends to increase.

Key Words: Automatic thoughts, Life engagement, Nursing home, Schizophrenia spectrum disorders, Psychological well-being

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE ÖZ ŞEFKATLİ FARKINDALIK TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ KENDİNİ DAMGALAMA ÜZERİNE ETKİSİ

Edanur Karahan Ağu¹, Oya Sevcan Orak²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Samsun, edakrhnu@gmail.com, Orcid:0009-0000-9255-1907

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, oysev@hotmail.com, Orcid:0000-0002-7499-5077

ÖZET

Giriş-Amaç: Araştırmanın amacı şizofreni tanılı bireylerde öz şefkatli farkındalık temelli psikoeğitim programının kendini damgalama üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Randomize kontrollü deneysel türde olan araştırmanın verileri Haziran-Ağustos 2024 tarihlerinde Giresun Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde takip edilen şizofreni tanılı bireylerden elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini 547 birey, örneklem grubunu ise bu bireylerin arasından dahil edilme kriterlerini karşılayan 42 şizofreni tanılı birey oluşturmuştur. Ön testleri uygulanan örneklem grubu basit randomizasyonla deney (n=21) ve kontrol (n=21) grubuna ayrılmıştır. Araştırma kapsamında deney grubuna dahil edilen şizofreni tanılı bireylere öz şefkatli farkındalık temelli psikoeğitim programı uygulanmıştır. Veriler Tanıtıcı Özellikler Formu ve Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, Ki-kare Testi, Bağımsız örneklem t-testi ve karışık Ölçümler için iki faktörlü ANOVA testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan şizofreni tanılı bireyler tanıtıcı özellikleri açısından incelendiğinde, deney ve kontrol grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı belirlenirken ($p>0,05$), katılımcıların son test ölçümlerinde Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği toplam ve Yabancılaşma, Kalıp Yargıların Onaylanması, Algılanan Ayrımcılık, Sosyal Geri Çekilme alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). İki grubun Damgalanmaya Karşı Direnç alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Uygulanan psikoeğitim programının şizofreni tanılı bireylerin Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği toplam puanlarını % 17,3 düzeyinde anlamlı ve geniş etki oluşturarak azalttığı belirlenmiştir ($\eta^2=0,173$; $p=0,006$).

Sonuç ve Öneriler: Şizofreni tanılı bireylere uyarlanan öz şefkatli farkındalık psikoeğitim programının, şizofreni tanılı bireylerin kendini damgalama düzeyini azaltmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Öz şefkatli farkındalık, Kendini damgalama, Psikoeğitim, Psikiyatri hemşireliği

DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA SELF-COMPASSION BASED PSYCHOEDUCATION PROGRAM IN INDIVIDUALS EFFECT ON STAMPING

Edanur Karahan Ağı¹, Oya Sevcan Orak²

¹Ondokuz Mayıs University, Graduate Education Institute, Department of Psychiatric Nursing, Samsun, edakrhngu@gmail.com, Orcid: 0009-0000-9255-1907

²Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Samsun, oysev@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7499-5077

ABSTRACT

Introduction and Aim: The purpose of the study is to examine the effect of self-compassion based psychoeducation program on self-stigma in individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: The data of the randomized controlled experimental study were obtained from individuals diagnosed with schizophrenia in Giresun Community Mental Health Center between June and August 2024. The universe of the study consisted of 547 individuals, and the sample group consisted of 42 individuals diagnosed with schizophrenia who met the criteria. The sample group, which underwent pre-tests, was divided into experimental (n=21) and control (n=21) groups by simple randomization. The individuals included in the experimental group were administered a self-compassion based psychoeducation program. Data were collected using the Identifier Characteristics Form and the Internalized Stigma in Mental Illness Scale. Chi-square Test, Independent Samples t-test and two-factor ANOVA tests for mixed Measures were used in the analysis of the data.

Results: When the individuals participating in the study were examined in terms of their introductory characteristics, it was determined that there was no statistically significant difference between the experimental and control groups ($p>0.05$). While it was determined that there was a significant difference between the total and Alienation, Stereotype Confirmation, Perceived Discrimination and Social Withdrawal sub-dimension mean scores of the experimental and control groups in the post-test measurements, it was determined that there was no statistically significant difference between the two groups' Resistance to Stigma sub-dimension mean scores ($p>0.05$). It was determined that the applied psychoeducation program reduced the total scores of the Internalized Stigma of Mental Illness Scale of individuals diagnosed with schizophrenia by creating a significant and large effect at the level of 17.3% ($\eta^2=0.173$; $p=0.006$).

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the self-compassionate psychoeducation program adapted to individuals diagnosed with schizophrenia was effective in reducing the level of self-stigma of individuals diagnosed with schizophrenia.

Key Words: Schizophrenia, Self-compassion, Self-stigma, Psychoeducation, Psychiatric nursing

ŞİZOFRENİ HASTALIĞINDA BAKIM YÜKÜ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Seher Döner¹, Sevil Yılmaz²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye,
seher.doner@bozok.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2373-5099

²İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
sevil.yilmaz@iuc.edu.tr , Orcid: 0000-0002-4967-8264

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni hastaları yaşadıkları bilişsel kayıplar, yeti yitimi, ekonomik ve sosyal sorunlar nedeniyle toplumda ve aile içinde rollerini tam anlamıyla yerine getirememekte, bir başkasının bakım ve desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu da hastaya bakım verenlerde yük oluşturabilmektedir [1-3]. Bu çalışma, şizofreni hastalarına bakım veren bireylerin bakım yüküne odaklanarak mevcut literatür bilgisini özetlemeyi, eğilimleri belirlemeyi ve literatürdeki bilgi boşluklarını belirlemeyi amaçlamakta ve araştırmacılar arasındaki iş birliği ve tematik konuların belirlenmesi ile gelecekte yapılacak olan araştırmalara yönelik öneri ve kapsam sunmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma literatür veri tabanının bibliyometrik analizine dayalı tanımlayıcı bir çalışmadır. Veriler, Web of Science (WoS) veri tabanı üzerinden “şizofreni” ve “bakım yükü” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucu elde edilmiştir. Dahil edilme kriterlerini karşılayan 752 veri analize alınmıştır. Bibliyometrik veri analizinde WoS veri tabanından elde edilen verilerle WoS analiz raporları ve veri analizi ve görselleştirilmesi için VOSviewer programı kullanılmıştır. Analiz sonucunda yayın sayısı, en çok atıf alan yayınların, yazarların, ülkelerin ve dergilerin dağılımı ve en sık kullanılan anahtar kelimelere ilişkin veriler ortaya konmuştur.

Bulgular: İlgili konuda yapılan yayınların %11,4’ü hemşirelik kategorinde yer almaktadır. En fazla yayın yapan ülke Amerika olup, Türkiye 58 yayımla altıncı sırada yer almaktadır. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology konuyla ilgili en çok yayın yapan dergidir. En sık kullanılan anahtar kelimelere göre şizofreni ve bakıcı yükü konusu özellikle ailelere odaklanmış durumda, ilgili konuda yaşam kalitesi, baş etme ve duygu ifadesi de oldukça araştırılan konulardır. Ayrıca psiko eğitim de araştırmaların bir parçası olarak kullanılmıştır. Son zamanlarda özellikle anksiyete, depresyon, stres, sosyal destek, psikososyal müdahale gibi konular eksenine yoğunlaşmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Şizofreni hastalarına bakım veren bireylerin bakım yükü konusu geçmişten günümüze sayısı artarak çalışılmaya devam eden güncel bir konudur. Bu çalışma ile ilgili konuya genel bir bakış açısı sunulmuş ve tematik konular belirlenmiştir. Çalışma sonuçları, şizofreni hastalarına bakım veren bireylerin bakım yükü konusunda gelecekte yapılacak olan araştırmalara rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile yükü, Bakım veren, Bakım yükü, Bibliyometrik analiz, Şizofreni

BURDEN OF CARING IN SCHIZOPHRENIA: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Seher Döner¹, Sevil Yılmaz²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye,
seher.doner@bozok.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2373-5099

²İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
sevil.yilmaz@iuc.edu.tr , Orcid: 0000-0002-4967-8264

ABSTRACT

Introduction and Aim: Patients with schizophrenia cannot fully fulfil their roles in the society and family due to the cognitive losses, disability, economic and social problems they experience, and they need the care and support of someone else. This may cause burden on the caregivers [1-3]. This study aims to summarise the current literature by focusing on the burden of care of individuals caring for patients with schizophrenia, to identify trends and to identify knowledge gaps in the literature, and to provide suggestions and scope for future research through collaboration between researchers and identification of thematic issues.

Methods: This study is a descriptive study based on bibliometric analysis of the literature database. The data were obtained from a literature search on the Web of Science (WoS) database using the keywords “schizophrenia” and “burden of care”. The 752 data that met the inclusion criteria were analysed. In the bibliometric data analysis, the data obtained from the WoS database, WoS analysis reports and VOSviewer software were used for data analysis and visualisation. As a result of the analysis, data on the number of publications, the distribution of the most cited publications, authors, countries and journals, and the most frequently used keywords were revealed.

Results: Of the publications on the related subject, 11.4% were in the nursing category. The country with the highest number of publications is the USA and Türkiye ranks sixth with 58 publications. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology is the journal with the highest number of publications on the subject. According to the most frequently used keywords, schizophrenia and carer burden are especially focused on families, and quality of life, coping and emotional expression are also highly researched topics. Psychoeducation has also been used as part of the research. Recently, especially anxiety, depression, stress, social support, psychosocial intervention have been focused on the axis.

Conclusion and Recommendations: The issue of care burden of individuals caring for schizophrenia patients is a current issue that continues to be studied with increasing number from past to present. In this study, a general perspective on the subject was presented and thematic issues were determined. The results of the study may guide future research on the burden of care of individuals caring for schizophrenia patients.

Key Words: Family burden, Caregiver, Burden of care, Bibliometric analysis, Schizophrenia

References:

1. von Kardorff E, Soltaninejad A, Kamali M, Eslami Shahrababaki M. Family caregiver burden in mental illnesses: The case of affective disorders and schizophrenia– a qualitative exploratory study. Nordic Journal of Psychiatry. 2015;70(4),248–254. <https://doi.org/10.3109/08039488.2015.1084372>
2. Duman ZÇ, Bademli K. Kronik Psikiyatri Hastalarının Aileleri: Sistemik Bir İnceleme. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. 2013;5(1):78-94. doi:10.5455/cap.20130506
3. Saunders JC. Families Living with Severe Mental Illness: A Literature Review. Issues in Mental Health Nursing. 2003;24(2):175–198. <https://doi.org/10.1080/01612840305301>

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALAR: KAPSAMLI İNCELENME

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı², Sude Özağar³, Leyla Aksu⁴

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8153-4316

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0314-6350

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir Türkiye, ORCID : 0009-0004-1449-5152

⁴İzmir Şehir Hastanesi, İzmir Türkiye ORCID : 0009-0007-0135-9137

ÖZET

Giriş-Amaç: Suça sürüklenen çocuklara yönelik yapılan uygulamalar, kapsamlı ve farklı çeşitlilikte olmakla birlikte, konu ile ilgili incelemelerin aile temelli çalışmalara odaklandığı görülmüştür [1].Araştırma, son on yılda suça sürüklenen çocuklara yönelik olarak uygulanan terapi temelli girişimlerin neler olduğunu incelemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Retrospektif olarak tasarlanan bu çalışma 2015-2025 yılları arasında yayımlanmış çalışmalar incelendi. Çalışma verileri Ocak 2025'te, bir uluslararası (Pubmed) ve bir ulusal (TR-Dizin) veri tabanları taranarak toplandı. Suça sürüklenen çocuklar ile yapılan ve terapi girişimlerini içeren toplam 16 çalışma derlemeye dahil edildi. Gri literatürden de iki çalışma dahil edildi. Toplam 18 araştırma detaylı bir şekilde incelendi. İstatistiksel analizler SPSS 22.0 kullanılarak yapıldı. Araştırmalar, veri değerlendirme formu kapsamında incelendi.

Bulgular: Suça sürüklenen çocuk ve ergenlere yönelik olarak son on yılda yapılan girişimsel uygulamaların %50'sinin (n=9) Amerika'da yapıldığı, %55,6'sının (n=10) yarı deneysel desende olduğu, %55,6'sında (n=10) girişimler sonrası izlem yapıldığı belirlenmiştir. Son on yılda yapılan yayınların en çok (n=3, %16,7) SSCI bir dergi olan "Journal of Family Psychology" dergisinde yayınlandığı görülmüştür. Makalelerin %38,9'unda (n=7) ruhsal hastalıklar ile ilgili, %72,2'sinde (n=13) suç içerikleri ile ilgili bilgilerin yer aldığı görülmüştür. Suça sürüklenen çocuklara yönelik olarak fonksiyonel aile terapileri, agresyon replasman terapileri, hayvan destekli terapi, BDT temelli eğitimler gibi pek çok girişimin uygulandığı görülmekle birlikte ve uygulanan girişimlerin %55,6'sının (n=10) aile terapisi, %33,3'ünün (n=6) yapılandırılmış uygulamalar olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu kapsamlı derleme ile suça sürüklenen çocuklara yönelik olarak yapılan girişimsel uygulamaların çoğunlukla Amerika'da yapıldığı, yarı-deneysel türde planlandığı, suç ve ruhsal hastalıklara ilişkin bilgiler içerdiği ve farklı türde girişimlerin uygulandığı görülmüştür. İncelenen araştırmalarda pek çok terapi ekolünün kullanıldığı görülmekle birlikte, suça sürüklenen çocukların rehabilitasyon sürecinde, çocukların tekrarlı defa suça sürüklenmesini önleyecek kanıt temelli, kapsamlı, kültürlere ve yasal prosedürlere özgü ve yaygın şekilde kullanılacak uygulamalara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suça sürüklenen çocuklar, Psikoterapi, Terapi

Kaynaklar:

1. Darnell AJ, Schuler MS. Quasi-Experimental Study of Functional Family Therapy Effectiveness for Juvenile Justice Aftercare in a Racially and Ethnically Diverse Community Sample. Child Youth Serv Rev. 2015 Mar;50:75-82. doi: 10.1016/j.chilyouth.2015.01.013. PMID: 25767310; PMCID: PMC4354807.

INTERVENIONS FOR CHILD AND ADOLESCENT WHO ENGAGED IN CRIME: A SCOPING REVIEW

Gülşenay Taş Soylu¹, Leyla Baysan Arabacı², Sude Özağar³, Leyla Aksu⁴

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, gulsenay.tas@ikcu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8153-4316

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0314-6350

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir Türkiye, ORCID : 0009-0004-1449-5152

⁴İzmir Şehir Hastanesi, İzmir Türkiye ORCID: 0009-0007-0135-9137

ABSTRACT

Introduction and Aim: Despite the extensive and diverse nature of practices for children involved in criminal activities, it has been observed that the majority of reviews on the subject have focused on family-based studies [1]. This research was conducted to examine which therapy-based interventions have been implemented for children involved in crime over the last decade.

Methods: The present retrospective study involved the analysis of studies published between 2015 and 2025. The study data were collected in January 2025 by searching one international (Pubmed) and one national database (TR-Dizin). Studies conducted with juvenile delinquency and which include therapy were included. A total of 18 studies were evaluated in detail, 16 studies from databases and two studies derived from the grey literature. Statistical analyses were performed using SPSS 22.0. Studies were examined within the scope of the data evaluation form.

Results: The analysis revealed that 50% (n=9) of the interventions for juvenile delinquency in the last decade were conducted in the USA. Furthermore, it was observed that 55.6% (n=10) of these interventions were a quasi-experimental design, while 55.6% (n=10) constituted follow-up study. Majority of publications from the past decade (n=3, 16.7%) were published in the Journal of Family Psychology, which is an SSCI journal. The analysis revealed that 38.9% (n=9) of the articles contained information about mental disorders, 72.2% (n=13) contained information about crimes. While a wide range of interventions (functional family therapies, aggression replacement therapies, animal-assisted therapy, CBT-based trainings) were applied to children, the most frequently applied interventions were family therapy (55.6%, n=10) and structured interventions (33.3%, n=6).

Conclusions and Recommendations: This scoping review revealed that interventions for children-adolescent were predominantly implemented in the USA and characterised by a quasi-experimental approach. It was further noted that the interventions exhibited significant variation, with a wide range of therapeutic approaches, particularly family therapy, and included information about crime and mental health. In the rehabilitation process of children with delinquency, there is a clear necessity for evidence-based, comprehensive, culturally and legally procedures. Such procedures should be specific and widely utilised in order to prevent children from becoming involved in crime on multiple

occasions. Furthermore, it is recommended that more intervention studies should be planned at the national level.

Key Words: Juvenile delinquency, Psychotherapy, Interventions

References:

1. Darnell AJ, Schuler MS. Quasi-Experimental Study of Functional Family Therapy Effectiveness for Juvenile Justice Aftercare in a Racially and Ethnically Diverse Community Sample. Child Youth Serv Rev. 2015 Mar;50:75-82. doi: 10.1016/j.chilyouth.2015.01.013. PMID: 25767310; PMCID: PMC4354807.

SUÇ DAVRANIŞI OLAN MADDE KULLANIM BOZUKLUĞUNA SAHİP BİREYLERDE UYGULANAN PSİKOTERAPİLER: SİSTEMATİK DERLEME

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Berat İlkecan Dal²

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, Çiğli İZMİR Türkiye, ayd_dilek@hotmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7531-3552>

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD, berat.ilkecan@gmail.com, <https://Orcid.org/0009-0005-8611-1944>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı, suç davranışı gösteren ve alkol/madde kullanım bozukluğu olan bireylerde uygulanan psikoterapilerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışmada Cochrane, PubMed, ScienceDirect ve Taylor&Francis veritabanları kullanılarak, 2014-2025 yılları arasında yayınlanan, Randomize Kontrollü Çalışmalar taranmıştır. Toplamda 28873 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmaların başlık ve özetleri incelenmiş ve dahil etme kriterlerini karşılayan 12 çalışma sistematik derlemeye dahil edilmiştir. Çalışma PRISMA yönergelerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup PROSPERO kaydı yapılmıştır.

Bulgular: Kapsama alınan Randomize Kontrollü Çalışmalarda en çok kullanılan terapi yöntemlerinin Bilişsel Davranışçı Terapiler ve Aile Terapisi olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda, Üçüncü Kuşak Bilişsel Davranışçı Terapilerden olan Diyalektik Davranışçı Terapi ve Kabul ve Kararlılık Terapisi en çok kullanılan terapi yöntemlerindendir. Diyalektik Davranışçı Terapi ve Kabul ve Kararlılık Terapisi uygulanan hastalarda suç davranışının azaldığı ve madde kullanımını bırakmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Üçüncü Dalga Terapiler madde kullanımını bırakmada ve suç davranışını azaltmada önemli terapi yöntemlerindendir. Bu doğrultuda Üçüncü Dalga terapilerinin madde kullanımı ve suç davranışlarını azaltmadaki etkinliğini göz önünde bulundurarak, bu terapilerin daha geniş bir şekilde uygulanabilmesi için klinik alanlarda daha fazla eğitim programı ve araştırma yapılmalıdır. Ayrıca, bu terapilerin rehabilitasyon süreçlerinde entegre edilmesi, bireylerin daha uzun süreli ve kalıcı iyileşme süreçlerine girmelerini sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Psikoterapi, Suç davranışı, Alkol-madde bağımlılığı

PSYCHOTHERAPIES APPLIED TO INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDERS AND CRIMINAL BEHAVIOR: SYSTEMATIC REVIEW

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Berat İlkecan Dal²

¹İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Çiğli İZMİR Türkiye, ayd_dilek@hotmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7531-3552>

²İzmir Katip Çelebi University Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, berat.ilkecan@gmail.com, <https://Orcid.org/0009-0005-8611-1944>

ABSTRACT

Aim: The aim of this systematic review is to investigate psychotherapies applied to individuals with criminal behavior and alcohol/substance use disorders.

Methods: The study scanned randomized controlled trials published between 2014-2025 using Cochrane, PubMed, ScienceDirect and Taylor&Francis databases. The keywords for the search were Criminal Behavior, Psychotherapy, Substance Use Disorder, Alcohol Use Disorder. A total of 28873 studies were reached. The titles and abstracts of the studies were examined and 12 studies that met the inclusion criteria were included in the systematic review. The study was conducted in accordance with PRISMA guidelines and registered with PROSPERO.

Findings: It was determined that the most commonly used therapy methods in the Randomized Controlled Trials were Cognitive Behavioral Therapies and Family Therapy. In the studies, Dialectical Behavioral Therapy and Acceptance and Commitment Therapy, which are Third Generation Cognitive Behavioral Therapies, are the most commonly used therapy methods. It has been concluded that criminal behavior decreases in patients who receive Dialectical Behavioral Therapy and 'Acceptance and Commitment Therapy' and that it is effective in quitting substance use.

Conclusion and Recommendations: Third Wave Therapies are important therapy methods in stopping substance use and reducing criminal behavior. In this direction, considering the effectiveness of Third Wave therapies in reducing substance use and criminal behavior, more training programs and research should be conducted in clinical areas so that these therapies can be applied more widely. In addition, integrating these therapies into rehabilitation processes can enable individuals to enter longer and more permanent recovery processes.

Key Words: Psychoptherapy, Alcohol use disorder, Substance use disorder

References:

1. Stein LAR, Martin R, Clair-Michaud M, et al. A randomized clinical trial of motivational interviewing plus skills training vs. Relaxation plus education and 12-Steps for substance using incarcerated youth: Effects on alcohol, marijuana and crimes of aggression. Drug and Alcohol Dependence. 2020;207(107774):107774. doi:<https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2019.107774>
2. Lanza PV, García PF, Lamelas FR, González-Menéndez A. Acceptance and Commitment Therapy Versus Cognitive Behavioral Therapy in the Treatment of Substance Use Disorder With Incarcerated Women. Journal of Clinical Psychology. 2014;70(7):644-657. doi:<https://doi.org/10.1002/jclp.22060>
3. Goorden M, van der Schee E, Hendriks VM, Hakkaart-van Roijen L. Cost-effectiveness of multidimensional family therapy compared to cognitive behavioral therapy for adolescents with a cannabis use disorder: Data from a

randomized controlled trial. Drug and Alcohol Dependence. 2016;162:154-161.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2016.03.004>

“ŞABAN OĞLU ŞABAN SADECE BİR FİLM DEĞİL!”: YOUTUBE KULLANICI YORUMLARI ANALİZİ

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Ece Mutlu Satıl², Leyla Baysan Arabacı³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye Orcid: 0000-0001-7531-3552

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye Orcid: 0000-0001-8957-7567

³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye Orcid:0000-0002-0314-6350

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı, Kemal Sunal’ın/Yeşilçam’ın en çok izlenen “Şaban Oğlu Şaban” filminin izlenme nedenlerini psikolojik açıdan analiz etmektir.

Yöntem: Araştırma, YouTube üzerindeki yorumları incelemeye dayalı nitel bir içerik analizi çalışmasıdır. Çalışmada, “Şaban Oğlu Şaban” filmine yönelik izleyici yorumları anlamlandırılmaya ve yorumlardaki temalar belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için, 27.02.2024-27.02.2025 tarihleri arasında, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen araştırma sorusuna uygun olan ve YouTube halka açık yorumlar kısmından manuel olarak elde edilen 1407 tane yorum değerlendirilmiştir. Veriler, MAXQDA 20 aracılığıyla etik ilkeler doğrultusunda, anonimlik ve gizlilik ilkeleri gözetilerek içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Bulgular: 24.06.2015 tarihinde YouTube platformuna yüklenen “Şaban Oğlu Şaban” filmi 73.893.871 kez görüntülenmiş, 13.352 yorum almıştır. 1407 yorum üzerinden yapılan içerik analiz sonucunda “Şaban Oğlu Şaban” filminin izlenme nedenleri üç ana tema altında toplanmıştır:

Bastırılmış dürtülere tercüman olma (Alt Temaları; saldırganlık dürtüsü, cinsel dürtüler, cezalandırma dürtüsü)

Tekrar izleyerek başatme (Alt Temaları; mizah, özlem duyma, umutlu olma, olumlu hissetme)

Hayranlık duyma (Alt Temaları; olağanüstü yetkinlik, özdeşim)

Sonuç ve Öneriler: “Şaban Oğlu Şaban ”Filmi, izleyicilerin bastırılmış dürtülerine tercüman olduğu, yaşamsal stresörlerle başatmeye yardım ettiği ve “Şaban” karakterine duyulan hayranlık nedeniyle çok kez izlenmiştir. İzleyiciler, filmi izlerken cezalandırma, saldırganlık ve cinsellik gibi bastırılmış dürtülerine ifade olanağı bulmaktadır. Ayrıca, bireysel yada toplumsal olarak olumsuz duygular(stres/anksiyete) hissettikleri zamanlarda *geçmişe özlem, umut, mizah* ile bulundukları durumla başatmek için tekrar izlemektedir. Bunun yanında, “Şaban ”karakterine atfedilen olağanüstü yetkinliğe ya da tıpkı kendisi gibi olma(özdeşim) durumuna duyulan hayranlık nedeniyle izlemektedir. İzleyicilerin filmi izlerken 0-6 yaşa regrese olduğu ve bunun da ruhsal olarak iyileştirici bir rolü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, benzer özellikteki filmlerin psikolojik rehabilitasyon amacıyla kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelime: Film, YouTube, Yorum analizi, Mizah, Şaban

‘ŞABAN OĞLU ŞABAN IS NOT JUST A FİLM!’: YOUTUBE USER COMMENTS ANALYSIS

Dilek Ayakdaş Dağlı¹, Ece Mutlu Satıl², Leyla Baysan Arabacı³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Faculty of health Sciences, İzmir, Türkiye Orcid: 0000-0001-7531-3552

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Faculty of health Sciences, , İzmir, Türkiye Orcid: 0000-0001-8957-7567

³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Faculty of health Sciences, , İzmir, Türkiye Orcid:0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Aim: The aim of the study is to analyse the reasons for watching Kemal Sunal's most watched film ‘Şaban Oğlu Şaban’ from a psychological perspective.

Method: The research is a qualitative content analysis study based on analysing comments on YouTube. In the study, it was tried to make sense of the audience comments on the film ‘Şaban Oğlu Şaban’and to determine the themes in the comments.For this purpose, between 27.02.2024-27.02.2025,1407 comments that were manually obtained from the YouTube public comments section, which were suitable for the research question selected by the purposive sampling method, were evaluated.The data were analysed by content analysis method using MAXQDA 20 in accordance with ethical principles, anonymity and confidentiality principles.

Findings: On 24.06.2015, the film ‘Şaban Oğlu Şaban’ uploaded to the YouTube platform was viewed 73,893,871 times and received 13,352 comments.As a result of the content analysis of 1407 comments,the reasons for watching the film‘Şaban Oğlu Şaban’were grouped under three main themes:Being a translator for repressed impulses(Sub-themes; aggression impulse, sexual impulses, punishment impulse),Coping by watching it again(Sub-themes; humour, longing, hopefulness, positive feeling),Admiration(Sub-themes;extraordinary competence, identification)

Conclusion and Suggestions: The film has been watched many times because of its interpretation of the repressed impulses of the viewers, its help in coping with vital stressors and the admiration for the character‘Şaban’.While watching the film, viewers find the opportunity to express their repressed impulses such as punishment, aggression and sexuality.In addition, when they feel negative emotions(stress/anxiety) individually or socially, they watch the film again to cope with the situation they are in by means of nostalgia,hope,humour,and admiration for the extraordinary competence attributed to the character of ‘Şaban’or for being just like him(identification).Considering that audience regresses to the age of 0-6 while watching the film and that this has a psychologically healing role,it can be said that similar films can be used for psychological rehabilitation.

Key Words: Film, YouTube, Comment analysis, Humour, Saban

SAĞLIK İNANÇ MODELİNE DAYALI ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIMIN SİĞARA BIRAKMA POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERİN SİĞARA BIRAKMA SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Birsen Kiroğlu¹, Fatma Nevin Şişman²

¹Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Programı, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye;
birsenkiroglu00@gmail.com. ORCID: 0009-0004-5951-8100

²Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye nevin4083@yahoo.com
ORCID:0000-0001-9543-6875

ÖZET

Giriş-Amaç: Sigara kullanımı ileri dönemlerde bağımlılığa dönüşebilecek bireyler için tedavi edilmesi gereken halk sağlığı problemlerinden biridir [1, 2]. Sigarayı bırakmak için alınan profesyonel destek süreçlerinde Sağlık İnanç Modeli rehber olarak tercih edilmekte [2] ve bireylerin sigara içmek için öne sürdüğü olumlu algıları değiştirmek için çözüm odaklı yaklaşım kullanılabilir [3]. Model temelli yapılandırılmış çözüm odaklı yaklaşım yönüyle hemşire liderli ilk çalışma özelliği olan bu çalışmada, sigara bırakma polikliniğine başvuran bireylere uygulanan Sağlık İnanç Modeline Dayalı Çözüm Odaklı Yaklaşımın sigara bırakma süreçlerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Randomize kontrollü tasarım olan araştırmanın örneklemini Eylül- Kasım 2024 tarihlerinde İstanbul'daki bir hastanenin sigara bırakma polikliniğine başvuran bireyler (power analiz n:194) oluşturdu. Araştırmaya gelecek altı ay içerisinde sigarayı bırakmayı düşünen, 18 yaş üzeri, bilişsel ve mental bozukluğu olmayan, Türkçe iletişim engeli olmayan bireyler dahil edildi. Katılımcılar bağımsız bir kişi tarafından deney ve kontrol gruplarına rastgele atandı. Literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan program haftada bir gün toplamda 4 oturum olarak uygulandı. Veriler, Sağlık İnanç Temelli Sigara Bırakma Süreci Ölçeği ile oturum öncesinde, son oturumda ve 1 ay sonra toplandı. Ölçekten alınan puanın yüksek olması bireylerin bilgi, duyarlılık, öz etkililik, motivasyon ve normatif inançlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Ki-kare, Mann Whitney U ve Wilcoxon ve Friedman testleri kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edildi. Araştırmaya başlamadan önce ölçek kullanım, etik kurul ve kurum izni, birey ve doktor onayı alındı.

Bulgular: Program öncesi deney ve kontrol grubundaki bireylerin sosyodemografik özellikleri ve ölçek puanlarının homojen olduğu saptandı ($p>0.05$). Girişim sonrası ($p<0.05$) ve izlem testte ($p<0.05$) deney grubundaki bireylerin ölçek puanlarında istatistiksel olarak anlamlı artış bulundu. Kontrol grubunda ise herhangi bir değişim gözlenmedi ($p>0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşire liderli uygulanan model temelli yapılandırılmış çözüm odaklı yaklaşımın sigara içen bireylerin sigara bırakma süreçlerinde etkili olduğu görüldü. Yapılandırılmış bu programın sigara bırakma polikliniklerinde yürütülen rutin tedavi programlarında kullanılması

önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çözüm odaklı yaklaşım, Hemşirelik, Sağlık inanç modeli, Sigara

THE EFFECT OF SOLUTION-FOCUSED APPROACH BASED ON HEALTH BELIEF MODEL ON SMOKING CESSATION PROCESSES OF INDIVIDUALS APPLYING TO SMOKING CESSATION POLYCLINIC

Birsen Kiroğlu¹, Fatma Nevin Şişman²

¹Institute of Health Sciences, Master's Degree Program, Marmara University, İstanbul, Türkiye;
birsenkiroglu00@gmail.com. ORCID: 0009-0004-5951-8100

²Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Marmara University, İstanbul, Türkiye; nevin4083@yahoo.com
ORCID:0000-0001-9543-6875

ABSTRACT

Introduction and Aim: Smoking is one of the public health problems that require treatment for individuals who may become addicted [1,2]. Health Belief Model can be used in professional support processes for smoking cessation, solution-focused approach can be used to change the positive perceptions that individuals put forward for smoking [2,3]. In this study, which is the first nurse-led study in terms of model-based structured solution-focused approach was carried out to evaluate the effect of the Solution-Focused Approach Based on Health Belief Model applied to individuals applying to the smoking cessation polyclinic on their smoking cessation process.

Methods: The research, which was carried out as randomized controlled, was conducted with individuals (n:194) who applied to the smoking cessation polyclinic of a hospital in İstanbul between September-November 2024. The program, which was created in line with the literature and expert opinions, was applied once a week as a total of 4 sessions. Data were collected before, at the end of the sessions, 1 month after the sessions with the Health Belief Model Based Smoking Cessation Process Scales. For assessment of data, descriptive statistics, Chi-square, Mann-Whitney-U, Wilcoxon, Friedman tests. Significance level $p < 0.05$ was accepted.

Results: It was determined that the sociodemographic characteristics, scale scores in experimental and control groups were homogeneous before the program ($p > 0.05$). A statistically significant increase was found in scale scores of experimental group after the intervention ($p < 0.05$) and in the follow-up test ($p < 0.05$). Any change was not observed in the control group ($p > 0.05$).

Conclusion-Recommendations: The nurse-led model-based structured solution-oriented approach was found). A effective in the smoking cessation processes. It is suggested that structured program should be included in routine treatment programs at smoking cessation polyclinics.

Key Words: Health belief model, Nursing, Smoking, Soluted-focused approach

References:

1. Döner Çakı B. Sigara Bırakma Sürecinin Sağlık İnanç Modeli'ne Uyarlanması. Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi; 2023.
2. World Health Organization. Tobacco. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>. July, 2023. Erişim Tarihi: 05.03.2025.
3. Aslan, F. Sağlığı Geliştirme Uygulamalarında Çözüm Odaklı Yaklaşım ve Hemşirelik. Sağlık ve Toplum. 2020;30(1):3-8.

COVID-19 PANDEMİSİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA ANKSİYETE VE SAĞLIK KAYGISI ÜZERİNE GELENEKSEL BİR DERLEME

Betül Başarı¹, Enes Fırat Tel², Vesile Adıgüzel³

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, betulbasariibb@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-2616-309x>

²Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, ensrttel8@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-0777-2244>

³Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-9722-3491>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemisi sürecinde sağlık çalışanlarının yaşadığı anksiyete ve sağlık kaygısı düzeylerini belirlemek; bu durumların mesleki performans, sosyal damgalanma, yaşam doyumu ve belirsizliğe tahammülsüzlük gibi değişkenlerle olan ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır [1]. Pandemide sağlık çalışanlarının ruhsal dayanıklılığı, hem bireysel iyilik halleri hem de hizmet kalitesi açısından kritik bir öneme sahiptir [2,3].

Yöntem: Bu geleneksel derleme çalışmasında, 2020-2023 yılları arasında yayımlanan 42 araştırma taranmış, içerik ve yöntem uygunluğu açısından değerlendirilen 10 araştırma incelemeye dahil edilmiştir. Veriler, YÖKTEZ, ULAKBİM, ResearchGate ve PubMed veri tabanları üzerinden "COVID-19, sağlık çalışanları, anksiyete, sağlık kaygısı, sosyal damgalanma" anahtar kelimeleriyle elde edilmiştir.

Bulgular: Hemşireler ve kadın sağlık çalışanlarının anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğu; doğrudan COVID-19 temasında bulunan ve kişisel kayıplar yaşayan bireylerde sağlık kaygısının arttığı gözlemlenmiştir.

Anksiyete ile mesleki performans arasında negatif bir ilişki tespit edilmiş, artan kaygı karar süreçlerini olumsuz etkilemiş ve hata oranlarını artırmıştır. Deneyimsiz ve psikolojik dayanıklılığı düşük bireylerde anksiyete düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Eğitim düzeyi yüksek bireyler ise kaygıyla baş etmede daha başarılı olmuştur.

Sonuç ve Öneriler: COVID-19 pandemisi, sağlık çalışanlarının ruhsal sağlığını olumsuz etkilemiş; özellikle kadınlar, hemşireler ve yeni göreve başlayanlar en çok etkilenen gruplar olmuştur. Bu doğrultuda, çalışma koşulları ve iş yükünün dengelenmesi, psikososyal destek programlarının artırılması, sosyal damgalanmayı azaltacak farkındalık çalışmalarının yürütülmesi ve belirsizlikle başa çıkma eğitimlerinin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, sağlık çalışanları, anksiyete, sağlık kaygısı, sosyal damgalanma

Kaynaklar:

1. Avçin E, Erkoç B. Covid-19 pandemi sürecinde sağlık anksiyetesi, yaşam doyumu ve ilişkili değişkenler. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*. 2021;17:1-12. doi:10.46218/tshd.898389.

A TRADITIONAL REVIEW ON ANXIETY AND HEALTH ANXIETY AMONG HEALTHCARE WORKERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Betül Başarı¹, Enes Fırat Tel², Vesile Adıgüzel³

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, betulbasaribb@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-2616-309x>

²Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, ensfirtel8@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-0777-2244>

³Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-9722-3491>

ABSTRACT

Introduction-Aim: This study aims to determine the levels of anxiety and health anxiety experienced by healthcare workers during the COVID-19 pandemic and to examine the relationship of these conditions with variables such as professional performance, social stigmatization, life satisfaction, and intolerance of uncertainty [1]. The psychological resilience of healthcare workers during the pandemic is of critical importance for both individual well-being and service quality [2,3].

Method: This is a traditional review study in which 42 studies published between 2020 and 2023 were scanned, and 10 studies deemed appropriate in terms of content and methodology were included in the review. Data were obtained from the YÖKTEZ, ULAKBİM, ResearchGate, and PubMed databases using the keywords "COVID-19, healthcare workers, anxiety, health anxiety, social stigmatization."

Results: It has been observed that nurses and female healthcare workers have higher levels of anxiety; health anxiety has increased among individuals who had direct contact with COVID-19 and those who experienced personal losses. A negative relationship has been identified between anxiety and professional performance; increased anxiety has adversely affected decision-making processes and led to higher error rates. Individuals who are inexperienced and have low psychological resilience were found to have higher levels of anxiety. On the other hand, individuals with higher levels of education have been more successful in coping with anxiety.

Conclusion and Recommendations: The COVID-19 pandemic has negatively affected the mental health of healthcare workers; women, nurses, and newly recruited personnel have been the most impacted groups.

Accordingly, it is recommended to balance working conditions and workload, increase psychosocial support programs, conduct awareness campaigns to reduce social stigma, and provide training on coping with uncertainty.

Keywords: COVID-19, healthcare workers, anxiety, health anxiety, social stigmatization

References:

1. Avçin E, Erkoç B. Covid-19 pandemi sürecinde sağlık anksiyetesi, yaşam doyumu ve ilişkili değişkenler. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*. 2021;17:1-12. doi:10.46218/tshd.898389

2. Aktaş E. Covid-19 virüs salgınında sağlık personelinin koronavirüs anksiyetesi ve ölüm anksiyetesi düzeylerinin incelenmesi [yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi; 2021.
3. Hoşgör H, Dörttepe ZÜ, Sağcan H. Acil sağlık hizmetleri çalışanlarında Covid-19 anksiyetesi ve mesleki performans ilişkisinin tanımlayıcı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2020;7(3):865-886. doi:10.30798/makuiibf.793641

KRONİK HASTALIKLARI OLAN BİREYLERDE UYKU KALİTESİ VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Mizgin Demir¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği, Elazığ, Türkiye. Email: dmizgin813@gmail.com, ORCID Code: 0009-0002-2084-748X

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, E mail: leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ÖZET

Giriş: Kronik hastalıklar, bireylerin yaşam kalitesini önemli derecede etkileyen ve dünyada meydana gelen sık görülen ölüm nedenleri arasındadır. Bu hastalıklarda özellikle bireylerin yaşam kalitesi olumsuz etkileyen uyku problemleri görülmektedir. Özellikle ağrı, stres ve depresyon gibi etmenler uyku kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu doğrultuda hemşirelerin, kronik hastalığı olan bireylerde uyku problemlerini tanıma ve yönetme konusundaki rolü giderek artmaktadır.

Amaç: Bu derlemenin amacı, kronik hastalıkları olan bireylerde uyku kalitesi ve hemşirelerin bu süreçteki rollerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma, konuyla ilgili mevcut bilimsel kanıtları derlemek ve teorik bir çerçeve oluşturmak için uluslararası araştırmalar taramıştır. Literatür taraması sırasında, Google Scholar ve PubMed gibi akademik veri tabanları kullanılmıştır. Çalışmalar arasında zaman sınırlaması yapılmamıştır.

Bulgular: Kronik hastalıkların çoğunda uyku problemleri bulunmakta olup özellikle kronik hastalığı olan 65 yaş ve üzeri bireylerde uyku bozuklukları oranının %45,8'e kadar çıktığı belirlenmiştir[1]. Uyku bozukluklarına ağrı, noktüri ve depresyon gibi faktörler neden olabilmektedir[1]. Tip 2 diyabet hastalarında yapılan bir çalışmada da uyku süresinin kardiyovasküler hastalığa ve ölüme neden olabileceği vurgulanmıştır [2]. Hipertansiyon hastalarında yapılan bir çalışmada, düzenli fiziksel aktivitenin uyku kalitesini artırdığı, gündüz uyuklamayı azalttığı ve psikolojik sağlığı desteklediği belirtilmiştir [3]. Kronik hastalığı olan bireylerde uyku kalitesi stresle başa çıkma stratejilerini etkilediği ve bu nedenle hemşirelerin bakım uygulamalarını bireye özgü planlaması gerekmektedir.

Sonuç: Kronik hastalığı olan bireylerde uyku sorunlarının yaygın olduğu, hemşirelerin bu sorunları etkili bir şekilde yönetmedeki rolü oldukça büyüktür. Hemşirelerin kronik hastalığı olan bireylere sağlık bilgisi konusunda eğitim vermesi ve egzersiz gibi rahatlatıcı tekniklere yönlendirmesi ile stresin azalmasına ve uyku kalitesinin iyileşmesine yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalıklar, Hasta, Hemşire, Uyku Problemi, Uyku Kalitesi

Kaynaklar:

1. Tsai LC, Chen SC, Chen YC, Lee LY. The impact of physical pain and depression on sleep quality in older adults with chronic disease. J Clin Nurs. 2022;31(9-10):1389-1396.
2. Han H, Wang Y, Li T, et al. Sleep duration and risks of incident cardiovascular disease and mortality among people with type 2 diabetes. Diabetes Care. 2023;46(1):101-110. doi:10.2337/dc22-1127

3. Campos APR, Santana MG, de Oliveira DM, et al. Sleep, psychological health, and physical activity level in patients with hypertension. J Bodyw Mov Ther. 2024;39:343-349. doi:10.1016/j.jbmt.2024.03.016

SLEEP QUALITY AND THE ROLE OF NURSES IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC DISEASES

Mizgin Demir¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Firat University, Faculty of Health Sciences, Internal Medicine Nursing, Elazığ, Türkiye. Email: dmizgin813@gmail.com, ORCID Code: 0009-0002-2084-748X

²Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of University, Diyarbakır, Türkiye, E-mail: leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ABSTRACT

Introduction: Chronic diseases are among the common causes of death in the world, which significantly affect the quality of life of individuals. In these diseases, sleep problems that negatively affect the quality of life of individuals are observed. Especially factors such as pain, stress and depression may negatively affect sleep quality. Accordingly, the role of nurses in recognizing and managing sleep problems in individuals with chronic diseases is increasing.

Objective: The aim of this review is to evaluate sleep quality in individuals with chronic diseases and the role of nurses in this process.

Method: This study reviewed international research to compile the available scientific evidence on the topic and to create a theoretical framework. During the literature search, academic databases such as Google Scholar and PubMed were used. There was no time limitation between studies.

Findings: Sleep problems are common in most chronic diseases, and it has been determined that the rate of sleep disorders reaches up to 45.8% in individuals aged 65 and older with chronic diseases [1]. Sleep disorders may be caused by factors such as pain, nocturia and depression[1]. A study conducted on patients with type 2 diabetes emphasised that sleep duration may cause cardiovascular disease and death[2]. A study conducted on patients with hypertension indicated that regular physical activity improves sleep quality, reduces daytime sleepiness, and supports psychological health[3]. Sleep quality affects stress coping strategies in individuals with chronic disease and therefore, care practices should be specific to the individual.

Conclusion: Sleep problems are common in individuals with chronic diseases, and the role of nurses in managing these problems effectively is very important. Nurses can help reduce stress and improve sleep quality by educating individuals with chronic diseases about health information and directing them to relaxing techniques such as exercise.

Keywords: Chronic diseases, Patient, Nurse, Sleep Problem, Sleep Quality

References:

1. Tsai LC, Chen SC, Chen YC, Lee LY. The impact of physical pain and depression on sleep quality in older adults with chronic disease. J Clin Nurs. 2022;31(9-10):1389-1396.
2. Han H, Wang Y, Li T, et al. Sleep duration and risks of incident cardiovascular disease and mortality among people with type 2 diabetes. Diabetes Care. 2023;46(1):101-110. doi:10.2337/dc22-1127
3. Campos APR, Santana MG, de Oliveira DM, et al. Sleep, psychological health, and physical activity level in patients with hypertension. J Bodyw Mov Ther. 2024;39:343-349. doi:10.1016/j.jbmt.2024.03.016

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN VE SAĞLIKLI ERGENLERİN BEDEN MEMNUNİYETLERİ İLE YEME TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İlknur Sevinç¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye Email: ilknursevinc09@gmail.com Orcid: 0000-0001-7833-0243

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye Email: baysanarabaci@gmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

ÖZET

Amaç: Araştırmada, ruhsal bozukluğu olan ve sağlıklı ergenlerin beden memnuniyetleri ile beslenme alışkanlıkları ve yeme tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir karşılaştırma araştırmasıdır. Bir bölge psikiyatri hastanesinin *Çocuk ve Ergen Psikiyatri* polikliniklerine muayeneye gelen, ruhsal bozukluğu olan ve araştırmacının doğal çevresinden ulaşılan sağlıklı olan 12-18 yaş arası 60 ergen(30olgu-30 kontrol) ile yürütülmüştür. Veriler, Şubat 2022-Temmuz 2022 tarihleri arasında ergenlerle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.*Tanıttıcı Bilgi Formu, Yeme Tutum Testi-YTT-26, Üç faktörlü Yeme Tutumu Testi-TFEQ-R18 ve Çocuklar için Beden Takdir Ölçeği-ÇBTÖ* kullanılmıştır.Ayrıca, araştırmacı ergenlerin boy ve kilo ölçümlerini yapıp, *Beden Kitle İndekslerini(BKİ)* hesaplamıştır. Veriler *sayı-yüzde dağılımı, t-testi veya Mann-Whitney-U testi, Pearson veya spearman korelasyon analizi* ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ruhsal hastalığı olan ve sağlıklı ergenlerin her ikisi de daha çok 15 ve altı yaşta olup, kız/erkek oranı eşittir. Sosyodemografik özellikleri (*eğitim, gelir vb*) ve yeme davranışı üzerine etkili olabileceği düşünülen bir takım değişkenler açısından her iki grup benzerlik gösterirken, sigara kullanma durumları farklılık göstermektedir. Her iki gruptaki ergenlerin boy uzunluğu 165-174cm ve vücut ağırlığı 48-60kg arasında ve BKİ normal kiloda olup, beden memnuniyetleri olumlu yönde yüksek bulunmuştur.Ruhsal hastalığı olan ergenler ile sağlıklı ergenlerin beslenme alışkanlıklarının benzer olduğu, ancak ruhsal bozukluğu olan ergenlerde bozulmuş yeme davranışı eğilimi sağlıklı ergenlerden daha yüksek bulunmuştur.Ayrıca, ruhsal bozukluğu olan ve sağlıklı ergenlerin beslenme alışkanlıkları ile yeme tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç:Her iki grup da olumlu beden memnuniyetine ve yeme alışkanlıklarına sahip olup, yeme davranışında bozulmaya neden olabilen beslenme alışkanlıkları düşük düzeyde gözlenmiştir. Ruhsal bozukluğu olan ergenlerde *kontROLSÜZ yeme ve açlığa duyarlı yeme* eğilimi arttıkça *bulimik yeme davranış* eğiliminin de arttığı; sağlıklı ergenlerde ise diyet yapma eğilimi arttıkça bilinçli yemeyi kısıtlama eğilimlerinin arttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ergen, ruhsal bozukluk, beden memnuniyeti, beslenme alışkanlığı, yeme tutumu

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN BODY SATISFACTION AND EATING ATTITUDES OF HEALTHY AND MENTAL ADOLESCENTS

İlknur Sevinç¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye Email: ilknursevinc09@gmail.com Orcid: 0000-0001-7833-0243

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye Email: baysanarabaci@gmail.com Orcid:0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Purpose:The aim of the study was to examine the relationship between body satisfaction and eating habits and eating attitudes of healthy and mentally ill adolescents.

Method:It is a descriptive and correlational comparative study.It was conducted with 60 adolescents (30cases-30controls) aged 12-18 years who came to the child and adolescent psychiatry outpatient clinics of a regional psychiatric hospital for examination, who had mental disorders and were healthy and reached from the researcher's natural environment.The data were collected by face-to-face interviews with the adolescents between February 2022 and July 2022. *Introductory Information Form, Eating Attitudes Test-ETT-26, Three-factor Eating Attitudes Test-TFEQ-R18 and Body Appreciation Scale for Children-MBS* were used. In addition, the researcher measured the height and weight of the adolescents and calculated their Body Mass Index (BMI).The data were evaluated with number-percentage distribution, t-test or Mann-Whitney-U test, Pearson or Spearman correlation analysis.

Findings: Both adolescents with mental illness and healthy are mostly 15 and under, and the female/male ratio is equal. While both groups are similar in terms of sociodemographic characteristics (*education, income, etc.*) and some variables that are thought to have an effect on eating behavior, their smoking status differs. The height of adolescents in both groups is 165-174cm, their body weight is between 48-60kg and their BMI is normal, and their body satisfaction is found to be positively high. The eating habits of adolescents with mental illness and healthy adolescents are similar, but the tendency for disturbed eating behavior is found to be higher in adolescents with mental disorders than in healthy adolescents. In addition, it was found that there is a significant relationship between the eating habits and eating attitudes of adolescents with mental disorders and healthy adolescents.

Conclusion:Both groups have positive body satisfaction and eating habits, and eating habits that may cause deterioration in eating behavior are observed at a low level. As the tendency for uncontrolled eating and hunger-sensitive eating increases in adolescents with mental disorders, the tendency for bulimic eating behavior also increases; In healthy adolescents, as the tendency to diet increases, the tendency to restrict conscious eating increases.

Keywords: Adolescent, mental disorder, body satisfaction, eating habits, eating attitudes

KLİNİK VE BAKIM MERKEZİ ARASINDA GEL-GİT: AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİR BİREYİN BAKIM MERKEZİNDE YAŞAM DENEYİMİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Bahar Cınar¹, Elçin Babaoğlu²

¹Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Üsküdar/İstanbul, Türkiye, E-mail: cinar.bahar1986@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3568-1136

²Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği, Üsküdar/İstanbul, Türkiye, E-mail: elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0952-2652.

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada, ruhsal hastalığı nedeniyle tekrarlı hastane yatışları olan genç yetişkin bir bireyin, heterojen engelli gruplarına hizmet veren ve özellikle yaşlılardan oluşan bir bakım merkezindeki deneyimlerini incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Bu nitel çalışmada fenomenolojik bir tasarım ve vaka örnekleme kullanılmıştır. Çalışmaya, ruhsal hastalığı nedeniyle özel bir engelli bakım merkezinde yaşayan ve psikiyatri kliniğine tekrarlı yatışları olan bir katılımcı dahil edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış bir görüşme formu, üç bireysel yüz yüze görüşme ve ses kayıt cihazı kullanılarak toplanmıştır. Veriler Elo & Kyngäs'ın açık içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir [1,2].

Bulgular: 45 yaşında, emekli, lise mezunu, erkek, organik olmayan psikoz tanısı almış bir katılımcıdır. Yasal temsilcisi, bireyin tedaviye uyumsuzluk, kendine zarar verme ve evden kaçma gibi davranışlarını yönetmede yaşadığı zorluklar nedeniyle özel bir bakım merkezinde yaşamasına karar vermiştir. Birey bakım merkezinde yaşam deneyimini, hastane ve bakım merkezi arasındaki epizodik gelgitlerin nedenlerini; 'Özgür değilim orada', 'Yabancı yerdeyim', 'Onlar gibi yaşlı değilim', 'İyi gözle bakmazlar', 'Tekrar hastalanmamak için kendimi tutacağım' ifadeleriyle ortaya koymuştur.

Sonuç ve Öneriler: Rehabilitasyon edici hizmetin ruhsal engelli bireylere özel iyileştirilmiş tesislerde sunulması, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra işlevsel iyileşme de sunabilir. Bu yaklaşım aynı zamanda yeniden hastaneye yatışları azaltabilir ve güvenli ve destekleyici bir ortam sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Hastaneye yeniden yatış, Konut tedavisi, Nitel araştırma, Psikotik bozukluk, Ruhsal hastalıklar.

Kaynaklar:

1. Elo S, Kyngäs H. The qualitative content analysis process. J Adv Nurs. 2008;62(1):107-115. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x
2. Elo S, Kääriäinen M, Kanste O, Pölkki T, Utriainen K, Kyngäs H. Qualitative Content Analysis. SAGE Open. 2014;4(1):215824401452263. doi:10.1177/2158244014522633

TIDE BETWEEN CLINICAL AND RESIDENTAL CARE CENTER: A QUALITATIVE STUDY ON THE LIFE EXPERIENCE OF AN INDIVIDUAL WITH SEVERE MENTAL DISORDER IN A RESIDENTAL CARE CENTER

Bahar Cinar¹, Elcin Babaoglu²

¹ Uskudar University Institute of Health Sciences, Psychiatry Nursing Department, İstanbul, Türkiye, E-mail: cinar.bahar1986@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3568-1136.

² Uskudar University Institute of Health Sciences, Psychiatry Nursing Department, İstanbul, Türkiye, E-mail: elcin.babaoglu@uskudar.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0952-2652.

ABSTRACT

Introduction and Aim: In this study, we aimed to explore the experiences of a young adult individual with repeated hospitalizations due to mental illness who resides in a Residential Care Center (RCC) that serves heterogeneous disability groups, particularly the elderly.

Methods: This qualitative study used a phenomenological design and case sampling. The study involved one participant who was living in a RCC due to mental illness and had been readmitted to psychiatric clinic. The data were collected using a semi-structured interview form, three individual face-to-face interviews and a voice recorder. The data were analysed using Elo & Kyngäs' explicit content analysis method [1,2].

Results: A 45-year-old retired young male, high school graduate participant with a diagnosis of non-organic psychosis. His legal representative requested that he be discharged to a RCC due to difficulties in managing his behaviors at home such as medication noncompliance, self-harm and running away. The findings obtained in the interview revealed the reasons for these episodic tides between hospital and RCC with his expressions were as 'I'm not free there, 'I'm in a strange place', 'I'm not old like them', 'They don't look at me with good eye', 'I'll restrain myself to avoid getting sick again'.

Conclusion and Recommendations: Specialized residential care centers compatible with mental disorders may offer functional recovery as well as meet the basic needs of individuals. This approach can also reduce the rehospitalizations and provide a safe and supportive environment.

Key Words: Hospital Readmission, Mental Disorders, Psychotic Disorder, Qualitative Research, Residential Facilities.

References:

1. Elo S, Kyngäs H. The qualitative content analysis process. J Adv Nurs. 2008;62(1):107-115. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x
2. Elo S, Kääriäinen M, Kanste O, Pölkki T, Utriainen K, Kyngäs H. Qualitative Content Analysis. SAGE Open. 2014;4(1):215824401452263. doi:10.1177/2158244014522633

ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE SPİRİTÜEL İYİ OLUŞLARININ İŞLEVSEL OLMAYAN DÜŞÜNCELERİNE ETKİSİ

Derya Yanık¹, Fatma Ayhan²

¹Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Batman, Türkiye, email: d.oruclu@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-8004-6786

²Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Batman, Türkiye, email: f.kucuksumbul@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9717-1727

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni ve bipolar bozukluk, bireylerin bilişsel ve duygusal işleyişini derinden etkileyen ciddi ruhsal bozukluklardır [1]. Bu çalışmada, şizofreni ve bipolar bozukluk tanılı bireylerin çocukluk çağı travmaları ve spiritüel iyi oluş düzeylerinin işlevsel olmayan düşünceleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki bu araştırmanın örneklemini, 15.03.2023 ile 15.03.2024 tarihleri arasında bir ildeki eğitim ve araştırma hastanesinin psikiyatri kliniği ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde takip edilen şizofreni ve bipolar bozukluk tanılı bireylerden araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayanlar oluşturdu. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu kullanılarak katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yoluyla toplandı. Veri toplama formu; katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik soruların yer aldığı Sosyodemografik Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ), Fonksiyonel Olmayan Düşünceler Ölçeği (FODÖ) ve Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nden (SİÖ) oluşmaktaydı. Araştırma verileri SPSS paket programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların çoğunluğu 31-39 yaş arasında (%39,3), erkek (%57,1), eğitim düzeyi ilköğretim veya daha düşük (%52,4), bekar (%73,8), çocukluk dönemini çekirdek ailede geçirmiş (%61,9), çocukluk döneminde gelir getiren bir işte çalışmış (%54,8), babaları ilköğretim mezunu (%52,4), anneleri ise okur yazar olmayan (%70,2) bireylerdi. Katılımcıların sigara kullanma oranı yüksek düzeydeyken (%61,9), intihar girişimi (%34,5) ve kendine zarar verme öyküsü (%35,7) daha düşük düzeydeydi. Araştırmadaki katılımcıların FODÖ puanının yordayıcıları olarak ÇÇTÖ ve SİÖ puan ortalamaları ile oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modelinde anlamlı sonuç elde edildi (F: 4,938; p:0,009). Her iki değişken birlikte FODÖ puan ortalamasındaki varyansın %10,9'unu açıklamakta olup, bütün değişkenler ayrı ayrı değerlendirildiğinde yalnızca SİÖ'nün FODÖ'nün anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edildi.

Sonuç ve Öneriler: Spiritüel iyi oluş, işlevsel olmayan düşünceler üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Çocukluk çağı travmalarının etkisi ise sınırlıdır. Bu sonuçlar doğrultusunda şizofreni ve bipolar bozukluk tanılı bireylerde spiritüel iyi oluş desteklenmesi, erken dönem travmalara yönelik psikososyal desteğin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar, Çocukluk çağı travmaları, Şizofreni, Spiritüel iyi oluş, İşlevsel olmayan düşünceler

Kaynaklar:

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed., text rev.). Washington, DC: American Psychiatric Publishing, 2022.

THE EFFECT OF CHILDHOOD TRAUMAS AND SPIRITUAL WELL-BEING ON DYSFUNCTIONAL THOUGHTS IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA AND BIPOLAR DISORDER

Derya Yanık¹, Fatma Ayhan²

¹Batman University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Batman, Türkiye, email: d.oruclu@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8004-6786

²Batman University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Batman, Türkiye, email: f.kucuksumbul@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9717-1727

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia and bipolar disorder are severe mental illnesses that profoundly affect individuals' cognitive and emotional functioning [1]. This study aimed to examine the impact of childhood traumas and spiritual well-being levels on dysfunctional thoughts in individuals diagnosed with schizophrenia and bipolar disorder.

Methods: This descriptive and cross-sectional study's sample consisted of individuals diagnosed with schizophrenia and bipolar disorder who met the inclusion criteria and were followed up between 15.03.2023 and 15.03.2024 in the psychiatry clinic of a training and research hospital and a Community Mental Health Center in a province. The research data were collected through face-to-face interviews using a data collection form prepared by the researchers. The data collection form included the Sociodemographic Information Form, which contained questions assessing participants' sociodemographic characteristics, as well as the Childhood Trauma Questionnaire (CTQ), the Dysfunctional Attitudes Scale (DAS), and the Spiritual Well-Being Scale (SWBS). The data were analyzed using the SPSS statistical package program

Results: The majority of participants were between the ages of 31 and 39 (39.3%), male (57.1%), had an educational level of primary school or lower (52.4%), were single (73.8%), had spent their childhood in a nuclear family (61.9%), and had worked in an income-generating job during childhood (54.8%). Additionally, 52.4% of the participants' fathers had completed primary school, while 70.2% of their mothers were illiterate. The smoking rate among participants was high (61.9%), whereas the rates of suicide attempts (34.5%) and self-harm history (35.7%) were lower. A multiple linear regression model was conducted to examine the predictive power of the CTQ and SWBS scores on the DAS scores. The model yielded significant results ($F: 4.938; p = .009$). Together, these two variables explained 10.9% of the variance in DAS scores. However, when each variable was analyzed separately, only SWBS was found to be a significant predictor of DAS.

Conclusion and Recommendations: Spiritual well-being has a significant impact on dysfunctional thoughts, while the effect of childhood traumas is limited. Based on these findings, it is recommended to support spiritual well-being in individuals diagnosed with schizophrenia and bipolar disorder and to enhance psychosocial support for early-life traumas.

Key Words: Bipolar, Childhood traumas, Schizophrenia, Spiritual well-being, Dysfunctional thoughts

References:

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed., text rev.). Washington, DC: American Psychiatric Publishing, 2022.

KAHKAHA TERAPİSİNİN HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLILARIN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

Özge Karaca¹, Özge Sukut²

¹Kent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, Orcid: 0000-0003-0320-1847

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Şişli, Türkiye, Orcid: 0000-0001-6394-3346

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlılık dönemi, bireylerin hem fiziksel hem de psikolojik değişimlerle karşılaştığı bir süreçtir. Bu dönemde sosyal izolasyon, bağımsızlık kaybı ve kronik hastalıkların varlığı, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinde artışa yol açarak yaşam memnuniyeti ve psikolojik iyi oluş üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir [1]. Bu nedenle, yaşlı bireylerin ruh sağlığını korumaya ve iyileştirmeye yönelik müdahalelerin belirlenmesi ve uygulanması oldukça önemlidir [2]. Bu araştırma, kahkaha terapisinin huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve ruh sağlığı üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu randomize kontrollü deneysel bir çalışma olarak yürütülmüştür. Nisan 2024 - Haziran 2024 tarihleri arasında, İstanbul'daki özel bir vakfa bağlı huzurevinde kalan, iletişim kurabilen, mini mental testten ≥ 18 puan almış, daha önce kahkaha terapisi deneyimi olmayan 65 yaş ve üzeri 70 yaşlı birey araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılar, bilgisayar destekli basit randomizasyon yöntemiyle deney (n=35) ve kontrol (n=35) grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Deney grubuna haftada 2 kez 45 dakikalık seanslarla toplam 12 seans kahkaha terapisi uygulanmış, kontrol grubuna ise standart huzurevi bakım protokolü dışında herhangi bir müdahale yapılmamıştır. Veriler "Tanımlayıcı Bilgi Formu", "Yaşlılarda Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (YPIÖ)", "Yaşlılar için Yaşam Doyumu Ölçeği (YAYDÖ)" ve "Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21)" ile müdahale öncesi, sonrası ve müdahaleden 1 ay sonra toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı istatistikler, Ki-kare, bağımsız gruplar t-testi, tekrarlı ölçümler için Anova testi ve Bonferroni testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma başlangıcında deney ve kontrol gruplarının demografik özellikleri ve ön test puanları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Ancak son test ve izlem puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Kahkaha terapisinin huzurevinde yaşayan yaşlıların psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve ruh sağlığı üzerinde etkili olduğu ve bu etkinin müdahaleden bir ay sonra da büyük oranda devam ettiği görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda kahkaha terapisinin, maliyetsiz, kolay uygulanabilir ve nonfarmakolojik bir yaklaşım olarak huzurevlerindeki rutin bakım süreçlerine dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kahkaha terapisi, Psikolojik iyi oluş, Ruh sağlığı, Yaşam doyumu, Yaşlı

Kaynaklar:

1. WHO. Mental health of older adults. Mental health of older adults. October 20, 2023. Accessed May 20, 2024. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-of-older-adults>
2. Küçük U, Karadeniz H. Yaşlanmaya Bağlı Bireylerde Görülen Fizyolojik, Ruhsal, Sosyal Değişiklikler ve Korunmaya Yönelik Önlemler. *YSAD-EIRJ*. 2021;14(2):96-103. doi:10.46414/yasad.877517

EFFECT OF LAUGHTER THERAPY ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, LIFE SATISFACTION AND MENTAL HEALTH OF THE ELDERLY LIVING IN A NURSING HOME

Özge Karaca¹, Özge Sukut²

¹Kent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, Orcid: 0000-0003-0320-1847

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Şişli, Türkiye, Orcid: 0000-0001-6394-3346

ABSTRACT

Introduction and Aim: Aging is a process where individuals experience physical and psychological changes. Factors like social isolation, loss of independence, and chronic diseases during this period can lead to increased depression, anxiety, and stress, negatively impacting life satisfaction and psychological well-being [1]. Therefore, it is essential to develop interventions that support the mental health of elderly individuals [2]. This study aims to evaluate the effects of laughter therapy on the psychological well-being, life satisfaction, and mental health of elderly individuals living in nursing homes.

Method: The study employed a randomized controlled experimental design with pre-test and post-test control groups. Seventy elderly individuals aged 65 and above, residing in a private nursing home in Istanbul, were included in the study between April and June 2024. Participants who could communicate, scored ≥ 18 on the Mini Mental Status Test, and had not previously participated in laughter therapy were included. Participants were randomly assigned to experimental (n=35) and control (n=35) groups. The experimental group received 12 sessions of laughter therapy, twice a week for 45 minutes per session. The control group received only standard nursing home care. Data were collected using the "Descriptive Information Form," "Psychological Well-Being Scale for the Elderly (PWBSE)," "Life Satisfaction Scale for the Elderly (LSSE)," and "Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21)" at baseline, immediately after, and one month post-intervention. Statistical analyses included descriptive methods, Chi-square test, independent samples t-test, repeated measures ANOVA, and Bonferroni tests.

Results: No significant differences were found in demographic characteristics and pre-test scores between the experimental and control groups ($p>0.05$). However, significant differences were observed in post-test and follow-up scores ($p<0.05$), indicating positive effects of laughter therapy.

Conclusion and Recommendations: Laughter therapy positively influenced the psychological well-being, life satisfaction, and mental health of elderly individuals in nursing homes, with effects persisting after one month. It is recommended to incorporate laughter therapy into routine nursing home care as a cost-free, non-pharmacological approach.

Key Words: Elderly, Laughter therapy, Life satisfaction, Mental health, Psychological well-being

References:

1. WHO. Mental health of older adults. Mental health of older adults. October 20, 2023. Accessed May 20, 2024. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-of-older-adults>
2. Küçük U, Karadeniz H. Yaşlanmaya Bağlı Bireylerde Görülen Fizyolojik, Ruhsal, Sosyal Değişiklikler ve Korunmaya Yönelik Önlemler. *YSAD-EIRJ*. 2021;14(2):96-103. doi:10.46414/yasad.877517

CEZAEVİNDEKİ MAHKUM ANNELERİN OLUMSUZ EBEVEYNLİK TUTUMLARI VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE ÇOCUKLARININ SOSYAL YETKİNLİKLERİNE DAİR ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Berre Küçükmehtmet¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹ Doruk Nilüfer Hastanesi, Bursa, Türkiye, berrekucukmehmet@gmail.com Orcid: 0009-0005-9377-9045

² İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir-Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com Orcid: 0000-0002-0314-6350

ÖZET

Amaç: Araştırma, cezaevindeki mahkum annelerin erken dönem uyumsuz şemalarından kaynaklanan olumsuz ebeveynlik tutumları ve kişilik özellikleri ile çocuklarının sosyal yetkinlik düzeylerine dair algıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma kesitsel ve ilişki arayıcı türdedir. Araştırma, etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra İzmir Aliğa 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yürütülmüştür. Veriler, çocuklarıyla birlikte kalan (N=60) ve araştırmanın dahil olma kriterlerine uyan 15 mahkum anneden elde edilmiştir. Veri toplamak için üç ölçme aracı (*Tanıtıcı Bilgi Formu*, *Young Ebeveynlik Ölçeği (YEBÖ)*, *Beş Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ)* ve *Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme Ölçeği (SYDD-30)* kullanılmıştır. Veriler, SPSS 25.0 programında değerlendirilmiş, sayı yüzde dağılımları ve korelasyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi %95 güven aralığında $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Mahkum annelerin yaş ortalaması $31,80\pm4,7'$ dir. %40,1'i maddi yetersizlikler ya da ailesi okutmadığı için eğitimini ilkokulda bırakmış olan mahkum annelerin ilk kez ortalama $22,08\pm5,77$ yaşında, en fazla hırsızlık (%60) suçuna karıştıkları belirlenmiştir. Mahkum kadınların %60,0'ı çocuğunun cezaevinde kendisiyle birlikte kalmasını uygun bulmasa da, %40,7'si cezaevine girdiği andan beri çocuğunun kendisiyle birlikte kaldığını belirtmiştir. Mahkum annelerin erken dönem uyumsuz şemalarından kaynaklanan kendi anne ve babalarına yönelik bazı olumsuz şemaları/algıları ile bazı kişilik özellikleri ve çocuklarının sosyal yetkinliklerine dair algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, mahkûm annelerin kişilik özellikleri ile cezaevinde birlikte yaşadıkları çocuklarının sosyal yetkinliklerine dair algıları arasında da istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Sonuçlar: Cezaevinde, okul öncesi çocukları ile birlikte kalan mahkum annelerin erken dönem uyumsuz şemalarından kaynaklanan ebeveyn tutumu algıları ve kişilik özellikleri, çocuklarının sosyal yetkinliklerine dair algılarını etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Cezaevi, mahkum anne, erken dönem uyumsuz şemalar, ebeveynlik algısı, kişilik özellikleri, sosyal yetkinlik.

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INCARCERATED MOTHERS' NEGATIVE PARENTING ATTITUDES AND PERSONALITY TRAITS AND THEIR PERCEPTIONS OF THEIR CHILDREN'S SOCIAL COMPETENCE

Berre Küçük Mehmet¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹Doruk Nilüfer Hospital Bursa, Türkiye, berrekucukmehmet@gmail.com Orcid: 0009-0005-9377-9045

²Izmir Katip Celebi University Faculty of Health Science | Division of Nursing Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Izmir, Türkiye, baysanarabaci@hotmail.com Orcid: 0000-0002-0314-6350

ABSTRACT

Introduction and Aim: The present study aims to examine the relationship between maladaptive parenting attitudes and personality traits stemming from early maladaptive schemas of incarcerated mothers, and their perceptions of their children's social competence.

Methods: Designed as a cross-sectional and correlational study, research was conducted at İzmir Aliğa Type T No. 3 Closed Penal Institution, following ethics committee approval and institutional permission. The sample consisted of 15 incarcerated mothers residing with their children (N=60) who met the inclusion criteria. Data were collected using the Demographic Information Form, Young Parenting Inventory (YPI), Big Five Personality Inventory (BFPI), and Social Competence and Behavior Evaluation Scale (SCBE-30). Data analysis was performed using SPSS 25.0, employing descriptive statistics and correlation analyses, with significance set at $p < 0.05$.

Results: The mean age of the incarcerated mothers was 31.80 ± 4.7 years. Among them 40.1% of these mothers had dropped out of primary school due to financial difficulties or lack of family support. The average age for first criminal involvement was 22.08 ± 5.77 , with theft being the most common crime (60%). Although 60.0% of mothers did not find it appropriate for their children to stay with them in prison, 40.7% reported that their children had been living with them since incarceration. A statistically significant negative correlation was found between some maladaptive schemas/negative perceptions developed toward their own parents, certain personality traits, and mothers' perceptions of their children's social competence. Additionally, there was also a statistically significant negative correlation between the personality traits of incarcerated mothers and their perceptions of the social competence of their children living with them in prison.

Conclusion and Recommendations: The parenting attitudes and personality traits of incarcerated mothers, shaped by early maladaptive schemas, affect their perceptions of their children's social competence.

Key Words: Early Maladaptive Schemas, Incarcerated Mothers, Personality Traits, Prison, Social competence

References:

1. Ural O, Güven G, Sezer T, Azkeskin K, Yılmaz E. Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal. 2015.
2. Işıksolu AY, Tok E. 60-72 aylık çocukların öz-düzenleme becerileri, sosyal yetkinlik davranışları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi. 2022.
3. Liman B. 60-72 aylık çocukların sosyal yetkinlik ve davranış durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi. 2020;1(37):8-19.

PSİKODRAMA TEMELLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİ VE BİLİŞSEL ESNEKLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: 12 AYLIK TAKİP ÇALIŞMASI

Seda Karakaya Cataldas¹, Fatma Atkan², Ayşe Eminoğlu³

¹Koç Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Topkapı, Davutpaşa Cd. No:4, İstanbul, Türkiye, skarakaya@ku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1724-6360

²İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Maltepe, Teyyareci Sami St. No:3, İstanbul, Türkiye, fatma.atkan@istinye.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9583-5638

³Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Başbüyük, Süreyyapaşa Başbüyük Yolu Sk No:4/B, İstanbul, Türkiye, E-mail, Orcid: 0009-0005-5654-5215

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikodrama, hata yapma korkusu olmadan yaşam pratiği yapmanın bir yolu olarak tanımlanmıştır. Psikodrama temelli müdahaleler, öğrencilerin klinik uygulamaya geçmeden ve hastayla birebir iletişim kurmadan önce deneyimlerinden ve hatalarından öğrenmelerini sağlayarak eğitimde terapötik iletişim becerilerini ve bilişsel esnekliği geliştirmek için yeni bir öğretim yöntemi olarak kullanılabilir [1]. Bu araştırma, hemşirelik 2. sınıf öğrencilerinin iletişim dersinde kullanılan psikodrama temelli öğretim yönteminin öğrencilerin terapötik iletişim becerileri ve bilişsel esneklikleri üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Psikodrama temelli müdahalelerin içeriği ve teması dersin içeriğine uygun şekilde 14 hafta boyunca yapılandırılmıştır. Veriler, Sosyodemografik Bilgi Formu, Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği ve Bilişsel Esneklik Envanteri kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama araçları, ilk gün (başlangıç), dersin sonunda (14 hafta sonra) ve ders tamamlandıktan 6 ve 12 ay sonra ölçülmüştür. Sonuçlar tanımlayıcı ve tekrarlı ölçümler varyans analizi, Friedman ve Dunn testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın etik kurul izni bulunmaktadır.

Bulgular: Katılımcıların terapötik olmayan iletişim puanlarının son testte, 6. ayda ve 12. ayda başlangıca göre anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir. Terapötik-1 puanları, katılımcılarda başlangıç seviyesine kıyasla son testte önemli ölçüde artmıştır. Terapötik-2 puanları 6. ayda başlangıç düzeyine kıyasla önemli ölçüde artmıştır. Bilişsel esneklik envanterindeki hiçbir ölçümde istatistiksel bir fark bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: İletişim dersinde psikodrama temelli müdahale hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerini önemli ölçüde geliştirmiştir. Farklı kurumlardaki hemşirelik öğrencilerinden oluşan daha büyük örneklemelerle, kontrol gruplu randomize kontrollü çalışmalar ve nitel çalışmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca, bilişsel esnekliği farklı ölçüm araçlarıyla değerlendiren yeni çalışmalar planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Esneklik, Hemşirelik Eğitimi, Hemşirelik Öğrencileri, Psikodrama, Terapötik İletişim

THE EFFECT OF PSYCHODRAMA-BASED INTERVENTION ON THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILLS AND COGNITIVE FLEXIBILITY AMONG NURSING STUDENTS: A 12-MONTH FOLLOW-UP STUDY

Seda Karakaya Çataldas¹, Fatma Atkan², Ayşe Eminoğlu³

¹Koç University, Faculty of Nursing, Topkapı, Davutpaşa Cd. No:4, Türkiye, İstanbul, skarakaya@ku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1724-6360

²Istinye University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Maltepe, Teyyareci Sami Street, No:3, İstanbul, Türkiye, fatma.atkan@istinye.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9583-5638

³Marmara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Başbüyük, Süreyyapaşa Başbüyük Yolu Sk No:4/B, İstanbul, Türkiye, E-mail, Orcid: 0009-0005-5654-5215

ABSTRACT

Introduction and Aim: Psychodrama has been defined as a way of practicing living without being punished for making mistakes. The psychodrama-based interventions can be used as a novel teaching method to improve therapeutic communication skills and cognitive flexibility in education by allowing students to learn from their trials and errors before going into clinical practice and communicating one-on-one with the patient [1]. This research aimed to evaluate the effect of the psychodrama-based intervention used in the communication course of 2nd year nursing students on their therapeutic communication skills and cognitive flexibility

Methods: A single group, pretest-posttest with a follow-up quasi-experimental design was adopted. The participants were a convenience sample of 24 s-year undergraduate nursing students. Students attended a one-day in-a-week psychodrama-based communication course for 14 weeks. The data of the study were collected with the Demographic Information Form, the Therapeutic Communication Skills Scale and the Cognitive Flexibility Inventory. Outcomes were measured on the first day (baseline), at the end of the course and 6 and 12 months after completing the course. Outcomes were analyzed using descriptive and repeated measures analysis of variance, Friedman and Dunn tests

Results: It was determined that the nontherapeutic communication scores were significantly lower at the post-test, 6 months and 12 months than at baseline in participants. Therapeutic-one scores were significantly increased at the post-test compared with baseline in participants. Therapeutic-two scores were significantly increased at 6 months compared with baseline. There was no statistical difference in any measure in the cognitive flexibility inventory

Conclusion and Recommendations: The psychodrama-based intervention in communication course significantly improved nursing students' therapeutic communication skills. It is also recommended to conduct studies with larger samples of nursing students from different institutions and also randomized controlled studies with control groups and qualitative studies. It is recommended to conduct new studies that evaluate cognitive flexibility with different measurement tools

Key Words: Cognitive Flexibility, Nursing Education, Nursing Students, Psychodrama, Therapeutic Communication

References

1. Maya J, Maraver J. Teaching-learning processes: application of educational psychodrama in the university setting. Int J Environ Res Public Health. 2020;17(11):3922. doi:10.3390/ijerph17113922

“YAŞLANMAK MI? YAŞ ALMAK MI?” BİREYLERİN YAŞLILIK ALGISI: ÖN ÇALIŞMA SONUÇLARI

Hatice Öner¹, Sinem Sönmez², Hülya Arslantaş³

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hatalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, honer@adu.edu.tr, Orcid:0000-0002-6556-5753

²Kapadokya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu, Nevşehir, Türkiye, sinem.sonmez@kapadokya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2665-200X

³Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hatalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, harslantas@adu.edu.tr, Orcid:0000-0002-3018-2314

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlılık kavramının bireysel, toplumsal ve hatta yaşanan çağa bağlı olarak farklı değerlendirildiği bilinmektedir [1,2]. Bu çalışma, bireylerin içinde bulundukları ruhsal durum ve deneyimledikleri yaşam olayları ile yaşlılığa bakış açılarını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, niteliksel, fenomenolojik desende olup maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Katılımcılar, 18 yaş ve üzeri bireyler oluşmuştur. Çalışmada, kişisel bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Tümevarım içerik analizi yöntemi ve COREQ kontrol listesi kullanılmıştır.

Bulgular: “Metafor olarak yaşlılık”, “Yaşlılığı düşününce hissedilen duygular”, “Tanım olarak yaşlılık”, “Yaşlılığı düşününce fark edilenler” ve “Gelecekteki yaşlılık” olmak üzere beş tema belirlenmiştir. “Metafor olarak yaşlılık” teması bağlamında “*Yaşlanma kelimesinin çağrıştırdıkları*”, isimli alt tema elde edilmiştir. “Yaşlılığı düşününce hissedilen duygular” teması kapsamında “*Değişen duygular*” alt teması belirlenmiştir. “Tanım olarak yaşlılık” teması doğrultusunda ise “*Yaş almak*” ve “*Yaşlanmak*” isimli iki alt tema belirlenmiştir. “Yaşlılığı düşününce fark edilenler” teması ile ilgili “*Sağlığına yönelik farkındalıklar*” ile “*Zamanın akışına yönelik farkındalıklar*” olmak üzere iki alt tema, “Gelecekteki yaşlılık” teması kapsamında ise “*Olumlu beklentiler*” alt teması saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Yaşlılık algısının oluşmasında, yaşanan deneyimler ve gözlemlerin belirleyici olduğu anlaşılmıştır. Yaşlılık kavramının bireylerde farklı düzeylerde duygu ile farkındalık oluşturduğu görülmüştür. Yaşlılık sürecinin olası sorunları ile baş etme ve sağlıklı uyum için koruyucu ruh sağlığı hizmetleri kapsamında psiko eğitim programları yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşlılık Algısı, Yaşlı Ruh Sağlığı, Hemşirelik

Kaynaklar:

1. Akdemir, N., Çınar, F. İ., Görgülü, Ü. Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. Turkish Journal of Geriatrics. 2007;10(4), 215-22.
2. Çunkuş, N., Yiğitoğlu, G. T., Akbaş, E. Yaşlılık ve toplumsal dışlanma. Geriatrik Bilimler Dergisi. 2019; 2(2), 58-67.

“AGING? GETTING OLDER?” INDIVIDUALS’ PERCEPTION OF AGING: PRELIMINARY STUDY RESULTS

Hatice Öner¹, Sinem Sönmez², Hülya Arslantaş³

¹Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Mental Illness Nursing, Aydın, Türkiye, honer@adu.edu.tr, Orcid:0000-0002-6556-5753

²Kapadokya University, School of Health Sciences, Nevşehir, Türkiye, sinem.sonmez@kapadokya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2665-200X

³Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Mental Illness Nursing, Aydın, Türkiye, harslantas@adu.edu.tr, Orcid:0000-0002-3018-2314

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is known that the concept of old age is evaluated differently depending on individual, social and even the age [1,2]. This study aims to examine in depth the mental state of individuals, the life events they have experienced and their perspectives on old age.

Methods: The research is qualitative, phenomenological design and maximum diversity sampling was used. Participants were individuals aged 18 years and over. In the study, personal information form and semi-structured interview method were used. Inductive content analysis method and COREQ checklist were used.

Results: Five themes were identified: ‘Old age as a metaphor’, ‘Emotions felt when thinking about old age’, ‘Old age as a definition’, ‘Things realised when thinking about old age’ and ‘Future old age’. In the context of the theme ‘Old age as a metaphor’, a sub-theme named ‘What the word “aging” evokes’ was obtained. Within the scope of the theme ‘Emotions felt when thinking about old age’, the sub-theme ‘Changing emotions’ was determined. In line with the theme of ‘old age as a definition’, two sub-themes named ‘Getting older’ and ‘Aging’ were determined. Two sub-themes, ‘Awareness of health’ and ‘Awareness of the flow of time’, were determined within the theme of ‘What is realised when thinking about old age’, and the sub-theme of ‘Positive expectations’ was determined within the theme of ‘Future old age’.

Conclusion and Recommendations: It was understood that experiences and observations were determinant in the formation of the perception of old age. It was seen that the concept of old age creates different levels of emotion and awareness in individuals. Psychoeducation programmes within the scope of preventive mental health services may be useful for coping with the possible problems of the aging process and healthy adaptation.

Key Words: Old Age, Perception of Old Age, Elderly Mental Health, Nursing

References:

1. Akdemir, N., Çınar, F. İ., Görgülü, Ü. Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. Turkish Journal of Geriatrics. 2007;10(4), 215-22.
2. Çunkuş, N., Yiğitoğlu, G. T., Akbaş, E. (2019). Yaşlılık ve toplumsal dışlanma. Geriatrik Bilimler Dergisi, 2(2), 58-67.

RUHSAL BOZUKLUKLARDA GÜNCEL EPİDEMİYOLOJİ: YAKIN ZAMANLI ARAŞTIRMALARDA TEMEL BULGULAR

Nur Ceren Güvenc¹, Derya Özbaş Gençaslan²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye,
nurceren.guvenc@gibtü.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6223-2179

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, gencarslan@gantep.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-8188-3930

ÖZET

Giriş-Amaç: Dünya geneli her sekiz kişiden birinin ruhsal hastalığa sahip olması ve psikiyatrik sorunların yeti yitimine yol açan hastalıklar listesinde yer alması, ruh sağlığına yönelik çalışmaların, değişimlerin gerekliliğini bize göstermektedir. Ruh sağlığı herkes için her yerde kritik bir öneme sahiptir, yaşamımızı birçok yönden etkiler. Psikiyatrik epidemiyoloji ruhsal hastalıkların yaygınlığında mevcut durum, gelecek senaryo tahminleri, ruhsal hastalıkları önleme, koruma ve geliştirmeye yönelik yapılanma fikirleri sunmaktadır. Özellikle küreselleşme ile değişen yaşam tarzımız, beslenme alışkanlıklarımız, çevresel koşullarımız, sosyal alışkanlıklarımız, artan stres koşulları, göç ve kültürel etmenler gibi birçok değişiklik ile çağımızın ruhsal hastalıkları da farklılaşmaktadır. Bu nedenle dünya geneli yapılan en güncel epidemiyolojik çalışma verileri dikkate alınmalıdır. Literatür incelendiğinde güncel verileri içeren epidemiyolojik çalışmalardaki eksiklikler görülmüştür. Bu derleme ile Türkiye’de ve Dünya’da son yapılan epidemiyoloji çalışmalarının ruhsal sağlık verilerini sunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Dünya’da ve Türkiye’de 2019-2024 yılları arasında ruh sağlığı ve hastalıklarına yönelik rapor, eylem planları, hastalık yükü çalışmaları, rehber niteliğinde klavuzlar şeklinde toplam 10 tane yayınlanmış çalışmalar incelenmiştir. Her birinde önemli bulgulara yer verilmiş ve bunlara yönelik planlanan girişimler, çözüm önerileri gibi veriler kısa açıklanmıştır.

Bulgular: Her 8 kişiden 1’i ruhsal sorunla yaşamaktadır ve psikozlu kişilerin %71’i ruh sağlığı hizmeti almamaktadır [1]. Dünya’da ruhsal hastalık prevalansı % 13.04, Türkiye’de ise %15.11’dir [2]. Dünya’da ve Türkiye’de depresif bozukluklar, anksiyete bozuklukları, madde kullanım bozuklukları, Alzheimer-Demens bozuklukları, Şizofreni gibi ruhsal hastalıklar ve intihar, psikotrop ilaç kullanımları açısından veriler sınıflandırılarak sunulmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma ile riskli grupların belirlenmesi ve risk faktörlerinin azaltılması, hastalığı oluşturan etkenleri ortadan kaldırıp dayanıklılığı artırıcı çalışmaların belirlenmesine yönelik girişim ve çalışmaların belirlenmesi için araştırmacılara fikir sağlayarak rehber olabilecektir. Türkiye’de ruh sağlığı sorunlarının da toplumda görülme sıklığı, sorun yaşayan grubun özellikleri, sorunun nedenleri, belirleyicileri konusunda epideiyolojik çalışmaların artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh Sağlığı, Epidemiyoloji, Türkiye, Yaygınlık

CURRENT EPIDEMIOLOGY OF MENTAL DISORDERS: KEY FINDINGS IN RECENT RESEARCH

Nur Ceren Güvenc¹, Derya Özbaş Gençaslan²

¹Gaziantep Islamic Science and Technology University Vocational School of Health Services Elderly Care Program,
Gaziantep,

nurceren.guvenc@gibtü.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6223-2179

²Gaziantep University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwife, Gaziantep, Türkiye,
gençaslan@gantep.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8188-3930

ABSTRACT

Introduction and Aim: The fact that one out of every eight people worldwide has a mental illness and that psychiatric problems are included in the list of diseases that lead to disability shows us the need for mental health studies and changes. Mental health is of critical importance for everyone everywhere, it affects our lives in many ways. Psychiatric epidemiology presents the current situation in the prevalence of mental illnesses, future scenario predictions, structuring ideas for preventing, protecting and developing mental illnesses. Especially with our lifestyle changing with globalization, our eating habits, environmental conditions, social habits, increasing stress conditions, migration and cultural factors, many changes such as mental illnesses of our age are also differentiating. For this reason, the most up-to-date epidemiological study data conducted worldwide should be taken into account. When the literature was examined, deficiencies in epidemiological studies containing up-to-date data were observed. With this review, it is aimed to present the mental health data of the recent epidemiology studies conducted in Türkiye and around the World.

Methods: A total of 10 published studies in the form of reports, action plans, burden of disease studies, guidelines for mental health and diseases between 2019-2024 Dec in the world and Türkiye were examined. Important findings are included in each of them and the data such as planned initiatives and solution proposals for these are briefly explained

Results: 1 out of every 8 people lives with a mental problem, and 71% of people with psychosis do not receive mental health services [1]. The prevalence of mental illness is 13.04% in the world and 15.11% in Türkiye [2]. Data from depressive disorders, anxiety disorders, substance use disorders, Alzheimer's-Dementia disorders, mental illnesses such as schizophrenia and suicide, psychotropic drug use in the world and Türkiye are classified and presented.

Conclusion and Recommendations: With this study, identifying risky groups and reducing risk factors will be able to guide researchers by providing ideas for identifying initiatives and studies aimed at identifying studies that eliminate the factors that cause the disease and increase resilience. It is necessary to increase the epidemiological studies on the incidence of mental health problems in society in Türkiye, the characteristics of the group experiencing problems, the causes and determinants of the problem.

Key Words: Mental Health, Epidemiology, Türkiye, Prevalence

References:

1. WHO (2022). WHO European Framework for Action on Mental Health (EFAMH). <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352549/9789289057813-eng.pdf?sequence=1> Erişim Tarih: 02.07.2024.
2. IHME, (2019), GBD Compare, Viz Hub. <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare>

PSİKIYATRİ KLİNİĞİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİNİN TERAPÖTİK ORTAM ALGILARININ BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Serap Yıldırım¹, Hatice Şahan², Erkan Ünsal³

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, serap.yildirim@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9822-1877

²Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karashin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, erkan.unsl@gmail.com, Orcid:0000-0001-6620-8128

ÖZET

Giriş-Amaç: Terapötik ortam, psikiyatri kliniklerinde hastaların iyileşme sürecini destekleyen fiziksel, psikolojik ve sosyal bileşenlerin bütünüdür. Psikiyatri hemşireleri, terapötik ortamın sağlanmasında temel rol oynayarak bu ortamı şekillendirir. Ancak, terapötik ortamın oluşturulması ve sürdürülmesi sürecinde kurumsal, bireysel ve hasta kaynaklı faktörler hemşireler için kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı olabilir. Bu araştırmanın amacı psikiyatri hemşirelerinin terapötik ortama yönelik algılarının, terapötik ortamın oluşturulmasını kolaylaştıran ve engelleyen faktörlerin belirlenmesidir [1,2,3].

Yöntem: Tanımlayıcı niteliksel tasarımdaki araştırma, Türkiye'deki bir üniversite hastanesinin psikiyatri servislerinde çalışan 13 psikiyatri hemşiresi ile yürütülmüştür. Veriler yüz yüze, yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmelerle toplanmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Nitel araştırmaların raporlanması için konsolide kriterler (COREQ), bu nitel araştırma protokolünün kapsamlı bir şekilde raporlanmasını sağlamak için kullanılmıştır.

Bulgular: Veriler dört tema altında kategorize edilmiştir. Bu temalar; hemşirelik bakımı ve terapötik ortam, terapötik ortamı kolaylaştırıcı faktörler, terapötik ortamın oluşturulmasındaki zorluklar ve terapötik ortamın iyileştirilmesi için önerilerdir.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin terapötik ortamı oluşturmada ve sürdürmede önemli roller üstlendiği görülmektedir. Ancak, hemşireler terapötik ortamın oluşturulmasında zorluklar yaşayabilmekte ve bu sürecin daha etkili yönetilebilmesi için kurumsal destek, ekip iş birliği ve hemşirelerin mesleki gelişimlerinin teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılacak düzenlemeler, hasta bakım kalitesini artırarak daha etkili bir terapötik ortamın oluşturulmasına katkı sağlayacaktır [1,2,3].

Anahtar Kelimeler: Nitel araştırma, Psikiyatri hemşiresi, Psikiyatri kliniği, Terapötik ortam,

DETERMINING THE PERCEPTIONS OF NURSES WORKING IN A PSYCHIATRY CLINIC REGARDING THE THERAPEUTIC ENVIRONMENT: A QUALITATIVE STUDY

Serap Yıldırım¹, Hatice Şahan², Erkan Ünsal³

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, serap.yildirim@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9822-1877

²Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, erkan.unsl@gmail.com, Orcid:0000-0001-6620-8128

ABSTRACT

Introduction-Aim: The therapeutic environment is a combination of physical, psychological, and social components that support the recovery process of patients in psychiatric clinics. Psychiatric nurses play a key role in ensuring and shaping this environment. However, institutional, individual, and patient-related factors can either facilitate or hinder the creation and maintenance of a therapeutic environment. The aim of this study is to determine the perceptions of psychiatric nurses regarding the therapeutic environment [1,2,3].

Method: This study was designed as a descriptive qualitative study. It was conducted with 13 psychiatric nurses working in psychiatric clinics of a university hospital in Türkiye. Data were collected through face-to-face, semi-structured in-depth interviews. The data were analyzed using content analysis. The consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ) were used to ensure the comprehensive reporting of this qualitative research protocol.

Results: The data were categorized under four main themes: nursing care and therapeutic environment, facilitating factors, challenges, and suggestions.

Conclusion and Recommendations: It has been observed that psychiatric nurses play a significant role in creating and maintaining the therapeutic environment. However, they may encounter challenges in this process, highlighting the need for institutional support, team collaboration, and the encouragement of professional development to enhance the effectiveness of therapeutic environment management. Regulations and improvements in these areas will contribute to better patient care quality and a more effective therapeutic environment [1,2,3].

Keywords: Psychiatric clinic, Psychiatric nurse, Qualitative research, Therapeutic environment

References:

1. Rodríguez-Labajos L, Kinloch J, Grant S, & O'Brien G. The role of the built environment as a therapeutic intervention in mental health facilities: A systematic literature review. *HERD*. 2024; 17(2): 281-308. <https://doi.org/10.1177/19375867231219031>
2. Asadi Z, Shahcheraghi A, Zare L, & Gharehbaglou M. The Effect of Supportive Care Environment on the Treatment Process in Hospitals: A Qualitative Study. *CJMB*. 2023; 10(2): 81-92. <https://doi.org/10.34172/cjmb.2023.13>
3. Attia DII. Factors of Indoor Therapeutic Environment and their Effects on Patients and Health care workers. *Int. Des. J*. 2021; 11(4): 145-158. <https://doi.org/10.21608/IDJ.2021.180893>

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE HASTALIK ALGISI VE ÖZNEL İYİLEŞME DENEYİMLERİ

Ramazan Aydar¹, Cemile Hürrem Ayhan²

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Kampüs, Tuşba, Van, Türkiye. aydarramazan2@gmail.com. Orcid: 0009-0000-2863-816X.

²Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Kampüs, Tuşba, Van, Türkiye. hurremayhan@yyu.edu.tr. Orcid: 0000-0002-6326-2177.

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk, bireylerin duygu durumunda uç noktalarda dalgalanmalara neden olan kronik bir ruhsal hastalıktır. Bipolar bozukluk tanılı bireylerin kimlik algısı, sosyal ilişkileri ve öznel iyileşme süreci üzerindeki etkileri büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, bipolar bozukluk tanılı bireylerin hastalık algısını ve iyileşme süreçlerine dair öznel deneyimlerini anlamak amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yöntemle gerçekleştirilmiştir. Veriler, bireysel derinlemesine görüşmeler yapılarak Aralık 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme ile seçilmiş olup, 12 bipolar bozukluk tanılı bireyden oluşmaktadır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış form kullanılarak gerçekleştirilmiş ve ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Veriler Colaizzi'nin betimleyici fenomenolojik analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışma sonucunda 5 ana tema elde edilmiştir. Bunlar: Tanının ilk algılanışı, Hastalık Algısı ve Kimlik Üzerindeki Etkileri, Başa Çıkma Stratejileri, İyileşme Algısı ve Toplumsal Algı ve Destek Mekanizmalarıdır. Tanının ilk algılanışı bireylerin tanı alma sürecinde yaşadığı duygusal tepkileri ve hastalık hakkındaki bilgi edinme çabalarını kapsar. Hastalık Algısı ve Kimlik Üzerindeki Etkileri teması bireylerin bipolar bozukluğu nasıl algıladığı ve bunun kişisel kimliklerine nasıl yansıdığına odaklanır. Hastalıkla baş etmede kullanılan yöntemler, bireysel (fiziksel aktiviteler, rutinler) ve sosyal/manevi destek mekanizmaları olarak 2 alt temaya ayrılmıştır. İyileşme Algısı teması iyileşme sürecinin nasıl tanımlandığına dair farklı perspektifler içerir. Bazıları iyileşmeyi hastalığın yönetilebilir hale gelmesi olarak görürken, bazıları için bağımsızlık ve mutluluk ön plana çıkar. Toplumsal Algı ve Destek Mekanizmaları, toplumun ruh sağlığı konusundaki algıları, bireylerin iyileşme süreçlerini büyük ölçüde etkileyebildiğini vurgulamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Bipolar bozukluk tanılı bireylerin hastalık algısı ve öznel iyileşme süreçleri çok boyutludur. Ruh sağlığı hizmetlerinin bu süreçleri destekleyici hale getirilmesi, bireylerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, hastalık algısı, nitel araştırma, öznel iyileşme.

ILLNESS PERCEPTION AND SUBJECTIVE RECOVERY EXPERIENCES IN INDIVIDUALS DIAGNOSIS WITH BIPOLAR DISORDER

Ramazan Aydar¹, Cemile Hürrem Ayhan²

¹Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Diseases, Campus, Tusba, Van, Türkiye. aydarramazan2@gmail.com. Orcid: 0009-0000-2863-816X.

²Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Diseases, Campus, Tusba, Van, Türkiye. hurremayhan@yyu.edu.tr. Orcid: 0000-0002-6326-2177.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar disorder is a chronic mental illness that causes extreme mood swings in individuals. The effects of bipolar disorder on the identity perception, social relationships, and subjective recovery process of individuals are of great importance. This study aimed to understand the illness perception of individuals with bipolar disorder and their subjective experiences of recovery processes.

Methods: The study was conducted using the phenomenological method, one of the qualitative research methods. Data were collected between December 2024 and February 2025 through individual in-depth interviews. Participants were selected through purposive sampling and consisted of 12 individuals diagnosed with bipolar disorder. Interviews were conducted using a semi-structured form and lasted an average of 25-30 minutes. Data were evaluated using Colaizzi's descriptive phenomenological analysis.

Results: As a result of the study, 5 main themes were obtained. These are: Initial perception of diagnosis, Illness Perception and Effects on Identity, Coping Strategies, Perception of Recovery and Social Perception and Support Mechanisms. Initial perception of diagnosis covers the emotional reactions experienced by individuals during the diagnosis process and their efforts to obtain information about the disease. The theme of Illness Perception and Effects on Identity focuses on how individuals perceive bipolar disorder and how this is reflected in their personal identities. The methods used to cope with the disease are divided into 2 subthemes as individual (physical activities, routines) and social/spiritual support mechanisms. The theme of Recovery Perception includes different perspectives on how the recovery process is defined. While some see recovery as the disease becoming manageable, for others, independence and happiness come to the fore. Social Perception and Support Mechanisms emphasize that society's perceptions of mental health can greatly affect individuals' recovery processes.

Conclusion and Recommendations: The illness perception and subjective recovery processes of individuals diagnosed with bipolar disorder are multidimensional. It is recommended that mental health services be made supportive of these processes, organized according to the needs of individuals, and social awareness be increased.

Key Words: Bipolar disorder, illness perception, qualitative research, subjective recovery.

References:

1. APA. *Diagnostic and statistical manual of mental disorders : DSM-5-TR*. Fifth edition, text revision ed. American Psychiatric Association; 2022.
2. Durgu N, Dulgerler S. The Meaning of Recovery: The Lived Experience of Patients with Bipolar Disorder in Türkiye. *Issues in Mental Health Nursing*. 2021/06/03 2021;42(6):573-580. doi:10.1080/01612840.2020.1818015.
3. Todd NJ, Jones SH, Lobban FA. “Recovery” in bipolar disorder: how can service users be supported through a self-management intervention? A qualitative focus group study. *Journal of Mental Health*. 2012;21(2):114-126.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BİLİŞSEL-DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE OTOMATİK DÜŞÜNCELER ÜZERİNE ETKİSİ

Erkan Durar¹, Fadime Kaya Soylu²

¹Iğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Karaağaç Kampüsü
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Binası Kat:3, Iğdır, Türkiye, erkandurar@gmail.com, Orcid:0000-0003-1793-0522

²Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bülbül Mah. Üniversite Sok. No: 59/E
Merkez Kampüsü, Kars, Türkiye, fadimee36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

ÖZET

Giriş-Amaç: Dijital teknolojinin hızla gelişmesi ve mobil internet cihazlarının yaygınlaşması ile sosyal medya platformları dünyanın her yerinde kullanılmaya başlanmıştır. Ne yazık ki, sosyal medya platformlarının kullanım miktarı ve süresinin yüksek olması, sosyal medya bağımlılığı gibi problemli davranışların ortaya çıkmasına neden olmuştur [1]. Sosyal medya bağımlılığının BDT'sinin öğretilmesi ile kişiler düşünce, duygu ve davranış arasındaki ilişkiyi öğrenerek sosyal medya kullanımını artıracak durumları fark edip buna yönelik önlem alacak ve başetme yöntemleri geliştirebilecektirler. Bu çalışmanın amacı, Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) temelli bir psikoeğitim programının (Sosyal Medya Bağımlılığını Azaltma Psikoeğitim Programı-SOMBAP) hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve otomatik düşünceler üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, üniversite öğrencilerinde deneysel ön test, son test ve takip tasarımıyla yürütülmüştür. Çalışma örneğine 66 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler, genel bilgi formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Otomatik Düşünceler Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma), Main Whitney U, ANOVA ve Freidman Analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Deney grubunun yaş ortalaması $22,96 \pm 2,40$, kontrol grubunun yaş ortalaması ise $22,72 \pm 2,64$ 'dür. Öğrencilerin deney grubunda Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Otomatik Düşünceler Ölçeği toplam puan ortalamasının son test ve izlemde anlamlı bir azalma gösterdiği, öte taraftan kontrol grubunda yükseldiği görülmüştür ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: SOMBAP, hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığını ve otomatik düşünceleri etkili bir şekilde azalttığı görülmüştür. Bu bağlamda, okul hemşirelerinin, ruh sağlığı hemşirelerinin ve psikolojik danışmanların Sosyal Medya Bağımlılığını Azaltma Psikoeğitim Programını uygulamaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Otomatik Düşünce, Sosyal Medya Bağımlılığı, Psikiyatri Hemşireliği Psikoeğitim

EFFECT OF COGNITIVE BEHAVIORAL APPROACH BASED PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON SOCIAL MEDIA ADDICTION AND AUTOMATIC THOUGHTS IN NURSING STUDENTS

Erkan Durar¹, Fadime Kaya Soylu²

¹Iğdır University, Health Services Vocational School, Medical Services and Techniques Department, Karaağaç Campus, Health Services Vocational School Building Floor:3, Iğdır, TÜRKİYE, erkandurar@gmail.com, Orcid:0000-0003-1793-0522

²Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Bülbül Mah. University Street No: 59/E Central Campus, Kars, TÜRKİYE, fadimec36@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7352-0387

ABSTRACT

Introduction and Aim: With the rapid development of digital technology and the widespread use of mobile internet devices, social media platforms have started to be used all over the world. Unfortunately, the high amount and duration of use of social media platforms has led to the emergence of problematic behaviours such as social media addiction[1]. By teaching the CBT of social media addiction, people will be able to learn the relationship between thoughts, feelings and behaviour, and they will be able to notice the situations that will increase the use of social media, take precautions and develop coping methods. The aim of this study was to determine the effects of a Cognitive Behavioural Therapy (CBT)-based psychoeducation programme (Social Media Addiction Reduction Psychoeducation Programme-SOMBAP) on nursing students' social media addiction and automatic thoughts.

Methods: The study was conducted with an experimental pretest, posttest and follow-up design in university students. The study sample included 66 students. Data were collected using general information form, Social Media Addiction Scale and Automatic Thoughts Scale. Descriptive statistics (number, percentage, mean and standard deviation), Main Whitney U, ANOVA and Freidman Analysis were used in data analysis.

Results: The mean age of the experimental group was 22.96 ± 2.40 and the mean age of the control group was 22.72 ± 2.64 . It was observed that the mean total scores of the Social Media Addiction Scale and Automatic Thoughts Scale in the experimental group showed a significant decrease in the posttest and follow-up, whereas it increased in the control group ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: SOMBAP was found to effectively reduce nursing students' social media addiction and automatic thoughts. In this context, it is recommended that school nurses, mental health nurses and psychological counsellors implement the Social Media Addiction Reduction Psychoeducation Programme.

Key Words: Automatic Thought, Psychiatric Nursing, Psychoeducation, Social Media Addiction

References:

1. Chasanah U, Mulawarman M, Murtadho A. Life Satisfaction, Problematic Social Media Use And Self-Esteem As The Mediator. Jurnal Bimbingan Konseling, 2020; 9(1): 18-23

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE DUYGU DÜZENLEME

Gonca Günakan¹

¹Sağlık Bakanlığı, Antalya İl Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Başkanlığı, Antalya, Türkiye,
goncagunakan@hotmail.com, 0000-0003-3620-8009

ÖZET

Özel gereksinimi olan bireylerin ailelerinde, normal gelişim gösteren çocuk sahibi olan ailelere göre farklı aşamalarda maddi, duygusal veya ruhsal olarak değışim ve zorlanma yaşanmaktadır (Özdemir, 2022). Ailede özel gereksinimli birey olması; ebeveyn rolünden aile işlevselliğine, kardeşler arası etkileşimden duygudurum bozukluklarına kadar geniş bir yelpazede çeşitli etkilere yol açmaktadır (İlkay, 2021). Bu süreç, aile ve özellikle bakım verici için rollerini yerine getirmede çeşitli güçlükler oluşturmaktadır. Bakım verici konumda bulunan annenin stres düzeyinin artması ile birlikte duygusal dalgalanmalar yaşamakta, depresyon ve sosyal izolasyon gibi çeşitli belirtiler görülebilmektedir. Bu nedenle anneler, gelişimsel ihtiyaçları farklılık gösteren çocuklarının gereksinimlerini dengelemekte zorlanmakta, duygusal destek sağlama ve uyumsal başa çıkma becerileri konusunda yeterli rol model olamamaktadır (Günakan ve Ünsal, 2023). Buna ek olarak, özel gereksinimli çocuğı olan ebeveyn sürekli kaygı ve umutsuzluk gibi birçok olumsuz duyguyla baş etmek zorunda kalmaktadır. Bu kapsamda, ailelerin bireysel ve duygusal farklılıklar konusunda bilgi ve beceri kazanması önemlidir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, özel gereksinimli bireylerin ailelerinin yaşadığı güçlüklerle yönelik çalışmalar olmasına karşın, bu ailelerin yaşadığı sorunları çözümlemeye yönelik girişimsel çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Duygu düzeleme üzerine ailelerle yapılan çalışmaların, duygusal olarak yaşadıkları güçlükleri fark etmeleri ve bu süreçlerde evde uygulamaların devamlılığını sağlayabilecek bilgi ve becerileri kazanmaları önemlidir (Özdemir, 2022) Günakan ve Ünsal (2023), otizm spektrum bozukluğu çocuğı olan ailelere yaptıkları duygu düzenleme psikoeğitim programı, ebeveynlerde duygu düzenleme güçlüklerini azaltıp duygu düzenleme becerilerini artırmıştır. Duygu düzenleme grup müdahalelerinin katılımcıların duygularını adlandırma, duygularının farkına varma, kendine özdestek, duygu değışimleme anlamlı düzeyde artış olmakla birlikte kaygıların ve öfke, çaresizlik gibi duyguların azalmasına katkı sağlamıştır. Gratz ve Gunderson (2006), diyalektik davranışçı terapi ve duygu odaklı terapi yaklaşımını birlikte temel almış ve uyguladıkları duygu düzenleme psiko-eğitim programının kendine zarar verme davranışlarını ve duygu düzenlemede işlevsel olmayan stratejilerin kullanımını azaltmada etkili olduğunu bulmuştur. Bu kapsamda duygu düzenleme programlarının ebeveynlerin ruh sağlığının güçlendirilmesi ve psikolojik sağlamlığının artması açısından önemlidir. Bu derlemede, özel gereksinimli bireylerin ailelerini güçlendirmek için duygu düzenleme stratejisi geliştirmenin önemi ele alınmıştır. Konuyla

ilgili özelleşmiş çalışmaların yapılması hem literatüre hem de özel gereksinimli çocuklara ailelerine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli çocuk, aile, duygu düzenleme

ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİNİN HASTA VE HASTA YAKINLARINDAN GÖRDÜĞÜ ŞİDDETİN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ

Hatice Yıldırım¹, Funda Gümüş²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, hatice.78y@gmail.com, Orcid: 0009-0002-8763-100X

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Acil servisler, sağlık çalışanlarının hasta ve hasta yakınlarıyla yoğun etkileşimde bulunduğu, stresin ve zaman baskısının yüksek olduğu birimlerdir. Bu ortamda sağlık çalışanları sıklıkla sözel, fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmaktadır [1,2]. Sağlıkta şiddet, çalışanların mesleki doyumunu ve ruh sağlığını olumsuz etkileyerek tükenmişlik sendromuna yol açabilmektedir [1,2].

Yöntem: Bu çalışma, acil servis çalışanlarının hasta ve hasta yakınlarından gördüğü şiddetin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyen güncel literatür taramasına dayanmaktadır.

Bulgular: Yapılan araştırmalarda, acil servis çalışanlarının büyük bir kısmının meslek hayatları boyunca en az bir kez şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Karabük ilinde yapılan bir çalışmada, sağlık çalışanlarının %66,2'sinin şiddetle karşılaştığı tespit edilmiştir. Şiddetin en yaygın türü sözel şiddet olup, bunu fiziksel ve psikolojik şiddet takip etmektedir [1]. Meta-analiz çalışmalarına göre, acil hemşirelerinin tükenmişlik düzeyleri, diğer birimlerde çalışan hemşirelere kıyasla daha yüksektir. Şiddet, sağlık çalışanlarında anksiyete, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik sorunların gelişmesine neden olmaktadır [2].

Sonuç ve Öneriler: Acil servislerde çalışan sağlık personelinin ruh sağlığını korumak için şiddeti önleyici güvenlik önlemlerinin artırılması, stres yönetimi eğitimlerinin sağlanması ve çalışanların psikolojik destek mekanizmalarına erişiminin kolaylaştırılması gerekmektedir. Beyaz kod bildirim sisteminin etkin kullanımı teşvik edilmeli ve sağlık çalışanlarının haklarını koruyan yasal düzenlemeler güçlendirilmelidir [1,2].

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Sağlıkta Şiddet, Ruh Sağlığı, Tükenmişlik

Kaynaklar:

1. Akbolat H. Acil serviste çalışan sağlık profesyonellerinin şiddete maruz kalma durumlarının iş doyumuna ve tükenmişlik düzeylerine etkisi: Karabük ili örneği [Yüksek Lisans Tezi]. Karabük, Türkiye: Karabük Üniversitesi; 2024.
2. Tozar BÇ. Acil hemşirelerinin karşılaştıkları şiddet türlerinin tükenmişlik düzeylerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması [Yüksek Lisans Tezi]. Tekirdağ, Türkiye: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi; 2022.

THE EFFECT OF VIOLENCE FROM PATIENTS AND RELATIVES ON THE MENTAL HEALTH OF HEALTH PERSONNEL WORKING IN EMERGENCY SERVICES

Hatice Yıldırım¹, Funda Gümüş²

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye, hatice.78y@gmail.com, Orcid: 0009-0002-8763-100X

²Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ABSTRACT

Introduction-Aim: Emergency services are units where healthcare professionals interact intensively with patients and their relatives, and where stress and time pressure are high. In this environment, healthcare workers are frequently exposed to verbal, physical and psychological violence [1,2]. Violence in healthcare can negatively affect the professional satisfaction and mental health of employees and lead to burnout syndrome [1,2].

Methods: This study is based on a current literature review examining the of violence against emergency room workers by patients and their relatives on their mental health.

Results: Research has determined that the majority of emergency service workers have been exposed to violence at least once during their careers. In a study conducted in Karabük province, it was determined that 66.2% of healthcare workers encountered violence [1]. The most common type of violence is verbal violence, followed by physical and psychological violence [1]. According to meta-analysis studies, burnout levels of emergency nurses are higher than those of nurses working in other units [2]. Violence causes psychological problems such as anxiety, depression and post-traumatic stress disorder in healthcare workers [2].

Conclusion and Recommendations: In order to protect the mental health of healthcare personnel working in emergency services, security measures to prevent violence should be increased, stress management training should be provided, and access to psychological support mechanisms should be facilitated [1,2]. The effective use of the white code notification system should be encouraged and legal regulations protecting the rights of healthcare professionals should be strengthened [1,2].

Keywords: Emergency Service, Violence in Healthcare, Mental Health, Burnout

References:

1. Akbolat H. The effect of exposure to violence on job satisfaction and burnout levels of health professionals working in emergency services: the example of Karabük province [master's thesis]. Karabük, Türkiye: Karabük University; 2024.
2. Tozar BÇ. The effects of types of violence encountered by emergency nurses on their burnout levels: a meta-analysis study [master's thesis]. Tekirdağ, Türkiye: Tekirdağ Namık Kemal University; 2022.

KANSER HASTALARI İLE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARI VE YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER

Ayşe Aksoy¹, Meral Kelleci²

¹Karaman Eğitim ve araştırma Hastanesi, Psikiyatri Servisi, Karaman, Türkiye, a.aksoy.tc@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7816-8469

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sivas, Türkiye, meralkelleci@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8853-4645

ÖZET

Giriş-Amaç: Psikososyal sağlık ihtiyaçları, sağlığın zihinsel, duygusal, sosyal ve ruhsal yönlerini ve optimal sağlığa ulaşmak için gerekli olan eylemleri kapsar [1]. Kanseri olan hastalarda müdahale gerektiren bir psikososyal ihtiyacı olduğunu tespit etmek ise temel adımdır [2]. Bu çalışma kanser hastaları ile çalışan hemşirelerin psikososyal bakım konusundaki farkındalıklarını ve yaşadıkları güçlükleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma fenomenolojik kalitatif araştırma desenindedir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile 2019 yılı Mart ayı boyunca, yüz yüze görüşme yöntemi ile literatür doğrultusunda oluşturulan derinlemesine görüşme formu ile toplanmıştır. Sivas Numune Hastanesi Onkoloji birimlerinde çalışan 10 hemşire ile yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından analiz edilerek farkındalık, yeterlilik, güçlükler ve müdahaleler olarak dört ana tema ve 10 alt tema belirlenmiştir. Araştırma için Etik kurul, kurum izinleri ve yazılı/sözlü onam alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılanların 7'si kadın, 8'i evli ve lisans mezunu, 7'si bir yıldan az süredir birimde çalışıyor ve yaş ortalamaları:34,9 dur. Katılımcılar psikososyal bakımı “hastayı sosyal çevresiyle ele alarak psikolojik olarak değerlendirmek” olarak açıklamış, psikososyal bakımı bir bakım önceliği olarak ele almış ve hemşirelerin yapabileceği belirtmişlerdir. Çalıştıkları birimde kısmen, iletişim kurma, moral verme, destek olma gibi yöntemlerle psikososyal bakım verdiklerini fakat hastaların da kendilerinin de desteğe ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca psikososyal bakımın hastayı olumlu etkilediğini, umudunu, moralini artırdığını ifade etmişlerdir. En çok karşılaşılan psikososyal sorunlar ise “ölüm korkusu, hastalığı inkâr, ajitasyon, umutsuzluk, kayıp ve yas süreci, beden imajı sorunları olarak belirtilmiştir. Hemşireler kendilerinin de yoğun üzüntü, çaresizlik, yetersizlik, kayıp korkusu yaşadığını, bu duygularla başetmekte zorlandıklarını belirtmiştir. Öneri olarak hem hastalara hem kendilerine psikolojik destek, ayrıca çalışanlara eğitim verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireler psikososyal sorunların farkında olmakta birlikte bunlara müdahalede etme ve başetmede desteğe ihtiyaç duymaktadır. Bu konularda yeni araştırmalara ve müdahalelere ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal Bakım, Hemşirelik, Onkoloji Hastası

PSYCHOSOCIAL CARE-RELATED AWARENESS OF NURSES CARING FOR PATIENTS WITH CANCER AND DIFFICULTIES THEY EXPERIENCE

Ayşe Aksoy¹, Meral Kelleci²

¹Karaman Eğitim ve araştırma Hastanesi, Psikiyatri Servisi, Karaman, Türkiye, a.aksoy.tc@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7816-8469

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sivas, Türkiye, meralkelleci@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8853-4645

¹Karaman Training and Research Hospital, Psychiatry Department, Karaman, Türkiye, a.aksoy.tc@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7816-8469

²Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sivas, Türkiye, meralkelleci@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8853-4645

ABSTRACT

Introduction-Objective: Among psychosocial health needs are mental, emotional, social and spiritual aspects of health and the actions required to achieve optimal health [1]. Determining whether patients with cancer need a psychosocial intervention is the basic step in achieving optimal health [2]. This study was conducted to determine psychosocial care-related awareness of nurses caring for patients with cancer, and difficulties they experience.

Method: The data of this phenomenological qualitative study were collected from 10 nurses working in the Oncology units of Sivas Numune Hospital using a semi-structured in-depth interview form developed in line with the literature in March 2019. Interviews were held face to face.

After the data were analyzed by the researchers, 10 sub-themes, and the following 4 main themes emerged: awareness, competence, difficulties and interventions. Before the study was conducted, ethics committee approval, institutional permissions and the participants' written/verbal consent were obtained.

Results: The mean age of the participants was 34.9 years. Of them, 7 were women, 8 were married and had a bachelor's degree, and 7 had been working in the unit for less than a year.

They explained psychosocial care as "evaluating the patient psychologically by taking their social environment into account". They considered psychosocial care as a priority care, and stated that nurses could provide such care. They stated that they partly provided psychosocial care in the unit they worked in through methods such as communication, and provision of morale, and support, and that not only their patients but also they needed support. They also stated that psychosocial care positively affected patients and improved their hope and morale. They stated that "fear of death, denial of the disease, agitation, hopelessness, loss of a loved one, mourning process and body image problems were among the most common psychosocial problems. They stated that they experienced intense sadness, helplessness, inadequacy, and fear of loss, and that they had difficulty coping with these feelings too. They also stated that both patients and they themselves should be provided with psychological support, and that health professionals should be provided with training as well.

Conclusion and Recommendations: Nurses are aware of psychosocial problems and need support in intervening and coping with those problems. New research and interventions should be conducted on these issues.

Keywords: Psychosocial Care, Nursing, Oncology Patient

References:

1. Howell D, Mayo S, Currie S, et al. Psychosocial health care needs assessment of adult cancer patients: a consensus-based guideline. *Supportive Care in Cancer*. 2012;20(12):3343-3354. doi:10.1007/s00520-012-1468-x
2. Fann JR, Ell K, Sharpe M. Integrating Psychosocial Care Into Cancer Services. *Journal of Clinical Oncology*. 2012;30(11):1178-1186. doi:10.1200/JCO.2011.39.7398

KOAH TANILI HASTALARDA ÖFKE KONTROLÜ VE YAŞAM KALİTESİ

Berat Cingözce¹, Funda Gümüş²,

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, beratingozce21@gmail.com, Orcid: 0009-0002-0568-1768

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH), tanılı hastaların yaşam kalitesi ve standartları almış oldukları tedaviye bağlı olarak, normal bireylerden daha düşüktür. Buna bağlı olarak öfke kontrolünde problemler yaşayabilmektedirler. Bu çalışma KOAH tanılı bireylerde öfke kontrolü ve yaşam kalitesini irdelemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: KOAH tanılı bireylerde öfke kontrolü ve yaşam kalitesini irdelemek amacıyla literatür taraması yapıldı. Derleme 18.12.2024-21.01.2025 tarihleri arasında, Pubmed, Web of Science ve Google Scholer veri tabanları kullanılarak yapılan literatür taraması doğrultusunda hazırlandı. Veri tabanlarında kullanılmak üzere ‘kronik obstrüktif akciğer hastalığı ve öfke’, ‘koah ve öfke’, ‘kronik obstrüktif akciğer hastalığı ve yaşam kalitesi’, ‘koah ve yaşam kalitesi’, ‘kronik obstrüktif akciğer hastalığı ve öfke kontrolü’, ‘koah ve öfke kontrolü’, anahtar kelimeleri belirlenerek hem Türkçe hem de İngilizce dilinde literatür taraması yapıldı.

Bulgular: KOAH’ın karakteristik semptomları dispne, öksürük ve artmış balgam üretimidir. Bunlara göre daha az sıklıkta görülen semptomlar ise wheezing ve göğüste sıkışma hissidir [1]. KOAH belirti ve bulgularının mevsimsel, haftalık ve günlük değişkenlik gösterdiği kabul edilmektedir. Ayrıca hastalar, sabah saatlerinin KOAH semptomları için en kötü zaman dilimi olduğunu ifade etmektedir [2]. Hastalığın her zaman aynı etkiyi göstermemesi ve bireyin yaşam kalitesini ciddi şekilde etkilemesinden dolayı öfke problemleri oluşturduğu vurgulanmaktadır. Öfke problemi yaşayan KOAH’lı hastaların tedavi sürecini zorlaştırdığı ve semptomların artmasına sebep olduğu belirtilmektedir.

Sonuç ve Öneriler: KOAH tanılı bireylerin yaşam kalitelerinin kötü, öfke düzeylerinin orta seviyede olduğu ve daha çok öfkelerini içe yönettikleri bulundu. KOAH tanılı bireylerin yaşam kaliteleri ile öfke düzeyleri arasında ilişki olduğu bulundu. Hastalık şiddeti yüksek olan bireylerin bütüncül olarak ruh sağlığı profesyonelleri ile düzenli takip ve tedavisinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: KOAH, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, öfke, öfke kontrolü, yaşam kalitesi

ANGER CONTROL AND QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WITH COPD

Berat Cingözce¹, Funda Gümüş²,

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
beratcingozce21@gmail.com, Orcid: 0009-0002-0568-1768

²Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ABSTRACT

Introduction and Aim: The quality of life and standards of patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD) are lower than normal individuals, depending on the treatment they receive. Accordingly, they may experience problems in anger control. This study was conducted to examine anger control and quality of life in individuals diagnosed with COPD.

Methods: A literature review was conducted to examine anger control and quality of life in individuals with COPD. The review was prepared in line with the literature review conducted between 18.12.2024-21.01.2025 using Pubmed, Web of Science and Google Scholar databases. The keywords 'chronic obstructive pulmonary disease and anger', 'COPD and anger', 'chronic obstructive pulmonary disease and quality of life', 'COPD and quality of life', 'COPD and quality of life', 'chronic obstructive pulmonary disease and anger control', 'COPD and anger control' were determined to be used in the databases and a literature search was performed in both Turkish and English.

Results: The characteristic symptoms of COPD are dyspnea, cough and increased sputum production. Less frequent symptoms are wheezing and chest tightness [1]. It is accepted that the signs and symptoms of COPD show seasonal, weekly and daily variability. In addition, patients state that the morning hours are the worst time for COPD symptoms [2]. It is emphasized that COPD causes anger problems because the disease does not always show the same effect and seriously affects the quality of life of the individual. It is stated that COPD patients with anger problems make the treatment process difficult and cause an increase in symptoms.

Conclusion and Recommendations: It was found that individuals diagnosed with COPD had poor quality of life, moderate anger levels and mostly directed their anger inward. It was found that there was a relationship between quality of life and anger levels of individuals diagnosed with COPD. It is recommended that individuals with high disease severity should be followed up and treated regularly with mental health professionals in a holistic manner.

Key Words: COPD, chronic obstructive pulmonary disease, anger, anger control, quality of life

References:

1. Miravittles M, Ribera A. Understanding the impact of symptoms on the burden of COPD. *Respir Res.* 2017;18:67.
2. Miravittles M, Worth H, Soler Cataluna JJ, et al. Observational study to characterise 24-hour COPD symptoms and their relationship with patient-reported outcomes: results from the ASSESS study. *Respir Res.* 2014;15(1):122.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİREYSEL PSİKOTERAPİNİN KULLANIMI

Nazdar Ezo Bulut¹, Funda Gümüş²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye,
Nazdarezob6521@gmail.com, Orcid: 0009-0005-4641-2347

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye,
fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni kronik seyirli, ciddi yeti yitimine neden olabilen, yaşam kalitesi ve işlevselliği olumsuz etkileyen ruhsal bir hastalıktır [1] Şizofrenide uygulanan psikoterapiler bireysel ve grup terapileri olarak uygulanır. Psikanaliz ve psikodinamik terapiler, destekleyici terapiler, bilişsel-davranışçı terapiler, içgörü yönelimli terapiler, travma odaklı terapiler bunlara örnek olarak verilebilir. Bu derlemede amaç şizofreni hastalarında kişilerarası psikoterapi uygulamaları hakkında bilgi sunmaktır.

Yöntem: Şizofreni hastalarında kişilerarası psikoterapinin oluşturduğu sonuçları belirlemek amacıyla literatürün gözden geçirilmesidir.

Bulgular: Çok yakın tarihe kadar şizofrenili hastalara **psikoterapi** uygulanamayacağı düşüncesi hâkimdi. **Şizofrenili hastaların** terapiden faydalanamayacağı, hatta zarar görebileceği; ilaç kullanmalarının yeterli olduğu düşüncesi vardı. Ancak yeni kuşak ilaçların başarısına rağmen bu ilaçların tek başına yeterli olamayacağı anlaşıldı. Bunun üzerine yapılan araştırmalar psikoterapilerin işlevselliği artırdığı ve ilaç tedavisi ile birlikte uygulandığı zaman tedavi başarısını yükselttiği görülmüştür. Genel olarak kısa süreli uygulanan (12-20 seans), kişilerarası psikoterapinin dört temel aşaması vardır: Değerlendirme/ başlangıç görüşmeleri, orta aşama, akut tedavinin sonlandırılması ve sürdürüm tedavisidir. Amaç bireyin kişilerarası ilişki sorunlarının farkına varabilmesi ve çözüm stratejilerini geliştirmesidir. Psikoterapilerin şizofreni tedavisinde sosyal ve nörobilişsel işlevler açısından önemli etkileri vardır. 1960-1975'teki bir çalışmada ilaca karşı psikoterapi paradigmasına odaklanıldı. Sonuç olarak hiçbir çalışma şizofreni için kişilerarası psikoterapinin tek başına etkinliğini desteklememiştir ve ilaçla tedavi edilen gruplar, psikoterapi alıp almadıklarına bakmadan daha iyi bir sonuç aldığı görülmüştür. 1980-1990'lardaki başka bir araştırmada ilaçla birleştirilmiş farklı psikoterapi biçimleri karşılaştırıldı. Sonuç olarak ilaçlarla birlikte yapılan psikoterapinin, diğer terapi yaklaşımlarına göre pek bir farkı olmadığı görüldü. 1990'ların başında başlayan ve günümüze kadar devam eden başka bir çalışmada ise geçmiş terapötik yaklaşımların yeniden değerlendirilmesiyle ilgilenen bir grup araştırmacı, yakın zamanda taburcu olmuş kronik veya subkronik şizofreni hastaları için kişilerarası psikoterapi geliştirdiler. Üç yıllık iki randomize klinik çalışmanın sonuçları [2] destekleyici tedavi ve aile psikoeğitimsel tedavilere karşı kişilerarası

psikoterapi için iyi bir uyum olduğu görülmüştür. Hastaların %54'ü kişilerarası psikoterapinin üçüncü fazına kadar ilerlediği görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan çalışmalarda şizofreni psikoterapisinde daha önce yapılan araştırmalarla karşılaştırıldığında, hastaların yüksek derecede semptom odaklı oldukları, hastaların zorluklarını daha iyi yönetme becerilerine sahip oldukları görülmüştür. Bazı hastalar tek başına ilaç tedavisine tam olarak yanıt vermediği ve ayrıca şizofreni hastaları ve aileleri sürekli olarak bireysel psikoterapiyi çok değerli bir hizmet olarak değerlendirdiği için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Kişilerarası psikoterapi, Ruh sağlığı

USE OF INDIVIDUAL PSYCHOTHERAPY IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Nazdar Ezo Bulut¹, Funda Gümüş²

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
Nazdarezob6521@gmail.com, Orcid: 0009-0005-4641-2347

²Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ABSTRACT

Introduction-Aim: Schizophrenia is a chronic mental illness that can cause severe disability and adversely affect quality of life and functionality [1]. There are two groups of psychotherapies applied in schizophrenia. In the first group, individual psychotherapies; Psychoanalysis and psychodynamic therapies, Supportive therapies, Cognitive-behavioral therapies, Insight-oriented therapies, Trauma-Focused Therapies; In the second group, there are group psychotherapies. The aim of this review is to examine the effects of interpersonal psychotherapy in patients with schizophrenia in line with the literature.

Methods: The aim of this study is to review the literature in order to determine the results of interpersonal psychotherapy in patients with schizophrenia.

Results: Until very recently, it was thought that psychotherapy could not be applied to patients with schizophrenia. Patients with schizophrenia may not benefit from therapy or may even be harmed; There was an opinion that it was enough for them to use medication. However, despite the success of the new generation of drugs, it was understood that it was not enough on its own. Studies on this have shown that psychotherapies increase functionality and increase the success of treatment when applied together with drug therapy. In general, there are four main stages of short-term (12-20 sessions) interpersonal psychotherapy: assessment/initial interviews, middle stage, termination of acute treatment, and maintenance therapy. The aim is for the individual to recognize interpersonal relationship problems and develop solution strategies. Psychotherapies have important effects on social and neurocognitive functions in the treatment of schizophrenia. A study from 1960-1975 focused on the paradigm of psychotherapy versus medication. As a result, no studies have supported the effectiveness of interpersonal psychotherapy for schizophrenia alone, and drug-treated groups appeared to have better outcomes regardless of whether they received psychotherapy. Another study in the 1980s-1990s compared different forms of psychotherapy when combined with medication. As a result, it was seen that psychotherapy with drugs did not provide any advantage compared to other therapy approaches. In another study, which began in the early 1990s and continues to the present day, a group of researchers interested in re-evaluating past therapeutic approaches developed interpersonal psychotherapy for patients with chronic or subchronic schizophrenia who had recently

been discharged. The results of two three-year randomized clinical trials [2] found a good fit for supportive treatment and family psychoeducational treatments versus interpersonal psychotherapy. It was observed that 54% of the patients progressed to the third phase of interpersonal psychotherapy.

Conclusion and Recommendations: Compared to previous studies in schizophrenia psychotherapy, it was observed that the patients were highly symptom-oriented and had better management skills in the patients. More studies are needed, as some patients do not respond well or completely to medication alone, and also because people with schizophrenia and their families consistently consider individual psychotherapy to be a very valuable service.

Keywords: Schizophrenia, Interpersonal psychotherapy, Mental health

References:

1. Jauhar S, Johnstone M, McKenna PJ. Schizophrenia. Lancet. 2022;399(10323):473-486.
2. Hogarty GE, Kornblith SJ, Greenwald D, et al. Three-year trials of Personal Therapy among schizophrenic patients living with or independent of family. I: Description of study and effects on relapse rates. Am J Psychiatry. 1997;154:1504-1513.

YAŞLI BİREYLERDE GÖRME VE BİLİŞSEL FONKSİYON ARASINDAKİ İLİŞKİ: KIRILGANLIĞIN ARACI ROLÜ

Nurcan Düzgün¹, Sibel Arguvanlı Çoban², Ali Ender Kulak³

¹Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye,
nurcanduzgun@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Muğla, Türkiye,
sibelarguvanlicoban@mu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-8844-4153>

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göz Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, draek50@gmail.com.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0006-1194-333X>

ÖZET

Giriş-Amaç: Görme bozukluğu olan yaşlı yetişkinlerin bilişsel bozukluk açısından risk altında olduğu gösterilmiştir [1]. Kırılğanlığın bilişsel bozulma [2] ve görme bozukluğu [3] ile yakından ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu çalışma yaşlı bireylerde görme ve bilişsel fonksiyon arasındaki ilişkide kırılğanlığın aracı rolünün belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu kesitsel ve ilişki arayıcı araştırma Ocak-Şubat 2025 tarihlerinde bir göz hastalıkları polikliniğinde 65 yaş ve üzeri 115 bireyle yapıldı. Veriler Bilgi Formu, Standardize Mini Mental Test ve Edmonton Kırılğanlık Ölçeği ile toplandı. Görme fonksiyonuna ilişkin veriler görme keskinliği ve refraktif kusurun belirlenmesi ile elde edildi. Görme keskinliği katılımcının düzeltici lenslerini taktığı snellen eşeli kullanılarak 2,4 metre mesafeden binoküler olarak ölçüldü. Refraktif kusurun belirlenmesi için otorefraktometre cihazından yararlanıldı. Verilerin analizi IBM® SPSS® Statistics 30 programı ile gerçekleştirildi.

Bulgular: Bu çalışmada görme bozukluğunun kırılğanlık düzeyi üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu bulundu ($p < 0.001$). Kırılğanlık düzeyinin bilişsel bozukluk üzerinde anlamlı ve negatif bir etkisi olduğu belirlendi ($p < 0.001$). Görme bozukluğunun bilişsel bozukluk üzerindeki toplam etkisi ($p < 0.001$) ve doğrudan etkisi anlamlı bulundu ($p < 0.001$). Bootstrap yöntemiyle test edilen dolaylı etki de anlamlı bulundu (Coeff = -5.304, BootSE = 1.079, %95 GA [-7.652, -3.462]).

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlar, görme bozukluğunun bilişsel bozukluk üzerindeki toplam etkisinin güçlü olduğunu ve kırılğanlık düzeyinin bu etkiyi dolaylı olarak artırabileceğini göstermektedir. Bireylerin görme sağlığının korunması, kırılğanlık ve de bilişsel bozukluk riskinin azaltılmasında kritik bir rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel bozukluk, Görme bozukluğu, Kırılğanlık, Yaşlılık

RELATIONSHIP BETWEEN VISION AND COGNITIVE FUNCTION IN OLDER ADULTS: THE MEDIATING ROLE OF FRAILITY

Nurcan Düzgün¹, Sibel Arguvanlı Çoban², Ali Ender Kulak³

¹Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, nurcanduzgun@gazi.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0001-6898-3451>

²Mugla Sıtkı Koçman University, Fethiye Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology, Muğla, Türkiye, sibelarguvanlicoban@mu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-8844-4153>

³Sağlık Bilimleri University, Sincan Education and Research Hospital, Department of Ophthalmology, Ankara, Türkiye, draek50@gmail.com.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0006-1194-333X>

ABSTRACT

Introduction and Aim: It has been shown that older adults with visual impairment are at risk for cognitive impairment [1]. Frailty is reported to be closely associated with cognitive impairment [2] and visual impairment [3]. This study was conducted to determine the mediating role of frailty in the relationship between vision and cognitive function in older adults.

Methods: This cross-sectional and correlational study was conducted in an ophthalmology clinic between January and February 2025 with 115 adults aged 65 and over. Data were collected using the Information Form, Standardized Mini Mental Test, and Edmonton Frailty Scale. Data on visual function were obtained by determining visual acuity and refractive error. Visual acuity was measured binocularly from a distance of 2.4 meters using a Snellen chart with corrective lenses worn by the participant. An autorefractometer was used to determine refractive error. Data were analyzed using the IBM® SPSS® Statistics 30 program.

Results: In this study, visual impairment was found to have a positive and significant effect on frailty level ($p < 0.001$). Frailty level was determined to have a substantial and negative impact on cognitive impairment ($p < 0.001$). The total effect ($p < 0.001$) and direct impact of visual impairment on cognitive impairment were found to be significant ($p < 0.001$). The indirect impact tested by the bootstrap method was also substantial (Coeff = -5.304, BootSE = 1.079, 95% CI [-7.652, -3.462]).

Conclusion and Recommendations: These results show that the total effect of visual impairment on cognitive impairment is strong and that the level of frailty may indirectly increase this effect. Protecting the visual health of adults may play a critical role in reducing the risk of frailty and cognitive impairment.

Key Words: Cognitive impairment, Frailty, Old age, Visual impairment

References:

1. Cao GY, Chen ZS, Yao SS, Wang K, Huang ZT, Su HX., ... Xu B. The association between vision impairment and cognitive outcomes in older adults: a systematic review and meta-analysis. *Aging & Mental Health*, 2023;27(2):350-356.
2. Yuan Y, Lapane KL, Tjia J, Baek J, Liu SH, Ulbricht CM. Physical frailty and cognitive impairment in older adults in United States nursing homes. *Dementia and Geriatric Cognitive Disorders*, 2021;50(1):60-67.

3. Kawaguchi K, Abe N, Hiratsuka Y, Kojima K, Kondo K. Self-reported hearing and vision impairment and incident frailty in Japanese older people: A 3-year longitudinal analysis of the Japan Gerontological Evaluation Study. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 2023;104:104834.

MANEVİYAT, ÖLÜM ANKSİYETESİNİ ETKİLER Mİ? ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR TANILI BİREYLER İLE SAĞLIKLI BİREYLERİN KARŞILAŞTIRILMASI: PİLOT ÇALIŞMA

Merve Betül Kaya¹, Çiğdem Şen Tepe², Sümeyye Batıhan Şen³, Gülgün Durat⁴

¹Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi, Sakarya Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye, E-mail:kayamervebetul@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9344-8124

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail:cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

³Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi, İstasyon Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye, E-mail:sumeyye.batihann@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3865-861X

⁴Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail:gduurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ÖZET

Maneviyat köken olarak “spiritus” kelimesinden gelmektedir. Soyut bir kavram olması sebebiyle üzerine birçok tanımlama yapılmış olan [1] dini de içine alan ancak dinden daha geniş ve yaşamın anlamını bulmayı içeren bir kavramdır [2]. Ölüm kavramı da insanlığın varoluşundan beri çoğunlukla yaşam kavramıyla birlikte anılmış en eski kavramlardan biri olarak insanların da bu konu üzerinde düşünceler üretmelerine ve düşünmelerine sebep olmuştur. Ölüm anksiyetesi ise birden fazla boyutu olan, kendi ve diğerlerinin ölümünden korkma, ayrılık, yalnızlık, belirsizlik duygularını da içeren kontrol edilemeyen durumlar karşısındaki çaresizlik olarak tanımlanmıştır [3]. Bu çalışmada şizofreni ve bipolar bozukluğu olan bireyler ile sağlıklı bireyler, maneviyat ve ölüm anksiyetesi arasında ilişki bakımından karşılaştırılarak literatüre katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Giriş-Amaç: Maneviyat ve ölüm anksiyetesi şizofreni ve bipolar bozukluk gibi kronik psikiyatrik bozuklukları olan bireylerde farklılık gösterebilir. Bu pilot çalışmanın amacı, şizofreni ve bipolar bozukluğu olan bireyler ile sağlıklı bireylerin maneviyat ve ölüm anksiyetesi arasındaki ilişkisi bakımından incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte tasarlanan bu pilot çalışmaya Marmara bölgesindeki bir ilin Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerinde şizofreni ve bipolar bozukluk tanısı ile takip edilen 100 ve 50 sağlıklı birey dahil edilmiştir. Çalışmanın verileri 1 Şubat- 1 Mart tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak sosyo-demografik bilgileri içeren “Kişisel Bilgi Formu”, “Maneviyat Ölçeği” ve “Abdel-Khalek Ölüm Anksiyetesi Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizlerinde sayı (n), yüzde (%), ortalama, standart sapma değerleri, One Way ANOVA ve Pearson korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %32,7’si (n=49) şizofreni, %34’ü (n=51) bipolar ve %33,3’ü (n=50) sağlıklı bireydir. Katılımcıların %55,3’ü erkektir. Maneviyat ölçeği ortalama puanının şizofreni tanısı olanlarda 91,40±20,35 (min:48-max:119), bipolar bozuklukta 96,55±21,29 (min:37-max:135) ve sağlıklı bireylerde 107,52±13,97 (min:66 -max:135) olduğu belirlenmiştir. Ölüm anksiyetesinin toplam puanları ise şizofreni tanısı olanlarda 47,71±16,48 (min:20-max:98), bipolar

bozuklukta $53,59 \pm 19,09$ (min:21-max:96) ve sağlıklı bireylerde $51,74 \pm 19,41$ (min:20-max:99) olarak bulunmuştur. Tanılarına göre bireylerin maneviyat ölçeğı toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğı (F:9,487, $p < 0,05$) ölüm anksiyetesi ölçeğı toplam puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı (F:1,327, $p > 0,269$) saptanmıştır. Maneviyat ve ölüm anksiyetesi arasında ise pozitif yönde zayıf ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu veriler doğrultusunda bireylerde yaşanan ölüm anksiyetesinin tanıdan bağımsız olduğı, sağlıklı bireylerin maneviyatının ise daha yüksek olduğı söylenebilir. Veriler pilot çalışma kapsamında hesaplandığından, yeterli örneklem sayısına ulaşarak tamamlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar, Maneviyat, Ölüm anksiyetesi, Sağlıklı birey, Şizofreni.

DOES SPIRITUALITY AFFECT DEATH ANXIETY? COMPARISON OF INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA AND BIPOLAR DIAGNOSIS AND HEALTHY INDIVIDUALS: A PILOT STUDY

Merve Betül Kaya¹, Çiğdem Şen Tepe², Sümeyye Batıhan Şen³, Gülgün Durat⁴

¹Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi, Sakarya Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye, E-mail:kayamervebetul@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9344-8124

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail:cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

³Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi, İstasyon Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye, E-mail:sumeyye.batihann@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3865-861X

⁴Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail:gdurat@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-3622

ABSTRACT

Spirituality originally comes from the word ‘spiritus’. Since it is an abstract concept, many definitions have been made about it [1], it is a concept that includes religion but is broader than religion and includes finding the meaning of life [2]. The concept of death is one of the oldest concepts that has been mentioned together with the concept of life since the existence of humanity and has caused people to produce and think about this subject. Death anxiety, on the other hand, is defined as helplessness in the face of uncontrollable situations, which has more than one dimension, including fear of one’s own and other’s death, separation, loneliness and feelings of uncertainty [3]. In this study, it was aimed to contribute to the literature by comparing individuals with schizophrenia and bipolar disorder with healthy individuals in terms of the relationship between spirituality and death anxiety.

Introduction and Aim: Spirituality and death anxiety may differ in individuals with chronic psychiatric disorders such as schizophrenia and bipolar disorder. The purpose of this pilot study is to examine the relationship between spirituality and death anxiety between individuals diagnosed with schizophrenia and bipolar disorder and healthy individuals.

Methods: This pilot study, designed as a descriptive type, included 100 and 50 healthy individuals who were followed up with schizophrenia and bipolar diagnoses in Community Mental Health Centers of a province in the Marmara region. The data of the study were collected between February 1 and March 1. The “Personal Information Form”, “Spirituality Scale” and “Abdel-Khalek Death Anxiety Scale” containing socio-demographic information were used as data collection tools. Number (n), percentage (%), mean, Standard deviation values, OneWay ANOVA and Pearson correlation tests were used in the analysis of the data.

Results: Of the participants in the study, 32.7% (n=49) had schizophrenia, 34% (n=51) had bipolar disorder, and 33.3% (n=50) were healthy individuals. 55.3% of the participants were male. The mean score of the spirituality scale was determined to be 91.40±20.35 (min:48-max:119) in those diagnosed

with schizophrenia, 96.55 ± 21.29 (min:37-max:135) in those with bipolar disorder, and 107.52 ± 13.97 (min:66 -max:135) in healthy individuals. The total death anxiety scores were found to be 47.71 ± 16.48 (min:20-max:98) in those diagnosed with schizophrenia, 53.59 ± 19.09 (min:21-max:96) in bipolar disorder, and 51.74 ± 19.41 (min:20-max:99) in healthy individuals. It was determined that there was a statistically significant difference between the total mean scores of the spirituality scale of individuals according to their diagnoses ($F:9.487$, $p<0.05$), and that there was no statistically significant difference between the total mean scores of the death anxiety scale ($F:1.327$, $p>0.269$). A weak positive relationship was found between spirituality and death anxiety ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: In line with these data, it can be said that death anxiety experienced by individuals is independent of diagnosis, and healthy individuals have higher spirituality. Since the data were calculated with in the scope of the pilot study, it is recommended that it be completed by reaching a sufficient number of samples.

Key Words: Bipolar, Spirituality, Healthyindividual, Schizophrenia.

References:

1. Yılmaz M., Okyay N. Hemşirelerin Maneviyat ve Manevi Bakıma İlişkin Görüşleri. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2009; 11(3), 41-52.
2. Ergül Ş. Hemşirelik Eğitiminde Maneviyat ve Manevi Bakım Kavramları Nerede? Ne Zaman? Nasıl?. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2010; 26(1),65-75.
3. Keyvan A.,Ceylan F., Pamukcı V. An Investigation on Borderline Personality Disorder. Atlas Journal. 2021; 7(42), 1976-1985.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE ÖZ-DENETİM VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLİŞKİSİNDE AKADEMİK ERTELEMENİN ARACI ROLÜ

Aysegül Savasan¹, Serap Tekbaş², Banu Özgürel³

- ¹İzmir Tınaztepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, aysegul.savasan@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4779-3346
- ²İzmir Tınaztepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, serap.tekbas@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6112-0899
- ³İzmir Tınaztepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, banu.ozgurel@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0009-0002-8952-710X

ÖZET

Giriş-Amaç: İnternet bağımlılığı, ruhsal ve sosyal işlevsellikte ciddi bozulmalara yol açan, internet kullanımını kontrol edememe durumu olarak belirtilmektedir [1]. Akademik erteleme, okulla ya da eğitimiyle ilgili görev ve sorumluluklarını ötelemesi veya tamamen vazgeçmesi olarak tanımlanmaktadır [2]. Öz-denetim, davranış üzerinde kontrol sergileme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır [3].

Araştırmanın amacı hemşirelik öğrencilerinde öz-denetim ile internet bağımlılığı ilişkisinde akademik erteleme davranışlarının aracı rolünü incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Hemşirelik öğrencilerinde öz-denetim ile internet bağımlılığı ilişkisinde akademik erteleme davranışlarının aracı rolünü incelemek için Yapısal Eşitlik Modeli'nden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz döneminde Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 733 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden 284 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında "Birey Tanıtım Formu", "Öz-denetim Ölçeği", "Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu" ve "Akademik Erteleme Ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Yapısal modelde; öz denetim değişkeninin akademik erteleme değişkenine doğrudan etkisi anlamlı düzeyde gerçekleşmemiştir ($\beta=-0,29$, $p>0,05$) İnternet bağımlılığı değişkeninin akademik erteleme değişkenine etkisi pozitif yönde 1,74 düzeyinde olduğu ($R^2=0,74$, $p<0,001$) ve genel erteleme varyansının %74 gibi yüksek bir bölümünü açıkladığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte öz denetim değişkeninin internet bağımlılığına doğrudan etkisi pozitif yönde 0,21 düzeyinde olduğu ($R^2=0,61$, $p<0,001$) ve genel erteleme varyansının %61 gibi yüksek bir bölümünü açıkladığı anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Öz-denetimi düşük öğrencilerin akademik erteleme davranışlarını daha sık sergilediği ve bu öğrencilerin internet bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Öz-denetim düzeyini artıran ve erteleme davranışlarını azaltan girişimlerin uygulanması internet bağımlılığını azaltmada yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik erteleme, Hemşirelik öğrencileri, İnternet bağımlılığı, Öz-denetim

THE MEDIATING ROLE OF ACADEMIC PROCRASTINATION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-CONTROL AND INTERNET ADDICTION IN NURSING STUDENTS

Aysegül Savasan¹, Serap Tekbaş², Banu Özgürel³

¹Izmir Tınaztepe University, Faculty of Health Sciences, Nursing, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, aysegul.savasan@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4779-3346

²Izmir Tınaztepe University, Faculty of Health Sciences, Midwifery, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, serap.tekbas@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6112-0899

³Izmir Tınaztepe University, Graduate School, Aydoğdu Mah. 1267/1 Sk. No:4 Buca, İzmir, Türkiye, banu.ozgurel@tinaztepe.edu.tr, Orcid: 0009-0002-8952-710X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Internet addiction is defined as the inability to control internet use, which leads to serious deterioration in mental and social functioning [1]. Academic procrastination is defined as postponing or completely giving up on school or education-related duties and responsibilities [2]. Self-control is defined as the capacity to exercise control over behavior [3].

The aim of the study is to examine the mediating role of academic procrastination behaviors in the relationship between self-control and internet addiction in nursing students.

Methods: The study was carried out in relational screening model. Structural Equation Modeling was used to examine the mediating role of academic procrastination behaviors in the relationship between self-control and internet addiction among nursing students.

The universe of the research consists of a total of 733 students studying at the Near East University Faculty of Nursing in the fall semester of the 2022-2023 academic year. 284 students who agreed to participate in the study were included in the research.

"Individual Introduction Form", "Self-Control Scale", "Young Internet Addiction Test-Short Form" and "Academic Procrastination Scale" were used in the collection of data.

Results: In the structural model; the direct effect of the self-control variable on the academic procrastination variable was not significant ($\beta=-0.29$, $p>0.05$). The effect of the internet addiction variable on the academic procrastination variable was positively 1.74 ($R^2=0.74$, $p<0.001$) and it was seen that it explained a high portion of the general procrastination variance as 74%. However, the direct effect of the self-control variable on the internet addiction was positively 0.21 ($R^2=0.61$, $p<0.001$) and it was understood that it explained a high portion of the general procrastination variance as 61%.

Conclusion and Recommendations: Students with low self-control exhibit academic procrastination behaviors more frequently and have a higher level of internet addiction. Implementing interventions that increase self-control levels and reduce procrastination behaviors may be useful in reducing internet addiction.

Key Words: Academic procrastination, Internet addiction, Nursing students, Self-control

References:

- 1- Kalaitzaki AE, Birtchnell J. The impact of early parenting bonding on young adults' internet addiction, through the mediation effects of negative relating to others and sadness. *Addict Behav.* 2014; 39(3):733-736.
- 2- Beck BL, Koons SR, Milgrim DL. Correlates and consequences of behavioral procrastination: effects of academic procrastination, self-consciousness, self-esteem and self-handicapping. *Journal of Social Behavior & Personality.* 2000; 15(5):3-13.
- 3- Oaten, M. and Cheng, K. Improved self-control: the benefits of a regular program of academic study. *Basic and Applied Social Psychology.* 2006; 28(1):1-16.

HIV TEDAVİSİNE UYUMDA ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GÜVENİRLİK VE GEÇERLİLİK ÇALIŞMASI

Cansu Morkoç¹, Nareg Doğan²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, 225324003@bvü.edu.tr, Orcid: 0009-0003-8928-5005

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, ndogan@bezmialem.edu.tr, Orcid:0000-0002-5473-1170

ÖZET

Giriş-Amaç: HIV’de tedaviye uyum, hastalık yönetimi ve bulaşma kontrolü açısından kritik öneme sahiptir. Yüksek uyum, viral yükü baskılar, immün fonksiyonları korur, yaşam kalitesini artırır ve bulaşma riskini azaltır. HIV’li bireylerin tedaviye uyumlarında öz-yeterliliklerinin; uyumun sağlanması ve sürdürülmesinde, HIV ile başa çıkmada ve hastalık yönetiminde etkili olması nedeniyle belirlenebilmesi önem arz etmektedir [1,2].

Yöntem: Araştırma verileri SPSS 22.0 ve AMOS programları kullanılarak analiz edilmiştir. Yapı geçerliliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri, güvenirlik için ise Cronbach alfa katsayısı ve test-tekrar test analizi yapılmıştır. Ayrıca madde analizi ve iç tutarlılık değerlendirilmiştir. Ayırt edicilik bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiş; ölçek düzeylerindeki farklılıklar için t-testi, ANOVA ve post hoc (Tukey, LSD) analizleri uygulanmıştır [3].

Bulgular: Bu çalışmada, HIV Tedaviye Uyum Öz-Yeterlilik Ölçeği’nin (HIV-ASES) geçerliliği ve güvenirliği incelenmiştir. KMO testi 0.957 ve Bartlett’s Küresellik Testi ($\chi^2 = 1576.42$, $p < 0.001$) analiz için uygunluk göstermiştir. Faktör analizi, ölçeğin tek faktörlü olduğunu ve ilk bileşenin toplam varyansın %87.041’ini açıkladığını ortaya koymuştur. DFA sonuçları (CFI = 0.972, GFI = 0.912, NFI = 0.952, RMSEA = 0.068) modelin geçerliliğini desteklemiştir. Cronbach alfa katsayısı 0.983 olarak bulunmuş, madde-toplam korelasyonları ise 0.871 ile 0.947 arasında değişmiştir. Ayırt edicilik analizinde, üst ve alt %27’lik gruplar arasında anlamlı fark saptanmış ($t = -27.142$, $p < 0.001$) ve test-tekrar test güvenirliği yüksek bulunmuştur (ICC = 0.870, $p = 0.001$). Çalışma; gelir durumu, düzenli ilaç kullanımı, düzenli kontrol takibi ve ilaçlara bağlı şikayetlerin, HIV-ASES puanları üzerinde anlamlı etkisi olduğunu göstermiştir.

Tartışma: Orijinal HIV-ASES ölçeğinde iki alt ölçek bulunmakta olup, yüksek iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirliği elde edilmiş; psikososyal faktörler ile ART ’ye uyum arasında güçlü ilişkiler saptanmıştır. Türkçe geçerlilik çalışmasında ise ölçek tek faktörlü yapı göstermiş; yüksek iç tutarlılık (Cronbach’s Alpha = 0.983) ve test-tekrar test güvenirliği (ICC = 0.870) sağlanmış, ayrıca demografik faktörlerin tedaviye uyum üzerindeki etkileri belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: HIV-ASES ’in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: HIV, Özyeterlilik, Tedaviye uyum

Kaynaklar:

1. Başoğlu, S., Polat, Ü., & Güngör, C. (2020). HIV/AIDS hastalığı ile yaşam: Öz yönetim ve psikososyal uyum. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 2(3), 183-190.
2. Erikmen, E., & Keskin, G. (2022). Kronik hastalığı olan bireylerin tedaviye uyum sürecinde aile faktörü: Motivasyonel görüşmenin etkileri açısından gözden geçirme. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(4), 1392-1400.
3. Esin M.N. (2014). Veri toplama yöntem ve araçları, & veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerliği, Hemşirelikte Araştırma, Ed. Erdoğan S, Nahcivan N, Esin M.N. Nobel Tıp Kitabevleri. 193-234.

THE TURKISH RELIABILITY AND VALIDITY STUDY OF THE HIV TREATMENT ADHERENCE SELF-EFFICACY SCALE

Cansu Morkoç¹, Nareg Doğan²

¹Bezmialem Vakıf University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, 225324003@bvü.edu.tr,
ORCID: 0009-0003-8928-5005

²Bezmialem Vakıf University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, ndogan@bezmialem.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-5473-1170

ABSTRACT

Introduction and Aim: Adherence to treatment in HIV is critically important for disease management and transmission control. High adherence suppresses viral load, preserves immune function, improves quality of life, and reduces the risk of transmission. Determining the self-efficacy of individuals living with HIV is important, as it plays a significant role in achieving and maintaining adherence, coping with HIV, and managing the disease [1,2].

Method: The research data were analyzed using SPSS 22.0 and AMOS software. For construct validity, exploratory and confirmatory factor analyses were conducted. For reliability, Cronbach's alpha coefficient and test-retest analysis were used. Item analysis and internal consistency were also assessed. Discriminant validity was examined using independent samples t-test; t-test, ANOVA, and post hoc (Tukey, LSD) analyses were performed to evaluate differences at the scale level [3].

Results: This study examined the validity and reliability of the HIV Treatment Adherence Self-Efficacy Scale (HIV-ASES). The KMO value was 0.957 and Bartlett's Test of Sphericity ($\chi^2 = 1576.42$, $p < 0.001$) indicated the data were suitable for analysis. Factor analysis revealed a single-factor structure, with the first component explaining 87.041% of the total variance. Confirmatory factor analysis results (CFI = 0.972, GFI = 0.912, NFI = 0.952, RMSEA = 0.068) supported the model's validity. Cronbach's alpha was found to be 0.983, and item-total correlations ranged between 0.871 and 0.947. In the discriminant analysis, a significant difference was observed between the upper and lower 27% groups ($t = -27.142$, $p < 0.001$), and test-retest reliability was found to be high (ICC = 0.870, $p = 0.001$). The study also demonstrated that income level, regular medication use, regular follow-up, and medication-related complaints had a significant impact on HIV-ASES scores.

Discussion: The original HIV-ASES scale consists of two subscales and has shown high internal consistency and test-retest reliability, with strong associations found between psychosocial factors and ART adherence. In the Turkish validation study, the scale showed a single-factor structure with high internal consistency (Cronbach's Alpha = 0.983) and test-retest reliability (ICC = 0.870), and the effects of demographic factors on treatment adherence were also identified.

Conclusion and Recommendations: The Turkish version of the HIV-ASES has been found to have acceptable validity and reliability.

Keywords: HIV, Self-efficacy, Treatment adherence

References:

1. Başoğlu, S., Polat, Ü., & Güngör, C. (2020). HIV/AIDS hastalığı ile yaşam: Öz yönetim ve psikososyal uyum. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 2(3), 183-190.
2. Erikmen, E., & Keskin, G. (2022). Kronik hastalığı olan bireylerin tedaviye uyum sürecinde aile faktörü: Motivasyonel görüşmenin etkileri açısından gözden geçirme. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(4), 1392-1400.
3. Esin M.N. (2014). Veri toplama yöntem ve araçları, & veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerliği, Hemşirelikte Araştırma, Ed. Erdoğan S, Nahcivan N, Esin M.N. Nobel Tıp Kitabevleri. 193-234.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ, MADDE KULLANIM EĞİLİMİ VE ONLINE AKRAN EĞİTİMİNİN MADDE BAĞIMLILIĞINDAN KORUNMA ÖZ YETERLİLİĞİNE ETKİSİ: “ÖĞRENELİM, ÖĞRETELİM, TEMİZ KALALIM”

Leman Kutlu¹, Sümeyye Köse², Remziye Özgeyik³, Rutkay Turgut⁴, Faruk Araç⁵

¹İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, bilgileman@gmail.com, ¹Orcid: 0000000163938328

²İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, lostcat.12@icloud.com, Orcid:0009000250884222

³İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, remziyeozgyk63@gmail.com, Orcid:0009000690923088

⁴İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, rutgayturgut67@gmail.com, Orcid:0009000141713395

⁵İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, farukarac@outlook.com, Orcid:0009000773529440

ÖZET

Giriş-Amaç: Ülkemizde yapılan çalışmalarda üniversite öğrencileri arasında madde kullanım oranlarının %1,6-%9,3 arasında, deneme veya en az bir kez kullanım oranının ise %6-%13,5 arasında değiştiği belirtilmiştir [1,2]. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin madde bağımlılığı konusundaki görüşlerini ve madde kullanım eğilimini belirleyerek online akran eğitimiyle madde bağımlılığı konusundaki bilgisini ve madde bağımlılığından korunma öz yeterliliğini artırmak amaçlandı.

Yöntem: Bu çalışma öntest-sontest tasarımında deneysel bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini(n:301) bir vakıf üniversitesinin birinci sınıf öğrencileri oluşturdu. Veriler dijital ortamda google anket formuyla toplandı. Veri toplamada eğitim öncesi Kişisel Bilgi Formu, Madde Kullanma Eğilimi Ölçeği, Ergenler İçin Madde Bağımlılığından Korunma Özyeterlik Ölçeği(EMBKÖÖ), Gençlerin Madde Bağımlılığı ile İlgili Görüş Belirleme Ölçeği ve Bilgi Düzeyi Değerlendirme Soru Listesi(BDDSL) kullanıldı. Madde bağımlılığı ve Korunma konusundaki online akran eğitimi sonrasında da Eğitim Memnuniyetini Değerlendirme Formu, BDDSL ve EMBKÖÖ kullanıldı. Veriler SPSS 22 programında; tanımlayıcı istatistiksel analizler, normal dağılımda; skewnes, kurtosis, ölçek ilişkilerinde korelasyon testleri, karşılaştırmalarda **wilcoxon** testi, Kruskawallis, Mann-Whitney U Testi kullanıldı. Anlamlılık düzeyi P<0.05 kabul edildi.

Bulgular: Çalışmadaki öğrencilerin daha önce madde bağımlılığı ile ilgili eğitim almadığı (%85), ailesinde, alkol(%10,3) ve sigara kullananların(%55,1) olduğu, eroin, esrar gibi maddelerin kullanılmadığı, arkadaşlarında da alkol(%51,8), sigara(%76,7) ve eroin, esrar gibi maddeleri (%3,7)kullananların olduğu saptandı. Öğrencilerin alkol (%10,3) ve sigara(%15) kullandığı ve eroin, esrar gibi maddeleri kullanmadığı belirlendi. Öğrencilerin %34,9’unda madde kullanma eğilimini destekleyici etkenlerin olduğu ve madde kullanma eğilimi puanlarının 16 puan’ın üstünde olduğu saptandı. Online akran eğitimi öncesi(medyan:55) ve sonrası(medyan:60) madde bağımlılığı bilgi

düzeyi arasında fark olduğı eğitim sonrası bilgi düzeyinin yükseldiğı saptandı (z:-12,710, p:0,000). Online akran eğitimi öncesinde (med:110) ve sonrasında (medyan:112) EMBKÖÖ puanları arasında fark olduğı eğitim sonrası puanların yükseldiğı belirlendi (z:-9,017, p:0,000).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada online akran eğitiminin öğrencilerin madde bağımlılığından korunma özyeterliliğı tutumunu ve bilgi düzeyini artırdığı belirlendi. Online akran eğitimi çalışmalarının daha geniş örneklem grubunda yapılması ve çalışma sonuçlarının altı ay ve bir yıl sonrasında da izlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akran eğitimi, Korunma özyeterliliğı, Madde bağımlılığı

UNIVERSITY STUDENTS' OPINIONS ON SUBSTANCE ADDICTION, THEIR SUBSTANCE USE TENDENCY, AND THE EFFECT OF ONLINE PEER EDUCATION ON SELF-EFFICACY IN PREVENTING SUBSTANCE ADDICTION: "LET'S LEARN, TEACH, STAY CLEAN"

Leman Kutlu¹, Sümeyye Köse², Remziye Özgeyik³, Rutkay Turgut⁴, Faruk Araç⁵

¹Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kağıthane, Istanbul, Türkiye, bilgileman@gmail.com, ¹Orcid: 0000000163938328

²Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kağıthane, Istanbul, Türkiye, lostcat.12@icloud.com, Orcid:0009000250884222

³Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kağıthane, Istanbul, Türkiye, remziyeozgyk63@gmail.com, Orcid:0009000690923088

⁴Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kağıthane, Istanbul, Türkiye, rutgayturgut67@gmail.com, Orcid:0009000141713395

⁵Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kağıthane, Istanbul, Türkiye, farukarac@outlook.com, Orcid:0009000773529440

ABSTRACT

Introduction-Objective: Studies in our country report substance use rates among university students ranging from 1.6–9.3%, while experimentation or trying substances at least once ranges from 6–13.5% [1,2]. This study aimed to assess university students' opinions on substance addiction, their tendency to use substances, and to enhance their knowledge about substance addiction and self-efficacy for prevention through online peer education.

Method: This experimental study adopted a pretest-posttest design and included 301 first-year students from a foundation university. Data were collected digitally via a Google survey form. Tools included the Personal Information Form, Substance Use Tendency Scale, Self-Efficacy Scale for Substance Addiction Prevention for Adolescents (SES-SAPA), Opinion Determination Scale Regarding Substance Addiction of Young People, and the Knowledge Level Assessment Question List (KLAQL) before the education. After the online peer education program, the Education Satisfaction Assessment Form, KLAQL, and SES-SAPA were also applied. Data analyses used SPSS 22, including descriptive statistics, normality tests, and analyses via Wilcoxon, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U tests. Statistical significance was accepted at $P < 0.05$.

Results: Most students (85%) had never received substance addiction education. Alcohol and cigarette use among the participants were 10.3% and 15%, respectively, while heroin and marijuana use was not reported. Additionally, 34.9% of the students showed factors supporting substance use, and their substance use tendency scores exceeded 16 points. Family members using only alcohol (10.3%) and cigarettes (55.1%) were reported. Friends using alcohol (51.8%), cigarettes (76.7%), and substances like heroin and marijuana (3.7%) were reported. After online peer education, students' knowledge scores (median: 55 to 60, $z = -12.710$, $p < 0.001$) and SES-SAPA scores (median: 110 to 112, $z = -9.017$, $p < 0.001$) both showed statistically significant improvement.

Conclusion and Recommendations: Online peer education effectively increased students' knowledge and self-efficacy in preventing substance addiction. Future studies with larger samples and long-term follow-up(six months to one year) are recommended to evaluate sustained outcomes.

Key Words: Peer education, Protection self-efficacy, Substance addiction

References:

- 1.Coşkun F, Özçırpıcı B, Özgür S. Alcohol and drug usage of undergraduate students in Gaziantep University Central Campus.*Ortadoğu Medical Journal*.2019;11(2):143-7. doi:10.21601/ortadogutipdergisi.471191.
2. Sanal Özcan Y, Hamzaoglu N, Türk B. Perspectives and Knowledge Levels of University Students on Chemical and Behavioral Addictions. *Journal of Dependence*. 2020;21(1):44-55.

PSİKIYATRİK SEMPTOMLARDA GÖZDEN KAÇAN SEBEP: TEKNOLOJİ

Mahmut Can Taş¹

¹Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, 21280 Sur, Diyarbakır, Türkiye, cantas0210@gmail.com, Orcid: 0009-0005-5345-7762

ÖZET

Giriş-Amaç: Gün geçtikçe günlük hayatta daha fazla yer kaplayan teknolojinin faydaları olduğu kadar zararları da olduğu belirtilmektedir. Özellikle kullanım yaşının çocukluk çağlarına düştüğü sosyal medya kullanımının çeşitli psikiyatrik semptomlara sebebiyet verebileceği belirtilmektedir. Bu çalışma psikiyatrik semptomların çeşitli etiyolojik etkenlerinden biri olan teknolojinin olası sonuçlarına dikkat çekmek amacıyla yapıldı [1].

Yöntem: Derleme 12.02.2025-08.03.2025 tarihleri arasında, Pubmed, Web of Science ve Google Scholar veri tabanları kullanılarak yapılan literatür taraması doğrultusunda hazırlandı. Veri tabanlarında kullanılmak üzere ‘ruhsal hastalıklar ve teknoloji’, ‘psikiyatrik semptomlar ve teknoloji’, ‘sosyal medya ve anksiyete’, ‘sosyal medya ve depresyon’, ‘sosyal medya ve psikiyatrik semptomlar’ ve ‘sosyal medya ve anhedoni’ anahtar kelimeleri belirlenerek hem Türkçe hem de İngilizce dilinde literatür taraması yapıldı.

Bulgular: Bağımlılık derecesinde bilgisayar oyunu oynamanın, sosyal medya kullanımının ve diğer teknolojik davranışların psikiyatrik semptomlarla önemli derecede ilişkili olduğu belirtilmektedir. Teknoloji bağımlılıklarının uyku bozuklukları ve sirkadyen ritim düzensizliklerine de sebebiyet verebileceği belirtilmekte olup uyku sorunlarının da bireyin fiziksel ve psikolojik sağlığını etkileyebileceği görülmektedir [1, 2, 3].

Sonuç ve Öneriler: Etkilerinin toplum nezdinde göz ardı edildiği teknoloji bağımlılıklarının bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığını kötü etkilediği bilinmekte olup bireylerin psikiyatrik semptomlarının altta yatan sebebi olabilmektedir. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşirelerinin bu bilgiler ışığında toplumdaki bireylerin veya hastalarının genel iyi oluş düzeylerini negatif etkileyen faktörleri saptaması ve müdahale etmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, anksiyete, depresyon, ruhsal hastalık, teknoloji

PSYCHIATRIC SYMPTOMS OVERLOOKED CAUSE: TECHNOLOGY

Mahmut Can Tas¹

¹Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, 21280 Sur, Diyarbakır, Türkiye, cantas0210@gmail.com, Orcid: 0009-0005-5345-7762

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is stated that while technology, which is increasingly occupying a greater place in daily life, has benefits, it also has drawbacks. Particularly, the use of social media, which has now reached childhood ages, is reported to potentially lead to various psychiatric symptoms. This study was conducted to draw attention to the possible consequences of technology, which is one of the etiological factors contributing to psychiatric symptoms [1].

Methods: This review was prepared based on a literature search conducted between February 12, 2025, and March 8, 2025, using the PubMed, Web of Science, and Google Scholar databases. The keywords "mental illnesses and technology," "psychiatric symptoms and technology," "social media and anxiety," "social media and depression," "social media and psychiatric symptoms," and "social media and anhedonia" were determined for database searches. The literature review was conducted in both Turkish and English.

Results: It is reported that playing computer games at an addictive level, using social media, and engaging in other technological behaviors are significantly associated with psychiatric symptoms. It is also stated that technology addictions can lead to sleep disorders and circadian rhythm disruptions, which, in turn, can negatively affect an individual's physical and psychological health [1, 2, 3].

Conclusion and Recommendations: It is known that technology addictions, whose effects are often overlooked by society, negatively impact an individual's physical and mental health and can be an underlying cause of psychiatric symptoms. In light of this information, it is crucial for mental health and psychiatric nurses to identify and intervene in factors that negatively affect the overall well-being of individuals in society or their patients.

Key Words: Social media, anxiety, depression, mental illness, technology

References:

- 1- Pellegrino A, Stasi A, Bhatiazevi V. Research trends in social media addiction and problematic social media use: a bibliometric analysis. Front Psychiatry. 2022;13:1017506. doi:10.3389/fpsy.2022.1017506
- 2- He Q, Turel O, Wei L, Bechara A. Structural brain differences associated with extensive massively-multiplayer video gaming. Brain Imaging Behav. 2021;15(1):364-374. doi:10.1007/s11682-020-00260-z
- 3- Santos RMS, Mendes CG, Sen Bressani GY, et al. The associations between screen time and mental health in adolescents: a systematic review. BMC Psychol. 2023;11(1):127. doi:10.1186/s40359-023-01166-7

ANNELİĞE YÖNELİK İŞLEVSEL OLMAYAN TUTUMLAR İLE DOĞUM SONRASI DEPRESİY BELİRTİLER ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ ŞEFKATİN ARACI ROLÜ

Rabia Kaya¹, Zeynep Anık², Mehmet Emin Düken³

¹Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye,
r.kurumluoglugil@harran.edu.tr, Orcid:0000-0003-3875-9437

²Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye, zeynepanik541@gmail.com,
Orcid: 0009-0008-6543-3970

³Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye, eminduken@gmail.com,
Orcid:0000-0002-1902-9669

ÖZET

Giriş-Amaç: Doğum sonrası depresyon, doğumdan sonraki ilk yıl içinde annelerin %18'ini etkileyen yaygın bir duygudurum bozukluğudur. Anneliğe yönelik işlevsel olmayan tutumların doğum sonrası depresyonla ilişkili olduğu bilinmektedir. Ancak öz şefkatin bu ilişki üzerindeki etkisi sınırlı olarak araştırılmıştır. Bu çalışmada, doğum sonrası depresyon ve işlevsel olmayan annelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkide öz şefkatin aracı rolünün araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma örneklemini, belirlenen kriterlere uyan ve gönüllü olarak katılan 308 anne ile yürütülmüştür. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Anneliğe Yönelik Tutumlar Ölçeği, Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği ve Öz Şefkat Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS ve AMOS programları kullanılmıştır. Yapısal eşitlik modeli ile dolaylı ve doğrudan etkiler analiz edilmiştir.

Bulgular: Annelerin yaş ortalaması 29,50±4,59 olarak bulunmuştur. Annelerin anneliğe yönelik tutum ölçeği puanı (48,77±8,28) ile doğum sonrası depresyon ölçeği puanı (16,93±2,80) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r: 0,365, p<0,001). Öz şefkat ölçeği puanı (65,05±9,29) ile doğum sonrası depresyon ölçeği puanı arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r: -0,356, p<0,001). Öz şefkatin annelik tutumları ile doğum sonrası depresyon arasındaki ilişkide kısmi aracılık ettiği belirlenmiştir (R²=0,294).

Sonuç ve Öneriler: Anneliğe yönelik işlevsel olmayan tutumların doğum sonrası depresyonla ilişkili olduğu ve bu ilişkide öz şefkatin kısmi aracılık ettiği görülmüştür. Öz şefkat düzeyinin artırılmasının, doğum sonrası depresyon belirtilerini azaltmada etkili olabileceği düşünülmektedir. Doğum sonrası depresyonu önlemeye yönelik psikolojik destek programlarına öz şefkat temelli müdahalelerin dahil edilmesi önerilmektedir. Psikiyatri hemşirelerinin, annelerin öz şefkat düzeylerini güçlendirecek eğitimler ve danışmanlık hizmetleri sunması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğum sonrası depresyon, Öz şefkat, Psikiyatri hemşireliği

THE MEDIATING ROLE OF SELF-COMPASSION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN DYSFUNCTIONAL ATTITUDES TOWARD MOTHERHOOD AND POSTPARTUM DEPRESSIVE SYMPTOMS

Rabia Kaya¹, Zeynep Anik², Mehmet Emin Düken³

¹Harran University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şanlıurfa, Türkiye, r.kurumluoglugil@harran.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3875-9437

²Harran University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şanlıurfa, Türkiye, zeynepanik541@gmail.com, Orcid: 0009-0008-6543-3970

³Harran University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Şanlıurfa, Türkiye, eminduken@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1902-9669

ABSTRACT

Introduction and Aim: Postpartum depression is a common mood disorder that affects approximately 18% of mothers within the first year after childbirth. Dysfunctional attitudes toward motherhood are known to be associated with postpartum depression. However, the impact of self-compassion on this relationship has been limitedly studied. This study aims to identify the relationship between postpartum depression and dysfunctional attitudes toward motherhood, and to examine the mediating role of self-compassion in this relationship.

Methods: The research was conducted using a relational survey model. The study sample consisted of 308 mothers who met the specified criteria and voluntarily participated in the study. Data were collected using the Personal Information Form, Attitudes Toward Motherhood Scale, Edinburgh Postnatal Depression Scale, and Self-Compassion Scale. SPSS and AMOS programs were used for data analysis. Direct and indirect effects were analyzed using the structural equation model.

Results: The mean age of the mothers was found to be 29.50±4.59. A significant positive correlation was found between the Attitudes Toward Motherhood Scale score (48.77±8.28) and the Edinburgh Postnatal Depression Scale score (16.93±2.80) ($r = 0.365$, $p < 0.001$). On the other hand, a significant negative correlation was found between the Self-Compassion Scale score (65.05±9.29) and the Edinburgh Postnatal Depression Scale score ($r = -0.356$, $p < 0.001$). It was determined that self-compassion partially mediated the relationship between attitudes toward motherhood and postpartum depression ($R^2 = 0.294$).

Conclusion and Recommendations: It has been observed that dysfunctional attitudes toward motherhood are associated with postpartum depression and that self-compassion partially mediates this relationship. Increasing the level of self-compassion is thought to be effective in reducing postpartum depressive symptoms. It is recommended that self-compassion-based interventions be included in psychological support programs aimed at preventing postpartum depression. Providing training and counseling services to strengthen mothers' levels of self-compassion may be beneficial for psychiatric nurses.

Key Words: Postpartum Depression, Self-Compassion, Psychiatric Nursing

KRONİK KALP YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARIN YAKINLARININ ÖLÜM KAYGISI DÜZEYLERİ İLE BAKIM YÜKÜ ALGISI VE YORGUNLUK DÜZEYLERİNİN İLİŞKİSİ

Leman Kutlu¹, Yeşim Ayaz²

¹İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Atlas Üniversitesi Hamidiye Vadi Kampüsü Kağıthane, İstanbul, Türkiye, bilgileman@gmail.com, Orcid: 0000000163938328

²İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Kardiyoloji Anabilimdalı, Fatih, İstanbul, Türkiye, ysm_yz1@hotmail.com, Orcid: 0009000154606636

ÖZET

Giriş ve Amaç: Türkiye İstatistik Kurumun'nun verilerine göre kalp yetersizliğinden yaşanan ölüm oranı(2021:%41,9; 2023:%42,4) artmaktadır[1]. Bu durum hasta yakınlarının da bakım yükünü artıracak ve biyopsikososyal sağlığını olumsuz etkileyebilecektir. Bu çalışma, kronik kalp yetmezliği olan hastaların yakınlarının ölüm kaygısı düzeylerine bakım yükü algısı ve yorgunluk düzeylerinin etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu çalışma kesitsel tasarımda ve ilişki arayıcı olarak planlandı. Araştırmanın örneklemini bir üniversite hastanesinin kardiyoloji kliniğinde bir hafta süreyle yatan bir yıl süreyle kronik kalp yetmezliği tedavisi gören 90 hastanın yakını oluşturdu. Veriler etik kurul ve kurum iznini takiben kişisel bilgi formu, Zarit Bakım Yükü Ölçeği, Thorson Powell Ölüm Kaygısı Ölçeği ve Piper Yorgunluk Ölçeği'nden oluşan bir anketle toplandı. Çalışmanın verileri IBM SPSS-24.0 programında, tanımlayıcı testler, Kolmogorov-Smirnov Z testi, student t-testi, ANOVA testi, post-hoc analizi olarak scheffe testi, pearson korrelasyon testi ve cronbach alfa testleri kullanılarak analiz edildi. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmadaki bakım verenlerin çoğunun 40 yaş ve altı(%38,9) kadın(%66,7), evli(%65,6), üniversite mezunu(48,9) ve hastanın annesi(%35,6) olduğu, bir yıldan fazla hastasının bakımıyla ilgilendiği(%51,1) belirlendi. Bakım verenlerin ölüm kaygısının hafif düzeyde($48,50 \pm 14,53$), yorgunluk düzeyinin orta düzeyde($4,71 \pm 2,39$) ve bakım yükünün hafif düzeyde($26,03 \pm 13,43$) olduğu saptandı. Bakım yüküyle davranışsal yorgunluk($r=0,622$, $p=0,000$), duygulanım yorgunluk($r=0,550$, $p=0,000$), duygusal yorgunluk($r=0,529$, $p=0,000$) ve bilişsel yorgunluk($r=0,408$, $p=0,000$) puanları arasında pozitif yönde, toplam yorgunlukla bakım yükü puanları arasında($r=0,576$, $p=0,000$) pozitif yönde ölüm kaygısıyla duygusal yorgunluk puanları arasında ise negatif yönde($r=-0,221$, $p=0,036$) anlamlı ilişkiler olduğu saptandı. Ölüm kaygısıyla bakım yükü puanları arasında anlamlı ilişki($r=-0,094$, $p=0,377$) olmadığı belirlendi. Hastanın bakım süresiyle duygulanım yorgunluk arasında($r=-0,236$, $p=0,025$) negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Kronik kalp yetmezliği hastalarının yakınlarının yorgunluk düzeyleriyle bakım yükü arasında pozitif yönde, duygusal yorgunluk düzeyi ile ölüm kaygısı arasında negatif yönde ve

hasta bakım süresiyle duygulanım yorgunluk düzeyi arasında negatif yönde ilişkiler olduğu belirlendi($p<0,05$). Hasta yakınlarının psikososyal ihtiyaçlarına ve başa çıkma becerilerinin geliştirilmesine yönelik psikoeğitimlerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik kalp yetmezliği, Ölüm kaygısı, Bakım yükü, Yorgunluk

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVELS OF DEATH ANXIETY OF RELATIVES OF PATIENTS WITH CHRONIC HEART FAILURE AND THEIR PERCEPTION OF CARE BURDEN AND LEVELS OF FATIGUE

Leman Kutlu¹, Yeşim Ayaz²

¹Istanbul Atlas University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul Atlas University Hamidiye Valley Campus, Kagthane, Istanbul, Türkiye, bilgileman@gmail.com, Orcid: 0000000163938328

²Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine Hospital, Department of Cardiology, Fatih, Istanbul, Türkiye, ysm_yz1@hotmail.com, Orcid: 0009000154606636

ABSTRACT

Introduction-Aim: The mortality rate due to heart failure is increasing in Türkiye and according to the data of the Turkish Statistical Institute, it increased from 41.9% in 2021 to 42.4% in 2023[1]. This trend increases the care burden of the relatives of the patients and negatively affects their biopsychosocial well-being. This study aims to investigate the effects of caregiver burden and fatigue levels on the death anxiety experienced by the relatives of chronic heart failure patients.

Method: This cross-sectional, correlational study was conducted with 90 relatives of patients who were hospitalized for one week in the cardiology clinic of a university hospital and treated for chronic heart failure for one year. Data were collected using the Zarit Burden Interview, Thorson-Powell Death Anxiety Scale, Piper Fatigue Scale, and demographic questionnaire. Ethical and institutional approvals were obtained. Statistical analyses included Pearson correlation, ANOVA, Scheffe test, and Cronbach's alpha for reliability using IBM SPSS-24. A significance level of $p < 0.05$ was adopted.

Results: Most of the caregivers were female (66.7%), aged 40 years or younger (38.9%), married (65.6%), university graduates (48.9%), and primarily the patient's mother (35.6%). More than half (51.1%) had been providing care for more than a year. Caregivers experienced mild death anxiety (48.50 ± 14.53), mild caregiver burden (26.03 ± 13.43), and moderate fatigue (4.71 ± 2.39). Caregiver burden was positively correlated with behavioral fatigue ($r = 0.622$), emotional fatigue ($r = 0.550$), sensory fatigue ($r = 0.529$), cognitive fatigue ($r = 0.408$), and total fatigue ($r = 0.576$) ($p = 0.000$). Sensory fatigue showed a significant negative correlation with death anxiety ($r = -0.221$, $p = 0.036$) and caregiving time showed a negative correlation with emotional fatigue ($r = -0.236$, $p = 0.025$).

Conclusion and Recommendations: While there were positive correlations between fatigue levels and caregiver burden, sensory fatigue showed negative correlations with death anxiety, and caregiving time showed negative correlations with emotional fatigue. Psychoeducation programs tailored to the psychosocial needs of caregivers are recommended to improve coping skills and reduce caregiving stress.

Key Words: Chronic heart failure, Death anxiety, Caregiver burden, Fatigue

References:

1.TÜİK. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2023-53709> , 2023. Access date: 01.02.2025.

BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN HASTALARDA MANİ BELİRTİLERİNİN TESPİTİNDE GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLERİN ETKİNLİĞİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Ayşe Eminoğlu¹, Tuğba Şahin Tokatlıoğlu², Rüveyda Yüksel³, İbrahim Aldemir⁴,

Mehtap Akkoç⁵, Faruk Durna⁶, Şeyma Demiralay⁷, Eda Albayrak Günday⁸

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul Türkiye,
ayse.eminoglu@marmara.edu.tr, Orcid: 0009-0005-5654-5215

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

³Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aydın, Türkiye,
ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5997-4155

⁴İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid:
0000-0001-6313-8427

⁵Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kocaeli, Türkiye,
mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1427-1752

⁶Osmaniye, Türkiye, Farukdurna20@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9470-7386

⁷İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, bsgseyma@gmail.com,
Orcid: 0000-0002-5177-1919

⁸Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-0271-2955

ÖZET

Giriş-Amaç: Son yıllarda bipolar bozukluk, giyilebilir teknoloji ve mobil uygulamalar kullanılarak yönetilmektedir. Bu sistematik derleme, bipolar bozukluk tanısı almış hastalarda manik atakların tespit edilmesine yönelik giyilebilir teknolojilerin etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Uluslararası veri tabanlarında PubMed, EBSCO (MEDLINE, CINAHL), Cochrane, Embase (OVID), Web of Science, PsycINFO (Ovid SP aracılığıyla), ClinicalTrials.gov ve Türk ulusal veritabanlarında (Dergipark, Türkiye Klinikleri, Turkmedline ve Ulusal Tez Merkezi) PRISMA yönergelerine uygun olarak sistematik bir tarama yapılmıştır. Çalışma, “giyilebilir teknolojiler AND bipolar bozukluk AND manik epizod” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılmıştır. Çalışma kapsamına Ocak 2014 ve Temmuz 2024 yılları arasında yayınlanan randomize kontrollü, İngilizce ve Türkçe çalışmalar dahil edilmiştir.

Bulgular: Yapılan tarama sonucunda konu ile ilgili 236 çalışma tespit edilmiş ve 90 çalışma yinelenen kayıt olduğu için çıkarılmıştır. Kalan 146 çalışmadan başlık ve özet değerlendirmeleri sonucu 120 çalışma elenmiştir. Tam metin okumalarında kalan 26 çalışmadan 1'i yanlış ortam, 5'i yanlış sonuçlar, 2'si yanlış karşılaştırmacı, 1'i yanlış müdahale, 13'ü yanlış çalışma tasarımı ve 3'ü yanlış hasta popülasyonu nedeniyle çalışma dışı bırakılmış ve yalnızca 1 randomize kontrollü çalışma dahil edilmiştir. Dahil edilen çalışma devam eden bir çalışma olduğu için henüz veri sunmamıştır. Bu çalışma kapsamında Lorevimo isimli özel bir mobil uygulama ile bipolar tanılı hastaların ruh halini günlüğe kaydetme, gözden geçirme ve görselleştirme yoluyla manik epizotlara ilişkin artan enerji, hızlı konuşma, sinirlilik halleri ve bu uygulamaya entegre Fitbit Alta HR (aktivite takip cihazı) ile fiziksel aktivite, uyku ve kalp atış hızı verileri izlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bipolar bozukluk tanılı bireylerde manik atakların tespitinde, giyilebilir teknolojiler aracılığıyla elde edilen biyolojik parametreler objektif veriler sağlamakta ve mani belirtilerinin tespiti için umut vadetmektedir. Ancak dahil edilen randomize kontrollü çalışmaların yetersizliği bu alandaki mevcut bilgi eksikliklerine dikkat çekmektedir. Bu konuda geniş kapsamlı ve daha fazla bilimsel çalışma yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, Giyilebilir elektronik cihazlar, Mani

THE EFFECTIVENESS OF WEARABLE TECHNOLOGIES IN DETECTING MANIA SYMPTOMS IN PATIENTS WITH BIPOLAR DISORDER: A SYSTEMATIC REVIEW

Ayşe Eminoğlu¹, Tuğba Şahin Tokatlıoğlu², Rüveyda Yüksel³, İbrahim Aldemir⁴,

Mehtap Akkoç⁵, Faruk Durna⁶, Şeyma Demiralay⁷, Eda Albayrak Günday⁸

¹Marmara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, ayse.eminoglu@marmara.edu.tr, Orcid: 0009-0005-5654-5215

²Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

³Adnan Menderes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Aydın, Türkiye, ruveyda.yuksel@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5997-4155

⁴Istanbul University- Cerrahpaşa, Faculty of Nursing, Istanbul, Türkiye, ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6313-8427

⁵Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kocaeli, Türkiye, mehtap.akkoc@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1427-1752

⁶Osmaniye, Türkiye, Farukdurna20@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9470-7386

⁷Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, bsgseyma@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5177-1919

⁸Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kayseri, Türkiye, eda.albayrak@erciyes.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0271-2955

ABSTRACT

Introduction and Aim: In recent years, bipolar disorder has been managed through the use of wearable technology and mobile applications. This systematic review was conducted to determine the impact of wearable technologies on the detection of manic episodes in patients diagnosed with bipolar disorder.

Methods: A systematic search was conducted in international databases (PubMed, EBSCO, Cochrane, Embase, Web of Science, PsycINFO, ClinicalTrials.gov) and national databases (Dergipark, Türkiye Clinics, Turkmedline, National Thesis Centre) in accordance with PRISMA guidelines. The keywords “wearable technologies AND bipolar disorder AND manic episode” were used. English and Turkish randomized controlled trials published between January 2014 and July 2024 were included.

Results: Out of 236 studies identified, 90 duplicates were removed. After title and abstract screening, 120 studies were excluded. Full-text evaluation was performed on 26 studies, with exclusions due to inappropriate setting (n=1), irrelevant outcomes (n=5), unsuitable comparator (n=2), non-relevant intervention (n=1), ineligible study design (n=13), and non-target population (n=3). Ultimately, one randomized controlled trial met the inclusion criteria. This ongoing study utilized a mobile app (*Lorevimo*) to track mood and integrated data from a wearable device (Fitbit Alta HR) to monitor physiological parameters such as activity, sleep, and heart rate, with the aim of detecting behavioral and biological changes associated with manic episodes.

Conclusion and Recommendations: In the detection of manic episodes in individuals with bipolar disorder, biological parameters obtained through wearable technologies provide objective data and

are promising for the detection of mania symptoms. However, the insufficiency of the included randomised controlled studies draws attention to the current knowledge gaps in this field. It is recommended that more comprehensive and more scientific studies be conducted on this subject.

Key Words: Bipolar disorder, Mania, Wearable electronic devices

References:

1. Anmella G, Corponi F, Li BM, et al. Identifying digital biomarkers of illness activity and treatment response in bipolar disorder with a novel wearable device (TIMEBASE). *BJPsych Open*. 2024;10(5):e137. doi:10.1192/bjo.2024.716
2. Cochran A, Belman-Wells L, McInnis M. Engagement strategies for self-monitoring symptoms of bipolar disorder with mobile and wearable technology: protocol for a randomized controlled trial. *JMIR Res Protoc*. 2018;7(5):e130. doi:10.2196/resprot.9899
3. Liu J, Xu K, Zhu G, Zhang Q, Li X. Effects of smartphone-based interventions and monitoring on bipolar disorder: a systematic review and meta-analysis. *World J Psychiatry*. 2020;10(11):272-285. doi:10.5498/wjp.v10.i11.272

ÇOCUK VE ERGENLERDE İNTİHAR VE ÖNLENMESİ

Gül Sultan Özeren¹

¹Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Korucuk Mahallesi Selanik Caddesi No:21 Sinop, Türkiye, gulsultan@sinop.edu.tr 0000-0001-6291-1908

ÖZET

Giriş: Çocuk ve ergenlerin psikolojik sağlığına yönelik artan endişeler, intihar oranlarının arttırmasının yanı sıra, intihar girişimleri konusunda da oldukça dikkat çekici bulgular sunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada 2019'dan 2025'e kadar yapılan sistematik incelemelere dayanarak, çocuklarda intihar davranışları ile ilgili risk faktörlerinin ve önleme stratejilerinin anlaşılmasına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Geleneksel derleme olarak tasarlanan çalışma için Google Schooler, Pubmed, EBSCO Host, Science Direct taranmış, yalnız ingilizce dilinde yazılan makaleler dahil edilmiştir. Anahtar sözcükler, çocuk, ergen, intihar, intihar girişimi ve intihar önleme olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Elde edilen kapsamlı verilerin analiz ve sentezinden [1,2,3] şu yedi tema öne çıkmaktadır; İntihar ve kendine zarar verme davranışlarının önlenmesine yönelik müdahaleler, Risk faktörleri ve koruyucu faktörler, Özel popülasyonlar ve risk grupları, Coğrafi ve kültürel perspektifler, Aile ve çevresel faktörler, Okul temelli müdahaleler ve hemşirelik rolü, Araştırma eksiklikleri ve gelecek yönelimler [1,2,3].

Sonuç ve Öneriler: Çocuk ve ergenlerde intihar ve kendine zarar verme davranışlarını önlemek için çok yönlü bir yaklaşım gereklidir. Risk faktörlerinin erken tanınması, koruyucu faktörlerin güçlendirilmesi ve etkili müdahalelerin uygulanması kritik öneme sahiptir. Özellikle okul temelli programlar, aile temelli müdahaleler ve psikoterapötik yaklaşımlar umut vericidir. Ancak, özellikle savunmasız popülasyonlarda (örneğin, çocuk koruma sistemindeki gençler veya kronik hastalığı olanlar) daha fazla araştırma ve müdahale programına ihtiyaç vardır. Ayrıca, kültürel ve coğrafi farklılıkların dikkate alındığı küresel stratejiler geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, ergen, intihar, intihar girişimi, intihar önleme

Kaynaklar:

1. Russell, Douglas H., Sebastian Trew, and Daryl J. Higgins. "Vulnerable yet forgotten? A systematic review identifying the lack of evidence for effective suicide interventions for young people in contact with child protection systems." *American journal of orthopsychiatry* 91.5 (2021): 647.
2. Geoffroy, Marie-Claude, et al. "Prevalence of suicidal ideation and self-harm behaviours in children aged 12 years and younger: a systematic review and meta-analysis." *The Lancet Psychiatry* 9.9 (2022): 703-714.
3. Morken, Ida Sund, et al. "The effects of interventions preventing self-harm and suicide in children and adolescents: an overview of systematic reviews." *F1000Research* 8 (2020): 890.

SUICIDE AND PREVENTION IN CHILDREN AND ADOLESCENTS

Gul Sultan Ozeren¹

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Sinop University, Sinop, Türkiye, gulsultan@sinop.edu.tr 0000-0001-6291-1908

ABSTRACT

Introduction: Increasing concerns about the psychological health of children and adolescents have led to an increase in suicide rates, as well as some remarkable findings regarding suicide attempts.

Objective: Based on systematic reviews from 2019 to 2025, this study aims to contribute to the understanding of risk factors and prevention strategies related to suicidal behaviours in children.

Method: For the study designed as a traditional review, Google Scholar, Pubmed, EBSCO Host, Science Direct were searched and only articles written in English language were included. The key words were children, adolescents, suicide, suicide attempt and suicide prevention.

Findings: From the analysis and synthesis of the comprehensive data obtained, it is appropriate to present the following seven themes: Interventions for the Prevention of Suicide and Self-Harm Behaviours, Risk Factors and Protective Factors, Special Populations and Risk Groups, Geographical and Cultural Perspectives, Family and Environmental Factors, School Based Interventions and Nursing Role, Research Gaps and Future Directions [1,2,3].

Conclusion and Recommendations: A multifaceted approach is required to prevent suicide and self-harm behaviours in children and adolescents. Early recognition of risk factors, strengthening protective factors and implementation of effective interventions are critical. School-based programmes, family-based interventions and psychotherapeutic approaches are particularly promising. However, more research and intervention programmes are needed, especially in vulnerable populations (e.g. young people in the child protection system or those with chronic diseases). In addition, global strategies that take into account cultural and geographical differences should be developed.

Key words: *child, adolescent, suicide, suicide attempt, suicide prevention*

References:

1. Russell, Douglas H., Sebastian Trew, and Daryl J. Higgins. "Vulnerable yet forgotten? A systematic review identifying the lack of evidence for effective suicide interventions for young people in contact with child protection systems." *American journal of orthopsychiatry* 91.5 (2021): 647.
2. Geoffroy, Marie-Claude, et al. "Prevalence of suicidal ideation and self-harm behaviours in children aged 12 years and younger: a systematic review and meta-analysis." *The Lancet Psychiatry* 9.9 (2022): 703-714.
3. Morken, Ida Sund, et al. "The effects of interventions preventing self-harm and suicide in children and adolescents: an overview of systematic reviews." *F1000Research* 8 (2020): 890.

PSIKİYATRİ DIŞI KLİNİKLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE RUHSAL HASTALIKLARA İLİŞKİN ÖNYARGI VE İNANÇLARIN BELİRLENMESİ

Firdevs Ceyhan¹, Sedanur Özkan², Selma Kaçar³, Gizem Şahin Bayındır⁴

¹İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, firdevsceyhan78@gmail.com, 0009-0001-3395-7779

²İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, ms.sedanur.ozkan@hotmail.com, 0009-0004-7575-754X

³İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Prof. Dr. Murat Dilmener Hastanesi, Psikiyatri Kliniğı, İstanbul, Türkiye, selma.kacar@iuc.edu.tr, 0000-0002-4100-1048

⁴İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliğı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

ÖZET

Giriş-Amaç: Yapılan araştırmalarda, ruhsal hastalığa yönelik inanç ve tutumların değerdendirilmesine karşın [1], önyargı ile inanç veya tutumun değerdendirildiğı çalışmaları n sınırlı olduğı görülmektedir. Bu doğrultuda; bu çalışma, psikiyatri dışı kliniklerde çalışan hemşirelerin ruhsal hastalıklara yönelik önyargı ve inançlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı – ilişki arayıcı tipte yürütölen bu çalışmanın örneklemini, bir üniversite hastanesinde psikiyatri dışı kliniklerde çalışan 285 hemşire oluşturdu. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Ruhsal Hastalığı Olan Kişilere Yönelik Önyargı Ölçeğı ve Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeğı kullanılarak 20.01.2025 – 10.03.2025 tarihleri arasında toplandı. Veriler, normal dağılıma uygun olduğı için veri analizinde betimleyici istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve pearson korelasyon analizi kullanıldı. Araştırmanın yürütölebilmesi için etik kurul ve kurum çalışma izinleri alındı. Araştırmaya katılan hemşirelerin yazılı bilgilendirilmiş onamları alındı.

Bulgular: Katılımcıların %83,9'unun (n=239) kadın, yaş ortalamalarının 32,03±8,88 olduğı, %68,1'inin (n=194) lisans mezunu olduğı, %58,6'sının (n=167) ruhsal bozukluğu olan bireylerin damgalandıklarını düşöndüğü, %49,5'inin (n=141) ruhsal bozukluğu olan bir aile dostu olduğı, %52,6'sının (n=150) ruhsal bozukluğu olan bir akrabasının olduğı ve %13,3'ünün (n=38) ruhsal bozukluğu olan birey ile birlikte yaşadığı belirlendi. Araştırmada, Ruhsal Hastalığı Olan Kişilere Yönelik Önyargı Ölçeğı ile Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeğı arasında pozitif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğı saptandı (r=0,57, p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik önyargının artmasının ruhsal bozukluğa yönelik inançları olumsuz etkilediğı saptandı. Bu doğrultuda, klinik hemşireleri için konsültasyon – liyezon psikiyatrisi hemşireleri tarafından ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik önyargının azaltılmasına ilişkin müdahalelerin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşireler, Önyargı, Psikiyatri Hemşireliğı, Ruhsal hastalıklar

IDENTIFYING PREJUDICES AND BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESS AMONG NURSES WORKING IN NON-PSYCHIATRIC CLINICS

Firdevs Ceyhan¹, Sedanur Özkan², Selma Kaçar³, Gizem Şahin Bayındır⁴

¹İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Turkish Undergraduate Program, İstanbul, Türkiye, firdevsceyhan78@gmail.com, 0009-0001-3395-7779

²İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Turkish Undergraduate Program, İstanbul, Türkiye, ms.sedanur.ozkan@hotmail.com, 0009-0004-7575-754X

³İstanbul University – Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Prof. Murat Dilmener Hospital, Department of Psychiatry, İstanbul, Türkiye, selma.kacar@iuc.edu.tr, 0000-0002-4100-1048

⁴İstanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, 0000-0002-2251-2125

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although beliefs and attitudes towards mental illness have been assessed in studies [1], it is recognised that studies assessing prejudice and beliefs or attitudes are limited. Therefore, this study was conducted to determine the prejudices and beliefs of nurses working in non-psychiatric clinics towards mental illness.

Methods: The sample of this descriptive-correlational study consisted of 285 nurses working in non-psychiatric clinics in a university hospital. The data were collected between 20.01.2025 - 10.03.2025 using the Personal Information Form, the Prejudice toward People with Mental Illness Scale and the Beliefs toward Mental Illness Scale. As the data were normally distributed, descriptive statistics, independent samples t-test and pearson correlation analysis were used for data analysis. Ethics committee and institutional research approval was obtained to conduct the study. Written informed consent was obtained from the nurses participating in the study.

Results: 83.9% (n=239) of the participants were female, their mean age was 32.03±8.88, 68.1% (n=194) had a bachelor's degree, 58.6% (n=167) thought that people with mental disorders were stigmatised, 49.5% (n=141) had a family friend with a mental disorder, 52.6% (n=150) had a relative with a mental disorder and 13.3% (n=38) lived with a person with a mental disorder. The study found that there was a positive and moderately statistically significant relationship between the Prejudice toward People with Mental Illness Scale and the Beliefs toward Mental Illness Scale (r=0.57, p<0.001).

Conclusion and Recommendations: The study found that increased prejudice against individuals with mental disorders negatively affected beliefs about mental disorders. Accordingly, it is recommended that interventions to reduce prejudice against individuals with mental disorders should be planned by consultation-liaison psychiatry nurses for clinic nurses.

Key Words: Nurses, Mental disorders, Prejudice, Psychiatric nursing

References:

1. Cam O, Bilge A. The process of stigmatization and attitude, belief about mental illness and patient in Türkiye: A systematic review. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2013;4(2):91-101. doi:https://doi.org/10.5505/phd.2013.92300

İLTİHAPLI ROMATİZMA (LUPUS) VE DEPRESYON TANILI BİR HASTADA SANAT PSİKOTERAPİSİNİN İYİLEŞTİRİCİ ETKİSİ: BİR OLGU SUNUMU

Başak Janota¹, Elmira İskenderova Baş², Nurhan Eren³

¹İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı Stajyeri, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, basakyavuzjanota@gmail.com, Orcid: 0009-0009-0787-1507

²İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı Stajyeri, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, psikolog.elmiraiskenderovabas@gmail.com, Orcid: 0009-0000-8920-0161

³İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu olgu sunumunun amacı, iltihaplı romatizma (lupus) ve depresyon tanılı kadın hastada, başucu sanat çalışmalarında problem çözme yetilerini düzenleyici ve kapasite geliştirme becerisine uygun uğraş atölyeleri düzenlenerek hem duygu durumunu pozitifleştirmeyi hem de yeni el becerilerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, hissedilen kronik ağrıların ve mobilite kaybının olumsuz düşünceler üzerindeki etkisini azaltarak farkındalık kazandırmak ve mücadele duygusunu pekiştirmek hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışmada dışavurumcu sanat terapisi yöntemi kullanılarak, İÜ İstanbul Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sosyal Psikiyatri Servisi, Ruhsal Bozukluklarda Sanat Psikoterapileri programı çerçevesinde Mayıs 2021-Mart 2024 tarihlerinde iltihaplı romatizma (lupus) hastalığından yatarak tedavisi süren ve depresyon tanılı olan 1 gönüllü katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yarı-yapılandırılmış 52 oturumdan oluşan sanat psikoterapi yöntemi kullanılmıştır. Olgu sunumu hedeflenerek, nitel verilerle betimsel yöntem kullanılarak oturumlarda üretilen sanat ürünlerinin biçimsel olarak incelenmesi ve hastanın sözel paylaşımlarından elde edilmiştir.

Bulgular: Tasarlanan sanat çalışmaları öğretmeyi ve öğrenirken de duygu durumunun olumsuzdan olumluya geçişinin sağlanmasını amaçlandığından çok farklı sanat dallarından yararlanılmıştır (örneğin, imajinasyon, öyküleştirme, örgü, filografi). İlk zamanlarda hasta yaşadığı sinirsel tutulmalardan dolayı yorgunluk hissiyatı ile çalışmaları yarıda bırakma istediğini belirtmiştir, ilerleyen süreçte hissettiği ağrıyı kabullenmek istediğini ve yorulsa bile çalışmaya devam etmiştir. Rahatsızlığından yarıda bıraktığı üniversite eğitimine devam etme isteğini de çalışmaların ilerleyen safhalarında belirttiği gözlemlenmiştir. İlk zamanlarda yapılan çalışmalarda zihnini toparlayamadığı için okumayı bile bıraktığını dile getirmesinin yanında, ilerleyen paylaşımlarında artık kitaplarını yarıya kadar okuduğunu belirtmekteydi. Bunlarla birlikte yapılan sanat terapisinin kendisini daha iyi hissettirdiği, yalnız hissetmediğini, bu birliktelik halinin iyi geldiğini ve çalışmalarla kendini

geliştirdiğini sıklıkla iletmeye devam etmiştir. Sanat terapisi ruh halini ve duygusal iyiliğı iyileştirir ve stresi azaltmada faydalıdır.^[2] Yaşadığı iyileşme sürecinde, kronik ağrılarını hissetmektense onlarla öğrendiğı el becerilerini uygulayarak baş ettiğı gözlemlenmiştir. Çalışmalar, kronik ağrı yönetiminde sanat terapisinin faydalarını desteklemektedir.^[1,3]

Sonuç ve Öneriler: İltihaplı romatizma (lupus) ve depresyon tanılı hastada yapılan sanat psikoterapisinin iyileşmesinde olumlu etkisi olduğu görölmekle birlikte çalışmanın diğeri aşamaları planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Başucunda sanat terapisi, Çevrimiçi sanat terapisi, dışavurumcu sanat terapisi

THE THERAPEUTIC EFFECT OF ART PSYCHOTHERAPY IN A PATIENT WITH INFLAMMATORY RHEUMATISM (LUPUS) AND DEPRESSION: A CASE STUDY

Başak Janota¹, Elmira İskenderova Baş², Nurhan Eren³

¹İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı Stajyeri, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, basakyavuzjanota@gmail.com, Orcid:0009-0009-0787-1507 ve

²İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı Stajyeri, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, psikolog.elmiraiskenderovabas@gmail.com, Orcid: 0009-0000-8920-0161

³İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi ve Sanatla Psikoterapi Rehabilitasyon Programı, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa- Fatih, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@istanbul.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7791-7170

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim is to organize workshops enhancing problem-solving skills and capacity development in bedside art activities for a female patient with inflammatory rheumatism (lupus) and depression, improving her emotional state and manual skills. Additionally, the goal is to increase awareness and resilience by reducing the focus on thoughts triggered by chronic pain and mobility loss.

Methods: This study was presented as a case study with a volunteer participant diagnosed with inflammatory rheumatism (lupus) and depression within the framework of the Art Psychotherapy program for Mental Disorders at the Social Psychiatry Service of the Department of Mental Health and Diseases at Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine between May 2021 and March 2024. It was conducted by using the expressive art therapy method consisting of semi-structured 52 sessions. This case study was analyzed with qualitative data from artistic products and patient expressions.

Results: Art activities focused not on teaching and learning but on emotional transition, utilizing various art forms (e.g., imagination, storytelling, knitting, philography). Initially, the patient considered quitting due to fatigue, but later accepted pain and worked restfully. She expressed interest in resuming university and regained reading habits. She frequently conveyed that art therapy improved her feelings, reduced loneliness, and aided self-development. Art therapy improves mood and emotional well-being and it is also beneficial in reducing stress. ^[2] During recovery, she coped with chronic pain through learned handicrafts. Several studies support the benefits of art therapy for chronic pain management [1-3].

Conclusion and Recommendations: As a result of the case study, the art psychotherapy had positive effects on the patient's recovery with inflammatory rheumatism (lupus) and depression. Further study phases are planned.

Key Words: Bedside art therapy, online art therapy, expressive art therapy

References:

1. Angheluta AM, Lee BK. Art therapy for chronic pain: applications and future directions. *Can J Couns Psychother.* 2011; 45(2): 112-131.
2. Kahlon R. Assessment of art therapy's case studies as a measure for healing and therapeutic benefits. *Int J Indian Psychol.* 2020; 8(4): 854-863. doi: [10.25215/0804.105].
3. Shella TA. Art therapy improves mood, and reduces pain and anxiety when offered at bedside during acute hospital treatment. *Arts Psychother.* 2018; 57:59-64. doi: [10.1016/j.aip.2017.10.003].

TÜRKİYE HEMŞİRELİK ALANINDA İNFERTİL KADINLARDA PSİKOSOSYAL DURUM İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Beyda Dünen¹, Mesude Duman²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Diyarbakır, Türkiye.
Email: 248910004@ogr.dicle.edu.tr, ORCID Code: 0009-0003-5186-5370

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, E mail:
mesudeduman@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0002-5021-2699

ÖZET

Giriş-Amaç: Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’ne göre “İnfertilite; 12 ay veya daha fazla düzenli korunmasız cinsel ilişkiden sonra gebelik elde edilememesi ile tanımlanan erkek veya kadın üreme sisteminin bir hastalığıdır”. Sıklığı ve nedenleri bölgeden bölgeye değişiklik gösteren infertilite DSÖ tarafından üreme dönemindeki milyonlarca bireyi etkileyen ve mevcut verilere göre yaklaşık altı kişiden birinin infertilite problemi ile karşılaştıkları bildirilmektedir [1]. İnfertil kadınların depresyon, anksiyete, stres, psikolojik ve duygusal tükenmişlik, evlilikte anlaşmazlık, umutsuzluk gibi psikolojik sorunların yaşandığı saptanmıştır [2,3]. Bu çalışma Türkiye’deki infertil kadınlarda psikososyal durum ile ilgili yapılan lisansüstü hemşirelik tezlerinin içerik ve yöntem açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Hemşirelik alanında yapılmış infertil kadınlarda psikososyal durumla ilgili lisansüstü tezlere ulaşmak için Yükseköğrenim kurumun (YÖK)’un ulusal tez merkezi’nde ‘İnfertilite, kadın, psikososyal’ anahtar sözcükleri ve Hemşirelik filtresi kullanılarak tarama yapılmıştır. YÖK Tez’e kayıtlı ve erişim izni olan Yüksek Lisans ve Doktora tez çalışmaları çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Örneklemi 30 tez çalışması oluşturmuştur.

Bulgular: Çalışmada incelenen toplam 30 tezin 9’u doktora, 21’i yüksek lisans tezidir. Yıllara göre sınıflandırıldıklarında tezlerin 7 tanesi 2022 yılında yapıldığı, tezlerde en fazla niceliksel araştırma modelinin büyük çoğunluğunda tanımlayıcı araştırma modelini kullanıldığı görülmektedir. Tezlerin infertil kadınlarda damgalanma, stres, infertiliteye uyum ile infertilite öz yeterliliği, baş etme, sosyal destek, anksiyete, depresyon gibi değişkenleri ölçtüğü saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: İnfertil kadınlarda psikososyal durum konusunda hemşirelik tezlerinin az olduğu sonucuna varılmıştır. Güncel bakım anlayışı için bu konuda lisansüstü hemşirelik tezlerinin artırılması gerektiği vurgulanarak, infertil kadınları etkileyen psikososyal durumlara yönelik kanıt düzeyi yüksek lisansüstü tezlerin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite, Hemşirelik, Kadın, Psikososyal, Tez

EXAMINATION OF POSTGRADUATE NURSING THESES ON PSYCHOSOCIAL STATUS OF INFERTILE WOMEN IN TÜRKİYE

Beyda Dünen¹, Mesude Duman²

¹Dicle Üniversitesi, Institute of Health Sciences, Women's Health and Diseases Nursing ABD, Diyarbakır, Türkiye.
Email: 248910004@ogr.dicle.edu.tr, ORCID Code: 0009-0003-5186-5370

²Dicle Üniversitesi University Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Diyarbakır, Türkiye, Email:
mesudeduman@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0002-5021-2699

ABSTRACT

Introduction and Aim: According to the World Health Organization (WHO), infertility is defined as a disease of the male or female reproductive system characterized by the failure to achieve a pregnancy after 12 months or more of regular unprotected sexual intercourse. The prevalence and causes of infertility vary by region, and WHO reports that millions of individuals of reproductive age are affected by infertility [1]. Infertile women have been found to experience psychological issues such as depression, anxiety, stress, psychological and emotional burnout, marital discord, and hopelessness [2,3]. This study aims to examine the postgraduate nursing theses conducted in Türkiye regarding the psychosocial status of infertile women.

Method: In order to reach postgraduate theses on psychosocial status in infertile women in the field of nursing, a search was conducted in the National Thesis Center of the Higher Education Institution (YÖK) using the keywords 'Infertility, woman, psychosocial' and the Nursing filter. Master's and Doctoral theses registered with YÖK Thesis and having access permission constituted the universe of the study. The sample consisted of 30 theses.

Results: Of the 30 theses examined in the study, 9 were doctoral and 21 were master's theses. When classified according to years, it was seen that 7 of the theses were made in 2022, and the descriptive research model was used in the vast majority of the theses. It was determined that the theses measured variables such as stigma, stress, adaptation to infertility and infertility self-sufficiency, coping, social support, anxiety, depression in infertile women.

Conclusion and Recommendations: It was concluded that there are few nursing theses on the subject of psychosocial status in infertile women. It is emphasized that the number of postgraduate nursing theses on this subject should be increased for the current understanding of care, and it can be recommended that postgraduate theses with high level of evidence be prepared on the psychosocial situations affecting infertile women.

Keywords: Infertility, Nursing, Psychosocial, Thesis, Women,

Kaynaklar:

1. World Health Organization. (2024, 22 May 2024). Infertility. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/infertility#:~:text=Infertility%20is%20a%20disease%20of,on%20their%20families%20and%20communities> Erişim tarihi: 14.03.2025

2. Alosaimi FD, Bukhari M, Altuwirqi M, Habous M, Madbouly K, Abotalib Z, Binsaleh S. Gender differences in perception of psychosocial distress and coping mechanisms among infertile men and women in Saudi Arabia. Hum Fertil (Camb). 2017 Apr;20(1):55-63. doi: 10.1080/14647273.2016.1245448. Epub 2016 Oct 25. PMID: 27778521.
3. Drosdzol A, Skrzypulec V. Depression and anxiety among Polish infertile couples--an evaluative prevalence study. J Psychosom Obstet Gynaecol. 2009 Mar;30(1):11-20. doi: 1

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FİZİKSEL SAĞLIK: 45 YILLIK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Elif Ok¹, Tülay Demiray², Esra Uslu³, Şeyma Demiralay⁴, Özlem Demirci⁵

¹Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü. Ankara, Türkiye. elifok7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4342-4965

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. tulay.demiray@acibadem.edu.tr, Orcid:0000-0001-6547-3704

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye. esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid:0000-0003-0168-2747

⁴Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. seyma.demiralay@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5177-1919

⁵Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye. ozlem.demirci@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2666-5022

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal bozukluğu olan bireylerde genel nüfusa kıyasla yaşam süresi 10-25 yıla kadar daha düşüktür. Bu durumun en temel sebeplerinden biri fiziksel sağlık sorunlarıdır (1). Bu çalışma, ruhsal bozukluğu olan bireylerde fiziksel sağlık konusuna yönelik bilimsel yayınların küresel eğilimlerini belirlemek amacıyla bibliyometrik bir analiz gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: Veri analizi sırasında açık erişim imkanı olan R programının bibliometrix aracı kullanılmıştır. Web of Science veri tabanında “mental disorder” ve “physical health” anahtar kelimeleri kullanılarak 1980-2025 yılları arasındaki yayınlar taranmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler “temel bilgiler, kelime bulutu, trend konular, tematik harita” olmak üzere dört başlık altında yer almaktadır.

Bulgular: Yapılan inceleme sonucunda toplam 3.473 makaleye ulaşılmıştır. Yayınların ortalama yaşı 9.37 yıl, yıllık artış oranı ise %6.45’tir. Her bir yayına ortalama 34.27 atıf yapılmıştır. Yayınların beşte biri (%82.8) araştırma makalesidir. Konuyla ilgili en çok yayın yapan ülke ise ABD (%27.6) olmuştur. En fazla yayın sayısına 2020 yılında ulaşılmıştır (n=268). Araştırmanın anahtar kelimeleri dışında öne çıkan kelimelerin sırasıyla “mental health (%15), schizophrenia (n=302, %9), depression (n=231, %7), health (n=164, %5)” olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın anahtar kelimeleri dışında trend olan konular “mental health”, “schizophrenia”, “depression” olmuştur. En uzun süre incelenen konular ise ‘mental health services’, ‘quality of life’, ‘epidemiology’ olmuştur. Tematik haritaya göre, araştırmanın anahtar kelimelerini de kapsayan “mental illness, schizophrenia, psysical health” gelişimini sürdürmeye devam eden konular arasındadır.

Sonuç ve Öneriler: Ruhsal bozukluğu olan bireylerin fiziksel sağlık durumları, giderek artan bir akademik ilgi alanı haline gelmiştir. Bununla birlikte çalışmaların çoğu tanımlayıcı ve durum belirleme çalışmalardan oluşmaktadır. Bu konuya yönelik girişimsel ve kanıta dayalı uygulamalar ve politikalar geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Psikiyatri hemşirelerinin, hemşirelik

uygulamalarını bu doğrultuda geliştirmeleri ve fiziksel sağlık sorunlarını bütüncül bir yaklaşımla ele almaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal Hastalık, Fiziksel Sağlık, Komorbidite

Kaynaklar:

1. Fiorillo A, Sartorius N. Mortality gap and physical comorbidity of people with severe mental disorders: the public health scandal. Ann Gen Psychiatry. 2021;20:1–5.

PHYSICAL HEALTH IN INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF 45 YEARS OF STUDIES

Elif Ok¹, Tülay Demiray², Esra Uslu³, Şeyma Demiralay⁴, Özlem Demirci⁵

¹Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü. Ankara, Türkiye. elifok7@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4342-4965

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. tulay.demiray@acibadem.edu.tr, Orcid:0000-0001-6547-3704

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye. esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid:0000-0003-0168-2747

⁴Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. seyma.demiralay@atlas.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5177-1919

⁵Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye. ozlem.demirci@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2666-5022

ABSTRACT

Introduction and Aim: Life expectancy is 10-25 years lower in individuals with mental disorders compared to the general population. One of the main reasons for this situation is physical health problems (1). This study aims to conduct a bibliometric analysis to determine the global trends of scientific publications on physical health in individuals with mental disorders.

Methods: The bibliometrix tool of the open access R program was used for data analysis. The publications between 1980 and 2025 were searched using the keywords “mental disorder” and “physical health” in the Web of Science database. The data obtained within the scope of the study are presented under four headings: “basic information, word cloud, trending topics, thematic map”.

Results: A total of 3,473 articles were identified, with an average publication age of 9.37 years and an annual growth rate of 6.45%. Each article was cited 34.27 times on average, and 82.8% were research articles. The USA led with 27.6% of publications, peaking in 2020 (n=268). Frequently appearing terms included “mental health” (15%), “schizophrenia” (9%), “depression” (7%), and “health” (5%). Trending topics were “mental health,” “schizophrenia,” and “depression,” while “mental health services,” “quality of life,” and “epidemiology” had the longest research span. Thematic mapping showed that “mental illness,” “schizophrenia,” and “physical health” remain developing topics.

Conclusion and Recommendations: The physical health status of individuals with mental disorders has become an area of increasing academic interest. However, most of the studies consist of descriptive and status determination studies. It is thought that interventional and evidence-based practices and policies should be developed for this issue. Psychiatric nurses should develop their nursing practices in this direction and address physical health problems with a holistic approach.

Key Words: Mental Disorder, Physical Health, Comorbidity

References:

1. Fiorillo A, Sartorius N. Mortality gap and physical comorbidity of people with severe mental disorders: the public health scandal. Ann Gen Psychiatry. 2021;20:1–5.

RUH SAĞLIĞINDA KİŞİSEL İYİLEŞME MODELLERİ: BİR GÖZDEN GEÇİRME

Betül Keleş Gördesli¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir Türkiye

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir Türkiye

ÖZET

Giriş: Ruhsal sağlık, yalnızca ruhsal hastalıkların yokluğuyla sınırlı olmayıp, bireyin genel iyilik halinin önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir. Ruh sağlığında iyileşme, başlangıçta genellikle semptomların ortadan kaldırılması olarak tanımlanmış olsa da, zaman içinde bu anlayış daha geniş bir perspektife evrilmiştir. Klinik iyileşme, semptomların hafifletilmesi ve tıbbi müdahaleyle sınırlıyken, kişisel iyileşme yalnızca semptom yönetimi ve stabilizasyonun ötesine geçerek bireylerin öz-farkındalık kazanmalarına, duygusal dayanıklılıklarını artırmalarına, bağımsızlık ve özerklik kazanmalarına, anlamlı ilişkiler kurmalarına, genel iyilik hallerini iyileştirmelerine, topluma etkin şekilde katkı sağlamalarına ve hayatlarına yeniden umut ve anlam katmalarına olanak tanımaktadır.

Amaç: Bu derleme, ruh sağlığında uygulanan çeşitli kişisel iyileşme modellerini gözden geçirmeyi ve bu iyileşme modellerini karşılaştırarak, her birinin hedef popülasyonunu, güçlü ve zayıf yönlerini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

İncelenen CHIME, SAMHSA ve WRAP gibi mevcut iyileşme modelleri, her bireyin iyileşme yolculuğunun eşsiz olduğunu ve kişisel koşullar, güçlü yönler ve beklentiler doğrultusunda şekillendiğini vurgulamaktadır. Bu modeller, ruhsal iyileşme sürecini daha etkili yönetebilmek için semptom yönetimi, kişisel gelişim ve sosyal entegrasyon gibi farklı iyileşme boyutlarına odaklanmaktadır. Böylece, bireylerin hem ruhsal hem de toplumsal iyilik hallerine katkı sağlanmaktadır.

Sonuç: Sonuç olarak, ruh sağlığı hizmetlerinin gelişmesiyle birlikte, sağlık profesyonellerinin bireye odaklı ve bütünsel iyileşme yaklaşımlarını benimsemeleri daha da önemli hale gelmiştir. İyileşme modellerinin etkinliğini artırmak için, yapısal engelleri aşmak adına politika değişiklikleri ve kaynak artırımı yapılmalı, iyileşme tanımlarında belirsizlikleri gidermek için net ve kişiselleştirilmiş çerçeveler oluşturulmalı, standart ölçüm araçları geliştirilerek bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, sürdürülebilir finansman ve eğitim ile kaynak eksiklikleri de aşılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Ruh sağlığı, iyileşme, iyileşme modelleri, derleme

A REVIEW OF PERSONAL RECOVERY MODELS IN MENTAL HEALTH

Betül Keleş Gördesli¹, Leyla Baysan Arabacı²

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği
Anabilim Dalı, İzmir Türkiye

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği
Anabilim Dalı, İzmir Türkiye

ABSTRACT

Introduction: Mental health encompasses more than just the absence of mental disorders; it is a crucial component of an individual's overall well-being. Initially, recovery in mental health was often defined solely as the elimination of symptoms. However, this understanding has evolved over time to adopt a broader perspective. While clinical recovery focuses primarily on symptom alleviation and medical intervention, personal recovery transcends mere symptom management and stabilization. It empowers individuals to develop self-awareness, enhance emotional resilience, achieve independence and autonomy, cultivate meaningful relationships, improve their overall well-being, contribute effectively to society, and restore hope and meaning to their lives.

Aim: This review aims to examine various personal recovery models applied in mental health and critically assess each one by comparing their target populations, effectiveness, strengths, and weaknesses.

The recovery models reviewed, including CHIME, SAMHSA, and WRAP, emphasize that each individual's recovery journey is unique and shaped by personal circumstances, strengths, and expectations. These models focus on different dimensions of recovery, such as symptom management, personal development, and social integration, to facilitate a more effective mental recovery process. In this way, individuals are supported in enhancing both their mental and social well-being.

Conclusion: As mental health services continue to evolve, it is increasingly important for health professionals to adopt person-centered and holistic recovery approaches. To enhance the effectiveness of recovery models, policy changes and increased resources must be implemented to address structural barriers. Additionally, clear and personalized frameworks should be established to eliminate uncertainties in recovery definitions, and standardized measurement tools should be developed to account for individual differences. Furthermore, resource shortages should be addressed through sustainable funding and comprehensive training.

Key words: Mental health, recovery, recovery models, review

BULİMİA NERVOSADA YOUTUBE™ VİDEOLARININ İÇERİK KALİTESİNİN VE GÜVENİLİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ümüş Özbey¹, Elif Altun²

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Amasya, Türkiye
umus_ozbey@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1438-0791

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye
elif.altun@yobu.edu.tr Orcid: 000-0001-7103-9891

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada, Bulimia Nervosa ile ilgili YouTube™ videolarının içerik kalitesi ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada tanımlayıcı kesitsel bir tasarım kullanılmıştır. İncelenecek YouTube videolarını belirlemek için “bulimia nervosa”, “bingeing”, “purging”, “eating disorders” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Her bir anahtar kelimedenden ilk 50 video (toplam 200) çalışmaya dahil edilmiştir. Videolar iki akademisyen tarafından değerlendirilmiştir. Hasta video içeriğinin kalitesi ve güvenilirliği Global Kalite Skoru (GQS), mDISCERN ve kullanışlılık araçları kullanılarak değerlendirilmiştir. Video içeriklerinde verilen bulimia nervosa bilgilerinin doğruluğu DSM-V kriterleri ile kontrol edilmiştir.

Bulgular: Dışlama kriterlerine göre 102 video değerlendirmeye alınmıştır. Video kaynağı çoğunlukla bağımsız kullanıcılardan oluşmuştur (%28,4). Video özellikleri açısından mDISCERN ve GQS sınıflandırmalarında gruplar arasında fark bulunmamıştır. mDISCERN (0,941 CI: 0,717-1,165), GQS (0,962 CI: 0,793-1,132) ve kullanışlılık puanının (0,435 CI: 0,345-0,525) bulimia nervosa puanı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır ($p<0,01$). Video kaynağına göre kullanışlılık puanında bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Ancak, en yüksek mDISCERN, GQS ve bulimia nervosa puanları doktor/diyetisyen grubunda gözlenmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Videoları video özelliklerinden ziyade doğru araçlarla değerlendirmek daha güvenilir sonuçlar vermektedir. YouTube'un her bireye açık küresel bir platform olması nedeniyle sağlık içeriklerinin uzmanlar tarafından değerlendirilmesi yanlış bilgilendirmenin önüne geçmek için bir seçenek olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bulimia Nervosa, YouTube™, video, güvenilirlik

EVALUATION OF THE CONTENT QUALITY AND RELIABILITY OF YOUTUBE™ VIDEOS ON BULIMIA NERVOSA

Ümüő Özbeý¹, Elif Altun²

¹Amasya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Diet, Amasya, Türkiye
umus_ozbey@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1438-0791

²Yozgat Bozok University, Akdagmadeni School of Health, Nursing department, Yozgat, Türkiye
elif.altun@yobu.edu.tr, Orcid: 000-0001-7103-9891

ABSTRACT

Introduction and Aim: In this study, we aimed to evaluate the content quality and reliability of YouTube™ videos on Bulimia Nervosa.

Methods: A descriptive cross-sectional design was applied for the study. The keywords “bulimia nervosa”, “bingeing”, “purging”, “eating disorders” were used to determine the YouTube videos to be examined. The first 50 videos from each keyword (totally 200) were included in the study. Videos were evaluated by two academicians. The quality and reliability of video content patient were evaluated using The Global Quality Score (GQS), mDISCERN, and usefulness tools. The accuracy of the bulimia nervosa information provided in the video content was controlled via DSM-V criteria.

Results: According to the exclusion criteria, 102 videos were evaluated. The video source consisted mostly of independent users (28.4%). There was no difference between the groups in mDISCERN and GQS classifications in terms of video characteristics. mDISCERN (0.941 CI: 0.717-1.165), GQS (0.962 CI: 0.793-1.132), and usefulness score (0.435 CI: 0.345-0.525) had a significant effect on bulimia nervosa score ($p<0.01$). There was no difference in usefulness score according to the video source ($p>0.05$). However, the highest mDISCERN, GQS, and bulimia nervosa scores were observed in the physician/dietician group ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: Evaluating videos with the right tools rather than video features gives more reliable results. Since YouTube is a global platform open to every individual, evaluation of health content by experts may be an option to prevent misinformation.

Key Words: Bulimia nervosa, YouTube™, video, reliability

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GEBELERİN MENTAL SAĞLIĞINA YANSIMASI: GEBELERİN ALGI VE DENEYİMLERİ

Merve Işık¹, Pınar Akbaş², Sultan Özkan Şat³

¹Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, merve0606_90@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-4857-2337

²Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Karabük, pınar.ates74@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-3931-8035

³Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Bitlis, sultan.ozkan25@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-9951-4073

ÖZET

Giriş ve Amaç: İklim değışikliği dünya genelinde bireylerin fiziksel ve mental sağlığı üzerinde derin etkiler yaratmaktadır [1,2]. Özellikle gebelik sürecinde, artan kaygı ve stres faktörleri, gebelerin mental sağlığını daha kırılgan hale getirmektedir [3]. Bu çalışma, iklim değışikliğinin gebelerin mental sağlığına yansımasını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada tematik analiz yaklaşımına dayalı tanımlayıcı temel niteliksel bir tasarım kullanılmıştır. Veriler gebe kadınlar (n=17) ile bireysel yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde tematik analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

Bulgular: ‘Geleceğe yönelik kaygı ve güvensizlik’ ve ‘iklim değışikliği kaynaklı psikolojik yükler’, ‘iklim değışikliğinin etkisi ile oluşan psikolojik yüklerle baş etme’ ve ‘sağlık profesyonellerinden beklentiler’ bu araştırmanın ana temalarıdır. Ana temalar ‘çocukların geleceğine yönelik endişeleri’, ‘gelecek belirsizliği’, ‘iklim kaygısı ve stres’, ‘ekolojik kayıp duygusu ve hüznü’, ‘kaçınma’, ‘manevi uygulamalar’ ve farkındalık oluşturma beklentisi’ olmak üzere yedi alt temadan oluşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: İklim değışikliği gebelerin yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte ve ruhsal sağlık üzerinde önemli bir yük oluşturmaktadır. Sağlık profesyonelleri toplumda iklim değışikliğinin etkilerine karşı daha geniş kapsamlı farkındalığı teşvik etmelidir. Bu gebelerin ve ailelerinin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını destekleyen politikaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar kelimeler: Gebe, iklim değışikliği, ruh sağlığı, nitel araştırma

Kaynakça

1. Abbasi K, Ali P, Barbour V, et al. Time to treat the climate and nature crisis as one indivisible global health emergency. *BMC Public Health*, 2023;1:29.
2. Barkin J.L, Buoli M., Curry C.L, et al. Effects of extreme weather events on child mood and behavior. *Developmental Medicine and Child Neurology*. 2021;63(7): 785–780.
3. Massazza A, Teyton A, Charlson F. et al. Quantitative methods for climate change and mental health research: current trends and future directions. *Lancet Planet Health*. 2022; 6:e613-27

THE REFLECTION OF CLIMATE CHANGE ON THE MENTAL HEALTH OF PREGNANT WOMEN: PERCEPTIONS AND EXPERIENCES OF PREGNANT WOMEN

Merve Işık,¹ Sultan Özkan Şat², Pınar Akbaş³

¹Giresun University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, merve0606_90@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-4857-2337

²Bitlis Eren University Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery, Bitlis,sultan.ozkan25@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9951-4073

³Karabük University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Karabük, pınar.ates74@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3931-8035

ABSTRACT

Introduction and Aim: Climate change is having profound effects on individuals' physical and mental health worldwide [1,2]. Especially during the pregnancy process, increasing factors of anxiety and stress make the mental health of pregnant women more vulnerable [3]. This study was conducted to determine the impact of climate change on the mental health of pregnant women.

Methods: In this study, a descriptive basic qualitative design based on the thematic analysis approach was used. The data were obtained through individual semi-structured interviews with pregnant women (n=17). Thematic analysis was used in the data analysis.

Results: "The main themes of this research are 'anxiety and insecurity about the future' and 'psychological burdens caused by climate change', 'coping with psychological burdens resulting from the effects of climate change', and 'expectations from health professionals'." The main themes consist of seven sub-themes: 'concerns about children's future', 'uncertainty about the future', 'climate anxiety and stress', 'feelings of ecological loss and grief', 'avoidance', 'spiritual practices', and 'expectation of raising awareness'.

Conclusion and Recommendations: Climate change negatively affects the quality of life of pregnant women and poses a significant burden on mental health. Healthcare professionals should promote broader awareness of the impacts of climate change within society. This can contribute to the development of policies that support the right of pregnant women and their families to live in a healthy environment.

Key Words: Climate change, mental health, pregnancy, qualitative research

References

1. Abbasi K, Ali P, Barbour V, et al. Time to treat the climate and nature carisi as one indivisible global health emergency. *BMC Public Health*. 2023;1:29.
2. Barkin J.L, Buoli M., Curry C.L, et al. Effects of extreme weather events on child mood and behavior. *Developmental Medicine and Child Neurology*. 2021;63(7): 785–780.
3. Massazza A, Teyton A, Charlson F. et al. Quantitative methods for climate change and mental health research: current trends and future directions. *Lancet Planet Health*. 2022; 6:e613-27

YETİŞKİN BİREYLERİN SİBERKONDRI DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Esra Bekircan¹, Neşe İşcan Ayyıldız²

¹Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Trabzon-Türkiye, esrasancar1991@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-5942-026X

²Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Trabzon-Türkiye. neseayyildiz@trabzon.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0976-8000

ÖZET

Amaç: İnternette sağlığa yönelik bilgi arama davranışı sağlık profesyoneli olmayan kişilerin sağlık ve hastalık durumlarını daha iyi anlamalarına ve açıklık getirmelerine yardımcı olabilmektedir [1]. Sağlık durumlarına yönelik endişe duyan kişiler semptomları hakkında bilgi edinmek için sıklıkla internete yönelebilmekte olup siberkondrinin çevrimiçi kontrol etme ve değişkenlerle ne ölçüde ilişkili olduğu tam olarak netleştirilmemiştir [2]. Bu çalışmanın amacı yetişkin bireylerin siberkondri düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Bu araştırma Ocak-Haziran 2024 tarihleri arasında tanımlayıcı ve kesitsel olarak Trabzon ilinde yaşayan 871 kişi ile online ve yüz yüze görüşme yolu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Siberkondri Şiddeti Ölçeği-Kısa Formu (SŞÖ-KF) [3] kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmada yer alan kadın katılımcıların SŞÖ-KF toplam puan ortalaması (29,17±7,95), erkek katılımcıların puan ortalamasına (27,92±8,15) göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (t=-2,27; p<0,05). Bekar katılımcıların SŞÖ-KF toplam puan ortalaması (29,39±8,05), evli katılımcılardan (27,49±7,93) anlamlı derecede daha yüksektir (t=3,41; p<0,05). İlkokul mezunlarının SŞÖ-KF puan ortalaması (25,82±7,79), lise (28,21±7,32), lisans (30,49±8,10) ve ön lisans mezunlarına (29,93±8,41) kıyasla anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur (F=13,51; p<0,05). İnternette başvuracakları doktor ve hastane hakkında bilgi arayanların SŞÖ-KF toplam puan ortalaması (30,54±7,68), kullanmayan bireylerin toplam puan ortalamasına (25,48±7,68) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (t=9,39; p<0,05). İnternette sağlıkları ile ilgili ön araştırma yapan bireylerin SŞÖ-KF toplam puan ortalaması (31,16±7,20), yapmayan bireylerin toplam puan ortalamasına (24,08±7,52) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (t=13,65; p<0,05).

Sonuç: Araştırmaya katılan kadınların siberkondri düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Medeni duruma göre siberkondri düzeylerinin bekar olan bireylerde evli olma durumuna göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada yer alan bireylerin eğitim seviyesi arttıkça siberkondri düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada yer alan bireyler arasında hastane ve doktor seçiminde internette ön bilgi arama davranışları yüksek olanların siberkondri düzeylerinin de yüksek olduğu saptanmıştır. Doktora başvurmadan önce sağlıklarına ilişkin internette ön

araştırma yapanların siberkondri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada yer alan bireylerin yaşları arttıkça siberkondri düzeylerinin azaldığı yani yaş ve siberkondri düzeyleri arasında ters bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Bilgiye Erişim, İnternet, Sağlık Kaygısı, Siberkondri, Yetişkin.

Kaynaklar

1. White RW, Horvitz E. Cyberchondria: studies of the escalation of medical concerns in web search. ACM Transactions on Information Systems (TOIS). 2009;27(4):1-37. doi.org/10.1145/1629096.1629101
2. Doherty-Torstrick ER, Walton KE, Fallon BA. Cyberchondria: parsing health anxiety from online behavior. Psychosomatics. 2016;57(4):390-400. doi.org/10.1016/j.psych.2016.02.002
3. Yam FC, Korkmaz O, Griffiths MD. The association between fear of Covid-19 and smartphone addiction among individuals: the mediating and moderating role of cyberchondria severity. Current Psychology. 2023; 42:2377–2390. doi: 10.1007/s12144-021-02324-z.

THE EXAMINATION OF CYBERCHONDRIA LEVELS IN ADULTS AND ASSOCIATED FACTORS: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Esra Bekircan¹, Neşe İşcan Ayyıldız²

¹Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Trabzon-Türkiye, esrasancar1991@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-5942-026X

²Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Trabzon-Türkiye. neseayyildiz@trabzon.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0976-8000

ABSTRACT

Objective: Searching for health-related information on the internet can assist individuals who are not healthcare professionals in better understanding and clarifying their health and illness conditions [1]. Individuals who are concerned about their health often turn to the internet to obtain information about their symptoms; however, the extent to which cyberchondria is associated with online checking behaviors and related variables has not yet been fully clarified [2]. The aim of this study is to determine the levels of cyberchondria in adults and the factors influencing them.

Methods: This research was conducted between January and June 2024 in Trabzon province, with 871 participants, through online and face-to-face interviews in a descriptive and cross-sectional manner. Data for the study were collected using the Cyberchondria Severity Scale-Short Form (CSS-SF) [3].

Results: The total mean score of the Cyberchondria Severity Scale-Short Form (CSS-SF) for female participants (29.17 ± 7.95) was found to be significantly higher than that of male participants (27.92 ± 8.15) ($t = -2.27$; $p < 0.05$). The total mean score for single participants (29.39 ± 8.05) was significantly higher than that of married participants (27.49 ± 7.93) ($t = 3.41$; $p < 0.05$). The mean CSS-SF score for individuals with only primary school education (25.82 ± 7.79) was significantly lower than those with a high school (28.21 ± 7.32), bachelor's (30.49 ± 8.10), and associate's degree (29.93 ± 8.41) ($F = 13.51$; $p < 0.05$). Participants who searched for information online regarding doctors and hospitals had a significantly higher total score (30.54 ± 7.68) compared to those who did not engage in such searches (25.48 ± 7.68) ($t = 9.39$; $p < 0.05$). Participants who conducted online research about their health before seeking medical advice had a significantly higher total score (31.16 ± 7.20) compared to those who did not engage in this behavior (24.08 ± 7.52) ($t = 13.65$; $p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: The study found that the levels of cyberchondria were higher among female participants compared to male participants. Regarding marital status, single individuals exhibited higher cyberchondria levels than married ones. It was determined that as the education level of participants increased, their cyberchondria levels also increased. Among the study participants, those who engaged in online searches for information about doctors and hospitals showed higher levels of cyberchondria. Those who performed online research about their health before visiting a doctor had higher levels of cyberchondria. Additionally, it was found that as the age of the participants

increased, their cyberchondria levels decreased, indicating an inverse relationship between age and cyberchondria.

Keywords: Access to Information, İnternet, Health Anxiety, Cyberchondria, Adults.

References:

1. White RW, Horvitz E. Cyberchondria: studies of the escalation of medical concerns in web search. ACM Transactions on Information Systems (TOIS). 2009;27(4):1-37. doi.org/10.1145/1629096.1629101
2. Doherty-Torstrick ER, Walton KE, Fallon BA. Cyberchondria: parsing health anxiety from online behavior. Psychosomatics. 2016;57(4):390-400. doi.org/10.1016/j.psym.2016.02.002
3. Yam FC, Korkmaz O, Griffiths MD. The association between fear of Covid-19 and smartphone addiction among individuals: the mediating and moderating role of cyberchondria severity. Current Psychology. 2023; 42:2377–2390. doi: 10.1007/s12144-021-02324-z.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAM SONU VE ÖLÜM SONRASI ÖZYETERLİLİĞİN TANATAFOBİ VE ÖLÜM ANKSİYETESİ İLE İLİŞKİSİ

Merve Işık¹, Yasemin Çekiç²

¹Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun, merve0606_90@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-4857-2337

²Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, Ankara, ycekic@ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-9237-440X

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ortalama yaşam süresinin artması ve ölüm sürecinin kurumsallaşması, hemşirelik öğrencilerinin uygulama eğitimi sırasında yaşam sonu hasta bakımına dahil olma oranını artırmaktadır [1,2]. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinde yaşam sonu ve ölüm sonrası özyeterliliğin tanatafobi ve ölüm anksiyetesi ile ilişkisini incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türdeki araştırmanın örneklemini 620 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, Yaşam Sonu ve Ölüm Sonrası Özyeterlilik Ölçeği, Tanatafobi Ölçeği ve Abdel-Khalek Ölüm Anksiyetesi Ölçeği kullanılarak online toplandı. Araştırmaya başlamadan önce bir devlet üniversitesinden etik kurul onayı ve kurum izinleri alındı.

Bulgular: Öğrencilerin Yaşam Sonu ve Ölüm Sonrası Özyeterlilik Ölçeği puan ortalamasının düşük düzeyde ($62,21 \pm 14,93$), Tanatafobi Ölçeği toplam puanının $31,53 \pm 8,35$ ve Abdel-Khalek Ölüm Anksiyetesi Ölçeği toplam puanının $53,77 \pm 14,22$ olduğu saptandı. Öğrencilerin yaşam sonu ve ölüm sonrası özyeterlilik puanları ile tanatafobi puanı arasında negatif düşük düzey ($r = -0,287$), ölüm anksiyetesi puanı arasında negatif orta düzey ($r = -0,318$) anlamlı ilişki olduğu belirlendi ($p < 0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin yaşam sonu ve ölüm sonrası özyeterlilikleri arttıkça ölüme yönelik korku ve kaygıları azalmaktadır. Hemşirelik eğitim programlarında, öğrencilerin yaşam sonu bakımına yönelik özyeterliliklerini artıracak eğitim ve uygulama fırsatlarının sunulması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Ölüm anksiyetesi, Özyeterlilik, Tanatafobi

Kaynaklar:

1. Mastroianni C, Marchetti A, D'Angelo D, et al. Italian nursing students' attitudes towards care of the dying patient: a multi-center descriptive study. *Nurse Educ Today*. 2021;104:104991. doi:10.1016/j.nedt.2021.104991
2. Hokka M, Lehto JT, Kyngas H, et al. Finnish nursing students' perceptions of the development needs in palliative care education and factors influencing learning in undergraduate nursing studies—a qualitative study. *BMC Palliat Care*. 2022;21(1):1–15. doi:10.1186/s12904-022-00915-6

THE RELATIONSHIP BETWEEN END-OF-LIFE AND POST-MORTEM SELF-EFFICACY AND THANATOPHOBIA AND DEATH ANXIETY IN NURSING STUDENTS

Merve Işık¹, Yasemin Çekiç²

¹Giresun University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Giresun, merve0606_90@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-4857-2337

²Ankara University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, ycekic@ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-9237-440X

ABSTRACT

Introduction and Aim: The increase in average life expectancy and the institutionalization of the dying process are raising the rate at which nursing students participate in end-of-life patient care during their practical training [1,2]. The aim of this study is to determine the relationship between end-of-life and post-mortem self-efficacy and thanatophobia and death anxiety in nursing students.

Methods: The sample of the descriptive and correlational type study consisted of 620 nursing students. The data were collected online using the Introductory Information Form, the End-of-Life and Post-Mortem Self-Efficacy Scale, the Thanatophobia Scale, and the Abdel-Khalek Death Anxiety Scale. Before starting the research, ethical committee approval and institutional permissions were obtained from a state university.

Results: The average score of the students on the Life End and After Death Self-Efficacy Scale was found to be low (62.21 ± 14.93), the total score on the Thanatophobia Scale was 31.53 ± 8.35 , and the total score on the Abdel-Khalek Death Anxiety Scale was 53.77 ± 14.22 . The total score of the Thanatophobia Scale was found to be 31.53 ± 8.35 , and the total score of the Abdel-Khalek Death Anxiety Scale was 53.77 ± 14.22 . A significant negative low-level correlation was identified between students' self-efficacy scores regarding end-of-life and post-death and their thanatophobia scores ($r = -0.287$), as well as a significant negative moderate-level correlation with their death anxiety scores ($r = -0.318$) ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: As students' self-efficacy regarding end-of-life and post-death care increases, their fear and anxiety towards death decrease. In nursing education programs, it is recommended to provide training and practical opportunities that will enhance students' self-efficacy in end-of-life care.

Key Words: Death anxiety, Nursing students, Self-efficacy, Thanatophobia

References:

1. Mastroianni C, Marchetti A, D'Angelo D, et al. Italian nursing students' attitudes towards care of the dying patient: a multi-center descriptive study. *Nurse Educ Today*. 2021;104:104991. doi:10.1016/j.nedt.2021.104991
2. Hokka M, Lehto JT, Kyngas H, et al. Finnish nursing students' perceptions of the development needs in palliative care education and factors influencing learning in undergraduate nursing studies—a qualitative study. *BMC Palliat Care*. 2022;21(1):1–15. doi:10.1186/s12904-022-00915-6

65 YAŞ VE ÜZERİ YAŞLI BİREYLERDE DANS HAREKET TERAPİSİ VE YÜRÜME GİRİŞİMLERİNİN YALNIZLIK VE KENDİNİ İHMAL ETME ÜZERİNE ETKİSİ: ÜÇ KOLLU RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Gözde Yıldız Daş Geçim¹, Gonca Üstün²

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye, gozde.das@amasya.edu.tr, Orcid:0000-0002-9147-2016

²Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Amasya, Türkiye, gonca_ustun@hotmail.com, Orcid:0000-0003-3548-4351

ÖZET

Giriş-Amaç: Kendini ihmal ve yalnızlık, yaşlıların sağlığını ve yaşam kalitesini etkileyen yaygın ve ciddi halk sağlığı sorunlarıdır [1-3]. Bu tek kör, üç kollu randomize kontrollü çalışmanın amacı, dans hareket terapisi (DHT) ve yürüme girişimlerinin yaşlı bireylerin yalnızlık ve kendini ihmal düzeyleri üzerindeki etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Veriler, Türkiye’de bir şehirde yaşayan 65 yaş ve üzeri 48 kişiden; katılımcı bilgi formu, Yaşlılarda Kendini İhmal Ölçeği (YKİÖ) ve Yaşlılar İçin Yalnızlık Ölçeği (YİYÖ) kullanılarak toplandı. Dahil etme kriterlerini karşılayan katılımcılar rastgele DHT ($n = 16$), yürüme ($n = 16$) veya kontrol ($n = 16$) gruplarına atandı. Haftada iki seans olmak üzere altı hafta boyunca uygulanan DHT ve yürüme girişimlerinin etkisi kontrol grubuyla karşılaştırıldı. (Klinik araştırma kaydı: NCT05655455)

Bulgular: DHT ve yürüme gruplarındaki katılımcıların yalnızlık ve kendini ihmal etme düzeylerinde kontrol grubuna kıyasla önemli gelişmeler bulundu ($p < 0,05$). Her iki deney grubunda uygulanan girişimler benzer şekilde etkiliydi. Ancak DHT, YİYÖ’nin sosyal yalnızlık alt boyutunda ($p = 0,049$) ve YKİÖ’nin tüm alt boyutlarında yürüyüşten daha önemli bir rol oynadı: sosyal ağ ($p = 0,018$), fiziksel sağlık ($p = 0,039$), çevresel sağlık ($p = 0,025$) ve ruhsal sağlık ($p = 0,002$).

Sonuç ve Öneriler: DHT ve yürüme girişimleri yaşlı bireylerde kendini ihmal etme ve yalnızlığı etkili bir şekilde azaltır. Ayrıca haftada iki kez DHT programına katılmak, yürüyüş programından daha etkilidir. Bu girişimler, yaşlı bireylere erken psikososyal destek sağlamak için yapılandırılmış bir rehabilitasyon programına dahil edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Dans tedavisi, Yalnızlık, Yaşlı, Yaşlı ihmal, Yürüme

THE EFFECT OF DANCE MOVEMENT THERAPY AND WALKING INTERVENTIONS ON LONELINESS AND SELF-NEGLECT IN OLDER PEOPLE AGED 65 AND OVER: A THREE-ARMED RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Gözde Yıldız Daş Geçim¹, Gonca Üstün²

¹Amasya University, Faculty of Health Sciences, Public Health Nursing Department, Amasya, Türkiye, gozde.das@amasya.edu.tr, Orcid:0000-0002-9147-2016

²Amasya University, Faculty of Health Sciences, Psychiatric Nursing Department, Amasya, Türkiye, gonca_ustun@hotmail.com, Orcid:0000-0003-3548-4351

ABSTRACT

Introduction and Aim: Self-neglect and loneliness are common and serious public health problems that affect elders' health and quality of life [1-3]. The aim of this single blinded, three-armed randomized controlled trial is to evaluate the effect of dance movement therapy (DMT) and walking interventions on the loneliness and self-neglect levels of older people.

Methods: Data were collected using a participant information form, the Elder Self-Neglect Scale (ESNS), and Loneliness Scale for the Elderly (LSE) from 48 people aged 65 and over living in a city in Türkiye. Participants who met the inclusion criteria were randomly assigned to either DMT ($n = 16$), walking ($n = 16$), or control ($n = 16$) groups. This study aimed to measure the effect of DMT or walking interventions for six weeks with two sessions per week compared to the control group. (Clinical trial registration: NCT05655455)

Results: Significant improvements were found in the loneliness and self-neglect levels of participants in the DMT and walking groups compared to the control group ($p < 0.05$). The interventions applied in both experimental groups were similarly effective. However, DMT played a more important role than walking in the social loneliness subdimension ($p = 0.049$) of the LSE and all subdimensions of the ESNS: social network ($p = 0.018$), physical health ($p = 0.039$), environmental health ($p = 0.025$), and mental health ($p = 0.002$).

Conclusion and Recommendations: DMT and walking interventions effectively reduce self-neglect and loneliness in older people. Furthermore, attending a twice-weekly DMT program is superior to a walking program. These interventions should be included in a structured rehabilitation program to provide early psychosocial support to elders.

Key Words: Dance therapy, Elder neglect, Elderly, Loneliness, Walking

References:

1. Dahl KE, Calogiuri G, Jönsson B. Perceived oral health and its association with symptoms of psychological distress, oral status and socio-demographic characteristics among elderly in Norway. *BMC Oral Health* 2018;18:1-8.
2. Dong X, Xu Y, Ding D. Elder self-neglect and suicidal ideation in an US Chinese aging population: findings from the PINE study. *Journals of Gerontology Series A: Biomedical Sciences and Medical Sciences* 2017;72:76-81.
3. Mauk KL. Ethical perspectives on self-neglect among older adults. *Rehabilitation Nursing* 2011;36:60-65.

GERİATRİK BİREYLERDE UYKU KALİTESİ İLE YALNIZLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Meltem Çapar Çiftçi¹

¹Ağın Toplum Sağlığı Merkezi, Ağın, Elazığ, Türkiye, sevdai_naram@hotmail.com / ORCID:0000-0003-3358-7533

ÖZET

Giriş-Amaç: Çoğunlukla kronik rahatsızlığı bulunan geriatric bireylere yaşlanmanın getirdiği fiziksel, fizyolojik ve mental değişiklikler eklendiğinde bu bireylerin uyku kaliteleri olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. Bununla birlikte yaşlanmanın ilerlemesiyle çoğunlukla aktif bir düzeyden pasif bir düzeye geçen yaşlı bireyin önceki rollerinde oluşan azalmayla bu bireyin mesleki, sosyal ve kültürel çevresinden gittikçe uzaklaşması bu bireyi yalnız ve izole bir yaşam sürmeye zorlamaktadır [1,2]. Bu araştırmanın amacı geriatric bireylerin uyku kalitesiyle yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Metod: Ekim 2024- Ocak 2025 tarihleri arasında Türkiye'de bir toplum sağlığı merkezine kayıtlı 65 yaş ve üzeri bireyler (N =89) ile kesitsel bir çalışma yapılmıştır. Örneklem boyutu hesabında kullanılabilecek benzer çalışmalar incelenmiş ve ana hipotezler doğrultusunda uygulanacak istatistiksel yöntemlere göre en yüksek sayıyı veren örneklem boyutu hesabı dikkate alınmıştır. Bu çalışmada “G. Power-3.1.9.2” programı kullanılarak, %95 güven düzeyinde ($\alpha=0,05$), standardize etki büyüklüğü benzer bir çalışmadan 0,298 [3] olarak hesaplanmıştır ve 0,80 teorik güç ile minimum örneklem hacmi 86 olarak elde edilmiştir. Araştırmacının çabası ile araştırma toplamda 89 yaşlı bireyle tamamlandı. Araştırmaya dahil edilen katılımcıların belirlenmesinde bilgisayar destekli basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Katılımcılar Tanıtıcı Özellikler Formu, Standardize Mini Mental Test ile birlikte Yalnızlık Ölçeği (UCLA-LS) ve Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) doldurmuştur. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Shapiro Wilk Testi, Spearman korelasyonu ve Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin uyku kalitesi ve yalnızlık düzeylerine dair ortalama puanlar sırasıyla $7,67 \pm 3,14$ ve $45,85 \pm 8,76$ olarak saptanmıştır. Bu çalışmanın bulguları, kişilerin PUKİ ile UCLA-LS skorları arasında hesaplanan 0,368 korelasyon katsayısı ile istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($p < 0,05$).

Sonuç: Bu çalışmada elde edilen bulgular, geriatric bireylerin yaşamlarını sürdürürken maruz kaldıkları olumsuz çevresel ve psikososyal uyarıların, orta düzeyde yalnızlık hissi yaşamalarına ve düşük uyku kalitesi deneyimlemelerine yol açtığını göstermektedir. Ayrıca, bireylerin yalnızlık düzeyi ile uyku kalitesi arasında anlamlı ve orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Geriatrik bireylerin sosyalleşmelerini sağlayarak uyku kalitelerini daha iyi bir düzeye getirmek için stratejik halk sağlığı müdahaleleri fayda sağlayabilir

Anahtar Kelimeler: Geriatrik Bireyler, Uyku Kalitesi, Yalnızlık

Kaynaklar:

1. Şenol V, Soyuer F, Nar Şenol P. Assessment of sleep quality with Pittsburgh, Epworth and morningness eveningness questionnaire scales in the elderly at nursing home. *Turk J Geriatr* 2013; 161: 60-8,
2. Fadiloğlu Ç, İlkbay Y, Kuzeyli Yıldırım Y. Huzurevinde kalan yaşlılarda uyku kalitesi. *Turk J Geriatr* 2006; 9: 165-9.
3. Bilgili, N., Kitiş, Y., & Ayaz, S. (2012). Yaşlılarda Yalnızlık, Uyku Kalitesi Ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal Of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi*, 15(1).

THE RELATIONSHIP BETWEEN SLEEP QUALITY AND LONELINESS LEVELS IN GERIATRIC INDIVIDUALS

Meltem Capar Ciftci¹

¹Ağın Community Health Center, Ağın, Elazığ, Türkiye, sevdai_naram@hotmail.com / ORCID:0000-0003-3358-7533

ABSTRACT

Introduction-Aim: When the physical, physiological and mental changes brought about by aging are added to geriatric individuals who mostly have chronic diseases, the sleep quality of these individuals is negatively affected. However, with the progression of aging, the decrease in the previous roles of the elderly individual, who mostly passes from an active level to a passive level with the progression of aging, forces this individual to lead a lonely and isolated life [1,2]. The aim of this study was to examine the relationship between sleep quality and loneliness levels of geriatric individuals.

Method: Results: A cross-sectional study was conducted with individuals aged 65 and over (N = 89) registered in a community health center in Türkiye between October 2024 and January 2025. Similar studies that could be used in the sample size calculation were examined and the sample size calculation that gave the highest number according to the statistical methods to be applied in line with the main hypotheses was taken into account. In this study, using the “G. Power-3.1.9.2” program, the standardized effect size was calculated as 0.298 [3] from a similar study at a 95% confidence level ($\alpha = 0.05$) and the minimum sample size was obtained as 86 with a theoretical power of 0.80. With the efforts of the researcher, the study was completed with a total of 89 elderly individuals. Computer-assisted simple random sampling method was used to determine the participants included in the study. Participants filled out the Identifying Characteristics Form, Standardized Mini Mental Test, Loneliness Scale (UCLA-LS) and Pittsburg Sleep Quality Index (PSQI). Descriptive statistics, Shapiro Wilk Test, Spearman correlation and Linear Regression analysis were used in the analysis of the data. The mean scores of sleep quality and loneliness levels of the individuals participating in the study were 7.67 ± 3.14 (7) and 45.85 ± 8.76 , respectively.

Results: The mean scores of the individuals participating in the study regarding sleep quality and loneliness levels were determined as 7.67 ± 3.14 and 45.85 ± 8.76 , respectively. The findings of this study showed a statistically significant, positive and moderate relationship with a correlation coefficient of 0.368 calculated between the individuals' PSQI and UCLA-LS scores ($p < 0.05$).

Conclusion: The findings of this study show that the negative environmental and psychosocial stimuli that geriatric individuals are exposed to during their lives cause them to experience a moderate level of loneliness and poor sleep quality. In addition, a significant and moderately positive relationship was found between the level of loneliness of individuals and their sleep quality. Strategic public health

interventions may be beneficial in improving the sleep quality of geriatric individuals by enabling them to socialize.

Keywords: Geriatric Individuals, Sleep Quality, Loneliness

References:

1. Şenol V, Soyuer F, Nar Şenol P. Assessment of sleep quality with Pittsburgh, Epworth and morningness-eveningness questionnaire scales in the elderly at nursing home. *Türk J Geriatr* 2013; 161: 60-8,
2. Fadiloğlu Ç, İlkbay Y, Kuzeyli Yıldırım Y. Huzurevinde kalan yaşlılarda uyku kalitesi. *Türk J Geriatr* 2006; 9: 165-9.
3. Bilgili, N., Kitiş, Y., & Ayaz, S. (2012). Yaşlılarda Yalnızlık, Uyku Kalitesi Ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal Of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi*, 15(1).

İŞİTSEL HALÜSİNASYON TEMELLİ SES İŞİTME SİMÜLASYONU UYGULAMASININ ŞİZOFRENİ TANILI BİREYE BAKIM VERENLERİN DUYGU DİŞAVURUMU VE ALGILANAN AİLE YÜKÜ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA*

Fatma Gül Sak¹, Esra Uslu², Gülcan Güleç³

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, f.gul8997@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7227-2791

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0168-2747

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, gulcangulec@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3159-5372

*Bu makale doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni, bireyde olduğu kadar ailede de maddi ve manevi yıkıcı etkiler gösteren ruhsal bir bozukluktur [1]. Bu yıkıcı etki aileyi de ele alan müdahalelerle azaltılabilir. Bu doğrultuda işitsel halüsinasyonu olan bireylerin yaşadıklarını deneyimleyerek, onların anlaşılmasını amaçlayan ses işitme simülasyonları bir fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır [2]. Çalışmada işitsel halüsinasyon temelli ses işitme simülasyonu uygulamasının şizofreni tanılı bireye bakım verenlerin duygu dışavurumu ve algılanan aile yükü üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, randomize kontrollü desende tasarlanmıştır. Çalışma müdahale grubuna 20, kontrol grubuna 20 toplam 40 şizofreni tanılı bireye bakım verenle yürütülmüştür. Veriler Mart 2023-Ekim 2023 tarihleri arasında Duygu Dışavurumu Ölçeği ve Algılanan Aile Yüğü Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Müdahale grubuna İşitsel Halüsinasyon Temelli Ses İşitme Simülasyonu uygulanmıştır. Bu simülasyon, işitsel halüsinasyon yaşayan bireylerin işittikleri sesleri üç boyutlu olarak temsil etmektedir. Bakım verenler işitsel halüsinasyonu olan bireylerin yaşadıklarını deneyimlerken eş zamanlı olarak gündelik hayatın içinden belirlenen iki görevi yerine getirmişlerdir. Kontrol grubunda kliniğin rutin uygulamaları devam etmiştir. Her iki gruba da “Bilgi Broşürü” verilmiştir. Tüm katılımcılara uygulama öncesi ve uygulamadan bir ay sonra ölçümler yapılmıştır.

Bulgular: Çalışma sonrasında müdahale grubunun duygu dışavurumu ölçek puanı ile algılanan aile yükü ölçek puanı kontrol grubuna göre azalmıştır ($p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: İşitsel halüsinasyon temelli ses işitme simülasyonu şizofreni tanılı bireylere bakım verenlerde duygu dışavurumunu ve algılanan aile yükünü azaltan faydalı bir uygulamadır. Bu doğrultuda uygulama şizofreni tanılı bireylerin bakım verenleri için terapötik bir araç olarak kullanılması, rutin hemşirelik bakımına entegre edilmesi, yaygınlaştırılması için yasal düzenlemelerin yapılması, uygulamanın farklı kültürlerde etkinliğinin değerlendirildiği çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Duygu Dışavurumu, Algılanan Aile Yüğü, Psikiyatri Hemşireliğı

Kaynaklar:

1. Bighelli I, Rodolico A, García-Mieres H, Pitschel-Walz G, Hansen WP, Schneider-Thoma J, ... et al. Psychosocial and psychological interventions for relapse prevention in schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*. 2021;8(11):969-980.
2. Duprey MD, Silver-Dunker K, Whittaker SL. The use of auditory simulation in undergraduate nursing: An innovative teaching strategy to promote empathy. *Nursing Education Perspectives*. 2021;42(6):125-126.

THE EFFECT OF AUDITORY HALLUCINATION-BASED HEARING VOICES SIMULATION ON THE EXPRESSED EMOTION AND PERCEIVED FAMILY BURDEN OF CAREGIVERS OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL*

Fatma Gül Sak¹, Esra Uslu², Gülcan Güleç³

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, f.gul8997@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7227-2791

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, esra.uslu@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0168-2747

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, 26040, Odunpazarı, Eskişehir, Türkiye, gulcangulec@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-3159-5372

*This article is derived from a doctoral dissertation study.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a mental disorder with devastating effects on both individuals and their families [1]. These adverse effects can be mitigated through interventions that also address the family. In this context, hearing voices simulations, which aim to foster understanding by allowing individuals to experience auditory hallucinations, present a valuable opportunity [2]. This study aimed to determine the impact of an auditory hallucination-based hearing voices simulation on the expressed emotion and perceived family burden of caregivers for individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: The study was designed as a randomized controlled trial and conducted with a total of 40 caregivers of individuals with schizophrenia, including 20 in the intervention group and 20 in the control group. Data were collected between March 2023 and October 2023 using the Expressed Emotion Scale and the Perceived Family Burden Scale. The intervention group underwent an auditory hallucination-based hearing voices simulation, which represents the sounds experienced by individuals with auditory hallucinations in a three-dimensional format. Caregivers performed two predefined tasks from daily life while simultaneously experiencing auditory hallucinations. The control group continued with routine clinical practices. Both groups received an "Information Brochure." Measurements were taken before the intervention and one month after its completion.

Results: Post-intervention, the intervention group showed a significant reduction in both expressed emotion and perceived family burden scores compared to the control group ($p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: The auditory hallucination-based hearing voices simulation is a beneficial tool for reducing expressed emotion and perceived family burden among caregivers of individuals with schizophrenia. It is recommended that this simulation be utilized as a therapeutic tool for caregivers, integrated into routine nursing care, supported by legal regulations for wider

implementation, and evaluated for its effectiveness in different cultural contexts through further research.

Key Words: Schizophrenia, Expressed Emotion, Perceived Family Burden, Psychiatric Nursing

References:

1. Bighelli I, Rodolico A, García-Mieres H, Pitschel-Walz G, Hansen WP, Schneider-Thoma J, ... et al. Psychosocial and psychological interventions for relapse prevention in schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*. 2021;8(11):969-980.
2. Duprey MD, Silver-Dunker K, Whittaker SL. The use of auditory simulation in undergraduate nursing: An innovative teaching strategy to promote empathy. *Nursing Education Perspectives*. 2021;42(6):125-126.

ADLİ PSİKİYATRİ HASTALARININ AİT OLMA DUYGULARININ SUÇ DAVRANIŞI VE İYİLEŞME DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Hatice Polat¹, Sibel Asi Karakaş², Şeyda Erçel³, Gülay Taşçı⁴

¹Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji, Boran mah. Kırkgöz Cad. No: 82B, Malatya, Türkiye, hatice.polat@ozal.edu.tr, Orcid:0000-0003-0444-3717

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik, Atatürk Üniversitesi 25240, Erzurum, Türkiye, sibelasi_36@hotmail.com Orcid: 0000-0002-5499-2143

³Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aktuluk Mahallesi 3.Sokak No:1 Aktuluk Kampüsü, Tunceli, Türkiye, seydaercel23@gmail.com Orcid: 0000-0003-4029-5571

⁴Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi/ YGAP, Ulukent Mahallesi Prof. Dr. Naci Görür Bulvarı No: 15/1, Elazığ, Türkiye, akcagulay01@gmail.com Orcid: 0000-0003-2078-0182

ÖZET

Giriş-Amaç: Temel bir insan ihtiyacı olan ait olma duygusu, psikolojik iyi olma ve kendini gerçekleştirme için gereklidir [1]. İyileşme bireyin tutumları, değerleri, duyguları, hedefleri, rol ve becerilerindeki bireye özgü bir değişim süreci olarak tanımlanır [2]. Adli psikiyatri hastalarının iyileşmeleri ile ilişkili faktörlerin belirlenmesi psikiyatri hemşirelerinin bakım müdahalelerini planlayabilmesi için önemlidir. Bu çalışma Adli psikiyatri hastalarının iyileşme düzeyi ve suç davranışı ile ait olma duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. Araştırma ülkemizin Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan Şehir Hastanesi'ne bağlı Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri (YGAP) Hastanesi'nde Adli Psikiyatri servisinde yatırılarak tedavi gören hastalar ile yürütüldü. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden araştırmanın evreni içerisinde araştırmaya alınma kriterlerini taşıyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 77 hasta çalışmanın örneklemi oluşturdu.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların ait olma duygusu ölçeği ile iyileşme değerlendirme ölçeği toplam puanları arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$); ait olma duygusu ölçeği ile şiddet içeren ve içermeyen davranışların puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı saptandı ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonuçları adli psikiyatri hastalarının iyileşme süreçlerini aidiyet duygusunun olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Adli psikiyatri birimlerinde çalışan hemşirelerin empati üzerine temellendirilmiş terapötik iletişim tekniklerini kullanması hastaların hem değerli hissetmesine hem de ait olma duygusunun oluşmasına katkıda bulunabilir. Adli psikiyatride çalışan hemşireleri bu konuda farkındalık kazanabilmesi için hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri, ait olma, iyileşme düzeyi, şiddet

Kaynaklar:

1. McLaren S, Gomez R, Bailey M, Van Der Horst RK. The association of depression and sense of belonging with suicidal ideation among older adults: applicability of resiliency models. *Suicide and Life-Threatening Behavior*. 2007;37(1):89-102
2. Yüksel R, Arslantaş H, Dereboy F, Kızılkaya M, İnalkaç S. Ruh sağlığı iyileşme ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 2023;34(2):110-117.

RELATIONSHIP BETWEEN FORENSIC PSYCHIATRIC PATIENTS' FEELING OF BELONGING AND CRIMINAL BEHAVIOR AND LEVEL OF RECOVERY

Hatice Polat¹, Sibel Asi Karakaş², Şeyda Erçel³, Gülay Taşçı⁴

¹Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji, Boran mah. Kırkgöz Cad. No: 82B, Malatya, Türkiye, hatice.polat@ozal.edu.tr, Orcid:0000-0003-0444-3717

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik, Atatürk Üniversitesi 25240, Erzurum, Türkiye, sibelasi_36@hotmail.com Orcid: 0000-0002-5499-2143

³Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aktuluk Mahallesi 3.Sokak No:1 Aktuluk Kampüsü, Tunceli, Türkiye, seydaercel23@gmail.com Orcid: 0000-0003-4029-5571

⁴Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi/ YGAP, Ulukent Mahallesi Prof. Dr. Naci Görür Bulvarı No: 15/1, Elazığ, Türkiye, akcagulay01@gmail.com Orcid: 0000-0003-2078-0182

ABSTRACT

Introduction and Aim: A sense of belonging, which is a basic human need, is necessary for psychological well-being and self-actualization [1]. Recovery is defined as a process of individual-specific change in an individual's attitudes, values, emotions, goals, roles and skills [2]. Determining the factors associated with the recovery of forensic psychiatric patients is important for psychiatric nurses to plan care interventions. This study was conducted to examine the relationship between the recovery level of forensic psychiatric patients and their sense of belonging with criminal behavior.

Methods: This study was conducted with a descriptive and correlational design. The study was conducted with patients receiving treatment at the Forensic Psychiatry ward of the High Security Forensic Psychiatry (HSFP) Hospital affiliated with the City Hospital in the Eastern Anatolia Region of our country. Without selecting a sample, 77 patients who met the criteria for inclusion in the study and agreed to participate in the study were included in the sample of the study.

Results: It was found that there was a moderate positive significant relationship between the total scores of the sense of belonging scale and the recovery assessment scale of the patients participating in the study ($p<0.05$); however, there was no statistically significant relationship between the mean scores of the sense of belonging scale and violent and non-violent behaviors ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: The results of this study show that the sense of belonging positively affects the recovery process of forensic psychiatric patients. The use of therapeutic communication techniques based on empathy by nurses working in forensic psychiatry units can contribute to both the feeling of value and the formation of a sense of belonging in patients. It's recommended that nurses working in forensic psychiatry be supported with in-service training to gain awareness on this issue.

Key Words: Forensic psychiatry, Belonging, Recovery level, Violence

References:

1. McLaren S, Gomez R, Bailey M, Van Der Horst RK. The association of depression and sense of belonging with suicidal ideation among older adults: applicability of resiliency models. *Suicide and Life-Threatening Behavior*. 2007;37(1):89-102
2. Yüksel R, Arslantaş H, Dereboy F, Kızılkaya M, İnalkaç S. Ruh sağlığı iyileşme ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 2023;34(2):110-117.

TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTEDE GÖREV YAPAN AKADEMİSYENLERDE ZİHİNSEL İŞ YÜKÜ İLE ALGILANAN STRES İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Güner Ekin Demirtaş Uçkır¹, Özlem Yazıcı²

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, guner.uckiran@okan.edu.tr, Orcid: 0009-0009-6461-1082

²İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, ozlem.yazici@okan.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7369-2699

ÖZET

Giriş- Amaç: Akademisyenlerin iş yükleri zihinsel iş yükü olarak karşımıza çıkmaktadır, aşırı iş yükü ise önemli stres faktörlerinden birisidir [1]. Bu araştırma, Türkiye’de görev yapan akademisyenlerin zihinsel iş yükleri ve algılanan stresleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’de üniversitelerde görev yapan 495 akademisyen oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Algılanan Stres Ölçeği” ve “CarMen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma 15 Mayıs- 15 Aralık 2023 tarihleri arasında Türkiye’de görev yapan 495 akademisyen ile online olarak Google anket formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler normal dağıldığı için parametrik testler uygulanmıştır (t-testi, One- Way ANOVA, Pearson Korelasyon Analizi). Sonuçlar %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma için İstanbul Okan Üniversitesi Etik Kurulu’ndan izin alınmıştır (Tarih: 10.05.2023 Karar No: 15).

Bulgular: Araştırmaya katılan akademisyenlerin; yaş ortalaması 39,22±9,67, haftalık ders yükleri ortalama 16,41±11,2 saat, %26,46’sı araştırma görevlisi, %25,66’sı doçent doktordur. Akademisyenler Algılanan Stres Ölçeğinden ortalama 27,37±7,92 puan, CarMen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeğinden ortalama 3,67±0,61 puan almıştır. Akademisyenlerin; cinsiyeti, medeni hali, çocuk sahibi olma durumu, bilim alanı, ünvanı, günlük işler için destek alma durumu; yeterli ve dengeli beslendiğini, düzenli uyku uyuduğunu, düzenli egzersiz yaptığını düşünme durumuna göre algılanan stres puan ortalamaları ve zihinsel iş yükü puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05). Algılanan Stres Ölçeği ve CarMen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeği arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki saptanmıştır (r=0,489 p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Kadınların, bekarların, çocuk sahibi olmayanların, sağlık bilimleri alanında çalışanların, yeterli ve dengeli beslenmediğini düşünenlerin, düzenli ve yeterli uyuyamadığını düşünenlerin, düzenli egzersiz yapmadığını düşünenlerin, algılanan stres ve zihinsel iş yükü düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Algılanan stres düzeyi ile zihinsel iş yükü arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Akademisyenlerin zihinsel iş yüklerini ve algılanan streslerini oluşturan unsurların incelenmesi, akademisyenlerde algılanan stres ve zihinsel iş yükünü azaltıcı girişimlerde bulunulması ve bu girişimlerin etkinliklerinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş yükü, Stres

Kaynaklar:

1. Şahin R, Özkan S, İlhan MN. AKADEMİSYENLERDE İŞ SAĞLIĞI VE İŞ SAĞLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER. Gazi Sağlık Bil. Haziran 2019;4(1):11-18.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MENTAL WORKLOAD AND PERCEIVED STRESS IN ACADEMICS WORKING AT UNIVERSITIES IN TÜRKİYE

Güner Ekin Demirtaş Uçkiran¹, Özlem Yazıcı²

¹İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, guner.uckiran@okan.edu.tr, Orcid: 0009-0009-6461-1082

²İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Akfırat Tuzla İstanbul, Türkiye, ozlem.yazici@okan.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7369-2699

ABSTRACT

Introduction and Aim: The workloads of academicians manifest as mental workload, and excessive workload is one of the significant stress factors [1]. This study was conducted to examine the relationship between the mental workloads and perceived stress levels of academicians working in Türkiye

Methods: The study is descriptive and relational. The sample consisted of 495 academicians working at universities in Türkiye. Data were collected using the "Personal Information Form," the "Perceived Stress Scale," and the "CarMen-Q Mental Workload Scale." The study was conducted online via a Google survey form between May 15 and December 15, 2023, with 495 academicians working in Türkiye. Since the data were normally distributed, parametric tests were applied (t-test, One-Way ANOVA, Pearson Correlation Analysis). Results were evaluated within a 95% confidence interval and at a 5% significance level. Ethical approval for the study was obtained from the Ethics Committee of Istanbul Okan University (Date: May 10, 2023, Decision No: 15).

Results: The academicians participating in the study had an average age of 39.22±9.67 years, with an average weekly teaching load of 16.41±11.2 hours. Among them, 26.46% were research assistants, and 25.66% were associate professors. The academicians scored an average of 27.37±7.92 on the Perceived Stress Scale and an average of 3.67±0.61 on the CarMen-Q Mental Workload Scale. Significant differences were found in the average perceived stress scores and mental workload scores based on gender, marital status, parenthood, field of science, academic title, and whether they received support for daily tasks, as well as their perceptions of having a sufficient and balanced diet, regular sleep, and regular exercise (p<0.05). A moderate positive correlation was identified between the Perceived Stress Scale and the CarMen-Q Mental Workload Scale (r=0.489, p<0.001).

Conclusion and Recommendations: It was found that women, single individuals, those without children, those working in the field of health sciences, those who perceived themselves as not having a sufficient and balanced diet, those who believed they did not get adequate and regular sleep, and those who thought they did not engage in regular exercise had higher levels of perceived stress and mental workload. A moderate positive correlation was identified between the level of perceived stress and mental workload. It is recommended that the factors contributing to academics' mental workload

and perceived stress be investigated, interventions aimed at reducing perceived stress and mental workload be implemented, and the effectiveness of these interventions be evaluated.

Key Words: Psychological Stress, Work Load

References:

1. Şahin R, Özkan S, İlhan MN. Occupational health and factors affecting occupational health among academicians. Gazi Journal of Health Sciences. June 2019;4(1):11-18.

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN ÜSTBİLİŞ, BİLİŞSEL İÇGÖRÜ VE İYİLEŞME AŞAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Yusuf Yavuz³

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın, Türkiye. E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr ORCID: 0000-0001-5800-5099

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye. E-mail: ozlemsahinaltun@gmail.com ORCID: 0000-0001-6727-6480

³Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Rize, Türkiye. E-mail: yy_01_48@hotmail.com ORCID: 0000-0001-8276-7376

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerin üstbilış, içgörü ve iyileşme düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte olan bu çalışma, Ekim 2023 ile Mayıs 2024 tarihleri arasında Türkiye'deki bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM) tarafından düzenli olarak takip edilen 158 şizofreni tanısı almış birey ile yürütülmüştür. Veriler Üstbilış Ölçeği-30 (ÜBÖ-30), Beck Bilişsel İçgörü Ölçeği (BBİÖ) ve İyileşme Aşamaları Ölçeği (İAÖ-30) kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamalarının 49,27(10,64) olduğu, 23,33(11,00) yıldır şizofreni tanılı oldukları ve %86,7'sinin son bir yılda hastane yatışı olmadığı belirlendi. Katılımcıların ÜBÖ-30 ortalama toplam puanı 66,85(14,38), BBİÖ ortalama toplam puanı 6,35(5,26) ve İAÖ-30 büyüme alt boyut puanı 15,23(9,11) olarak bulundu. ÜBÖ-30 toplam puan ortalamaları ile BBİÖ toplam puan ortalamaları ve İAÖ-30 yeniden yapılanma ve gelişim alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptandı. BBİÖ toplam ölçek puan ortalaması ile İAÖ-30 farkındalık, hazırlık, yeniden yapılanma ve gelişim alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulundu. ÜBÖ-30 toplam puan ortalamasının, BBİÖ ölçeğinden alınan puanın %23,5'ini, İAÖ-30 gelişim alt boyut puan ortalamasının %10,2'sini açıkladığı belirlendi. BBİÖ toplam puan ortalamasının İAÖ-30 gelişim alt boyut puan ortalamasının %33,2'sini açıkladığı bulundu ($p<0.001$).

Sonuç: Şizofreni tanılı bireylerin patolojik üstbilışlerinin ve içgörü düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve bireylerin iyileşme aşamalarından gelişim aşamasında olduğu belirlendi. Katılımcıların patolojik üstbilış düzeyleri arttıkça, içgörü düzeylerinin azaldığı, iyileşme aşamalarından durağanlık aşamasının puanlarının arttığı, yeniden yapılanma ve gelişim aşamalarının puan ortalamalarının azaldığı belirlendi. İyileşme aşamalarına özellikle içgörünün daha fazla etkisi olduğu bulundu. Psikiyatri hemşirelerinin şizofreni tanılı bireylerin bakım süreçlerine bilişsel müdahaleleri, psikoeğitimi eklemeleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: İçgörü, İyileşme, Şizofreni, Üstbilış.

EVALUATION OF METACOGNITION, COGNITIVE INSIGHT AND RECOVERY LEVELS OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Duygu Özer¹, Özlem Şahin Altun², Yusuf Yavuz³

¹Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Bartın, Türkiye. E-mail: duyguozer@bartin.edu.tr ORCID: 0000-0001-5800-5099

²Atatürk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye. E-mail: ozlemsahinaltun@gmail.com ORCID: 0000-0001-6727-6480

³Recep Tayyip Erdoğan University, Rize Training and Research Hospital, Rize, Türkiye. E-mail: yy_01_48@hotmail.com ORCID: 0000-0001-8276-7376

ABSTRACT

Objective: This study aims to evaluate the relationship between metacognition, insight and recovery levels of individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This cross-sectional study was conducted with 158 individuals diagnosed with schizophrenia who were regularly followed up by a Community Mental Health Center in Türkiye between October 2023 and May 2024. The data were collected using the Metacognition Questionnaire-30 (MCQ-30), Beck Cognitive Insight Scale (BCIS), and Stages of Recovery Scale (STORI-30).

Results: Participant had been diagnosed with schizophrenia for 23.33(11.00) years and 86.7% of them had no hospitalization in the last year. The mean MCQ-30 total score was 66.85(14.38), the mean BCIS total score was 6.35(5.26) and the mean STORI-30 growth sub-dimension score was 15.23(9.11). There was a weakly significant negative correlation between MCQ-30 total mean scores and BCIS total mean scores and STORI-30 rebuilding and growth sub-dimensions. There was a moderately significant positive correlation between the BCIS total scale mean score and STORI-30 awareness, preparation, rebuilding and growth sub-dimensions. The mean MCQ total score was determined to explain 23.5% of the BCIS scale score and 10.2% of the STORI-30 growth sub-dimension score. The mean BCIS total score explained 33.2% of the mean STORI-30 growth sub-dimension score ($p<0.001$).

Conclusion: It was determined that pathological metacognition and insight levels of individuals diagnosed with schizophrenia were at a moderate level and individuals were in the growth stage of recovery. It was determined that as the pathological metacognition levels of individuals diagnosed with schizophrenia increased, their insight levels decreased, the scores of the moratorium stage increased, and the rebuilding and growth stages decreased. Insight was found to have a greater effect on the stages of recovery. It may be recommended that cognitive interventions and psychoeducation be implemented by psychiatric nurses in the care processes of individuals.

Keywords: Insight, Recovery, Schizophrenia, Metacognition.

BU ACI GEÇER Mİ?: MUTLULUĞUN PEŞİNDE FİLMİNİN KÜBLER-ROSS MODELİ KAPSAMINDA NİTEL ANALİZİ

Emine Hatun Eralp¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
281120211106@ogrenci.ogu.edu.tr Orcid: 009-0005-9853-2527

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
esra.uslu@ogu.edu.tr Orcid: 0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş-Amaç: Yas, hastayla yakın ilişkileri olan, hastayı tanıyan ve kaygılarını anlayan psikiyatri hemşireleri için önemli bir konudur [1]. Elisabeth Kübler-Ross'un geliştirdiği model hemşirelere bu sürecin yönetiminde rehberlik edebilir [2]. Filmler öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve anlaşılabilirliği artırdığı için hemşirelik alanında öğretici bir materyal olarak kullanılmaktadır [3]. Bu kapsamda çalışmanın amacı, yas sürecini konu alan Mutluluğun Peşinde (Rabbit Hole) filmini Kübler-Ross Modeli doğrultusunda analiz etmektir.

Yöntem: Bu nitel araştırmada, veriler Mutluluğun Peşinde filmi üzerinden doküman analizi yöntemi ile toplanmıştır. Film dört kez izlenip ilgili sahneler not edilmiştir. Analizde Kübler-Ross'un beş aşamalı modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Film, dört yaşındaki bir çocuğun kaybından sekiz ay sonraki süreci yansıtmaktadır. Filmde yas sürecini yansıtan 15 sahne tespit edilmiş, %40'ı öfke, %6,66'sı inkâr, %6,66'sı pazarlık, %20'si depresyon ve %26,66'sı kabullenme aşamasıyla ilişkilendirilmiştir. İncelenen sahnelerin %53,33'ünde anne, %33,33'ünde baba, %13,33'ünde ise her ikisi özne konumundadır. Yas aşamaları sırasız yaşanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Mutluluğun peşinde filmi, Kübler-Ross modeliyle yas sürecinin aşamalarını incelemek için yeterli öge içermektedir. Öfke aşamasını yansıtan ve öznesi anne olan sahnelerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Sonuçlar hemşirelik öğrencileri ve klinisyen hemşireler tarafından yas sürecini anlama ve değerlendirme konusunda öğretici bir rehber olarak kullanılabilir. Yas sürecinin anlaşılabilirliğini artırmak ve sürecin yönetimi için etkili müdahaleler geliştirebilmek için medyada benzer dizilerin/filmlerin içeriğinin analiz edilmesi alana katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Film, Kübler-Ross, Nitel Analiz, Yas

Kaynaklar:

1. Bultz BD. Cancer care and the role of psychosocial oncology: where are we and where are we going? Asia-Pac J Oncol Nurs.2016;3(2):118–120.
2. Corr DM, Corr CA. Elisabeth Kübler-Ross and the 5 stages model in a sampling of recent North American nursing textbooks. J Hosp Palliat Nurs.2020;22(1):61-67.
3. Ogston-Tuck S, Baume K, Clarke C, Heng S. Understanding the patient experience through the power of film: A mixed method qualitative research study. Nurse Educ Today.2016;46:69-74.

WILL THIS PAIN PASS?: A QUALITATIVE ANALYSIS OF THE FILM RABBIT HOLE WITHIN THE SCOPE OF THE KÜBLER-ROSS MODEL

Emine Hatun Eralp¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye, 281120211106@ogrenci.ogu.edu.tr Orcid: 009-0005-9853-2527

²Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye, esra.uslu@ogu.edu.tr Orcid: 0000-0003-0168-2747

ABSTRACT

Introduction and Aim: Grief is an important issue for psychiatric nurses who have close relationships with the patient, know the patient, and understand their anxieties. [1]. The model developed by Elisabeth Kübler-Ross can guide nurses in managing this process. [2]. Films are used as an educational material in the field of nursing because they facilitate learning and increase comprehensibility. [3]. In this context, the aim of the study is to analyze the film Rabbit Hole in accordance with the Kübler-Ross Model, which addresses the process of grief.

Methods: In this qualitative study, data were collected through document analysis of the film Rabbit Hole. The film was watched four times, and relevant scenes were noted. The five-stage model of Kübler-Ross was used in the analysis.

Results: The film portrays the process eight months following the loss of a four-year-old child. Fifteen scenes reflecting the grieving process were identified in the film, with 40% associated with anger, 6.66% with denial, 6.66% with bargaining, 20% with depression, and 26.66% with acceptance. In 53.33% of the examined scenes, the mother is the central figure, in 33.33% the father, and in 13.33% both are central figures. The stages of grief were experienced in a non-sequential order.

Conclusion and Recommendations: The film Rabbit Hole contains sufficient elements to examine the stages of the grieving process through the Kübler-Ross model. It was observed that the majority of the scenes reflecting the stage of anger have the mother as the central figure. The results can be used as an educational guide for nursing students and clinician nurses in understanding and evaluating the grieving process. Analyzing the content of similar TV series/films in the media could contribute to the field by improving the understanding of the grieving process and developing effective interventions for its management.

Keywords: Film, Kübler-Ross, Qualitative Analysis, Grief

References:

1. Bultz BD. Cancer care and the role of psychosocial oncology: where are we and where are we going? *Asia-Pac J Oncol Nurs*.2016;3(2):118–120.
2. Corr DM, Corr CA. Elisabeth Kübler-Ross and the 5 stages model in a sampling of recent North American nursing textbooks. *J Hosp Palliat Nurs*.2020;22(1):61-67.
3. Ogston-Tuck S, Baume K, Clarke C, Heng S. Understanding the patient experience through the power of film: A mixed method qualitative research study. *Nurse Educ. Today*.2016;46:69-74.

SEVGİ Mİ? ŞİDDET Mİ?: İLK VE SON DİZİSİNİN FLÖRT KAPSAMINDA NİTEL ANALİZİ

Alevna Bengisu Akbaş¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye
281120211063@ogrenci.ogu.edu.tr Orcid:0009-0008-7151-5163

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
esrauslu@ogu.edu.tr Orcid:0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş – Amaç: Sevgi adı altında görmezden gelinen ve insan hakları ihlali sayılan flört şiddeti bir halk sağlığı problemidir [1,2]. Diziler, flört şiddetinin sevgi gibi yorumlanmasına ve normal olarak algılanmasına neden olabilmektedir [3]. Bu kapsamda çalışmanın amacı yerli bir yapım olan ‘İlk ve Son’ dizisinin ilk sezonunu flört şiddeti kapsamında değerlendirmektir.

Yöntem: Nitel desendeki bu araştırmada veriler ‘İlk ve Son’ dizisinde yer alan sahneler üzerinden doküman analizi yöntemiyle toplanmıştır. Dizi dört kere izlenmiş ve konuyla ilgili sahneler not edilmiştir. Analiz sürecinde Dünya Sağlık Örgütü’nün flört şiddeti kapsamında yayımladığı metinler kullanılmıştır [1,2]. Veriler şiddetin türü, biçimi ve ekolojik modele göre şiddet riskini arttıran faktörler kapsamında sınıflandırılmıştır.

Bulgular: Dizide flört şiddetine ilişkin 68 sahne tespit edilmiştir. Sahnelerin %63,23’ü psikolojik, %25’i fiziksel, %1,47’si cinsel şiddet ve %10,29’u kontrol edici davranış içermektedir. Psikolojik şiddette hakaret/küçümseme (%41,17), fiziksel şiddette nesne fırlatma/eşyaya zarar verme (%13,23) en sık rastlanan şiddet biçimidir. Cinsel ilişkiye zorlama sahnesi görülmezken, kontrol edici davranış olarak hareketleri izleme %7,35 oranında tespit edilmiştir. Ekolojik modele göre dizide; çocukken şiddete maruz kalma veya tanık olma, alkol kullanımı, ilişkide çatışma ve tatminsizlik flört şiddetinin risk faktörleri olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma dizilerdeki flört şiddeti türlerinin çoğunlukla psikolojik şiddetle ilişkili olduğunu, özellikle hakaret ve küçümseme gibi davranışlarla temsil edildiğini ortaya koymuştur. Sonuçlar flört şiddeti türlerinin/biçimlerinin medyada nasıl sunulduğunu ve risk faktörlerini anlama konusunda sağlık profesyonellerine yol gösterebilir. Sevgi ile ilişkilendirilebilen flört şiddetinin fark edilmesi için medyada benzer dizilerin/filmlerin içeriğinin analiz edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dizi İncelemesi, Flört Şiddeti, Nitel Analiz.

Kaynaklar:

1. World Health Organization (WHO). Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence: a clinical handbook. geneva: WHO; 2014. p.99
2. G Krug, LL Dahlberg, JA Mercy, AB Zwi, R Lozano (Eds.). World report on violence and health, *World Health Organization (WHO)*.2002;87–122.

3. T.C Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. Televizyon Yayınlarında Şiddet Araştırma Raporu. T.C Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. <https://www.rtuk.gov.tr/televizyon-yayinlarinda-siddet-arastirmasi-2020/1789> . Kasım 2020’de yayınlanmıştır. Erişim tarihi 21 Aralık 2024.

LOVE OR VIOLENCE?: A QUALITATIVE ANALYSIS OF DATING VIOLENCE IN THE TV SERIES "*İLK VE SON*"

Aleyna Bengisu Akbaş¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye.
281120211063@ogrenci.ogu.edu.tr ORCID: 0009-0008-7151-5163

²Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Eskişehir, Türkiye.
esrauslu@ogu.edu.tr ORCID: 0000-0003-0168-2747

ABSTRACT

Introduction—Purpose: Dating violence, often overlooked as love and considered a human rights violation, is a public health issue [1,2]. TV series can normalize dating violence by portraying it as love [3]. This study evaluates the first season of the domestic TV series "*İlk ve Son*" within the scope of dating violence.

Method: This qualitative study used document analysis based on scenes from "*İlk ve Son*." The series was watched four times, and relevant scenes were noted. Texts published by the World Health Organization on dating violence were used during analysis [1,2]. Data were classified by type and form of violence, as well as risk factors based on the ecological model.

Findings: A total of 68 scenes involving dating violence were identified. Of these, 63.23% involved psychological violence, 25% physical violence, 1.47% sexual violence, and 10.29% controlling behavior. Insults and belittlement (41.17%) were the most common psychological forms, while throwing objects/damaging property (13.23%) was the most frequent physical form. No coercion into sexual intercourse was observed, but monitoring behaviors appeared in 7.35% of the scenes as controlling actions. Risk factors included childhood exposure to violence, alcohol use, relationship conflicts, and dissatisfaction.

Conclusion And Recommendations: This study highlights that TV series often portray dating violence, mainly psychological, through behaviors like insults and belittlement. These findings can help healthcare professionals understand how dating violence and its risk factors are presented in the media. Analyzing similar TV content is recommended to raise awareness of dating violence, which is often associated with love.

Keywords: TV Series Analysis, Dating Violence, Qualitative Analysis.

References:

1. World Health Organization (WHO). *Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence: a clinical handbook*. Geneva: WHO; 2014. p.99.
2. G Krug, LL Dahlberg, JA Mercy, AB Zwi, R Lozano (Eds.). *World report on violence and health*. World Health Organization (WHO). 2002; 87–122.
3. T.C. Radio and Television Supreme Council. *Research Report on Violence in Television Broadcasts*. T.C. Radio and Television Supreme Council. <https://www.rtuk.gov.tr/televizyon-yayinlarinda-siddet-arastirmasi-2020/178> Published November 2020. Accessed December 21, 2024.

KUMAR BAĞIMLILIĞI İLE İLGİLİ ÇEVİRİM İÇİ BİLGİ: OKUNABİLİR Mİ? GÜVENİLİR Mİ?

Yunus Manastır¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye
yunusmanastir@gmail.com, Orcid:0009-0000-7827-4798

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
esrauslu@ogu.edu.tr Orcid:0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş – Amaç: Kumar bağımlılığı; uyumsuz ve sürekli bir kumar oynama davranışı olarak tanımlanan, bireysel ve toplumsal düzeylerde olumsuz sonuçlara yol açan, hem bir tıbbi sorun hem de bir halk sağlığı sorunudur [1]. Bireyler bu sağlık problemini damgalama ve utanç hissi yaşamadan yönetebilmek için çevrim içi ortamları kullanmaktadır [2]. Bu noktada çevrim içi ortamdaki bilgilerin okunabilir ve güvenilir olup olmadığı konusu gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı kumar hakkında bilgi sunan web sitelerinin okunabilirliğini ve güvenilirliğini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı desendedir. Tarama Kasım 2024 tarihinde, Türkiye’de en çok kullanılan Google arama motoru [3] ve “kumar bağımlılığı, sanal kumar bağımlılığı, patolojik kumar bağımlılığı” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılmıştır. Her bir anahtar kelime için ilk 50 web sitesi kullanılmıştır. Dahil edilme ölçütlerini karşılayan 65 web sitesi çalışmaya dahil edilmiştir. Web sitelerinin okunabilirliği “Ateşman Okunabilirlik İndeksi”, güvenilirliği “JAMA” ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Web sitelerinin %81,82’sinin kaynağı sağlık kuruluşlarıdır. Web sitelerinin okunabilirlik indeksi puanı ortalaması 51,63±12,51 olup, metinlerin yaklaşık yarısı (%49,2) 11-12. sınıf düzeyinde okunabildir. Güvenilirlik puanı ortalaması ise 1,23±0,93’tür.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarına göre kumar bağımlılığına ilişkin bilgi paylaşımının yapıldığı web siteleri orta zorlukta okunabilir ve sınırlı düzeyde güvenilirdir. Bu sonuçlar kumar bağımlılığıyla ilgili konuları okunabilir ve güvenilebilir bir şekilde ele alan web sitelerine olan ihtiyacı ortaya koymuştur. Bu bağlamda, web sitesi metinlerini hazırlayan sağlık profesyonellerinin, okunabilirlik ve güvenilirlik ilkelerini gözetken içerikler oluşturmaları önerilmektedir. Ayrıca konuyla ilgili dilimizde ve farklı dillerde çevrimiçi bilginin değerlendirildiği farklı çalışmaların planlanması konunun doğasının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Güvenilirlik, İnternet, Kumar Bağımlılığı, Okunabilirlik

Kaynaklar:

1. Volberg RA. The prevalence and demographics of pathological gamblers: implications for public health. *American journal of public health*. 1994;84(2):237-241.
2. Evans L, Delfabbro PH. Motivators for change and barriers to help-seeking in Australian problem gamblers. *Journal of gambling studies*. 2005;21(2):133-155.
3. <https://gs.statcounter.com/browser-market-share/all/Türkiye>, Erişim Tarihi: 09.01.2025

ONLINE INFORMATION ABOUT GAMBLING ADDICTION: IS IT READABLE? IS IT RELIABLE?

Yunus Manastır¹, Esra Uslu²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye
yunusmanastir@gmail.com, Orcid:0009-0000-7827-4798

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye,
esrauslu@ogu.edu.tr Orcid:0000-0003-0168-2747

ABSTRACT

Introduction and Aim: Gambling addiction, defined as maladaptive and persistent gambling behavior, is both a medical problem and a public health problem that leads to negative outcomes on individual and societal levels [1]. Individuals often use online platforms to manage this health problem without experiencing stigma or feelings of shame [2]. At this point, the question arises as to whether the information available online is readable and reliable. Accordingly, the aim of this study is to evaluate the readability and reliability of websites providing information about gambling.

Methods: This descriptive study was conducted in November 2024 using Google, the most widely used search engine in Türkiye [3], with the keywords "gambling addiction," "online gambling addiction," and "pathological gambling addiction." For each keyword, the first 50 websites were analyzed. A total of 65 websites meeting the inclusion criteria were included in the study. The readability of the websites was assessed using the "Ateşman Readability Index," and their reliability was evaluated using the "JAMA" criteria.

Results: Among the websites, 81.82% were created by healthcare organizations. The mean readability index score of the websites was 51.63 ± 12.51 , with approximately half of the texts (49.2%) being readable at the 11th–12th grade level. The mean reliability score was 1.23 ± 0.93 .

Conclusion and Recommendations: The findings indicate that websites sharing information about gambling addiction have moderate readability and limited reliability. These results highlight the need for websites that create more readable and reliable online resources. In this context, It is recommended that healthcare professionals preparing website texts create content that adheres to the principles of readability and reliability. Additionally, further studies that evaluate online information on this topic in different languages would contribute to a better understanding of the nature of the issue.

Key Words: Reliability, Internet, Gambling Addiction, Readability

References:

1. Volberg RA. The prevalence and demographics of pathological gamblers: implications for public health. *American journal of public health*. 1994;84(2):237-241.
2. Evans L, Delfabbro PH. Motivators for change and barriers to help-seeking in Australian problem gamblers. *Journal of gambling studies*. 2005;21(2):133-155.
3. <https://gs.statcounter.com/browser-market-share/all/Türkiye>, Erişim Tarihi: 09.01.2025

YAŞLI BİREYLERİN YAŞLI FENOMENLER HAKKINDAKİ ALGILARI

Münire Temel¹, Nur Elçin Badırgalı²

¹Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, muniretemel@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8099-6287

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye, nurelcin.boyacioglu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8138-7347

ÖZET

Giriş-Amaç: Günümüzde sosyal medyada içerik üretimi bireylerin kendini başkalarına ifade etmesinin önemli bir yolu haline gelmiştir [1,2]. Bu çalışmanın amacı yaşlı bireylerin yaşlı sosyal medya fenomenleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma kalitatif bir araştırma olup, fenomenolojik desende yürütülmüştür. Çalışma verileri Türkiye’de yaşayan 60 yaş üstü 31 yaşlı birey ile yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme dökümanlarından elde edilen katılımcı ifadeleri incelenerek analiz edilmiş ve konu ile ilgili temalar belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışmada yaşlı bireylerin yaşlı sosyal medya fenomenlerine yönelik görüşleri ‘Yaşlı Fenomenleri Destekleme’ ve ‘Yaşlı Fenomenleri Yargılama’ ana temaları altında sekiz alt tema ile değerlendirilmiştir. ‘Yaşlı Fenomenleri Destekleme’ teması; gençler yapıyorsa yaşlılar da yapabilir; yaşlılığı aktif geçirme ve yaşam enerjisi sağlama biçimi; diğer yaşlılara ve gençlere örnek olacak içeriklerin yapılması; gençlikte doyum sağlanamamış alanların telafisi alt temalarını içermektedir. ‘Yaşlı Fenomenleri Yargılama’ teması; gençlerle yarışmaya çalışan ama başaramayan özenti işler; komik, gereksiz ve saçma eylemler; yaşlının saygınlığını zedeleyen, yaşlıya yakışmayan davranışlar; gençlikte eksik kalmış duyguların tatmin edilmeye çalışılsa da başırlanamaması alt temalarını içermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada yaşlı bireylerin yaşlı fenomenler hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerinin bulunduğı anlaşılmıştır. Yaşlıların olumlu görüşlerinde aktif yaşlanma algısının ve çağa ayak uydurmanın önemli olduğı, olumsuz görüşlerde ise yaşlının ağırbaşlı olması ve yaşamdan geri çekilmesi bakış açısının ağır bastığı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, İçerik Üreticisi, Sosyal Medya, Fenomen, Kalitatif Çalışma

Kaynaklar:

- 1-Açan B. Sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya türleri. Turkish Journal of Marketing Research. 2024; 3(1): 46-66
- 2-Lei X, Matovic D, Leung W-Y, Viju A, Wuthrich VM. The relationship between social media use and psychosocial outcomes in older adults: A systematic review. International Psychogeriatrics. 2024;36(9):714-746.

PERCEPTIONS OF ELDERLY INDIVIDUALS ABOUT OLD PHENOMENA

Münire Temel¹, Nur Elçin Badırgalı²

¹Tekirdağ Namık Kemal University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Tekirdağ, Türkiye, muniretemel@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8099-6287

²Istanbul University-Cerrahpasa, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology, İstanbul, Türkiye, nurelcin.boyacioglu@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8138-7347

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nowadays, content production on social media has become an important way for individuals to express themselves to others [1,2]. The aim of this study is to determine the perceptions of elderly individuals about elderly social media influencers.

Methods: The study is a qualitative research and was conducted in a phenomenological pattern. Study data were obtained by face-to-face interviews with 31 elderly individuals over the age of 60 living in Türkiye. Data were collected through a semi-structured interview form. The interviews were analyzed using the descriptive analysis technique.

Results: In the study, the opinions of elderly individuals towards elderly social media influencers were evaluated under two main themes: supporting and judging the influencers, and 8 sub-themes under these themes. The theme of supporting older influencers includes four subthemes; If young people can do it, old people can do it too; A way to spend old age actively and provide life energy; Creating content that will set an example for other elderly and young people; Compensation for areas of dissatisfaction in youth. The theme of judging older influencers includes four subthemes; Wannabe jobs that try to compete with young people but fail; Funny, unnecessary and ridiculous actions; Behaviors unbecoming of the elderly that damage the dignity of the elderly; Although attempts are made to satisfy the feelings that were missing in youth, it cannot be achieved.

Conclusion and Recommendations: In the study, it was found that the opinions of elderly individuals about elderly phenomena have positive and negative view. It has been determined that the perception of active aging and keeping up with the times are important in the positive opinions of the elderly. It is thought that the negative views of the elderly are dominated by the perspective of the elderly being dignified and withdrawing from life.

Key Words: Older Adults, Influencer, Social Media, Phenomenon, Qualitative Study

References:

- 1-Açan B. Sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya türleri. Turkish Journal of Marketing Research. 2024; 3(1): 46-66
- 2-Lei X, Matovic D, Leung W-Y, Viju A, Wuthrich VM. The relationship between social media use and psychosocial outcomes in older adults: A systematic review. International Psychogeriatrics. 2024;36(9):714-746.

GEBELERİN GEBELİKTE EGZERSİZ YAPMAYA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ, EGZERSİZ YAPMA DURUMLARI VE MENTAL SAĞLIK ETKİLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA

Sibel Çaynak¹, Özlem Şahan²

¹Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye, sibel.caynak@antalya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1579-0696

²Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Antalya, Türkiye, ozlem.sahan@antalya.edu.tr, Orcid:0000-0002-0684-8585

ÖZET

Giriş-Amaç: Gebelikte egzersiz yapmak ruh sağlığı için önemlidir. Çalışma, gebelerin egzersiz yapma durumları, gebelikte egzersiz yapmaya ilişkin bilgi düzeyleri ve mental sağlık etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma tipinde fenomenolojik desende tasarlanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan 20-40 yaş aralığında 11 gebe ile çalışma yürütülmüştür. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile görüşme yapılarak toplanmıştır. Araştırmanın etik onayı ve katılımcıların bireysel onamı alınmıştır. Görüşme sırasında gebelerin egzersiz yapma durumları, gebelikte egzersiz yapmaya ilişkin düşünceleri ve egzersizin mental sağlık üzerine etkilerini içeren 9 soru sorulmuştur. Veriler NVIVO programı ile tematik analiz yapılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan gebelerin yaş ortalaması 33,27'dir. Çalışma sonucunda egzersiz yapmaya ilişkin düşünceler, egzersiz yapma şekli, bebek sağlığı üzerine etkisi, anne sağlığı üzerine etkisi olmak üzere 4 ana tema ve temaların altında 24 alt tema belirlenmiştir. Hafif düzeyde yapılan egzersizlerin doğuma yardımcı olduğu, gebelikte kilo kontrolü sağladığı, stres yönetimi, motivasyon ve iyilik halinde artış sağladığı ve daha iyi dolaşım ile bebeklerin sağlıklı olabileceği, ağır egzersizlerin erken doğum riski, travma riski ve ağrıya neden olabileceği ifade edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Gebelerin çoğu hafif düzeyde egzersiz ve yürüyüş yaptıkları, açık havayı tercih ettikleri, egzersizin bebek ve anne sağlığına hem fiziksel hem de ruhsal anlamda katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Sağlık profesyonellerinin gebelikte egzersiz ile ilgili bilinen hatalı bilgilerin düzeltilmesi konusunda danışmanlık yapmaları, gebelikte egzersiz süresi, şekli ve sıklığı konularında eğitim vermeleri önerilmektedir. Egzersizin gebelerin fiziksel ve ruhsal sağlığını koruma, yükseltme ve dolayısıyla toplumun sağlığını yükseltmede önemli bir girişim olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Gebelik, Kalitatif Çalışma, Mental Sağlık

Kaynaklar:

1. Rodriguez-Ayllon, M., Acosta-Manzano, P., Coll-Risco, I., Romero-Gallardo, L., Borges-Cosic, M., Estévez-López, F., & Aparicio, V. A. (2021). Associations of physical activity, sedentary time, and physical fitness with mental health during pregnancy: The GESTAFIT 1737project. *Journal of Sport and Health Science*, 10(3), 379-386.

2. Guszkowska, M., Langwald, M., & Sempolska, K. (2015). Does physical exercise help maintain mental health during pregnancy? A comparison of changes in mental health in participants of physical exercise classes and childbirth classes. *Journal of Physical Activity and Health*, 12(1), 30-36.
3. Köken, G., & Yılmaz, M. (2007). Gebelik ve egzersiz. *Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst*, 17, 385-392.

PREGNANT WOMEN'S KNOWLEDGE LEVELS ABOUT EXERCISE DURING PREGNANCY, EXERCISE STATUS AND MENTAL HEALTH EFFECTS: QUALITATIVE STUDY

Sibel Cayanak¹, Özlem Şahan²

¹Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye, sibel.cayanak@antalya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1579-0696

²Antalya Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Antalya, Türkiye, ozlem.sahan@antalya.edu.tr, Orcid:0000-0002-0684-8585

ABSTRACT

Introduction and Aim:Exercise during pregnancy is important for mental health (1-2). The study was conducted to determine pregnant women's exercise status, knowledge levels about exercise during pregnancy and mental health effects.

Methods:The study was designed in a phenomenological design in the qualitative research type. The study was conducted with 11 pregnant women between the ages of 20-40 who volunteered to participate in the study. Data were collected by interviewing with a semi-structured interview form. Ethical approval of the study and individual consent of the participants were obtained. During the interview, 9 questions were asked including pregnant women's exercise status, thoughts about exercise during pregnancy and the effects of exercise on mental health. The data were analyzed by thematic analysis with the NVIVO program.

Results:The average age of the pregnant women participating in the study was 33.27. As a result of the study, 4 main themes were determined as thoughts on exercise, exercise method, effect on baby health, effect on mother health and 24 sub-themes under the themes. It has been stated that light exercises help with birth,provide weight control during pregnancy,increase stress management,motivation and well-being, and that babies can be healthy with better circulation, while heavy exercises can cause the risk of 1739roject1739e birth, trauma and pain.

Conclusion and Recommendations:Most pregnant women stated that they do light exercises and walks, prefer the open air and that exercise contributes to the health of the baby and mother both physically and mentally. It is recommended that health professionals provide consultancy to correct known incorrect information about exercise during pregnancy and provide training on the duration, form and frequency of exercise during pregnancy.It is thought that exercise will be an important initiative in protecting and improving the physical and mental health of pregnant women and thus improving the health of the society (1-3).

Keywords: Pregnancy, Exercise, Mental Health, Qualitative Study

References:

1. Rodriguez-Ayllon, M., Acosta-Manzano, P., Coll-Risco, I., Romero-Gallardo, L., Borges-Cosic, M., Estévez-López, F., & Aparicio, V. A. (2021). Associations of physical activity, sedentary time, and physical fitness with mental health during pregnancy: The GESTAFIT 1740project. *Journal of Sport and Health Science*, 10(3), 379-386.
2. Guskowska, M., Langwald, M., & Sempolska, K. (2015). Does physical exercise help maintain mental health during pregnancy? A comparison of changes in mental health in participants of physical exercise classes and childbirth classes. *Journal of Physical Activity and Health*, 12(1), 30-36.
3. Köken, G., & Yılmaz, M. (2007). Gebelik ve egzersiz. *Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst*, 17, 385-392.

BİPORLAR AFFEKTİF BOZUKLUKTA DAMGALANMA: NİTEL ARAŞTIRMA STIGMATIZATION IN BIPOLAR AFFECTIVE DISORDER: A QUALITATIVE STUDY

Erdem Demir¹, Kübra Gökalp²

¹Van Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye, erdmdmr30@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2151-6295

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, kubragungormus2010@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2317-2166

ÖZET

Giriş-Amaç:Bipolar Affektif Bozukluk, bireylerin duygu durumlarında belirgin dalgalanmalara yol açan ve yaşamın birçok alanında zorluklara neden olabilen bir ruh sağlığı sorunudur [1]. Bu durum, yalnızca hastalıkla değil, aynı zamanda toplumun ön yargıları ve damgalayıcı tutumlarıyla da mücadele etmeyi gerektirir [2]. Damgalanma, bireylerin sosyal ilişkilerini, özsaygılarını ve tedavi süreçlerine yaklaşımını olumsuz etkileyebilir [3]. Bu çalışmanın amacı, Bipolar Affektif Bozukluk tanısını alan hastaların damgalanma deneyimlerini incelemektir.

Yöntem:Araştırma, Van Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Haziran 2023 – Eylül 2024 tarihleri arasında, fenomenolojik araştırma deseni kullanılarak nitel araştırma türünde gerçekleştirilmiştir. Çalışma amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiş 13 katılımcı ile yürütülmüştür. Veriler “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Veriler tematik analiz ve MAXQDA programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular:Araştırmada hasta ifadeleri doğrultusunda kurum çalışanları tarafından damgalanma, toplum tarafından damgalanma, kendi kendini damgalama ve damgalama ile baş etme olmak üzere 4 ana tema belirlenmiştir. Kurum çalışanları tarafından damgalanma teması sağlık profesyonelleri ve diğer kurum çalışanları tarafından damgalanma olmak üzere iki alt temayı içermektedir. Toplum tarafından damgalanma teması ise aile ve diğer bireyler tarafından damgalanma olmak üzere iki alt temadan oluşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler:Bipolar Affektif Bozukluk tanısı alan bireylerin yoğun bir şekilde aileleri, toplum tarafından damgalandıkları ve hastaların kendi kendilerini damgaladıkları; damgalama ile baş etmek için aile desteğinin ve bilgilendirmenin önemli olduğu, hastaların hastalıklarını gizledikleri ve kendilerini izole ettikleri bulunmuştur. Damgalamayla başa çıkma stratejilerini güçlendirmek için bireylere yönelik eğitim ve destek programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar affektif bozukluk, Damgalanma, Psikiyatri hemşireliği

Bu bildiri, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 2224-B programı kapsamında desteklenmiştir.

Kaynaklar:

1. Vieta E, Suppes T. Bipolar disorder. *Lancet*. 2022;399(10327):901-917.

2. Corrigan PW, Watson AC. The stigma of mental illness: What we have learned. *World Psychiatry*. 2022;21(2):221-229.
3. Aksoy C, Gökalp K. Self-management in bipolar disorder: A meta-synthesis of qualitative evidence. *J Am Psychiatr Nurses Assoc*. Published online 2025. doi:10.1177/10783903251338450

STIGMATIZATION IN BIPOLAR AFFECTIVE DISORDER: A QUALITATIVE STUDY

Erdem Demir¹, Kübra Gökalp²

¹Van University of Health Sciences, Training and Research Hospital, Van, Türkiye, erdmdmr30@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2151-6295

²Atatürk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, Türkiye, kubragungormus2010@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2317-2166

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar Affective Disorder is a mental health condition that leads to significant fluctuations in mood and causes challenges across many areas of life [1]. This condition requires individuals to cope not only with the illness itself but also with societal prejudices and stigmatizing attitudes [2]. Stigma can negatively impact individuals' social relationships, self-esteem, and approaches to treatment [3]. The aim of this study is to examine the stigma experiences of individuals diagnosed with Bipolar Affective Disorder.

Methods: This qualitative study was conducted using a phenomenological research design at Van University of Health Sciences Training and Research Hospital between June 2023 and September 2024. The study was carried out with 13 participants selected through purposive sampling. Data were collected using a "Personal Information Form" and a "Semi-Structured Interview Form." The data were analyzed through thematic analysis with the support of the MAXQDA software.

Results: Based on participants' statements, four main themes were identified: stigma by institutional staff, stigma by society, self-stigma, and coping with stigma. The theme of stigma by institutional staff included two subthemes: stigma by healthcare professionals and stigma by other institutional employees. The theme of stigma by society also consisted of two subthemes: stigma by family and stigma by other individuals.

Conclusion and Recommendations: It was found that individuals diagnosed with Bipolar Affective Disorder experience significant stigma from their families and society, engage in self-stigmatization, and tend to hide their illness and isolate themselves. Family support and education were found to be important in coping with stigma. It is recommended to develop educational and support programs aimed at strengthening individuals' strategies for coping with stigma.

Key Words: Bipolar affective disorder, Stigma, Psychiatric nursing

This presentation was supported by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) under the 2224-B program.

References:

1. Vieta E, Suppes T. Bipolar disorder. *Lancet*. 2022;399(10327):901-917.
2. Corrigan PW, Watson AC. The stigma of mental illness: What we have learned. *World Psychiatry*. 2022;21(2):221-229.

3. Aksoy C, Gökalp K. Self-management in bipolar disorder: A meta-synthesis of qualitative evidence. *J Am Psychiatr Nurses Assoc.* Published online 2025. doi:10.1177/10783903251338450

TOPLUMUN RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK TUTUMLARI İLE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI: İLİŞKİSEL BİR ÇALIŞMA

Gülhan Küçük Öztürk¹, Semanur Eriş², Ahmet Ekici³, Vefa Toran⁴

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnkck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, ahmetekici8030@gmail.com Orcid: 0009-0006-6088-2975

⁴Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

ÖZET

Giriş-Amaç: DSÖ'ye göre ruh sağlığı; kişinin kendi potansiyelini gerçekleştirdiği, stres faktörleriyle baş edebildiği, toplumda üretken ve verimli olduğu, iç denge halini sağladığı halidir[1]. Küresel hastalık yükü dağılımları incelendiğinde, Sakatlıkla Kaybedilen Yaşam Yılları (Disability Adjusted Life Years-DALY)'nın %13'ünü ve Sakatlıkla Geçirilen Yaşam Yılları (Years Life Disabled-YLD)'nın %32,4'ünü ruhsal bozuklukların oluşturduğu görülmektedir [2]. Ruh sağlığı okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı alanında ortaya çıkan ve son yıllarda daha çok gündeme gelen bir kavramdır. Ruh sağlığı okuryazarlığı hem bireyin hem de toplumun ruh sağlığını koruma ve güçlendirme de önemli bir belirleyicidir[3]. Bu nedenle ruh sağlığı okuryazarlığı kavramını, önemini, bileşenlerini, geliştirmeye yönelik müdahaleleri ve bu konuda psikiyatri hemşirelerinin neler yapabileceği önemlidir. Ayrıca ruh sağlığı profesyonellerine ışık tutacak ve müdahale çalışmalarında ruh sağlığı okuryazarlığına yer verilmesi gerektiği konusunda farkındalık sağlayacaktır. Bu çalışma, toplumun ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik tutumlarını ile ruh sağlığı okuryazarlığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak Temmuz 2024 - Ocak 2025 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmancının evrenini, 2024-2025 yılları arasında Nevşehir'in bir ilçesine bağlı Aile Sağlığı Merkezindeki 2734 birey oluşturmuştur. Çalışma örneklem, evrenin bilinen örneklem seçimi formülüne (%50 prevalans, %5 sapma ve %95 güven aralığı) göre 336 birey olarak belirlenmiştir. Çalışma 340 bireyle tamamlanmıştır. Araştırma verileri tanıtıcı bilgi formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOÖ), Ruhsal Sorunlu olan Bireylere Yönelik Toplum Tutumları Ölçeği ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır.

İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Araştırma etik kurul izni, kurum izni ve kayıtlı kişilerden bireysel onam alınarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamaları 33.02 ± 11.19 ve %65.4'ü kadındır. Katılımcıların %79.2'sinin evli, %82.1'inin gelir algısının orta düzey, %45.4'ünün ilköğretim mezunu, %62.5'inin çalışmadığı, %79.6'sının en az bir çocuğa sahip olduğu, %62.1'inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu ve %83.8'inin kırsal çevrede yaşadığı bulunmuştur. Katılımcıların %87.9'unun yakınlarında bir ruhsal hastalık olmadığı, %90'ının ruhsal hastalık konusunda başvuracağı birimin sağlık çalışanları olacağı ve ruhsal hastalıklarının ana nedenlerinin sırasıyla; %42.1 aile içi çatışmalar, %33.8 travmatik olaylar, %14.2'sinin çoklu nedenler, %5.8'inin doğaüstü güçler nedeniyle olduğu bulunmuştur. Çalışmada bazı değişkenlere göre ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik toplum tutumları ve ruh sağlığı okuryazarlığı ölçek puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik toplum tutumları ile ruh sağlığı okuryazarlığı ölçeği arasında bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik toplum tutumu ile ruh sağlığı okuryazarlığı puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Kırsal alanlardaki toplum ruh sağlığının güçlendirilmesinde, ruh sağlığı okuryazarlığının geliştirilmesi ve toplum tutumu için etkili çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu konuda psikiyatri hemşirelerin kırsal kesimdeki çalışmalarda rol almaları ve multidisipliner çalışmalar yapması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh Sağlığı Okuryazarlığı, Ruhsal Hastalıklar, Toplum Ruh Sağlığı, Toplum Tutumu

Kaynaklar:

1. World Health Organization (WHO). Risks to mental health: an overview of vulnerabilities and risk factors. Geneva: World Health Organization; 2012.
2. Vigo D, Thornicroft G, Atun R. Estimating the true global burden of mental illness. Lancet Psychiatry. 2016;3(2):171-178.
3. Kutcher S, Wei Y, Coniglio C. Mental health literacy: past, present, and future. Can J Psychiatry. 2016;61(3):154-158.

COMMUNITY ATTITUDES TOWARDS INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS AND MENTAL HEALTH LITERACY: A CORRELATIONAL STUDY

Gülhan Küçük Öztürk¹, Semanur Eriş², Ahmet Ekici³, Vefa Toran⁴

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra ve Vefa Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, ahmetekici8030@gmail.com Orcid: 0009-0006-6088-2975

⁴Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

ABSTRACT

Introduction-Purpose: According to WHO, mental health is the state in which a person realizes his/her potential, copes with stress factors, is productive and efficient in society, and maintains a state of inner balance [1]. When the global burden of disease distributions are examined, it is seen that mental disorders account for 13% of Disability Adjusted Life Years (DALY) and 32.4% of Years Life Disabled (YLD) [2]. Mental health literacy is a concept that has emerged in the field of health literacy and has become more popular in recent years. Mental health literacy is an important determinant in protecting and strengthening the mental health of both the individual and the society [3]. Therefore, the concept of mental health literacy, its importance, its components, interventions to improve it and what psychiatric nurses can do in this regard are important. It will also shed light on mental health professionals and raise awareness about the need to include mental health literacy in intervention studies. This study was conducted to determine the attitudes of the community towards individuals with mental disorders and mental health literacy.

Method: This descriptive and correlational study was conducted between July 2024 and January 2025. The population of the study consisted of 2734 individuals in the Family Health Center of a district of Nevşehir between 2024-2025. The study sample was determined as 336 individuals according to the known sample selection formula (50% prevalence, 5% deviation and 95% confidence interval). The study was completed with 340 individuals. The research data were collected with an introductory information form, the Mental Health Literacy Scale (MHLS), and the Community Attitudes Toward Individuals with Mental Problems Scale. The statistical evaluation of the data obtained was carried out in computer environment. In the evaluation of the data, parametric tests were used since the data showed normal distribution. Statistical significance $p < 0.05$ was accepted. The

research was conducted with the permission of the ethics committee, institutional permission and individual consent from the enrolled individuals.

Results: The mean age of the participants was 33.02 ± 11.19 years and 65.4% were female. It was found that 79.2% of the participants were married, 82.1% had an average income perception, 45.4% were primary school graduates, 62.5% were unemployed, 79.6% had at least one child, 62.1% had a nuclear family structure, and 83.8% lived in rural areas. It was found that 87.9% of the participants did not have a mental illness in their relatives, 90% of them would apply to health professionals for mental illness, and the main causes of their mental illnesses were as follows: 42.1% due to family conflicts, 33.8% due to traumatic events, 14.2% due to multiple causes, and 5.8% due to supernatural forces. In the study, a significant difference was found between community attitudes towards individuals with mental disorders and mental health literacy scale scores according to some variables ($p < 0.05$). A relationship was found between community attitudes towards individuals with mental disorders and mental health literacy scale ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, there was a significant relationship between community attitudes towards individuals with mental disorders and mental health literacy scores. In strengthening community mental health in rural areas, effective studies should be conducted to improve mental health literacy and community attitude. In this regard, it is recommended that psychiatric nurses should take part in studies in rural areas and conduct multidisciplinary studies.

Keywords: Community Attitude, Community Mental Health, Mental Diseases, Mental Health Literacy

References:

1. World Health Organization (WHO). Risks to mental health: an overview of vulnerabilities and risk factors. Geneva: World Health Organization; 2012.
2. Vigo D, Thornicroft G, Atun R. Estimating the true global burden of mental illness. *Lancet Psychiatry*. 2016;3(2):171-178.
3. Kutcher S, Wei Y, Coniglio C. Mental health literacy: past, present, and future. *Can J Psychiatry*. 2016;61(3):154-158.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE ÖFKE KONTROLÜ MOTİVASYONEL PSİKOEĞİTİMİNİN AİLE SÜREÇLERİ İLE TEDAVİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ*

Ali Genc¹, Nurgül Özdemir²

¹Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ,Yamaçtepe, 56161. Cd., 27410 Şahinbey/Gaziantep,Türkiye, gencay_1968@hotmail.com , Orcid: 0009-0000-8438-3704

²Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,Yamaçtepe, 56161. Cd., 27410 Şahinbey/Gaziantep,Türkiye, nuozdemir@hotmail.com,Orcid: 0000-0002-9466-1357

*Yüksek Lisans Tez Çalışması

ÖZET

Giriş-Amaç: Madde kullanım bozukluğu, bireyin yaşam biçimini olumsuz olarak etkileyen aynı zamanda toplumsal süreçleri de bozabilen klinik bir tablodur. Madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların yoksunluk semptomunu yaşaması ve maddeden bir türlü uzaklaşamaması hastayı ve çevresini zor duruma sokmaktadır. Bu durum bireylerin bilinçli farkındalık , öfke kontrolü ve aile süreçlerini yönetmesinde sorun teşkil etmektedir. Özellikle yoksunluk yaşayan bireylerde öfke yönetimi doğru sağlanamamaktadır. Öfke bireyin kendisiyle veya çevresiyle yaşadığı çatışmaya karşı göstermiş olduğu duygusal tepkilerin sonucu olarak ortaya çıkar. Madde kullanım bozukluğu ile öfke yönetimini sağlama ile ilgili negatif bir ilişki bulunmaktadır. Madde kullanım bozukluğuna sahip birey, öfke yönetimini doğru sağlayamazsa hem bireyin hem de toplumun işlevselliğini bozabilecek risk faktörlerini beraberinde getirmektedir. Bu durumun düzelmesi için bireyin öfke yönetimini doğru bir şekilde yürütmesi gerekmektedir. Madde ve bilinçli farkındalık yönetimi arasında önemli ilişki bulunmaktadır. Bağımlı birey madde kullanımında hazzı yaşamak için o anki içinde olduğu hali düşünmez ve farkındalığını kaybederek kendini soyutlar. Böylece farkındalık kavramı bağımlı bireyde sağlıklı yürütülemez. Madde kullanan bireylerin genellikle ailesel süreçleri olumsuz olarak etkilenmektedir. Madde bağımlısı bireyin ailesine yönelik gösterdiği kötü tutum ve davranışlar mutsuz aile tablosunu doğurmaktadır. Bu durum ailesel süreçlerin yürütülememesine yol açmaktadır. Madde kullanan bireylerin tedaviye olan inancı, tedaviye güveni ve tedaviyi gönüllü olarak kabul etmesi bireyleri motive ederek inancını artırır. Bu sebeple psikiyatri hemşirelerinden; madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların öfke yönetimini doğru bir şekilde sağlaması ,hastalara bilinçli farkındalığını arttıracak girişimlerde bulunması, ailesel süreçleri gözeterek uygun çözümler geliştirmesi ve bağımlı bireyin tedavi motivasyonunu yükseltmeleri beklenmektedir.

Amaç: Bu araştırma madde kullanım bozukluğu tanılı hastalarda bilinçli farkındalık ve öfke kontrolü motivasyonel psikoeğitiminin ailesel süreçler ve tedavi motivasyonuna etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma 11 Aralık 2023 –11 aralık 2024 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesine bağlı psikiyatri kliniğinde madde kullanım bozukluğu tanılı hastalara gönüllük esasına dayanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 30 kontrol grubu 30 deney grubu olmak üzere toplam 60 hasta oluşturmaktadır. Araştırmada olası bir yanlılık durumunu önlemek için ise deney ve kontrol gruplarında randomizasyon yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak Kişisel Bilgi Formu ,Öfke İfade Tarzı Ölçeği, Tedavi Motivasyonu Anketi(TMA), Bilinçli Farkındalık Ölçeği(BFÖ) ve Aile Değerlendirme Ölçeği(ADÖ) kullanılmıştır. Deney grubuna her hafta 2 kez eğitim verilmiş ve toplamda 6 hafta motivasyonel psikoeğitim uygulanmıştır. Analizlerde SPSS 26.0 (IBM Corporation, New York, United States) programı kullanılmıştır.

Bulgular: Bu araştırmaya katılan madde kullanım bozukluğu tanılı bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımına göre müdahale grubunun yaş ortalaması 28.13 ± 6.47 , kontrol grubunun yaş ortalaması 27.83 ± 8.19 yıl olduğu , Her iki gruptaki katılımcıların %10'unu kadınlar, %90'ını ise erkekler olduğu, %50'si evli, %50'si bekar iken, kontrol grubunda bu oranlar sırasıyla %30 ve %70 olarak belirlendiği, Müdahale grubundaki katılımcıların %56.7'si anne-babasıyla, %30'u eşiyle, %6.7'si çocuklarıyla ve %6.7'si yalnız yaşarken; kontrol grubundaki katılımcıların %63.3'ü anne-babasıyla, %26.7'si eşiyle, %3.3'ü çocuklarıyla ve %6.7'si yalnız yaşadığı ,müdahale grubundaki katılımcıların %76.7'sinin sosyal güvencesi yok ve %23.3'ü SSK'lı iken; kontrol grubundaki katılımcıların %73.3'ünün sosyal güvencesi yok, %23.3'ü SSK'lı ve %3.3'ü Bağ-Kur'lu olduğu saptandı. Ölçek toplam puan ve alt boyut ortalamaları ise müdahale grubunun toplam “Sürekli Öfke Ölçeği” ön test puan ortalaması 20.93 ± 7.56 ve son test puan ortalaması 18.50 ± 5.46 idi. Kontrol grubunun toplam “Sürekli Öfke Ölçeği” ön test puan ortalaması 21.06 ± 7.31 ve son test puan ortalaması 23.93 ± 7.51 Gerçekleştirilen iki yönlü karma desenli varyans analizi sonucunda, grup-zaman ortak etkisi, psikoeğitim yapılan grubun toplam “Sürekli Öfke Ölçeği” değişkenindeki puan azalışının, kontrol grubuna göre anlamlı derecede fazla olduğunu göstermiştir [$F_{(1, 58)} = 10.265$, $p=0.002$, $\eta^2=0.150$]. Bu durumda, psikoeğitim programının, “Sürekli Öfke Ölçeği” değişkeni üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ve bu etkinin, etki büyüklüğüne göre yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Müdahale grubunun toplam “Tedavi Motivasyonu” ön test puan ortalaması 54.73 ± 11.73 ve son test puan ortalaması 64.60 ± 11.15 idi. Kontrol grubunun toplam “Tedavi Motivasyonu” ön test puan ortalaması 57.70 ± 11.26 ve son test puan ortalaması 48.90 ± 15.37 idi. Gerçekleştirilen iki yönlü karma desenli varyans analizi sonucunda, grup-zaman ortak etkisi, psikoeğitim yapılan grubun toplam “Tedavi Motivasyonu” değişkenindeki puan artışının, kontrol grubuna göre anlamlı derecede

fazla olduğunu göstermiştir. Müdahale grubunun Aile Değerlendirme Ölçeğı alt boyutlarından “Problem Çözme” ön test puan ortalaması 2.65 ± 0.64 ve son test puan ortalaması 2.02 ± 0.49 idi. Kontrol grubunun “Problem Çözme” ön test puan ortalaması 2.31 ± 0.71 ve son test puan ortalaması 2.27 ± 0.65 idi. Gerçekleştirilen iki yönlü karma desenli varyans analizi sonucunda, grup-zaman ortak etkisi, psikoeğitim yapılan grubun “Problem Çözme” değışkenindeki puan azalışının, kontrol grubuna göre anlamlı derecede fazla olduğunu göstermiştir [$F_{(1, 58)} = 25.078$, $p = 0.000$, $\eta^2 = 0.302$]. Bu durumda, psikoeğitim programının, “Problem Çözme” değışkeni üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ve bu etkinin, etki büyüklüğüne göre yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Müdahale grubunun toplam “Bilinçli Farkındalık Ölçeğı” ön test puan ortalaması 53.63 ± 14.05 ve son test puan ortalaması 59.96 ± 11.79 idi. Kontrol grubunun toplam “Bilinçli Farkındalık Ölçeğı” ön test puan ortalaması 48.86 ± 13.77 ve son test puan ortalaması 45.70 ± 11.68 idi. Gerçekleştirilen iki yönlü karma desenli varyans analizi sonucunda, grup-zaman ortak etkisi, psikoeğitim yapılan grubun toplam “Bilinçli Farkındalık Ölçeğı” değışkenindeki puan azalışının, kontrol grubuna göre anlamlı derecede fazla olduğunu göstermiştir [$F_{(1, 58)} = 17.737$, $p = 0.000$, $\eta^2 = 0.234$].

Sonuç ve Öneriler: Madde kullanım bozukluğu tanılı hastalarda bilinçli farkındalık ve öfke kontrolüne yönelik verilen motivasyonel psikoeğitimin ailesel süreçlere ve tedavi motivasyonuna yansımaları arasında pozitif yönde hastaları olumlu etkilediğı belirlenmiştir. Madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların tedavi motivasyonu ve ailesel süreçlerinin iyileştirilmesi için öfke kontrolü ve bilinçli farkındalık motivasyonel psikoeğitimin verilmesinin, tedavi motivasyonuna ve ailesel süreçlere yönelik gelişimine olumlu katkılar vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanım Bozukluğu ,Bilinçli Farkındalık ,Öfke Kontrolü Motivasyonel Eğitim ,Tedavi Motivasyonu ,Ailesel Süreçler

Kaynaklar:

1. Özdemir, N., & Tekin, M. S. (2019). Madde kullanım bozukluğu olan bireyleri güçlendirmede farkındalık ve duygu düzenleme stratejilerinin önemi: hemşire gözünden bir derleme. *journal on mathematic, engineering and natural sciences (ejons)*, 3(8), 114-124.
2. Özmen, S. K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39.
3. Ögel, K., Evren, C., Karadağ, F., & Gürol, T. (2012). Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(4), 264-273

THE EFFECT OF MINDFULNESS AND ANGER CONTROL MOTIVATIONAL PSYCHOEDUCATION ON FAMILY PROCESSES AND TREATMENT MOTIVATION IN PATIENTS WITH SUBSTANCE USE DISORDER

Ali Genc¹, Nurgül Özdemir²

¹Gaziantep University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yamaçtepe, 56161. Cd., 27410
Şahinbey/Gaziantep, Türkiye, gencay_1968@hotmail.com, Orcid: 0009-0000-8438-3704

²Gaziantep University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yamaçtepe, 56161. Cd., 27410
Şahinbey/Gaziantep, Türkiye, nuozdemir@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9466-1357

ABSTRACT

Introduction-Objective: Substance use disorder is a clinical picture that negatively affects the individual's lifestyle and may also disrupt social processes. The fact that patients diagnosed with substance use disorder experience withdrawal symptoms and cannot get away from the substance puts the patient and his/her environment in a difficult situation. This situation poses a problem for individuals to manage mindfulness, anger control and family processes. Especially in individuals experiencing withdrawal, anger management cannot be provided correctly. Anger occurs as a result of emotional reactions to the conflict that the individual experiences with himself or his environment. There is a negative relationship between substance use disorder and anger management. If the individual with substance use disorder cannot provide proper anger management, it brings risk factors that can disrupt the functionality of both the individual and the society. In order for this situation to improve, the individual needs to carry out anger management correctly. There is an important relationship between substance and mindfulness management. The addicted individual does not think about the state he/she is in at that moment in order to experience pleasure in substance use and abstracts himself/herself by losing his/her awareness. Thus, the concept of mindfulness cannot be carried out in a healthy way in addicted individuals. Familial processes of individuals who use substances are generally negatively affected. Bad attitudes and behaviours of substance addicted individuals towards their families lead to an unhappy family picture. This situation leads to the inability to carry out familial processes. The belief in treatment, trust in treatment and voluntary acceptance of treatment by individuals who use substances increase their belief by motivating them. For this reason, psychiatric nurses are expected to ensure the correct anger management of patients diagnosed with substance use disorder, to make interventions to increase the conscious awareness of patients, to develop appropriate solutions by considering familial processes and to increase the treatment motivation of the addicted individual.

Aim: This study was conducted to examine the effect of mindfulness and anger management motivational psychoeducation on familial processes and treatment motivation in patients with substance use disorder.

Methods: This research was conducted between 11 December 2023 and 11 December 2024 between 11 December 2023 and 11 December 2024 in the psychiatry clinic of Gaziantep University Şahinbey Research and Application Hospital on the basis of volunteerism to patients diagnosed with substance use disorder. The population of the study consisted of a total of 60 patients, 30 control group and 30 experimental group. In order to prevent a possible bias in the study, randomisation method was used in the experimental and control groups. Personal Information Form, Anger Expression Style Scale, Treatment Motivation Questionnaire (TMA), Mindfulness Scale (MBS) and Family Assessment Scale (FAS) were used as data collection methods. The experimental group was trained twice every week and motivational psychoeducation was applied for a total of 6 weeks. SPSS 26.0 (IBM Corporation, New York, United States) programme was used in the analyses.

Results: According to the distribution of the socio-demographic characteristics of the individuals diagnosed with substance use disorder who participated in this study, the mean age of the intervention group was 28.13 ± 6.47 years, the mean age of the control group was 27.83 ± 8.19 years, 10% of the participants in both groups were women, 90% were men, 50% were married, 50% were single, while these rates were determined as 30% and 70% respectively in the control group, 56.7% of the participants in the intervention group lived with their parents, 30% with their spouses, 6.7% with their children and 6.7% alone, while 63.3% of the participants in the control group lived with their parents, 26.7% with their spouses, 3.3% with their children and 6. While 76.7% of the participants in the intervention group had no social security and 23.3% had SSK, 73.3% of the participants in the control group had no social security, 23.3% had SSK and 3.3% had Bağ-Kur. Scale total score and sub-dimension averages of the intervention group were 20.93 ± 7.56 and 18.50 ± 5.46 in the pretest and posttest, respectively. The total 'Trait Anger Scale' pre-test mean score of the control group was 21.06 ± 7.31 and the post-test mean score was 23.93 ± 7.51 . As a result of the two-way mixed design analysis of variance, the group-time common effect showed that the decrease in the total 'Trait Anger Scale' variable scores of the psychoeducation group was significantly higher than the control group [$F(1, 58) = 10.265, p=0.002, \eta^2=0.150$]. In this case, it can be said that the psychoeducation programme had a significant effect on the 'Trait Anger Scale' variable and this effect was at a high level according to the effect size. The total 'Treatment Motivation' pre-test mean score of the intervention group was 54.73 ± 11.73 and the post-test mean score was 64.60 ± 11.15 . The total 'Treatment Motivation' pre-test mean score of the control group was 57.70 ± 11.26 and the post-test mean score was 48.90 ± 15.37 . As a result of the two-way mixed design analysis of variance, the group-time common effect showed that the increase in the total 'Treatment Motivation' variable scores of the psychoeducation group was significantly higher than the control group. The mean pre-test score of the intervention group in the sub-dimensions of the Family Assessment Scale 'Problem Solving' was 2.65 ± 0.64 and the mean post-test score was 2.02 ± 0.49 . In the control group, the mean pre-test score of 'Problem Solving' was

2.31±0.71 and the mean post-test score was 2.27±0.65. The mean pre-test score of the control group on 'Problem Solving' was 2.31±0.71 and the mean post-test score was 2.27±0.65. As a result of the two-way mixed design analysis of variance, the group-time joint effect showed that the psychoeducation group's score decrease in the 'Problem Solving' variable was significantly higher than the control group [$F(1, 58) = 25.078, p = 0.000, \eta^2 = 0.302$]. In this case, it can be said that the psychoeducation programme had a significant effect on the 'Problem Solving' variable and this effect was at a high level according to the effect size. The total mean pre-test score of the intervention group was 53.63±14.05 and the mean post-test score was 59.96±11.79. The total 'Mindfulness Scale' pre-test mean score of the control group was 48.86±13.77 and the post-test mean score was 45.70±11.68. As a result of the two-way mixed design analysis of variance, the group-time common effect showed that the decrease in the total 'Mindfulness Scale' variable scores of the psychoeducation group was significantly higher than the control group [$F(1, 58) = 17.737, p = 0.000, \eta^2 = 0.234$].

Conclusion and Recommendations: It was determined that the motivational psychoeducation given for mindfulness and anger control in patients diagnosed with substance use disorder positively affected the patients positively between the reflection of the motivation on family processes and treatment motivation. It is expected that providing anger control and mindfulness motivational psychoeducation for improving the treatment motivation and familial processes of patients diagnosed with substance use disorder will make positive contributions to the development of treatment motivation and familial processes.

Key Words: Substance Use Disorder ,Conscious Awareness ,Anger Control Motivational Training ,Treatment Motivation ,Familial Processes

References:

1. Özdemir, N., & Tekin, M. S. (2019). madde kullanım bozukluğu olan bireyleri güçlendirmede farkındalık ve duygu düzenleme stratejilerinin önemi: hemşire gözünden bir derleme. *Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences (EJONS)*, 3(8), 114-124.
2. Özmen, S. K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39.
3. Ögel, K., Evren, C., Karadağ, F., & Gürol, T. (2012). Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(4), 264-273

“EROZYONUNUN SOLDURDUĞU UMUTLAR”: DİZ OSTEOARTRİTİ İLE YAŞAMA DENEYİMİ ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Gülhan Küçük Öztürk¹, Eylül Başer², Semanur Eriş³, Ramazan İltir Öztürk⁴

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnckk@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Evde Hasta Bakımı Pr, Muş Alparslan Üniversitesi Külliyesi, Diyarbakır Yolu 7. km, 49250, Muş, Türkiye, eylul.baser@alparslan.edu.tr Orcid: 0000-0002-3131-1827

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

⁴Nevşehir Devlet Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı, 15 Temmuz, 148. Sk. No:1, 50300, Nevşehir, Türkiye, rilterozturk@gmail.com Orcid: 0000-0003-0399-2415

ÖZET

Giriş ve Amaç: Osteoartrit, özellikle ağrı ve fiziksel sınırlılıklar yoluyla hem sosyal hem de fiziksel fonksiyon kaybı, aktivitelerdeki fiziksel ve psiko-sosyal kısıtlamalar, kendi bakımını sağlamada zorluklar ve komorbid depresif semptomlar dahil olmak üzere yaşamın birçok yönünü olumsuz etkilemektedir [1]. Umut, bireyi uyum konusunda güçlendiren, gelecek yaşantısını ve iyilik halini destekleyen, kişilerarası ilişkileri geliştiren bir duygudur [2]. Umut birçok olumlu duyguyu bununla birlikte çeşitli olumsuz duyguları da içermektedir. Ayrıca hastalıklar, ağrı veya işlevsel olmayan bilişsel ve fonksiyonel durumlar umudu tehdit edebileceği belirtilmektedir [3]. Umudun diz osteoartriti olan bireylerin hedeflerine ulaşmak için kararlılık duygusunu temsil ettiği düşünüldüğünde, iyileşmeye olan inancının artırılması açısından bireylerin umut düzeyinin yükseltilmesi büyük önem taşımaktadır. Umuda ilişkin çalışmalar incelendiğinde diz osteoartriti olan bireylerle yapılan çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmüştür. Bu bağlamda diz osteoartriti olan bireylerin umuda yönelik görüşlerinin belirlenmesi, klinik alanda sağlık profesyonellerine bireylerin rehabilitasyonunda yol göstereceği düşünülmüştür. Ayrıca diz osteoartriti olan bireylerin görüşlerini açıklaştıran çalışmalar literatüre katkı sağlarken okuyuculara da yararlı olacaktır. Bu nedenle bu çalışma diz osteoartriti olan bireylerin yaşama, sağlığa ve umuda yönelik deneyimlerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik desen kullanılarak yapılan nitel bir çalışmadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, diz osteoartriti olan 14 bireyle görüşülmüştür. Veriler, kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formuyla derinlemesine görüşme yapılarak toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenerek temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışmada bireylerin yaşları 53 ve 79 yaş arasında değişmektedir. Araştırmada iki ana tema ve altı alt tema ortaya çıkmıştır. Alt temalarla birlikte temalar Solan Umut (Gürültülü diz, Engebeli Yolculuk, Erozyon) ve Diz Ötesindeki Tüm Yaşam (Ağrı Yörüngesi, Denge Direksiyonu, Ruhsal İyilik Sınırı) olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada diz osteoartriti olan bireylerin dizlerindeki aşınma ve yıpranma nedeniyle zorlandıkları, umutsuz oldukları, sağlıklarının bozulduğu, hastalığın tüm yaşamlarını etkilediği, ağrının yaşamlarının merkezinde olduğu, hastalık yönetiminin çok çaba gerektirdiği ve ruh sağlığı açısından zorlandıkları bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda umudun bireyler üzerinde fiziksel ve psikolojik olarak olumlu etkilerinin olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle diz osteoartriti olan bireylerin iyileşmeye olan inançlarının ve umut düzeylerinin belirlenmesi ve yükseltilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Aynı zamanda sağlık profesyonellerinin de diz osteoartriti olan hastalara yönelik bilgilendirme, eğitim amaçlı toplantılar ve ruh sağlığını güçlendirme çalışmaları yapması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Osteoartrit, Diz, Nitel Çalışma, Umut, Yaşam Deneyimi

Kaynaklar:

1. Ferreira, V. M., & Sherman, A. M. (2007). The relationship of optimism, pain and social support to well-being in older adults with osteoarthritis. *Aging & Mental Health*, 11(1), 89-98. <https://doi.org/10.1080/13607860600736166>
2. Ateş M, Fadiloğlu Ç. Palyatif bakımda umut ve umutsuzluk. Kitap: Yıldırım Y, Fadiloğlu Ç (editörler), Palyatif Bakım Semptom Yönetimi ve Yaşam Sonu Bakım, Ankara Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara 2017; ss 197-201.
3. Cotter, V. T., & Foxwell, A. M. (2016). The meaning of hope in the dying. In B. R. Ferrell (Ed.), *Spiritual, Religious, and Cultural Aspects of Care* (pp. 91-114). New York: Oxford University Press.

“HOPES WITHERED BY EROSION”: A QUALITATIVE STUDY ON THE EXPERIENCE OF LIVING WITH KNEE OSTEOARTHRITIS

Gülhan Küçük Öztürk¹, Eylül Başer², Semanur Eriş³, Ramazan İlter Öztürk⁴

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra ve Vefa Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnkck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Muş Alparslan University, Malazgirt Vocational School, Department of Health Care Services, Home Patient Care Pr, Muş Alparslan University Complex, Diyarbakır Yolu 7th km, 49250, Muş, Türkiye, eylul.baser@alparslan.edu.tr Orcid: 0000-0002-3131-1827

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

⁴Nevşehir State Hospital, Department of Orthopedics and Traumatology, 15 Temmuz, 148. Street No:1, 50300, Nevşehir, Türkiye, rilterozturk@gmail.com Orcid: 0000-0003-0399-2415

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Osteoarthritis negatively affects many aspects of life, including loss of both social and physical function, especially through pain and physical limitations, physical and psychosocial restrictions in activities, difficulties in providing self-care, and comorbid depressive symptoms [1]. Hope is an emotion that strengthens the individual in adaptation, supports future life and well-being, and improves interpersonal relationships [2]. Hope includes many positive emotions as well as various negative emotions. In addition, diseases, pain or dysfunctional cognitive and functional states may threaten hope [3]. Considering that hope represents the sense of determination of individuals with knee osteoarthritis to achieve their goals, it is of great importance to increase the hope level of individuals in order to increase their belief in recovery. When the studies on hope were examined, it was seen that the studies conducted with individuals with knee osteoarthritis were very limited. In this context, it was thought that determining the views of individuals with knee osteoarthritis on hope would guide health professionals in the rehabilitation of individuals in the clinical field. In addition, studies that clarify the views of individuals with knee osteoarthritis will contribute to the literature and will also be useful to readers. Therefore, this study was planned to determine the experiences of individuals with knee osteoarthritis towards life, health and hope..

Method: It is a qualitative study using phenomenological design. Fourteen individuals with osteoarthritis of the knee who were determined by purposive sampling method were interviewed. Data were collected through in-depth interviews using a personal information form and a semi-structured interview form. The data were analyzed by content analysis method and themes were formed.

Results: The ages of the individuals in the study ranged between 53 and 79 years. Two main themes and six sub-themes emerged in the study. Together with the sub-themes, the themes were identified as Fading Hope (Noisy Knee, Rough Journey, Erosion) and Whole Life Beyond the Knee (Pain Trajectory, Balance Steering Wheel, Spiritual Well-Being Boundary).

Conclusion and Recommendations: In this study, it was found that individuals with knee osteoarthritis had difficulties due to wear and tear on their knees, were hopeless, their health deteriorated, the disease affected their whole life, pain was at the center of their lives, disease management required a lot of effort, and they had difficulties in terms of mental health. Studies have shown that hope has positive physical and psychological effects on individuals. Therefore, studies should be carried out to determine and increase the belief in recovery and hope levels of individuals with knee osteoarthritis. At the same time, it is recommended that health professionals should also conduct informative and educational meetings and mental health strengthening activities for patients with osteoarthritis of the knee.

Keywords: Hope, Life Change Events, Osteoarthritis, Knee, Qualitative Study

References:

1. Ferreira, V. M., & Sherman, A. M. (2007). The relationship of optimism, pain and social support to well-being in older adults with osteoarthritis. *Aging & Mental Health*, 11(1), 89-98. <https://doi.org/10.1080/13607860600736166>
2. Ateş M, Fadiloğlu Ç. Palyatif bakımda umut ve umutsuzluk. Kitap: Yıldırım Y, Fadiloğlu Ç (editörler), Palyatif Bakım Semptom Yönetimi ve Yaşam Sonu Bakım, Ankara Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara 2017; ss 197-201.
3. Cotter, V. T., & Foxwell, A. M. (2016). The meaning of hope in the dying. In B. R. Ferrell (Ed.), *Spiritual, Religious, and Cultural Aspects of Care* (pp. 91-114). New York: Oxford University Press.

DEPREM, YAŞAYANIN DÜNYASINI YIKAR, YAŞAMAYANIN RUHUNDA DERİN İZLER BIRAKIR: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMİN DOĞRUDAN YA DA DOLAYLI OLARAK YAŞANTILANMASININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ RUHSAL ETKİSİ

Seda Tek Sevindik¹, Sercan Mansuroğlu²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Fethiye, Muğla, Türkiye, seda_tek@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1310-5384

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kütahya Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Kütahya, Türkiye, sercanmansuroglu@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7562-0843

ÖZET

Giriş-Amaç: Depremler ülkeleri önemli derecede etkileyen doğal afetlerdendir ve yıkıcı etkileriyle hem bireysel hem de toplumsal ruh sağlığı sorunlarına yol açar (1-3). Bu araştırma ile yıkıcı bir depremi doğrudan ya da dolaylı olarak yaşantılayan hemşirelik öğrencilerinin ruhsal durumları üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Kesitsel-ilişki arayıcı desende yapılan bu çalışma, Türkiye'nin Ege bölgesindeki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören evreni bilinen örneklem hesaplama yöntemine göre belirlenen 334 hemşirelik öğrencisi ile Şubat-Mayıs 2024 tarihleri arasında yürütüldü. Araştırmanın verileri, "Öğrenci Bilgi Formu", "Kısa Semptom Envanteri" ve "Olayların Etkisi Ölçeği" kullanılarak yüz yüze toplandı. Veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak t test ve lojistik regresyon analiziyle değerlendirildi.

Bulgular: Analizler sonucunda, depremi doğrudan yaşantılayan öğrencilerin dolaylı olarak yaşantılayanlara kıyasla kısa semptom envanteri; anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon alt ölçekleri ve toplam puanı ile olayların etkisi ölçeği puanının istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü. Olayın etkisine göre, depremi doğrudan yaşantılayan öğrencilerin %54,1'inde, dolaylı yaşantılayan öğrencilerde ise %31,1'inde Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) olduğu belirlendi. Depremi yaşantılama durumunun TSSB üzerinde etkili olduğu ve depremi yaşantılayanlarda TSSB görülme durumunun yaşantılamayanlara kıyasla 2,6 kat fazla olduğu belirlendi (OR= 2,619; %95 GA= 1,675-4,095; p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Depremi doğrudan yaşantılayan öğrenciler, dolaylı yaşantılayanlara göre daha fazla psikopatolojik semptom göstermiş ve bunların yarısından fazlasında TSSB tespit edilmiştir. Ayrıca, dolaylı yaşantılayanlarda da önemli oranda TSSB görüldüğü belirlenmiştir. Bu nedenle, tüm öğrenciler düzenli olarak ruhsal yönden taranmalı ve TSSB riski taşıyanlara erken psikoterapötik müdahale sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet, Travma, TSSB, Ruhsal etki, Olayların etkisi.

Kaynaklar:

1. Gezgin-Yazıcı H, Ökten Ç. Türkiye’de Kahramanmaraş Depremi’nden sonra hemşirelik öğrencilerinde yaşanan travmatik stres belirtileri, fiziksel belirtiler ve psikolojik sağlamlık. Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi. 2024;4(1):3-11.
2. Orçan G, Karaaziz M. Depremin travma sonrası stres bozukluğu, travma sonrası büyüme ve stresle başa çıkma tarzları üzerindeki etkisine dair bir inceleme. Ulusal ve Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Dergisi. 2024;5(6):957-974.
3. Yıldız B, Akkoyun AZ. Deprem sonrası psikiyatrik destek. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2023;8(2):817-820.

EARTHQUAKE DESTROYS THE WORLD OF THOSE WHO EXPERIENCE IT AND LEAVES DEEP SCARS ON THE SOUL OF THOSE WHO DO NOT: THE MENTAL EFFECTS OF DIRECT OR INDIRECT EXPERIENCE OF THE FEBRUARY 6 KAHRAMANMARAŞ CENTERED EARTHQUAKE ON NURSING STUDENTS

Seda Tek Sevindik¹, Sercan Mansuroğlu²

¹Muğla Sıtkı Koçman University, Fethiye Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Muğla, Türkiye, seda_tek@hotmail.com, 0000-0002-1310-5384

²Kütahya Health Sciences University, Kütahya Vocational School, Department of Health Care Services, Kütahya, Türkiye, sercanmansuroglu@gmail.com, 0000-0001-7562-0843

ABSTRACT

Introduction and Aim: Earthquakes are one of the natural disasters that significantly affect countries and cause both individual and social mental health problems with their destructive effects (1-3). The aim of this study was to determine the effect of a devastating earthquake on the mental states of nursing students who directly or indirectly experienced it.

Methods: This cross-sectional correlational study was conducted between February and May 2024 with 334 nursing students studying at a state university in the Aegean region of Türkiye, whose population was determined according to the known sample calculation method. The data were collected face-to-face using the “Student Information Form”, “Brief Symptom Inventory” and “Impact of Events Scale”. The data were evaluated by t test and logistic regression analysis using SPSS 25.0 package program.

Results: As a result of the analyses, students who directly experienced the earthquake had statistically significantly higher scores on the anxiety, depression, negative self, somatization subscales and total scores on Brief Symptom Inventory and total scores on Impact of Events Scale compared to those who indirectly experienced the earthquake. According to impact of event, 54.1% of the students who directly experienced the earthquake and 31.1% of the students who indirectly experienced the earthquake had Posttraumatic Stress Disorder (PTSD). It was determined that experiencing the earthquake was effective on PTSD and the incidence of PTSD was 2.6 times higher in those who experienced the earthquake compared to those who did not (OR= 2.619; 95% CI= 1.675-4.095; p<0.001).

Conclusion and Recommendations: Students who directly experienced the earthquake showed more psychopathological symptoms than those who indirectly experienced the earthquake and PTSD was detected in more than half of them. In addition, a significant rate of PTSD was also observed in those who experienced the earthquake indirectly. Therefore, all students should be regularly screened mentally and early psychotherapeutic intervention should be provided to those at risk of PTSD.

Key Words: Earthquake, Disaster, Trauma, PTSD, Mental effect, Impact of events.

References:

1. Gezgin-Yazıcı H, Ökten Ç. Türkiye’de Kahramanmaraş Depremi’nden sonra hemşirelik öğrencilerinde yaşanan travmatik stres belirtileri, fiziksel belirtiler ve psikolojik sağlamlık. Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi. 2024;4(1):3-11.
2. Orçan G, Karaaziz M. Depremin travma sonrası stres bozukluğu, travma sonrası büyüme ve stresle başa çıkma tarzları üzerindeki etkisine dair bir inceleme. Ulusal ve Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Dergisi. 2024;5(6):957-974.
3. Yıldız B, Akkoyun AZ. Deprem sonrası psikiyatrik destek. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2023;8(2):817-820.

ŞİDDETE MARUZ KALMA KORKUSU ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Sercan Mansuroğlu¹, Seda Tek Sevindik², M. Aykut Erk³, Sunay Fırat⁴

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kütahya Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Kütahya, Türkiye, sercanmansuroglu@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7562-0843

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Fethiye, Muğla, Türkiye, seda_tek@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1310-5384

³Bağımsız Araştırmacı, Adana, Türkiye, maykuterk@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9960-0836

⁴Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD, Adana, Türkiye, sunayfırat@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4362-2729

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, sağlık profesyonellerinin şiddete maruz kalma korkusunu belirlemek üzere, “Şiddete Maruz Kalma Korkusu Ölçeği”nin geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlilik çalışmasının yapılmasıdır.

Yöntem: Metodolojik desendeki bu çalışma, iki ayrı çalışma grubundan Ekim-Aralık 2024 tarihleri arasında toplamda 421 sağlık profesyoneli ile toplanan verilerle analiz edilerek yapıldı. Araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak [1, 2] hazırlanan madde havuzu kapsam geçerliği yönünden incelendi. Açıklayıcı ve Doğrulayıcı faktör analizi yapıldı. Uygunluk geçerliliği için literatürde yer alan “Şiddet Görme Korkusu Ölçeği”nden yararlanıldı [3]. Güvenirlilik için iç tutarlık katsayısı hesaplandı. Veri analizlerinde SPSS 25.0 ve AMOS 24.0 programları kullanıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması 30,19±9,91 yıl olan katılımcıların, %45’inin Hemşire/Ebe olduğu, mesleki deneyimlerinin 7,92±9,12 yıl olduğu, %60,4’ünün çalıştıkları birimde/hastanede şiddete tanıklık ettiği, %49,3’ünün şiddete maruz kaldığı ve maruz kalanların %35,0’inin ise sözel şiddete maruz kaldığı belirlendi. Kapsam geçerliği sonrasında oluşturulan 20 maddelik form ile yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda, faktör yükü 0,45’in altında kalan 7 madde çıkarıldı ve tek boyutlu ölçeğin varyansın %56,538’ini açıkladığı belirlendi. Faktör yükleri 0,526-0,888 arasında değişmekteydi. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, faktör yükü 0,30’un altında olan 2 madde ölçekten çıkarıldı. Uyum indeksleri X²/sd: 2,694; RMSEA: 0,089; RMR: 0,049; NFI:0,929; CFI:0,953; GFI:0,915; p<0,001 olacak şekilde mükemmel uyum gösteren 11 maddelik tek boyutlu ölçek formu elde edildi. Ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri 0,93 olarak hesaplandı. Benzer ölçek geçerliğinde orta düzeyde pozitif anlamlı korelasyon tespit edildi.

Sonuç: Şiddete Maruz Kalma Korkusu Ölçeği sağlık profesyonellerinin şiddete maruz kalmaya yönelik korkularının ölçülmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Profesyonelleri, Şiddet, Korku, Maruz Kalma, Geçerlik, Güvenirlilik

Kaynaklar:

1. Özgün ÜN, Akbolat M, Palan G. Sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özellikleri ile şiddete maruz kalma ve şiddet görme korkusu arasındaki ilişki. Hacettepe Sağlık İdaresi Derg. 2021;24(1):1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepesid/issue/60872/902483>

2. Andersson P. Secure units as emotional sites: Staff perceptions of fear and violence at secure units for young people in Sweden. *Resid Treat Child Youth*. 2022; 39(4), 387–415. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2022.2041533>
3. Akbolat M, Sezer C, Ünal Ö, Amarat M, Durmuş A. The effects of direct violence and witnessed violence on the future fear of violence and turnover intention: A study of health employees. *Curr Psychol*. 2021;40(9):4684-4690. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00410-x>

THE DEVELOPMENT OF THE FEAR OF EXPOSURE TO VIOLENCE SCALE: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Sercan Mansuroğlu¹, Seda Tek Sevindik², M. Aykut Erk³, Sunay Fırat⁴

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kütahya Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Kütahya, Türkiye, sercanmansuroglu@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7562-0843

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Fethiye, Muğla, Türkiye, seda_tek@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1310-5384

³Bağımsız Araştırmacı, Adana, Türkiye, maykuterk@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9960-0836

⁴Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD, Adana, Türkiye, sunayfırat@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4362-2729

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study was to develop the “Fear of Exposure to Violence Scale” to determine the fear of exposure to violence among health professionals and to conduct a validity and reliability study.

Method: This methodological study was conducted by analyzing the data collected from 421 health professionals from two separate study groups between October-December 2024. The item pool prepared by the researchers by reviewing the literature [1,2] was examined for content validity. Exploratory and confirmatory factor analysis were performed. The “Fear of Violence Scale”[3] in the literature was utilized for convergent validity. Internal consistency coefficient was calculated for reliability. SPSS 25.0 and AMOS 24.0 programs were used for data analysis.

Results: The mean age of the participants was 30.19±9.91 years, 45% of them were nurses/midwives, their professional experience was 7.92±9.12 years, 60.4% of them witnessed violence in the unit/hospital where they worked, 49.3% of them were exposed to violence and 35.0% of those exposed were exposed to verbal violence. As a result of the exploratory factor analysis performed with the 20-item form created after the content validity, 7 items with factor loadings below 0.45 were removed and it was determined that the unidimensional scale explained 56.538% of the variance. Factor loadings ranged between 0.526-0.888. As a result of confirmatory factor analysis, 2 items with factor loadings below 0.30 were removed from the scale. The 11-item unidimensional scale form with excellent fit was obtained with χ^2/sd : 2.694; RMSEA: 0.089; RMR: 0.049; NFI: 0.929; CFI: 0.953; GFI: 0.915; $p < 0.001$. Cronbach's Alpha value of the scale was calculated as 0.93. Moderate positive significant correlation was found in similar scale validity.

Conclusion: The Fear of Exposure to Violence Scale is a valid and reliable measurement tool that can be used to measure health professionals' fear of being exposed to violence.

Key Words: Health Professionals, Violence, Fear, Exposure, Validity, Reliability

References:

1. Özgün ÜN, Akbolat M, Palan G. Sağlık çalışanlarının beş faktör kişilik özellikleri ile şiddete maruz kalma ve şiddet görme korkusu arasındaki ilişki. Hacettepe Sağlık İdaresi Derg. 2021;24(1):1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepesid/issue/60872/902483>

2. Andersson P. Secure units as emotional sites: Staff perceptions of fear and violence at secure units for young people in Sweden. *Resid Treat Child Youth*. 2022; 39(4), 387–415. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2022.2041533>
3. Akbolat M, Sezer C, Ünal Ö, Amarat M, Durmuş A. The effects of direct violence and witnessed violence on the future fear of violence and turnover intention: A study of health employees. *Curr Psychol*. 2021;40(9):4684-4690. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00410-x>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Sümeyye Yıldız¹, Fatma Gül Sak², Esra Uslu³

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, smyyldz656950@gmail.com Orcid: 0009-0008-0426-937X

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, f.gul8997@gmail.com Orcid: 0000-0001-7227-2791

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye, esra.uslu@ogu.edu.tr Orcid: 0000-0003-0168-2747

ÖZET

Giriş-Amaç: Üniversite dönemi, bireylerin bağımsızlaşarak yetişkinliğe geçiş yaptığı, aynı zamanda yoğun stresle karşılaşabildiği bir süreçtir [1]. Olumsuz otomatik düşünceler, bireylerin stresli ya da zorlayıcı durumlarla karşılaştıklarında kendiliğinden oluşan, genellikle negatif ve gerçekçi olmayan düşüncelerdir. Bu tür düşünceler, bireylerin ruh sağlığını olumsuz etkileyebilir [2]. Kişilik özellikleri, bireylerin olumsuz otomatik düşüncelere karşı gösterdikleri tepkilerde önemli bir belirleyici olabilir, ancak üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin bu düşünceler üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin olumsuz otomatik düşüncelere etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desendeki araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem, kartopu örneklem yöntemi ile belirlenmiş ve 423 kişiden veri toplanmıştır. Veriler, Mayıs 2024 ile Kasım 2024 tarihleri arasında çevrimiçi olarak toplanmıştır. Araştırmada Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve Otomatik Düşünceler Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %38,83'ü Sağlık Bilimleri/Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin Otomatik Düşünceler Ölçeği toplam puan ortalaması 70,52'dir. Regresyon analizi sonucunda modelin anlamlı olduğu ($F=51,354$, $p<0,001$) ve açıklanan varyans oranı (R^2) %37,3 olarak belirlendi. Öğrencilerin kişilik özelliği incelendiğinde; dışadönüklüğün artması ($\beta=-0,320$, $p<,001$), yumuşak başlılığın artması ($\beta=-0,132$, $p=,001$) ve öz denetimin artması ($\beta=-0,148$, $p=,001$) olumsuz otomatik düşünceleri azaltıcı yönde etki etti. Öte yandan, nörotikliğın artması ($\beta=0,312$, $p<,001$) olumsuz otomatik düşünceleri arttırıcı yönde etki ederken deneyime açıklığın ise ($\beta=-0,002$, $p=,965$) olumsuz otomatik düşünceler üzerine herhangi bir etkisi olmadı.

Sonuç ve Öneriler: Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri otomatik düşünceler üzerinde orta düzeyde bir etkiye sahiptir. Bu sonuçlar doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine dayalı kişiselleştirilmiş terapötik müdahaleler geliştirilerek otomatik düşüncelerin yönetimi sağlanabilir. Gelecekteki araştırmalar, kişilik özelliklerinin düşünceler üzerindeki etkilerini

derinlemesine inceleyebilir ve üniversitelerde bu özelliklere dayalı destek mekanizmaları oluşturabilir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Özellikleri, Otomatik Düşünceler, Üniversite Öğrencileri

Kaynaklar

1. Teixeira RJ, Brandão T, Dores AR. Academic stress, coping, emotion regulation, affect and psychosomatic symptoms in higher education. Current Psychology 2022. 41,7618–7627.
2. Yıldız M. Üniversite Öğrencilerinde Bilişsel Davranışçı Grupla Psikolojik Danışmanın Olumsuz Otomatik Düşünceler ve Fonksiyonel Olmayan Tutumlara Etkisi. Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi 2018. 3(1), 1-9.

‘KAPALI KAPILAR ARDINDA’ BİR FOTOSES ÇALIŞMASI: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN DENEYİMLERİ

Fatma Nur Çetık¹, Emine Yılmaz², Fatma Bilek³

¹İnönü, Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Malatya/Türkiye, fnuruyann@gmail.com, 0000-0002-9799-1132

²İnönü, Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent, Malatya/Türkiye, emine.yilmaz@inonu.edu.tr, 0000-0002-8224-7300

³İnönü, Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Malatya/Türkiye, fatmabilek96@gmail.com, 0000-0001-9467-4804

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacı, psikiyatri klinik hemşirelerinin deneyimlerini nitel araştırma yöntemlerinden kullanımı hızla artan fotoses yöntemiyle incelemektir.

Yöntem: Araştırma, Türkiye’nin doğusundaki bir hastanenin psikiyatri klinik hemşireleri ile yürütölmüştür. Araştırmanın verilerini yarı yapılandırılmış form, fotoğraf ve fotoğrafa ait metinler oluşturmuştur. Nitel araştırmalarda örneklem hesabı önerilmemekte, katılımcı sayısının 5-25 arası tutulmasının uygun olacağı belirtilmektedir (Baltacı, 2018). Bu nedenle çalışmada örneklem hesabı yapılmamış, araştırma 12 gönüllü hemşire ile tamamlanmıştır.

Bulgular: Çalışmada toplam 42 fotoğraf ve fotoğrafa ait metinler elde edilmiştir. Araştırmada hemşirelerin çoğunluğunun kadın, lisans mezunu ve 6 ay ile 6 yıl arasında psikiyatri klinik deneyiminin olduğu belirlenmiştir. Veri analizi ise, çalışmanın katılımcı deseni ile uyumlu olarak grup görüşmeleri sırasında hemşirelerle birlikte gerçekleştirilmiş ve fotoğraflarda ortaya çıkan temalar belirlenmiştir. Veri analizi zorluklar, baş etme, mesleki iyileştiriciler olmak üzere 3 ana temayı ortaya çıkardı.

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma sonuçları doğrultusunda psikiyatri hemşirelerinde, sürekli gözlem, riskli davranışlar, güvenlik faktörleri zorlayıcı olup; umut, empati, şefkatli yaklaşımın aktif baş etmede etkili olduğu; terapötik hastane ortamının, yasal düzenlemelerin ve hastane prosedürlerinin mesleki iyileştirmede etkili olabileceği ifade edilmiştir. Fotoğrafların hemşirelerin mesleki deneyimlerini aktarmada güçlü bir yol olduğu ve araştırma bulgularının hemşireyi, hemşirelik bakımını ve klinik ortamın iyileştirmesine yönelik girişimlere rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşire, Psikiyatri kliniğı, Fotoses, Ruhsal hastalık

Kaynaklar

- Öztürk, G., Timarcioğlu, K., Dikeç, G., Karali, E., Nacaroglu, H., Çakir, H., & Harmanci Seren, A. K. (2024). Syrian refugees' experiences while receiving mental health services and psychiatric nursing care: A qualitative study. *Journal of Advanced Nursing*, 80(4), 1511-1522.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Osaka, K., Blaquera, A. P., Soriano, K., Betriana, F., Kataoka, M., & Tanioka, T. (2024). In-service education for psychiatric nurses based on the technological competency as caring in nursing theory. *Celebes Nursing Journal*, 1(2), 116-128.

A PHOTOCES STUDY 'BEHIND CLOSED DOORS': EXPERIENCES OF A PSYCHIATRIC NURSE

Fatma Nur Çetık¹, Emine Yılmaz², Fatma Bilek³

¹İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, PhD student, Malatya/Türkiye, fnuruyann@gmail.com ,0002-9799-1132

²Inonu University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Associate Professor, Malatya/Türkiye, emine.yilmaz@inonu.edu.tr, 0000-0002-8224-7300

³İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, PhD student, Malatya/Türkiye, fatmabilek96@gmail.com,0000-0001-9467-4804

ABSTRACT

Objective: The aim of the study was to examine the experiences of psychiatry clinical nurses using the photovoice method, which is one of the qualitative research methods that is rapidly increasing in use.

Method: The study was conducted with psychiatry clinical nurses in a hospital in eastern Türkiye. The data of the study consisted of a semi-structured form, photographs and texts of the photographs. In qualitative research, sampling calculation is not recommended, and it is stated that it would be appropriate to keep the number of participants between 5-25 (Baltacı, 2018). For this reason, no sampling calculation was made in the study, and the research was completed with 12 volunteer nurses.

Findings: A total of 42 photographs and texts of photographs were obtained in the study. In the study, it was determined that the majority of the nurses were female, undergraduate graduates and had psychiatric clinical experience between 6 months and 6 years. Data analysis was carried out with the nurses during group interviews in accordance with the participatory design of the study and the themes emerging in the photographs were determined. Data analysis revealed 3 main themes: challenges, coping, and professional enhancers.

Conclusion and Recommendations: In line with the results of this study, continuous observation, risky behaviours, safety factors are challenging for psychiatric nurses; hope, empathy, compassionate approach are effective in active coping; therapeutic hospital environment, legal regulations and hospital procedures can be effective in professional improvement. It is thought that photographs are a powerful way to convey the professional experiences of nurses and that the findings of the study can guide interventions to improve the nurse, nursing care and the clinical environment.

Key words: Nurse, Psychiatric clinic, Photovoice, Mental illness

References

- Öztürk, G., Timarcioğlu, K., Dikeç, G., Karali, E., Nacaroglu, H., Çakir, H., & Harmanci Seren, A. K. (2024). Syrian refugees' experiences while receiving mental health services and psychiatric nursing care: A qualitative study. *Journal of Advanced Nursing*, 80(4), 1511-1522.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Osaka, K., Blaquera, A. P., Soriano, K., Betriana, F., Kataoka, M., & Tanioka, T. (2024). In-service education for psychiatric nurses based on the technological competency as caring in nursing theory. *Celebes Nursing Journal*, 1(2), 116-128.

HEMŞİRELERDE PSİKOSOSYAL BAKIM YETKİNLİĞİ, TERAPÖTİK İTTİFAK VE TÜKENMİŞLİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Fatma Bilek¹, Fatma Nur Çetik², Mehmet Türk³, Mustafa Taşkıran,⁴ Emine Yılmaz⁵

¹İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora öğrencisi, Malatya/Türkiye, fatmabilek96@gmail.com, 0000-0001-9467-4804

²İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doktora öğrencisi, Malatya/Türkiye, fnuruyann@gmail.com, 0000-0002-9799-1132

³İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek lisans öğrencisi, Malatya/Türkiye, 44mehmet413@gmail.com, 0009-0002-5946-1787

⁴İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek lisans öğrencisi, Malatya/Türkiye, mustafammt007@gmail.com, 0009-0005-8463-6536

⁵İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent, Malatya/Türkiye, emine.yilmaz@monu.edu.tr, 0000-0002-8224-7300

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelik, bireyin psikolojik, sosyal, kültürel ve spiritüel bakımının bir bütün olarak değerlendirildiği psikososyal bakımı içeren bir meslek grubudur. Psikososyal bakım, hastalığın beraberinde getirdiği duygudaki değişimlere, sağlığı etkileyen hayatta var olmanın getirdiği krizlere ve psikiyatrik sorunların üstesinden gelemeyen bireylere destek sağlamak amacıyla yapılan girişimlerdir. Psikososyal bakımın yer verildiği tedavi alma aşamasında hasta ve danışman arasında oluşan işbirliği ise terapötik ittifak olarak tanımlanmaktadır. Hasta ve danışman arasında gerçekleşen ve hasta bireyin gelişim sürecine de katkı sağlayan önemli faktörlerden bir tanesidir. Psikososyal bakım yetkinliği ve terapötik ittifak ile ters orantılı olduğu düşünülen tükenmişlik ise insanlarla daha fazla etkileşime geçildiği, duygusal bağların daha çok ön plana çıktığı, düzgün ve yüksek kalitede hizmet sunmak için istekli olan kişilerde meydana gelmektedir. Bu araştırma hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliği ve terapötik ittifak stratejilerinin tükenmişlik düzeyindeki rollerini anlamak, hemşirelerin ruhsal iyilik halini desteklemede yeni yollar kazandırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Yöntem: Araştırma Malatya Turgut Özal Tıp Merkezi'nde görev yapan araştırma kriterlerini karşılayan 226 hemşireyle yürütülmüştür. Araştırmanın yapılabilmesi için İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır. Veriler, Sosyodemografik Bilgi Formu, Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği, Terapötik İttifak Ölçeği Kısa Formu/bağ alt boyutu ve Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılarak Google Form aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi SPSS 23.0 ile yapılmıştır. Psikososyal bakım, terapötik ittifak ve tükenmişlik değişkenlerine ilişkin betimsel istatistik değerleri hesaplanmıştır. İncelenen değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmek için korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin 137'sinin (%60.6) 18-30 yaş aralığında, 120'sinin (%53.1) bekar, 186'sının (%82.3) lisans mezunu, 77'sinin (%34.1) 8 yıl üzerinde görev yaptığı, 120'sinin (%53.1) dahili kliniklerde çalıştığı, 148'inin (%65.5) orta gelirli, 175'inin (%77.4) gündüz +gece vardiyasında çalıştığı, 204'ünün (%90.3) klinik hemşiresi ve 112'sinin (%49.6) haftada 40 saat

çalıştığı saptanmıştır. Yaş ortalaması 30.63 ± 6.43 'tür. Hemşirelerin psikososyal bakım puan ortalamaları ile tükenmişlik ortalamaları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.230$, $p < 0.01$). Psikososyal bakım puan ortalamaları ve terapötik ittifak/bağ puan ortalamaları arasında ise pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r = 0.558$, $p < 0.01$). Bunun yanı sıra, tükenmişlik puan ortalamaları ile terapötik ittifak/bağ puan ortalamaları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.293$, $p < 0.01$).

Sonuç: Araştırmaya katılım sağlayan hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliği ve terapötik ittifak/bağ düzeyi yükseldikçe tükenmişlik düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar dahilinde hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliğini ve terapötik ittifak düzeyini artırmaya yönelik girişimlerde bulunmak hemşirelerin tükenmişlik ile başa çıkmaya yönelik etkili müdahalelerin geliştirilmesine ışık tutabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikososyal Bakım, Terapötik İttifak, Tükenmişlik.

Kaynaklar

- 1.Karataş H, Kelleci M. Psikososyal bakım yetkinliği öz değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenirlik çalışması. J Psychiatric Nurs. 2021;12(3):263-71.
- 2.Gülüm V, Uluç S, Soygüt G. Terapötik ittifak ölçeği-kısa formun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Türk Psikiyatri Dergisi. 2018;29(1):47-53.
- 3.Ertürk H, Saygılı S. Psikoterapi sürecinde bir zorluk olarak terapötik ittifaktaki kırılmalar. FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi. 2024;(24):267-98.

DETERMINATION OF PSYCHOSOCIAL CARE COMPETENCE, THERAPEUTIC ALLIANCE AND BURNOUT LEVEL IN NURSES

Fatma Bilek¹, Fatma Nur Çetik², Mehmet Türk³, Mustafa Taşkıran,⁴ Emine Yılmaz⁵

¹İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, PhD student, Malatya/Türkiye, fatmabilek96@gmail.com, 0000-0001-9467-4804

²İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, PhD student, Malatya/Türkiye, fnuruyann@gmail.com, 0000-0002-9799-1132

³İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Graduate student, Malatya/Türkiye, 44mehmet413@gmail.com, 0009-0002-5946-1787

⁴İnönü University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Graduate student, Malatya/Türkiye, mustafammt007@gmail.com, 0009-0005-8463-6536

⁵Inonu University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Associate Professor, Malatya/Türkiye, emine.yilmaz@monu.edu.tr, 0000-0002-8224-7300

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nursing is a professional group that includes psychosocial care in which the psychological, social, cultural and spiritual care of the individual is evaluated as a whole. Psychosocial care is the interventions made to provide support to individuals who cannot overcome the changes in emotion brought about by the disease, the crises brought about by being in life that affect health and psychiatric problems. The cooperation between the patient and the counsellor in the treatment receiving phase in which psychosocial care is included is defined as therapeutic alliance. It is one of the important factors that takes place between the patient and the counsellor and contributes to the development process of the patient individual. Burnout, which is thought to be inversely related to psychosocial care competence and therapeutic alliance, occurs in people who interact more with people, where emotional bonds are more prominent, and who are willing to provide proper and high quality service. This study was designed to understand the roles of nurses' psychosocial care competence and therapeutic alliance strategies in burnout level and to provide new ways to support nurses' mental well-being.

Method: The study was conducted with 226 nurses working in Malatya Turgut Özal Medical Centre who met the research criteria. Ethics committee permission was obtained from İnönü University Scientific Research and Publication Ethics Committee for the conduct of the study. Data were collected through Google Form using Sociodemographic Information Form, Psychosocial Care Competence Self-Assessment Scale, Therapeutic Alliance Scale Short Form/Context subscale and Maslach Burnout Scale. The research data were analysed with SPSS 23.0. Descriptive statistics values for psychosocial care, therapeutic alliance and burnout variables were calculated. Correlation analysis was applied to evaluate the relationships between the variables analysed.

Results: Of the nurses participating in the study, 137 (%60.6) were between the ages of 18-30, 120 (%53.1) were single, 186 (%82.3) had a bachelor's degree, 77 (%34.1) had been working for more than 8 years, 120 (%53. 1) worked in internal clinics, 148 (%65.5) had middle income, 175 (%77.4)

worked day + night shifts, 204 (%90.3) were clinical nurses and 112 (%49.6) worked 40 hours a week. The mean age was 30.63 ± 6.43 years. A negative and low-level significant relationship was found between the mean psychosocial care scores of the nurses and their mean burnout scores ($r = -0.230$, $p < 0.01$). A positive, moderately significant relationship was found between the mean scores of psychosocial care and therapeutic alliance/bond ($r = 0.558$, $p < 0.01$). In addition, a negative and low level significant relationship was found between the mean burnout scores and the mean therapeutic alliance/bond scores ($r = -0.293$, $p < 0.01$).

Conclusion: It was determined that the burnout level of the nurses who participated in the study decreased as the level of psychosocial care competence and therapeutic alliance/connection increased. Within the results obtained from the research, making attempts to increase the psychosocial care competence and therapeutic alliance level of nurses can shed light on the development of effective interventions for nurses to cope with burnout.

Keywords: Nursing, Psychosocial Care, Therapeutic Alliance, Burnout.

References

- 1.Karataş H, Kelleci M. Psikososyal bakım yetkinliğı öz değeriendirme ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. J Psychiatric Nurs. 2021;12(3):263-71.
- 2.Gülüm V, Uluç S, Soygüt G. Terapötik ittifak ölçeğı-kısa formun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Türk Psikiyatri Dergisi. 2018;29(1):47-53.
- 3.Ertürk H, Saygılı S. Psikoterapi sürecinde bir zorluk olarak terapötik ittifaktaki kırılmalar. FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi. 2024;(24):267-98.

HEMŞİRELİKTE ÖZGECİLİK VE TÜKENMİŞLİK: “DAILY DOSE OF SUNSHINE” DİZİSİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Meva Nur Çürük¹, Meltem Meriç²

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, meltem.meric@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3146-5500>

ÖZET

Giriş-Amaç: Herhangi bir karşılık beklemeksizin, başkalarının yararı ve iyiliğini gözetme olarak tanımlanan altruizm hemşirelik mesleğinin temel değerlerinden birisidir. Özgecilik hemşirelerin verdikleri bakımdan doyum sağlamalarına yol açmakta, mesleki tatmin ve bağlılıklarına katkıda bulunmaktadır^[1]. Hemşirelerin çalışma koşulları aşırı iş yükü, duygusal zorlanma ve destek eksikliği gibi faktörler, özgecilik ile motive olan hemşirelerin zaman içinde yıpranmasına ve tükenmişliğe neden olabilmektedir ^[2]. Bu çalışma, hemşirelikte özgecilik ve tükenmişlik kavramlarını, Güney Kore yapımı “Daily Dose of Sunshine” ^[3] dizisi üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, nitel bir araştırma olup araştırılan konuya yönelik bilgi elde etmeyi sağlayan yazılı ve elektronik materyallerin analiz edilmesini içeren doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Film incelemesi *Daily Dose of Sunshine* dizisindeki hemşire karakterinin özgecilik ve tükenmişlikle ilişkili sahnelerle sınırlandırılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada dizinin ana karakter olan Hemşire Junh Dae Eun özgecilik ve tükenmişlik kavramlarına yönelik tespit ve değerlendirmeler dizi sahnelerinden alıntılar yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Hemşire Junh Dae Eun, yalnızca fiziksel bakım sunmakla kalmayıp, hastalarının duygusal ve sosyal ihtiyaçlarına da duyarlılıkla yaklaşmakta olduğu görülmüştür. Hastalarının rahatını önemseyerek alternatif çözümler üretmesi, onların duygularını anlamaya çalışması ve mesai saatleri dışında dahi yardımcı olmaya çabalaması, özgecilik örneklerinden olup yaklaşık otuz sahnede özgecilik öğeleri belirlenmiştir. Dizinin ilerleyen bölümlerinde hemşirenin kendi iyiliğini ihmal ettiği, hastalarına fazla bağlanarak onların sorunlarını içselleştirdiği, tükenmişlik ve depresif belirtiler yaşadığı görülmektedir. Dizide ayrıca hemşire Junh Dae Eun kendisini ihmal ettiğini fark ettiği ve özgecilik ile öz bakım arasında denge kurmanın önemini anladığı sahneler yer almaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik eğitiminde, öğrencilerin özgecilik ile kişisel sınırlarını koruma arasındaki dengeyi sağlamayı öğrenmeleri büyük önem taşımaktadır. Çalışmada ele alınan kavramlar, dizide yer alan sahneler ve diyaloglar aracılığıyla gerçekçi bir şekilde yansıtılmaktadır. Bu bağlamda, hemşirelik eğitimi kapsamında, bakım deneyimlerinin kavramsal düzeyde anlaşılması ve çok yönlü değerlendirilmesi açısından dizi ve sinema gibi görsel materyallerin eğitim aracı olarak kullanılmasının, öğrenci öğrenme süreçlerine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özgeçilik, Tükenmişlik, Hemşirelik eğitimi

Kaynaklar:

1. Arslanoğlu A, Arslan Kabadayı M. Evaluation of altruistic attitudes of healthcare workers based on sociodemographic characteristics through postgraduate theses conducted in Türkiye. J 5N1Quality. 2024;2(2):27-39. doi:10.5281/zenodo.13762910.
2. Babaoğlu E, Bahar R. Hemşirelerin çalışma yaşamında karşılaştıkları psikososyal risklerin ve etkileyen etmenlerin belirlenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*. 2024;11(3):411-423.
3. Lee JK. *Daily Dose of Sunshine* [TV series]. Netflix; 2023.

ALTRUISM AND BURNOUT IN NURSING: AN EVALUATION THROUGH THE TV SERIES “DAILY DOSE OF SUNSHINE”

Meva Nur Çürük¹, Meltem Meriç²

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, meltem.meric@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-3146-5500>

ABSTRACT

Introduction-Aim: Altruism, defined as the act of caring for the well-being of others without expecting anything in return, is one of the fundamental values of the nursing profession. Altruism contributes to nurses' job satisfaction and commitment by providing them with a sense of fulfillment from the care they deliver ^[1]. However, excessive workload, emotional strain, and lack of support in the working conditions of nurses may lead to the exhaustion and burnout of those who are primarily motivated by altruism over time ^[2]. This study aims to evaluate the concepts of altruism and burnout in nursing through the South Korean TV series Daily Dose of Sunshine ^[3].

Methods: This study is a qualitative research conducted using document analysis, which involves the examination of written and electronic materials relevant to the topic. The film analysis was limited to scenes in Daily Dose of Sunshine featuring the nurse character related to altruism and burnout.

Results: In this study, the main character, Nurse Junh Dae Eun, was analyzed concerning the themes of altruism and burnout, with references to specific scenes from the series. Nurse Junh Dae Eun is observed to not only provide physical care but also to be highly sensitive to the emotional and social needs of her patients. Her efforts to find alternative solutions to improve patient comfort, her attempts to understand their emotions, and her willingness to assist even outside of working hours serve as examples of altruism. Approximately thirty scenes depicting altruistic elements were identified. In the later episodes of the series, it becomes evident that the nurse neglects her well-being, internalizes the problems of her patients, and experiences symptoms of burnout and depression. Additionally, the series includes scenes in which Nurse Junh Dae Eun recognizes her self-neglect and realizes the importance of balancing altruism with self-care.

Conclusion and Recommendations: In nursing education, it is crucial for students to learn how to balance altruism with maintaining personal boundaries. The concepts examined in this study are realistically portrayed through the scenes and dialogues in the series. In this context, the use of visual materials such as TV series and films as educational tools in nursing education can contribute to a conceptual understanding and a multidimensional evaluation of care experiences, thereby enhancing student learning processes.

Keywords: Altruism, Burnout, Nursing education

References:

1. Arslanoğlu A, Arslan Kabadayı M. Evaluation of altruistic attitudes of healthcare workers based on sociodemographic characteristics through postgraduate theses conducted in Türkiye. J 5N1Quality. 2024;2(2):27-39. doi:10.5281/zenodo.13762910.
2. Babaoğlu E, Bahar R. Hemşirelerin çalışma yaşamında karşılaştıkları psikososyal risklerin ve etkileyen etmenlerin belirlenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2024;11(3):411-423.
3. Lee JK. Daily Dose of Sunshine [TV series]. Netflix; 2023.

KANSER SÜRECİNDE BİREYLERİN ÜSTBİLİŞLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE İLİŞKİSİ

Fatma Nur Uyan Çetik¹, Yeter Sinem Üzar Özçetin²

¹Gaziyaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye, fnuruyann@gmail.com, 0000-0002-9799-1132

²University College Dublin, Dublin, İrlanda, sinem.uzarozcetin@ucd.ie, 0000-0003-3744-1398

ÖZET

Bu araştırma kanser sürecinde bireylerin üstbilişlerinin psikolojik sağlık ve bilinçli farkındalık düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla ilişki arayıcı araştırma deseni kullanılarak yapılmıştır. Araştırma, Kansersiz Yaşam Derneği'ne üye veya Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Hastanesi'nde aktif kanser tedavisi almakta olan araştırmaya katılmaya gönüllü 164 aktif kanser sürecindeki birey ile gerçekleştirilmiştir. Veriler Googleforms olarak hazırlanan araştırma linkinin eposta yolu ile katılımcılarla paylaşılması yoluyla çevrimiçi anket olarak 2 Temmuz 2021- 1 Mayıs 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak tanıtıcı veri formu, Üstbiliş Ölçeği, Connor- Davidson Psikolojik Sağlık Ölçeği ve Bilinçli Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sıklık analizleri ile Pearson korelasyon katsayı analizi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; katılımcıların Üstbiliş Ölçeği puanları ile Psikolojik Sağlık Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığı görülmüştür ($r=-0,093$; $p=0,235$). Öte yandan, üstbilişler ölçeği ve alt boyutları ile psikolojik sağlık ölçeği alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların Üstbilişler Ölçeği puanları ile Bilinçli Farkındalık Ölçeği toplam puanları arasında ise, istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=-0,314$; $p<0,001$). Bu sonuçlar doğrultusunda, kanser sürecini deneyimleyen bireylerin bu süreçten kazanım sağlayabilmeleri açısından bakımda fonksiyonel üstbilişleri desteklemeye yönelik müdahalelere bilinçli farkındalık artırmaya ilişkin girişimlerin dahil edilmesi ve bu çalışmada doğrudan ilişkisi çıkmamış olsa da alt boyutları ile üstbilişlerle ilişkisi ortaya konulan psikolojik sağlamlığın planlamalara dâhil edilmesi önerilebilir. Ayrıca, kanser sürecindeki bireylerin üstbilişlerinin psikolojik sağlık ve bilinçli farkındalık ile ilişkisinin daha ayrıntılı değerlendirilebileceği nitel ve nicel çalışmaların yapılması önerilebilir.

Giriş: Yaşamı tehdit edici kronik bir hastalık olan kanser, bireylerde stres verici bir süreç yaratabilmektedir. Bu süreç tanı alınan andan itibaren bireylerin endişe, şok, öfke, keder, geleceğe ilişkin belirsizlik, korku yaşamasına neden olmaktadır. Bu duyguların açığa çıkmasındaki temelde bireylerin neden kendisinin hasta olduğu, bunun bir ceza mı olduğu, nerede yanlış yaptığına ilişkin üstbilişleri rol oynayabilmektedir. Bu sorgulamayla birlikte, disfonksiyonel üstbilişsel değerlendirmelerle paralel olarak, birey kanseri acı çekme ve ölüm ile bağdaştırmaktadır. Dolayısıyla

bireyin üstbilişlerindeki olumsuzluk ya da sorunların, bireyin işlevselliğini ve uyumunu negatif açıdan etkileyerek psikolojik sağlamlığını düşürdüğü görülmektedir. Bu süreçte bireyin deneyimlediği zorlu süreci yönetebilmesi ve psikolojik olumsuz deneyimlerinin en aza indirilmesi için önemli olduğu düşünülen bilinçli farkındalık yoluyla bireyin uyumu artmakta, geçmiş ve gelecek kaygıları azalabilmektedir.

Amaç: Bu araştırma, kanser sürecinde bireylerin üstbilişlerinin psikolojik sağlamlık ve bilinçli farkındalık ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla ilişki arayıcı araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırma, Ayaktan Kemoterapi servisi, Hematoloji servisi bulunan, kurum izni alınan hastanede ve gönüllülük esaslı temel alınarak izin alınan dernek üyeleri ile yapılmıştır.

COVID-19 pandemisi dolayısıyla verilerin yüz yüze toplanamaması nedeniyle Googleforms olarak hazırlanan araştırma linki üzerinden çevrimiçi anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, 164 kanser sürecindeki bireyler dahil edilmiştir. Veriler Üstbiliş-30 Ölçeği, Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Bilinçli Farkındalık Ölçeği kullanılarak 2 Temmuz 2021- 1 Mayıs 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sıklık analizleri ile Pearson korelasyon katsayı analizi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Üstbilişler Ölçeği toplam puanları ile Psikolojik Sağlamlık Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamadığı görülmüştür. Öte yandan, üstbilişler ölçeği alt boyutları arasında yer alan “bilinçli farkındalık” puanları ve psikolojik sağlamlık arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Yine psikolojik sağlamlık ölçeği alt boyutları olan “azim ve kişisel yetkinlik” ve “negatif olaylara tolerans” alt boyutları da “bilişsel farkındalık” ile pozitif yönde düşük düzeyde ilişkili bulunmuştur. Diğer bir çalışma sonucu ise, üstbiliş ölçeği alt boyutları içerisinde yer alan “endişe hakkında olumlu inanç” ile psikolojik sağlamlık ölçeği alt boyutu “azim ve kişisel yetkinlik” arasında negatif yönde ilişki olmasıdır. Üstbilişler Ölçeği toplam puanları ile Bilinçli Farkındalık Ölçeği toplam puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır. Üstbilişler Ölçeği, Bilinçli Farkındalık Ölçeği Puanlarındaki değişimin %9,3’ü açıklanmaktadır. Psikolojik Sağlamlık Ölçeği toplam puanları ile Bilinçli Farkındalık Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda üstbilişler ve psikolojik sağlamlık arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiye rastlanmamış olsa da alt boyutlardaki düşük düzeyde ilişkiler ile üstbilişlerin psikolojik sağlamlık ile bağlantısı olan koruyucu faktörleri etkilediği görülmektedir. Buna ek olarak üstbilişlerin bilinçli farkındalığı anlamlı orta düzeyde negatif yönde etkilediği de belirlenmiştir. Bireyin zorlu kanser sürecinde bilişlerine dikkatini vermekte zorlanabileceği ve an’a odaklanmakta, an’da kalmakta güçlük çekebileceği dolayısıyla bilinçli farkındalığının azalabileceği söylenebilir. Öte

yandan bireyin an'ın farkında olma ve şimdiye odaklanma düzeyi arttıkça kontrol kaybına neden olan endişe verici düşünleri kontrol altında tutma ihtiyacı azalmaktadır şeklinde yorumlanabilir. Sonuç olarak kanser sürecinde tedavinin yanı sıra sahip olunan üstbilişlerin de bireyin deneyimlediği zorlu süreçte beden ve zihnen sağlıklı olmasını etkilediğini söylenebilir. Kanser sürecindeki bireylerin psikolojik sağlamlık ve ilişkili faktörler üzerine üstbilişlerin uzun dönem etkilerinin belirlenmesine yönelik uzunlamasına çalışmaların yapılması ve kanser sürecindeki bireylerin sürecin farkına varma ve anlamlandırabilmesine yönelik destek programlarının planlanması ve uygulanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kanser, Onkoloji, Onkoloji Hemşireliği, Üstbiliş.

Kaynaklar:

1. Wells A, Matthews G. Modelling cognition in emotional disorder: The S-REF model. Behav Res Ther. 1996;34(11-12):881-888.
2. Flavell JH. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. Am Psychol. 1979;34(10):906-911.
3. Butow P, Kelly S, Thewes B, Hruby G, Sharpe L, Beith J. Attentional bias and metacognitions in cancer survivors with high fear of cancer recurrence. Psychooncology. 2015;24(4):416-423.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF METACOGNITIONS WITH PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND MINDFULNESS OF INDIVIDUALS IN CANCER PROCESS

Fatma Nur Uyan Çetik¹, Yeter Sinem Üzar Özçetin²

¹Gaziyaşargil Eğitim ve Araştırma Hospital, Diyarbakır, Türkiye, fnuruyann@gmail.com, 0000-0002-9799-1132

²University College Dublin, Dublin, İrlanda, sinem.uzarozcetin@ucd.ie, 0000-0003-3744-1398

ABSTRACT

This research was conducted using the correlation seeking research design to investigate the relationship between metacognitions, psychological resilience and mindfulness of individuals in the cancer process. The research was concluded with 164 volunteer individuals with cancer who are members of the Kansersiz Yaşam Derneği or who are undergoing active cancer treatment in Abdurrahman Yurtaslan Oncology Hospital. Data were collected through an online survey using Googleforms between the 2nd of July 2021 and the 1st of May 2022. The descriptive data form, Metacognition- 30 Scale, Connor-Davidson Resilience Scale, and Mindfulness Scale were used as data collection tools. For data analysis, frequency tests, pearson correlation and simple linear regression analysis were used. Based on the research results, there was no statistically significant relationship between metacognition scale scores and resilience scale scores ($r=-0.093$; $p=0,235$). On the other hand, significant ranges were determined between the performance and sub-dimensions of metacognitions and the psychological resilience performance sub-dimensions ($p<0.05$). There are significant, moderate and negative relationships between the participants' Metacognition Scale scores and the Mindfulness Scale total scores ($r=-0.314$; $p<0.001$). These results may suggest that interventions aimed at increasing functional metacognitions at home should be included in interventions aimed at supporting functional metacognitions in care, in order to maintain sustainability in this process of experiencing the cancer process, and that psychological resilience, which has a relationship with its sub-dimensions and metacognitions, should be included in the planning, although there is no direct relationship between this filling and metacognitions. In addition, qualitative and quantitative studies need to be conducted to evaluate in more detail the relationship between individuals'.

Introduction and Aim: Cancer, as a life-threatening chronic illness, can create a stressful process for individuals. From the moment of diagnosis, individuals may experience feelings of anxiety, shock, anger, grief, uncertainty about the future, and fear. Underlying these emotional responses, individuals' metacognitions, such as questioning why they are ill, whether it is a form of punishment, or where they went wrong, may play a significant role. Along with this questioning process, individuals may associate cancer with suffering and death, particularly when influenced by dysfunctional metacognitive evaluations. Consequently, negative or problematic metacognitions appear to

negatively impact individuals' functionality and adaptability, thereby reducing their psychological resilience. In this challenging process, fostering psychological adaptability and minimizing negative psychological experiences through mindfulness is considered critical. Mindfulness practices may enhance individuals' adaptability while reducing concerns related to the past and the future.

Aim: This study aims to investigate the relationship between individuals' metacognitions, psychological resilience, and mindfulness during the cancer process, employing a correlational research design.

Methods: The study was conducted in a hospital with an outpatient chemotherapy unit and a hematology unit, where institutional approval was obtained, as well as with members of an association who participated voluntarily. Due to the inability to collect data face-to-face during the COVID-19 pandemic, the study was carried out online using a Google Forms survey link. The study included 164 individuals undergoing the cancer process. Data were collected between July 2, 2021, and May 1, 2022, using the Metacognitions Questionnaire-30, the Connor-Davidson Resilience Scale, and the Mindful Attention Awareness Scale. For data analysis, frequency analyses, Pearson correlation coefficient analysis, and simple linear regression analysis were utilized.

Results: In the study, no statistically significant relationship was found between the total scores of the Metacognitions Questionnaire and the total scores of the Psychological Resilience Scale. However, a low-level positive correlation was identified between the "cognitive self-consciousness" subscale of the Metacognitions Questionnaire and psychological resilience.

Furthermore, the "perseverance and personal competence" and "tolerance of negative events" subscales of the Psychological Resilience Scale were also found to have a low-level positive correlation with the "cognitive self-consciousness" subscale of the Metacognitions Questionnaire. This suggests that individuals with higher cognitive awareness may demonstrate slightly higher resilience. Another notable finding was the negative correlation between the "positive beliefs about worry" subscale of the Metacognitions Questionnaire and the "perseverance and personal competence" subscale of the Psychological Resilience Scale. This implies that individuals who hold positive beliefs about worry may have lower levels of persistence and perceived personal competence. In addition, there was a moderate negative statistically significant correlation between the total scores of the Metacognitions Questionnaire and the Mindful Attention Awareness Scale (MAAS). This indicates that as metacognitive beliefs increase, mindful awareness tends to decrease. The Metacognitions Questionnaire was found to explain 9.3% of the variance in MAAS scores.

Finally, a moderate positive statistically significant correlation was found between the total scores of the Psychological Resilience Scale and the Mindful Attention Awareness Scale. This finding suggests that individuals with higher levels of mindfulness may also exhibit greater psychological resilience.

Conclusion and Recommendations: Although the study did not reveal a statistically significant relationship between metacognition and psychological resilience at the total score level, the low-level correlations found in subdimensions suggest that metacognitive processes may influence protective factors associated with psychological resilience. In addition, it was determined that metacognitive beliefs negatively affect mindfulness at a moderate level, indicating a meaningful inverse relationship between these constructs.

In the context of a challenging cancer experience, it can be argued that individuals may have difficulty focusing on their thoughts and maintaining present-moment awareness, which may lead to a decrease in mindfulness. Conversely, as an individual's ability to be aware of and focus on the present moment increases, the need to control anxiety-provoking thoughts that contribute to a sense of loss of control may diminish.

In conclusion, beyond the physical treatment of cancer, metacognitive beliefs also appear to influence the individual's mental and physical well-being during the cancer journey. Therefore, longitudinal studies are recommended to investigate the long-term effects of metacognitive processes on psychological resilience and related factors in individuals with cancer. Additionally, it is suggested that support programs be designed and implemented to help individuals become more aware of and make sense of their cancer experience.

Key Words: Nurse, Compassion Fatigue, Psychological Resilience, Rumination, Intensive Care.

References:

1. Wells A, Matthews G. Modelling cognition in emotional disorder: The S-REF model. Behav Res Ther. 1996;34(11-12):881-888.
2. Flavell JH. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. Am Psychol. 1979;34(10):906-911.
3. Butow P, Kelly S, Thewes B, Hruby G, Sharpe L, Beith J. Attentional bias and metacognitions in cancer survivors with high fear of cancer recurrence. Psychooncology. 2015;24(4):416-423.

“HIPOGLİSEMİ VE ANKSİYETE KISKACINDA DİYABETLE YAŞAMAK: SANAT TEMMELİ BİR GRUP TERAPİSİ DENEYİMİ

Elif Tatlıdil¹, Mehtap Güngör Çağlar², Cansın Kara³,

Ezgi Şişman⁴, Aslıhan Polat⁵, Yeliz Erdem Demirhan⁶

¹Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr , Orcid: 0000-0002-1157-7409,

²Kocaeli Üniversite Hastanesi, KLP Birimi /Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com , Orcid:0009-0007-4441-8918

³Kocaeli Üniversite Hastanesi, KLP Birimi /Kocaeli, Türkiye , cansinkara80@gmail.com , Orcid:0000-0002-2328-7548

⁴Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, Türkiye, drezgisisman@gmail.com, Orcid:0000-0001-9496-991X,

⁵Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, aslihan.polat@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9649-8701, Türkiye

⁶Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi/Kocaeli, yelizerdem@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3835-9820, Türkiye

ÖZET

Giriş –Amaç: Diabetes mellitus (diyabet), bireyin ruhsal, duygusal, sosyal, psikoseksüel bir çok soruna ve çatışmaya yol açabilen, kronik bir bedensel hastalıktır. Tip1 diyabetli bireylerin en sık karşılaştığı zorluk ani hipoglisemidir. Diyabetli bireylerde optimal glisemik kontrolün sağlanması ve sürdürülmesindeki temel problem hipoglisemi ve hipoglisemi korkusudur. Hipoglisemi korkusu; hipoglisemi atakları ve hipoglisemi anında ya da sonrasında yaşanan olayla ilişkili olarak görülen kaygı olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada diyabetin getirdiği anksiyeteye ek olarak eklenen hipoglisemi anksiyetisini , sanat temelli grup terapisiyle başatme becerilerini ve sorunlarına yönelik etkili çözümler geliştirebilmelerini sağlamayı amaçlamaktayız (1,2,3)

Yöntem:Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler aracılığıyla, Tip1 diyabeti olan farklı grup terapilerine katılmış 12 bireyin deneyimleri toplanmıştır. Veriler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular:Grup terapisinin yararlığına yönelik algılar: diayabet ile ilgili duygu paylaşımı yapmanın ve dinlenmenin iyi geldiğini ifade etmişlerdir.

Grup İçinde Güven ve Bağlılık Duygusu: aynı deneyimleri paylaşmanın kendilerine yalnız olmadıklarını hissettirdiğini ifade etmişlerdir.

Grup terapisinin zorlayıcı yönleri: tanımadıkları bir grup içinde duygu paylaşımı yapmakta zorlandığı gözlenmiştir.

Grup Terapisinin kişisel değişime etkisi: bireysel farkındalık ve problem çözme becerilerine yönelik olumlu ifadelerde bulunmuşlardır.

Sonuç ve öneriler:Grup içinde yapılan çalışmalar, bireylerin destekleyici bir topluluğun parçası olma kendini tanıma , kabul etme ,rahatlama, stresin azalmasına ve buna bağlı olarak duygusal olarak iyileşme gerçekleştirdiği düşünülmektedir. Daha geniş bir örneklem grubunda uygulanarak incelenmesi etkinliğinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes mellitus, Hipoglisemi, Hipoglisemi anksiyetesi, Sanat temelli grup terapisi

Kaynaklar:

1. Diyabet Hastalarında Hastalık Algısının Anksiyete ve Depresyon Belirtileri Üzerine Etkisi Funda Kavak , Ümmühan Aktürk <https://doi.org/10.31067/0.2019.224> ACU Sağlık Bil Derg 2019; 10(4):740-747
2. Yetişkin diyabetlilerde hipoglisemi korkusu Fear of hypoglycemia in adults with diabetes Alıntı Kodu: Doruk E. ve Oğuz S. Yetişkin diyabetlilerde hipoglisemi korkusu. Jour Turk Fam Phy 2024; 15 (4): 160-167. Doi: 10.15511/tjtfp.24.00460. Elif Doruk1 Sıdika Oğuz
3. Çövenner Özçelik Ç, Aktaş E. Tip 1 diyabette gece hipoglisemisi: “Ebeveynler önlemeyi biliyor mu?": Tanımlayıcı bir çalışma. *Turk J Diab Obes.* 2023;1:72-80.

LIVING WITH DIABETES IN THE GRIP OF HYPOGLYCEMIA AND ANXIETY: AN ART-BASED GROUP THERAPY EXPERIENCE

Elif Tatlıdil¹, Mehtap Güngör Çağlar², Cansın Kara³,

Ezgi Şişman⁴, Aslıhan Polat⁵, Yeliz Erdem Demirhan⁶

¹Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Türkiye, elif.tatlidil@kocaeli.edu.tr , Orcid: 0000-0002-1157-740 ,

²Kocaeli University Hospital , CLP Unit /Kocaeli, Türkiye, mehtapgungorcaglar@hotmail.com , Orcid:0009-0007-4441-8918 ,

³Kocaeli University Hospital , CLP Unit /Kocaeli, Türkiye, cansinkara80@gmail.com , Orcid:0000-0002-2328-7548

⁴Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Türkiye, drezgisisman@gmail.com, Orcid:0000-0001-9496-991X,

⁵Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Türkiye, aslihan.polat@kocaeli.edu.tr ORCID: 0000-0001-9649-8701

⁶Kocaeli University Department of Psychiatry, /Kocaeli, Türkiye, yelizerdem@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3835-9820, Türkiye

ABSTRACT

Introduction – Objective: Diabetes mellitus (diabetes) is a chronic physical disease that can lead to various psychological, emotional, social, and psychosexual issues and conflicts. The most common challenge faced by individuals with Type 1 diabetes is sudden hypoglycemia. The primary problem in achieving and maintaining optimal glycemic control in diabetic individuals is hypoglycemia and the fear of hypoglycemia. Hypoglycemia fear is defined as the anxiety experienced in relation to hypoglycemic episodes and events occurring during or after hypoglycemia. In this study, we aim to address hypoglycemia anxiety, which adds to the general anxiety caused by diabetes, and to help individuals develop coping skills and effective solutions to their problems through art-based group therapy. (1,2,3)

Method: A qualitative research method was used in this study. Data were collected through semi-structured in-depth interviews with 12 individuals with Type 1 diabetes who participated in different group therapies. The data were analyzed using thematic analysis.

Results:

Perceived Benefits of Group Therapy: Participants expressed that sharing their emotions and being heard regarding diabetes was beneficial.

Sense of Trust and Belonging in the Group: Participants stated that sharing similar experiences helped them feel less alone.

Challenges of Group Therapy: It was observed that some participants had difficulty sharing their emotions in a group of unfamiliar people.

Impact of Group Therapy on Personal Change: Participants reported positive effects on self-awareness and problem-solving skills.

Conclusion and Recommendations: Group activities provide individuals with a sense of belonging to a supportive community, self-recognition, acceptance, relaxation, and stress reduction, leading to

emotional well-being. It is recommended that this study be conducted on a larger sample to further evaluate its effectiveness.

Keywords: Diabetes mellitus, Hypoglycemia, Hypoglycemia anxiety, Art-based group therapy

References:

1. Kavak F, Aktürk Ü. The effect of disease perception on anxiety and depression symptoms in diabetic patients. *ACU Journal of Health Sciences*. 2019;10(4):740-747. doi:10.31067/0.2019.224
2. Doruk E, Oğuz S. Fear of hypoglycemia in adults with diabetes. *Journal of Turkish Family Physician*. 2024;15(4):160-167. doi:10.15511/tjtfp.24.00460
3. Çövener Özçelik Ç, Aktaş E. Nocturnal hypoglycemia in Type 1 diabetes: "Do parents know how to prevent it?" A descriptive study. *Turk J Diab Obes*. 2023;1:72-80.

ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLARI VE BAKIM DAVRANIŞLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA

Gülhan Küçük Öztürk¹, Vefa Toran², Semanur Eriş³

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnckc@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Yüksek Lisans Tezli, 2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal hastalıklar, bireyin duygu, düşünce, inanç ve davranışlarında farklı yoğunluklarda, anormal sapma, bozulma ve tutarsızlıkların olması şeklinde tanımlanmaktadır [1,2]. İnsanlar yaşamlarının herhangi bir evresinde ruhsal hastalıklardan etkilenebilir. 2020 yılı itibari ile bir milyara yakın insan ruhsal bir bozuklukla yaşamakta ve her 40 saniyede bir kişi intihar nedeniyle ölmektedir [3]. Acil servise başvuran hasta popülasyonunda, ruhsal hastalıklara ilişkin aciller önemli bir yere sahiptir. Bu gibi durumlarda, hastaya ilk müdahale ve bakım genellikle psikiyatri dışı sağlık çalışanları tarafından yapılmaktadır. Acil serviste çalışan sağlık çalışanlarının hastayı değerlendirme, hastanın muayenesini yapma, doğru tanı koyma, tedavisini planlama ve bakımını vermedeki bilgi ve becerisi kadar, hastaya karşı geliştirdiği inanç ve tutumda oldukça önemlidir [1]. Acil servis hemşirelerinin ruhsal hastalıklara yönelik inançlarının ve bakım davranışlarının belirlenmesi, ruhsal hastalığa sahip bireylerin ve ailelere sunulan sağlık hizmeti açısından ve mevcut problemlerin önüne geçilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma, acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı olarak Haziran 2024 - Ocak 2025 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara iline bağlı bir şehir hastanesinin acil servisinde çalışan toplam 263 hemşire oluşturmuştur. Çalışmada örneklem, evreni bilinen örneklem seçimi formülüne göre 157 hemşire olarak belirlenmiştir. Çalışma 160 hemşire ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri tanıtıcı bilgi formu, Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Araştırma etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan bireysel onam alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamaları 28.44 ± 5.68 ve %59.4'ü kadındır. Katılımcıların %71.9'u bekâr, %44.4'ünün gelir durumunun gidere eşit, %91.9'unun üniversite mezunu, %80.6'sının çocuk sahibi olmadığı, %80'inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu bulunmuştur. Katılımcıların

%85.6'sının yakınlarında bir ruhsal hastalık olmadığı, %96.9'unun ruhsal hastalık konusunda başvuracağı birimin sağlık çalışanları olacağı ve ruhsal hastalıklarının ana nedenlerinin %43.1'i ile travmatik olaylar ve %38.8'inin aile içi çatışmalar olduğu bulunmuştur. Çalışmada bazı değişkenlere (cinsiyet, gelir durumu, travmatik olaylar ve aile içi çatışmalar gibi ana nedenler vs.) göre acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları ölçek puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları ölçeği arasında bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada acil serviste çalışan hemşirelerin ruhsal hastalığa yönelik inançları ve bakım davranışları puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ruh sağlığı hizmetlerinde bütüncül bakımın sağlanabilmesi için acil serviste verilen hizmetlerin ruh sağlığı açısından değerlendirilmesi ve öncelikli olarak ruhsal hastalıklara ait inanç ve bakıma yönelik kapsamlı hizmetlerin sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Bakım Davranışı, Hemşireler, İnanç, Ruhsal Hastalıklar

Kaynaklar:

1. Büyükbayram A, Engin E. Acil psikiyatrik bakım ve ruh sağlığı triyajı. *Psikiyatri Hemşireliği Derg.* 2018;9:61-7.
2. Çam O, Engin E. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bakım sanatı. 3rd ed. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi; 2014.
3. World Health Organization (WHO). World Mental Health Day: an opportunity to kick-start a massive scale-up in investment in mental health. Published August 27, 2020. Accessed April 4, 2025. <https://www.who.int/news/item/27-08-2020-world-mental-health-day-an-opportunity-to-kick-start-a-massive-scale-up-in-investment-in-mental-health>

BELIEFS AND CARE BEHAVIORS OF NURSES WORKING IN EMERGENCY DEPARTMENT TOWARDS MENTAL ILLNESS: A DESCRIPTIVE STUDY

Gülhan Küçük Öztürk¹, Vefa Toran², Semanur Eriş³

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Semra ve Vefa Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, glhnkck@hotmail.com Orcid: 0000-0002-9220-6051

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, vefa.toran@gmail.com Orcid: 0009-0009-7291-3021

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Science, Department of Nursing, Nursing Master's Degree Thesis, 2000 Evler Neighborhood Zübeyde Hanım Street 50300, Nevşehir, Türkiye, semanureris899@gmail.com Orcid: 0009-0002-1557-2602

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Mental illnesses are defined as the presence of abnormal deviations, distortions and inconsistencies in an individual's feelings, thoughts, beliefs and behaviors at different intensities [1,2]. People can be affected by mental illness at any stage of their lives. As of 2020, nearly one billion people live with a mental disorder and one person dies every 40 seconds due to suicide [3]. Mental illness emergencies have an important place in the patient population presenting to the emergency department. In such cases, the first intervention and care of the patient is usually provided by non-psychiatric healthcare professionals. The beliefs and attitudes developed by healthcare professionals working in the emergency department towards the patient are as important as their knowledge and skills in evaluating the patient, examining the patient, making the correct diagnosis, planning the treatment and providing care [1]. Determining the beliefs and care behaviors of emergency nurses towards mental illnesses is important in terms of health care services provided to individuals and families with mental illnesses and in terms of preventing existing problems. This study was conducted to determine the beliefs and care behaviors of nurses working in the emergency department towards mental illness.

Method: The descriptive study was conducted between June 2024 and January 2025. The population of the study consisted of a total of 263 nurses working in the emergency department of a city hospital in Ankara. The sample in the study was determined as 157 nurses according to the sample selection formula with known population. The study was completed with 160 nurses. The research data were collected with a descriptive information form, the Beliefs about Mental Illness Scale and the Caring Behaviors Scale-24. Statistical evaluation of the obtained data was performed in a computerized environment. Statistical significance was accepted as $p < 0.05$. Ethics committee permission, institutional permission and individual consent were obtained from the participants.

Results: The mean age of the participants was 28.44 ± 5.68 years and 59.4% were female. It was found that 71.9% of the participants were single, 44.4% had income equal to expenses, 91.9% were

university graduates, 80.6% did not have children, and 80% had a nuclear family structure. It was found that 85.6% of the participants did not have a mental illness in their relatives, 96.9% of them would apply to health professionals for mental illness, and the main causes of mental illness were traumatic events in 43.1% and family conflicts in 38.8%. In the study, a significant difference was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scale scores of nurses working in the emergency department according to some variables (gender, income status, main causes such as traumatic events and family conflicts, etc.) ($p<0.05$). A relationship was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scale of nurses working in the emergency department ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, a significant relationship was found between the beliefs about mental illness and care behaviors scores of nurses working in the emergency department. In order to provide holistic care in mental health services, it is recommended that the services provided in the emergency department should be evaluated in terms of mental health and comprehensive services should be provided primarily for beliefs and care behaviors related to mental illnesses.

Keywords: Beliefs, Care Behavior, Emergency Department, Mental Diseases, Nurses

References:

1. Büyükbayram A, Engin E. Acil psikiyatrik bakım ve ruh sağlığı triyaji. *Psikiyatri Hemşireliği Derg.* 2018;9:61-7.
2. Çam O, Engin E. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bakım sanatı. 3rd ed. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi; 2014.
3. World Health Organization (WHO). World Mental Health Day: an opportunity to kick-start a massive scale-up in investment in mental health. Published August 27, 2020. Accessed April 4, 2025. <https://www.who.int/news/item/27-08-2020-world-mental-health-day-an-opportunity-to-kick-start-a-massive-scale-up-in-investment-in-mental-health>

ADLİ PSİKİYATRİDE SUÇ VE ŞİDDET RİSKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILAN ARAÇLAR

Yasemin Seyma İncirci¹, Gizem Şahin Bayındır²

¹İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, y.incirci@ogr.iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4325-6965

²İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2251-2125

ÖZET

Giriş-Amaç: Şiddet; kişinin kendisine, başkasına veya bir gruba yönelik yaralama, ruhsal olarak zorlanma veya ölüme neden olabilecek düzeyde fiziksel güç kullanma veya amaçlı olarak tehdit uygulama olarak tanımlanmaktadır. Suç ise sadece şiddet ile sınırlandırılmayıp kişinin yasa kapsamında yapması uygun olmayan eylemi yapması veya yapmak zorunda olduğu eylemi yerine getirmemesi nedeniyle toplum normlarına uygun olmayan davranışlar olup toplumun düzenini bozan sosyal bir problemdir [1]. Bu derlemenin amacı, güncel literatür doğrultusunda adli psikiyatride suç ve şiddet riskinin değerlendirilmesinde kullanılan araçları ele almaktır.

Bulgular: Suç ve şiddeti değerlendirirken bazı ölçme araçları kullanılmaktadır. Bu araçlar Buss Perry Saldırganlık Ölçeği, Broset Şiddet Kontrol Listesi, Taylor Şiddet Değerlendirme Ölçeği, The Short-Term Assessment Of Risk And Treatability (START), The Violence Risk Appraisal Guide (VRAG), The Historical, Clinical, Risk Management-20 (HCR-20), The Structured Assessment of Protective Factors (SAPROF), The Violence Risk Screening-10 (V-RISK-10) olarak sıralanabilmektedir [2].

Bu ölçme araçları incelendiğinde; kişinin öyküsü ve ruhsal etkenleri (şiddet öyküsü, geçmiş istismar öyküsü), klinik faktörleri (madde kullanımı), motive edici etkenler (kıskançlık ve sanrı) ve çevresel etkenler (sosyal desteğinin olmaması) baz alınarak oluşturulduğu görülmektedir [3].

Sonuç ve Öneriler: Bu derlemenin sonucunda, suç ve şiddeti değerlendirmek amacıyla kullanılan ölçme araçlarının sınırlı olduğu ve ülkemizde yaygın olarak kullanılmadığı görülmektedir. Ele alınan konu ile ilgili ölçme araçlarının Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması ve adli psikiyatri popülasyonunda çalışılmasının, suç ve şiddet riskini azaltmaya yönelik müdahalelere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri, Suç, Şiddet

Kaynaklar:

1. Balcıoğlu YH. Psikiyatri Uygulamalarının Koruyucu ve Toplum Temelli Boyutları: Koruyucu ve toplum temelli psikiyatri perspektifinden adli psikiyatri: suçun ve şiddet davranışının önlenmesi. 1. Baskı. Özgen Hergül G, editör. Türkiye Klinikleri; 2022. Erişim Tarihi: 15.02.2025. https://www.researchgate.net/publication/359279430_Koruyucu_ve_Toplum_Temelli_Psikiyatri_Perspektifinden_Adli_Psikiyatri_Sucun_ve_Siddet_Davranisinin_Onlenmesi#fullTextFileContent

2. Singh JP, Serper M, Reinharth J, Fazel S. Structured assessment of violence risk in schizophrenia and other psychiatric disorders: a systematic review of the validity, reliability, and item content of 10 available instruments. *Schizophr Bull.* 2011;37(5):899-912. doi:10.1093/schbul/sbr093.
3. Clark T, Rooprai DS. Practical forensic psychiatry: CRC Press; 2011.

TOOLS USED IN ASSESSING CRIME AND VIOLENCE RISK IN FORENSIC PSYCHIATRY

Yasemin Şeyma İncirci¹, Gizem Şahin Bayındır²

¹Istanbul University – Cerrahpaşa, Institute of Graduate Studies, Doctorate Program in Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet St. PC:34381 Şişli-Istanbul, Türkiye, y.incirci@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4325-6965

²Istanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Abide-i Hürriyet St. PC:34381 Şişli-Istanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2251-2125

ABSTRACT

Introduction and Aim: Violence is defined as the use of physical force or intentional threats against oneself, another person or a group of people at a level that may cause injury, mental strain or death. Crime is a social problem that is not limited to violence, but also involves behaviors that are not in accordance with social norms, such as a person doing an action that is not appropriate to do within the scope of the law or not fulfilling an action that she/he is obliged to do, and disrupts the order of society [1]. The aim of this review is to discuss the tools used in the assessment of crime and violence risk in forensic psychiatry in line with the current literature.

Results: Some measurement tools are used to assess crime and violence. These tools are Buss Perry Aggression Scale, The Broset Violence Ceklist (BVC), Taylor Violence Assessment Scale, The Short-Term Assessment Of Risk And Treatability (START), The Violence Risk Appraisal Guide (VRAG), The Historical, Clinical, Risk Management-20 (HCR-20), The Structured Assessment of Protective Factors (SAPROF), The Violence Risk Screening-10 (V-RISK-10) [2].

When these measurement tools are examined, it is seen that they are created based on the person's history and psychological factors (history of violence, past abuse history), clinical factors (substance use), motivating factors (jealousy and delusions) and environmental factors (lack of social support) [3].

Conclusion and Recommendations: As a result of this review, it is seen that the measurement tools used to assess crime and violence are limited and are not widely used in our country. It is thought that conducting Turkish validity and reliability studies of the measurement tools related to the subject under consideration and working on the forensic psychiatric population will contribute to interventions aimed at reducing the risk of crime and violence.

Key Words: Forensic psychiatry, Crime, Violence

References:

1. Balcıoğlu YH. Psikiyatri Uygulamalarının Koruyucu ve Toplum Temelli Boyutları: Koruyucu ve toplum temelli psikiyatri perspektifinden adli psikiyatri: suçun ve şiddet davranışının önlenmesi. 1. Baskı. Özgen Hergül G, editör. Türkiye Klinikleri; 2022. Erişim Tarihi: 15.02.2025.
https://www.researchgate.net/publication/359279430_Koruyucu_ve_Toplum_Temelli_Psikiyatri_Perspektifinden_Adli_Psikiyatri_Sucun_ve_Siddet_Davranisinin_Onlenmesi#fullTextFileContent

2. Singh JP, Serper M, Reinharth J, Fazel S. Structured assessment of violence risk in schizophrenia and other psychiatric disorders: a systematic review of the validity, reliability, and item content of 10 available instruments. *Schizophr Bull.* 2011;37(5):899-912. doi:10.1093/schbul/sbr093.
3. Clark T, Rooprai DS. Practical forensic psychiatry: CRC Press; 2011.

EBEVEYNLERİN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİ VE ÖZ-ŞEFKATLERİ İLE ÇOCUKLARININ KAYGI DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mustafa Batuhan Kurtoglu¹

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi/Psikoloji Bölümü, Şahinbey, Gaziantep, Türkiye, mustafa.kurtoglu@hku.edu.tr, Orcid:0000-0002-6975-2070

ÖZET

Giriş-Amaç: Çocukluk dönemi, bireyin duygusal ve psikolojik gelişimi açısından kritik bir süreçtir. Yapılan çalışmalar, ebeveynlerin duygu düzenleme becerilerinin ve öz şefkat düzeylerinin çocuklarının kaygı düzeyleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ebeveynlerin etkili duygu düzenleme stratejileri, çocukların duygusal dayanıklılığını artırarak kaygı düzeylerini azaltır [1]. Benzer şekilde öz şefkat, ebeveynlerin hem kendilerine hem de çocuklarına karşı daha anlayışlı ve destekleyici olmalarını sağlar [2]. Bu çalışmada, ebeveynlerin duygu düzenleme becerileri ve öz şefkat düzeyleri ile çocuklarının kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, nicel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, okul öncesi yaş grubundaki çocuklara sahip ebeveynlerden oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde Kişisel Bilgi Formu, Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Öz-Şefkat Ölçeği Kısa Formu (ÖŞÖ-KF) kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiler, SPSS 27 paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada, ebeveynlerin duygu düzenleme beceri puanları ile çocukların kaygı düzeyleri arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Özellikle, ebeveynlerin bastırma stratejilerini kullanması çocuklarının kaygı puanlarını anlamlı düzeyde artırmaktadır. Benzer şekilde ebeveynlerin öz-şefkat puanları yükseldikçe çocuklardaki kaygı düzeylerinin de azaldığı görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Ebeveynlerin duygu düzenleme becerileri ve öz şefkat düzeyleri, çocukların kaygı düzeylerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle, ebeveynlere yönelik duygu düzenleme becerilerini artırıcı müdahaleler ve öz şefkat geliştirme programları, çocukların ruh sağlığını koruma ve kaygı seviyelerini azaltmada etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Duygu düzenleme, Ebeveynlik, Kaygı, Öz-şefkat

Kaynaklar:

1. Eisenberg, N., Cumberland, A., & Spinrad, T. L. (2001). Parental socialization of emotion. Psychological Bulletin, 127(5), 767–803. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.37.5.667>
2. Moreira, H., Fonseca, A., Caiado, B., & Canavarro, M. C. (2015). Parental self-compassion and the mediation effects of parenting stress on children's quality of life. Journal of Child and Family Studies, 24(8), 2332-2344. <https://doi.org/10.1080/00221325.2015.1020538>

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTS' EMOTION REGULATION SKILLS, SELF-COMPASSION AND THEIR CHILDREN'S ANXIETY LEVELS

Mustafa Batuhan Kurtoglu¹

¹Hasan Kalyoncu University, Faculty of Economics, Administrative & Social Sciences/Department of Psychology, Şahinbey, Gaziantep, Türkiye, mustafa.kurtoglu@hku.edu.tr, Orcid:0000-0002-6975-2070

ABSTRACT

Introduction and Aim: Childhood is a critical period for an individual's emotional and psychological development. Studies have shown that parents' emotion regulation skills and levels of self-compassion have a significant impact on their children's anxiety levels. Effective emotion regulation strategies in parents enhance children's emotional resilience and reduce their anxiety levels [1]. Similarly, self-compassion enables parents to be more understanding and supportive toward both themselves and their children [2]. This study aims to examine the relationship between parents' emotion regulation skills, self-compassion levels, and their children's anxiety levels.

Methods: The study was conducted using a quantitative research design. The participants consisted of parents with preschool-aged children. Data collection involved the use of a Personal Information Form, the Revised Preschool Anxiety Scale, the Emotion Regulation Scale, and the Self-Compassion Scale-Short Form (SCS-SF). The relationships between variables were analyzed using the SPSS 27 software package.

Results: In this study, a significant negative correlation was found between parents' emotion regulation skills and their children's anxiety levels. Specifically, the use of suppression strategies by parents significantly increased their children's anxiety scores. Similarly, as parents' self-compassion scores increased, their children's anxiety levels decreased.

Conclusion and Recommendations: Parents' emotion regulation skills and levels of self-compassion significantly influence their children's anxiety levels. Therefore, interventions aimed at enhancing parents' emotion regulation skills and self-compassion development programs may be effective in protecting children's mental health and reducing anxiety levels.

Key Words: Anxiety, Emotion Regulation, Parenting, Self-Compassion

References:

1. Eisenberg, N., Cumberland, A., & Spinrad, T. L. (2001). Parental socialization of emotion. *Psychological Bulletin*, 127(5), 767–803. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.37.5.667>
2. Moreira, H., Fonseca, A., Caiado, B., & Canavarro, M. C. (2015). Parental self-compassion and the mediation effects of parenting stress on children's quality of life. *Journal of Child and Family Studies*, 24(8), 2332-2344. <https://doi.org/10.1080/00221325.2015.1020538>

"BENİM YAŞLIM...": ÇOCUK RESİMLERİNDE YAŞLI TEMSİLLERİNİN ANALİZİ

Mükerrem Kabatas Yıldız¹, Oya Sevcan Orak²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Atakum/Samsun, Türkiye, E-mail:mukerremkabatas@hotmail.com, Orcid:0000-0002-7598-162X

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Atakum/Samsun, Türkiye, E-mail:oysev@hotmail.com Orcid:0000-0002-7499-5077

ÖZET

Giriş-Amaç: Yaşlanma, bireysel ve toplumsal açıdan önemli bir süreçtir. Çocukların yaşlı ve yaşlılığa yönelik algıları, onların gelecekteki yaşlanma tutumlarını ve toplumsal yaşlılık algısını etkileyebilecek önemli bir faktör olduğu için ele alınması gereken bir konudur. Bu araştırmanın amacı 9-12 yaş aralığındaki çocukların yaşlı ve yaşlılık dönemine ilişkin algılarının resim analizi yöntemiyle incelenmesidir.

Yöntem: Nitel tasarımıdaki bu araştırmada sanat temelli yaklaşımlardan “resim çizme” ve görüşme yöntemleri kullanılarak veriler toplanmış; elde edilen veriler projektif olarak analiz edilmiştir. Araştırma, Türkiye'nin kuzeyindeki bir ilde yaşayan, ailesinde en az bir yaşlı birey bulunan ve resim yapmaya istekli olan 9-12 yaş aralığındaki 25 çocukla yürütülmüştür. Araştırmada veriler "Çocuk Tanıtıcı Bilgi Formu", “Yaşlı Resmi Çizimi” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Çocukların yaşlılığa yönelik algısına ilişkin resimlerinden ve görüşmelerden elde edilen veriler projektif olarak analiz edilmiş “Zamanın Bedendeki İzleri: Yaşlılığın Görsel Temsilleri”, “Psikososyal Destek Gereksinimi: Aile Merkezli Sosyal Dönüşüm”, “Gidenlerin Ardından: Ölümün Gerçekliğiyle Yüzleşme Dönemi” ve “Şefkatin Sıcak Yüzü” olmak üzere dört temaya ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çocuklar, yaşlı bireyleri olumlu özelliklerle tanımlarken, yaşlılık sürecine ilişkin algıları daha olumsuzdur. Yaşlılık; yalnızlık, hastalık, engellilik ve ölüm korkusu gibi kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle, çocukların yaşlılıkla ilgili olumsuz algılarını yönetmede formal eğitimin rolü kritik öneme sahiptir. Yaşlılık sürecinin olumlu yönlerinin vurgulanması ve bu dönemin değerlerinin çocuklara aktarılması, bireysel farkındalık ve toplumsal yaşlanma algısının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Resim analizi, Yaşlı, Yaşlılık algısı

"MY ELDERLY SELF...": AN ANALYSIS OF ELDERLY REPRESENTATIONS IN CHILDREN'S DRAWINGS

Mükerrem Kabatas Yıldız¹, Oya Sevcin Orak²

¹Ondokuz Mayıs University, Vocational School of Health Services, Department of Health Care Services, Atakum/Samsun, Türkiye, E-mail:mukerremkabatas@hotmail.com, Orcid:0000-0002-7598-162X

²Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences Department of Nursing, Atakum/Samsun, Türkiye, E-mail:oysev@hotmail.com Orcid:0000-0002-7499-5077

ABSTRACT

Introduction and Aim: Aging is a significant process both individually and socially. Children's perceptions of elderly individuals and aging are crucial topics to address, as these perceptions can influence their future attitudes toward aging and shape societal views on old age. This study aims to examine the perceptions of children aged 9-12 regarding elderly individuals and the aging process through the analysis of their drawings.

Methods: This qualitative study employs an art-based approach, utilizing both the "drawing" method and interviews for data collection. The data obtained were analyzed projectively. The research was conducted with 25 children aged 9-12 who reside in a northern province of Türkiye, have at least one elderly family member, and are willing to engage in drawing. The data were collected using the "Child Demographic Information Form," "Drawing an Elderly Person," and the "Semi-Structured Interview Form."

Results: The data obtained from children's drawings and interviews regarding their perceptions of aging were projectively analyzed, leading to the identification of four main themes: "Traces of Time on the Body: Visual Representations of Aging," "The Need for Psychosocial Support: Family-Centered Social Transformation," "After the Departed: Confronting the Reality of Death," and "The Warm Face of Compassion."

Conclusion and Recommendations: While children describe elderly individuals with positive attributes, their perceptions of the aging process itself are more negative. Aging is associated with concepts such as loneliness, illness, disability, and fear of death. Therefore, formal education plays a crucial role in managing children's negative perceptions of aging. Emphasizing the positive aspects of aging and conveying its values to children can contribute to individual awareness and the development of a more inclusive societal perception of aging.

Key Words: Child, Drawing Analysis, Elderly, Perception of Aging

PSIKİYATRİ GÜNDÜZ HASTANESİNE DEVAM EDEN HASTALARIN ŞİZOFRENİYE İLİŞKİN ALGILARININ METAFORİK AKTARIMLARININ ÇİZDİKLERİ RESİMLER ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ

Seyma Kaplan Ekinci¹, İlkay Keser², Oğuzhan Tosun³, Buket Cinemre⁴

¹Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri Gündüz Hastanesi, Antalya, Türkiye,
Seyma-kaplan@hotmail.com, Orcid:0009-0001-7743-7134

²Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
ikeser@akdeniz.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6595-41883

³Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri Gündüz Hastanesi, Antalya, Türkiye
oguzhangedil@gmail.com, Orcid:0009-0000-6491-6753

⁴Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri Gündüz Hastanesi, Antalya, Türkiye
buketcinemre@gmail.com, Orcid:0000-0001-6480-1454

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni, düşüncenin biçimi ve içeriğinde, ruh halinde, benlik duygusunda ve dış dünyayla ilişkide ve davranışta bozukluklar içeren ciddi bir ruhsal hastalıktır. Bireyin duygusal, bilişsel, algısal ve yaşantısal yapılarını bütünleştirebilen metaforlar zengin bir öğrenme kaynağı olmakla birlikte bireyin farkındalık kazanmasını da destekler [1]. Metaforlar, yüzleştirici ve tehdit edici olmayan bir ortamda, kişilerin kendilerini ve sorunlarını keşfetmelerini ve yeni çözümler üretmelerini sağlayarak iyileşme sürecinin hızlanmasına ve benlik bütünlüğünün artmasına katkı sağlayabilir [2,3]. Araştırmada, bir üniversite hastanesine bağlı hizmet sunan Psikiyatri Gündüz Hastanesi'nde ayaktan takip edilen 20 hastanın, hastalıklarına(Şizofreni) ilişkin algılarının metaforik aktarımlarını çizdikleri resimler aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Örneklemi 2024 Eylül- 2025 Şubat tarihleri arasında psikiyatri gündüz hastanesine devam eden ve araştırmaya katılmayı kabul eden 20 hasta oluşturmuştur. Araştırmada nitel ve nicel verilerin birlikte toplandığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda sosyodemografik değişkenler; nitel boyutunda metafor analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyodemografik veriler hasta kayıtlarından, nitel veriler ise, tek sorudan oluşan metefor sorusuyla elde edilmiştir. Yönerge olarak, "Hastalığınızı bir objeye benzetseydiniz bu ne olurdu?" sorusu yöneltilip benzettığı şeyin resmini çizmesi istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların %65'inin erkek, %40'ının 36-40 yaş arasında, %65'inin lise mezunu olduğu ve %40'ının 16-20 yıldır tıbbi takibinin yapıldığı tespit edilmiştir. Hastaların %50'sinin cansız %50'sinin canlı bir nesneyi metafor olarak belirtmişlerdir. Metaforların anlamı ve çizdikleri resimler analiz edildiğinde hastaların %65'inin negatif, %25'inin pozitif, %10'unun ise hem pozitif hem de negatif algıya sahip olduğu ve bu bulgunun cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen metaforlar ve onların yansıması çizdikleri resimler, hastalığın yaşamlarını tüm boyutları ile derinden etkilediğini ortaya koymakta, sözel olarak ifade edilemeyen duygu ve düşüncelerini, onların içsel dünyalarını anlamamıza yardımcı olmaktadır. Şizofreni gibi

karmaşık bir hastalıkta, metaforlar hem tedavi ve bakım sürecinde içgörü sağlamak hem de duygusal ifadeyi kolaylaştırmak için güçlü araçlar olabilir.

Anahtar Kelimeler: Gündüz hastanesi, Şizofreni, Hastalık algısı, Metafor, Resim

Kaynaklar:

1. Kararımak Ö, Güloğlu B. (2012). Metafor: danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü. Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal, 4(37), 122-135
2. Yüksel, R., Kızılkaya, M., & Keskin, A. Ö. (2022). Şizofreni Tanılı Çocuğu Olan Annelerin Şizofreniye İlişkin Metaforik Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 9(2), 142-148.
3. Çam MO, Topçu EM. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde metafor kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2021;8(3):335-41.

DETERMINATION OF THE METAPHORICAL TRANSFERENCE OF THE PERCEPTIONS OF PATIENTS ATTENDING A PSYCHIATRIC DAY HOSPITAL ABOUT SCHIZOPHRENIA BY MEANS OF THEIR DRAWINGS

Seyma Kaplan Ekinci¹, İlky Keser², Oğuzhan Tosun³, Buket Cinemre⁴

¹Akdeniz University Hospital Psychiatry Day Hospital, Antalya, Türkiye, Seyma-kaplan@hotmail.com, Orcid:0009-0001-7743-7134

²Akdeniz University Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Antalya, Türkiye ikesser@akdeniz.edu.tr , Orcid: 0000-0001-6595-41883

³Akdeniz University Hospital Psychiatry Day Hospital, Antalya, Türkiye oguzhangedil@gmail.com, Orcid:0009-0000-6491-6753

⁴Akdeniz University Hospital Psychiatry Day Hospital, Antalya, Türkiye buketcinemre@gmail.com, Orcid:0000-0001-6480-1454

ABSTRACT

Introduction and Aim: Schizophrenia is a severe mental illness that affects thought, mood, self-perception, relationships, and behavior. Metaphors integrate emotional, cognitive, and experiential aspects, helping individuals gain awareness. They can accelerate healing and enhance self-integration by enabling individuals to explore their problems and generate solutions in a non-threatening way. This study aims to examine the metaphorical representation of schizophrenia perceptions among 20 outpatients at a university hospital's Psychiatric Day Hospital through their drawings.

Methods: The study included 20 patients who attended the day hospital between September 2024 and February 2025 and agreed to participate. A mixed-method approach was used, combining quantitative and qualitative data. The quantitative part included sociodemographic variables, while the qualitative part utilized metaphor analysis. Patients were asked, "If you could liken your illness to an object, what would it be?" and were instructed to draw their response. Data were analyzed using content analysis.

Results: Among the participants, 65% were male, 40% were aged 36-40, 65% were high school graduates, and 40% had been under medical follow-up for 16-20 years. Of the metaphors, 50% were inanimate objects, and 50% were living beings. In terms of perception, 65% of patients had negative views, 25% had positive views, and 10% had both positive and negative views. A significant gender difference was found ($p<0.05$).

Conclusion: The metaphors and drawings reflect the profound impact of schizophrenia on patients' lives, offering insight into their inner world, emotions, and unspoken thoughts. In complex illnesses like schizophrenia, metaphors can be powerful tools to enhance treatment insight and facilitate emotional expression.

Keywords: Day hospital, Schizophrenia, Illness perception, Metaphor, Drawing a picture

References:

1. Kararımak Ö, Güloğlu B. (2012). Metafor: danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü. Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal, 4(37), 122-135

2. Yüksel, R., Kızılkaya, M., & Keskin, A. Ö. (2022). Şizofreni Tanılı Çocuğı Olan Annelerin Şizofreniye İlişkin Metaforik Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 9(2), 142-148.
3. Çam MO, Topçu EM. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde metafor kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2021;8(3):335-41.

WATSON İNSAN BAKIM MODELİ TEMELLİ STRESLE BAŞA ÇIKMA PROGRAMININ PALYATİF BAKIM HASTA YAKINLARININ BAKIM YÜKÜ VE STRES DÜZEYİNE ETKİSİ

Gamze Durmuş¹, Fatma Nevin Şişman²

¹Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Programı, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye;
gmz.durmuss@gmail.com ORCID: 0009-0001-4195-2396

²Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
nevin4083@yahoo.com ORCID:0000-0001-9543-6875

ÖZET

Giriş-Amaç: Palyatif bakım, yaşamı tehdit eden hastalıklarla mücadele eden bireylerin ve ailelerinin yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bütüncül bir yaklaşımdır (WHO, 2023). Watson'ın İnsan Bakım Modelinin kullanılması bu bütüncül yaklaşımın uygulanmasında hasta ve yakınlarının akıl-beden-ruh ekseninde iyileşmesine katkıda bulunur (Kabasakal ve Kitiş, 2021; Masters 2015). Türkiye'de bu modelin kullanımı sınırlı olup bu çalışma, Watson İBM temelli stresle başa çıkma programının palyatif bakım hasta yakınlarının bakım yükü ve stres düzeylerine etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Randomize kontrollü tasarım olan araştırmanın örneklemini Haziran-Ağustos 2024 tarihlerinde İstanbul'daki bir hastanenin Palyatif Servisi'nde yatan hastaların (power analiz n:90) yakını oluşturdu. Hasta yakınları basit rastgele örnekleme yöntemiyle deney ve kontrol gruplarına bağımsız bir kişi tarafından atandı. Program, Jean Watson'ın onayı ile toplam 4 oturumdan oluşmakta olup her bir oturum 45-60 dakika olacak şekilde 4 hafta süre ile uygulandı. Araştırmada kullanılan Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) ve Bakım Verme Yükü Ölçeği (BVYÖ), program öncesinde ve bitiminden sonra uygulandı. Veriler; tanımlayıcı istatistikler, t testi, Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretli Sıralar testiyle değerlendirildi. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edildi. Araştırmaya başlamadan önce ölçek kullanım, etik kurul, kurum izni ve katılımcı onayı alındı.

Bulgular: Program öncesi deney ve kontrol grubundaki bireylerin sosyodemografik özellikleri ve ölçek puanlarının homojen olduğu saptandı ($p>0,05$). Deney grubunun ASÖ öntest ($33,80\pm4,76$) - sontest ($22,97\pm3,35$) puanları arasında ($t=21,18$, $p=0,001$) ve BVYÖ öntest ($52,71\pm12,20$) - sontest ($45,51\pm11,42$) puanları arasında ($Z=-5,289$, $p=0,001$) anlamlı fark bulundu. Kontrol grubunun ASÖ ve BVYÖ puanlarında artış görüldü ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Watson İnsan Bakım Modeline temellendirilmiş stresle başa çıkma programının; hasta yakınlarında algılanan stres düzeyini ve bakım yükünü azalttığı görülmüştür. Program, hasta yakınlarının stresle baş etmenin yollarını öğrenmesinde ve hasta bakımı sırasında yaşadıkları yükü azaltmalarında etkili olmuştur. Programın palyatif servislerde rutin tedavi programlarında bakım vericilere yönelik eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif Bakım, Stresle Baş Etme, Watson İnsan Bakım Modeli

Kaynaklar:

1. Kabasakal, A., & Kitiş, Y. (2021). Watson’In İnsan Bakım Modelinin Kavramsal Açıdan İncelenmesi. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 6(2), 45-50.
2. Masters K. (2015). *Nursing Theories: A Framework for Professional Practice*, (2nd. Ed.) Burlington M.A: Jones & Bartlett Learning, 49-59.
3. World Health Organization (WHO). (2023). definition of palliative care. Retrieved from (23.10.2024): <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/palliative-care>

THE EFFECT OF WATSON HUMAN CARE MODEL BASED STRESS COPING PROGRAM ON THE CARE BURDEN AND STRESS LEVEL OF PALLIATIVE CARE PATIENT RELATIVES

Gamze Durmus¹, Fatma Nevin Şişman²

¹Institute of Health Sciences, Master's Program, Marmara University, İstanbul, Türkiye; gmz.durmuss@gmail.com
ORCID: 0009-0001-4195-2396

²Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Marmara University, İstanbul, Türkiye;
nevin4083@yahoo.com ORCID:0000-0001-9543-6875

ABSTRACT

Introduction and Aim: Palliative care is a holistic approach that aims to improve the quality of life of individuals and their families struggling with life-threatening illnesses (WHO, 2023). Watson's Human Caring Model supports holistic healing (mind-body-spirit) for palliative care patients and their families (Kabasakal and Kitiş, 2021; Masters 2015). It aims to determine the effects of a Watson IBM-based stress coping program on the care burden and stress levels of palliative care patient relatives.

Methods: The sample of the randomized controlled design study consisted of relatives of patients (power analysis n:90) hospitalized in the Palliative Center of a hospital in İstanbul between June and August 2024. The program consisted of 4 sessions, approved by Jean Watson, implemented over 4 weeks, with each session lasting 45-60 minutes. The Perceived Stress Scale (PSS) and Caregiver Burden Scale (CBS) were used for data collection. Data were analyzed using descriptive statistics, t-tests, Mann Whitney U and Wilcoxon tests. Before starting the study, scale use, ethics committee, institutional permission and participant approval were obtained.

Results: Before the program, the sociodemographic characteristics and scale scores of individuals in the experimental and control groups were homogeneous ($p>0.05$). A significant difference was found between the pretest (33.80 ± 4.76) and posttest (22.97 ± 3.35) scores on the PSS in the experimental group ($t=21.18$, $p=0.001$), and also between the pretest (52.71 ± 12.20) and posttest (45.51 ± 11.42) scores on the CBS ($Z=-5.289$, $p=0.001$). The control group showed an increase in PSS and CBS scores ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: The stress coping program based on Watson's Human Caring Model was shown to reduce the perceived stress level and care burden of relatives. The program effectively helped relatives learn coping stress and reduce the burden experienced during patient care. It is recommended that the program be added to routine treatment programs in palliative services for caregivers.

Key Words: Palliative Care, Coping with Stress, Watson's Theory of Human Caring

References:

1. Kabasakal, A., & Kitiş, Y. (2021). Watson’In İnsan Bakım Modelinin Kavramsal Açıdan İncelenmesi. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 6(2), 45-50.
2. Masters K. (2015). *Nursing Theories: A Framework for Professional Practice*, (2nd. Ed.) Burlington M.A: Jones & Bartlett Learning, 49-59.
3. World Health Organization (WHO). (2023). definition of palliative care. Retrieved from (23.10.2024): <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/palliative-care>

RUHSAL HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE EĞİTİM GEREKSİNİMLERİ İLE ÖZNEL İYİLEŞME ALGILARI İLİŞKİSİNİN BELİRLENMESİ

Sevil Yılmaz¹, Medine Koç²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Abide-i Hürriyet Cad. 34381, Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-4967-8264

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD., Taşıftlık Yerleşkesi,60250, Tokat, Türkiye, medine.koc@gop.edu.tr, Orcid:0000-0001-9298-8885

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal hastalığı bulunan bireylerin iyileşme yönünde ilerleyebilmesi için eğitim gereksinimlerinin karşılanması gerekmektedir. Yapılan bir sistematik derlemede öznel iyileşmeyle ilişkili faktörler arasında psikoeğitimin yer aldığı görülmektedir [1]. Ruh sağlığı ekibinin bir üyesi olarak psikiyatri hemşireleri hasta ve yakınlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi ve bunların karşılanmasında önemli bir role sahiptir [2]. Aynı zamanda hastaların kendi içlerinde var olan iyileşme potansiyellerinin artırılmasında görevi vardır [3]. Bu araştırma, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM)'nde takip edilen hastalarda eğitim gereksinimleri ile öznel iyileşme algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan kesitsel bir çalışmadır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Mart-Haziran 2023 tarihleri arasında Tokat'taki bir ruh sağlığı ve hastalıkları hastanesine bağlı TRSM'nden takip edilen hastaların tümü, örneklemini ise bu tarihler arasında merkeze devam eden ve araştırmaya alınma kriterlerini karşılayan 67 birey oluşturdu. Araştırma verileri Kişisel Bilgi Formu, Psikiyatrik Hastalıklara Yönelik Eğitim Gereksinimleri Anketi (PHEGA) ile Öznel İyileşmeyi Değerlendirme Ölçeği (ÖZİDÖ) kullanılarak toplandı. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 29 paket programından yararlanıldı. Araştırma için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izinli ve kurum izni alındı.

Bulgular: Toplum ruh sağlığı merkezine devam eden hastaların PHEGA'dan aldıkları puan ortalaması 3,00 (min-maks: 1- 4,98)'tür. Öznel iyileşmeyi değerlendirme ölçeği puan ortalamaları ise 61,25 (min-maks: 23-85)'dir. Toplum ruh sağlığı merkezine devam eden hastaların eğitim gereksinimleri ile öznel iyileşme düzeyleri arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi ile test edildiğinde aralarında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki olmadığı görüldü ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada TRSM'ne devam eden hastaların hala önemli derecede eğitim gereksinimleri olduğu görülmektedir. Hastaların algıladıkları öznel iyileşme düzeyleri ise yükseğe yakındır. Hastaların eğitim gereksinimleri ile öznel iyileşmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. TRSM'lerinde hastaların iyileşme odaklı süreçlerinde eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi ile oluşturulacak eğitim programlarına gereksinim olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal bozukluklar, Toplum ruh sağlığı merkezleri, Eğitim gereksinimlerini tanımlama, Öznel iyileşme

Kaynaklar:

1. Temesgen WA, Chien WT, Bressington D. Conceptualizations of subjective recovery from recent onset psychosis and its associated factors: A systematic review. *Early Interv Psychiatry*. 2019;13(2): 181-193.
2. Gall SH, Atkinson J, Elliot L, Johansen R. Supporting carers of people diagnosed with schizophrenia: Evaluating change in nursing practice following training. *J Adv Nurs*. 2003;41: 295-305.
3. Çam O, Yalçın N. Mental illness and recovery. *J Psychiatr Nurs*. 2018; 9(1): 55-60.

DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN EDUCATIONAL NEEDS AND PERCEPTIONS of SUBJECTIVE RECOVERY in INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS

Sevil Yılmaz¹, Medine Koç²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Abide-i Hürriyet Cad. 34381, Şişli, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-4967-8264

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD., Taşıftlık Yerleşkesi,60250, Tokat, Türkiye, medine.koc@gop.edu.tr, Orcid:0000-0001-9298-8885

ABSTRACT

Introduction and Aim: Meeting the educational needs of individuals with mental disorders is essential for their progress toward recovery. A systematic review has indicated that psychoeducation is among the factors associated with subjective recovery [1]. Psychiatric nurses play a significant role in identifying and addressing the educational needs of both patients and their families [2]. They are also responsible for enhancing the patients' intrinsic recovery potential [3]. The cross-sectional study was conducted to determine the relationship between educational needs and perceptions of subjective recovery in patients receiving follow-up care at a Community Mental Health Center (CMHC).

Methods: The study was conducted between March and June 2023 at a CMHC affiliated with a mental health hospital in Tokat, Türkiye. The sample consisted of 67 individuals who were attending the center during this period and met the study inclusion criteria. Data were collected using a Personal Information Form, the Educational Needs Assessment Questionnaire for Psychiatric Disorders (PHEGA), and the Subjective Recovery Assessment Scale (ÖZİDÖ). Ethical approval for the study was obtained from the Clinical Research Ethics Committee of Tokat Gaziosmanpaşa University, along with institutional permission.

Results: Participants had a mean score of 3.00 on the PHEGA (range: 1–4.98). The mean score for the Subjective Recovery Assessment Scale was 61.25 (range: 23–85). Pearson correlation analysis showed no statistically significant relationship between the educational needs and the level of subjective recovery among patients attending the CMHC ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: The study revealed that patients attending the CMHC still have considerable educational needs. Their perceived levels of subjective recovery were relatively high. No significant relationship was found between educational needs and subjective recovery. It may be beneficial to develop education programs tailored to patients' identified needs as part of recovery-oriented processes in CMHCs.

Key Words: Mental disorders, Needs assessment, Education needs, Community mental health centers, Personal recovery

References:

1. Temesgen WA, Chien WT, Bressington D. Conceptualizations of subjective recovery from recent onset psychosis and its associated factors: A systematic review. *Early Interv Psychiatry*. 2019;13(2): 181-193.
2. Gall SH, Atkinson J, Elliot L, Johansen R. Supporting carers of people diagnosed with schizophrenia: Evaluating change in nursing practice following training. *J Adv Nurs*. 2003;41: 295-305.
3. Çam O, Yalçın N. Mental illness and recovery. *J Psychiatr Nurs*. 2018; 9(1): 55-60.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMININ KİŞİSEL, MESLEKİ GELİŞİMLERİ VE YAŞAM DOYUMU İLE OLAN İLİŞKİSİ

İbrahim Aldemir¹, Çiğdem Şen Tepe², Tuğba Şahin Tokatlıoğlu³, Ecem Yıldız Aktas⁴, Nurgül Özgen⁵, Seçil Coşkun Kaya⁶, Leyla Aybüke Uzuner⁷, Burcu Demir Gökmen⁸

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Doktora Programı, İstanbul, Türkiye, E-mail: ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6313-8427

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye, E-mail: cigdemsen@sakarya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2652-5628

³İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, E-mail: tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2569-9906

⁴Türk Kızılay Derneği İstanbul Anadolu Yakası Toplum Merkezi, İstanbul, Türkiye, E-mail: ecemyildizaktas@gmail.com, Orcid: 0009-0008-4701-4158

⁵Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aksaray, Türkiye, E-mail: nurgulozgn@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1015-8621

⁶Buca Seyfi Demirsoy Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, E-mail: secilcskn38@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0995-616X

⁷Çankırı Devlet Hastanesi, Çankırı, Türkiye, E-mail: aybukeyleyla.19@outlook.com, Orcid: 0000-0003-3511-7412

⁸Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ağrı, Türkiye, E-mail: burcudmr04@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2058-8924

ÖZET

Giriş-Amaç: Sosyal medya, günümüzde internet üzerinde en yaygın kullanılan uygulamalardan biri haline gelmiş olup, iletişim, bilgiye erişim ve bilgi paylaşımı gibi çeşitli işlevler görmektedir. Bu çalışma, psikiyatri hemşirelerinin sosyal medya kullanımının kişisel ve mesleki gelişimlerine ile yaşam doyumlarına olan etkisini araştırmayı amaçlamıştır.

Yöntem: Etik onay alındıktan sonra, tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma 24 Eylül 2023 ile 13 Şubat 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya kolayda örnekleme yöntemi ile ulaşılan 135 psikiyatri hemşiresi katılmıştır ve veriler çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu", "AK-TEK Sağlık Hizmetlerinde Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği" ve "Yaşam Memnuniyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 25 programı ile yapılmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 33.57 ± 7.54 olup, %85.2'si kadın, %77'si hastanede çalışmakta, %66.7'si altı yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip, %29.6'sı ise psikiyatri kliniğinde görev yapmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin %78.5'inin günlük 0-3 saat arası sosyal medya kullandığı ve çoğunlukla sosyal ağları takip etme, mesajlaşma ve araştırma yapma amaçlı interneti kullandıkları bulunmuştur. En çok kullanılan sosyal medya platformu Instagram'dır. Hemşireler sosyal medyada karşılaştıkları bilgilere kısmen güvendiklerini, sağlıkla ilgili veya başka paylaşılan bilgilerin doğruluğunu her zaman kontrol ettiklerini ve sosyal medyadan elde edilen bilgileri günlük yaşamda kısmen uyguladıklarını belirtmiştir. Ayrıca, AK-TEK Sağlık Hizmetlerinde Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği'nin mesleki kullanım alt boyutu ile yaşam memnuniyeti arasında düşük düzeyde pozitif bir korelasyon olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Psikiyatri hemşirelerinin sosyal medyayı hem kişisel hem de mesleki bağlamda kullandıkları ve mesleki alanda sosyal medyayı daha etkili kullanma isteği taşıdıkları gözlemlenmiştir. Bulgular, hemşirelerin mesleki sosyal medya kullanımının arttıkça yaşam memnuniyetlerinin de arttığını göstermektedir. Bu nedenle, hemşirelerin mesleki sosyal medya kullanımının desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri, Hemşire, Sosyal medya, Mesleki gelişim, Yaşam memnuniyeti

Kaynaklar:

- 1.Casella E, Mills J, Usher K. Social media and nursing practice: changing the balance between the social and technical aspects of work. Collegian (Royal College of Nursing, Australia). 2014;21(2):121-126. doi:10.1016/j.colegn.2014.03.005
- 2.Chen J, Wang Y. Social media use for health purposes: systematic review. J Med Internet Res. 2021;23(5):e17917. doi:10.2196/17917
- 3.Hoşgör H, Ülker Dörttepe Z, Memiş K. Social media addiction and work engagement among nurses. Perspect Psychiatr Care. 2021;57(4):1966-1973. doi:10.1111/ppc.12774

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA USE ON THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND LIFE SATISFACTION OF PSYCHIATRIC NURSES

İbrahim Aldemir¹, Çiğdem Şen Tepe², Tuğba Şahin Tokatlıoğlu³, Ecem Yıldız Aktas⁴, Nurgül Özgen⁵, Seçil Coşkun Kaya⁶, Leyla Aybüke Uzun⁷, Burcu Demir Gökmen⁸

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Health Sciences, Doctoral Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, E-mail: ibrahim.aldemir@ogr.iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6313-8427

²Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Türkiye, E-mail: cigdemsen@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2652-5628

³Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, E-mail: tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2569-9906

⁴Turkish Red Crescent Association, Istanbul Anatolian Side Community Center, Istanbul, Türkiye, E-mail: ecemyildizaktas@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4701-4158

⁵Aksaray University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Aksaray, Türkiye, E-mail: nurgulozgn@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1015-8621

⁶Buca Seyfi Demirsoy Training and Research Hospital, Izmir, Türkiye, E-mail: secilcskn38@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0995-616X

⁷Çankırı State Hospital, Çankırı, Türkiye, E-mail: aybukeyleyla.19@outlook.com, ORCID: 0000-0003-3511-7412

⁸Ağrı İbrahim Çeçen University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ağrı, Türkiye, E-mail: burcudmr04@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2058-8924

ABSTRACT

Introduction and Aim: Social media has become one of the most widely used applications on the internet today, serving various functions such as communication, information access, and knowledge sharing. This study aimed to explore the relationship between social media usage among psychiatric nurses and its impact on their personal and professional development, as well as their life satisfaction.

Method: This descriptive study was conducted between September 24, 2023, and February 13, 2024, following ethical approval. A total of 135 psychiatric nurses were recruited through convenience sampling, and data were collected via an online survey. The "Personal Information Form," the "AK-TEK Social Media Use in Healthcare Scale," and the "Life Satisfaction Scale" were used as data collection instruments. Data were analyzed using IBM SPSS Statistics 25, with statistical significance set at a p-value of <0.05.

Results: The mean age of participants was 33.57±7.54 years; 85.2% were female, 77.0% worked in hospitals, 66.7% had six or more years of professional experience, and 29.6% were employed in psychiatric clinics. It was found that 78.5% of psychiatric nurses spent 0-3 hours on social media daily, mainly using it for social networking, messaging, and research. Instagram was the most frequently used platform. Most nurses expressed partial trust in the information they encountered on social media, always verified the accuracy of health-related or other shared content, and partially applied the information obtained in their daily lives. A low positive correlation was identified between the professional use subscale of the Social Media Use in Healthcare Scale and life satisfaction.

Conclusion and Recommendations: Psychiatric nurses use social media in both personal and professional contexts, expressing a desire to increase their professional engagement with these

platforms. The findings suggest that as the professional use of social media increases, life satisfaction also improves. Therefore, it is recommended that nurses' professional use of social media be supported to maximize its benefits.

Key Words: Psychiatry, nurse, social media, professional development, life satisfaction.

References:

- 1.Casella E, Mills J, Usher K. Social media and nursing practice: changing the balance between the social and technical aspects of work. Collegian (Royal College of Nursing, Australia). 2014;21(2):121-126. doi:10.1016/j.colegn.2014.03.005
- 2.Chen J, Wang Y. Social media use for health purposes: systematic review. J Med Internet Res. 2021;23(5):e17917. doi:10.2196/17917
- 3.Hoşgör H, Ülker Dörttepe Z, Memiş K. Social media addiction and work engagement among nurses. Perspect Psychiatr Care. 2021;57(4):1966-1973. doi:10.1111/ppc.12774

SELFİTİS VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ: SOSYO- DEMOGRAFİK, SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE ÖZ ALGI BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA

Rojinda Uçak¹, Cemile Hürrem Ayhan², Özge Sukut³, Mehmet Cihad Aktaş⁴

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Van, Türkiye, ucakrojinda@gmail.com, Orcid: 0009-0008-2845-887

²Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye, hurremayhan@yyu.edu.tr , Orcid: 0000-0002-6326-2177

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, o.sukut@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6394-3346

⁴Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye, cihadaktas003@hotmail.com , Orcid: 0000-0002-6529-9766

ÖZET

Giriş-Amaç: Son yıllarda sosyal medya platformlarının yaygın kullanımı, bireylerin dijital ortamda kendilerini ifade etme biçimlerini dönüştürmüştür. Bu bağlamda, “selfitis” olarak adlandırılan takıntılı selfie çekme davranışı psikoloji literatüründe önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir [1]. Selfitis, Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından resmi bir ruhsal bozukluk olarak tanımlanmasa da sosyal medya ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli bir kavram olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, selfitis, sosyal medya kullanımı, olumsuz benlik ve depresyon arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tanımlayıcı kesitsel desende amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, Selfitis Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Beck Depresyon Ölçeği, Sosyal Medya Kullanım Ölçeği ve Sosyodemografik Veri Formu kullanılarak toplandı. Veriler Şubat-Mart 2025 tarihleri arasında çevrimiçi anket kullanılarak toplandı. Veriler SPSS paket programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların %71,4’ü kadın (n=275), %28,6’sı erkek (n=110)’ten oluşmaktadır. Katılımcıların %9,6’sı (n=37) günde 1 saatten az, %50,9’u (n=196) 1-3 saat, %33,0’ü (n=127) 4-6 saat, %6,5’i (n=25) 7 saat ve üzeri sosyal medya kullanmaktadır. Katılımcıların selfitis ölçeği puan ortalaması 38,5±18,1; sosyal medya kullanım ölçeği puan ortalaması 23±7,77, Beck depresyon ölçeği puan ortalamasının 15,5±11,3 olduğu görüldü. Katılımcıların benlik saygısı puan ortalamaları 20,4±5,32 olarak bulundu. Katılımcıların sosyal medya kullanım düzeyleri ile selfitis düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde, depresyon düzeyleri ile selfitis düzeyleri arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. Katılımcıların benlik saygısı düzeyleri ile selfitis ve sosyal medya kullanım düzeyleri arasında ilişki olmadığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Selfitisin depresyonla ilişkisinin düşük düzeyde olması, bu davranışın tamamen olumsuz psikolojik sonuçlar doğurmadığını, ancak sosyal medya kullanım alışkanlıklarıyla birlikte değerlendirildiğinde belirli riskler taşıyabileceğini göstermektedir. Bu çalışma, selfitisin bireylerin

psikolojik iyi oluşu üzerindeki etkilerini sosyal medya kullanımı, depresyon ve öz saygı düzeyleri bağlamında inceleyerek literatüre önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden imgesi, Benlik saygısı, Ruh sağlığı, Selfitis, Sosyal medya kullanımı

Kaynaklar:

1. Balakrishnan J, Griffiths MD. An exploratory study of “selfitis” and the development of the Selfitis Behavior Scale. *Int J Ment Health Addiction*. 2018;16(3):722-736. doi:10.1007/s11469-017-9844-x

SELFITIS AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING: AN EXAMINATION THROUGH SOCIO-DEMOGRAPHICS, SOCIAL MEDIA USE, AND SELF-PERCEPTION

Rojinda Ucak¹, Cemile Hurrem Ayhan², Özge Sukut³, Mehmet Cihad Aktas⁴

¹Graduate Students at Van Yuzuncu Yil University, Institute of Health Science, Department of Psychiatric Nursing, Van, Türkiye, ucakrojinda@gmail.com, Orcid: 0009-0008-2845-887

²Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Health Science, Department of Psychiatric Nursing, Van, Türkiye, hurremayhan@yyu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6326-2177

³Istanbul University, Florence Nightingale Nursing Faculty, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Istanbul, Türkiye, o.sukut@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6394-3346

⁴Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Health Science, Department of Psychiatric Nursing, Van, Türkiye, cihadaktas003@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6529-9766

ABSTRACT

Introduction and Aim: In recent years, the widespread use of social media platforms has transformed the way individuals express themselves in digital environments. In this context, the compulsive behavior of taking selfies, referred to as “selfitis,” has become a significant subject of research in the field of psychology ^[1]. Although selfitis is not officially recognized as a mental disorder by the American Psychiatric Association (APA), it is considered an important concept for understanding the relationship between social media use and psychological well-being. The aim of this study is to examine the relationship between selfitis, social media usage, negative self-perception, and depression.

Methods: This study employed a quantitative, descriptive, cross-sectional design and utilized purposive sampling. Data were collected using the Selfitis Behavior Scale, Rosenberg Self-Esteem Scale, Beck Depression Inventory, Social Media Use Scale, and a sociodemographic data form. Data collection took place via an online survey between February and March 2025. The data were analyzed using the SPSS statistical software package.

Results: Of the participants, 71.4% were female (n = 275) and 28.6% were male (n = 110). Regarding daily social media usage, 9.6% (n = 37) used social media for less than one hour, 50.9% (n = 196) for 1–3 hours, 33.0% (n = 127) for 4–6 hours, and 6.5% (n = 25) for 7 hours or more. The mean score on the Selfitis Behavior Scale was 38.5±18.1, the Social Media Use Scale 23±7.77, and the Beck Depression Inventory 15.5±11.3. The mean self-esteem score was found to be 20.4±5.32. A moderate positive correlation was found between social media usage and selfitis levels, and a weak positive correlation was found between depression levels and selfitis. No significant relationship was identified between self-esteem levels and either selfitis or social media usage.

Conclusion and Recommendations: The weak correlation between selfitis and depression suggests that selfitis does not necessarily result in entirely negative psychological outcomes; however, when considered alongside social media usage habits, it may pose certain psychological risks.

This study contributes to the literature by examining the impact of selfitis on individuals' psychological well-being in relation to social media use, depression, and self-esteem.

Key Words: Body image, Mental health , Selfitis self-concept, Social media

References:

Balakrishnan J, Griffiths MD. An exploratory study of “selfitis” and the development of the Selfitis Behavior Scale. *Int J Ment Health Addiction*. 2018;16(3):722-736. doi:10.1007/s11469-017-9844-x

İLKOKULDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERE UYGULANAN OYUN TERAPİSİNİN BİLGİSAYAR OYUNU BAĞIMLILIĞI VE YALNIZLIĞA ETKİSİ

Tuğba Özdemir¹, Azzet Yüksel², Suna Uysal Yalcın³

¹İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cumhuriyet Mahallesi İlkbahar Sokak No: 1-3-5 Yakacık 34876 Kartal İstanbul, Türkiye, tugbaozdemir@gedik.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8968-0684

²Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Yeniköy Mahallesi Ilıca Caddesi No:29, Başiskele/Kocaeli, Türkiye, azzet.yuksel@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid:0000-0003-1363-972X

³Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Yeniköy Mahallesi Ilıca Caddesi No:29, Başiskele/Kocaeli, Türkiye, suna.yalcin@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid:0000-0002-1048-1448

ÖZET

Giriş-Amaç: Oyun bağımlılığı, özellikle çocuklar ve ergenler arasında yaygın olup ciddi psikolojik sorunlara yol açmaktadır [1]. Yalnızlık, bireyin mevcut ve arzuladığı sosyal ilişkiler arasındaki farkı fark etmesiyle ortaya çıkan hoş olmayan bir ruh halidir. 9-10 yaş arası çocuklar sosyalleşmeye ve okul başarısına önem vermeye başlarlar [2]. Oyun, çocuk gelişiminde kritik bir rol oynayarak sinapsların gelişimini destekler. Oyun terapisi, eğitilmiş terapistlerce çocukların psikososyal sorunlarını çözmelerine, sosyalleşmelerine ve duygularını ifade etmelerine yardımcı olan bir yöntemdir [1,2]. Çocuklar, oyun aracılığıyla kendilerini ifade eder ve duygularını açığa çıkarır. Bu bağlamda çalışmamızda amaç, bir devlet ilköğretim okuluna devam eden çocuklarda oyun terapisinin bilgisayar oyunu bağımlılığı ve yalnızlık üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma ön test-son test yarı deneysel desende gerçekleştirilmiştir. Veriler sosyodemografik veri formu, çocuklar için yalnızlık ölçeği ve çocukların bilgisayar oyunu bağımlılığı ölçekleri ile toplanmıştır. Ön test verilerinden sonra müdahale grubu (n=22) ve kontrol grubu (n=23) belirlenmiştir. Müdahale grubu altı seans boyunca oyun terapisi almıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler, Kolmogorov-Smirnov ve Wilcoxon testleri uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %51,1'i erkek, %77,8'inin kendine ait odası ve %62,2'sinin tableti bulunmaktadır. Öğrencilerin %86,7'sinin evinde internet vardır. Öğrenciler günde ortalama 3,09±1,6 saat, haftada ise 22±12,3 saat oyun oynadıklarını belirtmişlerdir. Girişim grubunda bilgisayar oyunu bağımlılığı puanı müdahale sonrası anlamlı şekilde azalmıştır (46,86±14,03'ten 35,30±14,17'ye, p=0,006). Yalnızlık puanı da anlamlı düşüş göstermiştir (75,30±5,23'ten 71,52±7,91'e, p=0,041). Kontrol grubunda ise değişiklikler istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bulgular, oyun terapisinin bağımlılık ve yalnızlık üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler: ilkökul çocuklarına yönelik daha fazla oyun terapisi müdahalesinin uygulanmasının çocukların bilgisayar oyunu bağımlılığı ve yalnızlık düzeyleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar oyunu bağımlılığı, Oyun terapisi, Yalnızlık, İlkokul çocuğı

Kaynaklar:

1. Aghdam, Z. O., Atadokht, A., & Basharpour, S. (2020). The Effectiveness of Parent-Child Relationship-Based Game Therapy on Quality of Life in Preschool Children. *Journal of Health Promotion Management [JHPM]*, 9(3), 1–9.
2. Kaboodi, M. (2023). The effect of group play therapy on social adjustment, control of anger, and loneliness of children between 11–12. *The Journal Of Psychological Science*, 21(119), 2199–2212. <https://doi.org/10.52547/JPS.21.119.2199>

THE EFFECT OF GAME THERAPY APPLIED TO STUDENTS STUDYING IN A PRIMARY SCHOOL ON COMPUTER GAME ADDICTION AND LONELINESS

Tuğba Özdemir¹, Azzet Yüksel², Suna Uysal Yalçın³

¹İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cumhuriyet Mahallesi İlkbahar Sokak No: 1-3-5 Yakacık 34876 Kartal İstanbul, Türkiye, tugbaozdemir@gedik.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8968-0684

²Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Yeniköy Mahallesi Ilıca Caddesi No:29, Başiskele/Kocaeli, Türkiye, azzet.yuksel@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid:0000-0003-1363-972X

³Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Yeniköy Mahallesi Ilıca Caddesi No:29, Başiskele/Kocaeli, Türkiye, suna.yalcin@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid:0000-0002-1048-1448

ABSTRACT

Introduction - Aim: Game addiction is prevalent, particularly among children and adolescents, and can lead to serious psychological issues [1]. Loneliness is an unpleasant emotional state that arises when an individual perceives a discrepancy between existing and desired social relationships. Children aged 9-10 begin to place importance on socialization and academic success [2]. Play plays a critical role in child development by supporting the formation of synaptic connections. Play therapy, conducted by trained therapists, is a method that helps children address psychosocial issues, enhance socialization, and express their emotions [1,2]. Through play, children express themselves and reveal their emotions. In this context, the aim of our study is to examine the effect of play therapy on computer game addiction and loneliness among children attending a public primary school.

Method: The study was conducted using a quasi-experimental pretest-posttest design. Data were collected through a sociodemographic data form, the Children's Loneliness Scale, and the Computer Game Addiction Scale for Children. After the pretest data collection, participants were divided into an intervention group (n=22) and a control group (n=23). The intervention group received six sessions of play therapy. Descriptive statistics, Kolmogorov-Smirnov, and Wilcoxon tests were used for data analysis.

Results: Of the students, 51.1% were male, 77.8% had their own room, and 62.2% owned a tablet. Additionally, 86.7% of the students had internet access at home. The students reported playing games for an average of 3.09±1.6 hours per day and 22±12.3 hours per week. In the intervention group, the computer game addiction scores significantly decreased after the intervention (from 46.86±14.03 to 35.30±14.17, p=0.006). Similarly, loneliness scores showed a significant reduction (from 75.30±5.23 to 71.52±7.91, p=0.041). No statistically significant changes were observed in the control group. These findings indicate that play therapy has positive effects on both addiction and loneliness.

Conclusion and Recommendations: It can be suggested that implementing more play therapy interventions for primary school children may have a positive impact on their levels of computer game addiction and loneliness.

Keywords: computer game addiction, play therapy, loneliness, primary school children

References:

1. Aghdam, Z. O., Atadokht, A., & Basharpour, S. (2020). The Effectiveness of Parent-Child Relationship-Based Game Therapy on Quality of Life in Preschool Children. *Journal of Health Promotion Management [JHPM]*, 9(3), 1–9.
2. Kaboodi, M. (2023). The effect of group play therapy on social adjustment, control of anger, and loneliness of children between 11–12. *The Journal Of Psychological Science*, 21(119), 2199–2212.
<https://doi.org/10.52547/JPS.21.119.2199>

DEPREMİN MERKEZİ KAHRAMANMARAŞ İLİNDE BİREYLERİN DEPREM SONRASI STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Ömer Tanrıverdi¹, Ayşe Soylu², Yasemin Sazak³

¹Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/Türkiye

E-mail: omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7103-867x

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Kahramanmaraş Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu/Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü/Anestezi, Kahramanmaraş/Türkiye,

E-mail: aysesoylu46@gmail.com, Orcid:0000-0001-9800-2108

³Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü/Hemşirelik Anabilim Dalı/
Kahramanmaraş/Türkiye E-mail: yasemin.sazak@istiklal.edu.tr Orcid: 0000-0001-9296-0719

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışma, 6 Şubat 2023 depreminin Türkiye'deki mağdurlarda travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete ve depresyon bozukluğu sıklığını incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Bu çalışma, 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'yi sarsan depremden altı ay sonra, depremden en çok etkilenen Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada demografik verilerin toplanmasına yönelik kişisel bilgi formu, TSSB belirtilerini değerlendirmek için Travmatik Stres Belirti Ölçeği. Kaygı düzeylerini ölçmek için Deprem Kaygısına İlişkin Tutum Ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan 570 katılımcının yaş ortalaması 28,86±10,71 yıl olup, %77,5'i kadındı. Katılımcıların %65,1'i bekar, %48,4'ünün geliri giderinden azdı, %78,9'unun üniversite veya daha yüksek derecesi vardı ve %51,2'si işsizdi. Çalışmada önemli ruhsal sağlık sorunlarının varlığı ortaya konuldu. Katılımcıların %58'i yüksek düzeyde kaygı yaşadığını, %55'inde travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) belirtileri olduğunu ve %43'ünde TSSB ile birlikte eş zamanlı depresyon bulunduğunu bildirdi. Çalışmada deprem kaygısı ile Travma Stres Belirti Ölçeği arasında güçlü ve pozitif bir ilişki bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızın sonuçları, Türkiye'deki depremzedelerin önemli bir kısmının 5 ay sonra travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete ve depresyon gibi ruh sağlığı sorunları yaşadığını göstermiştir. Bu bulgular, depremin travmatik etkilerinin uzun süreli olabileceğini ve etkilenen bölgelerde acil ve uzun vadeli ruh sağlığı desteğine ihtiyaç olduğunu açıkça ortaya çıkarıyor. Deprem sonrası ruh sağlığını iyileştirmek için uzun süreli ruh sağlığı müdahalelerinin önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş merkezli deprem, Ruh sağlığı, Travma sonrası stres bozukluğu.

Kaynaklar

1. Amiri, H., Riyahifar, S., Nakhaee, N., & NekoeiMoghadam, M. The long-term impact of the earthquake on substance use. International Journal of Emergency Medicine, 2022;15(1), 44. <https://doi.org/10.1186/s12245-022-00449-x>
2. Azap, A. 6th February earthquakes and infectious diseases: what are the turkish society of clinical microbiology and infectious diseases and klimik journal doing? Klimik Dergisi/Klimik Journal, 2023;36(1), Article 1. <https://doi.org/10.36519/kd.2022.4597>

3. Thapa, R., Rijal, H. B., & Shukuya, M. Field study on acceptable indoor temperature in temporary shelters built in Nepal after massive earthquake 2015. Building and Environment, 2018; 135, 330-343. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2018.03.001>

DETERMINATION OF POST-EARTHQUAKE STRESS AND ANXIETY LEVELS OF INDIVIDUALS IN KAHRAMANMARAŞ PROVINCE, THE CENTER OF THE EARTHQUAKE

Ömer Tanrıverdi¹, Ayşe Soylu², Yasemin Sazak³

¹Mardin Artuklu University Faculty of Health Sciences Department of Nursing/Mardin/Türkiye, E-mail: omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7103-867x

²Kahramanmaraş Sütçü İmam University/Kahramanmaraş Health Services Vocational School/Medical Services and Techniques Department/Anesthetic/ Kahramanmaraş/Türkiye, E-mail: aysesoylu46@gmail.com, Orcid:0000-0001-9800-2108

³Kahramanmaraş İstiklal University/Faculty of Health Sciences/Department of Nursing/Department of Nursing / Kahramanmaraş/Türkiye E-mail: yasemin.sazak@istiklal.edu.tr Orcid: 0000-0001-9296-0719

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to examine the frequency of post-traumatic stress disorder (TSSS), anxiety, and depression disorders in victims of the February 6, 2023, earthquake in Türkiye

Methods: This study was carried out in Kahramanmaraş province, which was the most damaged by the earthquake, six months after the earthquake that shook Türkiye on February 6, 2023. In the research, a personal information form was used to collect demographic data and a Traumatic Stress Symptom Scale was used to evaluate TSSS symptoms. The Earthquake Anxiety Attitude Scale was used to measure anxiety levels

Results: The mean age of the 570 participants was 28.86±10.71 years, and 77.5% were female. 65.1% of the participants were single, 48.4% had less income than expenses, 78.9% had a university degree or higher, and 51.2% were unemployed. The study revealed the presence of significant mental health problems. 58% of participants reported high levels of anxiety, 55% had symptoms of post-traumatic stress disorder (TSSS), and 43% had comorbid depression with TSSS. The study found a strong and positive relationship between earthquake anxiety and the Traumatic Stress Symptom Scale

Conclusion and Recommendations: The results of our study showed that a significant portion of earthquake victims in Türkiye experienced mental health problems such as TSSS, anxiety, and depression even 5 months later. These findings clearly demonstrate that the traumatic effects of the earthquake can be long-lasting and that immediate and long-term mental health support is needed in affected areas. The importance of long-term mental health interventions to improve mental health after the earthquake is emphasized.

Keywords: Earthquake centred in Kahramanmaraş, mental health, post-traumatic stress disorder

References:

1. Amiri, H., Riyahifar, S., Nakhaee, N., & NekoeiMoghadam, M. The long-term impact of the earthquake on substance use. International Journal of Emergency Medicine, 2022;15(1), 44. <https://doi.org/10.1186/s12245-022-00449-x>
2. Azap, A. 6th February earthquakes and infectious diseases: what are the turkish society of clinical microbiology and infectious diseases and klinik journal doing? Klinik Dergisi/Klinik Journal, 2023;36(1), Article 1. <https://doi.org/10.36519/kd.2022.4597>

3. Thapa, R., Rijal, H. B., & Shukuya, M. Field study on acceptable indoor temperature in temporary shelters built in Nepal after massive earthquake 2015. Building and Environment, 2018; 135, 330-343.

ERİKSON'UN DOKUZUNCU EVRESİNE GÖRE TÜRK YAŞLI BİREYLERDE YAŞLI AŞKINLIĞI VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Esra Bekircan¹, Ejlane Coşkun²

¹Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Trabzon, Türkiye.

esrasancar1991@hotmail.comOrcid:0000-0001-5942-026X

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü. Osmaniye, Türkiye. Orcid:0000-0002-1989-5671.ejdanecoskun@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı Türk yaşlı bireylerde Erik Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı'nın dokuzuncu evresi olan yaşlı aşkınılığı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin ve yaşlı aşkınılığını etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı bir çalışma olarak Mart-Haziran 2024 tarihleri arasında 65 yaş ve üzeri 154 yaşlı birey ile yüz yüze görüşme yolu ile yapılmıştır. Araştırmada veriler Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ve Dokuzuncu Evre Ölçeği (DEÖ) kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmada yer alan erkeklerin DEÖ toplam puanının kadınlara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p=0.04$). Medeni duruma göre evli katılımcıların DEÖ ve YDÖ toplam puanları bekar katılımcılara göre anlamlı derecede daha yüksektir ($p=0.03$; $p=0.02$). DEÖ ve YDÖ ile dini inanç arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0.34$). DEÖ ve YDÖ ile yaş arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.14$; $p=0.24$). Eşiyle yaşayan yaşlıların, yalnız yaşayan yaşlılara göre DEÖ anlamlı derecede daha yüksek puan almıştır ($p=0.03$). YDÖ toplam puanları ile DEÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Bu çalışmada yer alan yaşlı bireylerin yaşlı aşkınılıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu, dini inancını Müslüman olarak tanımlayan yaşlı bireylerin dini inançlarının yaşlı aşkınılığı üzerinde anlamlı bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaşlı bireylerin yaşam doyumları ile yaşlı aşkınılığı arasında bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Yaşlı erkeklerin aşkınılık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evli olmanın ve eşi ile birlikte yaşamının yaşlı bireylerde yaşlı aşkınılığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türk yaşlılarında yaşlı aşkınılığını anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Erikson, Yaşlılık, Yaşlı Aşkınılığı, Psikososyal Gelişim, Yaşam Doyumu

Kaynaklar:

1. Abreu T, Ribeiro O, Araújo L. Gerotranscendence, religiosity, and life satisfaction: a study with clergy and consecrated religious individuals. Journal of Religion, Spirituality & Aging. 2023; 35(2): 92-111. doi.org/10.1080/15528030.2021.1978366.

2. Sayago S, Bergantiños A, Forbes P. Working towards fostering programming acceptance in the everyday lives of older and adult people with low levels of formal education: a qualitative case study. Perspectives on human-computer interaction research with older people, 2019; 237-252. doi.org/10.1007/978-3-030-06076-3 15.
3. Heydari-Fard J, Bagheri-Nesami M, Shirvani MA, Mohammadpour RA. Association between quality of life and religious coping in older people. Nursing older people, 2014;26(3):24-29. doi: 10.7748/nop2014.03.26.3.24.e496

THE RELATIONSHIP BETWEEN GEROTRASCENDENCE AND LIFE SATISFACTION IN TURKISH ELDERLY INDIVIDUALS ACCORDING TO ERIKSON'S NINTH STAGE: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Esra Bekircan¹, Ejdanec Coşkun²

¹Assistant Professor Esra Bekircan, Trabzon University, Department Of Medical Services And Techniques, Trabzon/Türkiye. Orcid:0000-0001-5942-026x. esrasancar1991@hotmail.com

²Assistant Professor, Osmaniye Korkut Ata University, Faculty Of Health Sciences, Psychiatric Nursing Department, Osmaniye/Türkiye. Orcid:0000-0002-1989-5671. ejdanecocskun@gmail.com

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study was to determine the relationship between gerotranscendence, the ninth stage of Erik Erikson's Psychosocial Development Theory, and life satisfaction and the factors affecting gerotranscendence in Turkish elderly individuals.

Methods: This study was conducted as a descriptive, cross-sectional and correlational study by face-to-face interviews with 154 elderly individuals aged 65 years and over between March and June 2024. Data were obtained using the Satisfaction with Life Scale (SWLS) and Ninth Stage Scale (NSS).

Results: It was determined that the total score of the NSS of men in the study was significantly higher than that of women ($t=2.12$, $p=0.04$). There was no statistically significant correlation between NSS and SWLS and religious belief ($z=-0.69$, $p=0.49$; $z=-0.95$, $p=0.34$). There was no statistically significant difference between NSS and SWLS and age ($X^2=5.44$, $p=0.14$; $X^2=4.17$, $p=0.24$). The elderly living with their spouses scored significantly higher on the NSS compared to the elderly living alone ($X^2=6.76$, $p=0.03$). There was no statistically significant correlation between the total scores of the NSS and the total scores of the SWLS ($p>0.05$).

Conclusion and Recommendations: It was concluded that the gerotranscendence of the elderly individuals in this study was above the middle level, and the religious beliefs of the elderly individuals who defined their religious belief as Muslim were not a significant variable on gerotranscendence. It was determined that there was no relationship between life satisfaction and gerotranscendence. It was determined that older men had higher levels of gerotranscendence than women. It was concluded that being married and living with a spouse had a positive effect on gerotranscendence in elderly individuals. More research is needed to understand gerotranscendence in Turkish elders.

Key Words: Erikson's Ninth Stage, Elderly, Gerotranscendence, Life Satisfaction, Nursing.

References:

1. Abreu T, Ribeiro O, Araújo L. Gerotranscendence, religiosity, and life satisfaction: a study with clergy and consecrated religious individuals. *Journal of Religion, Spirituality & Aging*. 2023; 35(2): 92-111. doi.org/10.1080/15528030.2021.1978366.
2. Sayago S, Bergantiños A, Forbes P. Working towards fostering programming acceptance in the everyday lives of older and adult people with low levels of formal education: a qualitative case study. *Perspectives on human-computer interaction research with older people*, 2019; 237-252. doi.org/10.1007/978-3-030-06076-3_15.
3. Heydari-Fard J, Bagheri-Nesami M, Shirvani MA, Mohammadpour RA. Association between quality of life and religious coping in older people. *Nursing older people*, 2014;26(3):24-29. doi: 10.7748/nop2014.03.26.3.24.e496

ŞİZOFRENİ TANISI ALAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT ARASINDAKİ İLİŞKİ

Tülay Yıldırım Üşenmez¹, Aslan Dikmen²

¹Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye,
tulay.yildirim@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9979-9654

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Diyarbakır,
Türkiye, aslndikmn@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6815-2273

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmada şizofreni tanısı almış bireylerde psikolojik iyi oluş ve umut arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişkisel tasarımlı bu çalışma Kasım 2024-Ocak 2025 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin psikiyatri polikliniklerinde ve yatan hasta kliniğinde yürütülmüştür. Çalışmaya şizofreni tanısı almış otuz beş (35) birey dahil edilmiştir. Veri toplamak için Tanımlayıcı Özellikler Formu, Herth Umut Ölçeği (HUÖ) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ) kullanılmıştır. Etik onay bir üniversitenin Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Onay Numarası: 19.09.2024/20).

Bulgular: Şizofreni tanısı alan bireylerin HUÖ toplam puan ortalaması 28.00 ± 18.02 , PİÖÖ toplam puan ortalaması 29.20 ± 10.64 'tür. Bireylerin tanımlayıcı özelliklerine göre HUÖ ve PİÖÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, yaş grupları, eğitim durumu, çalışma durumu, ailede ruhsal hastalık öyküsü varlığı ve hastalık süresi ile ilişkili istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0.05$). Bununla birlikte, bireylerin cinsiyetleri ve medeni durumlarına göre HUÖ ve PİÖÖ açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır ($p > 0.05$). HUÖ ve PİÖÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif ve zayıf bir korelasyon vardı ($r = 0.903$, $p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, ölçeklerin toplam puan ortalamasına göre, bu bireylerin umutlarının düşük düzeyde olduğu, psikolojik iyi oluşlarının ise orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca, şizofreni tanısı almış bireylerin psikolojik iyi oluşları arttıkça umut düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik İyi Oluş, Umut, Şizofreni

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND HOPE IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Tülay Yıldırım Üşenmez¹, Aslan Dikmen²

¹Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, tulay.yildirim@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9979-9654

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, aslndikmn@gmail.com, Orcid: 0009-0002-6815-2273

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aimed to determine the relationship between psychological well-being and hope in individuals diagnosed with schizophrenia.

Methods: This descriptive-correlational design study was carried out in psychiatry outpatient clinics and an inpatient clinic of a State Hospital between November 2024 and January 2025. Thirty-five (35) individuals diagnosed with schizophrenia were included in the study. Descriptive Characteristics Form, Herth Hope Scale (HHS), and Psychological Well-Being Scale (PWBS) were used to collect data. The ethical approval were obtained that Ethics Committee of a University (Approv Number: 19.09.2024/20).

Results: The total mean score of the individuals diagnosed with schizophrenia were 28.00 ± 18.02 on the HHS, 29.20 ± 10.64 on the PWBS. Comparison of the individuals' mean HHS and PWBS total scores according to descriptive characteristics revealed statistically significant differences associated with age groups, educational status, working status, presence of a history of mental illness in the family, and duration of the illness ($p < 0.05$). However, there were no statistically significant differences with respect to the individuals' gender and marital status in terms of the HHS and PWBS ($p > 0.05$). There was a statistically positive and weak correlation between total mean score of the HHS and PWBS ($r = 0.903$, $p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: In this study, according to the total mean score of the scales, it can be said that the hope of these individuals were at a low level, psychological well-being of these individuals were at a moderate level. Additionally, it can be asserted that as the psychological well-being of the individuals diagnosed with schizophrenia increased their hope levels also increased.

Key Words: Psychological Well-Being, Hope, Schizophrenia

İNMEK İSTİYORUM AMA DUR DÜĞMESİ YOK: ONKOLOJİ HASTALARINDA KANSER HASTALIĞINA YÖNELİK METAFOR (MECAZİ DİL) KULLANIMI

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, küresel çapta ikinci önde gelen ölüm nedeni olarak tanımlanmaktadır. Metafor, bireyin bir kavrama ilişkin algılarının göstergesi olup duygularını düşünceleri ile ifade etmesinin bir yoludur. Literatürde onkologların hastalarla yaptıkları konuşmaların yaklaşık üçte ikisinde metafor kullandığı, hastaların hastalık deneyimleri hakkında birçok metaforik ifade kullandığı açıklanmaktadır.

Yöntem: Derleme olarak planlanan bu çalışmada kanser hastalarının acılarını açmakta zorluk çektiği ve hastalığın karanlık tarafını kabul ettikleri ve hastalık deneyimlerinin önemli bir kısmının sessiz kaldığı bilinmektedir. Etkili bir psikiyatrik bakım için gerekli olan terapötik ortam, hemşirelik bakım hizmeti almak isteyen bir bireyin yaşamış olduğu deneyimlerinin anlaşılması ile mümkündür. Metaforlar, hastaların deneyimlerini anlamalarını geliştirmek ve böylece hasta merkezli bakım sağlamak için araç olarak kullanılabilir. Meme kanseri, kadınların hayatının her alanını etkilemektedir. Metaforlar meme kanseri kadınların kendisiyle, bedeniyle, başkalarıyla ve dünyayla olan ilişkisini ifade etmesine olanak sağlayarak terapötik ilişkiyi güçlendirebilir.

Bulgular: Onkoloji hastalarının metafor kullanımlarına yönelik literatür çalışmaları incelendiğinde; düşman, savaş, zafer, yolculuk, hapis, adil olmayan bir mücadele, savaşı kazanmak/kaybetmek, şok edici, korkutucu, Tanrının bir sınavı, kötülük, iblis, sinsi zehirleyen bir yılan, hayalet, uyanmak istenilen kötü bir rüya, onu asla kovalamayı bırakmayacak canlı, hayatın yüzüne attığı tokat, mola, vücudumda istenmeyen bir kiracı şeklinde metaforik tanımlamalar kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca metafor kullanımının meme kanseri hastalarının iyileşmesinin bir göstergesi olarak hizmet edebileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Psiko-onkolojik bakımın gereksinimlerinden olan hastanın hastalık deneyiminin derinlemesine anlaşılması ve empatik yaklaşım için günümüzde metaforik dil kullanımı ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deneyim, Kanser, Metafor.

I WANT TO GET OFF BUT THERE IS NO STOP BUTTON: USE OF METAPHORS FOR CANCER DISEASE IN ONCOLOGY PATIENTS

Hatice Şahan¹, Mahire Olcay Çam²

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, olcaycam@gmail.com, 0000-0002-6115-7306

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is identified as the second leading cause of death globally. Metaphor is an indicator of an individual's perceptions of a concept and is a way of expressing his feelings through his thoughts. It is explained in the literature that oncologists use metaphors in approximately two-thirds of their conversations with patients, and that patients use many metaphorical expressions about their disease experiences.

Methods: In this study planned as a compilation, it is known that cancer patients have difficulty opening up about their pain and accept the dark side of the disease and that a significant part of their disease experiences remain silent. The therapeutic environment required for effective psychiatric care is possible by understanding the lived experiences of an individual who wants to receive nursing care. Metaphors can be used as a tool to improve the understanding of patients' experiences and thus provide patient-centered care. Breast cancer affects every aspect of women's lives. Metaphors can strengthen the therapeutic relationship by allowing breast cancer women to express their relationship with themselves, their bodies, others and the world.

Results: When literature studies on metaphor use by oncology patients are examined; It is seen that metaphorical definitions are used such as enemy, war, victory, journey, prison, an unfair fight, winning/losing the war, shocking, scary, a test of God, evil, sneaky poisoning snake, ghost, a bad dream from which you want to wake up, a living being that will never stop chasing you, a slap in the face of life. It is also thought that the use of metaphor may serve as an indicator of patients' recovery.

Conclusion and Recommendations: Today, the use of metaphorical language comes to the fore for an in-depth understanding of the patient's illness experience and empathic approach, which are among the requirements of psycho-oncological care.

Key Words: Cancer, Experience, Metaphor.

References:

1. Hulse SB, Balogun Z, Rosenzweig MQ, Marsland AL, Palmer VM. I'm still me, I'm still a person: war metaphor use and meaning making in women with metastatic breast cancer. *Support Care Cancer*. 2024;32(2):108.
2. Zhang X, Wu Y. Metaphors in blogs posted by Chinese lung cancer survivors. *Heliyon*. 2023 Sep 25;9(10):1-11.
3. Guité-Verret A, Vachon M. The incurable metastatic breast cancer experience through metaphors: the fight and the unveiling. *International Journal Of Qualitative Studies On Health And Well-Being*. 2021;16(1):1-13.

KRONİK RUHSAL HASTALIKLARDA TAMAMLAYICI-ALTERNATİF TEDAVİYE BAKIŞ

Hatice Şahan¹, Şeyda Dülgerler², Armağan Baklacı³

¹Akhisar Mustafa Kirazozğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seyda.dulgerler@ege.edu.tr, 0000-0002-4512-9855

³Adana 5 Ocak Devlet Hastanesi, Acil Servis, Adana, Türkiye, armgn95@gmail.com, 0009-0007-1175-1773

ÖZET

Giriş: Tamamlayıcı-alternatif tedavi (TAT), fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmede kullanılan, farklı kültürlere özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı izahı yapılabilen bilgi, beceri ve uygulamalar bütünüdür [1]. Bu derlemenin amacı tamamlayıcı tedavilerin kronik ruhsal hastalıklarda kullanımını açıklamaktır.

Yöntem: TAT; bir toplum ya da kültüre sunulan mevcut sağlık sisteminin dışında yer alan tüm sağlık uygulamalarını, yöntemlerini ve bununla birlikte değer ve inançları içine alan çok kapsamlı bir alandır. TAT; alternatif tıbbi sistemler (akupunktur, geleneksel Çin tıbbı vb.), biyolojik temelli terapiler (vitaminler ve doğal ürünler vb.), manipülatif vücut terapileri (masaj, kayropratik vb.), zihin-beden terapileri (gevşeme teknikleri, hipnoz) ve enerji iyileştirme terapileri (elektromanyetik terapi, reiki vb.) olarak sınıflandırılmaktadır [2].

Bulgular: İnsanların yaşam sürelerinin uzamasıyla doğru orantılı olarak artan bakımı ve takibi zor olan kronik, malign hastalıklar, sağlık ekiplerinin hastalarına yeterli zamanı ayıramaması, modern tıptaki ilaçların yan etkilerinden korkma gibi sebeplerden dolayı halkın ilgisi geleneksel ve tamamlayıcı tıba yönlenmiştir ve zamanla bu ilginin artacağı öngörülmektedir [2]. Ülkemizde yapılan çalışmalara göre, kronik psikiyatri hastalarının en fazla yardım arama davranışı olarak, din görevlileri ve yatır, ziyareti, şifacı (hoca, türbe, yatır, muska, özel dua), bitkisel tıp, kurşun dökme, sülük ve düşük oranda meditasyon olduğu belirtilirken bir başka çalışmada psikiyatri hastalarına bakım verenlerin hastası için %89'unun dini yaklaşımları tercih ettiğini belirtilmektedir. Kronik ruhsal hastalıklarda sağlık çalışanlarının bu konudaki farkındalığın artırılması önemlidir.

Sonuç ve öneriler: Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin yardım arama davranışları ile ilgili çalışmaları bilmek, hastaların ve yakınlarının tıbbi tedavi dışında başvurdukları etkili ve etkisiz yöntemlerin belirlenmesi hastaların doğru ve etkili tedavi almaları için yönlendirilmesine yardımcı olabilmek için önemlidir [3].

Anahtar kelimeler: Kronik ruhsal hastalık, Ruh sağlığı, Tamamlayıcı-alternatif tedavi.

Kaynaklar:

1. Şişginoğlu EC, Günay Molu N. Determination of Non-Medical Help-Seeking Behaviors and Drug Adherence Levels of Patients with Chronic Mental Disorders. *Med J SDU*. 2024; 31(1): 1-12.

2. Sarıkoç G, Demiralp M, Özşahin A, Açıkel CH. Ruhsal hastalıklarda yardım arama: hasta yakınlarının tutumlarına yönelik bir çalışma. *BSBD*. 2015;4(1):32-38.
3. Öztürk Özen D, Demirci C. 18-65 Yaş Aralığındaki Kadınların Tamamlayıcı-Alternatif Tedavileri Kullanım Durumları, Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *IGUSABDER*. 2024;21(1):

A VIEW OF COMPLEMENTARY-ALTERNATIVE TREATMENT IN CHRONIC MENTAL DISEASES

Hatice Şahan¹, Şeyda Dülgerler², Armağan Baklaci³

¹Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Acil Servis, Manisa, Türkiye, hatice.karasahin@hotmail.com, 0000-0002-5310-7683

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, seyda.dulgerler@ege.edu.tr, 0000-0002-4512-9855

³Adana 5 Ocak Devlet Hastanesi, Acil Servis, Adana, Türkiye, armgn95@gmail.com, 0009-0007-1175-1773

ABSTRACT

Introduction and Aim: Complementary-alternative treatment (CAM) is a set of knowledge, skills and practices that are used to prevent, diagnose, cure or treat physical and mental diseases, and can be explained based on theories, beliefs and experiences specific to different cultures [1].

Methods: CAM; It is a very comprehensive field that includes all health practices, methods, as well as values and beliefs outside the existing health system offered to a society or culture. CAM; They are classified as alternative medical systems (acupuncture, traditional Chinese medicine), biologically based therapies (vitamins and natural products, etc.), manipulative body therapies (massage, chiropractic, etc.), mind-body therapies (relaxation techniques, hypnosis) and energy healing therapies (electromagnetic therapy, reiki). Due to reasons such as chronic and malignant diseases that are difficult to care for and follow-up, which are increasing in direct proportion to the lengthening of people's lives, the inability of healthcare teams to allocate enough time to their patients, and fear of the side effects of drugs in modern medicine, the public's interest has been directed to traditional and complementary medicine, and it is predicted that this interest will increase over time [2].

Results: According to studies conducted in our country, it is stated that the most common help-seeking behavior of chronic psychiatric patients is visiting religious officials and tombs, healers (hodja, shrine, tomb, amulet, special prayer), herbal medicine, casting lead, leeches and, to a lesser extent, meditation, while another study states that 89% of caregivers of psychiatric patients prefer religious approaches for their patients.

Conclusion and Recommendations: It is important to increase the awareness of healthcare professionals regarding chronic mental illnesses. It is important to know the studies on the help-seeking behavior of individuals with chronic mental illness and to determine the effective and ineffective methods that patients and their relatives use outside of medical treatment to help guide patients to receive correct and effective treatment [3].

Key words: Chronic mental illness, Complementary-alternative treatment, Mental health.

References:

1. Şişginoğlu EC, Günay Molu N. Determination of Non-Medical Help-Seeking Behaviors and Drug Adherence Levels of Patients with Chronic Mental Disorders. *Med J SDU*. 2024; 31(1): 1-12.

2. Sarıkoç G, Demiralp M, Özşahin A, Açıklı CH. Ruhsal hastalıklarda yardım arama: hasta yakınlarının tutumlarına yönelik bir çalışma. *BSBD*. 2015;4(1):32-38.
3. Öztürk Özen D, Demirci C. 18-65 Yaş Aralığındaki Kadınların Tamamlayıcı-Alternatif Tedavileri Kullanım Durumları, Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *IGUSABDER*. 2024;21(1):

KENNEDY’NİN BAKIM MODELİ PERSPEKTİFİNDEN ADLİ PSİKIYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI

Aslı Özbay¹, Ayşegül Şafak², Gizem Şahin Bayındır³, Yasin Hasan Balcioğlu⁴

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, Cankurtaran, Kennedy Cad. No:2, PK:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-2251-2125

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Psikiyatri Kliniği, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, yhasanbalcioglu@gmail.com, Orcid:0000-0002-1336-1724

ÖZET

Adli psikiyatri hemşireliği, toplum temelli bakımdan yüksek güvenliqli hastanelere uzanan süreçte, ruhsal bozukluğu olan ve antisosyal davranış sergileyen olgulara nasıl yaklaşılması gerektiği, hangi hemşirelik girişimlerinin uygulanacağı ve hangi becerilere sahip olunmasının gerektiği konularında uzmanlık gerektiren bir alan haline gelmektedir.^[1] Adli psikiyatri hemşireleri suç geçmişli ve ruh sağlığı sorunları olan bireylerle çalıştıkları için diğer hemşirelik alanlarından farklı olarak gözlem, zorunlu yatış ve istemsiz tedavi süreçlerinde sorumluluklar üstlenmekle birlikte bu rol ve sorumlulukların kapsamında eksiklikler gözlenmektedir.^[1,3]

Adli psikiyatri hizmetlerinin gelişmesiyle, yüksek risk ve maliyet nedeniyle sürdürülebilir kaliteli bakım sunumu zorunlu hale gelmiştir. Kennedy (2022) tarafından teorize edilen Bakım Modeli, adli psikiyatri hizmetlerinin yapılandırılmasını, bireylerin güvenli ortamda uygun tedavisini amaçlamaktadır. Geleneksel hemşirelik modelinden ayrışan, yasal standartlara uyumu, etkili tedavi sunumunu, klinikte kalış süresinin yönetimini, sürdürülebilir hizmet seviyelerinin sağlanmasını hedefleyen model, adli psikiyatri hemşireliği bakımını kapsayan hizmet sunumunu bütüncül ve sistematik yaklaşımla yönlendiren geniş bir sistem olarak ele alınmaktadır.^[2] Modelde, sürdürülebilirlik için yatak doluluk oranları ve kalış sürelerinin dengelenmesi, topluma entegrasyonun aşamalı gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Tedavi planları, tabakalandırılmış terapötik güvenlik ilkeleri doğrultusunda oluşturulmalı, bireylerin tedavisi ile rehabilitasyonu, güvenlik düzeyinin ihtiyaca göre kademeli azaltılmasıyla ilerlemelidir. Tedavilerin bireysel ihtiyaçlara uyarlanması, değişime açık yaklaşım ve kaynakların doğru planlanması, bakım modelinin sürdürülebilirliği açısından kritiktir. Modelde sunulan hizmetlerin etkinliği, sağlık kazanımlarıyla ilişkilendirilerek performans göstergeleri ve çıktıların ölçümleriyle incelenmelidir.^[2] Yapılandırılmış bakım modeli doğrultusunda, adli psikiyatri hizmetlerinin planlanması ve sunulması, hizmet sunucularının görevlerinin belirlenerek ve planlı yürütülmesini sağlayarak, hemşireler ve diğer sağlık profesyonellerinin rol ve sorumluluklarının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.^[1,3]

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri hemşireliği, Adli psikiyatri, Ruh sağlığı

Kaynaklar:

1. Dikeç, G., et al. (2017). Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistemik Derleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(3), 157-164.
2. Kennedy, H. G. (2022). Models of care in forensic psychiatry. *BJPsych Advances*, 28(1), 46-59.
3. Martin, T., et al. (2013). Standards of practice for forensic mental health nurses: Identifying contemporary practice. *Journal of Forensic Nursing*, 9(3), 171-177.

ROLES AND RESPONSIBILITIES OF FORENSIC PSYCHIATRIC NURSES IN KENNEDY'S THE MODEL OF CARE FRAMEWORK

Aslı Özbay¹, Ayşegül Şafak², Gizem Şahin Bayındır³, Yasin Hasan Balcıoğlu⁴

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye, asli.ozbay@iuc.edu.tr, Orcid:0009-0006-3741-7397

²Istanbul Vocational School of Health and Social Sciences, Anesthesia Program, Cankurtaran, Kennedy Street. No:2, PC:34122 Fatih, İstanbul, Türkiye, aysegul.safak@issb.edu.tr, Orcid:0000-0002-5805-949X

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Abide-i Hürriyet Street PC:34381 Şişli, İstanbul, Türkiye,, gizem.sahinbayindir@iuc.edu.tr, Orcid:0000-0002-2251-2125

⁴Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Training and Research Hospital for Psychiatry, Neurology and Neurosurgery, Forensic Psychiatry Unit, Bakırköy, İstanbul, Türkiye, yhasanbalcioglu@gmail.com, Orcid:0000-0002-1336-1724

ABSTRACT

Forensic psychiatric nursing is becoming a field that requires expertise in how to approach cases with mental disorders and antisocial behaviour, which nursing interventions to use, and which skills to have in the process, from community-based care to high-security hospitals.^[1] Forensic psychiatric nurses have responsibilities in processes such as observation, compulsory hospitalisation and involuntary treatment, unlike other nursing fields, because they work with people with a criminal history and mental health problems, but deficiencies have been observed in the scope of these roles and responsibilities.^[1,3]

The development of forensic psychiatry services has highlighted the need for sustainable and high-quality care due to the associated high risks and costs. Kennedy's (2022) Care Model provides a structured approach to forensic psychiatric services, ensuring patient treatment in a safe environment while complying with legal standards. The model differs from the traditional care model and aims to ensure compliance with legal standards, effective treatment delivery, management of patient length of stay and sustainable service levels. Unlike traditional models, it focuses on balancing bed occupancy and length of stay for sustainability and gradual reintegration into society. The model is seen as a broad system that directs service delivery with a holistic and systematic approach rather than a care framework. The model emphasizes stratified therapeutic safety, individualized treatment, resource planning, and adaptability. Implementing this structured model enhances the roles of nurses and healthcare professionals by clearly defining responsibilities and ensuring systematic service delivery.^[1,3]

Key Words: Psychiatric nursing, Forensic psychiatry, Mental health

References:

1. Dikeç, G., et al. (2017). Adli Psikiyatri Hemşirelerinin Rol ve Sorumlulukları: Sistematik Derleme. *Journal of Psychiatric Nursing/Psikiyatri Hemşireleri Dernegi*, 8(3).
2. Kennedy, H. G. (2022). Models of care in forensic psychiatry. *BJPsych Advances*, 28(1), 46-59.
3. Martin, T., et al. (2013). Standards of practice for forensic mental health nurses: Identifying contemporary practice. *Journal of Forensic Nursing*, 9(3), 171-177.

ALKOL/MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARDA YAŞAMIN ANLAMININ SIKINTIYA DAYANMA VE TEDAVİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ

Sümevve Kaya¹, Döndü Çuhadar²

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik anabilim Dalı, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, sumeye138@gmail.com, ORCID: 0009-0007-6671-7839

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, donducuahadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

ÖZET

Giriş-Amaç: Alkol/Madde kullanım bozukluğu, psikoaktif maddelerin kullanımıyla beyin yapısının değişmesi sonucu ortaya çıkan bozukluktur (1). Günümüzde insan varoluşsal boşluk sebebiyle kaygı yaşamaktadır. Frankl'e göre insan yaşamındaki varoluşsal boşluğun en temel nedeni anlam eksikliğidir. Frankl, yaşanan varoluşsal boşluğun kaygı, depresyon, intihar, travma, madde bağımlılığı gibi hastalıklara neden olabileceğini belirtmiştir (2). Yaşamın anlamını doğru olarak algılayabilen bireyler yaşamı pozitif bir değişken olarak görmektedirler. Yaşamında anlam olmayan bireylerin yaşamlarının anlamsız, plansız ve amaçsız olacağı, aynı zamanda herhangi bir görevi gerçekleştirmede zorlanacağı ve bu durumun can sıkıntısı olarak ortaya çıkacağı belirtilmektedir. Bağımlılık yapan davranışlar uyarıcı nitelikte olduğu için can sıkıntısı algısını azaltmaktadır (3). Bu araştırmanın amacı Alkol/madde kullanım bozukluğu tanımlı bireylerde yaşamın anlamının sıkıntıya dayanma ve tedavi motivasyonuna etkisini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırma bir AMATEM kliniğinde alkol/madde kullanım bozukluğu tanısıyla tedavi alan 127 katılımcıyla yapılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Etik Kurul, Kurum İzni ve katılımcılardan yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Yaşamın Anlamı Ölçeği”, “Sıkıntıya Dayanma Ölçeği” ve “Tedavi Motivasyon Anketi” kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS de yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmada, hastaların TMA toplam puan ortalaması 83.40 ± 22.20 ; YAÖ puan ortalaması 49.59 ± 12.64 ; SDÖ puan ortalaması 43.59 ± 15.38 olarak bulunmuştur. Madde kullanım bozukluğu olan hastalarda Yaşamın anlamı puan ortalaması ile tedavi motivasyonu puan ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.378$; $p<0.001$). Sıkıntıya dayanma ile yaşamın anlamı ve tedavi motivasyonu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada yaşamın anlamının alkol madde kullanım bozukluğu olan hastalarda tedavi motivasyonunu ve sıkıntıya dayanmayı olumlu olarak artırdığı belirlenmiştir. Alkol madde kullanım bozukluğuna yönelik koruyucu ve rehabilite edici hizmetlerin arasında yaşamın anlamını geliştirmeye yönelik yaklaşımların psikiyatri hemşireleri tarafından ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Psikiyatri Hemşireliği, Sıkıntıya dayanma, Tedavi motivasyonu, Yaşamın anlamı.

Kaynakça:

1. Bahadır, E., Güneş, F., Noyan, C. O. (2019). Madde Kullanım Bozukluğu Olan Bireylerde Sıkıntıya Toleransın Madde Kullanım Sürecine Etkisi. Bağımlılık Dergisi – Journal of Dependence | 2019; 20(4):214-223
2. Uğuryol Ünal, M., Engin, E. (2023). Logoterapi ve Psikiyatri Hemşireliğinin Benzerlikleri: Felsefi Bir Bakış Açısıyla Gözden Geçirme. YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl:2023 Cilt:4 Sayı:2: 195-203.
3. Altan Sarıkaya, N., Öztürk, S. (2018). Alkol, Madde Bağımlılığı Tedavisi Gören Hastalarda Yaşamın Anlamı. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi SAUHSD 2018;1(1):78-84

THE EFFECT OF MEANING IN LIFE ON DISTRESS TOLERANCE AND TREATMENT MOTIVATION IN PATIENTS DIAGNOSED WITH ALCOHOL SUBSTANCE USE DISORDER

Sümeyye Kaya¹, Döndü Çuhadar²

¹Gaziantep Üniversitesi, Health Science Institute, Nursing Department, psychiatric nursing master's program, Şhitkamil, Gaziantep, Türkiye, sumeyye138@gmail.com, ORCID: 0009-0007-6671-7839

²Gaziantep Üniversitesi, Health Science Faculty, Nursing Department, Psychiatric Nursing Department, Şhitkamil, Gaziantep, Türkiye, donduchuhadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Alcohol/Substance use disorder is a disorder that occurs as a result of the change in brain structure due to the use of psychoactive substances (1). Today, people experience anxiety due to existential emptiness. According to Frankl, the most fundamental reason for the existential emptiness in human life is the lack of meaning. Frankl stated that the existential emptiness experienced can cause illnesses such as anxiety, depression, suicide, trauma, and substance addiction (2). Individuals who can correctly perceive the meaning of life see life as a positive variable. It is stated that the lives of individuals who do not have meaning in their lives will be meaningless, unplanned, and purposeless, and will also have difficulty in performing any task, and this situation will manifest as boredom. Since addictive behaviors are stimulating, they reduce the perception of boredom (3). The purpose of this study is to determine the effect of the meaning of life on distress tolerance and treatment motivation in individuals diagnosed with alcohol/substance use disorder.

Method: This descriptive study was conducted with 127 participants receiving treatment at an Alcohol Substance Addiction Treatment and Education Center. Before starting the study, Ethics Committee, Institutional Permission and written informed consent were obtained from the participants. The “Personal Information Form”, “Meaning of Life Scale”(MLS), “Distress Tolerance Scale(DTS)” and “Treatment Motivation Questionnaire(TMQ)” were used to collect the data. Data analysis was performed in SPSS.

Findings: In the study, the patients' total TMQ score average was found to be 83.40±22.20; MLS score average was found to be 49.59±12.64; DTS score average was found to be 43.59±15.38. A positive significant relationship was found between the mean of life score average and treatment motivation score average in patients with substance use disorder ($r=.378$; $p<0.001$). No significant relationship was found between distress tolerance and the meaning of life and treatment motivation ($p<0.05$)

Conclusion and Recommendations: In this study, it was determined that the meaning of life positively increases treatment motivation and distress tolerance in patients with alcohol and substance use disorder. It is recommended that approaches to developing the meaning of life should be

addressed by psychiatric nurses among preventive and rehabilitative services for alcohol and substance use disorder.

Keywords: Addiction, Psychiatric Nursing, Distress tolerance, Treatment motivation, Meaning of life.

References:

- 1.Bahadır, E., Güneş, F., Noyan, C. O. (2019). Madde Kullanım Bozukluğu Olan Bireylerde Sıkıntıya Toleransın Madde Kullanım Sürecine Etkisi. Bağımlılık Dergisi – Journal of Dependence | 2019; 20(4):214-223
- 2.Uğuryol Ünal, M., Engin, E. (2023). Logoterapi ve Psikiyatri Hemşireliğinin Benzerlikleri: Felsefî Bir Bakış Açısıyla Gözden Geçirme. YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl:2023 Cilt:4 Sayı:2: 195-203.
- 3.Altan Sarıkaya, N., Öztürk, S. (2018). Alkol, Madde Bağımlılığı Tedavisi Gören Hastalarda Yaşamın Anlamı. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi SAUHSD 2018;1(1):78-84

BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE İYİLEŞMENİN ANLAMİ YENİDEN YAPILANDIRMA BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Habib Gündoğdu¹, Cemile Hürrem Ayhan², Özge Sukut³, Mehmet

Cihad Aktaş⁴, Sakine Aktaş⁵, Kadriye Aslan⁶, Zilan Bayram⁷

¹Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Van, Türkiye habibp7851@gmail.com , Orcid: 0009-0007-2319-7853

²Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye, hurremayhan@yyu.edu.tr , Orcid: 0000-0002-6326-2177

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ozge.sukut@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6394-3346

⁴Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye, caktas@yyu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6529-9766

⁵Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Van, Türkiye, s.aktas@yyu.edu.tr , Orcid: 0000-0002-9488-3590

⁶Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Van, Türkiye, akadriyeaslan265@gmail.com , Orcid:0000-0002-6920-893X

⁷Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Van, Türkiye, zilanbayramm00@gmail.com , Orcid: 0009-0001-6995-262X

ÖZET

Giriş ve Amaç:Bipolar bozukluk, yalnızca biyolojik değıl, aynı zamanda bireyin benlik algısı, sosyal ilişkileri ve yaşam anlamı üzerinde derin etkiler yaratan karmaşık bir ruhsal durumdur (1). Bu araştırma, bipolar bozukluk tanısı almış bireylerin iyileşme deneyimlerini anlamak ve bu süreci “anlamın yeniden inşası” bağlamında incelemek amacıyla yürütülmüştür. Bu çerçevede bireylerin hastalık öncesi yaşam deneyimleri, tanı ve kriz süreçleri ile iyileşme ve baş etme stratejileri derinlemesine ele alınmıştır.

Yöntem:Araştırma, nitel araştırma desenlerinden **fenomenolojik yöntem** kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, Mart 2025 tarihinde bireysel derinlemesine görüşmeler aracılığıyla toplanmaya başlanmış olup, veri toplama süreci halen sürmektedir. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve görüşmeler yarı yapılandırılmış form kullanılarak yürütülmüştür. Her görüşme ortalama 25-30 dakika sürmüş, veriler Colaizzi’nin (1978) **betimleyici fenomenolojik analiz** adımları izlenerek analiz edilmiştir (2).

Bulgular:Verilerin analizinden dört ana tema ortaya çıkmıştır:

Hastalık Öncesi Yaşam:Katılımcıların hastalık öncesi yaşamları “normal”, “işleyen”, “sosyal olarak aktif” gibi ifadelerle betimlenmiştir. K1 bu dönemi “çalışan , normal bir insan” olarak belirtmiştir.

Hastalığın Getirdiğı Değışiklikler:Hastalık, katılımcıların kimlik algılarında, kişilerarası ilişkilerinde ve yaşam hedeflerinde belirgin değıişimlere neden olmuştur. K2, manik dönemlerde “yüksek enerji” yaşadığını; depresif dönemlerde ise “kendine değersiz hissetme ” ile mücadele ettiğini belirtmiştir.

İyileşme Algısı:İyileşme, katılımcılar tarafından yalnızca semptomların azalması değil, aynı zamanda kimlik, ilişkiler ve yaşam anlamının yeniden yapılandırılması olarak tanımlanmıştır. K2 iyileşme, “manik ve depresif dönemlerin arasında denge kurabilmek” şeklinde ifade etmiştir.

Baş Çıkma Mekanizmaları:Katılımcılar çeşitli başa çıkma stratejileri geliştirmiştir. Dini ve spiritüel uygulamalar, psikoterapi, ilaç tedavisi, sanatsal üretim, sosyal destek ve öz-farkındalık en sık kullanılan yöntemler arasındadır.

Sonuç ve Öneriler:Bu çalışma, bipolar bozuklukla yaşayan bireylerin iyileşme süreçlerinin yalnızca tıbbi müdahale ile değil, anlam üretimi, kimlik yeniden yapılanması ve sosyal çevreyle etkileşim gibi çok katmanlı faktörlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Ruh sağlığı uzmanlarının bireysel öyküleri, inanç sistemlerini ve kişisel anlam haritalarını dikkate alan bütüncül yaklaşımla çalışmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar Bozukluk, İyileşme, Anlamı yeniden yapılandırma.

Kaynakça

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. 5th ed. American Psychiatric Publishing; 2013.
2. Colaizzi PF. Psychological research as the phenomenologist views it. In: Valle RS, King M, eds. *Existential-Phenomenological Alternatives for Psychology*. Oxford University Press; 1978:48-71.

EXAMINING THE MEANING OF RECOVERY IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER IN THE CONTEXT OF RECONSTRUCTION: A QUALITATIVE STUDY

***Habip Gündoğdu¹, Cemile Hürrem Ayhan², Özge Sukut³, Mehmet Cihad Aktaş⁴,
Sakine Aktaş⁵, Kadriye Aslan⁶, Zilan Bayram⁷***

¹Yüzüncü Yıl University, Institute of Health Sciences, MSc Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Van, Türkiye Email: habibp7851@gmail.com | ORCID: 0009-0007-2319-7853

²Yüzüncü Yıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Van, Türkiye Email: hurremayhan@yyu.edu.tr | ORCID: 0000-0002-6326-2177

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, İstanbul, Türkiye Email: ozge.sikut@iuc.edu.tr | ORCID: 0000-0001-6394-3346

⁴Yüzüncü Yıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Division of Psychiatric Nursing, Van, Türkiye Email: caktas@yyu.edu.tr | ORCID: 0000-0002-6529-9766

⁵Yüzüncü Yıl University, Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Van, Türkiye Email: s.aktas@yyu.edu.tr | ORCID: 0000-0002-9488-3590

⁶Yüzüncü Yıl University, Institute of Health Sciences, MSc Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Van, Türkiye Email: akadriyeaslan265@gmail.com | ORCID: 0000-0002-6920-893X

⁷Yüzüncü Yıl University, Institute of Health Sciences, MSc Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Van, Türkiye Email: zilanbayramm00@gmail.com | ORCID: 0009-0001-6995-262X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar disorder is a complex mental health condition that affects not only biological functioning but also the individual's sense of identity, interpersonal relationships, and meaning in life (1). This study aims to explore the recovery experiences of individuals diagnosed with bipolar disorder through the lens of “meaning reconstruction.” Within this framework, the study focuses on participants' pre-illness life experiences, diagnostic and crisis processes, as well as their coping and recovery strategies.

Methods: This qualitative study was conducted using a phenomenological research design. Data collection began in March 2025 through in-depth individual interviews and is still ongoing. Participants were selected using purposive sampling. Interviews were conducted using a semi-structured form and lasted approximately 25–30 minutes. Data were analyzed using Colaizzi's (1978) descriptive phenomenological analysis steps(2).

Results: Four main themes emerged from the data:

Life Before Illness: Participants described their pre-illness life as “normal,” “functional,” and “socially active.” One participant (K1) characterized this period as being “a working, ordinary person.”

Changes Brought by the Illness: The illness led to significant shifts in self-perception, interpersonal dynamics, and future goals. Participant K2 reported experiencing “high energy” during manic episodes and “feelings of worthlessness” during depressive phases.

Perception of Recovery: Recovery was seen not only as symptom relief but also as the reconstruction of identity, relationships, and life meaning. K2 defined recovery as “finding balance between manic and depressive periods.”

Coping Mechanisms: Participants employed religious and spiritual practices, psychotherapy, medication, creative activities, social support, and self-awareness.

Conclusion and Recommendations: The study reveals that recovery in bipolar disorder extends beyond clinical treatment and involves complex, multilayered processes such as meaning-making, identity reconstruction, and social interaction. It is recommended that mental health professionals adopt holistic, person-centered approaches that consider individuals’ narratives, belief systems, and personal meaning frameworks.

Keywords: Bipolar Disorder, Recovery, Meaning Reconstruction

References:

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. 5th ed. American Psychiatric Publishing; 2013.
2. Colaizzi PF. Psychological research as the phenomenologist views it. In: Valle RS, King M, eds. *Existential-Phenomenological Alternatives for Psychology*. Oxford University Press; 1978:48-71.

PSİKİYATRİ SERVİSLERİNDE KISITLAMA UYGULAMALARININ AZALTILMASI/ÖNLENMESİNDE RUH SAĞLIĞI ÇALIŞANLARININ, HASTANIN VE YAKINLARININ BAKIŞ AÇISI: DELFİ ÇALIŞMASI

Cemile Hürrem Ayhan¹, Özge Sukut², Hülya Bilgin³, Merve Aydın⁴, Filiz Civil Arslan⁵

¹Van Yüzüncüyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Van, Türkiye, hurremayhan@yyu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6326-2177

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, ozgesukut@gmail.com, Orcid: 0000-0001-6394-3346

³İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, hulya.bilgin@iuc.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7332-5568

⁴Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Türkiye, merveaydin@ktu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0719-9257

⁵Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye, fcivilarslan@ktu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5837-0691

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruh sağlığı hizmetlerinde geçmişten günümüze kullanılan kısıtlayıcı uygulamalar günümüzde de etik ikilemlere neden olmaları ile gündemdedir. Psikiyatri servislerinde hastaların daha az kısıtlayıcı ortamlarda tedavi edilmesi gerektiğine yönelik düşünce ve girişimler giderek artmaktadır [1]. Bu çalışmada Türkiye’de psikiyatri servislerinde kısıtlama uygulamalarının azaltılması ve önlenmesinde sağlık çalışanları, hasta ve hasta yakını paydaşlarının sorun çözüm yollarını ortaya koyması ve uygulama önerilerini belirlemesi hedeflendi.

Yöntem: Delfi tekniği ile tasarlanan araştırma 3 tur konsensus görüşmesi ile yapıldı. Çalışma kapsamında ilk turda 32 hasta, 26 hasta yakını, 41 ruh sağlığı çalışanı olmak üzere 99 kişiden görüş alındı. Veriler; hasta, hasta yakınları ve ruh sağlığı çalışanlarından akut psikiyatri servislerinde kısıtlama yöntemlerinin azaltılması/veya önlenmesi kapsamında çalışanların neler yapabileceği, ortama yönelik neler yapılabileceği ve hastalar için neler yapılabileceği kapsamında üç temel soru ile toplandı ve tematik analiz yöntemi ile incelendi.

Bulgular: Araştırma sonuçları, hasta, hasta yakını ve ruh sağlığı çalışanlarının ortak görüşlerinin yanı sıra gruplar arası farklı bakış açılarını da ortaya koymuştur. Katılımcılar, klinik iç ve dış yapının düzenlenmesi, hasta ve sağlık çalışanlarının eğitimi, klinik içi etkinliklerin artırılması ve sağlık çalışanlarının tutum ve davranışlarının iyileştirilmesi gibi ortak temalara vurgu yapmıştır. Buna ek olarak, hasta ve hasta yakınları servis kurallarıyla ilgili çeşitli önerilerde bulunurken, sağlık çalışanları ise risk değerlendirmesi, tedavi ve yatış protokolleri ile çalışan sayıları gibi konulara yönelik görüşler sunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada yer alan hasta, hasta yakını ve ruh sağlığı çalışanlarının klinik yapı ve uygulamalara yönelik görüşleri kısıtlamaların azaltılmasında ve önlenmesinde çok yönlü ve uygulanabilir sonuçlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri servisi, Kısıtlama, Delfi metodu.

Kaynaklar:

1. Butterworth H, Wood L, Rowe S. Patients' and staff members' experiences of restrictive practices in acute mental health in-patient settings: systematic review and thematic synthesis. BJPsych Open. 2022;8(6):e178. doi:10.1192/bjo.2022.594

PERSPECTIVES OF MENTAL HEALTH PROFESSIONALS, PATIENTS, AND THEIR FAMILIES ON STRATEGIES FOR REDUCING AND PREVENTING THE USE OF RESTRAINT PRACTICES IN PSYCHIATRIC SERVICES: A DELPHI STUDY

Cemile Hürrem Ayhan¹, Özge Sukut², Hülya Bilgin³, Merve Aydın⁴, Filiz Civil Arslan⁵

¹Van Yüzüncüyıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Van, Türkiye,
hurremayhan@yyu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6326-2177

²Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Nursing Faculty, Istanbul, Türkiye, ozgesukut@gmail.com,
Orcid: 0000-0001-6394-3346

³Istanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Nursing Faculty, Istanbul, Türkiye, hulya.bilgin@iuc.edu.tr,
Orcid: 0000-0001-7332-5568

⁴Karadeniz Technical University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Trabzon, Türkiye,
merveaydin@ktu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0719-9257

⁵Karadeniz Technical University, Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Trabzon, Türkiye,
fcivilarslan@ktu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5837-0691

ABSTRACT

Introduction and Aim: The use of restrictive practices in mental health services, from historical contexts to contemporary settings, remains a significant concern due to the ethical dilemmas they present. There is a growing consensus advocating for the treatment of patients in less restrictive environments within psychiatric services [1]. This study aims to identify effective problem-solving strategies and provide implementation recommendations for healthcare professionals, patients, and their families to reduce and prevent the use of restraint practices in psychiatric services in Türkiye.

Methods: The research, designed using the Delphi technique, was conducted through three rounds of consensus interviews. In the initial round, opinions were gathered from 99 participants, comprising 32 patients, 26 relatives, and 41 mental health professionals. Data collection involved three fundamental questions aimed at identifying strategies to reduce or prevent the use of restraint methods in acute psychiatric wards, enhancing the environment, and improving patient care. The responses were analyzed using thematic analysis.

Results: The findings revealed shared opinions among patients, relatives, and mental health professionals, alongside distinct perspectives from each group. Participants highlighted common themes, including the need to organize both the internal and external structures of the clinic, provide training for patients and healthcare workers, increase in-clinic activities, and enhance the attitudes and behaviors of healthcare staff. Additionally, patients and relatives offered various suggestions regarding ward rules, while healthcare professionals shared insights on risk assessment, treatment and hospitalization protocols, and staffing levels.

Conclusion and Recommendations: The insights gathered from patients, relatives, and mental health professionals in this study regarding clinical structure and practices provide valuable and practical recommendations for reducing and preventing the use of restrictions.

Key Words: Psychiatric service; Coercion; Delphi method

References:

1. Butterworth H, Wood L, Rowe S. Patients' and staff members' experiences of restrictive practices in acute mental health in-patient settings: systematic review and thematic synthesis. BJPsych Open. 2022;8(6):e178. doi:10.1192/bjo.2022.594

NÖROGELİŞİMSEL BOZUKLUĞA SAHİP ADÖLESANLARIN EBEVEYNLERİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA İLE FONKSİYONEL OLMAYAN TUTUMLAR VE OTOMATİK DÜŞÜNCELER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Sümevra Temen¹, Hülya Kök Eren²

¹Bilecik Eğitim Araştırma Hastanesi, Bilecik, Türkiye, esogu.2698@gmail.com,

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Eskişehir, Türkiye, hulyakok2911@gmail.com E-mail, Orcid: 0000-0002-7271-9415

ÖZET

Giriş-Amaç: Bireylerin başa çıkma mekanizmaları, otomatik düşünceleri, yanlış inançları değerlendirilerek olumlu duygudurumun sağlanması, doğru bilişsel stillerin geliştirilmesi ile içselleştirilmiş damgalanmanın ve olası ruhsal sorunların önüne geçebileceği düşünülmektedir[1,2]. Bu çalışmanın amacı nörogelişimsel bozukluğa sahip adölesanların ebeveynlerinde içselleştirilmiş damgalanma ile fonksiyonel olmayan tutumlar ve otomatik düşünceler arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Yöntem: Bu araştırma kesitsel ve ilişki arayıcı desende tasarlanmıştır. Bu araştırma nörogelişimsel bozukluğa sahip adölesanların ebeveynlerinde yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında, Kişisel Bilgi Formu, Ebeveynlerin Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği, Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçeği ve Otomatik Düşünceler Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmamızda frekans ve yüzde analizleri, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü Anova testi ve Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ebeveynlerin %51,50'si kadın (n=156) ve yaş ortalaması 43.46±7'dir. Ebeveynlerin ruhsal hastalıklarda içselleştirilmiş damgalanma düzeyinin 59.87±13.26 ve fonksiyonel olmayan tutumların 52.91±18.44 ile düşük olduğu bulunmuştur. Ebeveynlerin otomatik düşüncelerinin 18.71±6.90 ile düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin cinsiyet, aile tipi, eğitim durumu, çalışma ve çocuğun bakımı ile ilgilenme durumu içselleştirilmiş damgalanma puanları açısından istatistik olarak anlamlı bir farklılaşma belirlenmiştir. Ebeveynlerin otomatik düşünce düzeyi içselleştirilmiş damgalanma düzeyinin %30.1'ini etkilemektedir. ($\beta=40.117$; $p<0.01$). Fonksiyonel olmayan tutumların ebeveynlerin içselleştirilmiş damgalanma üzerinde %18.5'ini bir etkilediği bulunmuştur ($\beta=43.263$; $p<0.01$).

Sonuç ve Öneriler: Nörogelişimsel bozukluğa sahip adölesanların ebeveynlerinin yaşadıkları içselleştirilmiş damgalanmaya, fonksiyonel olmayan tutumlar ve otomatik düşünceler etki etmektedir. Ruh sağlığı çalışanlarının ebeveynlere yönelik müdahale uygulamalarında bu risk faktörlerine önem vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: nörogelişimsel bozukluklar, içselleştirilmiş damgalanma, fonksiyonel olmayan tutumlar, otomatik düşünceler, ebeveyn, psikiyatri hemşiresi

Kaynaklar:

1. Budak F. K, Yıldırım T, & Özdemir A. The Effect of Negative Automatic Thoughts on Hope in Patients with Schizophrenia. Perspectives in Psychiatric Care, 2021); 57:936–940.
2. Bury S. ., Haschek A, Wenzel, M, Spoor J. R, & Hedley D, Brief Report: Learning About Autism: Is the Source of Autism Knowledge Associated with Differences in Autism Knowledge, Autism Identity, and Experiences of Stigma. Journal of autism and developmental disorders. Advance online publication, 2022;54:4346-4353.

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNALIZED STIGMA AND DEFECTIVE ATTITUDES AND AUTOMATIC THOUGHTS IN PARENTS OF ADOLESCENTS WITH NEURODEVELOPMENTAL DISORDERS

Sümevra Temen¹, Hülya Kök Eren²

¹Bilecik Education and Research Hospital, Bilecik, Türkiye, esogu.2698@gmail.com,

²Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, Eskişehir, Türkiye, hulyakok2911@gmail.com E-mail, Orcid: 0000-0002-7271-9415

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is thought that internalized stigma and possible psychological problems can be prevented by evaluating individuals' coping mechanisms, automatic thoughts, and false beliefs, ensuring a positive mood, and developing correct cognitive styles[1,2]. The aim of this study is to determine the relationship between internalized stigma, dysfunctional attitudes and automatic thoughts in parents of adolescents with neurodevelopmental disorders.

Methods: This research was designed with a cross-sectional and correlation-seeking design. This research was carried out by Eskişehir Özkan Halaç Vocational School and Eskişehir Dr. Safa Halaç Special Education Secondary School. It was conducted between September 2023 and January 2024 with 303 parents at Personal Information Form, Parents' Internalized Stigma of Mental Illnesses Scale, Dysfunctional Attitudes Scale and Automatic Thoughts Scale were used to collect data. Frequency and percentage analyses, independent sample t-test, one-way ANOVA test, Pearson correlation analysis and Regression analysis were used in our research.

Results: It was determined that there was a positive, moderately significant relationship between parents' dysfunctional attitudes ($r=0.430$; $p<0.01$) and automatic thoughts ($r=0.548$; $p<0.01$) and parents' internalized stigmatization of mental illnesses. Parents' automatic thinking level affects 30.1% of the internalized stigma level. ($\beta=40.117$; $p<0.01$). Dysfunctional attitudes were found to affect 18.5% of parents internalized stigma ($\beta=43.263$; $p<0.01$).

Conclusion and Recommendations: Dysfunctional attitudes and automatic thoughts affect the internalized stigma experienced by parents of adolescents with neurodevelopmental disorders. It is recommended that psychiatric nurses pay attention to these risk factors in their intervention practices for parents.

Key Words: neurodevelopmental disorders, internalized stigma, dysfunctional attitudes, automatic thoughts, parent, psychiatric nurse

References:

1. Budak F. K., Yıldırım T., & Özdemir A. The Effect of Negative Automatic Thoughts on Hope in Patients with Schizophrenia. Perspectives in Psychiatric Care, 2021); 57:936–940.
2. Bury S. ., Haschek A, Wenzel, M, Spoor J. R., & Hedley D, Brief Report: Learning About Autism: Is the Source of Autism Knowledge Associated with Differences in Autism Knowledge, Autism Identity, and

Experiences of Stigma. Journal of autism and developmental disorders. Advance online publication, 2022;54:4346-4353.

TÜRKİYE'DE DEPREMLERİN LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ AKADEMİK VE PSİKOLOJİK ETKİLERİ

Enes Fırat Tel¹, Betül Başarı², Vesile Adıgüzel³

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, ensfrrtel8@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-0777-2244>

²Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, betulbasaribb@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-2616-309x>

³Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-9722-3491>

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu bildiri, Türkiye'de yaşanan depremlerin lisans öğrencileri üzerindeki genel akademik ve psikolojik etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Deprem gibi doğal afetlerin, özellikle eğitim süreci devam eden bireyler üzerinde kalıcı etkiler bırakabildiği bilinmektedir [1]. Bu kapsamda, afetlerin akademik performans, ruh sağlığı ve sosyal destek mekanizmalarına olan etkileri ele alınmaktadır [2].

Yöntem: Çalışma kapsamında YÖKTEZ, ULAKBİM ve ResearchGate veri tabanlarında "deprem, üniversite öğrencileri, akademik etki, psikolojik etki, sosyal destek, eğitim ortamları" anahtar kelimeleri kullanılarak bir tarama yapılmıştır. 2013-2023 yılları arasında yayımlanmış 31 çalışma içerisinde 10 tanesi içerik olarak uyumlu bulunup değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular: Deprem sonrası öğrencilerde en yaygın duygu kaygı ve belirsizlik olmuştur. Eğitim süreçleri aksarken, uzaktan eğitim modelleri öğrencilerin akademik motivasyonlarını düşürmüştür. Eğitim koşullarının yetersizliği akademik başarıyı olumsuz etkilemiştir. Öğrenciler, en çok aile, arkadaş ve sosyal çevreden destek beklemektedir. Deprem sonrası en yaygın sorun Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) olup, mağdurlar uzun vadeli psikososyal desteğe ihtiyaç duymaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, depremler lisans öğrencilerinin akademik hayatını, psikolojik sağlığını ve toplumsal destek mekanizmalarına olan ihtiyacını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu doğrultuda, psikososyal destek hizmetleri artırılmalı, deprem farkındalık programları zorunlu hale getirilmelidir. Hibrit eğitim modelleri uygulanmalı ve eğitim ortamlarının afet yönetimine entegrasyonu sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Üniversite Öğrencileri, Psikolojik Etkiler, Akademik Etkiler, Sosyal Destek, Travma Sonrası Stres, Afet Yönetimi, Deprem Farkındalığı, Eğitim Ortamları

Kaynaklar:

1. Uygun SS. Deprem mağduru üniversite öğrencilerinin sahip oldukları sosyal destek ağlarının travma sonrası psikolojik iyileşmeye yönelik algı ve görüşleri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*. 2024;15(1):697-723.

doi:10.54688/ayd.1409163

2. Bolat Y, Bilgili BF. Üniversite öğrencilerinin eğitime ilişkin algılarının deprem sonrası değişimi: Fenomenolojik bir araştırma. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 2023;13:1385-1406. doi:10.51531/korkutataturkiyat.1375762

THE ACADEMIC AND PSYCHOLOGICAL IMPACTS OF EARTHQUAKES ON UNDERGRADUATE STUDENTS IN TÜRKİYE

Enes Fırat Tel¹, Betül Başarı², Vesile Adıgüzel³

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, ensfirtel8@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-0777-2244>

²Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, betulbasaribb@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0001-2616-309x>

³Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bahçelievler, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-9722-3491>

ABSTRACT

Introduction-Purpose: This paper aims to reveal the general academic and psychological impacts of earthquakes on undergraduate students in Türkiye. It is known that natural disasters such as earthquakes can leave lasting effects, especially on individuals who are continuing their educational processes [1]. In this context, the effects of disasters on academic performance, mental health, and social support mechanisms are discussed [2].

Method: As part of the study, a literature review was conducted using the keywords "earthquake, university students, academic impact, psychological impact, social support, educational environments" in databases such as YÖKTEZ, ULAKBİM, and ResearchGate. Out of 31 studies published between 2013 and 2023, 10 were found to be thematically compatible and were included in the evaluation.

Findings: After earthquakes, the most common emotions among students were anxiety and uncertainty. Educational processes were disrupted, and distance learning models reduced students' academic motivation. Inadequate learning conditions negatively affected academic success. Students primarily expected support from family, friends, and their social environment. The most common issue after earthquakes was Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD), and victims were found to need long-term psychosocial support.

Conclusion and Recommendations: In conclusion, earthquakes significantly affect undergraduate students' academic lives, psychological health, and need for societal support mechanisms. Therefore, psychosocial support services should be increased, earthquake awareness programs should be made mandatory, hybrid education models should be implemented, and educational environments should be integrated with disaster management strategies.

Keywords: Earthquake, University Students, Psychological Effects, Academic Impacts, Social Support, Post-Traumatic Stress, Disaster Management, Earthquake Awareness, Educational Environments

References:

1. Uygur SS. Deprem mağduru üniversite öğrencilerinin sahip oldukları sosyal destek ağlarının travma sonrası psikolojik iyileşmeye yönelik algı ve görüşleri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*. 2024;15(1):697-723. doi:10.54688/ayd.1409163

2. **Bolat Y, Bilgili BF.** Üniversite öğrencilerinin eğitime ilişkin algılarının deprem sonrası değişimi: Fenomenolojik bir araştırma. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 2023;13:1385–1406. doi:10.51531/korkutataturkiyat.1375762

AĞRI YÖNETİMİNDE GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP UYGULAMALARININ KULLANILMASI

Tuğba Uğur¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları ABD, Diyarbakır, Türkiye. Email: tugbaaagur@gmail.com, ORCID Code: 0009-0004-3589-7943

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, E mail: leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ÖZET

Giriş-Amaç: Ağrı, yaşamın herhangi bir döneminde deneyimlenebilen hoş olmayan duygudur. Bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyen ağrının iyi yönetilmesi gerekmektedir. Bireylerde çeşitli sorunlara neden olabilen ağrının giderilmesi için farmakolojik yöntemler ile yanında geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları kullanılabilir. Farmakolojik yöntemlerin olumsuz yönlerinden dolayı ağrının giderilmesinde geleneksel ve tamamlayıcı tıp (GETAT) kullanılmakta ve kullanım oranı gittikçe artmaktadır. GETAT uygulamalarının temel amacı ağrıya azaltmanın yanında yaşam kalitesinin artırılmasını sağlamaktır. Bu derlemenin amacı ağrı yönetiminde kullanımı yaygınlaşan geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarının kullanılma durumunu incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma, konuyla ilgili mevcut bilimsel kanıtları derlemek ve teorik bir çerçeve oluşturmak için yapılan çalışmalar taranmıştır. Literatür taraması sırasında, akademik veri tabanı olarak Google Scholar kullanılmıştır. Çalışmalar arasında zaman sınırlaması yapılmamıştır.

Bulgular: GETAT'ın kullanım amacı değişmekle birlikte en yaygın kullanılma nedeni ağrıdır. GETAT kullanım oranı yaşam boyu %35-69 arasında değişmektedir. Ülkemizde GETAT kullanım oranı %12,6-76 arasında yer almaktadır [1]. Kişilerin yaşadıkları ağrıya bağlı kullanılacak GETAT uygulamaları da değişmektedir. Mao ve ark., (2022) yaptıkları çalışmada kanser ve kas iskelet ağrılarında akupunktur, refleksoloji ve akupresür, prosedüral ağrı için hipnoz ve palyatif ağrı için de masaj önerilmektedir [2]. Yapılan bir çalışmada katılımcıların ağrıları için %84,5'inin ilaç kullandığı, %90,1'inin GETAT yöntemlerinin kullandığı ve GETAT yöntemlerine olan yönelimin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır [3].

Sonuç: Ağrı yönetiminde GETAT uygulamaları yaygın bir şekilde kullanıldığı vurgulanmaktadır. Bu nedenle sağlık profesyonelleri tarafından GETAT uygulamalarının kullanılmasına ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirmeleri ve danışmanlık yapmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp, Hemşire

THE USE OF TRADITIONAL AND COMPLEMENTARY MEDICINE PRACTICES IN PAIN MANAGEMENT

Tuğba Uğur¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları ABD, Diyarbakır, Türkiye. Email: tugbaaagur@gmail.com, ORCID Code: 0009-0004-3589-7943

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, E mail: leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ABSTRACT

Introduction and Aim: Pain is an unpleasant sensation that can be experienced at any stage of life. Pain negatively affects individuals' quality of life and must be managed effectively. Traditional and complementary medicine practices can be used together with pharmacological methods to relieve pain, which can cause physical and psychological problems in individuals. Due to the negative aspects of pharmacological methods, traditional and complementary medicine (GETAT) is used to relieve pain and the rate of use is increasing. The main purpose of GETAT applications is to reduce pain and improve quality of life. The aim of this review is to examine the use of traditional and complementary medicine practices in pain management.

Methods: This study reviewed studies to compile the available scientific evidence on the topic and to build a theoretical framework. During the literature review, Google Scholar was used as an academic database. There was no time limit between the studies.

Results: Although the purpose of GETAT varies, the most common reason for its use is pain. The lifetime GETAT utilization rate varies between 35-69%. The rate of GETAT utilization in our country is between 12.6-76% [1]. GETAT applications to be used depending on the pain experienced by individuals also vary. Mao et al. (2022) in their study recommended acupuncture, reflexology, and acupressure for cancer and musculoskeletal pain, hypnosis for procedural pain, and massage for palliative pain [2]. In a study, it was found that 84.5% of the participants used medication for their pain, 90.1% used GETAT methods and the tendency towards GETAT methods was high [3].

Conclusion and Recommendations: It is emphasized that GETAT applications are widely used in pain management. Therefore, it is recommended that health professionals improve their knowledge and skills on the use of GETAT practices and provide counseling.

Key Words: Nurse, Pain, Traditional and Complementary Medicine

References:

1. Kılıç, G., Polat, Ö., & Eşbah, A. Ü. (2023). Cerrahi Tedavi Planlanan Lomber Disk Hernisi Hastalarında Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Tekniklerinin Kullanımı: Anket Çalışması. Sağlık Bilimlerinde Değer, 13(1), 67-72.
2. Mao, JJ, Ismaila, N., Bao, T., Barton, D., Ben-Arye, E., Garland, EL, ... & Bruera, E. (2022). Onkolojide ağrı yönetimi için bütüncüleştirici tıp: bütüncüleştirici onkoloji topluluğu–ASCO kılavuzu. Klinik Onkoloji Dergisi, 40 (34), 3998-4024.
3. Korkut, S., & Ülker, T. (2022). Ağrı Yönetiminde Geleneksel ve Tamamlayıcı Tedavi Yöntemlerinin Kullanımı ve Sağlık Algısı: Tanımlayıcı Bir Araştırma. Journal Of Traditional Medical Complementary Therapies, 5(3).

YATAĞA BAĞIMLI HASTALARIN BAKIM VERİCİLERİNDE SAĞLIK ANKSİYETESİ

Neval Saruhan Akkan¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Dicle Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları ABD, Diyarbakır, Türkiye. Email: nevalsaruhan2006@gmail.com, ORCID Code : 0000-0002-4331-4478

²Dicle Üniversitesi, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır, Türkiye, E mail: leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ÖZET

Giriş-Amaç: Yatağa bağımlı hasta, kişisel bakımını yapamayan, temel ihtiyaçlarını karşılayamayan sosyal hayata katılamayan ve günlük yaşam aktivitelerini bağımlı gerçekleştiren hasta grubudur. Hastanın bakım ihtiyacının olması, bakım vericilerin önemini ve ihtiyacını ortaya çıkarır ve genellikle primer bakım vericiler aile üyeleridir. Sağlık anksiyetesi, kişinin sağlığıyla ilgili sürekli endişeli olması ya da var olan hastalığının ciddi bir boyutta olduğunu düşünmesidir.

Amaç-Yöntem: Bu derlemenin amacı, yatağa bağımlı hastaların bakım vericilerinde sağlık anksiyetesini değerlendirmektir. Bu çalışma, konuyla ilgili mevcut bilimsel kanıtları derlemek ve bilimsel bir çerçeve oluşturmak için çalışmalar taramıştır. Literatür taraması sırasında, Google Scholar ve PubMed gibi akademik veri tabanları kullanılmıştır. Çalışmalar arasında zaman sınırlaması yapılmamıştır.

Bulgular: Bakım verenlerde orta veya yüksek düzeyde sağlık anksiyetesi bulunmuştur [1,2,3]. Karabal (2020) kanserli ve terminal dönemdeki hastaya bakım verenlerde yaptıkları çalışmada sağlık anksiyetesinin yüksek olduğu tespit edilmiştir[1]. Varol(2024) yaptığı çalışmada kadın bakım vericilerde erkek bakım vericilere oranla daha yüksek sağlık anksiyetesi saptanmıştır [2]. Cavuşoğlu ve Yurtsever (2022) yaptıkları çalışmada bakım veren bireylerde eğitim düzeyi azaldıkça sağlık anksiyetesinin arttığı belirlenmiştir [3].

Sonuç ve Öneriler: Yatağa bağımlı hastaların bakım vericilerinde sağlık anksiyetesi düzeyi bakım verme süresine, bakım yüküne, cinsiyete, eğitim düzeyine ve hastalığın tanısına göre değişmektedir. Bu sebeple yatağa bağımlı hastaların bakım vericilerin yaşadıkları problemlere yönelik eğitim, danışmanlık ve destekleyici hizmetlerin verilerek sağlık anksiyetesi düzeyini düşürülebilir.

Anahtar Kelimeler: Bakım Verici, Sağlık Anksiyetesi, Yatağa Bağımlı Hasta

Kaynaklar:

1. Karabal N. Yatağa bağımlı hastalara bakım verenlerde sağlık algısı ile sağlık anksiyetesi arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2020
2. Varol, İrem. Kanser Hastası Yakınlarında Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Zihinselleştirme ve Sağlık Anksiyetesi İlişkisi ve Yordayıcılığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2024,
3. Cavuşoğlu E, Yurtsever S. The relationship between health anxiety levels and healthy lifestyle behaviors of family caregivers of cancer patients receiving outpatient chemotherapy. J Basic Clin Health Sci. 2022;6(2):477-485. doi:10.30621/jbachs.1013611

HEALTH ANXIETY IN CAREGIVERS OF BEDRIDDEN PATIENTS

Neval Saruhan Akkan¹, Leyla Zengin Aydın²

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Department of Fundamentals of Nursing ABD, Diyarbakır, Türkiye.
Email: nevalsaruhan2006@gmail.com, ORCID Code : 0000-0002-4331-4478

²Dicle University, Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Diyarbakır, Türkiye, E mail:
leyla_zen@hotmail.com, ORCID Code: 0000-0003-3905-3428

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bed-dependent patients are a group of patients who cannot perform personal care, cannot meet their basic needs, cannot participate in social life and perform their daily life activities dependently. The patient's need for care reveals the importance and need for caregivers and usually the primary caregivers are family members. Health anxiety is when a person is constantly worried about his/her health or thinks that his/her existing illness is serious.

Objective - Methods: The aim of this review is to evaluate health anxiety in caregivers of bedridden patients. This study reviewed studies to compile the available scientific evidence on the topic and build a scientific framework.. Academic databases such as Google Scholar and PubMed were used for the literature search. No time restrictions were applied, and studies were selected based on their reliability and scientific validity. Both recent studies and foundational research were considered.

Results: Caregivers have been found to have moderate to high levels of health anxiety. [1,2,3]. Karabal (2020) found that health anxiety was high in caregivers of patients with cancer and in the terminal period [1]. Varol (2024) found higher health anxiety in female caregivers compared to male caregivers [2]. In a study conducted by Cavoşoğlu and Yurtsever (2022), it was determined that health anxiety increased as the level of education decreased in caregivers [3].

Conclusion and Recommendations: The level of health anxiety in caregivers of bedridden patients varies according to the duration of caregiving, care burden, gender, educational level and diagnosis of the disease. For this reason, the level of health anxiety can be reduced by providing education, counseling and supportive services for the problems experienced by caregivers of bedridden patients.

Key Words: Bedridden Patient, Caregiver, Health Anxiety

References:

1. Karabal N. Yatağa bağımlı hastalara bakım verenlerde sağlık algısı ile sağlık anksiyetesi arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2020
2. Varol, İrem. Kanser Hastası Yakınlarında Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Zihinselleştirme ve Sağlık Anksiyetesi İlişkisi ve Yordayıcılığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2024,
3. Cavoşoğlu E, Yurtsever S. The relationship between health anxiety levels and healthy lifestyle behaviors of family caregivers of cancer patients receiving outpatient chemotherapy. J Basic Clin Health Sci. 2022;6(2):477-485. doi:10.30621/jbachs.1013611

DEPREMİN MERKEZİ KAHRAMANMARAŞ İLİNDE BİREYLERİN DEPREM SONRASI STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Ömer Tanrıverdi¹, Ayşe Soylu², Yasemin Sazak³

¹Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mardin/Türkiye E-mail:

omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7103-867x

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Kahramanmaraş Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu/Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü/Anestezi, Kahramanmaraş/Türkiye, E-mail: aysesoylu46@gmail.com, Orcid:0000-0001-9800-2108

³Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü/Hemşirelik Anabilim Dalı/
Kahramanmaraş/Türkiye E-mail: yasemin.sazak@istiklal.edu.tr Orcid: 0000-0001-9296-0719

ÖZET

Giriş-Amaç: 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde meydana gelen deprem, binlerce kişinin yaşamını yitirmesine ve yaralanmasına neden olmuş; ayrıca bireylerde travmaların yanı sıra çeşitli psikolojik sorunların ortaya çıkmasına yol açmıştır^{1,2}.

Bu çalışma, söz konusu depremin Türkiye'deki mağdurlarında travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete ve depresyon bozukluğu prevalansını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'yi sarsan depremden altı ay sonra, depremden en çok etkilenen Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada demografik verilerin toplanmasına yönelik kişisel bilgi formu, TSSB belirtilerini değerlendirmek için Travmatik Stres Belirti Ölçeği. Kaygı düzeylerini ölçmek için Deprem Kaygısına İlişkin Tutum Ölçeği kullanıldı³.

Bulgular: Çalışmaya katılan 570 katılımcının yaş ortalaması 28,86±10,71 yıl olup, %77,5'i kadındı. Katılımcıların %65,1'i bekar, %48,4'ünün geliri giderinden azdı, %78,9'unun üniversite veya daha yüksek derecesi vardı ve %51,2'si işsizdi. Çalışmada önemli ruhsal sağlık sorunlarının varlığı ortaya konuldu. Katılımcıların %58'i yüksek düzeyde kaygı yaşadığını, %55'inde travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) belirtileri olduğunu ve %43'ünde TSSB ile birlikte eş zamanlı depresyon bulunduğunu bildirdi. Çalışmada deprem kaygısı ile Travma Stres Belirti Ölçeği arasında güçlü ve pozitif bir ilişki bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızın sonuçları, Türkiye'deki depremzedelerin önemli bir kısmının 5 ay sonra travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete ve depresyon gibi ruh sağlığı sorunları yaşadığını göstermiştir. Bu bulgular, depremin travmatik etkilerinin uzun süreli olabileceğini ve etkilenen bölgelerde acil ve uzun vadeli ruh sağlığı desteğine ihtiyaç olduğunu açıkça ortaya çıkarıyor. Deprem sonrası ruh sağlığını iyileştirmek için uzun süreli ruh sağlığı müdahalelerinin önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş merkezli deprem, ruh sağlığı, travma sonrası stres bozukluğu.

Kaynaklar

1. Azap A. 6th February Earthquakes and Infectious Diseases: What are the Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases and Klimik Journal Doing? Klimik Derg. 2023;36(1):1-2. doi:10.36519/kd.2022.4597

2. Yıldız G. Konuşulmayanın Yankıları: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Zihinlerde Bıraktığı İzler ve Sosyal Yansımaları. Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences (Joshas). 2024;10(4):505-516. .
3. Bal F, Akgül Ö. Deprem Kaygısına Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Asos Journal. Published online 2023;77-96. doi:10.29228/ASOS.68461

Not: Bu çalışma "Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi"nde makale olarak yayımlanmıştır.

DETERMINATION OF POST-EARTHQUAKE STRESS AND ANXIETY LEVELS OF INDIVIDUALS IN KAHRAMANMARAŞ PROVINCE, THE CENTER OF THE EARTHQUAKE

Ömer Tanrıverdi¹, Ayşe Soylu², Yasemin Sazak³

¹Mardin Artuklu University Faculty of Health Sciences Department of Nursing/Mardin/Türkiye,
E-mail:omertanriverdi@artuklu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7103-867x

²Kahramanmaraş Sütçü İmam University/Kahramanmaraş Health Services Vocational School/Medical Services and Techniques Department/Anesthetic/ Kahramanmaraş/Türkiye, E-mail: aysesoylu46@gmail.com, Orcid:0000-0001-9800-2108

³Kahramanmaraş İstiklal University/Faculty of Health Sciences/Department of Nursing/Department of Nursing / Kahramanmaraş/Türkiye E-mail: yasemin.sazak@istiklal.edu.tr Orcid: 0000-0001-9296-0719

ABSTRACT

Introduction and Aim: The earthquake that occurred in the Pazarcık district of Kahramanmaraş, Türkiye, on February 6, 2023, caused thousands of deaths and injuries; it also caused trauma and various psychological problems in individuals^{1,2}.

Methods: This study was carried out in Kahramanmaraş province, which was the most damaged by the earthquake, six months after the earthquake that shook Türkiye on February 6, 2023. In the research, a personal information form was used to collect demographic data and a Traumatic Stress Symptom Scale was used to evaluate TSSS symptoms. The Earthquake Anxiety Attitude Scale was used to measure anxiety levels³.

Results: The mean age of the 570 participants was 28.86±10.71 years, and 77.5% were female. 65.1% of the participants were single, 48.4% had less income than expenses, 78.9% had a university degree or higher, and 51.2% were unemployed. The study revealed the presence of significant mental health problems. 58% of participants reported high levels of anxiety, 55% had symptoms of post-traumatic stress disorder (TSSS), and 43% had comorbid depression with TSSS. The study found a strong and positive relationship between earthquake anxiety and the Traumatic Stress Symptom Scale

Conclusion and Recommendations: The results of our study showed that a significant portion of earthquake victims in Türkiye experienced mental health problems such as TSSS, anxiety, and depression even 5 months later. These findings clearly demonstrate that the traumatic effects of the earthquake can be long-lasting and that immediate and long-term mental health support is needed in affected areas. The importance of long-term mental health interventions to improve mental health after the earthquake is emphasized.

Keywords: Earthquake centred in Kahramanmaraş, mental health, post-traumatic stress disorder

References

1. Azap A. 6th February Earthquakes and Infectious Diseases: What are the Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases and Klimik Journal Doing? Klimik Derg. 2023;36(1):1-2. doi:10.36519/kd.2022.4597
2. Yıldız G. Konuşulmayan Yankıları: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Zihinlerde Bıraktığı İzler ve Sosyal Yansımaları. Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences (Joshas). 2024;10(4):505-516. .

3. Bal F, Akgül Ö. Deprem Kaygısına Yönelik Tutum Ölçeğı Geliştirme Çalışması. Asos Journal. Published online 2023:77-96. doi:10.29228/ASOS.68461

Not: Bu çalışma "Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi"nde makale olarak yayımlanmıştır.

HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRMELERİ İLE VERİMLİLİKLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Eda Aydın¹, Nalan Gördeles Beşer²

¹Adana Yüreğir Devlet Hastanesi, 01100 Yüreğir, Adana, Türkiye, edaaydin0138@hotmail.com, Orcid:0000-0001-8811-9185

²Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 51000 Derbent Yerleşkesi, Niğde, Türkiye, nalanbeser@hotmail.com, Orcid:0000-0001-6054-0437

ÖZET

Giriş-Amaç: Hemşirelikte psikolojik güçlendirme, hemşirelerin etkili olabilme yeteneği olarak tanımlanırken[1] hemşirelikte verimlilik kavramı ise hastalara bakım verme, tedavi, eğitim gibi farklı iş yüklerinin olması hemşirelikte verimliliğe ilişkin kavramlar olarak karşımıza çıkmakta olup hemşirelerin çalışma saatleri, bakım esnasında kullanılan malzemeler sonucunda ortaya çıkan çıktılar, hastaların memnun olma düzeyleri gibi faktörler dikkate alınarak hemşirelerin verimliliği açıklanmaya çalışılmıştır[2,3,4]. Hemşireler, uzmanlık gerektiren ve kompleks çalışma ortamlarında hizmet verirken yaratıcı olabilme, hemşirelerin karar alabilmesinde ve hemşirelerin verimliliklerinin artmasında psikolojik olarak güçlendirmenin önemli olduğu görülmektedir [5]. Bu çalışmada, hemşirelerin psikolojik güçlendirmeleri ile verimliliklerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, hemşirelerin psikolojik güçlendirmeleri ile verimliliklerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişki arayıcı tipte bir araştırma olarak yapılmıştır. Çalışmanın örneklem gücünü belirlemek için G-Power-3.1.9.2 programı kullanılmıştır. Minimum örneklem sayısı 197 olarak belirlenmiştir. Adana da bir devlet hastanesinde görev yapmakta olan 334 hemşire ile yürütülmüştür. Araştırma yürütülürken “Kişisel Bilgi Formu”, “Spreitzer Psikolojik Güçlendirme Ölçeği”[6] ve “Hemşirelikte Verimliliğe İlişkin Tutumlar Ölçeği” kullanılarak veriler toplanmıştır[7]. Toplanan veriler SPSS25. paket programı ile ortalama, standart sapma, ortanca, Kruskal Wallis testi, Mann-Whitney U testi ve Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Ölçekler arasındaki ilişkiyi saptamak için Sperman Korelasyon analizi yapılmıştır. Çalışmanın örneklem gücünü belirlemek için G-Power-3.1.9.2 programı kullanılmıştır. Minimum örneklem sayısı 197 olup çalışmada 334 kişiye ulaşılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin, yaş ortalaması 27,93±6,91 ve meslekteki deneyim süresi 28,14±6,98 olarak saptanmıştır. Hemşirelerin Psikolojik Güçlendirme Ölçeği’nden aldıkları puan ortalaması 54,11±13,68, ölçeğin alt boyutlarından alınan en yüksek puan “Yetkinlik Boyutu” olup aldıkları puan ortalaması 15,57±3,94, iken en düşük puanı ise “Etki boyutu”ndan aldıkları puan ortalaması 9,95±4,40 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin Verimliliğe İlişkin Tutum Ölçeği’nden aldıkları puan ortalaması 43,46±16,65, ölçeğin alt boyutundan olan “Mesleğe Bağlılık” alt

boyutundan aldıkları puan ortalaması $73,83 \pm 4,76$, en yüksek olup “Ödüllendirme” alt boyutundan aldıkları puan ortalaması $24,70 \pm 3,03$ en düşük olarak bulunmuştur. Hemşirelerin psikolojik güçlendirmeleri ile verimliliğe ilişkin tutumları arasındaki puanlarında pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Psikolojik Güçlendirme Ölçeğı toplam puanı ile Hemşirelikte Verimliliğe İlişkin Tutum Ölçeğı toplam puanı arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0,149, p<0,001$) yaş ile meslekteki deneyim süresi arasında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,773, p<0,001$). Hemşirelerin çalıştıkları birimlerde, çalıştıkları pozisyonlarda memnuniyetlerini, iş doyumlarını olumsuz etkileyen unsurların belirlenmesi ve bu unsurların en aza indirgenmesi, hemşirelere yönelik psikolojik güçlendirme ve iş verimliliğın artırılması konusunda eğitimler verilmesi ve farklı sağlık kurumlarında, farklı hemşire örneklemleri ile psikolojik güçlendirmenin verimliliklerine olan etkisinin incelendiğı araştırmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelikte Psikolojik Güçlendirme, Hemşirelikte Verimlilik, Verimliliğe İlişkin Tutum.

Kaynaklar:

1. Kuokkanen, L., Leino-Kilpi, H., Katajisto, J., “ Do Nurses Feel Empowered Nurses' Assessments of their Own Qualities and Performance with Regard to Nurse Empowerment”, Journal of Professional Nursing, 18(6), 328–335, 2002. <https://doi.org/10.1053/jpnu.2002.130245>.
2. Letvak, S., Ruhm, C., Gupta, S., “Nurses’ Presenteeism and Its Effect on Selfreported Quality of Care and Costs”, American Journal of Nursing, 112(2):30-8, 2012.
3. Moody, R.C., “Nurse Productivity Measures for The 21st Century” Health Care Management Review, 29(2), p:98 – 106, 2004.

THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSES' PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT AND ATTITUDES TOWARDS TEHIR PRODUCTIVITY

Eda Aydın¹, Nalan Gördeles Beşer²

¹Adana Yüreğir State Hospital, 01100 Yüreğir, Adana, Türkiye, edaaydin0138@hotmail.com, Orcid:0000-0001-8811-9185

²Niğde Ömer Halisdemir University, Zübeyde Hanım Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Disease Nursing, 51000 Derbent Campus, Niğde, Türkiye, nalanbeser@hotmail.com, Orcid:0000-0001-6054-0437

ABSTRACT

Introduction and Aim: While psychological empowerment in nursing is defined as the ability of nurses to be effective[1], the concept of productivity in nursing is the concept of nursing productivity in terms of different workloads such as providing care to patients, treatment, and education, and factors such as nurses' working hours, outputs resulting from materials used during care, and patient satisfaction levels have been taken into account to explain the productivity of nurses[2,3,4]. While nurses provide services in complex and specialized work environments, it is seen that psychological empowerment is important in being creative, nurses' decision-making, and increasing nurses' productivity [5].In this study, it was aimed to examine the relationship between nurses' psychological empowerment and their attitudes towards their productivity.

Method: The study was conducted as a correlational type study to examine the relationship between nurses' psychological empowerment and their attitudes towards their productivity. The G-Power-3.1.9.2 program was used to determine the sample power of the study. The minimum sample size was determined as 197. It was conducted with 334 nurses working in a state hospital in Adana. While conducting the study, data were collected using the “Personal Information Form”, “Spreitzer Psychological Empowerment Scale”[6] and “Attitudes Towards Nursing Productivity Scale”[7]. The collected data were analyzed with the SPSS25 package program using mean, standard deviation, median, Kruskal Wallis test, Mann-Whitney U test and Bonferroni corrected Mann Whitney U test. Spearman Correlation analysis was performed to determine the relationship between the scales. The G-Power-3.1.9.2 program was used to determine the sample power of the study. The minimum sample size was 197 and 334 people were reached in the study.

Results: The average age of the nurses participating in the study was 27.93±6.91 and the length of experience in the profession was 28.14±6.98. The average score nurses received from the Psychological Empowerment Scale was 54.11±13.68, the highest score received from the sub-dimensions of the scale was found to be the “Competence Dimension” and the average score they received was 15.57±3.94, while the lowest score they received from the “Impact Dimension” was found to be 9.95±4.40. The average score nurses received from the Attitude Scale Towards Productivity was 43.46±16.65, the highest score they received from the “Commitment to the Profession” sub-dimension of the scale was 73.83±4.76, and the lowest score they received from the

“Rewarding” sub-dimension was found to be 24.70 ± 3.03 . It was found that there was a weak positive relationship between the scores of nurses’ psychological empowerment and their attitudes towards productivity.

Conclusion and Recommendations: There was a positive, weakly significant relationship between the total score of the Psychological Empowerment Scale and the total score of the Attitude Scale towards Productivity in Nursing ($r=0.149$, $p<0.001$), and a positive, high-level relationship was found between age and professional experience ($r=0.773$, $p<0.001$). It is recommended that the factors that negatively affect the satisfaction and job satisfaction of nurses in the units and positions they work in be determined and these factors be minimized, trainings be provided to nurses on psychological empowerment and increasing work efficiency, and studies be conducted in different health institutions with different nurse samples to examine the effect of psychological empowerment on their productivity.

Keywords: Psychological Empowerment in Nursing, Productivity in Nursing, Attitude Towards Productivity.

References:

1. Kuokkanen, L., Leino-Kilpi, H., Katajisto, J., “Do Nurses Feel Empowered Nurses' Assessments of their Own Qualities and Performance with Regard to Nurse Empowerment”, Journal of Professional Nursing, 18(6), 328–335, 2002. <https://doi.org/10.1053/jpnu.2002.130245>.
2. Letvak, S., Ruhm, C., Gupta, S., “Nurses’ Presenteeism and Its Effect on Self-reported Quality of Care and Costs”, American Journal of Nursing, 112(2):30-8, 2012.
3. Moody, R.C., “Nurse Productivity Measures for The 21st Century” Health Care Management Review, 29(2), p:98 – 106, 2004.

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU TANILI ÇOCUĞUN BİRİNCİL BAKIM VERENLERİNDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜNÜN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI VE BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ

Havva Direkçi¹, Döndü Çuhadar²

¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, direkcihavva09@gmail.com, ORCID:0000-0003-3552-0615

²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye, donducuahadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), çocuklukta başlayan ve yaşam boyu süren; yaşa uygun olmayan dikkat, dürtüsellik ve/veya hiperaktivite davranışlarıyla karakterize edilen duygusal, sosyal, akademik işlevleri bozan nörogelişimsel bozukluktur (1). Bakım veren bireyler, bu süreçte yaşadıkları yoğun duygusal yük nedeniyle sosyal ortamlardan uzaklaşır, sosyal destek kaynaklarını yitirir, kendilerini güçsüz, yetersiz ve yoğun stres altında hissederler (2). DEHB tanılı çocukların anneleri üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarda duygu düzenleme güçlüklerinin diğer çocukların ebeveynlerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (3). Bu süreçte ortaya çıkan yoğun stres ve eşlik eden duygusal zorlanmalar, bakım veren bireyin psikolojik iyi oluşunu olumsuz yönde etkileyerek hem bakım kapasitesi ve kalitesinin azalmasına hem de iyileşme sürecinin uzamasına yol açabilir (4). Bu çalışmada, DEHB tanılı çocuğun birincil bakım verenlerinde duygu düzenleme güçlüğüne stresle başa çıkma tarzlarının bakım yüküne etkisini belirlemek için yapılmıştır.

Metod: Bu araştırma çalışmamız tanımlayıcı olarak planlanmış ve bir şehir hastanesinde DEHB tanısıyla tedavi alan çocukların birincil bakım verenleri ile yapılmıştır. Araştırmamız 30 Mart 2024-30 Ocak 2025 tarihleri arasında çocuk ergen psikiyatri polikliniğinde DEHB tanılı çocukların birincil bakım verenlerinden oluşan 130 ebeveyn birey ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında; “Kişisel Bilgi Formu”, “Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Formu (DDGÖ-16)”, “Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği (SBÇTÖ)” ve “Bakım Verme Yüğü Ölçeği (BVYÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizi ve değerlendirilmesinde SPSS (ver:23.0) programı kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada DEHB tanılı çocuklara birincil bakım verenlerin DDGÖ toplam puanı ile BVYÖ toplam puanı arasında pozitif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir ($r=0,582$; $p=0,000$; $p<0,001$). SBÇTÖ’de Kendine Güvenli Yaklaşım (KGY) ($r=-.514$, $p>0.01$), İyimser Yaklaşım ($r=-.443$, $p<0.001$), Sosyal Destek Arama (SDA) ($r=-.170$, $p<0.01$) alt boyutları ile duygu düzenleme güçlüğü arasında negatif yönde anlamlı ilişki, Çaresiz Yaklaşım (ÇY) ($r=.614$, $p<0.01$) ve Boyun Eğici Yaklaşım (BEY) ($r=.347$, $p<0.001$) alt boyutları ile arasında pozitif yönde anlamlı ilişki belirlenmiştir. BVYÖ’den elde edilen toplam puan ile SBÇTÖ’ne ait KGY ($r=-.546$, $p>0.01$), İY ($r=-.282$, $p<0.001$), SDA ($r=-.270$, $p<0.01$) alt boyutları ile arasında

negatif yönde anlamlı ilişki, ÇY ($r=.487$, $p<0.01$) ve BEY ($r=.459$, $p<0.001$) alt boyutları ile arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneri: Araştırmaya katılan DEHB tanılı çocuklara birincil bakım verenlerin duygu düzenleme güçlüğü arttıkça bakım yükünün de arttığı saptanmıştır. Diğer bir bulgu da DEHB tanılı çocuklara birincil bakım veren bireylerin, stresle başa çıkma tarzları içinde yer alan kendine güvenli yaklaşım puanı arttıkça, algılanan bakım verme yükünün azaldığı görülmektedir. İyimser yaklaşımda, sosyal destek arama bakım verme sürecinde daha düşük düzeyde yük algıladıklarını göstermektedir. Bakım verenlerin stresle başa çıkma tarzlarının bakım yükünü olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Psikiyatri ve ruh sağlığı hemşireleri bakım verenlerin etkili stresle başa çıkma tarzlarını geliştirmeye yönelik psikososyal müdahalelerle bakım yükünün azalmasına katkıları önem arz etmektedir. Psikiyatri ve ruh sağlığı hemşireleri, bakım verenlere yönelik verecekleri olumlu duygu düzenleme becerilerine ve stresle başa çıkma tarzlarını yönelik müdahaleleri ile hem bakım verenin yaşadığı yükü azaltılmasında hem de bakım sürecinde çocuğun bakım kalitesini artırmaya katkıda bulunabilirler.

Anahtar Kelimeler: Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, Bakımveren, Duygu Düzenleme Güçlüğü, Stresle Başa Çıkma, Psikiyatri Hemşireliği

Kaynaklar

1. American Psychiatric Association. (2000). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed., text rev.). American Psychiatric Publishing.
2. Howe, D. (2006). Disabled children, parent-child interaction and attachment. Child and Family Social Work, 11(2), 95-106. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2006.00397.x>
3. Özyurt, G., Pekcanlar Akay, A., Öztürk, Y., Baykara, B., & İnal Emiroğlu, N. (2016). DEHB'li çocuklarda ve annelerinde duygu düzenlemenin araştırılması. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 17(5), 379-385. <https://doi.org/10.5455/apd.195658>
4. Atagün, M. I., Balaban, Ö. D., Atagün, Z., Alagöz, M. A., & Özpolat, A. Y. (2011). Caregiver burden in chronic diseases. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3(3), 513-552. <https://doi.org/10.18863/pgy.232043>

THE EFFECT OF EMOTION REGULATION DIFFICULTY ON STRESS COPING STYLES AND CARE BURDEN OF PRIMARY CAREGIVERS OF CHILD DIAGNOSED WITH ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER

Havva Direkçi¹, Döndü Çuhadar²

¹Department of Nursing, Psychiatric Nursing Master's Program, Institute of Health Sciences, Gaziantep University, Şhitkamil, Gaziantep, Türkiye, direkcihavva09@gmail.com, ORCID:0000-0003-3552-0615

²Department of Psychiatric Nursing, Institute of Health Sciences, Gaziantep University, Şhitkamil, Gaziantep, Türkiye, donduchuhadar@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0244-1614

ABSTRACT

Introduction and Aim: Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) is a neurodevelopmental disorder that begins in childhood and lasts throughout life, characterized by age-inappropriate inattention, impulsivity, and/or hyperactivity behaviors that impair emotional, social, and academic functioning (1). Caregivers may withdraw from social settings, lose social support networks, and feel powerless, inadequate, and under intense stress due to the intense emotional burden they experience during this process (2). Studies conducted on mothers of children diagnosed with ADHD have found that they experience greater difficulty regulating their emotions than parents of other children (3). The intense stress and accompanying emotional difficulties that arise during this process can negatively affect the psychological well-being of the caregiver, leading to a decrease in care capacity and quality as well as a prolongation of the recovery process (4). This study was conducted to determine the effect of emotion regulation difficulties in primary caregivers of children diagnosed with ADHD on their coping styles and the burden of care.

Method: This descriptive study was conducted in a city hospital with the primary caregivers of children receiving treatment for ADHD. The study was conducted between March 30, 2024 and January 30, 2025 with 130 parents consisting of primary caregivers of children diagnosed with ADHD in the Child Adolescent Psychiatry outpatient clinic. "Personal Information Form", "Difficulty in Emotion Regulation Scale-Short Form (DRE-16)", "Stress Coping Style Scale (SCS)" and "Burden of Caregiving Scale (BVLS)" were used to collect the veri. The data were analyzed and evaluated by SPSS (ver:23.0) program in the study.

Results: In this study, it was determined that there was a positive and moderately statistically significant relationship between the total score of a DRE and the total score of BVLS in primary caregivers of children diagnosed with ADHD ($r=0.582$; $p=0.000$; $p<0.001$). There was a significant negative correlation between the self-confident approach ($r=-.514$, $p>0.01$), optimistic approach ($r=-.443$, $p<0.001$), and seeking social support ($r=-.170$, $p<0.01$) sub-dimensions of CWBS and emotion dysregulation difficulty, and a significant positive correlation between the helpless approach ($r=.614$, $p<0.01$) and submissive approach ($r=.347$, $p<0.001$) sub-dimensions. There was a significant negative

relationship between the caregiving burden score and the sub-dimensions of self-confident approach ($r=-.546$, $p>0.01$), optimistic approach ($r=-.282$, $p<0.001$), and seeking social support ($r=-.270$, $p<0.01$), and a significant positive relationship between the sub-dimensions of helpless approach ($r=.487$, $p<0.01$) and submissive approach ($r=.459$, $p<0.001$).

Conclusion and Recommendations: The study found that as caregivers of children with ADHD experienced greater difficulty regulating their emotions, their caregiving burden increased. Another finding was that as caregivers of children with ADHD scored higher on self-confidence in their coping styles, their perceived caregiving burden decreased. An optimistic approach and seeking social support were found to result in lower perceived caregiving burden. It was concluded that caregivers' stress coping styles negatively affect the caregiving burden. Psychiatric and mental health nurses play an important role in reducing the caregiving burden through psychosocial interventions aimed at developing effective stress coping styles in caregivers. Psychiatric and mental health nurses can contribute to both reducing the burden experienced by caregivers and improving the quality of care for children during the caregiving process through interventions aimed at developing positive emotion regulation skills and coping styles in caregivers.

Keywords: Attention Deficit Hyperactivity Disorder, Caregiver, Emotion Regulation Difficulty, Coping with Stress, Psychiatric Nursing

Referencess:

1. American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed., text rev.). American Psychiatric Publishing.
2. Howe, D. (2006). Disabled children, parent-child interaction and attachment. *Child and Family Social Work*, 11(2), 95-106. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2006.00397.x>
3. Özyurt, G., Pekcanlar Akay, A., Öztürk, Y., Baykara, B., & İnal Emiroğlu, N. (2016). DEHB'li çocuklarda ve annelerinde duygu düzenlemenin araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(5), 379-385. <https://doi.org/10.5455/apd.195658>

HEMŞİRELERİN TRAVMA İLE BAŞA ÇIKMALARINDA İÇSEL DİNİ YÖNELİMİN ETKİSİ*

Muhammed Sükri¹, Hatice Durmaz²

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği AD, Yakutiye, Erzurum, Türkiye
msukri@atauni.edu.tr, Orcid: 0009-0007-1938-7056

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, Yakutiye, Erzurum, Türkiye
haticedurmaz_25@hotmail.com , Orcid: 0000-0002-2848-8867

*Bu araştırma bir yüksek lisans tez çalışmasıdır.

ÖZET

Giriş-Amaç: Travmatik deneyimler, bireyin kayıp, ciddi yaralanma veya fiziksel bütünlüğüne tehdit oluşturan olaylarla karşılaşmasıdır [1]. Hemşireler, meslekleri gereği yoğun çalışma temposu ve travmatik olaylara maruz kalmakta, bu da tükenmişlik ve travma sonrası strese yol açabilmektedir [2]. Konsültasyon liyezon hemşireliği, travma sonrası iyilik halini desteklemeye odaklanırken, içsel dini yönelim hemşireler için etik ve ahlaki bir çerçeve sağlayabilir [3]. Bu çalışma, hemşirelerin travmayla başa çıkmasında içsel dini yönelimin etkisini incelemektedir.

Yöntem: Araştırma 15 Ağustos 2023 – 7 Şubat 2024 tarihleri arasında Türkiye’de bulunan bir üniversite hastanesinde çalışan 405 hemşire ile yürütülmüştür. Araştırmada Sosyodemografik Veri Formu, Travma ile Başa Çıkma Algı Ölçeği ve İçsel Dini Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin %54.1’i kadın, %53.1’i evli, %64.7’si lisans mezunu ve %51.4’ü 5 yıl veya daha uzun süredir çalışmaktadır. Katılımcıların %45.4’ü mesleklerinden kısmen memnun ve %32.8’i dahiliye kliniklerinde çalışmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 30.98±7.12’dir Araştırmada hemşirelerin Travma İle Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği (TBÇA) toplam puanı 91.71±17.21, İçsel Dini Motivasyon Ölçeği toplam puanı 27.51±8.13 bulunmuştur. Travma İle Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği ve altboyutları toplam puanları ile İçsel Dini Motivasyon Ölçeği (İDMÖ) toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır (p<0.05). Travma İle Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği toplam puanları arttıkça, İçsel Dini Motivasyon Ölçeği toplam puanı da artmaktadır. Ölçekler arasında yapılan ileri analiz sonucunda İçsel Dini Motivasyon değişkeni ile Travma İle Başa Çıkabilme Algısı değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (R=0.266, R² adjusted=0.068, F(1,403)=30.629; p=0.000).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin travmayla baş etme düzeylerinin orta seviyenin üzerinde, içsel dini motivasyonlarının ise ortalamanın üstünde olduğu görülmüştür. İçsel dini yönelim arttıkça, travmayla baş etme algısı da güçlenmektedir. Sonuçlar, içsel dini motivasyonun bu algıyı etkileyen bir faktör olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, travma yaşayan hemşireler için Konsültasyon Liyezon

Psikiyatrisi Hemşireliğinin yaygınlaştırılması ve hemşirelik girişimlerinde spiritüalitenin desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İçsel dini yönelim, Travma ile başa çıkma

Kaynaklar:

1. Karatay, G. (2020). Tarihsel/toplumsal travmalar ve kuşaklararası aktarımı biçimleriüzerine. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 29(5), 373-379.
2. Dikbaş, Ş. K., & Okanlı, A (2022). Hemşirelerde İkincil Travmatik Stres ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişki. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 4(1), 7-14.
3. Yılmaz, G., & Üstün, B. (2018). Hemşirelerde profesyonel yaşam kalitesi: Merhamet memnuniyeti ve merhamet yorgunluğu. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 9(3), 205- 211.

THE EFFECT OF INTERNAL RELIGIOUS ORIENTATION ON NURSES' COPING WITH TRAUMA

Muhammed Şükri¹, Hatice Durmaz²

¹Atatürk University, Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Yakutiye, Erzurum, Türkiye
msukri@atauni.edu.tr, Orcid: 0009-0007-1938-7056

²Atatürk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Yakutiye, Erzurum, Türkiye
haticedurmaz_25@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-2848-8867

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Traumatic experiences involve encounters with events that threaten an individual's integrity through loss, serious injury, or physical harm [1]. Nurses, due to the nature of their profession, face high work intensity and exposure to traumatic events, which can lead to burnout and post-traumatic stress [1]. Consultation liaison nursing focuses on supporting well-being after trauma, while internal religious orientation can provide an ethical and moral framework for nurses [1]. This study examines the impact of internal religious orientation on nurses' coping with trauma.

Method: The study was conducted with 405 nurses working at a university hospital in Türkiye between August 15, 2023, and February 7, 2024. The Sociodemographic Data Form, Trauma Coping Perception Scale, and Internal Religious Motivation Scale were used in the research. The collected data were analyzed using the SPSS 22 software.

Results: Among the nurses, 54.1% were female, 53.1% were married, 64.7% had bachelor's degrees, and 51.4% had worked for five years or more. Forty-five point four percent of the participants were partially satisfied with their profession, and 32.8% worked in internal medicine clinics. The total score of the Trauma Coping Perception Scale (TCPS) was 91.71 ± 17.21 , and the total score of the Internal Religious Motivation Scale (IRMS) was 27.51 ± 8.13 . A statistically significant, positive, and low-level relationship was found between the total scores of the Trauma Coping Perception Scale and its subdimensions and the total score of the Internal Religious Motivation Scale ($p < 0.05$). As the total score of the Trauma Coping Perception Scale increased, the total score of the Internal Religious Motivation Scale also increased. Further analysis showed a significant relationship between the Internal Religious Motivation variable and the Trauma Coping Perception variable ($R = 0.266$, adjusted $R^2 = 0.068$, $F(1,403) = 30.629$; $p = 0.000$).

Conclusion and Recommendations: It was found that nurses' coping levels with trauma were above average, and their internal religious motivation was also above average. As internal religious orientation increases, the perception of coping with trauma strengthens. The results indicate that internal religious motivation is a factor influencing this perception. Accordingly, it is recommended to expand Consultation Liaison Psychiatric Nursing for nurses experiencing trauma and support spirituality in nursing interventions.

Keywords: Coping with trauma, Internal religious orientation, Nursing

References:

1. Karatay, G. (2020). Tarihsel/toplumsal travmalar ve kuşaklararası aktarımı biçimleri üzerine. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 29(5), 373-379.
2. Dikbaş, Ş. K., & Okanlı, A (2022). Hemşirelerde İkincil Travmatik Stres ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişki. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 4(1), 7-14.
3. Yılmaz, G., & Üstün, B. (2018). Hemşirelerde profesyonel yaşam kalitesi: Merhamet memnuniyeti ve merhamet yorgunluğu. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 9(3), 205- 211.

GENÇ KADINLARDAKİ ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ PREMENSTRÜEL SENDROM VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Bezanur İşbay Aydemir¹, Tuğba Şahin Tokatlıoğlu², Melike Dişsiz³, Fahriye Ofraz⁴

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
bezanurisbay@aydin.edu.tr Orcid: 0000-0002-4361-6409

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr Orcid: 0000-0003-2569-9906

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, İstanbul, Türkiye,
melike.dissiz@sbu.edu.tr Orcid: 0000-0002-2947-3915

⁴Koc Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, tanbul, Türkiye, foflaz@ku.edu.tr
Orcid: 0000-0002-3878-028X

ÖZET

Giriş-Amaç: Çocukluk çağı travmaları, istismar ve ihmal dâhil olmak üzere, uzun vadeli psikolojik ve fiziksel sağlık sorunlarıyla ilişkilidir ve duygusal ile nöroendokrin sistemlerin düzensizliği yoluyla premenstrüel sendromun (PMS) gelişimine katkıda bulunabilir [1,2]. Bu ilişkinin anlaşılması, kadınlarda PMS'yi hedefleyen sağlık müdahalelerinin geliştirilmesi açısından önemlidir [3]. Bu çalışmanın amacı, kadın üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travması ile premenstrüel sendrom arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı ve ilişkisel çalışma, Ekim 2024 ile Aralık 2024 tarihleri arasında 603 kadın üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Veri toplama araçları olarak Sosyodemografik Özellikler Formu, Pre-menstrüel Sendrom Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travma Anketi kullanılmıştır.

Bulgular: Premenstrüel sendromu olan ve olmayan öğrenciler, Çocukluk Psikolojik Travma Ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalamaları açısından karşılaştırıldığında; PMS semptomu olanların fiziksel ihmal, cinsel istismar ve inkâr alt boyutlarında anlamlı olarak daha yüksek puan aldığı bulunmuştur. Ayrıca, çocukluk çağı psikolojik travmalarındaki artış, daha erken menarş yaşı, daha uzun süren adet kanaması ve daha şiddetli premenstrüel sendrom ile ilişkilendirilmiştir.

Sonuç: Bu çalışmanın bulguları, genç kadınlarda premenstrüel sendromun yalnızca hormonal değil, aynı zamanda çocukluk çağı travması gibi psikososyal faktörlerden de etkilendiğini göstermektedir. Bu durum, PMS semptomlarıyla başvuran kadınların değerlendirilmesi ve müdahalesinde bütüncül bir yaklaşımın önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Travması, Pre-menstrüel Sendrom, Üniversite Öğrencileri.

Kaynaklar:

1. Çelik FG, Hocaoglu Ç. Çocukluk çağı travmaları: Bir gözden geçirme. Sakarya Tıp Dergisi. 2018;8(4):695-711.
2. Kulkarni J, Leyden O, Gavrilidis E, Thew C, Thomas EHX. The prevalence of early life trauma in premenstrual dysphoric disorder (PMDD). Psychiatry Research. 2022;308:114381. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.114381>.
3. Gümüşsoy S, Dönmez S, Keskin G. Investigation of the relationship between premenstrual syndrome, and childhood trauma and mental state in adolescents with premenstrual syndrome. Journal of Pediatric Nursing. 2021;61:e65-e71.

THE ASSOCIATION OF CHILDHOOD TRAUMA WITH PREMENSTRUAL SYNDROME AND CONTRIBUTING FACTORS IN YOUNG WOMEN

Beşzanur İşbay Aydemir¹, Tuğba Şahin Tokatlıoğlu², Melike Dişsiz³, Fahriye Ofllaz⁴

¹Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, beyzanurisbay@aydin.edu.tr Orcid: 0000-0002-4361-6409

²Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, Türkiye, tsahintokatlioglu@aydin.edu.tr Orcid: 0000-0003-2569-9906

³University of Health Sciences, Faculty of Nursing, Department of Obstetrics and Gynecology Nursing, Istanbul, Türkiye, melike.dissiz@sbu.edu.tr Orcid: 0000-0002-2947-3915

⁴Koc University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, fofllaz@ku.edu.tr Orcid: 0000-0002-3878-028X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Childhood trauma, including abuse and neglect, is linked to long-term psychological and physical health issues and may contribute to the development of premenstrual syndrome (PMS) through dysregulation of emotional and neuroendocrine systems [1,2]. Understanding this association is vital for improving health interventions targeting PMS in women [3]. The aim of this study was to examine the relationship between childhood trauma and premenstrual syndrome in female university students.

Methods: This descriptive and relational study was conducted with 603 female university students between October 2024 and December 2024. Data collection tools included a Sociodemographic Characteristics Form, the Premenstrual Syndrome Scale, and the Childhood Trauma Questionnaire.

Results: When students with and without premenstrual syndrome were compared in terms of Childhood Psychological Trauma Scale sub-dimensions and total mean scores, those with premenstrual syndrome symptoms scored significantly higher in the physical neglect, sexual abuse, and denial sub-dimensions. Additionally, an increase in childhood psychological trauma was associated with earlier menarche, longer menstrual bleeding, and more severe premenstrual syndrome.

Conclusion and Recommendations: The findings of this study suggest that premenstrual syndrome in young women is influenced not only hormonal factors but also by psychosocial factors such as childhood trauma. This highlights the importance of a holistic approach to assessment and intervention for women presenting with premenstrual syndrome symptoms.

Key Words: Childhood Trauma, Premenstrual Syndrome, University Students.

References:

1. Çelik FG, Hocaoglu Ç. Çocukluk çağı travmaları: Bir gözden geçirme. Sakarya Tıp Dergisi. 2018;8(4):695-711.
2. Gümüşsoy S, Dönmez S, Keskin G. Investigation of the relationship between premenstrual syndrome, and childhood trauma and mental state in adolescents with premenstrual syndrome. Journal of Pediatric Nursing. 2021;61:e65-e71.

3. Kulkarni J, Leyden O, Gavrilidis E, Thew C, Thomas EHX. The prevalence of early life trauma in premenstrual dysphoric disorder (PMDD). Psychiatry Research. 2022;308:114381. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.114381>.

YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN BİLİŞSEL ESNEKLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE ÖFKE YÖNETİMİ İLE İLİŞKİSİ

Emre Mor¹, Tuba Çömez İkican²

¹Koç Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, emor24@ku.edu.tr Orcid No: 0000-0002-0598-5385

²İstanbul Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, tuba.comez@istanbul.edu.tr Orcid No: 0000-0003-0929-8168

ÖZET

Giriş-Amaç: Toplum sağlığını koruma, geliştirme ve sürdürmeyi sorumluluk olarak üstlenmiş olan sağlık çalışanlarının, kendi fiziksel ve ruhsal sağlıklarını korumaları, hasta bireylere sunulan sağlık hizmetinin kalitesi ve bu hizmetin sağlandığı kurumlardaki verimlilik açısından oldukça önemlidir [1]. Sağlık çalışanlarının maruz kaldığı zorlu çalışma koşulları, ekonomik kaygılar, şiddet, mobbing ve engellenmeler gibi olumsuz koşullar ise, çalışanların anksiyetelerini artırarak sağlıklı düşünmelerini, doğru ve hızlı karar vermelerini engelleyebilmektedir. Bunun sonucunda ise, çalışanların verimliliği azalmakta, stresleri artmakta, tedavi ve bakım hizmeti ile mükellef oldukları bireylere de yeterli ve doğru bakımı sunamamaktadırlar [2]. Bu araştırmanın amacı yoğun bakım ünitelerinde çalışan sağlık profesyonellerinin bilişsel esneklik, psikolojik sağlamlık ve öfke yönetimi düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi saptamaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu çalışma, 147 sağlık çalışanı ile Sosyodemografik Bilgi Formu, Bilişsel Esneklik Envanteri, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzları Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %73,6'sı kadın, %40,7'si 25 yaş altındaydı ve yaş ortalaması 27,19±4,53 olarak belirlendi. Eğitim durumları incelendiğinde, %72,92'sinin lisans mezunu olduğu görüldü. Mesleki dağılımda katılımcıların %90'ının hemşire olarak görev yaptığı tespit edildi. Çalışma sürelerine bakıldığında, %67,9'unun 1-5 yıldır yoğun bakım ünitesinde çalıştığı belirlendi. Katılımcıların bilişsel esneklik, sürekli öfke ve psikolojik sağlamlık düzeyleri sırasıyla 78,79±10,13; 17,53±5,58 ve 20,76±4,49 olarak saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre yoğun bakımda görev yapan sağlık çalışanlarının bilişsel esneklik düzeyi ile psikolojik sağlamlık düzeyi arasında pozitif yönde ilişki olduğu, öfke düzeyi ile psikolojik sağlamlık ve bilişsel esneklik düzeyleri arasında ise negatif yönde ilişki olduğu görüldü. Yoğun bakımda çalışan sağlık profesyonellerinin psikolojik dayanıklılıklarının ve bilişsel esnekliklerinin güçlendirilmesi, öfke yönetim becerilerinin desteklenmesi önerilmektedir. Bu bulgular doğrultusunda çalışma ortamına yönelik psikoeğitim programları geliştirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Bilişsel Esneklik, Öfke Yönetimi, Yoğun Bakım, Sağlık Çalışanları

Kaynaklar:

1. Aslan Ş, Türk F. Comparison of concepts of cognitive flexibility and psychological flexibility. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2022;14(1):119–130. doi:10.18863/pgy.917360
2. Kaya M, Üner S, Karanfil E, Uluyol R, Yüksel F, Yüksel M. Birinci basamak sağlık çalışanlarının tükenmişlik durumları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 2007;6(5):357-363.

THE RELATIONSHIP BETWEEN COGNITIVE FLEXIBILITY LEVELS OF HEALTH PROFESSIONALS WORKING IN INTENSIVE CARE UNITS AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND ANGER MANAGEMENT

Emre Mor¹, Tuba Çömez İkican²

¹Koç University, School of Nursing, İstanbul, Türkiye, emor24@ku.edu.tr Orcid No: 0000-0002-0598-5385

²Istanbul University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, İstanbul, Türkiye, tuba.comez@istanbul.edu.tr Orcid No: 0000-0003-0929-8168

ABSTRACT

Introduction and Aim: Healthcare professionals, who bear the responsibility of protecting, promoting, and maintaining public health, must also safeguard their own physical and mental well-being. This is essential not only for the quality of healthcare provided to patients but also for the overall efficiency of the institutions where such services are delivered [1]. However, challenging working conditions, economic concerns, exposure to violence, mobbing, and systemic barriers can increase anxiety among healthcare workers, thereby impairing their ability to think clearly and make timely and accurate decisions. As a result, their productivity may decline, stress levels may increase, and the quality of care provided to patients may deteriorate [2]. This study aims to determine the levels of cognitive flexibility, psychological resilience, and anger management among healthcare professionals working in intensive care units and to examine the relationships between these variables.

Methods: This descriptive and correlational study was conducted with 147 healthcare professionals. Data were collected using the Sociodemographic Information Form, Cognitive Flexibility Inventory (CFI), Brief Resilience Scale (BRS), and Trait Anger and Anger Expression Scale (TAS-AESS).

Results: Among the participants, 73.6% were female, 40.7% were under the age of 25, and the mean age was 27.19 ± 4.53 . Regarding educational background, 72.92% held a bachelor's degree. Professionally, 90% of the participants were identified as nurses. When examining work experience, 67.9% had been working in intensive care units (ICUs) for 1 to 5 years. The mean scores for cognitive flexibility, trait anger, and psychological resilience were 78.79 ± 10.13 , 17.53 ± 5.58 , and 20.76 ± 4.49 , respectively.

Conclusion and Recommendations: A significant positive correlation was found between cognitive flexibility and psychological resilience, while trait anger showed a significant negative correlation with both cognitive flexibility and psychological resilience. It is recommended that healthcare professionals working in intensive care units receive support to enhance their psychological resilience and cognitive flexibility, alongside training to improve their anger management skills. Based on the findings, the development and implementation of psychoeducational programs tailored to the work environment are considered essential.

Keywords: Psychological Resilience, Cognitive Flexibility, Anger Management, Intensive Care, Healthcare Professionals

References:

1. Aslan Ş, Türk F. Comparison of concepts of cognitive flexibility and psychological flexibility. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2022;14(1):119–130. doi:10.18863/pgy.917360
2. Kaya M, Üner S, Karanfil E, Uluşol R, Yüksel F, Yüksel M. Birinci basamak sağlık çalışanlarının tükenmişlik durumları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 2007;6(5):357-363.

AFETLERDE GÖREV ALMIŞ SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA TRAVMA SONRASI BÜYÜME ÜZERİNDE DAYANIKLILIĞIN ARACI ROLÜ

Tuba Çömez İkican¹, Emre Mor²

¹İstanbul Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, tuba.comez@istanbul.edu.tr Orcid No: 0000-0003-0929-8168

²Koç Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, emor24@ku.edu.tr Orcid No: 0000-0002-0598-5385

ÖZET

Giriş-Amaç: Afetler sırasında hasta ve mağdur bireylere bakım ve tedavi hizmeti sunan sağlık çalışanları, sıklıkla travmatik olaylarla karşılaşmakta ve doğrudan ya da dolaylı olarak afetlerden büyük ölçüde etkilenmektedirler [1]. Afetlerde görev yapmış sağlık çalışanları üzerine yapılan çalışmalar; tükenmişlik, kaygı, depresyon ve travma sonrası stres gibi zihinsel sorunların ortaya çıkabileceğini göstermektedir [2]. Bu çalışmanın amacı, travma sonrası büyümede psikolojik dayanıklılığın aracılık rolünü ve etkileyen değişkenleri belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel desende olan bu çalışma, afetlerde görev almış 151 sağlık çalışanı ile Ağustos-Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Travma Sonrası Büyüme Envanteri (TSBE)” ve “Kısa Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamasının 32,07±6,47 yıl, sağlık sektöründe çalışma yılı ortalamasının 7,84±6,30 yıl ve afet bölgesindeki görevde geçirilen ortalama gün sayısının 10,72 ±7,05 gün olduğu belirlendi. Toplam katılımcıların %51'inin kadın, %34,4'ünün hemşire ve %54,3'ünün acil servislerde çalıştığı görüldü. Katılımcıların meslekleri, çalıştıkları birimler, afet yönetimi konusunda eğitim alma durumları, psikolojik desteğe ihtiyaç duymaları ile TSBE toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler belirlendi. Ayrıca, afet sonrasında bölgede görev alma süresi ile PDÖ toplam puanı arasında da istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonucunda, afet bölgesinde görev yapan sağlık çalışanlarının psikolojik dayanıklılık ve TSBE toplam puanlarının oldukça yüksek olduğu, aralarında güçlü bir pozitif ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca elde edilen veriler doğrultusunda, dayanıklılığın travma sonrası büyümede aracılık rolü sergilediği de belirlenmiştir. Çalışmanın daha fazla katılımcıyla ve afet bölgesinde görev yapmamış olan sağlık çalışanları ile karşılaştırılarak tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Travma Sonrası Büyüme, Dayanıklılık, Sağlık Çalışanları

Kaynaklar:

1. Guo C, Li S, Chan SS. Long-term effects of disaster exposure on health care workers' resilience: A comparison of the Wenchuan Earthquake-exposed and unexposed groups. *Int J Disaster Risk Reduct.* 2022;67:102658.

2. O'Donovan R, Burke J. Factors associated with post-traumatic growth in healthcare professionals: A systematic review of the literature. Healthcare. 2022;10(12):2524.

THE MEDIATING ROLE OF RESILIENCE ON POST-TRAUMATIC GROWTH IN HEALTHCARE WORKERS WORKING IN DISASTERS

Tuba Çömez İkican¹, Emre Mor²

¹Istanbul University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Istanbul, Türkiye, tuba.comez@istanbul.edu.tr Orcid No: 0000-0003-0929-8168

²Koç University, School of Nursing, İstanbul, Türkiye, emor24@ku.edu.tr Orcid No: 0000-0002-0598-5385

ABSTRACT

Introduction and Aim: Healthcare workers, who provide care and treatment services to sick and victimized individuals during disasters, frequently encounter traumatic events and are greatly affected by disasters directly and indirectly [1]. Studies on health workers who worked in disasters have revealed mental problems such as burnout, anxiety, depression, and post-traumatic stress [2]. This study aimed to determine the mediator role of resilience and predictive variables in post-traumatic growth.

Methods: Th is descriptive, cross-sectional, correlational study was conducted between August and October 2023 with 151 health care workersThe data for this study were collected using the “Questionnaire Form,” “Posttraumatic Growth Inventory (PTGI),” “Brief Resilience Scale (BRS).”

Results: The average age of the participants was 32.07±6.47 years, the average number of years working in the healthcare sector was 7.84±6.30 years, and the average number of days spent on duty in the disaster area was 10.72±7.05 days. Of the total participants, 51% were female, 34.4% were nurses, and 54.3% worked in emergency services. Statistically significant relationships were determined between occupation, the unit where the participants worked, the participants receiving training in disaster management, the participants who thought about the need for psychological support of healthcare workers working in the disaster area, and the PTGI score. In addition, there was a statistically significant relationship between the time to take part in the post-disaster region and the BRS.

Conclusion and Recommendations: The results showed that the resilience and PTGI scores of healthcare workers working in the disaster area were quite high, and there was a strong positive relationship between them. Also, in line with the data, scores on the resilience scale significantly predicted PTG. It is recommended that the study be repeated with more participants and compared with healthcare workers who did not work in the disaster area.

Key Words: Disaster, Posttraumatic Growth, Resilience, Healthcare Workers

References:

1. Guo C, Li S, Chan SS. Long-term effects of disaster exposure on health care workers’ resilience: A comparison of the Wenchuan Earthquake-exposed and unexposed groups. *Int J Disaster Risk Reduct.* 2022;67:102658.
2. O’Donovan R, Burke J. Factors associated with post-traumatic growth in healthcare professionals: A systematic review of the literature. *Healthcare.* 2022;10(12):2524.

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA

Hilal Timurkaan¹, Funda Gümüş², Masum Öztürk³

¹Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans AD Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye, hlltmrkn2323@hotmail.com , ORCID: 0009-0007-5202-9648

²Hemşirelik Bölümü, Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3827-0909

³Çocuk/Ergen Psikiyatri Anabilim Dalı, Dicle Üniversitesi , Diyarbakır, Türkiye, masumozturk@hotmail.com ,ORCID: 0000-0002-9989-7051

ÖZET

Giriş-Amaç: Ruhsal bozukluğu olan bireylerin toplumda diğer hastalıklara göre daha çok damgalandığı bilinmektedir (1). Ebeveynler ruhsal bozukluk nedeniyle toplum tarafından oluşturulmuş olan damgalamayı kabul etmeleriyle içselleştirilmiş damgalanmaya dönüştürebilmektelerdir. Bu durumda ruh sağlığı okuryazarlığının bireye ruhsal bozukluğu tanıma, psikolojik destek arayışı ve damgalanmaya karşı bilginin yeterliliğiyle destek sağlamaktadır (2). Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı; ruhsal bozukluk tanısı almış çocukların ebeveynlerinin ruh sağlığı okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi ve ebeveynlerin ruh sağlığı okuryazarlığı ile içselleştirilmiş damgalama ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma, kesitsel tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desende, ruhsal bozukluğu olan çocukların 213 ebeveyni ile yapıldı.

Bulgular: Ebeveynlerin yaş ortalamasının 41.00 (SD= 7.77) olduğu ve ebeveynlerin %59,6'sı anne olduğu saptandı. Çocukların %38.5'inin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite tanısı aldığı; %26.3' nün hastaneye yatışının, %8.5'nin kendine zarar verme davranışı ve intihar girişiminin olduğu belirlendi. Bu çalışmada ruh sağlığı okuryazarlığı ile içselleştirilmiş damgalanma arasında anlamlı bir ilişki saptanamadı. Ancak psikolojik destek alan ebeveynlerin ruh sağlığı okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu saptandı.

Sonuç: Ruhsal bozukluğu olan çocukların ebeveynlerinin ruh sağlığı okuryazarlık düzeyleri ve içselleştirilmiş damgalanmaya yönelik daha geniş örneklemli çalışmaların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İçselleştirilmiş Damgalanma, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı.

Kaynaklar

1. Gümüş, F., Kaçan, H. (2023). The Effect of Internalized Stigmatization on Care Burden in Adolescent Psychiatric Patients And Their Parents. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1192087.
2. Ataç Öksüz M., Avcı D. Sağsöz S. (2023). The Relationship Between Mental Health Literacy and Psychological Resilience Levels of Families Applying to Child/Adolescent Psychiatry Outpatient Clinic. *International Journal of Psychological Counseling and Guidance Research*, 5(3), 1242-1257

MENTAL HEALTH LITERACY AND INTERNALIZED STIGMA IN PARENTS OF CHILDREN WITH MENTAL DISORDERS

Hilal Timurkaan¹, Funda Gümüş², Masum Öztürk³

¹Institute of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Türkiye, hlltmrkn2323@hotmail.com , ORCID: 0009-0007-5202-9648

²Department of Nursing, Atatürk Faculty of Health Sciences, Dicle University, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com , ORCID: 0000-0002-3827-0909

³Department of Child/Adolescent Psychiatry, Dicle University, Diyarbakır, Türkiye, masumozturk@hotmail.com , ORCID: 0000-0002-9989-7051

ABSTRACT

Introduction-Aim: It is known that individuals with mental disorders are stigmatized in the society more than other diseases (1). Parents can transform the stigma created by the society due to mental disorder into internalized stigma by accepting it. In this case, mental health literacy provides support to the individual with the adequacy of information about recognizing mental disorder, seeking psychological support and against stigmatization (2). In the light of this information, the aim of this study was to evaluate the mental health literacy levels of parents of children diagnosed with mental disorders and to examine the relationship between mental health literacy of parents and internalized stigma.

Methods: This cross-sectional descriptive and correlational study was conducted with 213 parents of children with mental disorders.

Results: The mean age of the parents was 41.00 years (SD= 7.77) and 59.6% of the parents were mothers. It was determined that 38.5% of the children were diagnosed with Attention Deficit Hyperactivity and Attention Deficit Hyperactivity, 26.3% were hospitalized, 8.5% had self-harm behaviors and suicide attempts. In this study, no significant relationship was found between mental health literacy and internalized stigma. However, it was found that parents who received psychological support had higher mental health literacy levels.

Conclusion and Recommendations: It is recommended to conduct studies with larger samples on mental health literacy levels and internalized stigma of parents of children with mental disorders.

Key words: Nursing, Internalized Stigma, Mental Health Literacy

References

1. Gümüş, F., Kaçan, H. (2023). The Effect of Internalized Stigmatization on Care Burden in Adolescent Psychiatric Patients And Their Parents. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1192087.
2. Ataç Öksüz M., Avcı D. Sağsöz S. (2023). The Relationship Between Mental Health Literacy and Psychological Resilience Levels of Families Applying to Child/Adolescent Psychiatry Outpatient Clinic. *International Journal of Psychological Counseling and Guidance Research*, 5(3), 1242-1257

NORMATİF ERKEK ALEKSİTİMİ ÖLÇEĞİ-KISA FORMUNUN TÜRK DİLİ VE KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI: PSİKOMETRİK ÖZELLİKLER, GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK ANALİZİ

İrem Özel¹

¹Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Acıbadem Üniversitesi, Kerem Aydınlar Kampüsü, Kayışdağı Cad. No:32 Ataşehir/İstanbul, Türkiye
dr.iremozel@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0641-2474

ÖZET

Giriş-Amaç: Kelimenin tam anlamıyla, aleksitimi "sözcüksüz duygular" anlamına gelir. Klinik kullanımda, aleksitimi "duyguları sözcüklere dökememe" anlamına gelir. Bu çalışma, duyguları tanıma ve tanımlama zorluğunun alt klinik yönlerini değerlendirmek ve psikometrik özelliklerini değerlendirmek için geliştirilen bir araç olan Normatif Erkek Aleksitimi Ölçeğı-Kısa Formu'nu^[1] uyarlamayı amaçlamıştır.

Yöntem: Normatif Erkek Aleksitimi Ölçeğı-Kısa Formu'nun Dilsel Eşdeğerlik ve Güvenirlik analizi (n=46) ve Pilot Uygulama (n=30) ile Açıklayıcı (n=376) ve Doğrulayıcı (n=376) faktör analizleri her biri farklı öğrencilerle gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Normatif Erkek Aleksitimi Ölçeğı-Kısa Formu'nun Cronbach α katsayısı 0,89 bulunmuştur. Öz değeri 1'den büyük olan faktör sayısı tektir ve bu tek faktör yapısı toplam varyansın %64,92'sini açıklamaktadır. Doğrulayıcı faktör analizine göre RMSEA değeri 0,059, CFI değeri 0,99, GFI değeri 0,98 olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Açıklayıcı faktör analizinde tek faktörlü bir yapının olduğu, bu tek faktörlü yapının toplam varyansın yaklaşık 2/3'ünü açıkladığı ve doğrulayıcı faktör analizine göre Türk Dili ve Kültürü ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, Duygu dışavurumu, Duygulanım semptomlar, Psikometri

ADAPTATION OF THE NORMATIVE MALE ALEXITHYMIA SCALE-BRIEF FORM TO TURKISH LANGUAGE AND CULTURE: THE PSYCHOMETRIC PROPERTIES, RELIABILITY AND VALIDITY ANALYSIS

İrem Özel¹

¹Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Acıbadem Üniversitesi, Kerem Aydınlar Kampüsü, Kayışdağı Cad. No:32 Ataşehir/İstanbul, Türkiye
dr.iremozel@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0641-2474

ABSTRACT

Introduction and Aim: In literal terms, alexithymia means “emotions without words”. In clinical use, alexithymia refers to “not being able to putting emotions into words”.

This study aimed to adapt the Normative Male Alexithymia Scale-Brief Form^[1], a tool developed to evaluate the subclinical aspects of the difficulty of recognizing and identifying emotions, and evaluating its psychometric properties.

Methods: The Normative Male Alexithymia Scale-Brief Form's Linguistic Equivalence and Reliability analysis (n=46) and Pilot Application (n=30) as well as Exploratory (n=376) and Confirmatory (n=376) factor analyses were conducted with different students each.

Results: Normative Male Alexithymia Scale-Brief Form's Cronbach α coefficient was found 0.89. The number of factors with an eigenvalue greater than 1 is single, and this single factor structure explains 64.92% of the total variance. According to confirmatory factor analysis, RMSEA value was 0.059, CFI value was 0.99, GFI value was 0.98.

Conclusion and Recommendations: It shows that there is a single factor structure in the exploratory factor analysis, this single factor structure explains approximately 2/3 of the total variance, and it is compatible with the Turkish Language and Culture according to the confirmatory factor analysis.

Key Words: Affective Symptoms, Alexithymia, Expressed Emotion, Psychometrics

References:

1. Levant RF, Good GE, Cook SW, et al. The normative Male Alexithymia Scale: Measurement of a gender-linked syndrome. *Psychology of Men & Masculinity*. 2006;7(4):212.

ÜÇÜNCÜ EL SİĞARA DUMANI KAVRAMINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Nurbanu Odacı¹, Meva Nur Çürük²

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye,
nurbanu.odaci@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4710-7257>

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr,
Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

Giriş-Amaç

Literatürde üçüncü el sigara dumanına yönelik çalışmalar giderek artmaktadır. Bu çalışma ÜESD kavramına yönelik çalışmaların bilimsel literatürde nasıl şekillendiğini, en etkili yazarları, dergileri ve araştırma eğilimlerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Bu çalışmada bibliyometrik analiz yapılmıştır. Veriler “Web of Science Core Collection” veritabanında tüm alanlarda "third hand smoking" OR "thirdhand smoking" OR "third-hand smoking" OR "thirdhand smoke" OR "third-hand smoke" OR "third hand smoke" kombinasyonları taranarak elde edilmiştir. Yalnızca İngilizce dilindeki makale ve derleme makaleler analize dahil edilmiştir. VOSviewer programı kullanılarak analiz ve görselleştirme yapılmıştır.

Bulgular: Web of Science Core Collection’da 2009-2025 yılları arasında 43 ülkeden 251 yazar katkıda bulunduğu ÜESD konulu 316 çalışma taranmıştır. Kavramın ilk kez 2009’da ortaya çıktığı görülmektedir. En fazla yayın (n=41) 2021 yılında, en düşün yayın (n=2) 2009 yılında yapılmıştır. Toplamda 6888 kez, kendi kendine yapılan atıflar hariç 4529 kez atıf yapılmıştır. Çalışma başına ortalama atıf sayısı 21,8 ve H-Index 41’dir. ÜESD ile ilgili en fazla makalenin yayınlandığı dergi Nicotine Tobacco Research (n=19) olarak belirlenirken, en fazla atıf alan dergi Tobacco Control (n=105; TLS=4343) olmuştur. Alana en fazla katkıda bulunan ilk üç ülke Amerika, Çin ve Türkiye’dir. En çok atıf alan yazarlar "Matt, GE" (n=92; TLS=3385)’dir. Yayımlanan çalışmalarda ÜESD ile en sık kullanılan beş anahtar kelime; tütün, ikinci el sigara dumanı, sigara, tütün kontrolü, sigara kullanımıdır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak son 15 yılda ÜESD kavramını ele alan çalışmaların arttığı görülmektedir. ÜESD kavramına yönelik gelecek çalışmalarda farklı anahtar kelimelere odaklanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, üçüncü el sigara dumanı, tütün

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON THE CONCEPT OF THIRD-HAND SMOKE

Nurbanu Odacı¹, Meva Nur Çürük²

¹Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, Türkiye, nurbanu.odaci@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-4710-7257>

²Lokman Hekim University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, Türkiye, 211440030@lhu.edu.tr, Orcid: <https://Orcid.org/0009-0000-5395-4332>

ABSTRACT

Introduction-Purpose: Studies on third-hand smoke are increasing in the literature. This study was conducted to examine how studies on the concept of third-hand smoke have been shaped in the scientific literature, the most influential authors, journals, and research trends.

Method: A bibliometric analysis was performed in this study. Data were obtained by searching the Web of Science Core Collection database for all fields using the combinations “third hand smoking” OR “thirdhand smoking” OR “third-hand smoking” OR “thirdhand smoke” OR “third-hand smoke” OR “third hand smoke.” Only articles and review articles in English were included in the analysis. Analysis and visualization were performed using the VOSviewer program.

Findings: A total of 316 studies on the topic of ÜESD, contributed by 251 authors from 43 countries between 2009 and 2025, were screened in the Web of Science Core Collection. It was observed that the concept first emerged in 2009. The highest number of publications (n=41) was in 2021, and the lowest number of publications (n=2) was in 2009. A total of 6,888 citations were made, excluding self-citations, and 4,529 citations were made. The average number of citations per study is 21.8, and the H-Index is 41. The journal with the most articles on ÜESD is Nicotine Tobacco Research (n=19), while the journal with the most citations is Tobacco Control (n=105; TLS=4343). The top three countries contributing most to the field are the United States, China, and Türkiye. The most cited authors are “Matt, GE” (n=92; TLS=3385). The five most frequently used keywords in published studies related to THS are tobacco, secondhand smoke, cigarette, tobacco control, and cigarette use.

Conclusions and Recommendations: In conclusion, there has been an increase in studies addressing the concept of THS over the past 15 years. It is recommended that future studies on the concept of THS focus on different keywords.

Keywords: Bibliometric analysis, third-hand smoke, tobacco

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİREYSEL PSİKOTERAPİNİN KULLANIMI

Nazdar Ezo Bulut¹, Funda Gümüş²

¹Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye,
Nazdarezob6521@gmail.com, Orcid: 0009-0005-4641-2347

²Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Diyarbakır, Türkiye,
famuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni kronik seyirli, ciddi yeti yitimine neden olabilen, yaşam kalitesi ve işlevselliği olumsuz etkileyen ruhsal bir hastalıktır [1] Şizofrenide uygulanan psikoterapiler bireysel ve grup terapileri olarak uygulanır. Psikanaliz ve psikodinamik terapiler, destekleyici terapiler, bilişsel-davranışçı terapiler, içgörü yönelimli terapiler, travma odaklı terapiler bunlara örnek olarak verilebilir. Bu derlemede amaç şizofreni hastalarında kişilerarası psikoterapi uygulamaları hakkında bilgi sunmaktır.

Yöntem: Şizofreni hastalarında kişilerarası psikoterapinin oluşturduğu sonuçları belirlemek amacıyla literatürün gözden geçirilmesidir.

Bulgular: Çok yakın tarihe kadar şizofrenili hastalara **psikoterapi** uygulanamayacağı düşüncesi hâkimdi. **Şizofrenili hastaların** terapiden faydalanamayacağı, hatta zarar görebileceği; ilaç kullanmalarının yeterli olduğu düşüncesi vardı. Ancak yeni kuşak ilaçların başarısına rağmen bu ilaçların tek başına yeterli olamayacağı anlaşıldı. Bunun üzerine yapılan araştırmalar psikoterapilerin işlevselliği artırdığı ve ilaç tedavisi ile birlikte uygulandığı zaman tedavi başarısını yükselttiği görülmüştür. Genel olarak kısa süreli uygulanan (12-20 seans), kişilerarası psikoterapinin dört temel aşaması vardır: Değerlendirme/ başlangıç görüşmeleri, orta aşama, akut tedavinin sonlandırılması ve sürdürüm tedavisidir. Amaç bireyin kişilerarası ilişki sorunlarının farkına varabilmesi ve çözüm stratejilerini geliştirmesidir. Psikoterapilerin şizofreni tedavisinde sosyal ve nörobilişsel işlevler açısından önemli etkileri vardır. 1960-1975'teki bir çalışmada ilaca karşı psikoterapi paradigmasına odaklanıldı. Sonuç olarak hiçbir çalışma şizofreni için kişilerarası psikoterapinin tek başına etkinliğini desteklememiştir ve ilaçla tedavi edilen gruplar, psikoterapi alıp almadıklarına bakmadan daha iyi bir sonuç aldığı görülmüştür. 1980-1990'lardaki başka bir araştırmada ilaçla birleştirilmiş farklı psikoterapi biçimleri karşılaştırıldı. Sonuç olarak ilaçlarla birlikte yapılan psikoterapinin, diğer terapi yaklaşımlarına göre pek bir farkı olmadığı görüldü. 1990'ların başında başlayan ve günümüze kadar devam eden başka bir çalışmada ise geçmiş terapötik yaklaşımların yeniden değerlendirilmesiyle ilgilenen bir grup araştırmacı, yakın zamanda taburcu olmuş kronik veya subkronik şizofreni hastaları için kişilerarası psikoterapi geliştirdiler. Üç yıllık iki randomize klinik çalışmanın sonuçları [2] destekleyici tedavi ve aile psikoeğitimsel tedavilere karşı kişilerarası

psikoterapi için iyi bir uyum oluştuğu görölmüştür. Hastaların %54'ü kişilerarası psikoterapinin üçüncü fazına kadar ilerlediği görölmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan çalışmalarda şizofreni psikoterapisinde daha önce yapılan araştırmalarla karşılaştırıldığında, hastaların yüksek derecede semptom odaklı oldukları, hastaların zorluklarını daha iyi yönetme becerilerine sahip oldukları görölmüştür. Bazı hastalar tek başına ilaç tedavisine tam olarak yanıt vermediği ve ayrıca şizofreni hastaları ve aileleri sürekli olarak bireysel psikoterapiyi çok değerli bir hizmet olarak değerlendirdiği için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: şizofreni, Kişilerarası psikoterapi, Ruh sağlığı

Kaynaklar:

1. Jauhar S, Johnstone M, McKenna PJ. Schizophrenia. Lancet. 2022;399(10323):473-486.
2. Hogarty GE, Kornblith SJ, Greenwald D, et al. Three-year trials of Personal Therapy among schizophrenic patients living with or independent of family. I: Description of study and effects on relapse rates. Am J Psychiatry. 1997;154:1504-1513.

USE OF INDIVIDUAL PSYCHOTHERAPY IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Nazdar Ezo Bulut¹, Funda Gümüş²

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
Nazdarezob6521@gmail.com, Orcid: 0009-0005-4641-2347

²Dicle University, Institute of Health Sciences, Mental Health and Disease Nursing, Diyarbakır, Türkiye,
fcamuz@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-3827-0909

ABSTRACT

Introduction-Aim: Schizophrenia is a chronic mental illness that can cause severe disability and adversely affect quality of life and functionality [1]. There are two groups of psychotherapies applied in schizophrenia. In the first group, individual psychotherapies; Psychoanalysis and psychodynamic therapies, Supportive therapies, Cognitive-behavioral therapies, Insight-oriented therapies, Trauma-Focused Therapies; In the second group, there are group psychotherapies. The aim of this review is to examine the effects of interpersonal psychotherapy in patients with schizophrenia in line with the literature.

Methods: The aim of this study is to review the literature in order to determine the results of interpersonal psychotherapy in patients with schizophrenia.

Results: Until very recently, it was thought that psychotherapy could not be applied to patients with schizophrenia. Patients with schizophrenia may not benefit from therapy or may even be harmed; There was an opinion that it was enough for them to use medication. However, despite the success of the new generation of drugs, it was understood that it was not enough on its own. Studies on this have shown that psychotherapies increase functionality and increase the success of treatment when applied together with drug therapy. In general, there are four main stages of short-term (12-20 sessions) interpersonal psychotherapy: assessment/initial interviews, middle stage, termination of acute treatment, and maintenance therapy. The aim is for the individual to recognize interpersonal relationship problems and develop solution strategies. Psychotherapies have important effects on social and neurocognitive functions in the treatment of schizophrenia. A study from 1960-1975 focused on the paradigm of psychotherapy versus medication. As a result, no studies have supported the effectiveness of interpersonal psychotherapy for schizophrenia alone, and drug-treated groups appeared to have better outcomes regardless of whether they received psychotherapy. Another study in the 1980s-1990s compared different forms of psychotherapy when combined with medication. As a result, it was seen that psychotherapy with drugs did not provide any advantage compared to other therapy approaches. In another study, which began in the early 1990s and continues to the present day, a group of researchers interested in re-evaluating past therapeutic approaches developed interpersonal psychotherapy for patients with chronic or subchronic schizophrenia who had recently

been discharged. The results of two three-year randomized clinical trials [2] found a good fit for supportive treatment and family psychoeducational treatments versus interpersonal psychotherapy. It was observed that 54% of the patients progressed to the third phase of interpersonal psychotherapy.

Conclusion and Recommendations: Compared to previous studies in schizophrenia psychotherapy, it was observed that the patients were highly symptom-oriented and had better management skills in the patients. More studies are needed, as some patients do not respond well or completely to medication alone, and also because people with schizophrenia and their families consistently consider individual psychotherapy to be a very valuable service.

Keywords: Schizophrenia, Interpersonal psychotherapy, Mental health

References:

1. Jauhar S, Johnstone M, McKenna PJ. Schizophrenia. Lancet. 2022;399(10323):473-486.
2. Hogarty GE, Kornblith SJ, Greenwald D, et al. Three-year trials of Personal Therapy among schizophrenic patients living with or independent of family. I: Description of study and effects on relapse rates. Am J Psychiatry. 1997;154:1504-1513.

PSİKİYATRİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN UZUN ETKİLİ ANTİPSİKOTİK TEDAVİLER HAKKINDA BİLGİ VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Zeynep Zülfiye Gürsoy¹, Zekiye Çetinkaya Duman²

¹İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Hemşiresi, İzmir, Türkiye, E-mail:

zeynep26012013@gmail.com, Orcid: 0000-0002-1888-8066

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye, E-mail:

zekiyeçetinkaya69@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7447-874X>

ÖZET

Giriş-Amaç: Uzun etkili enjekte edilebilir (UEE) antipsikotikler kronik psikiyatri hastalarında bir tedavi seçeneği olarak kullanılmaktadır. Bu tedavi seçeneği hastalar için nüks önleme dahil birçok avantaj sunmasına rağmen kullanma oranları düşüktür ve bunda birçok faktör rol oynamaktadır. Bu faktörlerin içinde hasta, psikiyatrist, hemşire ve psikiyatri hemşirelerinin UEE' lere karşı bilgi ve tutumları da yer almaktadır {1}. Bu çalışmanın amacı psikiyatri birimlerinde çalışan hemşirelerin kronik psikiyatri hastalarında uzun etkili enjekte edilebilir antipsikotik kullanımı hakkında bilgi ve tutumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı bir çalışmadır. Veriler Mart 2022-Haziran 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler; Kişisel Bilgi Formunun ve Depo Antipsikotiklerle İlgili Bilgi ve Tutum Anketinin {2,3} internete aktararak oluşturulan formu ile toplanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 78 hemşireye ulaşılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ki-kare analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %87,2'si hastaya depo antipsikotik uygulaması konusunda istekli olduğunu, tamamı hastaya tedavi uygularken iletişim kurduğunu, %39,7'si depo antipsikotik tedaviler ve uygulaması hakkında eğitim almadığını belirtmişlerdir. Hemşirelerin %75,6'sı depo antipsikotik tedavilerin damgalayıcı olmadığını, %94,9'u nüksün önlenmesinde etkili olduğunu, %93,6'sı günümüz şartlarına uygun bir tedavi seçeneği olduğunu, %91'i avantajlarının dezavantajlarından daha fazla olduğunu, %97,4'ü hasta kararının tedavi başlama ve sürdürülmesinde önemli olduğunu düşündüğünü belirtmiştir. Hemşirelerin çoğunluğu depo antipsikotik tedavinin yönetim rolleri, tutumu ve bilgi düzeyleri açısından olumlu cevaplar vermiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada hemşirelerin depo antipsikotiklerin yan etkileri, kullanımı, hasta özerkliği, tedaviye uyumu arttırdığı, nüksü azalttığı vb. ile ilgili olumlu bilgi ve tutumlara sahip oldukları fakat depo antipsikotikler ile ilgili bilgilerini güncellemek istediklerini belirtmişlerdir. Hemşirelerin bilgi ve tutumları belirli aralıklarla olan eğitimlerle geliştirilebilir. Depo antipsikotik tedavilerin uygulanma zamanları için bir takip sistemi geliştirilerek tedavi takibi ve düzenliliği sağlanabilir ve özel depo kliniklerinin kurulması önerilir.

Anahtar kelimeler: Depo Antipsikotikler; Hemşire; Psikiyatri Hemşireliği; Sağlık Bilgisi, Tutumlar ve Uygulamalar; Uzun Etkili Enjekte Edilebilir Antipsikotikler

Kaynaklar

1. Jaeger M, Rössler W. Attitudes towards long-acting depot antipsychotics: a survey of patients, relatives and psychiatrists. *Psychiatry Res.* 2010;175(1-2):58-62.
2. Patel MX, Nikolaou V, David AS. Psychiatrists' attitudes to maintenance medication for patients with schizophrenia. *Psychol Med.* 2003;33(1):83-89.
3. Patel MX, De Zoysa N, Baker D, David AS. Antipsychotic depot medication and attitudes of community psychiatric nurses. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2005;12(2):237-244.

INVESTIGATION OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF NURSES WORKING IN PSYCHIATRY UNITS ABOUT LONG-ACTING ANTIPSYCHOTIC TREATMENTS

Zeynep Zülfiye Gürsoy¹, Zekiye Cetinkaya Duman²

¹Izmir Tepecik Training and Research Hospital, Psychiatric Nurse, Izmir, Türkiye, E-mail:
zeynep26012013@gmail.com

²Dokuz Eylül University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Izmir, Türkiye E-mail:
zekiynecetinkaya69@gmail.com, Orcid: <https://Orcid.org/0000-0002-7447-874X>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Long-acting injectable (LAI) antipsychotics are used as a treatment option for chronic psychiatric patients. Although this treatment option offers many advantages, including relapse prevention, utilization rates are low, and many factors contribute to this. These factors include the knowledge and attitudes of patients, psychiatrists, nurses, and psychiatric nurses toward LAI antipsychotics {1}. The purpose of this study was to investigate the knowledge and attitudes of nurses working in psychiatric units towards the use of long-acting injectable antipsychotics in patients with chronic psychiatric disorders.

Methods: The study is a descriptive study, and data was collected between March 2022 and June 2022. Data were collected using the Personal Information Form and the Knowledge and Attitude Questionnaire on Depot Antipsychotics {2,3} and transferred to the internet. A total of 78 nurses meeting the inclusion criteria were reached. Descriptive statistics, numbers, percentages, means, standard deviations, and chi-square analysis were used to evaluate the data.

Results: Results showed that 87.2% of nurses were willing to administer depot antipsychotics to patients, all of them communicated with patients while administering treatment, and 39.7% reported not receiving education on depot antipsychotic treatments and administration. 75.6% of nurses reported that depot antipsychotic treatments were not stigmatizing, 94.9% believed they were effective in preventing relapse, 93.6% thought they were a suitable treatment option for current conditions, 91% believed their advantages were greater than their disadvantages, and 97.4% thought patient decision was important in starting and continuing treatment. The majority of nurses gave positive responses in terms of their knowledge, attitudes, and management roles regarding depot antipsychotic treatment.

Conclusion and Recommendations: In the study, nurses stated that they had positive knowledge and attitudes about the side effects of depot antipsychotics, their use, patient autonomy, increased adherence to treatment, reduced relapse, etc., but they wanted to update their knowledge about depot antipsychotics. The knowledge and attitudes of nurses can be changed with in-service training at certain intervals. A follow-up system can be developed for the application times of depot

antipsychotic treatments to ensure treatment follow-up and regularity, and it is recommended to establish special depot clinics.

Keywords: Depot Antipsychotics; Health Knowledge, Attitudes, Practice; Long-Acting Injectable Antipsychotics; Nurses; Psychiatric Nursing

References

1. Jaeger M, Rössler W. Attitudes towards long-acting depot antipsychotics: a survey of patients, relatives and psychiatrists. *Psychiatry Res.* 2010;175(1-2):58-62.
2. Patel MX, Nikolaou V, David AS. Psychiatrists' attitudes to maintenance medication for patients with schizophrenia. *Psychol Med.* 2003;33(1):83-89.
3. Patel MX, De Zoysa N, Baker D, David AS. Antipsychotic depot medication and attitudes of community psychiatric nurses. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2005;12(2):237-244.

KEMOTERAPİ ALAN HASTALARIN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYİNE ETKİSİ

Zeynep Eroğlu¹, Sibel Polat Olca²

¹SANKO Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Gazimuhtarpaşa Bulvarı No:36, Gaziantep, Türkiye, zynp21_27@outlook.com, Orcid: 0009-0007-5885-8017

²İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Beşyol, Karadeniz Sokak, No:6, İstanbul, Türkiye, sibelolca@aydin.edu.tr, Orcid 0000-0002-6274-6989

ÖZET

Bu araştırma kemoterapi alan hastaların duygu düzenleme becerilerinin depresyon düzeyine etkisinin incelenmesi amacıyla yapıldı. Araştırmanın evrenini SANKO Üniversitesi Özel Sani Konukoğlu Hastanesi Tıbbi Onkoloji Bölümü ve Gaziantep Şehir Hastanesi Kemoterapi Gün Servisi'nde tedavi gören hastalar oluşturdu. Verilerin toplanması amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ve Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği (DDBÖ) kullanıldı. Veriler, yüz yüze görüşme tekniğiyle toplandı. İstatistiksel analizlerde student t-testi, Pearson korelasyon testi, Oneway ANOVA testi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanıldı. Katılımcıların yaş ortalamaları $51,5 \pm 10,9$ yıl olarak belirlendi. Katılımcıların %73,0'ünün kadın, %27,0'sinin erkek olduğu saptandı. Katılımcılarda görülen kanser türünde %38,0 oranla meme kanseri birinci, %17,0'lik oranla akciğer kanserinin ikinci sırada olduğu tespit edildi. Çalışmaya dahil edilen katılımcıların %10,0'unda minimal depresyon, %40,0'ında hafif düzey depresyon, %39,0'unda orta düzey depresyon, %11,0'inde ise şiddetli düzeyde depresyon bulundu. Katılımcıların BDÖ puan ortalaması $18,7 \pm 9,3$, DDBÖ puan ortalaması $2,47 \pm 0,5$ 'tir. DDBÖ'nün Yüzleşmeye Hazırlanma alt boyutu $2,85 \pm 0,6$ puan ile en yüksek olup $2,06 \pm 0,7$ ile Tolerans alt boyutunun en düşük puanda olduğu saptandı. DDBÖ toplam ölçek puanı ile BDÖ puanları arasında negatif (yönlü) orta düzey bir ilişki olduğu saptandı. Katılımcılarda ayaktan kemoterapi tedavisi alanların yatarak kemoterapi tedavisi alanlara göre depresyon düzeyinin daha düşük, duygu düzenleme becerisinin daha yüksek olduğu saptandı. Bu çalışma verilerine göre yaşlı, ekonomik durumu kötü, kanser evresi ilerlemiş ve yatarak kemoterapi tedavisi alan hastaların depresyon semptomlarının öncelikli olarak değerlendirilmesi önerilebilir.

Giriş-Amaç: Depresyon, kanserde yaygın görülen bir komorbiditedir [1]. Kanser hastalarında duygusal sıkıntı, yaşamı etkileyen önemli bir sorundur. Duygu düzenleme, bireylerin duygularının ortaya çıkması, deneyimi ve yoğunluğunu genel olarak ifade etmek için kullandıkları stratejiler olarak tanımlanabilmektedir [2]. Depresyon, olumlu duyguyu artıran duygu düzenleme stratejilerinin seyrek, olumlu duyguyu azaltan stratejilerin ise sık kullanılmasıyla ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır [3]. Bu çalışma, kemoterapi alan hastaların duygu düzenleme becerilerinin depresyon düzeyine etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini kemoterapi alan 100 hasta oluşturdu. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Ölçeğı (BDÖ) ve Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeğı (DDBÖ) ile toplandı. Verilerin istatistiksel analizinde; Bağımsız student t-testi, Pearson korelasyon analizi ve doğrusal regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların %73,0'ü kadın, %87,0' si evli ve yaş ortalaması $51,5 \pm 10,9$ 'dur. Hastaların depresyon puan ortalaması $18,7 \pm 9,3$ 'tür. Katılımcıların %39,0' unda orta düzey depresyon, %11,0' inde ise şiddetli düzeyde depresyon olduğu belirlendi. Katılımcıların DDBÖ puan ortalaması $2,47 \pm 0,5$ 'tir. Katılımcıların kanser tanısı anında yaşadıkları duygunun; en sık %37,0'sinin üzgün, %25,0'inin tepkisiz kalma olduğu belirlendi. Katılımcıların DDBÖ toplam ölçek puanı ile BDÖ ölçek puanları arasında negatif (yönlü) orta düzey bir ilişki olduğu saptandı ($r = -0,666$; $p < 0,01$). Tek değişkenli doğrusal regresyon analizi sonucunda DDBÖ ölçek puanının BDÖ ölçek puanına negatif yönde etkisi olduğu saptandı ($F = 77,958$; $p < 0,01$). Katılımcıların hastalık evresi ve kemoterapi alma biçiminin hastaların BDÖ puanına pozitif yönde etkisi olduğu saptandı (sırasıyla $p = 0,011$; $p = 0,003$). Ayrıca modelde yer alan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin $R^2 = 0,256$ birim olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Duygu düzenleme becerisi arttıkça depresyon puan ortalamalarında önemli düzeyde azalma olduğu sonucuna varılmıştır. Ekonomik durumu kötü, yaşlı, kanser evresi ilerlemiş ve yatarak tedavi gören hastaların depresyon durumlarının daha öncelikli olarak değerlendirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kemoterapi, Depresyon, Duygu düzenleme, Psikiyatri hemşireliğı

Kaynaklar:

1. Panjwani A, Li M. Recent trends in the management of depression in persons with cancer. *Curr Opin Psychiatry*. 2021;34(5):448-459.
2. Hakpur S, Said O, Kian AA. Emotion regulation as the mediator of reductions in anxiety and depression in the Unified Protocol (UP) for transdiagnostic treatment of emotional disorders: double-blind randomized clinical trial. *Trends Psychiatry Psychother*. 2019;41(3):227-236.
3. Vanderlind WM, Everaert J, Joormann J. Positive emotion in daily life: emotion regulation and depression. *Emotion*. 2022;22(7):1614-1624.

THE EFFECT OF EMOTION REGULATION SKILLS ON THE DEPRESSION LEVEL OF PATIENTS RECEIVING CHEMOTHERAPY

Zeynep Eroğlu¹, Sibel Polat Olca²

¹SANKO University, Institute of Graduate Studies, Department of Nursing, Gazimuhtarpaşa Boulevard No:36, Gaziantep, Türkiye, zynp21_27@outlook.com, Orcid: 0009-0007-5885-8017

²Istanbul Aydın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Beşyol, Karadeniz Street, No:6, Istanbul, Türkiye, sibelolca@aydin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6274-6989

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the effects of emotion regulation skills on depression levels in patients receiving chemotherapy. The population of the study consisted of patients receiving treatment at the Medical Oncology Department of Sanko University Private Sani Konukoğlu Hospital and the Chemotherapy Day Service of Gaziantep City Hospital. Personal Information Form, Beck Depression Inventory (BDI) and Emotion Regulation Skills Scale (ERSS) were used to collect data. Data were collected by face-to-face interview technique. Student t-test, Pearson correlation test, Oneway ANOVA test and multiple linear regression analysis were used in statistical analyses. The mean age of the participants was determined as 51.5±10.9 years. It was determined that %73.0 of the participants were female and %27.0 were male. It was determined that breast cancer was the most common type of cancer seen in the participants with a rate of %38.0 and lung cancer was the second with a rate of %17.0. Of the participants included in the study, %10.0 had minimal depression, %40.0 had mild depression, %39.0 had moderate depression, and %11.0 had severe depression. The participants' BDI mean score was 18.7±9.3, and the ERSS mean score was 2.47±0.5. The Preparing to Face subscale of the ERSS was found to have the highest score with 2.85±0.6, while the Tolerance subscale had the lowest score with 2.06±0.7. A negative (directional) moderate correlation was found between the ERSS total scale score and the BDI scores. It was found that the participants who received outpatient chemotherapy had lower depression levels and higher emotion regulation skills than those who received inpatient chemotherapy. According to the data from this study, it may be recommended that the depression status of elderly, poorly economical, advanced-stage cancer patients, and those receiving inpatient chemotherapy be evaluated with more priority.

Introduction and Aim: Depression is a common comorbidity in cancer [1]. Emotional distress is an important problem affecting the lives of cancer patients. Emotion regulation can be defined as the strategies individuals use to express the emergence, experience and intensity of their emotions in general [2]. Depression arises in relation to the infrequent use of emotion regulation strategies that increase positive emotion and the frequent use of strategies that decrease positive emotion [3]. This study was conducted to examine the effect of emotion regulation skills of patients receiving chemotherapy on the level of depression.

Methods: The sample of the study consisted of 100 patients receiving chemotherapy. Data were collected with the Personal Information Form, Beck Depression Scale (BDS) and Emotion Regulation Skills Scale (ERSS). In the statistical analysis of the data, independent student t-test, Pearson correlation analysis and linear regression analysis were used.

Results: %73.0 of the participants were women, %87.0 were married and the average age was 51.5 ± 10.9 . The average depression score of the patients was 18.7 ± 9.3 . It was determined that %39.0 of the participants had moderate depression and %11.0 had severe depression. The average ERSSS score of the participants was 2.47 ± 0.5 . The most common emotions experienced by the participants at the time of cancer diagnosis were found to be sad in %37.0 and unresponsive in %25.0. A negative (directional) moderate relationship was found between the participants' total ERSS scale score and the BDS scale scores ($r = -0.666$; $p < 0.01$). As a result of the univariate linear regression analysis, it was determined that the ERSS scale score had a negative effect on the BDS scale score ($F = 77.958$; $p < 0.01$). It was determined that the disease stage of the participants and the way they received chemotherapy had a positive effect on the patients' BDS score ($p = 0.011$; $p = 0.003$, respectively). Additionally, it was determined that the effect of the independent variables on the dependent variable in the model was $R^2 = 0.256$.)

Conclusion and Recommendations: It was concluded that as the emotion regulation skill increased, there was a significant decrease in the depression score averages. It may be recommended that the depression status of patients with poor economic status, elderly, advanced cancer stage and those receiving inpatient treatment should be evaluated as a priority.

Key Words: Cancer, Chemotherapy, Depression, Emotion regulation, Psychiatric nursing

References:

1. Panjwani A, Li M. Recent trends in the management of depression in persons with cancer. *Curr Opin Psychiatry*. 2021;34(5):448-459.
2. Hapur S, Said O, Kian AA. Emotion regulation as the mediator of reductions in anxiety and depression in the Unified Protocol (UP) for transdiagnostic treatment of emotional disorders: double-blind randomized clinical trial. *Trends Psychiatry Psychother*. 2019;41(3):227-236.
3. Vanderlind WM, Everaert J, Joormann J. Positive emotion in daily life: emotion regulation and depression. *Emotion*. 2022;22(7):1614-1624.

RUHSAL BOZUKLUKLARDA FOTOĞRAF SANATININ İYİLEŞTİRİCİ AMAÇLARLA KULLANIMI*

Zekiye Canoruc Şahin¹, Oktay Çolak², Nurhan Eren³

¹Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Fotoğraf Ana Sanat Dalı, Acıbadem Cad. No:117, İstanbul, Türkiye, zekiyeacanoruc@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-8562-1396>

²Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Fotoğraf Ana Sanat Dalı, Acıbadem Cad. No:117, İstanbul, Türkiye, colakoktay@hotmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7605-0846>

³İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa – Fatih, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, <https://Orcid.org/0000-0002-7791-7170>

*Doktora Çalışması

ÖZET

Giriş-Amaç: Sanat terapi yöntemlerinde kullanılan fotoğraf sanatı, bireyin, iç dünyasını fotoğraflar aracılığıyla keşfetmesini, duygularını fotoğraflar üzerinden ifade etmesini sağlayarak, farkındalık oluşturmaya yardımcı olur [3]. Fotoğrafla terapi, ruhsal hastalıkların tedavisinde destekleyici bir tedavi yöntemi olarak kullanılmaktadır [1,2]. Bu çalışmada, şizofreni ve benzeri psikotik bozukluklarda fotoğraf terapi uygulamasının psikolojik iyi oluş ve iyileşme değerlendirme düzeylerine etkisini, ayrıca fotoğraf terapi uygulamasının ve çekilen fotoğrafların araştırmacılar ve hastalar tarafından nasıl değerlendirildiğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma öntest-sontest kontrol grupsuz yarı deneysel olarak tasarlanmıştır. Araştırma, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi'nde şizofreni ve psikotik bozukluk tanısı almış hastalar ile haftada 2 saat olmak üzere toplam 22 hafta boyunca gerçekleştirilmiştir. Çalışmada fotoğraf sanatı kullanılarak, hastaların iyileşmelerine katkıda bulunmak amacıyla fotoğraf gezileri düzenlenmiş ve fotoğraf çekimi yapılmıştır. Veriler, nicel ve nitel yöntemlerle elde edilmiştir. Nicel veriler için “İyileşme Değerlendirme Ölçeği” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” uygulanmıştır. Nitel veriler için araştırmacı tarafından geliştirilen atölye yürütücüleri ve hastalar için “Fotoğraf Çalışması Değerlendirme Formu” kullanılmış ve araştırmacı tarafından hastaların çektiği fotoğraflar, içerik, tema, kompozisyon gibi fotoğrafın öğeleri açısından incelenmiş, hastalar da katıldıkları fotoğraf gezilerini değerlendirmiştir.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgular; İyileşme Değerlendirme Ölçeğinin, Kendine Güven ve Umut başlangıç puanı ortalamasının anlamlı biçimde arttığını göstermiştir. İyileşme Değerlendirme Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği toplam puanlarında da istatistiksel olmamakla birlikte artış olduğu elde edilmiştir. Araştırmacı gözlemleri ile elde edilen nitel bulgulara göre içerik, tema, kompozisyon gibi fotoğrafın öğeleri açısından hastaların çektikleri fotoğrafların, gelişim gösterdiği gözlenmiştir. Hastaların çalışmayı değerlendirmelerinden elde edilen bulgular, yaşam kalitelerinin, dış dünyaya olan ilgilerinin, sosyalleşmelerinin arttığını bildirmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma şizofreni ve psikotik bozukluk tanısı almış hastalar ile yapılan grup fotoğraf terapi atölyesinin, hastaların fotoğraf yeteneklerini ortaya çıkarmasına, kendine güven ve umut alt boyutunda iyileşme göstermelerine, kendilerini duygusal olarak ifade edebilmelerine, sosyal hayata katılmaları ve sosyal bir değer oluşturmalarına katkıda bulunmuştur [2,3].

Anahtar Kelimeler: Sanat terapi, fotoğraf, terapi, sanat

Kaynaklar:

1. Gibson, N. *Therapeutic photography*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers; 2018:9-18.
2. Loewenthal, D. *Phototherapy and Therapeutic Photography in a Digital Age*. 1st Edition. London and Newyork: Routledge; 201:83-171.
3. Weiser, J. *PhotoTherapy Techniques, Exploring the Secrets of Personal Snapshots and Family Albums*. Phototherapy Centre Press; 2010:11-12.

THE USE OF PHOTOGRAPHY FOR THERAPEUTIC PURPOSES IN MENTAL DISORDERS

Zekiye Canoruç Şahin¹, Oktay Çolak², Nurhan Eren³

¹Marmara University, Institute of Fine Arts, Department of Photography, Acıbadem Cad. No:117, İstanbul, Türkiye, zekiyeacanoruc@gmail.com, <https://Orcid.org/0000-0002-8562-1396>

²Marmara University, Faculty of Fine Arts, Department of Photography, Acıbadem Cad. No:117, İstanbul, Türkiye, colakoktay@hotmail.com, <https://Orcid.org/0000-0001-7605-0846>

³İstanbul University, İstanbul Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, İstanbul Tıp Fakültesi Çapa – Fatih, İstanbul, Türkiye, nurhaneren@yahoo.com, <https://Orcid.org/0000-0002-7791-7170>

ABSTRACT

Introduction and Aim: Photography, used in art therapy, helps individuals explore their inner world and express emotions [3]. Photo therapy is an effective treatment method for mental illnesses, including schizophrenia and psychotic disorders [1,2]. This study aimed to examine the effect of photo therapy on psychological well-being and recovery in these patients, as well as how both the photographs and the therapy sessions were evaluated by researchers and patients.

Methods: This quasi-experimental study, with no pretest-posttest control group, lasted 22 weeks, involving patients diagnosed with schizophrenia and psychotic disorders at Istanbul University's Department of Mental Health and Diseases. Weekly photography trips were organized to help patients recover through the art of photography. Data was collected using both quantitative and qualitative methods. The "Recovery Assessment Scale" and "Psychological Well-Being Scale" assessed quantitative data, while a "Photography Study Evaluation Form" was used to gather qualitative feedback from workshop facilitators and patients. Photographs were analyzed for content, theme, and composition.

Results: The study found significant increases in the self-confidence and hope sub-scores of the Recovery Assessment Scale. Although the total scores of both scales increased, the change was not statistically significant. Qualitative analysis showed improvements in the photographs' content, theme, and composition. Patient evaluations indicated improved quality of life, increased interest in the outside world, and greater socialization.

Conclusion and Recommendations: The study found that the group photography therapy workshop conducted with patients diagnosed with schizophrenia and psychotic disorder contributed to the patients to reveal their photography skills, to show improvement in the sub-dimensions of self-confidence and hope, to express themselves emotionally, to participate in social life and to create a social value [2,3].

Key Words: Art therapy, photography, therapy, art

References:

1. Gibson, N. *Therapeutic photography*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers; 2018:9-18.

2. Loewenthal, D. *Phototherapy and Therapeutic Photography in a Digital Age*. 1st Edition. London and Newyork: Routledge; 201:83-171.
3. Weiser, J. *PhotoTherapy Techniques, Exploring the Secrets of Personal Snapshots and Family Albums*. Phototherapy Centre Press; 2010:11-12.

ANKSİYETE BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE DERİN NEFES EGZERSİZİNİN ANKSİYETE DÜZEYİNE ETKİSİ

Yasemin Göztok¹, Funda Gümüş²

¹Dicle Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Dişarbakır, Türkiye,
yaseminnn13856@gmail.com, Orcid:0009-0001-0852-5632

²Dicle Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Dişarbakır, Türkiye,
fcamuz@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3827-0909

ÖZET

Giriş-Amaç: Anksiyete, çoğunlukla kötü bir olay yaşanacağı beklentisiyle ortaya çıkan, kaynağı belirsiz bir gerginlik ve endişe durumudur [3]. Toplumda yaygın olarak görülen psikiyatrik bozukluklardan biri olan anksiyete bozukluklarının yıllık prevalansı %17,7 olup, kadınlarda %30,5, erkeklerde ise %19,2 oranında görülmektedir [1]. Türkiye’de yapılan "Ruh Sağlığı Profili" çalışmasında ise bu oran %6,7 olarak bildirilmiştir [3]. Anksiyete bozukluğu olan bireylerde sık karşılaşılan fizyolojik belirtilerden biri nefes darlığı (dispne) olup, bu durum çoğunlukla hiperventilasyon ile birlikte görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar, yavaş ve derin solunum egzersizlerinin bu tür solunumsal semptomları hafiflettiğini ve anksiyete düzeyini azaltmada etkili olduğunu göstermektedir. Diyafragmatik solunuma dayanan bu egzersizler, solunum hızını düşürüp oksijen alımını artırarak gevşemeyi desteklemektedir [2]. Yapılan araştırmalar, yavaş solunum egzersizlerinin bu semptomları kontrol etmede etkili olduğunu göstermektedir. Bu derleme, derin nefes egzersizlerinin anksiyete düzeyine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Anksiyete bozukluğu olan bireylerde derin nefes egzersizlerinin etkilerini belirlemek amacıyla literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Srimook ve arkadaşlarının 2021 tarihli çalışmasında, 96 hastaya 20 dakikalık yavaş nefes egzersizi uygulanarak anksiyete ve nefes darlığının azaltılması hedeflenmiştir. Çalışma sonuçları, nefes egzersizlerinin anksiyete ve nefes darlığı belirtilerini önemli ölçüde azalttığını göstermektedir [2].

Sonuç ve Öneriler: Yapılan çalışmalar, derin nefes egzersizlerinin anksiyete bozukluğu tanısı almış bireylerin anksiyete düzeyini azalttığını göstermektedir. Bu nedenle, anksiyete bozukluğu olan hastalar için derin nefes egzersizlerinin tedavi sürecine dahil edilmesi, hastaların iyileşme süreçlerini hızlandırabilir ve tedaviye katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete Bozukluğu, Anksiyete Düzeyi, Derin Nefes Egzersizi

Kaynaklar:

1. Ertan T. Psikiyatrik bozuklukların epidemiyolojisi. Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi. 2008;62:25-30.
2. Srimookda N, Saensom D, Mitsungnern T, Kotruchin P, Ruaisungnoen W. The effects of breathing training on dyspnea and anxiety among patients with acute heart failure at emergency department. Int Emerg Nurs. 2021;56:101008. doi:10.1016/j.ienj.2021.101008.

3. Yılmaz S. Kaygı (anksiyete) bozuklukları. In: Gürhan N, ed. Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri; 2016:323-345.

THE EFFECT OF DEEP BREATHING EXERCISES ON ANXIETY LEVELS IN INDIVIDUALS WITH ANXIETY DISORDER

Yasemin Göztek¹, Funda Gümüş²

¹Dicle University, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Diyarbakır, Türkiye, yaseminnn13856@gmail.com, Orcid:0009-0001-0852-5632

²Dicle University, Institute of Health Sciences, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Diyarbakır, Türkiye, fcamuz@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3827-0909

ABSTRACT

Introduction – Aim: Anxiety is a state of tension and worry, often arising from the anticipation of a negative event, with an unclear origin [3]. Anxiety disorders, which are among the most common psychiatric conditions in the population, have an annual prevalence of 17.7%, occurring at rates of 30.5% in women and 19.2% in men [1]. In Türkiye, the "Mental Health Profile" study reported this prevalence as 6.7% [3]. One of the common physiological symptoms experienced by individuals with anxiety disorders is shortness of breath (dyspnea), which is frequently accompanied by hyperventilation. Studies in the literature have shown that slow and deep breathing exercises alleviate these respiratory symptoms and are effective in reducing anxiety levels. These exercises, based on diaphragmatic breathing, support relaxation by decreasing respiratory rate and increasing oxygen intake [2]. Research indicates that slow breathing exercises are effective in controlling these symptoms. This review aims to examine the effects of deep breathing exercises on anxiety levels.

Methods: A literature review was conducted to determine the effects of deep breathing exercises on individuals with anxiety disorders.

Results: In the 2021 study by Srimook and colleagues, a 20-minute slow breathing exercise was applied to 96 patients with the aim of reducing anxiety and shortness of breath. The results of the study demonstrated that breathing exercises significantly decreased symptoms of anxiety and dyspnea [2].

Conclusion and Recommendations: The studies show that deep breathing exercises reduce anxiety levels in individuals diagnosed with anxiety disorders. Therefore, incorporating deep breathing exercises into the treatment process for patients with anxiety disorders can accelerate their recovery process and contribute to treatment.

Key words: Anxiety Disorder, Anxiety Level, Deep Breathing Exercise

References:

1. Ertan T. Psikiyatrik bozuklukların epidemiyolojisi. Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi. 2008;62:25-30.
2. Srimookda N, Saansom D, Mitsungnern T, Kotruchin P, Ruaisungnoen W. The effects of breathing training on dyspnea and anxiety among patients with acute heart failure at emergency department. Int Emerg Nurs. 2021;56:101008. doi:10.1016/j.ienj.2021.101008.
3. Yılmaz S. Kaygı (anksiyete) bozuklukları. In: Gürhan N, ed. Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri; 2016:323-345.

ZİHİNSEL ENGELLİLİK CİNSEL YAŞAMA ENGEL MİDİR?

Rojin Coşkun¹, Mesude Duman²

¹Batman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Batman/Türkiye, rojin.coskun@batman.edu.tr, Orcid: 0009-0001-1241-2518

²Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır/Türkiye, mesudeduman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5021-2699

ÖZET

Giriş-Amaç: Cinsellik, insan olmanın doğal bir yönüdür ve zihinsel engelli bireyler (ZEB) de herkes gibi benzer cinsellik gereksinimlerine sahiptirler. Ancak ZEB "ebedi çocuklar" olarak kabul edilmekte, "sapkın" veya "aseksüel" olarak etiketlenmektedirler [1]. ZEB olgunlaştıkça normal cinsel arzu ve duyguları yaşamaktadırlar. ZEB'in çoğunun ergenlik ve cinsel gelişim dönemi engelli olmayan yaşlılarıyla benzer örüntüler ve sürelerde gerçekleşmektedir [2]. Zihinsel engelli ergenlerde, ikincil cinsel özellikler ve cinsel isteklerde gerçekleşen normal değişimler, düşük zekâ seviyeleri nedeniyle onların daha fazla sorun ve zorlukla karşılaşmalarına yol açabilmektedir [3]. Bu çalışma, ZEB'in cinsel yaşamları ile yapılmış çalışmaları sistematik olarak incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: *Literatür taramasında son 5 yılda yayınlanan makaleler içinde veri tabanlarında (Cochrane, Google Scholar, EBSCOhost, Pubmed, Scopus, Medline, Science Direct) sistematik bir arama yapıldı. Veri tabanlarında 'zihinsel engellilik, cinsellik, cinsel sağlık' anahtar sözcükleri İngilizce ve Türkçe olarak kullanılmıştır. Dijital veri tabanlarında toplam 21 tam metinden oluşan çalışmaya ulaşılmıştır.*

Bulgular: *Literatürdeki bazı çalışmalarda ZEB'in cinsel hayata ilgisinin yüksek olduğu veya cinsel birliktelik kurmaktan korkabildikleri, seks, doğum kontrolü, sosyal ve biyolojik cinsiyet rolleri hakkındaki bilgi düzeylerinin ve kendi kendine muayene konusunda bilgi düzeylerinin çok düşük olduğu bildirilmiştir. Ayrıca genel olarak ZEB'de psikotrop ilaçların kullanımına bağlı yan etkiler nedeniyle cinsel bozuklukların görülme oranının yüksek olduğu belirtilmektedir. ZEB cinselliklerini ifade ederken, cinsel deneyim eksikliği, cinsellikle ilgili yaşamış oldukları olumsuz deneyimler, cinsel kimliği anlamak için bilişsel kapasitelerinin sınırlı olması, doğru partneri bulmada zorluk, okul temelli cinsellik eğitimi eksikliği, şiddet ve cinsel istismar, cinsellik konusunda destek eksikliği, cinsel arzuları ifade etmede utangaçlık yaşadıkları da bildirilmiştir.*

Sonuç ve Öneriler: ZEB'in cinsel sağlık ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için bireysel ve toplumsal düzeyde farkındalık yaratılmalı, destekleyici bir yaklaşım benimsemeli ve cinsel sağlık hizmetlerine erişimi artıracak girişimlerde bulunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, Cinsel sağlık, Zihinsel engellilik.

IS INTELLECTUAL DISABILITY A BARRIER TO SEXUAL LIFE?

Rojin Coşkun¹, Mesude Duman²

¹Batman University Faculty of Health Sciences, Department of Gynecological Health and Diseases Nursing,
Batman/Türkiye, rojin.coskun@batman.edu.tr, Orcid: 0009-0001-1241-2518

²Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Diyarbakır/Türkiye,
mesudeduman@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5021-2699

ABSTRACT

Introduction and Aim: Sexuality is a natural aspect of being human, and individuals with intellectual disabilities (ID) have similar sexual needs as everyone else. However, they are often perceived as "eternal children" and labeled as "deviant" or "asexual" [1]. As individuals with ID mature, they experience normal sexual desires and emotions. For most individuals with ID, the patterns and timelines of puberty and sexual development are comparable to those of their non-disabled peers [2]. In adolescents with intellectual disabilities, the normal changes in secondary sexual characteristics and sexual desires can lead to greater challenges and difficulties due to their lower intellectual capacities [3]. This research systematically reviews studies conducted on the sexual lives of individuals with intellectual disabilities.

Methods: A systematic search was conducted in databases (Cochrane, Google Scholar, EBSCOhost, PubMed, Scopus, Medline, Science Direct) for articles published in the last five years. The keywords "intellectual disability, sexuality, sexual health" were used in both English and Turkish during the database search. Through this digital search, 21 full-text studies were identified.

Results: Some studies in the literature report that individuals with intellectual disabilities (ID) have a high interest in sexual life or may fear establishing sexual relationships. Their knowledge levels about sex, birth control, social and biological gender roles, as well as self-examination, are found to be very low. Additionally, it is noted that the prevalence of sexual dysfunction is generally high among individuals with ID, often exacerbated by the side effects of psychotropic medications. When expressing their sexuality, individuals with ID are reported to face challenges such as a lack of sexual experience, negative experiences related to sexuality, limited cognitive capacities to understand sexual identity, difficulties in finding the right partner, lack of school-based sexuality education, experiences of violence and sexual abuse, lack of support regarding sexuality, fear of sexual activities and unwanted pregnancies, and shyness in expressing sexual desires

Conclusion and Recommendations: To meet the sexual health and education needs of individuals with intellectual disabilities (ID), awareness should be raised at both individual and societal levels,

a supportive approach should be adopted, and initiatives should be undertaken to enhance access to sexual health services.

Key Words: *Intellectual disability, Sexuality, Sexual health.*

References:

1. Jesus TS, Bhattacharjya S, Papadimitriou C, Bogdanova Y, Bentley J, Arango-Lasprilla JC, et al. Lockdown-related disparities experienced by people with disabilities during the first wave of the COVID-19 pandemic: Scoping review with thematic analysis. Int J Environ Res Public Health. 2021; 18(12):6178. doi: 10.3390/ijerph18126178.
2. Stein S. Sexuality and People with Intellectual and Developmental Disabilities: A Behaviour Analytic Exploration of Issues [doctoral dissertation]; 2022.
3. Güler E, Erbil N. Engelli kadınlarda üreme sağılığını etkileyen etmenler, üreme sağılığı sorunları ve hemşirenin rolü. Androloji Bülteni (Andrology Bulletin).2023;25(1): 40-48.doi:10.24898/tandro.2023.32848.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE DUYGU DÜZENLEME

Gonca Günakan¹

¹Sağlık Bakanlığı, Antalya İl Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Başkanlığı, Antalya, Türkiye,
goncagunakan@hotmail.com, 0000-0003-3620-8009

ÖZET

Özel gereksinimi olan bireylerin ailelerinde, normal gelişim gösteren çocuk sahibi olan ailelere göre farklı aşamalarda maddi, duygusal veya ruhsal olarak değişim ve zorlanma yaşanmaktadır [2]. Ailede özel gereksinimli birey olması; ebeveyn rolünden aile işlevselliğine, kardeşler arası etkileşimden duygudurum bozukluklarına kadar geniş bir yelpazede çeşitli etkilere yol açmaktadır [3]. Bu süreç, aile ve özellikle bakım verici için rollerini yerine getirmede çeşitli güçlükler oluşturmaktadır. Bakım verici konumunda bulunan annenin stres düzeyinin artması ile birlikte duygusal dalgalanmalar yaşamakta, depresyon ve sosyal izolasyon gibi çeşitli belirtiler görülebilmektedir. Bu nedenle anneler, gelişimsel ihtiyaçları farklılık gösteren çocuklarının gereksinimlerini dengelemekte zorlanmakta, duygusal destek sağlama ve uyumsal başa çıkma becerileri konusunda yeterli rol model olamamaktadır [1]. Buna ek olarak, özel gereksinimli çocuğu olan ebeveyn sürekli kaygı ve umutsuzluk gibi birçok olumsuz duyguyla baş etmek zorunda kalmaktadır. Bu kapsamda, ailelerin bireysel ve duygusal farklılıklar konusunda bilgi ve beceri kazanması önemlidir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, özel gereksinimli bireylerin ailelerinin yaşadığı güçlüklerle yönelik çalışmalar olmasına karşın, bu ailelerin yaşadığı sorunları çözümlemeye yönelik girişimsel çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Duygu düzeleme üzerine ailelerle yapılan çalışmaların, duygusal olarak yaşadıkları güçlükleri fark etmeleri ve bu süreçlerde evde uygulamaların devamlılığını sağlayabilecek bilgi ve becerileri kazanmaları önemlidir [2]. Günakan ve Ünsal (2023), otizm spektrum bozukluğu çocuğu olan ailelere yaptıkları duygu düzenleme psikoeğitim programı, ebeveynlerde duygu düzenleme güçlüklerini azaltıp duygu düzenleme becerilerini artırmıştır. Duygu düzenleme grup müdahalelerinin katılımcıların duygularını adlandırma, duygularının farkına varma, kendine özdestek, duygu değişimleme anlamlı düzeyde artış olmakla birlikte kaygıların ve öfke, çaresizlik gibi duyguların azalmasına katkı sağlamıştır. Gratz ve Gunderson (2006), diyalektik davranışçı terapi ve duygu odaklı terapi yaklaşımını birlikte temel almış ve uyguladıkları duygu düzenleme psiko-eğitim programının kendine zarar verme davranışlarını ve duygu düzenlemede işlevsel olmayan stratejilerin kullanımını azaltmada etkili olduğunu bulmuştur. Bu kapsamda duygu düzenleme programlarının ebeveynlerin ruh sağlığının güçlendirilmesi ve psikolojik sağlamlığının artması açısından önemlidir. Bu derlemede, özel gereksinimli bireylerin ailelerini güçlendirmek için duygu düzenleme stratejisi geliştirmenin önemi ele alınmıştır. Konuyla ilgili özelleşmiş çalışmaların

yapılması hem literatüre hem de özel gereksinimli çocuklara ailelerine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli çocuk, aile, duygu düzenleme

Kaynaklar:

1. Günakan, G. ve Ünsal G (2023). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Ebeveynlerinde Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının Değerlendirilmesi. Marmara üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doktora Tezi, İstanbul.
2. Özdemir, S. (2022). Türkiye’de özel gereksinimli bireylerin aileleri üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Journal of Sustainable Educational Studies (JSES), (Ö1), 182-188.
3. İlkay, K. (2021). Aile işlevselliğini yordamada özel gereksinim türü ile duygu düzenleme güçlüğü’nün etkileşimli rolünün incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EMOTION REGULATION IN FAMILIES WITH CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

Gonca Günakan¹

¹Sağlık Bakanlığı, Antalya İl Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Başkanlığı, Antalya, Türkiye,
goncagunakan@hotmail.com, 0000-0003-3620-8009

ABSTRACT

Families of individuals with special needs experience financial, emotional and spiritual changes and difficulties at different stages compared to families with normally developing children (Özdemir, 2022). Having a special needs individual in the family leads to a wide range of effects, from parental roles to family functionality, from interaction between siblings to mood disorders (İlkay, 2021). This process creates various difficulties for the family and especially the caregiver in fulfilling their roles. As the stress level of the mother, who is in the caregiver position, increases, she experiences emotional fluctuations and various symptoms such as depression and social isolation can be observed. For this reason, mothers have difficulty balancing the needs of their children, whose developmental needs vary, and cannot be adequate role models in terms of providing emotional support and adaptive coping skills (Günakan ve Ünsal, 2023). In addition, parents of children with special needs have to deal with many negative emotions such as constant anxiety and hopelessness. In this context, it is important for families to gain knowledge and skills about individual and emotional differences. When the studies are examined, it is seen that although there are studies on the difficulties experienced by the families of individuals with special needs, there is a need for interventional studies to solve the problems experienced by these families. It is important that families are aware of the emotional difficulties they experience and gain the knowledge and skills to ensure the continuity of the practices at home during these processes (Özdemir, 2022) Günakan ve Ünsal (2023), the emotion regulation psychoeducation program they provided to families of children with autism spectrum disorder reduced the parents' emotion regulation difficulties and increased their emotion regulation skills. Emotion regulation group interventions contributed to a significant increase in participants' ability to name their emotions, become aware of their emotions, self-support, and emotional modification, as well as a decrease in anxiety and feelings such as anger and helplessness. Gratz and Gunderson (2006) based their approach on dialectical behavioral therapy and emotion-focused therapy and found that the emotion regulation psychoeducation program they implemented was effective in reducing self-harming behaviors and the use of dysfunctional strategies in emotion regulation.

In this context, emotion regulation programs are important in strengthening the mental health of parents and increasing their psychological resilience. This review discusses the importance of developing emotion regulation strategies to strengthen families of individuals with special needs.

Conducting specialized studies on the subject will contribute positively to both the literature and the families of children with special needs.

Key Words: Special needs child, family, emotion regulation

References:

1. Günakan, G. ve Ünsal G (2023). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Ebeveynlerinde Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının Değerlendirilmesi. Marmara üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doktora Tezi, İstanbul.
2. Özdemir, S. (2022). Türkiye’de özel gereksinimli bireylerin aileleri üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Journal of Sustainable Educational Studies (JSES), (Ö1), 182-188.
3. İlkay, K. (2021). Aile işlevselliğini yordamada özel gereksinim türü ile duygu düzenleme güçlüğü’nün etkileşimli rolünün incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN HASTALARIN ANKSİYETE, YORGUNLUK VE AĞRI DÜZEYLERİNE SAĞLIĞI GELİŞTİRİCİ VE KORUYUCU DAVRANIŞLARIN ETKİSİ: YEM MODELİ

Damlagöl Doğru Ekinci¹, Satı Dil²

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri ve Ruh Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Çankaya/Ankara, Türkiye, dogrudamlagul@gmail.com, Orcid: 0009-0006-5112-2210

²Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri ve Ruh Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Çankırı, Türkiye, satidil@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5952-9190

ÖZET

Giriş-Amaç: Kronik böbrek hastalığının son evresinde, renal replasman tedavisi gibi tedavilere ihtiyaç duyulmaktadır, çünkü bu aşamada böbrek fonksiyonları ilerleyici bir şekilde kaybolmaktadır [1]. En yaygın tercih edilen tedavi seçeneği ise hemodiyalizdir [2]. Hemodiyaliz(HD) hastalarının yaşadığı semptomlar arasında sıkça ağrı, yorgunluk, kaşıntı, kas krampları, ishal, kabızlık, uyku bozuklukları, cinsel ve duygusal sorunlar belirtilmektedir[3]. Araştırma hemodiyaliz hastalarının anksiyete, yorgunluk, ağrı düzeyleri üzerine sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışların etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Analitik ve kesitsel tipte, Ankara’da 2 ayrı diyaliz merkezinde, Haziran-Ağustos 2023 tarihleri arasında yüz yüze veri toplama yöntemi ile araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve dâhil edilme kriterlerine uyan 257 hasta ile gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama araçları: Beck anksiyete envanteri (BAE), Kısa yorgunluk envanteri (KYE), Kısa ağrı envanteri (KAE), Sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışlar ölçeği (SGKDÖ)

Bulgular: Hastaların BAE puan ortalaması 25,735±10,351, KYE puan ortalaması 5,45±2,11, KAE puan ortalaması 3,37±2,65, “KAE ağrı şiddeti” puan ortalaması 3,270±2,4, “KAE ağrı girişimi” puan ortalaması 3,428±2,881 olarak saptanmıştır. Bu sonuçlar araştırmaya katılan hastaların anksiyete düzeylerinin orta düzeyde, yorgunluk seviyesinin orta düzeyde, ağrı toplam, ağrı şiddeti ve ağrı girişimi düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. HD hastalarının SGKÖ düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur. SGKÖ fiziksel, psikososyal, korunma alt boyut düzeyleri de orta derecede bulunmuştur.

Hemodiyaliz hastalarının SGKÖ’den aldıkları puanların, BAE’den alınan puanlar üzerine etkisi olmadığı saptanmıştır($p>0,05$). Sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışlar yorgunluğu azaltmaktadır ($\beta=-0,194$). Yorgunluk üzerindeki toplam değişimin %3,8’i sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışlar tarafından açıklanmaktadır. Sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışlar ağrıyı azaltmaktadır ($\beta=-0,195$). Ağrı üzerindeki toplam değişimin %3,8’i sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışlar tarafından açıklanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Hemodiyaliz hastalarına sağlığı koruyucu ve geliştirici davranışlar kazandırılmasının önemi konusunda farkındalığın artırılması, hemodiyaliz hastalarının ağrı,

yorgunluk ve anksiyete ile ilişkili sorunlarının çözümüne yönelik adımların atılmasında oldukça önemli olacağı düşünölmektedir. Araştırmada ileri yaştaki, çalışmayan, düşük ekonomik duruma sahip, eğitim düzeyi düşük HD hastalarında anksiyete, yorgunluk, ağrı açısından riskli grupta olduğı belirlenmiştir. Bu nedenle riskli gruptaki bu bireylere KLPH tarafından yönelik eğitim-danışmanlık verilmeli ve destek grupları oluşturulmalı, sağlığı geliştirici davranışları arttırılmalı ve koruyucu önlemler hakkında bilgilendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Anksiyete, Hemodiyaliz, Sağlığı geliştirici davranışlar, Sağlığı koruyucu davranışlar, Yorgunluk

THE EFFECT OF HEALTH PROMOTING AND PROTECTIVE BEHAVIORS ON ANXIETY, FATIGUE, AND PAIN LEVELS OF PATIENT RECEIVING HEMODIALYSIS TREATMENT: SEM MODELLING

Damlagül Doğru Ekinci¹, Satı Dil²

¹Gazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Çankaya/Ankara, Turkey, dogrudamlagul@gmail.com, Orcid: 0009-0006-5112-2210

²Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Çankırı, Turkey, satidil@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5952-9190

ABSTRACT

Introduction and Aim: In the end-stage of chronic kidney disease, treatments such as renal replacement therapy are required, as kidney functions are progressively lost at this stage [1]. The most commonly preferred treatment option is hemodialysis [2]. Among the symptoms experienced by hemodialysis (HD) patients, pain, fatigue, itching, muscle cramps, diarrhea, constipation, sleep disorders, sexual and emotional problems are frequently reported [3]. This research was conducted to examine the effect of health promoting and protective behaviors on anxiety, fatigue, and pain levels of hemodialysis patients.

Methods: This analytical and cross-sectional study was conducted with 257 patients who volunteered to participate in the research and met the inclusion criteria, using face-to-face data collection method between June-August 2023 at 2 separate dialysis centers in Ankara.

Data collection instruments: Beck Anxiety Inventory (BAI), Brief Fatigue Inventory (BFI), Brief Pain Inventory (BPI), Health Promoting and Protective Behaviors Scale (HPPBS)

Results: The mean BAI score of patients was 25.735 ± 10.351 , BFI mean score was 5.45 ± 2.11 , BPI mean score was 3.37 ± 2.65 , "BPI pain severity" mean score was 3.270 ± 2.4 , and "BPI pain interference" mean score was 3.428 ± 2.881 . These results indicate that the anxiety levels of the patients participating in the research were moderate, fatigue levels were moderate, and total pain, pain severity, and pain interference levels were low. The health promoting and protective behavior levels of HD patients were found to be moderate. The physical, psychosocial, and protection subdimension levels of HPPBS were also found to be moderate.

It was determined that the scores obtained by hemodialysis patients from HPPBS had no effect on the scores obtained from BAI ($p > 0.05$). Health promoting and protective behaviors reduce fatigue ($\beta = -0.194$). 3.8% of the total variation in fatigue is explained by health promoting and protective behaviors. Health promoting and protective behaviors reduce pain ($\beta = -0.195$). 3.8% of the total variation in pain is explained by health promoting and protective behaviors.

Conclusion and Recommendations: It is considered that raising awareness about the importance of providing health protective and promoting behaviors to hemodialysis patients will be very important in taking steps toward solving problems related to pain, fatigue, and anxiety in hemodialysis patients.

The research determined that elderly, unemployed HD patients with low economic status and low educational level constitute a risk group in terms of anxiety, fatigue, and pain. Therefore, education-counseling should be provided to these individuals in the risk group by community health nurses, support groups should be established, health promoting behaviors should be increased, and they should be informed about protective measures.

Key Words: Pain, Anxiety, Hemodialysis, Health promoting behaviors, Health protective behaviors, Fatigue

References:

1. Cheung, A. K., T. I. Chang, W. C. Cushman, S. L. Furth, F. F. Hou, J. H. Ix, G. A. Knoll, P. Muntner, R. Pecoits-Filho and M. J. Sarnak (2021). "KDIGO 2021 clinical practice guideline for the management of blood pressure in chronic kidney disease." *Kidney International* **99**(3): S1-S87.
2. Süleymanlar, G., K. Ateş and N. Seyahi (2021). "Sağlık Bakanlığı ve Türk Nefroloji Derneği Ortak Raporu. 2020; 136." Erişim: http://www.nefroloji.org.tr/folders/file/registry_2019.pdf Erişim Tarihi **15**.
3. Terzibaşoğlu, A., M. Pekpak and Ü. Akarırnak (2004). "Renal osteodistrofi." *Osteoporoz dünyasından* **10**(4): 170-176.

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTALARIN BAKIM VERENLERİNDE MANEVİ BAŞ ETME İLE DAMGALANMA ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ- ŞEFKATİN ARACI ROLÜ*

Emine Yılmaz¹, Ganime Can GÜR², Kerim Uğur³, Yasemin Ece AyyıldızAyyıldız⁴

¹İnönü, Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent,
Malatya,Türkiye,emine.yilmaz@inonu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8224-7300

²Pamukkale Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent, Denizli,Türkiye
,ganimegur@pau.edu.tr, Orcid:0000-0002-6013-257X

³Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Doçent , Malatya,Türkiye,
kerim.ugur@ozal.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3131-6564

⁴Çukurova Hastanesi, Hemşire, Adana, Türkiye,yasemin01390@gmail.com, Orcid:0009-0001-6655-073X

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk, bireylerin işlevselliğini önemli ölçüde azaltarak hem hastalar hem de bakım vericileri için büyük bir yük oluşturmaktadır [1]. Aile bireyleri, bu süreçte fiziksel ve psikolojik sağlık sorunları, yüksek bakım yükü ve damgalanma gibi önemli zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır [2,3]. Araştırmanın amacı, bipolar tanılı hasta bakım vericilerinde öz şefkatin, manevi başa çıkma ve damgalanma arasındaki ilişkide aracı rolünü incelemektir.

Yöntem: Araştırma, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ayaktan tedavi gören bipolar bozukluk tanılı hastaların bakım vericileri (n,131) üzerinde yürütülmüştür. Araştırma başlamadan önce İnönü Üniversitesi'nden etik kurul izni alınmıştır (05/4450). Veriler, Sosyodemografik Bilgi Formu, Aile Manevi Başa Çıkma Ölçeği, Aile Görüşme Formu Damgalanma Ölçeği ve Öz Şefkat Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların 39'u (%29,8) erkek, 92'si (%70,2) kadın olup, yaş ortalamaları 44,25±14,00 yıldır. Katılımcıların manevi baş etme puan ortalamaları ile öz şefkat puan ortalamaları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,367$, $p < 0,01$). Manevi destek puan ortalamaları ile damgalanma puan ortalamaları arasında ise negatif yönde zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($r = -0,248$, $p < 0,01$). Bunun yanı sıra, damgalanma puan ortalamaları ile öz şefkat puan ortalamaları arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = -0,442$, $p < 0,01$). Manevi baş etme ve damgalanma arasındaki ilişkide öz şefkat aracılık rolüne ilişkin yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre, manevi baş etmenin damgalanma üzerindeki toplam etkisine bakıldığında, negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($\beta = -0,247$; $p=0,004$). Manevi baş etmenin öz şefkat değişkenini yordadığı modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F_{(1, 129)} = 20,122$; $p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Manevi baş etmenin öz şefkat üzerindeki olumlu etkisi, öz şefkatin de damgalanma düzeyini azaltıcı etkisini tetikleyerek, genel olarak manevi baş etmenin damgalanma düzeyini azaltıcı etkiye neden olmaktadır. Araştırma sonuçları, bipolar tanılı hasta bakım

vericilerinde damgalanmayı azaltmak ve manevi başa çıkma stratejilerini desteklemek için öz şefkat temelli müdahalelerin etkili olabileceğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Bakım verici, Bipolar, Damgalanma, Manevi Baş Etme, Öz-Şefkat

Kaynaklar :

- 1.Çetinkaya Duman, Z. (2022). Investigation of the Psychometric Properties of the Stigma Section of the Family Interview Schedule. *Journal of Psychiatric Nursing*. <https://doi.org/10.14744/phd.2021.58569>
- 2.Yildirim, M., & Sari, T. (2018). Öz-Şefkat Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), Article 4.
- 3.Baruch, E., Pistrang, N., & Barker, C. (2018). Psychological interventions for caregivers of people with bipolar disorder: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 236, 187-198. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.04.077>

2224-TUBİTAK Yurtiçi Bilimsel Etkinliklere Katılım Desteği Programı ile desteklenmiştir.

THE MEDIATING ROLE OF SELF-COMPASSION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SPIRITUAL COPING AND STIGMATIZATION IN CAREGIVERS OF PATIENTS WITH BIPOLAR DISORDER*

Emine Yılmaz¹, Ganime Can Gür², Kerim Uğur³, Yasemin Ece Ayyıldız

¹İnönü, Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent,
Malatya,Türkiye,emine.yilmaz@inonu.edu.tr, Orcid:0000-0002-8224-7300

²Pamukkale Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Doçent, Denizli,Türkiye
,ganimegur@pau.edu.tr, Orcid:0000-0002-6013-257X

³Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Doçent , Malatya,Türkiye,
kerim.ugur@ozal.edu.tr, Orcid: 0000-0002-3131-6564

⁴Çukurova Hastanesi, Hemşire, Adana, Türkiye,yasemin01390@gmail.com, Orcid:0009-0001-6655-073X

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar disorder significantly reduces individuals' functionality, placing a heavy burden on both patients and caregivers [1]. Family members face significant challenges during this process, including physical and psychological health problems, high care burden, and stigma [2,3]. The aim of this study is to examine the mediating role of self-compassion in the relationship between spiritual coping and stigmatization in caregivers of patients with bipolar diagnosis.

Methods: The study was conducted on caregivers of patients with bipolar disorder (n:131) who were outpatients at Malatya Training and Research Hospital. Ethics committee permission was obtained from İnönü University before the start of the study (05/4450). Data were collected face-to-face using the Sociodemographic Information Form, Family Spiritual Coping Scale, Family Interview Form Stigma Scale and Self-Compassion Scale.

Results: Of the participants, 39 (29.8%) were male and 92 (70.2%) were female, with a mean age of 44.25±14.00 years. A moderately significant positive correlation was found between the mean scores of spiritual coping and self-compassion ($r = 0.367$, $p < 0.01$). A weak negative relationship was found between the mean scores of spiritual support and the mean scores of stigmatization ($r = -0.248$, $p < 0.01$). In addition, there was a moderately significant negative relationship between the mean stigmatization scores and the mean self-compassion scores ($r = -0.442$, $p < 0.01$).

Conclusion and Recommendations: The positive effect of spiritual coping on self-compassion triggers the stigma-reducing effect of self-compassion, leading to an overall positive effect of spiritual coping in reducing stigma. The results suggest that self-compassion-based interventions may be effective in reducing stigmatization and supporting spiritual coping strategies in caregivers of patients with bipolar diagnosis.

Key Words: Caregiver, Bipolar, Stigma, Spiritual Coping, Self-Compassion

References :

- 1.Çetinkaya Duman, Z. (2022). Investigation of the Psychometric Properties of the Stigma Section of the Family Interview Schedule. *Journal of Psychiatric Nursing*. <https://doi.org/10.14744/phd.2021.58569>
- 2.Yildirim, M., & Sari, T. (2018). Öz-Şefkat Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), Article 4.
- 3.Baruch, E., Pistrang, N., & Barker, C. (2018). Psychological interventions for caregivers of people with bipolar disorder: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 236, 187-198. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.04.077>

İNSÜLİN KULLANAN VE KULLANMAYAN TİP 2 DİYABETLİ HASTALARDA PSİKOLOJİK İNSÜLİN DİRENCİ VE ÖZ BAKIMIN BELİRLENMESİ

Rıdvan Yalçın¹, Papatya Karakurt²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ,Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan Türkiye , ridvan.yalcin2@saglik.gov.tr ,
Orcid: 0000-0003-0330-7473

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye, pkarakurt@erzincan.edu.tr,
Orcid:0000-0003-0330-9807

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu araştırma insülin kullanan ve kullanmayan tip 2 diyabetli hastalarda psikolojik insülin direnci ve öz bakımın belirlenmesi amacıyla yapılmıştır

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde olup evreni bir ildeki devlet hastanesinin dahiliye kliniklerinde tevdavi gören tip 2 diyabet hastaları oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, araştırma amacına uygun dahil edilme kriterine sahip gönüllük esasına dayalı 200 tip 2 diyabet hastasından oluştu. Verilerin toplanmasında tanımlayıcı özellikler formu, Psikolojik İnsülin Direnci Ölçeği (PİDÖ) ve Diyabet Öz-Bakım Ölçeği (DÖBÖ) kullanılmıştır [1].

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların; %79'unun kadın, %39'unun 51-60 yaş aralığında, %97.5'inin evli ve %83'ünün eğitim durumunun okur-yazar olmadığı tespit edilmiştir. Hastaların PİDÖ puan ortalaması 37,52±13,79 ve DÖBÖ puan ortalaması 80,42±19,60 bulunmuştur. İnsülin kullanan hastaların PİDÖ puan ortalaması 24.11±5.14; DÖBÖ puan ortalaması 72.27±19.60; İnsülin kullanmayan hastaların PİDÖ puan ortalaması 48.06±8.10; DÖBÖ puan ortalaması 86.83±22.39 olarak saptanmıştır [2]. İnsülin kullanan hastalardan, ilkokul mezunu, çalışmayan, sigara kullanan, ek kronik hastalığı olan, 10 yıl ve üzeri hastalık süresi olan, diyabet eğitimi almayan ve fazla kilolu olan hastaların PİD daha düşük olduğu belirlenmiştir. İnsülin kullanmayan hastalardan erkek, 50 yaş altı, okur yazar olmayan, bekar, sigara kullanan, alkol almayan, 1-3 yıl diyabet tanısı olan, evinde başka diyabet hastası olmayan, eğitim almayan hastaların PİD daha düşük olduğu belirlenmiştir. İnsülin kullanan 51-60 yaş, ilk ve ortaokul mezunu, orta gelir düzeyine sahip, ek kronik hastalığı olmayan, 7-9 yıl hastalık tanısı olan, diyabet eğitimi alan, zayıf hastaların DÖB düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İnsülin kullanmayan hastalarda ise, 40 yaş altı, lise ve üstü eğitim düzeyine sahip, evli, yüksek geliri olan, sigara içmeyen, 4 yıldan fazla hastalık tanısı olan, evinde başka diyabet hastası olmayan hasta gruplarının DÖB düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir [3].

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak insülin kullanan hastaların PİD düzeylerinin orta, öz-bakımları ise kabul edilebilir düzeyin altında bulunmuştur. PİD'i eğitim, çalışma durumu, sigara kullanımı, eğitim alma ve BKİ parametrelerinin etkilediği belirlenmiştir. İnsülin kullanan hastaların, DÖB düzeylerini eğitim, gelir, ek kronik hastalık ve hastalık tanı süresinin etkilediği belirlenmiştir

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öz Bakım, Psikolojik İnsülin Direnci, Tip 2 Diyabet.

Kaynaklar:

1. Lee, N.P., and Fisher, W.P. (2005). Evaluation of the Diabetes Self-Care Scale. *Journal of Applied Measurement*, 6(4), 366-381.

2. Karakurt P., ve Kaşıkçı, M. (2015) Validity and Reliability of the Turkish Version of the Diabetes Self-Care Scale. *International Journal of Diabetes in Developing Countries*, 35(2), 148–156.
3. Işık, K., Yıldırım H., ve Cengiz, Z (2021). Diyabetli Hastalarda Psikolojik İnsülin Direnci Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 15(4), 726-733.

DETERMINATION OF PSYCHOLOGICAL INSULIN RESISTANCE AND SELF-CARE IN TYPE 2 DIABETIC PATIENTS WITH AND WITHOUT INSULIN USE

Rıdvan Yalçın¹, Papatya Karakurt²

¹Erzincan Binali Yıldırım University, Health Sciences Institute, Erzincan Türkiye , ridvan.yalcin2@saglik.gov.tr ,
Orcid: 0000-0003-0330-7473

² Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Health Sciences,, Erzincan, Türkiye,
pkarakurt@erzincan.edu.tr, Orcid:0000-0003-0330-9807

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was conducted to determine psychological insulin resistance and self-care in type 2 diabetic patients with and without insulin use.

Methods: The study was descriptive and correlational and the population consisted of type 2 diabetes patients who were being treated in the internal medicine clinics of a state hospital in a province. In the study, no sample selection was made, 200 type 2 diabetes patients with criteria suitable for the purpose of the research were taken on the basis of volunteerism. Descriptive characteristics form, Psychological Insulin Resistance Scale (PIDS) and Diabetes Self-Care Scale (DSS) were used to collect the data [1].

Results: It was determined that 79% of the patients participated in the study were female, 39% were in the age range of 51-60 years, 97.5% were married and 83% were illiterate. The mean score of the patients was found to be 37.52 ± 13.79 and the mean score of the patients was found to be 80.42 ± 19.60 . The mean score of the patients who used insulin was found to be 24.11 ± 5.14 and the mean score of the patients who did not use insulin was found to be 48.06 ± 8.10 and the mean score of the patients who did not use insulin was found to be 86.83 ± 22.39 [2]. Among the patients who used insulin, it was determined that the PID was lower in patients who were primary school graduates, unemployed, smokers, had additional chronic diseases, had a disease duration of 10 years or more, did not receive diabetes education and were overweight. Among the patients who did not use insulin, it was determined that patients who were male, under 50 years of age, illiterate, single, smokers, did not drink alcohol, had a diagnosis of diabetes for 1-3 years, had no other diabetic patients at home, and did not receive education had lower PID. It was determined that patients aged 51-60 years, primary and secondary school graduates, with middle income level, without additional chronic disease, with a diagnosis of diabetes for 7-9 years, receiving diabetes education, and thin patients who used insulin had higher levels of PID. In patients who did not use insulin, patients under 40 years of age, with high school and higher education level, married, with high income, non-smokers, with a disease diagnosis of more than 4 years, with no other diabetic patients at home were found to have higher levels of SLB. [3].

Conclusion and Recommendations: As a result, it was found that the PID levels of insulin-using patients were moderate and their self-care was below the acceptable level. It was determined that education, employment status, smoking, education and BMI parameters affected PID. It was determined that education, income, additional chronic disease and duration of disease diagnosis affected the level of SLD in patients using insulin.

Key Words: Diabetes Self-Care, Nursing, Psychological İnsulin Resistance, Type 2 Diabetes.

References:

1. Lee, N.P., and Fisher, W.P. (2005). Evaluation of the Diabetes Self-Care Scale. *Journal of Applied Measurement*, 6(4), 366-381.
2. Karakurt P., ve Kaşıkçı, M. (2015) Validity and Reliability of the Turkish Version of the Diabetes Self-Care Scale. *International Journal of Diabetes in Developing Countries*, 35(2), 148–156.
3. Işık, K., Yıldırım H., ve Cengiz, Z (2021). Diyabetli Hastalarda Psikolojik İnsülin Direnci Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 15(4), 726-733.

TİP 2 DİYABETLİ HASTALARDA İLACA UYUMUN HİPOGLİSEMİ TUTUM VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Papatya Karakurt¹, Rıdvan Yalcın²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ,Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye, pkarakurt@erzincan.edu.tr,
Orcid:0000-0003-0330-9807

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ,Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan Türkiye , ridvan.yalcin2@saglik.gov.tr ,
Orcid: 0000-0003-0330-7473

ÖZET

Giriş-Amaç: Diyabet hastalığına yakalanmış bireylerin ilaç tedavisine uyumu arttıkça glisemik kontrol, dolayısıyla hipoglisemi kontrolü artar [1]. Hasta uyumu arttıkça tedavisi başarısı ve komplikasyon önlenmesi o derece artar [2]. Bu araştırma Tip 2 Diyabetli Hastalarda İlaça Uyumun Hipoglisemi Tutum ve Davranışlarına Etkisini araştırmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ilişki arayıcı türde olan bu araştırmanın evrenini Ağustos 2023-Haziran 2024 tarihleri arasında bir ildeki devlet hastanesinin dahili kliniklerinde yatan 18 yaş ve üstü tip 2 diyabet tanılı hastalar oluşturmaktadır. Örneklemi ise belirtilen tarihler arasında araştırma kriterlerini karşılayan 100 hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında “Hasta Tanılama Formu” , “ Hipoglisemi Tutum ve Davranış Ölçeği,” ve ‘İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği” kullanıldı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, Mann Whitney U testi, t testi, Kruskal Wallis, ANOVA ve Korelasyon Analizi testleri olarak belirlendi [3].

Bulgular: Hastaların yaş ortalamasının 57.24±10.89 olduğu, %63’ünün kadın, %59’unun okuryazar olmadığı, %84’ünün evli olduğu, %68’inin çalışmadığı ve %53’ünün gelirinin giderinden düşük olduğu belirlendi. Tip 2 diyabetli hastaların %74’ünün sigara, %88’inin alkol kullanmadığı, %63’ünün diyabet dışında başka bir kronik hastalığının olduğu, %36’sının 1-3 yıldır diyabet hastası olduğu ve %77’sinin diyabetle ilgili eğitim aldığı belirlenmiştir. Hastaların ilaca uyum ortalama puanının 22.18±3.14 ve hipoglisemi tutum ve davranış ortalama toplam puanının 2.82±1.20 olduğu saptandı. Hastaların eğitim durumunun ilaca uyumlarını etkilediği diğer değişkenlerin ilaca uyum ve hipoglisemi tutum ve davranışlarını etkilemediği belirlendi. Araştırma kapsamına alınan hastaların ilaç uyumu ile hipoglisemi tutum ve davranışları arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Hastaların ilaca uyumlarının yüksek hipoglisemi tutum ve davranış durumlarının ise orta düzeyde olduğu belirlendi. Tip 2 diyabetli hastaların ilaca uyum düzeyleri arttıkça hipoglisemi tutum ve davranışlarının da arttığı saptandı. Hastalara diyabete yönelik eğitimlerin verilmesi ve farkındalıklarının artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İlaça Uyum, Hipoglisemi, Tip 2 Diyabet.

Kaynaklar:

1. Karaaslan Eşer, A. , Doğan, E. N. , Kav, S. & Bulut, Y. (2018). Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisinde Hasta Uyumunun Değerlendirilmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 34 (2), 64-76. . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egehemsire/issue/38978/429138>.
2. Horne R, Weinman J. Self-regulation and self-management in asthma: exploring the role of illness perceptions and treatment beliefs in explaining non-adherence to preventer medication. Psychol Health 2002;17:17-32.
3. İnkaya, B., & Düzalan, Ö. B. Psychometric Properties of Turkish Version of Hypoglycemia Attitudes and Behavior Scale Hipoglisemi Tutum ve Davranış Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri. diabetes, 9(10), 11.

EFFECT OF MEDICATION ADHERENCE ON HYPOGLYCEMIA ATTITUDES AND BEHAVIORS IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES

Papatya Karakurt¹, Rıdvan Yalçın²

¹Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Health Sciences,, Erzincan, Türkiye, pkarakurt@erzincan.edu.tr,
Orcid:0000-0003-0330-9807

²Erzincan Binali Yıldırım University, Health Sciences Institute, Erzincan Türkiye , ridvan.yalcin2@saglik.gov.tr ,
Orcid: 0000-0003-0330-7473

ABSTRACT

Introduction-Aim: As the compliance of individuals with diabetes to medication treatment increases, glycemic control, and therefore hypoglycemia control, increases [1]. As patient compliance increases, treatment success and complication prevention increase to that extent [2]. This study was planned to investigate the Effect of Medication Adherence on Hypoglycemia Attitudes and Behaviors in Patients with Type 2 Diabetes.

Method: The universe of this descriptive, correlational type study consists of patients aged 18 and over diagnosed with type 2 diabetes who were hospitalized in the internal medicine clinics of a state hospital in a province between August 2023 and June 2024. The sample consisted of 100 patients who met the research criteria between the specified dates. The “Patient Identification Form”, “Hypoglycemia Attitude and Behavior Scale,” and ‘Medication Adherence Reporting Scale” were used to collect the data. In the analysis of the data, number, percentage, mean, Mann Whitney U test, t test, Kruskal Wallis, ANOVA and Correlation Analysis tests were determined [3].

Results: It was determined that the average age of the patients was 57.24±10.89, 63% were female, 59% were illiterate, 84% were married, 68% were unemployed and 53% had lower income than expenses. It was determined that 74% of the patients with type 2 diabetes did not smoke, 88% did not drink alcohol, 63% had another chronic disease other than diabetes, 36% had diabetes for 1-3 years and 77% received education about diabetes. It was determined that the patients' mean score for medication compliance was 22.18±3.14 and the mean total score for hypoglycemia attitude and behavior was 2.82±1.20. It was determined that the educational status of the patients affected their medication compliance and that other variables did not affect medication compliance and hypoglycemia attitude and behavior. It was determined that there was a moderate relationship between medication compliance and hypoglycemia attitudes and behaviors of the patients included in the study.

Conclusion and recommendations: It was determined that the patients' medication compliance was high and their hypoglycemia attitudes and behaviors were moderate. It was determined that as the medication compliance levels of patients with type 2 diabetes increased, their hypoglycemia attitudes and behaviors also increased. It may be recommended that patients be given training on diabetes and their awareness be increased.

Keywords: Nursing, Medication Compliance, Hypoglycemia, Type 2 Diabetes.

References:

1. Karaaslan Eşer, A. , Doğan, E. N. , Kav, S. & Bulut, Y. (2018). Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisinde Hasta Uyumunun Değerlendirilmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 34 (2), 64-76. . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eghemsire/issue/38978/429138>.
2. Horne R, Weinman J. Self-regulation and self-management in asthma: exploring the role of illness perceptions and treatment beliefs in explaining non-adherence to preventer medication. Psychol Health 2002;17:17-32.
3. İnkaya, B., & Düzalan, Ö. B. Psychometric Properties of Turkish Version of Hypoglycemia Attitudes and Behavior Scale Hipoglisemi Tutum ve Davranış Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri. diabetes, 9(10), 11.

“YENİDEN DOĞMAYI BEKLEDİM, ŞİMDİ HAYATTAYIM”: KALP NAKLİ OLAN BİREYLER ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Tuğba Durmuş¹, Ece Mutlu Satıl², Fatma Demir Korkmaz³, Esra Engin⁴, Çağatay Engin⁵

¹Ege Üniversitesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7306-7052

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, ecemutlu94@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8957-7567

³Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, fatma.demir@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3810-297X

⁴İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk, Orcid: 0000-0003-0836-1532

⁵Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, cagatay.engin@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4025-7874

ÖZET

Giriş-Amaç: Kalp nakli, ileri evre kalp yetmezliği olan bireylerin yaşam beklentisi, yaşam kalitesi ve fonksiyonel iyileşmesi üzerinde olumlu etkileri olan bir tedavi yöntemidir [1,2]. Kalp naklini, nakil bekleyerek başlayan ve nakil sonrası oluşan değişimlerle devam eden yaşam boyu süren bir süreç olarak ele aldığımızda bu yolculuğun her aşamasının kendine özgü deneyimlerden oluştuğu düşünülebilir. Bireylerin deneyimlerini sunmak, kalp nakli sonucu oluşan ihtiyaçların tanımlanmasında yararlı belirleyiciler olabilir. Bu araştırmanın amacı, kalp nakli geçiren bireylerin nakil süreci deneyimlerini belirlemektir.

Yöntem: Bu araştırma, fenomenolojik desen kullanılarak nitel bir çalışma olarak yürütülmüştür. Çalışma, bir üniversite hastanesinin kalp damar cerrahisi kliniğinde kalp nakli geçiren bireylerle yürütülmüş ve 15 birey dahil edilmiştir.

Bulgular: Kalp nakli geçiren bireylerin nakil süreciyle ilgili iki ana tema ve altı alt tema ortaya çıkmıştır: Son mu, başlangıç mı? (sancılı bekleyiş, aranan kalp bulundu!, yeniden doğuş) ve yeni kalbim (ya olmazsa, nabız, çitlerin ardındaki festival).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, nakil süreci deneyimlerini paylaşan bireylerin psikososyal olarak desteklenmemiş ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Bireylerin nakil öncesi süreçte başa çıkma becerileri açısından desteklenebileceği, nakil sırasında akut psikososyal müdahalelerden yararlanabileceği ve nakil sonrası rehabilitasyon aşamasında sosyal yaşamdaki değişikliklere uyum sağlama ile ilgili gereksinimleri olabileceği söylenebilir. Sonuçların konsültasyon liyezon psikiyatri hemşirelerine kalp nakli geçiren bireylerin hangi alanlarda desteklenebileceği konusunda ipuçları sağladığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kalp nakli, Nitel araştırma, Konsültasyon, Liyezon

“I WAITED TO BE BORN AGAIN, NOW I AM ALIVE”: A QUALITATIVE STUDY ON HEART TRANSPLANT RECIPIENTS

Tuğba Durmuş¹, Ece Mutlu Satıl², Fatma Demir Korkmaz³, Esra Engin⁴, Çağatay Engin⁵

¹Ege University Faculty of Medicine Hospital, Department of Mental Health and Diseases, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7306-7052

²Izmir Kâtip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Division of Mental Health and Psychiatry Nursing, İzmir, Türkiye, ecemutlu94@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8957-7567

³Ege University, Faculty of Nursing, Department of Surgical Nursing, İzmir, Türkiye, fatma.demir@ege.edu.tr Orcid: 0000-0003-3810-297X

⁴İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk, Orcid: 0000-0003-0836-1532

⁵Ege University Faculty of Medicine, Cardiovascular Surgery Department, İzmir, Türkiye, cagatay.engin@ege.edu.tr Orcid: 0000-0003-4025-7874

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cardiac transplantation is a treatment which has positive effects on life expectancy and quality of individuals and functional improvement who have end-stage heart failure [1,2]. When considering cardiac transplant as the life-long process that starts waiting for a transplant and continuing with the changes post-cardiac transplant brought along it is conceivable that every phase of this journey consists of distinctive experiences. To present the experiences of the individuals might be useful determinants on defining the needs occurring as a result of the cardiac transplant. The aim of the research is to determine the transplantation process experiences of individuals who have undergone heart transplantation.

Methods: This research was conducted as a qualitative study using a phenomenological design. The study was conducted with individuals who had a cardiac transplant in the cardiovascular surgery clinic of a university hospital and 15 individuals has been included.

Results: Two main themes and six sub-themes emerged regarding the transplantation process of individuals who have heart transplants: the end or the beginning? (painful waiting, the sought-after heart found!, rebirth) and my new heart (what if it doesn't happen, pulse, festival behind the fences).

Conclusion and Recommendations: In this study, it can be seen that individuals who shared their transplantation process experiences have needs that have not been supported psychosocially. It can be said that individuals can be supported in terms of coping skills in the pre-transplantation process, can benefit from acute psychosocial interventions during transplantation, and may have needs related to adapting to changes in social life during the post-transplantation rehabilitation phase. It can be said that the results provide consultation liaison psychiatric nurses with clues about the areas in which individuals who have undergone heart transplantation can be supported.

Key Words: Cardiac transplantation, Qualitative research, Consultation, Liaison

References:

1. Coglianese EE, Samsi M, Liebo MJ, Heroux AL. The Value of Psychosocial Factors in Patient Selection and Outcomes after Heart Transplantation. *Curr Heart Fail Rep*. 2015;12(1):42-47. doi:10.1007/s11897-014-0233-5

2. Lund LH, Edwards LB, Kucheryavaya AY, et al. The Registry of the International Society for Heart and Lung Transplantation: Thirtieth Official Adult Heart Transplant Report—2013; Focus Theme: Age. *The Journal of Heart and Lung Transplantation*. 2013;32(10):951-964. doi:10.1016/j.healun.2013.08.006

TRAVELBEE’NİN İNSAN İNSANA İLİŞKİ MODELİ’NE TEMELLENDİRİLMİŞ UMUT AŞILAMA PSİKOEĞİTİM PROGRAMI’NIN BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYLERDE İYİLEŞMEYE ETKİSİ*

Tuğba Durmus¹, Esra Engin²

¹Ege Üniversitesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com,
Orcid: 0000-0001-7306-7052

²İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk , Orcid: 0000-0003-0836-1532

*Bu araştırma sorumlu yazarın doktora tezidir ve TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir (Proje No: 222S899).

ÖZET

Giriş-Amaç: Bipolar bozukluk, tekrarlayan manik veya hipomanik ataklar ardından depresif ve ötimik ataklarla karakterize kronik bir ruhsal hastalıktır [1]. Bipolar bozukluğun tedavisinde ilaç tedavisinin yanı sıra psikoterapi [2], psikoeğitim [3] ve öz yönetim gibi müdahalelerin iyileşmeye katkısı vurgulanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Travelbee'nin İnsan-İnsan İlişki Modeli'ne Temellendirilmiş Umut Aşılama Psikoeğitim Programı'nın bipolar bozukluk tanılı bireylerde iyileşmeye olan etkisini belirlemektir.

Yöntem: Karma tipte yürütülen bu araştırmanın nicel boyutunda ön test-son test-izlem kontrol gruplu desen, nitel boyutunda ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışmaya alınacak kişiler belirlenirken rastgele randomizasyon yöntemi uygulanmıştır: girişim grubuna (sekiz oturum psikoeğitim + rutin uygulama) 18, kontrol grubuna (rutin uygulama) 18 bipolar bozukluk tanılı birey olmak üzere toplam 36 birey dahil edilmiştir.

Bulgular: Bulgular incelendiğinde müdahale grubunun İyileşme Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ve beş alt boyut puanından üçünün kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Tek bir alt boyutta ise gruplar içinde ve gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir diğer alt boyutta grup içi puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmazken, gruplar arası puan farkı bulunmaktadır. Beck Umutsuzluk Ölçeği sonuçlarında ise kontrol grubunun son test ve izlem puanları, girişim grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur($p<0.05$). Nitel veriler incelendiğinde; girişim grubunda üç ana tema (bir hedefim var, iyileşme direksiyonu, yanımda biri var), kontrol grubunda üç ana tema (bir hedefim var, olmasını isterdim, gelecek) ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçları incelendiğinde, geliştirilen ve kullanılan psikoeğitim programının bireylerin iyileşmelerine ve umut düzeylerine katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, İyileşme, Psikoeğitim, Umut, Psikiyatri hemşireliği

THE EFFECT OF HOPE INSTILLATION PSYCHOEDUCATION PROGRAM BASED ON TRAVELBEE'S HUMAN-TO-HUMAN RELATIONSHIP MODEL ON RECOVERY IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER*

Tuğba Durmus¹, Esra Engin²

¹Ege University Faculty of Medicine Hospital, Department of Mental Health and Diseases, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7306-7052

²İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk, Orcid: 0000-0003-0836-1532

*This research is the doctoral thesis of the corresponding author and was supported by TÜBİTAK (Project ID: 222S899).

ABSTRACT

Introduction and Aim: Bipolar disorder is a chronic mental illness characterized by recurrent manic or hypomanic episodes followed by depressive and euthymic episodes [1]. In the treatment of bipolar disorder, the contribution of interventions such as psychotherapy [2], psychoeducation [3] and self-management to recovery, in addition to drug therapy, is emphasized. The aim of the study is to determine the effect of the Hope Instillation Psychoeducation Programme Based on Travelbee's Human-to-Human Relationship Model on the recovery of individuals diagnosed with bipolar disorder.

Methods: In the quantitative dimension of this mixed-type research, pre-test-post-test-monitoring control group design has been used, and in the qualitative dimension, case study design has been used. A randomisation method has been used to determine the participants: 18 individuals with bipolar disorder has been included in the intervention group (eight-session psychoeducation programme + Treatment as Usual) and 18 individuals with bipolar disorder have been included in the control group (Treatment as Usual).

Results: When the findings has been analysed, the total score and three of the five sub-dimension scores of the Recovery Assessment Scale of the intervention group have been found to be statistically significantly higher than the control group. No significant difference has been found within and between groups in a single sub-dimension. In another sub-dimension, there is no significant difference between scores in-group, but there is a difference in scores between groups. In the Beck Hopelessness Scale results, the post-test and follow-up scores of the control group have been significantly higher statistically the intervention group. When the qualitative data has been analysed, three main themes have emerged in the intervention group (I have a goal, recovery direction, there is someone with me), and three main themes have emerged in the control group (I have a goal, I would like to, future).

Conclusion and Recommendations: When the research results are examined, we can say that the psychoeducation programme developed and used in the project contributed to the recovery and hope levels of individuals.

Key Words: Bipolar disorder, Recovery, Psychoeducation, Hope, Psychiatric nursing

References:

1. Amerikan Psikiyatri Birliğı A. *DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı*. (Köroğlu E, ed.). HYB Yayıncılık; 2013.
2. Çınaroğlu M. Psychotherapies for the Treatment of Bipolar Disorder. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2024;16(2):373-382. doi:10.18863/pgy.1332919
3. Keshavarzpir Z, Seyedfatemi N, Mardani-Hamoooleh M, Esmaeeli N, Boyd JE. The Effect of Psychoeducation on Internalized Stigma of the Hospitalized Patients with Bipolar Disorder: A Quasi-Experimental Study. *Issues Ment Health Nurs*. 2021;42(1):79-86. doi:10.1080/01612840.2020.1779881

KANSER HASTALARININ BAKIM VERİCİLERİNİN DESTEKLEYİCİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Tuğba Durmuş¹, Aysel Avcı², Esra Engin³

¹Ege Üniversitesi Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com,
Orcid: 0000-0001-7306-7052

²Ege Üniversitesi Hastanesi, Tülay Aktaş Onkoloji Bölümü, Psikiyatri Birimi, İzmir, Türkiye,
gunay0269@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9876-3940

³İzmir, Türkiye, esraengin@yahoo.co.uk, Orcid: 0000-0003-0836-1532

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser yaygınlığı, ölüm oranları ve uzun tedavi süreçleri göz önüne alındığında, sağlık hizmetlerinin hem bireyler hem de bakım verenler için önemini tartışmak mümkündür. Bu noktada, bakıma dahil olan aile üyelerinin ihtiyaçlarının kanser gibi kronik bir sağlık sorununun yönetiminde kritik olduğu açıktır. Destekleyici bakım, bilişsel, duygusal, ruhsal, sosyal ve fiziksel ihtiyaçları içeren kapsamlı bir alandır [1]. Destekleyici bakım uygulamaları ise kanser hastalarının ve ailelerinin tanı, tedavi ve tedavi sonrası süreçlerdeki ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan eylemler olarak tanımlanmaktadır [2]. Bu çalışmada kanser hastalarının bakım vericilerinin destekleyici bakım gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, Mayıs-Ağustos 2020 tarihleri arasında araştırmanın yürütüldüğü üniversite hastanesinin tıbbi onkoloji ünitesi ve kemoterapi merkezinde yatarak ve ayaktan tedavi gören kanser hastalarına bakım veren 9395 birey oluşturmaktadır. Evreni bilinen örneklem hesaplama formülü kullanılmıştır. Bu doğrultuda örneklem sayısı 239 olarak belirlenmiştir. Son olarak örnekleme alınma kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 284 bakım veren çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmayı yürütmek için bir üniversite hastanesinin Tıbbi Araştırma Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır. Ayrıca araştırmanın yürütüldüğü merkezden çalışmaya katılan bireylerden yazılı izin ve bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Veri toplamada Tanıtıcı Bilgi Formu ve Kanser Tanısı Konan Hastaların Eşleri ve Bakım Vericileri İçin Destekleyici Bakım Gereksinimleri Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Bireylerin sağlık bakım hizmetleri ihtiyacı 27.85 ± 9.81 , psikolojik ve duygusal destek ihtiyaçları 39.82 ± 13.22 , iş ve sosyal ihtiyaçları 18.79 ± 6.77 , bilgi ihtiyacı 19.08 ± 7.23 olarak saptanmıştır. Katılımcıların psikolojik ve duygusal destek ihtiyacı toplam puan ortalaması ile cinsiyet ve ruhsal hastalık durumu değişkenleri karşılaştırıldığında, istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). İş ve sosyal ihtiyaç toplam puan ortalaması ile ruhsal hastalık durumu, hastaya yakınlık derecesi değişkeni karşılaştırıldığında, istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Bilgi ihtiyacı toplam puan ortalaması ile çocukların yaşları değişkeni karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonuçları bakım verenlerin sağlık bakım ihtiyaçları, psikolojik ve duygusal destek ihtiyacı, iş ve sosyal ihtiyaçlar, bilgi ihtiyacı alanlarının yer aldığı destekleyici bakım gereksinimlerinin ortalama düzeyde olduğunu göstermektedir. Bakım veren aile üyelerinin destekleyici bakım ihtiyaçları, bu alanda geliştirilecek müdahalelerin ihtiyaçlarını ortaya koymak için bir kaynak olabilir. Psikiyatri hemşireleri, özellikle konsültasyon irtibat psikiyatri hemşireleri, multidisipliner bir ekiple onkoloji ünitelerinde bakım veren aile üyelerine psikososyal müdahaleler sağlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bakım veren; Psiko-onkoloji, Onkoloji hemşireliği, Psikiyatri hemşireliği, Bütüncül hemşirelik

SUPPORTIVE CARE NEEDS OF CAREGIVERS OF CANCER PATIENTS: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Tuğba Durmuş¹, Aysel Avcı², Esra Engin³

¹Ege University Faculty of Medicine Hospital, Department of Mental Health and Diseases, İzmir, Türkiye, tugbasiviloglu@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7306-7052

²Ege University Hospital, Tülay Aktaş Oncology Department, Department of Psychooncology, İzmir, Türkiye, gunay0269@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-9876-3940

³Izmir, Turkey, esraengin@yahoo.co.uk, Orcid: 0000-0003-0836-1532

ABSTRACT

Introduction and Aim: Given the prevalence of cancer, mortality rates, and lengthy treatment processes, it is possible to discuss the importance of health services for both individuals and caregivers. It is clear at this point that the needs of family members involved in care are critical in the management of a chronic health problem like cancer. Supportive care is a comprehensive field that includes cognitive, emotional, spiritual, social and physical needs [1]. Supportive care practices are defined as practices that aim to meet the needs of cancer patients and their families during diagnosis, treatment and post-treatment processes [2]. This study aimed to determine the supportive care needs of caregivers of cancer patients.

Methods: Research is a descriptive and cross-sectional study. The population of this study consists of 9395 individuals who care for cancer patients who are treated as inpatients and outpatients in the medical oncology unit and chemotherapy centre of the university hospital where the research was conducted between May and August 2020. When the number of individuals in the population was known, the sample calculation formula was used to determine the study's sample. In this direction, the number of individuals to be sampled for the study was determined as 239. Finally, 284 caregivers who applied to the centres where the research was conducted during the research period and met the criteria for inclusion in the sample and agreed to participate in the study were included in the study. To conduct the study, the Medical Research Ethics Committee of a university hospital obtained ethical approval. Furthermore, from the centre where the research was conducted obtained written permission and informed consent from the individuals participating in the study. Introductory Information Form and Supportive Care Needs Scale for Spouses and Caregivers of Patients Diagnosed with Cancer were used to collect data.

Results: Individuals' health care needs were determined as 27.85 ± 9.81 , psychological and emotional support needs as 39.82 ± 13.22 , work and social needs as 18.79 ± 6.77 , and information needs as 19.08 ± 7.23 . When the total mean score of the participants' need for psychological and emotional support was compared to the variables of gender and mental illness status, a statistically significant difference ($p < 0.05$) was discovered. When the total mean score of the participants' need for work and social was compared to the variables of mental illness status and degree of proximity to the patient, a statistically

significant difference ($p<0.05$) was discovered. When the total mean score of participant's need for information was compared to the variables of the children's ages, a statistically significant difference ($p<0.05$) was discovered.

Conclusion and Recommendations: The study's findings indicate that caregivers' supportive care needs, including health care, psychological and emotional support, work and social needs, and information needs, are average level. The supportive care needs of caregiver family members can be a resource for revealing the needs for interventions to be developed in this area. Psychiatric nurses, especially consultation liaison psychiatry nurses should provide psychosocial interventions for the caregiver family members in oncology units with a multidisciplinary team.

Key Words: Caregivers; Psycho-oncology, Oncology nursing, Psychiatric nursing, Holistic nursing

References:

1. Hui D. Definition of supportive care. *Curr Opin Oncol*. 2014;26(4). doi:10.1097/CCO.0000000000000086
2. Atlı Özbaş A, Kılıç S, Öz F. Kanser Tanısı Konan Hastaların Eşleri ve Bakım Vericileri İçin Destekleyici Bakım Gereksinimleri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2019;10(4):262-269. doi:10.14744/phd.2019.37029

TİP 2 DİABETES MELLİTUS TANILI HASTALARDA HASTALIK ALGISI VE ÖZYETERLİK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Sedef Özdoğru¹, Burcu Dedeoğlu Demir²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, sedef_oz.01@hotmail.com, Orcid:0009-0004-6700-883X

²İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye, burcudemir@arel.edu.tr, Orcid:0000-0003-1836-2897

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmanın amacı, Tip 2 Diabetes Mellitus (T2DM) tanısı almış bireylerde hastalık algısı ile öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu değişkenlerin bazı demografik ve klinik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmektedir.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desende gerçekleştirildi. Temmuz 2023-Ocak 2024 tarihleri arasında bir devlet hastanesinin diyabet polikliniğinde izlenen 301 T2DM tanılı birey araştırmaya dahil edildi. Veriler Kısa Hastalık Algısı Ölçeği (KHAÖ) ve Öz Yeterlik Ölçeği ile toplandı, SPSS 26.0 programı ile analiz edildi. Analizlerde t- testi, ANOVA, Post-Hoc testler ve Pearson korelasyon katsayısı kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlendi.

Bulgular: Hastalık algısı ile öz yeterlik arasında pozitif bir ilişki saptandı ($r = 0,482; p < 0,001$). Kadınların ortalama öz yeterlik puanı $61,32 \pm 6,85$ iken, erkeklerin puanı $56,56 \pm 7,42$ 'dir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = 0,001$). Ayrıca, $56,95 \pm 6,74$ 'tür ($p < 0,027$). Eğitim almamış bireylerin öz yeterlik puanı ortalaması $62,82 \pm 5,91$ iken, lise ve lisans mezunlarında bu ortalama $56,95 \pm 6,74$ 'tür ($p = 0,001$). Ayrıca, diyabet süresi arttıkça öz yeterlik puanının azaldığı görülmüştür ($r = -0,219; p = 0,013$). Düzenli egzersiz yapmayan bireylerin öz yeterlik puanı daha düşüktür. ($p = 0,027$).

Sonuç ve Öneriler: T2DM'li bireylerde hastalık algısını ve öz yeterlik düzeyini artırmaya yönelik hemşirelik girişimlerinin planlanması, tedaviye uyumu ve yaşam kalitesini

destekleyecektir. Özellikle cinsiyet, eğitim düzeyi ve yaşam tarzı faktörlerine duyarlı eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 Diabetes Mellitus; Hastalık Algısı; Öz Yeterlik; Hemşirelik Bakımı

INVESTIGATION OF DISEASE PERCEPTION AND SELF-EFFICACY IN PATIENTS DIAGNOSED WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS

Sedef Özdoğru¹, Burcu Dedeoğlu Demir²

¹İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul,Türkiye,sedef_oz.01@hotmail.com, Orcid:0009-0004-6700-883X

²İstanbul Arel Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi,İstanbul,Türkiye,burcudemir@arel.edu.tr, Orcid:0000- 0003-1836-2897

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study is to examine the relationship between disease perception and self-efficacy levels in individuals diagnosed with Type 2 Diabetes Mellitus (T2DM) and to evaluate whether these variables differ according to some demographic and clinical characteristics.

Methods: The research was carried out in a descriptive and correlation-seeking design. 301 individuals with a diagnosis of T2DM who were followed up in the diabetes outpatient clinic of a public hospital between July 2023 and January 2024 were included in the study. Data were collected with the Brief Illness Perception Scale (HSRS) and Self-Efficacy Scale, and analyzed with the SPSS 26.0 program. Analyzes included t-test, ANOVA, Post-Hoc tests and Pearson correlation coefficient was used. The significance level was determined as $p < 0.05$.

Results: A positive relationship was found between illness perception and self-efficacy ($r=0.482; p < 0.001$). While the average self-efficacy score of women is 61.32 ± 6.85 , the score of men is 56.56 ± 7.42 and this difference is statistically significant ($p=0.001$). It is also 56.95 ± 6.74 ($p < 0.027$). While the average self-efficacy score of uneducated individuals is 62.82 ± 5.91 , this average is 56.95 ± 6.74 for high school and undergraduate graduates ($p=0.001$). Additionally, it was observed that the self-efficacy score decreased as the duration of diabetes increased ($r=-0.219; p=0.013$). Individuals who do not exercise regularly have lower self-efficacy scores ($p=0.027$).

Conclusion and Recommendations: T2DM'li bireylerde hastalık algısını ve öz yeterlik düzeyini artırmaya yönelik hemşirelik girişimlerinin planlanması,tedaviye uyumu ve yaşam kalitesini destekleyecektir.Özellikle cinsiyet,eğitim düzeyi ve yaşam tarzı faktörlerine duyarlı eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Key Words: Type 2 Diabetes Mellitus; Perception of Illness; Self-Efficacy;Nursing Care

References:

- 1.Gözüm, S., & Aksayan, S. (2008). Öz-etkililik-yeterlik ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokul Dergisi, 2(1):21-34.
- 2.IDF (2022). *Diabetes atlas*. International Diabetes Federation. <https://diabetesatlas.org/>
- 3.Kahn, S. E., Anderson, C. A., & Bakris, G. (2023). Standard of care in diabetes. *Diabetes Care*, 46(1), 111-127.

DEPREMDEN ETKİLENEN 10-18 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA UYKU KALİTESİ, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE KONTROL ODAĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülsüm Yıldırım¹, Gülbeyaz Baran Durmaz²

¹Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye, gulsumavcu.94@gmail.com, Orcid:0009-0009-6902-3300

²Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diyarbakır, Türkiye, rozbaran@gmail.com, Orcid:0000-0001-5591-3710

ÖZET

Giriş-Amaç: Bu çalışmanın amacı depremden etkilenen 10-18 yaş arasındaki çocukların uyku kalitesini, psikolojik dayanıklılığını ve kontrol odağını değerlendirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, 6 Şubat depremini yaşamış Diyarbakır ilinde yaşayan 10-18 yaş aralığındaki 219 çocuk ile yürütülmüştür. Araştırma verileri Mart-Mayıs 2024 tarihlerinde; kişisel bilgi formu, Pittsburgh Uyku Kalitesi Ölçeği, Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği, Rotter İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Çocukların ebeveynlerinden hem sözlü hem yazılı izin alınmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS 26 paket programına aktararak analiz edilmiştir. Verilere parametrik değişkenler için bağımsız örneklem t testi ve ANOVA, nonparametrik değişkenler için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Yaş ortalaması 15,4 olan çocukların yaş, cinsiyet, birlikte yaşanılan aile tipi, anne ve/veya babanın çalışma durumu, 6 Şubat öncesi deprem deneyimi değişkenleri ile uyku kalitesi, psikolojik dayanıklılık ve kontrol odağı arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>,05$). Deprem nedeniyle evinden uzak kalma, depremde bir yakını kaybetme, apartman dairesinde yaşama gibi faktörlerin uyku kalitesini kötüleştirdiği bulunmuştur ($p<,05$). Özel okulda okuma, deprem tatbikatı yapmış olma, depremde bir yakını kaybetme faktörlerinin psikolojik dayanıklılığı artırdığı bulunmuştur ($p<,05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada elde edilen bulgulara göre depremden etkilenen çocukların uyku kalitesi kötüdür. Çocuklarda uyku kalitesinin artması psikolojik dayanıklılığı artırmaktadır. Çocukların psikolojik dayanıklılıklarının artması ise dış kontrol eğilimlerini azaltmaktadır.

Anahtar Kelimeler: çocuk, deprem, kontrol odağı, psikolojik dayanıklılık, uyku

Kaynaklar:

1. Yıldız B, Akkoyun AZ. Deprem sonrası psikiyatrik destek. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2016; 8(2): 817-20.
2. Ataç M, Özsezer G. Depremden etkilenen çocuk ve ergenlerin ruhsal durumu ve hemşirelik yaklaşımı. *Acil Yardım ve Afet Bilimi Dergisi*. 2021; 1(1): 22-7.
3. Gürbüz F, Koyuncu NE. Çocuklar ve deprem. *ICSAR*. 2023; 1: 379-83.

EVALUATION OF SLEEP QUALITY, PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND LOCUS OF CONTROL AMONG CHILDREN AGED 10-18 AFFECTED BY THE EARTHQUAKE

Gülsüm Yıldırım¹, Gülbeyaz Baran Durmaz²

¹Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye, gulsumavcu.94@gmail.com, Orcid:0009-0009-6902-3300

²Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diyarbakır, Türkiye, rozbaran@gmail.com, Orcid:0000-0001-5591-3710

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study is to evaluate the sleep quality, psychological resilience and locus of control of children between the ages of 10-18 affected by the earthquake.

Methods: This study, which is a descriptive type, was conducted with 219 children between the ages of 10-18 living in Diyarbakır province, which experienced the February 6 earthquake. Research data from March to May 2024; It was obtained using a personal information form, Pittsburgh Sleep Quality Scale, Adolescent Psychological Resilience Scale, Rotter Internal-External Locus of Control Scale. Both verbal and written permission was obtained from the children's parents. The data were analyzed by transferring them to the SPSS 26 package program in a computer environment. Data were analyzed with independent samples t test and ANOVA for parametric variables, and Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests for nonparametric variables.

Results: There is no significant relationship between the variables of age, gender, family type, mother and/or father's employment status, earthquake experience before February 6, and sleep quality, psychological resilience and locus of control of the children, whose average age is 15.4 ($p>.05$). Factors such as being away from home due to the earthquake, losing a relative in the earthquake, and living in an apartment were found to worsen sleep quality ($p<.05$). It was found that the factors of studying in a private school, having done an earthquake drill, and losing a relative in an earthquake increased psychological resilience ($p<.05$).

Conclusion and Recommendations: According to the findings of the research, the sleep quality of children affected by the earthquake is poor. Increasing sleep quality in children increases psychological resilience. Increasing children's psychological resilience reduces their tendency to external control.

Key Words: child, earthquake, locus of control, psychological resilience, sleep

References:

1. Yıldız B, Akkoyun AZ. Deprem sonrası psikiyatrik destek. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2016; 8(2): 817-20.
2. Ataç M, Özsezer G. Depremden etkilenen çocuk ve ergenlerin ruhsal durumu ve hemşirelik yaklaşımı. *Acil Yardım ve Afet Bilimi Dergisi*. 2021; 1(1): 22-7.
3. Gürbüz F, Koyuncu NE. Çocuklar ve deprem. *ICSAR*. 2023; 1: 379-83.

DEMANS HASTALARININ DAVRANIŞSAL VE PSİKOLOJİK SEMPTOMLARININ YÖNETİMİ: OYUNCAK BEBEK KULLANIMI

Fatma Atkan¹

¹İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye,
atkanfatma09@gmail.com, fatma.atkan@istinnye.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9583-5638

ÖZET

Giriş: Nörodejeneratif bir hastalık olan demans, kısa süreli hafıza kaybıyla başlar, hafıza kaybı zamanla ilerler ve bilinç bulanıklığı, konuşma ve anlama yeteneklerinin azalmasına ve kişilik ve davranışta ajitasyon, saldırganlık gibi değişikliklere neden olur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı demans hastalarının oyuncak bebek kullanmalarının hastaların yaşadığı davranışsal ve psikolojik semptomlara etkisine yönelik var olan literatürün incelenmesidir.

Demans ve Davranışsal ve Psikolojik Semptomlar: Demansın neden olduğu ajitasyon gibi davranışsal değişiklikler farmakolojik ve non-farmakolojik yöntemlerle tedavi edilebilir (Şentürk ve Küçükgüçlü, 2015). Farmakolojik müdahaleler sıklıkla sorunlu davranışları azaltmak için kullanılsa da genellikle yan etkilerden kaçınmak için öncelikle farmakolojik olmayan müdahalelerin kullanımı önerilmektedir (Azermi ve ark., 2012).

Oyuncak Bebek Kullanımı: Hastaların yaşadığı davranışsal ve psikolojik semptomları yönetmek için kullanılan farmakolojik olmayan yöntemlere ek olarak, literatürde bu semptomların yönetiminde etkili olduğu bildirilen yöntemlerden biri de bebek kullanımıdır (Pezzati ve ark., 2014; Mitchell ve ark., 2016). Bebek terapisi, demanslı kişileri desteklemek için ilaç dışı bir uygulama olmanın yanında demansın davranışsal ve psikolojik semptomlarının tedavisi için önerilmektedir (International Psychogeriatric Association, 2015). Oyuncak bebek terapisi, demans hastalarında hem bilişsel ve davranışsal durumu hem de yaşam kalitesini iyileştirebilen kişi merkezli bir yöntemdir (Cai ve ark., 2021). Ayrıca, terapötik bir bağ oluşturduğu (Vaccaro ve ark., 2020), sakinlik ve yeterlilik duygularını teşvik ettiği, duysal uyarım sağladığı ve hastanın dış çevresi ve bakıcılarıyla iletişiminin gelişmesine katkıda bulunduğu bildirilmiştir (Shin, 2015; Pezzati ve ark., 2014). Oyuncak bebek kullanımının hastaların psikolojik ve davranışsal semptomlarına iyi gelmesine rağmen bilişsel iyileşmede farklılık yaratmadığı belirlenmiştir (Kütmeç-Yılmaz ve Duru-Aşiret 2020; Peng et al. 2024).

Sonuç ve öneriler: Demansta yaşanan davranışsal ve psikolojik semptomlara yönelik non-farmakolojik bir yöntem olarak oyuncak bebek kullanılabilir. Hastalar ile yapılan çalışmalar oyuncak bebek kullanımının hastaların davranışsal ve psikolojik semptomlarını olumlu etkilediğini ancak bilişsel düzeylerinde bir değişiklik meydana getirmediğini göstermektedir. Demans hastalarının bilişsel düzeylerine oyuncak bebek kullanımının etkisinin daha kapsamlı ve uzun süreli takip çalışmaları yapılarak incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Demans, oyuncak bebek, davranışsal semptom, psikolojik semptom.

Kaynaklar:

1. Şentürk S.G., Küçükğüçlü Ö. Effects on behavioral changes observed in individuals with dementia of aromatherapy treatments. Deuhfed. 2015; 8 (3): 190-194.
2. Azermi M., Petrovic M., Elseviers MM., Bourgeois J., Bortel LMV., Stichele RHW. Systematic appraisal of dementia guidelines for the management of behavioural and psychological symptoms. Ageing Res Rev. 2012, 11 (1); 78-86.
3. Pezzati R, Molteni V, Bani M, et al. Can doll therapy preserve or promote attachment in people with cognitive, behavioral, and emotional problems? A pilot study in institutionalized patients with dementia. Front Psychol. 2014; 5(5): 342.

MANAGEMENT OF BEHAVIORAL AND PSYCHOLOGICAL SYMPTOMS OF DEMENTIA PATIENTS: USE OF DOLL THERAPY

Fatma Atkan¹

¹İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zeytinburnu, İstanbul, Türkiye,
atkanfatma09@gmail.com, fatma.atkan@istinye.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9583-5638

ABSTRACT

Introduction: Dementia begins with short-term memory loss, which progresses over time and causes confusion, decreased speech and comprehension skills, and changes in personality and behavior such as agitation and aggression.

Objective: The purpose of this study is to examine the existing literature on the effects of dementia patients' use of dolls on behavioral and psychological symptoms.

Behavioral-Psychological Symptoms: Behavioral symptoms such as agitation caused by dementia can be treated with pharmacological and non-pharmacological methods. Although pharmacological interventions are often used to reduce problem behaviors, it is generally recommended to use non-pharmacological interventions first to avoid side effects.

Use of Dolls: In addition to the many non-pharmacological methods used to manage the behavioral-psychological symptoms experienced by patients with dementia, one of the methods reported to be effective in the management of these symptoms in the literature is the use of dolls. Doll therapy is a person-centered method that can improve both cognitive and behavioral status and quality of life in patients with dementia. It has been reported that doll therapy creates a therapeutic bond, promotes feelings of calmness and competence, provides sensory stimulation, contributes to the development of communication with the patient's external environment and caregivers. It has been determined that the use of dolls is beneficial for the psychological-behavioral symptoms of patients, but does not make a difference in cognitive recovery (Kütmeç-Yılmaz and Duru-Aşiret 2020; Peng et al. 2024).

Conclusion/recommendations: It has been determined that dolls are used for behavioral-psychological symptoms. Studies conducted with patients show that the use of dolls has a positive effect on the behavioral-psychological symptoms, but does not cause a change in their cognitive levels. It is recommended that the effect of doll use on the cognitive levels of patients be examined by conducting more comprehensive and long-term follow-up studies.

Keywords: Dementia, doll therapy, behavioral symptom, psychological symptom.

References:

1. Şentürk S.G., Küçükgüçlü Ö. Effects on behavioral changes observed in individuals with dementia of aromatherapy treatments. Deuhfed. 2015; 8 (3): 190-194.
2. Azermai M., Petrovic M., Elseviers MM., Bourgeois J., Bortel LMV., Stichele RHW. Systematic appraisal of dementia guidelines for the management of behavioural and psychological symptoms. Ageing Res Rev. 2012, 11 (1); 78-86.

3. Pezzati R, Molteni V, Bani M, et al. Can doll therapy preserve or promote attachment in people with cognitive, behavioral, and emotional problems? A pilot study in institutionalized patients with dementia. Front Psychol. 2014; 5(5): 342.

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN BAKIM VERİCİLERİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA İLE BAKIM YÜKÜ: DEPRESYON, UMUT DÜZEYLERİ VE HASTALIK ŞİDDETİNİN ARACILIK ETKİSİ

Aysel İncedere¹, Mehmet Buğrahan Gürçan², Fatma Kiras³

Selda Öztürk Kaygan⁴, Mustafa Yıldız⁵

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Kocaeli, Türkiye, aysel.incedere@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8181-1371

²İstanbul Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
mbgurcan@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1490-3596

³Medilines Hospital, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Elâzığ, fatma_kiras@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-5729 1350

⁴Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Edirne,
seldaoturk620@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9069-412X

⁵Kocaeli Üniversitesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Elemanı, Kocaeli, 0000-0003-1490-
3596, Orcid: 0000-0003-0769-1628

ÖZET

Giriş-Amaç: Şizofreni tanılı bireylerin bakım vericilerinde içselleştirilmiş damgalama ile bakım yükü arasında güçlü bir ilişki olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, bakım yükü ile içselleştirilmiş damgalama arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkide bakım vericilerin umut ve depresyon düzeyleri ile hastalık şiddetinin olası aracı rollerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya, şizofreni tanılı yetişkin bireylerin 106 bakım vericisi dahil edilmiştir. Veri toplama araçları olarak Zarit Aile Yük Ölçeği, Kendini Damgalama Ölçeği-Aile, Beck Depresyon Ölçeği, Beck Umutsuzluk Ölçeği ile hastalık şiddetini değerlendirmek için Pozitif ve Negatif Belirtiler Ölçeği ve Klinik Genel İzlenim-Şiddet ölçekleri kullanılmıştır. Veriler, lineer regresyon, korelasyon analizi ve aracılık modeli ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Doğrusal regresyon analizine göre, depresyon ve içselleştirilmiş damgalama, bakım vericilerin bakım yükünü yordayan önemli faktörlerdir. Korelasyon analizi sonuçları, bakım yükü ile içselleştirilmiş damgalama, depresyon ve umutsuzluk arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir ($p < 0.05$). İçselleştirilmiş damgalama → umutsuzluk → hastalık şiddeti → depresyon → bakım yükü şeklindeki serisel aracılık modeli %95 güven aralığında [-0.0331, 0.0098] ile anlamlı bulunmamıştır. Bununla birlikte, içselleştirilmiş damgalama ile bakım yükü arasındaki ilişkide depresyon ve umutsuzluk düzeylerinin kısmi aracı rol oynadığı, ancak hastalık şiddetinin aracı olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Şizofreni tanılı bireylerin bakım vericilerinde içselleştirilmiş damgalamanın bakım yükü üzerinde doğrudan etkisi olduğu ve depresyon ve umutsuzluk düzeylerinin bakım yükü üzerinde dolaylı etkilerinin olduğu görüldü. Hastalık şiddetinin bakım yükü üzerinde dolaylı bir aracılık etkisi göstermediği tespit edilmiştir. Bu bulgular, bakım vericilerde içselleştirilmiş damgalamanın azaltılmasının bakım yükünü hafifletmede önemli bir rol oynayacağını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aracılık analizi, Bakım yükü, İçselleştirilmiş damgalama.

Kaynaklar:

1. Guan Z, Wang Y, Lam L, et al. Severity of illness and distress in caregivers of patients with schizophrenia: do internalized stigma and caregiving burden mediate the relationship? J Adv Nurs. 2021;77(3):1258-1270. doi:10.1111/jon.15261.
2. Kaggwa MM, Najjuka SM, Mamun MA, et al. Involvement and burden of informal caregivers of patients with mental illness: the mediating role of affiliated stigma. BMC Psychiatry. 2023;23(1):72. doi:10.1186/s12888-023-04553-x.
3. Ebrahim OS, Al-Attar GST, Gabra RH, et al. Stigma and burden of mental illness and their correlates among family caregivers of mentally ill patients. J Egypt Public Health Assoc. 2020;95:31. doi:10.1186/s42506-020-00059-6.

INTERNALIZED STIGMA AND CAREGIVER BURDEN IN CAREGIVERS OF INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA: THE MEDIATING ROLE OF DEPRESSION, HOPE LEVELS, AND SEVERITY OF ILLNESS

Aysel İncedere¹, Mehmet Buğrahan Gürçan², Fatma Kiras³

Selda Öztürk Kaygan⁴, Mustafa Yıldız⁵

¹Kocaeli University of Health and Technology, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kocaeli, Türkiye, aysel.inedere@kocaelisaglik.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8181-1371

²Istanbul Kartal Dr. Lütfi Kırdar City Hospital, Department of Mental Health and Diseases, Istanbul, Türkiye, mbgurcan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1490-3596

³Medilines Hospital, Mental Health and Diseases, Elâzığ, fatma_kiras@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5729-1350

⁴Trakya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Psychiatric Nursing, Edirne, seldaozturk620@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9069-412X

⁵Kocaeli University, Department of Mental Health and Diseases, Retired Faculty Member, Kocaeli, 0000-0003-1490-3596, ORCID: 0000-0003-0769-1628

ABSTRACT

Introduction-Objective: It is well-known that there is a strong relationship between internalized stigma and caregiver burden among caregivers of individuals diagnosed with schizophrenia. The aim of this study is to determine the relationship between caregiver burden and internalized stigma, and to evaluate the potential mediating roles of caregivers' levels of hope, depression, and severity of illness in this relationship.

Methods: The study included 106 caregivers of adult individuals diagnosed with schizophrenia. Data collection tools included the Zarit Caregiver Burden Scale, the Self-Stigma Inventory for Families, the Beck Depression Inventory, the Beck Hopelessness Scale, and to assess illness severity the Clinical Global Impression-Severity (CGI-S) scale were used. Data were analyzed using linear regression, correlation analysis, and mediation models.

Results: According to the linear regression analysis, depression and internalized stigma were found to be significant predictors of caregiver burden. Correlation analysis results showed significant positive relationships between caregiver burden and internalized stigma, depression, and hopelessness ($p < 0.05$). The serial mediation model in the pathway "internalized stigma → hopelessness → severity of illness → depression → caregiver burden" was not found to be significant within the 95% confidence interval [-0.0331, 0.0098]. However, it was determined that depression and hopelessness partially mediated the relationship between internalized stigma and caregiver burden, while severity of illness did not serve as a mediator.

Conclusion and Recommendations: It was observed that internalized stigma has a direct effect on caregiver burden in caregivers of individuals with schizophrenia, and that depression and hopelessness have indirect effects on caregiver burden. Severity of illness was not found to have an indirect mediating effect on caregiver burden. These findings suggest that reducing internalized stigma among caregivers can play an important role in alleviating caregiver burden.

Keywords: Internalized Stigma, Caregiver Burden, Mediation Analysis

References:

1. Guan Z, Wang Y, Lam L, et al. Severity of illness and distress in caregivers of patients with schizophrenia: do internalized stigma and caregiving burden mediate the relationship? J Adv Nurs. 2021;77(3):1258-1270. doi:10.1111/jon.15261.
2. Kaggwa MM, Najjuka SM, Mamun MA, et al. Involvement and burden of informal caregivers of patients with mental illness: the mediating role of affiliated stigma. BMC Psychiatry. 2023;23(1):72. doi:10.1186/s12888-023-04553-x.
3. Ebrahim OS, Al-Attar GST, Gabra RH, et al. Stigma and burden of mental illness and their correlates among family caregivers of mentally ill patients. J Egypt Public Health Assoc. 2020;95:31. doi:10.1186/s42506-020-00059-6.

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE YÖNELİK BİLİŞSEL ONARIM TEDAVİSİNİN BİLİŞSEL İŞLEVLER ÜZERİNE ETKİSİ

Aysel İncedere¹, Ayşe Kırçali², Yüksel Can Öz³

¹Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Kocaeli, Türkiye, aysel.incedere@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8181-1371

²Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Kocaeli, Türkiye, ayse_kircali@yahoo.com, Orcid: 0000-0001-8948-4512

³Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli,
Türkiye, yukselcan@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3782-6896

ÖZET

Giriş-Amaç: Bilişsel bozukluklar, şizofreninin temel özelliklerinden biri olarak kabul edilir ve dikkat, bellek, yürütücü işlevler gibi alanlarda belirgin bozulmalarla seyreder. Bu bozukluklar bireylerin işlevselliğini olumsuz etkilerken, psikofarmakolojik tedaviler genellikle yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle, bilişsel işlevleri iyileştirmeye yönelik bilişsel onarım müdahaleleri geliştirilmiştir. Bu araştırma, şizofreni hastalarına yönelik geliştirilecek bilişsel onarım tedavisinin hastaların bilişsel işlevlerine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada DSM-V'e göre şizofreni tanılı 24 birey çalışmaya alındı. Veriler, demografik form, Şizofrenide Kısa Klinik Değerlendirme Ölçeği, Toplumsal İşlevsellik Ölçeği ve çeşitli nörokognitif testlerle toplandı. Eğitim programı, haftada bir 45 dakikalık iki oturumdan oluşan, 15 haftalık grup eğitimi şeklinde yürütüldü. Bilişsel Onarım Tedavi Programı; dikkat, hafıza, yürütücü işlevler, günlük yaşam becerileri, iletişim ve toplumsal becerileri içeren altı modülden oluşmaktadır. Veriler SPSS 22 ile analiz ile tekrarlı yapılan ölçümler arasındaki ilişki parametrik olmayan testlerden Friedman testi ve Wilcoxon Signed Ranks Testi ile incelendi.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 27, ortalama eğitim süresi 12 yıl, ortalama hastalık süresi 6 yıldır. Çoğu erkek, bekâr ve anne-babası ile yaşamaktaydı. Eğitim sürecinde tüm hastalar bilişsel onarım tedavi programına katıldı, hastalık şiddetinde azalma ve işlevselliklerinde artma görüldü. Bilişsel işlev alanlarından dikkat ve sözel öğrenme alanlarında anlamlı bir artış görüldü.

Sonuç ve Öneriler: Bilişsel alandaki bozukluklar, şizofreni hastaları için toplumsal işlevselliğin en güçlü yordayıcısı olarak değerlendirilmektedir. Bilişsel onarım tedavileri, ruhsal toplumsal tedavilerle birleştirildiğinde, bilişsel alanlarda gelişmenin daha iyi olduğu ve gerçek dünya işlevselliğine yol açan etkili bir müdahale olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel onarım, İşlevsellik, Şizofreni

THE EFFECT OF COGNITIVE REMEDIATION TREATMENT ON COGNITIVE FUNCTIONING IN INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA

Aysel İncedere¹, Ayşe Kırçalı², Yüksel Can Öz³

¹Kocaeli Health and Technology University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Kocaeli, Turkey, aysel.inedere@kocaelisaglik.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8181-1371

²Kocaeli University Research and Application Hospital, Department of Mental Health and Diseases, Kocaeli, Turkey, ayse_kircali@yahoo.com, Orcid: 0000-0001-8948-4512

³Kocaeli University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Kocaeli, Turkey, yukselcan@kocaeli.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3782-6896

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cognitive disorders are considered one of the main features of schizophrenia and are characterized by significant impairments in areas such as attention, memory and executive functions. While these disorders negatively affect the functionality of individuals, psychopharmacological treatments are generally inadequate. Therefore, cognitive remediation interventions have been developed to improve cognitive functions. This study aims to examine the effect of cognitive remediation treatment to be developed for schizophrenia patients on their cognitive functions.

Methods: In this study, 24 individuals diagnosed with schizophrenia according to DSM-V were included in the study. Data were collected using demographic form, Brief Clinical Assessment Scale in Schizophrenia, Social Functioning Scale and various neurocognitive tests. The training program was conducted as a 15-week group training consisting of two 45-minute sessions once a week. The Cognitive Remediation Treatment Program consists of six modules including attention, memory, executive functions, daily living skills, communication and social skills. Data were analyzed with SPSS 22 and the relationship between repeated measures was examined with Friedman test and Wilcoxon Signed Ranks Test, which are nonparametric tests.

Results: The mean age of the patients was 27 years, the mean duration of education was 12 years, and the mean duration of illness was 6 years. Most of them were male, single and living with their parents. During the training period, all patients participated in the cognitive remediation treatment program, with a decrease in disease severity and an increase in their functionality. There was a significant increase in attention and verbal learning domains of cognitive function.

Conclusion and Recommendations: Impairments in the cognitive domain are considered to be the strongest predictor of social functioning in patients with schizophrenia. When cognitive remediation treatments are combined with psychosocial treatments, it seems to be an effective intervention leading to better improvement in cognitive domains and real-world functioning.

Key Words: Cognitive remediation, Functioning, Schizophrenia

References:

1. Altman RAE, Tan EJ, Rossell SL. Factors impacting access and engagement of cognitive remediation therapy for people with schizophrenia: a systematic review. *Can J Psychiatry*. 2023;68(3):139-151. doi: 10.1177/07067437221129073.
2. Kharawala S, Hastedt C, Podhorna J, Shukla H, Kappelhoff B, Harvey PD. The relationship between cognition and functioning in schizophrenia: A semi-systematic review. *Schizophr Res Cogn*. 2021;27:100217. doi:10.1016/j.scog.2021.100217
3. Vita A, Barlati S, Ceraso A, et al. Effectiveness, Core Elements, and Moderators of Response of Cognitive Remediation for Schizophrenia: A Systematic Review and Meta-analysis of Randomized Clinical Trials. *JAMA Psychiatry*. 2021;78(8):848-858. doi:10.1001/jamapsychiatry.2021.062

ACT'İN PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANILMASI: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Kübra Tan¹, Vesile Adıgüzel², Ayşe Okanlı³

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Yerleşke A Blok, Artvin, Türkiye, kubratana@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7591-8436

²Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Kampüs, Yalova, Türkiye, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9722-3491

³İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kartal Cevizli Yerleşkesi, İstanbul, Türkiye, ayse.okanli@medeniyet.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3266-5077

ÖZET

Giriş-Amaç: Kabul ve Kararlılık Terapisi (ACT), insan ızdırabının kaçınılmazlığını savunan ve semptomları ortadan kaldırmak yerine onlarla daha esnek bir şekilde etkileşim kurmayı kolaylaştırmayı amaçlayan transdiagnostik bir terapidir. ^[1] Bu sistematik derleme kabul ve kararlılık terapisinin psikiyatri hemşireliği alanında kullanımını incelemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışma 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılım Desteğı Programı tarafından desteklenmiştir.

Yöntem: Çalışmada, PubMed, CINAHL, GoogleScholar, Science Direct veri tabanları taranarak, Ocak 2019-Aralık 2024'e kadar son beş yılda yayınlanmış randomize kontrollü çalışmalar ele alınmıştır. Veri tabalarında tarama yapılırken “Hemşire”, “Psikiyatri hemşireliği”, “Kabul ve kararlılık terapisi”, “ACT”, “Psikiyatri”, “Ruh sağlığı hemşireliği”, “Randomize kontrollü çalışmalar” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Taramalarda anahtar sözcükler İngilizce ve Türkçe olarak taranmıştır. İlk olarak araştırmacılar tarafından çalışmaların başlık ve özetleri uygunluk açısından bağımsız olarak incelenmiş, sonrasında uygun bulunan çalışmaların tam metinleri indirilip, okunmuş ve gerekli verilere ulaşılmıştır. Araştırmacılar veri tabanlarında taramaları ve sonrasındaki araştırmaları seçme işlemlerini birbirinden bağımsız yapmıştır. Makaleler incelenirken, raporlama özelliklerinin değerlendirilmesinde PRISMA akış şeması kullanılmıştır.

Bulgular: Tarama sonucunda 17,400 makaleye ulaşılmıştır. Makaleler uygunluk açısından değerlendirildikten sonra 11 makale araştırmaya dâhil edilmiştir. Özet, editöre mektup, derleme, sistematik derleme, tez çalışmaları ve kongre bildirileri araştırmada dışlanma kriteri olarak belirlenmiştir. Çalışmaların tamamı randomize kontrollü çalışmalardan oluşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya alınan çalışmalarda; psikotik semptomları azalttığı, cerrahi sonrası ağrıyı azalttığı, şizofren hastalarda yeniden hastaneye yatış oranını azalttığı, yaşam kalitesin artırdığı, psikolojik esnekliği artırdığı, psikolojik işlevselliğı arttırdığı, sosyal kaygıyı azalttığı, sosyal uyumu etkili bir şekilde geliştirdiğı, iş-aile çatışmasını azalttığı, ilaç uyumunu artırdığı, anksiyete ve depresif semptomları iyileştirmede ve bilişsel füzyonu azaltmada önemli derecede etkili olduğu tespit edilmiştir. Psikiyatri hemşirelerinin ACT'i kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve kararlılık terapisi, Psikiyatri hemşireliği, Psikiyatri, Sistematiik derleme

Kaynaklar:

1. Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (2011). Acceptance and commitment therapy: The process and practice of mindful change. Guilford press.

THE USE OF ACT IN PSYCHIATRIC NURSING: A SYSTEMATIC REVIEW

Kübra Tan¹, Vesile Adıgüzel², Ayşe Okanlı³

¹ Artvin Çoruh University, Faculty of Health Sciences, Central Campus A Blok, Artvin, Turkey, kubratan@artvin.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7591-8436

² Yalova University, Faculty of Health Sciences, Central Campus, Yalova, Turkey, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9722-3491

³ Istanbul Medeniyet University, Faculty of Health Sciences, Kartal Cevizli Campus, Istanbul, Turkey, ayse.okanli@medeniyet.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3266-5077

ABSTRACT

Introduction and Aim: Acceptance and Commitment Therapy (ACT) is a transdiagnostic therapy that advocates the inevitability of human suffering and aims to facilitate a more flexible way of interacting with symptoms rather than eliminating them. [1] This systematic review was conducted to examine the use of acceptance and commitment therapy in psychiatric nursing. The study was supported by 2224-B Support for Participation in Domestic Scientific Activities Programme.

Methods: In the study, PubMed, CINAHL, GoogleScholar, Science Direct databases were searched and randomised controlled trials published in the last five years between January 2019 and December 2024 were included. The keywords ‘nurse’, ‘psychiatric nursing’, ‘acceptance and commitment therapy’, ‘ACT’, ‘psychiatry’, ‘mental health nursing’, ‘randomised controlled trials’ were used while searching the databases. The keywords were searched in English and Turkish. Firstly, the titles and abstracts of the studies were examined independently by the researchers in terms of suitability, then the full texts of the appropriate studies were downloaded, read and the necessary data were obtained. The researchers searched the databases and then selected the studies independently of each other. While analysing the articles, PRISMA flowchart was used to evaluate the reporting features.

Results: As a result of the search, 17,400 articles were reached. After the articles were evaluated for suitability, 11 articles were included in the study. Abstracts, letters to the editor, reviews, systematic reviews, thesis studies and congress proceedings were determined as exclusion criteria. All of the studies consisted of randomised controlled trials.

Conclusion and Recommendations: In the studies included in the research; it was found that it reduces psychotic symptoms, reduces post-surgical pain, reduces the rate of re-hospitalisation in schizophrenic patients, increases quality of life, increases psychological flexibility, increases psychological functionality, reduces social anxiety, effectively improves social adaptation, reduces work-family conflict, increases medication compliance, improves anxiety and depressive symptoms and reduces cognitive fusion. It is recommended that the use of ACT by psychiatric nurses should be expanded.

Key Words: Acceptance and commitment therapy, Psychiatric nursing, Psychiatry, Systematic review

References:

1. Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (2011). Acceptance and commitment therapy: The process and practice of mindful change. Guilford press.

SAĞLIK PROFESYONELLERİ VE HASTALAR İÇİN İYİ ÖLÜM KAVRAMI

Muhammet Emin Karakuş¹

¹Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Yalova Üniversitesi Merkez Yerleşkesi, Termal Yolu Üzeri, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, eminkrks50@gmail.com, Orcid:0009-0004-0793-3492

ÖZET

Giriş-Amaç: Ölüm; tüm canlıların paylaştığı, kaçınılmaz bir durum olup, canlı varlıkların hayati görevlerin geri dönmek üzere sona erdiği, kişinin maddi ve manevi boyuttaki son evresidir. [1] Kronik hastalıklar ve yaşlı nüfusun artışıyla palyatif bakımın önemi artmıştır. Ölüm sürecine hazırlıklı olmak, kişinin sevdiği insanlarla zamanını geçirme ve vedalaşma fırsatı elde etmesi, ağrı, deliryum ve inkontinans yaşamadan, gereksiz uygulamalara maruz kalmadan ve ölümün nerde olacağını kontrol altına alması "iyi ölüm" olarak tanımlanmıştır. [2] Hemşireler, bu süreçte hasta ve ailesinin çok yönlü ihtiyaçlarını karşılayarak önemli bir rol üstlenir.[3]

Yöntem: Bu derleme çalışmasında, 2019-2023 yılları arasında Türkiye'de yayımlanan “iyi ölüm”, “palyatif bakım”, “hemşirelik” ve “ölüm algısı” konulu yayınlar incelenmiştir. Taramada 50'den fazla kaynak değerlendirilmiş, yalnızca 8 çalışma kapsam dahilinde yer almıştır. Bu çalışmalar, hemşirelerin tutumları, algıları ve palyatif bakım süreçlerindeki rollerine odaklanmıştır..

Bulgular: Bu derlemede, hemşirelerin palyatif bakımda iyi ölüme yaklaşımları beş tema altında incelenmiştir: iyi ölüm algısı, hemşirelerin rolü, ölüm kaygısı, eğitim düzeyi ve kültürel/etik etkiler. Eğitimli hemşireler süreci daha iyi yönetirken, kültürel duyarlılık ve aile katılımı onurlu ölümü desteklemektedir.

Sonuç ve Öneriler: Bu derlemede, hemşirelerin iyi ölüme yönelik yaklaşımları incelenmiştir. İyi ölüm; ağrısızlık, huzur, sevdiklerle birlikte olma ve kişisel tercihlere saygı olarak tanımlanmıştır. Hemşireler fiziksel bakımın yanı sıra iletişim, aile katılımı ve duygusal destek sunar. Kültürel ve etik değerler ile eğitim düzeyi algıyı doğrudan etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: İyi ölüm, palyatif bakım, hemşirelik, ölüm kaygısı, saygın ölüm

THE CONCEPT OF A GOOD DEATH FOR HEALTH PROFESSIONALS AND PATIENTS

Muhammet Emin Karakuş¹

¹Yalova University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yalova University Central Campus, Termal Yolu Üzeri, 77200 Yalova Merkez/Yalova, Türkiye, eminkrks50@gmail.com, Orcid:0009-0004-0793-3492

ABSTRACT

Introduction–Aim: Death is an inevitable phenomenon shared by all living beings, marking the irreversible cessation of vital functions and representing the final stage of an individual’s material and spiritual existence. [1] With the increase in chronic diseases and the aging population, the importance of palliative care has grown. Being prepared for the process of dying—having the opportunity to spend time and say farewell to loved ones, experiencing death without pain, delirium, or incontinence, avoiding unnecessary interventions, and having control over the place of death—is defined as a “good death.” [2] Nurses play a vital role in this process by addressing the multidimensional needs of patients and their families.

Method: In this review, studies published in Türkiye between 2019 and 2023 on the topics of “good death,” “palliative care,” “nursing,” and “perceptions of death” were examined. More than 50 sources were reviewed, and only 8 studies were included within the scope. These focused on nurses’ attitudes, perceptions, and roles in palliative care processes.

Findings: In this review, nurses’ approaches to good death in palliative care were analyzed under five themes: perceptions of good death, the role of nurses, death anxiety, educational level, and cultural/ethical influences. Educated nurses were found to manage the process more effectively, while cultural sensitivity and family involvement supported a dignified death.

Conclusion and Recommendations: This review examined nurses’ approaches to good death. Good death was defined as being free of pain, peaceful, being with loved ones, and respecting personal preferences. In addition to physical care, nurses provide communication, family involvement, and emotional support. Cultural and ethical values, as well as educational level, directly influence perceptions.

Keywords: Good death, palliative care, nursing, death anxiety, dignified death

References:

1. Yıldız M, Çelik D, Çakır M, Savaşır TD. Yoğun bakım ünitesi ve palyatif bakım servisinde çalışan hekim ve hemşirelerinin iyi ölüme ve saygın ölüm ilkelerine ilişkin tutumları. *J Med Palliat Care*. 2021;2(3):77-85. doi:10.47582/jompac.954029
2. Koca O. Ölüm yaklaşımlarının palyatif bakım sağlayıcılarına etkileri. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*. 2023;27(2):101-108. doi:10.5222/jccn
3. Arslan BŞ, Buldukoğlu K. Yasın aile üzerine etkilerini azaltmak için uygulanan yas destek programları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2019;11(3):402–417. doi:10.18863/pgy.444297

KANSER HASTALARINDA İYİLEŞME MOTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Özkan Uğuz¹, Gülseren Keskin²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknuguz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

²Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, gulseren.keskin@ege.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5155-0948

ÖZET

Giriş-Amaç: Kanser, dünyada önde gelen ölüm nedenleri arasında yer almakta ve halk sağlığı açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Kanser teşhisi, hastalar için hem fiziksel hem de psikolojik açıdan zorlu bir süreçtir. Bu süreçte hastalar üzerinde etkili olan birçok faktör olmaktadır. Bireyin belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla gösterdiği içsel ve dışsal etkenlerle harekete geçme isteği olarak tanımlanan motivasyon [1], bu süreçte tedavi prokolüne başlama, komplikasyonlarla başa çıkma ve rehabilitasyon programlarına katılım açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle motivasyon ile ilişkili faktörlerin anlaşılması, güçlendirmek ve tedavi sonuçlarını iyileştirmek amacıyla tasarlanacak müdahalelerin geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu derleme kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu etkileyen faktörleri mevcut literatür doğrultusunda incelemek ve sonuçlarını irdelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, 2015–2023 yılları arasında yayımlanmış ulusal ve uluslararası literatür taraması esas alınarak hazırlanmış bir derlemedir. Literatür taraması için **PubMed**, **Scopus**, **Web of Science** ve **Google Scholar** veri tabanları kullanılmıştır. Arama sürecinde “cancer”, “motivation”, “motivation for healing” ve Türkçe karşılıkları olan anahtar sözcükler kullanılmıştır. Dahil edilme kriterleri; kanser tanısı almış yetişkin bireylerde motivasyon faktörlerini inceleyen araştırmalar ve İngilizce veya Türkçe yayımlanmış çalışmalar olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Literatür taraması sonucunda kanser hastalarında iyileşme motivasyonunu etkileyen çeşitli içsel ve dışsal faktörler tespit edilmiştir. **İçsel faktörler:** Hayatta kalma arzusu, geleceğe yönelik beklentiler, inanç ve değerler, psikolojik dayanıklılık. **Dışsal faktörler:** Sosyal destek, aile ve yakın çevrenin rolü, sağlık ekibi ile iletişim, ekonomik koşullar ve tedaviye erişim imkânları [2,3]. Bu faktörler, hastaların tedavi sürecine bağlılıklarını ve iyileşme sürecine katılımlarını güçlendirmektedir. Ancak, motivasyonu etkileyen faktörleri sistematik olarak inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Kanser hastalarının iyileşme motivasyonu; bireysel, psikolojik ve çevresel faktörlerin etkileşimiyle oluşmaktadır. Motivasyonun güçlendirilmesi, tedaviye uyumu artırarak iyileşme sürecini olumlu etkilemektedir. Literatürde sınırlılıklar bulunmakta olup, motivasyonu artırmaya yönelik hemşirelik ve psikososyal müdahalelerin geliştirilmesi ve daha geniş örneklemelerle araştırmalar yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İyileşme, Kanser, Motivasyon

FACTORS ASSOCIATED WITH MOTIVATION FOR HEALING IN CANCER PATIENTS

Özkan Uğuz¹, Gülseren Keskin²

¹Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye, ozknugz1@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9410-9511

²Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, gulseren.keskin@ege.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-5155-0948

ABSTRACT

Introduction and Aim: Cancer is one of the leading causes of death worldwide and poses a major threat to public health. A cancer diagnosis is a challenging process for patients, both physically and psychologically. There are many factors that affect patients during this process. Motivation, which is defined as a person's willingness to take action with internal and external factors in order to achieve a certain goal [1], plays a critical role in this process in terms of starting a treatment program, coping with complications and participating in rehabilitation programs. Therefore, understanding the factors associated with motivation is of great importance for the development of interventions designed to empower and improve treatment outcomes. This review was conducted to examine the factors affecting motivation for healing in cancer patients in line with the existing literature and to examine the results.

Methods: This study is a review based on a literature search of national and international publications from 2015 to 2023. The PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar databases were used for the literature search. The search process used the keywords “cancer,” “motivation,” “motivation for healing,” and their Turkish equivalents. The inclusion criteria were studies examining motivational factors in adults diagnosed with cancer and studies published in English or Turkish.

Results: A literature review identified various internal and external factors affecting recovery motivation in cancer patients. Internal factors: Desire to survive, expectations for the future, beliefs and values, psychological resilience. External factors: Social support, the role of family and close circle, communication with the healthcare team, economic conditions, and access to treatment [2,3]. These factors strengthen patients' commitment to the treatment process and their participation in the recovery process. However, it has been observed that studies systematically examining the factors affecting motivation are limited.

Conclusion and Recommendations: The motivation for recovery in cancer patients is shaped by the interaction of individual, psychological, and environmental factors. Strengthening motivation positively impacts the recovery process by improving treatment compliance. There are limitations in the literature, and it is necessary to develop nursing and psychosocial interventions aimed at increasing motivation and to conduct studies with larger samples.

Key Words: Cancer, Healing, Motivation

References:

1. Türk Dil Kurumu. Sözlük [internet]. Ankara: Türk Dil Kurumu; [cited 2025 Mar 5]. Available from: <https://sozluk.gov.tr/>
2. **Padoli P, Hasanah N, Adinata AA. Do-re-mi self motivation in breast cancer patients: a qualitative study. *Maced J Med Sci.* 2023;11(B):727-736.**
3. Hosseini F, Alavi NM, Mohammadi E, Sadat Z. Motivation for healing in cancer patients: a qualitative study. *Iran J Nurs Midwifery Res.* 2021;26(6):555-561.

MADDE İLE İLİŞKİLİ BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA, PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ

Merve Öğütçü¹, Fatma Öz²

¹Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Türkiye, Ankara, merveogutcu3@gmail.com, Orcid;0009-0003-7521-058X

²Lokman Hekim Üniversitesi SBF Hemşirelik Bölümü, Türkiye, Ankara, fatma.oz@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1275-7743

ÖZET

Giriş: Alkol ve madde kullanımı günümüzde giderek artan bir halk sağlığı sorunudur [1]. Bu durum, madde ile ilişkili bozukluğu olan bireylerde içselleştirilmiş damgalanma, psikolojik dayanıklılık ve öznel iyi oluşlarını etkilemektedir [2,3].

Amaç: Araştırmada, madde ile ilişkili bozukluğu olan bireylerin içselleştirilmiş damgalanma, psikolojik dayanıklılık, öznel iyi oluş düzeyleri ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, Kayseri Devlet Hastanesi AMATEM Kliniği'nde yapılmıştır. DSM-V tanı ölçütlerine göre madde ile ilişkili bozukluk tanısı alan ve yatarak tedavi gören hastalar oluşturmaktadır. Araştırma örneklem büyüklüğü 141 olarak hesaplanmıştır. Veriler, Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği(RHİDÖ), Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği(YPDÖ), Öznel İyi Oluş Ölçeği(ÖİÖ) ve tanıtıcı bilgi formu ile toplanmıştır. Uygulama sürecinde yalnızca erkek hastaların başvurmuş olması sınırlılıktır. Verilerin analizi SPSS-27 programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların 25-34 yaş arasında yoğunlaştığı, alkol ve maddeye başlama yaş ortalamasının 18,81 olduğu, çoğunluğun kullanıma arkadaş etkisi ile başladığı, en çok kullanılan maddenin metamfetamin olduğu ve çoğunluğun AMATEM'e kendi istekleri ile başvurdukları görülmüştür. Katılımcıların yüksek derecede içselleştirilmiş damgalanma yaşadıkları belirlenmiş (80,29±18,865) olup madde kullanan bireylerin, alkol kullananlara göre, çalışmayanların çalışanlara göre daha fazla içselleştirilmiş damgalanma yaşadıkları saptanmıştır. Katılımcıların psikolojik dayanıklılık puan ortalaması (123,46±21,775) orta düzeydedir. Bireylerin sosyal kaynakları iyi kullanmalarına rağmen öz güven ve öz disiplinde yetersiz kaldıkları saptanmıştır. Evli bireylerin bekar bireylere göre, AMATEM'e ilk kez başvuranların birden çok başvuranlara göre psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların öznel iyi oluş puan ortalamasının 160,14±28,002 olduğu saptanmıştır. Sorun olduğunda eşinden destek alanların psikolojik dayanıklılıkları ve öznel iyi oluşları daha yüksek bulunmuştur. RHİDÖ ile YPDÖ arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, RHİDÖ ile ÖİÖ arasında negatif yönlü ve zayıf, YPDÖ ve ÖİÖ arasında pozitif yönlü ve orta seviyede anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler : Toplum ruh sağlığını geliştirme, koruyucu ve önleyici müdahaleler çerçevesinde, madde bağımlılığı için riskli bireylerle ilgili programların uygulanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: İçselleştirilmiş Damgalanma, Madde ile İlişkili Bozukluk, Öznel İyi Oluş, Psikolojik Dayanıklılık

INTERNALIZED STIGMA, PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND SUBJECTIVE WELL-BEING LEVELS AND THE RELATIONSHIP BETWEEN THEM IN INDIVIDUALS WITH A SUBSTANCE RELATED DISORDER

Merve Ögütçü¹, Fatma Öz²

¹Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Türkiye, Ankara, merveogutcu3@gmail.com, Orcid:0009-0003-7521-058X

²Lokman Hekim Üniversitesi SBF Hemşirelik Bölümü, Türkiye, Ankara, fatma.oz@lokmanhekim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1275-7743

ABSTRACT

Introduction: Alcohol and substance use is a growing public health problem today[1]. This situation affects the internalized stigma, psychological resilience, and subjective well-being of individuals with substance-related disorders [2,3].

Aim: This study aimed to determine the levels of internalized stigma, psychological resilience, and subjective well-being of individuals with substance-related disorders, and the relationship between them.

Method: The study was conducted at the AMATEM Clinic of Kayseri State Hospital. The participants were inpatients diagnosed with substance-related disorders according to DSM-V diagnostic criteria. The sample size was calculated as 141. Data were collected using the Internalized Stigma of Mental Illness Scale (ISMI), the Resilience Scale for Adults (RSS), the Subjective Well-Being Scale (SWB), and an introductory information form. The fact that only male patients applied during the application process was a limitation. Data analysis was conducted using SPSS-27.

Results: It was determined that the participants experienced a high degree of internalized stigma (80.29 ± 18.865), and it was found that substance users experienced more internalized stigma than alcohol users, and unemployed individuals experienced more internalized stigma than employed individuals. The participants' mean psychological resilience score (123.46 ± 21.775) was at a moderate level. It was found that married individuals had higher psychological resilience compared to single individuals, and those who applied to AMATEM for the first time compared to those who applied multiple times. The mean subjective well-being score of the participants was found to be 160.14 ± 28.002 . Those who received support from their spouses when problems occurred were found to have higher psychological resilience and subjective well-being. No significant correlation was found between ISMI and the RSA, a weak and negative correlation between ISMI and the SWB, and a moderate and positive correlation between the RSA and the SWB.

Conclusion and Recommendations: Preventive programs are recommended.

Keywords: Internalized Stigma, Substance-Related Disorder, Subjective Well-Being, Psychological Resilience

References

1. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). *Launch of the European Drug Report 2022: Trends and Developments*. 2022.
2. Çam O, Çuhadar D. Ruhsal hastalığa sahip bireylerde damgalama süreci ve içselleştirilmiş damgalama. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2011;2(3):136-140.
3. Öz F, Yılmaz E. Ruh sağlığının korunmasında önemli bir kavram: Psikolojik sağlamlık. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2009;16(3):82-89.

MADDEKULLANIM BOZUKLUĞUNA YÖNELİK HEMŞİRELİK MÜDEHALELERİ: KANITA DAYALI UYGULAMALAR ÜZERİNE HIZLI BİR DERLEME

*Dilek Ayakdas Dağlı¹, Merve Bat Tonkus², Merve Ozturk³, Hilal Merve Belen⁴, Seval Cuceler⁵,
Filiz Ersogutcu⁶*

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, dilek.ayakdas.dagli@ikcu.edu.tr, Orcid:0000-0001-7531-3552

²İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, mervebat.tonkus@yeniyuzyil.edu.tr, Orcid:0000-0002-1046-6862

³King's College London, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care, London, United Kingdom, merve.ozturk@kcl.ac.uk, Orcid:0009-0003-7399-2311

⁴Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, hilal.belen@lokmanhekim.edu.tr, Orcid:0000-0002-3162-1649

⁵Toros Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Mersin, Türkiye, seval.cuceler@toros.edu.tr, Orcid:0000-0003-2343-7558

⁶Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Elâzığ, Türkiye, fersogutcu@firat.edu.tr, Orcid:0000-0002-5334-4830

ÖZET

Giriş-Amaç: Madde kullanım bozukluğu, bireylerin psikolojik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını etkileyen önemli bir sağlık sorunudur [1]. Hemşireler, madde kullanım bozukluğu olan bireylerle doğrudan etkileşimde bulunan ve bakım süreçlerinde kanıta dayalı uygulamaları etkin bir şekilde kullanan sağlık profesyonelleridir. Bu hızlı derleme, madde kullanım bozukluğu olan bireylere yönelik hemşirelik müdahalelerini ve bu müdahalelerin etkinliğini incelemiştir.

Yöntem: Ocak-Şubat 2025 tarihleri arasında ulusal ve uluslararası veri tabanlarında iki aşamalı literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Dahil etme kriterleri; makalelerin tam metnine erişilebilir olması, hemşirelik uygulamalarını ve/veya multidisipliner ekip çalışmalarını içermesi, randomize kontrollü çalışma tasarımına sahip olması ve son on yılda yayımlanmış olması şeklinde belirlenmiştir. Kitap bölümleri, web sayfaları ve hemşire olmayan yazarlar tarafından gerçekleştirilen çalışmalar analiz kapsamı dışında bırakılmıştır.

Ulusal literatür taraması YÖKTez, ULAKBİM, Türk Medline, Türk Psikiyatri Dizini ve Türkiye Atıf Dizini veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir; “madde bağımlılığı”, “madde kullanım bozukluğu”, “hemşirelik” ve “randomize kontrol çalışmaları” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Uluslararası literatür taraması, PubMed, Science Direct, Wiley, Web of Science ve EBSCO veri tabanlarında aynı anahtar kelimeler ve Boolean operatörleri kullanılarak yapılmış ve 33 makale belirlenmiştir. Çalışmaların metodolojindeki belirgin farklılıklar olması nedeniyle metodolojik eleştirel değerlendirme formu kullanılmamıştır.

Bulgular: Derlemeye dahil edilen müdahaleler arasında tarama, kısa müdahale, tedaviye yönlendirme [2], bilişsel davranışçı terapi [3], motivasyonel görüşme, sosyal beceri eğitimi ve

teknoloji temelli yaklaşımlar gibi yöntemler yer almıştır. Bulgular, kanıta dayalı uygulamaların bakım kalitesini artırdığını ve olumlu hasta sonuçları elde edilmesini desteklediğini göstermiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu hızlı derleme de incelenen çalışmalar, madde kullanım bozukluğu tedavisinde ve bu riski taşıyan bireylere yönelik uygulanan hemşirelik müdahalelerin, bireylerin ruhsal ve fiziksel sağlıkları üzerinde olumlu etkiler sağladığını ortaya koymuştur. Ancak, mevcut literatürde bu müdahalelerin uzun vadeli etkilerini ve karşılaştırmalı etkinliklerini, ülkelere ve sahip oldukları kültürel değıışkenlere uyarlanabilirliğini değıerlendiren kapsamlı tanımlayıcı, sistematik derlemeler ve meta-analizlerin sınırlı olduğu görölmektedir. Gelecekteki araştırmaların, bu derlemede ele alınan müdahaleleri inceleyen anlatımsal derlemeler, sistematik derlemeler ve meta-analizler yoluyla değıerlendirmesi, müdahalelerin etkinliğine dair daha güçlü kanıtlar sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hızlı Derleme, Kanıta Dayalı Hemşirelik Müdahaleleri, Madde kullanım Bozukluğu.

Kaynaklar:

1. Hasin DS, O'Brien CP, Auriacombe M, et al. DSM-5 criteria for substance use disorders: recommendations and rationale. Am J Psychiatry. 2013;170(8):834-51.
2. Babor TF, McRee BG, Kassebaum PA, et al. Screening, Brief Intervention, and Referral to Treatment (SBIRT): toward a public health approach to the management of substance abuse. Alcohol/Drug Screening and Brief Intervention. 2023;7-30.
3. McHugh RK, Hearon BA, Otto MW. Cognitive-behavioral therapy for substance use disorders. Psychiatr Clin North Am. 2010;33(3):511.

NURSING INTERVENTIONS FOR SUBSTANCE USE DISORDER: A RAPID REVIEW OF EVIDENCE-BASED PRACTICES

Dilek Ayakdas Daglı¹, Merve Bat Tonkus², Merve Ozturk³, Hilal Merve Belen⁴, Seval Cuceler⁵, Filiz Ersogutcu⁶

¹Izmir Katip Celebi University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Izmir, Türkiye, dilek.ayakdas.dagli@ikcu.edu.tr, Orcid:0000-0001-7531-3552

²Istanbul Yeni Yuzyıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Istanbul, Türkiye, mervebat.tonkus@yeniyyuzyil.edu.tr, Orcid:0000-0002-1046-6862

³King's College London, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care, London, United Kingdom, merve.ozturk@kcl.ac.uk, Orcid:0009-0003-7399-2311

⁴Lokman Hekim Yuzyıl University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Ankara, Türkiye, hilal.belen@lokmanhekim.edu.tr, Orcid:0000-0002-3162-1649

⁵Toros University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Mersin, Türkiye, seval.cuceler@toros.edu.tr, Orcid:0000-0003-2343-7558

⁶Firat University, Faculty of Health Sciences, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Elâzığ, Türkiye, fersogutcu@firat.edu.tr, Orcid:0000-0002-5334-4830

ABSTRACT

Introduction and Aim: Substance use disorder (SUDs) is a significant health condition that impacts individuals' psychological, physical, and social well-being [1]. Nurses are healthcare professionals who engage directly with individuals suffering from substance use disorders and apply evidence-based interventions effectively in the care process. This rapid review examines nursing interventions for individuals with SUD and their effectiveness.

Methods: A two-stage literature review was conducted between January and February 2025 across national and international databases. Inclusion criteria included full-text availability, studies involving nursing interventions and/or multidisciplinary teamwork, randomised controlled trial designs, and publications from the last ten years. Book chapters, webpages were excluded.

The national literature search was conducted using YÖKTez, ULAKBİM, Turkish Medline, Turkish Psychiatry Index, and the Turkey Citation Index databases, using the keywords “substance addiction,” “substance use disorder,” “nursing,” and “randomised controlled trials.” The international search was conducted in PubMed, ScienceDirect, Wiley, Web of Science, and EBSCO databases, using the same keywords and Boolean operators, which yielded 33 articles. Due to significant methodological differences in the studies, a critical methodological evaluation form was not used.

Results: The interventions included in the review were screening, brief intervention, referral to treatment [2], cognitive-behavioural therapy [3], motivational interviewing, social skills training, and technology-based approaches. Findings indicated that evidence-based practices improve care quality and support positive patient outcomes.

Conclusion and Recommendations: The studies reviewed suggest that nursing interventions in the treatment of substance use disorder positively impact the mental and physical health of individuals. However, the literature is limited in terms of long-term effects and comparative effectiveness of these

interventions, as well as their adaptability to different countries and cultural contexts. Future research should conduct narrative reviews, systematic reviews, and meta-analyses of these interventions to provide stronger evidence on their effectiveness.

Key Words: Evidence-based Nursing Interventions, Rapid Review, Substance Use Disorder

References:

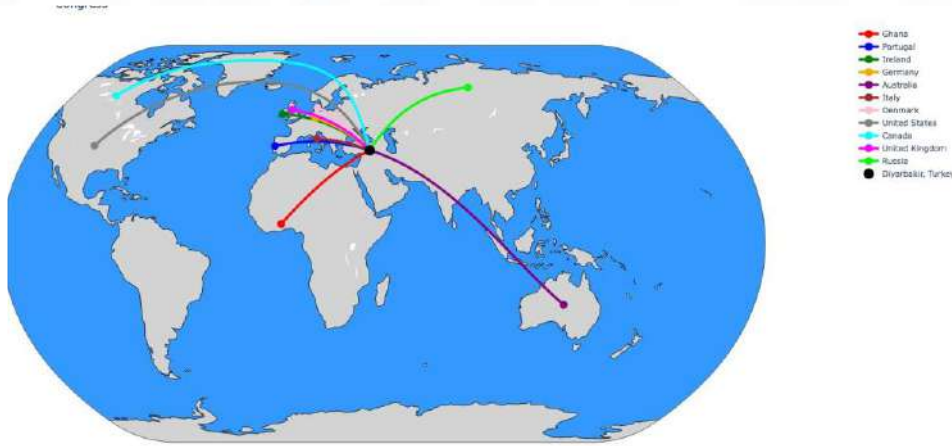
1. Hasin DS, O'Brien CP, Auriacombe M, et al. DSM-5 criteria for substance use disorders: recommendations and rationale. *Am J Psychiatry*. 2013;170(8):834-51.
2. Babor TF, McRee BG, Kassebaum PA, et al. Screening, Brief Intervention, and Referral to Treatment (SBIRT): toward a public health approach to the management of substance abuse. *Alcohol/Drug Screening and Brief Intervention*. 2023:7-30.
3. McHugh RK, Hearon BA, Otto MW. Cognitive-behavioral therapy for substance use disorders. *Psychiatr Clin North Am*. 2010;33(3):511.

SONUÇ BİLDİRGESİ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ev sahipliğinde Psikiyatri Hemşireleri Derneği iş birliği ile Diyarbakır'da 16-19 Nisan 2025 tarihinde Dicle Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezinde **“Güneş doğudan yükselir, Umut baharla yeşerir, Dünya bilimle değişir Ruh bakımla iyileşir...”** temalı 8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi gerçekleştirildi. Kongre düzenleme kurulu; 9 üniversite, bir İl Sağlık Müdürlüğü, bir özel hastane, iki eğitim ve araştırma hastanesi, bir üniversite hastanesi, bir sürekli eğitim uygulama merkezi toplamda 15 farklı merkezden oluşturuldu.

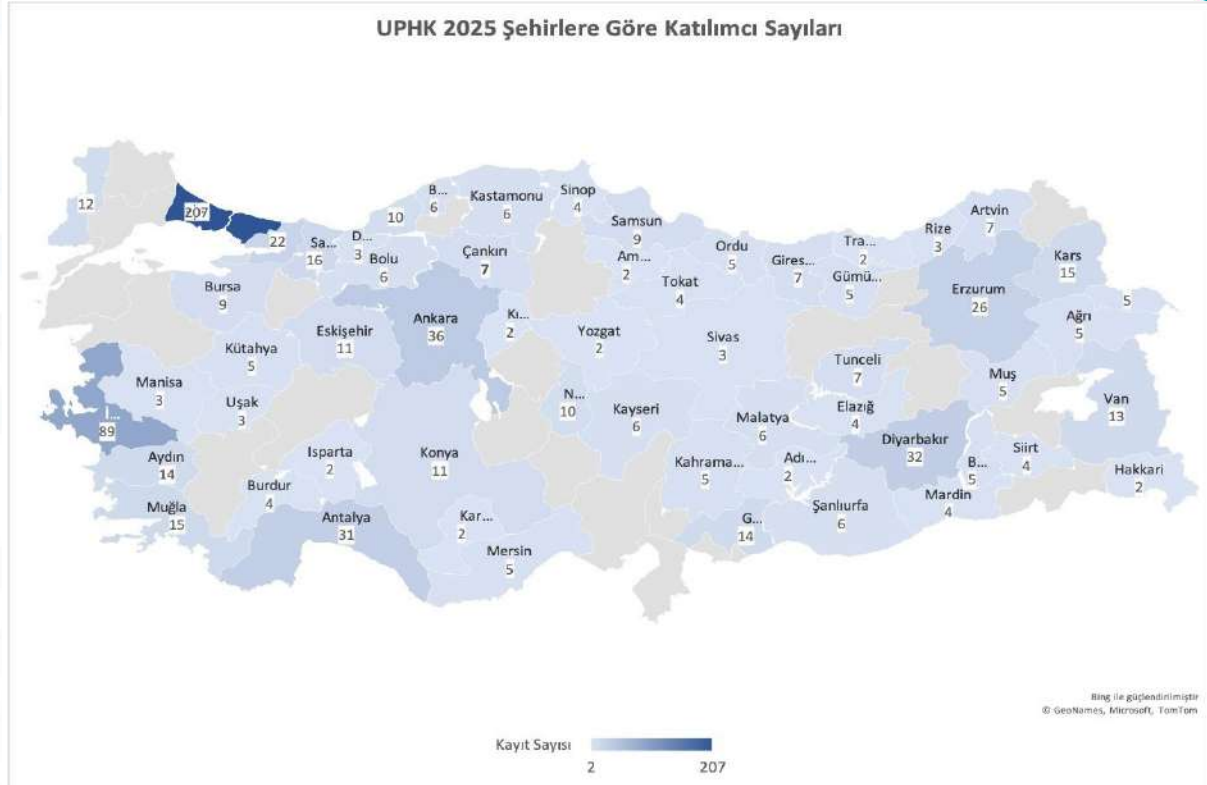
Kongre açılış programı kapsamında mesleğimize katkıları için meslektaşlarımıza 40. Yıl Onur Ödülleri ve Derneğimizin 25. Yılı Kutlaması kapsamında Önceki Dernek Başkanlarımıza plaketleri takdim edildi.

Kongrede dört kıttadan panelister yer aldı. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İrlanda, Rusya, Danimarka, İtalya, Almanya, Avustralya, Portekiz ve Gana'dan 8 konuşmacı yüz yüze, 10 konuşmacı çevrim içi olmak üzere toplamda 18 uluslararası konuşmacı yer aldı (Şekil 1).

Şekil-1: Uluslararası Konuşmacıların Ülkelere Göre dağılımı

Kongremize, ülkemizden toplam 493 kişi katıldı. Katılımcıların %26,7'si İstanbul, %11,5'u İzmir, %4,6'sı Ankara, %4,1 Diyarbakır, %4 Antalya'dan katılım sağladı (Şekil 2). Ulusal ve uluslararası akademisyen ve klinisyen hemşirenin katıldığı 8. Uluslararası ve 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi 'nde; araştırma, uygulama, eğitim ve yönetimin güçlendirilmesinde neler yapılması gerektiği tartışıldı, Farklı uygulama örnekleri ile alternatif yollar sunuldu.

Şekil-2: Ulusal Katılımcıların İllere Göre Dağılımı

Kongremiz bilimsel oturumları alanımızın duayen hocalarından Prof. Dr. Gülten ÖZALTIN, Prof. Dr. Ayşe ÖZCAN ve Prof. Dr. Gülşen TERAKEYE'nin **"Yas Sürecinin Çözümlemesi"** adlı sunumları ile başladı ve kongre süresince bilimsel programda 30 panel, 18 kurs, 3 konferans, 22 poster sunumu ve 428 sözlü bildiri olmak üzere toplam 450 bildiri yer aldı. Kongrede yer alan paneller Diyarbakır Havzasında yaşayan endemik bitkilerden çiçek isimleri ile taçlandırıldı ve Prof. Dr. Leyla Baysan ARABACI tarafından her panel temasını yansıtan çiçek ismi ile adlandırıldı.

Kongre sürecinde kurulan standda Prof. Dr. Gülten ÖZALTIN'ın kaleme aldığı "Döküntüler" kitabı satışa sunuldu. Kitabın satışından elde edilen gelir Psikiyatri Hemşireleri Derneği'ne bağışlandı. Prof. Dr. Gülten ÖZALTIN fuaye alanında yer alan kitap standında kitabı imzalayarak meslektaşlarımıza takdim etti.

Ayrıca Psikiyatri Hemşireleri Derneğinin yayın organı olan Psikiyatri Hemşireliği Dergisi'nin yayın sürecinde yaşanan güçlüklerin tartışıldığı bir forum yapıldı. Forumda Dergi Baş Editörü ve Dergi Alan Editörlerinin dergi süreçlerinde yaşanan sorunlar paylaşıldı ve PubMed ile SSCI, SCI-Exp süreçleri konusunda beyin fırtınası yapıldı. Katılımcılardan görüş alındı. Dergi hakemlik süreçlerinin hızlandırılması ve bu süreçte dergiye destek verilmesi kararlaştırıldı.

Bildirilerin konuları %12,6'sının Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği, %10,6'sının Psikososyal ve Psikoterapötik Müdahaleler ve Psikiyatri Hemşireliği, %10,4'ünün Konsültasyon ve Liyezon Hemşireliği, %8,8 Psikiyatri Hemşireliğinde Güncel Yaklaşımlar, %8,4'ünün ise Klinik Psikiyatri Hemşireliği kapsamında olduğu belirlendi.

Kongre kapsamında gerçekleştirilen kurslara ek olarak, alana katkı sağlamak adına Dicle Üniversitesi Hastaneleri Bakım Hizmetleri Müdürlüğü ve Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle Ruh Sağlığı alanında çalışan profesyonellere yönelik **“Psikoeğitim Uygulayıcı Eğitimi, Psikofarmakoloji, Psikososyal Bakım, Mindfulness, Stres Yönetimi ve Bağımlılığa Yaklaşım Eğitimi”** kursları düzenlendi. Kurslara toplam 280 katılımcı katıldı (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1: Kurslardan Kesitler

Kongre kapsamında bir de **“Bir Psikiyatri Hemşiresinin Gözünden İstanbul”** başlıklı fotoğraf sergisi yer aldı (Şekil 3).

Şekil-3: Bir Psikiyatri Hemşiresinin Gözünden İstanbul

Sosyal program kapsamında “**Gala Gecesi, Diyarbakır Turu ve Mardin Turu**” düzenlendi. Gala gecesine 424 kişi, Mardin Turuna 118 kişi ve Diyarbakır Turuna 83 kişi katıldı.

Fotoğraf 2: Sosyal Programdan Kesitler

KONGRE ÖDÜLLERİ

Kongre kapsamında psikiyatri hemşireliğini geliştirmeye yönelik nitelikli araştırmaları teşvik etmek amacıyla, kongre ana temasını yansıtan üç doktora tez ödülü, üç poster bildiri ödülü, üç sözel bildiri ödülü, bir adet Genç Araştırmacı Ödülü, psikiyatri hemşireliği alanda emek veren hocaların isimlerinin verildiği Perihan Velioğlu Teşvik Ödülü, Aysel Kumral Teşvik Ödülü ve Nebahat Kum Ödülü verildi. Ödüllere ilişkin ayrıntılar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Verilen Ödüller		
Sözel Bildiri Ödülleri		
Ödülün Adı	Araştırmacı/lar	Çalışmanın Adı
Sözel Bildiri Birincilik Ödülü	Duygu ÖZER	Psikozun Erken Döneminde Aile Üyelerine Uygulanan Kabul ve Kararlılık Terapisinin Kendini Damgalama, Stresle Başa Çıkma Ve Psikolojik Sağlık Düzeylerine Etkisi
Sözel Bildiri İkincilik Ödülü	Gülsüm Zekiye TUNCER Zekiye ÇETINKAYA DUMAN	Psikiyatri Hemşirelerinin Bakımın Desteklenmesinde Yapay Zekâ Uygulamalarına İlişkin Bakış Açılarının Keşfedilmesi: Hastalar Yapay Zekâ Yerine Bir İnsanı Görmeyi Tercih Eder
Sözel Bildiri Üçüncülük Ödülü	Özge KARACA Özge SÜKUT	Kahkaha Terapisinin Huzurevinde Yaşayan Yaşlıların Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Ruh Sağlığı Üzerine Etkisi
Nebahat Kum Teşvik Ödülü	Birsen KIROĞLU	Sağlık İnanç Modeline Dayalı Çözüm Odaklı Yaklaşımın Sigara Polikliniği'ne Başvuran Bireylerin Sigara Bırakma Süreçlerine Etkisi
Aysel Kumral Teşvik Ödülü	Fatma AYHAN	Kadına Yönelik Şiddetin Kökleri Çocukluk Çağı Travmaları, Cinsiyet Normları ve Şiddet Algısının Eşine Şiddet Uygulayan Erkeklerin Perspektifinden İncelenmesi
Perihan Velioğlu Teşvik Ödülü	Havva KAÇAN Funda GÜMÜŞ Nurhan EREN	Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Sahip Annelere Sanat Uygulamalarına Dayalı Psiko-Eğitim Programının Psikolojik İyi Oluş, Bakım Yükü, Duyguların İfadesi ve Başa Çıkma Düzeylerine Etkisi
Poster Bildiri Ödülleri		
Ödülün Adı	Araştırmacı/lar	Çalışmanın Adı
Poster Bildiri Birincilik Ödülü	İlknur SEVİNÇ Leyla BAYSAN ARABACI	Ruhsal Bozukluğu Olan ve Sağlıklı Çocuk Ergenlerin Beslenme Alışkanlıkları, Beden Memnuniyetleri ile Yeme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Poster Bildiri İkincilik Ödülü	Ömer TANRIVERDİ Ayşe SOYLU Yasemin SAZAK	Depremin Merkezi Kahramanmaraş İlinde Bireylerin Deprem Sonrası Stres ve Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi
Poster Bildiri Üçüncülük Ödülü	Ayşe TANŞU Fatma ÖRDEK Şeyma YILMAZ Melek GÜNDAĞ	Üniversite Öğrencilerinde Hedonik Tüketim Alışkanlığı ile Duygusal Kıskançlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

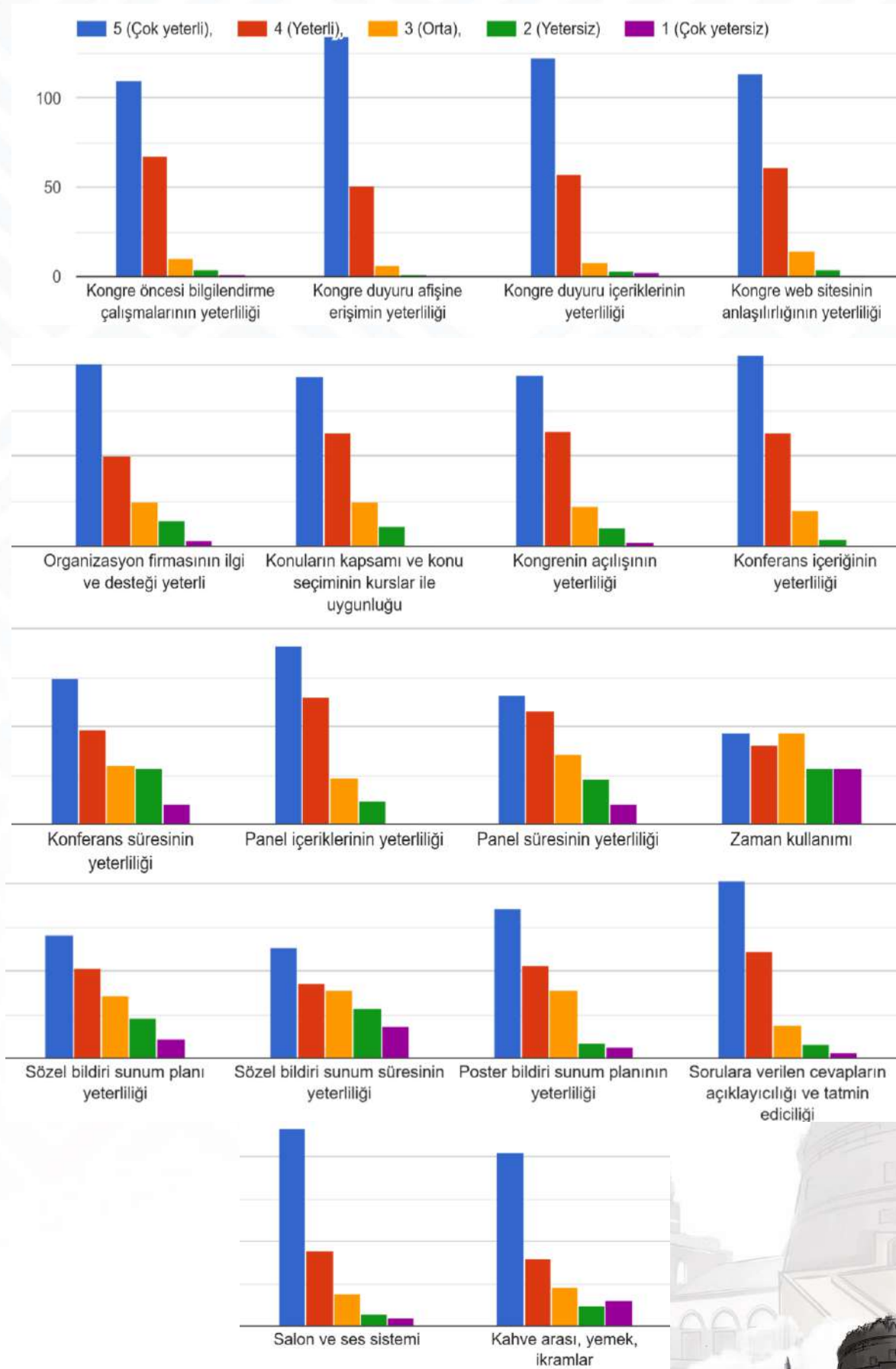
8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi;

- **TUBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından 2223-B Yurt İçi Bilimsel Etkinlik Düzenleme Desteği**
- **Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (DÜBAP)**
- **Florence Nightingale Hemşire Mektepleri ve Hastahaneleri Vakfı**
- **Özel Moodist Hastanesi**
- **Memorial Diyarbakır Hastanesi**
- **Özel Genesis Hastanesi**

tarafından desteklenmiştir.

Kongre Değerlendirme Anketi Sonuçları

Katılımcılar kongre sürecinde düzenleme kuruluna sıkça sözlü memnuniyetlerini dile getirdiler. Ayrıca 8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresini değerlendirmek amacıyla çevrim içi kongre değerlendirme anketi kullanıldı. Bu anket formu iki bölümden oluşturuldu. **1. Bölümde** katılımcıların cinsiyeti, yaşı, öğrenim derecesi, mesleği, uzmanlık alanları, derneğe üye olma durumları yer aldı. **2. Bölümde** ise kongre öncesi bilgilendirme çalışmalarının yeterliliği, kongre duyuru afişine erişimin yeterliliği, kongre duyuru içeriklerinin yeterliliği, kongre web sitesinin anlaşılabilirliğinin yeterliliği, organizasyon firmasının ilgi ve destek yeterliliği, konuların kapsamı ve konu seçiminin kurslar ile uygunluğu, kongrenin açılışının yeterliliği, konferans içeriğinin yeterliliği, konferans süresinin yeterliliği, panel içeriklerinin yeterliliği, panel süresinin yeterliliği, zaman kullanımı, sözel bildiri sunum planı yeterliliği, sözel bildiri sunum süresinin yeterliliği, poster bildiri sunum planının yeterliliği, sorulara verilen cevapların açıklayıcılığı ve tatmin ediciliği, salon ve ses sistemi, kahve arası, yemek ve ikramların yeterliliği soruları yer aldı. Katılımcılar bu soruları 5 (Çok yeterli), 4 (Yeterli), 3 (Orta), 2 (Yetersiz) ve 1 (Çok yetersiz) olacak şekilde yanıtladı. Yanıtlar aşağıda yer alan grafiklerle gösterildi (Grafik 1). Genel olarak yanıtların çoğunluğu çok yeterli şeklindeydi.

Grafik 1: Kongre Değerlendirme Anketi Sonuçları

Kongre değerlendirme anketi sonunda açık uçlu soruya sıklıkla aşağıdaki cevaplar alındı ve öneriler şu şekildeydi:

Memnuniyet;

- Panel içerikleri ve anlatımlar çok faydalıydı.
- Çok güzel bir kongre oldu.
- Herkesin sorunu ile sabırla tek tek ilgilenildiği, herkesin sorununa çözüm bulunmaya çalışıldığı bir kongreydi.
- Kongre samimi bir ortamda gerçekleşti.
- Katıldığım en iyi psikiyatri hemşireliği kongresiydi.

neriler;

- Oturum sayısı azaltılıp daha aktif katılım ve dinleme sağlanabilir,
- Poster bildirilere ayrılan süre arttırılabilir,
- Bildiri oturumları, paneller ile akıştırılmayabilir,
- Kongre  gün yapılabilir.

Güneş doğudan yükselir,
Umut baharla yeşerir,
Dünya bilimle değişir
Ruh bakımla iyileşir...

KONGRE ORGANİZASYON

Edit Teknoloji ARGE San. Tic. Ltd. Şti.
Dicle Teknokent Yiğit Çavuş Mah. Silvan Yolu Üzeri
Kat:2 No:26, Diyarbakır, Türkiye
<https://editteknoloji.com> info@editteknoloji.com

KONGRE İLETİŞİM

<https://pncongress2025.org/> pncongress2025@gmail.com

Telefon: +90 850 309 59 27
WhatsApp: [+90 850 309 59 27](https://wa.me/908503095927)